ཨཨ། རྒྱལ་ཚབ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་དང་མ་རིན་ཆེན་གྱི་གསུང་འབུམ།

རྗེ་ཡབ་སྲས་གསུམ་གྱི་གསུང་འབུམ་སྡུད་སྒྲིག་ཁང་།

2019

རྗེ་ཡབ་སྲས་གསུམ་གྱི་གསུང་འབུམ་སྡུད་སྒྲིག་ཁང་།
2019

༄༅། །རྒྱལ་ཚབ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་དར་མ་རིན་ཆེན་གྱི་གསུང་འབུམ།

༼ཁ༽

རྗེ་ཡབ་སྲས་གསུམ་གྱི་གསུང་འབུམ་དཔེ་བསྡུར་མ། པོད། ༢༡
Je Yabse Sungbum Volume 21

པར་འགྲེམས་བྱེད་པོ།

རྗེ་ཡབ་སྲས་གསུམ་གྱི་གསུང་འབུམ་སྡུད་སྒྲིག་ཁང་།

Published by:
JE YABSE SUNGBUM PROJECT

Drepung Loseling Pethub Khangtsen Education Society‚ Mundgod U.K. Karnataka State (INDIA)
www jeyabsesungbum.org‚

པར་ཐེངས་དང་པོར།
དེབ་གྲངས་ ༧༥༠ ཕྱི་ལོ་ ༢༠༡༩

First Edition:

750 copies‚ 2019

པར་སྐྲུན་ཞུ་ཡུལ།
མ་ཎྀ་པཱལ་འཕྲུལ་ལས་ཁང་།

Printed at:

Manipal Technologies Limited Manipal

དཀར་ཆགདཀར་ཆག V

རྣམ་བཤད་སྙིང་པོའ་རྒྱན། ི

1

བཤད་པའི་སྔོན་འགྲོ། 1
མཚན་གྱི་དོན། 5
གཞུང་གི་དོན། 6
བཤད་པ་ལ་འཇུག་པ། 6

བཤད་པ་ཉིད་དགོད་པ། 10
བསྟན་བཅོས་ཀྱི་མཆོད་བརྗོད། 10
རྒྱས་པར་དད་པའི་གང་ཟག་ལ་ཕྱེ་སྟེ་བཤད་པ། 27
བསྟན་བཅོས་ཀྱི་དགོས་པའི་དོན། 27
བསྟན་བཅོས་ཀྱི་བསྡུས་པའི་དོན། 46
བསྟན་བཅོས་ཀྱི་ལུས་མདོར་བསྟན་པ། 47
བསྟན་བཅོས་ཀྱི་ལུས་རྒྱས་པར་བཤད་པ། 58
ཚིག་དོན་རྒྱས་བཤད། 70

སྐབས་དང་པོ་མཁྱེན་པ་གསུམ་རྒྱས་པར་བཤད་པ། 70
དོན་དུ་གཉེར་བྱ་རྣམ་མཁྱེན་བཤད་པ། 70
རྣམ་མཁྱེན་ཐོབ་ཆེད་དམ་བཅའ་བའི་སེམས་བསྐྱེད་བཤད་པ། 70
དམ་བཅའི་དོན་སྒྲུབ་པའི་ཐབས་སྟོན་པའི་གདམས་ངག་བཤད་པ། 83

VI རྒྱལ་ཚབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཁ་པ།

གདམས་དོན་སྟོང་ཉིད་ལ་དམིགས་པའི་སྒོམ་བྱུང་གི་ཐོག་མ་བཤད་པ། 114
གདམས་དོན་ཇི་ལྟར་སྒྲུབ་པའི་སྒྲུབ་པ་བཤད་པ། 145
སྒྲུབ་པའི་རྟེན་རིགས་བཤད་པ། 145
སྒྲུབ་པའི་དམིགས་པ་བཤད་པ། 161
སྒྲུབ་པའི་ཆེད་དུ་བྱ་བ་བཤད་པ། 167
བསམ་པ་རྒྱ་ཆེ་བ་གོ་སྒྲུབ་བཤད་པ། 172
སྦྱོར་བ་རྒྱ་ཆེ་བ་འཇུག་སྒྲུབ་བཤད་པ། 174
ཚོགས་གཉིས་རྒྱ་ཆེ་བ་ཚོགས་སྒྲུབ་བཤད་པ། 183
རྣམ་མཁྱེན་ངེས་པར་འབྱིན་བྱེད་ངེས་འབྱུང་སྒྲུབ་པ་བཤད་པ། 205

སྐབས་གཉིས་པ་རྣམ་མཁྱེན་དེར་བགྲོད་པའི་ལམ་ཤེས་བཤད་པ། 207
འགྲེལ་བཀོད་པས་མཚམས་སྦྱར་བ། 207
ལམ་ཤེས་ཀྱི་ཡན་ལག 208
ལམ་ཤེས་ཀྱི་རང་བཞིན། 225
ཉན་ཐོས་ཀྱི་ལམ་ཤེས་ཤེས་ཚུལ། 225
རང་རྒྱལ་གྱི་ལམ་ཤེས་ཤེས་ཚུལ། 230
བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་ལམ་ཤེས་པའི་རང་བཞིན་བཤད་པ། 239
མཐོང་ལམ་གྱི་རང་བཞིན་བཤད་པ། 239
སྒོམ་ལམ་གྱི་རང་བཞིན་བཤད་པ། 250
སྒོམ་ལམ་གྱི་བྱེད་པ་བཤད་པ། 250
ཟག་བཅས་སྒོམ་ལམ་བཤད་པ། 251

དཀར་ཆག VII

མོས་པ་སྒོམ་ལམ་བཤད་པ། 251
བསྔོ་བ་སྒོམ་ལམ་བཤད་པ། 253
རྗེས་སུ་ཡི་རང་སྒོམ་ལམ་བཤད་པ། 255
ཟག་མེད་སྒོམ་ལམ་བཤད་པ། 256
སྒྲུབ་པ་སྒོམ་ལམ་བཤད་པ། 256
རྣམ་དག་སྒོམ་ལམ་བཤད་པ། 260

སྐབས་གསུམ་པ་ལམ་དག་བྱེད་ཀྱི་ཡན་ལག་གཞི་ཤེས་བཤད་པ། 263
འབྲེལ་དགོད་པས་མཚམས་སྦྱར། 263
གཞི་ཤེས་ཀྱི་རང་བཞིན། 265
ཉེ་རིང་གི་ལམ་བཤད་པ། 265
མི་མཐུན་ཕྱོགས་དང་གཉེན་པོའ་གཞི་ཤེས་བཤད་པ། ི

270

གཞི་ཤེས་ཀྱི་སྦྱོར་བ་བཤད་པ། 276
སྦྱོར་བ་སྒོམ་པའི་འབྲས་བུ་བཤད་པ། 280
མཁྱེན་པ་གསུམ་གྱི་མཇུག་བསྡུ་བ། 287

སྐབས་བཞི་པ་རྒྱུ་རྣམ་རྫོགས་སྦྱོར་བ་བཤད་པ། 289
འབྲེལ་བཀོད་པས་མཚམས་སྦྱར། 289
རྣམ་རྫོགས་སྦྱོར་བ་སྤྱིའི་རྣམ་གཞག། 293
རྣམ་རྫོགས་སྦྱོར་བའི་རྣམ་པ་བཤད་པ། 293
བདེན་འཛིན་འཇོམས་བྱེད་སྦྱོར་བ་བཤད་པ། 318
སྦྱོར་བ་སྒོམ་པའི་སྐྱོན་ཡོན་བཤད་པ། 325

VIII རྒྱལ་ཚབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཁ་པ།
སྦྱོར་བའི་མཚན་ཉིད་བཤད་པ། 331
ཚོགས་ལམ་སོགས་རྒྱུད་ལ་སྐྱེ་བའི་རིམ་པ་བཤད་པ། 353
མངོན་རྟོགས་ཁྱད་པར་ཅན་སྐྱེ་རིམ་བཤད་པ། 367
ཕྱིར་མི་ལྡོག་པའི་རྟགས་བཤད་པ། 367
སྐུ་གསུམ་སྒྲུབ་བྱེད་ཀྱི་ལམ་ཁྱད་པར་བཤད་པ། 387
ཆོས་སྐུའི་རྒྱུ་སྲིད་ཞི་མཉམ་ཉིད་ཀྱི་སྦྱོར་བ་བཤད་པ། 387
ལོངས་སྐུའི་རྒྱུ་ཞིང་དག་སྦྱོར་བ་བཤད་པ། 394
སྤྲུལ་སྐུའི་རྒྱུ་ཐབས་ལ་མཁས་པའི་སྦྱོར་བ་བཤད་པ། 394

སྐབས་ལྔ་པ་འབྲས་བུ་རྩེ་མོའ་སྦྱོར་བ་བཤད་པ། ི

396

འབྲེལ་བཀོད་པས་མཚམས་སྦྱར། 396
སྦྱོར་ལམ་རྩེ་སྦྱོར་བཞི་བཤད་པ། 397
མཐོང་ལམ་རྩེ་སྦྱོར་བཤད་པ། 402
སྒོམ་ལམ་རྩེ་སྦྱོར་བཤད་པ། 423
བར་ཆད་མེད་པའི་རྩེ་སྦྱོར་བཤད་པ། 438
གསལ་བྱ་ལོག་རྟོགས་བཤད་པ། 441

སྐབས་དྲུག་པ་མཐར་གྱིས་སྦྱོར་བ་བཤད་པ། 446
སྐབས་བདུན་པ་སྐད་ཅིག་མའི་སྦྱོར་བ་བཤད་པ། 448
སྐབས་བརྒྱད་པ་ཆོས་སྐུ་རྒྱས་པར་བཤད་པ། 453
འབྲས་བུ་ཆོས་སྐུའི་རྣམ་གཞག 453
འབྲས་བུ་ཆོས་སྐུའི་སྤྱིའི་དོན། 455

དཀར་ཆག IX

ཡན་ལག་གི་དོན་ལས་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱི་སྐུ་བཤད་པ། 457
ཡེ་ཤེས་ཆོས་ཀྱི་སྐུ་བཤད་པ། 459
ལོངས་སྤྱོད་རྫོགས་པའི་སྐུ་བཤད་པ། 473
མཆོག་གི་སྤྲུལ་པའི་སྐུ་བཤད་པ། 482
མཛད་པ་འཕྲིན་ལས་བཤད་པ། 483
བཤད་པ་མཐར་ཕྱིན་པའི་བྱ་བ། 499
མཇུག་གི་དོན་བཤད་པ། 501

དཔར་བྱང་སྨོན་ཚིག 504

༄༅། །ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པའི་མན་ངག་གི་བསྟན་བཅོས་
མངོན་པར་རྟོགས་པའི་རྒྱན་གྱི་འགྲེལ་པ་དོན་གསལ་བའི་རྣམ་
བཤད་སྙིང་པོའ་རྒྱན་ཅེས་ ི 1

བྱ་བ་བཞུགས་སོ།།

༄༅། །རྗེ་བཙུན་དམ་པ་ཐུགས་རྗེ་ཆེན་པོ་དང་ལྡན་པ་རྣམས་ཀྱི་ཞབས་ལ་དུས་ཐམས་
ཅད་དུ་གུས་པས་ཕྱག་འཚལ་ལོ། །ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པའི་མན་ངག་གི་བསྟན་བཅོས་མངོན་པར་རྟོགས་པའི་རྒྱན་གྱི་འགྲེལ་པ་དོན་གསལ་བའི་རྣམ་བཤད་སྙིང་པོའ་རྒྱན་ཅེས་བྱ་བ། ིམཁས་མཆོག་བྱེ་བས་བགྲོད་པའི་ལམ། །ཕ་རོལ་ཕྱིན་པའི་ཚུལ་ལུགས་མཆོག །གང་གི་དྲིན་གྱིས་གསལ་མཛད་པ། །རྗེ་བཙུན་བླ་མ་དེ་ལ་འདུད། །ཐུབ་བསྟན་རྫོགས་པའི་ལམ་གྱི་གནད། །ཇི་བཞིན་གཟིགས་ཤིང་མངའ་བརྙེས་ནས། །འགྲོ་ལ་བརྩེ་བས་འདོམས་མཛད་པ། །བླ་མའི་ཞབས་ལ་སྤྱི་བོས་འདུད། །ཟབ་ཅིང་རྒྱ་ཆེ་ཇི་ལྟ་ཇི་སྙེད་དོན། །མ་ལུས་གཟིགས་ཤིང་ཐུགས་རྗེའི་གཞན་དབང་གྱུར། །རྒྱལ་ཚབ་དམ་པ་འཇམ་པའི་དབྱངས་ལ་སོགས། །བརྒྱུད་པའི་བླ་མ་རྣམས་ལ་ཕྱག་འཚལ་ལོ། །སྔ་ཕྱིའི་གོ་རིམས་ངེས་པའི་མཚམས་སྦྱར་དང༌། །རྩ་བཤད་འབྱོར་ཙམ་སྙིང་པོར་བྱེད་པ་ཡིས། །ལུགས་འདིའི་ཕྱོགས་ཙམ་རྟོགས་པར་མ་མཐོང་ནས། །གཞུང་འདི་འབྱེད་ལ་ཅུང་ཟད་སྤྲོ་བ་སྐྱེས། །དྲི་མེད་རིགས་པའི་མིག་དང་མི་ལྡན་ཞིང༌། །བཤེས་གཉེན་དམ་པའི་དམིགས་བུ་དང་བྲལ་བས། །ཀུན་མཁྱེན་རྒྱལ་བའི་གྲོང་ཁྱེར་འཇུག་འདོད་ཀྱང༌། །ལོག་པའི་ལམ་ནས་གྱི་ནར་འཇུག་པར་ཟད། །ཟབ་མོའ་ལམ་འདི་ཤིན་ཏུ་རྟོགས་དཀའི་ནའང༌། །རང་ཉིད་ཚེ་རབས་ཀུན་ཏུ་འདྲིས་ཕྱིར་དང༌། །ལྷ་དང་བླ་མའི་བྱས་ཤེས་དྲིན་གཟོའ་ཆེད། །བཤད་པར་བྱ་ཡི་རྩེ་གཅིག་ ིགུས་པས་ཉོན།།
དེ་ལ་འདིར་འོ་སྐོལ་གྱིས་ཤིན་ཏུ་རྙེད་པར་དཀའ་བ་དང༌། རྙེད་ན་དོན་ཤིན་ཏུ་ཆེ་བའི་དལ་
འབྱོར་ཐོབ་པའི་དུས་འདིར་འཇིག་རྟེན་པའི་རྒན་པོ་རྣམས་ཀྱི་ལུགས་ལས་ཁྱད་ཞུགས་པའི་འཇིག་ 1 ཞོལ། དབུ་ཤོག གཙང་། དབུ་ཤོག ༄༅།། རྣམ་བཤད་སྙིང་པོ་རྒྱན་བཞུགས་སོ།།

2 སྐབས་དང་པོའ་བཤད་པ། ིརྟེན་ཕྱི་མ་ཕན་ཆད་ཀྱི་གནས་སྐབས་དང་མཐར་ཐུག་གི་སྐྱེས་བུའི་མངོན་པར་འདོད་པའི་དོན་གྱི་གཞི་ལེགས་པར་མ་ཚུགས་པར་ཚེ་འདི་ཙམ་གྱི་རྙེད་པ་དང་བཀུར་སྟི་སོགས་ཀྱི་ཆེད་དུ་འབད་པ་ནི་འབྲས་བུ་མེད་པའི་སྦུན་པ་འཕྱར་བ་དང་འདྲ་ཞིང༌། དུད་འགྲོའ་ཀུན་སྤྱོད་ལས་མ་འདས་པར་ཤེས་ ིཔར་བྱས་ལ་དལ་འབྱོར་ལ་སྙིང་པོ་ལེགས་པར་ལེན་པ་ལ་འབད་པར་བྱའོ།།
དེ་ལ་འགྲོ་བ་མཐའ་དག་ལ་གཅིག་ཏུ་ཕན་པར་མཛད་པ་སངས་རྒྱས་བཅོམ་ལྡན་འདས་
ཀྱིས་ཆོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་རིམ་པ་གསུམ་དུ་བསྐོར་བར་མཛད་པ་ལས་དུས་གསུམ་གྱི་འཕགས་པ་རྣམས་གཤེགས་ཤིང་རྗེས་སུ་གཤེགས་པར་འགྱུར་བའི་ལམ་འབྲས་བུ་དང་བཅས་པ་ཚད་མར་གྱུར་པའི་སྐྱེས་བུ་རྣམས་ཀྱིས་ལུང་དང་རིགས་པའི་ཚོགས་རྒྱ་ཆེན་པོས་གཏན་ལ་ཕབ་པའི་ལུགས་ཀྱི་རྗེས་སུ་ཞུགས་ནས་དེ་དག་གི་དོན་ཁོང་དུ་ཆུད་པར་བྱས་ཏེ་བསླབ་པ་རིན་པོ་ཆེ་རྣམ་པ་གསུམ་གྱི་སྒོ་ནས་ཚུལ་བཞིན་དུ་ཉམས་སུ་ལེན་པ་ལས་རྒྱལ་བ་དགྱེས་པའི་ཐབས་མཆོག་ཏུ་གྱུར་པ་གཞན་མེད་པར་ཤེས་པར་བྱས་ནས། དེ་ཡང་སློབ་དཔོན་འཕགས་པ་ཐོགས་མེད་ཅེས་བྱ་བ་སྔོན་རྒྱལ་བ་དུ་མ་ལ་ལྷག་པར་བྱ་བ་བྱས་ཤིང༌། དགེ་བའི་རྩ་བ་རྒྱ་ཆེན་པོ་བསྐྱེད་པ། ད་ལྟར་ཡང་སངས་རྒྱས་དང་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་མགོན་གྱིས་ཡོངས་སུ་བཟུང་བ་བློ་གྲོས་ཀྱི་མཐུ་གཞན་ལས་ཁྱད་ཞུགས་པ། ཐུབ་པ་སངས་རྒྱས་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱི་བསྟན་པའི་ཁུར་བཞེས་པའི་སྨོན་ལམ་ལེགས་པར་གྲུབ་ཅིང༌། དྲང་ངེས་ཀྱི་མདོ་སྡེའི་དགོངས་པ་རྫོགས་པར་འགྲེལ་བར་ལུང་བསྟན་པ་དེས། ཕྱི་རབས་ཀྱི་གདུལ་བྱ་རྣམས་ཀྱིས་ཐེག་པ་ཆེན་པོའ་སྡེ་སྣོད་རྒྱ་མཚོ་ལྟ་བུ་བལྟ་བ་ལ་འགྲོན་པོ་ཕྱོགས་བསླད་ ིཔ་བཞིན་དུ་གྱུར་ཏེ། ཚིག་སྔ་ཕྱིའི་འབྲེལ་ཡང་ཁོང་དུ་ཆུད་པར་དཀའ་ན་དོན་མཆོག་ཏུ་ཟབ་པ་ལྟ་ཅི་སྨོས་པར་གཟིགས་ཤིང༌། རང་ཉིད་ཀྱང་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་གསང་བའི་གནས་ཐམས་ཅད་ལ་ལྐོག་ཏུ་གྱུར་པར་མཁྱེན་ནས། ཐུབ་པའི་གསུང་གི་གསང་བ་ཐམས་ཅད་ལ་ལྐོག་ཏུ་མ་གྱུར་པའི་སྤྱན་མངའ་བ་རྒྱལ་ཚབ་དམ་པ་དེ་མཉེས་པར་བྱས་ན་ཅི་འདོད་པའི་དོན་འགྲུབ་བོ་སྙམ་དུ་དགོངས་ནས་སྒྲུབ་པ་ལ་ཞུགས་པས་ཞལ་མངོན་སུམ་དུ་གཟིགས་ཏེ། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱི་རྫུ་འཕྲུལ་ལ་བརྟེན་ནས་དགའ་ལྡན་དུ་བྱོན་ཏེ་ཆོས་གསན་པས་གསུང་རབ་མཐའ་དག་གི་དགོངས་པ་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པར་རྟོགས་པར་གྱུར་ཏོ། །འཛམ་བུ་གླིང་པའི་ཕྱི་རབས་ཀྱི་གདུལ་བྱ་རྣམས་རྗེས་སུ་བཟུང་བའི་ཆེད་

རྩ་འགྲེལ་བཤད་པའི་སྔོན་འགྲོ། 3

དུ་དམ་པའི་ཆོས་ཀྱི་སྐྱེས་ཀྱང་གནང་སྟེ། དེ་ཡང་རྣམ་འབྱེད་རྣམ་པ་གཉིས་དང༌། རྒྱན་རྣམ་པ་གཉིས་དང༌། ཐེག་པ་ཆེན་པོ་རྒྱུད་བླ་མའི་བསྟན་བཅོས་ཏེ་བསྟན་བཅོས་ཆེན་པོ་ལྔའོ།།
དེ་ལ་སྤྱིར་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱི་གསུང་རབ་ལས་དྲང་དོན་དང་ངེས་དོན་འབྱེད་པའི་ཚུལ་
གཉིས་གསུངས་ཏེ། འཕགས་པ་བློ་གྲོས་མི་ཟད་པའི་མདོ་དང༌། ཏིང་ངེ་འཛིན་རྒྱལ་པོའ་མདོ་ ིལས་གསུངས་པ་སོགས་དང༌། དོན་ཟབ་དགོངས་པ་ངེས་པར་འགྲེལ་བའི་མདོ་ལས་གསུངས་པའོ། །དང་པོ་ནི། ཆོས་ཐམས་ཅད་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པས་སྟོང་པར་སྟོན་པ་ངེས་པའི་དོན་དང༌། གང་ཟག་དང་ཕུང་པོ་ལ་སོགས་པ་ཚིག་དང་ཡི་གེ་སྣ་ཚོགས་ཀྱིས་སྟོན་པ་དྲང་བའི་དོན་དུ་བསྟན་ལ། མདོ་སྡེ་ཕྱི་མས་ནི་ཀུན་བཏགས་1

རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་མ་གྲུབ་པ་དང༌། གཞན་
དབང་དང་ཡོངས་གྲུབ་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པར་བསྟན་ནས་ཐམས་ཅད་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་མ་གྲུབ་པར་ཕྱོགས་གཅིག་ཏུ་སྟོན་པ་དང༌། ཕྱོགས་གཅིག་ཏུ་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པར་སྟོན་པ་དྲང་དོན་དང༌། རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པ་དང་མ་གྲུབ་པའི་ས་ཚིགས་གསལ་བར་ཕྱེ་ནས་སྟོན་པ་ངེས་པའི་དོན་དུ་གསུངས་སོ། །མདོ་སྔ་མའི་རྗེས་སུ་འབྲངས་ནས་མགོན་པོ་ཀླུ་སྒྲུབ་ཀྱིས་དྲང་དོན་དང་ངེས་དོན་འབྱེད་པའི་ཤིང་རྟའི་སྲོལ་ལེགས་པར་ཕྱེ་བས་མདོ་གཉིས་པ་དྲང་བའི་དོན་དུ་འབད་པ་མེད་པར་གྲུབ་པར་མཛད་དོ།།
དེ་ལ་སློབ་དཔོན་འཕགས་པ་ཐོགས་མེད་ཀྱིས་ནི། རྣམ་འབྱེད་རྣམ་པ་གཉིས་དང༌། ཐེག་
པ་ཆེན་པོ་མདོ་སྡེ་རྒྱན་གྱི་རྗེས་སུ་འབྲངས་ནས་མདོ་སྡེ་ཕྱི་མའི་དྲང་ངེས་འབྱེད་པའི་ཚུལ་ལ་བརྟེན་ཏེ། གཙོ་བོར་རྣམ་པར་རིག་པ་ཙམ་གྱིས་ཤིང་རྟའི་སྲོལ་ལེགས་པར་ཕྱེ་ཞིང༌། ཐེག་པ་ཆུང་ངུའི་སྡེ་སྣོད་རྣམས་ཀྱི་དགོངས་པ་ཡང་འགྲེལ་བར་མཛད་དོ། །དེ་ལ་ཆོས་དང་ཆོས་ཉིད་རྣམ་པར་འབྱེད་པ་ལས་གཟུང་འཛིན་གཉིས་སུ་སྣང་བའི་གཞན་དབང་བདེན་པར་གྲུབ་པ་འཁོར་བ་འགྲུབ་པའི་གཞི་ཆོས་དང༌། གང་ལ་དམིགས་ནས་གོམས་པས་ཐར་པ་ཐོབ་པའི་རྟེན་གཟུང་འཛིན་རྫས་ཐ་དད་ཀྱིས་སྟོང་བ་ཆོས་ཉིད་དུ་བསྟན་ལ། དབུས་དང་མཐའ་རྣམ་པར་འབྱེད་པ་ལས་ནི། གཉིས་སྣང་བདེན་པར་གྲུབ་པ་གཞིར་བྱས་ནས་མཚན་ཉིད་གསུམ་དུ་ཕྱེ་སྟེ། ཐེག་པ་ཐུན་མོང་དང་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་
1 གཙང་། ཤོག ༣ ན ༦ ཀུན་བརྟགས་

4 སྐབས་དང་པོའ་བཤད་པ། ིཔའི་གཞི་དང་ལམ་དང་འབྲས་བུ་རྣམ་པར་བཞག་པར་མཛད་དོ།།
ཐེག་པ་ཆེན་པོ་མདོ་སྡེའི་རྒྱན་ལས་ནི། གཉིས་སྣང་བདེན་པར་གྲུབ་པ་མ་བཀག་པར་
ཐེག་པ་ཆེན་པོའ་རིགས་སད་པར་བྱེད་པའི་ཐབས་ནས་བཟུང་སྟེ། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་རང་ཉིད་རྟོགས་པ་གོང་ནས་གོང་དུ་ཁྱད་པར་དུ་འགྲོ་བའི་ཚུལ་དང༌། གདུལ་བྱ་གཞན་རྗེས་སུ་འཛིན་པའི་ཐབས་རྒྱས་པར་གཏན་ལ་འབེབས་ཤིང༌། གཞུང་གསུམ་པོ་དེ་དག་གིས་ནི་གདུལ་བྱའི་བསམ་པ་ལ་ལྟོས་པའི་དོན་དམ་པ་ཙམ་ཞིག་བསྟན་གྱི། ཆོས་ཐམས་ཅད་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པས་སྟོང་པའི་དོན་དམ་པ་གསལ་བར་མ་མཛད་དོ། །བསྟན་བཅོས་གསུམ་པོ་དེ་དག་གི་རྗེས་སུ་འབྲངས་ནས་མདོ་སྡེ་དགོངས་འགྲེལ་དུ་དྲང་ངེས་འབྱེད་པའི་ཚུལ་དང་མཐུན་པར་སློབ་དཔོན་གྱིས་ས་སྡེ་ལྔ་སྡོམ་རྣམ་གཉིས་ལ་སོགས་པར་རྣམ་པར་རིག་པ་ཙམ་གྱི་ཤིང་རྟའི་སྲོལ་ལེགས་པར་ཕྱེ་ཞིང༌། ཐེག་པ་དམན་པའི་སྡེ་སྣོད་ཁ་ཅིག་ཏུ་བསེ་རུ་ལྟ་བུའི་རང་སངས་རྒྱས་དང༌། ཐེག་པ་ཆེན་པོའ་ིརིགས་ཅན་ཚོགས་ལམ་དུ་བསྐལ་པ་བརྒྱ་དང༌། བསྐལ་པ་གྲངས་མེད་གསུམ་དུ་ཚོགས་བསགས་ནས་སྦྱོར་ལམ་དྲོད་ཡན་ཆད་སྟན་གཅིག་ལ་བགྲོད་པའི་ཚུལ་གསུངས་པ་ཡང་ཉན་ཐོས་ཀྱི་སར་གསུངས་སོ།།
ཐེག་པ་ཆེན་པོ་རྒྱུད་བླ་མའི་བསྟན་བཅོས་ལས་ནི་རྣམ་པར་རིག་པ་ཙམ་གྱི་ཚུལ་ལ་
གོམས་པས་རྒྱུད་སྨིན་པར་བྱས་པ་རྣམས་ལ་ཡང་དུས་ཕྱིས་བསྟན་པར་བྱ་ཞིང༌། ཐེག་པ་ཆེན་པོའ་རིགས་ཅན་དབང་པོ་མཆོག་ཏུ་གྱུར་པ་རྣམས་ལ་དང་པོ་ཉིད་ནས་བསྟན་པར་བྱ་བ་ཉན་ཐོས་ ིཀྱི་བྱང་ཆུབ་དང༌། རང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་བྱང་ཆུབ་ཐོབ་པ་ལ་ཡང་ངེས་པར་རྟོགས་དགོས་པའི་ལམ་གྱི་དམིགས་པས་ཆོས་ཐམས་ཅད་བདེན་པས་སྟོང་པ་དོན་དམ་པའི་བདེན་པ་སྤྲོས་པ་ཐམས་ཅད་དང་བྲལ་བ་མདོ་རྒྱས་འབྲིང་བསྡུས་གསུམ་དང༌། དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྙིང་པོའ་མདོས་ཁྱད་ ིཔར་མེད་པར་གསལ་བར་སྟོན་པར་འཆད་ལ། དེ་ཉིད་སློབ་དཔོན་ཐོགས་མེད་ཀྱིས། དེའི་འགྲེལ་པར། དགོངས་པ་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་གསལ་བར་མཛད་པས་དྲང་ངེས་འབྱེད་ཚུལ་དང་པོ་ལ་ལྟོས་པའི་ཤིང་རྟའི་སྲོལ་འབྱེད་མགོན་པོ་ཀླུ་སྒྲུབ་ལས་ལོགས་སུ་བསམ་པར་མི་བྱ་སྟེ། དེ་ཉིད་ཀྱི་རྗེས་སུ་འབྲང་བའི་ཕྱིར་རོ། །སློབ་དཔོན་གྱིས་རྒྱུད་བླ་མ་རྣམ་པར་རིག་པ་ཙམ་གྱི་ཚུལ་དུ་བཀྲལ་བར་

རྩ་འགྲེལ་བཤད་པའི་སྔོན་འགྲོ། 5

བཞེད་པ་ནི་མི་འཐད་དེ། འགྲེལ་པ་དེར། མཐར་ཐུག་ཐེག་པ་གཅིག་ཏུ་བསྒྲུབས་ཤིང༌། སྟོང་ཉིད་ཕྲ་མོ་རྒྱས་པར་གཏན་ལ་ཕབ་པ་དང་ཤིན་ཏུ་འགལ་བའི་ཕྱིར་རོ། །བསྟན་བཅོས་མངོན་པར་རྟོགས་པའི་རྒྱན་འདིར་ནི་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་ལྟ་བ་མཐར་ཐུག་པ་ཡང་དང་ཡང་དུ་གསུངས་མོད་ཀྱི། གཏན་ལ་དབབ་བྱའི་གཙོ་བོ་ནི། རིགས་ཅན་གསུམ་གྱི་མངོན་པར་རྟོགས་པའི་རིམ་པ། ངོ་བོ་ངེས་པ་དང༌། གྲངས་ངེས་པ་དང༌། གོ་རིམས་ངེས་པ་གསུམ་གྱི་སྒོ་ནས་ཇི་ལྟར་ཉམས་སུ་ལེན་པའི་ཚུལ་མདོ་རྒྱས་འབྲིང་བསྡུས་གསུམ་གྱི་སྦས་དོན་ཁོང་ན་གནས་པ་གསལ་བར་སྟོན་པར་བྱེད་དོ།།
མངོན་པར་རྟོགས་པའི་རྒྱན་འགྲེལ་པ་དང་བཅས་པ་འཆད་པ་འདི་ལ་དོན་གསུམ་སྟེ།
མཚན་གྱི་དོན་དང༌། གཞུང་གི་དོན་དང༌། མཇུག་གི་དོན་ནོ། །དང་པོ་ལ། དངོས་དང༌། ཞར་བྱུང་ངོ༌། །དང་པོ་ལ། མཚན་བསྒྱུར་བ་དང༌། མཚན་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི། རྒྱ་གར་གྱི་སྐད་དུ་བསྟན་བཅོས་འདིའི་མིང་ལ། ཨ་བྷི་ནས་བྲི་ཏིའི་བར་རོ། །དེ་བོད་ཀྱི་སྐད་དུ་ཤེས་རབ་ཅེས་སོགས་ཏེ། དེ་ཡང་ཨ་བྷི་ས་མ་ཡ་ནི་མངོན་པར་རྟོགས་པ། ཨ་ལཾ་ཀ་ར་ནི་རྒྱན། ནཱ་མ་ནི་ཞེས་བྱ་བ། པྲཛྙཱ་པ་ར་མི་ཏ་ནི་ཤེར་ཕྱིན། ཨུ་པདྷེ་ཤ་ནི་མན་ངག །ཤ་སྟྲ་ནི་བསྟན་བཅོས། བྲི་ཏི་ནི་འགྲེལ་བའོ། །གཉིས་པ་ནི། ཤེར་ཕྱིན་ནི་རྩ་བའི་མདོ་དང༌། ལམ་དང༌། འབྲས་བུའོ། །དབྱེ་བ་དང་བཅས་པ་བསྡུས་དོན་གྱི་སྐབས་སུ་འཆད་པར་འགྱུར་རོ། །མན་ངག་ནི་མདོའ་དོན་བདེ་བླག་ཏུ་རྟོགས་པར་བྱེད་ ིཔའོ། །འཆོས་སྐྱོབ་ཀྱི་ཡོན་ཏན་གཉིས་དང་ལྡན་པས་བསྟན་བཅོས། མངོན་དུ་ཕྱོགས་པའམ་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པས་མངོན་རྟོགས་དང༌། རང་བཞིན་གྱི་རྒྱན་གཟུགས་བཟང་པོ་ལ་མཛེས་བྱེད་ཀྱི་རྒྱན་གདུ་བུ་ལ་སོགས་པས་སྤྲས་པ་གསལ་བྱེད་མེ་ལོང་ལ་སོགས་པའི་ནང་དུ་ཤར་བ་མཐོང་ན་སྐྱེ་བོ་རྣམས་དགའ་བ་སྐྱེད་པ་ལྟར། རང་བཞིན་གྱི་རྒྱན་ཡུམ་གྱི་ལུས་བཟང་པོ་ལ་མཛེས་བྱེད་ཀྱི་རྒྱན་དོན་བདུན་ཅུས་བཀྲ་བ། གསལ་བྱེད་བསྟན་བཅོས་འདིར་སྣང་བས་ན། མཁས་པ་རྣམས་དགའ་བ་སྐྱེད་པའི་ཕྱིར། རྒྱན་དང་མིང་དེ་སྐད་སྒྲོགས་པར་བྱེད་པས་ཞེས་བྱ་བ་དང༌། རྩ་བའི་དོན་འགྲེལ་པར་བྱེད་པས་འགྲེལ་པའོ།།
གཉིས་པ་ལ། བམ་པོའ་གྲངས་དང༌། འགྱུར་གྱི་ཕྱག་གོ །དང་པོ་ནི། བམ་པོ་ཞེས་པ་ ིགཞུང་གི་ཆ་མང་པོ་ཕྱོགས་གཅིག་ཏུ་བསྡོམས་པའི་མིང་ངོ༌། །གཉིས་པ་ནི། སངས་རྒྱས་དང་བྱང་

6 སྐབས་དང་པོའ་བཤད་པ། ིཆུབ་སེམས་དཔའ་ཐམས་ཅད་ལ་ཕྱག་འཚལ་ལོ། །ཞེས་པ་གནས་སྐབས་དང་མཐར་ཐུག་གི་འདོད་དོན་དུ་མ་འགྲུབ་པའི་ཆེད་དུ་ལོཙྪ་བས་བཀོད་པའོ།།
གཉིས་པ་ལ་གསུམ། བཤད་པ་ལ་འཇུག་པ་དང༌། བཤད་པ་ཉིད་དགོད་པ་དང༌། བཤད་
པ་མཐར་ཕྱིན་པའི་ཚུལ་ལོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ། མཆོད་པར་བརྗོད་ཅིང་བཤད་པར་དམ་བཅའ་བ་དང༌། འགྲེལ་བ་རྩོམ་རིགས་པར་བསྒྲུབ་པ་དང༌། ཁེངས་སྐྱུང་ཞིང་སྤྲོ་བ་སྐྱེ་བའི་རྒྱུ་མཚན་ནོ། །དང་པོ་ནི། གུས་ཕྱག་འཚལ་ལོ། །གང་ལ་ན་གཞུང་ལམ་འབྲས་བུའི་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་ལ། གཞུང་སྨོས་པས་གཞན་གཉིས་ཀྱང་འགྲུབ་མོད་ཀྱི་འདིར་ནི་གསུམ་ག་བཟུང་བར་བྱའོ། །དགོས་པ་ཅིའི་དོན་དུ་ན་ཡུམ་དེའི་རྒྱན་གྱི་ཚིག་ལེའུར་བྱས་པ་དག་ཡུམ་གསུམ་པོ་ཀུན་གྱི་རྒྱན་དུ་འགྱུར་བར་ནི་འགྲེལ་པ་འདིས་རྣམ་པར་དབྱེ་ཕྱིར་དུའོ། །འགྲེལ་པ་རྩོམ་པའི་ཐོག་མར་བཤད་པར་དམ་བཅས་པ་ལ་དགོས་པ་ཡོད་དེ། རྩོམ་པ་མཐར་ཕྱིན་པའི་ཆེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མཆོད་བརྗོད་བྱས་པ་ལ་དགོས་པ་ཡོད་དེ། གནས་སྐབས་དང་མཐར་ཐུག་གི་དོན་དུ་མ་འགྲུབ་པའི་ཆེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དགོས་སོགས་བཞི་དོན་གྱིས་བསྟན་པས་འགྲེལ་པ་འདི་ཆོས་ཅན། བརྗོད་བྱ་ཡོད་དེ། མདོ་དང་རྩ་བའི་བསྟན་བཅོས་ཀྱི་དོན་སྟོན་པའི་ཕྱིར། དགོས་པ་ཡོད་དེ། ཁྱོད་ལ་བརྟེན་ནས་རྩ་བའི་བསྟན་བཅོས་ཡུམ་གསུམ་གྱི་རྒྱན་དུ་འགྱུར་བར་གོ་བའི་ཆེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཉིང་དགོས་ཡོད་དེ། ཁྱོད་ཀྱི་དགོས་པ་དེ་ལ་བརྟེན་ནས་མཐར་རྣམ་མཁྱེན་ཐོབ་པའི་ཕྱིར། འབྲེལ་པ་ཡོད་དེ། ཆོས་གསུམ་ཕྱི་མ་ཕྱི་མ་སྔ་མ་ལ་འབྲེལ་བའི་ཕྱིར།
སྙིང་པོ་བསྡུ་བ་ནི། ཚིགས་བཅད་འདིས། བསྟན་པ་ལ་འཇུག་པའི་སྒོ་དམ་པ་སྐྱབས་སུ་
འགྲོ་བ་བསྟན་པ་ཡིན་ཏེ། འབྲས་བུའི་ཤེར་ཕྱིན་གྱིས་བསྡུས་པའི་སངས་རྒྱས་དཀོན་མཆོག་དང༌། ལམ་ཤེར་ཕྱིན་གྱིས་བསྡུས་པའི་ཆོས་དཀོན་མཆོག་སྐྱབས་འགྲོའ་ཡུལ་དུ་བསྟན་པ་ན། དེ་ཚུལ་ ིབཞིན་དུ་སྒྲུབ་པའི་འཕགས་པའི་དགེ་འདུན་ཡང་སྐྱབས་སུ་གོ་བར་འགྱུར་བས། དཀོན་མཆོག་གསུམ་ལ་སྐྱོབ་པའི་ནུས་པ་ཡོད་པར་ཡིད་ཆེས་པ་དང༌། འཁོར་བའི་སྡུག་བསྔལ་གྱིས་འཇིགས་པ་གཉིས་ཀྱི་རྒྱུ་ལས་ཚིག་ཙམ་མ་ཡིན་པར་སྐྱབས་སུ་འགྲོ་བའི་བློ་བསྐྱེད་པར་བྱའོ། །ཐོས་བསམ་སྒོམ་གསུམ་སོགས་ཆོས་ལྡན་གྱི་བྱ་བ་གང་བྱེད་པའི་ཐོག་མར་སྐྱབས་སུ་འགྲོ་བ་སྔོན་དུ་འགྲོ་

རྩ་འགྲེལ་བཤད་པའི་སྔོན་འགྲོ། 7

དགོས་པར་ཤེས་པའི་ཆེད་དུ་བསྟན་བཅོས་མཛད་པ་རྣམས་ཀྱིས་མཆོད་བརྗོད་ཐོག་མར་བཀོད་པར་ཤེས་པར་བྱའོ། །བསྟན་བཅོས་ཀྱི་དོན་ཇི་ལྟར་ཉམས་སུ་ལེན་པའི་ཚུལ་བར་བར་དུ་ཡང་འཆད་པར་འགྱུར་ལ། ཕྱོགས་གཅིག་ཏུ་དྲིལ་ནས་ཉམས་སུ་ལེན་པའི་ཚུལ་ནི་གཞུང་ལོགས་སུ་རྩོམ་པར་འདོད་པས་དེར་བལྟ་བར་བྱའོ།།
གཉིས་པ་ལ་གསུམ། ཕྱིའི་རྐྱེན་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་གྱི་མན་ངག་དང་ལྡན་པར་སྒྲུབ་
པ་དང༌། ནང་གི་རྐྱེན་བསྟན་བཅོས་ཀྱི་དོན་མཐའ་དག་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་དང་ལྡན་པར་སྒྲུབ་པ་དང༌། དེས་ན་འགྲེལ་པ་རྩོམ་པ་རིགས་པའོ། །དང་པོ་ལ་བཞི་ལས། སློབ་དཔོན་སྔ་མས་བྱས་པའི་འགྲེལ་པ་ཡོད་དམ་མེད། ཡོད་ན་ཟློས་པར་འགྱུར་ལ། མེད་ན་མན་ངག་མེད་པས་རྩོམ་མི་རིགས་སོ་ཞེ་ན། སློབ་དཔོན་སྔ་མའི་འགྲེལ་པ་ལ་བརྟེན་པའི་མན་ངག་ཡོད་ཅིང༌། ཡུམ་ཀུན་གྱི་རྒྱན་དུ་འགྲེལ་པས་ཟློས་པའི་སྐྱོན་ཡང་མེད་པ་ལ།
དང་པོ་སློབ་དཔོན་ཐོགས་མེད་ཀྱིས་རྣམ་བཤད་མཛད་ཚུལ་ནི། རྣམ་བཤད་མཛད་གང་
གི་ན་སྒྲ་བཤད་དུ་ཡོད་པས་བསྟན་བཅོས་ཆེན་པོ་མདོའ། གང་གིས་ན་འཕགས་པ་ཐོགས་མེད་ ིཀྱིས་སོ། །དེའི་ཡོན་ཏན་ནི་བསམ་པ་ཕུན་ཚོགས་སྙིང་རྗེས་རྒྱུད་ལྔའི་འགྲོ་བ་ལ་ཆགས་པས་ཀུན་ཏུ་སྟེ། ལྷག་པར་ཆགས་པར་མཛད་པ་དང་སྦྱོར་བ་ཕུན་ཚོགས་གཞན་སྡུག་བསྔལ་ལས་སྐྱོབ་ཉིད་ཀྱིས་མི་ཕམ་མགོན་ལ་གསན་ནས་ནིའོ། །ཐོགས་མེད་ཀྱིས་ཤེར་ཕྱིན་གྱི་མདོའ་རྣམ་བཤད་མཛད་ ིརིགས་ཏེ། རྗེ་བཙུན་ལ་ཡུམ་གྱི་མདོའ་ཚིག་དོན་རྫོགས་པར་གསན་ནས་ཐུགས་སུ་ཆུད་པའི་ཕྱིར། ིསྐུ་མཆེད་གཉིས་ལྟ་བ་མཚུངས་པར་སྨྲ་བས་ནི། ཐེག་པ་ཆེན་པོ་རྒྱུད་བླ་མའི་བསྟན་བཅོས་ཀྱི་འགྲེལ་པ་ལ་ཞིབ་ཏུ་བསམ་པར་བྱ་བ་ཁོ་ནའོ།།
གཉིས་པ་དབྱིག་གཉེན་གྱིས་བཀྲོལ་ཚུལ་ནི། རྣམ་པར་བཀྲོལ་ལོ། །གང་ན་སྔར་ལྟར་
རོ། །གང་གིས་ན་འགྲོ་བའི་དོན་མངོན་མཐོ་ངེས་ལེགས་ཀྱི་རྩ་ལག་ཏུ་གྱུར་པས་དབྱིག་གི་གཉེན་དེས་སོ། །གང་དུ་ན་ཉི་ཁྲི་གཞུང་འགྲེལ་དུའོ། །ཇི་ལྟར་ན་གཟུགས་ལ་སོགས་པའི་ཤེས་བྱ་ནང་གི་བདག་ཉིད་ཡིན་པ་ལ་ཡང་དག་པར་བརྟེན་ནས་སེམས་ཙམ་གྱི་ཚུལ་དུའོ། །དེས་ཡང་དག་པར་བཤད་པ་ཡིན་ནམ་ཞེ་ན། གཉིས་སྟོང་བདེན་གྲུབ་ལ་ཞེན་པས་རང་གི་མོས་པ་གཙོར་བྱེད་པས་

8 སྐབས་དང་པོའ་བཤད་པ། ིཡིན་གྱི་སྙིང་པོའ་དོན་ནི་དེ་ལས་གཞན་དུ་མཐའི་བྲལ་དབུ་མར་གནས་པའོ།།
གསུམ་པ་འཕགས་པས་ཕྱེ་ཚུལ་ནི། རྣམ་པར་ཕྱེའོ། །གང་ན་ཡུམ་གྱི་མདོ་དང་རྒྱན་
ནོ། །འོག་མ་ལ་ཡང་ཤེས་པར་བྱའོ། །གང་གིས་ན་མཐོང་ལམ་ཐོབ་པས། འཕགས་པའི་ཁོངས་སུ་གཏོགས་པ་ཡི། རྣམ་པར་གྲོལ་བ་ཞེས་བྱ་བས་སོ། །ཀྱང་ནི་སྔ་མ་གཉིས་སུ་མ་ཟད་པའོ། །གང་དུ་ན་ཉི་ཁྲི་འགྲེལ་པར་རོ། །ཇི་ལྟར་ན་སྙིང་པོའ་དོན་མཐའི་བྲལ་དབུ་མར་གནས་པ་ལ་དེ་ལྟར་ཁོང་དུ་ཆུད་པའི་བློས་ཀུན་ནས་བསླངས་ནས་དབུ་མའི་ཚུལ་དུའོ། །དེ་ལྟར་འགྲེལ་བའི་རྒྱུ་མཚན་ནི། དབྱིག་གཉེན་དེས་སྙིང་པོའ་དོན་སེམས་ཙམ་གྱི་ཚུལ་དུ་བྱས་པ་བཞེད་པ་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་བྱས་པ་ ིམིན་པར་མཐོང་ནས་སོ། །དཔོན་སློབ་གཉིས་ཐེག་པ་ཆེན་པོའ་ལམ་གྱི་རིམ་པ་སྤྱིའི་ལུས་ལ་གྲངས་ ིདང་གོ་རིམས་དང་སྐྱེ་ཚུལ་སོགས་མཐུན་པར་ཤེས་པར་བྱའོ།།
བཞི་པ་བཙུན་པ་གྲོལ་སྡེས་རྣམ་བཤད་བྱས་ཚུལ་ནི། རྣམ་བཤད་བྱས་སོ། །གང་གིས་ན་
རྣམ་གྲོལ་སྡེ་དད་པའི་ས་ཚོགས་ལམ་ལ་གནས་པ་དེ་ཡིས་སོ། །དུས་ནི་འཕགས་པས་མཛད་པ་དེའི་འོག་ཏུའོ། །གང་དུ་ན་ཉི་ཁྲི་རྣམ་འགྲེལ་དུའོ། །ཇི་ལྟར་ན་བསྟན་བཅོས་རྒྱས་འབྲིང་བསྡུས་པ་མཐའ་དག་གིས་མངོན་པར་རྟོགས་པ་བརྒྱད་ཀྱི་རིམ་པ་ཚང་བར་སྟོན་པ་མ་རྙེད་པར་རང་གིས་ཇི་ལྟར་རྙེད་པ་དང་རྗེས་སུ་མཐུན་པར་ཉི་ཁྲི་འབའ་ཞིག་དང་སྦྱར་ནས་བྱས་སོ།།
གཉིས་པ་ནི། ཇི་སྐད་བཤད་པའི་ཚུལ་དེ་ལྟར་མཁས་པ་བཞིས་ཚིག་དོན་ཅི་རིགས་སྣང་
བར་བྱས་ཤིང་སངས་རྒྱས་གཉིས་པ་ལྟར་གྲགས་པ་དབྱིག་གཉེན་ལ་སོགས་པ་འགའ་ཞིག་ཁོ་ནས་དགོངས་པའི་དོན་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་མ་རྙེད་པའི་བསྟན་བཅོས་རྒྱས་འབྲིང་བསྡུས་པ་མཐའ་དག་འདི་སྙིང་པོའ་དོན་མཐར་ཐུག་པ་དང་མངོན་པར་རྟོགས་པའི་རིམ་པ་ཚང་བར་སྟོན་ཅིང་དེ་ཉིད་རྒྱན་ ིགྱིས་འགྲེལ་པ་དེ་ལྟར་བདག་གིས་རྙེད་པ་གང་དེ་ཡ་མཚན་ནོ་ཞེས་པ་རང་ཉིད་སྐལ་པ་དང་ལྡན་ཞིང་ཤེས་རབ་ཁྱད་པར་ཅན་དང་ལྡན་པར་སྟོན་པའོ། །འདིས་ནི་འགྲེལ་པ་སྔ་མ་རྣམས་དང་ཟློས་པའི་སྐྱོན་སྤངས་པར་ཡང་ཤེས་པར་བྱའོ།།
གསུམ་པ་ནི། སྔར་བཤད་པའི་མཁས་པ་དེ་ལྟ་བུས་ཀྱང་མ་རྙེད་པས་ཤིན་ཏུ་རྙེད་པར་
དཀའ་བ་ཟབ་མོའ་ལམ་མངོན་པར་རྟོགས་པ་བརྒྱད་ཀྱི་རིམ་པ་དང་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་དོན་འདི་ཅི་ ི

རྩ་འགྲེལ་བཤད་པའི་སྔོན་འགྲོ། 9

ཞིག་ལྟར་སངས་རྒྱས་ཀྱི་བྱིན་རླབས་ཀྱི་དབང་གིས་རྙེད་པ་ནི་སྐལ་བ་ཁྱད་པར་ཅན་དང་ལྡན་པས་བདག་དང་མཚུངས་པའི་མཁས་པ་གཞན་རྣམས་ཀྱིས་ཀྱང་སངས་རྒྱས་ལ་བྱས་པ་ཤེས་ཤིང་དྲིན་དུ་1

གཟོ་བའི་ཆེད་དུ་དབྱེ་བར་རིགས་སོ།།
སློབ་དཔོན་བཞིའི་བཤད་པའི་ཚུལ་གྱིས་ནི་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་ནས་
བཟུང་སྟེ་དམ་པ་བར་མ་ཆད་པའི་མན་ངག་དང་ལྡན་པར་བསྟན་པ་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་འགྲེལ་པ་གཅིག་ལ་བརྟེན་ནས་རྫོགས་པར་མ་རྙེད་ཀྱང་ཆ་ལ་ལ་འགྲེལ་པ་གཞན་ལ་བརྟེན་པ་དང་སངས་རྒྱས་ལ་ཡུན་རིང་དུ་གསོལ་བ་བཏབ་པའི་ཐུགས་རྗེའི་མཐུ་ལས་རྙེད་པ་ནི་ཐེག་པ་ཆེན་པོའ་ལམ་གྱི་རིམ་ ིཔ་མཐའ་དག་རྙེད་ནས་ལམ་རིམ་གྱིས་བགྲོད་པ་ནི་ལམ་གྱི་རྩ་བ་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་མཉེས་པར་བྱས་པ་ལ་རག་ལས་པར་ཤེས་པའི་ཆེད་དུ་སློབ་དཔོན་གྱིས་བཀོད་པ་ཡིན་པས་ཕྱི་རབས་ཀྱི་གདུལ་བྱ་རྣམས་ཀྱིས་ཀྱང་བཤེས་གཉེན་ཚུལ་བཞིན་དུ་བསྟེན་པ་ལ་འབད་པར་བྱའོ། །དེ་ལྟར་ཞེས་པའི་རྐང་པ་བཞིས། དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་གྱི་བྱིན་རླབས་ལ་བརྟེན་ནས་ཡུམ་གསུམ་གའི་རྒྱན་དུ་ཤེས་ཤིང༌། ཚིག་དོན་མཐའ་དག་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་ཁྱད་པར་ཅན་དང་ལྡན་པས་སློབ་དཔོན་རང་ཉིད་དགའ་བ་ཆེན་པོ་སྐྱེས་པར་བསྟན་ཏོ། །རྐང་པ་ཐ་མ་བཞིས་འགྲེལ་པ་རྩོམ་པའི་ཕྱི་ནང་གི་རྐྱེན་མ་ལུས་པ་ཚང་བས་འགྲེལ་པ་རྩོམ་རིགས་པའི་དམ་བཅའ་བསྟན་པ་ཡིན་ནོ། །དེས་ན་སློབ་དཔོན་འདིས་འགྲེལ་པ་རྩོམ་པར་རིགས་ཏེ། དེ་རྩོམ་པའི་ཕྱི་ནང་གི་རྐྱེན་མ་ལུས་པ་ཚོགས་པའི་ཕྱིར་ཞེས་པའོ།2

།དེས་ན་ཆོས་ཉན་བཤད་བྱེད་འདོད་པ་རྣམས་ཀྱིས་ཀྱང་སྔར་བཤད་པ་ལྟར་དཀོན་མཆོག་གསུམ་ལ་སྐྱབས་སུ་འགྲོ་བ་ཡིད་འཁུལ་ནུས་པ་རེ་དང༌། རང་གི་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་བསྟེན་ཚུལ་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པ་མ་བྱུང་ན་ལྷ་བདུད་དུ་བབས་པ་ལྟར་འགྱུར་ཞིང༌། ལམ་གྱི་བག་ཆགས་འཇོག་མི་ནུས་པས་གནས་འདི་ལ་གཟབ་པར་བྱའོ།།
གསུམ་པ་ནི། དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་གྱི་བྱིན་རླབས་ཀྱི་མཐུས་རྙེད་པ་མ་གཏོགས་རང་
དབང་དུ་ཤེར་ཕྱིན་གྱི་དོན་རྣམ་པ་ཀུན་ཏུ་སེང་བཟང་བདག་གི་ནི་བློའ་སྤྱོད་ཡུལ་མིན་ཡང་རྒྱན་གྱི་ ི

1 ཞོལ། ཤོག ༧ ན ༥ དྲིན་བཟོ་བའི་ གཙང་། ཤོག ༧ བ ༡ དྲིན་དུ་བཟོ་བའི་
2 ཞོལ། ཤོག ༧ བ ༤། གཙང་། ཤོག ༧ བ ༦ ཅེས་པའོ།།

10 སྐབས་དང་པོའ་བཤད་པ། ིའགྲེལ་པ་རྩོམ་པ་ལ་སྤྲོ་བ་སྐྱེས་སོ། །ཅིའི་ཆེད་དུ་ཞེ་ན་རང་ཉིད་བག་ཆགས་བཞག་ཅིང་བརྗེད་བྱང་དུ་བྱ་བ་དང་ཐེག་པ་ཆེན་པོའ་རིགས་དང་ལྡན་པ་གཞན་ལ་ཡང་རྟོགས་པ་བསྐྱེད་པའི་སྒོ་ནས་ ིརང་གཞན་ལ་ཕན་གདགས་པར་འདོད་པས་སོ། །དེ་ལ་བརྟེན་ནས་རང་གཞན་ལ་ཕན་གདགས་ནུས་ཏེ། འགྲེལ་པ་འདི་ལྟ་བུ་རྩོམ་པ་ནི་རྣམ་མཁྱེན་གྱི་ཆེད་དུ་སྦྱིན་སོགས་ཀྱི་བསོད་ནམས་དག་སྒྲུབ་པ་དང་རྗེས་སུ་མཐུན་པའི་ཐབས་དམ་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྣམ་འགྲེལ་ལས། འབྲེལ་བ་དང་ནི་རྗེས་མཐུན་ཐབས། །སྐྱེས་བུའི་དོན་ནི་རྗོད་བྱེད་དག1

།ཅེས་བཤད་པ་ལྟར། མངོན་མཐོ་ངེས་ལེགས་ཀྱི་ཐབས་རྫོགས་པར་སྟོན་པའི་བསྟན་བཅོས་འདི་ལྟ་བུ་2

དེ་དག་སྒྲུབ་པའི་ཐབས་དམ་
པའོ། །སློབ་དཔོན་ཉིད་ཀྱིས་ཐེག་པ་ཆེན་པོའ་ལམ་གྱི་རིམ་པ་རྣམས་རིགས་པའི་ལམ་ནས་ལེགས་ ིཔར་དྲངས་ནས་འགྲེལ་པ་འདི་མཛད་པ་ཡིན་པས། ཚིག་སྔ་མ་ནི་ཁེངས་སྐྱུང་བ་ལ་སྦྱར་བ་ལ་ཁ་ན་མ་ཐོ་བ་མེད་དོ།།
གཉིས་པ་བཤད་པ་ཉིད་དགོད་པ་ལ་གསུམ། །མཆོད་བརྗོད་དང༌། རྒྱས་པ་ལ་དད་པའི་
གང་ཟག་ལ་ཕྱེ་སྟེ་བཤད་པ་དང༌། བསྡུས་དོན་གཞན་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ། མཚམས་སྦྱར་བ་དང༌། རྩ་བ་དང༌། འགྲེལ་པའོ། །དང་པོ་ནི། འཕགས་པ་བྱམས་པས་རང་ཉིད་དམ་པའི་སྤྱོད་པ་དང་མཐུན་པར་རབ་ཏུ་སྟོན་པས་རྩོམ་པའི་བྱ་བ་རིམ་ཅན་དུ་མ་ཡོད་པའི་ནང་ནས། རེ་ཤིག་དང་པོར་ཡུམ་ལ་ཕྱག་འཚལ་བ་ནི་རང་དོན་གྱི་དགོས་པའོ། །གཞན་དོན་གྱི་དགོས་པ་ནི་གདུལ་བྱ་གཞན་དག་ལྡོག་ཏུ་མེད་པའི་རབ་ཏུ་དང་བ་བསྐྱེད་པའི་ཆེད་དུའོ། །དེའི་དགོས་པ་ནི། ཞུགས་ཤིག་ཅེས་དངོས་སུ་མ་བསྐུལ་ཡང་དོན་གཉེར་ཤགས་དྲག་པོ་སྐྱེས་ནས་དོན་གྱིས་འཇུག་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་གང་ལ་དང་བ་སྐྱེ་ཞིང་འཇུག་ན་ཡོན་ཏན་བླ་ན་མེད་པ་མང་པོའ་འབྱུང་གནས་སུ་གྱུར་པ་ ིབཅོམ་ལྡན་འདས་མ་ཡོན་ཏན་རིན་པོ་ཆེ་ཕུལ་དུ་དབྱུང་དུ་མེད་ཅིང་དཔག་ཏུ་མེད་པའི་སྲས་བཞིའི་བཞེད་དོན་སྒྲུབ་པའི་འབྱུང་གནས་ཏེ་རྒྱུ་ལའོ། །ཇི་ལྟར་ན། ཉེར་ཞིར་ཁྲིད་པ་སོགས་ཡོན་ཏན་ཡོད་པ་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་བརྗོད་པ་སྔོན་དུ་འགྲོ་བ་ཅན་གྱི་སྒོ་ནས་སོ། །དང་བ་ལ་བརྟེན་ནས་ཞུགས་པ་

1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༤༨༨ ཕྲེང་། ༡༨
2 ཞོལ། ཤོག ༨ ན ༣ འདི་ལྟ་བུ་དོན་དེ་དག་

རྩ་འགྲེལ་བཤད་པའི་སྔོན་འགྲོ། 11

ལ་དགོས་པ་ཅི་ཡོད་ཅེ་ན། ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པའི་ཡུལ་ཅན་གྱི་རབ་ཏུ་དང་བ་ནི་གནས་སྐབས་དང་མཐའི་ལེགས་པ་ཐམས་ཅད་འཐོབ་པའི་དང་པོའ་རྒྱུའི་གཙོ་བོ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་བྱ་བར་ ིཚད་མས་གྲུབ་ནས་གདུལ་བྱ་གཞན་རྣམས་ཀྱང་དད་པ་ལ་བརྟེན་ནས་བྱང་ཆུབ་ཐོབ་པར་དགོངས་པའོ། །ཚད་མ་གང་གིས་གྲུབ་ན་འཕགས་པ་བྱམས་པའི་མཉམ་གཞག་སོ་སོ་རང་གིས་རིག་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱིས་རྟོགས་ཤིང་དེས་དྲངས་པའི་རྗེས་ཐོབ་ཀྱིས་ངེས་པར་བཟུང་ནས་སོ།།
རྗེ་བཙུན་ལ་རང་དོན་དོན་གཉེར་མེད་པར་འདོད་པ་སོགས་ནི་ཐེག་པ་ཆེན་པོའ་གཞུང་ལ་ ིངལ་བ་ཞིབ་ཏུ་མ་བྱས་པ་ཡིན་ཏེ། རྗེ་བཙུན་མངོན་པར་རྫོགས་པར་སངས་རྒྱས་པའི་དབང་དུ་བྱེད་ན་ཐུན་མོང་དང་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་སྐབས་མ་ཕྱེད་པ་ཡིན་ལ། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་དབང་དུ་བྱེད་ན་ནི་རང་དོན་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པ་ལ་ཆོས་སྐུ་དགོས་པར་མ་མཐོང་ན། རང་དོན་དུ་ཞི་བ་རྐྱང་པས་ཆོག་པར་འཛིན་པ་ལྡོག་མི་ནུས་ལ། དེ་མ་ལྡོག་ན་ཐེག་པ་ཆེན་པོའ་སེམས་བསྐྱེད་ཀྱི་མཚན་ ིཉིད་མི་རྫོགས་པར་འགྱུར་ཏེ། རང་དོན་ཆོས་སྐུ་ལ་དོན་གཉེར་ས་བཅུ་པའི་གནས་སྐབས་སུ་མི་དགོས་པའི་ཕྱིར། སངས་རྒྱས་ཀྱི་སྐུ་ལ་རང་དོན་གྱི་སྐུ་དང་གཞན་དོན་གྱི་སྐུ་གཉིས་སུ་ཕྱེ་བ་ཡང་དགོས་པ་མེད་པར་འགྱུར་རོ།།
སྙིང་པོ་བསྡུས་ཏེ་བསྟན་པ་ནི། རྗེ་བཙུན་གྱིས་འདིར་མཆོད་བརྗོད་མཛད་པའི་དགོས་པ། དད་པ་སྔོན་འགྲོ་མ་ལྟར་བསྐྱེད་པ་སྟེ།1

།ཞེས་སོགས་དང༌། དད་པའི་རྩ་བ་རབ་བརྟན་བྱ།2

།ཞེས་
གསུངས་པ་ལྟར། དད་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སྔོན་དུ་འགྲོ་བ་ཡིན་ཏེ། ཐེག་པ་ཆེན་པོའ་གཞུང་ལམ་ ིའབྲས་བུ་དང་བཅས་པ་ལ་དད་པ་ཤགས་དྲག་པོ་ཡོད་ན། དེས་འདུན་པ་ཤགས་དྲག་དྲངས་ནས་ཐོས་བསམ་སྒོམ་གསུམ་སོགས་ལ་འཇུག་པར་འགྱུར་བ་ཡིན་ལ། དད་པ་སྔོན་དུ་མ་སོང་ན། འཇིག་རྟེན་ཕྱི་མ་ཕན་ཆད་ཀྱི་ཆེད་དུ་ཐེག་པ་ཆེན་པོའ་ལམ་ཉམས་སུ་ལེན་པའི་བློ་རྣལ་མ་མི་སྐྱེ་ ིབར་གཟིགས་ནས་ལམ་ལ་འཇུག་པར་འདོད་པ་རྣམས་ཀྱིས་ཐོག་མར་མཐའི་འབྲས་བུའི་སངས་རྒྱས་དཀོན་མཆོག་དང་མཁྱེན་པ་གསུམ་གྱིས་བསྡུས་པའི་ཆོས་དཀོན་མཆོག་དང༌། དེ་ཚུལ་

1 བཀའ་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༥༧ ཤོག ༡༦༤ ཕྲེང་། ༡༩
2 ལུང་འདི་བསྟན་འགྱུར་ནང་མ་རྙེད།

12 སྐབས་དང་པོའ་བཤད་པ། ིབཞིན་དུ་སྒྲུབ་པའི་དགེ་འདུན་དཀོན་མཆོག་རྣམས་ལ་ལྡོག་ཏུ་མེད་པའི་དད་པ་བསྐྱེད་པར་བྱའོ་སྙམ་དུ་དགོངས་པ་ཡིན་ནོ། །འོག་ནས་ཇི་ཙམ་གྱིས་མངོན་པར་རྟོགས་པའི་ལམ་གྱི་རིམ་པ་ཉམས་སུ་ལེན་པ་ལ་མཁས་པ་ཡིན་སྙམ་པ་ལ་དད་སོགས་ཡུལ་ལྔ་ལ་མཁས་དགོས་པར་བསྟན་ལ། དེ་ཡང་སངས་རྒྱས་སོགས་དམིགས་དད་པ་དང༌། ཞེས་པས་ཐེག་པ་ཆེན་པོ་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་སྐྱབས་སུ་འགྲོ་བ་བསྟན་པ་ཡིན་ནོ། །གཞུང་འོག་མ་རྣམས་སུ་ཡང་ཚིག་དོན་བཤད་པ་གཙོ་བོར་མི་བྱེད་ཀྱི། ཇི་ལྟར་ཉམས་སུ་ལེན་པའི་ཚུལ་རྣམས་དུས་གསུམ་གྱི་སངས་རྒྱས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ངོ་བོ་རྗེ་རིན་པོ་ཆེ་ཉིད་ཀྱི་མན་ངག་ལ་བརྟེན་ནས་འཆད་པ་ཡིན་ནོ།།
གཉིས་པ་ལ། ཚིག་དོན་དང༌། བརྒལ་ལན་གྱིས་གཏན་ལ་དབབ་པའོ། །དང་པོ་ལ། བསྟོད་
པ་དང༌། ཕྱག་འཚལ་བའོ། །དང་པོ་ལ། མཁྱེན་གསུམ་གྱི་ཡོན་ཏན་གྱི་སྒོ་ནས་བསྟོད་པ་དང༌། འཕགས་བཞིའི་ཡུམ་བྱེད་པས་བསྟོད་པའོ། །དང་པོ་ནི། གཞི་ཤེས་ཀྱི་སྒོ་ནས་བསྟོད་པ་ཁྲིད་པར་མཛད་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་ལ་ཕྱག་འཚལ་ལོ། །གང་ཞིག་ན་ཉན་ཐོས་རང་སངས་རྒྱས་སྡུག་བསྔལ་དང་ཀུན་འབྱུང་ཉེ་བར་ཞི་བ་ཚོལ་བ་རྣམས་སོ། །གང་གིས་ན་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ཀུན་ཤེས་ཉིད་ཀྱིས་སོ། །གང་དུ་ན་འབྲས་བུ་ཉེར་ཞིར་ཁྲིད་པར་མཛད་པ་དང༌། ལམ་ཤེས་ཀྱི་སྒོ་ནས་བསྟོད་པ་ནི། སྒྲུབ་པར་མཛད་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་ལ་ཕྱག་འཚལ་ལོ། །རྟེན་གང་གིས་ན་འགྲོ་བ་ལ་གནས་སྐབས་དང་མཐར་ཐུག་གི་ཕན་པ་སྒྲུབ་པར་བྱེད་པ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་སོ། །ཐབས་གང་གིས་ན། ལམ་གསུམ་བདག་མེད་པར་ཤེས་པའི་ལམ་ཤེས་ཉིད་ཀྱིས་སོ། །དོན་གང་སྒྲུབ་ན། འཇིག་རྟེན་རིགས་ཅན་གསུམ་གྱི་དོན་སྒྲུབ་པར་མཛད་པའོ། །རྣམ་མཁྱེན་གྱི་སྒོ་ནས་བསྟོད་པ་ནི། གསུང་བར་མཛད་པ་དེ་ལ་ཕྱག་འཚལ་ལོ། །གང་ཟག་གང་གིས་ན་ཐུབ་པ་སངས་རྒྱས་བཅོམ་ལྡན་འདས་རྣམས་སོ། །ཐབས་གང་གིས་ན་རྣམ་པ་མ་ལུས་པ་བདག་མེད་པར་མཁྱེན་པའི་རྣམ་མཁྱེན་གང་དང་ཡང་དག་པར་ལྡན་པས་སོ། །འབྲས་བུ་གང་ན་ཐེག་པ་གསུམ་གྱི་ལམ་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པས་བརྗོད་བྱ་རྣམ་པ་ཀུན་དང་ལྡན་པའི་མདོ་སྡེ་རིན་པོ་ཆེ་སྣ་ཚོགས་པ་འདིའོ། །གང་ཞེས་པ་སྤྱིའི་སྒྲ་ཡིན་ཡང་མཁྱེན་གསུམ་ལ་བསྟོད་པའི་སྐབས་དང༌། གཞན་གཉིས་ལ་བསྟོད་ཟིན་པས་ཤགས་དང༌། ཐུབ་པའི་ཚིག་དང་འབྲེལ་བས་རྣམ་མཁྱེན་ཁོ་ན་ལ་

རྩ་འགྲེལ་བཤད་པའི་སྔོན་འགྲོ། 13

གོ་བར་འགྱུར་རོ། །གཉིས་པ་ནི། ཉན་ཐོས་འཕགས་པ་དང་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་འཕགས་པའི་ཚོགས་དང་བཅས་པའི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ནི་ཡུམ་དེ་ལ་ཕྱག་འཚལ་ལོ། །གཉིས་པ་ནི། དེ་ལ་ཕྱག་འཚལ་ཞེས་ཏེ་གུས་པས་འདུད་པའི་ཚུལ་སྟོན་པ་དེ་དག་གི་དོན་སྔར་བཤད་ཟིན་ཏོ།།
གཉིས་པ་ལ། གོ་རིམས་ངེས་པ་དང༌། གྲངས་ངེས་པ་དང༌། ཡུམ་སྲས་ཀྱི་དོན་དང༌།
བསྟོད་ཡུལ་གྱི་མཁྱེན་གསུམ་ངོས་བཟུང་བའོ། །དང་པོ་ནི། བསྟན་བཅོས་རིན་ཆེན་སྒྲོན་མ་ནས་བཤད་པ་ལྟར། མདོའ་གླེང་གཞིའི་གོ་རིམས་དང་མཐུན་པར་བཤད་པ་ཡིན་ནོ་ཟེར་བ་མི་འཐད་དེ། ིམཆོད་བརྗོད་དང་གླེང་གཞི། སློབ་དཔོན་དང་འཕགས་པ་གཉིས་ཀས་མ་སྦྱར་ཞིང༌། སློབ་དཔོན་གྱིས་གླེང་གཞིའི་བཤད་པ་གཞན་དུ་མཛད་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཁ་ཅིག་ཉན་ཐོས་ཀྱི་རིགས་ཅན་ཐེག་པ་གསུམ་ལ་རིམ་གྱིས་གཞུག་པའི་ཆེད་དུ་དང་པོར་གཞི་ཤེས་ལ་བསྟོད་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་ཟེར་བ་ནི། བསྟན་བཅོས་འདིའི་ཆེད་དུ་བྱ་བའི་གདུལ་བྱ་གང་ཡིན་མ་རྟོགས་པ་ཡིན་ཏེ། འདིར་ནི་ཐེག་པ་ཆེན་པོའ་རིགས་ཅན་འབའི་ཞིག་ཡུམ་ལ་དང་བ་བསྐྱེད་ནས་ཐོས་སོགས་ཀྱིས་འཇུག་པར་བྱ་བའི་ཆེད་ཡིན་ལ། བསྟན་བཅོས་འདིའི་1

ཆེད་དུ་བྱ་བའི་གདུལ་བྱ་ལ་རིགས་ཅན་གསུམ་ག་ཡོད་ན་ཐེག་
པ་ཐུན་མོང་བའི་བསྟན་བཅོས་སུ་འགྱུར་དགོས་པའི་ཕྱིར། ཡང་གདུལ་བྱ་ཐེག་པ་གསུམ་ལ་རིམ་གྱིས་གཞུག་པའི་ཆེད་དུ་ཡིན་ནོ་ཞེས་ཟེར་བ་ཡང་དོན་མ་ཡིན་ཏེ། སྤྱིར་དེ་ལྟ་བུའི་གདུལ་བྱ་སྲིད་ཀྱང་སྐབས་འདིར་ནི་ཐེག་པ་ཆེན་པོར་རིགས་ངེས་པའི་གང་ཟག་ལམ་ལ་འཇུག་པའི་རིམ་པ་སྟོན་པ་སྐབས་སུ་བབ་ཅིང༌། དང་པོར་ཉན་ཐོས་ཀྱི་ལམ་ནས་འཇུག་པའི་ཚུལ་མཆོད་བརྗོད་ཀྱི་སྐབས་ཉིད་ནས་བསྟན་པ་ལ་དགོས་པ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ།།
དེས་ན་འགྲེལ་ཆེན་གྱི་ཆོས་སྐུའི་མཚམས་སྦྱར་དུ་མངོན་རྟོགས་བརྒྱད་ཀྱི་རིམ་པ་སྟོན་
པའི་སྐབས་སུ་ཐམས་ཅད་ཤེས་པ་ཉིད་ཀྱི་སྒོ་ནས་འཇུག་པར་བྱེད་པ་དང༌། ཞེས་སོགས་གསུངས་པ་ལྟར་རྒྱན་གྱི་ཆེད་དུ་བྱ་བའི་གདུལ་བྱ་ཉིད་ལམ་ལ་འཇུག་པའི་རིམ་པ་དང་མཐུན་པར་བསྟོད་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་ཡང་སྐབས་གསུམ་པའི་སྐབས་སུ་གཏན་ལ་ཕབ་པའི་སྐྱེས་བུ་འབྲིང་གི་ལམ་གྱི་རིམ་པ་ལ་བསམ་པ་ལེགས་པར་མ་སྦྱངས་ན་སྙིང་རྗེ་ཆེན་པོ་མཚན་ཉིད་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པ་མི་སྐྱེ་ཞིང་ 1 གཙང་། ཤོག ༡༠ བ ༡ དེའི་ཆེད་དུ་

14 སྐབས་དང་པོའ་བཤད་པ། ིདེ་ལྟ་ན་ཐེག་པ་ཆེན་པོའ་སེམས་བསྐྱེད་མཚན་ཉིད་རྫོགས་པ་དང༌། ལམ་ཤེས་སོགས་ཀྱང་མི་སྐྱེ་ ིབས་སྐྱེས་བུ་ཆེན་པོའ་ལམ་གྱི་རིམ་པ་རྒྱུད་ལ་བསྐྱེད་པ་ལ་སྐྱེས་བུ་འབྲིང་གི་བསམ་པ་སྦྱང་བ་ ིསྔོན་དུ་འགྲོ་དགོས་པར་ཤེས་པའི་ཆེད་དུ་ཡིན་ནོ། །འདི་དག་ལ་བརྗོད་པར་བྱ་བ་མང་སྟེ། བར་བར་དུ་འཆད་ཅིང་རྒྱན་གྱི་ལམ་གྱི་རིམ་པ་ཇི་ལྟར་ཉམས་སུ་ལེན་པའི་ཚུལ་ལོགས་སུ་ཡང་འཆད་པར་འགྱུར་རོ།།
གཉིས་པ་ནི། གདུལ་བྱ་རིགས་ཅན་གསུམ་ག་རྗེས་སུ་འཛིན་པར་འདོད་པའི་ཐེག་པ་ཆེན་
པོའ་གང་ཟག་གིས་ཉམས་སུ་བླང་བར་བྱ་བའི་ལམ་གྱི་རིམ་པ་འདི་ཙམ་ཁོ་ནས་ཕུན་སུམ་ཚོགས་ ིཔར་འགྱུར་བས་མང་བ་ཡང་མ་ཡིན་ཉུང་བ་ཡང་མ་ཡིན། ཉན་ཐོས་ཀྱི་རིགས་ཅན་རྗེས་སུ་བཟུང་བར་འདོད་ཅིང་རང་གི་ལམ་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པར་བྱ་བར་འདོད་པས་ཐོག་མར་སྔར་བཤད་པ་ལྟར་སྐྱེས་བུ་འབྲིང་དང་ཐུན་མོང་བའི་བསམ་པ་ལ་གོམས་པར་བྱའོ། །གསུམ་པ་ནི། མཁྱེན་པ་སྔ་མས་འཕགས་པ་ཕྱི་མ་བསྐྱེད་ཅིང་ཉེར་ཞི་ལ་སོགས་པའི་བཞེད་དོན་སྒྲུབ་པར་བྱེད་པས་ཡུམ་དང་སྲས་ནི་བསྐྱེད་བྱ་སྐྱེད་བྱེད་དུ་ཤེས་པར་བྱའོ། །བཞི་པ་ནི། གཞི་ཤེས་ཀྱང་འོག་ནས་མདོའ་དྲིས་ལན་ ིགྱི་དོན་བསྡུའི་སྐབས་ནས་བཤད་པ་ལྟར་མི་རྟག་སོགས་བཅུ་དྲུག་གི་རྣམ་པ་ཅན་ཡིན་ནོ། །དེས་མཚོན་ནས་གཞན་གཉིས་ཀྱང་ཤེས་པར་བྱ་ཞིང༌། འོག་དེ་མ་ཐག་ཏུ་མཁྱེན་པ་གསུམ་ག་ལ་སྐྱེ་མེད་ཀྱི་རྣམ་པ་ཅན་དུ་བཤད་པ་ནི། ཡུམ་གྱི་ལྡོག་པ་ངོས་བཟུང་བའི་ཆེད་དུ་ཡིན་ཏེ། མ་ནི་ཤེས་རབ་ཕ་ནི་ཐབས། ཞེས་བཤད་པ་ལྟར། ཤེས་རབ་ཀྱི་ཆ་ཐུན་མོང་བའི་རྒྱུ་དེ་ལ་མ་དང༌། ཐབས་ཀྱི་ཆ་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་རྒྱུ་ལ་ཕ་ཞེས་བརྗོད་པས། ཡུམ་གྱི་ལྡོག་པ་ངོས་བཟུང་བཞེད་ནས། ཤེས་རབ་ཀྱི་གཙོ་བོ་བདག་མེད་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་དེ་ཉིད་བསྟན་པ་ཡིན་གྱི། ཡུམ་དང་མཁྱེན་པ་ལ་དེས་ཁྱབ་པར་སྟོན་པ་མ་ཡིན་ནོ།།
གསུམ་པ་ལ། བསྡུས་པའི་དོན་དང༌། དགོས་པའི་དོན་དང༌། རྩོད་པ་སྤོང་1

བ་དང༌། ཚིག་གི་
དོན་ནོ། །དང་པོ་ནི། རྩ་བའི་ཚིགས་སུ་བཅད་པ་འདིས་ནི་ཆོས་ཅན་ཡུམ་འདིའི་ཆེ་བའི་བདག་ཉིད་ཕུལ་དུ་བྱུང་བ་དང་ལྡན་པ་བརྗོད་དེ། མཁྱེན་པ་གསུམ་གྱི་སྒོ་ནས་ཡུམ་ལ་བསྟོད་པ་བརྗོད་པའི་ཕྱིར། 1 ཞོལ། ཤོག ༡༡ ན ༤། གཙང་། ཤོག ༡༡ བ ༡ རྩོད་པ་སྤང་བ་དང་། ཚིག་གི་དོན་ཏོ།། ཞོལ་གཙང་ཏོ་སྒྲ་མང་དུ་འབྱུང་།

རྩ་འགྲེལ་བཤད་པའི་སྔོན་འགྲོ། 15

གཉིས་པ་ལ། རྒྱས་པར་བཤད་པ་དང༌། དོན་བསྡུ་བའོ། །དང་པོ་ལ། དད་པ་སྐྱེ་ཚུལ་དང༌།
དེ་ལས་དོན་གཉེར་གྱི་འདུན་པ་སྐྱེ་བ་དང༌། དེ་ལས་ཞུགས་ནས་འབྲས་བུ་ཐོབ་པའི་ཚུལ་ལོ། །དང་པོ་ལ། དབང་རྟུལ་དད་པ་སྐྱེ་ཚུལ་དང༌། དབང་རྣོན་དད་པ་སྐྱེ་ཚུལ་ལོ། །དང་པོ་ནི། ཚིགས་བཅད་དེ་ཐོས་ནས་དུས་རེ་ཤིག་རྒྱན་གྱི་གདུལ་བྱ་དད་པའི་རྗེས་སུ་འབྲང་བ་རྣམས་ནི་ཆོས་ཅན། ཡུམ་འདི་ལ་རབ་ཏུ་དང་1

བ་སྐྱེའོ། །ཡོན་ཏན་དེ་ལྟ་བུ་ཡོད་ངེས་སྙམ་དུ་ཐེ་ཚོམ་མེད་པར་མྱུར་དུ་དད་
པ་ཤགས་དྲག་པོ་སྐྱེ་བའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི། རྒྱན་གྱི་ཆེད་དུ་བྱ་བའི་གདུལ་བྱ་དབང་རྣོན་ཆོས་ཀྱི་རྗེས་སུ་འབྲང་བ་རྣམས་ཀྱང་ཆོས་ཅན། ཚིགས་བཅད་དེ་ཐོས་པས་རྐྱེན་བྱས་ནས་ཡུམ་དེ་ལ་རབ་ཏུ་དང་བ་སྐྱེད་པར་བྱེད་པ་ཉིད་དོ། །དེས་རྐྱེན་བྱས་ནས་གཞི་དང་ལམ་དང་རྣམ་པ་སྐྱེ་བ་མེད་པར་ཡོངས་སུ་ཤེས་པའི་ཡེ་ཤེས་ཚིགས་སུ་བཅད་པའི་བརྗོད་བྱའི་དོན་གྱི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་ཡུམ་ཡོད་པ་ལ་གནོད་པ་ཡོད་མེད་ལེགས་པར་བརྟགས་པའི་ཚེ་དེ་འདྲ་ཡོད་པ་ལ་གནོད་པ་མ་མཐོང་ནས་དང་བ་སྐྱེ་བས་སོ།།
གོང་དུ་འདི་དང་འདིར་དེ་ཞེས་སྨོས་པ་ནི། མཆོད་བརྗོད་ལ་ཉེ་རིང་གིས་ཡིན་གྱི། གཞན་
གྱི་བཤད་པ་ཚིག་དོན་ལ་མ་ཞུགས་སོ། །དང་བ་སྐྱེ་བའི་ཚུལ་ཇི་ལྟ་བུ་ཞེ་ན། ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་གསུམ་གྱི་བདག་ཉིད་ལམ་གྱི་ཚུལ་ལུགས་གསུམ་པ་ཅན་ནི་གདོན་མི་ཟ་བར་སྲིད་དོ་ཞེས་ངོ་བོ་ལ་དང་བ་སྐྱེ་བ་དང༌། སངས་རྒྱས་ལ་སོགས་པ་འཕགས་པ་བཞི་བསྐྲུན་པར་མཛད་པ་ནི་གདོན་མི་ཟ་བར་སྲིད་པ་ཉིད་དོ་ཞེས་ངེས་པར་བཟུང་སྟེ་ནུས་པ་ལ་དང་བ་སྐྱེ་བའོ། །དབང་རྣོན་དད་པ་སྐྱེ་བ་རྒྱུ་མཚན་ལ་ལྟོས་པས་གནོད་པ་མ་མཐོང་བ་ཉིད་རྒྱུ་མཚན་ཡིན་གྱི། མཆོད་བརྗོད་ཀྱི་ལུང་རྒྱུ་མཚན་དུ་བྱར་མི་རུང་སྟེ། དབང་རྣོན་ལུང་དོན་ལ་དཔྱད་པ་དག་ནས་སྒྲུབ་བྱེད་དུ་ཁས་ལེན་པ་ཡིན་ལ་སྐབས་འདིར་དེ་མི་འཐད་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཁ་ཅིག་དབང་རྣོན་ལ་དང་2

བ་

སྐྱེ་ཚུལ་སྟོན་པ་ཡིན་གྱི། དང་བ་སྐྱེ་བའི་རྒྱུ་མཚན་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མ་བསྟན་པར་འདོད་པ་མི་འཐད་དེ། ཚིགས་བཅད་དེ་ཐོས་པས་རྐྱེན་བྱས་ནས་དབང་རྣོན་དང་བ་མ་སྐྱེས་པའམ་འོན་ཏེ་རྒྱུ་མེད་རྐྱེན་མེད་

1 ཞོལ། ཤོག ༡༡ བ ༡ དད་པ་སྐྱེའོ།།
2 ཞོལ། ཤོག ༡༡ བ ༦ དད་པ་སྐྱེ་ཚུལ་སྟོན་པ་ཡིན་གྱི། དད་པ་

16 སྐབས་དང་པོའ་བཤད་པ། ིདུ་སྐྱེས་པའམ་རྒྱུ་རྐྱེན་ཡོད་ཀྱང་འདིར་མ་བསྟན་པ་གང་ཡང་མི་འཐད་ཅིང༌། གཞུང་འདིའི་དོན་དང་འགལ་བ་ཤིན་ཏུ་རྟོགས་པར་སླའོ།།
དབང་རྣོན་གྱི་སྐབས་འདིར། གཞི་ལམ་རྣམ་གསུམ་སྐྱེ་མེད་དུ་ཚད་མས་ལེགས་པར་གྲུབ་
ནས་དེའི་དོན་གོམས་པར་བྱས་པས་གོམས་བྱའི་དོན་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་འཕགས་པའི་གོ་འཕང་ཡོད་པར་ཚད་མས་གྲུབ་པར་ཁས་བླངས་ན་ཡང་ཉེས་པ་ཅི་ཡོད། དེ་ལྟ་ན། དང་བ་སྐྱེས་པ་ལས་ཐོས་བསམ་སྒོམ་གསུམ་ལ་རིམས་ཀྱིས་འཇུག་པར་བཤད་པ་དང་འགལ་ལོ་ཞེ་ན། འོ་ན་གཅིག་དང་དུ་བྲལ་གྱི་གཏན་ཚིགས་ཀྱིས་ཕྱོགས་ཆོས་དང་ཁྱབ་པ་བསྒྲུབ་ནུས་ཤིང་དམ་བཅའི་དོན་གོམས་པ་ལས་གསལ་སྣང་འབྱུང་བར་སྒྲུབ་ནུས་ན་མངོན་པར་རྟོགས་པའི་རྒྱན་ལེགས་པར་ཤེས་པར་ཁས་ལེན་དགོས་པར་འགྱུར་རོ།།
གཞི་ལམ་རྣམ་གསུམ་སྐྱེ་མེད་དུ་ཚད་མ་གང་གི་གྲུབ་ཅེ་ན། གཅིག་དང་དུ་མའི་ངོ་བོ་ཉིད་
དང་བྲལ་བའི་ཕྱིར་ཞེས་བྱ་བ་དང་རྡོ་རྗེ་གཟེགས་མའི་གཏན་ཚིགས་ལ་སོགས་པའི་རྟགས་ལ་བརྟེན་པའི་ཚད་མས་དང་པོར་ཚོགས་ལམ་གྱི་གནས་སྐབས་སུ་གྲུབ་ཅིང༌། དེའི་དོན་གོམས་པར་བྱས་པ་ལས་ལམ་ཤེས་དང་རྣམ་མཁྱེན་ཐོབ་པར་འགྱུར་བ་ཡིན་ནོ། །མཁྱེན་པ་ཕྱི་མ་གཉིས་ཀྱིས་ཆོས་གསུམ་ག་བདེན་པའི་སྐྱེ་མེད་དུ་རྟོགས་ཀྱང༌། ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་ཕྲ་མོ་རྟོགས་པས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་པའི་གཞི་ཤེས་སྐབས་འདིར་དངོས་སུ་སྟོན་པ་མ་ཡིན་མོད་ཀྱི། གཞི་སྐྱེ་བ་མེད་པར་ཤེས་པ་ཞེས་བཤད་པ་ནི། ཡུམ་གྱི་ལྡོག་པ་ངོས་བཟུང་བའི་ཆེད་དུ་གང་ཟག་གི་བདག་གིས་སྐྱེ་བ་མེད་པར་ཤེས་པའི་དོན་དུ་གཟུང་བར་བྱའོ། །འདི་དག་གིས་འཁྲུལ་གཞི་བསྐྱེད་ནས། གཞི་ཤེས་དང་ལམ་ཤེས་ལ་བདག་མེད་རྟོགས་པའི་ཁྱབ་པ་ཁས་ལེན་པ་དག་ཀྱང་སྣང་ལ། རང་གི་སྟེང་དུ་འགལ་བའི་ཁུར་ཤིན་ཏུ་ལྕི་བས་ཡུན་རིང་པོ་ནས་ནོན་པ་མི་ཤེས་པ་ཁ་ཅིག་ནི། ཚིག་རྐང་སྔ་མས་དངོས་སུ་བསྟན་པའི་གཞི་ཤེས་ཐེག་དམན་པ་འབའ་ཞིག་ལ་ཡོད་པར་འདོད་ཅིང༌། འདིར་བཤད་པ་དང་དོན་ཁྱད་པར་མེད་པར་འདོད་བཞིན་དུ་གཅིག་དུ་བྲལ་གྱི་རྟགས་ལས་གཞི་བདེན་པའི་སྐྱེ་མེད་དུ་གྲུབ་པའི་དོན་དུ་འཆད་ཅིང༌། ཉན་ཐོས་འཕགས་པ་ལ་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་ཕྲ་མོ་རྟོགས་པ་ཡོད་པར་འདོད་པ་ལ་ཐན་མཐོང་བ་ལྟར་བྱེད་པ་དག་སྣང་ངོ༌། །དབུ་མ་པ་བཞེད་པའི་གཏན་ཚིགས་དུ་མ་ཡོད་

རྩ་འགྲེལ་བཤད་པའི་སྔོན་འགྲོ། 17

ཀྱང༌། འདིར་ནི་གཅིག་དང་དུ་བྲལ་གྱི་གཏན་ཚིགས་ཙམ་ཞིག་བཤད་པར་བྱ་སྟེ། དེ་ལ་སློབ་དཔོན་ཉིད་བཞེད་པའི་དགག་བྱའི་ཆོས་ངོས་བཟུང་བ་དང༌། དེ་གཞི་གཞན་གྱི་སྟེང་དུ་འགོག་པའི་གཏན་ཚིགས་སོ། །དང་པོ་ནི། དཔེར་ན་སྒྱུ་མ་མཁན་གྱིས་སྤྲུལ་པའི་ཚེ་རྡེའུ་ཤིང་བུ་སོགས་རྟ་གླང་དུ་སྣང་བ་ན། སྣང་བ་དེ་ཉིད་བློ་འཁྲུལ་པའི་དབང་གིས་བཞག་པ་མ་ཡིན་པར། རྡེའུ་ཤིང་བུ་སོགས་ཀྱི་ངོས་ནས་ཡོད་ན། དེ་དག་གི་རིགས་འདྲ་སྔ་མས་བཞག་པའི་ལག་རྗེས་སུ་འགྱུར་བས། མིག་མ་བསླད་པ་རྣམས་ཀྱིས་ཀྱང་མཐོང་དགོས་པ་བཞིན་དུ་གང་ཟག་དང་ཕུང་པོ་བློ་ལ་སྣང་བའི་དབང་གིས་བཞག་པ་མ་ཡིན་པར་ཡུལ་རང་གི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་སྡོད་ལུགས་ཀྱི་ངོས་ནས་གྲུབ་ན། དོན་དམ་དཔྱོད་བྱེད་ཀྱི་རིགས་པས་དཔྱད་བཟོད་ཅིང་འཕགས་པའི་མཉམ་གཞག་གིས་གཟིགས་དགོས་པ་སོགས་སུ་འགྱུར་རོ། །དེས་ན་བློ་ལ་སྣང་བའི་དབང་གིས་བཞག་པ་མིན་པར། ཡུལ་གྱི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་སྡོད་ལུགས་ཀྱི་ངོས་ནས་གྲུབ་པ་ནི་དགག་བྱའི་ཆོས་སོ།།
གཉིས་པ་ལ། རྟགས་དགོད་པ་དང༌། ཚུལ་བསྒྲུབ་པའོ། །དང་པོ་ནི། བདེན་པའི་གཅིག་
དང་དུ་མ་གང་དུ་ཡང་མ་གྲུབ་ན། བདེན་པར་མེད་པས་ཁྱབ་སྟེ། དཔེར་ན་གཟུགས་བརྙན་བཞིན། གཞི་ལམ་རྣམ་པ་གསུམ་པོ་ཡང་བདེན་པའི་གཅིག་དང་དུ་མར་མ་གྲུབ་བོ་ཞེས་བྱ་བ་ཁྱབ་བྱེད་མ་དམིགས་པའི་གཏན་ཚིགས་སོ། །གཉིས་པ་ལ། ཕྱོགས་ཆོས་བསྒྲུབ་པ་དང༌། ཁྱབ་པ་བསྒྲུབ་པའོ། །དང་པོ་ལ། བདེན་པའི་གཅིག་བྲལ་དུ་བསྒྲུབ་པ་དང༌། དུ་བྲལ་དུ་བསྒྲུབ་པའོ། །དང་པོ་ནི། དེ་ཆོས་ཅན། བདེན་པའི་གཅིག་ཏུ་མ་གྲུབ་སྟེ། ཆ་བཅས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྩོད་གཞི་བུམ་པ་ལྟ་བུའི་སྟེང་དུ་རྟགས་དེ་མངོན་སུམ་གྱིས་གྲུབ་ལ། རྩོད་གཞི་མངོན་སུམ་གྱིས་མ་གྲུབ་པའི་སྟེང་དུ་ཆ་མེད་ཤེས་བྱ་ལ་སྲིད་པ་འགོག་པའི་ཚད་མ་དང༌། ཆ་ཡོད་མེད་དངོས་འགལ་དུ་ངེས་པའི་ཚད་མ་གཉིས་ལ་བརྟེན་ནས་གྲུབ་བོ། །དེའི་ཁྱབ་པ་བསྒྲུབ་པ་ལ་ཚད་མ་གསུམ་དགོས་ཀྱང༌། རྟགས་དང་དགག་བྱའི་ཆོས་ཀྱི་གཞི་མཐུན་འགོག་པ་རྟོགས་པར་དཀའ་བས་དེ་བརྗོད་ན་ཆ་བཅས་ཀྱང་ཡིན། བདེན་པའི་གཅིག་ཏུ་གྲུབ་པ་ཡང་ཡིན་པའི་གཞི་མཐུན་དུ་གྲུབ་ན། ཆ་དང་ཆ་ཅན་གཉིས་སྣང་ལུགས་ངོ་བོ་ཐ་དད་དུ་སྣང་ཡང་སྡོད་ལུགས་ངོ་བོ་གཅིག་ཏུ་ཡོད་དགོས་ཏེ། གཞན་དུ་ན་ཆ་བཅས་མི་སྲིད་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་རོ། །སྣང་ལུགས་ངོ་བོ་ཐ་དད་དུ་སྣང་ཡང་སྡོད་ལུགས་ངོ་བོ་གཅིག་ཏུ་གྲུབ་

18 སྐབས་དང་པོའ་བཤད་པ། ིཔ་དེ། རྫུན་པའི་སྡོད་ལུགས་ལ་མི་འགལ་ཡང་བདེན་པར་གྲུབ་པའི་སྡོད་ལུགས་ལ་འགལ་བ་ཡིན་ཏེ། དེ་ཡང་ཆ་ཅན་དེ་དང༌། ཆ་དུ་མ་ཆོས་ཅན། ཐ་དད་མེད་པར་ཐལ། ཐ་དད་དུ་ཡོད་ན་འཕགས་པའི་མཉམ་གཞག་གིས་གཟིགས་དགོས་པ་ལས། ཐ་དད་དུ་འཕགས་པའི་མཉམ་གཞག་གིས་མ་གཟིགས་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། ཆ་ཅན་དེ་ཆོས་ཅན། དུ་མར་ཐལ། གྲུབ་ཅིང་ཆ་དུ་མ་དང་ཐ་དད་མེད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། གཅིག་ཏུ་འཇལ་བའི་ཚད་མས་གནོད་དོ། །ཆ་དུ་མ་ཆོས་ཅན། གཅིག་ཏུ་ཐལ། གྲུབ་ཅིང་ཆ་ཅན་དང་ཐ་དད་མེད་པའི་ཕྱིར། འདོད་པ་ལ་དུ་མར་འཇལ་བའི་ཐ་སྙད་པའི་ཚད་མས་གནོད་ཅིང༌། དེ་དག་ལ་བརྟེན་ནས་ཆ་དུ་མ་དང་ཆ་ཅན་ཐ་དད་མེད་པ་ཁེགས་ལ། དེ་ཁེགས་པས་ཐལ་བའི་རྟགས་དེ་ཁེགས་ཤིང༌། དེ་ཡང་ཡ་གྱལ་བཀག་ནས་ཚོགས་པ་ཁེགས་པ་ཡིན་པས་རྟགས་ཟུར་ཕྱི་མ་ཁེགས་པ་མི་འཐད་ཅིང༌། སྔ་མ་ཁེགས་པས་རྟགས་དེ་ཁེགས་པར་ཁས་ལེན་དགོས་ལ། ཆ་དང་ཆ་ཅན་ཐ་དད་དུ་ཡོད་ན་འཕགས་པའི་མཉམ་གཞག་གིས་གཟིགས་རུང་1

ཁེགས་པས་ཆ་བཅས་དང་བདེན་པའི་གཅིག་གྲུབ་ཀྱི་གཞི་མཐུན་ཁེགས་པ་ཡིན་ནོ། །གཉིས་པ་བདེན་པའི་དུ་བྲལ་དུ་བསྒྲུབ་པ་ནི། གཞི་ལམ་རྣམ་གསུམ་ཆོས་ཅན། བདེན་པའི་དུ་མར་མ་གྲུབ་སྟེ། བདེན་གྲུབ་ཀྱི་གཅིག་མེད་པའི་ཕྱིར། སྔར་བདེན་པའི་གཅིག་ཏུ་མ་གྲུབ་པ་བསྒྲུབས་ནས་འདིར་བདེན་པའི་གཅིག་མེད་པ་རྟགས་སུ་འགོད་པ་ཅི་ཡིན་ཞེ་ན། རྟགས་འདིའི་ཁྱབ་པ་བསྒྲུབ་པ་ལ་ཉེ་བར་མཁོ་ཞིང་དེའི་རྟགས་ནི་ཆ་མེད་ཁེགས་པ་དང་བདེན་པའི་གཅིག་ཏུ་གྲུབ་ན་ཆ་མེད་ཀྱི་གཅིག་ཏུ་གྲུབ་དགོས་པ་གཉིས་ལ་བརྟེན་ནས་གྲུབ་པ་ཡིན་ནོ།།
གཉིས་པ་ཁྱབ་པ་བསྒྲུབ་པ་ནི། དེ་ལ་རྟགས་ཀྱི་མཚན་གཞི་ངེས་པའི་ཚད་མ་དང༌། བསྒྲུབ་བྱའི་ཆོས་དང་དགག་བྱའི་ཆོས་དངོས་འགལ་དུ་ངེས་པའི་ཚད་མ་དང༌། རྟགས་དང་དགག་བྱའི་ཆོས་ཀྱི་གཞི་མཐུན་འགོག་པའི་ཚད་མ་གསུམ་དགོས་ཀྱང་སྔ་མ་གཉིས་རྟོགས་སླ་བས་ཕྱི་མ་ནི། གཞི་གཟུགས་བརྙན་གྱི་སྟེང་དུ་གཅིག་དང་དུ་མ་ཕན་ཚུན་སྤང་འགལ་གྱི་དངོས་འགལ་དུ་ངེས་པའི་ཚད་མ་དེས། གཅིག་དང་དུ་མའི་ཕུང་སུམ་མི་སྲིད་པར་རྟོགས་པ་ན།2

གཞི་གཟུགས་བརྙན་གྱི་སྟེང་

1 ཞོལ། ཤོག ༡༣ བ ༤ གཟིགས་ངོར་
2 ཞོལ། ཤོག ༡༤ ན ༣ རྟོགས་པ་ནི།

རྩ་འགྲེལ་བཤད་པའི་སྔོན་འགྲོ། 19

དུ་བདེན་གྲུབ་ཀྱི་གཅིག་དང་དུ་མའི་ཕུང་སུམ་མི་སྲིད་པར་རྟོགས་པས་ངེས་པ་ཡིན་ནོ། །རིགས་པའི་རྣམ་གཞག་མ་བྱང་བ་ཁ་ཅིག །ཡོད་ན་གཅིག་དང་དུ་མ་གང་རུང་དུ་ངེས་པ་དེས། བདེན་པར་ཡོད་ན་བདེན་པའི་གཅིག་དང་དུ་མ་གང་རུང་གིས་མ་ཁྱབ་པར་འཛིན་པའི་སྒྲོ་འདོགས་གཅོད་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་ཟེར་རོ།1

།དེ་ལྟ་ན། བྱས་ན་མི་རྟག་པའི་ཁྱབ་པ་ངེས་པའི་ཚད་མ་དེས། སྒྲ་བྱས་
ན་སྒྲ་མི་རྟག་པས་མ་ཁྱབ་པར་འཛིན་པའི་སྒྲོ་འདོགས་གཅོད་དགོས་པས། རྟགས་དེ་ལ་བརྟེན་པའི་རྗེས་དཔག་གིས་སྒྲོ་འདོགས་གསར་དུ་མི་གཅོད་པར་འགྱུར་རོ། །བརྗོད་པར་བྱ་བ་མང་སྟེ་རེ་ཤིག་བཞག་གོ།
གཉིས་པ་ནི། ཡུམ་ལ་དད་པ་སྐྱེས་པ་ལ་དགོས་པ་ཁྱད་པར་ཅན་ཡོད་དེ། ཡུམ་དེ་ལ་རབ་
ཏུ་དང་བས་ཀྱང་དེའི་ཡོན་ཏན་འཕགས་བཞིའི་བཞེད་དོན་བསྒྲུབ་པ་སོགས་མངོན་པར་འདོད་པའི་གང་ཟག་རྒྱན་གྱི་གདུལ་བྱ་དབང་པོ་རྣོ་རྟུལ་གཉིས་ཀ་ཡང་ཤེར་ཕྱིན་དེ་དང་དེ་བརྗོད་བྱར་ཡོད་པ་ལ་བརྟེན་པའི་གསུང་རབ་རྒྱས་འབྲིང་བསྡུས་པ་རྣམས་ལ་ཤིན་ཏུ་གུས་པར་བྱེད་ཅིང་དོན་གཉེར་གྱི་འདུན་པ་སྐྱེ་བའི་ཕྱིར། གང་གི་དོན་དུ་ཞེ་ན། བརྗོད་བྱ་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པ་དང་བཅས་པ་ལ་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་ཚིག་བཟུང་བ་ལ་སོགས་པའི་ཐོས་བསམ་སྒོམ་གསུམ་གྱི་ཤེས་རབ་བསྐྱེད་པའི་དོན་དུའོ། །གསུམ་པ་ནི། དོན་གཉེར་ཆེན་པོ་སྐྱེས་པ་དགོས་པ་ཁྱད་པར་ཅན་དང་བཅས་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་སྐྱེས་པ་དེ་ནས་དེ་ལ་བརྟེན་ནས་ལེགས་པའི་མཆོག་བླ་ན་མེད་པའི་བྱང་ཆུབ་ཐོབ་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། དོན་གཉེར་སྐྱེས་མ་ཐག་ཐོབ་པ་མ་ཡིན་ཏེ། ཐོས་པ་ལས་བྱུང་བ་ལ་སོགས་པའི་ཤེས་པ་གསུམ་སྐྱེ་བའི་རིམ་གྱིས་ཐོབ་དགོས་པའི་ཕྱིར། དེ་དག་གིས་ནི་ལམ་གྱི་རིམ་པ་རྗེ་བཙུན་གྱི་ཐུགས་རྒྱུད་ལ་འཁྲུངས་པའི་རྗེས་འགྲོ་དངོས་སུ་བསྟན་ནས་ལྡོག་པ་ཤགས་ལ་འཕེན་པར་བྱེད་པ་ཡིན་ནོ།།
གཉིས་པ་ནི། བཅོམ་ལྡན་འདས་མ་ལ་རབ་ཏུ་དང་བའི་དད་པ་ནི་ཆོས་ཅན། ལེགས་པ་
ཐམས་ཅད་འཐོབ་པའི་རྒྱུའི་གཙོ་བོ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལྟར་རྒྱུ་འབྲས་ངེས་བྱེད་ཀྱི་ཚད་མའི་སྒོ་ནས་བསྟན་ཟིན་པ་དེའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་ནི། བསྟན་བཅོས་རྩོམ་པའི་ཐོག་མར་ཤེར་ཕྱིན་ལ་བསྟོད་པ་དེ་མཐའ་
1 ཞོལ། ཤོག ༡༤ ན ༤། གཙང་། ཤོག ༡༤ བ ༡ ཟེར་ཏོ།།

20 སྐབས་དང་པོའ་བཤད་པ། ིདག་ལའམ་ཕྱོགས་གཅིག་ཁོ་ན་ལ་ཡིན། དང་པོ་ལྟར་ན། སྦྱོར་བཞི་དང་ཆོས་སྐུ་ལ་མ་བསྟོད་པས། གྲངས་ཉུངས་པར་འགྱུར་ལ། གཉིས་པ་ལྟར་ན། གསུམ་པོ་གང་རུང་ངམ། གཙོ་བོ་རྣམ་མཁྱེན་གཅིག་པུ་ལ་བསྟོད་པས་ཆོག་གི །གསུམ་ཆར་བསྟོད་པའི་ཡུལ་དུ་སྨོས་པས་ཅི་བྱ་ཞེ་ན། ཕྱོགས་ཕྱི་མ་ཁས་མི་ལེན་ཞིང་སྔ་མ་ཁས་ལེན་ལ། དེ་ཡང་གསུམ་པོ་ཉིད་དངོས་སུ་སྨོས་པ་ལ་རྒྱུ་མཚན་དང་དགོས་པ་ཁྱད་པར་ཅན་ཡོད་པས། གྲངས་ཉུངས་པར་མི་འགྱུར་རོ།།
དེ་ལ་མཁྱེན་པ་གསུམ་གྱི་སྒོ་ནས་བསྟོད་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ། རྗེ་བཙུན་དོན་བརྒྱད་ཀ་
ལ་བསྟོད་བཞེད་ཅིང༌། ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་གསུམ་གྱིས་ནི་དོན་བརྒྱད་བསྡུས་ལ་བསྡུས་པ་དེ་ལྟར་ཐུགས་ལ་བཞག་ནས་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་གསུམ་གྱི་ཡོན་ཏན་གྱི་སྒོ་ནས་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་ལ་བསྟོད་པའི་ཕྱིར། མཁྱེན་གསུམ་གྱི་སྒོ་ནས་ཡུམ་ལ་བསྟོད་པ་ལ་དགོས་པ་ཡོད་དེ། མཁྱེན་གསུམ་གྱིས་བསྡུས་པའི་དོན་བརྒྱད་པོ་དེ་དག་ཀྱང་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་རྫོགས་པ་ཡིན་ཞིང༌། མཁྱེན་པ་གསུམ་པོ་དེས་ཀྱང་འཆད་པར་འགྱུར་བའི་ཚུལ་གྱིས་འཕགས་པ་རྣམས་ཀྱི་བཞེད་པའི་དོན་ཐམས་ཅད་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་ཤེས་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། ཀྱང་སྔ་མ་གསུམ་དུ་བརྒྱད་འདུས་པས། བརྒྱད་པོ་དེ་དག་ཀྱང་བསྟོད་པའི་ཡུལ་དུ་བཞེད་ཅེས་པའོ།།
གསུམ་གྱིས་བརྒྱད་བསྡུས་པའི་ཚུལ་ནི། རྒྱ་ཆེ་བས་ཆུང་བ་བསྡུས་པ་དང༌། རང་བཞིན་གྱིས་གནས་སྐབས་བསྡུས་པ་དང༌། སྡུད་བྱེད་ཀྱི་མཁྱེན་གསུམ་དང༌། བསྡུ་བྱའི་མཁྱེན་གསུམ་ཐ་དད་དུ་འཆད་པ་སོགས་ནི་རིགས་པས་དཔྱད་མི་བཟོད་པས་རེ་ཤིག་བཞག་ལ། དོན་ནི། མཁྱེན་གསུམ་རྫོགས་པ་ཉམས་སུ་བླངས་ན་དོན་བརྒྱད་པོ་མཐའ་དག་ཉམས་སུ་བླངས་པར་འགྱུར་བས། མཁྱེན་པ་གསུམ་རྫོགས་པ་འདོད་བྱའི་ཡོན་ཏན་ཅན་དུ་མཐོང་ནས་དོན་བརྒྱད་ཀ་དེ་ལྟར་མ་མཐོང་བ་མི་སྲིད་ཅིང༌། མཁྱེན་པ་གསུམ་ལ་བསྟོད་བཞེད་ནས། དོན་མངོན་པར་རྟོགས་པ་བརྒྱད་ལ་བསྟོད་མི་བཞེད་པ་མི་སྲིད་པ་དང༌། མཁྱེན་པ་གསུམ་ཙམ་ཞིག་ཚིག་གིས་ཟིན་པར་བསྟན་པའི་དགོས་པ་ནི། རིགས་ཅན་གསུམ་གྱི་བཞེད་དོན་སྒྲུབ་བཞེད་པ་དག་དེ་གསུམ་གྱི་ལམ་མ་འདྲེས་པ་སོ་སོར་ཤེས་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་རོ། །དོན་བསྡུས་ན། མངོན་པར་རྟོགས་པ་བརྒྱད་པོ་གང་རུང་

རྩ་འགྲེལ་བཤད་པའི་སྔོན་འགྲོ། 21

གཅིག་ཡིན་ན། མཁྱེན་པ་གང་རུང་གཅིག་གི་བསྒོམ་བྱའི་རྣམ་པ་ཡིན་པས་ཁྱབ་ཅིང༌། ཚུལ་དེ་ལྟར་ཉམས་སུ་ལེན་པས་གསུམ་གྱིས་བརྒྱད་བསྡུས་པའོ།།
བཞི་པ་ལ། ཡོན་ཏན་སོ་སོའ་སྒོ་ནས་བསྟོད་པ་དང༌། བསྡུས་ཏེ་ཕྱག་འཚལ་བའོ། ི 1

།དང་

པོ་ལ་གསུམ་གྱི་དང་པོ་གཞི་ཤེས་ཀྱིས་ཉེར་ཞིར་ཁྲིད་པའི་ཚུལ་ནི་ཐོབ་པར་མཛད་པ་གང་ཡིན་པ་དང་ཞེས་སོ། །གང་ཟག་གང་གིས་ན། ཉན་ཐོས་དང་དེར་མ་ཟད་རང་སངས་རྒྱས་ཀྱང་སྟེ་འབྲས་བུ་རང་དོན་དུ་མྱ་ངན་ལས་འདའ་བར་འདོད་པ་རྣམས་ཀྱིས་སོ། །རང་རྒྱལ་ཚིག་གང་གིས་ཇི་ལྟར་བསྟན་ཅེ་ན། ཉན་ཐོས་དེའི་ཕྱོགས་སུ་བསླན་ནས་ཤགས་ལ་བསྟན་པས་སོ། །དེ་ཡང་གཞི་ཤེས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་བརྗོད་པའི་ཚིག་གི་རིམ་པ་གཅིག་གིས་བསྟན་པའོ། །ཉན་ཐོས་ཀྱི་ཕྱོགས་སུ་བསླན་ནས་བསྟན་ཡང་ཁྱད་པར་མེད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། གཞན་ལ་སྒྲ་མེད་དུ་ཆོས་སྟོན། གཟུང་རྟོག་སྤངས་སྲིད་པ་ཐ་མའི་ཚེ་སློབ་དཔོན་གྱི་མན་ངག་ལ་མི་ལྟོས་པ་སོགས་རྣམ་པར་ཐར་པ་ཅུང་ཟད་ཙམ་ཞིག་གིས་ལྷག་པའི་ཕྱིར། ཐབས་གང་གིས་ན། གཞི་ཐམས་ཅད་གང་ཟག་གི་བདག་གིས་སྐྱེ་བ་མེད་པར་ཡོངས་སུ་ཤེས་པ་ཉིད་ཀྱིས་སོ། །འབྲས་བུ་གང་ན། ཉོན་མོངས་ཟད་པར་སྤངས་ཀྱང་སྔ་མའི་ལས་ཉོན་གྱི་འབྲས་བུ་སྡུག་བསྔལ་གྱི་ཕུང་པོ་དང་བཅས་པའི་མྱང་འདས་དང༌། ཕུང་པོ་དེ་མེད་པའི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་མྱ་ངན་ལས་འདས་པ་རྣམ་པ་གཉིས་སོ། །འདིར་ལྷག་མེད་ཀྱི་མྱང་འདས་བེམ་རིག་རྒྱུན་ཆད་པའི་མྱང་འདས་ལ་འདོད་པ་མི་རིགས་ཏེ། དེ་ཉན་ཐོས་སྡེ་པས་བཏགས་པ་འབའ་ཞིག་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དང༌། སློབ་དཔོན་རང་ཉིད་ཀྱིས་རིགས་པའི་ལམ་ནས་དྲངས་པའི་དམན་པའི་མྱང་འདས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་བྱེད་པ་སྐབས་སུ་བབ་པའི་ཕྱིར་རོ།།
གཉིས་པ་ལམ་ཤེས་ཀྱིས་འཇིག་རྟེན་གྱི་དོན་སྒྲུབ་པའི་ཚུལ་ནི། རྟེན་གྱི་གང་ཟག་བྱང་
ཆུབ་སེམས་དཔའ་འཁོར་བ་ཇི་སྲིད་པར་འགྲོ་བའི་དོན་བྱེད་པ་རྣམས་ཀྱིས་ཐབས་ལམ་ཐམས་ཅད་བདེན་པའི་སྐྱེ་བ་མེད་པར་རྟོགས་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་འབྲས་བུ་འགྲོ་བ་རིགས་ཅན་གསུམ་པོ་མཐའ་དག་གི་དོན་བསྒྲུབ་པར་མཛད་པ་གང་ཡིན་པ་དང༌།
གསུམ་པ་རྣམ་མཁྱེན་གྱིས་ཆོས་འཁོར་བསྐོར་བའི་ཚུལ་ནི། བསྐོར་བར་མཛད་གང་གིས་
1 ཞོལ། ཤོག ༡༥ བ ༢ ཕྱག་འཚལ་ལོ།།

22 སྐབས་དང་པོའ་བཤད་པ། ིན། སངས་རྒྱས་སྒོ་གསུམ་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ལས་ཡང་དག་པར་བསྡམས་པའི་སྐུ་ཅན་ཞི་ལྷག་ཟུང་འབྲེལ་གྱི་རྣལ་འབྱོར་ཅན་གྱི་དབང་ཕྱུག་ཉན་རང་དག་ལས་ཆོས་ཀྱི་དབང་ཕྱུག་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པ་མངའ་ཞིང༌། དེ་དག་བཀས་མངའ་བསྒྱུར་བས་ན་གཅོ་བོ་རྣམས་ཀྱིས་སོ། །ཐབས་གང་གིས་ན། ཆོས་རྣམས་ཀྱི་རྒྱུ་འབྲས་ངོ་བོའ་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་སྐྱེ་བ་མེད་པར་ཐུགས་སུ་ཆུད་པའི་རྣམ་ ིམཁྱེན་གང་དང་ལྡན་ན་སྟེ་དེ་ཡིས་སོ། །འབྲས་བུ་གང་ན། གདུལ་བྱ་རྣམས་ཀྱི་ཉོན་མོངས་ཀྱི་སྤྱོད་པ་བརྒྱད་ཁྲི་བཞི་སྟོང་གི་གཉེན་པོར་ཆོས་ཕུང་བརྒྱད་ཁྲི་བཞི་སྟོང་གི་རང་བཞིན་གྱི་ཆོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་མ་ལུས་པ་བརྗོད་བྱ་ཐབས་ཀྱི་རྣམ་པ་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པའི་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་བསྐོར་བའོ། །དེ་ལ་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་གདུལ་བྱའི་རྒྱུད་ཀྱི་མི་མཐུན་པའི་ཕྱོགས་བཅད་པའི་ཆེད་དུ་གསུངས་པའི་ལུང་དང་མངོན་པར་རྟོགས་པའི་ཆོས་ཇི་སྙེད་པ་དེ་ཐམས་ཅད་ཆོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་ཡིན་ལ་ཅིའི་ཕྱིར་འཁོར་ལོ་ཞེས་བྱ་ཞེ་ན། འཁོར་ལོས་བསྒྱུར་བའི་རྒྱལ་པོའ་འཁོར་ལོ་རིན་པོ་ཆེ་ཡུལ་གཞན་ ིདང་གཞན་དུ་རིམ་གྱིས་འཕོ་བ་དང༌། དེའི་དབང་གིས་མི་མཐུན་པའི་ཕྱོགས་ལས་རྒྱལ་བར་བྱེད་པ་ལྟར། དེ་ཡང་གདུལ་བྱའི་རྒྱུད་ལ་རིམ་གྱིས་འཕོ་བ་དང༌། འདོད་ཆགས་སོགས་མི་མཐུན་པའི་ཕྱོགས་ལས་རྒྱལ་བར་བྱེད་པས་འཁོར་ལོ་དང་ཆོས་མཐུན་པའི་ཕྱིར་འཁོར་ལོ་ཞེས་བྱའོ།།
ཆོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་ཐོར་བུ་ཐོར་བུར་གསུངས་པ་རྣམས་ཀྱི་དོན་ཕྱོགས་གཅིག་ཏུ་གོ་སླར་
བསྡུས་ན། ཆོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་རིམ་པ་གསུམ་གྱི་མིང་གི་ཐ་སྙད་ཀྱིས་དངོས་སུ་གསུངས་པ་དོན་ཟབ་དགོངས་པ་ངེས་པར་འགྲེལ་བ་ལས་འབྱུང་བ་དང༌། མིང་གི་ཐ་སྙད་དངོས་སུ་མ་གསུངས་ཀྱང་གདུལ་བྱ་བཀྲི་བའི་རིམ་པ་གསུམ་གྱི་སྒོ་ནས་སྟོན་པར་འཕགས་པ་གཟུངས་ཀྱི་དབང་ཕྱུག་རྒྱལ་པོའ་མདོ་ལས་འབྱུང་བའོ། །དང་པོ་ནི། མདོ་དེ་ལས། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་དང་པོར་ཡུལ་ ིཝ་ར་ཎ་སིར་དྲང་སྲོང་སྨྲ་བ་རི་དྭགས་ཀྱི་ནགས་སུ། ཉན་ཐོས་ཀྱི་ཐེག་པ་ལ་ཡང་དག་པར་ཞུགས་པ་རྣམས་ལ་འཕགས་པའི་བདེན་པ་བཞིའི་རྣམ་པ་བསྟན་པས། ཆོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་ངོ་མཚར་རྨད་དུ་བྱུང་བ། སྔོན་ལྷར་གྱུར་པའམ། མིར་གྱུར་པ་སུས་ཀྱང་མཐུན་པར་འཇིག་རྟེན་དུ་མ་བསྐོར་བ་ཞིག་རབ་ཏུ་བསྐོར་ཏེ། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་ཆོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་རབ་ཏུ་བསྐོར་བ་དེ་ཡང་བླ་ན་མཆིས་པ་སྐབས་མཆིས་པ་དྲང་བའི་དོན་རྩོད་པའི་གནས་སུ་གྱུར་པ་ལགས། བཅོམ་ལྡན་འདས་

རྩ་འགྲེལ་བཤད་པའི་སྔོན་འགྲོ། 23

ཀྱིས་ཆོས་རྣམས་ཀྱི་ངོ་བོ་ཉིད་མ་མཆིས་པ་ཉིད་ལས་བརྩམས། སྐྱེ་བ་མ་མཆིས་པ་དང་འགག་པ་མ་མཆིས་པ་དང་གཟོད་མ་ནས་ཞི་བ་དང༌། རང་བཞིན་གྱིས་ཡོངས་སུ་མྱ་ངན་ལས་འདས་པ་ཉིད་ལས་བརྩམས་ནས་ཐེག་པ་ཆེན་པོ་ལ་ཡང་དག་པར་ཞུགས་པ་རྣམས་ལ་སྟོང་པ་ཉིད་སྨོས་པའི་རྣམ་པས་ཆེས་ངོ་མཚར་རྨད་དུ་བྱུང་བའི་ཆོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་གཉིས་པ་བསྐོར་ཏེ། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་ཆོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་བསྐོར་བ་དེ་ཡང་བླ་ན་མཆིས་པ་སྐབས་མཆིས་པ་དྲང་བའི་དོན་རྩོད་པའི་གཞིའི་གནས་སུ་གྱུར་པ་ལགས་ཀྱི། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་ཆོས་རྣམས་ཀྱི་ངོ་བོ་ཉིད་མ་མཆིས་པ་ཉིད་ལས་བརྩམས། སྐྱེ་བ་མ་མཆིས་པ་དང༌། འགག་པ་མ་མཆིས་པ་དང་གཟོད་མ་ནས་ཞི་བ་དང༌། རང་བཞིན་གྱིས་ཡོངས་སུ་མྱ་ངན་ལས་འདས་པ་ཉིད་ལས་བརྩམས་ནས། ཐེག་པ་ཐམས་ཅད་ལ་ཡང་དག་པར་ཞུགས་པ་རྣམས་ལ་ལེགས་པར་རྣམ་པར་ཕྱེ་བ་དང་ལྡན་པ་ངོ་མཚར་རྨད་དུ་བྱུང་བའི་ཆོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་གསུམ་པ་བསྐོར་ཏེ། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་ཆོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་བསྐོར་བ་འདི་ནི་བླ་ན་མ་མཆིས་པ་སྐབས་མ་མཆིས་པ་ངེས་པའི་དོན་ལགས་ཏེ། རྩོད་པའི་གཞིའི་གནས་སུ་གྱུར་པ་མ་ལགས་སོ།1

།ཞེས་གསུངས་སོ།།
མདོ་སྡེ་འདིའི་དོན་ལ་ཤིང་རྟ་ཆེན་པོ་རྣམས་ཀྱི་བཞེད་པ་མི་འདྲ་བ་དུ་མ་བྱུང་སྟེ། སློབ་
དཔོན་འཕགས་པ་ཐོགས་མེད་ཀྱིས་ཐེག་པ་ཆེན་པོའ་རིགས་ཅན་དུ་མ་རྗེས་སུ་གཟུང་བའི་ཆེད་དུ། ིརྣམ་པར་རིགས་པ་ཙམ་གྱི་ཤིང་རྟའི་སྲོལ་ཕྱེ་བ་ལྟར་ན། མདོ་སྡེ་འདི་ནས་འཁོར་ལོ་གསུམ་གྱི་དྲང་ངེས་འདི་ལྟར་ཕྱེ་བ་དང༌། མཐར་ཐུག་ཐེག་པ་གསུམ་དུ་གསུངས་པ་རྣམས་སྒྲ་ཇི་བཞིན་པར་མཛད་ལ། དེ་ཡང་འཁོར་ལོ་གཉིས་པའི་མཚན་གཞི་ཤེར་ཕྱིན་གྱི་མདོ་རྒྱས་འབྲིང་བསྡུས་པ་གསུམ་དྲང་བའི་དོན་དུ་འཆད་ཚུལ་ནི། མདོ་འདིའི་གོང་དུ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་དོན་དམ་ཡང་དག་འཕགས་ཀྱིས། དྲང་ངེས་ཞུས་པའི་ལན་དུ་སྟོན་པས། ཀུན་བཏགས་2

རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་མ་གྲུབ་པ་
དང༌། གཞན་དབང་དང་ཡོངས་གྲུབ་གཉིས་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་ལ། དེ་ཡང་ཀུན་བཏགས་མཚན་ཉིད་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་དང༌། གཞན་དབང་སྐྱེ་བ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་དང༌། དོན་དམ་པ་ངོ་

1 བཀའ་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༤༩ ཤོག ༥༧ ཕྲེང་། ༦
2 ཞོལ། ཤོག ༡༧ བ ༢། གཙང་། ཤོག ༡༧ བ ༤ ཀུན་བརྟགས་

24 སྐབས་དང་པོའ་བཤད་པ། ིབོ་ཉིད་མེད་པ་དང༌། ཡོངས་གྲུབ་དོན་དམ་པ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པའི་ཚུལ་གསུམ་ལ་དགོངས་ནས། ཆོས་ཐམས་ཅད་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པར་བཤད་དོ་ཞེས་གསུང་བ་ལྟར་ངོ་བོ་ཉིད་གསུམ་གྱི་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པའི་ཚུལ་རྣམ་པ་གསུམ་དགོངས་གཞིར་བྱས་ནས་ཆོས་ཐམས་ཅད་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་དོ་ཞེས་གསུངས་པས་ཡུམ་གྱི་མདོ་སྒྲ་ཇི་བཞིན་པ་མ་ཡིན་ལ། དྲང་བའི་དོན་ཡིན་ཡང་རྣམ་པར་མི་རྟོག་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་དམིགས་པ་འགྱུར་བ་མེད་པའི་ཡོངས་གྲུབ་ཀྱིས་བསྡུས་པའི་སྟོང་པ་ཉིད་རྒྱས་པར་གཏན་ལ་འབེབས་པ་མདོ་སྡེ་རྣམས་ཀྱི་གཙོ་བོ་ཡིན་ཞིང་དེའི་ཆེད་དུ་བྱ་བའི་གདུལ་བྱས་ནི་མདོ་སྡེ་གཞན་གྱི་དགོངས་པ་བཀྲལ་བ་ལ་ལྟོས་མི་དགོས་པར་དགོངས་པ་རྫོགས་པར་རྟོགས་ཤིང་སྒྲ་ཇི་བཞིན་པར་མི་འཛིན་ནོ།།
མདོ་དགོངས་འགྲེལ་ལྟ་བུས་དེའི་དགོངས་པ་གསལ་བར་ཕྱེ་ནས་བསྟན་དགོས་པའི་
རིགས་ཅན་རྣམས་ནི་ཐེག་པ་ཆེན་པོའ་རིགས་ཅན་ཡིན་ཡང་སྔ་མ་ལས་དབང་པོ་དམན་པ་ཡིན་ ིལ། དབུ་སེམས་ཀྱི་ཤིང་རྟ་ཆེན་པོ་རྣམས་ཡུམ་གྱི་མདོ་དྲང་ངེས་ཀྱི་ཁྱད་པར་མི་འདྲ་ཡང༌། འདིར་བཤད་པའི་འཁོར་ལོ་གཉིས་པའི་མཚན་གཞིར་བཞེད་པ་ལ་ནི་འདྲའོ། །འདིར་བཤད་པའི་འཁོར་ལོ་དང་པོ་ནི་གོ་བར་ཟད་ལ། འཁོར་ལོ་ཐ་མ་གང་ཡིན་ངེས་དོན་དུ་བྱས་ནས་དེའི་མཚན་གཞིར། མདོ་སྡེ་འདི་ཉིད་དང༌། དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྙིང་པོའ་མདོ་ལ་སོགས་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བོད་ཁ་ ིཅིག་འདོད་ཅིང༌། ཡང་ཁ་ཅིག་མདོ་དེ་དག་གིས་དོན་དམ་པའི་བདེན་པ་བསྒྲུབ་པ་རང་དབང་བའི་རྟག་པ་དང༌། ཀུན་བཏགས་དང་གཞན་དབང་འཁྲུལ་པའི་བློས་རློམས་ཏེ་བཞག་ཅིང༌། རང་གི་ངོ་བོས་གྲུབ་པ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མེད་པར་བསྟན་ཏོ་ཞེས་སྨྲ་ཞིང༌། ཁྱད་པར་དུ་ཕྱི་མ་ཉིད་ཤེར་ཕྱིན་གྱི་མདོས་བརྗོད་བྱའི་གཙོ་བོར་བསྟན་པར་འདོད་པ་དག་ནི། མདོ་དང་དགོངས་འགྲེལ་གྱི་དོན་རགས་པ་ཙམ་ཡང་འབྱེད་པའི་ནུས་པ་མེད་པ་ཡིན་ཏེ། མདོ་སྡེ་འདི་ཉིད་དུ་གཞན་དབང་དང་ཡོངས་གྲུབ་བདེན་པར་གྲུབ་པ་དང༌། མཐར་ཐུག་ཐེག་པ་གསུམ་དུ་བསྟན་ལ། དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྙིང་པོའ་ིམདོ་དང༌། འཕགས་པ་དཔལ་ཕྲེང་གི་མདོ་ལ་སོགས་པར་ཆོས་ཐམས་ཅད་བདེན་པས་སྟོང་ཞིང་དྲི་མ་གློ་བུར་བ་ཡིན་པ་དང༌། མཐར་ཐུག་ཐེག་པ་གཅིག་ཏུ་བསྟན་པར་ཐེག་པ་ཆེན་པོ་རྒྱུད་བླ་མས་ལེགས་པར་བསྒྲུབས་པས་དེ་དག་གི་དོན་གཅིག་ཡིན་མིན་བསམ་པར་བྱ་བ་ཡིན་ནོ། །ཡང་གནས་

རྩ་འགྲེལ་བཤད་པའི་སྔོན་འགྲོ། 25

ལུགས་ཀྱི་དོན་རྟོགས་པའི་ཚུལ་རྒྱུད་བླ་མའི་འགྲེལ་པར་ཤེར་ཕྱིན་གྱི་མདོ་ལ་ཞལ་འཕངས་མཛད་ཅིང༌། དེ་ནས་རང་སྟོང་འབའ་ཞིག་བསྟན་ལ། སྙིང་པོའ་མདོ་ལས་དོན་དམ་བདེན་གྲུབ་བསྟན་པ་ ིརྒྱུད་བླ་མས་འགྲེལ་པར་འདོད་པ་ཡང་འགལ་འདུ་འབའ་ཞིག་ཏུ་ཤེས་པར་བྱ་སྟེ། ཆེས་ཤིན་ཏུ་རགས་པའི་ལོག་རྟོག་གི་གནས་སུ་སྣང་བས་དེ་ཙམ་ལས་མ་སྤྲོས་སོ།།
ཡང་ཁ་ཅིག །འདི་ནི་བླ་ན་མ་མཆིས་པ་ཞེས་ཉེ་ཚིག་སྨོས་པའི་མཚན་གཞིར་མདོ་སྡེ་
དགོངས་པ་ངེས་འགྲེལ་རིལ་འཛིན་པ་ཡང་མི་འཐད་དེ། དེར་ས་བཅུའི་དབང་ཕྱུག་གི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་བཅུས། སྟོན་པ་ལ་དྲི་བ་མི་འདྲ་བ་རེ་རེ་མཛད་པའི་དྲིས་ལན་གཞན་རྣམས་འདིའི་མཚན་གཞིར་འབྲེལ་བ་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེས་ན་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་དོན་དམ་ཡང་དག་འཕགས་ཀྱིས། དྲང་དོན་དང་ངེས་དོན་ཞུས་པའི་ལན་སྟོན་པས་བཀའ་སྩལ་པ་དེ་ཉིད་ཡིན་ལ། སྔར་དྲངས་པའི་མདོ་འདི་ནི། སྟོན་པས་གསུངས་པའི་ལན་དེའི་དོན་བསྡུས་ན་བདག་གིས་འདི་ལྟར་གོའོ་ཞེས་དོན་དམ་ཡང་དག་འཕགས་ཀྱིས་བསྡུས་ནས་ཞུས་པའོ། །འཁོར་ལོ་བར་ཐ་གཉིས་ཀྱི་དྲང་ངེས་ཀྱི་ཐ་སྙད་སོར་བཞག་བྱས་ནས་མདོའ་མཚན་གཞི་གོ་བཟློག་པ་ནི་དོན་ལ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་ ིམ་དཔྱད་པ་ཚིག་འབའ་ཞིག་ལ་བརྟེན་པར་གསལ་ལོ།།
སློབ་དཔོན་འཕགས་པ་ཐོགས་མེད་ཀྱིས། རྒྱུད་བླ་མའི་འགྲེལ་པར་བཀྲལ་བའི་དོན་ལ་
དཔྱད་པ་དང༌། སློབ་དཔོན་སངས་རྒྱས་བསྐྱངས་དང༌། སློབ་དཔོན་ཟླ་བ་གྲགས་པས་སློབ་དཔོན་ཀླུ་སྒྲུབ་ཀྱི་དགོངས་པ་བཀྲལ་བ་ལྟར་ན། དགོངས་འགྲེལ་ཉིད་སྒྲ་ཇི་བཞིན་པ་མ་ཡིན་པ་དྲང་བའི་དོན་དང༌། འདིར་བཤད་པའི་འཁོར་ལོ་གཉིས་པ་ཡུམ་གྱི་མདོ་ངེས་པའི་དོན་དུ་བཞེད་ཅིང༌། འཁོར་ལོ་དང་པོར་ཡང་མི་རྟག་སོགས་བསྟན་པ་དྲང་བའི་དོན་ཡིན་ཡང་གང་ཟག་དང་ཆོས་ལ་བདག་མེད་པའི་སྟོང་པ་ཉིད་ཕྲ་མོ་བསྟན་པ་རྣམས་ནི་ངེས་པའི་དོན་དང༌། ཆོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་དང་པོ་བསྐོར་བའི་ཚེ། ལྔ་སྡེ་དང༌། ལྷ་བརྒྱད་ཁྲི་སོགས་ཀྱིས་ཀྱང༌། བདག་མེད་ཕྲ་མོ་དེ་ཉིད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པར་བཞེད་ལ། རིགས་པ་དྲུག་ཅུ་པ་དང༌། དབུ་མ་རིན་ཆེན་ཕྲེང་བར་ཡང་ཐེག་པ་དམན་པའི་སྡེ་སྣོད་དུ་བདག་མེད་ཕྲ་མོ་དེ་ཉིད་བསྟན་པ་དང༌། གདུལ་བྱ་དེ་དག་གིས་ཀྱང་དགྲ་བཅོམ་པའི་འབྲས་བུ་ཐོབ་པ་ལ་དེ་ཉིད་རྟོགས་དགོས་པར་སྒྲུབ་པ་ཡིན་ནོ། །སློབ་དཔོན་ལེགས་ལྡན་འབྱེད་ལ་སོགས་པ་དང་

26 སྐབས་དང་པོའ་བཤད་པ། ིཔོར་རང་རྒྱུད་ཀྱི་ཚུལ་ལ་བརྟེན་པའི་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་དོན་རྟོགས་པའི་ཚུལ་ལ་རིང་དུ་འདྲིས་པར་བྱས་ཤིང༌། རྒྱུད་སྨིན་པ་ན་དེ་མ་ཐག་སྟོང་ཉིད་ཕྲ་མོ་ཐུགས་སུ་ཆུད་པར་འགྱུར་བའི་སྐྱེས་བུ་ཆེན་པོ་རྣམས་ཀྱི་ཟེར་ཟློས་ཙམ་ཐོས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་ཉན་ཐོས་འཕགས་པ་ལ་བདག་མེད་ཕྲ་མོ་རྟོགས་པ་མི་སྲིད་དོ་ཞེས་སྨྲ་བ་དག་ནི། ཝ་སྐྱེས་གླང་པོ་ཆེ་ལ་སྟོབས་འགྲན་པ་དང་མཚུངས་པས་བདག་ལེགས་སུ་འདོད་པ་རྣམས་ཀྱིས་གནས་འདི་ལ་གཟབ་པར་བྱ་སྟེ། དལ་འབྱོར་ཡང་མྱུར་དུ་འཇིག་པར་འགྱུར་ཞིང༌། ཚེ་འདིའི་ཕུན་ཚོགས་ཀྱང་སྙིང་པོ་ཤིན་ཏུ་ཆུང་བའི་ཕྱིར་རོ། །བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཀཱ་མ་ལ་ཤཱི་ལའི་ཞལ་སྔ་ནས་ནི། གཞན་གྱིས་གང་ཟག་དང་ཕུང་པོ་ལ་སོགས་པ་བདེན་པར་བཏགས་པ་ཉིད་ཀུན་བཏགས་པ་ཡིན་ལ། དེ་ལ་ངོ་བོ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མེད་པ་ཉིད་ཀུན་བཏགས་མཚན་ཉིད་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པའི་དོན་དུ་དགོངས་འགྲེལ་ལས་གསུངས་ཤིང༌། གཞན་དབང་བདེན་པར་གྲུབ་པ་བཀག་པ་ན། ཡོངས་གྲུབ་བདེན་པར་གྲུབ་པ་ཡང་ཞར་ལ་ཁེགས་པས། ཤེར་ཕྱིན་གྱི་མདོར་ཆོས་ཐམས་ཅད་བདེན་པར་མེད་པར་གསུངས་པ་དེ་ཉིད་ངེས་དོན་དུ་སྒྲུབ་པའི་ཆེད་དུ། མདོ་དགོངས་འགྲེལ་གྱིས་དེའི་གཞུང་བཙུགས་པར་བཞེད་དོ།།
འཕགས་པ་གཟུངས་ཀྱི་དབང་ཕྱུག་རྒྱལ་པོས་ཞུས་པའི་མདོ་ལས། འཁོར་ལོ་གསུམ་གྱི་ཐ་
སྙད་མ་གསུངས་ཀྱང༌། ནོར་བུ་མཁན་མཁས་པས་ནོར་བུ་སྦྱོང་བའི་ཚུལ་དཔེར་བླངས་ནས་གདུལ་བྱ་བཀྲི་བའི་རིམ་པ་གསུམ་མཛད་དེ། དང་པོར་མི་རྟག་པ་དང༌། སྡུག་བསྔལ་བ་དང༌། བདག་མེད་པ་དང༌། མི་གཙང་བ་ཡིད་འབྱུང་བའི་གཏམ་གྱིས་འཁོར་བ་ལ་སྐྱོ་བ་བསྐྱེད་ནས་འཕགས་པའི་ཆོས་འདུལ་བ་ལ་འཛུད་པར་མཛད་པ་དང༌། དེའི་འོག་ཏུ་སྟོང་པ་ཉིད་དང༌། མཚན་མ་མེད་པ་དང༌། སྨོན་པ་མེད་པའི་གཏམ་གྱིས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་ཚུལ་རྟོགས་པར་མཛད་པ་དང༌། དེའི་འོག་ཏུ་ཕྱིར་མི་ལྡོག་པའི་ཆོས་ཀྱི་འཁོར་ལོའ་གཏམ་འཁོར་གསུམ་ཡོངས་སུ་དག་པའི་གཏམ་གྱིས་རང་བཞིན་སྣ་ ིཚོགས་ཀྱི་རྒྱུ་ཅན་གྱི་སེམས་ཅན་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་ཡུལ་ལ་འཛུད་པར་མཛད་པའོ། །འདིས་ཅི་བསྟན་ཅེ་ན། གདུལ་བྱ་ཐེག་པ་གསུམ་ལ་རིམ་གྱིས་གཞུག་པ་དང༌། ཐེག་པ་ཆེན་པོ་རིགས་ངེས་པ་གཉིས་ཀའི་ལམ་བགྲོད་པའི་རིམ་པ་བསྟན་པ་ཡིན་ཏེ། ཐེག་པ་དམན་པར་རིགས་ངེས་པ་ཡིན་ན་ཡང་རིམ་པ་དང་པོས་རྒྱུད་སྨིན་པར་བྱས་ནས་རིམ་པ་གཉིས་པས་སྲིད་པ་ལས་གྲོལ་བར་མཛད་དེ་

དགོས་དོན་བསྡུས་དོན་བཤད་པ། 27

རིམ་པ་གསུམ་པའི་སྒོ་ནས་ཐེག་པ་ཆེན་པོའ་ལམ་དུ་བཀྲི་བར་མཛད་ལ་ཐེག་པ་ཆེན་པོར་རིགས་ ིངེས་པ་ཡིན་ན་ཡང༌། རིམ་པ་དང་པོས་རྒྱུད་སྨིན་པར་བྱེད་པ་སྔར་དང་འདྲ་ལ། དེ་ནས་རིམ་པ་གཉིས་པའི་དོན་ཉམས་སུ་ལེན་ཅིང༌། དེའི་རྗེས་སུ་སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་དེ་ཉིད་ཐབས་ཀྱི་ཆ་རྒྱ་ཆེན་པོས་ཡོངས་སུ་བཟུང་ནས་ཉམས་སུ་ལེན་པའི་ཚུལ་རིམ་པ་གསུམ་པས་བསྟན་ཏོ། །རིམ་པ་དང་པོའ་བདག་མེད་ནི་རགས་པའི་བདག་མེད་ཡིན་ལ། རིམ་པ་གཉིས་པས་བསྟན་པ་ནི་ཤིན་ཏུ་ ིཕྲ་བའོ། །འོ་ན་དེ་རིམ་པ་གཉིས་པར་སྟོན་1

པ་མི་འཐད་དེ། སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱི་སྔོན་དུ་
ཐབས་ཀྱི་ཆ་འགྲོ་དགོས་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེ་ན་སྐྱོན་མེད་དེ། དབུ་མ་རྒྱན་གྱི་འགྲེལ་པ་ལས་གསུངས་པ་ལྟར། ཐེག་པ་ཆེན་པོའ་རིགས་ཅན་དབང་པོ་རྣོན་པོས་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་མཆོག་ཏུ་སེམས་བསྐྱེད་པའི་ ིསྔ་རོལ་ཏུ་སྟོང་པ་ཉིད་རྟོགས་པ་འགྲོ་དགོས་པའི་ཕྱིར་དང༌། རིམ་པ་འདི་ཡང་གཙོ་བོའ་གདུལ་བྱའི་ ིདབང་དུ་བྱས་ནས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །འདིའི་ལྟར་ན། དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྙིང་པོའ་མདོ་ ིཡང་རིམ་པ་གསུམ་པ་འདིའི་མཚན་གཞིར་གཟུང་བར་བྱ་སྟེ། ཐེག་པ་ཆེན་པོ་རྒྱུད་བླ་མའི་བསྟན་བཅོས་ཀྱི་སྐབས་དང་པོའ་མཇུག་དགོས་པ་སྟོན་པའི་གཞུང་གི་དོན་དུ་ཆེས་ཤིན་ཏུ་གསལ་བའི་ ིཕྱིར་རོ། །དེ་དག་གི་དོན་ནི། བསྟན་བཅོས་དེའི་རྣམ་བཤད་དུ་རྒྱས་པར་བཤད་ཟིན་པ་ལས་ཤེས་པར་བྱའོ། །ཆོས་ཀྱི་ཕུང་པོའ་ཚད་དང༌། ཉན་ཐོས་སྡེ་པའི་འདོད་ཚུལ་ལ་སོགས་ནི་གོ་བར་ཟད་ ིདོ། །གཉིས་པ་ནི། སངས་རྒྱས་ཉན་ཐོས་དང་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ལ་སོགས་པས་ཡོངས་སུ་བསྐོར་བའི་བཞེད་དོན་དེ་སྒྲུབ་པར་བྱེད་པ་ཉིད་ཀྱི་ཡུམ་དེ་ལ་ཕྱག་འཚལ་ལོ།།
གཉིས་པ་རྒྱས་པ་ལ་དད་པའི་གང་ཟག་ལ་ཕྱེ་སྟེ་བཤད་པ་ལ། བསྟན་བཅོས་ཀྱི་དགོས་པའི་
དོན་དང༌། བསྡུས་པའི་དོན་དང༌། ཚིག་གི་དོན་ནོ། །དང་པོ་ལ། བསྟན་བཅོས་བརྩམས་པ་དགོས་མེད་ཀྱི་དོགས་པ་སོ་སོར་སྤངས་ནས་བརྗོད་བྱ་མཁྱེན་གསུམ་སྤྱིའི་རྣམ་གཞག་བཤད་པ་དང༌། མདོ་དང་ཟློས་པའི་སྐྱོན་སྤངས་ནས་དགོས་པ་ཡོད་པར་བསྒྲུབ་པའོ། །དང་པོ་ལ། རྩོད་པ་དང༌། ལན་ནོ། །དང་པོ་ནི། ཅི་རྩོད་པའི་དོན་འདི་དག་ཁས་ལེན་པ་དངོས་སུ་ཡོད་པའམ། འོན་ཏེ་མེད་ཀྱང་དོགས་པ་ཁོང་ན་གནས་པ་བསུ་བ་ཡིན། དང་པོ་ལྟར་ན། ཡུམ་གྱི་མདོའམ་བསྟན་བཅོས་ལ་རྩོད། དང་པོ་ལྟར་ན་ 1 ཞོལ། ཤོག ༢༠ ན ༢ སྒོམ་པ་མི་འཐད་དེ།

28 སྐབས་དང་པོའ་བཤད་པ། ིནི། མདོ་ལས། མཁྱེན་པ་གསུམ་ལ་སོགས་པ་ཁྱད་གཞིར་བཟུང་ནས་སྟོང་པ་ཉིད་རྒྱས་པར་གཏན་ལ་ཕབ་པས་གཞི་ཁོ་ན་སྟོན་ནམ་སྙམ་པ་སོགས་ཀྱི་དོགས་པ་མེད་ལ། གཉིས་པ་ལྟར་ན། བསྟན་བཅོས་རྫོགས་པར་མཐོང་ནས་སམ། འོན་ཏེ་མཆོད་བརྗོད་ཙམ་ཞིག་མཐོང་ནས་ཡིན། ཅུང་ཟད་ཀྱང་མ་མཐོང་ན་ནི། སློབ་དཔོན་གྱིས་དེ་ལྟར་ཕྱག་འཚལ་བ་དང༌། ཞེས་སོགས་འབྲེལ་མེད་དུ་འགྱུར་རོ།།དང་པོ་ལྟར་ན། བརྗོད་བྱ་གང་སྟོན་ཤེས་མོད། ཅིའི་ཕྱིར་རྩོད་པ་བྱེད། གཉིས་པ་ལྟར་ན། རྗེ་
བཙུན་གྱིས་མཆོད་བརྗོད་ཀྱི་ཚིག་བཅད་ཙམ་ཞིག་བྲིས་ཚར་མ་ཐག་དེ་ལྟ་བུའི་དོགས་པ་སྐྱེས་པའི་གང་ཟག་དེ་སུ་ཞིག་ཡིན། མཁྱེན་གསུམ་གྱི་སྒོ་ནས་ཡུམ་ལ་བསྟོད་པ་མཐོང་བ་ན་མཆོད་བརྗོད་ནས་ཇི་ལྟར་འབྱུང་བ་དང་མཐུན་པར་བསྟན་བཅོས་ཀྱི་ལུས་རྫོགས་དགོས་པའི་ངེས་པ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མེད་ལ། གལ་ཏེ་ཡོད་ན་ཡང་མཁྱེན་གསུམ་གཏན་ལ་འབེབས་པར་རྟོགས་ཟིན་ནས་ཡང་གང་ཞིག་བརྗོད་བྱར་བྱེད་སྙམ་པ་རྟོག་པ་དང་མི་ལྡན་པའི་དྲི་བ་ཡིན་པས། དེ་ལྟ་བུའི་བརྒལ་ལན་བསྟན་བཅོས་འདིར་བྱེད་དོན་མེད་ལ། འོན་ཏེ་དེ་ལྟ་བུ་འདོད་པ་སུ་ཡང་མེད་ཀྱང༌། མཐའ་གཞན་དུ་སྲིད་པའི་དོགས་པ་བཅད་པའི་ཆེད་དུ་སློབ་དཔོན་གྱིས་བཀོད་པ་ཡིན་ན། འགྲེལ་ཆེན་དང་འགལ་བས། ཇི་ལྟར་ཡིན་བརྗོད་པར་བྱ་དགོས་ཤིང༌། བརྒལ་བ་འདི་གང་ལས་འཕྲོས་པ་ཡང་བརྗོད་པར་བྱ་དགོས་སོ་ཞེ་ན། བདེན་མོད་ཀྱི། མཁྱེན་གསུམ་བརྗོད་བྱར་བྱས་པའི་བསྟན་བཅོས་རྩོམ་ཞེས་ཤགས་ལ་དམ་བཅས་པ་ལ་རྩོད་པ་ཡིན་ཞེས་ཟེར་བ་ཡང་འཐད་པར་དཀའ་སྟེ། དེ་ལྟར་ངེས་བཞིན་དུ། གང་བརྗོད་བྱར་བྱེད་ཅེས་འདྲི་བ་བྱིས་པའི་དྲི་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། བསྟོད་ཡུལ་གྱི་ཡོན་ཏན་དང་མཐུན་པར་བསྟན་བཅོས་རྩོམ་ཞེས་ཤགས་ལ་དམ་འཆའ་བ་ཡང་འབྲེལ་བ་ངེས་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེས་ན། དེ་ལྟར་རྒོལ་བའི་གང་ཟག་དངོས་སུ་ཡོད་ན། མཁྱེན་གསུམ་གཏན་ལ་འབེབས་པ་ཡིད་དཔྱོད་ཀྱི་སྒོ་ནས་ངེས་ནས་དེ་གཏན་ལ་འབེབས་པ་ལ་དེ་དག་གི་དམིགས་པ་གཞི་དང་ལམ་དང་རྣམ་པ་གསུམ་མ་རྟོགས་པར་ཡུལ་ཅན་གསུམ་པོ་རྟོགས་པར་བྱར་མེད་པས་དེའི་དམིགས་པ་གསུམ་པོ་ཐོག་མར་གཏན་ལ་དབབ་དགོས་ལ། དེ་ལྟ་ན་འོག་ནས་འཆད་པའི་སྐྱོན་དུ་འགྱུར་རོ་ཞེས་པ་དང༌། དོགས་པ་སྐྱེ་བའི་གཞི་ནི་མཆོད་བརྗོད་དོ། །དེ་ལྟ་ན་ཡང༌། རྟོག་ལྡན་གྱི་དྲི་བའི་ལན་འདེབས་པ་སྐབས་སུ་བབ་པས། རྟོག་ལྡན་ལ་མཆོད་བརྗོད་ཀྱི་ངག་ལ་བརྟེན་ནས་དོགས་པ་དེ་འདྲ་སྐྱེ་བ་བཅད་པར་དཀའ་བས། དེས་

དགོས་དོན་བསྡུས་དོན་བཤད་པ། 29
ན་དོགས་པའི་གཙོ་བོ་ནི་མཁྱེན་པ་གསུམ་ག་བརྗོད་བྱར་བྱེད་ན། མདོ་དང་ཟློས་པས། མངོན་རྟོགས་རྒྱན་བརྩམས་པ་དགོས་པ་མེད་པར་ཐལ་བའི་རྩོད་པ་དགོས་འབྲེལ་གྱིས་མཚམས་སྦྱར་དུ་འབྱུང་བ་དེ་ཉིད་ཡིན་ལ། དེའི་མཐའ་གཅོད་པ་ལ། ཡ་གྱལ་རེ་རེ་བརྗོད་བྱར་བྱེད་པ་ལ་རྩོད་པ་སྤང་བ་འདི་ཉིད་ཡིན་པས་ཕྱོགས་སྔ་ཁོང་ན་གནས་པ་སློབ་དཔོན་གྱིས་བསུ་བའི་དོན་དུ་གསལ་ལ། འགྲེལ་ཆེན་དང་ཡང་མི་འགལ་ཏེ། དེ་ལྟ་བུ་འདོད་པ་བྱུང་ན། འདིར་བརྒལ་བའི་སྐབས་སུ་བསྟན་པའི་སུན་འབྱིན་འདི་དག་འཕེན་པའི་དོན་ཡིན་ལ། འདིར་བཤད་པ་ལྟར། ཡ་གྱལ་རེ་རེ་ཁོ་ན་སྟོན་ན་ཉེས་པ་འདི་དག་ཏུ་འགྱུར་རོ་ཞེས་པ་ཡང་དེ་ལྟར་ཁས་ལེན་ན་བདེན་ཡང༌། དེ་ལྟར་ཁས་མི་ལེན་ནོ་ཞེས་ཁོང་ན་གནས་པ་སློབ་དཔོན་གྱིས་བླངས་པ་ཡིན་ནོ།།
བརྒལ་ལན་འདི་དག་མཆོད་བརྗོད་ལ་འཕྲོས་པ་ལ་བསམས་ནས། མཆོད་བརྗོད་ཀྱི་རྩོད་
ལན་གྱི་དོན་ཚན་དུ་སྡུད་ཅིང༌། སྐྱེ་བོ་བློ་གྲོས་དམན་པ་དག་ཅེས་སོགས་དགོས་འབྲེལ་གྱི་རྩོད་ལན་ལ་འཆད་པ་ནི། དོན་ལེགས་པར་མ་རྟོགས་པའི་རྣམ་འགྱུར་དུ་གསལ་ཏེ། མངོན་རྟོགས་རྒྱན་བརྩམས་པ་དགོས་པ་ཡོད་པར་སྒྲུབ་པའི་ཆེད་དུ། དགོས་མེད་ཀྱི་དོགས་པ་སྤངས་ནས་བསྟན་བཅོས་ཀྱི་བརྗོད་བྱ་མཁྱེན་གསུམ་སྤྱིའི་རྣམ་གཞག་སྟོན་པར་ཆེས་ཤིན་ཏུ་གསལ་ལོ། །རྩོད་ལན་སྔ་ཕྱི་མཆོད་བརྗོད་དང་དགོས་འབྲེལ་གྱི་དོན་ཚན་སོ་སོར་བྱེད་པ་མི་འཐད་པ་ཡང་འཆད་པར་འགྱུར་རོ། །དེས་ན་དེ་ལྟར་ཕྱག་འཚལ་བ་དང་བསྟོད་པ་སྔོན་དུ་འགྲོ་བའི་བསྟན་བཅོས་མངོན་པར་རྟོགས་པའི་རྒྱན་རྩོམ་ན། ཆོས་རབ་ཏུ་རྣམ་འབྱེད་ཀྱི་ཤེས་རབ་བསྐྱེད་པའི་ཆེད་དུ་གཞི་དང་མི་མཐུན་ཕྱོགས་སྤང་བའི་ཆེད་དུ་གཉེན་པོ་དང༌། ཤེས་བྱ་མ་ལུས་པ་ཤེས་པའི་ཆེད་དུ་རྣམ་པ་རྣམས་ལས་གང་ཡང་རུང་བ་ཞིག་བརྗོད་བྱར་བསྡུས་པ་མཛད་བརྟགས་ན་དེ་ཐམས་ཅད་མི་རིགས་ཏེ། ཕྱོགས་དང་པོ་ལྟར་ན་ནི། བསྟན་བཅོས་འདི་རྩོམ་པའི་འབད་པ་དོན་མེད་ཡིན་ཏེ། ཆོས་མངོན་པ་དང་ཟློས་པའི་ཕྱིར། འདི་ལྟར་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་མངོན་རྟོགས་རྒྱན་འདི་ལས་ནི་ཆོས་རྣམས་ཀྱི་རང་སྤྱིའི་མཚན་ཉིད་གཏན་ལ་འབེབས་པའི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་བསྟན་བཅོས་མངོན་པའི་བསྟན་བཅོས་དག་ལས་མི་སྨོས་པའི་གཞི་གང་ཡིན་པ་དེ་འབྱུང་བ་ནི་མེད་པའི་ཕྱིར། ཕྱོགས་གཉིས་པ་ལྟར་ན་ཡང་གཉེན་པོ་རྣམ་པར་བྱང་བའི་དངོས་པོ་ཙམ་ཞིག་བརྗོད་བྱར་བསྡུས་པའི་ཕྱིར།

30 སྐབས་དང་པོའ་བཤད་པ། ིསྤང་བྱ་ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་པའི་དངོས་པོ་བརྗོད་བྱར་མ་བསྡུས་པས་བསྟན་བཅོས་འདི་ལ་བརྟེན་ནས་གཉེན་པོ་འདི་སྤང་བྱ་གང་གི་གཉེན་པོ་ཡིན་པ་ཁོང་དུ་ཆུད་པར་མི་འགྱུར་རོ། །ཕྱོགས་གསུམ་པ་ལྟར་ན་ཡང་རྣམ་པ་གཞི་དང་བཅས་ནས་སྟོན་ནམ། གཞི་དང་མ་འབྲེལ་བར་སྟོན། དང་པོ་ལྟར་ན། མངོན་པ་དང་ཟློས་པའི་ཉེས་པ་དེ་ཉིད་དུ་འགྱུར་ལ། ཕྱི་མ་ལྟར་ན། རྣམ་པ་གཞི་མེད་པ་ཙམ་ཞིག་བརྗོད་བྱར་བསྡུས་པའི་ཕྱིར། འཇུག་ཡུལ་དོན་གཉེར་གྱི་སྐྱེས་བུ་ལ་མཁོ་བའི་དོན་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མ་བཤད་པར་ཐལ། ཕུང་པོ་མི་རྟག་པ་དང་བདག་མེད་པ་སོགས་ཀྱིས་མཚོན་པའི་གཞི་དང་འབྲེལ་བའི་དོན་བསྟན་བཅོས་འདི་ལ་བརྟེན་ནས་ཅུང་ཟད་ཀྱང་རྟོགས་པ་མེད་པས་སོ། །འདོད་ན་བསྟན་བཅོས་འདི་བརྩམས་པ་དོན་མེད་པར་ཐལ། སྐྱེས་བུ་ལ་ཉེ་བར་མཁོ་བའི་དོན་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མ་བཤད་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་བསྟན་བཅོས་བརྩམས་པ་དགོས་པ་མེད་པ་ཡིན་ནོ་སྙམ་དུ་རྟོག་ལྡན་གཞན་དག་སེམས་པར་འགྱུར་བ་མ་ཡིན་ནམ་ཞེ་ན།
གཉིས་པ་ལ་བཞི། ལན་དངོས། ཤེས་བྱེད་ཀྱི་ལུང་དགོད། ལུང་གི་དོན་བཤད། དོན་བསྡུ་
བའོ། །དང་པོ་ནི། མངོན་རྟོགས་རྒྱན་ཆོས་ཅན། གཞི་གཉེན་རྣམ་པ་གང་རུང་རེ་རེ་ཁོ་ན་བརྗོད་བྱར་བསྡུས་པའི་སྒོ་ནས་སྐྱོན་ཡོད་པ་དེ་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། གང་གི་ཕྱིར་ན་ཁྱོད་ཀྱིས་གཞི་གཉེན་རྣམ་པ་གསུམ་ག་བརྗོད་བྱར་གཏན་ལ་འབེབས་ལ། གཞི་གཉེན་རྣམ་པའི་ཕྱོགས་གསུམ་ཆར་གྱིས་ཀྱང་མཁྱེན་གསུམ་མཚོན་པའི་ཚུལ་གྱིས་ཁྱོད་ཀྱི་བརྗོད་བྱར་བསྡུས་པའི་ཕྱིར་རོ། །མཁྱེན་གསུམ་གཏན་ལ་འབེབས་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ། འཕགས་པའི་མངོན་རྟོགས་མཐའ་དག་གཏན་ལ་འབེབས་འདོད་པས་སོ། །དེ་ཡང་ཉན་ཐོས་དང་རང་སངས་རྒྱས་དང༌། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་དང༌། བླ་ན་མེད་པའི་སངས་རྒྱས་རྣམས་ཀྱི་མངོན་པར་རྟོགས་པ་མཐའ་དག་གོ་རིམས་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་གཞི་ཤེས་དང༌། ལམ་ཤེས་དང༌། རྣམ་མཁྱེན་དང༌། ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་གསུམ་གྱིས་བསྡུས་པས་ནའོ། །ཁ་ཅིག་འཕགས་བཞིའི་མངོན་རྟོགས་བརྗོད་བྱར་བསྡུས་ཏེ། མཁྱེན་གསུམ་བརྗོད་བྱར་བསྡུས་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་སྟེ། མཁྱེན་གསུམ་གྱིས་འཕགས་བཞིའི་མངོན་རྟོགས་བསྡུས་པའི་ཕྱིར། ཅེས་སྨྲ་བ་ནི། རྗོད་བྱེད་སེལ་བས་འཇུག་པའི་རྣམ་དབྱེ་མ་ཤེས་པར་འགྱུར་བས་བཞག་གོ །གཞི་གཉེན་རྣམ་པ་གསུམ་དང༌། མཁྱེན་པ་གསུམ་ནི། སྐབས་འདིར་གཅིག་ལ་བརྟེན་ནས་ཅིག་ཤོས་མཚོན་པར་བྱར་ཡོད་དེ།

དགོས་དོན་བསྡུས་དོན་བཤད་པ། 31

ཁྱད་གཞི་ཁྱད་ཆོས་བསྡོམས་ན། གཞི་བདེན་བཞིའི་སྟེང་དུ་བདག་མེད་གཉིས་འཁོར་དང་བཅས་པ་རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་བྱེ་བྲག་ཞེས་པར་འགྱུར་ལ། སོ་སོར་ཕྲལ་ན་གཞི་གཉེན་རྣམ་པ་གསུམ་ག་ཤེས་1

པར་འགྱུར་རོ། །དེ་ཡང་འོག་གི་གཞི་ཤེས་པའི་བྱེ་བྲག་རྣམས་ཞེས་སོགས་ནས་ཤེས་པར་འགྱུར་རོ། །དེ་ལ་སྐབས་འདིར་སྔོན་གྱི་བོད་མཁས་པ་ཁ་ཅིག་གིས་ཀྱང༌། གསུམ་ག་བརྗོད་བྱར་བསྡུས་ན། བསྟན་བཅོས་བརྩམས་པ་དགོས་མེད་དུ་ཐལ་བའི་རྩོད་པ། དགོས་འབྲེལ་གྱི་མཚམས་སྦྱར་ནས་འབྱུང་བ་དེ་མ་རྟོགས་པར། འདིར་དེའི་རྩོད་ལན་ཤགས་ལ་བསྟན་པར་བསམས་ནས། གསུམ་ག་བསྡུས་ན་བསྟན་བཅོས་ཀྱི་ལུས་གསུམ་དུ་ཐལ་ཞེས་པའི་རྩོད་པ་བཀོད་ནས། གང་ཟག་གཅིག་འཚང་རྒྱ་བའི་ཆ་རྐྱེན་སྟོན་པ་ཡིན་པས། ལུས་གསུམ་དུ་མི་འགྱུར་ཞེས་པའི་ལན་དང༌། འོ་ན་མཁྱེན་གསུམ་གང་ཟག་གཅིག་ཁོ་ནའི་མངོན་རྟོགས་སུ་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། གང་ཟག་གཅིག་གི་ཆ་རྐྱེན་དུ་གཏན་ལ་འབེབས་པ་ཡིན་ཡང༌། མཁྱེན་གསུམ་གང་ཟག་སོ་སོའ་མངོན་རྟོགས་ཡིན་པ་འདི་ལྟར་ ིཞེས་འཆད་དོ། །དེ་ནི་ཤིན་ཏུ་མི་འཐད་དེ། ཡ་གྱལ་རེ་རེའི་རྩོད་པ་སྤང་བ་ཕལ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དང༌། གསུམ་ག་བསྡུས་ན་བསྟན་བཅོས་བརྩམས་པ་དགོས་མེད་དུ་ཐལ་བ་རྩོད་པའི་གཙོ་བོ་ཡིན་པས། དེ་འགྲེལ་པ་འདིའི་ཤགས་བསྟན་གྱི་དོན་དུ་འཆད་པ་མི་རིགས་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེས་ན་རྩོད་སྤང་འདི་དག་ནི་བསྟན་བཅོས་ཀྱི་བརྗོད་བྱ་སྤྱིའི་རྣམ་གཞག་དང༌། མངོན་པར་རྟོགས་པའི་རྒྱན་བརྩམས་པ་ལ་དགོས་པ་ཡོད་པར་སྒྲུབ་པའི་ཆེད་དུ་ཡིན་ནོ།།
གཉིས་པ་ལ། ཡུམ་བར་མ་དང༌། བསྡུས་པའི་ཤེས་བྱེད་དགོད་པ་དང༌། རྒྱས་པའི་ཤེས་བྱེད་ཁ་འཕང་པའོ། །དང་པོ་ལ། མདོར་བསྟན་དང༌། རྒྱས་བཤད་དོ། །དང་པོ་ནི། མཁྱེན་གསུམ་གྱིས་འཕགས་བཞིའི་མངོན་རྟོགས་བསྡུས་པའི་རྒྱུ་མཚན། འདི་ལྟར་རྒྱལ་བའི་ཡུམ་བར་མ་ལས་རབ་འབྱོར། ཞེས་བོས་ནས། ཐམས་ཅད་ཤེས་པ་ཉིད་ནི་རྣམ་གཞག་གི་རྟེན་དང༌། སྐྱེ་བའི་རྟེན་ལས། དང་པོའ་དབང་དུ་བྱས་ནས། ཉན་ཐོས་དང་རང་སངས་རྒྱས་རྣམས་ཀྱི་མངོན་པར་རྟོགས་ ིཔ་ཡིན་ནོ། །ལམ་ཤེས་པ་ཉིད་ནི་སྔ་མ་དང་འདྲ་བར་མངོན་རྟོགས་རིགས་སོ་སོར་འབྱེད་པའི་རྣམ་གཞག་གི་རྟེན་གྱི་དབང་དུ་བྱས་ན་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་ཀྱི་མངོན་པར་རྟོགས་པ་ 1 ཞོལ། ཤོག ༢༣ ན ༡། གཙང་། ཤོག ༢༣ ན ༢ གསུམ་ག་ཅེས་པར་འགྱུར་རོ།།

32 སྐབས་དང་པོའ་བཤད་པ། ིཡིན་ནོ། །རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་ནི་རྣམ་གཞག་དང་སྐྱེ་བའི་རྟེན་གཉིས་ཀ་ལྟར་ཡང༌། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་དགྲ་བཅོམ་པ་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་རྣམས་ཀྱི་མངོན་པར་རྟོགས་པ་ཡིན་ནོ། །དེ་ལ་ཁ་ཅིག་གིས་གཞི་1

ཤེས་ཉན་རང་ཁོ་ན་དང༌། ལམ་ཤེས་བྱང་ཆུབ་
སེམས་དཔའ་ཁོ་ནའི་རྒྱུད་ལ་ཡོད་པར་འདོད་པ་ནི། བསྟན་བཅོས་ཀྱི་དགོངས་པ་ཡེ་ནས་མ་ཡིན་ཏེ། འགྲེལ་ཆེན་དུ། ཇི་སྐད་དུ་བཤད་པའི་བརྗོད་པར་བྱ་བ་འཕགས་པ་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་སྟོང་ཕྲག་བརྒྱ་པ་ལ་སོགས་པའི་མདོའ་དོན། བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་དང་གདམས་ངག་ལ་སོགས་ ིཔ་སྒྲུབ་པའི་རང་བཞིན། གནས་སྐབས་བརྒྱད་ཀྱི་དབྱེ་བས་ཕྱེ་བ་ཐམས་ཅད་ཅེས་དང༌། གཞན་ཡང་གཞི་མེད་འགྲོ་མེད་སྐྱེ་མེད་དང༌། ཞེས་པའི་སྐབས་ཀྱི་འགྲེལ་པ་དང༌། ཆོས་སྐུའི་འགྲེལ་པར་ཡང་ལན་དུ་མར་གསུངས་པས། སྐབས་བརྒྱད་ཀྱི་བརྗོད་བྱའི་གཙོ་བོ་བརྒྱད་རྣམ་མཁྱེན་མཚོན་བྱེད་ཀྱི་ཆོས་བཅུ་ལམ་གྱི་གཞིར་བཟུང་ནས། དེའི་གནས་སྐབས་བརྒྱད་དུ་ཕྱེ་བ། ཐེག་པ་ཆེན་པོའ་གང་ཟག་གིས་ཉམས་སུ་བླང་པར་བྱ་བ་དང༌། འགྲེལ་ཆུང་འདིར་ཡང༌། མངོན་པར་རྟོགས་ ིཔའི་བརྒྱད་ཀྱི་བདག་ཉིད། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔས་ཉམས་སུ་མྱོང་བྱར་གསུངས་པས། ཁྱེད་ལྟར་ན། གཞི་ཤེས་སྐབས་གསུམ་པའི་བརྗོད་བྱའི་གཙོ་བོར་མ་བསྟན་པར་ཁས་ལེན་དགོས་པར་འགྱུར་རོ། །ཆོས་སྐུའི་འགྲེལ་པར་ཡང༌། རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་དང༌། ཞེས་པའི་དང་གི་སྒྲས། ལམ་ཤེས་དང་གཞི་ཤེས་བསྟན་པར་བཤད་པ་སོགས་དང་འགལ་བའི་ཕྱིར་རོ།།
ཡང་སྔོན་གྱི་ཁ་ཅིག །བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་རྒྱུད་ལ། གཞི་ཤེས་དང་ལམ་ཤེས་གཉིས་
ཀ་སྐྱེ་ཡང་ངོ་བོ་ཐ་དད་པ་དང༌། སངས་རྒྱས་ཀྱི་རྒྱུད་ལ་མཁྱེན་པ་གསུམ་ག་ངོ་བོ་ཐ་དད་པར་སྐྱེ་ལ། དེ་ཡང་རྣམ་མཁྱེན་གྱིས་རྣམ་པ་མ་ལུས་པ་མངོན་སུམ་དུ་ཤེས་པ་ཡིན་ཡང༌། སངས་རྒྱས་ཀྱི་མཁྱེན་པ་གཞན་གཉིས་ཀྱིས་2

མི་ཤེས་པའི་ཕྱིར་རོ། །ལམ་ཤེས་ཀྱིས་ལམ་སྤྱིའི་མཚན་ཉིད་མངོན་
སུམ་དུ་ཤེས་ཀྱང༌གཞི་ཤེས་ཀྱིས་མི་ཤེས་ལ། དེས་ན་ཀུན་མཁྱེན་གསུམ་དུ་ཕྱེ་བའི་གཞི་ཤེས་ཀྱིས་གཞི་རྐྱང་པ་དང༌། ལམ་ཤེས་ཀྱིས་གཞི་དང་ལམ་རྐྱང་པ་ཤེས་པས། མཁྱེན་པ་གསུམ་ངོ་བོ་ཐ་དད་པ་

1 གཙང་། ཤོག ༢༣ བ ༥ ཞི་ཤེས་ གཙང་དུ་གཞི་ཤེས་གང་ཡིན་ལ་སྔོན་འཇུག་མེད།
2 ཞོལ། ཤོག ༢༤ ན ༤། གཙང་། ཤོག ༢༤ ན ༥ གཉིས་ཀྱི་མི་ཤེས་

དགོས་དོན་བསྡུས་དོན་བཤད་པ། 33

ཁོ་ནའོ་ཞེས་ཟེར་རོ། །དེ་ལ་ཁ་ཅིག་གིས། རྣམ་མཁྱེན་གྱིས་གཞི་མ་རྟོགས་ན་དེ་ལ་བརྟེན་པའི་རྣམ་པ་རྟོགས་པར་འགལ་ལ། གཞི་རྟོགས་ན་གཞི་ཤེས་དང་ངོ་བོ་གཅིག་མ་ཡིན་པ་ཉམས་སོ་ཞེས་ཟེར་བ་ནི། སུན་འབྱིན་ཡང་དག་ཏུ་འགྱུར་བ་དཀའ་ཞིང༌། འོན་ཀྱང་སངས་རྒྱས་ལ་རྟོག་པ་དང་རྟོག་མེད་འཁྲུལ་པ་གང་ཡང་མི་མངའ་བས། སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཐུགས་རྒྱུད་ཀྱི་གཞི་ཤེས་དེ་རྟོག་མེད་མ་འཁྲུལ་བར་ཁས་ལེན་དགོས་ལ། དེ་ལྟ་ན། གཞི་སྣང་བ་ན། དེ་ལ་རྣམ་པ་ཡང་སྣང་དགོས་ཤིང༌། མངོན་སུམ་དུ་སྣང་ཡང་མི་གཟིགས་པའི་བློ་སངས་རྒྱས་ལ་མེད་དེ། འཁྲུལ་པའི་ས་བོན་མཐའ་དག་ཟད་པར་སྤངས་པའི་ཕྱིར་དང༌། སློབ་དཔོན་སེངྒེ་བཟང་པོས། སངས་རྒྱས་ཀྱི་མིག་གི་ཤེས་པས་ཀྱང་ཤེས་བྱ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པར་གསུངས་པ་ལྟར་ཁས་ལེན་དགོས་པས། སངས་རྒྱས་ཀྱི་མཁྱེན་གསུམ་ངོ་བོ་ཐ་དད་པ་བཞག་པར་དཀའོ།།
སྐབས་འདིར་གཞི་ཤེས་ཉན་རང་གི་མངོན་རྟོགས་སུ་བཤད་པ་ཇི་ལྟར་ཞེ་ན། རྣམ་གཞག་
གི་རྟེན་ཐ་དད་པ་ཙམ་དུ་ཟད་དེ། ཉན་རང་འཕགས་པ་རྣམས་ཀྱིས་ཉེར་ཞི་ཙམ་བསྒྲུབ་པ་ལ་གཞི་ཤེས་དགོས་ཤིང༌། གཞི་ཤེས་ཙམ་གྱིས་ནུས་པའི་ཕྱིར་དང༌། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔས་རྣམ་མཁྱེན་སྐྱེད་པ་ལ་ལམ་གསུམ་ཤེས་དགོས་ཤིང༌། དེ་ཙམ་གྱིས་སྐྱེད་ནུས་པའི་ཕྱིར་དང༌། ཆོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་མ་ལུས་པ་བསྐོར་བ་ལ་རྣམ་མཁྱེན་ངེས་པར་དགོས་པས་མཁྱེན་པ་སོ་སོའ་ལག་རྗེས་མི་འདྲ་ ིབའི་རྣམ་གཞག་ཐ་དད་པའོ།།
གཉིས་པ་ལ་གསུམ་གྱི་དང་པོ། གཞི་ཤེས་ཀྱིས་ཉན་རང་གི་མངོན་རྟོགས་བསྡུས་ཚུལ་
ལ་ཞུ་བ་ནི། བཅོམ་ལྡན་འདས་རྒྱུ་མཚན་དང་དགོས་པ་ཅིའི་སླད་དུ་ཐམས་ཅད་འཚལ་བ་ཉིད་ཉན་ཐོས་དང་རང་སངས་རྒྱས་རྣམས་ཀྱི་མངོན་རྟོགས་ལགས་ཞེས་སོ། །གཉིས་པ་ལ་ནི། རབ་འབྱོར་ཞེས་བོས་ནས་གཞི་ཐམས་ཅད་ནི་ཕྱི་དང་ནང་གི་ཆོས་སྐྱེ་མཆེད་བཅུ་གཉིས་པོ་རྣམས་ཇི་སྙེད་པ་འདི་ཙམ་ཡིན་ལ། དེ་དག་ཀྱང་ཉན་ཐོས་དང་རང་སངས་རྒྱས་རྣམས་ཀྱིས་མི་རྟག་སོགས་བཅུ་དྲུག་གི་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་ནས་མངོན་སུམ་དུ་ཤེས་པས་གཞི་ཤེས་ཡོད་ཀྱི་ལམ་གསུམ་པོ་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་ཀྱང་ངེས་པར་འབྱུང་བཞིན་པ་མ་ཡིན་པས་ལམ་ཤེས་མེད་ལ་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པ་ཡང་མ་ཡིན་པས་རྣམ་མཁྱེན་མེད་པ་དེའི་ཕྱིར་ཉན་ཐོས་དང་རང་སངས་རྒྱས་རྣམས་

34 སྐབས་དང་པོའ་བཤད་པ། ིཀྱི་མངོན་རྟོགས་ནི་ཐམས་ཅད་ཤེས་པ་ཉིད་ཀྱིས་བསྡུས་པ་ཉིད་ཅེས་བྱའོ། །འདིས་ཉན་རང་ལ་གཞི་ཤེས་ཡོད་པ་དང་ལམ་ཤེས་དང་རྣམ་མཁྱེན་མེད་པར་བསྟན་པ་ཡིན་གྱི། གང་ཟག་གཞན་གཉིས་ལ་གཞི་ཤེས་མེད་པ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མ་བསྟན་ཏོ།།
གཉིས་པ་ལམ་ཤེས་ཀྱིས་བྱང་སེམས་ཀྱི་མངོན་རྟོགས་བསྡུས་ཚུལ་ལ་གཉིས་ཀྱི་དང་པོ་
ཞུ་བ་ནི། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཅིའི་སླད་དུ་ལམ་གསུམ་གྱི་རྣམ་པ་འཚལ་བ་ཉིད་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་ཀྱི་མངོན་རྟོགས་ལགས་ཞེས་པའོ། །གཉིས་པ་ལན་ལ། ཚིག་དོན་དང་མཐའ་དཔྱད་པའོ། །དང་པོ་ནི། ཤེས་རབ་རྣམ་པར་དག་པ་དང་ལྡན་པས་གདམས་པ་རབ་འབྱོར་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་ཀྱིས་ནི་ཉན་ཐོས་ཀྱི་ལམ་གང་ཡིན་པ་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་དང༌། རང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ལམ་གང་ཡིན་པ་གཟུང་འཛིན་རྫས་ཐ་དད་ཀྱིས་སྟོང་པར་རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་དང༌། སངས་རྒྱས་ཀྱི་ལམ་གང་ཡིན་པ་ཆོས་ཐམས་ཅད་བདེན་མེད་དུ་རྟོགས་པའི་ལམ་གསུམ་པོ་ཐམས་ཅད་དང་པོར་རྒྱུད་ལ་བསྐྱེད་པར་བྱ་ཞིང་དེ་ནས་ལམ་ཐམས་ཅད་མངོན་སུམ་དུ་ཤེས་པར་བྱའོ། །ལམ་གསུམ་པོ་དེ་དག་ཀྱང་སྤངས་རྟོགས་ཀྱི་སྒོ་ནས་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པར་བྱ་ཞིང་ལམ་གསུམ་པོ་དེ་དག་གིས་ལམ་གྱི་བྱ་བ་སེམས་ཅན་སྨིན་པ་ཡང་བྱ་ལ་དེ་ལྟར་བྱེད་པ་དེའི་ཕྱིར་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་ཀྱི་མངོན་རྟོགས་ནི་ལམ་གྱི་རྣམ་པ་ཤེས་པ་ཉིད་ཅེས་བྱའོ། །བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་འཕགས་པ་ཆོས་ཅན། ཤེས་རབ་རྣམ་པར་དག་པ་དང་ལྡན་ཏེ། ལམ་གསུམ་གྱི་སྤངས་རྟོགས་ཀྱི་རིགས་རྫོགས་པར་རྒྱུད་ལ་བསྐྱེད་པ་ལ་མཁས་པའི་ཕྱིར། འོག་མ་ལ་ཐབས་རྣམ་དག་དང་ལྡན་ཏེ། ཡང་དག་པའི་མཐའ་མངོན་དུ་བྱེད་པའི་དུས་དང་དུས་མ་ཡིན་པ་ལ་མཁས་པའི་ཕྱིར། ལམ་གསུམ་གྱི་བྱ་བ་མཐའ་དག་བྱའམ་ཞེ་ན། ལམ་གསུམ་པོ་དེ་དག་གི་ཡང་དག་པའི་མཐའ་མངོན་སུམ་དུ་ནི་མི་བྱའོ། །དེ་དག་གིས་ཞེས་བཏོན་ནས་གཞུང་མ་དག་པ་ལ་བཤད་པ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་བྱེད་པ་དུ་མ་སྣང་ངོ༌། །དུས་ཐམས་ཅད་དུའམ་ཞེ་ན་སྤྲུལ་སྐུའི་དབང་དུ་བྱས་ན། རྒྱལ་བ་འོད་དཔག་མེད་ཀྱིས་བདག་སངས་རྒྱ་བའི་ཞིང་དེར་མངོན་པར་ཤེས་པ་དང་མི་ལྡན་པ་མེད་པར་མ་གྱུར་པ་མེད་1

པ་དེ་སྲིད་དུ་བདག་འཚང་མི་རྒྱའོ་ཞེས་དམ་བཅས་པ་ལྟ་བུ་སྤྲུལ་
1 ཞོལ། ཤོག ༢༥ བ ༤ མ་གྱུར་བ་དེ་སྲིད་དུ་ གཙང་། ཤོག ༢༥ བ ༥ མ་གྱུར་བ་མེད་པ་དེ་སྲིད་དུ་

དགོས་དོན་བསྡུས་དོན་བཤད་པ། 35

སྐུའི་ཞིང་ཁྱད་པར་ཅན་གྱི་གདུལ་བྱའི་ཆེད་དུ་དམ་བཅས་པ་དང༌། ལོངས་སྐུའི་དབང་དུ་བྱས་ནས་འཁོར་དུ་ཐེག་པ་ཆེན་པོའ་འཕགས་པ་ཤ་སྟག་འབྱུང་བའི་ནུས་པ་མ་རྫོགས་པ་དེ་སྲིད་དུ་འཚང་མི་ ིརྒྱ་བར་དམ་བཅས་ཤིང་དེ་ལྟར་སྨོན་པའི་སྨོན་ལམ་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པར་མ་བྱས་པ་དང༌། དུས་གཅིག་ཏུ་ཞིང་བྱེ་བ་ཕྲག་བརྒྱར་སྐུའི་བཀོད་པ་གྲངས་དེ་སྙེད་དང༌། རེ་རེའི་འཁོར་དུ་ཡང་སེམས་ཅན་གྲངས་མེད་པ་འཕགས་པའི་ལམ་ལ་འགོད་པའི་སེམས་ཅན་ཇི་སྙེད་པ་དེ་སྙེད་རྣག་སྨིན་པ་བཏོལ་བས་ཆོག་པ་ལྟ་བུའི་སེམས་ཅན་རྣམས་ཡོངས་སུ་སྨིན་པར་མ་བྱས་པ་དང༌། ལོངས་སྐུའི་ཞིང་དང༌། སྤྲུལ་སྐུའི་ཞིང་ཁྱད་པར་ཅན་བདེ་བ་ཅན་ལྟ་བུ་འགྲུབ་པའི་རྒྱུའི་དགེ་བའི་རྩ་བ་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པའི་སྒོ་ནས། སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཞིང་ཡོངས་སུ་མ་སྦྱངས་པར་ཞི་བའི་དབྱིངས་སུ་བསྐལ་པ་ལ་སོགས་པའི་བར་དུ་སྙོམས་པར་ཞུགས་པའི་ཚུལ་གྱིས་ཡང་དག་པའི་མཐའ་མངོན་དུ་མི་བྱའོ།།སྨོན་ལམ་རྫོགས་པའི་ཚད་ཆོས་ཉིད་ལ་མཉམ་པར་བཞག་བཞིན་དུ་གཞན་དོན་འབད་
མེད་ལྷུན་གྲུབ་ཏུ་བྱེད་ནུས་པ་ལ་འཆད་པ་ནི། ཆོས་སྐུ་མ་ཐོབ་བར་དུ་ཆོས་སྐུ་མངོན་དུ་མི་བྱའོ་ཞེས་པར་འགྱུར་བས་དོགས་པའི་གནས་མེད་ལ། སེམས་ཅན་སྨིན་པའི་ཚད་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་ལམ་གྱི་གདུལ་བྱ་རྫོགས་པ་ལ་བྱེད་པ་ཡང་སྔ་མ་དང་འདྲ་ཞིང་བསྒྲུབ་བྱ་འབའ་ཞིག་གོ །ཡང་སངས་རྒྱས་རང་སྣང་ལ་ཞིང་དག་པ་འབའ་ཞིག་གཟིགས་པ་དང༌། མ་དག་པའི་ཞིང་གདུལ་བྱའི་གཞན་སྣང་ནས་འཇོག་པ་སྐད་བྱེད་པ་ནི་སངས་རྒྱས་རང་རྒྱུད་ཀྱིས་བསྡུད་པའི་ཇི་སྙེད་པ་མཁྱེན་པའི་ཡེ་ཤེས་སྐྱོན་མེད་འཇོག་མི་ཤེས་ཤིང༌། ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པའི་གཟིགས་པ་ལོག་པས་ནི་ཐམས་ཅད་དུ་མེད་པ་གོ་བར་བྱེད་དོ། །ཞེས་པའི་རིགས་པའི་རྣམ་གཞག་ཁོང་དུ་མ་ཆུད་པའི་ལོག་པར་རྟོག་པ་འབའ་ཞིག་ཡིན་ཏེ། སངས་རྒྱས་རང་གི་སྣང་བ་ལ་མ་དག་པའི་ཞིང་གི་སྣང་བ་མ་ཤར་ན། མ་དག་པའི་ཞིང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་མངོན་སུམ་དུ་མ་གཟིགས་ཤིང་ཤགས་ལ་རྟོགས་པ་ཡང་མི་འཐད་པས་མེད་ངེས་སུ་འགྱུར་དགོས་སོ། །དེས་ན་སྔ་མ་ནི་སྔར་བཤད་པ་ལྟར་ཡིན་ལ། བར་པ་ནི། ཞིང་བྱེ་བ་ཕྲག་བརྒྱར་སྐུའི་བཀོད་པ་གྲངས་དེ་སྙེད་དང༌། སྐུའི་བཀོད་པ་རེ་རེའི་འཁོར་དུ་སེམས་ཅན་གྲངས་ལས་འདས་པ་ཚིགས་སུ་བཅད་པ་རེ་རེས་འཕགས་པའི་གོ་འཕང་ལ་འགོད་ནུས་པ་ནི། ཇི་སྲིད་ཀུན་སློང་གི་རྟོག་པ་ཡོད་པ་དེ་སྲིད་དུ་མི་ནུས་པས་དེ་

36 སྐབས་དང་པོའ་བཤད་པ། ིའདྲ་དུས་གཅིག་ཏུ་ལན་ཅིག་བྱེད་པ་ཡང་འབད་མེད་ལྷུན་གྲུབ་ཏུ་འབྱུང་བ་ལ་རག་ལས་ཤིང༌། མ་རིག་བག་ཆགས་ཀྱི་ས་དང༌། ཟག་པ་མེད་པའི་ལས་ཀྱང་སྤངས་ནས་སླར་མི་ལྡང་བའི་ཚུལ་གྱིས་ཞི་བའི་དབྱིངས་སུ་སྙོམས་པར་འཇུག་པ་ལ་ལྟོས་པ་ཡིན་ནོ། །དེ་འདྲའི་གདུལ་བྱ་དེ་ཉིད་སྨིན་གྲོལ་གཉིས་ཀྱི་ནང་ནས་སྨིན་ལམ་ལ་བཀོད་ཟིན་ན། ཡང་དག་པའི་མཐའ་མངོན་དུ་བྱ་བར་ཤུགས་ལ་བསྟན་པ་ཡིན་ནོ། །ཞིང་ཡོངས་སུ་སྦྱངས་པའི་ཚད་ཀྱང༌ཞིང་གང་ཡང་རུང་བ་མ་ཡིན་གྱི། ལོངས་སྐུའི་ཞིང་དང༌། སྤྲུལ་སྐུའི་ཞིང་ཁྱད་པར་ཅན་འགྲུབ་པའི་དགེ་བའི་རྩ་བའི་ནུས་པ་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པའོ།།
གཉིས་པ་ལ་སྤྱིར་བཏང་དམིགས་བསལ་1

ངོས་བཟུང་བ་དང༌། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔས་
ཉན་རང་གི་སྤང་རྟོགས་རྫོགས་པར་བྱ་བར་གསུངས་པའི་དོན་བཤད་པ་དང༌། ཡང་དག་པའི་མཐའ་ངོས་བཟུང་ནས་དེ་མངོན་དུ་བྱེད་པའི་ཚུལ་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི། སྤྱིར་བཏང་དང་དམིགས་བསལ་གྱི་བརྡ་སྒྲས་ཟིན་འབའ་ཞིག་གི་བརྡ་ཡིན་པས་ཤགས་བསྟན་ལ་སྦྱོར་བ་མི་འཐད་ལ། སྐབས་འདིར་དངོས་བསྟན་གྱི་དབང་དུ་བྱེད་ན། དེ་དག་ཀྱང་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པར་བྱ་ཞིང༌། དེ་དག་གི་ལམ་གྱི་བྱ་བ་ཡང་བྱ་ལ། ཞེས་སྤྱིར་བཏང་ནས། ལམ་གྱི་བྱ་བ་ཐམས་ཅད་རྫོགས་པར་བྱའམ་སྙམ་ན། དེ་དག་གི་ཡང་དག་པའི་མཐའ་མངོན་སུམ་དུ་ནི་མི་བྱའོ། །ཞེས་པ་དམིགས་བསལ་ཏེ། དོགས་པའི་གནས་ཆུང་བས་དེ་ཙམ་ལས་མ་སྤྲོས་སོ།།
གཉིས་པ་ནི། ཁ་ཅིག །ཉན་རང་གི་རྟོགས་པ་ས་དང་པོར་རྫོགས་ལ། སྤངས་པ་ས་བརྒྱད་
པར་རྫོགས་ཤིང་ཕྱི་མའི་རྒྱུ་མཚན་དུ་ཉོན་ཡིད་གནས་གྱུར་པ་དང༌། ཉོན་སྒྲིབ་མ་ལུས་པར་སྤངས་པ་ལ་བྱེད་པ་ནི་སློབ་དཔོན་གྱི་བཞེད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། འགྲེལ་ཆེན་དུ། ཁམས་གསུམ་གྱི་སྒོམ་སྤངས་ཉོན་མོངས་བཅུ་དྲུག་གི་དབྱེ་བ་མཛད་ནས། དེ་ཡང་འགྲེལ་ཆེན་དུ། མཐོང་བ་དང་སྒོམ་པའི་ལམ་ལ་ཡོངས་སུ་སྦྱོང་བའི་ཆོས་ཀྱི་དབྱེ་བས་རབ་ཏུ་དགའ་བ་ལ་སོགས་པའི་ས་བཅུར་རྣམ་པར་བཞག་གོ2

།ཞེས་གསུངས་པས། ས་བཅུ་པའི་གནས་སྐབས་ན་ཡང་ཉོན་སྒྲིབ་ཡོད་པར་བཤད་

1 ཞོལ། ཤོག ༢༦ བ ༣ དམིགས་བསལ་གྱི་ཚུལ་
2 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༥༡ ཤོག ༡༠༣༢ ཕྲེང་། ༡༥

དགོས་དོན་བསྡུས་དོན་བཤད་པ། 37
དོ། །ཁ་ཅིག་ལུགས་དེ་བཀག་ནས། སྤངས་རྟོགས་གཉིས་ཀ་ས་དང་པོར་རྫོགས་ལ། སྤངས་པ་རྫོགས་པའི་དོན་འཁོར་བར་འཆིང་བྱེད་ཀྱི་ཉོན་སྒྲིབ་ས་དང་པོ་ནས་ཀྱང་སྤངས་ལ། བག་ལ་ཉལ་གྱི་ཉོན་སྒྲིབ་ཉན་རང་དགྲ་བཅོམ་པས་ཀྱང་མ་སྤངས་ཏེ། མ་རིག་བག་ཆགས་ཀྱི་རྒྱུ་ལས་ཡིད་ཀྱི་རང་བཞིན་གྱི་ལུས་ལེན་པས་སོ། །དེས་ན་སྤངས་རྟོགས་གཉིས་ཀ་ས་དང་པོར་རྫོགས་སོ་ཞེས་སྨྲ་བས་ནི། སྤང་གཉེན་གྱི་རྣམ་གཞག་དང། སྤང་བྱ་སྤོང་ཚུལ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་སྨྲ་བ་འབའ་ཞིག་ཡིན་ཏེ། ཉན་རང་དགྲ་བཅོམ་པས་ཉོན་སྒྲིབ་ཀྱི་ས་བོན་ཟད་པར་མ་སྤངས་པར་ཤིང་རྟ་ཆེན་པོ་གང་གིས་ཀྱང་མ་གསུངས་ཤིང༌། ལེགས་པར་བཀག་པའི་ཕྱིར་དང༌། རིགས་པས་ཀྱང་མི་འཐད་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་ལྟ་ན་ཉན་ཐོས་ཀྱི་མཐོང་ལམ་དུ་ཉོན་སྒྲིབ་ཀུན་བཏགས་ཀྱི་ས་བོན་ཟད་པར་མ་སྤངས་པས། འཕགས་པའི་གང་ཟག་སློབ་པ་རྣམས་དགེ་འདུན་དཀོན་མཆོག་ཏུ་བཞག་ཏུ་མི་རུང་བར་འགྱུར་ཏེ། ཁྱོད་ལྟར་ན་མཐོང་ལམ་ཐོབ་མ་ཐག་ནས་སྐྱབས་གནས་ཡང་དག་ལ་ཐེ་ཚོམ་ཟ་བའི་ས་བོན་མཐོང་ལམ་ནས་ཟད་པར་མ་སྤངས་པའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན་ཉན་རང་དགྲ་བཅོམ་པས་ཉོན་སྒྲིབ་ཟད་པར་མ་སྤངས་པ་འགལ་ལ། མ་རིག་བག་ཆགས་ཀྱི་ས་ལ་བརྟེན་ནས་ཡིད་ཀྱི་རང་བཞིན་གྱི་ལུས་ལེན་པ་རྒྱུ་མཚན་དུ་བཀོད་པ་འབྲེལ་མེད་ཡིན་ཏེ། མ་རིག་བག་ཆགས་ཀྱི་ས་ཞེས་བཤད་པ་ཉན་རང་དགྲ་བཅོམ་པ་དང༌། དབང་ཐོབ་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་རྒྱུད་ལ་ཡོད་པ་དེ་1

ནི་ཤིང་རྟ་ཆེན་པོ་
རྣམས་ཀྱིས་ཤེས་སྒྲིབ་ཏུ་མཛད་ཅིང་ཉོན་སྒྲིབ་ཏུ་མ་མཛད་པའི་ཕྱིར། ཁོ་བོ་ཅག་ཀྱང་བག་ལ་ཉལ་གྱི་ཉོན་སྒྲིབ་ཤེས་སྒྲིབ་ཏུ་འདོད་དོ་ཞེ་ན། དེ་བས་ཆེས་འདི་ངོ་མཚར་ཆེ། ས་དང་པོར་ཉན་རང་གི་སྤངས་པ་རྫོགས་མ་རྫོགས་གཅོད་པའི་སྤང་བྱར་ཤེས་སྒྲིབ་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་མི་རུང་བའི་ཕྱིར་རོ། །དེས་ན་ཝ་སྐྱེས་རྒྱལ་པོར་བསྐོད་པ་ལྟར། སངས་རྒྱས་ཀྱི་བསྟན་པའི་ནང་དུ་ཞུགས་ནས་དེ་སུན་འབྱིན་པར་མི་བྱའོ།།
དེས་ན་ཉི་ཁྲི་སྣང་བར། གཞན་ཡང་རྒྱུན་ཏུ་ཞུགས་པ་ནས་རང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་བར་གྱི་ཤེས་པ་དང༌། སྤོང་བ་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་མི་སྐྱེ་བའི་ཆོས་ལ་བཟོད་པ་ཐོབ་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་

1 ཞོལ། ཤོག ༢༧ བ ༢ ཡོད་པར་ནི་

38 སྐབས་དང་པོའ་བཤད་པ། ིདཔའི་བཟོད་པ་ཡིན་ནོ་1

ཞེས་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། །བཟོད་པ་གང་ཡིན་ཞེ་ན། སྡུག་བསྔལ་ལ་ཆོས་
ཤེས་པའི་བཟོད་པའོ། །འདི་ག་ལས་ཤེས་ཤེ་ན། ལམ་གཞན་ཁྱད་པར་ཡོད་པ་ཡིན་ན། རིགས་དང་དབང་པོ་དང་ཚོགས་ཁྱད་ཞུགས་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་རོ། །བྱང་ཆུབ་སེམས་པའི་བཟོད་པའི་བྱེད་པར་གཞན་རྣམས་ཀྱི་རྟོགས་པའི་བྱེད་པ་མ་ལུས་པ་འདུས་པར་གྱུར་པའི་ཕྱིར་དེ་དག་གི་ཤེས་པ་དང་སྤངས་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་དེའི་བཟོད་པ་ཡིན་གྱི། རྟོགས་པའི་ཚད་འདི་ཙམ་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་རྣམ་གྲངས་གཞན་ཡིན་ནོ།2

།ཞེས་གསུངས་པའི་དོན་ལྟར་བཤད་དེ་བྱང་སེམས་མཐོང་ལམ་
པའི་སྡུག་བསྔལ་ལ་ཆོས་ཤེས་པའི་བཟོད་པའི་བྱེད་པར་ཉན་རང་རྣམས་ཀྱི་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་རྟོགས་པའི་བྱེད་པ་མ་ལུས་པ་འདུས་པ་ལ་དགོངས་ནས་ཉན་རང་གི་སྤངས་རྟོགས་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་བཟོད་པ་དེར་འདུས་པའི་དོན་ཡིན་གྱི། གང་ཟག་གི་བདག་མེད་རྟོགས་པའི་ནུས་པ་མ་ལུས་པ་མཐོང་ལམ་དུ་རྫོགས་པའི་དོན་ནི་མ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་པའི་དོན་དུ་གསུངས་པས་ཉན་རང་གི་སྤངས་པ་དང་རྟོགས་པ་གཉིས་ཀའམ། གང་རུང་རེ་རེ་ས་དང་པོར་རྫོགས་པ་དེའི་བཞེད་པ་མ་ཡིན་གྱི། འོ་ན་ཅི་ཞེ་ན། ཉན་རང་ལྟར་ཉོན་སྒྲིབ་དང་ཤེས་སྒྲིབ་གཟུང་རྟོག་རང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་སྤང་བྱར་བསྟན་པ་དེ་ཟད་པར་སྤོང་འདོད་ན་མཐོང་ལམ་གྱི་གནས་སྐབས་སུ་སྤོང་ནུས་པའི་ནུས་པ་ཡོད་པ་ལ་དགོངས་ནས་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་བཟོད་པའི་བྱེད་པར་གཞན་རྣམས་ཀྱི་རྟོགས་པའི་བྱེད་པ་འདུས་པར་བཤད་དོ། །ནུས་པ་དེ་འདྲ་ཡོད་པའི་རྒྱུ་མཚན་གོང་དུ་ལམ་གཞན་ཆོས་ཐམས་ཅད་བདེན་སྟོང་དུ་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་ཉན་རང་ལས་ཁྱད་ཞུགས་པ་ཡོད་པ་ཡིན་ན། དེའི་སྟེང་དུ་ཐེག་པ་ཆེན་པོའ་རིགས་དང་ལྡན་པ་དང༌། དད་སོགས་ ིཀྱི་དབང་པོ་ཤིན་ཏུ་རྣོ་བ་དང༌། བསོད་ནམས་ཀྱི་ཚོགས་རྒྱ་ཆེན་པོའ་སྒོ་ནས་ཉན་རང་ལས་ཁྱད་ ིཞུགས་པའི་ཕྱིར་རོ་ཞེས་རྒྱུ་མཚན་བཀོད་པའོ།།
བླ་མ་ལོཙྪ་བ་ཆེན་པོ་ནི། རྒྱུད་བླ་མའི་འགྲེལ་པར་རྣམ་པར་མི་རྟོག་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱིས་
བསྡུས་པའི་ལམ་ཤེས་པ་ཉིད་ས་བརྒྱད་པར་རང་གི་ངང་གིས་འབྱུང་བར་གསུངས་པ་ལ་བརྟེན་

1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༤༩ ཤོག ༢༧༧ ཕྲེང་། ༡༡
2 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༤༩ ཤོག ༢༧༧ ཕྲེང་། ༡༡

དགོས་དོན་བསྡུས་དོན་བཤད་པ། 39
ནས། ཉན་ཐོས་དང་རང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ལམ་ས་བརྒྱད་པར་གཟུགས་བརྙན་གྱི་ཚུལ་དུ་བསྐྱེད་པ་ཡིན་གྱི། དེ་མན་ཆད་དུ་མ་ཡིན་ཏེ། ཉན་རང་དུ་ལྟུང་བའི་དོགས་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་རོ། །འོ་ན་བཟོད་པ་གང་ཞེ་ན། སྡུག་བསྔལ་ལ་ཆོས་ཤེས་པའི་བཟོད་པའོ། །ཞེས་བཤད་པ་ཇི་ལྟ་བུ་ཞེ་ན། དེ་ནི་ཤེས་བྱ་ཉན་ཐོས་ཀྱི་ལམ་གྱིས་བསྡུས་པའི་བཟོད་པ་བསྟན་པ་ཡིན་གྱི། ཤེས་བྱེད་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་བཟོད་པ་སྟོན་པ་མ་ཡིན་པས། ཉན་རང་གི་སྤངས་རྟོགས་ས་བརྒྱད་པར་རྫོགས་པར་བཞེད་དོ།།
ཉི་ཁྲི་སྣང་བའི་ལུང་འདིའི་དོན་ནི། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་སྦྱོར་ལམ་བཟོད་པ་ལ་གནས་
པ་ལྟ་བུས་ཉོན་སྒྲིབ་ཀྱི་ས་བོན་སྤོང་བ་ལ་གཙོ་བོར་འབད་ན། མཐོང་ལམ་ཐོབ་པའི་ཆེད་དུ་ཉོན་སྒྲིབ་ཟད་པར་སྤོང་ནུས་ཤིང་དེ་སྤངས་པའི་རྣམ་གྲོལ་ལམ་ཐོབ་ནུས་པས། ཐེག་པ་ཆེན་པོའ་མཐོང་ ིལམ་ཆོས་བཟོད་ལ་གནས་པ་དེས་ཀྱང་དེ་ལྟར་འབད་ན་སྔར་བཤད་པ་ལྟར་ཐོབ་པའི་རྟག་པ་མཐའ་བཟུང་གི་ཚུལ་གྱི་ལམ་གྱི་ནུས་མཐུ་བསྟན་པ་ཡིན་གྱི། དེ་ལྟ་མིན་པར་དམན་ལམ་སྔོན་དུ་མ་སོང་བའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་འཕགས་པས། ཉོན་སྒྲིབ་ཀྱི་ས་བོན་ཟད་པར་སྤངས་པ་དང༌། དེའི་རྣམ་གྲོལ་ལམ་སངས་རྒྱས་མ་ཐོབ་བར་དུ་མི་འབྱུང་བ་སློབ་དཔོན་གྱི་ཡང་བཞེད་པ་ཡིན་ནོ།།
གསུམ་པ་ནི། དེ་ལ་ཡང་དག་པའི་མཐའ་ནི་གང༌། དེ་མངོན་དུ་བྱེད་པའི་ཚུལ་ཇི་ལྟ་བུ་ཞེ་
ན། ཡང་དག་པའི་མཐའ་དེ་བཞིན་ཉིད་ཙམ་ལ་བྱས་ནས། དེ་མངོན་དུ་བྱས་པའི་དོན་དེ་ལ་སླར་མི་ལྡང་བའི་ཚུལ་དུ་མཉམ་པར་བཞག་པ་ལ་བྱེད་པ་དང༌། ཆོས་ཉིད་དྲི་བྲལ་གྱི་འགོག་པ་ཡང་དག་པའི་མཐར་བྱས་ནས། དེ་ཐོབ་པ་ལ་མངོན་དུ་བྱས་པར་བཞེད་པ་རྣམས་ནི། སངས་རྒྱས་མ་ཐོབ་བར་དུ་སངས་རྒྱས་མངོན་དུ་མི་བྱའོ། །ཞེས་པའི་དོན་དུ་འགྱུར་བས་འཐད་པར་དཀའོ། །ཆད་པའི་མྱང་འདས་ལ་བྱེད་པ་ཡང་རྫོགས་སྨིན་སྦྱངས་ནས་མངོན་དུ་བྱ་བར་དོན་གྱིས་བསྟན་པ་དང་འགལ་བའི་ཕྱིར་རོ། །ཁ་ཅིག་དེ་བཞིན་ཉིད་ཙམ་ལ་མི་ལྡང་བའི་ཚུལ་དུ་མཉམ་པར་འཇོག་པ་དང༌། དྲི་བྲལ་གྱི་དེ་བཞིན་ཉིད་ལ་མི་ལྡང་བའི་ཚུལ་གྱིས་མཉམ་པར་བཞག་ནུས་མི་ནུས་ཀྱི་ཁྱད་པར་འབྱེད་པ་སྐད་བྱེད་པ་ནི་བཞད་གད་བྱ་བར་རིགས་སོ། །དེས་ན་གདམས་ངག་འདི་ཐེག་པ་ཆེན་པོར་རིགས་ངེས་པའི་གང་ཟག་ལ་གཙོ་བོར་གདམས་པ་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་མཆོག་ཏུ་

40 སྐབས་དང་པོའ་བཤད་པ། ིསེམས་བསྐྱེད་པ་ནས་བཟུང་སྟེ། དམིགས་བསལ་གསུམ་པོ་མ་རྫོགས་པའི་སྐབས་གང་དུ་ཡང་ཡང་དག་པའི་མཐའ་མངོན་དུ་མི་བྱའོ་ཞེས་གདམས་པ་ཡིན་ལ། གདུལ་བྱ་ཕལ་པའི་དབང་དུ་བྱས་ན་ཉན་རང་དགྲ་བཅོམ་པ་ཞི་བའི་དབྱིངས་ལས་ལངས་ནས་ཐེག་པ་ཆེན་པོར་སེམས་བསྐྱེད་པ་ནས་བཟུང་སྟེ། དམིགས་བསལ་གསུམ་པོ་མ་རྫོགས་པའི་བར་སྐབས་གང་དུ་ཡང༌། དེང་ཕྱིན་ཆད་ཡང་དག་པའི་མཐའ་མངོན་དུ་མི་བྱའོ་ཞེས་གདམས་པ་ཡིན་ནོ། །དུས་དེའི་བར་དུ་སུ་གང་གིས་ཀྱང་ཡང་དག་པའི་མཐའ་མངོན་དུ་བྱེད་ནུས་པ་མི་སྲིད་ན། སྐབས་འདིར་དེ་ལྟ་བུའི་གདམས་ངག་བཤད་པ་ལ་དགོས་པ་མེད་པར་ཤེས་པར་བྱའོ།།
དེ་ལྟ་ན་ཡང་དག་པའི་མཐའ་གང༌། དེ་མངོན་དུ་བྱེད་པའི་ཚུལ་ཇི་ལྟ་བུ་ཞེ་ན། སྤྱིར་དེ་
བཞིན་ཉིད་ཀྱང་ཡང་དག་པའི་མཐའ་ཡིན་ཞིང༌། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་འཕགས་པ་རྣམས་ཀྱིས་ཡང་དག་པའི་མཐའ་མངོན་དུ་བྱས་ན། དེ་བཞིན་ཉིད་ལ་མངོན་སུམ་དུ་མཉམ་པར་བཞག་དགོས་མོད་ཀྱི། འདིར་ནི་ཁྱབ་པ་འདུ་བྱེད་ཀྱི་སྡུག་བསྔལ་ཉེ་བར་ཞི་བའི་ཞི་བའི་དབྱིངས་དེ་ཉིད་ཡིན་ལ། ཉན་རང་དགྲ་བཅོམ་པ་ཞི་བའི་དབྱིངས་སུ་སྙོམས་པར་ཞུགས་པ་རྣམས་ཀྱིས་ཀྱང་སྙོམས་པར་འཇུག་པའི་སྔ་རོལ་ཏུ་ཞི་བའི་བདེ་བ་དེས་ཐུགས་ཕྲོགས་ནས་བསམ་ངོ་ལ་ལྟོས་ནས། སླར་མི་ལྡང་བའི་ཚུལ་དུ་བསྐལ་པའི་བར་དུ་ཞི་བའི་དབྱིངས་སུ་སྙོམས་པར་ཞུགས་པ་ནི། ཐེག་པ་དམན་པའི་རིགས་ཅན་ཉིད་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་ནས་ཡང་དག་པའི་མཐའ་མངོན་དུ་བྱས་པའི་དོན་ཡིན་ནོ།།དེ་ལྟ་བུའི་གདུལ་བྱ་ཐེག་པ་དམན་པར་རིགས་ངེས་པ་ནི། དང་པོ་ནས་སྔར་བཤད་པའི་
གདམས་པ་བྱིན་ན་དམན་པའི་རིགས་ལས་ཀྱང་ཉམས་པར་འགྱུར་བ་ཡིན་ནོ། །ཞི་བའི་དབྱིངས་ལས་ལངས་ནས་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་མཆོག་ཏུ་སེམས་བསྐྱེད་པའི་གང་ཟག་དེ་སྔོན་གོམས་པའི་ཤགས་ཀྱིས། ཡང་དང་ཡང་དུ་སྙོམས་འཇུག་དེ་ལ་སྙོམས་པར་ཞུགས་པར་འགྱུར་མོད་ཀྱི། ཐེག་ཆེན་སེམས་བསྐྱེད་གཏོང་བའི་དྲི་ཙམ་ཡང་མེད་པར་དཔྱོད་ལྡན་རྣམས་ཀྱི་ཤེས་པར་བྱའོ། །འགོག་བདེན་དོན་དམ་པའི་བདེན་པར་བཞེད་པའི་ཤིང་རྟ་ཆེན་པོ་རྣམས་ཀྱི་བཞེད་པ་ལྟར་ན་ནི། ཤེར་ཕྱིན་གྱི་མདོའ་སྐབས་འདིར་བསྟན་པའི་ཡང་དག་པའི་མཐའི་དེ་བཞིན་ཉིད་འབའ་ཞིག་ལ་བཤད་པར་བྱ་བ་ཁོ་ནའོ། །འགྲེལ་པ་མཛད་པའི་སློབ་དཔོན་འདིའི་བཞེད་པ་ནི། སྔར་བཤད་པ་ལྟར་སློབ་དཔོན་ཆོས་

དགོས་དོན་བསྡུས་དོན་བཤད་པ། 41
ཀྱི་བཤེས་གཉེན་ཡང་བཞེད་དེ། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་མངོན་སུམ་དུ་མི་བྱེད་པའི་རྟེན་ཅན་ཞེས་པའི་ཐད་དུ། གང་ཟག་ལ་བདག་མེད་པའི་མཐའ་ཞི་བ་ཉིད་དེ་ཞེས་ཡང་དག་པའི་མཐའ་ངོས་བཟུང་བ་དང༌། དེའི་ཤེས་བྱེད་དུ་སྒོམ་ལམ་མི་སྟོན་པའི་རྒྱུ་མཚན་གྱི་གཞུང་དྲངས་པ་རྣམས་ནི་སློབ་དཔོན་གྱི་དགོངས་པ་ལེགས་པར་རྟོགས་པ་ཡིན་ལ། ཆོས་ཀྱི་བཤེས་གཉེན་ཡང་དག་མཐའ་ཆད་པའི་མྱང་འདས་ལ་འདོད་ཟེར་བ་ནི་མ་བརྟགས་པའོ།།
བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་དམན་ལམ་སྔོན་དུ་མ་སོང་བ་རྣམས་ཀྱིས་ཆོས་གསུམ་པོ་མ་
རྫོགས་བར་དུ་ཡང་དག་པའི་མཐའ་མངོན་དུ་བྱེད་ནུས་སམ་མི་ནུས། མངོན་དུ་བྱས་ན་ཚུལ་ཇི་ལྟ་བུ་ཞེ་ན། མངོན་དུ་བྱེད་འདོད་ན། ཐེག་པ་ཆེན་པོའ་མཐོང་ལམ་ཐོབ་མ་ཐག་པའི་རྗེས་ནས་ནུས་ན། ིས་བརྒྱད་པ་པས་ལྟ་ཅི་སྨོས། འོན་ཀྱང་ས་བདུན་པ་མན་ཆད་དུ་མངོན་དུ་བྱེད་པའི་དོགས་པ་ཆུང་ལ། ས་བརྒྱད་པར་དོགས་པ་ཆེ་བས་ས་བརྒྱད་པ་ཐོབ་ནས་རྒྱལ་བ་རྣམས་ཀྱིས་འགོག་པ་ལས་སློང་བར་མཛད་དོ། །དེ་ཡང་རྟག་པ་མཐའ་བཟུང་ཙམ་ཡིན་གྱི། ས་བརྒྱད་པ་ཐོབ་ནས་ཆོས་གསུམ་མ་རྫོགས་པའི་བར་དུ་ཡང་དག་པའི་མཐའ་མངོན་དུ་བྱེད་པ་ག་ལ་སྲིད། གལ་ཏེ་མངོན་དུ་བྱེད་ན་དེ་བཞིན་ཉིད་ཀྱི་སྟེང་དུ་ཁྱབ་པ་འདུ་བྱེད་ཀྱི་སྡུག་བསྔལ་ཉེ་བར་ཞི་བའི་བདེ་བ་དེས་ཐུགས་ལེགས་པར་དྲངས་ནས། ཞི་བའི་དབྱིངས་སུ་བསྐལ་པ་ལ་སོགས་པར་སྙོམས་པར་འཇུག་པའི་དོན་ནོ། །དམིགས་བསལ་གསུམ་རྫོགས་ནས་ནི་ཡང་དག་པའི་མཐའ་མངོན་དུ་བྱེད་ཀྱང༌། ཞི་བ་དེས་ཐུགས་ཕྲོགས་ནས་དེའི་གཞན་དབང་དུ་འགྱུར་བའི་དོགས་པ་ག་ལ་ཡོད། ཉན་རང་ཞི་བའི་དབྱིངས་ལས་ལངས་ནས་ཐེག་པ་ཆེན་པོར་ཞུགས་པ་རྣམས་བར་བར་དུ་ཡང་དག་པའི་མཐའ་མངོན་དུ་བྱེད་ཀྱང༌། གོམས་པའི་དབང་ཙམ་དུ་ཟད་ཀྱི་འདི་ལ་དུས་ཡུན་རིང་དུ་མཉམ་པར་བཞག་པར་བྱའོ་སྙམ་པའི་འཕེན་པ་ནི་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མེད་དོ། །གནས་འདི་དག་ཤིན་ཏུ་རྟོགས་པར་དཀའ་བས་དཔྱོད་ལྡན་རྣམས་ཀྱིས་ཐེ་ཚོམ་སྐྱེ་རིགས་པའི་སྐབས་དེར་ཐག་གཅོད་མི་བྱ་བར་ལེགས་པར་དཔྱད་པར་བྱ་རིགས་པ་ཁོ་ནའོ།།གསུམ་པ་རྣམ་མཁྱེན་གྱིས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་མངོན་རྟོགས་བསྡུས་ཚུལ་ལ་གཉིས་ཀྱི་དང་
པོ་ཞུ་བ་ནི། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཞེས་སོ། །གཉིས་པ་ལན་ནི། རབ་འབྱོར་ཞེས་བོས་ནས། རྣམ་པ་ངོ་བོ་གང་དག་དང༌། རྟགས་འབྲས་བུ་གང་དག་དང༌། མཚན་མ་རྒྱུ་གང་དག་གིས་གཟུགས་ནས་

42 སྐབས་དང་པོའ་བཤད་པ། ིརྣམ་མཁྱེན་གྱི་བར་གྱི་ཆོས་རྣམས་རབ་ཏུ་བརྗོད་ཅིང་ཐ་སྙད་འདོགས་པའི་རྣམ་པ་སོགས་དེ་དག་དེ་བཞིན་གཤེགས་པས་ཐུགས་སུ་ཆུད་དེ། རྒྱུ་མཚན་དེའི་ཕྱིར་ཞེས་སོ། །གཉིས་པ་ནི། ཡུམ་བར་མ་ལས། མཁྱེན་གསུམ་གྱིས་འཕགས་བཞིའི་མངོན་རྟོགས་བསྡུས་ཚུལ་གསུངས་པ་དེ་བཞིན་དུ་མདོར་བསྡུས་པ་བརྒྱད་སྟོང་པ་ལས་ཀྱང་གསུངས་ཏེ། དེ་ལས་ཉན་ཐོས་ཀྱི་ས་ལ་སློབ་པར་འདོད་པས་ཀྱང་ཡུམ་ལ་བསླབ་ཅེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་1

གསུངས་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་ནི། རྒྱས་པ་
ལས་ཀྱང་གསུངས་ཏེ། རྒྱུན་ཏུ་ཞུགས་པའི་ས་ལ་སློབ་པར་འདོད་པས་ཀྱང་ཞེས་སོགས་རྒྱ་ཆེར་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ།།
གསུམ་པ་ནི། མཁྱེན་པ་གསུམ་བསྟན་པ་དེ་ལ་ཐམས་ཅད་ཤེས་པ་ཉིད་ནི་ཁྱད་པར་
གསུམ་དང་ལྡན་ཏེ། དམིགས་པ་གཟུགས་ལ་སོགས་པའི་ཆོས་ལ་རྣམ་པ་མི་རྟག་པ་ལ་སོགས་པའི་རྣམ་པ་བཅུ་དྲུག་གི་རྟེན་ཅན་བྲལ་བའི་འབྲས་བུ་གང་ཟག་གི་བདག་ཏུ་རྨོངས་པ་སྤངས་པ་ཅན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །ལམ་ཤེས་པ་ཉིད་ནི་ཆོས་ཅན། ཐབས་ཤེས་རབ་ཁྱད་པར་ཅན་དང་ལྡན་ཏེ། ཐེག་པ་གསུམ་པོ་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་ངེས་པར་འབྱུང་བའི་ཤེས་རབ་དང༌། དུས་མ་ཡིན་པར་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་མངོན་སུམ་དུ་མི་བྱེད་པའི་རྟེན་ཅན་གྱི་ཐབས་དང༌། སྐྱེས་བུ་བྱེད་པའི་འབྲས་བུས་སེམས་ཅན་མ་བསྡུས་པ་སྡུད་པ་ལ་སོགས་པར་བྱེད་པ་ཅན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་ནི་དོན་གཉིས་མཐར་ཕྱིན་ཏེ། དམིགས་པ་ཆོས་ཐམས་ཅད་རྣམ་པ་དོན་དམ་པར་སྐྱེ་བ་མེད་པའི་རྟེན་ཅན་འབྲས་བུ་གཞན་དོན་ནམ་མཁའི་ཁམས་ཀྱི་མཐས་གཏུགས་པར་སེམས་ཅན་གྱི་དོན་རྒྱུན་མི་འཆད་པ་དང་རང་དོན་ཡང་དག་པ་ཉིད་ཀྱི་མཐའ་སླར་མི་ལྡང་བའི་ཚུལ་གྱིས་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པ་དང་ཉོན་མོངས་པ་ཅན་མ་ཡིན་པའི་མ་རིག་པའི་བག་ཆགས་ཀྱི་རིགས་འདྲ་ཕྱི་མ་མཚམས་སྦྱོར་བ་ཉིད་སྤངས་པ་ཅན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །བཞི་པ་ནི། མཁྱེན་གསུམ་གྱིས་འཕགས་བཞིའི་མངོན་རྟོགས་མཐའ་དག་བསྡུས་པ་དེ་ལྟ་བས་ན་མངོན་པར་རྟོགས་པའི་རྒྱན་ནི་ཆོས་ཅན། འཕགས་བཞིའི་མངོན་པར་རྟོགས་པ་རིལ་རྫོགས་པར་བསྟན་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བྱ་བ་འདི་འཐད་པ་ཡིན་ནོ། །གཞི་དང་གཉེན་པོ་དང་རྣམ་པ་མཐའ་དག་བསྡུས་པས་སོ།།
1 བཀའ་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༣༣ ཤོག ༧ ཕྲེང་། ༡༥

དགོས་དོན་བསྡུས་དོན་བཤད་པ། 43

གཉིས་པ་མདོ་དང་ཟློས་པའི་སྐྱོན་སྤངས་ནས་དགོས་པ་ཡོད་པར་བསྒྲུབ་པ་ལ། དོགས་པ་
བཀོད་ནས་མཚམས་སྦྱར་བ་དང༌། རྩ་བ་དང༌། འགྲེལ་པའོ། །དང་པོ་ནི། གཞི་གཉེན་རྣམ་པ་མཐའ་དག་གཏན་ལ་འབེབས་ན། མཁྱེན་གསུམ་རྒྱས་པར་གཏན་ལ་འབེབས་དགོས་ལ། དེ་ལྟ་ན། ཤེར་ཕྱིན་གྱི་མདོ་དང་ཟློས་པས་མངོན་རྟོགས་རྒྱན་བརྩམས་པ་དགོས་པ་མེད་པར་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན་དོགས་པའི་གཙོ་བོ་སྤོང་བ། འདིར་དངོས་སུ་བཀོད་ནས་མངོན་རྟོགས་རྒྱན་བརྩམས་པ་ལ་དགོས་པ་ཁྱད་པར་ཅན་ཡོད་པར་བསྒྲུབ་པ་ལ་མཐའ་གཅོད་པའི་ཡན་ལག་ཡིན་ནོ། །མདོ་དང་བསྟན་བཅོས་ཀྱི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་དགོས་པའི་ཁྱད་པར་མི་ཤེས་པའི་སྐྱེ་བོ་བློ་གྲོས་དམན་པ་དག་གི་དོགས་པ་བསལ་བའི་ཕྱིར་དུ་བྱམས་པ་རང་གི་བསྟན་བཅོས་ཀྱི་བརྗོད་པར་བྱ་བ་དང༌། དགོས་པ་དང༌། དགོས་པའི་ཡང་དགོས་པ་དངོས་སུ་བསྟན་པ་དང༌། འབྲེལ་བ་ཁོང་ན་ཡོད་པ་རྣམས་གསུངས་ཏེ། ཇི་ལྟར་དོགས་ན། བཅོས་ལྡན་འདས་འཕགས་པ་མ་རྒྱལ་བ་ལས་རྒྱལ་བས་ཀྱང་མངོན་རྟོགས་བརྒྱད་ཀྱི་རིམ་པ་དེ་བསྟན་པ་ལ་དགོས་པའི་དོན་ཅི་ཞིག་ཡོད། མེད་དོ་སྙམ་དུའོ།།
ལོག་པར་རྟོག་པའི་རྒྱུ་མཚན་ནི། དབང་པོ་རྣོ་འབྲིང་རྟུལ་པོ་གང་གི་དབང་དུ་བྱས་ཀྱང་
བཅོམ་ལྡན་འདས་རྒྱས་པ་དང་འབྲིང་དང་མདོར་བསྡུས་པ་ལ་དད་པའི་སེམས་ཅན་ལ་ཕན་འདོགས་པར་བཞེད་པ་ཐུགས་རྗེ་ཅན་ཉིད་ཀྱིས་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པའི་དོན་མཐའ་དག་གསལ་བར་མཛད་པ་མ་ཡིན་ནམ། མཛད་ཟིན་པའི་ཕྱིར། གང་ལས་ན། རྒྱལ་བའི་ཡུམ་གསུམ་པོ་དེ་དང་དེ་ལས་སོ། །དོན་གང་ན། མངོན་པར་རྟོགས་པ་བརྒྱད་ཀྱི་རིམ་པའོ། །ལོག་རྟོག་བསལ་ནས་དགོས་འབྲེལ་གྱི་ངག་བཀོད་པ་དགོས་པ་ཡོད་དེ། བསྟན་བཅོས་འདི་ལ་འཇུག་པའི་ཐབས་ཀྱི་ཡན་ལག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དགོས་འབྲེལ་གྱི་ངག་བཀོད་པས་འཇུག་པར་འགྱུར་ཏེ། ངག་འདི་ལ་བརྟེན་ནས་དགོས་པ་ཤས་ཆེར་ཡོད་སྙམ་པའི་དོན་ལ་ཐེ་ཚོམ་བསྐྱེད་པ་ཉིད་ཀྱིས་འཇུག་པའི་ཕྱིར་རོ། །དོགས་པ་སྔ་མ་ནི། ཕྱིན་ཅི་ལོག་ལ་ཤས་ཆེར་ཕྱོགས་པ་ཡིན་པས། ཐེ་ཚོམ་བསལ་ནས་ཐེ་ཚོམ་བསྐྱེད་ཅེས་པའི་དོན་དུ་མི་གཟུང་ངོ༌། །མདོར་ན་བསྟན་བཅོས་འདི་བརྩམས་པ་ལ་སྐྱེས་བུའི་གནས་སྐབས་དང༌། མཐར་ཐུག་གི་དོན་འགྲུབ་པའི་དགོས་པ་ཕལ་ཆེར་མེད་སྙམ་པ་དང༌། དགོས་པ་ཡོད་ཀྱང་སྐྱེས་བུའི་དོན་དུ་གཉེར་བྱ་མ་ཡིན་སྙམ་པ་དང༌། དེ་ཡིན་ཡང་དགོས་པ་དེ་སྒྲུབ་མི་ནུས་སྙམ་པ་དང༌། སྤྱིར་བསྒྲུབ་

44 སྐབས་དང་པོའ་བཤད་པ། ིནུས་ཀྱང་འདིར་བསྟན་པའི་ཐབས་དང་མ་འབྲེལ་སྙམ་པའི་དོན་དུ་མི་འགྱུར་བའི་ཐེ་ཚོམ་དང་འགལ་བ་དགོས་སོགས་བཞི་ལ་དོན་འགྱུར་གྱི་ཐེ་ཚོམ་བསྐྱེད་པའི་འཇུག་པའི་ཡན་ལག་སྟོན་པ་ཡིན་ནོ།།གཉིས་པ་ནི། བསྟན་བཅོས་འདི་བརྩམས་པ་ལ་ཡུམ་གྱི་མདོ་དང་ཟློས་པའི་སྐྱོན་མེད་དེ།
འདི་ལ་བརྟེན་ནས་ཡུམ་གྱི་མདོའ་དོན་བདེ་བླག་ཏུ་ནི་རྟོགས་པ་ཞེས་བྱ་བ་བསྟན་བཅོས་འདི་རྩོམ་ ིཔའི་དགོས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །མདོའ་དོན་བདེ་བླག་ཏུ་རྟོགས་པ་ལ་དགོས་པ་ཡོད་དེ། དེ་ལ་ ིབརྟེན་ནས་རྣམ་མཁྱེན་མཚོན་བྱེད་ཀྱི་སེམས་བསྐྱེད་ལ་སོགས་པ་ཆོས་སྤྱོད་བཅུའི་བདག་ཉིད་ཀྱི་མདོའ་དོན་བློ་དང་ལྡན་པ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔས་མངོན་སུམ་དུ་མཐོང་བར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། ིམདོའ་དོན་མངོན་སུམ་དུ་མཐོང་བའི་ཐབས་མེད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། ཐོས་བསམ་གྱིས་དྲན་པ་ལ་བཞག་ ིནས་གོམས་པར་བྱས་པས་མངོན་དུ་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། བསྟན་བཅོས་འདི་རྟོགས་པར་བྱ་བའི་དོན་ཁྱད་པར་ཅན་དང་ལྡན་པ་ཡིན་ཏེ། རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་ཀྱིས་མངོན་སུམ་དུ་གཟིགས་ཤིང༌། དེར་བགྲོད་པའི་ལམ་ཆོས་བཅུ་གནས་སྐབས་བརྒྱད་ཀྱིས་ཕྱེ་བ་སྟོན་པས་ཡུམ་གསུམ་པོ་འདི་ལས་བཤད་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་བརྗོད་བྱར་གཏན་ལ་འབེབས་པའི་ཕྱིར། མངོན་པར་རྟོགས་པ་བརྒྱད་ཀྱི་རིམ་པ་དེ་ཆོས་ཅན། གང་ཟག་གང་ཡང་རུང་བས་རྫོགས་པར་ཉམས་སུ་མྱོང་བ་མ་ཡིན་ཏེ། ཕྱི་རོལ་པ་དང་ཉན་རང་སོགས་གཞན་གྱིས་མྱོང་བ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྐང་པ་དང་པོ་གཉིས་ཀྱིས་བརྗོད་བྱའི་ངོ་བོ་དང༌། དེ་ནས་གཅིག་གིས་ཁྱད་པར་དང༌། དེ་ནས་གསུམ་གྱིས་ཉིང་དགོས་དང༌། ཐ་མ་གཉིས་ཀྱིས་དགོས་པ་བསྟན་ནས་འབྲེལ་བ་དོན་གྱིས་འཕངས་སོ།།
གསུམ་པ་ལ། དགོས་པ་དང༌། ཉིང་དགོས་དང༌། བརྗོད་བྱའོ། །དང་པོ་ནི། བསྟན་བཅོས་
འདི་བརྩམས་པ་ལ་དགོས་པ་ཡོད་དེ། རྒྱན་གྱི་ཆེད་དུ་བྱ་བའི་གདུལ་བྱ་རྣམས་ཀྱིས་ཡུམ་གྱི་དོན་བདེ་བླག་ཏུ་རྟོགས་པར་འགྱུར་བ་ནི་བསྟན་བཅོས་འདི་རྩོམ་པའི་དགོས་པ་ཡིན་ནོ། །གང་བདེ་བླག་ཏུ་རྟོགས་པ་ཞེ་ན། ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པའི་མདོའ་དོན་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་དང་སྒྲུབ་ ིཔ་ལ་སོགས་པའི་མཚན་ཉིད་ཆོས་བཅུ་གཞིར་བྱས་ནས་མངོན་པར་རྟོགས་པ་བརྒྱད་ཀྱི་རིམ་པར་ཕྱེ་བའོ། །གཉིས་པ་ནི། དགོས་པའི་ཡང་དགོས་པའི་ཆེད་དུ་མངོན་པར་འདོད་པའི་དོན་ནི་ཉིང་དགོས་སོ། །ཉིང་དགོས་མེད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། དགོས་པ་འདི་ལ་བརྟེན་ནས་ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་ཆོས་

དགོས་དོན་བསྡུས་དོན་བཤད་པ། 45
ཅན་ཐམས་ཅད་ལ་ཀུན་ཏུ་འགྲོ་བ་རྟོགས་པའི་མཚན་ཉིད་ས་རབ་ཏུ་དགའ་བ་ལ་སོགས་པ་རྟོགས་ཤིང་ཐོབ་པའི་རིམ་པས་མངོན་པར་རྟོགས་པའི་རིམ་པ་མཐའ་དག་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་མངོན་སུམ་དུ་བྱེད་པར་འགྱུར་བ་ཞེས་བྱ་བ་འཐོབ་པའི་ཕྱིར། ཉིང་དགོས་མངོན་དུ་འགྱུར་བའི་ཐབས་གང་ཞེ་ན། དྲན་པའི་ཤེས་པ་ལ་ལེགས་པར་བཞག་ནས་ཕྱིས་མངོན་སུམ་དུ་བྱེད་པར་འགྱུར་རོ། །གང་བཞག་ན་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པའི་མདོའ་དོན་མ་ལུས་པ་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་དང་སྦྱིན་ ིཔ་ལ་སོགས་པ་རྣམ་མཁྱེན་མཚོན་བྱེད་ཀྱི་ཆོས་བཅུ་པོ་སྤྱོད་པའི་རྟེན་སེམས་བསྐྱེད་དང༌། སྤྱོད་པ་ཉམས་སུ་ལེན་པའི་སྒྲུབ་པའི་སྤྱོད་པ་དང༌། ཐོབ་བྱའི་འབྲས་བུ་བསྡུས་པ་རྣམས་སོ། །དེ་ཡང་སྐབས་བརྒྱད་ཀྱིས་གཏན་ལ་དབབ་བྱའི་གཙོ་བོའ་དབང་དུ་བྱས་ནས་མངོན་པར་རྟོགས་པ་བརྒྱད་ ིཀྱི་བདག་ཉིད་དུ་ཕྱེ་བའོ།།
དྲན་ཤེས་ཀྱི་ཁྱད་པར་ཇི་ལྟ་བུ་ཞེ་ན། མངོན་པར་རྟོགས་པའི་རིམ་པ་རྣམས་ཐོས་པའི་དོན་
ལ་རིགས་པས་ལེགས་པར་བསམས་ནས་ཇི་ལྟར་འདོད་པར་ངེས་ཤེས་འདྲེན་ནུས་པའི་ཉམས་སུ་མྱོང་བ་ཤིན་ཏུ་གསལ་བས་བཞག་པའི་བག་ཆགས་ལས་བྱུང་བའི་དྲན་པའོ། །གང་གིས་ཐོག་མར་ཐོས་བསམ་གྱིས་ཉམས་སུ་མྱོང་ནས་མཐར་མངོན་སུམ་དུ་བྱེད་པར་འགྱུར་ཞེ་ན། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རང་དང་གཞན་གྱི་དོན་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པ་བསྒྲུབ་པ་དེ་ལྟ་བུའི་ལམ་ལ་ངེས་པར་འཇུག་ཅིང་གཞན་གྱི་དྲིང་ལ་མི་འཇོག་པས་ན་ཅི་ལ་ཡང་མ་རག་པར་ཆས་ཤིང་བརྩམས་པ་དག་ཁོ་ནས་མྱོང་བར་འགྱུར། འདི་དག་གིས་སྐབས་གསུམ་པའི་གཏན་ལ་དབབ་བྱའི་གཙོ་བོ་ཉན་རང་རང་རྒྱུད་པའི་གཞི་ཤེས་སུ་འདོད་པ་ལེགས་པར་བཀག་པ་ཡིན་ནོ།།
གསུམ་པ་ནི། རྒྱལ་བའི་ཡུམ་རྣམ་པ་གསུམ་ཆར་ལས་བརྗོད་པར་བྱ་བ་ཉིད་དུ་བསྟན་
པ་གང་ཡིན་པ་དེ་བསྟན་བཅོས་ཀྱི་བརྗོད་བྱ་ཡིན་ནོ། །གང་གིས་བསྟན་ན་བཅོམ་ལྡན་འདས་རྫུ་འཕྲུལ་གྱི་ཆོ་འཕྲུལ་དང༌། ཐུགས་ཀུན་བརྗོད་པའི་ཆོ་འཕྲུལ་དང༌། རྗེས་བསྟན་གྱི་ཆོ་འཕྲུལ་རྣམ་པ་གསུམ་གྱིས་འགྲོ་བ་མཐའ་དག་ལ་ཐེག་པ་གསུམ་གྱི་ལམ་རྗེས་སུ་སྟོན་པར་མཛད་པ་དེ་ཉིད་ཀྱིས་སོ། །བརྗོད་བྱ་གང་ན། བརྗོད་བྱ་ཁྱད་པར་ཅན་དང་ལྡན་ཏེ། རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་ནི་གང་ཞིག་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པས་རྣམ་མཁྱེན་དུ་འཇོག་པའི་སངས་རྒྱས་ཉིད་ཀྱི་ལམ་

46 སྐབས་དང་པོའ་བཤད་པ། ིསེམས་བསྐྱེད་ནས་སྒྲུབ་པའི་བར་ཏེ། དེ་གཞིར་བཟུང་ནས་གནས་སྐབས་བརྒྱད་དུ་ཕྱེ་བས་མངོན་པར་རྟོགས་པ་བརྒྱད་པོ་ཐམས་ཅད་ཉེ་བར་མཚོན་པ་ཆོས་བཅུ་སྟོན་པ་དེས་ལྷུར་ལེན་པ་ཡིན་ནོ། །མདོར་ན་མངོན་རྟོགས་བརྒྱད་དོ།།
བརྗོད་བྱའི་ཁྱད་པར་ནི། སེང་གེ་དང༌། འཕྲོག་བྱེད་དང༌། དབྱིག་གི་སྙིང་པོ་ལ་སོགས་
པའི་རྗེས་སུ་འབྲངས་པའི་ཕྱི་རོལ་པ་དང་ཅིག་ཤོས་ཀྱི་འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བ་ཉན་རང་ལ་སོགས་པ་ཆོས་ཐམས་ཅད་བདག་མེད་པ་མཐའ་ཐམས་ཅད་དང་བྲལ་བ་ལ་གོམས་པར་མ་བྱས་པ་རྣམས་ཀྱིས་ཐོས་པ་ལས་བྱུང་བ་ལ་སོགས་པའི་ཤེས་པའི་རིམ་གྱིས་མ་མྱངས་པ་དེ་བརྗོད་བྱ་ཡིན་ནོ། །དེ་དག་གིས་མ་མྱངས་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ། བརྗོད་པར་བྱེད་པ་ཡུམ་གྱི་མདོ་རྒྱན་དང་བཅས་པ་དང༌། བརྗོད་པར་བྱ་བ་མངོན་རྟོགས་བརྒྱད་པོ་དག་ཐབས་དང་ཐབས་ཀྱི་སྒྲུབ་པར་བྱེད་པའི་ཚུལ་གྱིས་འབྲེལ་བར་མཛད་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་སྟེ། དེ་རྣམས་ཀྱིས་ཤིན་ཏུ་རྒྱས་པའི་སྡེ་སྣོད་དང༌། དེའི་དགོངས་འགྲེལ་གྱི་བསྟན་བཅོས་ལ་ཐོས་བསམ་སྒོམ་གསུམ་གང་ཡང་མ་བྱས་པའི་ཕྱིར། ཐེག་པ་ཆེན་པོ་པ་དམིགས་པ་ཆེ་བས་ཀྱང་ཁྱད་པར་དུ་འཕགས་པ་ཡིན་ནོ། །གཞུང་འདི་འབྲེལ་པ་ཁོང་ན་གནས་པ་སློབ་དཔོན་གྱིས་གསལ་བར་མཛད་པ་ལ་ཡང་བཤད་དོ། །དེས་ན་བརྗོད་བྱའི་ངོ་བོ་ནི། འགྲེལ་ཆེན་དུ། དེ་ལ་འབྲས་བུ་བསྟན་པས་བྱང་ཆུབ་དོན་དུ་གཉེར་བའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་སེམས་བསྐྱེད་པ་ལ་སོགས་པ་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་ཡོངས་སུ་ཤེས་པར་བྱེད་པའི་ཕྱིར་ན། དང་པོ་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་བརྗོད་དོ།1

།ཞེས་གསུངས་པས། རྣམ་
པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་ཉིད་ལམ་ནི། རྣམ་མཁྱེན་དུ་བགྲོད་པར་བྱེད་པའི་ལམ་གཙོ་བོར་བསྟན་པ་ལ་བྱའོ། །མཆོད་བརྗོད་དང་དགོས་འབྲེལ་ནི། འོག་ནས་འཆད་པར་འགྱུར་བའི་བསྡུས་དོན་གཞན་གཉིས་ལ་ཡང་སྦྱར་དགོས་པར་ཤེས་པར་བྱའོ།།
གཉིས་པ་བསྡུས་དོན་ལ། མཚམས་སྦྱར་བ་དང༌། ངག་ཉེ་བར་དགོད་པ་དང༌། བསྡུས་
ཏེ་བཤད་པ་དང་རྒྱས་པར་མ་བཀྲོལ་བའི་རྒྱུ་མཚན་ནོ། །དང་པོ་ནི། འབྲེལ་བ་རྩ་བས་དངོས་སུ་མ་བསྟན་པས་དོགས་པ་བཅད་བཞེད་ནས། ཐོག་མར་འབྲེལ་བ་སྨོས་པའོ། །དེ་ལྟར་འབྲེལ་པ་ལ་ 1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༥༡ ཤོག ༩༡༩ ཕྲེང་། ༧

དགོས་དོན་བསྡུས་དོན་བཤད་པ། 47
སོགས་པ་བསྙད་ནས་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པའི་ལུས་རྣམ་པར་བཞག་པ་གསུངས་ཏེ། ཉན་པ་པོ་ལ་ལྟོས་པའི་དགོས་པ་ནི། གདུལ་བྱ་ཉན་པ་པོ་རྣམས་ཀྱིས་ཡན་ལག་རྒྱས་བཤད་ཀྱི་རིམ་པ་བདེ་བླག་ཏུ་རྟོགས་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་དང༌། འཆད་པ་པོ་ལ་ལྟོས་པ་ནི་བསྟན་བཅོས་ཀྱི་དོན་མདོ་ཙམ་རྣམ་པར་དབྱེ་བ་བྱས་པ་ཡང་ཡན་ལག་རྒྱས་བཤད་ཀྱི་རིམ་པ་མ་འཛིངས་པ་ཉིད་ཀྱིས་བཤད་པར་བྱ་སླ་བར་གཟིགས་ནས་མཛད་པས་སོ། །ལུས་ཀྱི་བསྡུས་དོན་ནི། ཚིག་ལེའུར་བྱས་པ་བཅོ་ལྔས་མདོ་དང་རྒྱས་པར་བསྟན་པས་སོ།།
གཉིས་པ་ལ། ལུས་མདོར་བསྟན་པ་དང༌། རྒྱས་པར་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ལ། བཤད་
བྱ་འཆད་བྱེད་མདོར་བསྟན་པ་དང༌། འཆད་བྱེད་ཀྱི་རྐང་གྲངས་སོ། །དང་པོ་ལ། ཚིག་དོན་དང༌། མཐའ་དཔྱད་པའོ། །དང་པོ་ནི། གཞུང་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་རྒྱས་འབྲིང་བསྡུས་པ་གསུམ་ནི་གཏན་ལ་དབབ་བྱའོ། །གང་གིས་ན་བསྟན་བཅོས་འདིས་སོ། །ཇི་ལྟར་ན། རྗོད་བྱེད་སྐབས་བརྒྱད་དུ་ཕྱེ་བ་དང༌། བརྗོད་བྱའི་དོན་གྱི་དངོས་པོ་ཡང་མངོན་རྟོགས་བརྒྱད་དུ་ཕྱེ་བ་ཉིད་ཀྱིས་ཡང་དག་པ་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པར་རྫོགས་པར་བཤད་དོ།།
གཉིས་པ་ལ་སློབ་དཔོན་གྱི་བཞེད་པ་དགོད་པ་དང༌། གཞན་གྱིས་ལོག་པར་བཤད་པ་
དགག་པའོ། །དང་པོ་ནི། འགྲེལ་ཆེན་ལས། དེ་ལྟར་ན་དང་པོ་ཐོས་པ་དང་བསམ་པ་དང་སྒོམ་པའི་རང་བཞིན་ཅན་གྱི་ཤེས་པ་སྐྱེ་བའི་རིམ་གྱིས་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པའི་ཡེ་ཤེས་རྟོགས་པའི་ཕྱིར། ཕ་རོལ་ཏེ་རབ་ཀྱི་མཐར་འགྲོ་བ་ཡིན་པས་ན་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པའོ།1

།དེ་ཡང་ཤེས་རབ་ཅེས་
བྱ་བ་ཆོས་རབ་ཏུ་རྣམ་པར་འབྱེད་པའི་མཚན་ཉིད་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་ནི་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་སྟེ། སངས་རྒྱས་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱི་གཉིས་སུ་མེད་པའི་ཡེ་ཤེས་སྒྱུ་མ་ལྟ་བུ་ནི་དངོས་ཡིན་ལ། དེ་འཐོབ་པ་དང་རྗེས་སུ་མཐུན་པ་ཉིད་ཀྱིས་ན་ཚིག་དང་ངག་གི་ཚོགས་ཀྱི་གཞུང་དང༌། མཐོང་བ་ལ་སོགས་པའི་མཚན་ཉིད་ཅན་གྱི་ལམ་ལ་ཡང་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་བཏགས་པའོ། །དེ་ཡང་སློབ་དཔོན་ཕྱོགས་ཀྱི་གླང་པོའ་ཞལ་སྔ་ནས་ཀྱིས། ཤེས་ ིརབ་ཕ་རོལ་ཕྱིན་གཉིས་མེད། །ཡེ་ཤེས་དེ་ནི་དེ་བཞིན་གཤེགས། །བསྒྲུབ་བྱ་དོན་དེ་དང་ལྡན་ 1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༥༡ ཤོག ༩༣༢ ཕྲེང་། ༧

48 སྐབས་དང་པོའ་བཤད་པ། ིཔས། །གཞུང་ལམ་དག་ལ་དེ་སྒྲ་ཡིན།1

།ཞེས་བཤད་པ་ཡིན་ནོ། །དེའི་ཕྱིར་དེ་དང་འབྲེལ་བས་
གཟུགས་བརྙན་དང་བྲལ་བ་རྣམ་པ་གསུམ་ག་ཡང་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་ཉིད་དོ། །ཞེས་ངེས་པར་བཟུང་བ་ཡིན་ཏེ། གཙོ་བོ་ལས་དབང་དུ་བྱས་པ་ཡིན་ནོ། །དེ་རྣམས་ཉིད་ཀྱི་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། འདི་མེད་ན་མི་འབྱུང་བས་བྱང་ཆུབ་གསུམ་གའི་དབང་དུ་བྱས་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་ཡང་འདི་ཉིད་ལས་ཉན་ཐོས་ཀྱི་ས་ལ་སློབ་པར་འདོད་པས་ཀྱང་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་འདི་མཉན་པར་བྱའོ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་འཆད་པར་འགྱུར་བ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བཤད་དོ། །དེའི་དོན་ནི་ཁྱད་ཆོས་གསུམ་མམ་བཞིས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་པའི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་ཁོ་ན་ཤེར་ཕྱིན་དངོས་ཡིན་ལ། ལམ་ཤེར་ཕྱིན་དང་གཞུང་ཤེར་ཕྱིན་བཏགས་པ་བ་ཡིན་ནོ། །དངོས་བཏགས་ཀྱི་ཁྱད་པར་ལ་སློབ་དཔོན་ཕྱོགས་ཀྱི་གླང་པོའ་གཞུང་དྲངས་པ་ཡིན་གྱི་ཀུན་ཏུ་མཚུངས་པ་མ་ཡིན་ཏེ་གཉིས་སྟོང་གི་ ིཤེས་པ་བདེན་པར་གྲུབ་པ་ལས་ཁྱད་པར་དུ་མཛད་བཞེད་ནས་སྒྱུ་མ་ལྟ་བུ་ཞེས་སྨོས་སོ། །རྟེན་གྱི་གང་ཟག་ཐེག་པ་ཆེན་པོ་པ་དང་འབྲེལ་བས་ཤེར་ཕྱིན་གྱི་གཟུགས་བརྙན་དང་བྲལ་བའི་ཤེར་ཕྱིན་གསུམ་ག་ཡང་ཤེར་ཕྱིན་ཉིད་དོ་ཞེས་སློབ་དཔོན་ཕྱོགས་གླང་གིས་ངེས་པར་བཟུང་བ་ཉིད་དོ་ཞེས་པའི་དོན་ནོ། །ཐེག་པ་ཆེན་པོའ་གཞུང་ལམ་འབྲས་གསུམ་འབའི་ཞིག་སྟོན་པ་ཅི་ཡིན་ཞེ་ན། གཏན་ལ་དབབ་བྱའི་གཙོ་བོའ་དབང་དུ་བྱས་པ་ཡིན་གྱི། དེ་ཁོ་ནར་ཟད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། ཉན་རང་གི་ལམ་ ིགཏན་ལ་ཕབ་པ་མེད་ན། ཐེག་པ་ཆེན་པོའ་གཞུང་དང་ལམ་ཡང་མི་འབྱུང་བས། བྱང་ཆུབ་གསུམ་ ིགའི་ལམ་གྱི་དབང་དུ་བྱས་ནས་གཏན་ལ་འབེབས་པའི་ཕྱིར་རོ།།
གཉིས་པ་ནི། ཁ་ཅིག་གཙོ་བོ་ལས་དབང་དུ་བྱས་པས་སོ་ཞེས་པ་འདིས། ཤེར་ཕྱིན་
གསུམ་གྱི་གཙོ་བོ་འབྲས་བུ་ཤེར་ཕྱིན་གྱི་དབང་དུ་བྱས་ནས་བསྟན་པར་འདོད་པ་ནི་ལོག་པར་བཤད་པ་ཡིན་ཏེ། སློབ་དཔོན་ཕྱོགས་གླང་གི་གཞུང་འདིས་དངོས་སུ་ཐེག་པ་ཆེན་པོའ་གཞུང་ལམ་ ིའབྲས་གསུམ་བསྟན་པ་ཡིན་ལ། དེ་བསྒྲུབ་པ་ནི། ལམ་ཤེར་ཕྱིན་གྱི་གཟུགས་བརྙན་བདེན་འཛིན་གྱིས་བཅིངས་པའི་མི་རྟག་སོགས་རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་དང༌། དེ་ཙམ་གྱིས་ཐོབ་པར་བྱ་བའི་འབྲས་བུ་ཤེར་ཕྱིན་གྱི་གཟུགས་བརྙན་དང༌། དེ་དག་གཙོ་བོར་གཏན་ལ་འབེབས་པའི་གཞུང་ཤེར་ཕྱིན་ 1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༥༥ ཤོག ༡༣༧༧ ཕྲེང་། ༤

དགོས་དོན་བསྡུས་དོན་བཤད་པ། 49
གྱི་གཟུགས་བརྙན་དང་བྲལ་བ་ཐེག་པ་ཆེན་པོའ་ཆོས་གསུམ་ཤེར་ཕྱིན་ནོ་ཞེས་གཞུང་དེས་བསྟན་ ིཔ་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་གཏན་ལ་དབབ་བྱའི་གཙོ་བོ་ཡིན་ཞེས་པའི་དོན་ཡིན་གྱི། འབྲས་བུ་ཤེར་ཕྱིན་གཙོ་བོར་བསྟན་པ་ལ་དོགས་པའི་གནས་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཤེར་ཕྱིན་འདི་མེད་ན་བྱང་ཆུབ་གསུམ་ག་མི་འབྱུང་བས་གསུམ་གའི་ལམ་སྟོན་ཏེ། གང་དུ་ཞེ་ན། ཉན་ཐོས་ཀྱི་ས་ལ་སློབ་པར་འདོད་པས་ཀྱང་ཞེས་སོགས་འོག་ཏུ་འཆད་པར་འགྱུར་རོ། །དེ་ཡང་ཐེག་པ་གསུམ་ཆར་ཐོབ་པའི་རྒྱུ་ཞེས་པར་རོ། །གཞུང་དང་ལམ་ཤེར་ཕྱིན་གཉིས་ནི་ཤེར་ཕྱིན་བཏགས་པ་བ་ཡིན་ཏེ། འདོགས་པའི་རྒྱུ་མཚན་འབྲས་བུ་ཤེར་ཕྱིན་བརྗོད་བྱར་སྟོན་པའི་ཕྱིར་དང༌། དེ་ཐོབ་པའི་ཐབས་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །བཏགས་པའི་དགོས་པ་ནི། འབྲས་བུ་དེ་ཐོབ་པར་འདོད་པས་གཞུང་ལ་ཐོས་བསམ་དང༌། ལམ་ཉམས་སུ་ལེན་དགོས་པར་ཤེས་པའི་ཕྱིར་རོ། །དངོས་མ་ཡིན་ཏེ། ཤེས་རབ་ཀྱི་མཐར་ཕྱིན་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ།།
ཁ་ཅིག་ཤེར་ཕྱིན་ལ་ཤེས་རབ་ཀྱིས་ཁྱབ་པར་འདོད་པ་ནི། སྒྲ་བཤད་པ་དང་འཇུག་པའི་
ཁྱད་པར་མ་ཕྱེད་པ་དང༌། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་ཐུགས་རྒྱུད་ཀྱི་སྦྱིན་པའི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་སོགས་ལ་འདིས་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པར་བྱེད་པས་ཤེར་ཕྱིན་ཞེས་པའི་སྒྲ་བཤད་དུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེས་ན་གཞུང་ཤེར་ཕྱིན་ནི། ཐེག་པ་ཆེན་པོའ་ལམ་འབྲས་བུ་དང་བཅས་པ་གཙོ་ ིབོར་གཏན་ལ་འབེབས་པའི་རྗོད་བྱེད་གཞུང་གི་ཚོགས་རྣམས་ཡིན་ལ། ལམ་ཤེར་ཕྱིན་ནི་སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་དང༌། ཐབས་སྙིང་རྗེ་ཆེན་པོས་དངོས་སུ་ཟིན་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་ཐུགས་རྒྱུད་ཀྱི་ལམ་རྣམས་སོ། །འབྲས་བུའི་ཤེར་ཕྱིན་ནི། སྔར་བཤད་པ་ལྟར་ཁྱད་ཆོས་བཞིས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་པའི་མཐར་ཕྱིན་པའི་ཡེ་ཤེས་སོ།།
གཉིས་པ་ལ། ལམ་སྤྱིའི་རྣམ་གཞག་དང༌། སོ་སོའ་ངོ་བོ་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ལ། སློབ་ ིདཔོན་སྔ་མའི་ལུགས་དགོད་པ་དང༌། དེ་འཐད་མི་འཐད་དཔྱད་པ་དང༌། རང་གི་ལུགས་སོ། །དང་པོ་ནི། ཁ་ཅིག་ན་རེ། མཁྱེན་པ་གསུམ་ནི། དུས་གསུམ་གྱི་འཕགས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རྒྱུད་ལ་བསྐྱེད་པར་བྱ་བའི་མངོན་རྟོགས་སྤྱི་གཏན་ལ་འབེབས་པ་ཡིན་ལ། སྦྱོར་བཞི་དང་ཆོས་སྐུ་ནི་ད་ལྟར་གྱི་རྒྱན་གྱི་ཆེད་དུ་བྱ་བའི་གདུལ་བྱའི་རྒྱུད་ལ་བསྐྱེད་པར་བྱ་བའི་ལམ་ཙམ་སྟོན་པ་ཡིན་པས།

50 སྐབས་དང་པོའ་བཤད་པ། ིསྤྱི་དང་བྱེ་བྲག་དང་ཁྱབ་ཆེ་ཆུང་ཡོད་པར་འདོད་ལ། ཡང་ཁ་ཅིག །མཁྱེན་གསུམ་ནི་རལ་གྲི་ཐང་ལ་བཞག་པ་དང་འདྲ་བས་ས་མཚམས་མེད་ལ། སྦྱོར་བཞི་དང་ཆོས་སྐུ་རལ་གྲི་ལག་ཏུ་བླངས་པ་དང་འདྲ་བས་ས་མཚམས་བཞག་ཏུ་ཡོད་དོ་ཞེས་ཟེར་བ་ཡང༌། སྔ་མ་ལས་ཁྱད་པར་ཆེར་མེད་ལ། ཡང་ཁ་ཅིག་མཁྱེན་པ་གསུམ་གྱི་སྐབས་ནི། ཐོས་བསམ་གྱིས་གཏན་ལ་དབབ་པར་བྱ་བ་དེ་ཉིད་གཙོ་བོར་སྟོན་པ་ཡིན་ལ། སྦྱོར་བཞི་དང་ཆོས་སྐུ་སྒོམ་བྱུང་གིས་ཉམས་སུ་ལེན་པའི་ལམ་གྱི་རིམ་པ་སྟོན་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་ཟེར་རོ། །ཟེར་རྒྱུས་ཕོངས་པ་ཁ་ཅིག །སྐབས་དང་པོ་གསུམ་གྱིས་ལྟ་བ་སྟོན་ལ། བར་པ་བཞིས་བསྒོམ་པ་དང་སྤྱོད་པ་སྟོན། ཐ་མས་འབྲས་བུ་སྟོན་པར་འདོད་དོ། །ཡང་ཁ་ཅིག །ལམ་རྐྱང་པའི་ལུགས་སུ་བྱས་ནས་རྣམ་མཁྱེན་ཚོགས་སྦྱོར་གྱི་གནས་སྐབས་སུ་བསྒོམ་པར་བྱ་བ་ཡིན་ལ། ལམ་ཤེས་ས་དང་པོ་ནས་དྲུག་པའི་བར་དང༌། གཞི་ཤེས་ས་བདུན་དང༌། སྦྱོར་བཞི་དག་པ་ས་གསུམ་ལ་རིམ་ཅན་དུ་སྒོམ་ལ། ཆོས་སྐུ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སར་སྐྱེད་དོ་ཞེས་ཟེར་རོ།།ཡང་སློབ་དཔོན་ཆོས་ཀྱི་བཤེས་གཉེན་ན་རེ། སྐབས་གཉིས་པའི་སྐབས་ནས་བསྟན་པའི་
ཉན་ཐོས་ཀྱི་ལམ་དང༌། རང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ལམ་དང༌། སྐབས་གསུམ་པ་དང་བཞི་པའི་སྐབས་ནས་བསྟན་པའི་ཐེག་པ་དམན་པའི་ལམ་རྣམས་རིམ་གྱིས་བསྐྱེད་ནས་དགྲ་བཅོམ་པའི་འབྲས་བུ་མངོན་དུ་བྱས་ཏེ་ཞི་བའི་དབྱིངས་སུ་སྙོམས་པར་བཞུགས་ནས། དེ་ལས་ལངས་ཏེ་སྐབས་དང་པོའ་ིསྐབས་ནས་བསྟན་པའི་སེམས་བསྐྱེད་དང་པོ་དང་གཉིས་པ་དང༌། སྐབས་བཞི་པའི་སྐབས་ནས་བསྟན་པའི་ཐར་པ་ཆ་མཐུན་རྒྱུད་ལ་བསྐྱེད་ཅིང༌། ཐེག་པ་ཆེན་པོའ་ལམ་དུ་འཇུག་པར་བྱེད་པ་ཡིན་ ིནོ། །ཞེས་ཟེར་རོ།།
གཉིས་པ་ནི། དེ་དག་ཕལ་ཆེར་བཞག་པར་དཀའ་སྟེ། དུས་གསུམ་གྱི་འཕགས་པ་ལམ་
ཤེས་དང་རྣམ་མཁྱེན་རྒྱུད་ལ་བསྐྱེད་པ་རྣམས་ཀྱིས་སྦྱོར་བཞི་དང་ཆོས་སྐུ་རྒྱུད་ལ་མི་བསྐྱེད་པ་ནི་མི་སྲིད་ཅིང༌། འདིར་གཏན་ལ་ཕབ་པ་ན་ཡང༌། འདི་ནི་དུས་གསུམ་གའི་ལམ་བསྟན་པའོ། །འདི་ནི་ད་ལྟར་བ་འབའ་ཞིག་གི་ལམ་བསྟན་པའོ་ཞེས་སོ་སོར་འབྱེད་པའི་ངེས་བྱེད་ཀྱི་ཚད་མ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མེད་པའི་ཕྱིར་དང༌། དེ་ལས་གོ་ལྡོག་སྟེ་གཞན་གྱིས་ཁས་བླངས་ན་ཡང་གནོད་པ་བསྟན་པར་ཤིན་ཏུ་དཀའ་བའི་ཕྱིར་རོ། །ལུགས་གཉིས་པ་ཡང་མི་འཐད་དེ། གང་ཟག་སུའི་རྒྱུད་ལ་བསྐྱེད་ཀྱང་

དགོས་དོན་བསྡུས་དོན་བཤད་པ། 51
མངོན་པར་རྟོགས་པ་བརྒྱད་ལ་ས་མཚམས་ངེས་པར་བཞག་དགོས་ཏེ། གཞན་དུ་ན་དང་པོར་འདི་སྒོམ་ལ་དེའི་རྗེས་སུ་འདི་སྒོམ་པའི་ལམ་གྱི་གོ་རིམས་མི་ཤེས་པས། ལམ་འཆད་པ་པོ་དང༌། ཉན་པ་པོ་ཀུན་རྨོངས་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་རོ། །ལུགས་གསུམ་པ་ནི། ཐོས་བསམ་གྱིས་གཞན་ཞིག་གཏན་ལ་ཕབ་ནས། སྒོམ་པས་ཉམས་སུ་ལེན་པའི་ཚེ་དེ་དང་འབྲེལ་མེད་གཞན་ཞིག་བསྒོམ་པ་ནི། ཤིན་ཏུ་ཐ་ཆད་པ་ཡིན་ཏེ། རྟ་རྒྱུག་པ་ལ་དཀྱུས་ཀྱི་ས་བསྟན་ནས། རྒྱུགས་ས་གཞན་དུ་བྱེད་པ་ལྟར་འབྲེལ་མེད་དུ་འགྱུར་རོ། །དེས་ན། ཐོས་བསམ་གྱིས་གང་གཏན་ལ་ཕབ་པ་དེ་ཉིད་སྒོམ་པས་ཉམས་སུ་ལེན་དགོས་པ་ཡིན་ལ། གང་བསྒོམ་པར་བྱ་བའི་དོན་དེ་ཉིད་ཐོས་བསམ་གྱིས་གཏན་ལ་མ་ཕབ་ན། སྒོམ་པ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་རོ། །གདོན་མི་ཟ་བར་དེ་གཉིས་བསྟན་བཅོས་ཀྱིས་སོ་སོར་བསྟན་པ་དགོས་ན། སྐབས་ལྷག་མ་ལྔས་ཐོས་བསམ་གྱིས་གཏན་ལ་འབེབས་པ་སྟོན་ལ། དང་པོ་གསུམ་གྱིས་སྒོམ་པས་ཉམས་སུ་ལེན་པ་སྟོན་པར་ཁས་བླངས་ན་ཡང༌། གནོད་པ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་བསྟན་རྒྱུ་མེད་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་རོ། །སྦྱོར་བཞི་ཉམས་སུ་ལེན་པའི་གང་ཟག་དེས་སེམས་བསྐྱེད་ནས་སྒྲུབ་པའི་བར་ལ་སོགས་པ་ཉམས་སུ་མི་ལེན་ན། སྦྱོར་བཞི་ཉམས་སུ་ལེན་པར་འགལ་ལ། ལེན་ན་ནི། སྐབས་དང་པོའ་སྐབས་ནས་བསྟན་པ་ལྟར་ཉམས་སུ་ལེན་དགོས་པས། ཐོས་ ིབསམ་དང་ཉམས་ལེན་གྱི་གཞུང་སོ་སོར་གཅོད་པ་ཤིན་ཏུ་མི་རིགས་པའི་ཕྱིར་རོ།།
འདི་རྣམས་ལ་གོ་བ་གཏིང་ཚུགས་པ་མ་རྙེད་པའི་རྟགས་སུ། མི་ཚེ་ཧྲིལ་པོ་སྡེ་སྣོད་ལ་
ལེགས་པར་སྦྱངས་པ་ཞིག་ཀྱང༌། ད་གདོད་སྒྲུབ་པ་བྱེད་འདོད་སྐྱེས་པའི་ཚེ་ཉམས་ལེན་བྱས་པར་མིང་བཏགས་པའི་ཅི་ཡང་མི་ཤེས་པ་ཞིག་གི་རྗེས་སུ་འབྲང་བ་མང་བར་སྣང་བའི་ཕྱིར་རོ། །གོ་བ་ཅུང་ཟད་ཆགས་པ་རྣམས་ཀྱང་ཐོས་བསམ་བྱེད་པའི་ཚེ་ན་ཡང༌། ལམ་བློའ་ངོ་བོར་མ་བསྐྱེད་ ིཔར་བློའ་དམིགས་པ་འབའི་ཞིག་ཏུ་བྱས་པའི་རྟགས་སུ་འཆད་པ་པོ་རྣམས་ཀྱང་འཆད་པས་ཡིད་སུན། ཉན་པ་པོ་རྣམས་ཀྱང་ཉན་པས་ཕལ་ཆེར་ཡིད་སུན་པར་སྣང་བའི་ཕྱིར་རོ། །ལུགས་བཞི་པ་ནི། མི་འཐད་པར་རྟོགས་པར་སླ་སྟེ། བསྟན་བཅོས་སྤྱིའི་རྣམ་གཞག་ཙམ་ཡང་མི་ཤེས་པར་གསལ་ལོ། །ལུགས་ལྔ་པ་ནི། སློབ་དཔོན་གྱིས་སྡུད་འགྲེལ་དུ། དེ་རང་ལུགས་སུ་བཞག་པ་ལྟར་སྣང་ཡང༌། འགྲེལ་པ་དོན་གསལ་འདིར་དེ་ལ་དམིགས་ཕུག་པའི་དགག་པ་འོག་ནས་མཛད་པའི་ཕྱིར་

52 སྐབས་དང་པོའ་བཤད་པ། ིརོ། །གོ་རིམས་ལ་ལོག་རྟོག་འགོག་པའི་ཚུལ་སྟོན་པ་མ་གོ་བར་ལམ་གསུམ་བཏགས་པ་བར་སྟོན་པའི་གཞུང་ཞེས་འཆད་པ་དག་ཀྱང་སྣང་ངོ༌། །ལུགས་ཐ་མ་དཔྱད་པར་བྱ་སྟེ། རྒྱན་གྱི་ཆེད་དུ་བྱ་བའི་གདུལ་བྱ་དེས་ངེས་པར་དམན་པའི་ལམ་སྔོན་དུ་བཏང་ནས་ཐེག་པ་ཆེན་པོའ་ལམ་དུ་འཇུག་ ིདགོས་སོ་ཞེས་འདོད་པ་ཡིན་ན། དབང་པོ་རྟུལ་པོ་འགའ་ཞིག་རྣམ་མཁྱེན་དུ་བགྲོད་པའི་ལམ་ཉེ་བ་བོར་ནས་ལམ་རིང་བ་ལ་འཇུག་པ་ཡོད་ཀྱང༌། བསྟན་བཅོས་འདིའི་ཆེད་དུ་བྱ་བའི་གདུལ་བྱ་ལ་དེ་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར་རོ།།
ཐེག་པ་གསུམ་གྱི་ལམ་ལ་རིམ་གྱིས་འཇུག་པའི་གང་ཟག་སྲིད་པའི་དབང་དུ་བྱེད་ན།
ཐེག་པ་ཆེན་པོར་རིགས་ངེས་པའི་གང་ཟག་གི་ལམ་གྱི་རིམ་པ་སྟོན་པའི་སྐབས་སུ། དེ་དོར་ནས། འབྲེལ་མེད་གཞན་སྟོན་པ་མི་རིགས་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཡང་ཁ་ཅིག་སྐབས་དང་པོ་གསུམ་དུ་ཐེག་པ་ཆེན་པོའ་གང་ཟག་གི་འཇུག་ཡུལ་སྟོན་པ་ཡིན་ལ། སྐབས་བར་པ་བཞིས་དེ་ལ་འཇུག་པའི་རྣལ་ ིའབྱོར་སྟོན་ཅིང༌། ཐ་མས་ཞུགས་པའི་འབྲས་བུ་སྟོན་པར་འདོད་བཞིན་དུ། གཞི་ཤེས་ཉན་རང་ཁོ་ན་དང༌། ལམ་ཤེས་སངས་རྒྱས་ལ་མེད་པར་འདོད་པ་ཡང་བསམ་པར་བྱ་བ་ཁོ་ནའོ།།
གསུམ་པ་ནི། དགོས་འབྲེལ་གྱི་སྐབས་ནས་བསྟན་པ་ལྟར། མངོན་པར་རྟོགས་པ་བརྒྱད་
ཀ་ཐོས་བསམ་གྱིས་བདེ་བླག་ཏུ་རྟོགས་པ་དགོས་པ་ཡིན་ལ། ཐོས་བསམ་གྱིས་དྲན་པའི་ཡུལ་དུ་བྱས་པ་དེ་ཉིད་སྒོམ་པས་ཉམས་སུ་བླངས་པ་ལས་ས་བཅུ་བགྲོད་པར་གསུངས་པས། སྐབས་བརྒྱད་ཀས་ཐེག་པ་ཆེན་པོའ་གང་ཟག་གིས་ཐོས་བསམ་གྱིས་གཏན་ལ་དབབ་པར་བྱ་བའི་དོན་ ིཡང་བསྟན་ལ། ཐོས་བསམ་གྱིས་གཏན་ལ་ཕབ་པའི་དོན་དེ་ཉིད་སྒོམ་པས་ཉམས་སུ་ལེན་པ་ཡིན་པས། ཉམས་སུ་ལེན་པའི་ཚུལ་ཡང་བརྒྱད་ཀས་བསྟན་པར་ཤེས་པར་བྱའོ། །འགྲེལ་ཆེན་དུ། བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་དང་གདམས་ངག་ལ་སོགས་པའི་སྒྲུབ་པའི་རང་བཞིན། གནས་སྐབས་བརྒྱད་ཀྱི་དབྱེ་བས་ཕྱེ་བ་ཐམས་ཅད།1

ཅེས་རྣམ་མཁྱེན་མཚོན་བྱེད་ཀྱི་ཆོས་བཅུ་པོ་དེ་ཉིད་ལམ་གྱི་གཞིར་
བཟུང་ནས། དེ་ལ་གནས་སྐབས་བརྒྱད་མངོན་པར་རྟོགས་པ་བརྒྱད་ཀྱི་སྒོ་ནས་ཕྱེ་བ་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་སེམས་བསྐྱེད་ཀྱི་སྒོ་ནས་དམ་བཅས་པའི་དོན་དེ་ཉིད་སྒྲུབ་པའི་ཆེད་དུ་ལམ་ཉམས་སུ་ལེན་པ་ 1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༥༡ ཤོག ༨༩༧ ཕྲེང་། ༡༣

དགོས་དོན་བསྡུས་དོན་བཤད་པ། 53

ལ་སྒྲུབ་པ་ཉམས་ལེན་ཅེས་རྣམ་པར་བཞག་ཅིང༌། སེམས་བསྐྱེད་ཀྱི་སྔོན་དུ་སྙིང་རྗེ་ཆེན་པོ་འགྲོ་དགོས་ཤིང༌། དེ་ལ་སྔོན་དུ་སྐབས་གསུམ་པར་གཏན་ལ་ཕབ་པའི་མི་རྟག་སོགས་བཅུ་དྲུག་གི་ལམ་སྐྱེས་བུ་འབྲིང་གི་བསམ་པ་སྦྱང་བ་སྔོན་དུ་འགྲོ་དགོས་ཤིང༌། དེ་ལ་བརྟེན་ནས་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་མཆོག་ཏུ་སེམས་བསྐྱེད་པས་ཀུན་ནས་བསླངས་ཤིང༌། སྟོང་ཉིད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་ཟིན་པའི་མི་རྟག་སོགས་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ལམ་སྐབས་གཉིས་པའི་སྐབས་ནས་བསྟན་པ་དེ་ཉིད་ལ་ཉན་ཐོས་ཀྱི་ལམ་ཤེས་པ་དང༌། དེ་བཞིན་དུ་རང་རྒྱལ་གྱི་ལམ་ཤེས་པའི་ཚུལ་ཡང་སྦྱར་བར་བྱ་ལ། སྲིད་ཞིའི་མཐའ་འགོག་པའི་ལམ་གཉིས་ཀ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔས་མངོན་སུམ་དུ་ཤེས་པ་ན། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་ལམ་ཤེས་པ་ཞེས་བྱ་ཞིང༌། དེ་དག་ལ་ནན་ཏན་གྱིས་བརྩོན་འགྲུས་རྩོམ་པས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་པའི་ལམ་ཡིན་པའི་སྒོ་ནས། སྒྲུབ་པ་ཞེས་ཐ་སྙད་དུ་བྱའོ། །སྒྲུབ་པ་དེ་ཉིད་མཁྱེན་པ་གསུམ་གའི་རྣམ་པ་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པར་སྒོམ་ཞིང་དེ་ཡང་ཞི་གནས་དང་ལྷག་མཐོང་གཉིས་ཀ་ཟུང་དུ་སྦྲེལ་ནས་ཉོན་མོངས་དང་རྣམ་རྟོག་འཇོམས་པར་བྱེད་པའི་རྣལ་འབྱོར་དེ་ཉིད་ལ་སྦྱོར་བ་ཞེས་བྱ་ལ། དེ་ཉིད་གནས་སྐབས་དང་སྒོམ་ཚུལ་གྱི་སྒོ་ནས་སྦྱོར་བ་བཞིར་དབྱེའོ། །སྦྱོར་བ་དང་ངོ་བོ་གཅིག་པའི་སྒྲུབ་པ་ལ་བཞིར་དབྱེ་བ་ཡང་ཐེག་པ་ཆེན་པོའ་ིལམ་ཉམས་སུ་ལེན་པ་ལ་བསམ་པ་རྒྱ་ཆེན་པོ་ལ་བརྩོན་འགྲུས་རྩོམ་པ་སྔོན་དུ་བཏང་དགོས་ལ། དེ་ལ་བརྟེན་ནས་སྦྱོར་བ་ལག་ལེན་རྒྱ་ཆེན་པོ་འབྱུང་ཞིང༌། བསམ་སྦྱོར་རྒྱ་ཆེན་པོ་ལ་བརྟེན་ནས་རྣམ་མཁྱེན་གྱི་རྒྱུའི་ཚོགས་རྒྱ་ཆེན་པོ་གསོག་ནུས་ལ། དེ་ལྟར་ན་གདོན་མི་ཟ་བར་རྣམ་མཁྱེན་དུ་ངེས་པར་འབྱུང་ནུས་པས་སྒྲུབ་པ་བཞིར་དབྱེ་ལ། དེ་ལ་ཡང༌། ཆེད་དུ་བྱ་བ་གསུམ་གྱི་དོན་དུ་དམིགས་པ་བཅུ་གཅིག་ལ་དམིགས་པ་སྔོན་དུ་བཏང་དགོས་པས་སོ།།
རིགས་སྦྱོར་ལམ་གྱི་སྐབས་དེར་བཤད་ཀྱང༌། སེམས་བསྐྱེད་རྒྱུད་ལ་མ་སྐྱེས་པའི་གོང་དུ་
ཐེག་པ་ཆེན་པོའ་རིགས་སད་པ་དགོས་ལ། དེ་ལ་ཉན་ས་ནས་བཤད་པ་ལྟར་གྱི་རིགས་གང་དང་ལྡན་ ིརྟོག་པའི་ཐབས་དང༌། མདོ་རྒྱན་དང་བྱང་ས་ནས་བཤད་པ་ལྟར་རིགས་སད་པའི་རྟགས་རྣམས་ཤེས་པར་བྱ་དགོས་པས། གདུལ་བྱ་བཀྲི་བའི་རིམ་པ་ལྟར་ན་སྙིང་རྗེ་ཆེན་པོ་ལ་འཁྲིད་པའི་སྔ་རོལ་ནས་རིགས་ནས་འཁྲིད་དགོས་སོ། །སྒྲུབ་པའི་གདམས་ངག་གི་སྐབས་སུ་དོན་ཚན་བཅུའི་ལྡོག་པ་ལས་

54 སྐབས་དང་པོའ་བཤད་པ། ིམ་གསུངས་ཀྱང༌། ཐེག་པ་གསུམ་གྱི་ལམ་འབྲས་བུ་དང་བཅས་པ་མ་ལུས་པའི་གདམས་ངག་ནོད་དགོས་ལ། ཚོགས་ལམ་གྱི་སྐབས་སུ་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་དོན་བསྒོམས་པས་དེ་སྒོམ་བྱུང་དུ་གྱུར་པའི་ཐོག་མའི་ས་མཚམས་སྦྱོར་ལམ་བསྟན་ལ། དེ་ལ་དགོས་པ་ཁྱད་པར་ཅན་གཞན་ཡོད་པ་ནི་འཆད་པར་འགྱུར་རོ། །མངོན་པར་རྟོགས་པའི་རིམ་པ་རྣམས་ཇི་ལྟར་ཉམས་སུ་ལེན་པའི་ཚུལ་ནི་ལོགས་སུ་འཆད་པར་འགྱུར་བས་འདིར་དེ་ཙམ་ལས་མ་སྤྲོས་སོ།།
གཉིས་པ་ལ། མཁྱེན་པ་གསུམ་དང་སྦྱོར་བཞི་དང༌། ཆོས་ཀྱི་སྐུའོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ་
གྱི་དང་པོ་རྣམ་མཁྱེན་ལ། མཚན་ཉིད་ནི་སེམས་བསྐྱེད་ལ་སོགས་པའི་ཆོས་བཅུ་མངོན་སུམ་གྱིས་རྟོགས་པ་མཐར་ཐུག་པའི་ཡེ་ཤེས་འདིའི་རྣམ་མཁྱེན་བདེན་གཉིས་མཁྱེན་པ་ཙམ་གྱི་སྒོ་ནས་བཞག་པ་ནི་སློབ་དཔོན་གྱི་བཞེད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། རང་གི་ཐོབ་བྱའི་རྣམ་མཁྱེན་དེའི་རྟོགས་བྱ་བསྟན་པ་ཉིད་ཀྱིས་ཐེག་པ་ཆེན་པོའ་ལམ་སྤྱིའི་ལུས་བློ་ཡུལ་དུ་འཆར་བ་ཞིག་དགོས་པ་ཡིན་ནོ། །མཚོན་ ིབྱ་ནི། རྣམ་ཀུན་མཁྱེན་ཉིད་ཅེས་སོ། །མཚན་གཞི་ནི། སྤྱིར་དབྱེ་བའི་དབང་དུ་བྱས་ན། ཤེས་བྱའི་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་དང༌། རྒྱུ་འབྲས་གཙོ་བོའ་དོན་བཅུ་མངོན་སུམ་དུ་མཁྱེན་པའི་ཡེ་ཤེས་ ིགཉིས་ལས་འདིར་ནི་ཕྱི་མའོ། །ས་མཚམས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ས་ཁོ་ན་ན་ཡོད་དོ།།
གཉིས་པ་ལམ་ཤེས་ལ་མཚན་ཉིད་ནི། རང་རྒྱུད་ལྡན་གྱི་གང་ཟག་དེའི་རྒྱུད་ཀྱི་སྟོང་ཉིད་
མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་ཟིན་པའི་ཐེག་པ་ཆེན་པོའ་གང་ཟག་གི་མངོན་པར་ ིརྟོགས་པའོ། །ཁ་ཅིག །ལམ་གསུམ་བདེན་སྟོང་དུ་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་ལམ་ཤེས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་དུ་འདོད་པ་མི་འཐད་དེ། ཉན་ཐོས་ཀྱི་ལམ་ཤེས་པའི་ལམ་ཤེས་ཀྱིས་མི་རྟག་སོགས་བཅུ་དྲུག་མངོན་སུམ་དུ་མ་རྟོགས་པར་འགྱུར་ལ། དེ་ལྟ་ན་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔས་ཤེས་མཐོང་གིས་བལྟས་ནས་འདའ་བར་བྱ་བའི་མངོན་རྟོགས་ཐེག་པ་ཆེན་པོའ་མཐོང་ལམ་གྱི་དུས་ན་བསྐྱེད་ ིཔ་མི་རིགས་པར་ཐལ་བ་དང༌། ཉན་ཐོས་ཀྱི་རིགས་ཅན་རྗེས་སུ་བཟུང་བའི་ཆེད་དུ་ལམ་ཤེས་གསུམ་གྱི་དང་པོ་སྒོམ་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ་བ་དང༌། མི་རྟག་སོགས་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པ་དེ་ཉིད་ཀྱིས་སྤྲོས་བྲལ་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པ་ཡིན་ན་ནི། སློབ་ལམ་ན་བདེན་གཉིས་ངོ་བོ་ཐ་དད་དུ་འཛིན་པའི་དྲི་མ་ཟད་པར་སྤངས་པ་ཡོད་པར་ཐལ་བ་དང༌། མཉམ་རྗེས་ངོ་བོ་གཅིག་ཏུ་ཡོད་

དགོས་དོན་བསྡུས་དོན་བཤད་པ། 55
པར་ཐལ་བ་སོགས་སོ། །གཞན་ཡང་ལམ་ཤེས་ལ་ཞི་བའི་མཐའ་འགོག་པའི་སྙིང་རྗེ་ཆེན་པོ་ལམ་ཤེས་ཀྱིས་བསྡུས་པ་མེད་པར་ཐལ་བ་དང༌། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་ཐུགས་རྒྱུད་ཀྱི་དམིགས་པ་མེད་པའི་སྙིང་རྗེས་ཀྱང་སྟོང་ཉིད་མངོན་སུམ་དུ་མ་རྟོགས་ན། ལམ་ཤེས་ལ་དེས་ཁྱབ་པར་འདོད་པ་ནི་མི་རིགས་པ་ཁོ་ནའོ། །མཚོན་བྱ་ནི། ལམ་ཤེས་ཉིད་ཅེས་སོ། །མཚན་གཞི་ནི། ཉན་ཐོས་ཀྱི་ལམ་ཤེས་པའི་ལམ་ཤེས་སོགས་སྟོང་ཉིད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་ཟིན་པའི་ཐེག་ཆེན་འཕགས་པའི་མངོན་རྟོགས་མཐའ་དག་གོ །ས་མཚམས་ཐེག་ཆེན་གྱི་མཐོང་ལམ་ནས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སའི་བར་རོ།།
གསུམ་པ་གཞི་ཤེས་ལ་མཚན་ཉིད་ནི། རང་རྒྱུད་ལྡན་གྱི་གང་ཟག་དེའི་རྒྱུད་ཀྱི་གང་ཟག་
གི་བདག་མེད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་ཟིན་པའི་ཡེ་ཤེས་གང་ཞིག་ཉན་ཐོས་ཀྱི་མངོན་རྟོགས་ཀྱི་རིགས་སུ་གནས་པའོ། །མཚོན་བྱ་ནི། དེ་ནས་ཐམས་ཅད་ཤེས་པ་ཉིད་ཅེས་སོ། །མཚན་གཞི་ནི། མི་རྟག་སོགས་བཅུ་དྲུག་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་ཤིང་དེའི་རིགས་སུ་གནས་པ་མཐའ་དག་གོ །གཞི་བདེན་སྟོང་སྤྲོས་བྲལ་དུ་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་ལ། གཉེན་པོ་གཞི་ཤེས་ཞེས་ཐ་སྙད་འདོགས་པ་ནི། སློབ་དཔོན་གྱི་འགྲེལ་པ་ཆེ་ཆུང་གང་ན་ཡང་མེད་དོ། །ས་མཚམས་ནི། འཕགས་པའི་གང་ཟག་མཐའ་དག་ལའོ།།
གཉིས་པ་ལ་བཞིའི་དང་པོ་རྣམ་རྫོགས་སྦྱོར་བ་ལ། མཚན་ཉིད་ནི། མཁྱེན་གསུམ་གྱི་རྣམ་
པ་སྒོམ་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཟིན་པའི་སེམས་དཔའི་རྣལ་འབྱོར་རོ། །མཚོན་བྱ་ནི། རྣམ་ཀུན་མངོན་རྫོགས་རྟོགས་པ་དང་ཞེས་སོ། །དབྱེ་བ་ནི། མཁྱེན་གསུམ་གྱི་རྣམ་པ་སྒོམ་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་རྣལ་འབྱོར་བརྒྱ་དང་བདུན་ཅུ་རྩ་གསུམ་ཡོད་དོ། །ས་མཚམས་ཐེག་ཆེན་གྱི་ཚོགས་ལམ་ནས་རྒྱུན་མཐའི་བར་རོ།།
གཉིས་པ་རྩེ་སྦྱོར་ལ་མཚན་ཉིད་ནི། སྟོང་པ་ཉིད་ལ་དམིགས་པའི་སྒོམ་བྱུང་གི་ཤེས་རབ་
ཀྱིས་ཟིན་པའི་སྒོ་ནས། མཁྱེན་པའི་རྣམ་པ་སྒོམ་པ་རབ་ཏུ་གྱུར་པའི་སེམས་དཔའི་རྣལ་འབྱོར་རོ། །མཚོན་བྱ་ནི། རྩེ་མོར་ཕྱིན་དང་ཞེས་སོ། །དབྱེ་བ་བསྡུས་ན་བཞི་དང༌། རྒྱས་པར་ན་བརྒྱ་བདུན་ཅུ་རྩ་གསུམ་མོ། །ས་མཚམས་ཐེག་ཆེན་གྱི་སྦྱོར་ལམ་དྲོད་ནས་ས་བཅུ་རྒྱུན་མཐའི་བར་རོ།།

56 སྐབས་དང་པོའ་བཤད་པ། ིགསུམ་པ་མཐར་གྱིས་སྦྱོར་1

ལ་མཚན་ཉིད་ནི། མཁྱེན་པ་གསུམ་གྱི་རྣམ་པ་བརྟན་པ་ཐོབ་ཕྱིར་
དུ་རིམ་གྱིས་སྒོམ་པའི་སེམས་དཔའི་རྣལ་འབྱོར་རོ། །མཚོན་བྱ་ནི། མཐར་གྱིས་པ་ཞེས་སོ། །དབྱེ་བ་བཅུ་གསུམ་མོ། །ས་མཚམས་ཐེག་ཆེན་ཚོགས་ལམ་ནས་རྒྱུན་མཐའི་སྔ་ལོགས་བར་རོ།།
བཞི་པ་སྐད་ཅིག་སྦྱོར་ལ་མཚན་ཉིད་ནི། མཐར་གྱིས་སྦྱོར་བའི་སྟོབས་ལས་བྱུང་བའི་
སེམས་དཔའི་རྣལ་འབྱོར་མཐར་ཐུག་གོ །མཚོན་བྱ་ནི། སྐད་ཅིག་གཅིག་མངོན་རྫོགས་བྱང་ཆུབ་ཅེས་སོ། །དབྱེ་ན་བཞི། ས་མཚམས་རྒྱུན་མཐའ་ཁོ་ན་ན་ཡོད་དོ།།
གསུམ་པ་ཆོས་ཀྱི་སྐུ་ལ་མཚན་ཉིད་ནི། མཁྱེན་གསུམ་གྱི་རྣམ་པ་བསྒོམས་པའི་སྟོབས་
ཀྱིས་ཐོབ་པའི་འབྲས་བུ་མཐར་ཐུག་གོ །མཚོན་བྱ་ནི། ཆོས་ཀྱི་སྐུ་དང་ཞེས་སོ། །དབྱེ་ན་སྐུ་བཞིའོ། །ས་མཚམས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ས་ཁོ་ན་ན་ཡོད་དོ། །དེ་རྣམས་ཀྱི་གྲངས་བསྡུས་པ་ནི་དེ་རྣམས་བརྒྱད་ཅེས་སོ། །དེ་ལ་མཁྱེན་པ་གསུམ་གྱི་གྲངས་ངེས་པའི་ཚུལ་ནི། ཐར་པ་ཙམ་དོན་དུ་གཉེར་བ་དང༌། ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་དོན་དུ་གཉེར་བ་ཀུན་གྱིས་ཐོག་མར་ཤེས་པར་བྱ་ཞིང༌། གཏན་ལ་དབབ་པར་བྱ་བའི་གཞི་འཕགས་པའི་བདེན་པ་བཞི་མི་རྟག་སོགས་རྣམ་པ་བཅུ་དྲུག་གི་སྒོ་ནས་སྒོམ་པ་ནི། ཉན་ཐོས་དང་རང་སངས་རྒྱས་རྣམས་ཀྱི་དགྲ་བཅོམ་པའི་འབྲས་བུ་ཐོབ་པར་བྱེད་པ་ལ་ངེས་པར་དགོས་ཤིང༌། དེ་ཙམ་གྱིས་དགྲ་བཅོམ་པའི་འབྲས་བུ་ཐོབ་པར་བྱེད་ནུས་པ་དང༌། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་ཀྱིས་ཀྱང་ལམ་ཤེས་སྒོམ་པའི་སྔོན་དུ་རྣམ་པ་བཅུ་དྲུག་སྒོམ་པ་སྔོན་དུ་འགྲོ་དགོས་ཤིང༌། དེ་ཡང་ཉན་ཐོས་ཀྱི་རིགས་ཅན་རྗེས་སུ་གཟུང་བར་བྱ་བ་དང༌། རང་ཉིད་འཁོར་བ་མཐའ་དག་ལ་ཡིད་འབྱུང་བསྐྱེད་པའི་ཕྱིར་དུ་གཞི་དེ་ལྟ་བུ་ཤེས་པ་དགོས་ཤིང༌། མེད་ན་མི་འབྱུང་བ་དང༌། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔས་རྣམ་མཁྱེན་དུ་བགྲོད་པའི་ལམ་ལེགས་པར་ཤེས་པ་ཞེས་པའི་ཐ་སྙད་འཐོབ་པ་དང༌། འཇིག་རྟེན་མཐའ་དག་གི་དོན་སྒྲུབ་པ་ལ་ཐེག་པ་གསུམ་གྱི་ལམ་ཤེས་པ་དགོས་ཤིང་དེ་མེད་ན་མི་ནུས་པ་དང༌། རིགས་ཅན་གསུམ་ག་ལ་ཆོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་རྫོགས་པར་བསྐོར་བ་ལ་རྣམ་མཁྱེན་ངེས་པར་དགོས་ཤིང་དེ་མེད་ན་མི་ནུས་པས། འཕགས་པ་བཞིའི་བཞེད་དོན་སྒྲུབ་པའི་ཆ་ནས་ཀྱང༌། མཁྱེན་པ་གསུམ་དུ་གྲངས་ངེས་ལ། ཐེག་པ་ཆེན་པོ་པས་ཉམས་སུ་བླང་བར་བྱ་བའི་མཁྱེན་པ་ལ་ 1 ཞོལ། ཤོག ༤༠ བ ༡ སྦྱོར་བ་ལ་

དགོས་དོན་བསྡུས་དོན་བཤད་པ། 57
ཡང་གསུམ་ངེས་པར་དགོས་ཤིང་དེ་ལས་མང་བ་མི་དགོས་པའི་ཕྱིར་རོ། །སློབ་དཔོན་འཕགས་པས། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔས་ཉན་ཐོས་ཀྱི་ལམ་ཤེས་མཐོང་གིས་བལྟས་ནས་འདའ་བའི་དོན་བཤད་པ་དང༌། ཐེག་པ་གསུམ་ཆར་འཐོབ་པའི་རྒྱུ་ཞེས་སོགས་ལས་ན། གཞི་ཤེས་དང་ལམ་ཤེས་སོ་སོ་སྐྱེ་བོ་ལ་མེད་པ་ལྟར་མངོན་ནོ། །སྦྱོར་བ་བཞིའི་གྲངས་ངེས་པ་ནི། ཉོན་མོངས་པ་དང་ཤེས་བྱའི་སྒྲིབ་པ་མ་ལུས་པ་འཇོམས་པར་བྱེད་པ་ལ། མཁྱེན་གསུམ་གྱི་རྣམ་པ་རྫོགས་པར་སྒོམ་དགོས་ལ། དེ་ལ་ཡང་གོམས་པ་དབང་གྱུར་ཐོབ་པའི་ཆེད་དུ་དང༌། གོམས་པ་རབ་ཀྱི་མཐར་ཕྱིན་པའི་སྒོམ་ཚུལ་གཉིས་སུ་འདུས་པས། སྦྱོར་བ་དང་པོ་གཉིས་དང༌། ཆོས་ཐམས་ཅད་སྐད་ཅིག་མ་གཅིག་ལ་མངོན་པར་རྫོགས་པ་བྱང་ཆུབ་པའི་ཆོས་སྐུ་དངོས་སུ་ཐོབ་པར་བྱེད་པ་ལ། དེའི་སྦྱོར་བའི་སྐབས་སུ་མི་རྟག་པ་ལྟ་བུ་གཅིག་ཡིད་ལ་བྱས་པ་ན། གཞན་རྣམས་ཡིད་ལ་བྱེད་པའི་རྩོལ་བ་མི་དགོས་པར། མཁྱེན་གསུམ་གྱི་རྣམ་པ་མཐའ་དག་ཡིད་ཡུལ་དུ་འཆར་བ་དགོས་ལ། དེ་ལ་སྔོན་དུ་རྩོལ་བས་རིམ་ཅན་དུ་གོམས་པར་བྱེད་པ་དགོས་པས་བརྟན་པ་ཐོབ་པའི་ཡན་ལག་སྦྱོར་བ་ཕྱི་མ་གཉིས་སུ་ངེས་པས། སྦྱོར་བ་བཞིར་ངེས་སོ། །དེའི་འབྲས་བུ་མཐར་ཐུག་པ་ལ་ཆོས་ཀྱི་སྐུ་ཞེས་བྱའོ།།
མངོན་པར་རྟོགས་པ་བརྒྱད་ཀྱི་གོ་རིམས་ངེས་པ་ནི། འགྲེལ་ཆེན་གྱི་ཆོས་སྐུའི་མཚམས་
སྦྱར་དུ། གང་གི་ཚེ་སྒྱུ་དང་གཡོ་ཐམས་ཅད་རྣམ་པར་སྤངས་པ་ལ་སོགས་པའི་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་རྣམས་ཀྱིས་ཇི་སྐད་དུ་བཤད་པའི་རིམ་གྱིས་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་འདི་ལ་ཆོས་ཐམས་ཅད་སྒྱུ་མ་དང་འདྲ་བ་ཉིད་དུ་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་ཀྱིས་རྗེས་སུ་རིག་པར་བྱེད་པ་དང༌། ལམ་གྱི་རྣམ་པ་ཤེས་པ་ཉིད་ཀྱིས་རྣམ་པར་དཔྱོད་པ་དང༌། ཐམས་ཅད་ཤེས་པ་ཉིད་ཀྱིས་འཇུག་པ་དང༌། རྣམ་པ་ཀུན་མངོན་པར་རྫོགས་པར་རྟོགས་པས་རྟོགས་པར་བྱེད་པ་དང༌། རྩེ་མོའ་མངོན་ ིཔར་རྟོགས་པས་སེམས་པ་དང༌། མཐར་གྱིས་པའི་མངོན་པར་རྟོགས་པས་འཇལ་བ་དང༌། སྐད་ཅིག་མ་གཅིག་པའི་མངོན་པར་རྟོགས་པས་ཉེ་བར་རྟོགས་པར་འགྱུར་བ་དང༌། ཆོས་ཀྱི་སྐུ་མངོན་
པར་1
བྱང་ཆུབ་པས་ཀྱང་བསྒོམ་པར་འགྱུར་བ་དེའི་ཚེ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་འདི་ལ་ཆོས་ཀྱི་སྐུའི་

1 ཞོལ། ཤོག ༤༡ བ ༥། གཙང་། ༤༢ ན ༥ མངོན་པར་རྫོགས་པར་

58 སྐབས་དང་པོའ་བཤད་པ། ིརང་བཞིན་གྱི་ཡོན་ཏན་ཐམས་ཅད་དང༌། ལོངས་སྤྱོད་རྫོགས་པའི་སྐུའི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་1

སངས་

རྒྱས་ཀྱི་ཞིང་དང༌། སྤྲུལ་པའི་སྐུའི་རང་གི་ངོ་བོ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཆོས་བླ་ན་མེད་པ་འཕྲིན་ལས་དང་བཅས་པ་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པ་རྙེད་དཀའ་བར་མི་འགྱུར་རོ། །ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཚིག་གི་དོན་ཡིན་ནོ་
2

ཞེས་བཤད་པས། མཁྱེན་པ་གསུམ་ནི་བཤད་པའི་རིམ་པ་ཡིན་ལ། འདིར་བཤད་པ་ནི་ཐེག་པ་ཆེན་པོ་པའི་གང་ཟག་གི་ཉམས་སུ་ལེན་པའི་རིམ་པ་བཤད་པ་ཡིན་པས་ཐོག་མར་རྣམ་པ་བཅུ་དྲུག་སྒོམ་པ་སྔོན་དུ་འགྲོ་ཞིང༌། དེ་ནས་ལམ་ཤེས་སྐྱེ་ལ། དེའི་རྗེས་སུ་ཆོས་བཅུ་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པར་འགྱུར་བས་སོ། །སྦྱོར་བ་དང་པོ་གཉིས་ཀྱང་སྐྱེ་རིམ་དང་ཕྱི་མ་གཉིས་ཀྱང་སྐྱེ་བའི་རིམ་པ་ཡིན་ནོ། །སྦྱོར་བ་དང་པོ་དང་གསུམ་པ་ཡང་སྐྱེ་བའི་རིམ་པ་དང༌། མཁྱེན་གསུམ་དང་སྦྱོར་བཞི་ནི་བཤད་པའི་རིམ་པའོ། །མངོན་པར་རྟོགས་པ་བརྒྱད་དུ་ངེས་པ་ནི་སྦྱོར་བ་བཞིས་བསྒོམ་པར་བྱ་བ་ནི། མཁྱེན་པ་གསུམ་གྱི་རྣམ་པར་ངེས་ལ། དེ་སྒོམ་ཚུལ་སྦྱོར་བ་བཞིར་ངེས་ཤིང༌། འབྲས་བུ་ཆོས་སྐུར་ངེས་པའོ།།
གཉིས་པ་རྒྱས་བཤད་ལ། མཁྱེན་པ་གསུམ་གྱི་ལུས་བཤད་པ་དང༌། སྦྱོར་བ་བཞིའི་ལུས་
བཤད་པ་དང༌། ཆོས་སྐུའི་ལུས་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ལ། རྣམ་མཁྱེན་གྱི་ལུས་དང༌། ལམ་ཤེས་ཀྱི་ལུས་དང༌། གཞི་ཤེས་ཀྱི་ལུས་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ལ། ཆོས་བཅུའི་རང་བཞིན། དེས་རྣམ་མཁྱེན་མཚོན་ཚུལ། གོ་རིམས་ངེས་པ། བསྟན་བཤད་སྦྱར་བའོ། །དང་པོ་ལ། བསམ་པ་དམ་བཅའ་དང༌། དེའི་དོན་སྒྲུབ་པའི་ཐབས་སྟོན་པ་གདམས་ངག་དང༌། དམ་བཅའི་དོན་སྒྲུབ་བྱེད་ཀྱི་སྒྲུབ་པའོ། །དང་པོ་ཐེག་ཆེན་སེམས་བསྐྱེད་ལ་མཚན་ཉིད་ནི་འཆད་པར་འགྱུར་རོ། །མཚོན་བྱ་ནི། སེམས་བསྐྱེད་པ་དང་དབྱེ་བ་ནི་ཉི་ཤ་རྩ་གཉིས་སོ། །ས་མཚམས་ཐེག་ཆེན་གྱི་ཚོགས་ལམ་ཆུང་ངུ་ནས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སའི་བར་རོ། །གཉིས་པ་ནི། མཚན་ཉིད་ཐེག་ཆེན་སེམས་བསྐྱེད་ཀྱི་ཆེད་དུ་གཉེར་བྱ་ཐོབ་པའི་ཐབས་མ་ནོར་བར་འདོམས་པའི་རྗོད་བྱེད་དོ། །མཚོན་བྱ་ཐེག་ཆེན་གྱི་གདམས་ངག་དང༌། དབྱེ་ན་བཅུའོ། །ས་མཚམས་ཐེག་ཆེན་གྱི་ཚོགས་ལམ་དུ་མ་ཞུགས་པའི་སྔ་རོལ་ནས་ཀྱང་ཡོད་

1 ཞོལ། ཤོག ༤༡ བ ༦། གཙང་། ཤོག ༤༢ ན ༦ མཚན་ཉིད་ཀྱི་
2 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༥༡ ཤོག ༡༦༦༥ ཕྲེང་། ༡༢

དགོས་དོན་བསྡུས་དོན་བཤད་པ། 59
ཅིང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སའི་བར་ཡོད་ལ། འདིར་བསྟན་པའི་གཙོ་བོ་ནི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་གསུང་ངོ༌།།གསུམ་པ་ལ། སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པའི་སྒོམ་བྱུང་གི་སྒྲུབ་པ་ཐོག་མ་ངོས་བཟུང་བ་དང༌། སྒྲུབ་
པ་སྤྱིའི་རྣམ་གཞག་གོ །དང་པོ་ཐེག་ཆེན་ངེས་འབྱེད་ཡན་ལག་གི་མཚན་ཉིད་ཐར་པ་ཆ་མཐུན་གྱི་རྗེས་སུ་སྐྱེས་པའི་ཐེག་ཆེན་གྱི་མངོན་རྟོགས་གང་མོས་སྤྱོད་ཀྱི་སས་བསྡུས་པའོ། །དབྱེ་ན་རྣམ་བཞི་དང༌། གཉིས་པ་ལ། སྒྲུབ་པའི་རྟེན་དང༌། བརྟེན་པ་བསྒྲུབ་པའོ། །དང་པོ་ཐེག་ཆེན་བསྒྲུབ་པ་ཡི་ནི་རྟེན་དུ་གྱུར་པའི་ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་ཀྱི་རང་བཞིན་དུ་གནས་པའི་རིགས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ཆོས་དབྱིངས་གང་ཞིག །ཐེག་ཆེན་སྒྲུབ་པའི་རྟེན་གཞི་བྱེད་པ། རྟེན་ཆོས་ཀྱི་སྒོ་ནས་དབྱེ་ན། འདིར་སྨོས་བཅུ་གསུམ་དང༌། ཐེག་ཆེན་གྱིས་ཚོགས་ལམ་མོ། །ས་མཚམས་འདིར་དངོས་སུ་བསྟན་པ་དྲོད་ནས་དང༌། སྤྱིར་ཚོགས་ལམ་ནས་རྒྱུན་མཐའི་བར་རོ།།
གཉིས་པ་ལ། སྒྲུབ་པའི་དམིགས་པ་དང༌། ཆེད་དུ་བྱ་བ་དང༌། སྒྲུབ་པའི་དབྱེ་བའོ། །དང་
པོ་དེའི་མཚན་ཉིད་ནི། སྒྲུབ་པའི་སྒྲོ་འདོགས་བཅད་པར་བྱ་བའི་གཞིའོ། །མཚོན་བྱ་དམིགས་པ་དག་དང༌། དབྱེ་ན་བཅུ་གཅིག་གོ །གཉིས་པ་ལ་མཚན་ཉིད་ནི། གང་གི་ཆེད་དུ་སྒྲུབ་པ་ལ་འཇུག་པའི་འབྲས་བུ་མཐར་ཐུག །དབྱེ་ན་ཆེན་པོ་གསུམ། ས་མཚམས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སའོ། །གཉིས་པ་ལ། ཐེག་ཆེན་སྒྲུབ་པའི་མཚན་ཉིད་ནི། ཐེག་ཆེན་སེམས་བསྐྱེད་ལ་བརྟེན་ནས་ཆེན་པོ་གསུམ་སྒྲུབ་པའི་བྱ་བའོ། །གོ་ཆའི་སྒྲུབ་པའི་མཚན་ཉིད་ཕར་ཕྱིན་རེ་རེའི་ནང་དུ་དྲུག་དྲུག་ཚང་བར་བསྡུས་ནས་ཉམས་སུ་ལེན་པའི་བྱང་སེམས་ཀྱི་བྱ་བའོ། །དབྱེ་ན་དྲུག །ས་མཚམས་ཐེག་ཆེན་གྱི་ཚོགས་ལམ་ནས་རྒྱུན་མཐའི་བར་རོ། །འཇུག་པའི་བྱ་བའི་སྒྲུབ་པའི་མཚན་ཉིད་ནི། ཐེག་པ་ཆེན་པོའ་རྒྱུ་འབྲས་ ིཀྱི་ཆོས་ཅི་རིགས་པ་སྦྱོར་བ་གཙོ་བོར་གྱུར་བའི་སྒོ་ནས་ཉམས་སུ་ལེན་པའི་བྱ་བའོ། །དབྱེ་ན་དགུ། ས་མཚམས་མོས་སྤྱོད་ཀྱི་ས་ནས་རྒྱུན་མཐའི་བར་རོ། །ཚོགས་ཀྱི་སྒྲུབ་པའི་མཚན་ཉིད་ནི། རང་འབྲས་བྱང་ཆེན་དངོས་སུ་འབྱིན་པའི་བྱ་བའོ། །དབྱེ་ན་བཅུ་བདུན། ས་མཚམས་ཆོས་མཆོག་ཆེན་པོ་ནས་རྒྱུན་མཐའི་བར་རོ། །ངེས་བར་འབྱུང་བའི་སྒྲུབ་པའི་མཚན་ཉིད་ནི། རྣམ་མཁྱེན་དུ་གདོན་མི་ཟ་བར་ངེས་པར་འབྱིན་པའི་དག་སའི་རྣལ་འབྱོར། དབྱེ་ན་བརྒྱད། ས་མཚམས་དག་པ་ས་གསུམ་ནའོ། །བཅས་རྣམས་ཞེས་པ་བཅུ་པོ་དེར་འདུས་པའི་དོན་ནོ།།

60 སྐབས་དང་པོའ་བཤད་པ། ིགཉིས་པ་ནི། རྒྱུས་འབྲས་བུ་མཚོན་པའི་ཚུལ་ལ་ཡང་ཅུང་ཟད་བཤད་དུ་ཡོད་ཀྱང༌། སློབ་
དཔོན་གྱི་བཞེད་པ་ནི། འགྲེལ་ཆེན་དུ། ཡུལ་གྱིས་ཡུལ་ཅན་མཚོན་པར་ཤིན་ཏུ་གསལ་ཏེ། དེའི་དགོས་པ་ཡང་དོན་དུ་གཉེར་བྱའི་རྣམ་མཁྱེན་དེའི་རང་བཞིན་ནི། ཆོས་བཅུ་པོ་འདི་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའོ་ཞེས་བཤད་པ་ན། དེ་རྟོགས་པའི་ཚུལ་ཡང་དང་པོར་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་མཆོག་ཏུ་སེམས་བསྐྱེད་དེ། སྒྲུབ་པ་བཞིའི་རིམ་པས་ཉམས་སུ་མྱོང་ནས་མཐར་ཆེན་པོ་གསུམ་མངོན་སུམ་གྱུར་པར་བསྟན་པས། རྣམ་མཁྱེན་དེ་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པར་བྱ་བའི་ཆོས་བཅུ་པོ་བསྟན་པ་ཙམ་གྱིས་ཐེག་པ་ཆེན་པོའ་ལམ་སྤྱིའི་ལུས་བློ་ཡུལ་དུ་ཤར་ནས། ཐོབ་བྱའི་འབྲས་བུའི་རང་བཞིན་ཤེས་པའི་ ིཆེད་དུ་ཡིན་ནོ།།
གསུམ་པ་ནི། དགོས་པའི་དབང་གིས་སྒྲུབ་པའི་རྟེན་བར་དུ་བསྟན་ཡང༌། སྐྱེ་རིམ་གྱི་
དབང་དུ་བྱས་ན་དང་པོར་རིགས་སད་དེ། བྱང་ཆུབ་ཀྱི་མཆོག་ཏུ་སེམས་བསྐྱེད། སྒྲུབ་པའི་གདམས་ངག་ཉན། གདམས་པའི་དོན་ཉམས་སུ་བླངས་པས་སྟོང་ཉིད་ལ་དམིགས་པའི་སྒོམ་བྱུང་གི་སྒྲུབ་པ་རྒྱུད་ལ་སྐྱེས་ལ། དེ་ཡང་དམིགས་པ་བཅུ་གཅིག་ལ་དམིགས་ཤིང༌། ཆེད་དུ་བྱ་བ་ཆེན་པོ་གསུམ་གྱི་ཆེད་དུ་ཡིན་ལ། ཉམས་སུ་ལེན་པའི་རིམ་པ་ཡང་སྒྲུབ་པ་བཞིའི་རིམ་པས་ཉམས་སུ་བླངས་པས། ཆོས་བཅུ་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་རྣམ་མཁྱེན་ཐོབ་པར་འགྱུར་བ་ཡིན་ནོ། །བཞི་པ་ནི། རྟེན་གྱི་གང་ཟག་ཐུབ་པའི་མངོན་རྟོགས་རྣམ་ཀུན་མཁྱེན་པ་ཉིད་དོ།།
གཉིས་པ་ལ། ཆོས་བཅུ་གཅིག་གིས་ལམ་ཤེས་མཚོན་པ་དང༌། བསྟན་བཤད་སྦྱར་
བའོ། །དང་པོ་ལ། ལམ་ཤེས་ཀྱི་ཡན་ལག་དང༌། ཡན་ལག་ཅན་གྱི་ལམ་ཤེས་སོ། །དང་པོ་ནི། ལམ་ཤེས་སྐྱེ་བའི་རྟེན་གེགས་དང་བྲལ་བ་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་འོད་ཀྱི་རང་བཞིན་གྱི་འོད་ཀྱིས། འདོད་གཟུགས་ཀྱི་ལྷའི་རྣམ་སྨིན་གྱི་འོད་མོག་མོག་པོར་བྱེད་པས་ང་རྒྱལ་སེལ་བ་དང༌། ལ་སོགས་པས་ལྷན་ཅིག་བྱེད་རྐྱེན་སེམས་བསྐྱེད་དང༌། རྒྱུ་རིགས་དང༌། རང་བཞིན་དང་བྱེད་ལས་རྣམས་ཀྱིས་ལམ་ཤེས་ཀྱི་རྒྱུ་དང་ངོ་བོ་དང་འབྲས་བུ་རྣམས་བཤད་དོ། །གཉིས་པ་ལ་གསུམ་གྱི་དང་པོ། སློབ་མ་ཉན་ཐོས་ཀྱི་ལམ་ཤེས་པའི་ལམ་ཤེས་ཀྱི་མཚན་ཉིད། ཁྱད་ཆོས་གསུམ་གྱིས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་པའི་མི་རྟག་སོགས་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པ་གང་ཞིག །ཉན་ཐོས་ཀྱི་རིགས་ཅན་རྗེས་སུ་

དགོས་དོན་བསྡུས་དོན་བཤད་པ། 61
བཟུང་བའི་ཆེད་དུ་ཤེས་པར་བྱ་བའི་མངོན་རྟོགས་སོ། །གཉིས་པ་བསེ་རུའི་ལམ་རང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ལམ་ཤེས་པའི་ལམ་ཤེས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་གཞན་འདྲ་བ་ལ། གཟུང་བྱ་ཕྱི་རོལ་དོན་གྱིས་དབེན་པར་རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་ཞེས་པ་དང། རང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་རིགས་ཅན་རྗེས་སུ་བཟུང་བའི་ཆེད་དུ་ཞེས་སོ། །གསུམ་པ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་ལམ་ཤེས་ལ་གཉིས་ཀྱི་དང་པོ་འདི་དང་གཞན་པའི་ཡོན་ཏན་གྱི་ཕན་ཡོན་ཆེ་བ་ཐེག་པ་ཆེན་པོའ་མཐོང་བའི་ལམ་གྱི་མཚན་ཉིད། སྲིད་ཞི་གཉིས་ཀའི་ ིམཐའ་འགོག་བྱེད་ཀྱི་བདེན་པ་མངོན་རྟོགས་སོ།།
གཉིས་པ་ལ་གཉིས་ཀྱི་དང་པོ་ཐེག་ཆེན་སྒོམ་ལམ་གྱི་བྱེད་པའི་མཚན་ཉིད། དེ་བསྒོམས་
སྟོབས་ཀྱིས་ཐོབ་པའི་ཕན་ཡོན་ནོ། །གཉིས་པ་ལ། ཟག་བཅས་སྒོམ་ལམ་དང༌། ཟག་མེད་སྒོམ་ལམ་མོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ་གྱི་དང་པོ། མོས་པ་སྒོམ་ལམ་གྱི་མཚན་ཉིད་ཡུམ་དོན་གསུམ་གྱི་འབྱུང་གནས་སུ་ཡིད་ཆེས་པའི་རྗེས་ལ་མངོན་རྟོགས་སོ། །ས་མཚམས་ས་དང་པོ་ནས་བཅུ་པའི་བར་རོ། །དབྱེ་ན་ཉེར་བདུན། དེའི་ཕན་ཡོན། བསྟོད་དང་བཀུར་དང་བསྔགས་པ་གསུམ་ནི། སངས་རྒྱས་དང་བྱང་སེམས་གོང་མ་རྣམས་མོས་པ་གསུམ་སྒོམ་པའི་བྱང་སེམས་ལ་ཆ་དེ་ནས་ཐུགས་དགྱེས་པའི་ཆ་དང༌། དངོས་གནས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་བརྗོད་པའི་ཆ་གང་རུང་ངོ༌།།
གཉིས་པ་བསྔོ་བ་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་བླ་ན་མེད་པའི་སྒོམ་ལམ་གྱི་མཚན་ཉིད། རང་གཞན་གྱི་
དགེ་རྩ་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་ཡན་ལག་ཏུ་སྒྱུར་བར་བྱེད་པའི་ཟག་པ་དང་བཅས་པའི་ཐེག་ཆེན་གྱི་རྗེས་ལ་མངོན་རྟོགས། དབྱེ་ན་བཅུ་གཉིས། ས་མཚམས་སྔ་མ་ལྟར་རོ།།
གསུམ་པ་རྗེས་སུ་ཡི་རང་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་བླ་ན་མེད་པའི་སྒོམ་ལམ་གྱི་མཚན་ཉིད། རང་
གཞན་གྱི་དགེ་བ་ལ་མངོན་པར་དགའ་བ། ཟག་པ་དང་བཅས་པའི་ཐེག་ཆེན་གྱི་རྗེས་ལ་མངོན་རྟོགས་སོ། །དབྱེ་ན་གཉིས། ས་མཚམས་སྔར་ལྟར་རོ། །གཉིས་པ་ལ་གཉིས་ཀྱི་དང་པོ། སྒྲུབ་པ་སྒོམ་ལམ་གྱི་མཚན་ཉིད་ཟག་པ་མེད་པའི་ཐེག་ཆེན་གྱི་རྗེས་ལ་མངོན་རྟོགས་གང༌། རྟོགས་པ་མཐར་ཐུག་པའི་ལག་རྗེས་འཇོག་བྱེད། དབྱེ་བ་ལྔ། གཉིས་པ་ཤིན་ཏུ་རྣམ་པར་དག་པ་ཞེས་བྱ་བའི་སྒོམ་པའི་ལམ་གྱི་མཚན་ཉིད། དེ་གང་སྤངས་པ་མཐར་ཐུག་པའི་ལག་རྗེས་འཇོག་བྱེད། དབྱེ་ན་དགུ། གཉིས་ཀའི་ས་མཚམས་ས་དང་པོ་ནས་བཅུ་པའི་བར་རོ། །གཉིས་པ་ནི། བྱང་ཆུབ་སེམས་

62 སྐབས་དང་པོའ་བཤད་པ། ིདཔའ་འཕགས་པ་མཁས་རྣམས་ཀྱི་མངོན་རྟོགས་ལམ་ཤེས་ཉིད་ནི་དེ་འདྲར་བཤད་དོ། །ལམ་ཤེས་ཡུལ་གྱི་སྒོ་ནས་དང༌། ངོ་བོའ་སྒོ་ནས་མཚོན་པ་ཅི་རིགས་སུ་བསྟན་ཏོ། །དེ་ཡང་རྣམ་མཁྱེན་ ིདུ་བགྲོད་པའི་ལམ་ལེགས་པར་ཤེས་པ་ཞེས་པ་ནི།1

ཐེག་པ་གསུམ་གའི་ལམ་ལེགས་པར་ཤེས་
ན་དེའི་གྲངས་སུ་འགྲོ་བ་ཡིན་གྱི། ལམ་ཉི་ཚེ་བ་འབའ་ཞིག་སྒོམ་པ་ནི་རྣམ་མཁྱེན་གྱི་རྒྱུར་འགྱུར་ཡང༌། རིང་བའི་ལམ་དུ་ཤེས་པར་བྱའོ།།
གསུམ་པ་ལ། གཞི་ཤེས་མཚོན་བྱེད་ཀྱི་ཆོས་དང༌། བསྟན་བཤད་སྦྱར་བའོ། །དང་པོ་ལ།
འབྲས་ཡུམ་ལ་ཉེ་རིང་གི་རྒྱུ་མཚན་དང༌། རྒྱུ་མཚན་དེ་ཉིད་སྒྲུབ་པ་དང༌། མི་མཐུན་པ་དང་གཉེན་པོའ་ཕྱོགས་ཀྱི་དབྱེ་བ་དང༌། གཞི་ཤེས་ཀྱི་སྦྱོར་བའོ། །དང་པོ་ལ་སྲིད་མཐའི་ལ་མི་གནས་པའི་ལམ་ནི། ཐབས་སྙིང་རྗེ་ཆེན་པོས་ཟིན་ཅིང་མི་རྟག་སོགས་མངོན་སུམ་དུ་ཤེས་པས་སྲིད་མཐའ་འགོག་པར་བྱེད་པ་ནི། སྲིད་ལ་མི་གནས་པའི་ལམ་ཤེས་སོ། །འདི་དག་སྔར་བྱང་སེམས་ཀྱི་མཐོང་སྒོམ་གྱི་ལམ་སྲིད་ཞིའི་མཐའ་འགོག་བྱེད་དུ་བསྟན་པ་ན། དེ་དག་འགོག་བྱེད་ཀྱི་ལམ་གང་ཡིན་སྙམ་པ་ལ་དོགས་པ་བཅད་ནས་མཚོན་བྱའི་དོན་གཞི་ཤེས་དང༌། མཚོན་བྱེད་ཀྱི་དོན་གཉིས་པོ་ལམ་ཤེས་ཀྱི་ཁྱད་པར་ཡིན་པས་སྙིང་རྗེས་ཞི་ལ་མི་གནས་པའི་གཞི་ཤེས་ཟེར་བ་ནི་ཐ་སྙད་ལོག་པར་སྦྱར་བའོ། །སྙིང་རྗེས་ཞི་ལ་མི་གནས་པའི་ལམ་ཤེས་ཀྱི་མཚན་ཉིད། ཀུན་རྫོབ་པ་ལ་ལྟོས་པའི་ཞི་བའི་མཐའ་འགོག་བྱེད་ཀྱི་རིགས་སུ་གནས་པའི་ཐེག་ཆེན་འཕགས་པའི་མངོན་རྟོགས། དེ་གཉིས་ཀ་ས་དང་པོ་ཡན་ཆད་ནས་སོ། །ཤེས་པས་ཞེས་པ། སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་འབའ་ཞིག་ལ་སྦྱར་བ་མི་འཐད་དེ། དེའི་དོན་འགྲེལ་ཆེན་དུ་ཤེས་རབ་ཀྱིས་འཁོར་བའི་སྐྱོན་མཐོང་བ་དང༌།2

ཞེས་
གསུངས་ལ། འཁོར་བའི་སྐྱོན་ཐ་སྙད་པའི་ཤེས་པས་མཐོང་བ་ཡིན་གྱི། དོན་དམ་ལ་དམིགས་པའི་རིགས་ཤེས་ཀྱིས་མཐོང་བ་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར་རོ།།
གཉིས་པ་ནི། ཐབས་མ་ཡིན་པས་རིང་བའི་གཞི་ཤེས་ཀྱི་མཚན་ཉིད། མི་རྟག་སོགས་
མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་གང༌། སྙིང་རྗེ་ཆེན་པོ་དང་བྲལ་ཞིང་བདེན་འཛིན་གྱིས་བཅིངས་

1 ཞོལ། ཤོག ༤༤ བ ༥ ཞེས་པ་ནི། ཐེག་པ་གསུམ་གའི་ལམ་ལེགས་པར་ཤེས་པ་ཞེས་པ་ནི། ཐེག་པ་གསུམ་གའི་ལམ་
2 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༥༡ ཤོག ༩༢༣ ཕྲེང་། ༢༠

དགོས་དོན་བསྡུས་དོན་བཤད་པ། 63
པའོ། །ཐབས་ཀྱིས་རིང་བ་མ་ཡིན་པའི་གཞི་ཤེས་ཀྱི་མཚན་ཉིད། དེ་གང༌། སྙིང་རྗེ་ཆེན་པོ་དང་སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་ཟིན་པའོ། །མི་རྟག་སོགས་རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་དེ་ཉིད་ཐབས་ཤེས་ཁྱད་པར་ཅན་དང་བྲལ་མ་བྲལ་གྱི་དབྱེ་བའི་སྒོ་ནས་མཚོན་པར་བྱེད་པ་ཡིན་ནོ། །མཚོན་བྱེད་ཀྱི་ཆོས་གཉིས་པོ་འདི་ཡང་ལམ་ཤེས་ཀྱི་སྐབས་ལ་དོགས་པ་གཅོད་པར་བྱེད་པ་ཡིན་ནོ།།
གསུམ་པ་ནི། གཞི་ཤེས་དེ་ཉིད་ཐབས་ཤེས་ཁྱད་པར་ཅན་དེ་དང་བྲལ་བ་དང༌། དེས་ཟིན་
པའི་སྒོ་ནས་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ཀྱི་གཞི་ཤེས་དང༌། གཉེན་པོའ་ཕྱོགས་ཀྱི་གཞི་ཤེས་དག་ཏུ་ཕྱེ་བ་ ིཡིན་གྱི། སྔ་མ་བདེན་འཛིན་དུ་འདོད་པ་ནི་རིགས་པའི་རྣམ་གཞག་མི་ཤེས་ཤིང༌། ལམ་བགྲོད་པའི་རིམ་པ་ལ་མི་མཁས་པས་དོར་བར་བྱ་བ་སྟེ། ཉན་ཐོས་ཀྱི་མཐོང་ལམ་ཆོས་ཅན། རྟོག་པར་ཐལ། བདེན་འཛིན་གྱི་ཤེས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན་གསལ་སྣང་མེད་པས། ཉོན་སྒྲིབ་ཀྱི་ས་བོན་གྱི་དངོས་གཉེན་བྱེད་པར་འདོད་པ་ཉམས་སོ། །གཞན་ཡང་ལོག་རྟོག་ཏུ་ཐལ། སྔ་མ་དེའི་ཕྱིར། འདོད་ན་ཞེན་ཡུལ་ལ་འཁྲུལ་བས་གང་ཟག་གི་བདག་འཛིན་དང༌། ཉམས་སུ་བླང་བྱ་ཡིན་མིན་ཁྱད་པར་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མེད་པར་འགྱུར་རོ། །ཐབས་ཤེས་ཁྱད་པར་ཅན་གྱིས་ཟིན་པའི་གཞི་ཤེས་དེ་ཉིད་ལ་གཉེན་པོའ་ཕྱོགས་ཀྱི་གཞི་ཤེས་ཞེས་བཤད་ཀྱི། སྟོང་ཉིད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་ལ་ ིགཉེན་པོ་གཞི་ཤེས་ཀྱི་ཐ་སྙད་འཕགས་སེང་གཉིས་ཀས་མ་མཛད་དོ།།
བཞི་པ་ལ་གཞི་ཤེས་སྦྱོར་བའི་དབྱེ་བ་དང༌། འཛིན་སྟངས་དང་འབྲས་བུའོ། །དང་པོ་ནི།
གཞི་ཀུན་རྫོབ་པའི་སྡོད་ལུགས་ཀྱི་ངོ་བོ་དང་ཁྱད་པར་ལ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་ཞེན་པ་དང༌། དོན་དམ་པའི་སྡོད་ལུགས་ལ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་ཞེན་པའི་གཉེན་པོར་སྒོམ་པའི་སེམས་དཔའི་རྣལ་འབྱོར་ནི་གཞི་ཤེས་ཀྱི་སྦྱོར་བ་དང༌། དབྱེ་ན་བཅུ། འདིར་ཁྱད་གཞིའི་སྒོ་ནས་སྦྱོར་ལམ་དང་སྦྱར་ཡང༌། ས་བཅུ་པའི་བར་དུ་ཡོད་དོ།།
གཉིས་པ་ནི། གཞིའི་དབྱེ་བ་དང༌། མཚན་མཚོན་དང༌། ཡུལ་ཅན་ལ་བདེན་ཞེན་འགོག་
པ་སྦྱོར་བ་དེའི་མཉམ་ཉིད་འཛིན་སྟངས་སོ། །ལྡོག་པས་དབྱེ་ན་བཞིའོ། །གསུམ་པ་ནི། དངོས་བསྟན་མཐོང་བའི་ལམ་གྱི་མཚན་ཉིད་སྤྲོས་བྲལ་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་བདེན་པ་མངོན་རྟོགས་ཆོས་དགུ་པོ་དེ་དག་གིས་ནི། མི་རྟག་སོགས་ཀྱི་རྣམ་པ་ཅན་གྱི་གཞི་ཤེས་དེ་ཉིད། དངོས་བསྟན་

64 སྐབས་དང་པོའ་བཤད་པ། ིདང་ཤགས་བསྟན་གཉིས་ཀའི་སྒོ་ནས་མཚོན་ནས་བསྟན་ལ། ཤེས་མཐོང་གིས་བལྟས་ནས་འདའ་བར་བྱ་བའི་མངོན་རྟོགས་བྱང་སེམས་ཀྱི་མཐོང་ལམ་གྱིས་བསྡུས་པ་ནི། དངོས་བསྟན་གྱི་མཐོང་ལམ་དེའི་ཤགས་ལ་བསྟན་པ་ཡིན་ནོ། །བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་རྒྱུད་ལ་ཤེས་པར་བྱ་བའི་མངོན་རྟོགས་དང༌། མངོན་དུ་བྱ་བའི་མངོན་རྟོགས་གཉིས་ལས། དང་པོ་ལ་ལམ་གསུམ་ག་ཡོད་ཀྱང་ཤེས་མཐོང་གིས་བལྟ་བ་ཙམ་དང༌། ཤེས་མཐོང་གིས་བལྟས་ནས་འདའ་བའི་མངོན་རྟོགས་ནི་བཤད་པ་ལྟར་རོ། །ཕྱི་མ་ནི། ཐར་པ་ཙམ་ཐོབ་པ་ལ་ངེས་པར་སྒོམ་མི་དགོས་ཤིང༌། ཤེས་སྒྲིབ་ཀྱི་གཉེན་པོར་ངེས་པར་སྒོམ་དགོས་པའི་ལམ་རྣམས་ཏེ། ཐབས་ཤེས་ཁྱད་པར་ཅན་རྣམས་སོ། །དེས་ན་ཤེས་མཐོང་གིས་བལྟ་བ་ཙམ་དང༌། བལྟས་ནས་འདའ་བར་བྱ་བའི་མངོན་རྟོགས་སྟོན་ན་མཐོང་ལམ་བསྟན་དགོས་ཀྱི་དེའི་རིགས་འདྲའི་སྒོམ་ལམ་སྟོན་པར་མི་རིགས་སོ། །ལམ་གང་མངོན་དུ་བྱ་བའི་ཆེད་དུ་མངོན་དུ་བྱེད་པའི་སློབ་ལམ་གྱི་གཙོ་བོ་སྟོན་ན་སྒོམ་ལམ་བསྟན་དགོས་ལ། དེའི་རྒྱུར་མཐོང་ལམ་ཡང་བསྟན་དགོས་པས་སོ། །དེས་ན་འདིར་དངོས་སུ་བསྟན་པའི་མཐོང་ལམ་འདའ་བྱེད་དང༌། ཤུགས་ལ་བསྟན་པ་ནི་འདའ་བྱའི་མངོན་རྟོགས་སོ། །གཉིས་པ་ནི། རྣམ་གཞག་གི་རྟེན་ཉན་ཐོས་དང་རང་སངས་རྒྱས་ལ་སོགས་པའི་མངོན་རྟོགས་དེ་འདྲ་ཀུན་ཤེས་ཉིད་དུ་འདོད་དོ། །སྡེབ་སྦྱོར་གྱི་དབང་ལས་འདི་ལྟར་བཤད་པར་ཟད་ཀྱི། མཐོང་ལམ་མཚོན་བྱེད་ཀྱི་ཆོས་ཐ་མ་ཡིན་པས། དེས་ན་དོན་ནི། མཐོང་ལམ་ཉན་ཐོས་ལ་སོགས་ཀྱི་ཞེས་པར་བཤད་ཅིང༌། འགྱུར་ཁ་ཅིག་ལས་དེ་ལྟར་སྦྱར་བ་ཡང་ཡོད་དོ།།
གཉིས་པ་ལ། དབང་དུ་བྱ་བ་རྒྱུ་འབྲས་དང༌། བརྟན་པ་རྒྱུ་འབྲས་སོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས་ཀྱི་
དང་པོ། རྣམ་རྫོགས་སྦྱོར་བ་ལ་གཉིས། མཚོན་བྱེད་ཀྱི་ཆོས་དང༌། བསྟན་བཤད་སྦྱར་བའོ། །དང་པོ་ལ། དགེ་རྩ་གསོག་པའི་རྟེན་གྱི་དབང་དུ་བྱས་ནས་སྤྱིའི་རྣམ་གཞག་དང༌། དགེ་རྩ་སྨིན་པའི་རྟེན་གྱི་དབང་དུ་བྱས་ནས་རྒྱུད་ལ་སྐྱེ་བའི་རིམ་པ་དངོས་སུ་བསྟན་པའོ། །དང་པོ་ལ། ལམ་ཤེར་ཕྱིན་གྱི་རྣལ་འབྱོར་སྒོམ་པའི་འཛིན་སྟངས་ཀྱི་དབྱེ་བ་དང༌། མཉམ་གཞག་གི་སྦྱོར་བ་དང༌། སྦྱོར་བ་སྒོམ་པའི་སྐྱོན་ཡོན་དང༌། ལམ་ཤེར་ཕྱིན་གྱི་རྣལ་འབྱོར་དུ་མཚོན་པའི་མཚན་ཉིད་དོ། །དང་པོ་ལ་སྦྱོར་བའི་རྣམ་པ་ནི། དེའི་འཛིན་སྟངས་ཀྱི་བྱེ་བྲག་སྟེ། དབྱེ་ན་བརྒྱ་བདུན་ཅུ་རྩ་གསུམ་མོ། །འདིར་

དགོས་དོན་བསྡུས་དོན་བཤད་པ། 65
བསྟན་པའི་རྣམ་པ་མཚོན་བྱར་བྱས་ནས་དེའི་མཚན་ཉིད་ཁ་བསྐང་བ་ནི། རྣམ་པ་ཞེས་བྱ་མཚན་ཉིད་དེ། ཞེས་པའི་དོན་མ་རྟོགས་པ་སྟེ། དེ་ནི་འཕགས་པའི་འགྲེལ་པར། གཉེན་པོའ་མཚན་ཉིད་ ིབསྟན་པར་བཤད་ཀྱི། རྣམ་པའི་མཚན་ཉིད་དུ་མ་བཤད་ཅིང༌། དེ་ལྟ་ན། གཞི་དང༌། གཉེན་པོ་དང༌། རྣམ་པ་གསུམ་ག་བསྟན་བཅོས་སུ་བཤད་པའི་སྐབས་དོན་སྟོར་བར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་རོ།།
གཉིས་པ་ནི། འདིར་དངོས་སུ་བསྟན་པའི་གཙོ་བོའ་སྦྱོར་བའི་མཚན་ཉིད་ཡུལ་ཡུལ་ཅན་ ིདང༌། གཞི་ལམ་རྣམ་གསུམ་བདེན་སྟོང་སྤྲོས་བྲལ་དུ་རྟོགས་པའི་ཞི་ལྷག་ཟུང་འབྲེལ་གྱི་རྣལ་འབྱོར་རོ། །འདིར་དངོས་སུ་བསྟན་པ་སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པའི་ཞི་ལྷག་ཟུང་འབྲེལ་གྱི་རྣལ་འབྱོར་དུ་བྱས་ནས། དེ་ཚོགས་ལམ་ནས་ཡོད་པར་འདོད་པ་ནི་ལམ་གྱི་རིམ་པ་ལ་མི་མཁས་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་འདྲའི་ལམ་ལ་ངེས་པར་སྦྱོར་ལམ་དྲོད་ཐོབ་དགོས་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཡང་བསྒོམ་བྱ་རྣམ་པ་དང༌། སྒོམ་བྱེད་སྦྱོར་བ་གཉིས་སུ་ཕྱེ་ནས་རྣམ་པ་བརྒྱ་བདུན་ཅུ་རྩ་གསུམ་སྦྱོར་བའི་སྒྲོ་འདོགས་གཅད་པར་བྱ་བའི་གཞི་དམིགས་པར་བྱས་ནས། དེ་ཐམས་ཅད་བདེན་སྟོང་དུ་བསྡུས་ནས་བསྒོམ་པ་རྣམ་རྫོགས་སྦྱོར་བའི་སྒོམ་ཚུལ་དུ་བྱེད་པ་ནི་ཤིན་ཏུ་མི་འཐད་དེ། རྣམ་རྫོགས་སྦྱོར་བས་རྣམ་པ་བརྒྱ་བདུན་ཅུ་རྩ་གསུམ་པོ་མཐའ་དག་རང་གི་རྣམ་པའི་འཛིན་སྟངས་སུ་ཤར་བར་བྱས་ནས་ཞི་ལྷག་ཟུང་འབྲེལ་གྱིས་སྒོམ་དགོས་པའི་ཕྱིར་རོ། །འདི་དག་ནི་ཚིག་དོན་གྱི་སྐབས་སུ་འཆད་པར་འགྱུར་བས་དེ་ཙམ་ལས་མ་སྤྲོས་སོ། །བཅས་རྣམས་དང་ཞེས་པས། སྦྱོར་བ་བསྒོམ་པ་དང༌། དགེ་རྩ་གསོག་པའི་རྟེན་གྱི་གང་ཟག་བསྟན་ཏོ། །སྦྱོར་བ་ལ་ཉི་ཤར་དབྱེ་བ་ནི་གནས་སྐབས་སུ་ཐོབ་པའི་ཡོན་ཏན་ལ་སོགས་པའི་དབྱེ་བ་ཡིན་གྱི། མཉམ་གཞག་འབའ་ཞིག་གི་དབྱེ་བ་མ་ཡིན་ནོ། །དེ་ལ་འདིར་སྦྱོར་ཞེས་པ་ནི། ཞི་ལྷག་ཟུང་དུ་འབྲེལ་བར་སྟོན་པ་ཡིན་པས་ཇི་སྙེད་པ་ལ་དམིགས་པའི་ཞི་ལྷག་ཟུང་འབྲེལ་ཚོགས་ལམ་ན་ཡང་ཡོད་ལ། ཇི་ལྟ་བ་ལ་དམིགས་པ་ནི་སྔར་ལྟར་རོ།།
གསུམ་པ་སྦྱོར་བའི་ཡོན་ཏན་གྱི་མཚན་ཉིད། དེ་བསྒོམས་སྟོབས་ཀྱིས་ཐོབ་པའི་ཕན་
ཡོན། དབྱེ་ན་བཅུ་བཞི། སྦྱོར་བའི་སྐྱོན་གྱི་མཚན་ཉིད་ནི། སྦྱོར་བ། སྐྱེ་བའམ་གནས་པའི་གེགས་བྱེད་དོ། །དབྱེ་ན་ཞེ་དྲུག་གོ །བཞི་པ་ལམ་ཤེར་ཕྱིན་གྱི་རྣལ་འབྱོར་གྱི་མཚན་ཉིད་ནི། འབྲས་བུའི་ཤེར་ཕྱིན་ཐོབ་བྱེད་ཀྱི་ཐབས་སུ་གྱུར་པའི་ཟུང་འབྲེལ་གྱི་སེམས་དཔའི་བྱ་བའོ། །དབྱེ་ན་དགུ་བཅུ་

66 སྐབས་དང་པོའ་བཤད་པ། ིརྩ་གཅིག་གོ །ས་མཚམས་ཐེག་ཆེན་གྱི་ཚོགས་ལམ་ནས་རྒྱུན་མཐའི་བར་རོ།།
གཉིས་པ་ལ། སྦྱོར་བ་སྐྱེས་པའི་གནས་སྐབས་དང༌། སྨིན་པའི་སྐབས་དང༌། རྟེན་གྱི་གང་
ཟག་དང༌། གང་ཟག་གི་སྒོམ་རིམ་མོ། །དང་པོ་ཐེག་ཆེན་ཐར་པ་ཆ་མཐུན་གྱི་མཚན་ཉིད་ནི། རྣམ་མཁྱེན་རང་རྒྱུད་ལ་བསྒྲུབ་པར་མཁས་པའི་སེམས་དཔའི་རྒྱུད་ཀྱི་ཆོས་མངོན་རྟོགས་སོ། །དབྱེ་ན་ལྔ། གཉིས་པ་ནི། འདིར་བསྟན་ཐེག་ཆེན་ངེས་འབྱེད་ཆ་མཐུན་གྱི་མཚན་ཉིད་ནི། ཐབས་ཀྱི་ཆོས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་པའི་སེམས་དཔའི་དོན་མངོན་རྟོགས། དབྱེ་ན་བཅུ་གཉིས།
གསུམ་པ་ནི། སློབ་པ་ཕྱིར་མི་ལྡོག་པའི་ཚོགས་ཀྱིས་བསྡུས་པའི་དགེ་འདུན་གྱི་མཚན་
ཉིད། གཟུགས་སོགས་འདུ་ཤེས་ལྡོག་པ་སོགས་རྟགས་གང་རུང་ཐོབ་པའི་སེམས་དཔའོ། །དབྱེ་ན་གསུམ། ས་མཚམས་དྲོད་ཡན་ཆད་ན་ཡོད་དོ། །བཞི་པ་ལ་གསུམ་གྱི་དང་པོ་ཆོས་སྐུའི་ལག་རྗེས་འཇོག་བྱེད་སྲིད་དང་ཞི་བ་མཉམ་པ་ཉིད་ཀྱི་སྦྱོར་བའི་མཚན་ཉིད། རྗེས་ཀྱི་སྐབས་སུ་ཡང་བདེན་འཛིན་མངོན་གྱུར་སྐྱེ་བའི་གོ་སྐབས་བཅོམ་པའི་སེམས་དཔའི་ཡེ་ཤེས་སོ།།
གཉིས་པ་ཞིང་དག་པ་བླ་ན་མེད་པའི་སྦྱོར་བའི་མཚན་ཉིད། རང་གང་དུ་འཚང་རྒྱ་འགྱུར་
གྱི་ཞིང་ཁྱད་པར་ཅན་འགྲུབ་པའི་སྨོན་ལམ་ལ་སོགས་པའི་དགེ་རྩ་ནུས་པ་མཐུ་ཅན་དུ་གྱུར་པའི་སེམས་དཔའི་ཡེ་ཤེས་སོ། །གསུམ་པ་ཐབས་མཁས་སྦྱོར་བའི་མཚན་ཉིད། འབད་རྩོལ་རགས་པ་ཞི་བའི་སྒོ་ནས་འཕྲིན་ལས་ལྷུན་གྱིས་གྲུབ་པའི་སེམས་དཔའི་ཡེ་ཤེས་སོ། །གཉིས་པ་ནི། ཆོས་བཅུ་གཅིག་པོ་དེ་དག་རྣམ་ཀུན་མངོན་རྫོགས་རྟོགས་པའི་སྦྱོར་བ་མཚོན་པར་བྱེད་པའི་ཆོས་སུ་ཤེས་པར་བྱའོ། །ཁ་ཅིག །ཐོག་མཐའ་བར་གསུམ་གྱི་བཅས་ཀྱི་སྒྲ་ཀུན་ལ་སྦྱར་ནས་བཅས་བཅུ་བཞིར་འབྱེད་པ་ནི་རྨོངས་པ་ངོ་མཚར་སྐྱེད་པའི་རྣམ་གཞག་གོ།
གཉིས་པ་རྩེ་སྦྱོར་ལ་བཞིའི་དང་པོ་སྦྱོར་ལམ་རྩེ་སྦྱོར་ནི། རྩེ་སྦྱོར་ཐོབ་པ་དེའི་རྟགས་
བཅུ་གཉིས་གང་རུང་ཐོབ་པའི་ངེས་འབྱེད་ཆ་མཐུན་དང་པོ་དང༌། སྟོང་གསུམ་གྱི་སེམས་ཅན་དང་མཉམ་པའི་སངས་རྒྱས་མཆོད་པ་པས་ལྷག་པ་ལ་སོགས་པའི་རྣམ་འཕེལ་བཅུ་དྲུག་ཚང་བའི་གཉིས་པ་དང༌། མཁྱེན་གསུམ་རྗེས་མཐུན་པ་རྫོགས་པའི་ཤེས་རབ་དང༌། གཞན་དོན་ལ་མི་ཕྱེད་པའི་བརྟན་པ་ཐོབ་པའི་གསུམ་པ་དང༌། མཐོང་ལམ་བསྐྱེད་པའི་ནུས་པ་སྨིན་པས་ཏིང་ངེ་འཛིན་

དགོས་དོན་བསྡུས་དོན་བཤད་པ། 67
མཐའ་ཡས་པའི་སེམས་ཀུན་ཏུ་གནས་པ་ཐོབ་པའི་ངེས་ཆ་བཞི་པ་དང༌། བཞི་ནི་རིམ་པ་བཞིན་དུ་དྲོད་རྩེ་སྦྱོར་སོགས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་དོ། །གཉིས་པ་དང་གསུམ་པ་མཐོང་ལམ་རྩེ་སྦྱོར་ཞེས་བྱ་བ་དང༌། སྒོམ་པ་ཞེས་བྱ་བའི་ལམ་རྩེ་སྦྱོར་གྱི་མཚན་ཉིད་རིམ་པ་བཞིན་དུ་མཐོང་སྤངས་རྟོགས་པའི་ས་བོན་གྱི་གཉེན་པོ་བྱེད་པའི་ཐེག་ཆེན་གྱི་བདེན་པ་མངོན་རྟོགས་དང་སྒོམ་སྤངས་རྟོགས་པའི་ས་བོན་གྱི་གཉེན་པོ་བྱེད་པའི་ཐེག་ཆེན་གྱི་རྗེས་ལ་མངོན་རྟོགས་སོ། །དབྱེ་ན་ལམ་གཉིས་པོ་སོ་སོ་ལ་རྣམ་པར་རྟོག་པ་རྣམ་པ་བཞིའི་གཉེན་པོ་རྣམ་པ་བཞི་དང་ངོ༌།།
བཞི་པ་བར་ཆད་མེད་1

རྩེ་ལོག་སྒྲུབ་དང་བཅས་པ་ནི། བར་ཆད་མེད་པའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་
གྱི་རྩེ་སྦྱོར་གྱི་མཚན་ཉིད་ནི། མཁྱེན་གསུམ་བསྡུས་སྒོམ་རབ་ཏུ་གྱུར་པའི་རྣལ་འབྱོར་གང༌། རྣམ་མཁྱེན་དངོས་སུ་སྐྱེད་བྱེད་དོ། །བསལ་བྱ་ལོག་པར་བསྒྲུབ་དང་བཅས་པ་འདིར་བསྟན་བསལ་བྱ་ལོག་སྒྲུབ་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ནི་འདིར་བསྟན་པའི་བདེན་གཉིས་ངོ་བོ་གཅིག་ལ་འདུར་མི་རུང་བར་འཛིན་པའི་ས་བོན་དང་མངོན་གྱུར་གང་རུང༌། དབྱེ་ན་བཅུ་དྲུག །གཉིས་པ་ནི། རྩེ་མོའ་མངོན་ ིརྟོགས་ཞེས་སོ།།
གཉིས་པ་བརྟན་པ་རྒྱུ་འབྲས་ལ། དང་པོ་མཐར་གྱིས་པ་ནི། བསྟན་བཤད་སྦྱར་བ་མཐར་
གྱིས་པ་ཞེས་དང༌། དབྱེ་ན། སྦྱིན་པའི་ཕར་ཕྱིན་གྱི་མཐར་གྱིས་པ་སོགས་རྣམ་པ་གསུམ་དང་རྣམ་པ་བཅུའོ། །གཉིས་པ་སྐད་ཅིག་སྦྱོར་ལ། བསྟན་བཤད་སྦྱར་བ་ནི། སྐད་ཅིག་མ་གཅིག་གིས་མངོན་རྫོགས་བྱང་ཆུབ་པ་ཞེས་དང༌། དབྱེ་ན། ལྡོག་མཚམས་མི་འདྲ་བའི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་ནི་ངོ་བོ་གཅིག་ལ་ལྡོག་པ་ཐ་དད་པ་རྣམ་པ་བཞིའོ། །ས་བདུན་པ་ཡན་ཆད་ན་ཡོད་པར་བཞེད་པ་ནི། སློབ་དཔོན་གྱི་དགོངས་པར་མི་སེམས་ལ། རྒྱུན་གྱི་ཐ་མ་ན་ཡང་དུས་ཆ་མེད་ཀྱི་སྐད་ཅིག་མ་ནི་མི་སྲིད་པས། བྱ་རྫོགས་ཀྱི་སྐད་ཅིག་མའི་ཐུང་མཐའོ། །སྦྱོར་བ་ཐ་མ་གཉིས་སྒོམ་ཚུལ་གྱི་མཚན་ཉིད་ལ་དཔྱད་ན་འདི་ལྟར་མངོན་སྟེ། རྒྱུན་མཐའི་སྔ་རོལ་ས་བཅུ་པའི་གནས་སྐབས་སུ་མཐར་གྱིས་པ་སྒོམ་པའི་ཚེ། མི་རྟག་པ་ལྟ་བུའི་ཆོས་གཅིག་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པ་ན། སྔོན་གོམས་པའི་ཤུགས་ཀྱིས་རྩོལ་བ་ཆེན་པོ་མི་དགོས་ཀྱང༌། རྩོལ་བ་ཅུང་ཟད་དང་བཅས་པས་མཁྱེན་གསུམ་གྱི་ 1 ཞོལ། ཤོག ༤༨ ན ༦ བར་ཆད་མེད་པའི་རྩེ་སྦྱོར་ལོག་སྒྲུབ་དང་

68 སྐབས་དང་པོའ་བཤད་པ། ིརྣམ་པ་མ་ལུས་པ་གོ་རིམས་མ་འཆོལ་བར་དཀྱུས་ཐོག་གཅིག་ལ་མངོན་སུམ་གྱི་ཡུལ་དུ་འགྱུར་ལ། འོན་ཀྱང་ཐད་ཀ་ཐད་ཀའི་སྐབས་སུ་ཡང་བསྒྲིམ་པའི་རྩོལ་བ་ཅུང་ཟད་དགོས་པར་ཤེས་པར་བྱའོ། །ཁ་ཅིག་གིས་མཐར་གྱིས་པའི་སྦྱོར་བས་ཆོས་བཅུ་གསུམ་རིམ་གྱིས་སྒོམ་པ་ཁོ་ན་ལ་འཆད་པ་ནི། སྐབས་དོན་བོར་བར་སེམས་ཏེ། རྣམ་པ་བརྒྱ་བདུན་ཅུ་རྩ་གསུམ་ལ་གོམས་པ་དབང་གྱུར་ཐོབ་དགོས་པའི་ཕྱིར། ཆོས་བཅུ་གསུམ་ཡང་ཇི་ལྟར་རིགས་པའི་གོ་རིམས་མ་འཆོལ་བར་སྒོམ་དགོས་མོད་ཀྱི། བཅུ་གསུམ་པོ་ནི་ཕལ་ཆེར་རྣམ་པ་བརྒྱ་བདུན་ཅུ་རྩ་གསུམ་མཉམ་གཞག་ཏུ་སྒོམ་པའི་རྗེས་ཀྱི་བྱ་བ་མཐར་གྱིས་པ་བརྟན་བྱེད་ཀྱི་ཡན་ལག་ཏུ་ཤེས་པར་བྱའོ། །རྗེས་ཀྱི་སྐབས་སུ་དཀོན་མཆོག་གསུམ་རྗེས་སུ་དྲན་པ་དང༌། གཏོང་སེམས་སྤེལ་བ་དང༌། སྤོང་བའི་སེམས་པ་ལ་དམིགས་པ་སོགས་སོ།།
སྐད་ཅིག་སྦྱོར་སྒོམ་པའི་སྐབས་སུ། ཇི་ལྟར་སྐྱེས་བུའི་ཟོ་ཆུན་རྒྱུད།1

།ཅེས་པའི་དཔེ་ལྟར་
ན། ཟག་མེད་ཀྱི་ཆོས་གཅིག་མངོན་སུམ་དུ་གྱུར་པ་ན། ལྷག་མ་རྣམས་ལ་སྒྲིམ་མི་དགོས་པར་དཀྱུས་གཅིག་ལ་གོ་རིམས་མ་འཆོལ་བར་མངོན་སུམ་དུ་འགྱུར་བའོ། །དེ་རྒྱུན་མཐའི་སྦྱོར་བའི་ལམ་གྱི་ཚེ་ཡིན་ལ། བར་ཆད་མེད་པའི་ལམ་གྱི་ཚེ་ནི། མངོན་པར་རྟོགས་པ་དེ་མ་ཐག་ནུས་པ་མཐུ་ཅན་གྱི་བདག་ཉིད་དུ་གྱུར་པའི་སྒོ་ནས་སྟོང་པ་ཉིད་ལ་མཉམ་པར་བཞག་བཞིན་པའི་ངང་ནས་རྣམ་མཁྱེན་སྐད་ཅིག་དང་པོར་འཕོ་བར་ཤེས་པར་བྱ་ལ་དེའི་ཚེ་ནི་བློ་ངོ་བོ་གཅིག་པོ་དེ་ཉིད་ཀྱིས་སྟོང་པ་ཉིད་ལ་འཁོར་བ་ཇི་སྲིད་པར་མི་ལྡང་བའི་ཚུལ་དུ་མཉམ་པར་བཞག་ལ། དེ་ཉིད་ཀྱི་ཚེ་ཤེས་བྱ་ཇི་སྙེད་པ་ཐམས་ཅད་ལག་མཐིལ་དུ་སྐྱུ་རུ་ར་བཞག་པ་ལྟར་མངོན་སུམ་དུ་གཟིགས་པ་ཡིན་ནོ། །སྐབས་འདིར་མ་ཟད་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པའི་ཚུལ་ཀུན་ཏུ་རྟོགས་པར་དཀའ་བས་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་ཡུན་རིང་དུ་མཉེས་པར་བྱས་པ་ལས་རྟོགས་པར་བྱ་བ་ཁོ་ནའོ།།
གསུམ་པ་ཆོས་སྐུའི་ལུས་བཤད་པ་ནི། དག་པ་གཉིས་ལྡན་གྱི་དབྱིངས་སུ་གྱུར་པའི་ངོ་བོ་
ཉིད་ཀྱི་སྐུ་དང༌། ངེས་པ་ལྔས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་པའི་ལོངས་སྤྱོད་རྫོགས་པའི་སྐུ་དང༌བཅས་པ་དང༌། དེ་བཞིན་དུ་གཉིས་ལས་གཞན་པ་ངེས་པ་ལྔས་ཁྱད་པར་དུ་མ་བྱས་པའི་གཟུགས་ཀྱི་སྐུ་མཐར་ཐུག་ 1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༤༩ ཤོག ༢༥ ཕྲེང་། ༨

དགོས་དོན་བསྡུས་དོན་བཤད་པ། 69

པ་མཆོག་གི་སྤྲུལ་པའི་སྐུ་ནི་ཐོབ་བྱའི་འབྲས་བུ་ཡིན་ལ། སོ་སོའ་མཚན་ཉིད་ཀྱང་དེས་ཤེས་པར་ ིབྱའོ། །བསྟན་བཤད་སྦྱར་བ་ནི། ཆོས་སྐུ་ཞེས་སོ། །སློབ་དཔོན་གྱི་བཞེད་པས་བསྟན་བཤད་སྦྱོར་བའི་ཚིག་ཏུ་ཡང་མཛད་མོད་ཀྱི། འདིས་སྐུ་བཞི་པ་བསྟན་པར་བྱས་ན་ཡང༌། བསྟན་བཅོས་ཀྱི་ཚིག་དོན་ལ་མ་ཞུགས་པའི་སྐྱོན་མེད་པར་བཞེད་པས་དེའི་ལྟར་ན། རྟོགས་པ་ཡེ་ཤེས་ཆོས་ཀྱི་སྐུའི་མཚན་ཉིད་ཇི་ལྟ་བ་དང་ཇི་སྙེད་པ་ལ་ལྟོས་ནས་གཟིགས་པ་མཐར་ཐུག་པའི་ཤེས་པའོ། །མཛད་པ་དང་བཅས་པ་ཆོས་སྐུའི་ཆོས་རྣམ་པ་བཞིར་ནི་ཡང་དག་པར་བརྗོད་པའོ། །འོག་ནས་འདིའི་དོན་བསྡུའི་སྐབས་སུ་སངས་རྒྱས་ལ་སོགས་པའི་ཡུལ་ཉིད་དུ་ཡེ་ཤེས་ལ་སོགས་པ་ལ་ལྟོས་ནས་ཞེས་པའི་དོན། ཡེ་ཤེས་ཀྱི་སོགས་ཁོང་ནས་ཡེ་ཤེས་འདོན་པ་བཀག་ནས། ཟག་པ་མེད་པའི་ཡེ་ཤེས་སྡེ་ཚན་ཉེར་གཅིག་ལ་ཡེ་ཤེས་ཆོས་སྐུ་དང༌། མཚན་དཔེས་སྤྲས་པའི་སྐུ་མཐར་ཐུག་པ་ལ་ལོངས་སྐུར་བཞག་ཅེས་སོགས་ཀྱི་དོན་དུ་འཆད་པ་གཉིས་ཀས་སློབ་དཔོན་གྱི་འགྲེལ་པ་ཞིབ་ཏུ་མ་མཐོང་བ་ཡིན་ཏེ། འདིའི་ཐད་ཀྱི་འགྲེལ་ཆེན་དུ། ཡེ་ཤེས་ཆོས་ཀྱི་སྐུ་དང༌། གཟུགས་སྐུ་གཉིས་ལ་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཚོགས་ལས་བྱུང་བ་དང༌། བསོད་ནམས་ཀྱི་ཚོགས་ལས་བྱུང་བ་དང༌། གཉིས་ཀའི་ཆ་ལས་བྱུང་བའི་དོན་དུ་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ།།
གསུམ་པ་བསྡུས་ཏེ་བཤད་པ་ནི། ཚིགས་བཅད་བཅོ་ལྔ་ཡོད་པ་དེ་ལ་ཚིག་ལེའུར་བྱས་
པ་དང་པོ་གཉིས་ཀྱིས་ནི་ཆོས་ཅན། ལུས་མདོར་བསྟན་པ་ཡིན་ཏེ། ལུས་དངོས་པོ་བརྒྱད་ཀྱི་རྐང་གྲངས་ཙམ་དུ་བསྡུས་པའི་ཕྱིར། ཚིག་ལེའུར་བྱས་པ་ལྷག་མ་བཅུ་གསུམ་གྱིས་ནི་ཆོས་ཅན། ལུས་རྒྱས་པར་བཤད་དེ། བརྒྱད་པོ་དེ་དག་ཉིད་ཀྱི་དོན་བདུན་ཅུའི་རྐང་གྲངས་ཙམ་དུ་བསྡུས་ནས་བཤད་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟར་ན་བཅོ་ལྔས་ལུས་ལེགས་པར་བཤད་པ་ཡིན་ནོ། །སྔར་ལྟར་བསྡུས་པ་དང་རྒྱས་པར་བཤད་པའི་ཕྱིར། བཞི་པ་རྒྱས་པར་མ་བཀྲོལ་བའི་རྒྱུ་མཚན་ནི། བསྡུས་པའི་དོན་གྱི་ཚིག་ལེའུར་བྱས་པ་འདི་རྣམས་ནི་ཆོས་ཅན། ཡན་ལག་རྒྱས་བཤད་འཆད་པའི་སྔ་རོལ་ཏུ་ཞིབ་ཏུ་རྣམ་པར་མ་བཀྲོལ་ལོ། །རྒྱུ་མཚན་དེ་ལྟར་བཀྲོལ་ན་ཡན་ལག་རྒྱས་བཤད་ཀྱི་འགྲེལ་པ་དང༌། ཟློས་པའི་ཉེས་པར་འགྱུར་དུ་དོགས་ནས་མ་བཀྲོལ་བའི་ཕྱིར། ཟློས་པར་འགྱུར་ཏེ། བསྟན་བཅོས་

70 སྐབས་དང་པོའ་བཤད་པ། ིམཛད་པ་ཉིད་ཀྱིས། སེམས་བསྐྱེད་པ་ནི་གཞན་དོན་ཕྱིར།1

།ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་འཆད་པར་
འགྱུར་བའི་བསྟན་བཅོས་རྒྱས་བཤད་ཀྱི་རྩ་ཚིག་མཐའ་དག་གིས་ལུས་འདི་འཆད་པས་སོ། །ཁྱབ་སྟེ། རྒྱས་བཤད་ཀྱི་ཚིག་མཐའ་དག་འཆད་ལ། དེ་དག་རྣམ་པར་བཤད་པས་ལུས་འདི་བཤད་པར་བསམས་པ་སྟེ་བཤད་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། ཁ་ཅིག །མདོར་བསྟན་རྒྱས་བཤད་ལ་ཟློས་སྐྱོན་རྩི་བ་འབྲེལ་བ་མེད་པས་སྐབས་འདིའི་རྩོད་སྤོང་མི་འཐད་ཅེས་ཟེར་བ་ནི། དོན་མ་རྟོགས་པའི་རྣམ་འགྱུར་རོ། །འོ་ན་ཡན་ལག་རྒྱས་བཤད་ཀྱི་འགྲེལ་པ་རྩ་བ་དང་ཟློས་པར་འགྱུར་ཏེ། དེས་ལུགས་རྒྱས་པར་འཆད་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེ་ན། རྩ་བའི་ཚིག་ཙམ་ལ་བརྟེན་ནས་དོན་རྫོགས་པར་ཁོང་དུ་ཆུད་ནུས་པ་རྣམས་ལ་མི་དགོས་མོད་ཀྱི། དེ་ལྟར་མི་ནུས་པ་རྣམས་ཀྱི་ཆེད་དུ་མཛད་པ་ཡིན་ནོ།།གསུམ་པ་ཚིག་དོན་ལ། མཁྱེན་པ་གསུམ་རྒྱས་པར་བཤད་པ་དང་། སྦྱོར་བ་བཞི་རྒྱས་
པར་བཤད་པ་དང༌། ཆོས་སྐུ་རྒྱས་པར་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ལ། དོན་དུ་གཉེར་བྱ་རྣམ་མཁྱེན་བཤད་པ་དང༌། དེར་བགྲོད་པའི་ལམ་ཤེས་བཤད་པ་དང༌། ལམ་ཤེས་རྣམ་པར་དག་བྱེད་ཀྱི་ཡན་ལག་གཞི་ཤེས་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ལ། མཚམས་སྦྱར་བ་དང༌། ཆོས་བཅུ་རྒྱས་པར་བཤད་པ་དང༌། སྐབས་བསྡུ་བའོ། །དང་པོ་ནི། དེ་ལྟར་བསྡུས་པའི་དོན་ཀུན་བསྟན་ནས། དང་པོར་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་བཤད་པར་བཞེད་དེ། སེམས་བསྐྱེད་སོགས་གསུངས་ཞེས་སོ། །རྣམ་མཁྱེན་དང་པོར་འཆད་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ། མངོན་པར་རྟོགས་པའི་རིམ་པ་མ་ལུས་པ་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པར་འདོད་པའི་གདུལ་བྱ་རྣམས་ཀྱིས་མཐར་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་ཐོབ་པར་བྱ་དགོས་པས་སོ། །དེ་དགོས་ཏེ། ཆེད་དུ་གཉེར་བྱའི་འབྲས་བུའི་གཙོ་བོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། རྒྱན་གྱི་ཆེད་དུ་བྱ་བའི་གདུལ་བྱ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་བླ་ན་མེད་པའི་བྱང་ཆུབ་འདས་པ་དང་ད་ལྟར་གྱི་སངས་རྒྱས་རྣམས་གཤེགས་པའི་རྗེས་སུ་མཐུན་པར་ཐོབ་པར་འདོད་པས་སོ། །ཐོག་མར་འཆད་རིགས་ཀྱང༌། སེམས་བསྐྱེད་དང་གདམས་ངག་སོགས་ཙམ་ཞིག་བཤད་པ་ཅི་ཡིན་ཞེ་ན། དེ་དག་འཆད་པར་རིགས་ཏེ། རྣམ་མཁྱེན་དེ་སྡུད་པའི་ཚིག་ལེའུར་བྱས་པ་རྣམ་པར་བཤད་པའི་སྒོ་ནས་ཡུལ་གྱིས་ཡུལ་ཅན་རྒྱས་པར་མཚོན་བཞེད་པའི་ཕྱིར། མཚམས་སྦྱར་འདི་ 1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༤༩ ཤོག ༥ ཕྲེང་། ༩

ཐོབ་བྱ་རྣམ་མཁྱེན་བཤད་པ། 71

དང་འདྲ་བར་འོག་མ་ཀུན་ལ་སྦྱར་ནས་བཤད་པ་བྱེད་པ་ནི། རྨོངས་པ་ངོ་མཚར་བསྐྱེད་པའི་རྣམ་གཞག་ཡིན་པས་མཁས་པས་འབད་པར་མི་བྱ་སྟེ། བ་གླང་གི་མཚན་ཉིད་ནོག་སོགས་འདུས་པའི་དོན་ལྟག་པར་ཤ་འཕུངས་པ་དང༌། མགྲིན་པར་པགས་པ་འཕྱང་བ་སོགས་ཀྱི་བཤད་པ་བྱེད་དགོས་པ་རེ་ཤིག་བསྟན་བཅོས་ཀྱི་གདུལ་བྱར་མི་རུང་བའི་ཕྱིར་རོ།།
གཉིས་པ་ལ་རྣམ་མཁྱེན་ཐོབ་པའི་ཆེད་དུ་དམ་བཅས་པའི་བསམ་པ་དམ་བཅའ་བཤད་
པ་དང༌། དམ་བཅའི་དོན་སྒྲུབ་པའི་ཐབས་སྟོན་པའི་གདམས་ངག་བཤད་པ་དང༌། གདམས་དོན་ཇི་ལྟར་སྒྲུབ་པའི་བསྒྲུབ་པ་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ལ། སྤྱིའི་དོན་དང༌། ཡན་ལག་གི་དོན་ནོ། །དང་པོ་ལ་ཐེག་ཆེན་སེམས་བསྐྱེད་སྐྱེ་བའི་རྟེན་དང༌། རྒྱུ་དང༌། ངོ་བོ་དང༌། ཕན་ཡོན་ནོ། །དང་པོ་ནི། སྨོན་སེམས་སྐྱེ་བའི་རྟེན་ནི། ཐེག་ཆེན་ལ་མོས་ཤིང་སངས་རྒྱས་ཐོབ་པར་འདོད་པའི་ལྷ་དང་ཀླུ་ལ་སོགས་པ་ལ་ཡང་སྐྱེའོ། །འཇུག་པ་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་བྱང་ས་དང༌། ལམ་སྒྲོན་དུ་དེའི་རྟེན་སོ་ཐར་གྱི་སྡོམ་པ་དགོས་པར་བཤད་པ་ནི། རྟེན་ཁྱད་པར་ཅན་གྱི་དབང་དུ་བྱས་པ་ཡིན་གྱི། འདོད་པའི་ལྷའི་རྟེན་དང༌། གོང་མའི་རྟེན་ཅན་གྱི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཁ་ཅིག་གི་རྒྱུད་ལ་ཡང་ཡོད་པའི་ཕྱིར་རོ།།
གཉིས་པ་ནི། བསླབ་བཏུས་ལས། སངས་རྒྱས་ཀྱི་སྐུ་མཐོང་ནས་འདི་ལྟ་བུ་ཐོབ་ན་སྙམ་
པ་དང་སངས་རྒྱས་དང་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་ཀྱི་མཐུ་བསམ་གྱིས་མི་ཁྱབ་པ་མཐོང་ཐོས་སོགས་དང༌། ཐེག་ཆེན་གྱི་བསྟན་པ་ནུབ་པ་མ་བཟོད་པ་དང༌། སེམས་ཅན་སྡུག་བསྔལ་གྱིས་མནར་བ་ལ་མ་བཟོད་ནས་སེམས་བསྐྱེད་པའི་ཚུལ་བཞི་བཤད་ལ། རྒྱུ་བཞི་དང༌། རྐྱེན་བཞི་དང༌། སྟོབས་བཞི་ལས་སྐྱེ་བར་བཤད་པ་རྣམས་ནི། རྒྱུ་རྐྱེན་མཐའ་ཆོད་པའི་ཡན་ལག་ཏུ་ཡིན་ལ། གཞན་གསུམ་ཡང་སངས་རྒྱས་དོན་གཉེར་གྱི་སེམས་བསྐྱེད་ཙམ་ཞིག་ཡིན་མོད། འདིར་དངོས་སུ་བསྟན་པ་ནི་སྤྱོད་པའི་རྟེན་བྱེད་པའི་སེམས་བསྐྱེད་ཀྱི་གཙོ་བོ་མཚན་ཉིད་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པ་ཡིན་པས། སེམས་ཅན་གྱི་སྡུག་བསྔལ་མ་བཟོད་ནས་དེ་དང་བྲལ་བར་འདོད་པའི་སྙིང་རྗེས་ཀུན་ནས་བསླངས་པ་ངེས་པར་དགོས་པ་ཡིན་ནོ།།
གསུམ་པ་ལ། མཚན་ཉིད་དང༌། དབྱེ་བ་དང༌། སྨོན་འཇུག་གི་ཁྱད་པར་རོ། །དང་པོ་ནི།

72 སྐབས་དང་པོའ་བཤད་པ། ིགཞན་གྱི་དོན་དུ་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་དོན་གཉེར་གྱི་འདུན་པ་དང༌མཚུངས་ལྡན་གྱི་སེམས་ཁྱད་པར་ཅན་ནོ། །འདི་བསྐྱེད་པ་ལ་གཞན་དོན་དོན་གཉེར་དང༌། བྱང་ཆུབ་དོན་གཉེར་གྱི་བསམ་པ་སྦྱོང་བའི་ཚུལ་ལ་སོགས་པ་ནི་རྗེ་བཙུན་བློ་བཟང་གྲགས་པའི་དཔལ་བཟང་པོའ་ཞལ་སྔ་ ིནས་མཛད་པའི་མངོན་པར་རྟོགས་པའི་རྒྱན་གྱི་ལམ་1

གྱི་རིམ་པ་ལས་ཤེས་པར་བྱའོ། །གཉིས་པ་
ནི། སྨོན་པ་དང་འཇུག་པའི་སེམས་སོ།།
གསུམ་པ་ནི། སྒོམ་རིམ་ལས། འགྲོ་བ་དེ་དག་ལ་ཕན་པའི་ཕྱིར་སངས་རྒྱས་སུ་གྱུར་ཅིག་
ཅེས་གང་ཐོག་མར་དོན་དུ་གཉེར་བ་དེ་ནི། སྨོན་པའི་སེམས་སོ། །གང་ཕན་ཆད་སྡོམ་པ་བཟུང་སྟེ་ཚོགས་རྣམས་ལ་ཞུགས་པ་དེ་ནི་ཞུགས་པའི་སེམས་སོ།2

།ཞེས་གསུངས་པ་དང༌། སྤྱོད་འཇུག་
ལས་དེ་གཉིས་ཀྱི་དཔེ་མཛད་པ་ནི། འགྲོ་བར་འདོད་དང་འགྲོ་བ་ཡི། །བྱེ་བྲག་ཇི་ལྟར་ཤེས་པ་ལྟར། །དེ་བཞིན་མཁས་པས་འདི་གཉིས་ཀྱི། །བྱེ་བྲག་རིམ་བཞིན་ཤེས་པར་བྱ།3

།ཞེས་གྲོང་ཁྱེར་
དེར་བགྲོད་པར་བྱའོ་སྙམ་པ་གཞིར་བྱས་པ་ལ་གོམ་པ་འདོར་བ་ལ་སོགས་པའི་ལུས་ཀྱི་བྱ་བས་དངོས་སུ་ཟིན་པ་དང༌། མ་ཟིན་པ་གཉིས་སུ་ཡོད་པ་ལྟར་སེམས་བསྐྱེད་ཀྱི་སྤྱིའི་མཚན་ཉིད་ཞུགས་པར་ཁྱད་པར་མེད་པ་ལ། སྤྱོད་པ་ཉམས་སུ་ལེན་པའི་བྱ་བས་དངོས་སུ་ཟིན་པ་དང༌། མ་ཟིན་པ་གཉིས་སུ་དབྱེ་བ་ནི་ལུང་སྔ་མའི་ཡང་དོན་ཡིན་ལ། འཇུག་སྡོམ་བླངས་ནས་སྤྱོད་པ་ལ་སློབ་པའི་ཚེ་སྨོན་སེམས་མེད་པར་འདོད་པ་ནི་དེ་དག་གི་དོན་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་ཡང་འདི་ལྟར་འཇུག་སྡོམ་བཟུང་བའི་རྗེས་སུ་ཡང་སྤྱོད་པ་ལ་སློབ་པ་ལ་བློའ་འཇུག་ཚུལ་གཉིས་ཡོད་དེ། སེམས་བསྐྱེད་ཀྱིས་ ིཀུན་ནས་བསླངས་པ་ཙམ་དུ་མ་ཟད་གཏོང་བའི་སེམས་པ་སྤེལ་བའི་རྣམ་པ་ཤར་བའི་དུས་ཉིད་ན། རྣམ་མཁྱེན་དོན་གཉེར་གྱི་དྲན་འདུན་དུ་རེ་དངོས་སུ་ཡོད་པ་ནི་སྤྱོད་པ་ཉམས་ལེན་གྱི་བྱ་བས་དངོས་སུ་ཟིན་པའི་དོན་ཡིན་ལ། དེ་ལྟ་བུ་མེད་པའི་དུས་ན་དངོས་སུ་མ་ཟིན་པའོ།།
དེས་ན་སྨོན་སེམས་ནི་ཚོགས་ལམ་ནས་བཟུང་སྟེ་ས་ཐོབ་ནས་ཀྱང་ཁས་བླངས་པ་ལ་

1 ཞོལ། ཤོག ༥༡ བ ༣ རྒྱན་གྱི་རིམ་པ་ལས་
2 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༦༤ ཤོག ༧༣ ཕྲེང་། ༩
3 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༦༡ ཤོག ༩༥༣ ཕྲེང་། ༨

ཐོབ་བྱ་རྣམ་མཁྱེན་བཤད་པ། 73

ཉེས་པ་མེད་པར་མངོན་ཏེ། ས་ཐོབ་ནས་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་དོན་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་ཀྱང༌། དེས་དངོས་སུ་མ་ཟིན་པའི་སེམས་བསྐྱེད་སྐབས་དུ་མར་འབྱུང་བའི་ཕྱིར་རོ། །འཇུག་སྡོམ་དང་འཇུག་སེམས་གཉིས་འགལ་ཡང་དེ་བསྐྱེད་པ་ནི་སྡོམ་པ་བཟུང་པའི་དབང་ཁོ་ན་ལས་ཤེས་པར་བྱའོ། །འཇུག་སེམས་ནི་ཚོགས་ལམ་ནས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སའི་བར་རོ། །འདིར་བཤད་པ་ཀུན་རྫོབ་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་ཀྱི་དབྱེ་བ་ཡིན་གྱི། དོན་དམ་པའི་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་ཀྱི་དབྱེ་བ་ནི་མིན་ལ། དེ་གཉིས་ཀྱི་ཁྱད་པར་ནི་བླ་ན་མེད་པའི་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་དོན་དམ་པའི་གནས་ལུགས་ཙམ་ལ་སེམས་པ་མིན་པར་ཀུན་རྫོབ་པའི་སྐུ་ལ་ཡང་སེམས་པ་ནི་སྔ་མ་ཡིན་ལ། བྱང་ཆུབ་ཀྱི་དོན་དམ་པའི་གནས་ལུགས་འབའ་ཞིག་ལ་ཆུ་ལ་ཆུ་བཞག་གི་ཚུལ་དུ་སེམས་པ་ནི་ཕྱི་མ་སྟེ། དེ་ནི་མཐོང་ལམ་ཐོབ་ཡན་ཆད་ན་ཡོད་ཀྱི་སོ་སོ་སྐྱེ་བོ་ལ་མེད་དོ། །བཞི་པ་ནི། གནས་སྐབས་ངན་འགྲོའ་རྒྱུ་སྔར་ ིབསགས་འདག་ཅིང་ཕྱི་མ་འཕྲོ་འཆད་པ་དང༌། བདེ་འགྲོའ་རྒྱུ་གསར་དུ་གསོག་ཅིང་སྔར་བསགས་ ིཔ་རྣམས་ཟད་པའི་མཐའ་མེད་པ་དང༌། ལྷ་དང་བཅས་པའི་འཇིག་རྟེན་གྱིས་ཕྱག་བྱ་བའི་འོས་སུ་འགྱུར་བ་དང༌། མཐར་བླ་ན་མེད་པའི་བྱང་ཆུབ་ཐོབ་པ་སོགས་ཀྱི་ཕན་ཡོན་ནོ།།
གཉིས་པ་ལ་དཀྱུས་མ་མཚན་ཉིད་དམིགས་པ་དང་བཅས་པ་བཤད་པ་དང༌། འཕྲོས་དོན་
དབྱེ་བ་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ལ། མཚན་ཉིད་དང༌། དེ་ངེས་པའི་ཡན་ལག་དམིགས་པའོ། །དང་པོ་ལ། སྤྱིའི་མཚམས་སྦྱར་བ་དང༌། རྩ་བ་དང༌། འགྲེལ་པའོ། །དང་པོ་ནི། སེམས་བསྐྱེད་པ་རང་གི་ངོ་བོ་དེའི་དམིགས་པ་དང་བཅས་པ། གཉིས་པ་ནི། འདིར་བསྟན་ཐེག་པ་ཆེན་པོའ་སེམས་བསྐྱེད་ ིཔ་ནི་མཚོན་བྱའོ། །སེམས་ཅན་གཞན་སྡུག་བསྔལ་མཐའ་དག་ལས་གྲོལ་བའི་དོན་གྱི་ཕྱིར་དུ་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་འདོད་པ་དང་མཚུངས་ལྡན་གྱི་སེམས་ཁྱད་པར་ཅན་མཚན་ཉིད་དོ། །འདིར་དོན་དངོས་སུ་ཐེག་ཆེན་སེམས་བསྐྱེད་བསྟན་ནས་དེ་ལ་འདོད་པའི་སྒྲས་བསྟན་པ་ནི་དགོས་པ་ཁྱད་པར་ཅན་གྱི་དོན་དུ་ཡིན་ཏེ། མིང་འདི་ཙམ་གྱིས་འཕངས་པའི་གཞན་དོན་འདོད་པ་དང། བྱང་ཆུབ་འདོད་པ་གཉིས་ཀྱི་དོན་འདིར་ཤགས་ལ་བསྟན་ཏེ། དེ་ཡང་གཞན་དོན་འདོད་པ་སེམས་བསྐྱེད་ཀྱི་རྒྱུར་དགོས་པ་དང༌། བྱང་ཆུབ་འདོད་པ་གྲོགས་སུ་དགོས་པར་ཤེས་པའི་ཆེད་ཡིན་ཏེ་འཆད་པར་འགྱུར་རོ། །དེས་ན་འདོད་དོ། །གང་ན་བླ་ན་མེད་པའི་བྱང་ཆུབ་བོ། །གང་

74 སྐབས་དང་པོའ་བཤད་པ། ིགི་ཆེད་དུ་ན། གཞན་གྱི་དོན་དུའོ་ཞེས་པས་དོན་དུ་གཉེར་བྱ་བྱང་ཆུབ་དང་གཞན་དོན་གཉིས་བྱང་ཆུབ་སྔོན་ལ་འབྱུང་ཡང་དེ་གཉིས་དོན་གཉེར་གྱི་བསམ་པ་ནི་གོ་རིམས་ལྡོག་སྟེ་བསྐྱེད་དགོས་པར་ཤེས་པར་བྱའོ།།
གསུམ་པ་ལ། ཚིག་དོན་དང༌། རྩོད་པ་སྤང་བའོ། །དང་པོ་ནི། གཞན་གྱི་དོན་གྱི་ཕྱིར་ཏུ་
ཐོག་མར་རང་ཉིད་སངས་རྒྱས་སུ་གྲུབ་ནས་རིགས་ཅན་གསུམ་གྱི་སྐལ་བ་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་འབད་པར་བྱའོ་སྙམ་དུ་སེམས་བསྐྱེད་པ་ཆོས་ཅན། གཉིས་སུ་ཡོད་དེ། གཞན་གྱི་དོན་དུ་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་འདོད་པའི་མཚན་ཉིད་ཞུགས་པའི་སྨོན་པ་སེམས་བསྐྱེད་དང༌། འཇུག་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་རྣམ་པ་གཉིས་སོ།།
གཉིས་པ་ལ། རྩོད་པ་དང༌། ལན་ནོ། །དང་པོ་ནི། ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་
འདོད་པའི་དོན་གཉེར་གྱི་འདུན་པ་ཆོས་ཅན། ཇི་ལྟར་ན་སེམས་བསྐྱེད་པ་ཡིན་པར་འགྱུར་ཏེ། མ་ཡིན་པར་ཐལ། སེམས་ལས་བྱུང་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་སྟེ། བྱང་ཆུབ་འདོད་པ་ནི་དེ་དོན་དུ་གཉེར་བ་དགེ་བའི་ཆོས་ལ་འདུན་པ་ཡུལ་སོ་སོར་ངེས་པའི་ནང་ཚན་འདུ་བྱེད་ཀྱི་ཕུང་པོས་བསྡུས་པ་ཡིན་ལ། སེམས་བསྐྱེད་པ་ནི་སེམས་གང་ཞིག་ཡུལ་ཁྱད་པར་དུ་འཕགས་པ་དོན་གཉིས་ཡུལ་དུ་སྣང་བ་ཅན་དུ་འབྱུང་བ་མ་ཡིན་ནམ་སྟེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེ་ན། རྩོད་པ་འདིའི་དོན་ལ་ཚིག་འབའ་ཞིག་ལ་འཆེལ་བ་དག་ན་རེ། སེམས་བསྐྱེད་འདོད་པར་བཞག་པ་ལ་འདོད་པ་སེམས་བསྐྱེད་མ་ཡིན་པར་ཐལ་བ་འཕེན་པ་ཁོ་ན་མེད་པའོ་ཞེས་ཟེར་བ་ནི་རྩོད་པ་པོའ་བསམ་པ་ལ་ཡང་འདོད་པ་ ིསེམས་བསྐྱེད་ཀྱི་མཚན་ཉིད་དུ་བཞག་པར་རྩོད་པ་ན། མཚན་ཉིད་དེ་གང་ལ་ཞུགས་པའི་མཚན་གཞི་འདོད་པ་དེ། སེམས་བསྐྱེད་དུ་ཁས་ལེན་དགོས་སྙམ་པ་རྟོག་པ་དང་ལྡན་པ་ཡིན་ན། འབྱུང་བས་ཁས་ལེན་མེད་པའི་གོ་སྐབས་ག་ལ་ཡོད། སློབ་དཔོན་ཁས་ལེན་མེད་པའི་རྩོད་པ་བཀོད་ནས་དེའི་ལན་འདེབས་པ་ཕོངས་ནས་བསྟན་བཅོས་རྩོམ་པ་ནི་མ་ཡིན་ནོ། །ཐལ་བ། དེའི་ཁྱབ་པ་སློབ་དཔོན་གྱིས་ཀྱང་ཞལ་གྱིས་བཞེས་པས་ལན་གྱི་དངོས་ལ་གནོད་བྱེད་དེ་ཉིད་ཡིན་ལ། དེས་སེམས་སེམས་བྱུང་རྫས་ཐ་དད་དུ་བསྟན་ཏོ་ཞེས་ཟེར་བ་ནི། འགལ་ན་རྫས་ཐ་དད་ཀྱི་ཁྱབ་པ་ཚངས་པས་ཀྱང་བསྒྲུབ་མི་ནུས་སོ།།

ཐོབ་བྱ་རྣམ་མཁྱེན་བཤད་པ། 75

གཉིས་པ་ལ། གཞན་དོན་འདོད་པའི་མིང་གིས་བཏགས་པ་དང༌། བྱང་ཆུབ་འདོད་པའི་
མིང་གིས་བཏགས་པའོ། །དང་པོ་ནི། སེམས་བྱུང་ཡིན་ན་སེམས་བསྐྱེད་མ་ཡིན་པ་བདེན་མོད་ཀྱི་འོན་ཀྱང་སེམས་བསྐྱེད་ཀྱི་མཚན་ཉིད་སྟོན་པའི་སྐབས་འདིར་ཆོས་ཅན། སེམས་བསྐྱེད་ལ་འདོད་པའི་མིང་གིས་ཉེ་བར་བཏགས་པ་ལ་བརྟེན་པ་ཡིན་པས་གཞི་མཐུན་ཁས་བླངས་པའི་ཉེས་པ་མེད་དོ། །ཆོས་གསུམ་ཚང་བས་བཏགས་པའི་ཕྱིར། འདོགས་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ། རྒྱུའི་མིང་གིས་འབྲས་བུ་ལ་བཏགས་ནས་བསྟན་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཞན་དོན་དོན་གཉེར་གྱི་འདུན་པ་དང༌། ཐེག་ཆེན་སེམས་བསྐྱེད་རྒྱུ་འབྲས་སུ་འགྱུར་ཏེ། དགེ་བའི་ཆོས་སེམས་ཅན་མཐའ་དག་སྡུག་བསྔལ་དང་བྲལ་བ་ལ་འདུན་པའི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་གཞན་དོན་དོན་དུ་གཉེར་བ་ཡོད་ན་དེའི་རྗེས་སུ་ངེས་པར་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་བསྐྱེད་པས་ཁྱབ་ལ། དེ་སྔོན་དུ་མ་སོང་ན། འདིར་བསྟན་པའི་སེམས་བསྐྱེད་མཚན་ཉིད་རྫོགས་པ་མི་སྐྱེ་བའི་ཕྱིར། གཞན་དོན་དོན་གཉེར་གྱི་མིང་གིས་བཏགས་པ་ལ་དགོས་པ་ཡོད་དེ། དེ་ལྟར་གཞན་དོན་དོན་དུ་གཉེར་བའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་རྒྱུད་ལ་སྤྱོད་པའི་རྟེན་སེམས་བསྐྱེད་དང༌། སྤྱོད་པས་བསྡུས་པའི་དགེ་བའི་ཆོས་ཐམས་ཅད་འཕེལ་བར་འགྱུར་རོ་ཞེས་ཤེས་པར་བྱ་བའི་ཆེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དངོས་ལ་གནོད་བྱེད་ནི་སྔར་བཤད་པ་དེ་ཉིད་དོ།།
སྐབས་འདིར་དོན་གཉེར་གྱི་འདུན་པ་བྱང་ཆུབ་དོན་གཉེར་ལ་འཆད་པ་ནི། ཕ་རོལ་ཏུ་
ཕྱིན་པའི་ལམ་གྱི་རིམ་པའི་རྣམ་གཞག་ཅུང་ཟད་ཙམ་ཡང་མི་ཤེས་ཤིང༌། འདིར་གདགས་གཞི་དང་བཏགས་ཆོས་གཏན་ལ་ཕབ་པས་ཅི་བྱེད་པ་མ་ཤེས་པ་ཡིན་ནོ། །དེས་ན་འདིར་ཅུང་ཟད་བརྗོད་ན། བྱང་ཆུབ་ཀྱི་མཆོག་ཏུ་སེམས་བསྐྱེད་པའི་སྔ་རོལ་ཏུ་སྟོང་པ་ཉིད་རྟོགས་པ་འགྲོ་དགོས་པ་ནི། གདུལ་བྱ་གཉིས་ཀྱི་དབང་པོ་རྣོན་པོ་ལ་ཡིན་གྱི། རྟུལ་པོ་ལ་ངེས་པ་མེད་ལ། དེ་ལ་ཡང་ཐོག་མར་སེམས་བསྐྱེད་པའི་དུས་ཉིད་ནས་སྙིང་རྗེའི་སྙིང་པོ་ཅན་དུ་འགྱུར་དགོས་པ་ཡིན་ནོ།།
དེས་ན་འདིར་བསྟན་པའི་སེམས་བསྐྱེད་ལ་ངེས་པར་སྙིང་རྗེ་ཆེན་པོ་སྔོན་དུ་འགྲོ་དགོས་
པར་ཤེས་པའི་ཆེད་དུ་གཞན་དོན་དོན་གཉེར་གྱི་མིང་གིས་བཏགས་པ་ཡིན་ལ། སྙིང་རྗེ་མཚན་ཉིད་རྫོགས་པ་དེས་དྲངས་པའི་སེམས་བསྐྱེད་ཡོད་ན་སྤྱོད་པ་ལ་སློབ་འདོད་ངང་གིས་འབྱུང་ལ། དེ་ཡོད་ན་རྣམ་མཁྱེན་གྱི་རྒྱུའི་དགེ་བའི་ཆོས་ཐམས་ཅད་འཕེལ་བར་འགྱུར་ཞིང༌། དེ་ལྟར་ཤེས་པའི་ཆེད་དུ་

76 སྐབས་དང་པོའ་བཤད་པ། ིཡང་བཏགས་པ་ཡིན་ནོ། །ཆོས་གཅིག་ལག་མཐིལ་དུ་མཆིས་ན་ཆོས་ཐམས་ཅད་ལག་མཐིལ་དུ་མཆིས་པར་འགྱུར་རོ། །གཅིག་པོ་གང་ཞེ་ན་སྙིང་རྗེའོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར། ཐེག་པ་ཆེན་པོའ་ིལམ་ལ་འཇུག་པར་འདོད་པ་རྣམས་ཀྱིས་ཐོག་མཐའ་བར་གསུམ་དུ་གལ་ཆེ་བས་ཐོག་མར་སྙིང་རྗེ་བསྒོམ་པར་བྱ་ཞིང༌། དེ་མ་ཉམས་པར་མཚན་ཉིད་རྫོགས་པ་གོང་ནས་གོང་དུ་འཕེལ་བ་ཡོད་ན། སེམས་བསྐྱེད་དང་སྤྱོད་པ་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པར་འགྱུར་རོ། །ཞེས་ཐེག་པ་ཆེན་པོའ་ལམ་གྱི་གོ་ ིརིམས་ལ་མཁས་པར་ཤེས་པའི་ཆེད་དུ་འདིར་ཐེག་ཆེན་སེམས་བསྐྱེད་ལ་གཞན་དོན་དོན་གཉེར་གྱི་འདུན་པའི་མིང་གིས་བཏགས་པར་ཤེས་པར་གྱིས་ཤིག །འདི་ལ་བརྟེན་ནས་བརྗོད་པར་བྱ་བ་མང་སྟེ་མ་སྤྲོས་སོ།།
གཉིས་པ་ནི། དོན་གཉེར་གྱི་འདུན་པ་གཉིས་ཀྱི་རྣམ་པ་གཅིག་ཏུ་བྱང་ཆུབ་དོན་གཉེར་
གྱི་འདུན་པའི་དབང་དུ་བྱས་ན་ཡང་འདུན་པའི་མིང་གིས་བཏགས་པ་ཡིན་པས་གཞི་མཐུན་ཁས་བླངས་པའི་ཉེས་པ་མེད་དོ། །འབྲས་བུ་ལ་རེ་1

འཆའ་བའི་སྨོན་ལམ་ནི་དོན་དུ་གཉེར་བ་སྟེ་དེ་ཡང་
འདིར་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་འདོད་པ་ཉིད་ཡིན་ལ་སེམས་བསྐྱེད་པ་ཆོས་ཅན། བྱང་ཆུབ་དོན་གཉེར་གྱི་འདུན་པའི་མིང་གིས་འདོགས་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ། དེ་དང་མཚུངས་པ་ལྔས་ལྷན་ཅིག་སྤྱོད་པའི་ཕྱིར། དེའི་སྒྲར་བསྟན་པ་ནི་དགོས་པ་དང་བཅས་ཏེ། དེ་ལྟར་ན་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་ལ་སྨོན་ལམ་བཤད་པ་དེ་དང་ལྡན་པའི་སེམས་དེ་སྐྱེའོ་ཞེས་བྱ་བར་ཤེས་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་དུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཐེག་པ་ཆེན་པོའ་འཇུག་སྒོ་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་སེམས་བསྐྱེད་དུ་ཤེས་པའི་ཆེད་ ིདུ་ཡིན་ཏེ། ཚིག་མངས་སུ་དོགས་པས་མ་སྤྲོས་སོ། །དངོས་ལ་གནོད་བྱེད་ནི་སྔར་ལྟར་རོ།།གཉིས་པ་ལ། དྲི་བ་དང༌། ལན་ནོ། །དང་པོ་ནི། མཚན་ཉིད་ལ་འཕྲོས་པའི་དྲི་བར་མ་ཟད།
ཡང་འབྲས་བུ་གང་འདོད་པའི་བདག་ཉིད་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་དེ་ནི་གང་ཡིན། གང་གི་དོན་དུ་སེམས་བསྐྱེད་པ། གཞན་གྱི་དོན་ནི་གང་ཡིན་ཞེ་ན། གཉིས་པ་ལ། རྩ་བ་དང༌། འགྲེལ་པའོ། །དང་པོ་ནི། དམིགས་ཡུལ་བྱང་ཆུབ་དེ་དང་གཞན་དོན་དེ་ནི་ཆོས་ཅན། རྒྱས་འབྲིང་བསྡུས་པ་གསུམ་ག་ལས་བསྡུས་པ་དང༌། རྒྱས་པའི་སྒོ་ནས་བརྗོད་པར་ཤེས་པར་བྱ་སྟེ། མདོ་བར་མ་
1 ཞོལ། ཤོག ༥༤ བ ༡ རེ་བ་འཆའ་བའི་

ཐོབ་བྱ་རྣམ་མཁྱེན་བཤད་པ། 77

ལས་བསྟན་པ་བཞིན་དུ་གཞན་གཉིས་ལས་ཀྱང་དོན་ཚང་བར་བསྟན་པའི་ཕྱིར། སློབ་དཔོན་གྱི་དགོངས་པ་དེ་ཁོ་ན་བཞིན་དུ་གནས་ཏེ། འདིའི་ཐད་ཀྱི་འགྲེལ་ཆེན་དུ། འཕགས་པ་སྟོང་ཕྲག་ཉི་ཤ་ལྔ་པའི་མདོ་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་བརྗོད་པར་བྱའོ།1

།ཞེས་བཤད་པ་དང༌། དབྱེ་བ་སྟོན་པའི་སྐབས་
སུ་ཡང༌། གང་གི་ཕྱིར་མདོ་སྡེ་རིན་པོ་ཆེ་འདི་ནི། ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་སྟོང་ཕྲག་ཉི་ཤ་ལྔ་པའི་དོན་ཉེ་བར་བསྡུ་བ་ལ་འཇུག་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་སྔར་བཤད་པ་ཁོ་ནའོ། །དེ་སྐད་དུ་ཡང་སློབ་དཔོན་ཕྱོགས་ཀྱི་གླང་པོས། དེ་ལྟར་ཇི་སྐད་བཤད་རྣམས་ཀྱི། །བརྒྱད་སྟོང་འདིར་དོན་མ་ཚང་མེད། །འདིར་གཞུང་བསྡུས་པ་ཡིན་འདོད་དེ། །དོན་ནི་ཇི་སྐད་གསུངས་དེ་ཉིད།2

།ཅེས་བཤད་པས་
མདོ་བཞིན་དུ་ཞེས་པ་སྟོང་ཕྲག་ཉི་ཤ་ལྔ་པ་ལ་ངེས་པར་བཤད་དགོས་པའི་ཕྱིར་དང༌། འགྲེལ་པར་མདོའ་དོན་དང་མི་འགལ་བར་ཞེས་འབྱུང་བ་འདིའི་ཚིག་འགྲེལ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། སློབ་དཔོན་གྱི་ ིལུགས་འཆད་པར་འདོད་ན། སྡོང་པོ་བཀོད་པ་སོགས་དང་མི་འགལ་བར་ཞེས་འཆད་པ་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་མི་བྱའོ།།
གཉིས་པ་ལ། དམིགས་ཡུལ་གཉིས་བཤད་པ་དང༌། དེ་ཉིད་གྲུབ་ཟིན་པར་བསྟན་པ་དང༌།
ཁུངས་གཞན་མི་འདྲེན་པའི་རྒྱུ་མཚན་ནོ། །དང་པོ་ནི། ཐེག་ཆེན་སེམས་བསྐྱེད་ཀྱི་དམིགས་ཡུལ་ཡུམ་བར་མ་བཞིན་དུ་རྒྱས་བསྡུས་གཉིས་ལས་ཀྱང་བསྟན་པས་རྒྱལ་བའི་ཡུམ་རྣམ་པ་གསུམ་ཆར་ལས་ཀྱང་བསྡུས་པ་དང་རྒྱས་པའི་སྒོ་ནས་སེམས་བསྐྱེད་ཀྱི་དམིགས་ཡུལ་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་དང་གཞན་གྱི་དོན་བསྟན་ཏེ། རྒྱས་བསྡུས་གཉིས་ལས་ཀྱང་སྟོང་ཕྲག་ཉི་ཤ་ལྔ་པའི་མདོའ་དོན་དང་མི་འགལ་བར་ཏེ་མཐུན་པར་དེའི་དོན་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་མ་ཚང་བ་མེད་ ིཔར་བསྟན་པའི་ཕྱིར། རྒྱས་བསྡུས་གཉིས་ན་དེ་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་སྟོན་བྱེད་ཀྱི་ངག་མེད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། ཡུམ་བར་མ་ལས་བྱང་ཆུབ་མདོར་བསྟན་དང་རྒྱས་བཤད་བསྟན་པའི་དོན་བརྗོད་བྱར་བྱས་ནས་ཤེས་པར་བྱེད་པའི་དོན་ཅན་གྱི་ངག་དང༌། ཡུམ་བར་མ་ལས་བསྟན་པའི་གཞན་དོན་མདོར་བསྟན་རྒྱས་བཤད་ཀྱི་དོན་རབ་ཏུ་སྟོན་པ་ལྷུར་ལེན་པའི་ཡུམ་རྒྱས་པའི་ངག་དང། བརྒྱད་སྟོང་པ་

1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༥༡ ཤོག ༩༣༥ ཕྲེང་། ༡༤
2 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༥༥ ཤོག ༡༣༧༨ ཕྲེང་། ༤

78 སྐབས་དང་པོའ་བཤད་པ། ིལས། རབ་འབྱོར་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་སེམས་དཔའ་ཆེན་པོ་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་ལས་བརྩམས་ཏེ་སྤོབས་པར་བྱོས་ཤིག1

།ཅེས་པའི་ངག་གིས་བསྟན་པའི་ཕྱིར། རྒྱལ་བའི་ཡུམ་རྣམ་
པ་གསུམ་ཆར་ལས་ཀྱང༌། ཡུམ་གསུམ་ཆར་དང་མི་འགལ་བར་བསྟན་ཞེས་པར་འགྱུར་རོ། །ཞེས་ཟེར་བ་ནི་ལྟག་ཆོད་དུ་ཤེས་པར་བྱའོ།།
ཡུམ་བར་མའི་དོན་ཇི་ལྟ་བུ་སྟོན་པ་ལྷུར་ལེན་པ་ཡིན་ཞེ་ན། ཤཱ་རིའི་བུ་འདི་ལ་བྱང་ཆུབ་
སེམས་དཔའ་སེམས་དཔའ་ཆེན་པོ་ཆོས་ཐམས་ཅད་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་མངོན་པར་རྫོགས་པར་འཚང་རྒྱ་བར་འདོད་པས་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་ལ་བརྩོན་པར་བྱའོ། །ཞེས་པའི་བྱང་ཆུབ་མདོར་བསྟན་གྱི་དོན་དང༌། ཤཱ་རིའི་བུ་འདི་ལ་ཞེས་པ་ནས་སྦྱིན་པ་ལ་སོགས་པ་ཕར་ཕྱིན་དྲུག་པོ་ཐམས་ཅད་ལ་སྦྱིན་པར་བྱ་བ་དང༌། སྦྱིན་པ་པོ་དང༌། ལེན་པ་པོ་ལ་སོགས་པ་མི་དམིགས་པར་བསྒྲུབ་པར་བྱའོ་ཞེས་པའི་བྱང་ཆུབ་རྒྱས་བཤད་ཀྱི་དོན་གཞན་གཉིས་ལས་བསྟན་པའོ། །ཡུམ་བར་མའི་ཚིག་སྣ་བསྡུས་པ་ལ་བཤད་དུ་རུང་ཙམ་སྣང་ཡང༌། དོན་གྱི་སྣ་བསྡུས་པ་ལ་འགྲིག་གོ །ཆོས་ཀུན་མངོན་པར་རྫོགས་པར་བྱང་ཆུབ་པ་ནི་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་ངོ་བོ་ཡིན་ལ། དེའི་ཐབས་སྤྱིར་ཤེར་ཕྱིན་ལ་སློབ་པར་གསུངས་པ་ནི། ཐབས་ཀྱི་སྒོ་ནས་མདོར་བསྟན་པ་དང༌། ཕར་ཕྱིན་དྲུག་ག་ལ་སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་ཟིན་པའི་སྒོ་ནས་བསླབ་པར་གསུངས་པ་ནི། ཐབས་ཀྱི་སྒོ་ནས་རྒྱས་པར་བཤད་པའོ། །ཡང་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་སེམས་དཔའ་ཆེན་པོ་ཕྱོགས་བཅུ་རེ་རེ་ཞིང་གངྒཱའི་ཀླུང་གི་བྱེ་མ་སྙེད་ཀྱི་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་ན་སེམས་ཅན་གང་ཞིག་ཡོད་པ་དེ་དག་ཐམས་ཅད་ཕུང་པོ་ལྷག་མ་མེད་པའི་མྱ་ངན་ལས་འདས་པའི་དབྱིངས་སུ་ཡོངས་སུ་མྱ་ངན་ལས་འདའ་བར་འདོད་པས་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་ལ་བསླབ་པར་བྱའོ། །ཞེས་པའི་གཞུང་བར་མའི་མདོས་གཞན་དོན་ཐབས་ཀྱི་སྒོ་ནས་མདོར་བསྟན་ལ། དེའི་དོན་བསྡུས་པ་ནི། སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་རིགས་ཅན་གསུམ་གྱི་སྐལ་པ་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་མྱ་ངན་ལས་འདས་པ་འདོད་པས་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཞེས་དང༌། ཡང་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་སེམས་ཅན་སེར་སྣ་ཅན་རྣམས་ནི་སྦྱིན་པ་ལ་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་གཞན་དོན་ཐབས་ཀྱི་སྒོ་ནས་རྒྱས་པར་བཤད་ལ། དེའི་དོན་བསྡུས་པ་ནི། སེར་ 1 བཀའ་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༣༣ ཤོག ༥ ཕྲེང་། ༡༠

ཐོབ་བྱ་རྣམ་མཁྱེན་བཤད་པ། 79

སྣ་ཅན་ལ་སོགས་པ་རྣམས་སྦྱིན་པ་ལ་སོགས་པ་ལ་དགོད་པར་འདོད་པས་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་འདི་ཉིད་ལ་བསྒྲུབ་པར་བྱའོ། །ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པའོ།།
ཁ་ཅིག་ལྷུར་ལེན་པའི་ངག་བསྟན་བཅོས་ལ་བྱས་ནས། དེས་བསྡུས་པ་དང་རྒྱས་པར་
བསྟན་ཅེས་འཆད་པ་ནི་འབྲེལ་མེད་ཀྱི་ཚིག་སྟེ། ཡུམ་གསུམ་ཆར་ལས་ཀྱང༌། བསྟན་བཅོས་ལས་རྒྱས་བསྡུས་སུ་བསྟན་ཅེས་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་དང༌། གཞན་དོན་དང་བྱང་ཆུབ་རྒྱས་བཤད་རབ་དབྱེའི་སྐབས་ལ་འཆད་པ་ནི། དེར་བཤད་མོད་ཀྱང་སྐབས་འདིའི་དོན་ནི་མ་ཡིན་ལ། ཡང་བསྡུས་པ་མཚན་ཉིད་སྟོན་པའི་རྩ་ཚིག་དང༌། རྒྱས་པ་རབ་དབྱེའི་རྩ་ཚིག་ལ་འཆད་པ་ནི། ཁ་གང་ཚུགས་ཚུགས་ཀྱི་བཤད་པར་གསལ་ལོ། །གཞན་དོན་ནི་འདིར་གཞན་རྒྱུད་ཀྱི་མྱང་འདས་ཡིན་ལ། དེ་ཐབས་རྒྱས་བསྡུས་ཀྱི་སྒོ་ནས་བསྟན་ཏོ།།
གཉིས་པ་ནི། དམིགས་ཡུལ་གཉིས་གོང་དུ་བསྒྲུབས་པ་དེ་ལྟར་ན་སེམས་བསྐྱེད་པ་ནི་གཞན་གྱི་དོན་གྱི་ཕྱིར་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་འདོད་པ་1

བདག་ཉིད་ཡིན་པར་ཤེས་
པར་བྱའོ། །གསུམ་པ་ནི། གཙུག་ལག་གི་གཞུང་གསུང་རབ་ལས་སྐབས་ཀྱི་དོན་སེམས་བསྐྱེད་ཀྱི་དམིགས་ཡུལ་སྟོན་པ་ལྷུར་ལེན་པ་ཡུམ་གསུམ་པོ་ཐམས་ཅད་ལས་ཀྱང་གསུངས་མོད་ཀྱི། འགྲེལ་པ་འདིར་ཁུངས་ཉིད་དུ་དངོས་སུ་མ་བྲིས་སོ། །མདོར་བསྡུས་པ་ཙམ་ཞིག་འཆད་པར་འདོད་ལ་ཚིག་མངས་སུ་དོགས་ནས་མ་བྲིས་པའི་ཕྱིར།
གཉིས་པ་ལ། མཚམས་སྦྱར་བ་དང༌། རྩ་བ་དང། འགྲེལ་པའོ། །དང་པོ་ནི། དེ་ལྟར་ཞེས་
ཏེ། ལུས་རྣམ་གཞག་གི་དཀྱུས་ཀྱི་དོན་མ་ཡིན་པར་འཕྲོས་དོན་ཚིགས་བཅད་དུ་བསྡེབས་པས་བར་སྐབས་ཀྱི་ཚིགས་སུ་བཅད་པ་གཉིས་པ་ནི། དེ་ཡང་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་སེམས་བསྐྱེད་ཉེར་གཉིས་བཤད་དེ། ཉེར་གཉིས་དཔེས་མཚོན་པར་བྱ་བའི་དོན་དང༌། དཔེ་དོན་ཆོས་མཐུན་གྱི་སྒོ་ནས་དོན་གྱིས་བསྟན་པའི་ཕྱིར།
གསུམ་པ་ལ། དཔེ་ཉེར་གཉིས་ཀྱིས་དོན་ཉེར་གཉིས་མཚོན་པའི་ཚུལ་དང༌། ས་མཚམས་
སོ། །དང་པོ་ལ། རྒྱས་པར་བཤད་པ་དང༌། དོན་བསྡུ་བའོ། །དང་པོ་ནི། ཞེས་བྱ་བ་དག་གིས་སེམས་
1 ཞོལ། ཤོག ༥༦ བ ༡ འདོད་པའི་བདག་ཉིད་

80 སྐབས་དང་པོའ་བཤད་པ། ིབསྐྱེད་ཉེར་གཉིས་བཤད་དེ། འདི་ལྟར་འདུན་པ་དང་མཚུངས་པར་ལྡན་པའི་སེམས་བསྐྱེད་ནི་ཆོས་ཅན། ས་ལྟ་བུ་སྟེ་ལམ་ཐམས་ཅད་འདྲེན་པས་ཆོས་དཀར་པོ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་གཞིའི་དངོས་པོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། བསམ་པ་དང་ལྡན་པ་ནི། གསེར་བཟང་པོ་ལྟ་བུ་སྟེ། བྱང་ཆུབ་ཀྱི་བར་དུ་བསམ་པ་ཉམས་པར་མི་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། འདི་གཉིས་ཀྱི་མདོ་བྱང་ཆུབ་མདོར་བསྟན་རྒྱས་བཤད་བཞིན་ནོ། །ལྷག་པའི་བསམ་པ་དང་ལྡན་པ་ནི་ཟླ་བ་ཚེས་པ་ལྟ་བུ་སྟེ། དྲན་པ་ཉེར་གཞག་སོགས་དགེ་བའི་ཆོས་མཐའ་དག་མི་ཉམས་པར་རྣམ་པར་འཕེལ་བར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། མདོ་ལས། ཤཱ་རིའི་བུ་བྱང་ཆེན་གྱིས་ཡུམ་ལ་གནས་ཏེ་བྱང་ཕྱོགས་སོ་བདུན་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པར་བྱའོ།1

།ཞེས་སོ། །མཁྱེན་གསུམ་
རྗེས་མཐུན་པ་སྒོམ་པའི་སྦྱོར་བ་དང་ལྡན་པ་ནི་མེ་ལྟ་བུ་སྟེ། ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་གསུམ་གྱི་སྒྲིབ་པའི་བུད་ཤིང་མངོན་གྱུར་པ་སྲེག་པའི་ཕྱིར། མདོ་ལས། ཐམས་ཅད་ཤེས་པ་ཉིད་ལ་ཤེས་པ་དང་མཐོང་བས་རྣམ་པར་བལྟས་ནས་འདའ་བར་འདོད་པས། ཞེས་སོ། །སྦྱིན་པ་དང་ལྡན་པ་ནི་གཏེར་ཆེན་པོ་དང་འདྲ་སྟེ། ལོངས་སྤྱོད་ཀྱིས་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཚིམ་པར་བྱེད་པའི་ཕྱིར། མདོ་ལས། སེམས་ཅན་སེར་སྣ་ཅན་སྦྱིན་པ་ལ་འགོད་པར་འདོད་པས། ཞེས་སོགས་སོ། །ཚུལ་ཁྲིམས་དང་ལྡན་པ་ནི་རིན་པོ་ཆེའི་འབྱུང་ཁུངས་ཀྱི་གནས་དང་འདྲ་སྟེ། ཡོན་ཏན་རིན་པོ་ཆེའི་རྟེན་གྱི་དངོས་པོ་བྱེད་པའི་ཕྱིར། མདོ་ལས། ཚུལ་ཁྲིམས་འཆལ་བ་ཞེས་སོགས་སོ། །བཟོད་པ་དང་ལྡན་པ་ནི་རྒྱ་མཚོ་ཆེན་པོ་དང་འདྲ་སྟེ། གནོད་པ་དང་སྡུག་བསྔལ་གྱི་མི་འདོད་པ་ཐམས་ཅད་ཐོག་ཏུ་བབ་པས་མི་འཁྲུགས་པའི་ཕྱིར། མདོ་ལས། གནོད་སེམས་ཅན་སོགས་སོ། །བརྩོན་འགྲུས་དང་ལྡན་པ་ནི་རྡོ་རྗེ་དང་འདྲ་སྟེ། ལམ་ལ་ཡིད་ཆེས་པ་བརྟན་པས་ཐེག་པ་ཆེན་པོ་ལས་མི་ཕྱེད་2

པའི་

ཕྱིར། མདོ་ལས་ལེ་ལོ་ཅན་སོགས་སོ།།
བསམ་གཏན་དང་ལྡན་པ་ནི་རིའི་རྒྱལ་པོ་དང་འདྲ་སྟེ། ཏིང་ངེ་འཛིན་བརྟན་པས་དམིགས་
པའི་རྣམ་པར་གཡེང་བས་མི་བསྐྱོད་པའི་ཕྱིར། མདོ་ལས། སེམས་རྣམ་པར་གཡེངས་པས་སོགས་སོ། །ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་དང་ལྡན་པ་ནི་སྨན་དང་འདྲ་སྟེ། ཉོན་མོངས་པ་དང་ཤེས་བྱའི་

1 བཀའ་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༢༦ ཤོག ༦༠ ཕྲེང་། ༣ འོག་མའི་མདོ་རྣམས་རེ་རེ་ནས་མཆན་བཀོད་མེད།
2 ཞོལ། ཤོག ༥༧ ན ༥། གཙང་། ༥༨ ན ༥ མི་སྐྱེད་པའི་ཕྱིར།

ཐོབ་བྱ་རྣམ་མཁྱེན་བཤད་པ། 81

སྒྲིབ་པའི་ནད་རབ་ཏུ་ཞི་བར་བྱེད་པའི་ཕྱིར། མདོ་ལས། ཤེས་རབ་འཆལ་བ་སོགས་སོ། །ཐབས་ལ་མཁས་པ་དང་ལྡན་པ་ནི་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་དང་འདྲ་སྟེ། སེམས་ཅན་མི་འདོར་བའི་ཐབས་ཚད་མེད་བཞིས་གནས་སྐབས་ཐམས་ཅད་དུ་སེམས་ཅན་གྱི་དོན་ཡོངས་སུ་མི་གཏོང་བའི་ཕྱིར། མདོ་ལས། དགེ་བའི་སེམས་བསྐྱེད་པ་གཅིག་ཙམ་ཡང་ཐབས་མཁས་པས་སོགས་སོ། །སྨོན་ལམ་དང་ལྡན་པ་ནི། ཡིད་བཞིན་གྱི་ནོར་བུ་དང་འདྲ་སྟེ། འབྲས་བུ་ལ་དབང་བསྒྱུར་བའི་ཐབས་མངོན་ཤེས་ལྔས་ཇི་ལྟར་སྨོན་པའི་འབྲས་བུ་འགྲུབ་པའི་ཕྱིར། མདོ་ལས། བྱང་ཆུབ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སྐུ་སྒྲུབ་པ་དང་ཞེས་སོགས་སོ། །སྟོབས་དང་ལྡན་པ་ནི་ཉི་མ་དང་འདྲ་སྟེ། བསྡུ་བའི་དངོས་པོ་བཞིས་གདུལ་བྱ་ཡོངས་སུ་སྨིན་པར་བྱེད་པའི་ཕྱིར། མདོ་ལས། བྱང་ཆེན་གྱི་ཟས་སྐོམ་གོས་ལ་སོགས་པས་སེམས་ཅན་གྱི་ཡིད་ལ་བསམ་པ་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པར་བྱ་བ་སོགས་སོ། །ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་དང་ལྡན་པ་ནི་ཆོས་ཀྱི་སྒྲ་དབྱངས་སྙན་པ་དང་འདྲ་སྟེ། རྣམ་གྲོལ་ཐོབ་པའི་ཐབས་སོ་སོ་ཡང་དག་པར་རིག་པ་བཞིས་གདུལ་བྱ་འདུན་པར་བྱེད་པའི་ཆོས་སྟོན་པའི་ཕྱིར། མདོ་ལས། བྱང་ཆེན་སྟོང་ཉིད་ཉི་ཤ་ལ་སློབ་པ་ཞེས་སོགས་སོ། །མངོན་པར་ཤེས་པ་དང་ལྡན་པ་ནི་རྒྱལ་པོ་ཆེན་པོ་དང་འདྲ་སྟེ། རྟོགས་པ་ཐོབ་ཟིན་ཆུད་མི་ཟ་བའི་མཐུ་ཐོགས་པ་མེད་པས་གཞན་གྱི་དོན་སྒྲུབ་པའི་ཕྱིར། མདོ་ལས། བྱང་ཆེན་སེམས་བསྐྱེད་པ་གཅིག་གིས་ཕྱོགས་བཅུའི་འཇིག་རྟེན་ཐམས་ཅད་འདའ་བ་སོགས་སོ།།བསོད་ནམས་དང་ཡེ་ཤེས་དང་ལྡན་པ་ནི་བང་མཛོད་དང་འདྲ་སྟེ། བླ་ན་མེད་པའི་བྱང་
ཆུབ་ཀྱི་ཉེ་བར་སྟོན་པ་བསོད་ནམས་དང་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཚོགས་མང་པོའ་མཛོད་ལྟ་བུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ིམདོ་ལས། བྱང་ཆེན་ཕྱོགས་བཅུའི་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཉན་ཐོས་དང་བྱང་སེམས་ཀྱི་དགེ་འདུན་དང་བཅས་པ་ཞེས་སོགས་སོ། །བྱང་ཆུབ་ཀྱི་ཕྱོགས་དང་མཐུན་པའི་ཆོས་སོ་བདུན་དང་ལྡན་པ་ནི་ལམ་པོ་ཆེ་དང་འདྲ་སྟེ། དུས་གསུམ་གྱི་འཕགས་པ་ཐམས་ཅད་ལམ་དེ་ནས་གཤེགས་ཤིང་རྗེས་སུ་གཤེགས་པའི་ཕྱིར། མདོ་ལས། བྱང་ཆེན་དུས་གསུམ་གྱི་སངས་རྒྱས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཡོན་ཏན་ཐོབ་པར་འདོད་པ་སོགས་སོ། །སྙིང་རྗེ་དང་ལྷག་མཐོང་དང་ལྡན་པ་ནི་བཞོན་པ་དང་འདྲ་སྟེ། འཁོར་བ་དང་མྱ་ངན་ལས་འདས་པ་གང་དུ་ཡང་མི་ལྟུང་བས་བདེ་བླག་ཏུ་འགྲོ་བའི་ཕྱིར། མདོ་ལས། བྱང་ཆེན་ཉན་རང་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སྔོན་དུ་འགྲོ་བ་ཞེས་སོགས་སོ། །གཟུངས་དང་སྤོབས་པ་དང་ལྡན་པ་

82 སྐབས་དང་པོའ་བཤད་པ། ིནི་ཆུ་འབྱིན་ཅིང་མི་ཟད་པ་བཀོད་མའི་ཆུ་དང་འདྲ་སྟེ། སྔར་ཐོས་པ་དང་མ་ཐོས་པའི་ཆོས་འཛིན་པས་མི་ཟད་པའི་ཕྱིར། མདོ་ལས། ཕྱོགས་བཅུའི་སངས་རྒྱས་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་གསུངས་པ་དང་གསུང་བ་དང་གསུང་བར་འགྱུར་བ་1

ཞེས་སོགས་སོ། །གཟུངས་ཀྱིས་འཛིན་པར་བྱེད། སྤོབས་
པས་ཟད་མི་ཤེས་པར་བྱེད་པའོ། །ཆོས་ཀྱི་སྡོམ་བཞིའི་དགའ་སྟོན་དང་ལྡན་པ་ནི། སྒྲ་སྙན་པ་དང་འདྲ་སྟེ། ཐར་པ་འདོད་པའི་གདུལ་བྱ་ལ་འཁོར་བ་ལས་གྲོལ་བར་བྱེད་པའི་སྙན་པ་སྒྲོགས་པའི་ཕྱིར། མདོ་ལས། ཕྱོགས་བཅུ་རེ་རེ་ཞིང་འཇིག་རྟེན་གྱི་བར་མུན་པ་མུན་གནག་ཏུ་གྱུར་པ་ལུས་ཀྱི་འོད་ཀྱིས་སྣང་བར་བྱས་ནས། དེར་སྐྱེས་པའི་སེམས་ཅན་ལ་དཀོན་མཆོག་གསུམ་གྱི་སྒྲ་ཐོས་པར་བྱ་བ་དང༌། ཞེས་སོགས་སོ། །བགྲོད་པ་གཅིག་པའི་ལམ་དང་ལྡན་པ་ནི་ཆུ་བོའ་རྒྱུན་དང་འདྲ་ ིསྟེ། གདུལ་བྱ་ཀུན་ཐུན་མོང་དུ་འདུལ་བའི་ནུས་པ་ཐོབ་པས་གཞན་གྱི་དོན་བྱ་བ་ཐ་མི་དད་པའི་ཕྱིར། མདོ་ལས། ཕྱོགས་བཅུ་རེ་རེར་མཐའ་ཡས་པའི་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་ན་སེམས་ཅན་ལོང་བ་དང་འོན་པ་དང་སྨྱོན་པ་དང༌། གཅེར་བུ་དང༌། བཀྲེས་པ་དང་སྐོམ་པ་ལ་སོགས་པ་ཞེས་སོགས་སོ། །མཛད་པ་བཅུ་གཉིས་སྤྲུལ་ནས་སེམས་ཅན་གྱི་དོན་བྱེད་པའི་ཆོས་ཀྱི་སྐུ་དང་མཚུངས་པར་ལྡན་པའི་སེམས་བསྐྱེད་པ་ནི་ཆོས་ཅན། སྤྲིན་ལྟ་བུ་སྟེ། དགའ་ལྡན་གྱི་གནས་ན་བཞུགས་པ་དང༌། དེ་ནས་འཕོས་ནས་ཡུམ་གྱི་ལྷུམས་སུ་འཇུག་པ་ལ་སོགས་པ་མཛད་པ་བཅུ་གཉིས་དུས་ཀུན་ཏུ་སྟོན་པར་རུང་བ་ཉིད་ཀྱིས་སོ། །མདོ་ལས། ཤཱ་རིའི་བུ་གཞན་ཡང་བྱང་ཆེན་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྤྱོད་ལམ་སྟོན་པ་ཞེས་སོགས་སོ།2

།གཉིས་པ་ནི། དེ་ཡང་ས་གསེར་ཟླ་བ་མེ། །ཞེས་བྱ་བ་ལ་
སོགས་པའི་དཔེས་སེམས་བསྐྱེད་པ་ཉི་ཤ་རྩ་གཉིས་བཤད་པ་ཡིན་ནོ། །སྔར་བཤད་པ་ལྟར་དཔེས་མཚོན་པར་བྱ་བའི་དོན་དང༌། ཆོས་མཐུན་གྱི་སྒོ་ནས་འཕངས་པ་དེ་ལྟར་ནའི་ཕྱིར།
གཉིས་པ་ལ། ས་མཚམས་སོ་སོར་བཤད་པ་དང༌། ལམ་ཀུན་བསྡུས་པར་བསྟན་པའོ། །དང་
པོ་ནི། དེ་ལ་སེམས་བསྐྱེད་པ་དང་པོ་གསུམ་ནི་ལས་དང་པོ་པའི་སས་བསྡུས་སོ། །ཚོགས་ལམ་ཆུང་ངུ་དང་འབྲིང་དང་ཆེན་པོ་ཉིད་ཀྱིས་རིམ་པ་བཞིན་དུ་བསྡུས་པའི་ཕྱིར། དེའི་འོག་ཏུ་སྦྱོར་བ་དང་

1 བཀའ་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༢༦ ཤོག ༨༠ ཕྲེང་། ༡ གོང་འོག་རྣམས་སུ་མདོ་མང་པོ་འདུག་པས་རེ་རེ་ནས་བཀོད་མེད། 2 བཀའ་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༢༦ ཤོག ༨༢ ཕྲེང་། ༣༡༨

ཐོབ་བྱ་རྣམ་མཁྱེན་བཤད་པ། 83

ལྡན་པ་གཅིག་ནི་ས་དང་པོ་ལ་འཇུག་པའི་ལམ་གྱིས་བསྡུས་སོ། །ཐེག་ཆེན་སྦྱོར་ལམ་གྱིས་བསྡུས་པའི་ཕྱིར། དེའི་འོག་ཏུ་བཅུ་ནི་ཆོས་ཅན། རབ་ཏུ་དགའ་བ་ལ་སོགས་པ་ས་བཅུས་བསྡུས་ཏེ་རིམ་པ་བཞིན་དུ། ས་བཅུའི་ངོ་བོར་གྱུར་པའི་མཐོང་བ་དང་སྒོམ་པའི་ལམ་གྱི་སྤྱོད་ཡུལ་ཅན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེའི་འོག་ཏུ་མངོན་ཤེས་དྲུག་དང་ལྡན་པ་སོགས་ལྔ་ནི་ཁྱད་པར་གྱི་ལམ་གྱིས་བསྡུས་སོ། །དག་པ་ས་གསུམ་གྱི་བསྡུས་པའི་ཕྱིར། དེའི་འོག་ཏུ་སེམས་བསྐྱེད་པ་ཐ་མ་གསུམ་ནི། སངས་རྒྱས་ཀྱིས་སས་བསྡུས་ཏེ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སའི་སྦྱོར་བ་དང་དངོས་དང་མཇུག་གི་སྒོ་ནས་རིམ་པ་བཞིན་དུ་བསྡུས་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི། སེམས་བསྐྱེད་པའི་རབ་ཏུ་དབྱེ་བ་ནི། ལས་དང་པོ་པའི་ས་ནས་བཟུང་སྟེ། སངས་རྒྱས་ཀྱི་སའི་བར་གྱིས་བསྡུས་པ་ཡིན་ནོ། །ཚུལ་དེ་གོང་དུ་བཤད་པ་དེ་ལྟར་ནའི་ཕྱིར།གཉིས་པ་ལ། དངོས་དང༌། གདམས་ངག་གི་དོན་བསྒོམས་པས་སྟོང་ཉིད་ལ་དམིགས་པའི་
སྒོམ་བྱུང་སྐྱེས་པའི་ཐོག་མ་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ལ། མཚམས་སྦྱར་བ་དང༌། དོན་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི། སེམས་བསྐྱེད་ཀྱི་དབྱེ་བ་དཀྱུས་མའི་འཕྲོས་དོན་ཡིན་པས་མཚན་ཉིད་དང་དམིགས་པ་སྟོན་པའི་ཞར་ལ་བརྗོད་ནས་དེའི་རྗེས་སུ་གདམས་ངག་སྟེ། ནོད་པ་པོ་ནི་དེ་ལྟར་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་དང་པོ་ལ་སོགས་པ་གསུམ་བསྐྱེད་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ནི་ཆོས་ཅན། མཆོག་གི་སྤྲུལ་པའི་སྐུས་ཐེག་ཆེན་གྱི་གདམས་ངག་འདོམས་པ་ནི་དགོས་པ་དང་བཅས་ཏེ། སྔར་མ་ཐོབ་པའི་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་བསྐྱེད་པ་དང་དེས་འཕངས་པའི་ཆོས་སྦྱོར་བ་ཕུན་ཚོགས་ཀྱིས་བསྡུས་པའི་ཞི་ལྷག་སོགས་འགྲུབ་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་དང༌། སྔར་ཡོན་ཏན་ཐོབ་པ་མི་ཉམས་པར་ཡོངས་སུ་བསྲུང་བའི་དོན་གྱི་ཆེད་ཀྱིས་མངོན་པར་འཕེལ་བར་བྱ་བའི་ཕྱིར་དུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཚོགས་ལམ་ཆེན་པོ་ནས་ཆོས་རྒྱུན་གྱི་ཏིང་ངེ་འཛིན་ཐོབ་པས་མཆོག་གི་སྤྲུལ་པའི་སྐུ་ལས་དངོས་སུ་གདམས་ངག་ཉན་ནུས་པས་ཁྱབ་པའི་དབང་དུ་བྱས་ཀྱི། སྤྱིར་ནི་ལམ་དུ་མ་ཞུགས་པས་ཀྱང་དེ་ལས་ཐེག་ཆེན་གྱི་གདམས་ངག་དངོས་སུ་ཉན་ནུས་ན། ཚོགས་ལམ་ཆུང་ངུ་ནས་ཡོད་པ་སྨོས་མི་དགོས་པའི་ཕྱིར་རོ། །ནོད་པ་པོའ་ཁྱད་པར་ནི། གདམས་ངག་ཉན་པའི་དུས་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་དོན་དུ་གཉེར་བར་བྱེད་པའི་ ིསེམས་དཔའོ། །གདམས་ངག་ཉན་པའི་རྒྱུ་ཆོས་རྒྱུན་གྱི་ཏིང་ངེ་འཛིན་ནི། ལམ་འོག་མ་རྣམས་ཀྱིས་སངས་རྒྱས་དངོས་སུ་མཐོང་བ་དང༌། དེ་ལས་ཆོས་ཐོས་པའི་སྒྲིབ་བྱེད་རགས་པ་ཕལ་ཆེར་སྦྱངས་

84 སྐབས་དང་པོའ་བཤད་པ། ིནས། མཆོག་གི་སྤྲུལ་པའི་སྐུ་ལས་གདམས་ངག་དངོས་སུ་ཉན་པའི་ནུས་པ་ཁྱད་པར་ཅན་སྐྱེས་པའི་ཞི་གནས་དང་ལྷག་མཐོང་ཟུང་འབྲེལ་གྱི་ཏིང་ངེ་འཛིན་ནོ། །དེའི་རྒྱུར་བསྐལ་པ་དུ་མར་ཚོགས་བསགས་པ་དང༌། ལྟ་བ་དང་ཚུལ་ཁྲིམས་རྣམ་པར་དག་པ་དང༌། རིགས་དང་ལྡན་པ་དང༌། ཐོས་པ་མང་བ་དང༌། རིགས་ཀྱི་ཉེས་དམིགས་བཞི་ཕལ་ཆེར་སྤངས་པའོ།།
གཉིས་པ་ལ། སྤྱིའི་དབྱེ་བ་དང༌། དགེ་འདུན་དཀོན་མཆོག་བྱེ་བྲག་ཏུ་བཤད་པའོ། །དང་
པོ་ལ། རྩ་བ་དང༌། འགྲེལ་པ་དང༌། དོན་བསྡུ་བའོ། །དང་པོ་ནི། ཐེག་པ་ཆེན་པོའ་གདམས་ངག་ནི་ ིཆོས་ཅན། བཅུའི་བདག་ཉིད་དུ་ཤེས་པར་བྱ་སྟེ། སྒྲུབ་པ་རང་གི་ངོ་བོ་ནས་སྒོམ་ལམ་ལ་གདམས་པའི་བར་རྣམས་ཡོད་པའི་ཕྱིར་རོ། །སྒྲུབ་པའི་རྟེན་དང་བརྟེན་པ་གཉིས་ལས་སྔ་མ་སངས་རྒྱས་ལ་སོགས་དཀོན་མཆོག་གསུམ་ལ་གདམས་པ་དང༌། ཕྱི་མ་ལ། ཁྱད་གཞི་དང༌། ཁྱད་ཆོས་སོ། །དང་པོ་ལ་རྣམ་པ་དང༌། དམིགས་པ་ལ་གདམས་པ་ནི། སྒྲུབ་དང་བདེན་པ་རྣམས་ལ་གདམས་པའོ། །ཁྱད་པར་གྱི་ཆོས་ལ་མི་མཐུན་ཕྱོགས་སེལ་བར་གདམས་པ་དང༌། ཡོན་ཏན་སྒྲུབ་པར་གདམས་པའོ། །མངོན་གྱུར་སེལ་བ་ལ། སྒྲུབ་པ་བརྟན་པ་དང༌། འཕེལ་བ་དང༌། མི་ཉམས་པའི་རྒྱུ་ལ་གདམས་པ་མ་ཞེན་པ་དང༌། ཡོངས་སུ་མི་ངལ་བ་དང༌། ཐེག་ཆེན་གྱི་ལམ་ནི་ཡོངས་སུ་འཛིན་པ་ལ་གདམས་པའོ། །སྒྲུབ་པ་ལ་རང་དབང་དུ་འཇུག་པ་དང༌། འབྲས་བུ་མྱུར་དུ་རྫོགས་པའི་རྒྱུ་ལ་གདམས་པ་སྤྱན་ལྔ་དང་ནི་མངོན་ཤེས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་དྲུག་ལ་གདམས་པའོ། །སྤང་བྱའི་ས་བོན་སེལ་བ་མཐོང་ལམ་དང་སྒོམ་ལམ་ལ་གདམས་པའོ།།
གཉིས་པ་ལ། བརྟེན་པ་སྒྲུབ་པ་ལ་གདམས་པ་དང༌། སྒྲུབ་པའི་རྟེན་ལ་གདམས་པ་དང༌།
སྒྲུབ་པའི་ཁྱད་པར་གྱི་ཆོས་ལ་གདམས་པའོ། །དང་པོ་ལ། སྒྲུབ་པ་རང་གི་ངོ་བོ་ལ་གདམས་པ་དང༌། དེའི་དམིགས་པ་ལ་གདམས་པའོ། །དང་པོ་ནི། སྒྲུབ་པ་ལ་འདོམས་པའོ། །གང་སྒྲུབ་ན། བསམ་པ་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་ཀྱི་རབ་ཏུ་དབྱེ་བ་དང༌། དེས་འཕངས་པའི་སྦྱོར་བ་སྦྱིན་པ་ལ་སོགས་པ་སྔར་ཇི་སྐད་བཤད་པ་སྒྲུབ་པ་ལ་འདོམས་སོ། །ཚུལ་ཇི་ལྟར་སྒྲུབ་ན། སྒྲུབ་པ་པོ་རྟེན་གྱི་གང་ཟག་དང༌། ཉམས་སུ་བླང་བྱ་དང༌། འབྲས་བུ་ལ་སོགས་པ་རྣམས་ཇི་ལྟར་བཤད་པ་བཞིན་དུ་ཚད་མས་གྲུབ་ནས་ཉམས་སུ་ལེན་པ་ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ་ལ་བརྟེན་པའི་ལམ་གྱི་རིམ་པ་དང༌། དེ་

ཐོབ་བྱ་རྣམ་མཁྱེན་བཤད་པ། 85

ཐམས་ཅད་བདེན་སྟོང་དུ་རྟོགས་ནས་ཉམས་སུ་ལེན་པ་དོན་དམ་པའི་བདེན་པ་ལ་བརྟེན་པའི་ལམ་གྱི་རིམ་པ་ལས་མི་འདའ་བས་དང༌། ཉན་ཐོས་ལ་སོགས་པ་དང་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པ་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་མྱ་ངན་ལས་འདའ་བ་དང༌། ཆོས་ཀྱི་སྐུ་མངོན་པར་འགྲུབ་པའི་ཆེད་དུ་ཡུམ་ལ་སྤྱོད་པའི་ཆོས་བཞི་མི་དམིགས་པའི་ཚུལ་གྱིས་འཇུག་པར་བྱའོ་ཞེས་སློབ་པའི་ཚུལ་གྱིས་འདོམས་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཀུན་རྫོབ་རྫུན་པ་སྒྱུ་མ་ལྟ་བུར་རྟོགས་པའི་ཚུལ་ལས་མི་འདའ་བའི་དོན་བཤད་ན་སྔར་ལྟར་ཤེས་པར་བྱའོ། །ཤཱ་རིའི་བུ་འདི་ལ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་སེམས་དཔའ་ཆེན་པོ་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་ལ་སྤྱོད་པའི་ཚེ། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཉིད་ཡོད་བཞིན་དུ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཡང་དག་པར་རྗེས་སུ་མི་མཐོང་1

ཞེས་སོགས་ཀྱིས་སྒྲུབ་པ་རང་གི་ངོ་བོ་ལ་གདམས་པ་བསྟན་ཏེ།
སེམས་བསྐྱེད་དང་དེའི་སྐབས་སུ་བསྟན་པའི་ཆོས་རྣམས་ལ། བདེན་པ་གཉིས་ལ་བརྟེན་པའི་ལམ་གྱི་རིམ་པ་ལས་མི་འདའ་བར་བསྒྲུབ་པར་བྱ་བར་གདམས་པའི་ཕྱིར། ཤཱ་རིའི་བུ་གལ་ཏེ་འཛམ་བུ་གླིང་འདི་དགེ་སློང་ཤཱ་རིའི་བུ་དང་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་སྒྲུབ་པ་རང་གི་ངོ་བོའ་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་ ིཔ་ལ་གདམས་པ་བསྟན་ཏེ། རང་ཉིད་འབའ་ཞིག་གི་དོན་དུ་ཐེག་པ་དམན་པ་ཡིད་ལ་མི་བྱ་བར་གདམས་པའི་ཕྱིར་རོ།།
འདིར་བདེན་པ་གཉིས་ལ། མཚན་ཉིད་དང༌། མིང་དོན་དང༌། མཚན་གཞིའི་དབྱེ་བ་དང༌།
གཅིག་དང་ཐ་དད་བརྟག་པའོ། །དང་པོ་ལ། དོན་དམ་བདེན་པའི་མཚན་ཉིད་ནི། རང་ཉིད་དངོས་སུ་རྟོགས་པའི་མངོན་སུམ་ཚད་མ་དེས་གཉིས་སྣང་ནུབ་པའི་ཚུལ་གྱིས་རྟོགས་པར་བྱ་བ་གང་ཞིག །སྒྲུབ་པའི་རྣམ་པར་རྟོགས་བྱ་མ་ཡིན་པའོ། །ཀུན་རྫོབ་བདེན་པའི་མཚན་ཉིད། རང་ཉིད་དངོས་སུ་རྟོགས་པའི་ཚད་མ་དེས། གཉིས་སྣང་དང་བཅས་པའི་སྒོ་ནས་རྟོགས་པར་བྱ་བའི་རིགས་སུ་གནས་པའོ། །གཉིས་པ་ནི། ཡུལ་ཅན་དམ་པ་མ་འཁྲུལ་བ་འཕགས་པའི་མཉམ་གཞག་གི་གཟིགས་ངོར་གནས་པས། དོན་དམ་བདེན་པ་དང༌། ཡུལ་ཅན་ཕྱིན་ཅི་ལོག་བློ་ཐ་སྙད་པའི་བསམ་པའི་ངོར་བདེན་གྱི། གནས་ཚོད་ལ་རྫུན་པས་ཀུན་རྫོབ་པའི་བདེན་པ་ཞེས་དང༌། ཡང་བློ་ཀུན་རྫོབ་

1 བཀའ་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༢༦ ཤོག ༩༢ ཕྲེང་། ༡

86 སྐབས་དང་པོའ་བཤད་པ། ིཔ་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་དངོས་སུ་མཐོང་བ་ལ་སྒྲིབ་པའི་1

དབང་ཤེས་ལ་སོགས་པའི་ངོར་གནས་པས་ཀྱང་
བློ་ཀུན་རྫོབ་པ་དང༌། དེའི་ངོར་བདེན་པའི་སྒྲ་བཤད་པའོ།།
གསུམ་པ་ནི། དོན་དམ་བདེན་པ་ལ་བརྗོད་ཚུལ་མི་འདྲ་བ་ཙམ་མ་གཏོགས་ངོ་བོས་བྱས་
པའི་དབྱེ་བ་མེད་ལ། དོན་དམ་ལ་ནི་རྣམ་གྲངས་པའི་དོན་དམ་རིགས་ཤེས་རྗེས་དཔག་དང༌། རྣམ་གྲངས་མ་ཡིན་པའི་དོན་དམ་དོན་དམ་གཟིགས་པའི་འཕགས་པའི་མཉམ་གཞག་གོ །ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ་ལ་དབྱེ་ན། ཡང་ལོག་གཉིས་སུ་ཤེས་པར་བྱའོ། །བཞི་པ་ནི། བདེན་གཉིས་གཅིག་ཡིན་ན་དགོངས་འགྲེལ་ལས་གསུངས་པའི་ཉེས་པ་བཞིར་འགྱུར་ལ། ངོ་བོ་ཐ་དད་ཡིན་ན་ཡང་དེ་ལས་གསུངས་པའི་ཉེས་པ་བཞིར་འགྱུར་བས། ངོ་བོ་གཅིག་ལ་ལྡོག་པ་ཐ་དད་པའོ། །འདིའི་ཐད་ཀྱི་སློབ་དཔོན་འཕགས་པའི་འགྲེལ་པར་བཤད་པ་གཞན་རྣམས་ནི་གོ་བར་ཟད་ལ། ས་བརྒྱད་པ་ལ་ནི་དེའི་དགོངས་པ་ཅན་གྱི་མྱ་ངན་ལས་འདས་པ་བཀག་པས་ཞེས་པའི་དོན་ཅུང་ཟད་བཤད་ན། སེམས་བསྐྱེད་ཀྱི་ཐད་དུ་ཐམས་ཅད་ཤེས་པ་ཉིད་ལ་མཐོང་བས་བལྟས་ནས་འདའ་བ་ཞེས་བཤད་པ་དང༌། གཞོན་ནུའི་ས་ལས་འདའ་བར་འདོད་པས་ཞེས་གསུངས་པས། མཐོང་ནས་འདའ་བ་དང༌། གནས་ནས་འདའ་བ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔས་ཉན་རང་གི་ས་ལ་མཐོང་ལམ་གྱི་སྐབས་སུ་ཤེས་མཐོང་གིས་བལྟས་ནས་དེ་ལས་འདའ་བར་བྱེད་པ་དེ་ཡིན་ལ། གཉིས་པ་ནི། ཕྱིར་མི་ལྡོག་པའི་ས་བརྒྱད་པ་སྟེ། དེ་ལས་འདའ་བའི་དོན་ནི། ས་བརྒྱད་པར་རྟག་པ་མཐའ་བཟུང་གི་ཚུལ་གྱིས་སངས་རྒྱས་རྣམས་ཀྱིས་མ་བསྐུལ་ན། དེ་མ་ཐག་ཏུ་འགྲོ་བའི་དོན་རྒྱུན་བཅད་ནས། ཟག་པ་མེད་པའི་དབྱིངས་སུ་སྙོམས་པར་འཇུག་པར་འགྱུར་བས། སངས་རྒྱས་རྣམས་ཀྱིས་བསྐུལ་བས། ས་བརྒྱད་པ་ལ་རྒྱུན་ཆགས་སུ་སྙོམས་པར་འཇུག་ཀྱང༌། མངོན་དུ་བྱེད་པ་ལས་འདའ་བའི་དོན་ནོ།།
གཉིས་པ་ལ། སྤྱིའི་དོན་དང༌། ཡན་ལག་གི་དོན་ནོ། །དང་པོ་ལ། བདེན་པ་བཞིའི་གྲངས་
ངེས་པ་དང༌། གོ་རིམས་ངེས་པ་དང༌། མཚན་གཞི་དང༌། དེ་ཉིད་ངེས་བྱེད་ཀྱི་ཚད་མའོ། །དང་པོ་ནི། ཐར་པ་དོན་གཉེར་རྣམས་ཀྱིས་གཏན་ལ་དབབ་བྱའི་གཙོ་བོ་ནི་འཁོར་བ་དང་མྱ་ངན་ལས་འདས་ 1 ཞོལ། ཤོག ༦༡ ན ༦། གཙང་། ༦༢ ན ༡ སྒྲིབ་པ་འདི་དབང་ཤེས་

ཐོབ་བྱ་རྣམ་མཁྱེན་བཤད་པ། 87

པས་བསྡུས་པའི་ཕྱོགས་གཉིས་སུ་ངེས་ལ། འཁོར་བ་ལ་ཡང་རྒྱུ་འཆིང་བྱེད་ཀུན་འབྱུང་བདེན་པ་དང༌། འབྲས་བུ་བཅིངས་པ་སྡུག་བསྔལ་གྱི་བདེན་པ་གཉིས་སུ་ངེས་སོ། །རྣམ་བྱང་ལ་ཡང་འཁོར་བ་ལས་གྲོལ་བར་བྱེད་པའི་ཐབས་རྒྱུ་ལམ་གྱི་བདེན་པ་དང༌། གྲོལ་བ་འབྲས་བུའི་ངོ་བོ་འགོག་པའི་བདེན་པ་གཉིས་སུ་ངེས་པས་འཁོར་བ་འཇུག་ལྡོག་གི་རྒྱུ་འབྲས་བཞིར་ངེས་སོ།།
གཉིས་པ་ནི། དོན་གྱི་རིམ་པའི་དབང་དུ་བྱས་ན། ཀུན་འབྱུང་དང༌། ལམ་གྱི་བདེན་པ་དང་
པོར་བསྟན་པར་བྱ་བ་ཡིན་ལ། སྡུག་བསྔལ་དང་འགོག་པ་ཕྱིས་བསྟན་པར་བྱ་བ་ཡིན་ནོ། །འདིར་ནི་ཡུལ་ཅན་མངོན་པར་རྟོགས་པའི་རིམ་པ་དང་མཐུན་པར་གོ་རིམས་གཞན་དུ་བསྟན་པར་བྱ་སྟེ། འདི་ལྟར། སྡུག་བསྔལ་གྱི་བདེན་པ་དང༌། ཀུན་འབྱུང་དང༌། འགོག་པ་དང༌། ལམ་སྟེ། ཐོག་མར་འཁོར་བ་སྤྱི་དང་བྱེ་བྲག་གི་ཉེས་དམིགས་ལེགས་པར་བསམས་པའི་སྒོ་ནས་དེ་ལས་འབྲལ་འདོད་ཀྱི་བློ་བསྐྱེད་པར་བྱེད་དགོས་ཏེ། དེ་སྔོན་དུ་མ་སོང་ན་དེའི་རྒྱུ་ལ་སྤོང་འདོད་སྐྱེ་བ་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར་རོ། །སྡུག་བསྔལ་ལ་འབྲལ་འདོད་སྐྱེས་པ་ན་འདི་དང་འབྲལ་བར་བྱེད་ནུས་སམ་མི་ནུས། འདི་ལ་རྒྱུ་ཡོད་དམ་མེད། རྒྱུ་དེ་ཡང་རྟག་གམ་མི་རྟག་སྙམ་དུ་ཀུན་འབྱུང་ལ་རྟོག་པར་བྱེད་དེ། སྡུག་བསྔལ་རང་གི་ངོ་བོ་ཚེར་མ་འདོན་པ་བཞིན་དུ་སྤོང་མི་ནུས་པར་མཐོང་བའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་ལྟར་བརྟགས་པ་ན། ལས་དང་ཉོན་མོངས་པ་གཉིས་དེའི་རྒྱུར་ཁོང་དུ་ཆུད་ནས་དེ་ལ་སྤོང་འདོད་ཀྱི་བློ་སྐྱེ་བས་ཀུན་འབྱུང་དུས་གཉིས་པར་བསྟན་ཏོ། །ཀུན་འབྱུང་སྤོང་ནུས་སུ་མཐོང་བ་ན། སྡུག་བསྔལ་འགོག་ནུས་སུ་མཐོང་བར་འགྱུར་ལ། དེ་ནས་སྡུག་བསྔལ་འགགས་པའི་འགོག་པ་མངོན་དུ་བྱ་ནུས་སུ་མཐོང་བས་འགོག་པ་དུས་གསུམ་པར་བསྟན་ཏོ། །དེ་སྔོན་དུ་བྱེད་པ་ཡང་ལམ་བསྟེན་ཅིང་གོམས་པར་བྱས་པ་ལ་རག་ལས་པར་མཐོང་བས། ལམ་གྱི་བདེན་པ་དུས་བཞི་པར་བསྟན་ཏོ། །གལ་ཏེ་དུས་དང་པོ་སྡུག་བསྔལ་འགོག་ནུས་སུ་མཐོང་ན། སྡུག་བསྔལ་འགགས་པ་སྔོན་དུ་བྱ་ནུས་སུ་མཐོང་བས་ཁྱབ་པས་འགོག་པ་དུས་གཉིས་པར་བསྟན་རིགས་ལ། ཡང་ཀུན་འབྱུང་སྤོང་ནུས་སུ་མཐོང་ནས། སྡུག་བསྔལ་འགོག་ནུས་སུ་མཐོང་དགོས་པས། ཀུན་འབྱུང་སྡུག་བསྔལ་གྱི་སྔར་བསྟན་པར་རིགས་སོ།།
ཀུན་འབྱུང་སྤོང་ནུས་སུ་མཐོང་བ་བདག་མེད་པར་རྟོགས་པ་ལ་རག་ལས་པས། ཐོག་མར་

88 སྐབས་དང་པོའ་བཤད་པ། ིདེ་ཉིད་བསྟན་པར་བྱ་བ་ཡིན་པས་ཇི་སྐད་བཤད་པའི་བདེན་བཞིའི་གོ་རིམས་མ་ངེས་སོ། །ཞེ་ན། བཤད་པར་བྱ་སྟེ། སྤྱིར་བྱ་བ་གང་ལ་ཡང་དེ་ལ་འཇུག་པ་ལ་ཕན་ཡོན་མཐོང་ཞིང༌། དེ་ལ་ལྡོག་པ་ལ་ཉེས་དམིགས་མཐོང་བ་ལ་རག་ལས་པས། འཁོར་བ་སྤྱི་དང་བྱེ་བྲག་གི་ཉེས་དམིགས་བསམས་པས་འཁོར་བ་ལ་མེའི་དོང་ལྟ་བུར་མཐོང་ནས་དེ་དང་འབྲལ་འདོད་ཀྱི་བློ་ཙམ་ཞིག་དང་པོར་བསྐྱེད་པ་ཡིན་གྱི་འབྲལ་ནུས་སུ་གོ་བ་མིན་ནོ། །དེ་ནས་དུས་གཉིས་པར་ཀུན་འབྱུང་སྤོང་ནུས་སུ་ཚད་མས་མཐོང་བ་ཡིན་ལ། དེ་མཐོང་བ་ན་འགོག་པ་མངོན་དུ་བྱ་ནུས་སུ་མཐོང་བས། ཀུན་འབྱུང་དུས་གཉིས་པ་དང་འགོག་པ་དུས་གསུམ་པར་བསྟན་རིགས་སོ། །ལམ་ཐ་མར་བསྟན་པར་བྱ་བ་ནི་སྔར་ལྟར་རོ། །དེས་ན་རྣལ་འབྱོར་པའི་རྒྱུད་ལ་བདེན་པ་བཞི་ལ་དམིགས་པའི་མཐོང་ལམ་སྐྱེ་བ་ན་ཡང༌གོ་རིམས་དེ་དག་དང་མཐུན་པར་སྐྱེ་བ་ཡིན་ནོ།།
གསུམ་པ་ནི། དེ་ལྟར་མཁལ་མའི་ཟུག་ཟེར་ལ་སོགས་པའི་ཚོར་བ་ནི་སྡུག་བསྔལ་གྱི་སྡུག་བསྔལ་དང༌། ཟས་ཡིད་དུ་འོང་བ་ལ་ལྷག་པར་སྲེད་ནས་རོ་མྱང་བའི་ཚོར་བ་སོགས་འགྱུར་བའི་སྡུག་བསྔལ་དང༌། ལས་ཉོན་གྱི་ལག་རྗེས་བཞག་པའི་ཟག་བཅས་ཀྱི་ཕུང་པོ་གང་ཡིན་ཐམས་ཅད་འདུ་བྱེད་ཀྱི་སྡུག་བསྔལ་ཏེ། དེ་དག་ཐམས་ཅད་སྡུག་བསྔལ་གྱི་བདེན་པའོ། །ཟག་པ་དང་བཅས་པའི་ལས་དང༌། ཉོན་མོངས་ཐམས་ཅད་ཀུན་འབྱུང་གི་བདེན་པ་ཡིན་ལ། སྡུག་བསྔལ་འགགས་པའི་བྲལ་བ་ནི་འགོག་པའི་བདེན་པ་དང༌། བདག་མེད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་ལམ་གྱི་བདེན་པའོ།།
བཞི་པ་ལ། ལོག་རྟོག་བཅུ་དྲུག་ངོས་བཟུང་བ་དང༌། དེ་དང་འགལ་བ་བདེན་པའི་རྣམ་པ་
བཅུ་དྲུག་ངོས་བཟུང་བའོ། །དང་པོ་ནི། སྡུག་བསྔལ་ལ་ལོག་པར་ཞུགས་པ་གཙང་བ་དང༌། བདེ་བ་དང༌། རྟག་པ་དང༌། བདག་ཏུ་འཛིན་པ་བཞི་དང༌། ཀུན་འབྱུང་ལ་ལོག་པར་ཞུགས་པ། སྡུག་བསྔལ་རྒྱུ་མེད་དུ་འཛིན་པ་དང༌། མི་མཐུན་པ་རྒྱུར་འཛིན་པ་གཉིས། ཕྱི་མ་ལའང༌། རྒྱུ་གཅིག་ཁོ་ནས་བྱས་པར་འཛིན་པ་དང༌། དབང་ཕྱུག་ལ་སོགས་པ་གཞན་གྱིས་བློ་སྔོན་དུ་བཏང་ནས་བྱས་པར་འཛིན་པ་དང༌། རང་བཞིན་རྟག་ལ་གནས་སྐབས་འགྱུར་བར་འཛིན་པའོ། །འགོག་པ་ལ་ལོག་ཞུགས་ནི། ཐར་པ་ཡེ་མེད་དུ་འཛིན་པ་དང༌། ཟག་བཅས་ཀྱི་ཁྱད་པར་འགའ་ཞིག་ཐར་པར་འཛིན་པ་

ཐོབ་བྱ་རྣམ་མཁྱེན་བཤད་པ། 89

དང༌། སྡུག་བསྔལ་གྱི་ཁྱད་པར་འགའ་ཞིག་གྱ་ནོམ་པའི་ཐར་པར་འཛིན་པ་དང༌། སྡུག་བསྔལ་ཟད་པ་ཡོད་ཀྱང༌། ཡང་ལྡོག་པར་འཛིན་པའོ། །ལམ་ལ་ལོག་ཞུགས་ནི། ཐར་ལམ་ཡེ་མེད་དུ་འཛིན་པ་དང༌། བདག་མེད་གོམས་པ་ལམ་དུ་མི་རིགས་པར་འཛིན་པ་དང༌། བསམ་གཏན་གྱི་ཁྱད་པར་འགའ་ཞིག་ཙམ་ཐར་ལམ་དུ་འཛིན་པ་དང༌། སྡུག་བསྔལ་ལྡོག་པའི་ཆོས་ཅན་དུ་བྱེད་པའི་ལམ་མེད་པར་འཛིན་པའོ། །གཉིས་པ་ནི། སྡུག་བསྔལ་གྱི་སྡུག་བསྔལ་ཆོས་ཅན། མི་རྟག་པ་ཡིན་ཏེ། རེས་འགའ་སྐྱེ་བའི་ཕྱིར་དང༌། སྡུག་བསྔལ་བ་ཡིན་ཏེ། ལས་ཉོན་གྱི་གཞན་དབང་ཅན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། སྟོང་པ་ཡིན་ཏེ། དབང་སྒྱུར་བ་པོའ་བདག་དོན་གཞན་མེད་པའི་ཕྱིར། བདག་མེད་པ་ཡིན་ཏེ། རང་ ིདབང་བའི་བདག་གི་ངོ་བོར་མ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། ཀུན་འབྱུང་གི་རྣམ་པ་ནི། ཟག་པ་དང་བཅས་པའི་ལས་དང་སྲེད་པ་ཆོས་ཅན། རྒྱུའི་རྣམ་པ་ཡིན་ཏེ། རང་འབྲས་སྡུག་བསྔལ་གྱི་རྩ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཀུན་འབྱུང་ཡིན་ཏེ། དེ་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་པ་ཡང་དང་ཡང་དུ་བསྐྱེད་པའི་ཕྱིར། རབ་སྐྱེ་ཡིན་ཏེ། དེ་ཤུགས་དྲག་བསྐྱེད་པའི་ཕྱིར། སྲིད་པའི་སྲེད་པ་ཆོས་ཅན། རྐྱེན་གྱི་རྣམ་པ་ཡིན་ཏེ། རང་འབྲས་སྡུག་བསྔལ་གྱི་ལྷན་ཅིག་བྱེད་རྐྱེན་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
འགོག་པའི་རྣམ་པ་ནི། གཉེན་པོའ་སྟོབས་ཀྱིས་སྡུག་བསྔལ་གཏན་ཟད་པའི་བྲལ་བ་ཆོས་ ིཅན། ཁྱོད་འགོག་པའི་རྣམ་པ་ཡིན་ཏེ། སྡུག་བསྔལ་སྤངས་པའི་བྲལ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞི་བའི་རྣམ་པ་ཡིན་ཏེ། ཉོན་མོངས་སྤངས་པའི་བྲལ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གྱ་ནོམ་པའི་རྣམ་པ་ཡིན་ཏེ། ཕན་པ་དང་བདེ་བའི་ཐར་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ངེས་པར་འབྱུང་བའི་རྣམ་པ་ཡིན་ཏེ། སླར་མི་ལྡོག་པའི་ཆོས་ཅན་གྱི་ཐར་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ལམ་གྱི་རྣམ་པ་ནི། བདག་མེད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་ཆོས་ཅན། ལམ་གྱི་རྣམ་པ་ཡིན་ཏེ། ཐར་པར་བགྲོད་བྱེད་ཀྱི་ལམ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རིགས་པའི་རྣམ་པ་ཡིན་ཏེ། ཉོན་མོངས་ཀྱི་དངོས་གཉེན་བྱེད་པའི་ཕྱིར། སྒྲུབ་པའི་རྣམ་པ་ཡིན་ཏེ། སེམས་ཀྱི་གནས་ལུགས་མཐར་ཐུག་པ་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ངེས་པར་འབྱིན་པའི་རྣམ་པ་ཡིན་ཏེ། སྡུག་བསྔལ་སླར་མི་ལྡོག་པའི་ཆོས་ཅན་དུ་བྱེད་པའི་གཉེན་པོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།གཉིས་པ་ལ་བཞིའི་དང་པོ་སྡུག་བསྔལ་བདེན་པ་ལ་འདོམས་པ་ནི། ཤཱ་རིའི་བུ་འདི་ལ་

90 སྐབས་དང་པོའ་བཤད་པ། ིབྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་སེམས་དཔའ་ཆེན་པོ་གཟུགས་སྟོང་པ་ཉིད་ལ་བརྩོན་ན་བརྩོན་1

ཞེས་བྱའོ་
ཞེས་སོགས་ཆོས་ཅན། སྡུག་བསྔལ་ལ་ཤེས་བྱ་བདེན་ཞེན་དགག་པའི་ཆེད་དུ་གདམས་པ་ཡིན་ཏེ། ཟག་བཅས་ཀྱི་གཟུགས་ལ་སོགས་པ་འབྲས་བུར་གྱུར་པའི་སྟོང་པ་ཉིད་དང༌། དེ་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་དག་བདེན་པས་སྟོང་པ་དེ་བཞིན་ཉིད་ཀྱི་ངོ་བོར་རང་བཞིན་གཅིག་གོ་ཞེས་ཤེས་པར་བྱ་བར་གདམས་པའི་ཕྱིར།
གཉིས་པ་ཀུན་འབྱུང་བདེན་པ་ལ་གདམས་པ་ནི། གཟུགས་སྐྱེ་བའི་ཆོས་ཅན་ནམ། འགག་པའི་ཆོས་ཅན་དུ་ཡང་དག་པར་རྗེས་སུ་མི་མཐོང་2

ཞེས་སོགས་ཀུན་འབྱུང་བ་ལ་གདམས་པ་ཡིན་
ཏེ། ཟག་བཅས་རྒྱུས་བསྡུས་ཀྱི་གཟུགས་ལ་སོགས་པ་ནི་གསར་དུ་ཀུན་འབྱུང་བ་དང་ཡང་འགོག་པ་དང༌། ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་པ་དང༌། རྣམ་པར་བྱང་བའི་ཆོས་ཅན་དུ་བདེན་པར་གྲུབ་པ་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་འདོམས་པའི་ཕྱིར། དེར་བདེན་པར་མ་གྲུབ་སྟེ། སྟོང་པ་ཉིད་དང་གཟུགས་ལ་སོགས་པ་རྒྱུར་གྱུར་པ་དག་དོན་དམ་པར་ཐ་མི་དད་པ་ཉིད་ཀྱིས་སོ། །ཀུན་འབྱུང་སྤང་བྱར་བདེན་པ་དགག་པའི་ཆེད་དུའོ།།
གསུམ་པ་འགོག་བདེན་ལ་གདམས་པ་ནི། ཤཱ་རིའི་བུ་སྟོང་པ་ཉིད་མི་སྐྱེ་མི་འགག་ཅིང༌།
ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་པ་མ་ཡིན། རྣམ་པར་བྱང་བ་མ་ཡིན་3

ཞེས་པ་དེ་འགོག་པ་ལ་གདམས་པ་
ཡིན་ཏེ། སྟོང་པ་ཉིད་གློ་བུར་གྱི་དྲི་མ་དང་བྲལ་བ་དེ། འདུས་བྱས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་སྐྱེ་བ་དང་འགག་པ་དང་སྤང་གཉེན་ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་པ་དང་རྣམ་པར་བྱང་བ་དང་གནས་སྐབས་ཉམས་པ་དང་འཕེལ་བ་དང༌། རྒྱུ་འབྲས་ལ་སོགས་པ་བདེན་པར་གྲུབ་པ་དང་བྲལ་བ་ཡིན་ལ། དེ་ལ་ནི་ཁྱད་ཆོས་བདེན་པ་བ་གང་དུ་ཡང་མ་གྲུབ་བོ་ཞེས་གདམས་པའི་ཕྱིར། གང་དུ་ཡང་བདེན་པར་མ་གྲུབ་པར་ཐལ། དོན་དམ་པར་ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་ཀྱི་སྤྱི་གཟུགས་མེད་པ་ནས་ཁྱད་པར་མ་རིག་པ་སྐྱེ་བ་ཡང་མེད་རྣམ་བྱང་གི་སྤྱི་མ་རིག་པ་འགག་པ་ཡང་མེད། ཁྱད་པར་རྟོགས་པ་སངས་རྒྱས་

1 བཀའ་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༢༦ ཤོག ༡༠༥ ཕྲེང་། ༡༡
2 བཀའ་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༢༦ ཤོག ༡༠༧ ཕྲེང་། ༧
3 བཀའ་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༢༦ ཤོག ༡༠༩ ཕྲེང་། ༢

ཐོབ་བྱ་རྣམ་མཁྱེན་བཤད་པ། 91

ཀྱང་མེད། སྤངས་པ་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་བར་དུ་ཡང་མེད་པའི་ཕྱིར། འགོག་པ་མངོན་དུ་བྱ་བར་བདེན་པ་དགག་པའི་ཆེད་དུ་ཡིན་ནོ།།
བཞི་པ་ལམ་བདེན་ལ་འདོམས་པ་ནི། ཤཱ་རིའི་བུ་བྱང་ཆེན་ཤེར་ཕྱིན་ལ་སྤྱོད་པའི་ཚེ་
བདག་ཉིད་ལ་སྦྱིན་པ་ལ་བརྩོན་ཞེས་པའམ། མི་བརྩོན་ཞེས་བྱ་བར་ཡང་དག་པར་རྗེས་སུ་མི་
མཐོང་1

ཞེས་སོགས་ལམ་ལ་གདམས་པ་ཡིན་ཏེ། སྦྱིན་པ་ལ་སོགས་པའི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་དང༌། བྱང་སེམས་བདག་ཉིད་བསྒོམ་བྱ་སྒོམ་བྱེད་དུ་བདེན་པར་མ་གྲུབ་པས་ལྡན་པ་མ་ཡིན། བཀག་པ་བདེན་པར་མ་གྲུབ་པས་མི་ལྡན་པ་མ་ཡིན་པར་རྟོགས་པར་གྱིས་ཤིག་ཅེས་འདོམས་པའི་ཕྱིར། སྟོང་པ་ཉིད་ལ་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱིས་སྦྱོར་བར་མི་བྱེད་དེ། སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱིས་རྣལ་འབྱོར་ལ་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་སོགས་རིགས་པ་དང་སྒྲུབ་པ་ལ་གདམས་པ་ཡིན་ཏེ། ནང་སྟོང་པ་ཉིད་ལ་སོགས་པ་གསུམ་ཡུལ་དུ་བྱེད་པའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་དང༌། ཕྱི་ཡུལ་སྟོང་པ་ཉིད་ལ་སོགས་པ་གསུམ་ཡུལ་ཡུལ་ཅན་དུ་བདེན་པར་མེད་ཅིང་། བཀག་པ་དེ་ཉིད་ཀྱང་བདེན་པར་མེད་དོ་ཞེས་འདོམས་པའི་ཕྱིར། གཟུགས་ལ་སྔོན་གྱི་མཐའ་སྦྱོར་བར་མི་བྱེད་འབྱེད་པར་མི་བྱེད༌དེ། ཞེས་སོགས་ངེས་འབྱིན་ལ་གདམས་པ་ཡིན་ཏེ། སྔོན་གྱི་མཐའ་འཁོར་བ་དང༌། ཕྱི་མའི་མཐའ་མྱང་འདས་དག་ཕན་ཚུན་གང་ལས་ངེས་པར་འབྱུང་བ་དང། གང་དུ་ངེས་པར་འབྱུང་བ་དེར་ལྡན་པ་བདེན་པར་མ་གྲུབ་པ་དང༌། བདེན་པར་མ་གྲུབ་པ་དེ་ཉིད་ཀྱང་བདེན་པར་མ་གྲུབ་པས་མི་ལྡན་པ་མ་ཡིན་པ་ཉིད་དུ་བསྒྲུབ་བོ་ཞེས་འདོམས་པའི་ཕྱིར། ལམ་བསྟེན་བྱར་བདེན་པར་ཞེན་པ་དགག་པའི་ཆེད་དུ་གདམས་པའོ།།
གཉིས་པ་ལ། སྤྱིའི་དོན་དང༌། ཡན་ལག་གི་དོན་ནོ། །དང་པོ་ལ། ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་
དཀོན་མཆོག་གསུམ་ངོས་བཟུང་བ་དང༌། སྐྱབས་སྤྱིའི་རྣམ་གཞག་དང༌། ཀུན་རྫོབ་པ་དང་དོན་དམ་པའི་སྐྱབས་ཀྱི་ཁྱད་པར་དང༌། ཇི་ལྟར་སྐྱབས་སུ་འགྲོ་བའི་ཚུལ་ལོ། །དང་པོ་ནི། རྒྱུད་བླ་མར། འདུས་མ་བྱས་ཤིང་ལྷུན་གྱིས་གྲུབ། །གཞན་གྱི་རྐྱེན་གྱིས་རྟོགས་མིན་པ། །མཁྱེན་དང་བརྩེ་དང་ནུས་པར་ལྡན། །དོན་གཉིས་ལྡན་པའི་སངས་རྒྱས་ཉིད།2

།ཅེས་པ་ལྟར། དོན་གཉིས་ཕུན་སུམ་

1 བཀའ་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༢༦ ཤོག ༡༡༠ ཕྲེང་། ༡༩
2 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༧༠ ཤོག ༩༣༦ ཕྲེང་། ༤

92 སྐབས་དང་པོའ་བཤད་པ། ིཚོགས་པ་སྐུ་གསུམ་གྱི་བདག་ཉིད་ཅན་གྱི་སངས་རྒྱས་དཀོན་མཆོག་དང་། ཡང༌། བསམ་མེད་གཉིས་མེད་རྟོག་མེད་པ། །དག་གསལ་གཉེན་པོའ་ཕྱོགས་ཉིད་ཀྱི། །གང་ཞིག་གང་གིས་ཆགས་ ིབྲལ་བ། །བདེན་གཉིས་མཚན་ཉིད་ཅན་དེ་ཆོས།1

།ཞེས་པ་ལྟར། རྣམ་བྱང་གི་བདེན་པ་གཉིས་ཀྱི་
མཚན་ཉིད་ཅན་གྱི་ཆོས་དཀོན་མཆོག་དང༌། ཡང༌། ཇི་བཞིན་ཇི་སྙེད་ནང་གི་ནི། །ཡེ་ཤེས་གཟིགས་པ་དག་པའི་ཕྱིར། །བློ་ལྡན་ཕྱིར་མི་ལྡོག་པའི་ཚོགས། །བླ་མེད་ཡོན་ཏན་དང་ལྡན་ཉིད།2

།ཅེས་པ་
ལྟར། རིག་གྲོལ་གྱི་ཡོན་ཏན་དང་ལྡན་པ་འཕགས་པ་ཕྱིར་མི་ལྡོག་པའི་དགེ་འདུན་དཀོན་མཆོག་སྟེ། དེ་ཙམ་ལས་མ་སྤྲོས་སོ།།
གཉིས་པ་ནི། ཡང་དེ་ཉིད་ལས། སྟོན་པ་བསྟན་པ་སློབ་དོན་གྱིས། །ཐེག་གསུམ་པ་
དང་བྱེད་གསུམ་ལ། །མོས་པ་རྣམས་ཀྱི་དབང་བྱས་ནས། །སྐྱབས་གསུམ་རྣམ་པར་བཞག་པ་ཡིན།3

།ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །འདིར་ནི་སྤྱིར་གསུང་རབ་ལས། སྐྱབས་གསུམ་རྣམ་པར་བཞག་པའི་དགོས་པ་བསྟན་པ་ཡིན་ཏེ། ཐེག་པ་ཆེན་པོའ་རིགས་ཅན་ལམ་ལ་ཞུགས་པ་དེ་ཉིད་ཀྱི་ ིརང་རྒྱུད་ལ་ཐོབ་བྱའི་སངས་རྒྱས་འབྲས་བུའི་སྐྱབས་དང༌། གྲུབ་ཟིན་གྱི་སངས་རྒྱས་རྒྱུའི་སྐྱབས་སུ་ཤེས་པར་བྱ་བ་དང༌། རིགས་ཅན་གཞན་གཉིས་ཀྱི་ཡང་རྒྱུའི་སྐྱབས་དང༌། ལམ་ལ་མ་ཞུགས་ཀྱང་སངས་རྒྱས་ལ་མཆོད་པ་དང༌། བཀུར་སྟི་སོགས་མཆོག་ཏུ་བྱ་བ་བྱེད་པར་མོས་པ་རྣམས་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་ནས། སངས་རྒྱས་དཀོན་མཆོག་སྐྱབས་སུ་རྣམ་པར་བཞག་གོ །རང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་རིགས་ཅན་ལམ་ལ་ཞུགས་པ་སྲིད་པ་ཐ་མ་པའི་ཚེ་གཞན་གྱི་སྒྲ་ལ་མི་ལྟོས་པར་མྱང་འདས་རང་རྒྱུད་ལ་དོན་དུ་གཉེར་བ་རྣམས་ཀྱི་འབྲས་བུའི་སྐྱབས་དང༌། ལམ་དུ་མ་ཞུགས་ཀྱང་དམ་པའི་ཆོས་ལ་མཆོག་ཏུ་བྱ་བ་བྱེད་པར་མོས་པ་རྣམས་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་ནས་ཆོས་དཀོན་མཆོག་སྐྱབས་ཉིད་དུ་རྣམ་པར་བཞག་གོ །ཉན་ཐོས་ཀྱི་རིགས་ཅན་ལམ་ལ་ཞུགས་པ་སྲིད་པ་ཐ་མ་པའི་ཚེ་གཞན་གྱི་སྒྲའི་རྗེས་སུ་འབྲངས་ནས་ཐོབ་པའི་མྱང་འདས་དོན་དུ་གཉེར་བ་རྣམས་ཀྱི་འབྲས་བུའི་སྐྱབས་དང༌།

1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༧༠ ཤོག ༩༣༦ ཕྲེང་། ༡༥
2 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༧༠ ཤོག ༩༣༧ ཕྲེང་། ༤
3 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༧༠ ཤོག ༩༣༧ ཕྲེང་། ༡༤

ཐོབ་བྱ་རྣམ་མཁྱེན་བཤད་པ། 93

ལམ་དུ་མ་ཞུགས་ཀྱང་དགེ་འདུན་ལ་མཆོག་ཏུ་བྱ་བ་བྱེད་པར་མོས་པ་རྣམས་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་ནས། དགེ་འདུན་དཀོན་མཆོག་སྐྱབས་ཉིད་དུ་རྣམ་པར་བཞག་གོ །རང་རྒྱུད་ལ་ཐོབ་བྱར་དོན་དུ་མི་གཉེར་ཡང༌། གང་ལ་སྐྱབས་སུ་སོང་བའི་ཆོས་དང་དགེ་འདུན་དཀོན་མཆོག་ཀྱང༌དེ་ལ་ལྟོས་པའི་རྒྱུའི་སྐྱབས་སུ་ཤེས་པར་བྱའོ། །གོང་དུ་ཐེག་པ་ཆེན་པོ་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་སྐྱབས་གསུམ་རྣམ་པར་བཞག་པ་ལ་བརྟེན་ནས་རིགས་ཅན་གཞན་གཉིས་ཀྱི་ཡང་རྒྱུའི་སྐྱབས་གསུམ་དང༌། འབྲས་བུའི་སྐྱབས་གཉིས་ཀྱང་གོ་བར་འགྱུར་མོད་ཀྱི། འདི་ནི་གསུང་རབ་རྣམས་ལས་སྐྱབས་གསུམ་སྤྱིར་རྣམ་པར་བཞག་པའི་དགོས་པ་སྟོན་པ་ཡིན་ནོ།།
གསུམ་པ་ནི། དེ་ཉིད་ལས། སྤང་ཕྱིར་སླུ་བའི་ཆོས་ཅན་ཕྱིར། །མེད་ཕྱིར་འཇིགས་དང་
བཅས་པའི་ཕྱིར། །ཆོས་རྣམ་གཉིས་དང་འཕགས་པའི་ཚོགས། །གཏན་གྱི་སྐྱབས་མཆོག་མ་ཡིན་ནོ།1

།ཞེས་གསུངས་སོ། །དེ་ལ་དོན་དམ་པ་དང༌། ཀུན་རྫོབ་པའི་སྐྱབས་ཀྱི་དོན་ནི། ཉན་ཐོས་
རིགས་ངེས་པ་ལྟར། རང་གི་བསམ་ངོར་འཁོར་བའི་སྡུག་བསྔལ་ཞི་བ་ཙམ་ཞིག་དོན་དུ་གཉེར་ཞིང་དེ་ལས་གོང་དུ་བགྲོད་མི་དགོས་པར་འཛིན་ཅིང༌། དངོས་པོའ་གནས་ཚོད་ལ་ལམ་གྱི་བགྲོད་ ིཔ་མཐར་མ་ཐུག་པའི་སྐྱབས་དེ་ཀུན་རྫོབ་པའི་སྐྱབས་དང༌། བསམ་ངོར་ཡང་བགྲོད་པ་མཐར་ཐུག་པར་འཛིན་ཅིང༌། དོན་ལ་ཡང་མཐར་ཐུག་པ་དོན་དམ་པའི་སྐྱབས་ཀྱི་དོན་ཡིན་གྱི། ལུང་གི་ཆོས་ལ་སོགས་པ་མཐར་ཐུག་གི་ཆོས་སྐུ་མ་ཡིན་པར་སྒྲུབ་པ་གང་ཟག་སུ་ལ་ཡང་ཤེས་འདོད་མེད་པས་མི་རིགས་པ་ཁོ་ནའོ། །དེས་ན་ཐེག་པ་ཆེན་པོའ་ལུང་གི་ཆོས་ཡིན་ཡང་དོན་དམ་པའི་སྐྱབས་མ་ཡིན་ ིཏེ། དོན་མངོན་པར་རྟོགས་པའི་ཐབས་སུ་བསྟེན་པར་བྱ་བ་ཙམ་ཡིན་གྱི། དོན་མངོན་པར་རྟོགས་པ་མཐར་ཐུག་པ་ཐོབ་པ་ན་དེ་མ་ཐོབ་པ་ཐོབ་པའི་ཐབས་སུ་མི་དགོས་པས་གཟིངས་ལྟར་སྤང་བར་བྱ་བ་ཁོ་ནའོ། །འདིར་ཡང་སྤྱིའི་མཐའ་གཅོད་པ་ཁྱབ་པ་སྒྲུབ་པའི་ཡན་ལག་ཡིན་གྱི། དོན་གྱི་གཙོ་བོ་མ་ཡིན་ནོ། །བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་འཕགས་པའི་རྒྱུད་ཀྱི་བདག་མེད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་ནི། གཟིགས་ངོར་དྲི་མ་མཐའ་དག་དང་བྲལ་བ་ལྟར་སྣང་ཡང༌། དྲི་མ་མཐའ་དག་མ་ཟད་པ་དང༌། རང་གི་ངོ་བོ་ལ་དྲི་མའི་བསླད་པ་མ་ཞུགས་ཀྱང༌། ངོ་བོ་ལ་དྲི་མ་མཐའ་དག་མ་ཟད་པས་ 1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༧༠ ཤོག ༩༣༧ ཕྲེང་། ༡༦

94 སྐབས་དང་པོའ་བཤད་པ། ིདེར་སྣང་དང༌། དེས་སྟོང་ཚོགས་པ་རྫུན་པ་སླུ་བའི་ཆོས་ཅན་ཡིན་པས། དོན་དམ་པའི་སྐྱབས་མ་ཡིན་པར་བསྟན་གྱི། འདུས་བྱས་ཡིན་ན་དོན་དམ་པའི་སྐྱབས་མ་ཡིན་པས་ཁྱབ་པ་བསྟན་པར་འདོད་པ་ནི། སངས་རྒྱས་ཀྱི་ལམ་བདེན་དང༌། གཟུགས་སྐུ་རྣམ་པ་གཉིས་མཐར་ཐུག་གི་སྐྱབས་ཡིན་པ་འགོག་པའི་ལོག་རྟོག་གི་ཐ་ཆད་དུ་ཤེས་པར་བྱ་ལ་རྒྱང་རིང་དུ་སྤང་བར་བྱའོ།།
ཉན་ཐོས་ཀྱི་ཐེག་པའི་ཚུལ་ལ་ཡང༌། ཉན་ཐོས་ཀྱི་ལྷག་མེད་ཀྱི་མྱང་འདས་ནི་དོན་དམ་པའི་
སྐྱབས་མ་ཡིན་ཏེ། སྡུག་ཀུན་མེད་པ་ཙམ་གྱིས་རབ་ཏུ་ཕྱེ་བའི་ཕྱིར། དེས་ཤེས་སྒྲིབ་ཀྱི་འཇིགས་པ་མ་ཟད་པ་འཕེན་པར་བྱེད་པ་ཡིན་གྱི། མི་ཤེས་པ་ཁ་ཅིག །རང་ལུགས་ལ་དེ་དོན་དམ་པའི་སྐྱབས་མ་ཡིན་པའི་སྒྲུབ་བྱེད་འགོད་པ་སྐབས་སུ་བབ་པ་དོར་ནས་ཐལ་འགྱུར་དུ་བྱེད་ཅིང༌། རྟགས་བསལ་ཉན་ཐོས་སྡེ་པའི་ཁས་ལེན་ལ་འཆད་པ་དང༌། ཁ་ཅིག་མཐར་ཐུག་གི་དུས་ན་མེད་པའི་དོན་དུ་འཆད་པ་དང༌། མེད་དགག་གཏན་ཚིགས་སུ་འགོད་པ་སོགས་ནི། དོན་མ་རྟོགས་བཞིན་དུ་རྣམ་གཞག་བྱེད་པ་ནི། སངས་རྒྱས་ཀྱི་བསྟན་པ་དྲི་མ་ཅན་དུ་འགྱུར་བས་བཏང་སྙོམས་སུ་བཞག་ན་མཛེས་སོ། །ཉན་ཐོས་ཀྱི་ཚུལ་ནི་རང་ལུགས་ལ་ཡང་ཁས་ལེན་པའི་ཐེག་པའི་ཚུལ་ཡིན་གྱི། གྲུབ་མཐའ་འོག་མའི་འདོད་ཚུལ་མ་ཡིན་ལ། མར་མེ་ཤི་བའི་དཔེ་ཡང་ཉན་ཐོས་ཞི་བའི་དབྱིངས་སུ་ཞུགས་པ་ན་གཞན་གྱི་དོན་ལ་ཅུང་ཟད་དམིགས་པའི་སྣང་བ་ཡང་ནུབ་པའི་དོན་ཡིན་གྱི། སྡེ་པ་ཁ་ཅིག་འདོད་པ་ལྟར་བེམ་རིག་རྒྱུན་ཆད་པའི་དོན་མ་ཡིན་ནོ། །ཉན་རང་དགྲ་བཅོམ་པ་ཡང་འདུ་བྱེད་ཀྱི་མཚན་མ་ལ་གཤེད་མ་རལ་གྲི་གདེངས་པ་ལྟར་ཤེས་སྒྲིབ་ཀྱི་འཇིགས་པ་དང་བཅས་པའོ། །དེས་ན་དོན་དམ་པའི་སྐྱབས་ནི། དེ་ཉིད་ལས། དམ་པའི་དོན་དུ་འགྲོ་བ་ཡི། །སྐྱབས་ནི་སངས་རྒྱས་ཉག་གཅིག་ཡིན། །ཐུབ་པ་ཆོས་ཀྱི་སྐུ་ཅན་ཕྱིར། །ཚོགས་ཀྱང་དེ་ཡི་མཐར་ཐུག་ཕྱིར།1

།ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར།
སྐུ་གསུམ་གྱི་བདག་ཉིད་ཅན་གྱི་སངས་རྒྱས་ཁོ་ན་དོན་དམ་པའི་སྐྱབས་སོ།།
བཞི་པ་ནི། དཀོན་མཆོག་གསུམ་གྱི་ཡོན་ཏན་དང༌། དེ་ལ་སྐྱབས་སུ་སོང་བའི་བསླབ་པར་
བྱ་བའི་རིམ་པ་རྣམ་པར་གཏན་ལ་དབབ་པ་བསྡུ་བ་སོགས་ནས་གསུངས་པ་རྣམས་ལེགས་པར་ཤེས་པར་བྱས་ནས། རང་ཉིད་སྤྱིར་འཁོར་བའི་ཉེས་དམིགས་དང༌། ཁྱད་པར་དུ་ངན་འགྲོའ་ཉེས་ ི 1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༧༠ ཤོག ༩༣༧ ཕྲེང་། ༡༨

ཐོབ་བྱ་རྣམ་མཁྱེན་བཤད་པ། 95

དམིགས་ལེགས་པར་བསམས་ནས་འཇིགས་པ་དྲན་པ་དང༌། དཀོན་མཆོག་གསུམ་ལ་འཇིགས་པ་ལས་སྐྱོབ་པའི་ནུས་པ་ཡོད་པར་ཤེས་པའི་རྒྱུ་གཉིས་ལ་བརྟེན་ནས། དཀོན་མཆོག་གསུམ་ལ་བསམ་པ་ཐག་པ་ནས་བློ་ལྟོས་འཆའ་བའི་སྐྱབས་འགྲོ་ཡིད་ལེགས་པར་འཁུལ་བ་སྔོན་དུ་བཏང་ཞིང༌། སྐྱབས་འགྲོའ་བསླབ་བྱ་ལ་ཚུལ་བཞིན་དུ་བསླབ་པར་བྱའོ། །དེ་ལྟར་བྱས་ན་རྒྱལ་བའི་ཐུགས་ ིརྗེ་ཞུགས་ནས་ཡོན་ཏན་གོང་ནས་གོང་དུ་འཕེལ་བར་འགྱུར་བས། དལ་འབྱོར་གྱི་རྟེན་ལ་སྙིང་པོ་ལོན་པ་ཡིན་གྱི། སྐྱབས་འགྲོ་ཡིད་འཁུལ་ནུས་པ་རེ་ཡང་མེད་པར་ཐོས་བསམ་སྒོམ་པ་ལ་འབད་པ་སྐད་བྱེད་པ་ནི་འབྲས་བུ་ཤིན་ཏུ་ཆུང་ངོ༌། །འདིར་དངོས་སུ་བསྟན་པ་ནི་ཐེག་པ་ཆེན་པོ་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་སྐྱབས་གསུམ་རྣམ་པར་བཞག་པ། འོག་ནས། སངས་རྒྱས་སོགས་དམིགས་དད་པ་དང༌།1

།ཞེས་པའི་སྐྱབས་འགྲོའ་ཡུལ་སྟོན་པ་ཡིན་ནོ།། ིགཉིས་པ་ལ་གསུམ་གྱི་དང་པོ། སངས་རྒྱས་དཀོན་མཆོག་ལ་འདོམས་པ་ནི། བྱང་སེམས་
ཤེར་ཕྱིན་ལ་སྤྱོད་པའི་ཚེ་གཟུགས་ལ་རྣམ་མཁྱེན་ཉིད་སྦྱོར་བར་མི་བྱེད་དེ། གཟུགས་ཉིད་ཡང་དག་པར་རྗེས་སུ་མི་མཐོང་2

ཞེས་སོགས་ཀྱིས་སངས་རྒྱས་ལ་བདེན་ཞེན་སྤང་བའི་ཆེད་དུ་གདམས་པ་
ཡིན་ཏེ། དམིགས་པར་བྱ་བ་དང་དམིགས་པར་བྱེད་པ་བདེན་པས་སྟོང་པར་མཉམ་པ་ཉིད་དུ་ཤེས་པའི་ཡེ་ཤེས་མཐར་ཐུག་སངས་རྒྱས་དཀོན་མཆོག་གོ་ཞེས་འདོམས་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་དོན་དམ་པར་མི་དམིགས་པ་ལ་གཟུགས་ལ་སོགས་པ་ཡུལ་ཡུལ་ཅན་དང༌། མཚན་ཉིད་དང་། མཚོན་བྱ་དང༌། དབྱིངས་དང་རིག་པར་དོན་དམ་པར་མི་སྦྱོར་ཞིང་སྦྱར་ནས་ཞེན་བྱར་མེད་དོ་ཞེས་འདོམས་པའི་ཕྱིར། རྣམ་མཁྱེན་ལ་གདམས་པས་སངས་རྒྱས་ལ་གདམས་པར་འགྱུར་ཏེ། རྣམ་མཁྱེན་སངས་རྒྱས་སུ་མཚོན་པར་བྱེད་པའི་ཆོས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྣམ་མཁྱེན་དོན་དམ་པར་མི་དམིགས་ཏེ། སངས་རྒྱས་དང་དག་པ་གཉིས་ལྡན་གྱི་བྱང་ཆུབ་དག་བདེན་སྟོང་དུ་མཚན་ཉིད་གཅིག་པ་ཉིད་ཀྱིས་སོ།།
གཉིས་པ་ཆོས་དཀོན་མཆོག་ལ་གདམས་པ་ནི། གཟུགས་དངོས་པོ་ཡོད་ཅེས་བྱ་བར་མི་

1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༤༩ ཤོག ༡༨ ཕྲེང་། ༤
2 བཀའ་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༢༦ ཤོག ༡༡༤ ཕྲེང་། ༡༠

96 སྐབས་དང་པོའ་བཤད་པ། ིསྦྱོར། དངོས་པོ་མེད་ཅེས་བྱ་བར་མི་སྦྱོར་1

ཞེས་སོགས་ཀྱིས་ཆོས་ལ་གདམས་པ་བསྟན་ཏེ། ཐམས་
ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་གསུམ་གྱིས་ཡུལ་དུ་བསྡུས་པའི་གཞི་དང་གཉེན་པོ་དང་རྣམ་པའི་གསལ་བ་མཐའ་དག་བསྡུས་པ་དག་གིས་བསྡུས་ཤིང་བསྡོམས་པའི་ཆོས་ཐམས་ཅན་དོན་དམ་པར་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་དོ་ཞེས་འདོམས་པའི་ཕྱིར།
གསུམ་པ་དགེ་འདུན་དཀོན་མཆོག་ལ་འདོམས་པ་ནི། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་འཕགས་པ་སློབ་པ་ཕྱིར་མི་ལྡོག་པ་རྣམས་ལ་དོན་དམ་པར་སྐྱེ་བ་མེད་པ་ཉིད་དུ་འཇུག་པར་བྱའོ་2

ཞེས་ལུང་
འབོགས་པ་དགེ་འདུན་ལ་འདོམས་པ་ཡིན་ཏེ། དགེ་འདུན་དཀོན་མཆོག་ལམ་སྒྲུབ་པའི་གྲོགས་སུ་བདེན་པར་ཞེན་པ་དགག་པའི་ཆེད་དུ་འདོམས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དགེ་འདུན་དེ་ཡང་རྣམ་པ་དུ་ཞིག་ཡོད་ཅེ་ན། འབྲས་བུ་ལ་གནས་པ་གསུམ་དང་ཞུགས་པ་བཞིའི་བྱེ་བྲག་གིས་སྐྱེས་བུ་ཆེན་པོ་བདུན་པོ་རང་སངས་རྒྱས་དང་ལྷན་ཅིག་བརྒྱད་པོ་ཆོས་ཅན། དུ་མར་དབྱེར་རུང་སྟེ། དབང་པོ་རྟུལ་པོ་ལ་སོགས་པའི་བྱེ་བྲག་གིས་གྲངས་ཉི་ཤར་ཚང་བ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཞུགས་གནས་བརྒྱད་དུ་འགྱུར་བ་མ་ཡིན་ནམ་ཞེ་ན། ཐེག་པ་ཆེན་པོའ་དགྲ་བཅོམ་པ་ནི་སྐབས་འདིའི་དགེ་འདུན་དཀོན་ ིམཆོག་གི་ནང་དུ་མ་གཏོགས་པ་ཡིན་ཏེ། སངས་རྒྱས་དཀོན་མཆོག་གི་ཁོངས་སུ་གཏོགས་པ་ཉིད་ཀྱིས་སོ། །དཀོན་མཆོག་གསུམ་ལ་དོན་དམ་པར་སྐྱབས་སུ་ཞེན་པ་དགག་པའི་ཆེད་དུ་ཡིན་ནོ།།གསུམ་པ་སྒྲུབ་པའི་ཁྱད་པར་གྱི་ཆོས་ལ་གདམས་པ་ལ་གསུམ། མི་མཐུན་ཕྱོགས་མངོན་
གྱུར་སེལ་བ་ལ་གདམས་པ་དང༌། ལམ་ཁྱད་པར་ཅན་བསྒྲུབ་པར་གདམས་པ་དང༌། སྤང་བྱའི་ས་བོན་སེལ་བར་གདམས་པའོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ་གྱི་དང་པོ་སྒྲུབ་པ་མི་ཉམས་པའི་རྒྱུ་ལ་གདམས་པ་ནི། བྱང་ཆེན་ཤེར་ཕྱིན་ལ་སྤྱོད་པ་ནི། ལུས་དང་ངག་དང་ཡིད་གང་གིས་ཞེས་3

སོགས་ཀྱིས་སྒོ་
གསུམ་གྱིས་བྱ་བ་ངན་པ་ལ་མ་ཞེན་པ་ལ་འདོམས་པ་ཡིན་ཏེ། ལུས་ལ་སོགས་པ་དོན་དམ་པར་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པར་རྟོགས་ཤིག་ཅེས་བསྟན་པའི་འདོམས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟར་གདམས་པར་

1 བཀའ་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༢༦ ཤོག ༡༢༠ ཕྲེང་། ༡༠
2 བཀའ་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༢༦ ཤོག ༡༣༢ ཕྲེང་། ༡༦
3 བཀའ་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༢༦ ཤོག ༡༤༩ ཕྲེང་། ༡༤

ཐོབ་བྱ་རྣམ་མཁྱེན་བཤད་པ། 97

རིགས་ཏེ། སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་དོན་ལ་གོམས་པར་མ་བྱས་ན་སྦྱོར་བས་བརྩོན་འགྲུས་བརྩམས་པ་ཉིད་ཀྱིས་སྔར་སེམས་བསྐྱེད་ཀྱི་སྐབས་སུ་ཇི་སྐད་བཤད་པའི་དོན་ལ་སྒྲུབ་པ་ནན་ཏན་བྱེད་པ་ལ་དབང་རྟུལ་ལ་ལ་མངོན་པར་ཞེན་པར་འགྱུར་བས་དེ་སྤང་དགོས་པའི་ཕྱིར། རྒྱུ་གང་ལས་ན། བྱ་བ་ཕལ་པ་ལ་ཆགས་པའི་ལུས་ལ་སོགས་པའི་བསོད་ཉམས་1

ཉིད་ཀྱིས་སྐྱེ་བར་འགྱུར་རོ།།
གཉིས་པ་སྒྲུབ་པ་འཕེལ་བའི་རྒྱུ་ལ་གདམས་པ་ནི། བྱང་ཆེན་ཕར་ཕྱིན་དྲུག་ལ་སྤྱོད་པའི་ཚེ། གཟུགས་སུ་མི་རློམ། ཚོར་བར་མི་རློམ།2

ཞེས་སོགས་ཀྱིས་སྒྲུབ་པ་བྱེད་པའི་ཚེ་ཡོངས་སུ་
ངལ་བ་མེད་པ་ལ་འདོམས་པ་ཡིན་ཏེ། གཟུགས་ལ་སོགས་པ་ནས་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་བར་ལ་བདེན་པར་རློམ་པ་མེད་པ་ཉིད་དུ་རྟོགས་པར་གྱིས་ཤིག་ཅེས་བསྟན་པའི་གདམས་ངག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟར་གདམས་རིགས་ཏེ་སྒྲུབ་པ་དུས་ཡུན་རིང་མོ་ཞིག་ཏུ་གོམས་པར་བྱས་ཀྱང་ཇི་ལྟར་འཚམ་པའི་འདོད་པའི་དོན་མ་གྲུབ་ན་དབང་བའི་3

རང་བཞིན་ཅན་གྱི་དབང་རྟུལ་ལ་ལ་
ཡོངས་སུ་སྐྱོ་བར་འགྱུར་བས་དེ་སེལ་དགོས་པའི་ཕྱིར།
གསུམ་པ་ཐེག་དམན་དུ་མི་ལྟུང་བའི་རྒྱུ་ལ་གདམས་པ་ནི། ཤཱ་རིའི་བུ་བྱང་ཆེན་ཡེ་ཤེས་
དེ་ལྟ་བུ་དང་ལྡན་པས། ཤར་ཕྱོགས་ཀྱི་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་གངྒཱའི་ཀླུང་གི་བྱེ་མ་སྙེད་ཅེས་

4

སོགས་ཀྱིས་ཐེག་པ་ཆེན་པོར་ལམ་ཡོངས་སུ་བཟུང་བ་ལ་གདམས་པ་ཡིན་ཏེ། ཆོས་རྣམས་རང་བཞིན་གྱིས་མ་སྐྱེས་པ་ཉིད་དུ་བསླབ་པའི་གདམས་ངག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟར་གདམས་རིགས་ཏེ། ཕྱོགས་བཅུ་ན་བཞུགས་པའི་སངས་རྒྱས་ལ་སོགས་པ་ལས་དོན་རེ་རེའི་ཕྱིར་དུ་ལམ་གྱི་ལུང་ནོད་པར་བྱ་དགོས་ན། དེ་འདྲ་ག་ལ་ནུས་སྙམ་དུ་སེམས་ཞུམ་པར་འགྱུར་བས་དེ་སེལ་དགོས་པའི་ཕྱིར།
གཉིས་པ་ལ། སྒྲུབ་པ་ལ་རང་དབང་དུ་འཇུག་པའི་རྒྱུ་སྤྱན་ལྔ་ལ་གདམས་པ་དང༌། སྒྲུབ་པ་

1 ཞོལ། ཤོག ༦༨ ན ༦ བསོད་ནམས་
2 བཀའ་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༢༦ ཤོག ༡༥༡ ཕྲེང་། ༤
3 ཞོལ། ཤོག ༦༨ བ ༣ དབང་པོའ་རང་བཞིན་ ི
4 བཀའ་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༢༦ ཤོག ༡༥༣ ཕྲེང་། ༡༧

98 སྐབས་དང་པོའ་བཤད་པ། ིམྱུར་དུ་རྫོགས་པའི་རྒྱུ་མངོན་ཤེས་དྲུག་ལ་གདམས་པའོ། །དང་པོ་ནི། ཤཱ་རིའི་བུ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་སེམས་དཔའ་ཆེན་པོ་ཤའི་མིག་གིས་དཔག་ཚད་བརྒྱ་མཐོང་བ་ཡོད་དོ།1

།ཞེས་སོགས་ནས་
བརྩམས་ཏེ། སྤྱན་ལྔ་ལ་གདམས་པ་བསྟན་ཏེ། སྤྱན་ལྔའི་ཡུལ་ཡུལ་ཅན་རྣམས་དེ་བཞིན་ཉིད་དུ་རོ་གཅིག་པ་ཉིད་དུ་སྒྲུབ་བོ་ཞེས་སློབ་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཐ་སྙད་དུ་སྤྱན་ལྔའི་ཡུལ་གཟིགས་པའི་ནུས་མཐུ་བསྟན་ནས། དོན་དམ་པར་རང་བཞིན་མེད་པར་སྟོན་པའོ། །དེ་ལ་ཤའི་སྤྱན་གྲངས་བཞིན་དུ་དངོས་པོ་སོ་སོར་ངེས་པ་དཔག་ཚད་བརྒྱ་ནས་སྟོང་གསུམ་ཚུན་ཆད་ཀྱི་གཟུགས་ཕྲ་རགས་རྣམས་མཐོང་བ་དང༌། སྔོན་དགེ་བ་ཟག་བཅས་ཀྱི་ལས་ཀྱི་རྣམ་པར་སྨིན་པ་ལས་བྱུང་བའི་ལྷའི་སྤྱན་ནི་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་འཆི་འཕོ་དང་སྐྱེ་བ་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་ཏུ་ཤེས་པ་དང༌། ཤེས་རབ་ཀྱི་སྤྱན་ནི་ཆོས་ཐམས་ཅད་ལ་བདེན་པར་རྣམ་པར་མི་རྟོག་པ་བདེན་མེད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པ་དང༌། ཆོས་ཀྱི་སྤྱན་ནི་འཕགས་པའི་གང་ཟག་དབང་པོ་རྣོ་རྟུལ་ཐམས་ཅད་རྟོགས་པ་དང༌། སངས་རྒྱས་ཀྱི་སྤྱན་གྲངས་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་ཆོས་ཐམས་ཅད་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་མངོན་པར་རྫོགས་པར་བྱང་ཆུབ་པའི་ཡུལ་ཅན་ནོ།།
ཤའི་སྤྱན་ཚོགས་ལམ་ནས་དང༌། ལྷའི་སྤྱན་སྦྱོར་ལམ་དང༌། ཤེས་རབ་ཀྱི་སྤྱན་མཐོང་
ལམ་དང༌། ཆོས་ཀྱི་སྤྱན་མཐོང་ལམ་རྗེས་ཐོབ་ནས་དང༌། སངས་རྒྱས་ཀྱི་སྤྱན་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ས་དང༌། རྗེས་མཐུན་པ་ས་བརྒྱད་པ་ནས་ཡོད་དོ། །སྤྱན་ལྔ་པོ་འདི་དང་ལྡན་ན། ཤའི་སྤྱན་གྱིས་སྟོང་གསུམ་ཚུན་ཆད་ཆོས་སྟོན་པའི་བཤེས་གཉེན་དང༌། རང་གི་གདུལ་བྱ་སོགས་གང་ན་གནས་པ་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་ཤེས་ཤིང༌། གཉིས་པས་གདུལ་བྱ་གང་དུ་ཤི་འཕོས་ཤིང་སྐྱེ་བ་དང༌། གསུམ་པས་གདུལ་བྱ་འདུལ་བའི་ཐབས་གནས་ལུགས་ཀྱི་དོན་མངོན་སུམ་དུ་ཤེས་ཤིང༌། བཞི་པས་གྲོགས་དང་ཆོས་བསྟན་པར་བྱ་བའི་གདུལ་བྱའི་དབང་པོའ་བྱེ་བྲག་རྣམས་ལེགས་པར་ཤེས་པ་དང༌། ལྔ་ ིཔ་རྗེས་མཐུན་པ་ཙམ། ཐོབ་ན་ཡང༌། ཤེས་བྱ་ཇི་སྙེད་པ་ཕལ་ཆེར་ཤེས་ནས་སྒྲུབ་པ་ལ་ནང་ནས་བསྐུལ་ཞིང༌། གཞན་གྱི་དྲིང་མི་འཇོག་པར་རང་དབང་དུ་བསྒྲུབ་པ་ལ་འཇུག་པར་འགྱུར་བ་ཡིན་ནོ། །གཉིས་པ་ནི། ཤེར་ཕྱིན་ལ་སྤྱོད་པའི་བྱང་ཆེན་མངོན་ཤེས་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་འཐོབ་སྟེ། རྫུ་ 1 བཀའ་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༢༦ ཤོག ༡༥༦ ཕྲེང་། ༧

ཐོབ་བྱ་རྣམ་མཁྱེན་བཤད་པ། 99

འཕྲུལ་གྱི་རྣམ་པ་དུ་མ་ཉམས་སུ་མྱོང་བར་བྱེད་དོ་1

ཞེས་སོགས་ཀྱིས་མངོན་པར་ཤེས་པ་དྲུག་ལ་
འདོམས་པ་ཡིན་ཏེ། མངོན་པར་ཤེས་པ་དྲུག་པོ་རྣམས་ཐ་སྙད་དུ་རྒྱུད་ལ་ཇི་ལྟར་འབྱུང་བ་དང༌། དོན་དམ་པར་གཟོད་མ་ནས་ཞི་བ་ཉིད་དུ་རྟོགས་པར་བྱའོ་ཞེས་སྟོན་པའི་ཚུལ་གྱིས་འདོམས་པའི་ཕྱིར། དེ་ལ་རྫུ་འཕྲུལ་གྱི་མངོན་པར་ཤེས་པ་ནི། མཐུ་ཁྱད་པར་ཅན་དང་ལྡན་ཏེ། ས་གཡོ་བ་དང་གཅིག་ཏུ་འགྱུར་ཞིང་མང་དུ་སྤྲུལ་པ་ལ་སོགས་པ་བྱེད་ནུས་པའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་དང་ཤེས་རབ་དང་མཚུངས་པར་ལྡན་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འོག་མ་རྣམས་ལ་ཡང་དེ་བཞིན་དུ་སྦྱར་ཏེ་ལྷའི་རྣ་བའི་མངོན་པར་ཤེས་པ་ནི་མཐུ་ཁྱད་པར་ཅན་དང་ལྡན་ཏེ། འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་ཐམས་ཅད་ན་གནས་པའི་སྒྲ་ཆུང་ངུ་དང་ཅིག་ཤོས་ཆེན་པོ་ཐོས་པ་སྒོམ་པའི་སྟོབས་ལས་བྱུང་བའི་མཉམ་པར་བཞག་པའི་སས་བསྡུས་པའི་གཟུགས་ཅན་དང་བ། བདག་རྐྱེན་དུ་ཡོད་པའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་དང་ཤེས་རབ་དང་མཚུངས་པར་ལྡན་པའི་ཕྱིར།
གཞན་གྱི་སེམས་ཤེས་པའི་མངོན་པར་ཤེས་པ་ནི། གཞན་གྱི་སེམས་འདོད་ཆགས་དང་
བཅས་པ་དང་བྲལ་བ་ལ་སོགས་པ་མངོན་སུམ་དུ་ཡོངས་སུ་ཤེས་པའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་དང༌། ཤེས་རབ་དང་མཚུངས་པར་ལྡན་པ་དང༌། སྔོན་གྱི་གནས་རྗེས་སུ་དྲན་པའི་མངོན་པར་ཤེས་པ་ནི། རང་དང་གཞན་གྱི་ཚེ་རབས་སྔ་མ་བརྒྱ་དང་སྟོང་ལ་སོགས་པ་དུ་མ་མྱོང་བའི་སྟོབས་ཀྱིས་རྗེས་སུ་དྲན་པ་དང༌། ཚེ་འདིར་བསམ་གཏན་སྒོམ་པའི་མངོན་པར་འདུ་བྱེད་པ་ལས་བྱུང་བའི་ལྷའི་མིག་ནི། བསྐལ་བ་དང་མ་བསྐལ་བའི་གཟུགས་ཕྲ་རགས་ཐམས་ཅད་མཐོང་བ་བསྒོམ་པ་ལས་བྱུང་བའི་མཉམ་པར་བཞག་པའི་སས་བསྡུས་པའི་གཟུགས་ཅན་དང་བ་ཡིན་ལ། མངོན་ཤེས་ནི་དེའི་བདག་རྐྱེན་ལ་བརྟེན་པ་ཆོས་གཉིས་དང་མཚུངས་པར་ལྡན་པའི་ཡིད་ཀྱི་ཤེས་པའོ། །ཟག་པ་ཟད་པའི་མངོན་པར་ཤེས་པ་ནི་མཐུ་ཁྱད་པར་ཅན་དང་ལྡན་ཏེ། ཉོན་མོངས་པ་དང་ཤེས་བྱའི་སྒྲིབ་པ་སྤོང་བར་བྱེད་པའི་ཐབས་དང༌། སྤངས་པའི་བྲལ་བ་མངོན་སུམ་དུ་ཤེས་པའི་ཆོས་གཉིས་དང་མཚུངས་པར་ལྡན་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མངོན་ཤེས་དྲུག་པོ་འདི་དག་དང་ལྡན་ན། འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་མཐའ་ཡས་པའི་ཆོས་སྟོན་པའི་སྒྲ་ཕྲ་རགས་རྣམས་ཀྱང་མངོན་སུམ་དུ་ཐོས་ཤིང༌། ཚེ་རབས་སྔ་མ་ནས་ 1 བཀའ་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༢༦ ཤོག ༡༦༥ ཕྲེང་། ༡༥

100 སྐབས་དང་པོའ་བཤད་པ། ིསྟོན་པ་དང་གདུལ་བྱ་གང་དང་འབྲེལ་བ་སོགས་དང༌། ད་ལྟར་གང་ན་ཡོད་པ་སོགས་མངོན་སུམ་དུ་ཤེས་ཤིང༌། རྫུ་འཕྲུལ་གྱིས་གདུལ་བྱ་ལེགས་པར་འདུན་པར་བྱས་ནས། དེའི་རྒྱུད་ཀྱི་འདོད་ཆགས་སོགས་དང་བཅས་མ་བཅས་སྣོད་ལ་ལེགས་པར་བརྟགས་ནས་ཐར་པ་ཐོབ་པའི་ཐབས་མངོན་སུམ་དུ་ཤེས་པ་རྣམས་བསྟན་པས་རང་རྒྱུད་ཀྱི་སྒྲུབ་པ་མྱུར་དུ་རྫོགས་པར་འགྱུར་ཞིང༌། དེ་རྫོགས་པས་རྣམ་མཁྱེན་མྱུར་དུ་རྫོགས་པའོ།།
གསུམ་པ་ལ། སྤང་བྱ་ཀུན་བཏགས་ཀྱི་གཉེན་པོ་ལ་གདམས་པ་དང༌། ལྷན་སྐྱེས་ཀྱི་གཉེན་
པོ་ལ་གདམས་པའོ། །དང་པོ་ནི། རབ་འབྱོར་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་སེམས་དཔའ་ཆེན་པོ་རྣམས་ལ་ཤེར་ཕྱིན་ལ་བརྩམས་ཏེ་སྤོབས་པ་བསྐྱེད་ཅིག་1

ཅེས་པས་མཐོང་བའི་ལམ་ལ་འདོམས་པ་ཡིན་
ཏེ། མཐོང་ལམ་དེས་སྤང་བར་བྱ་བའི་ཀུན་བཏགས་ཀྱི་དངོས་པོའ་གཉེན་པོ་ཉིད་དུ་རྣམ་པར་སྒོམ་ ིཔར་བྱེད་དོ་ཞེས་སྟོན་པའི་ཚུལ་གྱིས་འདོམས་པའི་ཕྱིར། མཐོང་བའི་ལམ་གང་ན་ཡུལ་བདེན་པ་བཞིས་བསྡུས་པ་ཡུལ་ཅན་སྐད་ཅིག་མ་བཅུ་དྲུག་གི་ངོ་བོ་ཉིད་ཆོས་དང་རྗེས་སུ་ཤེས་པའི་བཟོད་པ་དང་ཤེས་པའི་བདག་ཉིད་ལའོ། །གང་ཟག་གང་གིས་ན། རྣལ་འབྱོར་པ་ཆོས་ཐམས་ཅད་བདེན་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པར་རྟོགས་པས་སོ། །དེ་ཡང་སྒྱུ་མ་མཁན་བཞིན་དུ་ཆོས་ཐམས་ཅད་ལ་བདེན་པར་མངོན་པར་མ་ཞེན་པའི་ལུས་ཅན་དེས་སྒོམ་པར་བྱེད་དོ། །མཐོང་ལམ་སྐྱེ་ཚུལ་དང་བཅས་པ་རྣམས་འོག་ཏུ་འཆད་པར་འགྱུར་ཞིང༌། སྐབས་འདིར་ཉི་སྣང་དུ། རབ་འབྱོར་གྱིས་མཐོང་ལམ་སྟོན་པར་བཀའ་སྩལ་བའི་རྒྱུ་མཚན་བཤད་པ་ནི་གོ་བར་ཟད་དོ།།
གཉིས་པ་ནི། རབ་འབྱོར་འདུས་བྱས་ཀྱི་དབྱིངས་མེད་པར་འདུས་མ་བྱས་ཀྱི་དབྱིངས་གདགས་པར་མི་ནུས་སོ།2

།ཞེས་སོགས་ཀྱིས་དཔེའི་སྒོ་ནས་སྒོམ་པའི་ལམ་ལ་འདོམས་པ་སྟེ་
སྒོམ་ལམ་དེས་སྤང་བར་བྱ་བའི་སྤང་བྱ་ལྷན་སྐྱེས་ཀྱི་དངོས་པོའ་གཉེན་པོ་ཉིད་དུ་རྣམ་པར་སྒོམ་ ིཔར་བྱེད་དོ་ཞེས་འདོམས་པའི་ཕྱིར། དེ་ལ་བསྒོམ་བྱ་ལམ་གྱི་རང་བཞིན་དང༌། རྩོད་སྤོང་ངོ༌། །དང་པོ་ནི། ཆོས་ཉིད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་མཐོང་ལམ་ལས་རིགས་ཐ་དད་པའི་ཟག་པ་མེད་པའི་

1 བཀའ་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༢༦ ཤོག ༡༨༨ ཕྲེང་། ༡༢
2 བཀའ་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༢༦ ཤོག ༢༥༡ ཕྲེང་། ༣

ཐོབ་བྱ་རྣམ་མཁྱེན་བཤད་པ། 101

སྒོམ་པའི་ལམ་མཚན་ཉིད་པ་རྣམ་པར་བཞག་པ་ནི་མེད་དེ། ཆོས་ཉིད་ལ་མངོན་སུམ་དུ་མཉམ་པར་བཞག་པའི་མཐོང་བ་དང་སྒོམ་པ་དག་རིགས་ཐ་དད་དུ་གྱུར་པ་མེད་པས་སོ། །རིགས་ཐ་དད་དུ་གྱུར་པ་མེད་དེ། འདུས་བྱས་བདག་མེད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ལམ་བདེན་དང་འདུས་མ་བྱས་དེ་དྲི་མའི་ས་བོན་དང་བྲལ་བ་དག་ངོ་བོ་ཐ་དད་ན་དྲི་མ་དང་1

བྲལ་བར་ཐལ་བས་ངོ་བོ་གཅིག་
པ་ཉིད་ཀྱིས་ཕན་ཚུན་ངོ་བོ་ཐ་དད་པར་གདགས་པར་མི་ནུས་པ་བཞིན་དུ་སྔར་ཇི་སྐད་བཤད་པའི་མཐོང་བའི་ལམ་གྱིས་མངོན་སུམ་དུ་བྱས་པའི་དངོས་པོ་ཆོས་ཉིད་དེ་ལས་ཐ་མི་དད་པ་ལ་སྒོམ་ལམ་དེས་ཀྱང་མངོན་སུམ་དུ་དམིགས་པའི་ཕྱིར། ཆོས་ཉིད་ལ་ངོ་བོའ་སྒོ་ནས་རྣམ་པ་མི་འདྲ་བའི་ ིཁྱད་པར་མེད་པས། དེ་ལ་མངོན་སུམ་དུ་མཉམ་པར་བཞག་པའི་ལམ་སྔ་ཕྱི་ལ་ཡང༌། ངོ་བོའ་སྒོ་ ིནས་རྣམ་པ་མི་འདྲ་བའི་ཁྱད་པར་མེད་པས་སོ། །དེ་ཡང་བདེན་འཛིན་ལྷན་སྐྱེས་ཀྱི་ཞེན་ཡུལ་རྣམ་པར་བཅད་པ་དེ་ཉིད་ལ་གཉིས་ཀས་མངོན་སུམ་དུ་དམིགས་པས་སོ། །འོན་ཀྱང་གཅད་བྱ་སྒྲོ་འདོགས་མི་འདྲ་བ་སོ་སོར་གཅོད་པར་ཤེས་པར་བྱའོ།།
སྐབས་འདིར་སྔ་མ་ཁ་ཅིག་གིས། ས་བཅུའི་མཉམ་གཞག་ལ་ཆོས་ཉིད་མཐོང་བ་ལ་ཁྱད་
པར་མེད་ཀྱང༌། ཆོས་སྐུ་མཐོང་བ་ལ་ཁྱད་པར་ཡོད་དོ་ཞེས་ཟེར་བ་ནི། འགོག་བདེན་དོན་དམ་བདེན་པར་འདོད་ན་དེ་ལྟར་རིགས་མོད་ཀྱང༌། ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ་ཡིན་ན་ཆོས་ཉིད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་སློབ་ལམ་པའི་ཡེ་ཤེས་དེ་ཉིད་ཀྱིས། ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ་དངོས་སུ་འཇལ་བ་ནི་རིགས་པའི་ལམ་ལས་འདས་པ་ཡིན་ཏེ། སློབ་ལམ་ན་མཉམ་རྗེས་ངོ་བོ་གཅིག་ཏུ་འགྱུར་བ་ཡོད་པར་ཐལ་བ་དང༌། བདེན་གཉིས་ངོ་བོ་ཐ་དད་དུ་འཛིན་པའི་དྲི་མ་ཟད་པར་སྤངས་པར་ཐལ་བ་དང༌། རྫོགས་སྨིན་སྦྱང་བ་མ་བྱས་པར་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔས་ཡང་དག་པའི་མཐའ་མངོན་དུ་བྱས་པ་ལ་ཉེས་པ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མེད་པར་འགྱུར་རོ།།
གཉིས་པ་ནི། ལམ་དེ་གཉིས་མཚན་ཉིད་ཐ་དད་པ་མེད་ན། སྤང་བྱ་སྤོང་བའི་ནུས་པ་ལ་
ཡང་ཁྱད་པར་མེད་པར་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། དེ་གཉིས་རིགས་ཐ་དད་དུ་མེད་མོད་ཀྱི་འོན་ཀྱང་སྤང་བྱ་སྤོང་བའི་ནུས་པ་ལ་ཁྱད་པར་མེད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། ལམ་སྔ་མས་ལྷན་སྐྱེས་ཀྱི་ས་བོན་མི་སྤོང་ཡང༌།
1 ཞོལ། ཤོག ༧༡ ན ༣། གཙང་། ཤོག ༧༢ ན ༡ དྲི་མ་དང་མ་བྲལ་བར་

102 སྐབས་དང་པོའ་བཤད་པ། ིལམ་ཕྱི་མ་དེ་ནི་སྔ་མ་ལས་གོམས་པ་ཆེས་བསྲིངས་པའི་དབང་གིས་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྱུང་བའི་ཆོས་ཉིད་ཀྱིས་ལྷན་སྐྱེས་ཀྱི་ས་བོན་སྤོང་ནུས་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན་སྒྲ་མི་རྟག་རྟོགས་ཀྱི་རྗེས་དཔག་ཚད་མས། སྒྲ་རྟག་འཛིན་ལྷན་སྐྱེས་ཀྱི་ཞེན་ཡུལ་མེད་པར་རྟོགས་ཀྱང༌། ཀུན་བཏགས་མངོན་གྱུར་ལ་གནོད་ཀྱི་ལྷན་སྐྱེས་ལ་མི་གནོད་པ་བཞིན་ནོ།།
གཉིས་པ་ནི། དེ་ལྟར་ན་ཐེག་ཆེན་གྱི་གདམས་ངག་ནི་འདིར་བསྟན་པ་རྣམ་པ་བཅུར་ངེས་
པའོ། །བཅུ་པོ་དེ་དག་ཐམས་ཅད་གདམས་ངག་གི་སྐབས་སུ་བསྟན་ཏེ། བཅུ་པོ་འདི་ཙམ་ཁོ་ནས་རྣམ་མཁྱེན་དོན་གཉེར་གྱི་སྐྱེས་བུའི་འདོད་དོན་ཐམས་ཅད་ཕུན་སུམ་ཚོགས་ཏེ་རྫོགས་པར་འགྱུར་བས་སོ། །འོག་ནས་འཆད་པའི་ལམ་གཞན་དགོས་པ་མེད་པར་འགྱུར་རོ་སྙམ་དུ་མི་གཟུང་སྟེ། འདིར་མ་འདུས་པའི་ཐེག་པ་ཆེན་པོའ་ལམ་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར། འོན་ཀྱང་གསལ་བའི་དབྱེ་བ་མཐའི་དག་འདིར་མ་བསྟན་པས་གཞན་ལས་རྟོགས་དགོས་པའི་ཕྱིར་རོ། །བྱས་པར་མ་འདུས་པའི་དངོས་པོ་མི་སྲིད་ཀྱང༌། བྱས་པ་བརྗོད་པའི་སྒྲས་དངོས་པོ་མཐའ་དག་བསྟན་མི་དགོས་པ་བཞིན་ནོ།།ལམ་བཅུ་པོ་དེ་ཡང་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་དང་དེས་འཕངས་ཤིང་ཟིན་པའི་ཆོས་ཀྱི་ངོ་བོ་
ཉིད་ཐེག་པ་ཆེན་པོའ་ལམ་གྱི་རིམ་པས་བསྡུས་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་ཉམས་སུ་ལེན་ ིཔ་ལ་སྒོམ་ཚུལ་གྱི་རྣམ་པ་གང་ཡིན་པ་ཉན་ཐོས་དང་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པ་དང༌། བདེན་གཉིས་ལས་མི་འདའ་བ་མི་དམིགས་པ་དང་སྒྲུབ་པ་དེའི་དམིགས་པ་ཞེས་དང༌། སྒྲུབ་པའི་རྟེན་ཞེས་དང༌། སྒྲུབ་པ་གོང་ནས་གོང་དུ་ཁྱད་པར་དུ་ཞེས་དང༌། སྒྲུབ་པ་ཉམས་སུ་ལེན་པ་ལས་མི་ལྡོག་པར་ཞེས་དང༌། ཐེག་ཆེན་ལས་ཉམས་ནས་ཉན་རང་གི་ཐེག་པ་གཞན་གྱིས་ཞེས་དང༌། སྒྲུབ་པ་ལ་རང་དབང་དུ་འཇུག་པས་གཞན་གྱི་ཞེས་དང༌། ཚོགས་མྱུར་དུ་རྫོགས་པར་བྱེད་པས་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་ཅེས་དང༌། སྒྲིབ་གཉིས་མཐའ་དག་ཟད་པའི་སྒོ་ནས་སྒྲུབ་པ་མཐར་ཐུག་པའི་རྒྱུ་གང་ཡིན་པ་མཐོང་བ་དང་སྒོམ་པའི་ལམ་ལ་འདོམས་པའི་གདམས་ངག་དག་སྟེ་བཅུའོ། །གདམས་ངག་བཅུ་པོ་རེ་རེ་ནས་སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་ནས་གདམས་པ་ནི། སྤྱིར་ཐེག་པ་ཆེན་པོའ་ལམ་ ིམཐའ་དག་ཤེས་རབ་དེས་ཟིན་དགོས་པར་བསྟན་པ་དང༌། ཁྱད་པར་དུ་ཚོགས་ལམ་གྱི་སྐབས་སུ་ཀུན་རྫོབ་པའི་རྣམ་པ་ཅན་གྱི་སྒྲུབ་པ་རྣམས་ཕལ་ཆེར་རྗེས་ཐོབ་དང་སྟོང་པ་ཉིད་མཉམ་གཞག་ཏུ་

ཐོབ་བྱ་རྣམ་མཁྱེན་བཤད་པ། 103

བསྒོམས་པས། འོག་ནས་འཆད་པའི་ངེས་འབྱེད་ཆ་མཐུན་སྟོང་པ་ཉིད་ལ་དམིགས་པའི་སྒོམ་བྱུང་གི་ཤེས་རབ་སྐྱེ་བར་ཤེས་པའི་ཆེད་དུ་ཡིན་ནོ།།
གཉིས་པ་དགེ་འདུན་དཀོན་མཆོག་བྱེ་བྲག་ཏུ་བཤད་པ་ལ་གཉིས། སྤྱིའི་དོན་དང༌། ཡན་
ལག་གི་དོན་ནོ། །དང་པོ་ལ། མཚོན་བྱེད་ཀྱི་དཔེ་དང༌། མཚོན་བྱའི་དོན་ནོ། །དང་པོ་ལ། འབྲས་བུ་རྣམ་པར་བཞག་པ་དང༌། གང་ཟག་རྣམ་པར་བཞག་པའོ། །དང་པོ་ནི། དགེ་སྦྱོང་གི་ཚུལ་གྱི་འབྲས་བུ་སྟེ་དགེ་སྦྱོང་གི་ཚུལ་ནི། ཉོན་མོངས་སྤངས་ནས་དོན་དམ་པའི་དགེ་སྦྱོང་དུ་འཇོག་པར་བྱེད་པའི་ཚུལ་ལོ། །དེ་ཡང་བར་ཆད་མེད་པའི་ལམ་སྟེ། སྤངས་པ་རྣམས་ནི་བྲལ་འབྲས་དང༌། རྣམ་གྲོལ་ལམ་ནི་རྒྱུ་མཐུན་གྱི་འབྲས་བུ་ཡིན་པས་དགེ་སྦྱོང་གི་ཚུལ་གྱི་འབྲས་བུ་ཞེས་བྱའོ། །དེ་ཡང་གནས་སྐབས་ཀྱི་བྱེ་བྲག་ལས་འབྲས་བུ་བཞིར་མདོ་ལས་གསུངས་ལ། དེར་འཇོག་པའི་རྒྱུ་མཚན་ནི་སྤང་བྱ་གསུམ་སྟེ། ཐར་པ་ལ་འཇུག་པའི་གེགས་སུ་གྱུར་པ་ཀུན་སྦྱོར་གསུམ་དང༌། ཐ་མའི་ཆ་མཐུན་ལྔ་དང༌། གོང་མའི་ཆ་མཐུན་ལྔའོ། །དེ་ལ་དང་པོ་སྤངས་པས་འབྲས་བུ་དང་པོ་དང༌། གཉིས་པ་ཕལ་ཆེར་དང༌། མ་ལུས་པར་སྤངས་པས་འབྲས་བུ་བར་པ་གཉིས་དང༌། ཐ་མ་སྤངས་པས་དགྲ་བཅོམ་པའི་འབྲས་བུ་རྣམ་པར་བཞག་གོ །ས་གང་ལ་བརྟེན་ནས་ཐོབ་ན་འབྲས་བུ་དང་པོ་གཉིས་བསམ་གཏན་དང་པོའ་ཉེར་བསྡོགས་ལ་བརྟེན་ནས་དང༌། འབྲས་བུ་གསུམ་པ་ཕལ་ཆེར་ལ་འདོད་ཆགས་ ིདང་བྲལ་བ་སྔོན་དུ་སོང་བ་དང༌། མཐར་གྱིས་ཐོབ་ན་སེམས་རྟེན་སྔ་མ་དང་འདྲ་ལ། ཆགས་བྲལ་སྔོན་སོང་ཡིན་ན་བསམ་གཏན་གྱི་དངོས་གཞི་གང་རུང་ལ་བརྟེན་ནོ།།
འབྲས་བུ་བཞི་པ་ནི་ཁམས་འོག་མ་གཉིས་སུ་ཐོབ་པར་བྱེད་ན་བསམ་གཏན་ས་དྲུག་
གང་རུང་ལ་བརྟེན་ལ། གཟུགས་མེད་དུ་ཐོབ་ན་གཟུགས་མེད་དང་པོ་གསུམ་གང་རུང་ལ་བརྟེན་པའི་ཕྱིར་རོ། །མཐོང་སྒོམ་གྱི་ལམ་གང་ལ་བརྟེན་ནས་ཐོབ་པ་ནི། འབྲས་བུ་དང་པོ་མཐོང་ལམ་ཁོ་ནས་ཐོབ་ལ། བར་པ་གཉིས་མཐར་གྱིས་ཐོབ་ན་སྒོམ་ལམ་དང༌། ཕལ་ཆེར་ལ་འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བ་དང༌། འདོད་པ་ལ་འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བ་སྔོན་དུ་སོང་བ་ཡིན་ན། མཐོང་ལམ་གྱིས་ཐོབ་བོ། །འབྲས་བུ་ཐ་མ་སྒོམ་ལམ་ལ་བརྟེན་ནས་ཐོབ་སྟེ། སྲིད་རྩེའི་སྒོམ་སྤངས་ཟད་པར་སྤངས་པས་ཐོབ་དགོས་པའི་ཕྱིར། འཇིག་རྟེན་དང་འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་པའི་ལམ་གང་གིས་ཐོབ་པ་ནི།

104 སྐབས་དང་པོའ་བཤད་པ། ིའབྲས་བུ་དང་པོ་དང་ཐ་མ་འདས་ལམ་ཁོ་ན་དང༌། བར་པ་གཉིས་མཐོང་ལམ་གྱི་རྗེས་སུ་ཐོབ་པར་བྱེད་ལ། གལ་ཏེ་གང་ཟག་དེ་ཞི་གནས་ཤས་ཆེར་སྤྱོད་པ་ལ་གོམས་པ་ཞིག་ཡིན་ན་འཇིག་རྟེན་པའི་ལམ་ཞི་རགས་ཀྱི་རྣམ་པ་ཅན་གྱིས་ཐོབ་པར་བྱེད་དོ། །རྟེན་གང་ལ་བརྟེན་ནས་ཐོབ་པ་ནི། དང་པོ་གསུམ་འདོད་པའི་རྟེན་ལ་བརྟེན་ནས་དང༌། བཞི་པ་ཁམས་གསུམ་གའི་རྟེན་ལ་འཐོབ་བོ།།
གཉིས་པ་ལ་བཞིའི་དང་པོ་རྒྱུན་ཏུ་ཞུགས་པའི་གང་ཟག་ལ་ཞུགས་གནས་གཉིས་ཀྱི་དང་
པོའ་མཚན་ཉིད། ཀུན་སྦྱོར་གསུམ་སྤངས་པས་རབ་ཏུ་ཕྱེ་བའི་འབྲས་བུ་ཐོབ་ཕྱིར་དུ་བརྩོན་པའི་ ིགང་ཟག་གོ །དབྱེ་ན་དད་པའི་རྗེས་འབྲང་དང་ཆོས་ཀྱི་རྗེས་འབྲང་གཉིས་ཡོད་དོ། །ས་མཚམས་སྦྱོར་ལམ་སྟན་གཅིག་པ་ནས་རྒྱུན་ཞུགས་ཀྱི་འབྲས་བུས་བསྡུས་པའི་རྣམ་གྲོལ་ལམ་མ་ཐོབ་པ་ཚུན་ཆད་དོ། །རྒྱུན་ཞུགས་འབྲས་གནས་ལ་མཐར་གྱིས་པ་དང༌། ཅིག་ཅར་བའོ། །དང་པོ་ལ་མཚན་ཉིད་ནི། ཀུན་སྦྱོར་གསུམ་སྤངས་པས་རབ་ཏུ་ཕྱེ་བའི་འབྲས་བུ་ལ་གནས་པའི་གང་ཟག་གང་ཞིག།།ཁམས་གསུམ་གྱི་སྒོམ་སྤང་རྣམ་པས་ཅིག་ཅར་དུ་སྤོང་བ་མ་ཡིན་པའོ། །ཀུན་སྦྱོར་གསུམ་ནི། འཇིག་ལྟ་དང༌། ཚུལ་ཞུགས་མཆོག་འཛིན་དང༌། ཐེ་ཚོམ་མོ། །དབྱེ་ན། དབང་པོས་ཕྱེ་བ་དད་མོས་དང༌། མཐོང་ཐོབ་གཉིས་དང༌། སྦྱོར་བས་ཕྱེ་བ་འབྲས་གནས་ཙམ་པོ་དང་ཁྱད་པར་ཅན་གཉིས་ཏེ། འབྲས་བུ་དེ་ཉིད་ལ་གནས་པ་ཁྱད་པར་ཅན་གྱི་འབྲས་བུའི་དོན་དུ་མི་བརྩོན་པ་དང་བརྩོན་པའོ། །དབང་པོས་ཕྱེ་བ་དང༌། སྦྱོར་བས་ཕྱེ་བ་གཉིས་ནི་འབྲས་བུ་བར་པ་གཉིས་ལ་ཡང་དེ་བཞིན་དུ་ཤེས་པར་བྱའོ། །སྐྱེ་བའི་ཁྱད་པར་གྱིས་ཕྱེ་ན་རེ་ལྟར་ཐོགས་ན་ལན་བདུན་པ་དང༌། རིགས་ནས་རིགས་སུ་སྐྱེ་བ་གཉིས་སོ། །ས་མཚམས་ནི་མཐོང་ལམ་སྐད་ཅིག་བཅུ་དྲུག་པ་ནས་འདོད་པའི་སྒོམ་སྤངས་ཉོན་མོངས་དྲུག་པ་སྤོང་བའི་བར་ཆད་མེད་ལམ་ལ་གནས་པའི་བར་རོ།།གཉིས་པ་ཅིག་ཅར་བ་ལ་མཚན་ཉིད་ནི། དེ་གང༌། ཁམས་གསུམ་གྱི་སྒོམ་སྤངས་ཉོན་
མོངས་རྣམས་རྣམ་པས་ཅིག་ཅར་སྤོང་བའོ། །ཉོན་མོངས་སྤོང་ཚུལ་ནི། བསམ་གཏན་དང་པོའ་ཉེར་ ིབསྡོགས་མི་ལྕོགས་མེད་པ་ལ་བརྟེན་ནས་ཏེ། འདི་ལ་བརྟེན་ནས་ཁམས་གསུམ་གའི་ཉོན་མོངས་ཐམས་ཅད་སྤོང་ནུས་པའི་ཕྱིར་དང༌། ས་གཞན་རྣམས་འདོད་པའི་སྒོམ་སྤངས་སྤོང་བའི་སེམས་རྟེན་དུ་མི་རུང་བའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་ཡང་འདས་ལམ་ཁོ་ནས་སྤོང་སྟེ། འཇིག་རྟེན་པའི་ལམ་གྱིས་སྲིད་

ཐོབ་བྱ་རྣམ་མཁྱེན་བཤད་པ། 105

རྩེའི་སྒོམ་སྤང་སྤོང་མི་ནུས་པའི་ཕྱིར་རོ། །སྤོང་ཚུལ་ནི། ཁམས་གསུམ་གྱི་སྒོམ་སྤངས་ཆེན་པོའ་ིཆེན་པོ་དགུ་ཅིག་ཅར་སྤོང་བ་ནས་ཆུང་ངུའི་ཆུང་ངུ་དགུ་ཅིག་ཅར་སྤོང་བའི་ཚུལ་གྱིས་སོ། །དེ་ལྟར་ནུས་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡང་གཞན་ལས་འདི་དབང་པོ་རྣོ་བས་ཁམས་གསུམ་གྱི་གཟུགས་སོགས་ཕུང་པོ་རྣམས་ཁམས་དང་ས་སོ་སོར་མ་ཕྱེ་བར་འདི་ཐམས་ཅད་མི་རྟག་སྡུག་བསྔལ་བདག་མེད་དོ། །ཞེས་གཅིག་ཏུ་བསྡུས་ནས་གོམས་པར་བྱས་པས་སོ། །འབྲས་བུ་བར་པ་གཉིས་ལ་ཅིག་ཅར་བ་བཞག་ཏུ་མི་རུང་སྟེ། འདོད་ཉོན་དྲུག་པ་སྤོང་བའི་ཚེ་སྲིད་རྩེའི་སྒོམ་སྤང་དྲུག་པ་དང༌། འདོད་ཉོན་དགུ་པ་སྤོང་བའི་ཚེ་སྲིད་རྩེའི་དགུ་པ་སྤོང་བ་མི་སྲིད་པས། འབྲས་བུ་དང་པོ་དང་ཐ་མ་ཁོ་ན་ལ་བཞག་གོ །དབྱེ་ན། རྒྱུན་ཞུགས་འབྲས་གནས་ཙམ་པོ་དང་ཁྱད་པར་ཅན་གཉིས་ལས། ཕྱི་མ་དགྲ་བཅོམ་པའི་འབྲས་བུ་ལ་ཞུགས་པའོ། །ས་མཚམས་ནི། བདེན་པ་མངོན་རྟོགས་སྐད་ཅིག་བཅུ་དྲུག་པ་ནས་སྒོམ་སྤང་ཆུང་ངུའི་ཆུང་ངུ་སྤོང་བའི་བར་ཆད་མེད་ལམ་ལ་གནས་ཀྱི་བར་རོ།།
གཉིས་པ་ཕྱིར་འོང་ལ། ཞུགས་གནས་གཉིས་ཀྱི་དང་པོའ་མཚན་ཉིད། ཕལ་ཆེར་ལ་ ིའདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བས་རབ་ཏུ་ཕྱེ་བའི་དགེ་སྦྱོང་གི་ཚུལ་གྱི་འབྲས་བུ་ཐོབ་ཕྱིར་དུ་བརྩོན་པའི་གང་ཟག་གོ །དབྱེ་བ་ནི། མཐར་གྱིས་པ་དང༌། ཐོད་རྒལ་བའི་ཕྱིར་འོང་ཞུགས་པ་གཉིས་སོ། །ས་མཚམས་ནི། མཐར་གྱིས་པའི་ཞུགས་པ་མཐོང་ལམ་ཐོབ་རྗེས་སུ་འདོད་པའི་སྒོམ་སྤང་དང་པོ་སྤོང་བའི་སྦྱོར་བ་ལ་བརྩོན་པ་ནས། དྲུག་པ་སྤོང་བའི་བར་རོ། །ཐོད་རྒལ་བའི་ཞུགས་པ་ནི་རྒྱུན་ཞུགས་ལྟར་ཏེ། མཐོང་ལམ་གྱི་སྔོན་དུ་སྒོམ་སྤང་དྲུག་པ་ནས་བརྒྱད་པའི་བར་གང་རུང་སྤངས་པ་ནི་ཁྱད་པར་རོ། །གཉིས་པ་ཕྱིར་འོང་འབྲས་གནས་ཀྱི་མཚན་ཉིད། ཕལ་ཆེར་ལ་འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བས་རབ་ཏུ་ཕྱེ་བའི་དགེ་སྦྱོང་གི་ཚུལ་གྱི་འབྲས་བུ་ལ་གནས་པའི་གང་ཟག །དབྱེ་བ་འབྲས་བུ་ཐོབ་ཚུལ་གྱིས་ཕྱེ་ན་མཐར་གྱིས་པ་དང༌། ཐོད་རྒལ་བ་གཉིས་ཡོད་དོ། །ཕྱིར་འོང་འབྲས་གནས་ཁྱད་པར་ཅན་བར་ཆད་གཅིག་པ་ནི། འདོད་ཉོན་བདུན་ནམ་བརྒྱད་སྤངས་ཤིང༌། དགུ་པ་མ་སྤངས་པ་སྐྱེ་བ་གཅིག་བླངས་ནས་མྱ་ངན་ལས་འདའ་བ། སྤང་བྱ་དེ་དག་གི་གཉེན་པོ་ཟག་མེད་ཀྱི་དབང་པོ་ཐོབ་པའོ། །ས་མཚམས་ནི། ཐོད་རྒལ་བ་བདེན་པ་མངོན་རྟོགས་སྐད་ཅིག་བཅུ་དྲུག་པ་ནས་དང༌། མཐར་གྱིས་པ་དྲུག་པ་སྤངས་པའི་རྣམ་གྲོལ་ལམ་ནས། འདོད་པའི་སྒོམ་སྤང་དགུ་པ་སྤོང་བའི་བར་

106 སྐབས་དང་པོའ་བཤད་པ། ིཆད་མེད་ལམ་གྱི་བར་རོ།།
གསུམ་པ་ཕྱིར་མི་འོང་ལ་ཞུགས་གནས་གཉིས་ཀྱི་དང་པོའ་མཚན་ཉིད། ཐ་མའི་ཆ་ ིམཐུན་ལྔ་སྤངས་པས་རབ་ཏུ་ཕྱེ་བའི་དགེ་སྦྱོང་གི་ཚུལ་གྱི་འབྲས་བུ་ཐོབ་ཕྱིར་དུ་བརྩོན་པའི་གང་ཟག །དབྱེ་བ་ཕྱིར་འོང་དང་འདྲ། ས་མཚམས་ཆགས་བྲལ་སྔོན་སོང་གི་ཕྱིར་མི་འོང་ཞུགས་པའི་ས་མཚམས་ཐོད་རྒལ་བའི་ཕྱིར་འོང་ཞུགས་པ་དང་འདྲ་ལ། མཐོང་ལམ་གྱི་སྔོན་དུ་འདོད་པའི་དགུ་པ་ནས་ཅི་ཡང་གི་དགུ་པའི་བར་གང་རུང་སྤངས་པ་ནི་ཁྱད་པར་རོ། །མཐར་གྱིས་པའི་ཞུགས་པ་ནི། མཐོང་ལམ་གྱི་རྗེས་སུ་འདོད་ཉོན་བདུན་པ་སྤོང་བ་ལ་བརྩོན་པ་ནས་དགུ་པ་སྤོང་བ་ལ་བརྩོན་པའི་བར་རོ།།
གཉིས་པ་འབྲས་གནས་ལ་མཚན་ཉིད་ནི། ཐ་མའི་ཆ་མཐུན་ལྔ་སྤངས་པས་རབ་ཏུ་ཕྱེ་
བའི་དགེ་སྦྱོང་གི་ཚུལ་གྱི་འབྲས་བུ་ལ་གནས་པའི་གང་ཟག །ཐ་མའི་ཆ་མཐུན་ལྔ་ནི། ཀུན་སྦྱོར་གསུམ་དང༌། འདོད་པ་ལ་འདུན་པ་དང༌། གནོད་སེམས་སོ། །དབྱེ་བ་ནི། འབྲས་བུ་ཐོབ་ཚུལ་གྱིས་ཕྱེ་ན། མཐར་གྱིས་པ་དང༌། ཆགས་བྲལ་སྔོན་སོང་གི་ཕྱིར་མི་འོང་གཉིས། འཕགས་ཆོས་བསྟེན་ཚུལ་གྱིས་ཕྱེ་ན། འདོད་པར་ཚེ་ཡོངས་སུ་གྱུར་པ་དང་མ་གྱུར་པའི་ཕྱིར་མི་འོང་གཉིས། དང་པོ་ནི། འདོད་པར་འཕགས་ལམ་སྐྱེ་བ་བརྒྱུད་མར་བརྟེན་ནས་ཕྱིར་མི་འོང་ཐོབ་པ་སྟེ། དེ་ནི་ཕྱིར་མི་འོང་ཐོབ་པའི་ཚེ་དེ་ལ་མྱ་ངན་ལས་འདའ་བ་ཡིན་ལ། མཐོང་ཆོས་ཞི་ནི། མཐོང་ལམ་ཐོབ་པའི་ཚེ་དེ་ལ་མྱང་འདས་མངོན་དུ་བྱེད་པའོ།།
གཉིས་པ་ནི། མཐོང་ལམ་ཐོབ་པའི་ཚེ་དེ་ལ་ཕྱིར་མི་འོང་ཐོབ་པ་སྟེ། དེ་ལ་གཟུགས་སུ་ཉེར་
འགྲོ། གཟུགས་མེད་ཉེར་འགྲོ། མཐོང་ཆོས་ཞི་ལུས་མངོན་བྱེད་རྣམས་སོ། །དང་པོའ་མཚན་ཉིད། ིམཐོང་ལམ་ཐོབ་པའི་ཚེ་དེ་ལ་ཕྱིར་མི་འོང་ཐོབ་པའི་གང་ཟག་གང༌། གཟུགས་སུ་ཉིང་མཚམས་སྦྱོར་བ། དབྱེ་བ་ལ་ལྔའི་དང་པོ། བར་དོར་འདའ་བ་ནི། གཟུགས་སུ་སྐྱེ་བའི་ཀུན་སྦྱོར་སྤངས། མངོན་པར་འགྲུབ་པའི་ཀུན་སྦྱོར་མ་སྤངས་པས། གཟུགས་ཀྱི་བར་སྲིད་ཀྱི་རྟེན་ལ་མྱང་འདས་མངོན་དུ་བྱེད་པའོ། །གཉིས་པ་སྐྱེས་ནས་འདའ་བ་ནི། ཀུན་སྦྱོར་གཉིས་ཀ་མ་སྤངས་པས་གཟུགས་ཀྱི་སྐྱེ་སྲིད་གྲུབ་ཙམ་ན། ལམ་མངོན་དུ་བྱས་ཏེ་མྱ་ངན་ལས་འདའ་བའོ། །གསུམ་པ་འདུ་བྱེད་དང་བཅས་ནས་

ཐོབ་བྱ་རྣམ་མཁྱེན་བཤད་པ། 107

འདའ་བ་ནི། གཞན་འདྲ་བ་ལ་འབད་རྩོལ་ཆེན་པོས་ལམ་མངོན་དུ་བྱས་ནས་མྱ་ངན་ལས་འདའ་བ་དང༌། བཞི་པ་འདུ་བྱེད་མེད་པས་འདའ་བ་ནི། གོམས་པའི་དབང་གིས་འབད་རྩོལ་ཆེན་པོ་མེད་པར་ལམ་མངོན་དུ་བྱས་ནས་མྱ་ངན་ལས་འདའ་བའོ། །ལྔ་པ་གོང་དུ་འཕོ་བ་ལ་མཚན་ཉིད་ནི། ཐ་མའི་ཆ་མཐུན་ལྔ་སྤངས་པས་རབ་ཏུ་ཕྱེ་བའི་འབྲས་གནས་གང༌། གཟུགས་སུ་སྐྱེ་བ་བརྒྱུད་ནས། འོག་མིན་དང་སྲིད་རྩེའི་རྟེན་གང་རུང་ལ་མྱ་ངན་ལས་འདའ་བའི་རིགས་ཅན། དབྱེ་བ་ནི། འོག་མིན་གྱི་མཐར་ཐུག་པར་འགྲོ་བའི་རིགས་ཅན་དང༌། སྲིད་རྩེའི་མཐར་ཐུག་པར་འགྲོ་བའི་རིགས་ཅན་ནོ། །དང་པོ་ལ་ཡང༌། འཕར་བ་དང༌། ཕྱེད་དུ་འཕར་བ་དང༌། ཚངས་ཆེན་མ་གཏོགས་པའི་གཟུགས་ཀྱི་གནས་གཞན་ཐམས་ཅད་དུ་འཆི་འཕོ་བའི་རིགས་ཅན་གསུམ་ཡོད་དོ།།
གཉིས་པ་ནི། རྒྱུ་བསམ་གཏན་སྤེལ་མ་མ་བསྒོམས་པས། གནས་གཙང་མ་རྣམས་སུ་མི་
སྐྱེ་ལ། སྤེལ་མ་སྒོམ་པའི་གང་ཟག་ནི་ཕྱིར་མི་འོང་དང༌། དགྲ་བཅོམ་པ་གཉིས་སོ། །ཕྱི་མ་ནི་དབང་རྟུལ་རྣམས་ཏིང་ངེ་འཛིན་ལ་རོ་མྱང་གི་སྒྲིབ་པ་ཐག་བསྲིང་བར་བྱ་བའི་ཕྱིར་དང༌། རྣོན་པོ་རྣམས་མཐོང་ཆོས་ལ་བདེ་བར་གནས་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་སྒོམ་པར་བྱེད་ལ། དང་པོ་ནི། གནས་གཙང་མར་སྐྱེ་བར་བྱ་བའི་ཕྱིར་ཡང་སྒོམ་པར་བྱེད་དོ། །སེམས་གང་ལ་བརྟེན་པ་ནི། སེམས་ལས་སུ་རུང་བའི་མཆོག་ཡིན་པས་དང་པོར་བསམ་གཏན་བཞི་པའི་སེམས་ལ་བརྟེན་ནས་སྒོམ་ལ། ཕྱིས་ནི་གཞན་དག་ལ་ཡང་ངོ་། །དེ་ཡང་སྦྱོར་བ་གཅིག་གིས་བསམ་གཏན་བཞི་པ་ཟག་མེད་ལ་སྙོམས་པར་འཇུག །དེའི་འོག་ཏུ་ཟག་བཅས་ལ། དེའི་འོག་ཏུ་ཟག་མེད་དེ། ཆུང་ངུ་གསུམ་སྤེལ་ལོ། །ཚུལ་དེས་དྲུག་དང༌། དགུ་དང་བཅུ་གཉིས་དང༌། བཅོ་ལྔར་སྤེལ་བ་ནི་འབྲིང་དང་ཆེན་པོ་དང༌། ཤིན་ཏུ་ཆེན་པོ་དང༌། ཆེས་ཤིན་ཏུ་ཆེན་པོ་སྟེ། བཅོ་ལྔ་སྤེལ་བའོ། །སྔོན་སོ་སྐྱེའི་དུས་སུ་བསམ་གཏན་བཞི་པར་འཕེན་བྱེད་ཀྱི་ལས་བསགས་པ་དེ་ཉིད་བསམ་གཏན་བཞི་པ་དག་པ་བ་བསྒོམས་པས། གནས་གཙང་མར་སྐྱེ་བའི་རྒྱུར་སྒྱུར་བར་བྱེད་པའི་ཕྱིར། བདེན་པ་མཐོང་ནས་ཡང་སྲིད་འཕེན་བྱེད་ཀྱི་ལས་གསར་དུ་གསོག་པར་ཐལ་བའི་སྐྱོན་མེད་དོ།།
གཉིས་པ་གཟུགས་མེད་ཉེར་འགྲོའ་མཚན་ཉིད་ནི། མཐོང་ལམ་ཐོབ་པའི་ཚེ་དེ་ལ་ཕྱིར་ ིམི་འོང་ཐོབ་པའི་གང་ཟག་གང༌། གཟུགས་སུ་སྐྱེ་བ་མ་བླངས་པར། གཟུགས་མེད་ཀྱི་རྟེན་ལ་མྱང་

108 སྐབས་དང་པོའ་བཤད་པ། ིའདས་མངོན་དུ་བྱེད་པའི་རིགས་ཅན་ནོ། །དེ་ལ་དབྱེ་ན་བར་དོར་འདའ་བ་མ་གཏོགས་པ་བཞིའོ།།གསུམ་པ་ཕྱིར་མི་འོང་མཐོང་ཆོས་ཞི་ནི། མཐོང་ལམ་ཐོབ་པའི་ཚེ་དེ་ཉིད་ལ་མྱང་འདས་
མངོན་དུ་བྱེད་པ་ཞིག་གོ །བཞི་པ་ཕྱིར་མི་འོང་ལུས་མངོན་བྱེད་ནི་རྣམ་པར་ཐར་པ་བརྒྱད་དང་ལྡན་པའི་འཕགས་པ་སློབ་པའོ། །ས་མཚམས་ནི། མཐར་གྱིས་པ་འདོད་ཉོན་དགུ་པ་སྤངས་པའི་རྣམ་གྲོལ་ལམ་ནས་སྲིད་རྩེའི་དགུ་པ་སྤོང་བའི་བར་ཆད་མེད་ལམ་ལ་གནས་ཀྱི་བར་ཡིན་ལ། ཐོད་རྒལ་བ་ནི། བདེན་པ་མངོན་རྟོགས་སྐད་ཅིག་བཅུ་དྲུག་པ་ནས་བཟུང་ངོ༌། །བཞི་པ་དགྲ་བཅོམ་གྱི་སྐོར་ལ་ཞུགས་པའི་མཚན་ཉིད་ནི། གོང་མའི་ཆ་མཐུན་ལྔ་སྤངས་པའི་རབ་ཏུ་ཕྱེ་བའི་དགེ་སྦྱོང་གི་ཚུལ་གྱི་འབྲས་བུ་ཐོབ་ཕྱིར་དུ་བརྩོན་པའི་འཕགས་པའི་གང་ཟག །དབྱེ་བ་ནི། མཐར་གྱིས་པ་དང་ཅིག་ཅར་བའི་དགྲ་བཅོམ་ཞུགས་པ་གཉིས་སོ། །ཕྱིར་མི་འོང་ཡིན་ན། སྒོམ་སྤང་ལྷག་མ་སྤོང་བའི་སྦྱོར་བ་ལ་བརྩོན་པ་ནས། སྲིད་རྩེའི་དགུ་པ་སྤོང་བའི་བར་ཆད་མེད་ལམ་གྱི་བར་རོ། །རྒྱུན་ཞུགས་ཡིན་ན། ཅིག་ཅར་བའི་རྒྱུན་ཞུགས་ཁྱད་པར་ཅན་དང་འདྲ་བར་ས་མཚམས་བཞག་གོ།
གཉིས་པ་ལ། མཚན་ཉིད་ནི། གོང་མའི་ཆ་མཐུན་ལྔ་སྤངས་པས་རབ་ཏུ་ཕྱེ་བའི་དགེ་སྦྱོང་
ཚུལ་གྱི་འབྲས་བུ་ལ་གནས་པའི་གང་ཟག །གོང་མའི་ཆ་མཐུན་ལྔ་ནི། གཟུགས་གཟུགས་མེད་ཀྱི་འདོད་ཆགས་དང༌། རྒོད་པ་དང༌། ང་རྒྱལ་དང༌། མ་རིག་པ་རྣམས་སོ། །དབྱེ་བ་ནི། སྤང་བྱ་སྤོང་ཚུལ་གྱིས་ཕྱེ་ན། མཐར་གྱིས་པ་དང༌། ཅིག་ཅར་བའི་དགྲ་བཅོམ་པ་གཉིས། དབང་པོའ་སྒོ་ནས་ཕྱེ་ ིན་དྲུག་སྟེ། ཡོངས་སུ་ཉམས་པའི་ཆོས་ཅན། བདག་གསོད་པའི་ཆོས་ཅན། རྗེས་སུ་སྲུང་བའི་ཆོས་ཅན། གནས་པ་ལས་མི་བསྐྱོད་པའི་ཆོས་ཅན། རྟོགས་པའི་འོས་སུ་གྱུར་པ། མི་གཡོ་བའི་ཆོས་ཅན་རྣམས་སོ། །ས་མཚམས་ནི། ཟད་མི་སྐྱེ་ཤེས་པ་ནས་སོ།།
གཉིས་པ་མཚོན་བྱའི་དོན་ལ། དབྱེ་གཞི་ནི། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་འཕགས་པ་སློབ་
པ་ཕྱིར་མི་ལྡོག་པ་ཙམ་མོ། །དེ་ལ་ཉི་ཤར་ཕྱེ་ཚུལ་ནི། སློབ་དཔོན་འཕགས་པས་གཞུང་གི་དངོས་སུ་བསྟན་པའི་འོག་མིན་འགྲོ་ནས། སྲིད་རྩེའི་མཐར་ཐུག་འགྲོའ་བར་ལྔ་པོ་གོང་དུ་འཕོ་བ་ཞེས་ཉི་ ིཤུའི་ཡ་གྱལ་གཅིག་ཏུ་བགྲང་བས། གཞུང་གིས་དངོས་སུ་ཟིན་པ་བཅུ་དྲུག་དང༌། བརྒྱད་པ་དང༌། བར་བ་གཉིས་ཀྱི་འབྲས་གནས་ཙམ་པོ་གཉིས། དགྲ་བཅོམ་ཞུགས་པ་དང༌། བཞི་བསྣན་ནས་ཉི་

ཐོབ་བྱ་རྣམ་མཁྱེན་བཤད་པ། 109

ཤུར་འཆད་དོ། །སློབ་དཔོན་གྱིས་རྒྱུན་ཞུགས་ཀྱི་སྐོར་ལ་དངོས་སུ་ཟིན་པ་བཞི་དང༌། རྒྱུན་ཞུགས་འབྲས་གནས་ཙམ་པོ་ཁ་བསྐང་ནས་ལྔ་དང༌། ཕྱིར་འོང་གི་སྐོར་ལ་དངོས་སུ་ཟིན་པ་གཉིས། ཕྱིར་འོང་འབྲས་གནས་ཙམ་པོ་ཁ་བསྐང་ནས་གསུམ་དང༌། ཕྱིར་མི་འོང་ལ་ཞུགས་པ་དངོས་སུ་ཟིན་པ་དང༌། འདའ་བ་བཞི་སྟེ་ལྔ་དང༌། འོག་མིན་འགྲོ་དངོས་སུ་ཟིན་ཡང༌། དབྱེ་གཞིར་མཛད་ནས་དེ་ལ་ཕྱེ་བའི་གོང་དུ་འཕོ་བ་གསུམ་དང༌། འགྱུར་ཁ་ཅིག་ལས། གཟུགས་ཀྱི་འདོད་ཆགས་བཅོམ་པ་སྲིད་པའི་རྩེ་མོར་འགྲོ་བ་དང༌། མཐོང་བའི་ཆོས་ལ་ཞི་བ་ལུས་ཀྱིས་མངོན་སུམ་དུ་བྱེད་པ་གཉིས་ཞེས་འབྱུང་ཡང༌། འགྱུར་གསར་འདི་ལྟར་ན། སྲིད་རྩེའི་མཐར་ཐུག་འགྲོ་དང༌། གཟུགས་ཀྱི་ཆགས་བཅོམ་དངོས་སུ་ཟིན་ཡང༌། གྲངས་ཀྱི་ཡ་གྱལ་དུ་མི་བགྲང་བར་དོན་གཅིག་ཏུ་བསྡུས་ནས་དབྱེ་གཞིར་མཛད་དོ། །མཐོང་ཆོས་ཞི་དང༌། ལུས་མངོན་བྱེད་གཉིས་སུ་ཕྱེ་ནས། དགྲ་བཅོམ་ཞུགས་པ་ཁ་བསྐང་སྟེ། གཞུང་གིས་དངོས་སུ་ཟིན་པ་བཅུ་བདུན་དང༌། གསུམ་ཁ་བསྐང་ནས་ཉི་ཤ་མཛད་དོ། །དད་མོས་དང་མཐོང་ཐོབ་ཙམ་གྲངས་སུ་མི་བགྲང་བར་དེས་འབྲས་བུ་བར་པ་གཉིས་ཀའི་ཞུགས་པའི་མིང་ཅན་དངོས་སུ་བསྟན་པར་མཛད་དོ།།
འདི་དག་རྒྱུན་ཞུགས་སོགས་མཚན་ཉིད་པར་འདོད་པ་དང༌། བཏགས་པ་བར་འདོད་པ་
གཉིས་ལས། ཕྱི་མའི་ལུགས་འཛིན་པར་རློམ་པ་ཁ་ཅིག །སུན་འབྱིན་ལྟར་སྣང་འབའ་ཞིག་འཕེན་ཞིང༌། རང་གི་མགོ་གས་པ་མི་ཚོར་བར་གཞན་གྱི་རྨ་སྲོལ་ཅུང་ཟད་ལ་བཞད་གད་བྱེད་པ་དག་སྣང་བ་ནི་ཚིག་དོན་གྱི་སྐབས་སུ་ཅུང་ཟད་བཤད་པར་བྱའོ། །སྔོན་གྱི་མཁས་པ་ཁ་ཅིག་གིས་སློབ་དཔོན་ལ་ཐེག་པ་ཆེན་པོའ་ཚུལ་འཆད་པ་ཡིན་ན། ི ཉོན་མོངས་སྤོང་བའི་རིམ་པའི་མཐར་གྱིས་པ་ལ་སྦྱོར་བ་མི་འཐད་པ་དང༌། ཉན་ཐོས་ཀྱི་ཚུལ་ཉིད་ཡིན་ན་སྲིད་པའི་རྩེ་མོར་འགྲོ་བ་སོགས་ཀྱིས་རྣམ་གཞག་མི་འཐད་པ་དང༌། ཉོན་མོངས་སྤངས་པའི་རིམ་པ་ཐེག་པ་ཆེན་པོའ་དགེ་འདུན་གྱི་དབྱེ་བ་འབྱེད་པའི་ ིརྒྱུར་མི་འཐད་པ་དང༌། རྒྱུན་ཞུགས་ལ་སོགས་པའི་མིང་དོན་མི་འཐད་དེ། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་དབང་པོ་རྣོ་ཞིང་ཐམས་མཁས་པས་ཁམས་གསུམ་གྱི་སྤང་བྱ་ཆུང་ངུའི་ཆུང་ངུ་དགུ་ཡང་ཅིག་ཅར་སྤོང་བས་འདོད་ཁམས་ཀྱི་ཉོན་མོངས་འབའ་ཞིག་སྔོན་དུ་སྤོང་བ་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་ཟེར་བ་ནི། འབེན་གང་ཡིན་མ་མཐོང་བར་མདའ་འཕེན་པ་ལྟར་མ་སོང་ན་ལེགས་སོ། །འདི་དག་ལ་བརྗོད་

110 སྐབས་དང་པོའ་བཤད་པ། ིཔར་བྱ་བ་མང་སྟེ། རྣམ་དཔྱོད་དང་བརྩོན་པ་ལྷུར་ལེན་པ་མེད་པར་མངོན་པར་རྟོགས་པའི་རིམ་པ་ལ་འཇུག་པར་འདོད་པ་དག་ཀྱང་རྗེས་སུ་གཟུང་བར་འདོད་པས་མ་སྤྲོས་སོ།།
གཉིས་པ་ཡན་ལག་གི་དོན་ལ་གསུམ། མཚམས་སྦྱར་བ་དང༌། རྩ་བ་དང༌། འགྲེལ་
པའོ། །དང་པོ་ནི། དགེ་འདུན་དཀོན་མཆོག་གི་སྐབས་སུ་མདོ་ལས་མང་དུ་གསུངས་པ་རྣམས་ཀྱི་དབྱེ་བ་བདེ་བླག་ཏུ་རྟོགས་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་བར་སྐབས་ཀྱི་ཚིགས་སུ་བཅད་པ་གཉིས་པའོ། །གཉིས་པ་ནི། ལེ་བརྒྱད་མ་ལས། གཞུང་གིས་ཟིན་པ་ཉི་ཤ་དང༌། བརྒྱད་པ་དང༌། འབྲས་གནས་དང་པོ་གསུམ་དང༌། དགྲ་བཅོམ་ཞུགས་པ་རྣམས་ཀྱི་མདོ་ཉི་ཤ་རྩ་ལྔ་འབྱུང་ངོ༌། །དེ་ཡང་བརྒྱད་པའི་དབང་དུ་བྱས་ནས། བཅོམ་ལྡན་འདས་གང་ཞིག །ཤེར་ཕྱིན་གྱིས་གནས་པའི་བྱང་སེམས་དེ་གང་ནས་ཤི་འཕོས་ནས་འདིར་སྐྱེས་པ་ལགས། འདི་ནས་ཤི་འཕོས་ནས་གང་དུ་སྐྱེ་བར་འགྱུར། ཞེས་པ་དང༌། དེ་བཞིན་དུ་རྗེས་འབྲང་གཉིས་ལ་ཡང་མདོ་སོ་སོར་འབྱུང་བ་རྣམས་ཚིག་མངས་སུ་དོགས་པས་མ་བྲིས་སོ། །ཐེག་ཆེན་གྱི་མཐོང་ལམ་ཆོས་བཟོད་བར་ཆད་མེད་ལམ་ལ་གནས་པའི་གང་ཟག་དེ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ལ་གཉིས་སུ་དབྱེ་སྟེ། ཁྱོད་ལ་དབང་པོ་རྟུལ་དང་རྣོན་པོ་དག་ཏུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེ་བཞིན་དུ་ཤགས་ལ་བསྟན་པའི་རྒྱུན་དུ་ཞུགས་པའི་མིང་ཅན་གཅིག་དང༌། དད་དང་མཐོང་ཐོབ་ཅེས་པས་བར་པ་གཉིས་ཀྱིས་ཞུགས་པའི་མིང་ཅན་གཉིས་དང༌། རིགས་ནས་རིགས་ཞེས་པས་བསྟན་པ་རྒྱུན་ཞུགས་འབྲས་གནས་ཁྱད་པར་ཅན་གྱི་མིང་ཅན་གཉིས་དང༌། ཤུགས་ལ་བསྟན་པ་ཕྱིར་འོང་འབྲས་གནས་ཙམ་གྱི་མིང་ཅན་དང༌། ཁྱད་པར་ཅན་གྱི་མིང་གིས་བསྟན་པ་བར་ཆད་གཅིག་པ་དང༌། ཕྱིར་མི་འོང་གི་མིང་གིས་བསྟན་པ་ལ་བར་དོ་དང༌། སྐྱེ་གནས་དང༌། འདུ་བྱེད་དང་། འདུ་བྱེད་མིན་པར་འདའ་བའི་མིང་ཅན་བཞི་དང་། འོག་མིན་འགྲོ་བའི་མིང་ཅན་ལ་འཕར་གསུམ་དང༌། སྲིད་རྩེའི་མཐར་ཐུག་འགྲོར་བཏགས་པའི་གཟུགས་ཀྱི་ཆགས་བཅོམ་དབྱེ་གཞིར་བྱས་ནས་མཐོང་བའི་ཆོས་ལ་ཞི་བ་དང༌། ལུས་མངོན་བྱེད་གཉིས་དང༌། བསེ་རུ་རང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་མིང་ཅན་དང་ནི་ཉི་ཤའོ།།
གསུམ་པ་ནི། སྐབས་གཉིས་པ་ནས། འཆད་པར་འགྱུར་བའི་ལམ་ཤེས་པ་ཉིད་ཀྱིས་
བསྡུས་པ་མཐོང་བའི་ལམ་སྐད་ཅིག་མ་བཅུ་དྲུག་ཏུ་ཕྱེ་བའི་བཟོད་པ་བརྒྱད་ཀྱི་ངོ་བོ་ཆོས་བཟོད་

ཐོབ་བྱ་རྣམ་མཁྱེན་བཤད་པ། 111

བར་ཆད་མེད་ལམ་ལ་བརྟེན་ནས་གནས་པའི་སེམས་དཔའ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ལ་འབྲས་བུ་དང་པོ་ལ་ཞུགས་པའི་མིང་ཅན་རྣམ་པ་གཉིས་སོ། །ཁྱོད་ལ་དེའི་མིང་ཅན་དད་པ་དང་ཆོས་ཀྱི་རྗེས་སུ་འབྲང་བའི་བྱེ་བྲག་གིས་གཉིས་སུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་རོ། །མི་ཤེས་པ་ཁ་ཅིག །སྐབས་འདིར་སྐད་ཅིག་དང་པོ་བཅོ་ལྔ་ལ་གནས་པ་ཞུགས་པ་དང༌། བཅུ་དྲུག་པ་ལ་གནས་པ་འབྲས་གནས་སུ་འདོད་པ་ནི་བྱེ་བྲག་སྨྲ་བ་སོགས་ཀྱི་འདོད་པ་ཡིན་གྱི། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་མཐོང་ལམ་སྐད་ཅིག་མ་བཅུ་དྲུག་རིམ་ཅན་འབའ་ཞིག་ཏུ་སྐྱེ་བར་འདོད་པ་ནི། འཕགས་སེང་གཉིས་ཀྱི་མཐོང་ལམ་སྐྱེ་ཚུལ་གྱི་བཞེད་པ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མ་རྟོགས་བཞིན་དུ་གཟུ་ལུམས་འབའ་ཞིག་ཏུ་སྨྲ་བ་ཡིན་ཏེ། དང་པོར་སྡུག་བསྔལ་གྱི་ཆོས་ཉིད་མངོན་སུམ་གྱིས་གསར་རྟོགས་དང༌། དེའི་རྗེས་སུ་ཀུན་འབྱུང་གི་ཆོས་ཉིད་མངོན་སུམ་གྱིས་གསར་རྟོགས་བྱེད་པ་རིགས་པའི་ལམ་ལས་འདས་པའི་ཕྱིར་དང༌། སློབ་དཔོན་གྱིས་ཀྱང་འོག་ནས་དེ་ལ་སྒོས་སུ་དགག་པ་མཛད་པའི་ཕྱིར་རོ།།
ཡང་མི་ཤེས་པ་ཁ་ཅིག །བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་དགེ་འདུན་འདི་དག་རྒྱུན་ཞུགས་སོགས་
ཡིན་པ་ལ་གནོད་བྱེད་སྟོན་པར་འདོད་བཞིན་དུ་སྐད་ཅིག་བཅུ་དྲུག་པ་ལ་གནས་པའི་བྱང་སེམས་མཐོང་སྤང་སྤངས་པས་རབ་ཏུ་ཕྱེ་བའི་དགེ་སྦྱོང་གི་ཚུལ་གྱི་འབྲས་བུ་ལ་གནས་པར་སྒྲུབ་པ་ནི། རང་གིས་རང་ལ་ཅོ་འདྲི་བ་ཡིན་ཏེ། རྒྱུན་ཞུགས་སོགས་ཀྱི་དོན་ཕ་རོལ་དང་མཐུན་པར་རང་ཉིད་ཀྱིས་ཁས་བླངས་ནས་ཕ་རོལ་ལ་སུན་འབྱིན་འཕེན་པའི་ཕྱིར། དེའི་འོག་ཏུ་ཤེས་པ་བརྒྱད་ཀྱི་བདག་ཉིད་ཐེག་ཆེན་གྱི་མཐོང་ལམ་རྣམ་གྲོལ་ལམ་ལ་གནས་པའི་གང་ཟག་དེ་ནི་ཉོན་སྒྲིབ་སྤངས་པའི་མྱང་འདས་ཐོབ་པར་བྱེད་པའི་ལམ་གྱི་རྒྱུན་དུ་ཞུགས་པ་ཡིན་ནོ། །མཐོང་བས་སྤང་བར་བྱ་བ་ཀུན་སྦྱོར་གསུམ་ཟད་པར་སྤངས་པའི་སེམས་དཔའ་ཡིན་པས་སོ། །ཐེ་ཚོམ་ཉོན་མོངས་ཅན་དང༌། ཚུལ་ཞུགས་མཆོག་འཛིན་ཟད་ཀྱང༌། འཇིག་ལྟ་མ་ཟད་ཅིང༌། འཇིག་ལྟ་ལྷན་སྐྱེས་ལ་ཀུན་སྦྱོར་དུ་ཡང་བཤད་པས། ཀུན་སྦྱོར་གསུམ་ཟད་ཅེས་མི་བྱའོ། །དེའི་འོག་ཏུ་དེ་ཉིད་གཞན་རྣམ་པ་གཉིས་ཡིན་ནོ། །འདོད་པའི་ལྷ་དང་མིའི་རིགས་ནས་རིགས་སུ་སྐྱེ་བ་ཉིད་ཀྱིས་སོ། །དེའི་འོག་ཏུ་སྒོམ་སྤང་ཉོན་མོངས་དྲུག་པ་སྤངས་པའི་རྣམ་གྲོལ་ལམ་ཐོབ་ཕྱིར་དུ་བརྩོན་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་སྒོམ་ལམ་པ་དབང་པོ་རྟུལ་པོ་དང་རྣོན་པོ་དད་པ་དང་མཐོང་བས་ཐོབ་པ་དག་ཉི་ཤའི་གྲངས་གཅིག་ཁོ་ན་ཡིན་

112 སྐབས་དང་པོའ་བཤད་པ། ིནོ། །འདི་ཡང་འབྲས་བུ་གཉིས་པ་ལ་ཞུགས་པ་ཞེས་པའི་མིང་ཅན་གཅིག་གོ།
དེའི་འོག་ཏུ་དེ་སྤངས་པའི་རྣམ་གྲོལ་ལམ་ལ་གནས་པ་དེ་ཉིད་འདོད་པར་ལན་ཅིག་ཕྱིར་
འོང་བ་ཡིན་ནོ། །དེའི་འོག་ཏུ་ཕྱིར་འོང་གི་མིང་ཅན་དེ་ཉིད་ཉོན་སྒྲིབ་སྤངས་པའི་རྣམ་གྲོལ་ལམ་ཐོབ་པ་ལ་སྒོམ་སྤངས་ལྷག་མ་གཅིག་ལུས་པས་གཞན་བར་ཆད་གཅིག་པ་ཡིན་ནོ། །དེའི་འོག་ཏུ་འདོད་པའི་སྒོམ་སྤང་དགུ་པ་སྤངས་པའི་རྣམ་གྲོལ་ལམ་ཐོབ་ཕྱིར་དུ་བརྩོན་པའི་སེམས་དཔའ་སྒོམ་ལམ་པ་སྔ་མ་བཞིན་དུ་དད་པ་དང་མཐོང་བས་ཐོབ་པ་ནི་ཉི་ཤའི་གྲངས་གཅིག་ཏུ་བགྲང་བར་བྱ་བ་ཡིན་ཏེ། འབྲས་བུ་གསུམ་པ་ལ་ཞུགས་པ་ཞེས་པའི་མིང་ཅན་གཅིག་ཡིན་ནོ། །དེའི་འོག་ཏུ་ཕྱིར་མི་འོང་བ་ཞེས་རྣམ་པར་བཞག་པ་ལ་རྣམ་པ་བཞིའོ། །གཟུགས་ཀྱི་བར་སྲིད་ཀྱི་རྟེན་ལ་ཉོན་སྒྲིབ་ཅི་རིགས་སྤངས་པའི་རྣམ་གྲོལ་ལམ་ཐོབ་པ་བར་མ་དོར་འདའ་བ་དང་། གཟུགས་སུ་སྐྱེས་ནས་འདའ་བ་དང༌། འབད་རྩོལ་གྱི་མངོན་པར་འདུ་བྱེད་པ་དང་བཅས་པ་དང༌། མངོན་པར་འདུ་བྱེད་པ་མེད་པར་ཉོན་སྒྲིབ་ཅི་རིགས་སྤངས་པའི་རྣམ་གྲོལ་ལམ་ཐོབ་པ་ལ་ཡོངས་སུ་མྱ་ངན་ལས་འདའ་བ་ཞེས་བྱ་བ་བཞི་ཡོད་པའི་ཕྱིར། སྐྱེ་བའི་ཀུན་སྦྱོར་སྤངས། མངོན་པར་འགྲུབ་པའི་ཀུན་སྦྱོར་མ་སྤངས་པ་དང༌། སྐྱེ་བའི་ཀུན་སྦྱོར་མ་སྤངས་པ་སྐབས་འདིར་གཟུགས་ཀྱི་བར་སྲིད་དང་སྐྱེ་སྲིད་དུ་སྐྱེ་བ་ལེན་པའི་རྒྱུ་སོར་བཞག་ནས་ཡང་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་འཕགས་པ་ལས་ཉོན་གྱི་དབང་གིས་སྐྱེ་བ་མི་ལེན་པའོ་ཞེས་སྨྲ་བ་ནི། འགལ་འདུ་འབའ་ཞིག་ཏུ་ཤེས་པར་བྱའོ།།
ཡང་ཁ་ཅིག་འདོད་ཉོན་དགུ་པ་སྤངས་པའི་རྣམ་གྲོལ་ལམ་ལ་གནས་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་
དཔའ་ཕྱིར་མི་འོང་བཏགས་པ་བར་བྱས་ནས། ཐ་མའི་ཆ་མཐུན་ལྔ་སྤངས་པས་རབ་ཏུ་ཕྱེ་བའི་དགེ་སྦྱོང་གི་ཚུལ་གྱི་འབྲས་བུ་ལ་གནས་པ་རང་ལུགས་སུ་ཁས་ལེན་པ་ནི་རང་ཉིད་ལ་རང་གིས་ཅོ་འདྲི་བའི་ཆེད་དུ། འཁོར་གསུམ་ག་ཁས་ལེན་པའོ། །ཡང་འདོད་ཉོན་དགུ་པ་སྤངས་པ་ཞེས་པ་དེ། མངོན་གྱུར་ཙམ་མམ་ས་བོན་སྤངས་པ་ཡིན། དང་པོ་ལྟར་ན། ཐེག་པ་ཆེན་པོའ་མཐོང་ལམ་གྱི་སྔོན་ ིདུ་བསམ་གཏན་གྱི་དངོས་གཞི་ཐོབ་པའི་མཐོང་ལམ་པ་དག་ཀྱང་འདི་ནས་བསྟན་པའི་ཕྱིར་མི་འོང་གི་མིང་ཅན་གྱི་དགེ་འདུན་དུ་རྣམ་པར་བཞག་པ་འགལ་བ་མེད་པར་འགྱུར་ལ། ས་བོན་ལ་བྱེད་ན་དམན་ལམ་སྔོན་དུ་མ་སོང་བའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་འཕགས་པ་རྣམས་ཀྱིས་སྒྲིབ་པ་གཉིས་

ཐོབ་བྱ་རྣམ་མཁྱེན་བཤད་པ། 113

ཀའི་སྒོམ་སྤངས་དགུ་པའི་ས་བོན་རྒྱུན་མཐའི་བར་ཆད་མེད་ལམ་གྱིས་ཟད་པར་སྤོང་བར་སློབ་དཔོན་བཞེད་པས་ལུགས་འདི་ལས་ཕྱི་རོལ་ཏུ་གྱུར་པའོ། །དེའི་འོག་ཏུ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་འཕགས་པ་དེ་ཉིད་འོག་མིན་གྱི་རྟེན་ལ་ཉོན་སྒྲིབ་ཅི་རིགས་སྤངས་པའི་རྣམ་གྲོལ་ལམ་མངོན་དུ་བྱེད་པ་འོག་མིན་གྱི་མཐར་ཐུག་པར་འགྲོ་བ་སྟེ་དེ་ལ་སྔར་གྱི་གྲངས་འཛིན་ལྔ་ལས་གཞན་རྣམ་པ་གསུམ་ཡོད་དེ། དང་པོར་ཚངས་རིས་སུ་སྐྱེ་བ་བླངས་ནས་གཞན་ངོར་ཏེ། དེ་ནས་འོག་མིན་ཏུ་སྐྱེ་བ་ལེན་པ་འཕར་བ་དང༌། ཡང་ཚངས་རིས་ནས་གནས་གཙང་མའི་འོག་མ་གསུམ་གང་རུང་དུ་སྐྱེ་བ་བླངས་ནས། དེ་ནས་འོག་མིན་དུ་སྐྱེ་བ་ལེན་པ་ཆེད་དུ་འཕར་བ་དང༌། ཚངས་རིས་ནས་འོག་མིན་གྱི་བར་རིམ་གྱིས་བརྒྱུད་ནས་འོག་མིན་གྱི་རྟེན་ལ་ཉོན་སྒྲིབ་ཅི་རིགས་སྤངས་པའི་རྣམ་གྲོལ་ལམ་ཐོབ་པ་གནས་ཐམས་ཅད་དུ་འཆི་འཕོ་བ་ཉིད་ཀྱིས་གོང་དུ་འཕོ་བ་གསུམ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། མི་ཤེས་པ་ཁ་ཅིག་མདོའ་སྒྲས་ཟིན་ཙམ་ལ་མངོན་པར་ཞེན་ནས་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་འཕགས་པ་བསམ་གཏན་བཞི་ཐོབ་པ་ཡིན་ཡང་ཚངས་རིས་སུ་སྐྱེ་བ་ལེན་པ་ན། བསམ་གཏན་གོང་མ་གསུམ་ལས་ཉམས་པར་འདོད་པ་ནི་མི་རིགས་པ་ཤིན་ཏུ་ཆེན་པོ་ཡིན་ཏེ། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་འཕགས་པ་བསམ་གཏན་ལས་ཉམས་པ་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར་དང༌། ཡན་ལག་ཡོངས་སུ་ཟད་པ་དང་། །ཞེས་བཤད་པས། བསམ་གཏན་བཞི་ཐོབ་ཀྱང༌། བསམ་གཏན་དག་པ་པའི་ལས་དབང་གིས་སྐྱེ་བ་ལེན་པའི་ནུས་པ་ཡོངས་སུ་ཟད་པས་དེའི་དབང་གི་སྲིད་པར་སྐྱེ་བ་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར་རོ།།
དེས་ན་གཟུགས་ཁམས་སུ་སྐྱེ་བ་ལེན་པ་རྣམས་ཀྱང་སྙིང་རྗེ་དང་སྨོན་ལམ་གྱི་དབང་གིས་
ཡིན་ལ། མདོའ་སྒྲས་ཟིན་ལ་ཉན་ཐོས་ཀྱི་དགེ་འདུན་དང༌། ཐ་སྙད་མཐུན་པར་བྱས་པ་རྣམས་ནི་ཉན་ ིཐོས་རིགས་མ་ངེས་པ་ཁ་ཅིག་ཐེག་པ་ཆེན་པོ་ལ་གཞུག་པའི་ཆེད་དང༌། ཁ་ཅིག་ཞུགས་གནས་ལ་སོགས་པའི་རྣམ་གཞག་མེད་པས་ཐེག་པ་ཆེན་པོའ་མདོ་སྡེ་བཀའི་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་སྐུར་པ་འདེབས་པ་དགག་པའི་ཆེད་དང༌། ཉན་ཐོས་ཞི་བའི་དབྱིངས་ལས་བཞེངས་པ་དག་ལ་མྱ་ངན་ལས་འདས་པ་དེ་ཙམ་གྱིས་ཐོབ་བྱ་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། མི་གནས་པའི་མྱ་ངན་ལས་འདས་པ་དག་ཐོབ་པར་བྱ་དགོས་སོ་ཞེས་ཐེག་པ་ཆེན་པོར་བཀྲི་བའི་ཆེད་དུ་ཡིན་ནོ།།
དེའི་འོག་ཏུ་བྱང་སེམས་དེ་ཉིད་གཟུགས་མེད་ཁམས་སུ་སྐྱེ་བ་དོན་དུ་མི་གཉེར་བས་སྲིད་

114 སྐབས་དང་པོའ་བཤད་པ། ིཔའི་རྩེ་མོའ་མཐར་ཐུག་པར་འགྲོ་བ་ཞེས་མིང་བཏགས་པ་ནི་གཟུགས་ཀྱི་ཉོན་མོངས་ཅི་རིགས་ ིསྤངས་པས་གཟུགས་ཀྱི་འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བའི་ཁྱད་པར་གཅིག་ལ་བཏགས་པ་སྟེ། སྲིད་རྩེའི་ཉོན་མོངས་དང་ལྡན་པ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ས་དྲུག་པ་བ་དེ་ལ་ཉི་ཤའི་གྲངས་འཛིན་བརྒྱད་ལས་གཞན་རྣམ་པ་གཉིས་སོ། །མཐོང་བའི་ཆོས་ལ་ཞི་བ་ལས་ཉོན་གྱི་དབང་གིས་ཉིང་མཚམས་སྦྱོར་བའི་སྐྱེ་བ་ཟད་པ་ཐོབ་པ་དང་རྣམ་ཐར་བརྒྱད་ཏིང་ངེ་འཛིན་གྱི་ལུས་ཀྱིས་མངོན་སུམ་དུ་བྱེད་པ་གཉིས་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེའི་འོག་ཏུ་ཉོན་སྒྲིབ་ཟད་པར་སྤངས་པའི་རྣམ་གྲོལ་ལམ་ཐོབ་ཕྱིར་ཏུ་བརྩོན་པའི་ས་བཅུ་པ་བ་དེ་ཉིད་དགྲ་བཅོམ་པ་ཉིད་ཀྱི་འབྲས་བུ་ལ་ཞུགས་པ་ཞེས་པ་གྲངས་གཅིག་ཡིན་ནོ། །དེའི་འོག་ཏུ་རང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་མིང་ཅན་གྱི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་དང་གྲངས་ཉི་ཤའོ།།གཉིས་པ་གདམས་ངག་གི་དོན་བསྒོམས་པས་སྟོང་ཉིད་ལ་དམིགས་པའི་སྒོམ་བྱུང་སྐྱེས་
པའི་ཐོག་མ་བཤད་པ་ལ། སྤྱིའི་དོན་དང༌། ཡན་ལག་གི་དོན་ནོ། །དང་པོ་ལ། རྟེན་དང༌། ངོ་བོ་དང༌། བློ་རིགས་དཔྱད་པའོ། །དང་པོ་ནི། ལུས་རྟེན། གླིང་གསུམ་གྱི་སྐྱེས་པ་དང་བུད་མེད་འདོད་ལྷ་དང་བཅས་པ་ལུས་ཀྱི་རྟེན་ཡིན་ལ། ཆོས་མཆོག་དངོས་སུ་སྐྱེ་བའི་རྟེན་མ་ཡིན་ཡང༌། དྲོད་དང་རྩེ་མོ་གཟུགས་ཁམས་པ་འགའ་ཞིག་ལ་ཡང་སྐྱེ་བར་མངོན་ནོ། །གཉིས་པ་ལ། མཚན་ཉིད་དང༌། དབྱེ་བ་དང༌། སྐྱེ་ཚུལ་དང༌། ཕྱེ་བ་སོ་སོའ་དོན་ནོ། །དང་པོ་ནི། ཐར་པ་ཆ་མཐུན་རྫོགས་རྗེས་ཀྱི་བདེན་ ིཔ་མངོན་པར་རྟོགས་པ་དང་རྗེས་སུ་མཐུན་པའི་ཐེག་ཆེན་གྱི་འཇིག་རྟེན་པའི་ལམ་མོ། །སྒོམ་བྱུང་འབའ་ཞིག་ཏུ་ཟད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། ཐོས་པ་དང་བསམས་པ་ལས་བྱུང་བའི་ཤེས་རབ་དུ་མ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་རོ། །གཉིས་པ་ནི། གནས་སྐབས་ཀྱི་དབྱེ་བ་ཆུང་ངུ་འབྲིང་ཆེན་པོ་གསུམ། ངོ་བོའ་དབྱེ་བ་དྲོ་ ིབ་ལ་སོགས་པ་བཞིའོ། །གསུམ་པ་ནི། ཚོགས་ལམ་གྱི་སྐབས་སུ་མཁྱེན་པ་གསུམ་གྱི་རྣམ་པའི་རིགས་མ་ལུས་པ་རྫོགས་པར་ཉམས་སུ་ལེན་པའི་རྣམ་རྫོགས་སྦྱོར་བ་མཚན་ཉིད་ཚང་བ་ཡོད་ཅིང༌། མི་རྟག་པ་དང་སྡུག་བསྔལ་ལ་དམིགས་པའི་སྒོམ་བྱུང་དང༌། མི་སྡུག་པ་བསྒོམ་པ་སོགས་ཀྱི་སྒོམ་བྱུང་ཡོད་ཀྱང་སྟོང་པ་ཉིད་ལ་དམིགས་པའི་སྒོམ་བྱུང་གི་ཤེས་རབ་ནི་མེད་དེ། དེ་ཐོག་མར་ནམ་སྐྱེས་པ་ན་སྦྱོར་ལམ་དུ་འཕོ་བའི་ཕྱིར་རོ།།
སྟོང་ཉིད་ལ་དམིགས་པའི་ཤེས་རབ་གསུམ་ལ་ཁྱད་པར་ཅི་ཞིག་ཡོད་ཅེ་ན། བདེན་པའི་

ཐོབ་བྱ་རྣམ་མཁྱེན་བཤད་པ། 115

སྤྲོས་པ་རྣམ་པར་བཅད་ཙམ་གྱི་སྟོང་པ་ཉིད་ལ། ཐོས་པ་དང༌། བསམ་པ་ལས་བྱུང་བའི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་དམིགས་པའི་ཚེ་ཡུལ་གྱི་སྤྱི་ལེགས་པར་ཤར་ཡང༌། ཡུལ་ཡུལ་ཅན་གཉིས་གཉིས་སྣང་ཤིན་ཏུ་རགས་པ་དང་བཅས་ནས་འབྲེལ་བ་མེད་པ་ལྟ་བུར་སྣང་ལ། སྒོམ་བྱུང་གི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་དམིགས་པའི་ཚེ་ནི། གཉིས་སྣང་ཡོད་ཀྱང་སྔ་མ་གཉིས་ལྟ་བུའི་གཉིས་སྣང་རགས་པ་ལོག་ནས། ཡུལ་དེ་ལ་ཟུག་པ་ལྟར་སྣང་ཞིང་ཆུ་ལ་ཆུ་བཞག་པའི་ཚུལ་དུ་འགྱུར་ལ་ཁད་པ་ལྟར་སྣང་བས། ཚུལ་དེ་ལྟ་བུར་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་དོན་སྤྱི་ཤར་བ་ལ། ཆོས་ཉིད་གསལ་བར་སྣང་ཞེས་བྱ་ཡི། རྟོག་བྲལ་གྱི་གསལ་སྣང་ནི་མ་ཡིན་ནོ། །དེ་ཡང་ཞི་གནས་ལ་མཉམ་པར་བཞག་པའི་ངང་ནས་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་དོན་ལ་རིགས་པས་ལེགས་པར་དཔྱད་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་ལུས་སེམས་ཤིན་ཏུ་སྦྱངས་པའི་བདེ་བ་འདྲེན་ནུས་པའི་མཚམས་དེ་ནས་སྟོང་ཉིད་ལ་དམིགས་པའི་ལྷག་མཐོང་མཚན་ཉིད་པ་ཐོབ་ཅིང༌། དེའི་ཟུང་འབྲེལ་ཐོབ་པ་ཞེས་བྱ་ཡི། ཞི་ལྷག་ཟུང་འབྲེལ་ཙམ་ཞིག་ནི་ཚོགས་ལམ་དང༌། ཕྱི་རོལ་པ་ཁ་ཅིག་ལ་ཡང་ཡོད་པར་ཤེས་པར་བྱའོ། །དེ་ལྟ་བུའི་སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པའི་ཞི་ལྷག་ཟུང་འབྲེལ་ཐོག་མར་སྐྱེས་པ་ན་སྦྱོར་ལམ་དྲོད་སྐྱེ་བ་ཞེས་བྱ་ལ། དེའི་ཚེ་མཉམ་པར་བཞག་བཞིན་པའི་དུས་ཉིད་ན་ཡང་གཉིས་སྣང་ཡོད་པ་མྱོང་སྟོབས་ཀྱིས་ངེས་ནུས་ཀྱང་སྦྱོར་ལམ་བཟོད་པ་ཐོབ་པ་སོགས་ཀྱི་ཚེ། དེ་ལྟར་ངེས་མི་ནུས་པས་ཉན་ཐོས་ཀྱི་ས་ལས་གཉིས་སྣང་ནུབ་པ་ལྟར་སྣང་གི་གཉིས་སྣང་ནུབ་པ་ནི་མ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་བཤད་དོ།།
བཞི་པ་ནི། སྦྱོར་ལམ་བཞི་ལ་གཟུང་བ་རང་བཞིན་མེད་པ་ལ། གསལ་སྣང་ཆུང་ངུ་འབྲིང་
ཆེན་པོར་གྱུར་པ་དང༌། འཛིན་པ་རང་བཞིན་མེད་པ་ལ་གསལ་སྣང་རྫོགས་པའི་སྒོ་ནས་ཁྱད་པར་དབྱེ་བ་ཤིན་ཏུ་དཀའ་སྟེ། མཉམ་གཞག་ཏུ་གཟུང་འཛིན་གྱི་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཅིག་ཅར་དུ་བསྡུས་ནས་དེ་བདེན་པས་སྟོང་པ་ལ་མཉམ་པར་བཞག་ཅིང༌། དེ་དག་གི་ཆོས་ཉིད་ཀྱི་དོན་སྤྱི་གསལ་པོར་ཤར་བ་ལ་ཡང་ཁྱད་པར་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེས་ན་སྦྱོར་ལམ་དང་པོ་གཉིས་ཀྱི་སྐབས་སུ་གཟུང་བ་བདེན་འཛིན་སྤོང་བའི་ནུས་པ་གོང་ནས་གོང་དུ་ཁྱད་པར་དུ་གྱུར་ནས། སྦྱོར་ལམ་བཟོད་པ་སྐྱེས་པའི་ཚེ་གཟུང་བ་བདེན་འཛིན་ལྷན་སྐྱེས་མངོན་གྱུར་གྱི་ཡང་ནུས་པ་རགས་པ་ཉམས་པར་བྱས་པས་མཉམ་གཞག་ལས་ལངས་པའི་ཚེ་གཟུགས་ལ་སོགས་པའི་གཟུང་བྱའི་ཆོས་རྣམས་མེ་

116 སྐབས་དང་པོའ་བཤད་པ། ིལོང་ནང་གི་གཟུགས་བརྙན་ལྟར་སྣང་བའི་སྤྱི་ལེགས་པར་ཤར་བ་དང༌། ཆོས་མཆོག་སྐྱེས་པའི་ཚེ་འཛིན་པ་ལ་ཡང་སྒོམ་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་དེ་ལྟར་སྣང་བ་ཡིན་ལ། རིམ་པ་དེ་ལྟར་འོང་བ་ཡང་གཟུང་བྱ་དང༌། འཛིན་པ་ལ་བདེན་ཞེན་སྤང་དཀའ་སླའི་དབང་ལས་ཡིན་ནོ། །མདོ་སྡེ་རྒྱན་ལས། དེ་ཚེ་དེ་ཡི་གཟུང་བ་ཡི། །རྣམ་པར་གཡེང་བ་དེ་སྤོང་འགྱུར།1

།ཞེས་དང༌། འདི་ལྟར་དེ་ཡི་མཇུག་ཐོགས་
སུ། །འཛིན་པའི་རྣམ་པར་གཡེང་བ་སྤོང༌།2

།ཞེས་སྤངས་པའི་ངོས་ནས་བཞག་པ་ལྟར་རོ། །ཡེ་ཤེས་
ཀྱི་གསལ་སྣང་ཡོད་མེད་ཀྱི་ཁྱད་པར་འབྱེད་པ་སྐད་བྱེད་པ་ནི། ཟེར་རྒྱུས་ཕོངས་པར་གསལ་ལོ།།གསུམ་པ་ནི། དེ་ལྟ་བུའི་སྦྱོར་ལམ་ལ་མཉམ་པར་བཞག་པའི་ཚེ། ཆོས་ཉིད་ལ་སྒྲ་དོན་
འདྲེར་རུང་འཛིན་པའི་རྟོག་བྲལ་དུ་འདོད་པ་ནི་མི་རིགས་ཏེ། སོ་སོ་སྐྱེ་བོ་ལ་ཆོས་ཉིད་ལྐོག་ཏུ་གྱུར་པའི་ཕྱིར་དང༌། དེ་འདྲའི་རྟོག་མེད་ཀྱིས་ལྐོག་གྱུར་འཇལ་བ་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཆོས་ཉིད་ལ་འཁྲུལ་བ་ཡིན་ན་སྒྲོ་འདོགས་མངོན་གྱུར་སེལ་བ་ཡང་མི་འཐད་དེ། རྟོག་མེད་ལོག་ཤེས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མ་འཁྲུལ་ན། མཐོང་སྤང་གི་ས་བོན་ཡང་སྤངས་པར་ཐལ། ཆོས་ཉིད་ལ་རྟོག་བྲལ་མ་འཁྲུལ་བའི་ཤེས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་དེ་ལྟ་བུའི་སྦྱོར་ལམ་མཉམ་གཞག་ནི། སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པའི་བཅད་ཤེས་ཀྱིས་རྒྱུན་གོམས་པར་བྱས་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་སྒོམ་བྱུང་དུ་གྱུར་ནས། སྟོང་ཉིད་ཀྱི་དོན་སྤྱི་གསལ་བར་སྣང་བ་དཔྱོད་པའི་ངོ་བོར་གྱུར་པ་ཡིན་ནོ། །ཤེས་རབ་གསུམ་གྱི་རྣམ་དབྱེ་མི་ཤེས་པ་ཁ་ཅིག །གཅིག་དང་དུ་བྲལ་གྱི་རྟགས་ལ་བརྟེན་པའི་རྗེས་དཔག་ཏུ་འདོད་དོ།།
གཉིས་པ་ལ། མདོར་བསྟན་པ་དང༌། རྒྱས་པར་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ལ། མཚམས་སྦྱར་
བ་དང༌། རྩ་བ་དང༌། འགྲེལ་པའོ། །དང་པོ་ནི། ཚོགས་ཀྱི་ལམ་ལ་གནས་པས་ལས་དང་པོ་པ་དེ་ལྟར་གདམས་ངག་ཐོབ་པས་གདམས་ངག་གི་དོན་བསྒོམ་པ་ལ་ངེས་པར་འབྱེད་པའི་ཡན་ལག་འབྱུང་བས་དེའི་རྗེས་སུ་མཐོང་ལམ་སྐྱེ་བ་དང་རྗེས་སུ་མཐུན་པའི་ལམ་ངེས་པར་འབྱེད་པའི་ཡན་ལག་འཆད་དོ། །གཉིས་པ་ནི། སྒྲས་ཟིན་ཚོད་ལྟར་ན། རྐང་པ་བར་པ་བཞི་ཁྱད་གཞི་དང༌། དང་པོ་གཉིས་ཁྱད་ཆོས་དང༌། ཐ་མ་གཉིས་གང་ལས་ཁྱད་པར་དུ་འཕགས་པའི་དོན་བསྟན་ལ། འགྲེལ་པ་

1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༧༠ ཤོག ༨༤༦ ཕྲེང་། ༡༩
2 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༧༠ ཤོག ༨༤༦ ཕྲེང་། ༢༡

ཐོབ་བྱ་རྣམ་མཁྱེན་བཤད་པ། 117

འདིར་ཡང་དོན་གྱིས་ཆེ་འབྲིང་གི་ཁྱད་པར་ཡང་ཁྱད་ཆོས་སུ་བསྟན་ཅིང༌། སློབ་དཔོན་འཕགས་པའི་འགྲེལ་པ་ལས་གསལ་བར་གསུངས་པས། དེའི་ལྟར་ན་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་སྐྱོབ་པ་ཡི་དྲོ་སོགས་ཆོས་ཅན། ཉན་ཐོས་བསེ་རུ་ལྟ་བུ་དང་བཅས་པའི་སྦྱོར་ལམ་དག་ལས་ཁྱད་པར་འཕགས་ཏེ། གང་གིས་ན། དམིགས་པ་དང་ནི་རྣམ་པ་དང་རྒྱུ་དང་ཡོངས་སུ་འཛིན་པ་ཡིས་དང༌། བདག་ཉིད་ཇི་བཞིན་དུ་རྣམ་རྟོག་བཞི་པོ་ལྡན་པ་ལ་བརྟེན་པ་དང་ཆུང་དང་འབྲིང་དང་ཆེན་པོ་རྣམས་ཀྱིས་ཁྱད་པར་འཕགས་པའི་ཕྱིར། ཆུང་འབྲིང་ཁྱད་ཆོས་སུ་འགྱུར་བའི་རྒྱུ་མཚན་ནི། ཐེག་པ་ཆེན་པོའ་ལམ་ ིགྱི་ལུས་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པ་གོང་ནས་གོང་དུ་འཕེལ་ཞིང་གོམས་པར་བྱེད་པ་ནི་ཁྱད་ཆོས་བླ་ན་མེད་པའོ། །འགྲེལ་པའི་སྒྲས་ཟིན་ལྟར་ན། རྐང་པ་དྲུག་པ་ཁྱད་གཞིར་བྱའོ། །དེ་དག་གི་དོན་ལྷག་མ་རྣམས་འོག་ཏུ་འཆད་པར་འགྱུར་རོ།།
གསུམ་པ་ལ་གཉིས། དམན་པའི་སྦྱོར་ལམ་ལས་ཁྱད་ཞུགས་པར་བསྒྲུབ་པ་དང༌།
དམིགས་ཚུལ་བཅུ་གཉིས་བཞིར་བསྡུ་བའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། ཁྱད་པར་འཕགས་ཚུལ་དང༌། དེའི་རྒྱུ་མཚན་ནོ། །དང་པོ་ནི། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་ཀྱི་ངེས་པར་འབྱེད་པའི་ཆ་དང་མཐུན་པ་བཞི་པོ་ཆོས་ཅན། ཉན་ཐོས་ལ་སོགས་པའི་དྲོ་བ་ལ་སོགས་པ་ལས་ཁྱད་པར་དུ་འཕགས་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལས་ཁྱད་ཆོས་དྲུག་གམ་ལྔས་ཁྱད་པར་དུ་འཕགས་པའི་ཕྱིར། ཁྱད་གཞི་ཉིད་བཤད་པ་ནི། དེ་རྒྱུ་ཁྱད་པར་དུ་1

འཕགས་པ་དང་ལྡན་ཏེ། ཐེག་པ་ཆེན་པོའ་ལམ་འབྲས་བུ་དང་བཅས་པ་ལ་ ིཐོས་པ་དང་བསམ་པ་ལ་སོགས་པ་རབ་ཀྱི་མཐར་ཕྱིན་པ་ཐོབ་པ་ཐར་པའི་ཆ་དང་མཐུན་པ་དད་པའི་ཡུལ་དུ་ཐེག་པ་ཆེན་པོའ་ཆོས་མ་ལུས་པ་རྫོགས་པ་ལ་སོགས་པས། དད་སོགས་ཡུལ་ལྔ་ ི 2

ལ་

མཁས་པའི་དད་པ་ལ་སོགས་པའི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་དགེ་བའི་རྩ་བའི་རང་སྟོབས་ཀྱིས་དྲངས་པས་དེ་ཡི་འོག་ཏུ་འབྱུང་བའི་ཕྱིར། འབྲས་བུ་ཁྱད་པར་ཅན་དང་བཅས་ཏེ། བདེན་པ་བཞི་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་མཐོང་ལམ་སྐྱེ་བ་དང་རྗེས་སུ་མཐུན་པའི་རྒྱུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རང་གི་ངོ་བོ་ཁྱད་པར་ཅན་དང་ལྡན་ཏེ། སྟོང་ཉིད་ལ་དམིགས་པའི་འཇིག་རྟེན་པའི་སྒོམ་པ་ལས་བྱུང་བ་གཙོ་བོར་གྱུར་

1 ཞོལ། ཤོག ༨༣ ན ༣ ཁྱད་པར་འཕགས་པ་
2 ཞོལ། ཤོག ༨༣ ན ༤། གཙང་། ༨༤ ན ༡ ཡུལ་ལ་མཁས་པའི་

118 སྐབས་དང་པོའ་བཤད་པ། ིཔའི་སྐབས་ཀྱི་ལམ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ལ་ངོ་བོའ་དབྱེ་བ་སྟོང་པ་ཉིད་ལ་དམིགས་པའི་དྲོ་བར་གྱུར་ ིཔ་ཞེས་བྱ་བའི་དགེ་བའི་རྩ་བ་དང༌། དེའི་འོག་ཏུ་དེ་ཉིད་ལས་རབ་ཏུ་གྱུར་པ་རྩེ་མོར་གྱུར་པ་དང༌། དེའི་འོག་ཏུ་སྟོང་ཉིད་ལ་མི་སྐྲག་པའི་བཟོད་པ་དང་པོར་ཐོབ་པས་བཟོད་པར་གྱུར་པ་དང༌། དེའི་འོག་ཏུ་འཇིག་རྟེན་པའི་ཆོས་ཀྱི་མཆོག་ཅེས་བྱ་བ་བཞི་དང༌། གནས་སྐབས་ཀྱི་དབྱེ་བ་ནི། རྒྱུད་གཅིག་ལ་ཐོག་མཐའ་བར་གསུམ་དུ་སྐྱེ་བ་ཆུང་ངུ་ལ་སོགས་པའི་རིམས་ཀྱིས་སྐྱེ་བས་སམ། རྒྱུད་ཐ་དད་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་དང་འབྲེལ་བའི་དབང་པོ་རྟུལ་པོ་ལ་སོགས་པའི་གང་ཟག་གི་བྱེ་བྲག་གིས་ཆུང་ངུ་དང་འབྲིང་དང་ཆེན་པོ་ནི་ཁྱད་པར་འཕགས་སོ། །ཡང་ན་ཁྱད་ཆོས་སུ་སྦྱར་ལ་བཤད་དོ། །གང་གིས་ཁྱད་པར་འཕགས་ན། འོག་ནས་འཆད་པར་འགྱུར་བའི་དམིགས་པའི་ཁྱད་པར་གྱི་ངོ་བོ་ཉིད་བདེན་པ་བཞིའི་དངོས་པོ་མི་རྟག་སོགས་བཅུ་དྲུག་གིས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་པ་ལ་དམིགས་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་སྒྲོ་འདོགས་གཅོད་པའི་གཞིར་བཟུང་བའི་ཕྱིར།
སྦྱོར་ལམ་མཉམ་གཞག་དེ་བདེན་པར་མངོན་པར་ཞེན་པ་མེད་པ་ལ་སོགས་པའི་རྣམ་པར་
ཞུགས་པ་ཡིན་ཏེ། གཟུང་འཛིན་བདེན་པར་ཞེན་པའི་ཆོས་སུ་བལྟ་བའི་དངོས་ཀྱི་གཉེན་པོ་ཉིད་ཀྱིས་སོ། །འབྲས་བུ་ཁྱད་པར་ཅན་གྱི་རྒྱུ་ནུས་པ་མཐུ་ཅན་ཡིན་པས་ཁྱད་པར་དུ་འཕགས་ཏེ། ཐེག་པ་གསུམ་ཆར་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་མཐོང་ལམ་གྱི་རྒྱུའི་ངོ་བོ་ཁྱད་པར་ཅན་དུ་གྱུར་པའི་ཕྱིར། བྱང་སེམས་སྦྱོར་ལམ་པ་ཡོངས་སུ་འཛིན་པ་ཁྱད་པར་ཅན་དང་ལྡན་པ་ཡིན་ཏེ། དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་ཁྱད་པར་ཅན་མཆོག་གི་སྤྲུལ་པའི་སྐུས་ཐེག་པ་ཆེན་པོའ་ལམ་རྫོགས་པར་སྟོན་པའི་ཐབས་ ིལ་མཁས་པའི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་དངོས་སུ་རྗེས་སུ་བཟུང་བའི་ཕྱིར། རྩེ་མོས་བསྡུས་པའི་མཐོང་བ་དང་སྒོམ་པས་སྤང་བར་བྱ་བ་གཟུང་བ་དང་འཛིན་པའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་རྣམ་པ་བཞི་པོས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་ཏེ། བཞི་པོ་འོག་ནས་འཆད་པར་འགྱུར་བའི་ཚུལ་དང་ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་བྱེད་དུ་འབྲེལ་བར་འབྱུང་བས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་པའི་ཕྱིར་རོ།།
འགྲེལ་ཆེན་དུ། དེ་ལྟར་འོག་ནས་འཆད་པའི་རྩེ་མོའ་མངོན་པར་རྟོགས་པས་བསྡུས་པ་ ིམཐོང་བ་དང༌། སྒོམ་པའི་ལམ་གྱིས་སྤང་བར་བྱ་བའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་བཞི་པོ་རྣམས་ཀྱིས་གྲངས་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་ངེས་པར་འབྱུང་བའི་ཆ་དང་མཐུན་པ་འདི་དག་ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་པ་ལ་བརྟེན་

ཐོབ་བྱ་རྣམ་མཁྱེན་བཤད་པ། 119

པར་བརྗོད་པར་བྱའོ་1

ཞེས་གསུངས་པས། སྐབས་འདི་ནས་བསྟན་པའི་རྟོག་པ་འོག་ནས་འཆད་པའི་
རྩེ་སྦྱོར་གྱིས་སྤོང་བར་གསུངས་པས་དེའི་སྐབས་ཀྱི་ལམ་རྣམས་དག་སའི་གནས་སྐབས་འབའ་ཞིག་ལ་འཆད་པ་ལེགས་པར་བཀག་པ་ཡིན་ནོ། །རྣམ་རྟོག་དང་ལྡན་ཚུལ་ཡང་ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་བྱེད་དུ་ལྡན་པར་གསུངས་པས་མཉམ་གཞག་གི་ངོ་བོར་ལྡན་པ་སོགས་སུ་འདོད་པ་ནི་རིགས་པའི་ལམ་ལས་འདས་པའོ། །དྲོ་སོགས་བཞི་ལ་རྟོགས་པ་བཞི་རིམ་པ་བཞིན་དུ་ལྡན་པའི་དོན་ས་བོན་དང་རིམ་བཞིན་དུ་ལྡན་པ་ཡིན་ནམ། མངོན་གྱུར་དང་ལྡན་པ་ཡིན་ནམ། འོན་ཏེ་རིམ་པ་དེ་ལྟར་དུ་སྤོང་བའི་དོན་ཡིན། དང་པོ་མི་འཐད་དེ། སྦྱོར་ལམ་དྲོད་ཀྱི་དུས་ན་རྟོག་པ་བཞི་གའི་ས་བོན་དང་ལྡན་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ལྟར་ན། དུས་མཉམ་མམ་མི་མཉམ། མཉམ་ན་ངོ་བོ་གཅིག་གམ་ཐ་དད། ངོ་བོ་གཅིག་པ་མི་འཐད་དེ། གཟུང་འཛིན་བདེན་པར་འཛིན་པ་དང༌། བདེན་སྟོང་དུ་རྟོགས་པ་གཉིས་དམིགས་ཡུལ་གཅིག་ལ་དམིགས་ནས་འཛིན་སྟངས་དངོས་སུ་འགལ་བའི་ཕྱིར། དུས་མཉམ་ངོ་བོ་ཐ་དད་པ་ཡང་མི་རུང་སྟེ། རྟོག་པ་རྫས་ཐ་དད་མངོན་དུ་གྱུར་པ་གཉིས་རྒྱུད་གཅིག་ལ་དུས་གཅིག་ཏུ་སྐྱེ་བ་མི་འཐད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། གང་ཟག་གཅིག་རྒྱུད་དུ་མར་ཐལ་བའི་ཕྱིར་རོ། །དུས་མི་མཉམ་ན་ཡང༌། སྦྱོར་ལམ་བཞི་ལ་རྟོག་པ་བཞི་སོ་སོར་ལྡན་པའི་རྒྱུ་མཚན་མེད་པའི་ཕྱིར། ཡང་གཟུང་འཛིན་གྱི་ཆོས་བཞི་བདེན་མེད་དུ་རྟོགས་མ་རྟོགས་ཀྱིས་ཁྱད་པར་འབྱེད་ན་ཡང་མི་རིགས་ཏེ། སྦྱོར་ལམ་དྲོད་ཀྱི་དུས་ན་ཡང་ཆོས་ཐམས་ཅད་བདེན་སྟོང་དུ་རྟོགས་པའི་ཕྱིར་རོ།།
དེ་ལ་ཁ་ཅིག་ན་རེ། གཟུང་བ་འབའ་ཞིག་བདེན་སྟོང་དུ་རྟོགས་ན་ཉི་ཚེ་བའི་སྟོང་པ་ལ་
དམིགས་པར་འགྱུར་རོ་ཞེས་ཟེར་བ་ནི། ཉེས་པ་ཆེན་པོ་ཡིན་ཏེ། དེ་ནི་བདེན་པའི་སྤྲོས་པ་ཕྲ་རགས་རྫོགས་པར་ཆོད་པ་དང༌། མ་ཆོད་པ་ལ་ཁྱབ་པའི་སྟོང་ཉིད་རྟོགས་མ་རྟོགས་སུ་འཇོག་གི་ཆོས་ཅན་རྒྱ་ཆེ་ཆུང་གིས་མི་འཇོག་སྟེ། གཞན་དུ་ན་བྱང་སེམས་མཐོང་ལམ་པས་ཁྱབ་པའི་སྟོང་ཉིད་མངོན་སུམ་དུ་མ་རྟོགས་པར་འགྱུར་ཏེ། ཆོས་ཅན་མཐའ་དག་མངོན་སུམ་དུ་མ་རྟོགས་པའི་ཕྱིར། གཞན་ཡང་གཟུང་འཛིན་དུ་རྟོག་པ་དམིགས་པའི་སྒོ་ནས་འབྱེད་པ་མི་འཐད་དེ། གཟུང་བར་རྟོག་པ་དང་འཛིན་པར་རྟོག་ཅེས་རྣམ་པའི་འཛིན་སྟངས་སུ་བཤད་ཀྱི། རྟོག་པའི་དམིགས་ཡུལ་དུ་ 1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༥༡ ཤོག ༩༥༦ ཕྲེང་། ༡༠

120 སྐབས་དང་པོའ་བཤད་པ། ིམ་བཤད་པའི་ཕྱིར་རོ། །སྦྱོར་ལམ་བཞིས་རྟོག་པ་བཞི་རིམ་ཅན་དུ་སྤོང་བ་ཡང་མི་འཐད་དེ། སྦྱོར་ལམ་དྲོད་ཀྱིས་གཟུང་འཛིན་གྱི་ཆོས་ཐམས་ཅད་བདེན་མེད་དུ་རྟོགས་པ་ན། གཟུང་བ་བདེན་འཛིན་གྱི་སྒྲོ་འདོགས་གཅོད་ལ། འཛིན་པ་བདེན་འཛིན་མི་གཅོད་པ་མི་འཐད་པའི་ཕྱིར་རོ་ཞེ་ན། འདི་ལ་ཁ་ཅིག་སྦྱོར་ལམ་དང་འདིའི་རྟོག་པ་མངོན་དུ་རྒྱུ་ངོ་བོ་གཅིག་ཏུ་འདོད་པ་ནི་མི་རུང་སྟེ། གཟུང་འཛིན་བདེན་མེད་དུ་རྟོགས་པའི་སྦྱོར་ལམ་ཆོས་མཆོག་དེས་མཐོང་ལམ་རྩེ་སྦྱོར་ལ་དངོས་སུ་ཕན་པ་དང༌། གནོད་པ་གཉིས་ཀའི་གཞི་མཐུན་དུ་ཁས་ལེན་དགོས་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་དང༌། དེ་དང་གཟུང་འཛིན་བདེན་ཞེན་གཉིས་ལྷན་ཅིག་མི་གནས་འགལ་ལ་བརྟེན་པའི་དངོས་ཀྱི་གནོད་བྱ་གནོད་བྱེད་མ་ཡིན་པར་འགྱུར་བ་དང༌། དེ་ལྟ་ན་སྦྱོར་ལམ་ཆོས་མཆོག་ཉིད་ཀྱང་ཆེད་དུ་གཏད་ནས་སྤང་དགོས་པར་འགྱུར་ན། དེ་ནི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔས་ཚོགས་མཐའ་ཡས་པས་བརྒྱན་ནས་བསྐལ་པ་དུ་མར་འབད་པས་བསྒྲུབ་པར་བྱ་དགོས་པ་ཡིན་གྱི། འབད་ནས་སྤང་བར་བྱའོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་རྣ་བར་མི་འོང་བའི་ཚིག་གོ །ཆུ་ལ་འོ་མ་འདྲེས་པ་ངང་པས་སོ་སོར་འབྱེད་པ་ལྟར། ངོ་བོ་གཅིག་ཀྱང་སོ་སོར་དབྱེ་བར་བྱ་བ་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། ངོ་བོ་གཅིག་ཏུ་བསྐྱེད་པའི་རྒྱུ་ནུས་པ་ཇི་ལྟར་ཆེ་ཡང༌། སྒྲ་མི་རྟག་པར་རྟོགས་པའི་ཚད་མ་དང༌། སྒྲ་རྟག་འཛིན་གྱི་སྒྲོ་འདོགས་མངོན་གྱུར་ངོ་བོ་གཅིག་ཏུ་བསྐྱེད་པའི་རྒྱུ་ནི་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མེད་པར་ཤེས་པར་བྱའོ། །དེས་ན་ངེས་འབྱེད་ཆ་མཐུན་རྣམ་རྟོག་དང་ལྡན་པའི་དོན་གོང་དུ་དྲངས་པ་ལྟར། ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་བྱེད་དུ་ལྡན་པར་གསུངས་པས། སྤང་བྱར་ལྡན་པ་ཡིན་ལ། ས་བོན་དང་ལྡན་པ་ལ་བྱས་ན་ཐམས་ཅད་ལ་ཐམས་ཅད་ལྡན་པས་རིམ་ཅན་དུ་ལྡན་པའི་དོན་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར་རོ།།
ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་བྱེད་དུ་ལྡན་པའི་དོན་ཡང་ཉན་ཐོས་ཉེར་ཞི་ཙམ་དོན་དུ་གཉེར་བ་
རྣམས་ཉོན་སྒྲིབ་ཆེད་དུ་གཏད་ནས་སྤོང་བར་བྱེད་ཀྱི། གཞན་དུ་འདོད་བྱའི་འབྲས་བུ་མི་ཐོབ་པས་དེའི་ཆེད་དུ་འབད་པར་བྱེད་པ་ལྟར། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་ཀྱང་གཟུང་འཛིན་བདེན་པར་འཛིན་པའི་རྣམ་རྟོག་ཆེད་དུ་གཏད་ནས་སྤང་བྱའི་གཙོ་བོར་བྱེད་ཀྱི། གཞན་དུ་འདོད་པའི་འབྲས་བུ་རྣམ་མཁྱེན་མི་ཐོབ་པས། དེའི་དོན་དུ་འབད་པ་བྱེད་པ་ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་བྱེད་དུ་ལྡན་པའི་དོན་ཡིན་ཏེ། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་ཀྱི་ཉོན་མོངས་པ་ནི་རྣམ་པར་རྟོག་པའོ། །ཞེས་བཤད་

ཐོབ་བྱ་རྣམ་མཁྱེན་བཤད་པ། 121

པས་སོ། །གཞན་དུ་ན་དེའི་རྣམ་རྟོག་ཉོན་མོངས་སུ་མི་འཐད་ཅིང༌། ཉོན་མོངས་པར་བྱེད་པའི་དོན་གཞན་ཡང་མི་འཐད་པའི་ཕྱིར་རོ། །རྣམ་རྟོག་བཞི་པོ་སྤང་དཀའ་སླའི་གནད་ཀྱིས་དྲོད་ཀྱི་སྐབས་སུ་སྤང་བྱ་ལ་གཟུང་བྱར་བདེན་འཛིན་ཉམས་སྨད་པ་ཙམ་དུ་གཉེན་པོའ་ཕྱོགས་ལ་གཟུང་བྱར་ ིབདེན་འཛིན་ཉམས་པ་མེད་པས་ཆོས་ཐམས་ཅད་བདེན་སྟོང་དུ་རྟོགས་པར་ཁྱད་པར་མེད་ཀྱང༌། གོམས་པ་ཡུན་རིང་ཐུང་གི་དབང་དང༌། ཡོན་ཏན་གོང་དུ་འཕེལ་བའི་ཁྱད་པར་གྱིས་གནས་སྐབས་དེ་བཞིར་རྣམ་པར་རྟོག་པ་མངོན་གྱུར་བཞི་རིམ་གྱིས་ཤས་ཆུང་དུ་འགྱུར་བས་མངོན་གྱུར་སྤང་བྱར་ཚུལ་དེས་ལྡན་པའི་དོན་ཡིན་ནོ།།
གཉིས་པ་ནི། ཐེག་ཆེན་གྱི་སྦྱོར་ལམ་དེ་ཉིད་དམན་པའི་སྦྱོར་ལམ་ལས་ཁྱད་པར་འཕགས་
ཏེ། ཉན་རང་དེ་དག་གི་དྲོ་བར་གྱུར་པ་ལ་སོགས་པའི་དགེ་བའི་རྩ་བ་ནི་ཉན་ཐོས་ཀྱི་ཐེག་པའི་ཚུལ་གྱི་རྣམ་གཞག་བྱེད་པའི་ཤིང་རྟ་ཆེན་པོའ་ལུགས་ལས་ཟག་བཅས་ཀྱིས་བསྡུས་པའི་གཟུགས་སུ་ ིརུང་བ་ལ་སོགས་པ་དང༌། ལས་ཉོན་གྱིས་བསྡུས་པའི་སྡུག་ཀུན་དག་པ་བ་དང༌། འགོག་ལམ་དག་པ་བའི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་དངོས་པོའ་བདག་ཉིད་ཀྱི་བདེན་པ་བཞི་ལ་དམིགས་པ་དང་གང་ཟག་ ིགི་བདག་ཏུ་ལྟ་བའི་གཉེན་པོ་ཙམ་བྱེད་པ་ཉིད་ཀྱིས་མི་རྟག་པ་ལ་སོགས་པའི་རྣམ་པར་ཞུགས་པ་དང༌། མི་རྟག་པར་རྟོགས་པའི་བློ་དེ་ཉིད་ཀྱིས་བདག་མེད་རྟོགས་པར་སྟོན་པ་མ་ཡིན་ནོ། །ཉན་ཐོས་རང་གི་ཐེག་པ་རྟོགས་པ་ཁོ་ནའི་རྒྱུའི་ཆེད་དུ་དང༌། ཐབས་ཤེས་རྫོགས་པར་སྟོན་པའི་སྒོ་ནས་ཡོངས་སུ་འཛིན་པ་དང་བྲལ་བ་དང༌། གཟུང་འཛིན་གྱི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་རྣམ་པ་བཞི་དང་སྤང་གཉེན་དུ་མི་ལྡན་པར་འབྱུང་ངོ་ཞེས་འབྱུང་བའི་ཕྱིར་རོ། །ཁྱད་ཆོས་ཀྱི་རྣམ་པ་སྤངས་པའི་འགོག་ལམ་དག་པ་བ་ཇི་ལྟ་བུ་ཞེ་ན། ཐོག་མར་སྡུག་ཀུན་གྱི་མཚན་གཞི་དག་པ་བ་ཤེས་བྱ་དང༌། སྤང་བྱར་ཁོང་དུ་ཆུད་པ་ན་དེའི་རྗེས་སུ་སྡུག་ཀུན་འགགས་པའི་འགོག་པ་དང༌། དེ་ཐོབ་བྱེད་ཀྱི་ལམ་བདེན་ཙམ་ཞིག་ཡོད་པར་ཁོང་དུ་ཆུད་ནུས་ལ། དེའི་རྗེས་སུ་སྡུག་བསྔལ་འགགས་པའི་འགོག་པ་མངོན་དུ་བྱ་ནུས་དང༌། དེ་བྱེད་པ་ལ་ལམ་བདེན་ཡུན་རིང་པོར་རྒྱུད་ལ་བསྟེན་བྱར་ཁོང་དུ་ཆུད་པར་འགྱུར་བས་སྔར་རྟོགས་པའི་འགོག་ལམ་ཁྱད་གཞིར་བྱས་ཏེ། ཁྱད་ཆོས་བརྒྱད་ཀྱིས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་ནས་སྒོམ་པར་བྱེད་པ་ཡིན་ནོ།།

122 སྐབས་དང་པོའ་བཤད་པ། ིགཉིས་པ་ལ་བཞི། དངོས་དང༌། རྣམ་པ་གཞན་གྱི་སྒོ་ནས་དམིགས་པ་དང༌། དེ་འདིར་
དངོས་སུ་མི་སྟོན་པའི་རྒྱུ་མཚན་དང༌། རྩོད་པ་སྤང་པའོ། །དང་པོ་ནི། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་ཀྱི་ངེས་པར་འབྱེད་པའི་ཆ་དང་མཐུན་པ་རྣམས་ནི་ཆོས་ཅན། རང་གི་རྣམ་པའི་འཛིན་སྟངས་ཇི་ལྟར་སྲིད་པ་བཞིན་བདེན་པ་བཞིའི་དངོས་པོ་ལ་དམིགས་པ་ཡིན་ཏེ། ལམ་རྫོགས་པར་ཉམས་སུ་ལེན་པ་ལ་ཐབས་མཁས་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་བཟོད་པ་འབྲིང་གི་གནས་སྐབས་ཁ་ཅིག་ཏུ་ནི་རྒྱུའི་སྒོ་ནས། ཆོས་མཆོག་ཆུང་ངུའི་གནས་སྐབས་ཁ་ཅིག་ཏུ་ནི་འབྲས་བུའི་སྒོ་ནས། བཟོད་པ་ཆུང་ངུའི་གནས་སྐབས་ཁ་ཅིག་ཏུ་ནི་བདེན་གཉིས་ཀྱི་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱི་སྒོ་ནས། གཞན་དགུའི་གནས་སྐབས་ཁ་ཅིག་ཏུ་ཆོས་ཉིད་ཀྱི་རྣམ་པའི་སྒོ་ནས་བདེན་པ་བཞི་ལ་དམིགས་པའི་ཕྱིར། མཉམ་གཞག་ཏུ་ཆོས་ཉིད་ཀྱི་རྣམ་པ་དང༌། རྗེས་ཐོབ་ཏུ་ངོ་བོ་རྒྱུ་འབྲས་གསུམ་གྱི་སྒོ་ནས་དམིགས་པའི་ཕྱིར་ཞེས་པའོ། །གནས་སྐབས་སོ་སོར་བཞག་པ་ནི་གདུལ་བྱ་ཉེ་བའི་བསམ་པའི་དབང་གིས་ཡིན་གྱི། གཞན་དུ་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་ཐམས་ཅད་དམིགས་པའི་ཕྱིར་རོ། །གཉིས་པ་ནི། སྔ་མ་ཉན་ཐོས་ཀྱི་སྦྱོར་ལམ་བཞིན་དུ་མི་རྟག་སོགས་རྣམ་པ་གཞན་གྱིས་ཀྱང་བདེན་པ་བཞི་ལ་ཀུན་ཏུ་དམིགས་སོ་ཞེས་བྱ་བར་ཤེས་པར་བྱའོ། །སྐབས་དེར་ཉོན་མོངས་པའི་དཔལ་གཞོམ་པ་དང༌། འཁོར་བའི་ཡིད་འབྱུང་བསྐྱེད་པ་དང༌། དམན་པའི་རིགས་ཅན་རྗེས་སུ་བཟུང་བའི་ཆེད་དུ་སྐྱེས་བུ་འབྲིང་གི་བསམ་པ་ལེགས་པར་སྦྱང་དགོས་པའི་ཕྱིར་རོ། །གསུམ་པ་ནི། དམིགས་ཚུལ་དེ་འདིར་དངོས་སུ་མ་སྤྲོས་སོ། །མདོར་བསྡུས་ཏེ་རྩ་བའི་ཚིག་དོན་རྣམ་པར་བཀྲོལ་བ་ཙམ་དུ་བརྗོད་པར་འདོད་པས་སོ། །བཞི་པ་ནི། བདེན་པ་བཞི་ལ་རྣམ་པ་མཐའ་ཡས་པས་དམིགས་ན། ཆོས་མངོན་པ་ལས། དྲི་མེད་བཅུ་དྲུག་གཞན་རྣམ་མེད།1

།ཅེས་པ་དང་འགལ་ལོ་ཞེ་ན། བདེན་བཞིའི་རྣམ་པ་བཅུ་དྲུག་ལས་
གཞན་མི་སྒོམ་པའི་ཐེག་པ་གཞན་ལ་བརྟེན་ནས་ནི། སྐབས་འདིར་མ་ཟད་གོང་འོག་གང་དུ་ཡང་སུན་འབྱིན་པ་བརྗོད་པར་མི་བྱའོ། །གང་གི་ཕྱིར་ན། བདེན་པ་བཞིའི་རྣམ་པ་རྫོགས་པར་ཉམས་སུ་ལེན་པ་འདི་ནི། ཐེག་ཆེན་གྱི་རིགས་ཅན་ལ་ཐེག་པ་ཆེན་པོའ་སྡེ་སྣོད་ཚད་མར་བྱས་པའི་རྣམ་པར་ ིབཞག་པ་སྔ་མ་ལས་གཞན་ཁོ་ན་ཡིན་པ་དེའི་ཕྱིར།
1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༧༩ ཤོག ༥༡ ཕྲེང་། ༢

ཐོབ་བྱ་རྣམ་མཁྱེན་བཤད་པ། 123

གཉིས་པ་རྒྱས་བཤད་ལ། ཁྱད་ཆོས་སྔ་མ་གསུམ་བཤད་པ་དང༌། རྟོག་པའི་ཁྱད་ཆོས་
དང་། ཡོངས་འཛིན་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ། སྤྱིའི་མཚམས་སྦྱར། སོ་སོའ་དོན་བཤད། ིབརྗོད་ཚུལ་ལ་རྩོད་པ་སྤང་བའོ། །དང་པོ་ནི། དམིགས་པ་དང་ཞེས་སོ། །གཉིས་པ་ལ་བཞིའི་དང་པོ་དྲོད་ཀྱི་དམིགས་རྣམ་རྒྱུའི་ཁྱད་པར་དང་བཅས་པ་ལ་གཉིས། རྩ་བ་དང༌། འགྲེལ་པའོ། །དང་པོ་ནི། བདེན་པའི་རྟེན་ཅན་མི་རྟག་པ་ལ་སོགས་པ་བཅུ་དྲུག་ཆོས་ཅན། ཐེག་ཆེན་གྱི་སྦྱོར་ལམ་དྲོད་ཆུང་ངུའི་དམིགས་པ་ཡིན་ཏེ། དེའི་སྒྲོ་འདོགས་གཅད་པར་བྱ་བའི་གཞི་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་བཞིན་དུ་དམིགས་པ་ལྷག་མ་ཀུན་ལ་སྦྱར་བར་བྱའོ། །བདེན་པ་བཞི་པོ་དེ་ཡིན་གྱི་ཁྱད་ཆོས་བཅུ་དྲུག་ལ་བདེན་པར་མངོན་པར་ཞེན་པ་དང་ལྷག་པར་གནས་པ་ལ་སོགས་པ་1

འགོག་པའི་དྲོད་ཆུང་ངུའི་
ཡེ་ཤེས་ཆོས་ཅན། དྲོད་ཆུང་ངུའི་རྣམ་པ་ཡིན་ཏེ། དེའི་དམིགས་པའི་ཆོས་ལ་ལོག་ཕྱོགས་སུ་སྒྲོ་འདོགས་པ་འགོག་པའི་དྲོད་ཆུང་ངུའི་ཡེ་ཤེས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་བཞིན་དུ་རྣམ་པ་ལྷག་མ་རྣམས་ལ་ཡང་སྦྱར་བར་བྱའོ། །མདོ་ལས། ཤཱ་རིའི་བུ་བྱང་ཆེན་ཤེར་ཕྱིན་ལ་སྤྱོད་པའི་ཚེ་གཟུགས་མི་རྟག་པ་དང་སྡུག་བསྔལ་བ་དང་སྟོང་པ་དང་བདག་མེད་ཅེས་བྱ་བར་མངོན་པར་ཞེན་པ་དང་ལྷག་པར་གནས་པ་དང་ཀུན་ཤེས་པ་དེ་ནི་བྱང་ཆེན་གྱི་ཆོས་ལ་2

མཐུན་པའི་སྲེད་པ་སྟེ་སྐྱོན་ནོ།3

།ཞེས་
སོ། །དེ་ཆོས་ཅན། འབྲས་བུ་ཁྱད་པར་ཅན་གྱི་རྒྱུ་བྱེད་དེ། ཐེག་པ་གསུམ་ཆར་འཐོབ་པའི་ཐེག་ཆེན་མཐོང་ལམ་གྱི་རྒྱུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འོག་མ་རྣམས་ལ་ཡང་སྦྱར་བར་བྱའོ།།
མདོ་ལས། ཉན་ཐོས་ཀྱི་ས་ལ་སློབ་པར་འདོད་པས་ཀྱང་ཤེར་ཕྱིན་འདི་ཉིད་མཉན་པར་བྱ།4
ཞེས་སོ། །གཟུགས་སོགས་འདུ་འགོད་བདེན་པ་བ་དང་བྲལ་བས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་པའི་བདེན་པ་བཞི་དྲོད་འབྲིང་གི་དམིགས་པ་དང༌། མིང་རྒྱུན་གནས་པ་དང་བྲལ་བ་དང༌། གནས་པ་དོན་དམ་པར་མེད་པར་རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་རྣམ་པ་དང༌། གཟུགས་སོགས་བརྡར་བཏགས་པས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་པ་དྲོད་ཆེན་པོའ་དམིགས་པ་དང༌། དོན་དམ་པར་བརྗོད་དུ་མེད་པར་རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་རྣམ་ ི
1 ཞོལ། ཤོག ༨༧ ན ༤ སོགས་པའི་དྲོད་ཆུང་ངུའི་
2 ཞོལ། ཤོག ༨༧ ན ༦ ཆོས་ལ་མི་མཐུན་པའི་
3 བཀའ་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༢༦ ཤོག ༢༩༦ ཕྲེང་། ༡༣
4 བཀའ་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༢༦ ཤོག ༢༧༣ ཕྲེང་། ༡༣

124 སྐབས་དང་པོའ་བཤད་པ། ིཔའོ། །མདོ་ནི་རིམ་པ་བཞིན་དུ། བཅོམ་ལྡན་འདས་བདག་གིས་གཟུགས་ཀྱི་འདུ་བ་དང་འགོད་པ་མ་འཚལ་མ་དམིགས་ཡང་དག་པར་རྗེས་སུ་མ་མཐོང་། ཞེས་དང༌། མིང་དེ་ཡང་གནས་པ་ཡང་མ་ལགས་མི་གནས་པ་ཡང་མ་ལགས།1

ཞེས་དང༌། བཅོམ་ལྡན་འདས་འདི་ལྟ་སྟེ་བྱང་སེམས་
ཞེས་ཆོས་ཀྱི་བརྡར་བཏགས་པ་དང༌། ཆོས་སུ་བཏགས་པ་གང་ལགས་པ་འདི་ཡང་།2

ཞེས་
དང༌། ཕུང་པོ་ནས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཆོས་མ་འདྲེས་པའི་བར་གང་གིས་ཀྱང་བརྗོད་པར་བགྱི་བ་མ་ལགས་ཏེ།3

ཞེས་སོ།།
གཉིས་པ་ལ། བཤད་པ་དང༌། །བསྡུ་བའོ། །དང་པོ་ནི། དེ་ལ་ཞེས་སོ། །དྲོད་ཆུང་ངུ་དེའི་རྣམ་པ་ནི་སྡུག་བསྔལ་ལ་སོགས་པའི་བདེན་པ་ལ་དང་པོར་བདེན་པར་མངོན་པར་ཞེན་པ་དང༌། བདེན་པར་ལྷག་པར་དམིགས་པ་དང༌། ཕྱིན་ཅི་ལོག་གི་རྒྱུ་མཚན་བཟུང་ནས་ཀུན་ཤེས་པ་ལ་སོགས་པ་འགོག་པའི་དྲོད་ཆུང་ངུའི་ཡེ་ཤེས་དེའི་རྣམ་པ་ཡིན་ནོ། །གཞི་དང་ལམ་དང་འབྲས་བུ་གསུམ་ལ་རིམ་པ་བཞིན་དུ་མངོན་ཞེན་འགོག་པ་ཡིན་ནོ། །ཐེག་ཆེན་གྱི་སྦྱོར་ལམ་དྲོ་བ་ལ་སོགས་པ་བཞི་པོ་ཐམས་ཅད་ཀྱང་ཆོས་ཅན། ཐེག་པ་གསུམ་ཆར་གྱི་རྟོགས་པ་འཐོབ་པའི་མཐོང་ལམ་གྱི་རྒྱུའི་ངོ་བོ་ཉིད་ཡིན་པར་ཁོང་དུ་ཆུད་པར་བྱའོ། །དེའི་རྗེས་མཐུན་གྱི་ཐབས་དམ་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཟུགས་ལ་སོགས་པ་བསྒྲུབ་པ་དང་དགག་པ་དག་དོན་དམ་པར་མོས་པ་ཡིད་བྱེད་ཀྱིས་གྲངས་བཞིན་དུ་མི་དམིགས་ཤིང༌། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་དག་གིས་མ་མཐོང་བ་དྲོད་འབྲིང་གི་དམིགས་པ་ཡིན་ནོ། །དོན་དམ་པར་མིང་ཐམས་ཅད་མེད་པ་ཉིད་ཀྱིས་མིང་གི་རྒྱུན་མི་འདྲ་བ་དང་རིགས་རྒྱུན་འདྲ་བར་འཇུག་པའི་མཚན་ཉིད་དག་མེད་པར་རྟོགས་པའི་འབྲིང་གི་ཡེ་ཤེས་ཆོས་ཅན། དེའི་རྣམ་པ་ཡིན་ནོ། །རྒྱུ་མཚན་ནི་རྩ་བ་ལྟར་རོ། །གཟུགས་ནས་སངས་རྒྱས་ཞེས་བྱ་བའི་བར་གྱི་ཆོས་ཐམས་ཅད་བརྡར་བཏགས་པའི་ཆོས་མིང་གི་ཐ་སྙད་པ་ཙམ་གྱིས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་པ་ཆེན་པོའ་དམིགས་པ་ཡིན་ནོ། །དོན་དམ་པར་དགེ་བ་ལ་སོགས་པ་ཉིད་ཀྱི་ཆོས་གང་དུ་ཡང་བརྗོད་དུ་ ི

1 བཀའ་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༢༦ ཤོག ༢༨༣ ཕྲེང་། ༢༡
2 བཀའ་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༢༦ ཤོག ༢༨༤ ཕྲེང་། ༡༢
3 བཀའ་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༢༦ ཤོག ༢༨༤ ཕྲེང་། ༡༣

ཐོབ་བྱ་རྣམ་མཁྱེན་བཤད་པ། 125

མེད་པར་རྟོགས་པའི་དྲོད་ཆེན་པོའ་ཡེ་ཤེས་དེའི་རྣམ་པ་ཡིན་ཏེ། ཞེས་སོ། །གཉིས་པ་ནི། བཤད་ ིཔ་དེ་ལྟར་ན་སྟོང་པ་ཉིད་ལ་དམིགས་པའི་སྒོམ་བྱུང་གི་ཐོག་མ་ཡིན་པས་མི་མཐུན་ཕྱོགས་སྲེག་པ་ལ་ནུས་པ་ཁྱད་པར་ཅན་ཐོབ་པ་རྣམ་པར་མི་རྟོག་པའི་ཞེས་སོ།།
གཉིས་པ་རྩེ་མོ་ལ། རྩ་བ་དང༌། འགྲེལ་པའོ། །དང་པོ་ནི། སློབ་དཔོན་འཕགས་པས་རྩེ་
མོ་ཆུང་ངུའི་དམིགས་རྣམ་ལ་བདེན་པ་རྣམ་པར་མ་བཞག་པ་དང་བཞག་པ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི། གཟུགས་སོགས་དོན་དམ་པར་མི་གནས་པ་དེ་དག་ནི་དོན་དམ་པར་དེའི་ངོ་བོར་རང་བཞིན་མེད་པས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་པ་དམིགས་པ་དང༌། གཟུགས་སོགས་དང་དེའི་ཆོས་ཉིད་དེ་དག་གཅིག་གི་རང་བཞིན་གཅིག་ཏུ་རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་རྣམ་པ་དང༌། མདོ་ནི་རིམ་པ་བཞིན། བྱང་ཆེན་ཤེར་ཕྱིན་ལ་སྤྱོད་པའི་ཚེ་གཟུགས་ལ་གནས་པར་མི་བགྱི། ཞེས་དང༌། གཟུགས་ཀྱི་སྟོང་པ་ཉིད་གང་ལགས་པ་དེ་གཟུགས་མ་ལགས་སོ། །སྟོང་པ་ཉིད་ལས་གཞན་ན་ཡང་གཟུགས་མ་མཆིས།1 ཞེས་སོ། །གཉིས་པའི་དབང་དུ་བྱས་ནས་གཟུགས་ལ་སོགས་པ་དེ་རྣམས་དེའི་ངོ་བོས་སྟོང་པས་དོན་དམ་པར་མི་རྟག་པ་ལ་སོགས་པར་མི་གནས་པས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་པ་དམིགས་པ་དང༌། མི་རྟག་སོགས་དང་དེའི་ཆོས་ཉིད་དེ་དག་གཅིག་གི་རང་བཞིན་གཅིག་ཏུ་རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་རྣམ་པའོ། །མདོ་ནི་རིམ་པ་བཞིན་བཅོམ་ལྡན་འདས་གཞན་ཡང་བྱང་ཆེན་ཤེར་ཕྱིན་ལ་སྤྱོད་པ་དེའི་ཚེ་དེས་གཟུགས་མི་རྟག་ཅེས་བགྱི་བར་གནས་པར་མི་བགྱི་ཞེས་པ་ནས་གཟུགས་ཞི་ཞེས་བགྱི་བར་གནས་པར་མི་བྱ།2

ཞེས་དང༌། བཅོམ་ལྡན་འདས་མི་རྟག་པ་ཉིད་ཀྱི་སྟོང་པ་ཉིད་གང་ལགས་པ་3

དེ་
མི་རྟག་པ་མ་ལགས། མི་རྟག་པ་ཉིད་ལས་གུད་ན་ཡང་སྟོང་པ་ཉིད་མ་མཆིས་ཏེ། ཞེས་སོ། །ཆོས་རྣམས་མཚན་མར་མི་འཛིན་པ་གང་ཡིན་པ་དམིགས་པ་དང༌། དེ་དག་བདེན་པའི་མཚན་མར་མི་མཐོང་བར་རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་འབྲིང་གི་རྣམ་པའོ། །མདོ་ནི་རིམ་པ་བཞིན། བཅོམ་ལྡན་འདས་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་ནི་མཚན་མར་བཟུང་བར་བགྱི་བ་མ་ལགས་ཏེ། ཞེས་དང༌། དེས་

1 བཀའ་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༢༦ ཤོག ༢༨༧ ཕྲེང་། ༣
2 བཀའ་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༢༦ ཤོག ༢༩༦ ཕྲེང་། ༡༣
3 ཞོལ། ཤོག ༨༨ བ ༤ གང་ལ་དེ་མི་རྟག་པ་

126 སྐབས་དང་པོའ་བཤད་པ། ིརང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་སྟོང་པའི་ཆོས་རྣམས་ལ་གང་ཡོངས་སུ་མ་བཟུང་བའོ། །འདི་ལྟར་དེས་ཤེས་པ་དེ་ལ་ནང་གི་ཐོབ་པ་དང་མངོན་པར་རྟོགས་པ་ཡང་དག་པར་རྗེས་སུ་མ་མཐོང་།1

ཞེས་
སོ། །དོན་དམ་ལ་དཔྱོད་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་ནི་ཡོངས་སུ་རྟོག་པ་བརྟགས་པས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་པའི་བདེན་བཞི་དམིགས་པ་དང༌། འཁོར་གསུམ་པོ་ཐམས་ཅད་བདེན་པར་དམིགས་སུ་མེད་པར་རྟོགས་པའི་རྩེ་མོ་ཆེན་པོའ་ཡེ་ཤེས་དེ་དེའི་རྣམ་པའོ། །མདོ་ནི་རིམ་པ་བཞིན། བྱང་ཆེན་ཤེར་ཕྱིན་ ིལ་སྤྱོད་པའི་ཚེ་ཤེར་ཕྱིན་ནི་གང༌། གང་གི་ཅི་ཞིག་ཅིའི་ཕྱིར་ཤེར་ཕྱིན་ཞེས་བྱ་ཞེས་དེ་ལྟར་ཡོངས་སུ་བརྟག་པར་བགྱིའོ།2

།ཞེས་དང༌། ཚེ་དང་ལྡན་པ་ཤཱ་རིའི་བུ་ནང་སྟོང་པ་ཉིད་ལ་སོགས་པའི་ཕྱིར་གཟུགས་མེད་ཅིང་མ་དམིགས་སོ།3

།ཞེས་སོ།།
གཉིས་པ་ལ། བཤད་པ་དང༌། བསྡུ་བའོ། །དང་པོ་ནི། གཟུགས་ལ་སོགས་པ་ལ་དོན་དམ་
པར་མི་གནས་པ་རྩེ་མོ་ཆུང་ངུའི་དམིགས་པ་ཞེས་བྱ་བ་ཡིན་ནོ། །དོན་དམ་པར་རང་གི་ངོ་བོ་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱིས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་ཏེ། གཟུགས་ལ་སོགས་པ་དོན་དམ་པར་རང་གི་ངོ་བོ་དང་བྲལ་བའི་ངོ་བོ་ཉིད་ཡིན་པས་སོ། །གཟུགས་ལ་སོགས་པ་དེ་དག་ལ་དོན་དམ་པར་རྟག་པ་དང་མི་རྟག་པ་ལ་སོགས་པ་ཉིད་དུ་མི་གནས་པར་རྟོགས་པའི་རྩེ་མོ་འབྲིང་གི་ཡེ་ཤེས་དེའི་རྣམ་པ་ཡིན་ནོ། །སྟོང་པ་ཉིད་ལ་དོན་དམ་པར་མི་རྟག་པ་ལ་སོགས་པ་མེད་པ་ཉིད་ཀྱིས་ཁྱབ་སྟེ། དོན་དམ་པར་གཟུགས་ལ་སོགས་པ་ཆོས་ཐམས་ཅད་དང་དེའི་སྟོང་པ་ཉིད་དག་ཕན་ཚུལ་ངོ་བོ་གཅིག་པ་ཡིན་པས་སོ། །མི་རྟག་པ་ཉིད་ལ་སོགས་པ་དང༌། སྟོང་པ་ཉིད་དག་ཕན་ཚུན་བདག་ཉིད་གཅིག་པས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་པ་འབྲིང་གི་དམིགས་པ་ཡིན་ནོ། །མི་རྟག་པ་ལ་སོགས་པ་དང་དེའི་སྟོང་པ་ཉིད་རྣམས་ནི་ཆོས་ཅན། དོན་དམ་པར་རང་གི་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་ཡིན་པས་ཁྱབ་སྟེ། བདེན་པས་སྟོང་པ་ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་ཀྱི་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་སོ། །བདེན་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་བཀག་པས་གཟུགས་ལ་སོགས་པ་ལ་དོན་དམ་པར་རང་གིར་མི་བྱེད་པར་རྟོགས་པའི་འབྲིང་གི་ཡེ་ཤེས་གང་ཡིན་པ་དེ་རྣམ་པ་ཡིན་ནོ། །དོན་

1 བཀའ་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༢༦ ཤོག ༣༠༦ ཕྲེང་། ༩
2 བཀའ་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༢༦ ཤོག ༣༡༤ ཕྲེང་། ༤
3 བཀའ་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༢༦ ཤོག ༣༡༥ ཕྲེང་། ༢༠

ཐོབ་བྱ་རྣམ་མཁྱེན་བཤད་པ། 127

དམ་པར་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་ཉིད་ཀྱིས་གཟུགས་ལ་སོགས་པ་དེ་དག་དོན་དམ་པར་གྲུབ་པའི་སྔོན་པོ་ལ་སོགས་པའི་མཚན་མར་མི་མཐོང་བ་ཆེན་པོའ་དམིགས་པ་ཡིན་ནོ། །དངོས་པོ་ཐམས་ཅད་ ིའཁོར་གསུམ་དུ་བདེན་པར་མི་དམིགས་པར་ངེས་པར་རྟོག་པའི་ཡེ་ཤེས་རྣམ་པ་ཡིན་ནོ། །བརྟག་བྱར་བདེན་པར་མེད་དེ། དེ་ལྟར་དོན་དམ་ལ་དཔྱོད་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་ཡང་དག་པར་རབ་ཏུ་རྣམ་པར་འབྱེད་པས་སོ། །གཉིས་པ་ནི། དེ་ལྟར་ན་དྲོད་མན་ཆད་དུ་ལོག་ལྟས་དགེ་རྩ་གཅོད་སྲིད་པས་དགེ་བའི་རྩ་བ་གཡོ་བ་ཡིན་ལ། འདི་ཐོབ་ནས་དེ་མི་སྲིད་པས་དེ་ལས་རབ་ཏུ་གྱུར་པ་གཡོ་བའི་རྩེ་མོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་སོ།།
གསུམ་པ་བཟོད་པ་ལ་རྩ་བ་དང༌། འགྲེལ་པའོ། །དང་པོ་ནི། གཟུགས་སོགས་དོན་དམ་
པར་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་ཉིད་དམིགས་པ་དང༌། དོན་དམ་པར་དེ་མེད་པ་ཐ་སྙད་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་དུ་རྟོགས་པ་ཆུང་ངུའི་རྣམ་པ་དང༌། གཟུགས་ལ་སོགས་པ་དེ་དག་སྐྱེ་མེད་ངེས་འབྱུང་མེད་པས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་པ་དམིགས་པ་དང༌། བདེན་བཞི་ལ་ཚུལ་དེ་ལྟར་དམིགས་ནས་བསྒོམས་པས་ལུས་སོགས་རྣམ་པར་དག་པར་རྟོགས་པ་འབྲིང་གི་རྣམ་པ་དང༌། དེ་དག་མཚན་མ་མེད་པས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་པ་དམིགས་པ་དང༌། དོན་དམ་པར་དེའི་མཚན་མར་མི་བརྟེན་པས་ཡིད་བྱེད་གཉིས་ཀྱིས་མོས་པ་མིན་པ་དང༌། འདུ་ཤེས་མེད་པར་རྟོགས་པའི་བཟོད་པ་ཆེན་པོའ་ཡེ་ཤེས་དེ་དེའི་རྣམ་པ་ ིཡིན་ནོ། །མདོ་ནི་རིམ་པ་བཞིན་དུ། ཤཱ་རིའི་བུ་གཟུགས་ནི་གཟུགས་ཀྱི་རང་བཞིན་དང་བྲལ་བའོ་ཞེས་པ་ནས་མ་འདྲེས་པའི་བར་དང༌། ཤཱ་རིའི་བུ་མཚན་ཉིད་ཀྱང་མཚན་ཉིད་ཀྱི་ངོ་བོ་ཉིད་དང་བྲལ་བའོ། །ངོ་བོ་ཡང་ངོ་བོའ་མཚན་ཉིད་དང་བྲལ་བའོ། ི 1

།ཞེས་དང༌། ཤཱ་རིའི་བུ་གཟུགས་ནི་གཟུགས་
ཀྱི་རང་བཞིན་གྱིས་སྟོང་སྟེ། དེ་ལ་སྐྱེ་བའམ། ངེས་པར་འབྱུང་བ་ཡང་མི་དམིགས།2

ཞེས་དང༌།
རྣམ་མཁྱེན་དང་ཉེ་བ་ཡིན་ཏེ། ཇི་ལྟ་ཇི་ལྟར་རྣམ་མཁྱེན་དང་ཉེ་བར་གྱུར་པ་དེ་ལྟ་དེ་ལྟར་ལུས་དང་ངག་དང་སེམས་དང་མཚན་དེ་འདོད་ཆགས་དང་ལྡན་པའི་སེམས་མི་སྐྱེད་ཅིང་།3

ཞེས་དང༌།

1 བཀའ་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༢༦ ཤོག ༣༡༨ ཕྲེང་། ༣
2 བཀའ་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༢༦ ཤོག ༣༢༡ ཕྲེང་། ༡༠
3 བཀའ་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༢༦ ཤོག ༣༢༡ ཕྲེང་། ༡༧

128 སྐབས་དང་པོའ་བཤད་པ། ིབྱང་ཆེན་ཤེར་ཕྱིན་ལ་སྤྱོད་པ་ན་ཐབས་མི་མཁས་པས་གཟུགས་ལ་སྤྱོད་པ་ན་མཚན་མ་ལ་སྤྱོད་དོ།1

།ཞེས་དང༌། བྱང་ཆེན་ཤེར་ཕྱིན་ལ་སྤྱོད་པ་ན་གཟུགས་ལ་གནས་པ་མེད་པ་དང༌། ལྷག་པར་མོས་པ་མེད་པ་དང༌། ཀུན་ཤེས་པ་མེད་པ་དང༌། ཞེས་སོ།།
གཉིས་པ་ལ། བཤད་པ་དང༌། བསྡུ་བའོ། །དང་པོ་ནི། གཟུགས་ལ་སོགས་པ་དོན་དམ་
པར་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་པ་བཟོད་པ་ཆུང་ངུའི་དམིགས་པ་ཡིན་ནོ། །དོན་དམ་པར་ངོ་བོ་མེད་དེ། འདིས་མཚོན་པར་བྱེད་པ་མཚན་ཉིད་ཀྱི་ངོ་བོ་ཉིད་དང༌། འདི་མཚོན་པར་བྱ་བ་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱི་མཚན་ཉིད་དག་དོན་དམ་པར། སྟོང་པ་ཉིད་དུ་གཅིག་པ་ཉིད་ཀྱིས་སོ། །གཟུགས་ལ་སོགས་པ་དོན་དམ་པར་དངོས་པོ་མེད་པ་ཉིད་ཡིན་ཡང་བདེན་པར་ཞེན་པའི་སྐྱེ་བོ་དམིགས་པ་ཅན་གྱི་ངོར་གཟུགས་ལ་སོགས་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་དོ་ཞེས་རྟོགས་པ་ཆུང་ངུའི་རྣམ་པ་ཡིན་ནོ། །གཟུགས་ལ་སོགས་པ་ལ་དོན་དམ་པར་སྐྱེ་བ་འཁོར་བ་ཡང་མེད་མྱ་ངན་ལས་འདས་པ་ཡང་མེད་པ་འབྲིང་གི་དམིགས་པ་ཡིན་ནོ། །དོན་དམ་པར་འཁོར་མྱང་མེད་དེ། དོན་དམ་པར་རང་བཞིན་གྱིས་མ་སྐྱེས་པ་ཉིད་ཀྱིས་སོ། །ཆོས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རང་གི་ངོ་བོ་དོན་དམ་པར་མ་གྲུབ་པར་རྟོགས་ནས་གོམས་པར་བྱས་པ་ཁོ་ནས་ལུས་ལ་སོགས་པ་སྒོ་གསུམ་དང༌། མཚན་བཟང་པོ་དང་ཞིང་ལ་སོགས་པ་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་རྣམ་པར་དག་པ་ཐོབ་པར་འགྱུར་བ་རྟོགས་པའི་བཟོད་པ་འབྲིང་གི་ཡེ་ཤེས་དེ་དེའི་རྣམ་པ་ཡིན་ནོ། །དོན་དམ་པར་རང་སྤྱིའི་མཚན་ཉིད་མི་འཐད་པས་ཆོས་ཐམས་ཅད་མཚན་མ་མེད་པ་ཉིད་ཆེན་པོའ་དམིགས་པ་ཡིན་ནོ། །མཚན་མ་རྣམས་ཀྱི་རྟེན་བདེན་པ་བ་སྟོང་ ིཉིད་དོན་སྤྱིའི་ཚུལ་གྱིས་རྟོགས་པའི་མོས་པ་ཡིད་ལ་བྱེད་པས་མཚན་མར་མི་མོས་ཤིང་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཡིད་ལ་བྱེད་པས་མཚན་མར་ཡོངས་སུ་ཤེས་པ་མེད་པར་རྟོགས་པའི་བཟོད་པ་ཆེན་པོའ་ཡེ་ཤེས་དེ་དེའི་རྣམ་པ་ཡིན་ཏེ། གཟུགས་ལ་སོགས་པའི་རང་སྤྱིའི་མཚན་ ིམ་རྣམས་ཀྱི་རྟེན་བདེན་པར་གྲུབ་པ་དང་བྲལ་བ་ཉིད་ཀྱིས་ཁྱབ་སྟེ། དོན་དམ་པར་མ་གྲུབ་པ་རང་བཞིན་ཡིན་པ་ཁོ་ནས་སོ།།
གཉིས་པ་ནི། དེ་ལྟར་ན་མི་སྐྱེ་བའི་ཆོས་ལ་བཟོད་པ་ཆུང་ངུ་ཐོབ་ཅིང༌། ངན་འགྲོར་སྐྱེ་
1 བཀའ་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༢༦ ཤོག ༣༢༣ ཕྲེང་། ༣

ཐོབ་བྱ་རྣམ་མཁྱེན་བཤད་པ། 129

བ་ལ་སོ་སོར་བརྟགས་མིན་གྱི་འགོག་པ་ཐོབ་པས་ངན་འགྲོ་མེད་པས་ཆོས་ཆེན་པོ་མི་སྐྱེ་བའི་ཆོས་ལ་སྐྲག་པ་མངོན་གྱུར་དང་བྲལ་བས་བཟོད་པའི་ཕྱིར། འདིར་འགྲེལ་ཆེན་དུ། བཟོད་ཐོབ་ངན་སོང་ཡོང་མི་ལྟུང༌།1

།ཞེས་བཤད་པས་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་བཟོད་པ་བསྐྱེད་པར་མི་
བྱེད་དོ། །ཞེས་སློབ་དཔོན་གྱི་ཞལ་སྔ་ནས་ཀྱིས་གསུངས་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་བསམ་པར་བྱ་བ་ཡིན་ཏེ། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་ཀྱིས་བཟོད་པ་རྟོགས་པར་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །བཟོད་པ་ཐོབ་པ་ངན་སོང་དུ་མི་འགྲོའོ་ཞེས་བྱ་བའི་མདོ་དང་ཡང་མི་འགལ་ཏེ། ལས་ཀྱི་དབང་གིས་སྙམ་དུ་དགོངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །འདི་ནི་ངེས་པར་འདི་ལྟར་ཤེས་པར་བྱ་སྟེ། འདི་ལྟར་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱི་བཀས་ཤཱ་རིའི་བུ་ལ་སོགས་པ་ཡང་མཛེས་དགའ་ཁྱེར་ཏེ་དམྱལ་བ་རྒྱུར་སོང་ངོ་ཞེས་ཕྱོགས་གཞན་དུ་བཤད་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་པའི་དོན་ནི། སློབ་དཔོན་གྱིས་འདི་ལྟར་བཤད་པ་སློབ་དཔོན་དབྱིག་གཉེན་ལ་དགག་པ་མཛད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། ཉན་ཐོས་སྡེ་པའི་ལུགས་མཛོད་རྩ་འགྲེལ་དུ་བཀོད་པ་འགོག་པ་ཡིན་ལ། སྡེ་པ་ཁ་ཅིག་བསེ་རུ་ལྟ་བུའི་རང་སངས་རྒྱས་དང༌། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔས་སྦྱོར་ལམ་དྲོད་ཡན་ཆད་སྟན་གཅིག་ལ་བསྐྱེད་པས་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་སྙིང་རྗེའི་དབང་གིས་ངན་འགྲོར་སྐྱེ་བ་ལེན་པ་ཡང་ཚོགས་ལམ་གྱི་སྐབས་སུ་ཡིན་གྱི། དེ་ཡན་ཆད་དུ་འགྲོ་མི་སྲིད་ལ། ཁྱད་པར་བཟོད་པ་ཐོབ་ནས་ཐེག་པ་དམན་པའི་གང་ཟག་དུ་མ་ཟད། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཡང་ངན་སོང་དུ་སྐྱེ་བ་མི་ལེན་ནོ་ཞེས་འདོད་པ་འགོག་པ་ཡིན་ཏེ། ཆོས་མངོན་པའི་མདོ་དང་ཡང་མི་འགལ་བ་ནི། བཟོད་པ་ཐོབ་ནས་ལས་དབང་གིས་ངན་འགྲོར་མི་སྐྱེ་བའི་དོན་ཡིན་གྱི། གཞན་གྱི་དོན་དུ་མི་འགྲོ་བ་མ་ཡིན་ཏེ། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་བཟོད་པ་ཐོབ་པར་མ་ཟད། འཕགས་པ་ཤཱ་རིའི་བུ་ལ་སོགས་པས་མཛེས་དགའ་ཁྱེར་ཏེ་དམྱལ་བ་རྒྱུར་སོང་ཞེས་འདུལ་བའི་སྡེ་སྣོད་ལས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །དྲོད་ཡན་ཆད་སྟན་གཅིག་ལ་ཐོབ་པར་བྱེད་པ་འདི་ཡང་ཐེག་པ་དམན་པའི་སྡེ་སྣོད་ལས་གདུལ་བྱ་གཞུག་པའི་ཆེད་ཉིད་དུ་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཉིད་ཀྱིས་གསུངས་པར་ཤེས་པར་བྱའོ།།
བཞི་པ་ཆོས་མཆོག་ལ། རྩ་བ་དང༌། འགྲེལ་པའོ། །དང་པོ་ལ། ཆོས་མཆོག་གི་དམིགས་
1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༥༡ ཤོག ༩༨༢ ཕྲེང་། ༡༣

130 སྐབས་དང་པོའ་བཤད་པ། ིརྣམ་བྱེ་བྲག་ཏུ་བཤད་པ་དང༌། སྤྱིའི་དོན་བསྡུ་བའོ། །དང་པོ་ནི། བསྒོམ་བྱ་ཏིང་ངེ་འཛིན་གྱི་ངོ་བོར་གྱུར་པ་ཆུང་ངུའི་དམིགས་པ་དང༌། ཏིང་ངེ་འཛིན་དེའི་བྱེད་པ་ལྷུན་གྲུབ་ཏུ་འཇུག་པ་རྣམ་པ་དང༌། ལྐོག་ཏུ་ལུང་སྟོན་པའི་རྒྱུ་ཁྱད་པར་ཅན་ཆོས་མཆོག་འབྲིང་དང༌། དོན་དམ་པར་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པའི་གཟུགས་ལ་སོགས་པ་དམིགས་པ་དང༌། དོན་དམ་པར་འཁོར་གསུམ་དུ་རློམ་པ་རགས་པ་ཟད་པའི་ཡེ་ཤེས་རྣམ་པ་དང༌། འཁོར་གསུམ་པོ་ཆོས་ཉིད་ཀྱི་རང་བཞིན་དུ་ཕན་ཚུན་ངོ་བོ་གཅིག་པ་དམིགས་པ་དང༌། ཆོས་མཆོག་ཆེན་པོའ་ཏིང་འཛིན་མཐའི་གང་དུ་ཡང་རྣམ་པར་མི་རྟོག་པ་རྣམ་པའོ། །མདོ་ནི་རིམ་པ་བཞིན་དུ། འདི་ནི་བྱང་ཆེན་རྣམས་ཀྱི་ཏིང་ངེ་འཛིན་ཆོས་ཐམས་ཅད་སྐྱེ་བ་མེད་པ་སྟེ། ཞེས་དང༌། ཏིང་ངེ་འཛིན་གང་གིས་ཏིང་ངེ་འཛིན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སྤྱོད་ཡུལ་ཉམས་སུ་མྱོང་བར་འགྱུར་བ་སྟེ། དེ་ནི་དཔའ་བར་འགྲོ་བའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་ཅེས་བྱའོ།1

།ཞེས་དང༌། ཤཱ་2

བུ་བྱང་

ཆེན་ཏིང་ངེ་འཛིན་འདི་དག་གིས་གནས་པ་དེ་དག་ནི་སྔོན་གྱི་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་དེ་དག་གིས་ཀྱང་བླ་མེད་རྫོགས་བྱང་དུ་ལུང་བསྟན་ཏོ། །ཞེས་དང༌། ཏིང་ངེ་འཛིན་ཡང་དག་པར་རྗེས་སུ་མི་མཐོང་ངོ༌། །བདག་ནི་སྙོམས་པར་འཇུག་གོ །བདག་གིས་མཉམ་པར་བཞག་པར་བྱའོ། །བདག་ནི་མཉམ་པར་བཞག་པར་གྱུར་ཏོ། །ཞེས་རློམ་སེམས་སུ་གྱུར་པ་མེད་དོ། །ཞེས་དང༌། ཤཱ་བུ་ཤེར་ཕྱིན་ཡང་གཞན་ལ། ཏིང་ངེ་འཛིན་ཡང་གཞན་བྱང་སེམས་ཡང་གཞན་ཞེས་བྱ་བ་མེད་ཅིང་། ཞེས་དང༌། ཚེ་དང་ལྡན་པ་རབ་འབྱོར་རིགས་ཀྱི་བུ་དེ་ཏིང་ངེ་འཛིན་དེ་ལ་འདུ་ཤེས་སུ་བྱེད་དམ། སྨྲས་པ། ཚེ་དང་ལྡན་པ་ཤཱ་བུ་འདུ་ཤེས་སུ་བྱེད་པ་མེད་དོ།3

།ཞེས་སོ། །གཉིས་པ་ནི། དེ་ལྟར་ཞེས་
སོ། །འདིར་བསྟན་པ་འདི་གོང་མ་རྣམས་ལ་ཡང་སྦྱར་བར་བྱ་ལ། རྒྱུའི་ཁྱད་པར་དྲོད་ཀྱི་སྐབས་སུ་བསྟན་པ་ཡང་། ཚིག་ཚོགས་སྐྱུང་བའི་ཆེད་དུ་ཡིན་ཏེ། འོག་མ་རྣམས་ལ་ཡང་སྦྱར་དགོས་པར་ཤེས་པར་བྱའོ།།
གཉིས་པ་ལ། བཤད་པ་དང༌། བསྡུ་བའོ། །དང་པོ་ནི། ཆོས་ཐམས་ཅད་སྐྱེ་བ་མེད་པ་
1 བཀའ་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༢༦ ཤོག ༣༣༡ ཕྲེང་། ༢༡
2 ཞོལ། ཤོག ༩༡ བ ༥ ཤཱ་རིའི་བུ་
3 བཀའ་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༢༦ ཤོག ༣༣༩ ཕྲེང་། ༩

ཐོབ་བྱ་རྣམ་མཁྱེན་བཤད་པ། 131

དང༌། དཔའ་བར་འགྲོ་བ་ལ་སོགས་པའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་བསྒོམ་པར་བྱའོ་ཞེས་དངོས་སུ་བསྟན་པའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་དང༌། དེ་ཁོ་ནར་ངོ་བོ་དབྱེར་མེད་པའི་གཟུགས་ལ་སོགས་པ་ཆོས་མཆོག་ཆུང་ངུའི་དམིགས་པ་ཡིན་ནོ། །སངས་རྒྱས་པ་ན། ལྷུན་གྱིས་གྲུབ་པར་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་ཐམས་ཅད་དུ་གདུལ་བྱའི་སྐལ་པ་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་ཏིང་ངེ་འཛིན་གྱི་བྱེད་པ་འཇུག་པར་རྟོགས་པའི་ཆོས་མཆོག་ཆུང་ངུའི་ཡེ་ཤེས་རྣམ་པ་ཡིན་ནོ། །འཕྲིན་ལས་ལྷུན་གྲུབ་ཏུ་འཇུག་སྟེ། སྔོན་རང་གི་སྨོན་ལམ་དང་བསོད་ནམས་དང་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཚོགས་གཉིས་ཀྱི་མཐུ་དང༌། ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་རྣམ་པར་དག་ཅིང་བསམ་གྱིས་མི་ཁྱབ་པ་ཉིད་ཀྱི་སྟོབས་ཀྱིས་སོ། །གཟུང་འཛིན་རང་བཞིན་མེད་པ་བསྒོམ་པ་ལ་ཡང་དག་པར་ཞུགས་པའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་དང་ལྡན་པའི་རྣལ་འབྱོར་པ་ལ་སངས་རྒྱས་རྣམས་བླ་ན་མེད་པའི་བྱང་ཆུབ་ཏུ་ལུང་སྟོན་པར་མཛད་པ་འདི་ནི་ཆོས་ཉིད་ཡིན་པས། ལུང་སྟོན་པའི་རྒྱུ་ཁྱད་པར་ཅན་དང་དོན་དམ་པར་ངོ་བོ་དབྱེར་མེད་པའི་གཟུགས་ལ་སོགས་པ་འབྲིང་གི་དམིགས་པ་ཡིན་ནོ།།བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཆོས་མཆོག་འབྲིང་གི་ཏིང་ངེ་འཛིན་དེ་རང་གི་ངོ་བོ་རྟོགས་ཤིང་
ཐོབ་པ་ལ་མཉམ་པར་བཞག་པའི་ཚེ། བདག་ནི་ད་ལྟ་མཉམ་པར་བཞག་པའོ་སྙམ་པ་ལ་སོགས་པའི་འཁོར་གསུམ་དུ་བདེན་པར་འཛིན་པའི་ཤེས་པ་མི་འབྱུང་བ་ཡིན་ཏེ། དེའི་ཚེ་བདེན་འཛིན་གྱི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་མངོན་གྱུར་ཐམས་ཅད་མི་འཐད་པས་སོ། །འཁོར་གསུམ་དུ་བདེན་པར་མི་རྟོག་པའི་ཆོས་མཆོག་འབྲིང་གི་ཡེ་ཤེས་དེ་རྣམ་པ་ཡིན་ནོ། །བདེན་པས་སྟོང་པའི་ཆོས་ཉིད་ཀྱིས་ཏིང་ངེ་འཛིན་དང་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་དང་བསྒོམ་བྱ་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་དང༌། དོན་གསུམ་ཕན་ཚུན་ངོ་བོ་གཅིག་པས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་པའི་བདེན་པ་བཞི་ཆོས་ཅན། ཆོས་མཆོག་ཆེན་པོའ་དམིགས་པ་ཡིན་ཏེ། དེའི་སྒྲོ་འདོགས་གཅད་པར་བྱ་བའི་གཞི་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །དོན་ ིདམ་པར་ཏིང་ངེ་འཛིན་དུ་རྣམ་པར་མི་རྟོག་པ་ནི་སངས་རྒྱས་ཐོབ་པའི་ཐབས་དམ་པར་རྟོགས་པའི་ཆོས་མཆོག་ཆེན་པོའ་ཡེ་ཤེས་ཆོས་ཅན། དེའི་རྣམ་པ་ཡིན་ཏེ། དེའི་དམིགས་པའི་ཁྱད་ཆོས་ ིལ་ལོག་པར་སྒྲོ་འདོགས་པའི་གཉེན་པོ་བྱེད་པའི་ཆོས་མཆོག་ཆེན་པོའ་ཡེ་ཤེས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ིདེ་ཁོ་ནར་ཏིང་ངེ་འཛིན་དུ་བརྟག་བྱར་མ་གྲུབ་སྟེ། དོན་དམ་པར་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པ་ཉིད་ཀྱིས་སོ། །གཉིས་པ་ནི། དེ་ལྟར་ན། ཟག་པ་མེད་པའི་ཡེ་ཤེས་དངོས་སུ་བསྐྱེད་པས་

132 སྐབས་དང་པོའ་བཤད་པ། ིའཇིག་རྟེན་པའི། ཞེས་སོ།།
གསུམ་པ་བརྗོད་ཚུལ་ལ་རྩོད་པ་སྤང་བ་ལ། རྩོད་པ་དང༌། ལན་ནོ། །དང་པོ་ནི། ལམ་
བཞི་པོ་འདི་དག །བདེན་པ་མངོན་པར་རྟོགས་པའི་རྗེས་མཐུན་གྱི་རྒྱུ་ཡིན་པས། འཕགས་པའི་བདེན་པ་བཞི་ལ་དམིགས་ནས་དེའི་ཁྱད་པར་གྱི་ཆོས་སྟོང་པ་ཉིད་ལ་སོགས་པ་རྟོགས་པ་དགོས་པས། དེ་ཉིད་སྒྲས་སྟོན་པའི་ཚེ་ན་ཡང༌། བདེན་བཞི་དམིགས་པ་དང༌། བདེན་བཞིའི་སྟེང་གི་ཁྱད་པར་གྱི་ཆོས་རྣམ་པར་མ་བསྟན་ན་མི་རྟོགས་པས། དེ་ལྟར་དངོས་སུ་སྟོན་རིགས་པ་ལ། དྲོད་ཆུང་ངུའི་དམིགས་པ་སྟོན་པའི་ཚེ་དམིགས་པ་མི་རྟག་ལ་སོགས་པ་བདེན་པའི་རྟེན་ཅན། ཞེས་བྱ་བ་མ་གཏོགས་པར་ལྷག་མ་རྣམས་ཀྱི་དམིགས་པ་དང་རྣམ་པ་སྟོན་པ་ན། ཁྱད་པར་ཅན་གྱི་ཆོས་བརྗོད་པ་འབའ་ཞིག་གིས་ཐམས་ཅད་དུ་བརྗོད་པ་ནི་མི་རིགས་ཏེ། དམིགས་པ་ཁྱད་པར་ཅན་1

གྱི་ཆོས་
ཅན་དང་རྣམ་པ་ཆོས་ཅན་དེའི་སྟེང་དུ་ཆོས་བརྗོད་པར་བྱ་བ་རིགས་པ་ཡིན་ཡང་སྟེ་རིགས་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེ་ན། དངོས་སུ་རྩོད་པའི་གཞུང་དུ་མ་སྦྱར་ཡང༌། དོན་དེ་ལྟར་བཤད་པ་ལ་འགལ་བ་མེད་དོ།།སྐབས་འདིར་ཁ་ཅིག །དྲོད་ཆུང་ངུའི་དམིགས་པ་སྟོན་པའི་རྐང་པ་དང་པོ་གཉིས་ཀྱིས།
དྲོད་ཆུང་ངུའི་དམིགས་པ་བདེན་བཞིར་དངོས་སུ་བསྟན་ནས། དེའི་ནི་ཞེས་པའི་ཆོས་བརྗོད་ཀྱི་སྒྲས་དམིགས་རྣམ་ལྷག་མ་རྣམས་བདེན་བཞི་ལས་ངོ་བོ་ཐ་དད་དུ་འཕངས་པས་ལྷག་མ་རྣམས་བདེན་བཞི་ལ་བརྟེན་པར་མི་རྟོགས་པར་འགྱུར་རོ་ཞེས་པ་རྩོད་པའི་དོན་དུ་བཤད་པ་ལ་དགག་པ་བྱེད་པ་ན། ལྷག་མ་རྣམས་ཆོས་བརྗོད་པས་ཐམས་ཅད་དུ་བརྗོད་པ་ནི་ཞེས་འབྱུང་བ་མི་རིགས་པར་ཐལ། ལྷག་མ་རྣམས་སྒྲ་གཉིས་ཀས་བརྗོད་པར་རྩོད་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་སུན་འབྱིན་པ་ནི་འབྲེལ་བ་མེད་པར་ཤིན་ཏུ་གསལ་ལོ། །ཡང་དམིགས་རྣམ་ལྷག་མ་རྣམས་སྟོན་པའི་སྒྲས། དམིགས་པ་བདེན་བཞི་ལ་བརྟེན་པ་དང༌། དམིགས་རྣམ་ཀུན་དེའི་ཆོས་སུ་བརྗོད་རིགས་པ་ལ་དེ་ལྟར་མ་བརྗོད་པར་ལྷག་མ་རྣམས་ཆོས་བརྗོད་ཀྱི་སྒྲས་བརྗོད་པས་ཆོས་ཅན་མི་གོ་བའི་སྐྱོན་མེད་ཅེས་ལན་འདེབས་པ་དང༌། སྒྲ་གཉིས་བརྗོད་བྱ་ཐ་དད་མེད་པས་ཆོས་ཅན་གོ་བའི་ལན་དུ་བྱེད་པ་ཇི་ལྟར་མི་འགལ་བ་སོམས་ཤིག །སྒྲ་གཉིས་བརྗོད་བྱ་ཐ་དད་མེད་ན། དམིགས་རྣམ་ལྷག་མ་སྟོན་ 1 ཞོལ། ཤོག ༩༣ ན ༤ ཁྱད་པར་ཅན་དང་རྣམ་པ་ཆོས་ཅན་

ཐོབ་བྱ་རྣམ་མཁྱེན་བཤད་པ། 133

པའི་སྒྲས་ཆོས་འབའ་ཞིག་བརྗོད་ཀྱི། ཆོས་ཅན་མ་བརྗོད་པ་འགལ་ལོ། །ཡང་སྒྲ་ལ་ཆོས་དུ་མ་ཡོད་པ་ལས། མི་རྟག་པ་ཁོ་ན་ཤེས་པར་འདོད་པ་ན། སྒྲའི་མི་རྟག་པ་ཞེས་བརྗོད་པའི་ཚེ། དྲུག་པའི་སྒྲས་ལྡོག་པ་གཞན་བཅད་ནས། མི་རྟག་པ་སྒྲའི་ཆོས་སུ་འཕངས་པའི་ཕྱིར། ཁྱད་པར་གཞན་སྤངས་པ་དང༌། ཆོས་བརྗོད་ཅེས་བྱའོ། །ཞེས་ཟེར་བ་ནི། སྒྲ་གཉིས་ཀྱི་ཚུལ་ལ་བློ་ཁ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མ་ཕྱོགས་བཞིན་དུ། དུག་གསུམ་གང་རུང་གིས་ཀུན་ནས་བསླངས་ནས་སྨྲ་བར་གསལ་ཏེ། ཕྱིན་ཅི་ལོག་གི་སྨྲ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
ལན་ལ། ཆོས་ཅན་བདེན་བཞི་ལ་བརྟེན་པར་དངོས་སུ་མ་བརྗོད་པས་དེར་མི་རྟོགས་པའི་
སྐྱོན་མེད་པ་དང༌། དེ་ལྟར་དངོས་སུ་མ་བརྗོད་ཀྱང་དོན་གྱིས་གོ་བར་བྱ་བའོ། །དང་པོ་ནི། དམིགས་རྣམ་ལྷག་མ་རྣམས་བདེན་བཞི་ལ་བརྟེན་པར་དངོས་སུ་མ་བརྗོད་ཀྱང༌། དེ་ལ་བརྟེན་པར་མི་རྟོགས་པའི་སྐྱོན་མེད་པར་ཐལ། གཞི་གཅིག་ལ་ལྟོས་པའི་ཆོས་དང༌། ཆོས་ཅན་བརྗོད་པའི་སྒྲ་གཉིས་ལ་ཁྱད་པར་གཞན་སྤོང་བ་དང༌། མི་སྤོང་བ་མ་གཏོགས་པར་འདི་དག་ལ་དོན་གྱི་ཁྱད་པར་ནི་འགའ་ཡང་མེད་དོ་ཞེས་ཤིང་རྟ་ཆེན་པོའ་ལུགས་ལས་འབྱུང་བའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་ཡང་འཆི་གུའི་ལུས་དགྲ་ ིཅན་གྱི་མགོ་ཞེས་བརྗོད་པ་ན། ལུས་དང་མགོ་ཁྱད་གཞི་དང༌། འཆི་གུ་དང་དགྲ་ཅན་ཁྱད་པར་གྱི་ཆོས་སུ་གོ་བར་བྱེད་ལ། དེ་བཞིན་དུ་རྣམ་འགྲེལ་ལས། དེ་སྤྱི་ཡན་ལག་ཏུ་བྱས་ཏེ།1

།ཞེས་བཤད་
པས། བུམ་པའི་གཟུགས་ཞེས་བརྗོད་པ་ན་གཟུགས་ཁྱད་གཞི་དང༌། བུམ་པ་ཁྱད་ཆོས་སུ་གོ་བར་བྱེད་དེ། གཟུགས་མཛེས་ཞེས་བརྗོད་པ་ན། གང་གི་སྙམ་པའི་དོགས་པ་སྐྱེས་པ་ན། བུམ་པས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་ནས་གོ་བར་བྱེད་པ་ཡིན་ནོ། །ལྡོག་པ་གཅིག་བརྗོད་པའི་ཆོས་དང་ཆོས་ཅན་གྱི་སྒྲ་དཔེར་བརྗོད་ན། སྒྲ་མི་རྟག་ཅེས་བརྗོད་པའི་ཚེ། སྒྲ་དེ་ཁྱད་གཞི་དང༌། མི་རྟག་པ་ཁྱད་ཆོས་སུ་གོ་བར་བྱེད་ལ། སྒྲའི་མི་རྟག་པ་ཞེས་བརྗོད་པ་ན། མི་རྟག་པ་ཁྱད་གཞི་དང༌། སྒྲ་ཁྱད་ཆོས་སུ་གོ་བར་བྱེད་པས། སྒྲ་ཞེས་བརྗོད་པའི་སྒྲ་སྔ་ཕྱི་གཉིས་ཀས་སྒྲའི་ལྡོག་པ་གཅིག་པུ་བརྗོད་པར་ཁྱད་པར་མེད་ཀྱང༌། བློ་ཡུལ་དུ་ཁྱད་པར་གཞན་སྤོང་བ་དང་མི་སྤོང་བའི་ཆོས་དང་ཆོས་ཅན་སོ་སོར་གོ་བར་བྱེད་པ་བཞིན་ནོ། །དེས་ན་སྒྲའི་མི་རྟག་ཅེས་བརྗོད་པའི་ཚེ། མི་རྟག་པ་ཁྱད་ཆོས་སུ་སྟོན་པར་བྱེད་ 1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༥༠༩ ཕྲེང་། ༡༡

134 སྐབས་དང་པོའ་བཤད་པ། ིཔ་ནི། གཞུང་ལུགས་ཆེན་མོ་གང་གི་ཡང་དོན་མ་རྟོགས་པར་གསལ་ལོ། །འདིར་བདེན་པ་ཞེས་པའི་ཚིག་ཡོད་མེད་ལ་རྩོད་པར་གསལ་ཏེ། སློབ་དཔོན་འཕགས་པས་རྩེ་མོ་ཆུང་ངུའི་དམིགས་རྣམ་གྱི་སྐབས་སུ་ཡང༌། བདེན་པ་རྣམ་པར་བཞག་པའི་དམིགས་རྣམ་དངོས་སུ་བསྟན་པར་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་ལྟ་མ་ཡིན་པར་སྡུག་བསྔལ་མི་རྟག་པ་སོགས་དངོས་སུ་བསྟན་མ་བསྟན་ལ་རྩོད་ན། དམིགས་རྣམས་ལྷག་མ་ཀུན་གྱི་སྐབས་སུ་བདེན་པའི་རྣམ་པ་དངོས་སུ་མ་བསྟན་པ་མི་འཐད་དེ། རྩེ་མོ་ཆུང་ངུའི་སྐབས་སུ་དངོས་སུ་བསྟན་པའི་ཕྱིར་ཞེས་པའི་ལན་འབྱུང་རིགས་པ་ལ། དེ་ལྟར་མ་བྱུང་བའི་ཕྱིར་རོ།།
གཉིས་པ་ནི། ལན་གྱི་རྣམ་པ་གཅིག་ཏུ་ན། སྡུག་བསྔལ་ལ་སོགས་པའི་བདེན་པར་རྟོགས་
པ་ཁོ་ན་དྲོད་ཆུང་ངུའི་རྣམ་པར་གོ་བར་བྱ་བ་ཡིན་ཏེ། ཆོས་ཅན་བདེན་བཞི་ལ་བདེན་པར་མངོན་པར་ཞེན་པ་དང་ལྷག་པར་གནས་པ་ལ་སོགས་པ་བཀག་པ་དང་ལྡན་པ་དག་ཏུ་རྟོགས་པའི་དྲོད་ཆུང་ངུའི་ཡེ་ཤེས་དེ་དེའི་རྣམ་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དྲོད་འབྲིང་ལ་སོགས་པའི་རྣམ་པ་འོག་མ་དག་ལ་ཡང་དེ་བཞིན་དུ་ཤེས་པར་བྱའོ། །སྡུག་བསྔལ་ལ་སོགས་པའི་བདེན་པར་རྟོགས་པ་ཁོ་ན་དྲོད་འབྲིང་གི་དམིགས་པར་བྱ་བ་ཡིན་ཏེ། དེ་ཁོ་ནར་བསྒྲུབ་པ་དང་དགག་པ་དང་བྲལ་བས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་པའི་བདེན་པ་བཞི་དྲོད་འབྲིང་གི་དམིགས་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། དྲོད་ཆེན་པོ་ལ་སོགས་པའི་དམིགས་པ་འོག་མ། ཞེས་སོ། །ཁ་ཅིག་སྐབས་འོག་མའི་སྦྱོར་ལམ་ལ་སྦྱོར་བ་དོན་མིན་ཏེ། མངོན་རྟོགས་རིགས་མཚུངས་པའི་རྒྱུན་གཅིག་ལ་འབྱུང་བ་ཡིན་པས་སྔ་མ་ལ་དོགས་པ་བཅད་པ་ན། ཕྱི་མ་ལ་ཡང་དོགས་པ་ཆོད་པ་ལན་དུ་མི་རུང་སྟེ། རྒྱུ་མཚན་དེ་སྐབས་འོག་མར་བསྟན་པའི་ཐེག་ཆེན་གྱི་སྦྱོར་ལམ་ལ་ཡང་མཚུངས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། གཞན་དུ་ན་རྗོད་བྱེད་སེལ་བས་འཇུག་པ་མ་ཡིན་པར་འགྱུར་རོ། །འདིར་དངོས་སུ་བསྟན་པ་འདི་ནི། རྣམ་པ་མངོན་ཞེན་ལ་སོགས་འགོག1

།ཅེས་དང༌།
གཟུགས་སོགས་འདུ་འགོད་བྲལ་ཞེས་པའི་དོན་བསྡུས་པ་ཡིན་ནོ། །དམིགས་རྣམ་ལྷག་མ་རྣམས་རྟེན་ཆོས་ཅན་བདེན་བཞི་ལ་བརྟེན་པར་གྲུབ་ཀྱང༌། བདེན་པའི་རྟེན་ཅན་ཞེས་ལྷག་མ་རྣམས་ལ་དངོས་སུ་མི་བརྗོད་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ། རྒྱན་གྱི་ཚིག་ལེའུར་བྱས་པ་སྡེབ་པའི་ངོར་བརྗོད་ཚུལ་ 1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༤༩ ཤོག ༦ ཕྲེང་། ༦

ཐོབ་བྱ་རྣམ་མཁྱེན་བཤད་པ། 135

ཐ་དད་པར་བརྗོད་པ་ཙམ་དུ་ཟད་པའི་ཕྱིར། ཀྱང་ནི་འགལ་བ་མེད་པར་སྡུད་པའི་ཚིག་གོ།
གཉིས་པ་རྟོག་པའི་ཁྱད་ཆོས་ལ། སྤྱི་དང༌། ཡན་ལག་གི་དོན་ནོ། །དང་པོ་ལ་སྤྱིའི་ངོས་
འཛིན་དང༌། དགག་སྒྲུབ་གང་གི་རྣམ་པ་ཅན་ཡིན་དཔྱད་པ་དང༌། ཁྱད་ཆོས་སུ་འགྱུར་ཚུལ་ལོ། །དང་པོ་ནི། སྤྱིར་རྟོག་པ་གསུམ་སྟེ། ཡང་དག་པ་མ་ཡིན་པའི་ཀུན་རྟོག་དང༌། སེམས་རྩིང་བའི་རྣམ་པ་ཅན་དང༌། འདྲེར་རུང་འཛིན་པའི་རྟོག་པ་ལས་འདིར་ནི་ཕྱི་མའོ། །གཉིས་པ་ནི། ཁ་ཅིག །དགག་རྟོག་འབའ་ཞིག་ཏུ་འདོད་པ་མི་འཐད་དེ། སྐབས་འདིར་དང་རྩེ་སྦྱོར་གྱི་སྐབས་གཉིས་ཀར་སྒྲུབ་རྟོག་བསྟན་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཡང་ཁ་ཅིག་སྒྲུབ་རྟོག་འབའ་ཞིག་ཏུ་འདོད་པ་ཡང་མི་འཐད་དེ། ཤེས་སྒྲིབ་ཀྱིས་བསྡུས་པའི་གཟུང་འཛིན་གྱི་རྣམ་པར་རྟོག་པའི་གཙོ་བོ་ཀུན་འདི་དང༌། སྐབས་འོག་མ་གཉིས་སུ་བསྟན་དགོས་ཏེ། གཞན་དུ་ན་འདི་གང་གི་གཉེན་པོ་ཡིན་པ་ཁོང་དུ་ཆུད་པར་མི་འགྱུར་རོ།།
འདིར་བསྟན་པའི་རྟོག་པ་དགག་རྟོག་ཡིན་ན་རྣམ་པའི་ཁྱད་ཆོས་དང་ཟློས་པར་འགྱུར་རོ་
ཞེས་ཟེར་བ་ནི། འདིར་བསྟན་དགག་རྟོག་གང་ཡིན་གཟུང་འཛིན་བདེན་མེད་དུ་རྟོགས་པ་ཁོ་ནར་འདོད་པ་སྤང་བྱ་དང་གཉེན་པོའ་རྣམ་དབྱེ་མ་ཤེས་པ་ཡིན་ལ། གཟུང་འཛིན་བདེན་སྟོང་བདེན་པར་ ིཞེན་པ་ཡང་དགག་རྟོག་ཏུ་བྱེད་དགོས་ཤིང༌། དེ་ཡང་འདིར་བསྟན་པའི་ཤེས་སྒྲིབ་ཀྱིས་བསྡུས་པའི་རྣམ་རྟོག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཟུང་བར་རྟོག་པ་དང་འཛིན་པར་རྟོག་པ་ཞེས་བཤད་པ་ནི། ཕྱོགས་ཙམ་མཚོན་པར་བྱེད་པ་ཡིན་གྱི། སྤང་བྱ་རྟོག་པ་ཐམས་ཅད་འཛིན་སྟངས་དེ་དང་འདྲ་བར་ཟད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། ཉན་ཐོས་ཀྱི་ལམ་འབྲས་ལྡོག་བྱར་བདེན་པར་ཞེན་པ་ཡང༌། འདིར་བསྟན་པའི་སྤང་བྱ་རྟོག་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་ཡང་འདིར་བསྡུས་ནས་བསྟན་པ་ཙམ་ཡིན་ལ། རྩེ་སྦྱོར་གྱི་སྐབས་ནས་བསྟན་པ་དང་དོན་གཅིག་ཏུ་ཤེས་པར་བྱའོ། །དེ་ཡང་། དགག་བྱ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པས། །ཡང་དག་ཏུ་ན་བཀག་མེད་གསལ།1

།ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར། ཕུང་པོ་བདེན་པར་འཛིན་པ་དང༌། དེའི་ཞེན་ཡུལ་
བཀག་པའི་བཀག་པ་བདེན་པར་འཛིན་པ་གཉིས་ཀ་སྤང་བྱ་རྣམ་རྟོག་ཏུ་ཤེས་པར་བྱའོ། །དེས་མཚོན་ནས་དགག་སྒྲུབ་ཀྱི་རྣམ་པ་ཅན་གཉིས་ཀ་ཡོད་པར་ཤེས་པར་བྱའོ། །སྦྱོར་ལམ་མཉམ་གཞག་སྤང་བྱ་རྟོག་པར་བྱེད་པ་ནི་མི་རིགས་པ་རྟོགས་པར་སླའོ། །སློབ་དཔོན་འཕགས་པས་གཟུང་བའི་རྣམ་པར་ 1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༦༢ ཤོག ༧༥༦ ཕྲེང་། ༨

136 སྐབས་དང་པོའ་བཤད་པ། ིརྟོག་པ་དང་པོ་གང་ཡིན་པ་གཉིས་པར་བསྟན་པའི་དོན་ནི་ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་པ་དང་རྣམ་བྱང་གི་གཟུང་བ་ཙམ་ལ་དམིགས་ནས། གཟུང་བྱར་བདེན་པར་ཞེན་པ་ཡིན་ན། རྣམ་བྱང་གཟུང་རྟོག་ཡིན་པས་ཁྱབ་པར་སྟོན་པ་ཡིན་གྱི། ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་ཀྱི་གཟུང་རྟོག་ལ་རྣམ་བྱང་གི་གཟུང་རྟོག་གི་ཁྱབ་པར་བསྟན་པར་འདོད་པ་ནི་འབྲེལ་བ་མེད་པའོ། །དེས་ན་སྤྱིའི་རྟེན་ཅན། ཞེས་པ་དང༌། དངོས་པོ་ཙམ་གྱི་རྟེན་ཅན་ཞེས་བཤད་དོ།།
ད་ནི་འདི་ལྟར་བཤད་དེ། གཟུང་འཛིན་གྱི་རྟོག་པ་སྤྱིའི་ངོས་འཛིན་དང༌། འཛིན་རྟོག་བྱེ་
བྲག་ཏུ་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི། གཟུང་འཛིན་ལ་ཚུལ་དུ་མ་ཡོད་ཀྱང༌། འདིར་ནི་བླ་མ་ལོ་ཙྪ་བ་ཆེན་པོ་བཞེད་པ་ལྟར། ལོངས་སྤྱད་བྱ་གཟུང་བ་དང༌། ལོངས་སྤྱོད་བྱེད་ལ་འཛིན་པར་བྱས་པ་སྟེ། སྔ་མ་ལ་ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་ཀྱི་ཕྱོགས་ཀྱིས་བསྡུས་པ་དང༌། རྣམ་བྱང་གི་ཕྱོགས་ཀྱིས་བསྡུས་པ་དང༌། ཕྱི་མ་ལ་ཡང༌། གང་ཟག་གིས་བསྡུས་པ་དང༌། ཤེས་རིག་གིས་བསྡུས་པ་གཉིས་ཡིན་ལ། དེ་རེ་རེ་ལ་ཡང་དམིགས་པའི་སྒོ་ནས་དགུ་དགུ་དབྱེའོ། །དེས་ན་ལོངས་སྤྱད་བྱར་བདེན་པར་ཞེན་པ་དང༌། ལོངས་སྤྱོད་བྱེད་དུ་བདེན་པར་ཞེན་པ་ནི། གཟུང་བར་རྟོག་པ་དང་འཛིན་པར་རྟོག་པའི་དོན་ནོ།།གཉིས་པ་ནི། གང་ཟག་རྫས་ཡོད་དང༌། སྐྱེས་བུ་བཏགས་ཡོད་ཀྱི་དོན་ཅི། རང་རྐྱ་
ཐུབ་པའི་རྫས་ཡོད་དང༌། ཕུང་པོའ་ཚོགས་པ་ལ་སྐྱེས་བུར་བཏགས་པ་ལ་བྱེད་ན་ནི། དང་པོ་ལ་ ིདམིགས་པའི་འཛིན་པ་ཉོན་སྒྲིབ་ཡིན་པས་ཤེས་སྒྲིབ་འཛིན་རྟོག་ཏུ་མི་འཐད་ལ། ཕྱི་མའི་འཛིན་པ་ཚད་མས་གྲུབ་པའི་དོན་འཛིན་པ་ཡིན་པས། སྤང་བྱ་རྟོག་པར་མི་འཐད་པའི་ཕྱིར། ཡང་གང་ཟག་དོན་བྱེད་ནུས་པ་དང་མི་ནུས་པ་ལ་རྫས་ཡོད་དང་བཏགས་ཡོད་དུ་བྱེད་ན་སྔ་མའི་འཛིན་པ་དགག་པར་མི་རིགས་ཏེ། དེ་བཀག་ན་སྐུར་འདེབས་སུ་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་རོ། །ཕྱི་མའི་འཛིན་པ་ཐ་སྙད་པའི་ཚད་མས་ཀྱང་ཁེགས་པས་གནས་ལུགས་ཀྱི་དོན་ལ་དམིགས་པས་དགག་མི་དགོས་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཡང་གང་ཟག་བདེན་པར་གྲུབ་པ་དང་བདེན་སྟོང་སྒྱུ་མ་ལྟ་བུ་ལ་རྫས་བཏགས་སུ་བྱེད་ན། འདིར་བསྟན་སྐྱེས་བུ་བཏགས་འཛིན་གྱི་རྟོག་པ་ལ་ལྷན་སྐྱེས་མི་སྲིད་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་རོ། །དེས་ན་རྫས་བཏགས་ཀྱི་ཁྱད་པར་ཇི་ལྟ་བུ་ཞེ་ན། རྫས་འཛིན་ལ་གཉིས་ཏེ། གང་ཟག་དོན་བྱེད་ནུས་པར་འཛིན་པ་དང༌། རང་སྐྱ་ཐུབ་པའི་རྫས་ཡོད་དུ་འཛིན་པའོ། །ཕྱི་མའི་ཞེན་ཡུལ་མྱོང་

ཐོབ་བྱ་རྣམ་མཁྱེན་བཤད་པ། 137

སྟོབས་ཀྱིས་ཁེགས་པ་སོ་སོ་སྐྱེ་བོ་ལ་མེད་ཅིང༌། འཕགས་པ་ལ་ཡོད་པས། རྫས་འཛིན་སོ་སྐྱེའི་རྟེན་ཅན་དང༌། བཏགས་འཛིན་འཕགས་པའི་རྟེན་ཅན་དུ་གསུངས་ཀྱི། སྤྱིར་གཉིས་ཀའང་གཉིས་ཀའི་རྟེན་ཅན་དུ་ཤེས་པར་བྱའོ། །གཏགས་འཛིན་ལྷན་སྐྱེས་མངོན་གྱུར་ནི། ཕུང་པོའ་ཚོགས་པ་ ིལ་སྐྱེས་བུར་གཏགས་པའི་འཛིན་པ་ནི། ལམ་ལ་མ་ཞུགས་པའི་སོ་སོ་སྐྱེ་བོ་རྣམས་ལ་ཡང་ཡོད་ལ་གང་ཟག་དོན་བྱེད་ནུས་པ་དང་རང་རྐྱ་ཐུབ་པའི་རྫས་ཡོད་གང་ལ་བྱེད་ཀྱང་བླ་ཡི། དེ་གཉིས་ཀ་ལ་དམིགས་ནས་ལོངས་སྤྱོད་པ་པོར་བདེན་པར་ཞེན་པ་ནི། གང་ཟག་རྫས་འཛིན་དང༌། ཕུང་པོའ་ཚོགས་པ་ལ་སྐྱེས་བུར་གཏགས་པ་ལ་དམིགས་ནས་སྔ་མ་ལྟར་ཞེན་པ་ནི། སྐྱེས་བུ་བཏགས་ ིའཛིན་རྟོག་པའོ། །སྐྱེས་བུ་བདེན་སྟོང་སྒྱུ་མ་ལྟ་བུ་ལ་དམིགས་ནས། ལོངས་སྤྱོད་པ་པོར་བདེན་པར་འཛིན་པ་ཡང་བཏགས་འཛིན་རྟོག་པ་ཡིན་ལ། དེ་ལ་ཀུན་བཏགས་དང་ལྷན་སྐྱེས་གཉིས་ཡོད་པར་ཤེས་པར་བྱ་སྟེ། དེ་གཉིས་དམིགས་པའི་སྒོ་ནས་འབྱེད་ན་ནི་ཧ་ཅང་ཐལ་བར་འགྱུར་རོ།།གསུམ་པ་ཁྱད་ཆོས་སུ་འགྱུར་ཚུལ་ནི། སྔར་བཤད་པ་ལྟར་ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་བྱེད་དུ་
ལྡན་པ་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་རྟོག་པ་འདི་དག་སྤང་བྱའི་གཙོ་བོར་བྱས་ནས་སྤོང་ནུས་ན། ལམ་དེའི་ཁྱད་པར་འཕགས་པའི་ཁྱད་ཆོས་སུ་ཡང་འགྱུར་མོད། རྟོག་པ་འདི་དག་སྤང་བྱར་ལྡན་པས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་པ་ལ། དེས་ཁྱད་པར་དུ་འཕགས་པར་ཐལ། ཞེས་ཟེར་བ་ནི་རིགས་པ་ལྟར་སྣང་གིས་བསྒྲིབས་པ་ཡིན་ཏེ། སྡུག་བསྔལ་ཆེ་བ་དེས་སེམས་ཅན་དམྱལ་བ་པ་རྣམས་ཁྱད་པར་དུ་འཕགས་པར་ཐལ། དེ་དེའི་ཁྱད་ཆོས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཡང་སྦྱོར་ལམ་གྱིས་རྟོག་པ་འདི་དག་སྤོང་ན། སྤང་བྱ་གཉིས་སུ་གྲངས་མ་ངེས་པར་ཐལ་བ་འཕེན་པ་ནི་ཧ་ཅང་ཐལ་ཏེ། སྦྱོར་ལམ་མཉམ་གཞག་དེས་འདིར་བསྟན་པའི་རྟོག་པ་མངོན་གྱུར་སྤོང་ངམ་མི་སྤོང། ཕྱི་མ་ལྟར་ན་སྒྲ་མི་རྟག་རྟོགས་ཀྱི་རྗེས་དཔག་ཚད་མས། སྒྲ་རྟག་འཛིན་གྱི་སྒྲོ་འདོགས་ལ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མི་གནོད་པར་འགྱུར་རོ། །དང་པོ་ལྟར་ན་སྤང་བྱ་ལ་མཐོང་སྤང་སྒོམ་སྤང་གཉིས་སུ་གྲངས་མ་ངེས་པར་ཐལ་བ་རང་ཉིད་ལ་འགྱུར་རོ། །ས་བོན་སྤོང་བའི་གཉེན་པོ་གཉིས་སུ་ངེས་པས་སྤྱིར་སྤང་བྱ་ལ་གཉིས་སུ་ངེས་སོ་ཞེ་ན། སྦྱོར་ལམ་གྱིས་ས་བོན་སྤོང་ངོ་ཞེས་གཞན་གྱིས་ཀྱང་མ་སྨྲས་སོ། །དེས་ན་རང་གི་འདོད་བྱའི་བྱང་ཆུབ་འགྲུབ་པའི་གེགས་ཀྱི་གཙོ་བོ་འདི་དག་ཡིན་ལ། འདི་དག་གི་ས་བོན་ནི་ལམ་ཕྱི་མ་གཉིས་ཀྱི་སྐབས་སུ་

138 སྐབས་དང་པོའ་བཤད་པ། ིསྤོང་ཞིང༌། སྐབས་འདིར་མངོན་གྱུར་ཅི་རིགས་པ་འབད་པས་སྤངས་ནས་བྱང་ཆུབ་ཐོབ་པར་བྱེད་པས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་པའོ། །དོན་དུ་ན། སྤྱིའི་རྣམ་གཞག་འཆད་པའི་དབང་དུ་བྱས་ནས་རྟོག་པའི་ཁྱད་ཆོས་ཞེས་བཤད་ཀྱི། ས་བོན་སྤོང་བའི་གཉེན་པོ་རང་སྟོབས་ཀྱིས་འདྲེན་ཞིང༌། མངོན་གྱུར་རང་ཉིད་ཀྱིས་ཀྱང་སྤོང་ནུས་པས། ལམ་རང་གི་ངོ་བོའ་ནུས་པའི་ཁྱད་པར་རོ། །རྟོག་པ་ས་བོན་ ིདང་མངོན་གྱུར་སྦྱོར་ལམ་གྱི་ངོ་བོར་ལྡན་མི་ལྡན་དཔྱོད་པ་ནི་དོགས་པའི་གནས་ཆུང་ལ། རིམ་པ་བཞིན་དུ་ལྡན་པར་བཤད་པའི་དོན་ནི་སྔར་བཤད་ཟིན་ཏོ། །རྟོག་པའི་ཁྱད་ཆོས་དེ་ལྟ་ཡིན་ན་རྣམ་པའི་ཁྱད་ཆོས་དང༌། ཁྱད་པར་མེད་པར་འགྱུར་རོ་ཞེས་པ་ནི། སྒྲ་མི་རྟག་པ་ཡིན་ན་སྒྲ་ཁྱད་ཆོས་སུ་འགྱུར་རོ་ཞེས་པ་དང་འདྲའོ། །ཁ་ཅིག་འདིའི་རྟོག་པ་ལ་ས་བོན་དང་མངོན་གྱུར་གཉིས་སུ་ཕྱེ་ནས། ས་བོན་མཉམ་གཞག་ཏུ་ལྡན་ཞིང་མངོན་གྱུར་རྗེས་ཐོབ་ཏུ་ལྡན་པར་ཁས་ལེན་བཞིན་དུ། སྦྱོར་ལམ་དང་ཕན་ཚུན་ངོ་བོ་མི་གཅིག་པའི་རྒྱུ་མཚན་དུ་རྣམ་པ་འགལ་བ་འགོད་པ་ནི། འགལ་བར་ཤིན་ཏུ་རྟོགས་སླ་བས། དེ་འགོག་པའི་འབད་པ་མ་བྱས་སོ།།
གཉིས་པ་ཡན་ལག་གི་དོན་ལ། སྤྱིའི་མཚམས་སྦྱར་བ་དང༌། སོ་སོའ་དོན་བཤད་པ་དང༌། ིདོན་བསྡུ་བའོ། །དང་པོ་ནི། སྦྱོར་ལམ་བཞི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་བཞི་དང་ལྡན་པ་ཡང༌། བར་སྐབས་ཀྱི་ཚིགས་སུ་བཅད་པས་གསུངས་པ་དགོས་པ་ཡོད་དེ། རྟོག་པའི་ངོ་བོ་དང་དབྱེ་བའི་དོན་གསལ་བར་བྱ་བའི་ཕྱིར་རོ། །གཉིས་པ་ལ། བསྟན་པ་དང༌། བཤད་པའོ། །དང་པོ་ལ། གཟུང་རྟོག་བཤད་པ་དང༌། འཛིན་རྟོག་བཤད་པ་གཉིས་ཀྱི་དང་པོ་ལ། རྩ་བ་དང༌། འགྲེལ་པའོ། །དང་པོ་ནི། གཟུང་བར་རྟོག་པ་དབྱེ་གཞི་རྣམ་པ་གཉིས་ཡོད་དེ། གཞི་ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་པའི་རྟེན་ཅན་དང་དེའི་གཉེན་པོའ་རྟེན་ཅན་དུ་དབྱེ་བ་ཡིས་སོ། །གཉིས་པོ་དེ་ནི་དབྱེ་གཞི་སོ་སོར་རྣམ་པ་དགུ་དགུ་ཡོད་དེ། ིརྨོངས་པ་མ་རིག་པ་ལ་དམིགས་པ་དང་ཕུང་སོགས་ལ་དམིགས་པའི་བྱེ་བྲག་གིས་སོ། །གཉིས་པ་ནི། གཟུང་བར་རྣམ་པར་རྟོག་པ་ཆོས་ཅན། རྣམ་པ་གཉིས་ཡོད་དེ། ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་པ་གཞིའི་རྟེན་ཅན་དང༌། གཉེན་པོའ་རྟེན་ཅན་ཉིད་ཀྱིས་སོ། །རེ་རེ་ཡང་རྣམ་པ་དགུའོ། །མ་རིག་པ་དང་རྣམ་ ིཔར་བྱང་བའི་ཕུང་པོ་ལ་སོགས་པའི་དམིགས་པའི་རབ་ཏུ་དབྱེ་བས་སོ།།
གཉིས་པ་ལ་གཉིས་ཀྱི་དང་པོ་རྩ་བ་ནི། འཛིན་པར་རྟོག་པའང་ཆོས་ཅན། རྣམ་པ་གཉིས་

ཐོབ་བྱ་རྣམ་མཁྱེན་བཤད་པ། 139

སུ་འདོད་དེ། གང་ཟག་དང་སྐྱེས་བུ་རྫས་དང་བཏགས་པའི་རྟེན་ཅན་གྱིས་སོ། །དེ་བཞིན་དུ་གཉིས་པོ་དེ་ལའང་དགུ་དགུ་ཡོད་དེ། རང་དབང་བདག་སོགས་ངོ་བོ་ལ་དམིགས་པ་དང༌། ཕུང་སོགས་རྟེན་དགུ་ཡོད་པ་ལས་སོ། །གཉིས་པ་ནི། འཛིན་པར་རྣམ་པར་རྟོག་པ་ཡང་ཆོས་ཅན། དབྱེ་བ་རྣམ་པ་གཉིས་ཡིན་ཏེ། གང་ཟག་རྫས་སུ་ཡོད་པ་དང༌། སྐྱེས་བུ་བཏགས་པར་ཡོད་པ་ལ་དམིགས་པས་སོ། །རྒྱས་པར་ན་སོ་སོར་གཟུང་རྟོག་དེ་ལྟར་རྣམ་པ་དགུའོ། །བདག་རང་དབང་ཅན་དང་ཕུང་པོ་ལ་སོགས་པ་ལ་དམིགས་པ་ཉིད་ཀྱིས་སོ།།
གཉིས་པ་ལ། མཚམས་སྦྱར་བ་དང༌། སོ་སོའ་དོན་ནོ། །དང་པོ་ནི། རྟོག་པ་སོ་དྲུག་ཡོད་ ིཔ་དེ་ལ་མདོར་བསྡུས་པའི་དོན་ནི་བཤད་ན་འདི་ཡིན་ཏེ། གཉིས་པ་ལ། གཟུང་རྟོག་དང༌། འཛིན་རྟོག་གོ །དང་པོ་ལ་གཉིས་ཀྱི་དང་པོ། ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་གཟུང་རྟོག་ནི། ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་པའི་གཞིའི་རྟེན་ཅན་གྱི་གཟུང་རྟོག་ཆོས་ཅན། ལོངས་སྤྱད་བྱའི་གཟུང་བར་བདེན་པར་རྣམ་པར་རྟོག་པ་དགུ་ཡོད་དེ། སྡུག་ཀུན་སྤྱི་དང་བྱེ་བྲག་ལ་དམིགས་པ། དམིགས་པའི་སྒོ་ནས་དེ་ལྟར་ཡོད་པའི་ཕྱིར། སྤྱི་ལ་དམིགས་པའི་སྒོ་ནས་གཉིས་སུ་དབྱེ་སྟེ། ཉོན་མོངས་ཀྱི་སྤྱི་ཉོན་མོངས་ཅན་གྱི་མ་རིག་པ་དང་སྡུག་བསྔལ་གྱི་སྤྱི་ཟག་བཅས་ཀྱི་གཟུགས་ལ་སོགས་པའི་ཕུང་པོ་ལ་ལོངས་སྤྱད་བྱར་བདེན་པར་ཞེན་པ་གཉིས་ཡོད་པའི་ཕྱིར། མདོ་ནི། ཤཱ་རིའི་བུ་ཆོས་འདི་དག་ནི་བྱིས་པ་སོ་སོའ་ིསྐྱེ་བོས་ཇི་ལྟར་མངོན་པར་ཆགས་པར་བྱ་བ་དེ་ལྟ་བུའི་རྣམ་པར་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ནོ།1

།ཞེས་དང༌།
ཤཱ་རིའི་བུ་གཟུགས་ནང་སྟོང་པ་ཉིད་དང༌། དངོས་པོ་མེད་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་བར་གྱི་ཕྱིར་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ནོ།2

།ཞེས་སོ། །ཉོན་མོངས་ཀྱི་བྱེ་བྲག་ལ་དམིགས་པ་བཞི་ཡོད་དེ། མིང་དང་
གཟུགས་ལ་མངོན་པར་ཞེན་པ་འབྲས་བུ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ལ་སྲེད་པ་དམིགས་པར་བྱས་པ་དང༌། རྟག་ཆད་ཀྱི་མཐའ་གཉིས་ལ་ཆགས་པ་ཤེས་བྱ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ལ་སྲེད་པ་དང༌། ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་པ་དང་རྣམ་པར་བྱང་བ་དོར་བྱ་དང་བླང་བྱར་མི་ཤེས་པ་མ་དད་པ་ལ་དམིགས་པ་དང༌། འཕགས་པའི་ལམ་ལ་མངོན་པར་སྤྲོ་བའི་ཚུལ་གྱིས་མི་གནས་པ་ལེ་ལོ་ལ་དམིགས་ནས་ལོངས་སྤྱད་བྱར་

1 བཀའ་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༢༦ ཤོག ༣༤༢ ཕྲེང་། ༡༨
2 བཀའ་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༢༦ ཤོག ༣༤༣ ཕྲེང་། ༤

140 སྐབས་དང་པོའ་བཤད་པ། ིབདེན་པར་ཞེན་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། མདོ་ནི་དེ་དག་གིས་ཇི་ལྟར་མེད་པའི་ཆོས་དེ་དག་བརྟགས་ནས་མིང་དང་གཟུགས་ལ་མངོན་པར་ཞེན། ཞེས་དང༌། ཆོས་རྣམས་ལ་མངོན་པར་ཞེན་པ་དེ་དག་ནི་མེད་པའི་མཐའ་གཉིས་དག་ཏུ་རྟོག་པར་བྱེད། ཅེས་དང༌། གཟུགས་ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་པའོ་ཞེས་མི་ཤེས་མི་མཐོང་ངོ་གཟུགས་རྣམ་པར་བྱང་བའོ་ཞེས་མི་ཤེས་མི་མཐོང་ངོ་། །ཞེས་དང༌། དེ་དག་གནས་པ་མ་ཡིན་ཇི་ལྟར་གནས་པ་མ་ཡིན་ཞེ་ན། སྦྱིན་པའི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་ལ་གནས་པ་མ་ཡིན།1

ཞེས་སོ། །སྡུག་བསྔལ་གྱི་བྱེ་བྲག་ལ་དམིགས་པ་གསུམ་ཡོད་དེ། ཟག་བཅས་ཀྱི་ཚོར་བའི་དམིགས་པ་རྣམ་སྨིན་སིམ་གདུང་བར་མ་གསུམ་དང༌། ཚོར་བའི་རྟེན་བདག་དང་གཞན་ལ་སོགས་པ་དང་ཚོར་བ་སྡུག་བསྔལ་གྱི་རང་བཞིན་ཤེས་པ་ན། དེས་ཡིད་འབྱུང་ནས་རྣམ་པར་དག་པ་བསྐྱེད་པ་ལ་སོགས་པ་ལ་དམིགས་ནས་ལོངས་སྤྱད་བྱར་བདེན་པར་མངོན་པར་ཞེན་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཚོར་བས་ཡིད་འབྱུང་བ་ན། ཚོར་བ་སྡུག་བསྔལ་དང་བྲལ་བའི་འགོག་པ་དང༌། དེར་བགྲོད་པའི་ལམ་འདྲེན་པར་བྱེད་པས་སོ། །མདོ་ནི་བྱང་ཆེན་ཤེར་ཕྱིན་ལ་སྤྱོད་པའི་ཚེ་ཤེར་ཕྱིན་མི་དམིགས་ཤིང་ཡང་དག་པར་རྗེས་སུ་མི་མཐོང་བ་དེ་ལྟར་སློབ། ཅེས་དང༌། ཤིན་ཏུ་རྣམ་པར་དག་པའི་ཕྱིར་བདག་མི་དམིགས་ཤིང་མི་མཐོང་ངོ༌། །ཞེས་དང༌། ཤཱ་རིའི་བུ་ཤིན་ཏུ་རྣམ་པར་དག་པ་ནི་སྐྱེ་བ་མེད་པ་མ་བྱུང་2

མངོན་པར་འདུ་བྱེད་པ་མེད་པའོ།3

།ཞེས་སོ།།
གཉིས་པ་ནི། གཉེན་པོའ་རྟེན་ཅན་གཟུང་བར་རྣམ་པར་རྟོག་པ་ཆོས་ཅན། དགུ་ཡོད་དེ། ིརྣམ་བྱང་གི་ཤེས་བྱ་ལ་དམིགས་པ་ལྔ་དང༌། སྤྱོད་པ་ལ་དམིགས་པ་གཅིག་དང༌། ངོ་བོ་ལ་དམིགས་པ་གསུམ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། རྟགས་དང་པོ་གྲུབ་སྟེ། རྣམ་བྱང་གི་ཕུང་པོ་དང་བདག་རྐྱེན་སྐྱེ་མཆེད་ཀྱིས་བསྡུས་པ་སྐྱེ་བའི་སྒོ་དང་ཉེར་ལེན་ཁམས་ཀྱིས་བསྡུས་པ་རིགས་དང་རྣམ་བྱང་གི་སྐྱེ་བ་རྟེན་འབྲེལ་ལུགས་ལྡོག །ཤེས་བྱ་ཇི་སྙེད་པས་བསྡུས་པ་བཞི་དང༌། ཇི་ལྟ་བ་སྟོང་པ་ཉིད་ལ་དམིགས་ནས་སྔར་ལྟར་ཞེན་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། མདོ་ནི་དེ་ཐབས་མི་མཁས་པས་གཟུགས་ལ་རྟོག་ཅིང་

1 བཀའ་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༢༦ ཤོག ༦༤༣ ཕྲེང་། ༡༥
2 ཞོལ། ཤོག ༩༩ ན ༤། གཙང་། ༡༠༠ ན ༥ མ་བྱུང་བ་མངོན་པར་
3 བཀའ་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༢༦ ཤོག ༣༤༦ ཕྲེང་། ༡༥

ཐོབ་བྱ་རྣམ་མཁྱེན་བཤད་པ། 141

མངོན་པར་ཞེན་པ་ཡིན། ཞེས་དང༌། མིག་ལ་རྟོག་ཅིང་མངོན་པར་ཞེན་པ་ཡིན། ཞེས་དང༌། མིག་དང་གཟུགས་དང་མིག་གི་རྣམ་པར་ཤེས་པའི་ཁམས་ལ་རྟོག་ཅིང་ཞེན་པ་ཡིན། ཞེས་དང༌། མ་རིག་པ་ལ་རྟོག་ཅིང་མངོན་པར་ཞེན་པ་ཡིན། ཞེས་དང༌། དེ་ནང་སྟོང་པ་ཉིད་ནས་དངོས་པོ་མེད་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་བར་ལ་རྟོག་ཅིང་མངོན་པར་ཞེན་པ་ཡིན།1

ཞེས་སོ། །རྟགས་བར་པ་གྲུབ་སྟེ།
སྤྱོད་པ་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པའི་དོན་ལ་དམིགས་ནས་དེ་ལྟར་ཞེན་པའི་ཕྱིར། མདོ་ནི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་དྲུག་ལ་རྟོག་ཅིང་ཞེན་པ་ཡིན། ཞེས་སོ། །རྟགས་ཕྱི་མ་གྲུབ་སྟེ། རྣམ་བྱང་གི་ངོ་བོ་མཐོང་བ་དང་སྒོམ་པ་དང་མི་སློབ་པའི་ལམ་ལ་དམིགས་ནས་ལོངས་སྤྱད་བྱར་བདེན་པར་མངོན་པར་ཞེན་པའི་ཕྱིར། མདོ་ནི་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་ཕྱོགས་ཀྱི་ཆོས་སུམ་ཅུ་རྩ་བདུན་ལ་རྟོག་ཅིང་ཞེན་པ་ཡིན། ཞེས་དང༌། དེ་བསམ་གཏན་བཞི་དང་མངོན་པར་ཤེས་པ་དང༌། ཚད་མེད་པ་དང༌། གཟུགས་མེད་པའི་སྙོམས་པར་འཇུག་པ་ལ་རྟོག་ཅིང་མངོན་པར་ཞེན། ཞེས་དང༌། དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྟོབས་བཅུ་དང་རྣམ་མཁྱེན་གྱི་བར་ལ་རྟོག་ཅིང་མངོན་པར་ཞེན།2

ཞེས་སོ།།
གཉིས་པ་ལ། རྫས་འཛིན་རྟོག་པ་དང༌། བཏགས་འཛིན་རྟོག་པའོ། །དང་པོ་ནི། གང་
ཟག་རྫས་སུ་ཡོད་པའི་རྟེན་ཅན་གྱི་འཛིན་པ་ལ་ལོངས་སྤྱོད་བྱེད་དུ་བདེན་པར་ཞེན་པའི་འཛིན་པར་རྣམ་པར་རྟོག་པ་ཆོས་ཅན། དགུ་ཡོད་དེ། དམིགས་པ་རྫས་འཛིན་དེའི་ཞེན་ཡུལ་གཅིག་དང༌། ཞེན་ཡུལ་གྱི་སྒོ་ནས་ཕྱེ་བ་བརྒྱད་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་གྲུབ་སྟེ། བདག་རང་དབང་ཅན་དུ་འཛིན་པ་ལ་དམིགས་ནས་ལོངས་སྤྱོད་བྱེད་དུ་བདེན་པར་ཞེན་པའི་ཕྱིར། རང་དབང་ཅན་ནི། དམིགས་ཡུལ་རྫས་འཛིན་དེའི་འཛིན་སྟངས་ཡིན་གྱི། ཤེས་སྒྲིབ་རྟོག་པའི་འཛིན་སྟངས་མ་ཡིན་ཏེ། ཉོན་སྒྲིབ་ཏུ་ཐལ་བའི་ཕྱིར་རོ། །མདོ་ནི། ཤཱ་བུ་བདག་ཉེ་བར་མི་དམིགས་དེ་བཞིན་དུ་སེམས་ཅན་དང་སྲོག་དང༌།3

ཞེས་སོ། །རྟགས་ཕྱི་མ་གྲུབ་ཏེ། དམིགས་པ་རྫས་འཛིན་སྤྱིའི་དབང་དུ་བྱས་
པ་གསུམ་དང༌། བྱེ་བྲག་གི་དབང་དུ་བྱས་པའི་སྒོ་ནས་དབྱེ་བ་ལྔ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་གྲུབ་

1 བཀའ་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༢༦ ཤོག ༣༤༣ ཕྲེང་། ༡༡
2 བཀའ་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༢༦ ཤོག ༣༤༥ ཕྲེང་། ༡༢
3 བཀའ་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༢༦ ཤོག ༣༤༡ ཕྲེང་། ༡༤༡༠

142 སྐབས་དང་པོའ་བཤད་པ། ིསྟེ། རང་དབང་ཅན་གྱི་བདག་གཅིག་པུ་དང༌། རྒྱུ་དང༌། ལྟ་བ་པོ་དང་། ཤེས་པ་པོ་ལ་སོགས་པའི་བདག་ཏུ་འཛིན་པ་ལ་དམིགས་ནས་ལོངས་སྤྱོད་པ་པོར་བདེན་པར་ཞེན་པ་སྟེ། རིམ་པ་བཞིན་དུ། ཕུང་པོ་དང་། སྐྱེ་མཆེད་དང༌། ཁམས་ལ་རང་དབང་ཅན་གྱི་བདག་ཏུ་འཛིན་པ་དམིགས་པར་བྱས་པ་གསུམ་མོ། །མདོ་ནི་རིམ་པ་བཞིན་དུ། ཤཱ་བུ་གཟུགས་ཉེ་བར་མི་དམིགས་ཞེས་པ་ནས་རྣམ་ཤེས་ཀྱི་བར་དུ་ཉེ་བར་མི་དམིགས། ཞེས་དང༌། མིག་མི་དམིགས་དེ་བཞིན་དུ་ཡིད་ཀྱི་བར་དང་། ཞེས་དང༌། མིག་དང་གཟུགས་ལ་མིག་གི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་མི་དམིགས།1

ཞེས་སོ། །ཕྱི་མ་
གྲུབ་སྟེ། མ་རིག་པ་ལ་སོགས་པའི་ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་པ་ལ་རང་དབང་བའི་བདག་ཏུ་འཛིན་པ་དང༌། འཇིག་རྟེན་པའི་འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བ་དང་མཐོང་བ་དང་སྒོམ་པ་དང་དོན་བྱས་པའི་རྟེན་སྟོབས་སོགས་ལ་རང་དབང་བའི་བདག་ཏུ་འཛིན་པ་དམིགས་པར་བྱས་ནས་ལོངས་སྤྱོད་བྱེད་དུ་བདེན་པར་ཞེན་པའི་ཕྱིར་རོ། །མདོ་ནི་རིམ་པ་བཞིན་དུ་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྱུང་བ་མི་དམིགས། ཞེས་དང༌། བསམ་གཏན་དང་པོ་མི་དམིགས། གཟུགས་མེད་པའི་སྙོམས་པར་འཇུག་པའི་བར་དུ་མི་དམིགས་སོ། །ཞེས་དང༌། འཕགས་པའི་བདེན་པ་རྣམས་མི་དམིགས་སོ། །ཞེས་དང༌། རྣམ་ཐར་བརྒྱད་དང་མཐར་གནས་ཀྱི་སྙོམས་འཇུག་དགུ་མི་དམིགས་སོ། །ཞེས་དང༌། སྟོབས་བཅུ་མི་དམིགས་རྣམ་མཁྱེན་ཉིད་ཀྱི་བར་དུ་མི་དམིགས་སོ།།ཞེས་སོ།།
གཉིས་པ་ནི། སྐྱེས་བུ་བཏགས་པར་ཡོད་པའི་རྟེན་ཅན་གྱི་འཛིན་པ་ལ་དམིགས་ནས་
ལོངས་སྤྱོད་བྱེད་དུ་བདེན་པར་ཞེན་པའི་འཛིན་པར་རྣམ་པ་རྟོག་པ་ཆོས་ཅན། དགུ་ཡོད་དེ། དམིགས་པ་འཛིན་པ་དེའི་ཡུལ་སྤྱིའི་སྒོ་ནས་དབྱེ་བ་གསུམ་དང༌། བྱེ་བྲག་གི་སྒོ་ནས་དབྱེ་བ་དྲུག་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་གྲུབ་སྟེ། ཕུང་པོ་དང་སྐྱེ་མཆེད་དང་ཁམས་རྣམས་སྐྱེས་བུར་འཛིན་པ་ལ་དམིགས་པ་དང༌། མདོ་ནི་རིམ་པ་བཞིན་དུ་རབ་འབྱོར་དེ་ཇི་སྙམ་དུ་སེམས་གཟུགས་ཀྱང་གཞན་ལ་སྒྱུ་མ་ཡང་གཞན་ཞིག་ཡིན་སྙམ་མམ། ཞེས་དང༌། མིག་ཀྱང་གཞན་ལ་སྒྱུ་མ་ཡང་གཞན་ཞིག་ཡིན་སྙམ་མམ། ཞེས་དང༌། མིག་དང་གཟུགས་དང་མིག་གི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ཡང་གཞན་ལ་སྒྱུ་

1 བཀའ་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༢༦ ཤོག ༣༤༡ ཕྲེང་། ༣

ཐོབ་བྱ་རྣམ་མཁྱེན་བཤད་པ། 143

མ་ཡང་གཞན་ཞིག་ཡིན་སྙམ་མམ།1

ཞེས་སོ། །ཕྱི་མ་གྲུབ་སྟེ། མ་རིག་པ་ལ་སོགས་པའི་རྟེན་
ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྱུང་བ་དང་རྣམ་པར་བྱང་བ་བྱང་ཕྱོགས་སོ་བདུན་དང༌། མཐོང་བ་དང་སྒོམ་པ་དང༌ཁྱད་པར་གྱི་ལམ་དང་མི་སློབ་པའི་ལམ་ལ་སྐྱེས་བུར་འཛིན་པ་ལ་དམིགས་ནས། ལོངས་སྤྱོད་དུ་བདེན་པར་མངོན་པར་ཞེན་པའི་ཕྱིར། མདོ་ནི་རིམ་པ་བཞིན། སྒྱུ་མ་ཡང་གཞན་ལ་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྱུང་བ་ཡང་གཞན་ཞིག་ཡིན་སྙམ་མམ། ཞེས་དང༌། བྱང་ཆུབ་ཀྱི་ཕྱོགས་ཀྱི་ཆོས་རྣམས་ཀྱི་བར་ཡང་གཞན་ལ་སྒྱུ་མ་ཡང་གཞན་ཞིག་ཡིན་སྙམ་མམ། ཞེས་དང། སྟོང་པ་ཉིད་དང་མཚན་མ་མེད་པ་དང་སྨོན་པ་མེད་པ་ཡང་གཞན་ལ་སྒྱུ་མ་ཡང་གཞན་ཞིག་ཡིན་སྙམ་མམ། ཞེས་དང། སྒྱུ་མ་ཡང་གཞན་ལ་བསམ་གཏན་དང་གཟུགས་མེད་པའི་སྙོམས་འཇུག་ཡང་གཞན་ནམ། ཞེས་དང༌། སྒྱུ་མ་ཡང་གཞན་ལ་སྟོང་པ་ཉིད་ཐམས་ཅད་ཀྱང་གཞན་ཡིན་ནམ། ཞེས་དང༌། དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྟོབས་བཅུ་དང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཆོས་མ་འདྲེས་པ་བཅོ་བརྒྱད་ཀྱི་བར་ཡང་གཞན་ལ་སྒྱུ་མ་ཡང་གཞན་ཞིག་ཡིན་སྙམ་མམ།2

ཞེས་སོ། །གསུམ་པ་དོན་བསྡུ་བ་ནི། དེ་ལྟ་བུའི་རྣམ་པར་
རྟོག་པ་བཞི་དང༌། ངེས་པར་འབྱེད་པའི་ཆ་དང་མཐུན་པ་བཞི་པོ་གྲངས་བཞིན་དུ་ནུས་པ་འཇོམས་པར་བྱེད་པའི་སྤང་གཉེན་དུ་ལྡན་པ་ཡིན་ནོ།།
གསུམ་པ་ཡོངས་འཛིན་བཤད་པ་ལ་གསུམ། གོ་རིམས་གཞན་གྱི་དགོས་པ་བསྟན་པས་
མཚམས་སྦྱར་བ་དང༌། རྩ་བ་དང༌། འགྲེལ་པའོ། །དང་པོ་ནི། རྒྱས་བཤད་དུ་ཡོངས་འཛིན་ཕྱིས་འཆད་པ་མི་རིགས་ཏེ། མདོར་བསྟན་གྱི་གོ་རིམས་དང་མི་མཐུན་པའི་ཕྱིར་རོ་ཞེ་ན། མདོར་བསྟན་དུ་ཡོངས་སུ་འཛིན་པ་རྟོག་པའི་སྔར་གསུངས་པ་དགོས་པ་ཡོད་དེ། ཚིགས་སུ་བཅད་པ་སྦྱར་སླ་བ་དང་མཐུན་པར་བསྟན་པའི་ཕྱིར། མདོར་བསྟན་དུ། སྔར་གསུངས་ན་ཡང་རྒྱས་བཤད་དུ་ཡང་རྟོག་པའི་འཇུག་ཐོགས་སུ་བར་སྐབས་ཀྱི་ཚིགས་སུ་བཅད་པས་གསུངས་པ་དགོས་པ་ཡོད་དེ། རྗེས་སུ་གསུངས་པ་དེའི་སྟོབས་ཀྱིས་ཇི་སྐད་བཤད་པ་བཞི་ག་ཁྱད་པར་དུ་འགྱུར་རོ་ཞེས་བསྟན་པའི་ཆེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི། བྱང་སེམས་སྦྱོར་ལམ་པའི་རྒྱུད་ཀྱི་རྣམ་མཁྱེན་ཡིད་བྱེད་དང་

1 བཀའ་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༢༦ ཤོག ༣༤༨ ཕྲེང་། ༡༢
2 བཀའ་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༢༦ ཤོག ༣༤༨ ཕྲེང་། ༡༠ མིན་ནམ་སྙམ།

144 སྐབས་དང་པོའ་བཤད་པ། ིམི་འབྲལ་ཞིང༌། སྟོང་ཉིད་ཟབ་མོའ་དོན་ལ་སེམས་མི་འགོང་ཞིང་མི་སྐྲག་པ་ཉིད་ལ་སོགས་པའི་ ིཐབས་ལ་མཁས་པ་དང༌། དེའི་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ཉན་རང་གི་ཡིད་བྱེད་དང༌། བདེན་ཞེན་ཅི་རིགས་བོར་བའི་ཡེ་ཤེས་ཆོས་ཅན། རྣམ་པ་ཀུན་ཏུ་བྱང་སེམས་སྦྱོར་ལམ་པའི་ནང་གི་ཡོངས་འཛིན་ཡིན་ཏེ། སྲིད་ཞིའི་མཐའ་འགོག་བྱེད་ཀྱི་དེའི་མངོན་རྟོགས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མདོ་ནི་བྱང་ཆེན་ཤེར་ཕྱིན་ལ་སྤྱོད་པའི་ཚེ་རྣམ་མཁྱེན་དང་ལྡན་པའི་སེམས་ཀྱིས་གཟུགས་མི་རྟག་ཅེས་བྱ་བར་སོ་སོར་རྟོག་ཀྱང་དེ་མི་དམིགས་སོ།1

།ཞེས་དང༌། རབ་འབྱོར་བྱང་ཆེན་ཤེར་ཕྱིན་ལ་སྤྱོད་པའི་ཚེ་རྣམ་མཁྱེན་དང་ལྡན་པའི་ཡིད་བྱེད་དང་བྲལ་བས་ཤེར་ཕྱིན་སྒོམ་ཞིང་དམིགས་ཏེ།2

ཞེས་སོ།།
དེ་ལ་ཆོས་ཐམས་ཅད་དོན་དམ་པར་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་སོགས་སྟོན་པར་བྱེད་ཅིང་དགེ་
བཤེས་དེའི་མི་མཐུན་ཕྱོགས་བདུད་དང༌། སྡིག་གྲོགས་སོགས་བོར་བའི་ལམ་སྟོན་པའི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་མཆོག་གི་སྤྲུལ་པའི་སྐུ་དེ་ཆོས་ཅན། དེའི་ཕྱིའི་ཡོངས་སུ་འཛིན་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལ་ཐབས་ཤེས་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པ་འདོམས་པར་བྱེད་པའི་དེའི་བདག་རྐྱེན་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རབ་འབྱོར་གཞན་ཡང་བྱང་ཆེན་གྱི་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་ནི། གང་དེ་ལ་གཟུགས་མི་རྟག་ཅེས་བྱ་བར་མི་དམིགས་པའི་ཚུལ་གྱིས་ཆོས་སྟོན་ཅིང་དགེ་བའི་རྩ་བ་དེ་ཐམས་ཅད་ཀྱང་རྣམ་མཁྱེན་ཉིད་མ་གཏོགས་པར་ཉན་རང་གི་སར་བསྔོར་མི་འཇུག །ཅེས་དང༌། བྱང་ཆེན་གྱི་སྡིག་པའི་གྲོགས་པོ་ནི་ཤེར་ཕྱིན་དང་འབྲལ་བར་བྱེད་པ་དང༌།3

ཞེས་སོ།།
གསུམ་པ་ནི། རྒྱལ་པོའ་བཙུན་མོ་སྡུག་པ་ཤི་བ་བརྡ་སྤྲོད་པའི་ཚུལ་དུ་ཟབ་མོའི་དོན་ལ་ ིསེམས་མི་འགོང་ཞིང་མི་སྐྲག་པ་ལ་སོགས་པའི་ལམ་རིམ་ཅན་དུ་བཀྲི་བའི་ཐབས་མཁས་པས་གདུལ་བྱའི་བསམ་པ་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་དངོས་པོ་མཐའ་དག་གང་ཟག་དང་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་པ་ལ་སོགས་པ་སྟོན་པར་བྱེད་པ་དང༌། སེམས་བསྐྱེད་དང༌། སྤྱོད་པ་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་དྲུག་སྟོན་ཅིང༌། ཐེག་པ་ཆེན་པོའ་གཞུང་ལམ་སྤོང་དུ་འཇུག་པ་སྡིག་གྲོགས་སུ་སྟོན་པ་དང༌། ཕྱིན་དྲུག་གི་མི་མཐུན་ ི

1 བཀའ་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༢༦ ཤོག ༣༥༦ ཕྲེང་། ༢༡
2 བཀའ་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༢༦ ཤོག ༣༧༩ ཕྲེང་། ༡༦
3 བཀའ་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༢༦ ཤོག ༣༦༦ ཕྲེང་། ༨ མིན་ནམ་སྙམ།

ཐོབ་བྱ་རྣམ་མཁྱེན་བཤད་པ། 145

པའི་ཕྱོགས་ཀྱི་ཆོས་སེར་སྣ་ལ་སོགས་པ་དང་མི་ལྡན་པར་སྟོན་པའི་སྤྲུལ་པའི་སྐུ་ནི་བྱང་སེམས་སྦྱོར་ལམ་པའི་ཡོངས་སུ་འཛིན་པ་ཡིན་ནོ། །དེ་ལ་ཐེག་པ་ཆེན་པོའ་ལམ་རྫོགས་པར་སྟོན་པའི་དགེ་ ིབཤེས་ཡིན་པས་སོ།།
གསུམ་པ་གདམས་དོན་ཇི་ལྟར་སྒྲུབ་པའི་སྒྲུབ་པ་བཤད་པ་ལ་བཞི། སྒྲུབ་པའི་རྟེན་དང༌།
དམིགས་པ་དང༌། ཆེད་དུ་བྱ་བ་དང༌། སྒྲུབ་པའི་ངོ་བོའོ། །དང་པོ་ལ། སྤྱིའི་དོན་དང༌། ཡན་ལག་གི་དོན་ནོ། །དང་པོ་ལ། ངོ་བོ་དང། དབྱེ་བ་དང༌། རྩོད་པ་སྤང་བ་དང༌། རིགས་ནས་ཇི་ལྟར་འཁྲིད་པའི་ཚུལ་ལོ། །དང་པོ་ལ། སེམས་ཙམ་པའི་ལུགས་བཀོད་ནས་འཐད་མི་འཐད་དཔྱད་པ་དང༌། རང་གི་ལུགས་སོ། །དང་པོ་ནི། སེམས་ཙམ་པ་ལྟར་ན་མདོ་ལས། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་ཀྱི་རིགས་དེ་ནི་ཐོག་མ་མེད་པ་ནས་བརྒྱུད་དེ་འོངས་པ་ཆོས་ཉིད་ཀྱིས་ཐོབ་པ་སྐྱེ་མཆེད་དྲུག་གི་ཁྱད་པར་གང་ཡིན་པ་སྟེ། ཞེས་པའི་དོན་དུ་མཛད་ནས། ཀུན་གཞི་མ་བཞག་ན་ནང་སྐྱེ་མཆེད་དྲུག་གི་སྟེང་ན་ཡོད་པའི་ཟག་པ་མེད་པའི་ས་བོན་རྐྱེན་དང་ཕྲད་ན། ཐེག་པ་གསུམ་གང་རུང་གི་རྟོགས་པ་སྐྱེ་རུང་གི་ནུས་པ་ཉིད་ཡིན་ལ། ཀུན་གཞི་བཞག་ན་ཀུན་གཞི་ལ་ཡོད་པའི་ཟག་མེད་ཀྱི་ས་བོན་དེ་ཉིད་རྐྱེན་གྱིས་གསོས་མ་བཏབ་ན། རང་བཞིན་དུ་གནས་པའི་རིགས་ཞེས་བྱ་ལ། དེ་ཐོས་པའི་རྐྱེན་གྱིས་གསོས་ཏེ་ཁྱད་པར་དུ་གྱུར་པ་ནི། རྒྱས་འགྱུར་གྱི་རིགས་ཞེས་བྱའོ།།
དེ་ཉིད་ཟབ་པ་དང་རྒྱ་ཆེ་བའི་ཆོས་ཐོས་པའི་རྐྱེན་གྱིས་གསོ་བར་བྱ་བ་ཐེག་ཆེན་གྱི་
རིགས་དང༌། ཉན་ཐོས་ཀྱི་ཆོས་ཐོས་པའི་རྐྱེན་ཙམ་གྱིས་གསོ་བར་བྱ་བ་ཉན་ཐོས་ཀྱི་རིགས་དང༌། གཟུང་བ་རང་བཞིན་མེད་པའི་ཆོས་མན་ཆད་ཙམ་ཐོས་པས་གསོ་བར་བྱ་བ་རང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་རིགས་དང༌། ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་ཐེག་པ་སོ་སོའ་རྟོགས་པའི་རྒྱུར་ངེས་པ་ངེས་པའི་རིགས་དང༌། རྐྱེན་ ིགྱིས་ཐེག་པ་གང་རུང་གི་རྒྱུར་བསྒྱུར་དུ་རུང་བ་མ་ངེས་པའི་རིགས་དང༌། ཐོས་པའི་རྐྱེན་གྱིས་གསོར་མི་རུང་བ་རིགས་ཆད་པ་ཞེས་བྱ་བའོ།།
དེ་ལ་སློབ་དཔོན་འཕགས་པས་དེ་འདྲའི་ཟག་པ་མེད་པའི་ས་བོན་དེ། རང་བཞིན་གནས་
རིགས་མ་ཡིན་པར་ཐལ། དེའི་དོན་མ་ཚང་བའི་ཕྱིར། རྟགས་མ་གྲུབ་སྟེ། འཕགས་པའི་རྟོགས་པ་རྣམས་ཀྱི་རྒྱུ་བྱེད་པའི་དོན་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། འོ་ན་རྐྱེན་གྱིས་ཡང་དག་པར་བླངས་པ་ཡང་རང་བཞིན་

146 སྐབས་དང་པོའ་བཤད་པ། ིགནས་རིགས་སུ་ཐལ་བ་ལྡོག་ཏུ་མེད་དོ། །ཡང་ན་དེ་དག་གི་རིགས་ནི་རང་བཞིན་དུ་གནས་པའི་རིགས་བཏགས་པ་བ་ཡིན་པས་སྐབས་འདིར་ཆོས་ཉིད་ལ་རིགས་སུ་བྱེད་པ་དང༌། དོན་མི་གཅིག་གོ་ཞེས་གསུངས་ལ། དེའི་དོན་ནི་ཐེག་པ་ཆེན་པོ་མདོ་སྡེའི་རྒྱན་ནས། རིགས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་རྣམ་པར་རིག་པ་ཙམ་གྱི་ཚུལ་ལུགས་ཙམ་ཞིག་རྣམ་པར་བཞག་ལ། བསྟན་བཅོས་འདིར་ནི་སེམས་ཅན་རྣམས་ཀྱི་སེམས་ཀྱི་ཆོས་ཉིད་རང་བཞིན་རྣམ་དག་དེ་ཉིད་རིགས་སུ་སྟོན་པ་དབུ་མ་པའི་ལུགས་འཆད་པ་ཡིན་པས། ཟག་པ་མེད་པའི་ས་བོན་འདུས་བྱས་ཀྱིས་བསྡུས་པ་དེ་ལ་རང་བཞིན་དུ་གནས་པའི་རིགས་ཀྱི་དངོས་མིང་གི་ཐ་སྙད་མི་འཐད་ཅིང༌། དེ་འདིར་རིགས་སུ་ཁས་ལེན་ན་ཡང་ཡང་དག་པར་བླངས་པ་ལས་བྱུང་བའི་རིགས་ཡིན་པས་རང་བཞིན་དུ་གནས་པའི་རིགས་ཀྱི་ཐ་སྙད་འདོགས་ན་བཏགས་མིང་གི་ཐ་སྙད་དུ་ཤེས་པར་བྱའོ།།
གཉིས་པ་ནི། དབུ་མ་པ་རང་གི་ལུགས་ལ་རང་བཞིན་དུ་གནས་པའི་རིགས་དང༌།
རྐྱེན་གྱིས་ཡང་དག་པར་བླངས་པ་ལས་བྱུང་བའི་རིགས་སོ། །དང་པོ་ནི། ཆོས་ཀྱི་སྐུར་གནས་འགྱུར་རུང་སྟེ། དེ་ཡང་སེམས་ཅན་རྣམས་ཀྱི་སེམས་བདེན་པས་སྟོང་པའི་ཆོས་ཉིད་དེ་ཉིད་ཡིན་ནོ། །གནས་གྱུར་པའི་ཆོས་སྐུ་ཡང་དྲི་མ་མཐའ་དག་གིས་དབེན་པའི་རང་བཞིན་རྣམ་དག་དེ་ཉིད་ཡིན་ལ། སེམས་ཅན་གྱི་རང་བཞིན་རྣམ་དག་གནས་གྱུར་ནས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་མཉམ་གཞག་ཏུ་འགྱུར་བར་སྟོན་པ་ནི་མ་ཡིན་ནོ། །སེམས་ཅན་རྣམས་ཀྱི་སེམས་ཀྱི་སྟེང་ན་དྲི་མ་འབྲལ་རུང་དང༌། འཕགས་པའི་རྟོགས་པ་སྐྱེ་རུང་གི་ནུས་པ་ཡོད་པར་རིགས་པས་གྲུབ་ལ། དེ་ཉིད་ཐོས་པའི་རྐྱེན་གྱིས་བཞག་ཅིང༌། ཐོས་པའི་རྐྱེན་གྱིས་གསོ་བར་བྱ་བ་ཡིན་པས། ཡང་དག་པར་བླངས་པ་ལས་བྱུང་བའི་རིགས་ཞེས་བྱ་བ་གནས་གྱུར་མཐར་ཕྱིན་པ་ན། གཟུགས་ཀྱི་སྐུར་འགྱུར་རུང་དེ་ཉིད་ཡིན་ལ། དེ་ནི་སེམས་ཙམ་པ་རྣམས་ཀྱིས་རང་བཞིན་གནས་རིགས་སུ་བཞག་ལ། སློབ་དཔོན་འཕགས་པས་རང་བཞིན་དུ་གནས་པའི་རིགས་བཏགས་པ་བ་དང༌། རྒྱས་འགྱུར་གྱི་རིགས་མཚན་ཉིད་པར་བཞེད་པ་ཡིན་ནོ། །སྔར་བཤད་པའི་རང་བཞིན་གནས་རིགས་དེ་ཉིད་ཐེག་པ་སོ་སོའ་རྟོགས་པའི་ ིརྟེན་བྱེད་པ་དང༌། ཐེག་པ་གང་གི་ཡང་རྟོགས་པའི་རྟེན་དུ་བསྒྱུར་དུ་རུང་བས་གནས་སྐབས་རིགས་གསུམ་དང་། མ་ངེས་པའི་རིགས་སུ་ཐ་སྙད་བྱེད་པ་ཡིན་གྱི། གཏན་ནས་རིགས་ཆད་པ་ནི་མི་

ཐོབ་བྱ་རྣམ་མཁྱེན་བཤད་པ། 147

འདོད་དེ། ཐེག་པ་ཆེན་པོ་རྒྱུད་བླ་མའི་འགྲེལ་པར་མདོ་དྲངས་ནས་རིགས་ཆད་བཤད་པ་དགོངས་པ་ཅན་དུ་སྒྲུབ་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་ཡང་དེ་ཉིད་ལས། འདི་སྐད་དུ་ལོག་སྲེད་ཅན་གཏན་ཡོངས་སུ་མྱ་ངན་ལས་མི་འདའ་བའི་ཆོས་ཅན་1

ཞེས་གསུངས་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་ཐེག་པ་ཆེན་པོའ་ཆོས་ལ་ ིསྡང་བ་ལོག་སྲེད་ཅན་ཉིད་ཀྱི་རྒྱུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཐེག་པ་ཆེན་པོའ་ཆོས་ལ་སྡང་བ་ལྡོག་པའི་དོན་ ིདུ་དུས་གཞན་ལ་དགོངས་ནས་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། །རང་བཞིན་གྱིས་རྣམ་པར་དག་པའི་རིགས་ཡོད་པའི་ཕྱིར། འགའ་ཡང་གཏན་རྣམ་པར་དག་པར་མི་འགྱུར་བར་ནི་འོས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། གང་གི་ཕྱིར་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་ཁྱད་པར་མེད་པར་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ལ་རྣམ་པར་དག་པར་རུང་བ་ཉིད་ཡོད་པ་ལ་དགོངས་ནས། ཐོག་མེད་གྱུར་ཀྱང་ཐ་མ་དང་ལྡན་པ། །རང་བཞིན་གྱིས་དག་རྟག་པའི་ཆོས་ཅན་ནི། །ཐོག་མེད་སྦུབས་ཀྱིས་ཕྱི་བསྒྲིབས་མི་མཐོང་སྟེ། །ཅི་ལྟར་གསེར་གྱི་གཟུགས་ནི་བསྒྲིབས་པ་བཞིན།2

།ཞེས་གསུངས་སོ། །ཞེས་པའི་དོན་ནི། རིགས་ཆད་བཤད་པའི་དགོངས་
གཞི་དང༌། དགོས་པ་དང༌། སྒྲ་ཇི་བཞིན་པ་ལ་གནོད་བྱེད་དོ། །དང་པོ་ནི། དུས་ཡུན་རིང་པོ་བསྐལ་པ་གྲངས་ལས་འདས་པའི་བར་དུ་ཐར་པའི་ལམ་རྒྱུད་ལ་མི་སྐྱེ་བ་ལ་དགོངས་ལ། གཉིས་པ་ནི། ཐེག་པ་ཆེན་པོའ་ཆོས་ལ་སྡང་བ་ལོག་སྲེད་ཅན་དུས་རིང་པོར་བྱང་ཆུབ་མི་ཐོབ་པའི་རྒྱུ་ཡིན་པས། ིཐེག་པ་ཆེན་པོའ་ཆོས་ལ་སྡང་བ་ལྡོག་པའི་དོན་དུ་གསུངས་ལ། ིགསུམ་པ་ནི། སེམས་ཅན་འགའ་ཡང་དྲི་མ་རྣམ་པར་དག་པར་མི་འགྱུར་བ་རིགས་པ་མ་
ཡིན་ཏེ། སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ལ་རང་བཞིན་གྱིས་རྣམ་པར་དག་པའི་རིགས་ཡོད་པའི་ཕྱིར་དང་། སངས་རྒྱས་ཀྱི་འཕྲིན་ལས་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ལ་འཇུག་པའི་ཕྱིར་ཏེ། མངོན་མཐོའ་གོ་འཕང་ ིཐོབ་པའི་སྐལ་བ་ཅན་དུ་སྐྱེས་པ་ཡང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་འཕྲིན་ལས་ཡིན་ལ། མངོན་མཐོ་ལན་ཅིག་ཀྱང་ཐོབ་མ་མྱོང་བའི་སེམས་ཅན་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར་རོ། །དྲི་མ་རྣམ་པར་དག་པར་འགྱུར་བ་ཡང་སེམས་ཅན་འགའ་ཞིག་གི་རྒྱུད་ཀྱི་དྲི་མ་རྟག་པའི་ཕྱིར་རམ། མི་རྟག་ཀྱང་དེ་འཇོམས་པའི་ཐབས་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར་རམ། སྲིད་ཀྱང་ཐབས་དེ་ཤེས་པ་སུ་ཡང་མེད་པའི་ཕྱིར་རམ། ཡོད་ཀྱང་སེམས་

1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༧༠ ཤོག ༡༠༣༤ ཕྲེང་། ༣
2 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༧༠ ཤོག ༡༠༣༤ ཕྲེང་། ༡༠ རྒྱུད་བླ་ཐོགས་འབྲེལ་དུ་དྲངས།

148 སྐབས་དང་པོའ་བཤད་པ། ིཅན་ཁ་ཅིག་དེ་ལ་དོན་གཉེར་སྐྱེ་མི་སྲིད་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་རམ། དེ་ཡོད་ཀྱང་བརྩེ་བས་དེ་རྗེས་སུ་འཛིན་པར་བྱེད་པའི་གང་ཟག་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར་རམ། སེམས་ཅན་དམན་པ་ཁ་ཅིག་ལ་སྡུག་བསྔལ་གྱིས་ཡིད་འབྱུང་བ་སྐྱེ་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར་རམ། དེ་སྐྱེས་ཀྱང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཐུགས་རྗེའི་ཡུལ་དུ་འགྱུར་མི་འགྱུར་སོགས་ཀྱི་མཐའ་གཞན་འགོག་པའི་རིགས་པ་ལས་ནི། དྲི་མ་སྤང་དུ་མི་རུང་བ་དང༌། གཉེན་པོ་སྐྱེད་མི་རུང་བའི་སེམས་ཅན་མེད་པར་ཤེས་པར་བྱའོ། །སེམས་ཅན་རྣམས་ཀྱི་སྒྲིབ་པ་སྤང་རུང་དང༌། འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་པའི་ལམ་སྐྱེ་རུང་གི་ནུས་པ་རྒྱས་འགྱུར་གྱི་རིགས་ཞེས་ཐ་སྙད་གདགས་པ་དེ་ཉིད་ལ་ཡང་རིགས་གསུམ་དང༌། མ་ངེས་པའི་རིགས་ལ་སོགས་པའི་དབྱེ་བ་ཡོད་ལ། དེ་ཡང་གནས་སྐབས་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་ཀྱི། མཐར་ཐུག་ལ་ལྟོས་ནས་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་སངས་རྒྱས་ཀྱི་རིགས་ཅན་དུ་ཤེས་པར་བྱའོ། །རྒྱུད་བླ་མའི་འགྲེལ་པས་སེམས་ཙམ་པའི་ལུགས་ཙམ་ཞིག་བསྟན་པར་འཆད་པ་ནི་རྣམ་པར་མི་འཚམ་སྟེ། དེའི་རྣམ་བཤད་དུ་རྒྱས་པར་བཤད་ཟིན་ཏོ།།
འགྲེལ་པ་དེར་ཆོས་མངོན་པའི་མདོ་ལས་འབྱུང་བ། ཐོག་མ་མེད་པའི་དུས་ཀྱི་
དབྱིངས། །ཆོས་རྣམས་ཀུན་གྱི་གནས་ཡིན་ཏེ། །དེ་ཡོད་པས་ན་འགྲོ་ཀུན་དང༌། །མྱ་ངན་འདས་པའང་ཐོབ་པར་འགྱུར།1

།ཞེས་པ་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ལ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་རིགས་ཡོད་པའི་ཤེས་
བྱེད་དུ་མཛད་ལ། སློབ་དཔོན་ཐོགས་མེད་ཀྱིས་སེམས་ཙམ་པའི་ལུགས་འགྲེལ་པའི་གཞུང་གཞན་དུ། ཚོགས་དྲུག་ལས་ངོ་བོ་ཐ་དད་པའི་ཀུན་གཞི་ཡོད་པའི་ཤེས་བྱེད་དུ་མཛད་པས་རང་བཞིན་དུ་གནས་པའི་རིགས་སྟོན་པའི་ཤེས་བྱེད་ཡིན་ན། ཅིག་ཤོས་ཀྱི་ཤེས་བྱེད་དུ་བཞག་ཏུ་མི་རུང་བའི་ཕྱིར་རོ། །ཁ་ཅིག་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྙིང་པོ་ཅན་དུ་འདོད་ཀྱང་དེའི་རིགས་ཅན་དུ་སེམས་ཙམ་པས་མི་འདོད་དོ། །ཞེས་སྨྲ་བ་ནི། རང་གི་དེ་ཉིད་སྟོན་པ་ལ་ཆས་པ་ཙམ་དུ་ཟད་དོ། །ཤིང་རྟ་ཆེན་པོ་རྣམས་ཀྱི་བཞེད་པའི་གཞུང༌། །མ་འདྲེས་གསལ་བར་འབྱེད་པའི་མཐུ་མེད་ཅིང༌། །མ་བརྟགས་གཟུ་ཟླུམས་རང་དགར་འཇུག་པ་དག །གཞུང་མཆོག་འབྱེད་ལ་བཏང་སྙོམས་བྱས་ན་མཛེས།།
1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༧༠ ཤོག ༡༠༧༥ ཕྲེང་། ༥

ཐོབ་བྱ་རྣམ་མཁྱེན་བཤད་པ། 149

གཉིས་པ་ནི། རིགས་སྤྱིའི་དབྱེ་བ་བཤད་ཟིན་ལ། འདིར་དངོས་སུ་བསྟན་པའི་རིགས་ནི་
གནས་སྐབས་ཀྱི་དབྱེ་བས་བཅུ་གསུམ་དང༌། སྒྲུབ་པའི་རྟེན་ཐ་སྙད་པ་ནི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་ཡིན་ལ། དེ་ལ་ཡང་གནས་སྐབས་ཀྱི་དབྱེ་བས་བཅུ་གསུམ་མོ། །ནང་སྐྱེ་མཆེད་དྲུག་བདེན་པས་སྟོང་པ་དེ་ཉིད་ལ་དམིགས་ནས་བསྒོམས་པས། འཕགས་པའི་རྟོགས་པ་སྐྱེ་བས་རིགས་ཞེས་བྱ་ལ། དེ་ཉིད་ལ་གོམས་པ་གོང་ནས་གོང་དུ་ཁྱད་པར་གྱུར་པ་ན། སྔར་བཤད་པའི་རྒྱས་འགྱུར་གྱི་རིགས་དེ་ཡང་ནུས་པ་གོང་ནས་གོང་དུ་ཁྱད་པར་དུ་འགྱུར་བས་རྒྱས་པ་ལས་གྱུར་པའི་རིགས་ཞེས་བྱའོ།།
གསུམ་པ་ནི། འགྲེལ་ཆེན་དུ། སེམས་བསྐྱེད་པ་དང༌། ཐར་པ་དང༌། ངེས་པར་འབྱེད་པའི་
ཆ་དང་མཐུན་པ་ལ་སོགས་པ་རྣམས་ཀྱི་སྔོན་དུ་འགྲོ་བ་དེ་ཡིན་པས། དང་པོ་ཁོ་ནར་རིགས་བཤད་པར་བྱ་བ་མ་ཡིན་ནམ། ཅིའི་ཕྱིར་འདི་ལྟར་བཤད་ཅེ་ན། དེ་ནི་བདེན་མོད་ཀྱི། དེ་ནི་དོན་གྱི་གོ་རིམས་ཡིན་ལ། འདི་ནི་དང་པོ་འབྲས་བུ་བཤད་ནས། རྒྱུ་ཕྱིས་བསྟན་པ་ཡིན་པས་བཤད་པའི་གོ་རིམས་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཉེས་པ་མེད་དོ་ཞེས་པའི་དོན་ནི། དང་པོར་རིགས་སད་པར་བྱས་ནས། དེའི་རྗེས་སུ་སེམས་བསྐྱེད་པར་བྱེད་པ་ནི་རྒྱུ་འབྲས་དོན་གྱི་རིམ་པ་ཡིན་ལ། སེམས་བསྐྱེད་དང་ཐར་པ་ཆ་མཐུན་སོགས་རྒྱུད་ལ་སྐྱེས་པ་ན་རང་རྒྱུད་ལ་རིགས་ཡོད་པར་རྟོགས་ནུས་པས། འདིར་བཤད་པ་ནི་རིམ་པ་དེའི་སྒོ་ནས་ཡིན་ནོ། །ཉི་ཁྲི་སྣང་བར་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ལ་རང་བཞིན་གནས་རིགས་ཡོད་ན། མཐའ་ཡས་པའི་སངས་རྒྱས་བྱོན་ཡང་རིགས་ལྡན་གྱི་སྲོག་ཆགས་མཐའ་ཡས་པ་ད་དུང་མྱ་ངན་ལས་མ་འདས་པ་ཅི་ཡིན་ཞེ་ན། ཉོན་མོངས་པ་ཤས་ཆེ་བ་དང་། གྲོགས་ངན་པས་ཟིན་པ་དང༌། འཚོ་བའི་ཡོ་བྱད་ལ་སོགས་པས་ཕོངས་པ་དང༌། སེམས་ཅན་གཞན་གྱི་དབང་དུ་གྱུར་པ་རིགས་ཀྱི་ཉེས་དམིགས་བཞི་དང་ལྡན་པས་ཡིན་ནོ། །ཐེག་པ་ཆེན་པོའ་སྦྱོར་ལམ་གྱི་རྟེན་ནས་སྐབས་འདིར་བསྟན་ ིཔ་ནི། རིགས་ཀྱི་ཉེས་དམིགས་བཞི་དང་བྲལ་བ་དང༌། རང་བཞིན་དུ་གནས་པའི་རིགས་ལ་སྒོམ་བྱུང་གི་ཤེས་རབ་ཀྱི་དམིགས་ནས་གོམས་པས་འཕགས་པའི་ཆོས་ཐོབ་པ་བདག་པོར་འགྱུར་བས། སྦྱོར་ལམ་ནས་རྣམ་པར་བཞག་གོ།
བཞི་པ་ནི། ཐོག་མར་གདུལ་བྱ་དེ་མོས་པ་རྟོག་པར་བྱེད་པའི་ཐབས་ནི་ཉན་ཐོས་ཀྱི་ས་ནས་

150 སྐབས་དང་པོའ་བཤད་པ། ིབཤད་པ་ལྟར་ཐེག་པ་ཆེ་ཆུང་གི་སྡེ་སྣོད་རྣམས་ཐོས་པར་བྱས་ནས་དེའི་དོན་ལ་ཁྲིད་པ་ན། དབང་པོའ་རིམ་པ་རྟོགས་པར་འགྱུར་ལ། རིགས་བསག་སྦྱང་གི་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་པ་ཡིན་པས། སྐྱེས་བུ་ ིཆུང་ངུ་འབྲིང་ཆེན་པོ་གསུམ་གྱི་ལམ་གྱི་རིམ་པའི་སྒོ་ནས་ཁྲིད་དེ། ཐེག་པ་ཆེན་པོའ་རྟོགས་པ་སྐྱེ་ ིབའི་ཆེད་དུ་ཚོགས་རྒྱ་ཆེན་པོ་གསོག་ཏུ་འཇུག་པ་དང༌། ལམ་སྐྱེ་བའི་གེགས་ཀྱི་ཉེས་པ་སྒོ་དུ་མ་ནས་ལེགས་པར་སྦྱངས་པ་ན་ཐེག་པ་ཆེན་པོར་སེམས་མ་བསྐྱེད་པའི་སྔ་རོལ་ནས། སྙིང་རྗེ་ཆེན་པོ་བསྒོམ་པ་ལ་དགའ་བ་དང༌། སྦྱིན་པ་རྒྱ་ཆེན་པོ་གཏོང་བ་དང༌། ཚུལ་ཁྲིམས་རྒྱ་ཆེན་པོ་བསྲུང་བ་དང༌། བཟོད་པ་བསྒོམ་པ་ལ་དགའ་བ་སོགས་རྒྱ་ཆེ་བའི་ཆོས་ལ་མོས་པ་བརྟན་པོ་ཐོག་མར་རྙེད་པའི་ཚེ་ཐེག་པ་ཆེན་པོའ་རིགས་ལ་གནས་པ་ཞེས་བྱ་ལ། གང་ཟག་དེ་ཉིད་ལ་སེམས་མ་བསྐྱེད་པའི་བྱང་ ིཆུབ་སེམས་དཔའ་ཞེས་ཀྱང་བཤད་དོ།།
དེ་ནས་སྐྱེས་བུ་ཆུང་ངུ་དང་འབྲིང་གི་བསམ་པ་གཏིང་ཚུགས་པ་སྐྱེས་པ་ཡིན་ན། ཐོག་
མར་གཞན་དོན་དོན་གཉེར་དང༌། བླ་ན་མེད་པའི་བྱང་ཆུབ་དོན་གཉེར་གྱི་བསམ་པ་ལེགས་པར་སྦྱངས་ནས་བརྟན་པ་ན། བྱང་ཆུབ་ཀྱི་མཆོག་ཏུ་སེམས་བསྐྱེད་པར་བྱེད་པ་ཡིན་ལ། དེའི་རྗེས་སུ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་སྤྱོད་པ་མཐའ་ཡས་པ་ལ་སློབ་ནུས་མི་ནུས་བརྟགས་ནས་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་སྡོམ་པ་དང་འགལ་བའི་རྩ་བའི་ལྟུང་བས་མི་གོས་པར་བསྲུང་ནུས་པར་མཐོང་ན་འཇུག་པའི་སྡོམ་པ་འཛིན་པར་བྱེད་པ་ཡིན་ནོ། །སྔར་ཚེ་རབས་དུ་མར་ཉན་ཐོས་དང་རང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ལམ་ལ་ནན་ཏན་བྱས་ཤིང༌། ཐོག་མར་འཁོར་བའི་སྡུག་བསྔལ་ལ་ཤས་མི་བཟོད་པའི་ཡིད་འབྱུང་སྐྱེས་ནས་ཐོག་མར་དེ་ཞི་བ་ལ་དོན་གཉེར་དྲག་པོ་སྐྱེས་ནས། རྒྱ་ཆེན་པོའ་ཆོས་ཉམས་སུ་ལེན་པ་ལ་རེ་ ིཤིག་བཀྲིར་མི་རུང་བར་སྣང་ན་ལམ་དེ་ཉིད་ནས་འཁྲིད་པར་བྱེད་པ་ཡིན་ནོ། །ལམ་གང་ལ་འཇུག་ཀྱང་ཐོག་མར་ལམ་དེ་དང་དེའི་རིགས་སད་པར་བྱེད་པའི་ཐབས་རྣམས་བསྟན་དགོས་པས་ཐོག་མར་རིགས་ནས་འཁྲིད་པའི་ཚུལ་ཤེས་པར་བྱའོ། །དེ་ལ་དགོངས་ནས་སློབ་དཔོན་གྱིས་འགྲེལ་ཆེན་དུ། དེ་ནི་དོན་གྱི་གོ་རིམས་ཡིན་ནོ་1

ཞེས་བཤད་དོ། །སྐྱེས་བུ་ཆུང་ངུ་དང་འབྲིང་གི་ལམ་
གཉིས་ཀྱང་རིགས་སད་པར་བྱེད་པའི་ཐབས་དང༌། རིགས་སད་ནས་ལམ་ལ་རིམ་གྱིས་འཇུག་པ་ 1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༥༡ ཤོག ༡༠༠༤ ཕྲེང་། ༡༦

ཐོབ་བྱ་རྣམ་མཁྱེན་བཤད་པ། 151

གཉིས་ཀའི་ཡན་ལག་ཏུ་ཤེས་པར་བྱའོ།།
གཉིས་པ་ཡན་ལག་གི་དོན་ལ། རིགས་ཀྱི་དབྱེ་བ་དང༌། རྩོད་སྤང་ངོ༌། །དང་པོ་ལ།
མཚམས་སྦྱར་བ་དང༌། རྩ་བ་དང༌། འགྲེལ་པའོ། །དང་པོ་ནི། ཐེག་པ་ཆེན་པོའ་རིགས་སད་པར་ ིབྱས་པ་མེད་ན། སེམས་བསྐྱེད་སོགས་ལ་མི་འཇུག་ཅིང༌། ཞུགས་ཀྱང་མི་བརྟན་པས་རིགས་སད་པ་དགོས་ལ། སྒྲུབ་པ་འབྱུང་རུང་གི་རིགས་དང་ལྡན་པ་ལ་ངེས་པར་འབྱེད་པའི་ཆ་དང་མཐུན་པ་ཇི་སྐད་བཤད་པ་དང༌། འཆད་པར་འགྱུར་བའི་མཐོང་བའི་ལམ་ལ་སོགས་པ་གཞན་ཡང་འབྱུང་བས། སྒྲུབ་པའི་རྟེན་དུ་གྱུར་པ་རིགས་འཆད་དོ། །ཐེག་ཆེན་གྱི་ཚོགས་ལམ་ཡང་རིགས་ལ་བརྟེན་པ་ཡིན་མོད་ཀྱི། རིགས་གོང་ནས་གོང་དུ་གསོ་བར་བྱེད་པའི་གནས་སྐབས་གཙོ་བོར་གྱུར་པ་དང༌། རིགས་ཀྱི་ཉེས་དམིགས་མཐའ་དག་དང་བྲལ་བ་མེད་པས་མ་བསྟན་ནོ།།གཉིས་པ་ནི། རྟོགས་པ་ཡི་ནི་ཆོས་དྲུག་གི་རྟེན་དྲི་མ་དང་བཅས་པའི་ཆོས་ཉིད་ལ་རིགས་
ཞེས་བྱའོ། །མདོ་ནི་རབ་འབྱོར་ནམ་མཁའ་ལ་བྱའི་རྗེས་མེད་ཅིང་མི་དམིགས་སོ། །དེ་བཞིན་དུ་བྱང་སེམས་ཀྱི་ཚིག་གི་དོན་མེད་ཅིང་མི་དམིགས་སོ།1

།ཞེས་དྲོད་དང༌། ཡང་དག་པའི་མཐའ་ལ་
གནས་མེད་ཅིང་མི་དམིགས་སོ།2

།ཞེས་རྩེ་མོ་དང༌། སྒྱུ་མའི་སྐྱེས་བུའི་གཟུགས་ལ་གནས་མེད་
ཅིང་མི་དམིགས་སོ།3

།ཞེས་བཟོད་པ་དང༌། སྒྱུ་མའི་སྐྱེས་བུའི་ནང་སྟོང་པ་ཉིད་ལ་སྤྱོད་པའི་ཚིག་གི་དོན་མེད་ཅིང་མི་དམིགས་སོ།4

།ཞེས་ཆོས་མཆོག་དང༌། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་དགྲ་བཅོམ་
པ་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་གཟུགས་ལ་ཚིག་གི་དོན་མེད་ཅིང་མི་དམིགས་སོ།5

།ཞེས་མཐོང་ལམ་དང༌། སྐྱེ་བ་མེད་པའི་ཚིག་གི་དོན་མེད་ཅིང་མི་དམིགས་སོ།6

།ཞེས་སྒོམ་
ལམ་གྱི་རྟེན་བསྟན་ཏོ། །གཉེན་པོ་བར་ཆད་མེད་ལམ་སྐྱེ་བ་ལ་མངོན་དུ་ཕྱོགས་པ་དང༌། སྤང་

1 བཀའ་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༢༦ ཤོག ༣༩༤ ཕྲེང་། ༡༣
2 བཀའ་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༢༦ ཤོག ༣༩༥ ཕྲེང་། ༢
3 བཀའ་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༢༦ ཤོག ༣༩༥ ཕྲེང་། ༡༥
4 བཀའ་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༢༦ ཤོག ༣༩༧ ཕྲེང་། ༩
5 བཀའ་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༢༦ ཤོག ༤༠༣ ཕྲེང་། ༤
6 བཀའ་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༢༦ ཤོག ༤༠༣ ཕྲེང་། ༡༤

152 སྐབས་དང་པོའ་བཤད་པ། ིབྱའི་ས་བོན་འགག་པ་ལ་མངོན་དུ་ཕྱོགས་པའི་ཚུལ་གྱིས་སྤོང་བ་དང༌། སྤང་བྱ་དེ་དག་ཡོངས་སུ་གཏུགས་པའི་རྣམ་གྲོལ་ལམ་དང༌། སྲིད་ཞིའི་མཐའ་འགོག་པའི་ཤེས་རབ་སྙིང་བརྩེར་བཅས་པ་དང༌། སློབ་མ་ཉན་ཐོས་སོགས་དང་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པ་ཉིད་དང་གཞན་གྱི་དོན་གྱི་གོ་རིམས་ཀྱི་སྒྲུབ་པ་དང༌། ཤེས་བྱ་ཇི་ལྟ་བ་དང་ཇི་སྙེད་པ་གཉིས་ལ་ཡེ་ཤེས་རྩོལ་བ་མི་མངའ་བར་འཇུག་པའི་རྟེན་ལ་རིགས་ཞེས་བྱའོ། །མདོ་ནི་རིམ་པ་བཞིན་དུ། ཉི་མའི་དཀྱིལ་འཁོར་མངོན་པར་འཆར་བའི་ཚེ་མུན་པའི་གནས་མེད་ཅིང་མི་དམིགས་སོ།1

།ཞེས་དང༌། བསྐལ་པའི་མེ་འབར་བའི་ཚེ་འདུ་བྱེད་
ཀྱི་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་གནས་མེད་ཅིང་མི་དམིགས་སོ། །ཞེས་དང༌། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་དགྲ་བཅོམ་པ་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཚུལ་ཁྲིམས་ལ་ཚུལ་ཁྲིམས་ངན་པའི་གནས་མེད་ཅིང་མི་དམིགས་སོ།2

།ཞེས་དང༌། ཉི་མ་དང་ཟླ་བའི་འོད་ལ་གནས་མེད་ཅིང་མི་དམིགས།
ཞེས་དང༌། ཉན་ཐོས་དང་རང་སངས་རྒྱས་དང། གཟའ་དང༌། སྐར་མ་དང༌། ནོར་བུ་རིན་པོ་ཆེ་དང༌། གློག་གི་འོད་ལ་གནས་མེད་ཅིང་མི་དམིགས་སོ། །ཞེས་དང༌། རྒྱལ་ཆེན་བཞིའི་རིས་ཀྱི་ལྷ་རྣམས་ཀྱི་འོད་ལ་གནས་མེད་ཅིང་མི་དམིགས་སོ། །ཞེས་དང༌། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་དགྲ་བཅོམ་པ་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་འོད་ལ་གནས་མེད་ཅིང་མི་དམིགས་སོ།3

།ཞེས་སོ།།
གསུམ་པ་ལ། བཤད་པ་དང༌། བསྡུ་བའོ། །དང་པོ་ལ། སོ་སོའ་ངོ་བོ་དང༌། གོ་རིམས་ ིདང༌། གྲངས་ངེས་སོ། །དང་པོ་ནི། རིམ་ཅན་དུ་སྟོན་པས་རེ་ཤིག་དང་པོར་འཇིག་རྟེན་པའི་ངེས་པར་འབྱེད་པའི་ཆ་དང་མཐུན་པ་རྣམས་ཀྱི་ཆོས་ཉིད་དེ་ཆོས་ཅན། དེའི་རྟེན་ཡིན་ཏེ། དེ་ལ་དམིགས་ནས་བསྒོམས་པས་རང་ཉིད་གོང་ནས་གོང་དུ་འཕེལ་བར་འགྱུར་བའི་དེའི་ཆོས་ཉིད་ཡིན་པས་སོ། །དེའི་འོག་ཏུ་འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་པ་སྟོང་ཉིད་མངོན་སུམ་གྱིས་གསར་དུ་རྟོགས་པའི་མཐོང་བའི་ལམ་དང་རྟོགས་ཟིན་གོམས་པར་བྱེད་པའི་སྒོམ་པའི་ལམ་དག་གི་རྟེན་ཆོས་ཉིད་ལ་རིགས་ཞེས་བྱའོ། །དེ་ས་བདུན་པ་མན་ཆད་ཀྱི་སྒོམ་པའི་ལམ་འབའ་ཞིག་བསྟན་པར་མི་བསམ་སྟེ། སྒོམ་པའི་ལམ་ཙམ་

1 བཀའ་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༢༦ ཤོག ༤༠༦ ཕྲེང་། ༢༡
2 བཀའ་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༢༦ ཤོག ༤༠༧ ཕྲེང་། ༤
3 བཀའ་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༢༦ ཤོག ༢༧༡ ཕྲེང་། ༡༦

ཐོབ་བྱ་རྣམ་མཁྱེན་བཤད་པ། 153

བསྟན་པ་ཡིན་ནོ། །དེའི་འོག་ཏུ་ལམ་དེ་དག་གི་བར་ཆད་མེད་ལམ་གྱིས་སྤང་བྱ་སྤོང་བའི་ཚུལ་སྟོན་པ་ནི། མཐོང་སྒོམ་གྱི་ལམ་དེ་དག་གིས་བསྡུས་པའི་བར་ཆད་མེད་ལམ་སྐྱེས་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་ངོས་སྐལ་གྱི་སྤང་བྱའི་ས་བོན་ཟད་པ་དུས་མཉམ་པ་ནི་1

རྐུན་པོ་ཕྱུང་བ་དང་སྒོ་འཕར་བཅད་པ་ལྟར་དུས་
མཉམ་དུ་འབྱུང་ལ། གཉེན་པོ་བར་ཆད་མེད་ལམ་སྐྱེ་བ་ལ་མངོན་དུ་ཕྱོགས་པ་དང༌། མི་མཐུན་པའི་ཕྱོགས་ངོས་སྐལ་གྱི་སྤང་བྱའི་ས་བོན་འགག་པ་ལ་མངོན་དུ་ཕྱོགས་པ་དུས་མཉམ་པ་དག་གོ །འདིས་ནི་ལམ་གཉིས་ཀའི་བར་ཆད་མེད་ལམ་གྱིས་སྤང་བྱ་སྤོང་ཚུལ་བསྟན་པ་ཡིན་གྱི། ས་བརྒྱད་པའི་བར་ཆད་མེད་ལམ་འབའ་ཞིག་ལ་སྦྱོར་བ་འཐད་པར་མི་སེམས་སོ།།
བར་ཆད་མེད་ལམ་གྱིས་སྤང་བྱ་འཇོམས་པའི་ཚུལ་དཔེར་བརྗོད་ན། ཐེག་པ་ཆེན་པོའ་ིམཐོང་ལམ་སྡུག་བསྔལ་ཆོས་བཟོད་བར་ཆད་མེད་ལམ་སྐྱེས་པའི་དུས་ན་དངོས་ཀྱི་གནོད་བྱ་མཐོང་སྤང་གི་ས་བོན་དེ་འགགས་ཤིང༌། སྐྱེ་བ་ལ་མངོན་དུ་ཕྱོགས་པ་དང༌། དེ་འགག་པ་ལ་མངོན་དུ་ཕྱོགས་པ་གཉིས་དུས་མཉམ་ལ། སྔར་རིགས་འདྲ་བར་མ་ཆད་དུ་འབྱུང་བ་དེ་ཉིད་བར་ཆད་མེད་ལམ་དེའི་སྟོབས་ཀྱིས་ཕྱིན་ཆད་སྐྱེར་མི་རུང་བའི་ཆོས་ཅན་དུ་བྱེད་པ་ཡིན་ལ། གཉེན་པོའ་ལག་ ིརྗེས་ཀྱིས་སྐྱེར་མི་རུང་བའི་ཆོས་ཅན་དུ་སོང་བའི་འགོག་བདེན་ཐོབ་པའི་ལམ་གྱི་ཐོག་མ་དེ་ལ་རྣམ་གྲོལ་ལམ་ཞེས་བྱ་ལ། དེ་བར་ཆད་མེད་ལམ་གྱིས་བསྐྱེད་པ་ཡིན་ནོ། །བར་ཆད་མེད་ལམ་གྱི་དུས་ན་ངོས་སྐལ་གྱི་སྤང་བྱ་དེ་མེད་ཅིང་སྐྱེར་མི་རུང་བའི་ཆོས་ཅན་ཡིན་ཡང༌། རྐྱེན་མ་ཚང་བས་ཡིན་གྱི་སོ་སོར་བརྟགས་འགོག་ཐོབ་པ་ནི་མ་ཡིན་ནོ། །འདི་ལ་དཔགས་ནས་ས་བཅུ་རྒྱུན་གྱི་ཐ་མའི་བར་ཆད་མེད་ལམ་གྱི་དུས་ན་གནས་ངན་ལེན་གྱི་དྲི་མ་ཕྲ་མོ་རྡུལ་ཙམ་ཡང་མེད་ཀྱང་ཟད་པར་སྤངས་པ་ཞེས་མི་བྱ་སྟེ། དངོས་གཉེན་གྱིས་ལག་རྗེས་བཞག་པའི་ཆ་ནས་སྐྱེར་མི་རུང་བའི་ཆོས་ཅན་དུ་སོང་བའི་ལམ་མ་ཐོབ་པའི་ཕྱིར། རྟགས་མ་གྲུབ་ན། རྒྱུ་འབྲས་དུས་མཉམ་པར་ཐལ་བས་སོ། །ཁ་ཅིག་མཐོང་ལམ་བར་ཆད་མེད་ལམ་གྱི་དུས་ན་དངོས་ཀྱི་གནོད་བྱ་མེད་པར་ཁས་བླངས་ནས། རྒྱུན་མཐའི་བར་ཆད་མེད་ལམ་གྱི་དུས་ན་གནས་ངན་ལེན་གྱི་དྲི་མ་ཕྲ་མོ་ཡོད་པར་འདོད་པ་ནི་སྐྱེ་འགྱུར་གྱིས་སྤོང་བ་དང༌། འགག་འགྱུར་གྱིས་སྤོང་བའི་གྲུབ་མཐའ་ཕྱོགས་གཅིག་ཏུ་སྡུད་པ་
1 ཞོལ། ཤོག ༡༠༧ ན ༦ དུས་མཉམ་པའི་རྐུན་པོ་

154 སྐབས་དང་པོའ་བཤད་པ། ིཡིན་ལ། རྣམ་མཁྱེན་སྐད་ཅིག་དང་པོ་དེའི་དངོས་ཀྱི་གནོད་བྱེད་དུ་འདོད་པ་ཡང་སྤང་གཉེན་གྱི་ཚུལ་ལ་མི་མཁས་པར་ཤེས་པར་བྱའོ།།
ཡང་ཁ་ཅིག་མངོན་པ་ཀུན་ལས་བཏུས་ལས། འདས་པ་འགགས་པའི་ཕྱིར་མ་ཡིན།1

ཞེས་
སོགས་གསུངས་པའི་དོན་མཐའ་མ་ཆོད་པར་མངོན་གྱུར་ལ་སྤོང་ཚུལ་གསུམ་པོ་མི་འཐད་ཀྱང༌། སྤང་བྱའི་ས་བོན་དང་དེའི་དངོས་གཉེན་བར་ཆད་མེད་ལམ་དུས་མཉམ་དུ་འདོད་པ་ཡང་མཐའ་མ་ཆོད་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལྟ་ན་དངོས་ཀྱི་གནོད་བྱ་གནོད་བྱེད་ཀྱི་སྣང་མུན་ཡང་དུས་མཉམ་དུ་ཁས་ལེན་དགོས་པར་འགྱུར་ཏེ། དེ་ཉིད་དེའི་དཔེར་མཛད་པའི་ཕྱིར་རོ།།
དེས་ན་བར་ཆད་མེད་ལམ་དེས་དངོས་ཀྱི་གནོད་བྱ་སྤང་བྱའི་ས་བོན་དེ་རང་དུས་ན་
འདས་པ་བུམ་པ་ཐོ་བས་བཅོམ་པ་ལྟར་སྤོང་བ་ཡང་མ་ཡིན་ལ། རང་དུས་ན་མ་སྐྱེས་པ་མདུན་ནས་འཕུལ་བ་ལྟར་སྤོང་བ་ཡང་མ་ཡིན་ནོ། །མཛོ་སྦྲེལ་གཡང་ལ་སྐྱུར་བ་ལྟར་རང་དུས་ན་ཡོད་པ་དུས་མཉམ་དུ་འགག་པའི་ཚུལ་གྱིས་སྤོང་བ་ཡང་མ་ཡིན་ནོ། །འོ་ན་ཅི་ཞེ་ན། སྔར་གཉེན་པོའ་ཕྱོགས་ ིགོམས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་གཉེན་པོ་དེ་སྐྱེ་བ་ལ་མངོན་དུ་ཕྱོགས་པ་དང་སྤང་བྱའི་ས་བོན་གྱི་རིགས་འདྲ་ཐ་མ་འགག་པ་ལ་མངོན་དུ་ཕྱོགས་པ་དུས་མཉམ་ཞིང། གཉེན་པོ་སྐྱེས་པ་དང་དེ་འགགས་པ་དུས་མཉམ་པའི་སྒོ་ནས་སྤང་བྱ་སྐྱེར་མི་རུང་བའི་ཆོས་ཅན་དུ་སོང་བ་གནོད་པ་བྱས་པའི་དོན་ཡིན་ནོ། །དེས་ན་གཞུང་འདི་བར་ཆད་མེད་ལམ་དང། རྣམ་གྲོལ་ལམ་གཉིས་ཀའི་སྤང་བྱ་སྤོང་ཚུལ་ལ་འཆད་པ་དོན་དུ་མ་མཐོང་ངོ༌། །རྐུན་པོ་ཕྱིར་ཕྱུང་བ་དང༌སྒོ་འཕར་བཅད་པ་དུས་མི་མཉམ་པར་བསམས་ནས། འདིའི་དགོངས་པ་འཆད་པ་སྐད་བྱེད་པ་ཡང་མི་རིགས་པར་ཤེས་པར་བྱའོ། །དེའི་འོག་ཏུ་སྤང་གཉེན་གྱི་རྣམ་རྟོག་དེ་དག་བདེན་པར་མི་དམིགས་པ་གོམས་པས་སྤང་གཉེན་དེ་དག་སྐྱེ་བ་དང་འགག་པ་ཡུལ་དུ་ཡོད་པ་དང་ལྡན་པའི་བདེན་འཛིན་གྱི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་སྤངས་པ་རྣམ་གྲོལ་ལམ་གྱི་རྟེན་ཆོས་ཉིད་ལ་རིགས་ཞེས་བྱའོ།།
དེའི་འོག་ཏུ་གཞན་དོན་འབད་མེད་དུ་བྱེད་པར་གྱུར་ཅིག་སྙམ་པའི་སྔོན་གྱི་སྨོན་ལམ་དང་
སྦྱིན་སོགས་ཕར་ཕྱིན་དྲུག་ལ་སྦྱངས་པའི་ཐབས་ལ་མཁས་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་འཁོར་བའི་མཐའ་ 1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༧༦ ཤོག ༢༡༤ ཕྲེང་། ༡༧

ཐོབ་བྱ་རྣམ་མཁྱེན་བཤད་པ། 155

དང་མྱ་ངན་ལས་འདས་པའི་མཐའ་ལ་མི་གནས་པའི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་ཤེས་རབ་དང་ཐབས་ཀྱི་རྟེན་ལ་རིགས་ཞེས་བྱ་སྟེ་ས་བརྒྱད་པ་ནས་ཐོབ་བོ། །དེའི་འོག་ཏུ་ཐབས་ཤེས་དེ་དག་སྐྱེས་པས་ཉན་ཐོས་སོགས་དང་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་ཆོས་སེམས་ཅན་སྨིན་པར་བྱེད་པའི་ཐབས་སོ་སོ་ཡང་དག་པར་རིག་པ་བཞི་ས་དགུ་པ་ནས་ཐོབ་པའོ། །དེའི་འོག་ཏུ་ས་བཅུ་པ་བ་ཆོས་ཅན། གཞན་གྱི་དོན་གྱི་གོ་རིམས་ཀྱི་སྒྲུབ་པ་དང་ལྡན་ཏེ། གདུལ་བྱའི་བསམ་པ་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་གཞུག་པ་ལ་སོགས་པ་ལ་ལྡེམ་པོར་དགོངས་པའི་སྒོ་ནས་དང་ངེས་པའི་དོན་གྱི་སྒོ་ནས་ཐེག་པ་གསུམ་གྱི་ལམ་ལ་འགོད་པའི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་གཞན་དོན་ལྷུན་གྱིས་གྲུབ་པ། སངས་རྒྱས་དང་མཉམ་པ་ཐོབ་པའི་སེམས་དཔའ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ལ་གྲངས་ངེས་ཀྱི་ཁྱད་པར་དང༌། དགོངས་པ་ཅན་དང༌། ལྡེམ་དགོངས་ཀྱི་ཁྱད་པར་རོ། །དང་པོ་ནི། ཏིང་ངེ་འཛིན་རྒྱལ་པོའ་མདོ་དང་བློ་གྲོས་མི་ཟད་པའི་མདོ་ ིལས་གསུངས་པ་ལྟར་གནས་ལུགས་ཀྱི་དོན་དེ་ལས་གོང་དུ་དྲངས་ཏེ། བཤད་མི་དགོས་པར་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་དོན་དངོས་སུ་སྟོན་པའི་མདོ་སྡེ་ནི་ངེས་པའི་དོན་དང༌། སྒྲ་ཇི་བཞིན་པ་ཡིན་ཡང་གནས་ལུགས་ཀྱི་དོན་དེ་ལས་གོང་དུ་དྲངས་ནས་བཤད་དགོས་པ་འདུས་བྱས་མི་རྟག་པར་སྟོན་པའི་མདོ་སོགས་དང༌། སྒྲ་ཇི་བཞིན་དུ་བཟུང་དུ་མི་རུང་བའི་མདོ་དེ་ནི་དྲང་བའི་དོན་ནོ། །ཕྱི་མ་ལ་ལྡེམ་པོར་དགོངས་པ་བཞིའོ།།
མཚན་ཉིད་ལ་ལྡེམ་པོར་དགོངས་པ་ནི། མདོ་དགོངས་འགྲེལ་ལས། ངོ་བོ་ཉིད་གསུམ་ལ་
བདེན་པར་གྲུབ་མ་གྲུབ་ཀྱི་ཁྱད་པར་གསུངས་པ་ལྟ་བུའོ། །གཞུག་པ་ལ་ལྡེམ་པོར་དགོངས་པ་ནི། གཞན་སྡེ་དང་རང་སྡེ་ཁ་ཅིག་གི་དོན་དུ་གང་ཟག་གི་བདག་ཡོད་པར་གསུངས་པ་ལྟ་བུའོ། །གཉེན་པོ་ལ་ལྡེམ་པོར་དགོངས་པ་ནི་དགོངས་པ་ཅན་བཞི་སྟེ། མཉམ་པ་ཉིད་གསུམ་ལ་དགོངས་ནས། སྟོན་པས་ང་དེའི་ཚེ་སངས་རྒྱས་རྣམ་གཟིགས་སུ་གྱུར་ཏོ།།ཞེས་གསུངས་པ་ལྟ་བུ་དང༌། དོན་གཞན་ལ་དགོངས་པ། ཕ་དང་མ་ནི་གསད་བྱ་ཞིང༌།1

།ཞེས་སོགས་དང༌། དུས་གཞན་ལ་དགོངས་པ་
ནི། ལེ་ལོ་ཅན་གྱི་གཉེན་པོར་བདེ་བ་ཅན་དུ་སྐྱེ་བར་སྨོན་ལམ་བཏབ་པ་ཙམ་གྱིས་སྐྱེ་བར་གསུངས་པ་དང༌། གང་ཟག་གི་བསམ་པ་ལ་དགོངས་པ་སྦྱིན་པ་ཙམ་གྱིས་ཆོག་པར་འཛིན་པའི་གཉེན་པོར་ 1 བཀའ་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༧༢ ཤོག ༧༠༢ ཕྲེང་། ༡༠

156 སྐབས་དང་པོའ་བཤད་པ། ིསྦྱིན་པ་ལ་སྨད་ནས་ཚུལ་ཁྲིམས་ལ་བསྔགས་པ་ལྟ་བུའོ། །བསྒྱུར་བ་ལ་ལྡེམ་པོར་དགོངས་པ་ནི། རབ་ཏུ་གྲགས་པའི་ཡི་གེ་ངན་པ་མ་གྲགས་པའི་དོན་ཟབ་མོ་སྟོན་བྱེད་དུ་བསྒྱུར་བ་སྟེ། སྙིང་པོ་མེད་ལ་སྙིང་པོར་ཤེས། །ཞེས་སོགས་སོ།།
གཉིས་པ་ནི། སྒྲ་ཇི་བཞིན་པ་མ་ཡིན་པར་འདྲ་ཡང་དགོངས་པའི་གཞི་གཙོ་བོར་གྱུར་པ་
དགོངས་པ་ཅན་དང༌། དགོས་པ་གཙོ་བོར་གྱུར་པ་ལྡེམ་དགོངས་སོ། །དྲང་བ་དང་ངེས་པའི་དོན་གྱི་ཁྱད་པར་རྒྱས་པར་ཤེས་པར་འདོད་ན། རྗེ་རིན་པོ་ཆེ་བློ་བཟང་གྲགས་པའི་དཔལ་བཟང་པོའ་ཞལ་ ིསྔ་ནས་ཀྱིས་མཛད་པའི་དྲང་ངེས་རྣམ་འབྱེད་ལས་ཤེས་པར་བྱའོ། །དེའི་འོག་ཏུ་ས་བཅུ་པ་བ་དེ་ལ་འཁོར་བ་ཇི་སྲིད་པར་འབད་རྩོལ་གྱི་མཚན་མ་མེད་ཅིང་ལྷུན་གྱིས་གྲུབ་པར་གཞན་གྱི་དོན་གྱི་ཡེ་ཤེས་མཐར་ཕྱིན་པ་འབྱུང་བའི་ཕྱིར་ཏེ། དེའི་རྟེན་ལ་རིགས་ཞེས་བྱའོ། །གཉིས་པ་ནི། འདི་ནི་སྒྲུབ་པའི་གནས་སྐབས་ཀྱི་གོ་རིམས་ཡིན་ནོ། །གསུམ་པ་ནི། བཅུ་གསུམ་པོ་འདིས་ཀྱང་རྣམ་མཁྱེན་དོན་གཉེར་གྱི་སྐྱེས་བུའི་དོན་ཐམས་ཅད་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པ་རྫོགས་པར་འགྱུར་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་གྲངས་ངེས་སོ།།
གཉིས་པ་ནི། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམ་པ་བཅུ་གསུམ་པོའ་རྒྱུད་ཀྱི་ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་ཀྱི་ ིངོ་བོ་ཉིད་ཁོ་ན་ལ་སྐབས་འདིར་རིགས་ཞེས་བསྟན་ཏོ། །དེ་ཁོ་ན་ཇི་སྐད་དུ་བཤད་པའི་སྒྲུབ་པའི་ཆོས་ཀྱི་གཞིར་གྱུར་པའི་དབྱིངས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་བཅུ་གསུམ་དུ་དབྱེར་རུང་སྟེ། སྒྲུབ་པའི་ཆོས་ཀྱི་གནས་སྐབས་བཅུ་གསུམ་ཐ་དད་པའི་བྱེ་བྲག་གིས་སོ། །བཅུ་གསུམ་བྱེད་ལས་1

སོགས་མི་འདྲ་བའི་སྒོ་ནས་བཞག་ཀྱང་བཅུ་གསུམ་པོ་ངོ་བོ་ཐ་དད་འབའ་ཞིག་ཏུ་འགྱུར་
བ་ནི་མ་ཡིན་ནོ།།
གཉིས་པ་རྩོད་པ་སྤང་བ་ནི། རྩོད་པ་དང༌། ལན་ནོ། །དང་པོ་ལ་སྔ་འགྲེལ་དང༌། རྩ་
བའོ། །དང་པོ་ལ་འདོད་པ་བརྗོད་པ་དང༌། ཐལ་བ་དགོད་པའོ། །དང་པོ་ནི། གལ་ཏེ་སེམས་ཅན་གྱི་ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་ཁོ་ན་འཕགས་པའི་ཆོས་རྟོགས་པར་འགྱུར་བའི་རྒྱུའི་དམིགས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཆོས་དབྱིངས་དེའི་བདག་ཉིད་ཅན་གྱི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཐེག་པ་ཆེན་པོའ་རིགས་ཅན་ ི 1 ཞོལ། ཤོག ༡༠༩ བ ༥ བྱེད་ལས་ལ་སོགས་ གཙང་། ༡༡༡ བ ༣ བྱེད་ལ་སོགས་

ཐོབ་བྱ་རྣམ་མཁྱེན་བཤད་པ། 157

ཡིན་ཞིང༌། དེའི་ཆོས་ཉིད་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཆོས་རྣམས་ཀྱི་འབྱུང་ཁུངས་རང་བཞིན་དུ་གནས་པའི་རིགས་ཡིན་ན། ཞེས་སོ། །གཉིས་པ་ནི། ཆོས་དབྱིངས་རིགས་ཡིན་པ་འོ་ན་ནི་དེའི་ཚེ་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ལ་གནས་པའི་ཕྱིར། སངས་རྒྱས་ཀྱི་རིགས་ལ་གནས་པར་ཐལ་བ་དང༌། རིགས་ཅན་གསུམ་གའི་གང་ཟག་ལ་སྤྱིར་གནས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རིགས་ཅན་གསུམ་གའི་གང་ཟག་ལམ་གྱི་སྐབས་ཀྱི་རིགས་ལ་གནས་པར་ཁས་ལེན་དགོས་པས་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཁོ་ན་སངས་རྒྱས་ཀྱི་རིགས་ཅན་མ་ཡིན་པར་ཐལ་ལོ། །སྙམ་པའི་སྐྱེ་བོ་ཞེས་སོ། །གཉིས་པ་ནི། ཐེག་པ་གསུམ་གྱི་རིགས་ནི་ཐ་དད་པར་རུང་བ་མ་ཡིན་ཞིང༌། རིགས་ཅན་གསུམ་གའི་སློབ་ལམ་པ་རྣམས་ཐེག་པ་ཆེན་པོའ་སྐབས་ཀྱི་ལམ་གྱི་རིགས་ལ་གནས་པར་ཐལ། དེ་རྣམས་ཀྱི་ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་ལ་དབྱེར་ ིམེད་པའི་ཕྱིར།
གཉིས་པ་ལན་ལ། དོན་གྱིས་ཐོབ་པའི་ལན་དང༌། དངོས་སུ་བསྟན་པའི་ལན་ནོ། །དང་པོ་
ལ་མཐའ་དཔྱད་པ་དང༌། ཚིག་དོན་ནོ། །དང་པོ་ནི། དེ་ལ་སྤྱིར་མངོན་པར་རྟོགས་པའི་རྒྱན་འདིར། ལྟ་བ་ལ་ལྟོས་པའི་དབང་པོའ་རིམ་པས་ཐེག་པ་གསུམ་བཞག་སྟེ། ཐེག་ཆེན་ལ་ལྟ་བ་རབ་དབུ་མའི་ ིལྟ་བ་དང༌། ཐེག་འབྲིང་ལ་ལྟ་བ་འབྲིང་སེམས་ཙམ་པའི་ལྟ་བ་དང༌། ཐེག་ཆུང་ལ་ལྟ་བ་ཐ་མ་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་ཐུན་མོང་བའི་ལྟ་བ་བཞག་པ་ཡིན་ཀྱང༌། དེར་མ་ངེས་ཏེ། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཀྱི་ལྟ་བ་གསུམ་ག་ལ་ཡོད་པ་ལྟར་ནའང༌། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་མྱུར་དུ་གཏིང་དཔོག་མི་དཔོག་སོགས་ཀྱི་སྒོ་ནས་དབང་པོའ་རིམ་པ་གསུམ་མི་འགལ་ལོ། །ཤེས་པ་ལ་བདེན་ཞེན་སྤོང་མི་ནུས་པ་དམན་པའི་ཁྱད་ ིཔར་དུ་བསྟན་པའི་ཕྱིར། དེ་བས་གོང་ན་ལྟ་བ་ཡོད་པ་རྟོགས་ནུས་པས་མངོན་རྟོགས་རྒྱན་སེམས་ཙམ་དུ་བཤད་དུ་མི་རུང་ངོ༌། །ཡང་སློབ་དཔོན་འཕགས་པ་རྣམ་གྲོལ་སྡེས། སྐབས་འདིར་ཉན་རང་ལ་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་རྟོགས་པ་ཡོད་པའི་རྣམ་གཞག་ཀྱང་མཛད་དེ། ཉི་ཁྲི་སྣང་བ་ལས། དེ་ལ་རྟོག་པ་དང་རྣམ་པར་རྟོག་པ་ནི་དངོས་པོ་དང་དེའི་མཚན་མ་ལ་མངོན་པར་ཞེན་པ་སྟེ། དེ་མེད་པའི་ཕྱིར་ཆགས་པ་མེད་པ་ཉིད་དུ་རིག་པར་བྱའོ། །ཡོད་པར་མ་གྱུར་པ་ཉིད་ནི་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་དེ་བཞིན་ཉིད་དོ། །དེས་ན་འདིས་ནི་ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་ཉིད་འཕགས་པའི་ཆོས་རྣམས་ཀྱི་རྒྱུ་ཡིན་པའི་

158 སྐབས་དང་པོའ་བཤད་པ། ིཕྱིར། རང་བཞིན་དུ་གནས་པའི་རིགས་སྒྲུབ་པའི་རྟེན་ཡིན་ནོ་ཞེས་སྟོན་པར་བྱེད་དོ།1

།ཞེས་དངོས་
པོ་དང་དེའི་མཚན་མ་ལ་བདེན་པར་ཞེན་པའི་ཆགས་པས་གཟུང་བ་ལྟར་ཡོད་པ་མིན་པའི་བདེན་སྟོང་ལ་བཤད་དོ། །དེ་ལ་ཆོས་དབྱིངས་རིགས་ཡིན་ན། སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་རིགས་ལ་གནས་པར་འགྱུར་ཏེ། ཆོས་དབྱིངས་ནི་ཐམས་ཅད་ལ་སྤྱིར་གནས་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་པའི་རྩོད་པ་བཀོད་དེ། རིགས་ལ་གནས་པ་ནི་ལམ་གྱི་སྐབས་ཀྱི་རིགས་ལ་བསམས་པའོ།།
དེའི་ལན་དུ། ཇི་ལྟར་དམིགས་པ་ན་འཕགས་པའི་ཆོས་རྣམས་ཀྱི་རྒྱུར་འགྱུར་བ་དེ་ལྟར་
རིགས་ཡིན་པར་བརྗོད་པ་དེས་ན། འདིར་ཧ་ཅང་ཐལ་བ་མེད་པར་གསུངས་ཏེ། ཆོས་ཉིད་ཡོད་པ་ཙམ་གྱིས་ལམ་གྱི་སྐབས་ཀྱི་རིགས་ལ་གནས་པ་མིན་གྱི།2

ཆོས་ཉིད་ལ་ལམ་གྱིས་དམིགས་
ནས་བསྒོམས་པ་ན། འཕགས་ཆོས་ཀྱི་རྒྱུ་ཁྱད་པར་ཅན་དུ་གྱུར་པའི་ཚེ། རིགས་ཁྱད་པར་ཅན་དུ་འཇོག་པའི་དོན་ནོ། །དེ་ལྟ་ནའང་ཆོས་དབྱིངས་ལ་དབྱེ་བ་མེད་པས་ཐེག་པ་གསུམ་གྱི་རིགས་ནི་ཐ་དད་མི་རུང་ངོ༌། །ཞེས་པའི་ལན་དུ་བརྟེན་པའི་ཆོས་དམིགས་བྱེད་ཀྱི་ལམ་གྱི་དབྱེ་བས་རིགས་ཐ་དད་དུ་བརྗོད་དོ། །ཞེས་སྟོན་ནོ། །རྟེན་ནི་འདིར་དམིགས་པ་དང༌། བརྟེན་པ་ནི་དམིགས་བྱེད་ཡིན་ལ། དམིགས་བྱེད་ལ་ཉན་རང་གི་ཐེག་པ་གཉིས་ཀྱང་ཡོད་ཅིང༌། ཆོས་ཉིད་ལ་དམིགས་པ་ལ་དེ་བློ་ངོར་འགྲུབ་དགོས་ལ། བདེན་གྲུབ་བློ་ངོར་མ་བཅད་པར་བདེན་སྟོང་བློ་ངོར་མི་འགྲུབ་ཅིང༌། དེ་མ་གྲུབ་ན་ཆོས་ཉིད་བློ་ངོར་མི་འགྲུབ་བོ། །དེ་ཡང་དང་པོར་གཞི་ཆོས་ཅན་གཅིག་གི་སྟེང་དུ་ངེས་དགོས་པས་ཉན་རང་ལ་ཡང་ཕྱི་ནང་གི་ཆོས་ཅན་ལ་དམིགས་ནས་དེའི་ཆོས་ཉིད་བདེན་པར་མེད་པར་དམིགས་པ་ཡོད་པར་བསྟན་ཏོ། །དེ་ལྟར་བྱས་ན་རང་རྒྱལ་ལ་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཀྱི་དོན་རྟོགས་པ་གཅིག་ཀྱང་ཡོད་པས། རང་རྒྱལ་ལ་ཤེས་པ་ལ་བདེན་ཞེན་སྤོང་མི་ནུས་པས་མ་ཁྱབ་བོ། །ཉན་ཐོས་ལ་ཡང་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་རྟོགས་མ་རྟོགས་གཉིས་སུ་དབྱེ་དགོས་པའི་ཕྱིར་རོ།།
གལ་ཏེ་ཐེག་པ་གསུམ་གྱི་རིགས་ཐ་དད་པ་མི་རུང་ངོ་ཞེས་མི་རྩོད་ཀྱི། རིགས་བཅུ་
གསུམ་གྱི་དབྱེ་བ་མི་རུང་བར་རྩོད་པ་ཡིན་སྙམ་ནའང་མི་འཐད་དེ། ཉི་ཁྲི་སྣང་བར་ཇི་སྐད་དུ་འཇམ་

1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༤༩ ཤོག ༡༣༦ ཕྲེང་། ༩
2 ཞོལ། ཤོག ༡༡༠ བ ༦ གནས་པ་མིན་ཏེ།

ཐོབ་བྱ་རྣམ་མཁྱེན་བཤད་པ། 159

དཔལ་གལ་ཏེ་ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་གཅིག་དང༌། དེ་བཞིན་ཉིད་གཅིག་དང༌། ཡང་དག་པའི་མཐའ་གཅིག་ཡིན་ན། དེ་ལ་ཇི་ལྟར་སྣོད་དང་སྣོད་མ་ཡིན་པར་གདགས་1

ཞེས་གསུངས་པ་བཞིན་ནོ། །ཞེ་
ན། ཞེས་མདོ་གཞན་ལས་ཆོས་དབྱིངས་ལ་དབྱེ་བ་མེད་པས་ཐེག་ཆེན་གྱི་སྣོད་དང་སྣོད་མ་ཡིན་པར་ཇི་ལྟར་བརྟག་ཅེས་གསུངས་པ་དང༌། འདི་འདྲི་2

བས་སྔར་ལྟར་རྩོད་པ་ཡིན་གྱི། རིགས་བཅུ་
གསུམ་ལ་བྱས་ན་ཐེག་ཆེན་གྱི་སྣོད་དང་སྣོད་མ་ཡིན་པར་རྩོད་པ་མི་རུང་བའི་ཕྱིར་རོ། །འགྲེལ་པ་མཛད་པ་འདིས་ཀྱང་སྐབས་འདིར་འཕགས་པ་དང་མཐུན་པར་མཛད་དེ། ལན་གྱི་གཞུང་འདི་ཡང་ཉི་སྣང་གི་ཧ་ཅང་ཐལ་བའི་སྐྱོན་མེད་པའི་ལན་གྱི་དོན་དེ་ཉིད་བསྡུས་པ་ཡིན་ནོ། །ཉི་ཁྲི་སྣང་བ་དང༌། འགྲེལ་ཆེན་གཉིས་ཀར་ཆོས་དབྱིངས་ཐེག་པ་གསུམ་གའི་རིགས་སུ་འཇོག་པའི་ཤེས་བྱེད་དུ་འཕགས་པའི་གང་ཟག་ཐམས་ཅད་ནི་འདུས་མ་བྱས་ཀྱིས་རབ་ཏུ་ཕྱེ་བར་གསུངས་པ་དྲངས་ལ། དེ་ནི་རྡོ་རྗེ་གཅོད་པ་ལས། སངས་རྒྱས་དང་དེས་བསྟན་པའི་ཆོས་ཐམས་ཅད་མ་མཆིས་སོ་
3

ཞེས་པའི་སྒྲུབ་བྱེད་ཡིན་ལ། དོན་ནི་ཐེག་པ་ཆེ་ཆུང་གི་འཕགས་པའི་གང་ཟག་ཐམས་ཅད་ནི་ཆོས་རྣམས་དེ་ཁོ་ནར་མ་གྲུབ་པའི་དོན་དམ་འདུས་མ་བྱས་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པས་བཞག་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པའོ། །ཡང་མགོ་མཇུག་ཕལ་ཆེར་གྱི་སྐབས་སུ་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་རགས་པའི་དབང་དུ་བྱས་ནས། ཉན་ཐོས་ཀྱི་ལམ་གྱི་རྣམ་གཞག་མཛད་ལ། དེ་ལྟར་མཛད་པ་ཡང་རྗེས་སུ་བཟུང་རྒྱུའི་ཐེག་དམན་ལ་ཟབ་མོའ་སྣོད་དུ་གྱུར་མ་གྱུར་གཉིས་ཡོད་ཅིང༌། དེ་ལའང་ཕྱི་མ་ཆེས་མང་བ་དང༌། ིཐུན་མོང་བའི་བདག་མེད་རྟོགས་པ་གོམས་པར་བྱས་ན་རྒྱུད་མྱུར་པོར་སྨིན་ནས་ཟབ་མོའ་ལམ་གྱི་ ིསྣོད་དུ་འགྱུར་བས་ཕལ་ཆེར་དེའི་ལམ་མང་དུ་གསུངས་ཤིང༌། གཞུང་གཞན་དུ་ཡང་གཉིས་ཀའི་རྣམ་གཞག་མཛད་པའང་མང་ངོ༌། །དཔེར་ན་དབུ་མའི་ལྟ་བའི་རྒྱུད་སྨིན་བྱེད་དུ་སེམས་ཙམ་པའི་ལྟ་བ་གསུངས་པ་བཞིན་ནོ། །དབུ་མ་ཐལ་འགྱུར་བ་བཞེད་པ་ལྟར་ཉན་ཐོས་ཀྱི་མཐོང་ལམ་ཐོབ་པ་ལ་ཡང་ངེས་པར་སྟོང་ཉིད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པ་དགོས་པ་ལྟར་མི་བཞེད་ཀྱང༌། ཉན་ཐོས་

1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༤༩ ཤོག ༡༣༧ ཕྲེང་། ༡༤
2 ཞོལ། ཤོག ༡༡༡ བ ༡། གཙང་། ཤོག ༡༡༣ ན ༦ འདི་འདྲ་བས་
3 བཀའ་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༣༤ ཤོག ༣༣༣ ཕྲེང་། ༧

160 སྐབས་དང་པོའ་བཤད་པ། ིའཕགས་པས་ཀྱང་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་དོན་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པ་ཡོད་པར་བཞེད་པའི་དབུ་མ་རང་རྒྱུད་པ་ནི་ཤིན་ཏུ་མང་ངོ༌།།
བསྟན་བཅོས་འདིའི་གོང་འོག་ཀུན་ཏུ་ཉན་ཐོས་ལ་ཟབ་མོའ་དོན་རྟོགས་པའི་ལམ་ཡོད་ ིཔར་བསྟན་པ་མི་འགྲིག་བཞིན་དུ་སྒྲིག་པ་དང༌། ཡང་རང་ཉིད་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་རིང་དུ་མཉེས་པར་མ་བྱས་ལ། ཤིང་རྟ་ཆེན་པོ་རྣམས་ཀྱི་བཞེད་པ་མི་འདྲ་བ་པདྨའི་འདབ་མ་ལྟར་མ་འདྲེས་པར་གནས་པ་འབྱེད་པའི་བློའ་མཐུ་དང་ནི་བྲལ། ཚེ་འདིའི་རྙེད་པ་དང་བཀུར་སྟི་དང་གྲགས་ ིཔ་ཙམ་ཞིག་སྒྲུབ་པ་ལྷུར་ལེན་པ་ཐེག་པ་དམན་པའི་འཕགས་པ་རྣམས་ལ་ཟབ་མོའ་དོན་རྟོགས་པ་ ིཡོད་པར་འདོད་པ་དག་ལ་ཐན་མཐོང་བ་ལྟར་བྱེད་པ་དུ་མ་བྱུང་སྣང་བ་ནི་བདག་ལེགས་སུ་འདོད་པ་རྣམས་ཀྱིས་ཕྱིས་ཀྱང་གནས་འདི་ལ་བག་དང་ལྡན་པར་བྱའོ། །གཉིས་པ་ནི། དྲི་མ་དང་བཅས་པའི་དེ་བཞིན་ཉིད་སངས་རྒྱས་ཀྱི་རིགས་ཡིན་ན། རིགས་གསུམ་གྱི་རྣམ་དབྱེ་མི་རུང་བའི་སྐྱོན་མེད་པར་ཐལ། ཇི་ལྟར་ཉན་ཐོས་ཀྱི་ཐེག་པ་དང༌། རང་རྒྱལ་གྱི་ཐེག་པ་དང༌། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་ཐེག་པ་ལ་སོགས་པ་ཚོགས་དང་དབང་པོའ་ཁྱད་པར་མི་འདྲ་བའི་རྟོགས་པའི་རིམ་གྱིས་ ིཆོས་དབྱིངས་དེ་བཞིན་ཉིད་ལ་དམིགས་པ་དེ་བཞིན་དུ་སྟེ། ཇི་ལྟར་དམིགས་པ་དེ་ལྟར་རང་རང་གི་འཕགས་པའི་ཆོས་རྟོགས་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་ཏུ་དམིགས་པས་ཆོས་དབྱིངས་རྒྱུའི་དམིགས་པའི་ངོ་བོར་རྣམ་པར་འཇོག་པའི་སྒོ་ནས་གང་ཟག་གསུམ་རང་རང་གི་རིགས་ལ་གནས་པ་དང༌། དེའི་ཆོས་ཉིད་ཐེག་པ་གསུམ་གྱི་རིགས་ཉིད་དུ་ཐ་སྙད་འདོགས་སོ། །ངག་དོན་ནི། ཐེག་པ་གསུམ་གའི་གང་ཟག་གིས་དེ་བཞིན་ཉིད་ལ་དམིགས་ཤིང༌། དྲི་མ་དང་བཅས་པའི་དེ་བཞིན་ཉིད་རིགས་སུ་བཞག་པ་ལ། རིགས་ཅན་སོ་སོ་གསུམ་དང༌། རིགས་སོ་སོ་གསུམ་གྱི་རྣམ་དབྱེ་མི་རུང་བའི་སྐྱོན་མེད་པར་ཐལ། ཐེག་པ་གསུམ་གས་དེ་བཞིན་ཉིད་ལ་དམིགས་ཀྱང་ཚོགས་དང་དབང་པོའ་ིཁྱད་པར་གྱིས་ཐེག་པ་ཆེ་ཆུང་གི་རྟོགས་པ་མི་འདྲ་བའི་རྒྱུའི་དམིགས་པར་འགྱུར་བས་རིགས་ཅན་གསུམ་དང་རིགས་གསུམ་གྱི་དབྱེ་བ་འཐད་པའི་ཕྱིར། སྐབས་འདིར་བདག་མེད་ཕྲ་རགས་ལ་དམིགས་པའི་ཁྱད་པར་གྱིས་འབྱེད་པ་ནི། རྩོད་པའི་ལན་གྱི་སྐབས་དོན་ལས་ཉམས་པའོ།།
གཉིས་པ་ལ། མཚམས་སྦྱར་བ་དང༌། རྩ་བ་དང༌། འགྲེལ་པའོ། །དང་པོ་ནི། ཞེས་བྱ་བའི་

ཐོབ་བྱ་རྣམ་མཁྱེན་བཤད་པ། 161

ལན། ཞེས་སོ། །དངགས་ནི་འཇིག་རྟེན་གྱི་གྲགས་པའོ། །གཉིས་པ་ནི། ཐེག་པ་གསུམ་གྱིས་དེ་བཞིན་ཉིད་ལ་དམིགས་པར་ཁྱད་པར་མེད་ན། རིགས་གསུམ་གྱི་རྣམ་དབྱེ་མི་རུང་བའི་སྐྱོན་མེད་པར་ཐལ། བརྟེན་པའི་ཆོས་ཀྱི་བྱེ་བྲག་གིས་རྟེན་དེའི་དབྱེ་བ་འཇིག་རྟེན་ན་ཡོངས་སུ་བརྗོད་ཅིང་གྲགས་པ་ལྟར་རྟེན་ཆོས་ཀྱི་སྒོ་ནས་དབྱེ་བ་འཐད་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་ནི། དཔེར་ན་ཉེར་ལེན་འཇིམ་པ་གཅིག་ལས་མངོན་པར་གྲུབ་ཅིང་རྐྱེན་མེ་ལྕེ་གཅིག་གིས་སོ་བཏང་བ་ལ་སོགས་པའི་རྟེན་བུམ་པ་ལ་སོགས་པ་སྣོད་གཅིག་ཉིད་བརྟེན་པ་སྦྲང་རྩི་དང་ལི་ཁ་ར་ལ་སོགས་པའི་བཅུད་མི་འདྲ་བ་ཐ་དད་པའི་སྣོད་ཉིད་ཀྱིས་སྣོད་ཐ་དད་པའི་ཐ་སྙད་བྱེད་པ་དེ་བཞིན་དུ། བརྟེན་པའི་ཆོས་ཐེག་པ་གསུམ་གྱིས་བསྡུས་པའི་རྟོགས་ཤིང་ཐོབ་པར་བྱ་བའི་ལམ་ཐ་དད་པ་ཉིད་ཀྱིས་རྟེན་རིགས་ཐ་དད་པ་ཉིད་དོ་ཞེས་བསྟན་ཏོ། །སྣོད་གཅིག་ཡིན་ན་བཅུད་མི་འདྲ་བའི་སྣོད་དུ་འགལ་ལོ་ཞེས་པ་ནི། ཚོགས་པ་དང་རྒྱུན་འཇོག་མི་ཤེས་པའི་ལོག་པར་རྟོག་པ་འབའ་ཞིག་ཡིན་ཏེ། དེའི་དབང་གིས་ས་དང་ལམ་གྱི་རྣམ་གཞག་རྣམས་ལ་ཡང་ལོག་རྟོག་འབའ་ཞིག་སྐྱེད་པར་མངོན་ནོ།།
གཉིས་པ་སྒྲུབ་པའི་དམིགས་པ་ལ་གསུམ། མཚམས་སྦྱར་བ་དང༌། རྩ་བ་དང༌། འགྲེལ་
པའོ། །དང་པོ་ནི། ཇི་སྐད་བཤད་པའི་སྒྲུབ་པའི་རྟེན་གྱི་རྟེན་ཆོས་སྒྲུབ་པའི་དམིགས་པ། ཞེས་སོ། །གཉིས་པ་ལ། ཚིག་དོན་དང༌། མཐའ་དཔྱད་པའོ། །དང་པོ་ནི། སྒྲུབ་པའི་དམིགས་པ་ཞེས་ཏེ། བླང་དོར་བཏང་སྙོམས་སུ་བྱ་བའི་སྒོ་ནས་སྤྱིར་བསྟན་པ་དང༌། ལམ་དང༌། སྤང་གཉེན་དང༌། བདེན་པ་དང་འབྲས་བུའི་སྒོ་ནས་དབྱེ་བ་བརྒྱད་དོ། །དེ་དག་ཐེག་ཆེན་སྒྲུབ་པའི་དམིགས་པ་ཡིན་ཏེ། དེའི་སྒྲོ་འདོགས་གཅད་པར་བྱ་བའི་གཞི་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི། སྐབས་འདིའི་འགྲེལ་ཆེན་དུ། གང་ཡང་ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་རྟག་ཏུ་རྣམ་པར་དག་པ་གཉིས་སུ་མེད་པའི་ཡེ་ཤེས་ཉིད་ནི་དམིགས་པ་ཡིན་ནོ་སྙམ་དུ་སེམས་པ་དེ་དག་གིས་རྟག་ཏུ་རྣམ་པར་དག་པ་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར་གོང་ནས་གོང་དུ་རྣམ་པར་དག་པ་ཁྱད་པར་དུ་འགྲོ་བ་ཇི་ལྟར་བརྗོད་པར་བྱ། ཆུ་ཁམས་གསེར་དང་ནམ་མཁའ་རྣམས། །དག་པ་བཞིན་དུ་དག་པར་འདོད།1

།ཅེས་བྱ་བ་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། དེ་ལྟ་ན་ནི་དག་པ་ནི་དེ་ཁོ་
ན་ཉིད་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་ཡིན་ནོ་ཞེས་གཉེན་པོའ་ཕྱོགས་ལ་མངོན་པར་ཞེན་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མི་མཐུན་ ི 1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༧༠ ཤོག ༩༠༤ ཕྲེང་། ༢

162 སྐབས་དང་པོའ་བཤད་པ། ིཔའི་ཕྱོགས་ལ་མངོན་པར་ཞེན་པ་དོན་གྱིས་འཕངས་པ་ཡིན་ནོ། །དེ་བས་ན་མི་མཐུན་པ་དང་གཉེན་པོའ་ཕྱོགས་ཀྱི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་སྤངས་པ་མེད་པས་ཕྱོགས་གཅིག་པའི་དག་པར་ཐལ་བར་ ིའགྱུར་རོ། །ཁྱེད་ཀྱི་ཕྱོགས་ལྟར་ན་ཡང་རབ་འབྱོར་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་ཀྱི་དམིགས་པ་ནི་དངོས་པོ་མེད་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་བྱ་བས་དམིགས་པ་དག་པ་མཐར་ཐུག་པ་ཇི་ལྟར་ཡིན་ཞེ་ན། ཉེས་པ་མེད་དེ། གང་གི་ཕྱིར་རིགས་པའི་རྗེས་སུ་འགྲོ་བའི་དངོས་པོ་མེད་པའི་ཕྱིར་ན། དངོས་པོ་མེད་པ་ནི་ཡང་དག་པའི་ཀུན་རྫོབ་ཡིན་པར་བརྗོད་ལ། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཀྱི་རང་བཞིན་བསྒྲིབས་པ་དེ་རིམ་གྱིས་སྒྱུ་མ་ལྟ་བུར་རྟོགས་པ་ཉིད་ནི་རྣམ་པར་དག་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བཤད་དོ།།
འདིའི་དོན་གཞན་གྱིས་བཞག་པ་མི་འཐད་པ་དང༌། རང་གི་ལུགས་སོ། །དང་པོ་ལ། གཞན་
གྱི་འདོད་པ་བཀོད་པ་ཕ་རོལ་པོའ་འདོད་པ་མ་ཡིན་པ་དང༌། རང་གི་ལུགས་བཞག་པ་མི་འཐད་ ིཔའོ། །དང་པོ་ནི། སེམས་ཙམ་པས་གཟུང་འཛིན་རྫས་ཐ་དད་ཀྱིས་སྟོང་པའི་དེ་བཞིན་ཉིད་འབའ་ཞིག་འཕགས་པའི་མཉམ་གཞག་གི་དམིགས་པར་ཁས་བླངས་པས་དེ་འགོག་པར་བྱེད་དོ་ཞེས་པའི་དོན་ཅི། གཞན་དབང་དམིགས་པ་དང༌། གཟུང་འཛིན་རྫས་ཐ་དད་ཀྱིས་སྟོང་པ་རྣམ་པར་བྱས་ནས་གཞན་དབང་གཟུང་འཛིན་རྫས་ཐ་དད་ཀྱིས་སྟོང་པར་འཕགས་པའི་མཉམ་གཞག་གིས་མངོན་སུམ་དུ་གཟིགས་པར་སེམས་ཙམ་པས་མི་འདོད་དོ་ཞེས་པ་ཡིན་ན། དེའི་ལུགས་ལེགས་པར་ཁོང་དུ་མ་ཆུད་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལྟ་བུར་འདོད་པའི་སེམས་ཙམ་པའི་ཤིང་རྟ་ཆེན་པོ་སུ་ཡང་མེད་པའི་ཕྱིར་དང༌། སྡེ་བདུན་དུ་རྣམ་རིག་པའི་འདོད་པ་འཆད་པ་ན། དངོས་ཀྱི་གནོད་བྱེད་དང༌། གནོད་བྱ་སྒྲོ་འདོགས་གཉིས་གཞི་དམིགས་པ་མཚུངས་པར་ལན་ཅིག་མ་ཡིན་པར་སྒྲུབ་པའི་ཕྱིར་དང༌། གཞན་དབང་ལ་གཟུང་འཛིན་རྫས་ཐ་དད་པར་སྣང་ཞིང༌། སྣང་བ་ལྟར་དུ་མ་གྲུབ་པར་མངོན་སུམ་གྱིས་རྟོགས་པ་མི་སྲིད་དོ་ཞེས་ཞལ་གྱིས་བཞེས་པར་འགྱུར་ཞིང༌། གལ་ཏེ་ཡོད་ན་ཡང་སོ་སོ་སྐྱེ་བོའ་ིམངོན་སུམ་གྱིས་རྟོགས་པར་ཞལ་གྱིས་བཞེས་པར་འགྱུར་རོ། །རིགས་ཤེས་རྟོག་པའི་དོན་ཁྱད་གཞི་ཁྱད་ཆོས་དེ་ལྟར་སྣང་མོད་ཀྱི། འཕགས་པའི་མཉམ་གཞག་གི་གཟིགས་ངོ་ན་གཞན་དབང་མི་སྣང་བས། གཞན་དབང་སྣང་བ་ལྟར་མ་གྲུབ་པར་མངོན་སུམ་གྱིས་རྟོགས་པ་མ་ཡིན་ཞིང༌། དེ་བཞིན་ཉིད་འབའ་ཞིག་ལ་དམིགས་པའོ་ཞེ་ན། འོ་ན་རང་ལུགས་ལ་ཡང་མྱུ་གུ་བདེན་མེད་དུ་མངོན་

ཐོབ་བྱ་རྣམ་མཁྱེན་བཤད་པ། 163

སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་མཉམ་གཞག་གི་གཟིགས་ངོ་ན་མྱུ་གུ་སྣང་བའམ། མྱུ་གུ་བདེན་མེད་དུ་མངོན་སུམ་གྱིས་མ་རྟོགས་པར། བདེན་སྟོང་འབའ་ཞིག་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པར་ཐལ་ལོ། །དེའི་ངོར་མྱུ་གུ་སྣང་ཞེ་ན། བདེན་འཛིན་བདེན་སྟོང་དུ་མངོན་སུམ་དུ་གཟིགས་པའི་ངོར་སྒྲོ་འདོགས་ཀྱང་ཡོད་པར་ཐལ་ཏེ་འོག་ཏུ་འགོག་པར་འགྱུར་རོ།།
གཉིས་པ་ནི། རང་ལུགས་ལ་མཉམ་གཞག་གི་གཟིགས་ངོར་མྱུ་གུ་ལ་སོགས་པའི་ཆོས་
ཅན་སྣང་བར་ཁས་ལེན་པས། སེམས་ཙམ་པའི་འདོད་པ་བཀག་པའི་ཉེས་པ་མི་མཚུངས་སོ་སྙམ་ན། དབུ་མ་པའི་བཞེད་པར་ཆེས་མི་རིགས་ཏེ། སྡུག་བསྔལ་བདེན་སྟོང་དུ་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་མཐོང་ལམ་གྱི་གཟིགས་ངོར་ཆོས་ཅན་དེ་སྣང་ན། ཆུ་ལ་ཆུ་བཞག་གི་ཚུལ་དུ་སྣང་ངམ་གཉིས་སུ་སྣང༌། དང་པོ་ལྟར་ན། དོན་དམ་པའི་བདེན་པར་ཐལ་བ་ལྡོག་ཏུ་མེད་ལ། གཉིས་པ་ལྟར་ན། འཕགས་པའི་མཉམ་གཞག་བདེན་སྟོང་དུ་གཟིགས་པའི་ངོར་ཡང་དེ་ལྟར་སྣང་དགོས་པས། མཉམ་གཞག་རང་ཉིད་རང་ལས་རྫས་ཐ་དད་དུ་ཐལ་བ་ལྡོག་ཏུ་མེད་དོ། །ཡང་མཐོང་ལམ་དེ་ལ་སྡུག་བསྔལ་ཐ་དད་དུ་སྣང་ཞིང༌། དོན་དམ་པའི་བདེན་པ་ཆུ་ལ་ཆུ་བཞག་གི་ཚུལ་དུ་སྣང་ངམ། འོན་ཏེ་དོན་དམ་པའི་བདེན་པ་ཤགས་ལ་རྟོགས། དང་པོ་ལྟར་ན། བྱང་སེམས་འཕགས་པའི་མཉམ་གཞག་གཅིག་གི་གཟིགས་ངོར་ཤེས་བྱ་ཇི་ལྟ་བ་དང་ཇི་སྙེད་པ་གཉིས་སྣང་ཚུལ་མི་འདྲ་བར་སྣང་བ་རིགས་པའི་ལམ་ལས་འདས་ཏེ་གཞན་དུ་ན། སྐབས་དེར་མཉམ་གཞག་དང་རྗེས་ཐོབ་ངོ་བོ་གཅིག་ཏུ་ཁས་ལེན་དགོས་པའི་ཕྱིར་རོ། །གཉིས་པ་ལྟར་ན། དོན་དམ་བདེན་པ་ཤགས་ལ་རྟོགས་པའི་དངོས་རྟོགས་དེ་གང་ཡིན། ཆོས་ཅན་སྡུག་བསྔལ་དེ་ཉིད་དངོས་སུ་རྟོགས་པའོ་ཞེ་ན། དོན་དམ་པའི་བདེན་པར་ཐལ་བ་དེ་བས་ཀྱང་ལྡོག་ཏུ་མེད་དོ། །དེས་ན་འཕགས་པ་སློབ་པའི་མཉམ་གཞག་གི་གཟིགས་ངོར་ཆོས་ཅན་འདུས་བྱས་སྣང་བར་འདོད་པའི་དབུ་མ་ཐལ་འགྱུར་བ་དང༌། རང་རྒྱུད་པ་སུ་ཡང་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །འོག་ཏུ་སྒྱུ་མ་ལྟ་བུའི་བདག་ཉིད་དུ་སྣང་བའི་བློ་ཞེས་བཤད་པ་ཇི་ལྟ་བུ་ཞེ་ན། དེ་ནི་མཉམ་གཞག་ཉིད་སྒྱུ་མ་ལྟ་བུར་སྟོན་པ་ཡིན་པར་ཤིན་ཏུ་གསལ་ཏེ། འགྲེལ་ཆེན་གྱི་སྐབས་དུ་མར་དེ་ལྟར་གསུངས་པས་སོ།།
གཉིས་པ་རང་གི་ལུགས་ནི། གཟུང་འཛིན་དབང་ཤེས་ལ་སོགས་པ་སོ་སོ་སྐྱེ་བོའ་རྒྱུད་ཀྱི་ ི

164 སྐབས་དང་པོའ་བཤད་པ། ིཤེས་པ་ཀུན་གཞན་དབང་དུ་ཁས་ལེན་ལ། དབང་ཤེས་ལ་ཡང་གཟུང་འཛིན་རྫས་ཐ་དད་དུ་སྣང་ལ། སྣང་བ་ལྟར་དུ་མ་གྲུབ་པར་འཕགས་པའི་མཉམ་གཞག་གིས་གཟིགས་པར་འདོད་ཅིང༌། དེའི་དོན་དབང་ཤེས་མི་སྣང་ཞིང་འགྱུར་མེད་ཡོངས་གྲུབ་ཆུ་ལ་ཆུ་བཞག་གི་ཚུལ་དུ་སྣང་བར་འདོད་ཀྱང༌། དབང་ཤེས་སྣང་བ་ལྟར་དུ་མ་གྲུབ་པར་མངོན་སུམ་དུ་གཟིགས་པར་འདོད་ཅིང་། མ་གཟིགས་པ་མི་འདོད་པས། ཆོས་དབྱིངས་རྟག་ཏུ་རྣམ་པར་དག་པ་རྣམ་པར་མི་རྟོག་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་དམིགས་པར་བཞེད་པའི་དོན་ནི་དེ་ཡིན་ནོ། །དེ་ལ་དམིགས་པའི་གཞི་གཞན་དབང་དང་ཆོས་འགྱུར་མེད་ཡོངས་གྲུབ་བདེན་པར་གྲུབ་པར་ཞལ་གྱིས་བཞེས་པ་ལ་དབུ་མ་པས་དགག་པ་མཛད་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་ཡང་གཞི་གཞན་དབང་ལ་འཕགས་པ་རྣམས་ཀྱིས་རྗེས་ཀྱི་སྐབས་སུ་དམིགས་པའི་ཚེ། འཁྲུལ་སྣང་དང་གཟུང་འཛིན་རྫས་ཐ་དད་དུ་འཛིན་པའི་རྣམ་རྟོག་ཤས་ཇེ་ཆུང་དུ་སོང་བའི་ཚུལ་གྱིས་དག་པ་གོང་ནས་གོང་དུ་ཁྱད་པར་དུ་འགྲོར་མེད་པར་ཐལ། འཁྲུལ་སྣང་དང་རྣམ་རྟོག་སྔར་ནས་གཞན་དབང་གི་རང་བཞིན་ལ་ཞུགས་ཤིང༌། ཞུགས་པ་དེ་ཉིད་བདེན་པར་གྲུབ་ལ། བདེན་གྲུབ་ལ་གོང་ནས་གོང་དུ་ཁྱད་པར་དུ་འགྲོར་མེད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པའོ། །མཉམ་གཞག་ལ་དག་པ་ཁྱད་པར་དུ་འགྲོར་མེད་པ་ནི། ས་བོན་ཇེ་དག་ཏུ་འགྲོར་མེད་པར་ཐལ་བའོ།།
དེ་ལ་རྣམ་རིག་པ་ན་རེ། ཆུ་དང་གསེར་དང་ནམ་མཁའ་རྣམས་རང་བཞིན་གྱིས་དག་
པ་ཡིན་ཡང༌། རྡུལ་དང་གཡའ་ལ་སོགས་པ་རིམ་གྱིས་དག་པར་འགྱུར་བ་བཞིན་དུ། དྲི་མ་ཡང་གཉེན་པོས་རིམ་གྱིས་དག་པར་བྱེད་དོ་ཞེ་ན། ཁྱེད་ཀྱི་ལུགས་ལ་དེ་མི་འཐད་དེ། དག་པ་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་གཟུང་འཛིན་རྫས་ཐ་དད་ཀྱིས་སྟོང་པ་དེ་བདེན་པར་གྲུབ་པས་མི་མཐུན་ཕྱོགས་སྤང་དུ་མི་རུང་སྟེ། དེ་གཟུང་འཛིན་རྫས་ཐ་དད་དུ་སྣང་བའི་གཞན་དབང་གི་རང་བཞིན་ལ་ཞུགས་ཤིང༌། གཞན་དབང་དེ་ཉིད་ཀྱང་བདེན་པར་གྲུབ་པར་ཁས་བླངས་པས་དེ་ལྟ་ན། གཞན་དབང་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ལ་གཟུང་འཛིན་རྫས་ཐ་དད་དུ་སྣང་བ་དེ་སྣང་བ་ལྟར་གྲུབ་པར་ཐལ། དེ་ལྟར་སྣང་བ་གང་ཞིག །བདེན་པར་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་པ་ཡོད་དེ། རྫུན་པས་འཁྱུད་པ་བདེན་གྲུབ་ཏུ་གནས་པའི་སྐབས་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །འདོད་ན། ཁྱོད་ཤེས་སྒྲིབ་ཏུ་འདོད་པའི་གཟུང་འཛིན་རྫས་ཐ་དད་དུ་འཛིན་པའི་རྟོག་པ་སྤང་དུ་མེད་པར་འགྱུར་ཏེ། ཞེན་ཡུལ་ལ་མ་འཁྲུལ་བའི་བློ་སྐྱོན་མེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་མཉམ་

ཐོབ་བྱ་རྣམ་མཁྱེན་བཤད་པ། 165

གཞག་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་གཞལ་བྱ་བདེན་གྲུབ་ཏུ་ཁས་བླང་ན། སྤང་བྱ་མི་མཐུན་པའི་ཕྱོགས་སྤང་དུ་མི་རུང་བར་དོན་གྱིས་ཁས་བླང་དགོས་པས། ཤིན་ཏུ་རྣམ་པར་དག་པ་ཁས་བླང་དུ་མེད་པར་འགྱུར་རོ། །འོ་ན་ཁྱེད་རང་ལ་རྣམ་མཁྱེན་གྱི་དམིགས་པ་དངོས་པོ་མེད་པའོ་ཞེས་ཁས་བླངས་པས། མྱུ་གུ་བདེན་སྟོང་ཆོས་ཅན། བདེན་པར་གྲུབ་པར་ཐལ། མཐར་ཐུག་དཔྱོད་པའི་རིགས་ངོར་ཡོད་པའི་ཕྱིར། རྟགས་ཁས་བླངས། འདོད་ན། སྔར་བཤད་པའི་ཉེས་པ་ཁྱེད་ལ་ཡང༌ཐལ་བར་འགྱུར་ལ། ཁྱབ་པ་ཡོད་དེ། བློ་དོན་དམ་པ་དེའི་ངོར་ཡོད་ན། དོན་དམ་པ་དེར་ཡོད་དགོས་ལ། དེ་ལྟ་ན་དོན་དམ་པར་ཡོད་དགོས་སོ་ཞེ་ན་ཁོ་བོ་ཅག་ལ་ཉེས་པར་མི་འགྱུར་ཏེ། མྱུ་གུ་བདེན་སྟོང་རིགས་ངོར་ཡོད་ཀྱང་བདེན་གྲུབ་ཏུ་ཁས་མི་ལེན་ཏེ། བཀག་པ་དེ་ཉིད་ཀྱང་བདེན་སྟོང་རྫུན་པ་སྒྱུ་མ་ལྟ་བུར་གནས་པའི་ཕྱིར་རོ།།
དེ་ལྟར་ཡང༌། དགག་བྱ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པས། །ཡང་དག་ཏུ་ན་བཀག་མེད་གསལ།1

།ཞེས་
བཤད་པ་ལྟར་རོ། །རིགས་ཤེས་རྟོག་བཅས་དང་རྟོག་མེད་ཀྱང༌དོན་དམ་པ་ཡིན་པར་འདོད་ཀྱང༌། ཡང་དག་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་འདོད་ཀྱི། བདེན་པར་གྲུབ་པར་མི་འདོད་དོ་ཞེས་པའི་དོན་དུ་ཤིན་ཏུ་གསལ་ལོ། །འདི་དག་གི་འཕྲོས་ཚོགས་སྒྲུབ་ཀྱི་སྐབས་སུ་འཆད་པར་འགྱུར་རོ། །དེའི་འཕྲོ་ཉིད་ནས་འགྲེལ་ཆེན་དུ། དེ་ལྟར་བྱས་ན་རང་བཞིན་གཙོ་བོར་གྱུར་པ་ནི་རིགས་ཡིན་ལ། རྣམ་པར་འགྱུར་བ་གཙོ་བོར་གྱུར་པ་ནི་དམིགས་པ་ཡིན་པས། གཉིས་ཀ་ཡང་གཉིས་ཀ་ཡིན་པ་ལ་ནི་དགག་པ་མེད་དོ།2

།ཞེས་པའི་དོན་ནི། གཙོ་ཆེ་ཆུང་ནི་གོ་བར་ཟད་ལ། ཕྱི་མའི་དོན་ནི་ཆོས་ཅན་དང་མ་བྲལ་བར། ནང་སྐྱེ་མཆེད་དྲུག་བདེན་པས་སྟོང་པར་དམིགས་པའི་སྒོ་ནས་རང་བཞིན་གནས་རིགས་སུ་འགྱུར་གྱི། ཆོས་ཅན་སྤངས་པ་མི་རུང་ལ། དམིགས་པའི་སྐབས་སུ་སྒྲོ་འདོགས་གཅད་པར་བྱ་བའི་གཞི་ནི་ཀུན་རྫོབ་པ་གཙོ་བོ་ཡིན་གྱི། དེ་བཞིན་ཉིད་ཀྱང་དམིགས་པར་འགྱུར་བའི་དོན་ནོ།།
གསུམ་པ་ལ། སྤྱིར་བསྟན་པ་དང༌། སོ་སོར་བཤད་པ་དང༌། དམིགས་པ་བཅུ་གཅིག་ལ་
རིམ་གྱིས་དམིགས་པར་བསྟན་པའོ། །དང་པོ་ནི། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་རེ་ཤིག་དང་པོར་

1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༦༢ ཤོག ༧༥༦ ཕྲེང་། ༨
2 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༥༡ ཤོག ༡༠༠༧ ཕྲེང་། ༡༠

166 སྐབས་དང་པོའ་བཤད་པ། ིསྤྱིར་ཆོས་འདི་རྣམས་ལས་བླང་བྱ་དགེ་བ་དང་དོར་བྱ་མི་དགེ་བ་དང་བཏང་སྙོམས་སུ་བཞག་བྱ་ལུང་དུ་མ་བསྟན་པ་སྟེ་གསུམ་པོ་གང་ཞེས་ཐོག་མར་དཔྱོད་པར་བྱེད་ལ། དེ་ལྟར་དཔྱད་པ་ན་གོ་རིམས་བཞིན་དུ་དགེ་སྦྱོང་གི་ཚུལ་ཉིད་དང༌། སྲོག་གཅོད་པ་ལ་སོགས་པ་དང༌། ལུང་དུ་མ་བསྟན་པའི་ལུས་ཀྱི་ལས་ལ་སོགས་པ་བླང་དོར་བཏང་སྙོམས་སུ་བྱ་བར་རྟོགས་པར་འགྱུར་རོ། །དེ་གསུམ་ཆོས་ཅན། སྒྲུབ་པའི་དམིགས་པ་ཡིན་ཏེ། དེའི་སྒྲོ་འདོགས་གཅད་པར་བྱ་བའི་གཞི་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི། ཆོས་གསུམ་སྤྱིར་རྟོགས་པ་དེའི་འོག་ཏུ་དམིགས་པ་ལྷག་མ་རྣམས་ལ་དཔྱོད་པར་བྱེད་དེ། ཇི་ལྟར་1

ཞེ་ན། གསུམ་པོ་དེ་དག་ཉིད་ལ་དབྱེ་གཞིར་བྱས་ནས་འཇིག་རྟེན་
པ་ལ་སོགས་པ་རྣམ་པ་གཉིས་པོའ་དབྱེ་བ་ཟུང་བཞི་ཉིད་ཀྱིས་སོ། །དེ་ཡང་གྲངས་བཞིན་དུ་བྱིས་ ིཔའི་སྐྱེ་བོ་ཐམས་ཅད་དང་འབྲེལ་བའི་འཇིག་རྟེན་པའི་ལམ་གྱིས་བསྡུས་པའི་ཕུང་པོ་ལྔ་ཆོས་ཅན། འཇིག་རྟེན་པ་ཡིན་ཏེ། ཐོག་མ་མེད་པ་ནས་འཁོར་བར་འདྲིས་པའི་ཆོས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འཕགས་པའི་སྐྱེ་བོ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རྒྱུད་ཀྱིས་བསྡུས་པའི་ཟག་མེད་ཀྱི་བསམ་གཏན་བཞི་ཆོས་ཅན། འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་པ་ཡིན་ཏེ། སྲེད་པའི་གཉེན་པོ་འཁོར་བར་མ་འདྲིས་པའི་ཆོས་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ་སྙམ་དུ་སེམས་པར་བྱེད་དོ། །དེ་ནས་མི་མཐུན་ཕྱོགས་སྤང་བའི་ཆེད་དུ་སྤང་བྱ་ཟག་བཅས་ནི་གང། གཉེན་པོ་ཟག་མེད་ནི་གང་ཞེས་རྟོག་ལ། བརྟགས་པ་ན་ཉེ་བར་ལེན་པའི་ཕུང་པོ་ལྔ་ཆོས་ཅན། ཟག་བཅས་ཡིན་ཏེ། འཇིག་ལྟའི་རྩ་བ་ལས་སྐྱེས་ཤིང༌། བདག་ཏུ་ལྟ་བའི་གཉེན་པོའ་ཕྱོགས་མ་ཡིན་པའི་ ིཕྱིར་རོ། །བདག་དེར་ལྟ་བའི་གཉེན་པོ་ཟག་པ་མེད་པའི་དྲན་པ་ཉེ་བར་བཞག་པ་བཞི་ཆོས་ཅན། ཟག་མེད་ཡིན་ཏེ། སྤང་བྱའི་ས་བོན་གྱི་དངོས་གཉེན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་སྙམ་དུ་སེམས་པར་བྱེད་ཅིང༌། ཟག་མེད་དེ་ཉིད་ལ་རྒྱུ་དང་འབྲས་བུའི་ཆ་གཉིས་སུ་ཕྱེ་ནས་དཔྱོད་ལ། དེ་ལྟར་དཔྱད་པ་ན་རྒྱུ་དང་རྐྱེན་ལ་རག་ལས་པ་འདོད་པའི་ཁམས་ལ་སོགས་པ་ལ་བརྟེན་པའི་ལམ་བདེན་ཆོས་ཅན། རྒྱུའི་ཆ་ཡིན་ཏེ། འགོག་བདེན་ཐོབ་བྱེད་ཀྱི་ཐབས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྒྱུ་ལ་མི་ལྟོས་དེ་བཞིན་ཉིད་སྤང་བྱའི་ས་བོན་དང་བྲལ་བ་ཆོས་ཅན། འབྲས་བུའི་ཆ་ཡིན་ཏེ། ལམ་བདེན་གྱི་བྲལ་འབྲས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། སྙམ་དུ་སེམས་པར་བྱེད་དོ།།
1 ཞོལ། ཤོག ༡༡༦ ན ༥ ཇི་སྙེད་ཞེ་ན།

ཐོབ་བྱ་རྣམ་མཁྱེན་བཤད་པ། 167

དེ་ནས་ཐོབ་བྱའི་འབྲས་བུ་གང་ཞེས་དཔྱོད་པ་ན། ཐེག་པ་གསུམ་གའི་འཕགས་པའི་
རྒྱུད་ལ་འབྱུང་བའི་བསམ་གཏན་བཞི་ཆོས་ཅན། ཐུན་མོང་བའི་ཡོན་ཏན་ཡིན་ཏེ། ཐེག་གསུམ་གྱི་འཕགས་པའི་སྐྱེ་བོ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རྒྱུད་ལ་འབྱུང་བའི་ཡོན་ཏན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། སྟོབས་བཅུ་ཆོས་ཅན། ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་ཡོན་ཏན་ཡིན་ཏེ། ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་རྒྱུད་ཁོ་ན་ལ་འབྱུང་བའི་ཡོན་ཏན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཆོས་ཅན་ཞེས་པ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་མ་ལུས་པའི་རྟེན་དུ་ཤེས་པའི་ཆེད་ཡིན་ནོ། །གསུམ་པ་ནི། དེ་ལྟ་བུ་ལ་སོགས་པའི་རིམ་པ་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་རྟོགས་པའི་རིམ་གྱིས་ཆོས་ཐམས་ཅད་ལ་དམིགས་པས་ན་དམིགས་པ་རྣམ་པ་བཅུ་གཅིག་གོ །བླ་མ་ལོཙྪ་བ་ཆེན་པོས་རིམ་ཅན་དུ་དམིགས་པའི་ཚུལ་མ་མཛད་པར་གཞན་དུ་བཤད་དོ།།
གསུམ་པ་སྒྲུབ་པའི་ཆེད་དུ་བྱ་བ་ལ། མཚམས་སྦྱར་བ་དང༌། རྩ་བ་དང༌། འགྲེལ་
པའོ། །དང་པོ་ནི། དམིགས་པ་དེ་ལྟ་བུ་ལ་དམིགས་ནས་ཤེས་པའི་སྒྲུབ་པའི། ཞེས་སོ། །གཉིས་པ་ནི། ཆེད་དུ་བྱ་བ་འདི་ཡིན་པར་ཤེས་པར་བྱའོ། །གང་གི་ཡིན་ཞེ་ན། རང་བྱུང་དུ་འགྱུར་བས་རང་བྱུང་གི་མིང་བཏགས་པ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་འོ། །གང་གི་སྒོ་ནས་ན་ཆེན་པོ་གསུམ་གྱིས་སོ། །དེ་གང་ཞེ་ན། སེམས་ཅན་ཀུན་གྱི་མཆོག་ཉིད་དུ་བྱེད་པའི་སེམས་ཆེན་པོ་དང༌། རང་དོན་སྤོང་བ་དང་རྟོགས་པ་ཆེན་པོ་དང་གསུམ་པོའོ། །གསུམ་པ་ནི། འབྱུང་བར་འགྱུར་བའི་སངས་རྒྱས་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་ཉིད་ཀྱི་ཆོས་ཅན། ཆེད་དུ་བྱ་བ་རྣམ་པ་གསུམ་དུ་ཤེས་པར་བྱའོ། །དེ་ཡང་ཆེན་པོ་ཉིད་གསུམ་དང་ལྡན་པས་ཆེད་དུ་བྱ་བ་གསུམ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། གསུམ་ཡོད་དེ་ཐོབ་བྱ་མཐར་ཐུག་གསུམ་པོ་ཉིད་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་ཏེ། དེ་ལྟར་སྒྲུབ་པ་ལ་འཇུག་པ་དེའི་ཕྱིར།
གསུམ་པ་1

གང་ན་སེམས་ཅན་ཞེས་ཏེ་དེ་ཐམས་ཅད་སངས་རྒྱས་སུ་བྱེད་འདོད་པའོ། །སེམས་
ཆེན་པོ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཐུགས་རྗེ་ཆེན་པོ་ཉིད་དང་སྤངས་པ་མཐར་ཐུག་སྤོང་བ་ཆེན་པོ་ཉིད་དང་རྟོགས་པ་མཐར་ཐུག་རྟོགས་པ་ཆེན་པོ་ཉིད་དོ། །གང་གི་སྒོ་ནས་སངས་རྒྱས་སུ་འགྱུར་ཞེ་ན། རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་རྣམ་མཁྱེན་མཚོན་བྱེད་ཀྱི་ཆོས་བཅུས་མཚོན་པའི་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་ཡོངས་སུ་ཤེས་པའི་སྒོ་ནས་འབྱུང་བར་འགྱུར་བའོ། །བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་སྒྲུབ་པ་ལ་འཇུག་
1 ཞོལ། ཤོག ༡༡༧ ན ༦། གཙང་། ཤོག ༡༡༩ བ ༥ གསུམ་པོ་གང་ན་

168 སྐབས་དང་པོའ་བཤད་པ། ིཔ་ནི། རྒྱལ་པོ་གཡུལ་དུ་འཇུག་པ་དང་ཆོས་མཚུངས་པར། མི་མཐུན་ཕྱོགས་མ་ལུས་པ་སྤངས་པ་དང༌། ཐོབ་བྱ་མ་ལུས་པ་ཐོབ་པ་དང༌། རང་ཉིད་ཀུན་གྱི་མཆོག་ཉིད་དུ་བྱེད་པའི་ཆེད་དུ་བྱ་བ་གསུམ་གྱི་དོན་ཡིན་ནོ།།
བཞི་པ་སྒྲུབ་པའི་ངོ་བོ་ལ་གཉིས། སྒྲུབ་པ་སྤྱིའི་རྣམ་གཞག་དང། སོ་སོའ་རང་བཞིན་ ིབཤད་པའོ། །དང་པོ་ལ། སྟོན་ཚུལ་གྱི་སྒོ་ནས་གཉིས་སུ་དབྱེ་བ་དང། མཚན་གཞིའི་སྒོ་ནས་བཞིར་དབྱེ་བའོ། །དང་པོ་ནི། ཁ་ཅིག་ན་རེ། མཁྱེན་གསུམ་ཡུལ་དུ་བྱས་ནས་ཐོས་བསམ་གཙོ་བོར་གྱུར་པའི་སྒྲུབ་པ་ལ་མཁྱེན་གསུམ་ཡུལ་གྱིས་སྒྲུབ་པ་དང༌། སྦྱིན་སོགས་ལ་གཙོ་བོར་སྤྱོད་པའི་སྒྲུབ་པ་སྦྱོར་བ་བྱེ་བྲག་གི་སྒྲུབ་པ་ཞེས་ཟེར་བ་མི་རིགས་ཏེ། ཐོས་བསམ་གཙོ་བོར་གྱུར་པའི་དོན་དེ་སྦྱིན་སོགས་ལ་སྦྱོར་བས་ཉམས་སུ་མི་ལེན་པར་ཤེས་བྱ་གཏན་ལ་འབེབས་པའི་སྐབས་གཙོ་བོར་གྱུར་པ་ལ་བྱེད་ན། ལམ་དུ་མ་ཞུགས་པའི་སྔར་ནས་ཀྱང་ཡོད་པས། དྲི་བ་འདིའི་ལན་སྐབས་སུ་མ་བབ་ལ། གཏན་ལ་ཕེབས་པའི་དོན་དེ་ཉིད་བསམ་པས་ཡང་དང་ཡང་དུ་འདྲིས་པར་བྱེད་པའི་སྐབས་ལ་བརྗོད་ན། དེར་སྦྱིན་སོགས་སྤྱོད་པ་ཉམས་ལེན་གཙོ་བོར་མ་གྱུར་པའི་ཤེས་བྱེད་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མེད་དོ། །ཡང་མཁྱེན་པ་1

གསུམ་གྱི་ཉམས་ལེན་གྱི་བྱ་བ་ལ། ལྟ་བའི་ཉམས་ལེན་དང༌། སྦྱོར་བ་བཞིའི་
ཉམས་ལེན་ལ་སྤྱོད་པའི་ཉམས་ལེན་དུ་སྦྱོར་བ་ཡང་ཟེར་རྒྱུས་འཕོངས་པར་ཤིན་ཏུ་གསལ་ཏེ། དེ་གཉིས་ལ་ལྟ་བ་དང་སྤྱོད་པ་གཙོ་བོར་གྱུར་མ་གྱུར་གྱི་ཤེས་བྱེད་དུ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མེད་པའི་ཕྱིར་དང༌། སྦྱོར་བ་བཞི་པོ་གང་རུང་གི་ཉམས་ལེན་གྱི་བྱ་བ་མ་ཡིན་པའི་མཁྱེན་གསུམ་ཡུལ་དུ་བྱས་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་ཉམས་ལེན་གྱི་བྱ་བ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཡང་སྦྱོར་བ་བཞི་ལྟ་བའི་ཉམས་ལེན་དང༌། མཁྱེན་པ་གསུམ་ཉམས་ལེན་གྱི་བྱ་བ་སྤྱོད་པའི་ཉམས་ལེན་ཡིན་ནོ་ཞེས་ཁས་བླངས་ན་ཡང་ཁྱོད་ལ་ཅི་ཞིག་སྨྲར་ཡོད། སྐབས་དང་པོ་གསུམ་དང༌། སྦྱོར་བ་བཞི་སྟོན་པའི་སྐབས་བཞི་ལ་ལྟ་བ་གཙོ་བོར་སྟོན་མི་སྟོན་གྱི་ཁྱད་པར་ཡོད་མེད་མིག་ལེགས་པར་ཕྱིས་ལ་ལྟོས་ཤིག །འོག་ནས་རྒྱན་གྱི་དོན་དྲུག་ཏུ་བསྡུས་པའི་སྐབས་སུ་ཡང་མཁྱེན་གསུམ་གྱི་ཉམས་ལེན་ཉིད་ལ་དྲུག་ཏུ་དབྱེ་བ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མ་མཐོང་བར་ཟད་དོ།།
1 ཞོལ། ཤོག ༡༡༧ བ ༦ མཁྱེན་གསུམ་གྱི་

ཐོབ་བྱ་རྣམ་མཁྱེན་བཤད་པ། 169

ཡང་སྔོན་གྱི་མཁས་པ་ཁ་ཅིག །སྦྱིན་སོགས་ཕར་ཕྱིན་དྲུག་གི་མགོ་མིག་གཏོད་1

མ་གཏོད་
དང༌། ཕར་ཕྱིན་དྲུག་སོ་སོར་ངེས་པའི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་ཟིན་པ་དང་མ་ཟིན་པ་ལ་བྱེད་པ་ཡང༌། དཔྱད་མི་བཟོད་དེ། ཕར་ཕྱིན་དྲུག་ཉམས་སུ་ལེན་པའི་བསམ་པའི་བྱ་བ་ཡོད་མེད་ལ་བྱེད་ན། སྒྲུབ་པ་དང་པོ་འདི་ཚོགས་ལམ་དུ་མ་ཞུགས་གོང་གི་སྒྲུབ་པ་ཡིན་པར་ཐལ། གོ་ཆའི་སྒྲུབ་པ་ཐོག་མར་ཐོབ་པ་ནས། ཕར་ཕྱིན་དྲུག་ལ་དམིགས་པའི་བསམ་པའི་ཉམས་ལེན་གྱི་བྱ་བ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། སྒྲུབ་པའི་ངོ་བོ་གང་ཡིན་དྲིས་པ་ལ་གཉིས་སུ་དབྱེ་བ་དང་འགལ། སྦྱིན་སོགས་ཕར་ཕྱིན་དྲུག་རྒྱུད་ལ་ཐོབ་མ་ཐོབ་ལ་བྱེད་ན། སྦྱོར་བ་བཞི་སྒྲུབ་པ་ཕྱི་མར་བཞག་པ་དང་འགལ་ཏེ། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ལམ་དུ་ཞུགས་པའི་ཐོག་མ་ཉིད་ནས་རྣམ་རྫོགས་སྦྱོར་བ་ཐོབ་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེས་ན་ཕལ་ཆེར་གྱིས་སྒྲའི་བརྗོད་ཚུལ་འགལ་བ་ལ་དངོས་པོའ་གནས་ཚོད་འགལ་བར་བཟུང་ནས་འགྲེལ་པའི་དོན་ ིཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་རྣམ་གཞག་བྱས་སོ།།
དེས་ན་དངོས་པོའ་གནས་ཚོད་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་ན། སྦྱོར་བ་བྱེ་བྲག་གི་སྒྲུབ་པ་ཡིན་ ིན། མཁྱེན་པ་ཡུལ་དུ་བྱས་པའི་སྒྲུབ་པ་ཡིན་པས་ཁྱབ་པའི་སྤྱི་དང་བྱེ་བྲག་ཡིན་གྱི། སྤྱི་དང་བྱེ་བྲག་གི་སྒྲུབ་པའི་ཐ་སྙད་བྱས་ནས། དེ་གཉིས་འགལ་བར་འདོད་པ་ནི་དོན་གྱི་གནས་ཚོད་དང་རྗོད་བྱེད་སེལ་བས་འཇུག་པའི་རྣམ་དབྱེ་མ་ཤེས་པས་ནོངས་སོ། །འོ་ན་ཇི་ལྟ་བུ་ཞེ་ན། སྐབས་དང་པོ་གསུམ་དུ་མཁྱེན་པ་གསུམ་ཡུལ་དུ་བྱས་ནས་ཉམས་སུ་ལེན་པའི་སྒྲུབ་པ་བསྟན་མོད་ཀྱི། མཁྱེན་པ་གསུམ་ཉམས་སུ་ལེན་པའི་སྐབས་རེ་རེ་ཞིང་ཕར་ཕྱིན་དྲུག་ལྡན་དུ་ཉམས་སུ་བླང་བར་བྱའོ། །ཞེས་ནི་གོ་ཆའི་སྒྲུབ་པ་མ་གཏོགས་གཞན་ལ་གསལ་བར་མ་བསྟན་ཏོ། །སྐབས་ལྷག་མ་བཞི་ནས་བསྟན་པའི་སྦྱོར་བ་དེ་དག་ཀྱང༌། མཁྱེན་པ་ཡུལ་དུ་བྱས་པའི་སྒྲུབ་པ་ཡིན་མོད་ཀྱི། སྦྱོར་བ་རེ་རེ་ཞིང་ཡང་ཕར་ཕྱིན་དྲུག་ལྡན་དུ་ཉམས་སུ་བླང་བར་བྱའོ་ཞེས་གསལ་བར་བསྟན་པ་ཡིན་ནོ། །ཇི་ལྟར་ཞེ་ན། སྦྱིན་དང་ཚུལ་ཁྲིམས་སོགས་སྤྱོད་པས།2

།ཞེས་དང༌། སྦྱིན་པ་ལ་སོགས་

1 ཞོལ། ཤོག ༡༡༨ ན ༤། གཙང་། ཤོག ༡༢༠ བ ༤ མགོ་མིག་གཏོང་མ་གཏོང་དང་།
2 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༤༩ ཤོག ༡༥ ཕྲེང་། ༡༧

170 སྐབས་དང་པོའ་བཤད་པ། ིརེ་རེ་ནི།1

།ཞེས་དང༌། སྦྱིན་པ་ཤེས་རབ་བར་དག་དང༌།2

།ཞེས་དང༌། སྦྱིན་པ་ལ་སོགས་རེ་རེས་
ཀྱང༌།3

།ཞེས་སོ། །གོ་ཆའི་སྒྲུབ་པའི་སྐབས་སུ་ནི། སྒྲུབ་པ་གཉིས་ཀ་བསྟན་པར་4

ཤེས་པར་
བྱའོ། །དྲིས་ལན་གཉིས་ཀྱི་དྲི་བ་ནི། དེ་ལྟར་སྒྲུབ་པའི་རྟེན་དུ་གྱུར་པ་དང་དམིགས་པ་དང་ཆེད་དུ་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་བརྗོད་ནས་སྒྲུབ་པ་དེའི་རང་གི་ངོ་བོ་གང་ཡིན་ཞེ་ན། ལན་ནི། རྗོད་བྱེད་མི་འདྲ་བའི་ཁྱད་པར་གྱིས་སྐབས་དང་པོ་གསུམ་དུ་མཁྱེན་གསུམ་གྱི་རྣམ་པ་སོ་སོར་ངེས་པའི་རང་བཞིན་གྱི་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་གསུམ་གྱི་རྣམ་པ་ཡུལ་དུ་བྱས་པ་ལ་གོ་ཆ་མ་གཏོགས་ཕར་ཕྱིན་དྲུག་ལྡན་གྱི་སྒོ་ནས་གསལ་བར་མ་བསྟན་པར་སྤྱིར་མཁྱེན་པས་བསྡུས་པའི་དགེ་བའི་ཆོས་ཀྱི་རྟེན་ཅན་ཏེ། ཡུལ་ཅན་དུ་བསྟན་པའི་སྒྲུབ་པ་དང༌། རྣམ་པ་ཀུན་མངོན་པར་རྫོགས་པ་རྟོགས་པ་ལ་སོགས་པ་མངོན་པར་རྟོགས་པ་རྣམ་པ་བཞི་སྟོན་པའི་སྐབས་ལ། མངོན་པར་རྟོགས་པ་རེ་རེ་ཞིང་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་དྲུག་གི་རྟེན་ཅན་དུ་བསྟན་པའི་ཉམས་ལེན་གྱི་བྱ་བ་ནི་སྒྲུབ་པ་སྟེ་གཉིས་སོ།།
སྒྲུབ་པའི་ངོ་བོ་དེ་ལ་གཉིས་སུ་ཡོད་དེ། སྟོན་ཚུལ་མི་འདྲ་བའི་སྒོ་ནས་མཁྱེན་གསུམ་སྤྱིར་ཡུལ་དུ་བྱས་པའི་སྒྲུབ་པ་དང༌། ཕར་ཕྱིན་དྲུག་ལྡན་དུ་བསྟན་པའི་སྒྲུབ་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དངོས་པོའ་གནས་ཚོད་དང་མཐུན་པར་བྱས་ན། ཐེག་ཆེན་གྱི་ཚོགས་ལམ་ཆོས་ཅན། མཁྱེན་པ་ཡུལ་གྱི་ ིསྒྲུབ་པ་ཡིན་ཏེ། མཁྱེན་གསུམ་གྱི་རྣམ་པ་གང་རུང་ཡུལ་དུ་བྱས་ནས་སྒོམ་པའི་ཉམས་ལེན་གྱི་བྱ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ཆོས་ཅན། སྦྱོར་བའི་སྒྲུབ་པ་ཡིན་ཏེ། ཕར་ཕྱིན་དྲུག་ལྡན་དུ་བསམ་སྦྱོར་ཅི་རིགས་པས་ཟིན་པའི་ཉམས་ལེན་གྱི་བྱ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
གཉིས་པ་ནི། སྒྲུབ་པ་བརྩོན་འགྲུས་ཀྱི་ངོ་བོར་བཞག་པའི་དོན་དང༌། སྒྲུབ་པ་བཞིའི་ཁྱད་
པར་རོ། །དང་པོ་ནི། ཐོག་མར་གོ་ཆའི་བརྩོན་འགྲུས་དེ་ནས་ནི། །ཚུལ་བཞིན་རབ་ཞུགས་སྦྱོར་བའི་བརྩོན་འགྲུས་དང༌། །མ་ཞུམ་མི་འཁྲུགས་ཆོག་མི་ཤེས་བརྩོན་འགྲུས། །ཞེས་བཤད་པས་གོ་ཆའི་བརྩོན་འགྲུས་དང༌། སྦྱོར་བ་ལག་ལེན་ལ་ཞུགས་པའི་བརྩོན་འགྲུས་དང༌། ཐེག་པ་ཆེན་པོའ་ཆོས་ ི 1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༤༩ ཤོག ༢༣ ཕྲེང་། ༡
2 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༤༩ ཤོག ༢༥ ཕྲེང་། ༣
3 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༤༩ ཤོག ༢༥ ཕྲེང་། ༧
4 ཞོལ། ཤོག ༡༡༨ བ ༦ བསྟན་པའི་

ཐོབ་བྱ་རྣམ་མཁྱེན་བཤད་པ། 171

མཐའ་དག་ལ་མ་ཞུམ་པ་དང༌། མི་མཐུན་ཕྱོགས་ཀྱིས་མ་འཁྲུགས་པའི་བརྩོན་འགྲུས་དང༌། ཆོག་མི་ཤེས་པའི་བརྩོན་འགྲུས་སོ། །དེ་ལྟར་བརྩོན་འགྲུས་ཀྱིས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་པ་ནི། བྱང་ཆུབ་ཀྱི་མཆོག་ཏུ་སེམས་བསྐྱེད་ཀྱང་སྒྲུབ་པ་ནན་ཏན་གྱིས་ཉམས་སུ་ལེན་པ་ལ་འབད་པས་བརྩོན་འགྲུས་རྩོམ་པ་མེད་ན་བསམ་པ་བཟང་བ་ཙམ་དུ་འགྱུར་གྱི། བླ་ན་མེད་པའི་བྱང་ཆུབ་ཐོབ་མི་ནུས་པར་བསྟན་པ་ཡིན་གྱི། སྒྲུབ་པའི་ངོ་བོ་ཡིན་ན་བརྩོན་འགྲུས་ཀྱིས་ཁྱབ་པར་འདོད་པ་ནི་མི་རུང་སྟེ། བློའ་ིསྤུ་རིས་མི་འདྲ་བ་པདྨའི་འདབ་མ་ལྟར་མ་འདྲེས་པར་གནས་པའི་ཕྱིར་རོ།།
གཉིས་པ་ནི། ཐེག་པ་ཆེན་པོའ་རྒྱུ་འབྲས་ཀྱི་ཆོས་མཐའི་དག་ཉམས་སུ་ལེན་པའི་བསམ་
པ་རྒྱ་ཆེན་པོ་སྔོན་དུ་འགྲོ་དགོས་ཏེ། དེ་སྔོན་དུ་མ་སོང་ན་སྒྲུབ་པ་རྒྱ་ཆེན་པོ་ཉམས་སུ་ལེན་པ་འོང་དོན་མེད་པས། སྡེ་སྣོད་ལ་མང་དུ་སྦྱངས་པ་དང༌། ཅི་ཡང་མི་ཤེས་པའི་གང་ཟག་གཉིས། ད་གདོད་སྒྲུབ་པ་བྱེད་འདོད་སྐྱེས་པའི་ཚེ། ཉམས་ལེན་ལ་མང་ཉུང་མི་འོང་བའི་ལུགས་ངན་པ་རྣམས་འབྱུང་བ་ཡིན་ནོ། །བསམ་པ་རྒྱ་ཆེན་པོ་སྔོན་དུ་སོང་བ་ལས། སྦྱོར་བས་ཉམས་སུ་ལེན་པ་རྒྱ་ཆེན་པོ་འབྱུང་ལ། བསམ་སྦྱོར་རྒྱ་ཆེན་པོ་སྔོན་དུ་སོང་བ་ལས་ཚོགས་རྒྱ་ཆེན་པོ་རྫོགས་པར་འགྱུར་ལ། དེ་ལ་བརྟེན་ནས་རྣམ་མཁྱེན་དུ་གདོན་མི་ཟ་བར1

་ངེས་པར་འབྱུང་བས། རྣམ་མཁྱེན་ཐོབ་པར་བྱེད་
པའི་སྒྲུབ་པ་ཉམས་ལེན་ལ་བཞི་དགོས་ཀྱི། དེ་བས་མང་བ་མི་དགོས་པས་སྒྲུབ་པ་བཞིར་ངེས་སོ།།འདི་དག་གི་དོན་བསྡུས་ནས་ཉམས་སུ་ལེན་པ་ལ་མཁས་དགོས་པ་ནི། སྦྱིན་སོགས་སྤྱོད་ཡུལ་བརྩོན་འགྲུས་དང༌། །ཞེས་པའི་སྐབས་ནས་འབྱུང་བ་ཡིན་ནོ། །དང་པོར་སྐྱེ་བའི་རིམ་པ་དེ་ལྟར་ངེས་པ་ཡིན་གྱི། བསམ་པ་རྒྱ་ཆེ་བའི་བྱ་བ་ནི་རྒྱུན་མཐའ་ན་ཡང་ཡོད་པས། གོ་ཆའི་སྒྲུབ་པ་ཚོགས་ལམ་ནས་དེའི་བར་ལ་ཡོད་པར་ཤེས་པར་བྱའོ། །གཞུང་འདིས་སྒྲུབ་པ་བཞིའི་ས་མཚམས་བསྟན་པ་འབའ་ཞིག་ལ་འཆད་པ་ནི་མི་འགྲིག་སྟེ། དེ་ན་ཡོད་དོ་ཞེས་བསྟན་ནས་གཞན་ན་ཡོད་པ་མ་བཀག་པས་ས་མཚམས་བདེ་བླག་ཏུ་མི་རྟོགས་པའི་ཕྱིར་རོ། །མ་མཐའི་ས་མཚམས་བསྟན་པར་འདོད་ན་ཡང༌། སྐྱེ་བའི་རིམ་པ་བསྟན་པར་འཆད་དགོས་ཀྱི། ས་མཚམས་དང་སྦྱར་བ་མི་འགྲིག་གོ །འགྲེལ་ཆེན་དུ། སློབ་དཔོན་ཐོགས་མེད་ཀྱི་ལུང་དྲངས་པ་དང་སྦྱར་ཏེ། བཤད་ན་ཡང་ 1 ཞོལ། ཤོག ༡༡༩ བ ༥ གདོན་མི་ཟ་བར་དང་ངེས་པར་

172 སྐབས་དང་པོའ་བཤད་པ། ིཅུང་ཟད་བཤད་དུ་རུང་ཡང༌། དེ་ལྟར་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་ཞེས་པ་འགྲིག་དཀའ་བའི་ཕྱིར་རོ། །དེའི་དོན་ནི། ཐེག་ཆེན་མཐོང་ལམ་ལ་བརྒྱུད་ནས་སྦྱོར་བ་ཚོགས་ལམ་གྱི་ངོ་བོ་ཉིད་གོ་ཆ་དང་དངོས་སུ་བསྐྱེད་ཅིང་དངོས་སུ་སྦྱོར་བ་སྦྱོར་ལམ་གྱི་ངོ་བོ་ཉིད་འཇུག་པ་དང༌། མཐོང་ལམ་ལ་མངོན་སུམ་དུ་སྦྱོར་བ་ཆོས་མཆོག་ཆེན་པོས་བསྡུས་པའི་བརྩེ་བ་ནས་གཟུངས་ཀྱི་བར་གྱི་སྒྲུབ་པ་དང༌། ས་དང་པོས་བསྡུས་པའི་སྒྲུབ་པ་སོགས་ཚོགས་སྒྲུབ་དང༌། དག་པ་ས་གསུམ་གྱི་སྒྲུབ་པ་ངེས་འབྱུང་སྒྲུབ་པར་དོན་གྱིས་བསྟན་ཏོ།།
དེས་ན་སྒྲུབ་པ་བཞིའི་དབྱེ་བ་དང་མཚན་གཞི་བསྟན་པ་ལ་བཤད་པར་བྱའོ། །དེ་ལྟར་
རིམ་པ་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་སྦྱོར་བའི་ལམ་གྱི་སྒྲུབ་པ་ཆོས་ཅན། གོ་ཆའི་སྒྲུབ་པ་ཡིན་ཏེ། ཕར་ཕྱིན་དྲུག་ལྡན་དུ་ཉམས་སུ་ལེན་པའི་བསམ་པ་རྒྱ་ཆེན་པོ་ཅན་གྱི་སྒྲུབ་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མཐོང་བའི་ལམ་གྱིས་བསྡུས་པའི་སྒྲུབ་པ་ནི་འཇུག་པའི་སྒྲུབ་པ་ཡིན་ཏེ། ཕར་ཕྱིན་དྲུག་གི་མི་མཐུན་ཕྱོགས་འཇོམས་པའི་ཐེག་ཆེན་ལ་དངོས་སུ་ཞུགས་པའི་བརྩོན་འགྲུབ་ཀྱིས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་པའི་སྒྲུབ་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ས་བདུན་པ་མན་ཆད་ཀྱི་ཐེག་ཆེན་གྱི་སྒོམ་པའི་ལམ་ནི་ཚོགས་ཀྱི་སྒྲུབ་པ་ཡིན་ཏེ། ཚོགས་གཉིས་ཀྱི་དཔུང་རྒྱ་ཆེན་པོ་རྫོགས་པའི་བརྩོན་འགྲུས་ཀྱིས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་པའི་སྒྲུབ་པ་ཡིན་པས་སོ། །ས་བརྒྱད་པ་ཡན་ཆད་ཁྱད་པར་གྱི་ལམ་གྱི་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱི་སྒྲུབ་པའི་མཚན་ཉིད་ནི་ངེས་པར་འབྱུང་བའི་སྒྲུབ་པ་ཡིན་ཏེ། རྣམ་མཁྱེན་དུ་གདོན་མི་ཟ་བར་འབྱིན་པར་བྱེད་པའི་དག་པ་སའི་རྣལ་འབྱོར་རོ།།
གཉིས་པ་ལ། བསམ་པ་རྒྱ་ཆེ་བ་གོ་སྒྲུབ། སྦྱོར་བ་རྒྱ་ཆེ་བ་འཇུག་སྒྲུབ། ཚོགས་གཉིས་རྒྱ་
ཆེ་བ་ཚོགས་སྒྲུབ། རྣམ་མཁྱེན་དུ་གདོན་མི་ཟ་བར་འབྱིན་བྱེད་ངེས་འབྱུང་སྒྲུབ་པའོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ་གྱི་དང་པོ་མཚམས་སྦྱར་བ་ནི། སྒྲུབ་པ་དེ་རྣམས་ཀྱི་ནང་ནས་ཞེས་སོ། །གཉིས་པ་ནི། གོ་ཆའི་སྒྲུབ་པ་གང་ཡིན་དེ་བཤད་དོ། །ཇི་ལྟར་ན་དྲུག་ཚན་དྲུག་གིས་མདོ་ཇི་བཞིན་དུའོ། །དྲུག་ཚན་དྲུག་ཏུ་དབྱེ་རུང་སྟེ། གོ་ཆའི་སྒྲུབ་པ་དྲུག་པོ་དེ་དག་སོ་སོར་སྦྱིན་པ་ལ་སོགས་པ་རྣམ་པ་དྲུག་དྲུག་ཏུ་བསྡུས་པ་ཡིས་སོ། །མདོ་ནི། བྱང་ཆེན་ཤེར་ཕྱིན་ལ་སྤྱོད་པའི་ཚེ་སྦྱིན་པ་ཡོངས་སུ་གཏོང་བ་དེ་དག་རྣམ་མཁྱེན་ཡིད་ལ་བྱ་བས་ཡོངས་སུ་གཏོང་སྟེ། དགེ་བའི་རྩ་བ་དེ་ཡང་སེམས་ཅན་ཐམས་

ཐོབ་བྱ་རྣམ་མཁྱེན་བཤད་པ། 173

ཅད་དང་ཐུན་མོང་དུ་བྱས་ཤིང་བླ་མེད་རྫོགས་བྱང་དུ་བསྔོ་སྟེ། འདི་ནི་བྱང་ཆེན་ཤེར་ཕྱིན་ལ་སྤྱོད་ཅིང་སྦྱིན་པ་ཡོངས་སུ་གཏོང་བའི་སྦྱིན་པའི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པའི་གོ་ཆའོ།1

།ཞེས་སོ།།
གསུམ་པ་ལ། དབྱེ་བ་དང༌། བསྡུ་བའོ། །དང་པོ་ནི། སྦྱིན་པ་ལ་སྦྱར་བ་དང༌། གཞན་ལ་
ཡང་དེ་ལྟར་སྦྱར་བའོ། །དང་པོ་ནི། ཆོས་ཀྱི་སྦྱིན་པ་དང༌། མི་འཇིགས་པ་དང༌། ཟང་ཟིང་གི་སྦྱིན་པ་ལ་སོགས་པ་སྦྱིན་པར་བྱེད་པའི་གཏོང་བའི་སེམས་པ་ནི་སྦྱིན་པའི་ངོ་བོ་ཡིན་ལ། དེའི་ཚེ་ན་རང་ཉིད་འབའ་ཞིག་གི་ཆེད་དུ་ཐར་པ་དོན་དུ་གཉེར་བ་ཉན་ཐོས་ཀྱི་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་ལ་སོགས་སྤོང་བའི་སེམས་པ་ཚུལ་ཁྲིམས་དང༌། སྐྱེ་བོ་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་མི་སྙན་པར་སྨྲ་བ་བཟོད་པ་སོགས་བཟོད་པ་གསུམ་དང༌། ཐེག་པ་ཆེན་པོའ་ཆོས་མཐའི་དག་ལ་འདུན་པ་བསྐྱེད་པའི་བརྩོན་འགྲུས་དང༌། ཐེག་པ་གཞན་དང་མ་འདྲེས་པའི་རྩེ་གཅིག་པ་ཉིད་ཀྱིས་དགེ་བ་རྣམས་བླ་ན་མེད་པ་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་ཏུ་བསྔོ་བར་བྱེད་པའི་བསམ་གཏན་རྣམས་གོ་རིམས་བཞིན་དུ་སྦྱིན་པར་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་འཁོར་གསུམ་དུ་བདེན་པར་མི་དམིགས་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱི་གོ་ཆ་ཉིད་ཀྱིས་ཁྱབ་པར་བྱེད་པ་ཡི་སྒོ་ནས་སྦྱིན་པ་ཉམས་སུ་ལེན་པའི་བྱ་བ་ནི་སྦྱིན་པའི་གོ་ཆའི་སྒྲུབ་པའོ། །དེ་བཞིན་དུ་གཞན་ལྔ་ལ་ཡང་ཉམས་སུ་བླང་བར་བྱ་སྟེ། ཕར་ཕྱིན་དྲུག་ལྡན་གྱི་སྒོ་ནས་ཚུལ་ཁྲིམས་བསྲུང་བ་སོགས་བྱེད་རིགས་པའི་ཕྱིར།
གཉིས་པ་ནི། དེ་ལྟར་ལྡོག་པས་ཕྱེ་ན་དྲུག་ཚན་དྲུག་གིས་གོ་ཆ་རྣམ་པ་སུམ་ཅུ་རྩ་དྲུག་
ཡིན་ཏེ། སྦྱིན་པ་ལ་སོགས་པའི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་རེ་རེའི་ནང་དུ་སོ་སོར་སྦྱིན་པ་ལ་སོགས་པ་དྲུག་དྲུག་བསྡུས་པ་ནའོ། །ལྡོག་པས་དབྱེ་བ་དེ་ལྟར་ཡིན་མོད་ཀྱི་གོ་ཆའི་སྒྲུབ་པ་རྣམ་པ་དྲུག་གོ །སྦྱིན་པའི་གོ་སྒྲུབ་ཀྱི་ནང་དུ་འདུས་པའི་སྦྱིན་པ་ལ་སོགས་པ་དྲུག་སྦྱིན་པའི་གོ་ཆར་ཆོས་མཐུན་པའི་ཕྱིར། ཁ་ཅིག་སྦྱིན་པ་དྲུག་སྦྱིན་པར་ཆོས་མཐུན་པ་ནས། ཤེས་རབ་དྲུག་ཤེས་རབ་ཏུ་ཆོས་མཐུན་པའི་དོན་དུ་བྱེད་པ་ནི། སུམ་ཅུ་རྩ་དྲུག་ཡོད་པའི་སྒྲུབ་བྱེད་ཡིན་གྱི། གོ་ཆའི་སྒྲུབ་པ་དྲུག་ཏུ་ངེས་པའི་སྒྲུབ་བྱེད་དུ་བྱེད་པ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཡིན་ཏེ། གཞན་དུ་ན་སྦྱིན་པ་དྲུག་བསྡུས་ནས་ཉམས་སུ་ལེན་པ་སྦྱིན་པའི་གོ་སྒྲུབ་ཏུ་ཁས་ལེན་དགོས་པས་སོ། །དེ་ནི་སྦྱིན་པའི་གོ་སྒྲུབ་ཀྱིས་བསྡུས་པའི་སྦྱིན་ 1 བཀའ་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༢༦ ཤོག ༤༣༢ ཕྲེང་། ༡༥

174 སྐབས་དང་པོའ་བཤད་པ། ིཔའི་གོ་ཆ་དང༌། སྦྱིན་པ་གཉིས་གཅིག་ཏུ་བསམས་པའོ། །བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་སྡོམ་པའི་ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་སྐབས་སུ། རང་ཉིད་འབའ་ཞིག་གི་ཆེད་དུ་ཐར་པ་དོན་དུ་གཉེར་བ་ཡང་འགོག་པའི་སྤོང་བའི་སེམས་པ་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་ཡན་ལག་ཏུ་ཤེས་པར་བྱ་ལ། སོ་སོ་ཐར་པའི་སྡོམ་པ་ལ་ནི། གཞན་གནོད་གཞི་བཅས་སྤོང་བའི་སེམས་པ་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་ཡན་ལག་གོ །ཕར་ཕྱིན་དྲུག་ལས་དང་པོ་པས་ཇི་ལྟར་ཉམས་སུ་ལེན་པའི་ཚུལ་ནི། རྗེ་རིན་པོ་ཆེས་མཛད་པའི་སྤྱོད་པ་སྤྱི་ལ་བསླབ་པའི་རྣམ་གཞག་མཛད་པ་ལས་ཤེས་པར་བྱའོ།།
གཉིས་པ་ལ། མཚམས་སྦྱར་བ་དང༌། རྩ་བ་དང༌། འགྲེལ་པའོ། །དང་པོ་ནི། དེ་ལྟར་གོ་
བགོས་པ་ལ་ཐེག་པ་ཆེན་པོའ་ལམ་མཐའི་དག་སྦྱོར་བས་ཉམས་སུ་ལེན་པ་ལ་འཇུག་པ་འབྱུང་བས་ཞེས་སོ། །གཉིས་པ་ནི། རྒྱུ་ལ་ཞུགས་པ་དེ་ཉིད་འབྲས་བུ་ལ་འཇུག་པ་ཡིན་མོད་ཀྱི། ཡུལ་གྱི་སྒོ་ནས་རྣམ་པ་དགུར་དབྱེའོ། །ཐེག་པ་ཆེན་པོའ་ལམ་གྱིས་བསྡུས་པའི་བསམ་གཏན་གཟུགས་མེད་ ིདང༌། སྦྱིན་སོགས་ལམ་གྱིས་བསྡུས་པ་བརྒྱད་དང༌། འབྲས་བུས་བསྡུས་པའི་རྣམ་ཀུན་མཁྱེན་པའི་ཚུལ་ལ་ནི་འཇུག་ཅིང་ཉམས་སུ་ལེན་པའི་བྱ་བ་ཆོས་ཅན། ཐེག་ཆེན་ལ་འཛེག་པ་ཡིན་པར་ཤེས་པར་བྱ་སྟེ། རྒྱུ་དང་འབྲས་བུས་བསྡུས་པའི་ཐེག་པ་ཆེན་པོ་ལ་གོང་ནས་གོང་དུ་འཇུག་པའི་སྒྲུབ་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མདོ་ལས། ཤཱ་རིའི་བུས་སྨྲས་པ། ཚེ་དང་ལྡན་པ་གང་པོ་ཇི་ཙམ་གྱིས་ན་བྱང་ཆེན་ཐེག་པ་ལ་ཡང་དག་པར་འཇུག་པ་དང་འཛེག་པ་ཡིན། གང་པོས་སྨྲས་པ། ཚེ་དང་ལྡན་པ་ཤཱ་རིའི་བུ་འདི་ལ་བྱང་ཆེན་སྦྱིན་པའི་ཕར་ཕྱིན་ལ་སྤྱོད་ཅིང་འདོད་པས་དབེན། སྡིག་པ་མི་དགེ་བའི་ཆོས་ཀྱིས་དབེན། རྟོག་པ་དང་བཅས་དཔྱོད་པ་དང་བཅས། དབེན་པ་ལས་སྐྱེས་པའི་དགའ་བ་དང་བདེ་བ་ཅན་བསམ་གཏན་དང་པོ་ཉེ་བར་བསྒྲུབས་སྟེ་གནས་ཞེས་སོ།1

།

གསུམ་པ་ལ། སོ་སོའ་དོན་དང༌། རྟོགས་དཀའི་བ་བྱེ་བྲག་ཏུ་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི། ཐེག་
པ་ཆེན་པོའ་རྒྱུ་འབྲས་ཀྱི་ཆོས་མཐའི་དག་སྦྱོར་བ་ལག་ལེན་གྱིས་རྣམ་པར་གནོད་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱི་སྒྲུབ་པ་དགུ་ཡིན་པས་འཇུག་པའི་སྒྲུབ་པ་རྣམ་པ་དགུ་པོ་དེ་ཡང་གཉིས་སུ་འདུས་ཏེ། རྒྱུ་ཐེག་པ་ཆེན་པོའ་ལམ་ལ་འཇུག་པ་དང༌། དེའི་འབྲས་བུ་ལ་འཇུག་པ་གཉིས་སུ་ངེས་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་ལ་ ི 1 བཀའ་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༢༦ ཤོག ༤༤༧ ཕྲེང་། ༡༣

ཐོབ་བྱ་རྣམ་མཁྱེན་བཤད་པ། 175

གསུམ་ཡོད་དེ། རྟེན་ཐེག་ཆེན་གྱིས་བསྡུས་པའི་འཇིག་རྟེན་པའི་ལམ་བསམ་གཏན་ནས་གཟུགས་མེད་པའི་སྙོམས་པར་འཇུག་པ་ཉམས་སུ་ལེན་པའི་བྱ་བ་གཅིག་དང༌། འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་པའི་ལམ་ལ་འཇུག་པ་དང༌། དེ་གཉིས་ཀ་ཐེག་དམན་ལས་འབྱེད་པའི་ཆོས་རྣམས་ཡོད་པའི་ཕྱིར། བར་པ་ལ་བཞི་ཡོད་དེ། རང་དོན་རྟོགས་པ་ཕུན་ཚོགས་ཐོབ་བྱེད་སྦྱིན་པ་ལ་སོགས་པའི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་དྲུག་དང༌། སྤངས་པ་ཕུན་ཚོགས་ཐོབ་བྱེད་མཐོང་བ་ལ་སོགས་པའི་ལམ་དང་གཞན་དོན་འགྲུབ་པའི་ཐབས་བྱམས་སོགས་ཚད་མེད་པ་བཞི་དང༌། གཞན་དོན་རྣམ་པར་དག་བྱེད་སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པའི་མི་དམིགས་པ་དང་ལྡན་པ་རྣམས་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཐེག་དམན་ལས་འབྱེད་པའི་ཆོས་གསུམ་ཡོད་དེ། ཕར་ཕྱིན་དྲུག་གི་དངོས་པོ་ཐམས་ཅད་ལ་ལས་བྱ་བྱེད་བདེན་པས་སྟོང་པར་རྟོགས་པའི་འཁོར་གསུམ་ཡོངས་སུ་དག་པ་དང༌། དགེ་རྩ་བླ་མེད་བྱང་ཆུབ་ཏུ་བསྔོ་བའི་ཆེད་དུ་བྱ་བ་གསུམ་གྱི་དོན་དུ་བསྒྱུར་བ་དང༌། ཚོགས་མྱུར་དུ་རྫོགས་པའི་ཐབས་མངོན་པར་ཤེས་པ་དྲུག་ལ་འཇུག་པ་དང༌། འབྲས་བུ་ལ་འཇུག་པ་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་དག་ལ་དམིགས་ནས་ཡང་དག་པར་གནས་པའི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་ཉམས་ལེན་གྱི་བྱ་བ་རྣམས་ཡོད་པའི་ཕྱིར་རོ།།
གཉིས་པ་ནི། བསམ་གཏན་དང་གཟུགས་མེད་བཤད་པ་ལ། རྒྱུ་ངོ་བོ་འབྲས་བུའོ། །དང་པོ་
ནི། ཐོག་མར་བསམ་གཏན་དང་པོའ་ཉེར་བསྡོགས་ཀྱིས་བསྡུས་པའི་ཞི་གནས་དང་ལྷག་མཐོང་གི་ ིགོ་རིམས་དང༌། ངོ་བོ་ལ་མཁས་པར་མ་བྱས་ན་འཇིག་རྟེན་པའི་ལམ་སྤྱིའི་རྣམ་གཞག་མི་ཤེས་པས། ཐོག་མར་དེ་དཔྱད་པར་བྱ་སྟེ། དེ་ཡང་ཞི་གནས་མཚན་ཉིད་པ་གྲུབ་ནས། དེའི་རྗེས་སུ་ལྷག་མཐོང་བསྒོམ་དགོས་པ་ཡིན་གྱི། སྔ་རོལ་ཏུ་ནི་ལྷག་མཐོང་རྗེས་མཐུན་པ་ཙམ་མ་གཏོགས་མཚན་ཉིད་པ་ཐོབ་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། སྤྱོད་འཇུག་ལས། ཞི་གནས་རབ་ཏུ་ལྡན་པའི་ལྷག་མཐོང་གིས། །ཉོན་མོངས་རྣམ་པར་འཇོམས་པར་ཤེས་བྱ་སྟེ། །ཐོག་མར་ཞི་གནས་བཙལ་བྱ།1

ཞེས་པ་དང༌། དཀོན་
མཆོག་བརྩེགས་པ་ལས་ཀྱང༌། ཚུལ་ཁྲིམས་ལ་ནི་གནས་ནས་ཏིང་ངེ་འཛིན་ཐོབ་སྟེ། །ཏིང་ངེ་འཛིན་ཐོབ་ནས་ཀྱང་ཤེས་རབ་སྒོམ་པར་བྱེད།2

།ཅེས་གསུངས་པ་དང། སྒོམ་རིམ་ལས། དེ་ལྟ་བས་ན་སྒྲིབ་

1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༦༡ ཤོག ༡༠༠༠ ཕྲེང་། ༥
2 བཀའ་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༤༤ ཤོག ༣༩༦ ཕྲེང་། ༡༡

176 སྐབས་དང་པོའ་བཤད་པ། ིཔ་མཐའ་དག་སྤངས་ནས་ཡོངས་སུ་དག་པའི་ཡེ་ཤེས་འབྱུང་བར་འདོད་པས། ཞི་གནས་ལ་གནས་ནས་ཤེས་རབ་བསྒོམ་པར་བྱའོ།1

།ཞེས་བཤད་པས་སོ། །དང་པོར་ཐོབ་པའི་རིམ་པ་དེ་ལྟར་ངེས་
པ་ཡིན་གྱི། ཕྱིས་ཐོབ་ཟིན་ནས་ལྷག་མཐོང་སྔོན་དུ་བསྒོམས་ནས་དེའི་རྗེས་སུ་ཡང་ཞི་གནས་སྒོམ་པར་བྱེད་པས་ངེས་པ་མེད་དོ། །དང་པོ་གསར་དུ་སྒྲུབ་པའི་ཚེ་ཞི་གནས་མཚན་ཉིད་པ་མ་ཐོབ་པའི་སྔ་རོལ་ཏུ་ལྷག་མཐོང་ཐོབ་པར་འདོད་པ་ནི། མི་ཤེས་པ་འབའ་ཞིག་གིས་ཀུན་ནས་བསླང་བར་ཤེས་པར་བྱའོ། །འོ་ན་ཀུན་ལས་བཏུས་ལས། ལ་ལ་ནི་ལྷག་མཐོང་ཐོབ་པ་ཡིན་གྱི། ཞི་གནས་ནི་མ་ཐོབ་སྟེ། དེ་ལྷག་མཐོང་ལ་བརྟེན་ནས་ཞི་གནས་ལ་བརྩོན་པར་བྱེད་དོ།2

།ཞེས་3

གསུངས་པ་ཇི་ལྟར་ཡིན་
ཞེ་ན། དེ་ནི་བསམ་གཏན་དང་པོའ་ཉེར་བསྡོགས་ཀྱིས་བསྡུས་པའི་ཞི་གནས་མ་ཐོབ་པ་མིན་གྱི། ིབསམ་གཏན་དང་པོའ་དངོས་གཞི་ཡན་ཆད་ཀྱི་ཞི་གནས་མ་ཐོབ་པ་སྟེ། དེ་ཡང་བསམ་གཏན་དང་ ིཔོའ་ཉེར་བསྡོགས་ཀྱིས་བསྡུས་པའི་ཞི་གནས་ལ་བརྟེན་ནས་བདེན་པ་བཞི་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་ ིནས་བསམ་གཏན་དང་པོའ་དངོས་གཞིས་བསྡུས་པའི་ཞི་གནས་སྒྲུབ་པ་ཡིན་ཏེ། སའི་དངོས་གཞི་ ིལས། གཞན་ཡང་སྡུག་བསྔལ་ནས་ལམ་གྱི་བར་དུ་ཡང་དག་པ་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་རབ་ཏུ་ཤེས་ལ། བསམ་གཏན་དང་པོ་ལ་སོགས་པ་ནི་མ་ཐོབ་སྟེ། དེ་འདུག་མ་ཐག་ཏུ་སེམས་འཇོག་སྟེ། ཆོས་རྣམ་པར་འབྱེད་པར་མི་བྱེད་དོ། །དེ་ལྷག་པའི་ཤེས་རབ་དེ་ཉིད་ལ་བརྟེན་ནས་ལྷག་པའི་སེམས་ལ་སྦྱོར་བར་བྱེད་དོ།4

།ཞེས་བཤད་པས་སོ།།
ཆོས་མངོན་པའི་ལམ་གྱི་རྣམ་གཞག་ལ་ལེགས་པར་མ་སྦྱངས་པ་ཁ་ཅིག །བསམ་གཏན་
དང་པོའ་ཉེར་བསྡོགས་ལ་ལས་དང་པོ་པའི་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་ཞི་གནས་མཚན་ཉིད་པ་ཐོག་མར་ ིབསྒྲུབས་ནས། དེའི་རྗེས་སུ་ཉོན་མོངས་རྣམ་པར་སྦྱོང་བའི་ལས་དང་པོ་པ་གཉིས་ཀྱི་རིམ་པ་མི་ཤེས་པར་མཚན་ཉིད་སོ་སོར་རིག་པའི་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་ནས་ཉེར་བསྡོགས་ཀྱི་ཐོག་མ་འཛིན་པ་ནི། བསམ་གཏན་དང་པོའ་ཉེར་བསྡོགས་ཀྱིས་བསྡུས་པ་ལ་ཞི་གནས་དང་ལྷག་མཐོང་སྒྲུབ་པའི་རིམ་པ་ ི 1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༦༤ ཤོག ༡༢༦ ཕྲེང་། ༡༩
2 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༧༦ ཤོག ༡༥༡༦ ཕྲེང་། ༡༣
3 ཞོལ། ཤོག ༡༢༣ ན ༢ དེ་ལྟར་གསུངས་པ་
4 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༧༢ ཤོག ༡༠༤༢ ཕྲེང་། ༡༡

ཐོབ་བྱ་རྣམ་མཁྱེན་བཤད་པ། 177

གཉིས་ཡོད་པ་ལ་བློ་ཁ་མ་ཕྱོགས་པ་ཡིན་ཏེ། མདོ་སྡེ་རྒྱན་ལས་ཀྱང༌། དེ་གོམས་པ་ལས་འདུ་མི་བྱེད། །དེ་ནས་དེ་ཡི་ལུས་དང་སེམས། །ཤིན་ཏུ་སྦྱངས་པ་ཆེ་ཐོབ་ནས། །ཡིད་ལ་བྱེད་དང་བཅས་ཞེས་བྱ།1

།ཞེས་གསུངས་པའི་དོན་ཡང་མ་རྟོགས་པ་སྟེ། དེ་ནི་སེམས་གནས་པའི་ཐབས་དགུས་
སྒྲུབ་པའི་ཞི་གནས་མཚན་ཉིད་པ་ཉན་ས་ནས་གསུངས་པ་དེ་ཡིན་ལ། མཚན་ཉིད་སོ་སོར་རིག་པའི་ཡིད་བྱེད་དེའི་རྗེས་ནས་བསྒྲུབ་དགོས་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་ལྟར་ཉན་ས་ལས། དེ་ལ་ཡིད་ལ་བྱེད་པའི་ལས་དང་པོ་པ་ནི། རྩེ་གཅིག་ཏུ་བྱ་བ་ཉིད་ལ་ཇི་སྲིད་དུ་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་མ་ཐོབ་ཅིང༌། སེམས་རྩེ་གཅིག་པ་ཉིད་ལ་མ་རེག་གི་བར་དུ་ལས་དང་པོ་པ་ཡིན་ནོ། །དེ་ལ་ཉོན་མོངས་རྣམ་པར་སྦྱོང་བའི་ལས་དང་པོ་པ་ནི་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་ཐོབ་པ་ཉོན་མོངས་པ་རྣམས་ལས་སེམས་སྦྱོང་བར་འདོད་པའི་མཚན་ཉིད་སོ་སོར་རིག་པའི་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་གང་ཡིན་པ་ལ་བརྩམས་ཤིང་ལེན་པ་ལ་གོམས་པ་གང་ཡིན་པ་སྟེ།2

ཞེས་དང་། ཡང་དེ་ལ་འདོད་པའི་འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བར་བྱ་བའི་ཕྱིར།
རབ་ཏུ་བརྩོན་པའི་རྣལ་འབྱོར་པ་ནི་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་རྣམ་པ་བདུན་གྱིས་འདོད་པའི་འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བ་རྗེས་སུ་འཐོབ་བོ། །བདུན་པོ་དེ་དག་ཀྱང་གང་ཞེ་ན། སྨྲས་པ། མཚན་ཉིད་སོ་སོར་རིག་པ་དང༌། མོས་པ་ལས་བྱུང་བ་དང༌། རབ་ཏུ་དབེན་པ་དང༌། དགའ་བ་སྡུད་པ་དང༌། དཔྱོད་པའི་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་དང༌། སྦྱོར་བ་མཐར་ཐུག་པ་དང༌། སྦྱོར་བ་མཐར་ཐུག་པའི་འབྲས་བུ་ཡིད་ལ་བྱེད་པའོ།3

།ཞེས་གསུངས་པས། ཐོག་མར་སེམས་གནས་པའི་ཐབས་དགུས་སེམས་རྩེ་གཅིག་པ་
བསྒྲུབས་པས་ལུས་སེམས་ཤིན་ཏུ་སྦྱངས་པའི་བདེ་བ་སྐྱེས་པ་ནས། ཞི་གནས་མཚན་ཉིད་པ་གྲུབ་པ་ཡིན་ལ། དེའི་རྗེས་སུ་འདོད་པའི་ཉོན་མོངས་སྤོང་བའི་ཆེད་དུ་མཚན་ཉིད་སོ་སོར་རིག་པའི་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་སོགས་སྒོམ་པ་ཡིན་ནོ།།
ཡིད་བྱེད་དང་པོ་དེས་ནི་འདོད་པ་ལ་རགས་པ་དང་བསམ་གཏན་དང་པོ་ལ་ཞི་བའི་རྣམ་
པར་བལྟས་ནས་ཐོས་བསམ་གྱིས་དཔྱོད་པར་བྱེད་པ་ཡིན་ལ། དེ་ལྟར་དཔྱད་པ་བྱས་པའི་སྟོབས་

1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༧༠ ཤོག ༨༤༥ ཕྲེང་། ༡༩
2 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༧༣ ཤོག ༢༥༨ ཕྲེང་། ༧
3 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༧༣ ཤོག ༤༠༧ ཕྲེང་། ༧

178 སྐབས་དང་པོའ་བཤད་པ། ིཀྱིས་ལུས་སེམས་ཤིན་ཏུ་སྦྱངས་པའི་བདེ་བ་དྲངས་ནས། ལྷག་མཐོང་ཐོག་མར་ཐོབ་པ་ནི་མོས་པ་ལས་བྱུང་བའི་ཡིད་བྱེད་དེ་སྒོམ་བྱུང་ངོ༌། །དེ་ནས་ཞི་ལྷག་ཟུང་འབྲེལ་གྱི་ཏིང་ངེ་འཛིན་གོམས་པར་བྱས་པས་འདོད་པའི་ཉོན་མོངས་ཆེན་པོ་གསུམ་དང་འབྲིང་གསུམ་སྤོང་བའི་གཉེན་པོ་རིམ་པ་བཞིན་དུ་རབ་ཏུ་དབེན་པ་ལས་བྱུང་བ་དང༌། དགའ་བ་སྡུད་པའི་ཡིད་བྱེད་དོ། །དེ་ལྟར་ཉོན་མོངས་ཕལ་ཆེར་སྤངས་པས་འདོད་པའི་ཉོན་མོངས་མངོན་གྱུར་མི་འབྱུང་བར་མཐོང་བ་ན། ཉོན་མོངས་མ་ལུས་པར་སྤངས་སམ་སྙམ་པ་འབྱུང་བས། ཉོན་མོངས་སྤངས་མ་སྤངས་བརྟག་པའི་ཆེད་དུ་ཉོན་མོངས་སྐྱེ་སླ་བའི་མཚན་མ་ཡིད་ལ་བྱེད་ཅིང་སོ་སོར་རྟོག་པ་ནི་དཔྱོད་པ་ཡིད་བྱེད་དོ། །ཅུང་ཟད་མ་སྤངས་པར་ཤེས་པ་ན། གཉེན་པོ་གོམས་པར་བྱས་པས་ཉོན་མོངས་ཆུང་ངུ་གསུམ་སྤོང་བའི་དངོས་གཉེན་ནི་སྦྱོར་བའི་མཐའི་ཡིད་བྱེད་ཡིན་ལ། སྦྱོར་བའི་མཐའི་འབྲས་བུ་ཡིད་བྱེད་ནི་བསམ་གཏན་དང་པོའ་དངོས་གཞི་ཐོབ་པའོ། །དེ་བཞིན་དུ་ས་ལྷག་མ་རྣམས་ལ་ཡང་ཡིད་ལ་བྱེད་ ིཔ་བརྒྱད་ཀྱི་སྒོ་ནས་ཤེས་པར་བྱའོ། །དེ་ཡང་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་དང་པོ་ཞི་གནས་མཚན་ཉིད་པ་དེ་ནི་འོག་ས་ལས་འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བར་བྱེད་པའི་གནས་ཀྱི་ཡན་ལག་ཏུ་ཤེས་པར་བྱའོ།།
འགྲེལ་པ་མཛད་པའི་སློབ་དཔོན་འདི་ཚོགས་དྲུག་ལས་ངོ་བོ་ཐ་དད་པའི་ཀུན་གཞི་མི་
བཞེད་ལ། བཞེད་པ་རྣམས་ཀྱི་ལྟར་ན། བསམ་གཏན་དང་པོའ་ཉེར་བསྡོགས་ཀྱིས་ཉོན་ཡིད་མ་ ིགཏོགས་པའི་འདོད་པའི་ཉོན་མོངས་མངོན་གྱུར་འཇོམས་པ་ཡིན་གྱི་ཅིག་ཤོས་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། སུམ་ཅུ་པར། གང་དུ་སྐྱེས་པ་དེ་ཡི་འོ།1

།ཞེས་བཤད་པས། རྟེན་ས་གང་ཡིན་པ་དེའི་སས་བསྡུས་པ་ཡིན་
ལ། དེ་ཡང་གནས་སྐབས་གསུམ་མ་གཏོགས་པར་མངོན་འགྱུར་མི་འགོག་པར་བཤད་དོ།།གཉིས་པ་ལ། དངོས་ཀྱི་དོན་དང༌། དབྱེ་བ་དང༌། ཕྱེ་བ་སོ་སོའ་དོན་ནོ། །དང་པོ་ལ། ིབསམ་གཏན་དང་གཟུགས་མེད་གཉིས་ཀྱི་དང་པོ་བསམ་གཏན་ལ་རྒྱུ་སྙོམས་འཇུག་དང་འབྲས་བུ་སྐྱེ་བའི་བྱེ་བྲག་གིས་གཉིས་ཡིན་ལ། དང་པོ་ནི། ཡན་ལག་གི་སྒོ་ནས་འོག་ས་ལས་འདའ་བའི་སེམས་རྩེ་གཅིག་པ་མཚུངས་ལྡན་དང་བཅས་པའོ། །གཉིས་པ་ནི། སྐྱེ་བ་གཞན་དུ་རྒྱུ་སྙོམས་འཇུག་གི་བསམ་གཏན་སྒོམ་པའི་རྣམ་སྨིན་དང་རྒྱུ་མཐུན་གྱི་འབྲས་བུར་གྱུར་པ་སྟེ། ཚངས་རིས་ 1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༧༧ ཤོག ༤ ཕྲེང་། ༣

ཐོབ་བྱ་རྣམ་མཁྱེན་བཤད་པ། 179

ནས་འོག་མིན་གྱི་བར་གྱི་སེམས་ཅན་གྱི་རྒྱུད་ཀྱི་སྐྱེས་ཐོབ་ཀྱི་ཆོས་རྣམས་སོ། །གཟུགས་མེད་ལ་ཡང་རྒྱུ་སྙོམས་འཇུག་གི་གཟུགས་མེད་ནི་དམིགས་པའི་སྒོ་ནས་འོག་ས་ལས་འདའ་བའི་སེམས་རྩེ་གཅིག་པ་མཚུངས་ལྡན་དང་བཅས་པའོ། །འབྲས་བུ་སྐྱེ་བའི་གཟུགས་མེད་ནི་སྐྱེ་བ་གཞན་དུ་དེ་སྒོམ་པའི་རྣམ་སྨིན་ནམ། རྒྱུ་མཐུན་གྱི་འབྲས་བུར་གྱུར་པ་སྟེ། གཟུགས་མེད་རིགས་བཞིར་སྐྱེས་པའི་སེམས་ཅན་གྱི་རྒྱུད་ཀྱི་སྐྱེས་ཐོབ་ཀྱི་ཆོས་རྣམས་སོ། །བསམ་གཏན་རྣམས་གོང་མས་འོག་མའི་ཡན་ལག་རགས་པ་དག་ལས་ངེས་པར་འབྱུང་བའི་ཕྱིར། ཡན་ལག་མི་འདྲ་བའི་བྱེ་བྲག་ཡོད་པས། ཡན་ལག་གིས་འདའ་བ་ཞེས་བྱའོ། །གཟུགས་མེད་རྣམས་ལ་ཡན་ལག་མི་འདྲ་བ་མེད་ཀྱི། དམིགས་པ་མི་འདྲ་བའི་སྒོ་ནས་འོག་མ་ལས་ངེས་པར་འབྱུང་བའི་ཕྱིར། དམིགས་པས་འདའ་བ་ཞེས་བྱའོ།།
གཉིས་པ་ནི། བསམ་གཏན་ལ་དང་པོ་ནས་བཞི་པའི་བར་དང༌། གཟུགས་མེད་ལ་ནམ་
མཁའ་མཐའ་ཡས་སྐྱེ་མཆེད་སོགས་བཞིའོ། །ཡང་བསམ་གཏན་བཞི་དང་གཟུགས་མེད་དང་པོ་གསུམ་ལ་ཉོན་མོངས་ཅན་དང་། དག་པ་བ་དང༌། ཟག་མེད་གསུམ་གསུམ་ཡོད་ལ། སྲིད་རྩེ་ལ་སྔ་མ་གཉིས་ཡོད་ཀྱི་ཐུན་མོང་བ་ལྟར་ན་ཟག་མེད་མེད་དེ། དམིགས་རྣམ་མི་གསལ་བས་ཤིན་ཏུ་གསལ་བའི་འདས་ལམ་གྱི་རྟེན་དུ་མི་རུང་བའི་ཕྱིར་རོ། །བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཐབས་ལ་མཁས་པས་འདོད་སེམས་དང་སྲིད་རྩེ་ལ་བརྟེན་པ་ཡང་སློབ་དཔོན་གྱིས་བཤད་དོ། །བསམ་གཏན་དང་པོའ་ཉེར་བསྡོགས་ལ་དག་པ་བ་དང༌། ཟག་མེད་གཉིས་ཡོད་ལ། ལྷག་མ་རྣམ་ལ་དག་པ་འབའི་ཞིག་ཡོད་དོ། །ཉོན་མོངས་ཅན་མེད་དེ། དེས་འོག་ས་ལས་འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བར་བྱེད་མི་ནུས་པའི་ཕྱིར་རོ། །བསམ་གཏན་དང་པོའ་ཉེར་བསྡོགས་ལ་ཟག་མེད་ཡོད་དེ། བསམ་གཏན་གྱི་དངོས་གཞི་ ིམ་ཐོབ་པའི་རྒྱུན་ཞུགས་སོགས་དང་པོའ་ཉེར་བསྡོགས་ཁོ་ན་ལ་བརྟེན་ནས་འདས་ལམ་བསྐྱེད་ལ། ིཉེར་བསྡོགས་ལྷག་མ་རྣམས་ལ་ཟག་མེད་ཀྱི་ལམ་བརྟེན་པ་དགོས་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །དངོས་གཞི་རྣམས་ཀྱིས་འོག་ས་ལས་འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བར་བྱེད་མི་དགོས་ཏེ། ཉེར་བསྡོགས་ཀྱིས་བྲལ་བར་བྱས་ཟིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །དངོས་གཞི་ཟག་བཅས་རྣམས་ཀྱིས་རང་ས་དང་གོང་སའི་གཉེན་པོ་མི་བྱེད་ཅིང༌། ཟག་མེད་རྣམས་ཀྱིས་རང་ས་དང་གོང་སའི་གཉེན་པོ་བྱེད་པས་འདོད་ཆགས་དང་

180 སྐབས་དང་པོའ་བཤད་པ། ིབྲལ་བར་བྱེད་པའི་ལམ་དང༌། ཡོན་ཏན་མངོན་པར་སྒྲུབ་པ་དང་མཐོང་ཆོས་ལ་བདེར་གནས་ཀྱི་ལམ་ཡང་ཡིན་ནོ། །གསུམ་པ་ནི། བསམ་གཏན་དང་པོ་ལ་དངོས་གཞི་ཙམ་དང། ཁྱད་པར་ཅན་གཉིས་ཀྱི་དང་པོ་ནི། རྟོག་དཔྱོད་གཉེན་པོའ་ཡན་ལག་གིས་འདོད་པ་ལ་འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་ ིབས་རབ་ཏུ་ཕྱེ་བའི་སེམས་རྩེ་གཅིག་པ་མཚུངས་ལྡན་དང་བཅས་པ་གང༌། དབེན་པ་ལས་སྐྱེས་པའི་དགའ་བདེ་ཕན་ཡོན་གྱི་ཡན་ལག་ཏུ་ལྡན་པའོ།།
གཉིས་པ་ནི། དཔྱོད་པ་གཉེན་པོའ་ཡན་ལག་གིས་རྟོག་པ་ལས་ཀྱང་འདོད་ཆགས་དང་ ིབྲལ་བས་རབ་ཏུ་ཕྱེ་བའི་སེམས་རྩེ་གཅིག་པ་མཚུངས་ལྡན་དང་བཅས་པ་གང༌། ཚོར་བ་བཏང་སྙོམས་དང་ལྡན་པའོ། །བསམ་གཏན་གཉིས་པ་ཡན་ཆད་ནི། རང་ས་ལས་འདོད་ཆགས་དང་མ་བྲལ་བར། རང་སའི་ཡན་ལག་ཁ་ཅིག་ལས་འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བར་བྱེད་མི་ནུས་པའི་ཕྱིར། ཙམ་པོ་དང་ཁྱད་པར་ཅན་གཉིས་མེད་དོ། །བསམ་གཏན་གཉིས་པ་ནི། ནང་རབ་ཏུ་དང་བ་གཉེན་པོའ་ཡན་ལག་གི་རྟོག་དཔྱོད་ལས་འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བར་བྱེད་ཅིང༌། ཏིང་ངེ་འཛིན་ལས་སྐྱེས་ ིཔའི་དགའ་བདེ་ཕན་ཡོན་གྱི་ཡན་ལག་ཏུ་ལྡན་པའོ། །བསམ་གཏན་གསུམ་པ་ནི། དྲན་ཤེས་བཞིན་བཏང་སྙོམས་གཉེན་པོའ་ཡན་ལག་གིས། དགའི་བ་ལས་འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བས་རབ་ཏུ་ཕྱེ་ཞིང༌། དགའ་བས་དབེན་པའི་བདེ་བ་ཕན་ཡོན་གྱི་ཡན་ལག་ཏུ་ལྡན་པའོ། །བསམ་གཏན་བཞི་པ་ནི། དྲན་པ་དང་བཏང་སྙོམས་ཡོངས་དག་གཉེན་པོའ་ཡན་ལག་གི་བདེ་བ་ལས་འདོད་ཆགས་དང་ ིབྲལ་བས་རབ་ཏུ་ཕྱེ་ཞིང༌། ཚོར་བ་བཏང་སྙོམས་ཕན་ཡོན་གྱི་ཡན་ལག་ཏུ་ལྡན་པའོ།།
གཟུགས་མེད་བཞི་ལ་ནམ་མཁའ་མཐའ་ཡས་སྐྱེ་མཆེད་ནི། གཟུགས་དང་ཐོགས་པའི་
འདུ་ཤེས་རགས་པར་མཐོང་ནས། འདུ་ཤེས་དེ་ཡང་དང་ཡང་དུ་རྣམ་པར་བཤིག་ཅིང་ནམ་མཁའ་མཐའ་ཡས་སོ་སྙམ་པའི་འདུ་ཤེས་ཡང་དང་ཡང་དུ་གོམས་པར་བྱས་པས། དངོས་གཞིའི་དུས་སུ་དེ་མངོན་དུ་གྱུར་པའི་སེམས་རྩེ་གཅིག་པ་མཚུངས་ལྡན་དང་བཅས་པའོ། །རྣམ་ཤེས་མཐའ་ཡས་སྐྱེ་མཆེད་ནི་ནམ་མཁའ་མཐའ་ཡས་སོ་སྙམ་པའི་ཡིད་བྱེད་དེ་ཉིད་དགག་བྱར་བལྟས་ནས། ཡིད་བྱེད་དེ་ཉིད་མཐའ་ཡས་སོ་སྙམ་དུ་ཡིད་ལ་བྱས་པས་མངོན་དུ་གྱུར་པ་དང༌། ཅི་ཡང་མེད་པའི་སྐྱེ་མཆེད་ནི་དེའི་འོག་ཏུ་གཟུང་བྱ་ཅི་ཡང་མེད་དོ་སྙམ་དུ་ཡིད་ལ་བྱས་པས་དེ་མངོན་དུ་གྱུར་པ་དང༌།

ཐོབ་བྱ་རྣམ་མཁྱེན་བཤད་པ། 181

འདུ་ཤེས་མེད་མིན་གྱི་སྐྱེ་མཆེད་ནི་འདུ་ཤེས་ནི་ནད་དང་འབྲས་དང་ཟུག་རྔུའོ། །འདུ་ཤེས་མེད་པ་ནི་ཀུན་ཏུ་རྨོངས་པའོ། །འདུ་ཤེས་ཡོད་མིན་མེད་མིན་ནི། །ཞི་བ་གྱ་ནོམ་པའོ་སྙམ་དུ་ཡིད་ལ་བྱས་པས་དེ་ལ་མཉམ་པར་འཇོག་ནུས་པའི་སེམས་རྩེ་གཅིག་པ་མཚུངས་ལྡན་དང་བཅས་པའོ། །ཉོན་མོངས་ཅན་གྱི་བསམ་གཏན་རྣམས་ལ་སྟེ། བདེ་བ་ལ་རོ་མྱང་བའི་སྲེད་པ་ཤས་ཆེ་བ་དང༌། སྔོན་གྱི་མཐར་ལྟ་བ་ལ་སོགས་པའི་ལྟ་བ་ངན་པ་སྐྱེད་པར་བྱེད་པ་ལྟ་བ་ཤས་ཆེ་བ་དང༌། བསམ་གཏན་གྱིས་སེམས་ཁེངས་པ་ང་རྒྱལ་ཤས་ཆེ་བ་དང༌། རང་གིས་ཐོབ་པ་དེ་ཐར་ལམ་ཡིན་ནམ་མིན་སྙམ་པ་ཐེ་ཚོམ་ཤས་ཆེ་བའོ།།
དག་པ་བ་ནི། རང་སའི་ཉོན་མོངས་པས་མ་བསླད་པའི་སེམས་རྩེ་གཅིག་པ་མཚུངས་ལྡན་
དང་བཅས་པ་སྟེ། དེ་ཡང་ཉམས་པ་ཆ་མཐུན་དང༌། གནས་པ་ཆ་མཐུན་དང༌། ཁྱད་པར་ཆ་མཐུན་དང༌། ངེས་འབྱེད་ཆ་མཐུན་བཞིའོ། །དེ་ཡང་དག་པ་བའི་བསམ་གཏན་གང༌། འཇུག་ཐོགས་སུ་རང་སའམ། འོག་སའི་ཉོན་མོངས་སྐྱེ་བ་དང་རྗེས་སུ་མཐུན་པ་དང༌། རང་དང་ས་གཅིག་པའི་དག་པ་བ་གཞན་འདྲེན་པ་དང༌། ས་གོང་མའི་དག་པ་བ་འདྲེན་པ་དང༌། འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་པའི་ལམ་འདྲེན་པར་བྱེད་པའོ། །དེ་བཞིན་དུ་གཞན་རྣམས་ལ་ཡང་ཤེས་པར་བྱ་སྟེ། སྲིད་རྩེ་ལ་ནི་ཁྱད་པར་ཆ་མཐུན་མེད་དེ། དེའི་གོང་ནས་ས་གཞན་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཐུན་མོང་བ་ལྟར་ན་ངེས་འབྱེད་ཆ་མཐུན་ཡང་མེད་དེ། སྲིད་རྩེའི་སེམས་ཐོབ་པའི་འཕགས་པ་ཅི་ཡང་མེད་པའི་སེམས་མངོན་དུ་བྱས་ནས་ལམ་ཟག་མེད་བསྐྱེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །བསམ་གཏན་དང་པོ་ལ་ཡན་ལག་ལྔ་སྟེ་རྟོག་དཔྱོད་དང༌། དབེན་པ་ལས་སྐྱེས་པའི་དགའ་བདེ་དང༌། སེམས་རྩེ་གཅིག་པའོ།།
གཉིས་པ་ལ་བཞི་སྟེ། ནང་རབ་ཏུ་དང་བ་དང༌། ཏིང་ངེ་འཛིན་ལས་སྐྱེས་པའི་དགའ་བདེ་
དང་། སེམས་རྩེ་གཅིག་པའོ། །གསུམ་པ་ལ་ལྔ་སྟེ། དྲན་ཤེས་བཞིན་བཏང་སྙོམས་དང༌། བདེ་བ་དང་། སེམས་རྩེ་གཅིག་པའོ། །བཞི་པ་ལ་ཡན་ལག་བཞི་སྟེ། དྲན་པ་དང་བཏང་སྙོམས་ཡོངས་སུ་དག་པ་དང༌། ཚོར་བ་བཏང་སྙོམས་དང་། སེམས་རྩེ་གཅིག་པའོ། །བསམ་གཏན་རྣམས་ནི་གནོད་པ་སྤོང་བ་གཉེན་པོའ་ཡན་ལག་དང༌། ཕན་པ་སྒྲུབ་པ་ཕན་ཡོན་གྱི་ཡན་ལག་དང༌། དེ་གཉིས་ཀའི་ ིགནས་ཀྱི་ཡན་ལག་གི་དབང་དུ་བྱས་ནས་ཡན་ལག་བཞི་དང་ལྔ་ལ་སོགས་པར་རྣམ་པར་བཞག་

182 སྐབས་དང་པོའ་བཤད་པ། ིགོ །གཟུགས་མེད་རྣམས་ལ་ཡང་ལྷག་མཐོང་ཡོད་མོད་ཀྱི། ཞི་གནས་ཤས་ཆེ་ཞིང་དེའི་ངང་དུ་རོ་གཅིག་པའི་ཕྱིར། ཡན་ལག་ཐ་དད་པར་རྣམ་པར་མ་བཞག་གོ །བསམ་གཏན་པ་རྣམས་ནི། བདེ་སྡུག་གི་ཚོར་བ་མངོན་གྱུར་ཕྲ་རགས་ལས་ངེས་པར་འབྱུང་བ་ཚོལ་བར་བྱེད་ཀྱི། བཏང་སྙོམས་ལས་ངེས་པར་འབྱུང་བ་ཚོལ་བར་མི་བྱེད་དེ། སོ་སོ་སྐྱེ་བོ་རང་ག་བ་རྣམས་ཀྱིས་འདུ་བྱེད་ཀྱི་སྡུག་བསྔལ། སྡུག་བསྔལ་གྱི་རང་བཞིན་དུ་རྟོགས་པར་དཀའ་བའི་ཕྱིར་རོ། །སྡུག་བསྔལ་གྱི་ཚོར་བ་རགས་པ་ཡིད་མི་བདེ་དང༌། ཕྲ་བ་ཚོར་བ་སྡུག་བསྔལ་གྱི་གནས་ངན་ལེན་དང༌། བདེ་བའི་ཚོར་བ་རགས་པ་ཡིད་བདེ་དང༌། ཕྲ་བ་བདེ་བའི་དབང་པོ་ལས་འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བར་བྱེད་པའི་རིམ་པས་བསམ་གཏན་བཞི་རྣམ་པར་བཞག་ལ། ཟག་པ་དང་བཅས་པའི་འདུ་ཤེས་མངོན་གྱུར་ལ་ཡང་ཕྲ་རགས་བཞི་ལས་ཕྱི་རོལ་གཟུགས་ཀྱི་འདུ་ཤེས་དང༌། ནང་རྣམ་ཤེས་ལ་བཀྲ་བར་འཛིན་པ་གཉིས་ཀྱི་དང་པོ་ལ། སྤང་བྱ་གཟུགས་དང་ཐོགས་པའི་འདུ་ཤེས་དང༌། གཉེན་པོ་ནམ་མཁའི་འདུ་ཤེས་དང༌། རྣམ་ཤེས་ལ་བཀྲ་འཛིན་ལ་ཡང༌། མི་མཐུན་ཕྱོགས་རྣམ་ཤེས་ལ་ཞེན་པ་དང༌། དེའི་གཉེན་པོར་ཅི་ཡང་མེད་པའི་འདུ་ཤེས་བཞི་ལས་ངེས་པར་འབྱུང་བའི་རིམ་པས། གཟུགས་མེད་བཞི་རྣམ་པར་བཞག་གོ།
གསུམ་པ་འབྲས་བུ་ནི། བསམ་གཏན་དང་པོ་ཆུང་ངུ་དང་འབྲིང་དང་ཆེན་པོ་བསྒོམས་པ་
ལས། དང་པོའ་གནས་གཞན་གསུམ་དང༌། བསམ་གཏན་གཉིས་པ་དང༌། གསུམ་པ་དང༌། བཞི་པ་ ིརྣམས་ཆུང་ངུ་དང་འབྲིང་དང་ཆེན་པོར་བསྒོམས་པས། འོད་ཆུང་ལ་སོགས་པའི་བསམ་གཏན་གྱི་སྐྱེ་བ་འགྲུབ་པར་རིག་པར་བྱའོ། །གཟུགས་མེད་ཀྱི་སྙོམས་འཇུག་བསྒོམས་པས་གང་དུ་འཆི་འཕོ་བའི་ཕྱོགས་དེར་མིང་བཞིའི་ཕུང་པོ་འགྲུབ་པས་སོ། །གནས་གཞན་གོང་འོག་གི་དབྱེ་བ་མེད་ཀྱང༌། ཆུང་ངུ་དང་འབྲིང་དང་ཆེན་པོར་བསྒོམས་པ་ལས་གཟུགས་མེད་ཀྱི་སྐྱེ་བ་མཐོན་པོ་དང༌། དམའ་བ་དང༌། ངན་པ་དང༌། བཟང་པོ་ཅི་རིགས་འགྲུབ་པར་ཤེས་པར་བྱའོ། །ཆུང་ངུ་ནི། རྒྱུན་དུ་སྦྱོར་བ་དང༌། གུས་པར་སྦྱོར་བ། གཉིས་ཀ་སྟོབས་ཅན་མེད་པ་དང༌། འབྲིང་ནི་གང་རུང་སྟོབས་དང་ལྡན་པ་དང༌། ཆེན་པོ་ནི་གཉིས་ཀ་སྟོབས་དང་ལྡན་པའོ། །མཐོ་དམའ་དང་བཟང་ངན་ནི། ཚེ་རིང་ཐུང་དང༌། ཉོན་མོངས་མང་ཉུང་སོགས་སོ། །ཚད་མེད་པ་བཞི་ནི་རྟོགས་པར་སླ་ལ། སྙིང་རྗེ་ཆེན་པོའ་ི

ཐོབ་བྱ་རྣམ་མཁྱེན་བཤད་པ། 183

དབྱེ་བ་ནི་འཆད་པར་འགྱུར་རོ། །བསམ་གཏན་འདི་དག་གི་རིམ་པའི་སྒོ་ནས་རྒྱུད་ལ་སྐྱེད་པར་འདོད་པ་ཡོད་ན་ནི་གཞན་དུ་བཤད་པ་ལས་ཤེས་པར་བྱའོ།།
གསུམ་པ་ལ། སྤྱིར་བསྟན་པ་དང༌། ཚོགས་གསུམ་བྱེ་བྲག་ཏུ་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ལ།
མཚམས་སྦྱར་བ་དང༌། རྩ་བ་དང༌། འགྲེལ་པའོ། །དང་པོ་ནི། དེ་ལྟར་ཐེག་པ་ཆེན་པོའ་ཆོས་མཐའི་དག་སྦྱོར་བའི་སྒོ་ནས་རྒྱུད་ལ་གནོན་པའི་འཇུག་པ་བྱས་པ་ལ་ཚོགས་གཉིས་རྒྱ་ཆེན་པོ་སྐྱེ་བས། ཞེས་སོ། །གཉིས་པ་ནི། ཚོགས་ཀྱི་སྒྲུབ་པ་ཡི་རིམ་པ་ཡིན་པར་ཤེས་པར་བྱའོ། །གང་ཞེ་ན། སྤྱོད་པ་རྟེན་དང་བཅས་པ་དང༌། མཉམ་རྗེས་དང༌། ཚོགས་གཉིས་ཀྱི་དབྱེ་བ་དང༌། འབྲས་བུ་སྒྲུབ་ཅིང་དམིགས་པ་འཛིན་པ་དང༌། ཡོན་ཏན་གྱི་རྟེན་བྱེད་ཅིང་སྒྲིབ་པ་སྤོང་བའི་མཚན་ཉིད་ཅན་བརྩེ་བ་སོགས་བཅུ་བདུན་ནོ།།
གསུམ་པ་ལ། སོ་སོའ་ངོ་བོ་དང༌། ཚོགས་སུ་འཇོག་པའི་རྒྱུ་མཚན་དང༌། གྲངས་ངེས་ ིསོ། །དང་པོ་ནི། མདོ་ནས། བརྩེ་བ་ནས་ཟུང་དུ་འབྲེལ་བའི་བར་བཅུ་ནི། གོ་སྒྲུབ་ལ་འཕྲོས་ནས་གོ་ཆ་ཆེན་པོ་བགོས་པ་ཞེས་བརྗོད་པ་ཇི་ཙམ་གྱིས་ན་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཆེན་པོ་གོ་ཆ་བགོས་པ་ཞེས་བགྱི་བ་ལགས་ཞེས་ཞུས་པའི་ལན་དུ། གོ་ཆའི་སྒྲ་འཇུག་པའི་རྒྱུ་མཚན་གྱི་སྒོ་ནས་བསྟན་ཏོ། །ཐབས་མཁས་མན་ཆད་བདུན་ནི། འཇུག་སྒྲུབ་ལ་འཕྲོས་ནས་བཅོམ་ལྡན་འདས་བྱང་ཆེན་གྱི་ཐེག་པ་ཆེན་པོ་གང་ལགས། ཇི་ཙམ་གྱིས་ན་བྱང་ཆེན་ཐེག་པ་ཆེན་པོ་ལ་ཡང་དག་པར་ཞུགས་པར་རིག་པར་བགྱི་ལགས། ཐེག་པ་དེ་གང་ནས་འབྱུང་བ་ལགས། ཐེག་པ་དེས་གང་དུ་གནས་པར་འགྱུར་བ་ལགས། ཐེག་པ་དེས་གང་ཞིག་འབྱུང་བར་འགྱུར་ལགས།1

ཞེས་ཞུས་པའི་ལན་
དུ། ཤེས་རབ་དང་སྙིང་རྗེའི་སྦྱོར་བ་དང༌། དེ་གཉིས་ཕན་ཚུན་ཐ་མི་དད་པ་དང༌། མི་མཐུན་པའི་ཕྱོགས་ལས་འདས་པ་དང༌། གནས་སྐབས་ངེས་པ་དང༌། གཉེན་པོའ་ཕྱོགས་ཀྱི་སྦྱོར་བ་ལ་ཤིན་ ིཏུ་སྦྱངས་པ་དང༌། རྟོགས་པ་པོའ་དབང་དུ་མཛད་ནས་དྲི་བ་ལྔའི་ལན་ཉེ་བར་བསྟན་པའི་སྒོ་ནས་ ིསྟོན་པར་མཛད་དོ།།
དེ་ལ་ཐབས་མཁས་ནས་གཟུངས་ཀྱི་བར་ལྔ་ནི། དྲི་བ་དང་པོའ་ལན། ཐེག་ཆེན་གྱི་ངོ་བོ་ ི
1 བཀའ་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༢༦ ཤོག ༤༩༡ ཕྲེང་། ༢༠

184 སྐབས་དང་པོའ་བཤད་པ། ིབསྟན་པས་གསུངས་ལ། སའི་ཚོགས་ནི། དྲི་བ་གཉིས་པའི་ལན་དང༌། གཉེན་པོའ་ཚོགས་ནི། དྲི་ ིབ་ཐ་མ་རྣམས་ཀྱི་ལན་གྱིས་གསུངས་སོ། །བསམ་པ་དང་སྦྱོར་བ་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པས་བསྡུས་པ་ཚོགས་བདུན་ནི། ཕར་ཕྱིན་དྲུག་ལྡན་དུ་ཉམས་སུ་ལེན་པར་གོ་བགོས་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ནི། ཐོག་མར་གདུལ་བྱ་མཐའ་དག་སྡུག་བསྔལ་དང་བྲལ་བར་འདོད་པའི་སྙིང་རྗེ་ཆེན་པོ་སྒོམ་པར་བྱེད་དོ། །དེ་ཡང་སེམས་ཅན་ཙམ་ལ་དམིགས་ནས་སྡུག་བསྔལ་དང་བྲལ་བར་འདོད་པའི་རྣམ་པ་ཅན། སེམས་ཅན་ལ་དམིགས་པའི་སྙིང་རྗེ་དང༌། རྣམ་པའི་ཁྱད་པར་འདྲ་བ་ལ། བདག་མེད་རགས་པས་སྟོང་པའི་རྣམ་པ་ཤར་བས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་པའི་སེམས་ཅན་དམིགས་པ་དང༌། སྤྲོས་བྲལ་གྱི་རྣམ་པ་ཤར་བས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་པའི་སེམས་ཅན་དམིགས་པར་བྱས་པ་ཆོས་ལ་དམིགས་པ་དང༌། དམིགས་པ་མེད་པའི་སྙིང་རྗེའོ། །སྙིང་རྗེ་ཐ་མས་སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པ་འདོད་པ་ནི། སྙིང་རྗེའི་དམིགས་རྣམ་ལ་མི་མཁས་པ་ཡིན་ནོ། །སྙིང་རྗེས་ཡིད་གདུངས་པ་རྣམས་ནི། སྦྱིན་པ་བཏང་ནས་ཚེ་འདིའི་བདེ་བ་བསྒྲུབ་པ་དང༌། ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱིས་ཕྱི་མའི་མངོན་མཐོའ་བདེ་བ་སྒྲུབ་པ་དང༌། ིབཟོད་པ་དང་བརྩོན་འགྲུས་དང་བསམ་གཏན་རྣམས་ཀྱིས་ཏིང་ངེ་འཛིན་གྱི་བདེ་བ་ལ་བཀོད་པའི་སྒོ་ནས། གཅིག་ཏུ་ངེས་པའི་བདེ་བ་སྒྲུབ་པ་དང༌། ཤེས་རབ་ཀྱིས་མྱང་འདས་ལ་བཀོད་ནས་གཏན་དུ་བའི་བདེ་བ་སྒྲུབ་པས་གཞན་རྗེས་སུ་འཛིན་ཏོ།།
མཉམ་གཞག་དང་རྗེས་ཐོབ་ཀྱིས་བསྡུས་པ་བཞི་ལ་མཉམ་གཞག་ནི། ཞི་གནས་དང་ལྷག་
མཐོང་དང་ཞི་ལྷག་ཟུང་དུ་འབྲེལ་བའི་ལམ་གྱི་ཚོགས་བསྟན་ཏེ། དེ་ཡང་དེའི་དོན་འགྲེལ་ཆེན་དུ་བཤད་པ་ལྟར་ན། ཆོས་ཡང་དག་པར་སྡུད་པའི་མདོ་ལས། སེམས་མཉམ་པར་བཞག་པས་ཡང་དག་པ་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་རབ་ཏུ་ཤེས་སོ་1

ཞེས་གསུངས་པའི་མཉམ་གཞག་ནི་ཞི་གནས་དང༌། ཇི་
ལྟ་བ་བཞིན་དུ་ཤེས་པ་ནི་ལྷག་མཐོང་ངོ༌། །ཞི་གནས་ནི་གཡོ་མེད་དུ་གནས་པ་ཡིན་ལ། ལྷག་མཐོང་ནི་དོན་ལ་དཔྱོད་པའི་བློ་ཡིན་པས་དེ་གཉིས་མི་མཐུན་པ་མ་ཡིན་ནམ། ཇི་ལྟར་ཟུང་དུ་འབྲེལ་བར་འགྱུར་ཞེ་ན། ཞི་གནས་ཀྱི་དམིགས་པ་ལ་སེམས་བརྟན་པར་གྱུར་པ་དེའི་ཚེ་ཤེས་རབ་ཀྱིས་རྣམ་པར་དཔྱད་པ་ལས། ཡང་དག་པའི་དོན་རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་སྣང་བ་སྐྱེ་བས། སྣང་བ་སྐྱེས་ 1 བཀའ་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༦༥ ཤོག ༡༢༢ ཕྲེང་། ༡

ཐོབ་བྱ་རྣམ་མཁྱེན་བཤད་པ། 185

པས་མུན་པ་སེལ་བ་དང་འདྲ་བར་སྒྲིབ་པ་སྤོང་བ་ཡིན་གྱི། ཞི་གནས་དང་ངོ་བོ་གཅིག་ཏུ་མེད་ན། སྤང་བྱ་མངོན་གྱུར་མ་ལུས་པ་ཡང་སྤོང་མི་ནུས་པས། ཞི་ལྷག་གཉིས་མིག་དང་སྣང་བ་དང་འདྲ་བར་ཡུལ་ལ་འཇུག་པ་དང༌། ཡང་དག་པའི་ཡེ་ཤེས་བསྐྱེད་པ་ལ་རྗེས་སུ་མཐུན་པར་གནས་པ་ཡིན་གྱི། སྣང་མུན་ལྟར་མི་མཐུན་པ་ནི་མ་ཡིན་ནོ། །ཟུང་འབྲེལ་གྱི་ཚོགས་དང་ལྡན་པ་ནི། རྣམ་མཁྱེན་ཡིད་ལ་བྱེད་པས་གཞན་དོན་བྱེད་པའི་ཐབས་ལ་མཁས་པའི་ཚོགས་དང༌། དེ་ལྟ་བུའི་མཉམ་རྗེས་ཀྱི་ལམ་གོམས་པར་བྱས་པ་ལས་ཡེ་ཤེས་དང་བསོད་ནམས་ཀྱི་ཚོགས་དང་ལྡན་པ་དང༌། ཚོགས་གཉིས་གོམས་པར་བྱས་པས་མཐོང་བ་ལ་སོགས་པའི་ལམ་གྱི་ཚོགས་དང་ལྡན་པ་དང༌། ལམ་གྱི་ཚོགས་དང་ལྡན་པས་ཚིག་དང་དོན་བསྐལ་པ་མང་པོར་མི་བརྗེད་པའི་དྲན་པ་གཏུགས་པ་མེད་པར་འགྱུར་བ་ཚིག་ལ་སོགས་པའི་གཟུངས་ཀྱི་ཚོགས་ཐོབ་སྟེ། དེ་ལ་གཟུངས་ཀྱི་ངོ་བོ་ནི། ཞི་གནས་དང་མཚུངས་ལྡན་གྱི་དྲན་པ་དང་ཤེས་རབ་ཡིན་ལ། གསང་སྔགས་ནི་རྒྱུ་ལ་འབྲས་བུའི་མིང་གིས་བཏགས་པའོ།།
དབྱེ་ན། བཟོད་པའི་གཟུངས་དང༌། གསང་སྔགས་ཀྱི་གཟུངས་དང༌། ཚིག་དང་དོན་གྱི་
གཟུངས་སོ། །དང་པོ་ནི། ཨ་ར་པ་ཙ་ན་ལ་སོགས་པའི་ཡི་གེ་ཞེ་གཉིས་ཀྱི་དོན་ལ་དཔྱད་ནས། ཨ་ནི་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སྒོ་སྟེ་མ་སྐྱེས་པའི་ཕྱིར། ཞེས་ཡི་གེའི་གནས་ལུགས་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་དོན་བསྒོམས་པས་དེ་ལ་མི་སྐྲག་པའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་དང༌། ཤེས་རབ་སྐྱེས་པ་ནི་བཟོད་པའི་གཟུངས་ཏེ། སྦྱོར་ལམ་བཟོད་པ་ནས་ཐོབ་པ་ཡིན་ནོ། །གཉིས་པ་ནི། དེའི་སྟོབས་ཀྱིས་སྡིག་པ་ཞི་བ་ལ་སོགས་པ་གཞན་སྐྱོབ་པར་ནུས་པའི་གསང་སྔགས་རྩོམ་པར་ནུས་པ་ནས་གསང་སྔགས་ཀྱི་གཟུངས་ཐོབ་ལ། དེ་ཡང་སྦྱོར་ལམ་བཟོད་པ་ནས་དང༌། ཁྱད་པར་ཅན་མཐོང་ལམ་ཐོབ་ནས་སོ། །ཕྱི་མ་གཉིས་ནི་ཆོས་རྣམས་ཀྱི་ཚིག་དང་དོན་བསྐལ་པའི་བར་དུ་མི་བརྗེད་པར་འཛིན་ནུས་པའོ། །དེ་ཡང་བཟོད་པ་ཐོབ་ཡན་ཆད་ནས་སོ། །ཡོན་ཏན་གྱི་རྟེན་བྱེད་པས་ས་དང༌། མི་མཐུན་ཕྱོགས་སྤོང་བའི་ཕྱིར་གཉེན་པོའ་ཚོགས་རྣམས་སོ།། ིགཉིས་པ་ནི། སྙིང་རྗེ་ཆེན་པོ་ལ་སོགས་པ་བཅུ་བདུན་པོ་ནི་ཆོས་ཅན། བྱང་ཆེན་འབྱིན་
པར་བྱེད་པའི་རྒྱུའི་ཚོགས་ཡིན་ཏེ། སྙིང་རྗེ་ལ་སོགས་པ་ཚོགས་བཅུ་བདུན་པོ་འདི་དག་གིས་མྱུར་

186 སྐབས་དང་པོའ་བཤད་པ། ིདུ་ཡང་དག་པར་འགྲུབ་པའི་ངོ་བོས་བྱང་ཆུབ་ཆེན་པོ་འབྲས་བུར་འཛིན་པར་བྱེད་པའི་ཕྱིར། མཐར་ཐུག་གི་བྱང་ཆེན་འབྲས་བུར་འཛིན་པར་བྱེད་དེ། དོན་དམ་པའི་བདེན་པ་ལས་མི་འདའ་བར་བདེན་པར་མི་དམིགས་པར་རྟོགས་པས་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་བདེན་པ་ལས་མི་འདའ་བར་རྒྱ་ཆེ་བས་བསྡུས་པའི་ཐེག་པ་ཆེན་པོའ་ལམ་གྱི་རིམ་པའི་དོན་མཐའི་དག་བསྒྲུབ་པས་སོ། །དོན་བསྡུས་ན། བཅུ་བདུན་པོ་འདིས་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔས་ཉམས་སུ་བླང་བར་བྱ་བའི་ཟབ་པ་དང་རྒྱ་ཆེ་བའི་ལམ་གྱི་རིམ་པ་མཐའ་དག་བསྡུས་པའོ།།
གསུམ་པ་ནི། ཚོགས་ཀྱི་སྒྲུབ་པ་རྣམ་པ་བཅུ་བདུན་ནོ། །ཚོགས་ཀྱི་སྒྲུབ་པ་བཅུ་བདུན་
པོ་འདི་དག་རྣམ་མཁྱེན་བསྐྱེད་པ་ལ་མང་ཉུང་གི་སྐྱོན་དང་བྲལ་བའི་རྒྱུའི་ཚོགས་ཡིན་པས་སོ། །གཉིས་པ་ལ། ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཚོགས་བྱེ་བྲག་ཏུ་བཤད་པ་དང༌། སའི་ཚོགས་དང༌། གཉེན་པོའ་ིཚོགས་བྱེ་བྲག་ཏུ་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ལ། དགག་གཞིའི་དབྱེ་བས་སྟོང་ཉིད་ཉི་ཤ་དང༌། ཡུལ་ཅན་དེ་རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་ཉི་ཤ་དང༌། ཡེ་ཤེས་ཀྱི་དམིགས་པ་གང་ཡིན་དཔྱད་པའོ། །དང་པོ་ནི། སྟོང་ཉིད་ཉི་ཤ་འདིར་སྨྲས་པ་ནང་གི་སྐྱེ་མཆེད་དྲུག་ཆོས་ཅན། བདེན་པར་མེད་དེ། བདེན་པའི་གཅིག་དང་དུ་མ་དང་བྲལ་བའི་ཕྱིར། ལྷག་མ་རྣམས་ལ་ཡང་རྟགས་ཆོས་དེ་བཞིན་དུ་སྦྱར་བར་བྱའོ། །ཕྱི་རོལ་གྱི་སྐྱེ་མཆེད་དྲུག་པོ་རྣམས་དང་ནི་རྒྱུ་དང་སྐྱེ་མཆེད་ཀྱིས་གཉིས་ཀས་དབང་རྟེན་རྣམས་བདེན་པས་སྟོང་པ་ཕྱི་དང༌། ཕྱི་ནང་གཉིས་ཀ་སྟོང་པ་ཉིད་དང༌། བདེན་པས་སྟོང་པའི་དངོས་པོ་བདེན་པས་སྟོང་པ། སྟོང་པ་ཉིད་སྟོང་པ་ཉིད་དང༌། ཕྱོགས་བཅུ་བདེན་པས་སྟོང་པ། ཆེན་པོ་སྟོང་པ་ཉིད་དང༌། མྱ་ངན་ལས་འདས་པ་བདེན་པས་སྟོང་པ་དོན་དམ་པ་སྟོང་པ་ཉིད་དོ། །དེ་དག་གིས་སྲིད་ཞི་ལ་བདེན་པར་གྲུབ་པ་དགག་པའོ། །རྐྱེན་ལས་སྐྱེས་པ་འདུས་བྱས་དང༌། ཅིག་ཤོས་ནམ་མཁའ་ལ་སོགས་པ་འདུས་མ་བྱས་བདེན་པས་སྟོང་པ་འདུས་བྱས་དང༌། འདུས་མ་བྱས་སྟོང་པ་དང༌། རྟག་ཆད་ཀྱི་མཐས་སྟོང་པ་སྔ་ཕྱི་དང་དབུས་བདེན་པས་སྟོང་པ་མཐའ་ལས་འདས་པ་སྟོང་པ་ཉིད་དང༌། ཐོག་མཐའ་དང་བླང་དོར་བདེན་པས་སྟོང་པ་ཐོག་མ་དང་ཐ་མ་མེད་པའི་སྟོང་པ་ཉིད་དང༌། དོར་བ་མེད་པ་སྟོང་པ་ཉིད་དང༌། ཡང་ན་ཕྱི་མ་ལ་སྦྱིན་སོགས་དོར་བྱར་མེད་པ་སྟོང་གཞིར་བྱའོ།།གནས་ལུགས་དང་རྣམ་འགྱུར་གྱི་ཆོས་ཐམས་ཅད་བདེན་པས་སྟོང་པ་རང་བཞིན་དང་ནི་

ཐོབ་བྱ་རྣམ་མཁྱེན་བཤད་པ། 187

ཆོས་ཀུན་སྟོང་པ་ཉིད་དང༌། ཆོས་སྐྱེ་ལ་སོགས་འདས་སོགས་བདེན་པས་སྟོང་པ་རང་གི་མཚན་ཉིད་དང་མི་དམིགས་པ་སྟོང་པ་ཉིད་དང༌། རྒྱུ་རྐྱེན་ལྡན་ཅིང་ཚོགས་པ་དང་ཅིག་ཤོས་ཕུང་པོ་ལྔའི་ངོ་བོ་བདེན་པས་སྟོང་པ་དངོས་པོ་མེད་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་དང་དངོས་པོ་སྟོང་པ་ཉིད་དང༌། འདུས་མ་བྱས་ཀྱི་ནམ་མཁའ་དང་རང་བཞིན་སྟོང་པ་ཞེས་བྱ་བདེན་པས་སྟོང་པ་དངོས་པོ་མེད་པ་དང་རང་གི་ངོ་བོ་སྟོང་པ་ཉིད་དང༌། བྱེད་པ་པོ་གཞན་གྱིས་སྟོང་པའི་སྟོང་པ་ཉིད་ནི་ཆོས་ཀྱི་གཞན་གྱི་ངོ་བོ་ཉིད་དེ། དེ་བདེན་པས་སྟོང་པ་གཞན་གྱི་ངོ་བོ་སྟོང་པ་ཉིད་དང༌། དེ་ལྟར་སྟོང་གཞི་ཉི་ཤ་རང་རང་བདེན་པར་གྲུབ་པའི་ངོ་བོས་སྟོང་པའི་ཕྱིར། སྟོང་པ་ཉིད་ནི་ཉི་ཤར་འདོད་དོ། །འདི་ནི་རྒྱས་པར་དབྱེ་བ་ཡིན་གྱི། བསྡུས་ན་སྟོང་ཉིད་སྔ་མ་བཅུ་དྲུག །ཕྱི་མ་བཞིར་འདུས་ཏེ། སྟོང་གཞི་ཆོས་ཅན་ལ་བྱས་པ་རྣམས་ནི། དང་པོ་གཉིས་ཀྱི་ནང་དུ་འདུས་ལ། དེ་བཞིན་ཉིད་སྟོང་གཞིར་བྱས་པ་ནི་ཕྱི་མ་གཉིས་ཀྱི་ནང་དུ་འདུས་སོ། །སྟོང་པ་ཉིད་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་སྟོང་གཞི་ཡེ་ཤེས་ལ་འདོད་པ་ལྟར་ན། དེ་བཞིན་ཉིད་སྟོང་གཞིར་བྱས་པ་གསུམ་སྟེ། དེ་ཡང་ཆོས་རྣམས་ཀྱི་ཡིན་ལུགས་འཕགས་པ་རྣམས་ཀྱིས་ཤེས་མཐོང་གིས་གསར་དུ་བྱས་སམ་སྙམ་པ་དགག་པ་རང་བཞིན་སྟོང་པ་ཉིད་དང༌། རང་གི་ངོ་བོ་བདེན་པར་གྲུབ་བམ་སྙམ་པ་དང༌། བྱེད་པ་པོ་དོན་གཞན་གྱིས་བྱས་སམ་སྙམ་པ་དགག་པ་སྟོང་ཉིད་ཐ་མ་གཉིས་སོ།།
གཉིས་པ་ནི། དེ་ལ་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཚོགས་ནི་སོ་སོ་སྐྱེ་བོའ་ས་དང༌། ས་བཅུ་དང༌། སངས་ ིརྒྱས་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་ཀྱིས་བསྡུས་པའོ། །དང་པོ་ནི། ནང་དང་ཕྱི་དང་དེ་གཉིས་ཀ་སྟོང་པ་ཉིད་དུ་རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་གསུམ་ནི། ལོངས་སྤྱོད་པ་པོ་དང་། སྤྱད་བྱ་དང༌། དེའི་རྟེན་གསུམ་ལ་བདེན་ཞེན་འགོག་པ་ཚོགས་ལམ་གྱི་གནས་སྐབས་ལ་བཞག་གོ །འགྲེལ་ཆེན་དུ་ལོངས་སྤྱོད་ཀྱི་ས་ཞེས་གསུངས་པ་ནི། དང་པོ་གསུམ་སྦྱོར་ལམ་དང་པོ་གསུམ་དང༌། བཞི་པ་ཆོས་མཆོག་ལ་བཤད་ན་རུང་བ་ཙམ་སྣང་མོད་ཀྱི། དང་པོ་གསུམ་ཚོགས་ལམ་གྱི་སྐབས་སུ་བཞག་ན་དགོངས་པ་དང་མི་འགལ་ལོ། །སྟོང་པ་ཉིད་སྟོང་པ་ཉིད་དུ་འཇིག་རྟེན་པའི་བསྒོམས་པ་ལས་བྱུང་བའི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་རྟོགས་པ་སྦྱོར་ལམ་ལ་བཞག་གོ །ཆེན་པོ་སྟོང་པ་ཉིད་དང་དོན་དམ་པ་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱིས་དེ་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་ཆོས་ཅན་ཐམས་ཅད་ལ་ཀུན་ཏུ་འགྲོ་བར་རྟོགས་པ་དང༌། ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་

188 སྐབས་དང་པོའ་བཤད་པ། ིམཆོག་གི་དོན་དུ་རྟོགས་པ་འཕེན་བྱེད་ཡིན་པས། ས་དང་པོ་གཉིས་ལ་རིམ་པ་བཞིན་དུ་བཞག་གོ །འདུས་བྱས་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱིས་དེ་རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་རྒྱུ་མཐུན་པའི་དོན་དུ་རྟོགས་པའོ། །འདུས་མ་བྱས་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱིས་དེ་རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་ཆོས་དབྱིངས་ཡོངས་སུ་འཛིན་པ་མེད་པའི་དོན་དུ་རྟོགས་པ་འཕེན་ཏེ། དེ་གཉིས་རིམ་པ་བཞིན་དུ་ས་གསུམ་པ་དང་བཞི་པ་ལ་བཞག་གོ །མཐའ་ལས་འདས་པ་དང༌། ཐོག་མ་དང་ཐ་མ་མེད་པ་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱིས་ཆོས་དབྱིངས་རྒྱུད་ཐ་དད་པ་མེད་པར་རྟོགས་པ་དང༌། ཀུན་བྱང་མེད་པའི་དོན་སྟོང་པར་རྟོགས་པ་འཕེན་པས། ས་ལྔ་པ་དང་དྲུག་པ་ལ་བཞག་གོ།
དེ་བཞིན་དུ་དོར་བ་མེད་པ་སྟོང་པས་འཕངས་པའི་ཡུལ་ཅན་ཡེ་ཤེས། ས་བདུན་པ་དང་།
རང་བཞིན་དང་ཆོས་ཐམས་ཅད་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱིས་འཕངས་པའི་ཡུལ་ཅན་ཡེ་ཤེས་ས་བརྒྱད་པ་དང༌། རང་གི་མཚན་ཉིད་དང་མི་དམིགས་པ་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱིས་འཕངས་པའི་ཡེ་ཤེས་ས་དགུ་པ་དང༌། དངོས་པོ་མེད་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་དང༌། དངོས་པོ་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱིས་འཕངས་པའི་ཡུལ་ཅན་ཡེ་ཤེས་ས་བཅུ་པ་ལ་བཞག་ཅིང༌། དངོས་པོ་མེད་པ་དང་རང་གི་ངོ་བོ་དང་གཞན་གྱི་ངོ་བོ་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱིས་འཕངས་པའི་ཡུལ་ཅན་ཡེ་ཤེས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ས་ལ་རྣམ་པར་བཞག་གོ།
ཐ་མ་གསུམ་ནི། སྒྲིབ་གཉིས་བག་ཆགས་དང་བཅས་པ་ཟད་པར་སྤངས་པའི་རྟེན་ཡིན་པ་
དང༌། རང་བྱུང་ཉིད་ཡིན་པའི་དོན་གྱིས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ས་ལ་བཞག་གི །དང་པོ་བཅུ་བདུན་གྱིས་འཕངས་པའི་ཡེ་ཤེས་རྣམས་ནི། སྤང་བྱ་མངོན་གྱུར་དང༌། ས་བོན་ཅི་རིགས་པ་དང་བྲལ་བ་ས་བཅུ་པ་མན་ཆད་ལ་བཞག་གོ །སྔར་བཤད་པ་ལྟར་ཆེན་པོ་སྟོང་པས་ཆོས་དབྱིངས་ཀུན་ཏུ་འགྲོ་བའི་དོན་དུ་རྟོགས་པ་འཕངས་ལ། དེ་ས་དང་པོ་ལ་བཞག་གོ་ཞེས་བཤད་ཀྱང་འགལ་བ་མེད་པར་སེམས་སོ། །དེ་ཡང་འགྲེལ་ཆེན་དུ་དེ་ལ་གང་གི་ཚེ། ཆོས་ཐམས་ཅད་བདག་མེད་པའོ། །ཞེས་བསྒོམས་པས་ཆ་མེད་པ་ཉིད་ཀྱིས་ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་བདག་ཉིད་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་རྟོགས་སུ་ཟིན་ཀྱང༌། ངེས་པ་བསྐྱེད་པ་ལ་ལྟོས་ནས་ཀུན་ཏུ་འགྲོ་བའི་དོན་གྱིས་སོ་སོར་རྟོགས་པའི་ཕྱིར་ཆོས་ཐམས་ཅད་ངོ་བོ་མེད་པར་མངོན་སུམ་དུ་བྱེད་པའི་ཤེས་པ་ཤིན་ཏུ་གསལ་བར་སྐྱེ་བར་འགྱུར་བ་དེའི་ཚེ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་སྐྱོན་མེད་པ་ལ་ཡང་དག་པར་ཞུགས་པས་མཐོང་བས་ལམ་ཐོབ་

ཐོབ་བྱ་རྣམ་མཁྱེན་བཤད་པ། 189

པར་འགྱུར་རོ།1

།ཞེས་བཤད་པའི་དོན་ནི། ཆོས་དབྱིངས་ཆ་མེད་དུ་གསུངས་པ་སྔོ་སེར་ལྟར་མངོན་
སུམ་ལ་རྣམ་པ་མི་འདྲ་བའི་ཆ་སོ་སོར་མི་སྣང་བ་ཡིན་གྱི། ལྡོག་པ་ལ་སོགས་པའི་ཆར་དབྱེར་མི་རུང་བ་མ་ཡིན་ཏེ། ཆོས་ཅན་ཇི་སྙེད་པ་དེ་སྙེད་ཀྱི་ཆ་ཡོད་པས་སོ། །འཕགས་པ་སློབ་པའི་མཉམ་གཞག་གིས་ཀྱང་སེམས་ཅན་གྱི་ཆོས་ཉིད་དང༌། སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཆོས་ཉིད་མངོན་སུམ་གྱིས་རྟོགས་མ་རྟོགས་ཀྱི་ཁྱད་པར་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མེད་པས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཆོས་ཉིད་ལ་ཡང་མྱོང་སྟོབས་ཀྱིས་ངེས་པ་འདྲེན་པ་ཡིན་ནོ། །འདིར་ངེས་པ་རིམ་ཅན་དུ་བསྐྱེད་པར་བཤད་པ་ནི། ས་བཅུའི་མཉམ་གཞག་གིས་སྒྲིབ་གཉིས་ཀྱི་ས་བོན་རིམ་གྱིས་སྤངས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་རྗེས་ཐོབ་ཏུ་རྟེན་འབྱུང་སྒྱུ་མ་ལྟ་བུའི་ཁྱད་པར་སྣ་ཚོགས་ལ་ངེས་པ་ཆེ་ཆུང་དང༌། ངེས་པ་མི་འདྲ་བ་བསྐྱེད་པའི་དོན་ཡིན་ཏེ། རྗེས་ཐོབ་ཏུ་རྟེན་འབྲེལ་སྒྱུ་མར་སྣང་བའི་ལོག་ཕྱོགས་ཀྱི་སྣང་བ་ཤས་ཇེ་ཆུང་དུ་འགྱུར་བ་ཡིན་ནོ།།གསུམ་པ་ནི། འགྲེལ་ཆེན་དུ། ཡང་རྣམ་པར་མི་རྟོག་པའི་ཡེ་ཤེས་འདིའི་དམིགས་པ་ཅི་ཡིན་ཞེ་ན།2

ཞེས་སོགས་ཀྱི་དོན་ཅུང་ཟད་བཤད་ན། ལུགས་གཉིས་དགོད་པ་དང༌། ལུགས་ཕྱི་མ་
འཐད་པར་བསྒྲུབ་པ་དང༌། དེ་ལ་གཞན་གྱི་ཀླན་ཀ་སྤང་བ་དང༌། ལུགས་སྔ་མ་དགག་པ་དང༌། ཡེ་ཤེས་ཀྱི་དབྱེ་བ་གཞན་མ་སྨོས་པའི་རྒྱུ་མཚན་ནོ། །དང་པོ་ནི། རྣམ་པར་རིག་པ་ཙམ་དུ་སྨྲ་བ་རྣམས་ན་རེ། གཞན་དབང་གཟུང་འཛིན་རྫས་ཐ་དད་ཀྱིས་སྟོང་པའི་བདེན་གྲུབ་དེ་ཉིད་འཕགས་པའི་མཉམ་གཞག་གི་གཞལ་བྱར་འདོད་དོ། །གཞན་དག་ནི། ཆོས་ཐམས་ཅད་བདེན་པས་སྟོང་པ་རྟོགས་པར་འདོད་དེ། ཕྱི་མ་འདི་ཉིད་རིགས་སོ། །གཉིས་པ་ནི། གང་དང་གང་ཤེས་པ་ཡིན་ན། དེའི་ཤེས་བྱ་ཡིན་ན་བདེན་སྟོང་ཡིན་པས་ཁྱབ་སྟེ། དཔེར་ན་རྨི་ལམ་གྱི་རྟ་གླང་དུ་སྣང་བ་ལྟ་བུ། རྣམ་པར་མི་རྟོག་པའི་ཡེ་ཤེས་འདི་ཡང་ཤེས་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་པ་རང་བཞིན་གྱི་རྟགས་སོ། །རྣམ་ངེས་ལས། དམིགས་པ་མངོན་སུམ་མ་ཡིན་ན། །དོན་མཐོང་རབ་ཏུ་འགྲུབ་མི་འགྱུར།3

།ཞེས་པས་ཡུལ་དམིགས་པ་དེ་མ་
དམིགས་ན་ཡུལ་མ་རྟོགས་པར་འགྱུར་བས། ཕྱོགས་ཆོས་མ་གྲུབ་པ་མ་ཡིན་ལ། མཐུན་ཕྱོགས་

1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༥༡ ཤོག ༡༠༣༡ ཕྲེང་། ༡༣
2 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༥༡ ཤོག ༡༠༢༩ ཕྲེང་། ༧
3 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༦༤༥ ཕྲེང་། ༡༨

190 སྐབས་དང་པོའ་བཤད་པ། ིལ་མཐོང་བས་འགལ་བ་མ་ཡིན་ནོ། །བདེན་གྲུབ་ཀྱི་ཤེས་བྱ་ཡོད་པ། གཞི་མེད་འགྲོ་མེད་སྐྱེ་མེད་དང༌།1

།ཞེས་པའི་སྐབས་སུ་འགོག་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། མ་ངེས་པ་ཉིད་ཀྱང་མ་ཡིན་ནོ།།
གསུམ་པ་ནི། དེ་ལ་སེམས་ཙམ་པ་ན་རེ། འོ་ན་ཆོས་ཐམས་ཅད་བདེན་སྟོང་དེ་ཡང་ཆོས་
ཅན། བདེན་སྟོང་ཡིན་པར་ཐལ། དམིགས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན། ཟླ་གཉིས་བཞིན། འདོད་ན། ཆོས་ཐམས་ཅད་བདེན་གྲུབ་ཏུ་ཐལ། ཁྱེད་གནས་ལུགས་སུ་འདོད་པའི་ཆོས་ཐམས་ཅད་བདེན་སྟོང་དེ་ཡང་བདེན་པས་སྟོང་པའི་ཕྱིར། ཞེ་ན། ཉེས་པ་མེད་དེ། གསད་བྱ་ལྷ་སྦྱིན་དང༌། གསོད་བྱེད་མཆོད་སྦྱིན་དེ་ཉིད་ལྷ་སྦྱིན་བསད་པའི་ཆ་ཡིན་ན། དེ་བསད་པས་ལྷ་སྦྱིན་སླར་འབྱུང་རིགས་ན་ཡང༌། གསོད་བྱེད་དེ་ཉིད་གསད་བྱ་བསད་པའི་ཆ་མ་ཡིན་པས་ལྷ་སྦྱིན་སླར་མི་འབྱུང་བ་བཞིན་དུ། ཁྱེད་སྐུར་འདེབས་ཀྱི་མཐར་འདོད་པའི་ཆོས་ཐམས་ཅད་བདེན་སྟོང་དེ། གསོད་བྱེད་དང་འདྲ་བའི་བདེན་སྟོང་བདེན་པར་གྲུབ་པ་སྒྲོ་འདོགས་ཀྱི་མཐའ་དེ་ཉིད། བདེན་སྟོང་བདེན་གྲུབ་འགོག་པའི་རིགས་པས་བཀག་པས། དགག་བྱ་ཆོས་ཐམས་ཅད་བདེན་གྲུབ་སླར་ཡང་ཁས་ལེན་དགོས་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། བདེན་གྲུབ་དེ་བདེན་སྟོང་དེའི་ཁྱབ་བྱེད་དང༌། བདག་གཅིག་པའི་ཆ་གང་ཡང་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །གཞན་ཡང་དོན་དམ་བདེན་པ་ཡིན་ན། དོན་དམ་པར་གྲུབ་དགོས་ཀྱི། ཐ་སྙད་དུ་ཡོད་པར་འགལ་ལོ་ཞེས་པའི་ཉེས་པ་བརྗོད་མི་རིགས་པར་ཐལ། མཉམ་གཞག་གི་དམིགས་པ་དོན་དམ་པར་གྲུབ་པ་མི་རིགས་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དེ་རྟེན་ཆོས་ཅན་ཐ་སྙད་པའི་མངོན་སུམ་ཚད་མས་གྲུབ་པའི་རྫུན་པ་སྒྱུ་མ་ལྟ་བུ་དེ་ལ་བརྟེན་པའི་མཐར་ཐུག་པ་ཅན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དང༌། བདེན་གྲུབ་རྫུན་པའི་བདག་ཉིད་དུ་བརྟེན་པ་འགལ་བའི་ཕྱིར་རོ།།
བཞི་པ་ནི། སྟོང་ཉིད་བདེན་གྲུབ་དམིགས་པར་འདོད་པ་ཡིན་ན། འོ་ན་རྣམ་པར་མི་རྟོག་
པའི་ཡེ་ཤེས་དང༌། གཟུང་འཛིན་རྫས་ཐ་དད་ཀྱིས་སྟོང་པ་རྫས་གཅིག་གམ་ཐ་དད་གང་རུང་གཅིག་ཡིན་པར་ཐལ། སྟོང་ཉིད་ཀྱང་བདེན་པར་གྲུབ་པས། དངོས་པོར་ཁས་ལེན་དགོས་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། རྫས་ཐ་དད་ཡིན་ན་གཞན་དབང་དང་ཡང་རྫས་ཐ་དད་དུ་ཁས་ལེན་དགོས་པའི་ཕྱིར། ཡེ་ཤེས་དེ་གཞན་དབང་དང་འབྲེལ་བ་མེད་པའི་སྟོང་ཉིད་ཡན་གར་བའི་སྤྱོད་ཡུལ་ཅན་དུ་འགྱུར་བས། 1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༤༩ ཤོག ༡༧ ཕྲེང་། ༢༠

ཐོབ་བྱ་རྣམ་མཁྱེན་བཤད་པ། 191

གཞན་དབང་ལ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་གི་སྒྲོ་འདོགས་མི་ཆོད་པར་འགྱུར་རོ། །རྫས་གཅིག་ན་སྟོང་པ་ཉིད་འདུས་བྱས་སུ་ཐལ་ལོ། །འདོད་ན། དེ་ལ་དམིགས་ནས་བསྒོམས་པས་སྒྲིབ་པའི་ས་བོན་སྤོང་མི་ནུས་པར་འགྱུར་རོ། །གང་དག་སློབ་དཔོན་གྱི་བཞེད་པ་འཕགས་པའི་མཉམ་གཞག་གིས་རྟེན་འབྱུང་རྫུན་པ་སྒྱུ་མ་ལྟ་བུ་དངོས་སུ་རྟོགས་པར་ཁས་ལེན་པ་ནི། དབུ་མ་ཐལ་རང་གང་གི་ལུགས་ལ་ཡང་ལེགས་པར་མ་སྦྱངས་ཤིང༌། སློབ་དཔོན་གྱི་བཞེད་པ་ལོག་པར་འཆད་པ་དང༌། རང་ཉིད་ཀྱིས་ཀྱང་ལྟ་བ་སྐྱོང་བའི་རྣམ་གཞག་མི་ཤེས་སོ་ཞེས་གསལ་བར་བསྟན་པ་ཡིན་ནོ།།
ལྔ་པ་ནི། མེ་ལོང་ལྟ་བུའི་ཡེ་ཤེས་ལ་སོགས་པའི་དབྱེ་བ་གཞན་འདིར་མ་བཤད་པ་ནི།
སྟོང་པ་ཉིད་ལ་དངོས་སུ་དམིགས་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཚོགས་ཀྱི་གསལ་བའི་དབྱེ་བའི་སྤྱིའི་གྲངས་ཙམ་ཞིག་བསྟན་པར་འདོད་པ་དང༌། ཡེ་ཤེས་ཀྱི་གསལ་བའི་དབྱེ་བ་གཞན་མཐའ་ཡས་པས་མངོན་པར་རྟོགས་པའི་སྐབས་དོན་ངེས་པའི་གེགས་སུ་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། སེམས་ཙམ་པ་རྣམས་སྟོང་ཉིད་བདེན་གྲུབ་དུ་ཞལ་གྱིས་བཞེས་ཀྱང༌། ཁ་ཅིག་དོན་དམ་བདེན་པ་དགག་བྱ་བཅད་པ་ལ་མི་ལྟོས་པའི་རྟག་དངོས་སུ་འདོད་པ་དང༌། རི་རབ་དང་ཡུངས་འབྲུ་ནམ་མཁའ་དང་ལག་མཐིལ་གྱི་ཁྱད་པར་ཡོད་པར་ཤེས་པར་བྱ་སྟེ། ཐེག་པ་ཆེན་པོ་རྒྱུད་བླ་མའི་བསྟན་བཅོས་ཀྱི་རྣམ་བཤད་དུ་རྒྱས་པར་བཤད་པ་ལས་རྟོགས་པར་བྱའོ།།
གཉིས་པ་སའི་ཚོགས་བྱེ་བྲག་ཏུ་བཤད་པ་ལ། སྤྱིའི་དོན་དང༌། ཡན་ལག་གི་དོན་
ནོ། །དང་པོ་ལ། ངོ་བོ་དང༌། དབྱེ་བ་དང༌། ཁྱད་ཆོས་དང༌། འཕོ་ཚུལ་དང༌། མིང་དོན་ནོ། །དང་པོ་ནི། དེ་བཞིན་ཉིད་ལ་མངོན་སུམ་དུ་དམིགས་པའི་མཉམ་གཞག་རྣམ་པར་མི་རྟོག་པའི་ཡེ་ཤེས་དེ་ཉིད་སྙིང་རྗེ་ཆེན་པོ་ལ་སོགས་པས་ཡོངས་སུ་ཟིན་པ་ལ་ས་ཞེས་བྱ་སྟེ། ཡོན་ཏན་གྱི་གནས་སམ་རྟེན་བྱེད་པས་ས་དང་འདྲ་བས་དེ་ལྟར་བསྙད་པའོ། །གཉིས་པ་ནི། དེ་ཉིད་སྤང་བྱ་སེལ་བའི་ནུས་པ་ལ་སོགས་པའི་ཆ་སོ་སོ་སོ་སོར་རིམ་གྱིས་ཕྱེ་བའི་སྔ་ཕྱིའི་རིམ་པས་ས་བཅུའོ།།
གསུམ་པ་ལ། ངོ་བོའ་ཁྱད་པར་དང༌། སྤང་བྱའི་ཁྱད་པར་རོ། །དང་པོ་ནི། ས་དང་པོ་ལ་ ིསྐད་ཅིག་གཅིག་ལ་སངས་རྒྱས་བརྒྱ་མཐོང༌། དེ་དག་གིས་བྱིན་གྱིས་བརླབས་པ་ཤེས། ཏིང་ངེ་འཛིན་བརྒྱ་ལ་འཇུག །འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་བརྒྱ་གཡོ་ཞིང༌། བརྒྱར་འགྲོ། འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་

192 སྐབས་དང་པོའ་བཤད་པ། ིབརྒྱ་སྣང་བར་བྱེད། སེམས་ཅན་བརྒྱ་སྨིན། བསྐལ་པ་བརྒྱར་གནས། དེ་དག་གི་སྔོན་དང་ཕྱི་མའི་མཐར་འཇུག །ཆོས་སྒོ་བརྒྱ་འབྱེད། ལུས་བརྒྱ་སྟོན། ལུས་རེ་རེ་ལ་བྱང་སེམས་ཀྱི་འཁོར་བརྒྱ་ཕྲག་རེ་སྟོན་པ་སོགས་ཡོན་ཏན་བརྒྱ་ཕྲག་བཅུ་གཉིས་དང༌། ས་གཉིས་པ་ལ། ཡོན་ཏན་དེ་དག་སྟོང་ཕྲག་བཅུ་གཉིས་སོགས་ཡོན་ཏན་གྱི་གྲངས་གོང་ནས་གོང་དུ་འཕེལ་བ་དང༌། དྲི་མ་སྦྱོང་བའི་སྟོབས་དང༌། ལམ་བགྲོད་པའི་སྟོབས་གོང་ནས་གོང་དུ་འཕེལ་བ་དང༌། ས་དང་པོར་སྦྱིན་པའི་ཕར་ཕྱིན་ལྷག་པ་སོགས་ཕར་ཕྱིན་ལྷག་པའི་ཁྱད་པར་དང༌། ས་དང་པོར་འཛམ་བུ་གླིང་ལ་དབང་བ་དང༌། ས་གཉིས་པར་གླིང་བཞི་ལ་དབང་བའི་རྒྱལ་པོར་སྐྱེ་བ་སོགས་རྣམ་སྨིན་གྱི་སྐྱེ་བ་གོང་ནས་གོང་དུ་འཕེལ་བའི་ཁྱད་པར་རོ།།
གཉིས་པ་ན། མཐོང་ལམ་གྱི་སྐབས་སུ་ཁམས་གསུམ་གྱིས་སས་བསྡུས་པའི་ཉོན་སྒྲིབ་
ཀུན་བཏགས་བརྒྱ་དང་བཅུ་གཉིས་ཀྱི་ས་བོན་དང༌། ཤེས་སྒྲིབ་ཀུན་བཏགས་བརྒྱ་དང་བརྒྱད་ཀྱི་ས་བོན་འཇོམས་ལ། སྒོམ་ལམ་གྱིས་བསྡུས་པའི་ས་དང་པོ་ནས། བཅུ་པའི་བར་གྱིས་སྒོམ་སྤངས་ཉོན་མོངས་བཅུ་དྲུག་གི་ས་བོན་དང༌། སྒོམ་སྤང་ཤེས་སྒྲིབ་བརྒྱ་དང་བརྒྱད་ཀྱི་ས་བོན་རིམ་ཅན་དུ་སྤོང་བར་ཤེས་པར་བྱའོ། །འགྲེལ་ཆེན་དུ་བདེན་པ་རྣམས་ཀྱི་མངོན་པར་རྟོགས་པ་ནི་གཅིག་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་བས་ན་ས་དང་པོའ་སྐད་ཅིག་མ་དང་པོ་ནི། མཐོང་བའི་ལམ་ཡིན་ནོ། །དེ་ལས་གཞན་པ་ ིསྐད་ཅིག་མ་གཉིས་པ་ལ་སོགས་པ་ནས། རྡོ་རྗེ་ལྟ་བུར་བརྗོད་པ། བར་ཆད་མེད་པའི་ལམ་གྱི་བར་སྒོམ་ལམ་དུ་བཤད་དོ། །བཞི་པ་ནི། ཡོངས་སྦྱོང་གི་ཆོས་སོ་སོ་ཇི་སྲིད་མ་རྫོགས་པ་དེ་སྲིད་དུ་ས་དེ་ཡིན་ལ། རྫོགས་ནས་ནི་ས་གཞན་དུ་འཕོས་པ་ཡིན་པར་ཤེས་པར་བྱའོ། །ལྔ་པ་ནི། སའི་སྐད་དོད། བྷུ་མི་ཞེས་པ་ལ། ཡི་གེ་བསྣན་པའི་ངེས་ཚིག་གིས་བཤད་ན། འབྱུང་པོ་དཔག་མེད་འཇིགས་པ་མེད་པར་བྱེད་པས་སམ། ཡོན་ཏན་དཔག་མེད་གོང་ནས་གོང་དུ་འགྲོ་བས་ས་ཞེས་པར་འགྱུར་རོ།།གཉིས་པ་ཡན་ལག་གི་དོན་ལ། སྤྱིའི་མཚམས་སྦྱར་བ་དང༌། སོ་སོའ་རང་བཞིན་ནོ། །དང་ ིཔོ་ནི། སའི་ཚོགས་ལས་གང་གི་སྐྱོན་ཟད་པ་དང༌། ཡོན་ཏན་རྫོགས་པའི་སྒོ་ནས་ཡོངས་སུ། ཞེས་སོ། །གཉིས་པ་ལ། རྒྱུའི་ས་དགུ་དང༌། འབྲས་བུའི་ས་བཅུ་པའོ། །དང་པོ་ལ་དགུའི་དང་པོ། ས་དང་པོ་ལ་རྩ་བ་དང༌། འགྲེལ་པའོ། །དང་པོ་ནི། སྦྱོང་བྱེད་ཀྱི་ཆོས། ཡོངས་སུ་སྦྱོང་བ་རྣམ་བཅུ་

ཐོབ་བྱ་རྣམ་མཁྱེན་བཤད་པ། 193

ཡིས། །ས་ནི་དང་པོ་ཐོབ་འགྱུར་ཏེ། །བསམ་དང་། ཞེས་སོ། །ཇི་ལྟར་སྦྱོང་བའི་ཚུལ་ནི། ཆོས་བཅུ་པོ་འདི་དག་སྙིང་རྗེ་ཆེན་པོ་དང༌། བདེན་པའི་རང་བཞིན་མི་དམིགས་པར་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་ཟིན་པས་སོ། །མདོ་ནི། ས་དང་པོ་ལ་གནས་པའི་བསམ་པ་ཡོངས་སུ་སྦྱོང་བ་གང་ལགས། ཞེས་པ་ནས། ཇི་སྐད་སྨྲས་པ་དེ་ལྟར་བྱེད་པ་སྟེ། འདི་ནི་བདེན་པའི་ཚིག་ཡོངས་སུ་སྦྱོང་བའོ།1

།ཞེས་པའི་བར་རོ།།
གཉིས་པ་ནི། རྩ་བའི་རིམ་པ་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་བཤད་པ་ནི། སེམས་ཅན་དང༌། དགེ་བའི་རྩ་
བ་སོགས་གཞི་ཐམས་ཅད་ལ་གཡོ་སྒྱུ་ལ་སོགས་པའི་གྱ་གྱུ་མེད་པའི་བསམ་པས་དམ་པའི་ཆོས་འཛིན་པར་སྤྲོ་བའི་ས་དང་པོ་བའི་རྒྱུད་ཀྱི་ཡོན་ཏན་དེ་ཆོས་ཅན། ས་དང་པོའ་ཡོངས་སྦྱོང་ཡིན་ཏེ། ིདེའི་མི་མཐུན་ཕྱོགས་འཇོམས་ཤིང་ཡོན་ཏན་རྫོགས་པར་བྱེད་པའི་ས་དང་པོ་བའི་རྒྱུད་ཀྱི་ཡོན་ཏན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་བཞིན་དུ་ལྷག་མ་རྣམས་ལ་ཡང་སྦྱར་བར་བྱའོ། །གཞན་དོན་ཆེ་ཆེར་བྱས་ཏེ་རང་དང་གཞན་གྱི་དགོས་པ་ལ་ཕན་པ་ཐེག་པ་ཆེན་པོའ་ཆོས་འཛིན་པ་ཉིད་དང༌། སེམས་ཅན་ཐམས་ ིཅད་ལ་ཚད་མེད་པ་བཞིའི་སེམས་རྩེ་གཅིག་པ་ཉིད་ཀྱིས་གཞན་དོན་གྱི་བསམ་པ་ཁྱད་པར་ཅན་ཉིད་དང་ས་འདིར་སྦྱིན་པའི་ཕར་ཕྱིན་ལྷག་པས། ལུས་དང༌། ལོངས་སྤྱོད་དང༌། དགེ་རྩ་ལ་སོགས་པའི་བདོག་པ་ཐམས་ཅད་ཡོངས་སུ་གཏོང་བ་ལ་སེར་སྣའི་ཀུན་འཛིན་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མི་སྐྱེ་བ་དང༌། སྒོ་གསུམ་གྱི་ལམ་གྱི་རྩ་བ་ཐེག་པ་ཆེན་པོའ་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་མགུ་བར་བྱེད་པ་དང༌། ཐེག་ ིཔ་གསུམ་དུ་གཏོགས་པའི་དམ་པའི་ཆོས་ཀྱི་དམིགས་པ་འདོད་པ་ཤིན་ཏུ་རྒྱས་པའི་སྡེ་སྣོད་ལ་དམིགས་པ་དང༌། ཁྱིམ་པའི་ཉེས་དམིགས་མཐོང་བས་ཁྱིམ་ན་གནས་པ་ལ་མངོན་པར་མི་དགའ་བ་དང༌། སངས་རྒྱས་རྗེས་སུ་དྲན་པ་དང་མི་འབྲལ་བར་བླ་ན་མེད་པའི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སྐུ་འདོད་པ་དང༌། ཆོས་ལ་སློབ་དཔོན་གྱི་དཔེ་མཁྱུད་དང་སེར་སྣ་མེད་པས་དམ་པའི་ཆོས་རབ་ཏུ་སྟོན་པ་དང༌། དམ་བཅས་པ་མཐར་ཕྱིན་པར་བྱེད་པས་བདེན་པར་སྨྲ་བ་ཉིད་ཅེས་བྱ། དེ་ལྟ་བུའི་མཚན་ཉིད་ཆོས་བཅུས་ས་དང་པོ་རབ་ཏུ་དགའ་བ་འཐོབ་པ་ཡིན་ནོ། །བཅུ་པོ་དེས་ས་དང་པོའ་ཡོན་ཏན་མ་ལུས་པ་ ིརྫོགས་ནུས་པས་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་བསྐྱེད་ཅིང་ཐོབ་པར་བྱ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ཡང་ཡོངས་ 1 བཀའ་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༢༦ ཤོག ༥༥༦ ཕྲེང་། ༡༠

194 སྐབས་དང་པོའ་བཤད་པ། ིསུ་སྦྱོང་བའི་རྒྱུའི་ཁྱད་པར་བཅུ་པོ་བདེན་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་མི་དམིགས་པར་རྟོགས་པས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་པའི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་ཡོངས་སུ་སྦྱོང་བ་དག་ཁོ་ནས་སོ།།
གཉིས་པ་ས་གཉིས་པ་ལ། རྩ་བ་དང༌། འགྲེལ་པའོ། །དང་པོ་ནི། ཚུལ་ཁྲིམས་སོགས་
བརྒྱད་ཀྱིས་ས་གཉིས་པ་སྦྱོང་བར་བྱེད་ནུས་ཏེ། དེའི་མི་མཐུན་ཕྱོགས་འཇོམས་ཤིང་གཉེན་པོ་རྫོགས་པར་བྱེད་ནུས་པའི་ཕྱིར། ས་གཉིས་པར་རྨི་ལམ་དུ་ཡང་འཆལ་1

ཁྲིམས་ཀྱི་དྲི་མ་ཅུང་ཟད་
ཀྱང་མི་འབྱུང་ཞིང༌། ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་ཕར་ཕྱིན་ལྷག་པ་དེ་ཙམ་དུ་བཟོད་པའི་ཕར་ཕྱིན་སོགས་མི་ལྡན་པས་ཚུལ་ཁྲིམས་ལྷག་པ་ཞེས་བྱ་ཡི། ས་དེར་ཕར་ཕྱིན་ལྷག་མ་རྣམས་མེད་པ་ནི་མ་ཡིན་ནོ། །མདོ་ལས། ཚུལ་ཁྲིམས་རྣམ་པར་དག་པ་གང་ཞེ་ན། ཉན་རང་གི་སེམས་ཡིད་ལ་མི་བྱེད་པ་དང་། ཞེས་པ་ནས། ལས་གཞན་མེད་པར་ཕར་ཕྱིན་རྣམས་ཚོལ་བ་སྟེ། འདི་ནི་ཕར་ཕྱིན་རྣམས་ལ་བརྩོན་ཞིང་ཚོལ་བའོ།2

།ཞེས་སོ།།
གཉིས་པ་ནི། ས་གཉིས་པར་ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་ཕར་ཕྱིན་རྫོགས་པ་ཁྱད་པར་དུ་བྱེད་པ་ནི།
དགེ་བའི་ཆོས་སྡུད་པའི་ཚུལ་ཁྲིམས་དང་། སེམས་ཅན་གྱི་དོན་བྱ་བའི་ཚུལ་ཁྲིམས་དང་། སྡོམ་པའི་ཚུལ་ཁྲིམས་གསུམ་དང་ལྡན་པ་དང༌། ཚུལ་ཁྲིམས་རྣམ་པར་དག་བྱེད་ཀྱི་ཡན་ལག་གཞན་གྱིས་ཕན་པ་བྱས་པ་དྲན་པ་བྱས་པ་ཆུད་མི་གསོན་པ་དང༌། གཞན་གྱིས་གནོད་པ་བྱས་པ་ལ་སོགས་པ་བཟོད་པ་གནོད་པ་ལ་ཇི་མི་སྙམ་ཞིང༌། སྡུག་བསྔལ་དང་དུ་ལེན་པ་དང༌། ཆོས་ལ་ངེས་རྟོག་གི་བཟོད་པ་དང་ལྡན་པའོ། །དགེ་བའི་ཆོས་སྒྲུབ་པ་ལ་འགྱོད་པ་མེད་པ་སྤྲོ་བ་དང་ལྡན་པ་དང༌། སེམས་ཅན་ནམ་ཡང་མི་འདོར་བ་སྐྱེ་བོ་ཐམས་ཅད་ལ་བྱམས་པ་དང༌། སྐྱེ་བོ་གོང་མ་མཁན་པོ་ལ་སོགས་ལ་འདུད་པ་དང༌། དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་གྱིས་བསྟན་པའི་ཆོས་གསུང་པ་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་སྒྲུབ་པ་དང༌། དེ་ཡང་སྒྲུབ་པ་དམ་པ་སྦྱིན་པ་ལ་སོགས་པའི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་དྲུག་ལ་སྤྲོ་བ་ཞེས་བྱ་བ་དེ་ལྟ་བུའི་ཡོངས་སུ་སྦྱོང་བ་སྔ་མ་བཞིན་སྙིང་རྗེ་ཆེན་པོ་དང་སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་ཟིན་པའི་སྒོ་ནས་ཡོངས་སུ་སྦྱང་བ་བྱས་པའི་ཁྱད་པར། ཞེས་སོ།།

1 ཞོལ། ཤོག ༡༣༤ བ ༦ འཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་
2 བཀའ་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༢༦ ཤོག ༥༦༦ ཕྲེང་། ༢༠

ཐོབ་བྱ་རྣམ་མཁྱེན་བཤད་པ། 195

གསུམ་པ་ས་གསུམ་པ་འོད་བྱེད་པ་ལ། རྩ་བ་དང༌། འགྲེལ་པའོ། །དང་པོ་ནི། ས་གསུམ་
པ་ཐོས་པས་མི་ངོམས་པ་སོགས་ལྔས་སྦྱོང་བར་བྱེད་དེ། དེའི་སྐྱོན་སེལ་ཞིང་ཡོན་ཏན་རྫོགས་པར་བྱེད་པས་སོ། །བྱང་ཆེན་ས་གསུམ་པ་ལ་གནས་པས་ཆོས་ལྔ་ལ་གནས་པར་བྱ་སྟེ། ལྔ་གང་ཞེ༌ན། མང་དུ་ཐོས་པས་མི་ངོམས་ཤིང་དེ་ལ་ཡང་ཡི་གེར་མངོན་པར་མ་ཞེན་པ་དང༌།1

ཞེས་སོ། །གཉིས་
པ་ནི། མང་དུ་ཐོས་པ་ལ་བརྩོན་ཞིང༌། དུས་ནམ་ཡང་མི་འདོར་བ་དང༌། རྙེད་པ་དང་བཀུར་སྟི་དང༌། གྲགས་པ་སོགས་དོན་དུ་མི་གཉེར་བར་གཞན་ལ་ཆོས་སྟོན་པ་དམ་པའི་ཆོས་ཞེས་པ་གཉིས་དང༌། རྟེན་དང་བརྟེན་པའི་ཞིང་སྦྱོང་བའི་རྒྱུར་ཚོགས་རྒྱ་ཆེན་པོ་སྒྲུབ་པ་རང་གི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཞིང་། ཞེས་དང༌། ས་གསུམ་པར་བཟོད་པའི་ཕར་ཕྱིན་ལྷག་པས། གདུལ་བྱའི་ལོག་སྒྲུབ་བཟོད་ཅིང༌། བཟོད་པ་གཞན་གཉིས་ཀྱང་རྫོགས་པ་ཕན་བཏགས་པའི། ཞེས་དང༌། རང་དང་གཞན་ལ་ལྟོས་ནས་ཉེས་སྤྱོད་ལ་འཛེམ་པ་ངོ་ཚ་དང་ཁྲེལ་ཡོད་རྫོགས་པས་མི་དགེ་བའི་ཆོས་མི་བྱེད་པ་ཞེས་བྱ་བ་དེ་ལྟ་བུའི་ཡོངས་སུ་སྦྱོང་བ་རྣམ་པ་ལྔ་པོ་སྔ་མ་བཞིན་དུ་སྙིང་རྗེ་ཆེན་པོ་དང་བདེན་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་དུ་མི་རྟོག་པས་ཟིན་ནས་ཡོངས་སུ། ཞེས་སོ།།
བཞི་པ་ས་བཞི་པ་འོད་འཕྲོ་བ་ལ། རྩ་བ་དང༌། འགྲེལ་པའོ། །དང་པོ་ནི། ཉན་རང་གི་ཡིད་
བྱེད་ཀྱིས་དབེན་པས་ནགས་ན་གནས་པ་དང༌། འདོད་ཆུང་ཆོག་ཤེས་དང་སྦྱངས་པའི་ཡོན་ཏན་བཅུ་གཉིས་ཀྱི་ཡི་དམ་བརྟན་པས་སྦྱངས་པ་ཡང་དག་སྡོམ་རྟེན་སོགས་བཅུས་ས་བཞི་པ་ཡོངས་སུ་སྦྱོང་སྟེ། དེའི་སྐྱོན་སེལ་ཞིང་ཡོན་ཏན་རྫོགས་པར་བྱེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །མདོ་ནི། བྱང་ཆེན་ས་བཞི་པ་ལ་གནས་པའི་ཆོས་བཅུ་པོ་འདི་དག་ཡོངས་སུ་བཏང་བར་མི་བྱའོ། །བཅུ་གང་ཞེ་ན། འདི་ལྟ་སྟེ་དགོན་པ་ན་གནས་པ་དང༌།2

ཞེས་སོ། །གཉིས་པ་ནི། འདུ་འཛིས་དབེན་ཞིང་གྲོང་ལས་རྒྱང་
གྲགས་གཅིག་འཕགས་པའི་དགོན་པར་གནས་པ་དང༌། རྙེད་པ་མ་ཐོབ་པ་ལ་མངོན་པར་འདོད་པ་མེད་པ་འདོད་པ་ཆུང་བ་དང་། རྙེད་པ་ཐོབ་པ་ལ་ལྷག་པར་དེ་ལས་བཟང་བ་དང་མང་བ་སོགས་དོན་དུ་གཉེར་བ་མེད་པ་ཆོག་ཤེས་པ་དང༌། བསོད་སྙོམས་པ་ཉིད་ལ་སོགས་པ་སྦྱངས་པའི་ཡོན་

1 བཀའ་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༢༦ ཤོག ༥༥༧ ཕྲེང་། ༡༥
2 བཀའ་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༢༦ ཤོག ༥༥༨ ཕྲེང་། ༤

196 སྐབས་དང་པོའ་བཤད་པ། ིཏན་བཅུ་གཉིས་ལ་ཡི་དམ་བརྟན་པས་ཡང་དག་པར་བསྡོམས་པ་དང༌། ཉེས་ལྟུང་གིས་མ་གོས་པས་བསླབ་པ་བླངས་པ། ཞེས་དང༌། འདོད་པའི་ཡོན་ཏན་ལ་རང་གི་ངོ་བོའ་སྒོ་ནས་སྲེད་པ་ཆེད་ ིདུ་གཏད་ནས་སྤོང་བར་བྱེད་པས་འདོད་པའི། ཞེས་དང༌། གདུལ་བྱ་དང་འཚམ་པར་ཐར་པ་ལ་འདོད་པས་མྱ་ངན་ལས་འདས་པ་ལ་གཞོལ་བར་བྱེད་པ་དང༌། ཕྱི་ནང་གི་བདོག་པ། ཞེས་དང༌། ས་བཞི་པར་བརྩོན་འགྲུས་ཀྱི་ཕར་ཕྱིན་རྫོགས་པས་རང་ལ་དགེ་བ་མཐའ་དག་སྒྲུབ་པའི་ནུས་པ་ཡོད་པར་ཤེས་ནས། དགེ་བ་སྒྲུབ་པ་ལ་སེམས་མི་ཞུམ་པ་དང༌། ཅི་ལ་ཡང་ལྟོས་པ་མེད་པར་དངོས་པོ་ཐམས་ཅད་ལ་མངོན་ཞེན་གྱིས་མི་ལྟ་བ་ཞེས་བྱ་བ་དེ་ལྟ་བུའི་ཡོངས་སུ་སྦྱོང་བ་སྔ་མ་ལྟ་བུ་སྙིང་རྗེ་ཆེན་པོ་དང་སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་ཟིན་པ་རྣམ་པ་བཅུས། ཞེས་སོ།།
ལྔ་པ་ས་ལྔ་པ་སྦྱང་དཀའ་བ་ལ། རྩ་བ་དང༌། འགྲེལ་པའོ། །དང་པོ་ནི། འདྲིས་དང་། ཞེས་
སོགས། བཅུ་པོ་དེ་ནི་རྣམ་སྤངས་ན། །ས་ལྔ་པ་ནི་ཡང་དག་པར་འཐོབ་སྟེ་དེའི་ཡོན་ཏན་མ་ལུས་པ་རྫོགས་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི། རྙེད་བཀུར་ལ་སྲེད་པས་རྙེད་པ། ཞེས་དང༌། ཁྱིམ་ལ་སྲེད་པས་གཞན་ལ་དད་པ་ཅན་གྱི་ཁྱིམ། ཞེས་དང༌། འདུ་འཛི་ལྷག་པར་འདོད་པས་སྐྱེ་བོ་མང་པོའ་གྲོང་ལ་ ིསོགས་པར་གནས་པ་དང༌། རྙེད་བཀུར་གྱི་ཆེད་དུ་བདག་ལ། ཞེས་དང༌། དེ་དག་ལ་བརྟེན་ནས་མི་དགེ་བའི་ལས་ཀྱི་ལམ་བཅུ་ལྷག་པར་འཕེལ་བ་དང༌། རང་ཁེངས་ཤིང་གཞན་ཁྱད་དུ་གསོད་པ་ཐོས་པ་ལ་སོགས་པས། ཞེས་དང༌། བླང་དོར་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་ཞེན་པས་དགེ་བ་དང་། ཞེས་དང༌། ལོག་པར་ལྟ་བ་དང་འཇིག་ལྟ་ལ་སོགས་པ་བློ་གྲོས་ངན་པ་དང༌། འདོད་ཆགས་ལ་སོགས་པ་ཉོན་མོངས་པ་ཐམས་ཅད་ལ་ཕྱོགས་པར་བྱེད་པ་ཞེས་བྱ་བ་དེ་ལྟ་བུའི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་ཆོས་བཅུ་རྣམ་པར་སྤོང་ཞིང་ལོག་པའི་ཆོས་གཉེན་པོ་དོན་གྱིས་འཕངས་པ་སྙིང་རྗེ་ཆེན་པོ་དང་སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་ཟིན་པ་ཡོངས་སུ་སྦྱོང་བ། ཞེས་སོ། །ལས་འབྲས་ལ་སྐུར་འདེབས་ཀྱི་ལོག་ལྟ་ས་དང་པོ་ནས་ས་བོན་དང་བཅས་པ་ཟད་པར་སྤངས་ཟིན་པས། དུས་དེར་འཁོར་དེར་གནས་པའི་གདུལ་བྱ་ལ་ལྟོས་པའམ། ཡང་ན་མཐར་འཛིན་གྱི་རྟག་1

ཆད་དུ་འཛིན་པའི་མཐར་ལྟ་ལ་ལོག་ལྟར་
བཏགས་པའོ། །ངེས་པར་ལོག་ལྟ་ལ་འཆད་ན་རྒྱང་རིང་དུ་ཐག་བསྲིངས་པའི་གཉེན་པོ་སྐྱེས་པ་ལ་ 1 ཞོལ། ཤོག ༡༣༦ བ ༣ ལྟ་བ་ཚད་དུ་ གཙང་། ཤོག ༡༤༠ བ ༤ ལྟ་བ་ཆད་དུ་

ཐོབ་བྱ་རྣམ་མཁྱེན་བཤད་པ། 197

བྱའོ། །འདིར་བསྟན་པའི་སྤང་1

བྱ་གཞན་རྣམས་ཀྱང་མངོན་གྱུར་ཕལ་ཆེར་མི་འབྱུང་མོད་ཀྱི། ས་
དེར་འདི་དག་གི་ས་བོན་ཅི་རིགས་སྤངས་པར་ཤེས་པའི་ཆེད་དུ་རྣམ་པར་བཞག་པའོ།།
དྲུག་པ་ས་དྲུག་པ་མངོན་དུ་གྱུར་པ་ལ། རྩ་བ་དང༌། འགྲེལ་པའོ། །དང་པོ་ནི། སྦྱིན་དང་
ཞེས་སོགས་ཡོན་ཏན་དྲུག་རྫོགས་ཤིང༌། སྐྱོན་དྲུག་སྤངས་པས་ས་ནི་དྲུག་པ་ཡང་དག་པར་འཐོབ་སྟེ། དེའི་སྐྱོན་སེལ་ཞིང་ཡོན་ཏན་རྫོགས་པའི་སྒོ་ནས་འཐོབ་པའི་ཕྱིར། མདོ་ནི། ས་དྲུག་པ་ལ་གནས་པས་ཆོས་དྲུག་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པར་བྱ་སྟེ། འདི་ལྟ་སྟེ། ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་དྲུག་གོ །གཞན་ཡང་ཆོས་དྲུག་ཡོངས་སུ་སྤང་བར་བྱ་སྟེ། དྲུག་གང་ཞེ་ན། ཉན་ཐོས་ཀྱི་སེམས་ཡོངས་སུ་སྤང་བར་བྱའོ།2

།ཞེས་སོ། །གཉིས་པ་ནི། ཕ་རོལ་ཕྱིན་པ་དྲུག་རྫོགས་པས་སྤང་བྱ་དྲུག་སྤོང་སྟེ། ཚུལ་
ཁྲིམས་ཀྱི་ཕར་ཕྱིན་དང༌། བསམ་གཏན་གྱི་ཕར་ཕྱིན་རྫོགས་པས་ཉན་ཐོས་དང་རང་སངས་རྒྱས་ལ་ཐོབ་པར་འདོད་པ་སྤངས་པ་དང༌། བཟོད་པའི་ཕར་ཕྱིན་རྫོགས་པས་ཆོས་ཐམས་ཅད་ངོ་བོ་ཉིད་མི་དམིགས་པ་ལ་སྐྲག་པ་སྤང་བ་དང༌། སྦྱིན་པའི་ཕར་ཕྱིན་རྫོགས་པས་སློང་བ་པོའ་སྐྱེ་བོས་ ིབླངས་ན་ཞུམ་པ་སྤོང་བ་དང༌། སྦྱིན་པ་ལ་སྤྲོ་དགའི་བརྩོན་འགྲུས་ཀྱི་ཕར་ཕྱིན་རྫོགས་པས་བདོག་པ་ཐམས་ཅད་རང་གི་ངང་གིས་གཏོང་བར་ཞུགས་པ་ལ་མི་དགའ་བ་སྤོང་བ་དང༌། ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕར་ཕྱིན་རྫོགས་པས་རང་ཉིད་བཀྲེན་ཡང་སློང་བ་པོའ་སྐྱེ་བོ་སྤོང་བའི་སེམས་སྤོང་བ་སྟེ། གཉེན་ ིཔོ་དྲུག་རྫོགས་པ་དང༌། སྤང་བྱ་དྲུག་སྤངས་པ་དེ་ལྟ་བུའི་ཡོངས་སུ་སྦྱོང་བ་བཅུ་གཉིས་ཀྱིས། ཞེས་སོ། །ཡང་ན་ཕར་ཕྱིན་དྲུག་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་ཀྱིས་ཟིན་པས་ཉེས་པ་དང་པོ་གསུམ་སྤངས་པ་དང༌། སྦྱིན་པ་རྫོགས་པས་ཐ་མ་གསུམ་སྤངས་པའོ། །ས་ལྔ་པར་བསམ་གཏན་གྱི་ཕར་ཕྱིན་རྫོགས་པ་ལ་བརྟེན་ནས། ས་འདིར་ཤེར་ཕྱིན་རྫོགས་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་ནི་ཐུན་མོང་བའི་ཞི་གནས་མཚན་ཉིད་པ་ཐོབ་པ་ལ་བརྟེན་ནས། དེའི་རྗེས་སུ་ལྷག་མཐོང་ཐོབ་པའི་རིམ་པ་ལྟར་ཕར་ཕྱིན་ཐ་མ་གཉིས་ཀྱི་རིམ་པ་ཡང་ཤེས་པར་བྱ་སྟེ་འོག་ཏུ་བཤད་པར་བྱའོ།།
བདུན་པ་ས་བདུན་པ་རིང་དུ་གྱུར་པ་ལ། སྤང་བྱ་ཉི་ཤ་སྤོང་བ་དང༌། གཉེན་པོ་ཉི་ཤ་བསྟེན་

1 ཞོལ། ཤོག ༡༣༦ བ ༤ སྤྱད་བྱ་ གཙང་། ཤོག ༡༤༠ བ ༥ སྦྱང་བྱ་
2 བཀའ་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༢༦ ཤོག ༥༥༩ ཕྲེང་། ༥

198 སྐབས་དང་པོའ་བཤད་པ། ིཔར་བསྟན་པའོ། །དང་པོ་ལ། རྩ་བ་དང༌། འགྲེལ་པའོ། །དང་པོ་ནི། བདག་དང་སེམས་ཅན་འཛིན་པ་སོགས་ཉེས་པ་ཉི་ཤ་གང་ལ་རྣམ་པར་ཆད་པ་དེ་ཡིས་ས་ནི་བདུན་པ་འཐོབ་སྟེ། ཡོན་ཏན་གྱི་ཆོས་ཉི་ཤ་རྫོགས་པའི་སྒོ་ནས་འཐོབ་པའི་ཕྱིར། མདོ་ནི། བྱང་ཆེན་ས་བདུན་པ་ལ་གནས་པ་ལ་ཆོས་ཉི་ཤ་མི་འབྱུང་སྟེ། ཉི་ཤ་གང་ཞེ་ན། བདག་ཏུ་འཛིན་པ་དང༌། སྲོག་ཏུ་འཛིན་པ་དང༌། སེམས་ཅན་དུ་འཛིན་པ་དང༌། ཞེས་སོ།1

།གཉིས་པ་ནི། ས་བདུན་པ་བ་ཆོས་ཅན། བདག་ཏུ་འཛིན་པའི་
ས་བོན་ཅི་རིགས་སྤངས་སྟེ། རྣམ་པར་ཐར་པའི་སྒོ་སྟོང་པ་ཉིད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པ་བསྐལ་པ་མང་པོའ་བར་དུ་གོམས་པར་བྱས་པའི་ཕྱིར། དེ་བཞིན་དུ་གཞན་རྣམས་ལ་ཡང་སྦྱར་ཏེ། གཉེན་པོའི་ིསྐབས་སུ་ཡང་འཆད་པར་འགྱུར་རོ། །སྟོང་པ་ཉིད་ལ་རྩོད་པ་སྟོང་ཉིད་དངོས་པོའ་འཇིག་བྱེད་དུ་ ིའཛིན་པ་དང༌། སྟོང་པ་དང་ཀུན་རྫོབ་འགལ་བར་བརྗོད་པ་འཛིན་པ་ཡོངས་སུ་སྤངས་པ་སྟེ། ཉེས་པ་དེ་ལྟ་བུ་ཉི་ཤ་དང་བྲལ་ནས་ལྡོག་པའི་ཆོས་གཉེན་པོ་ཉི་ཤ་དོན་གྱིས་འཕངས་པ། ཞེས་སོ།།གཉིས་པ་ལ། མཚམས་སྦྱར་བ་དང༌། རྩ་བ་དང༌། འགྲེལ་པའོ། །དང་པོ་ནི། ཉི་ཤ་སྤང་བྱར་
བསྟན་པའི་དོན་གྱིས་འཕངས་པའི་ཆོས་གཉེན་པོ་དེ་ཉིད་བསྟན་པའི་ཕྱིར་རོ། །གཉིས་པ་ནི། རྣམ་ཐར་སྒོ་གསུམ་ཤེས་པ་སོགས་ཉི་ཤས་ས་བདུན་པ་ཡོངས་སུ་སྦྱོང་སྟེ། དེའི་སྐྱོན་སེལ་ཞིང་ཡོན་ཏན་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པར་བྱེད་པའི་ཕྱིར། མདོ་ནི། བྱང་ཆེན་ས་བདུན་པ་ལ་གནས་པས་ཆོས་ཉི་ཤ་པོ་འདི་དག་ཉིད་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པར་བྱ་སྟེ། ཉི་ཤ་གང་ཞེ་ན། སྟོང་པ་ཉིད་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པར་བྱ་བ་དང་། ཞེས་སོ།2

།གསུམ་པ་ནི། ས་བདུན་པ་བ་དེས་ངོ་བོ་རྒྱུ་འབྲས་གསུམ་བདེན་པས་སྟོང་པ་རྣམ་
པར་ཐར་པའི་སྒོ་སྟོང་པ་ཉིད་དང༌། མཚན་མ་མེད་པ་དང༌། སྨོན་པ་མེད་པ་དང་མངོན་སུམ་གྱིས་ཡང་དག་པར་ཤེས་པ་གོམས་པར་བྱས་པའི་ཕྱིར། རིམ་པ་བཞིན་དུ་གང་ཟག་གི་བདག་དང་སེམས་ཅན་དང་སྲོག་ཏུ་འཛིན་པ་སྤོང་བར་བྱེད་དོ།།
སྲོག་གཅོད་སྤོང་བ་སོགས་དགེ་བ་བཅུའི་ལས་ཀྱི་ལམ་ལ་གསད་པར་བྱ་བ་སོགས་འཁོར་
གསུམ་དུ་བདེན་པར་མི་དམིགས་པར་མངོན་སུམ་གྱིས་རྟོགས་པས་རང་དབང་བའི་གང་ཟག་གཅིག་

1 བཀའ་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༢༦ ཤོག ༥༥༩ ཕྲེང་། ༡༦
2 བཀའ་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༢༦ ཤོག ༥༦༠ ཕྲེང་། ༨

ཐོབ་བྱ་རྣམ་མཁྱེན་བཤད་པ། 199

ཏུ་འཛིན་པ་སྤོང་བ་དང༌། སྐྱེ་བ་དུ་མར་སྡུག་བསྔལ་གྱིས་གདུངས་པའི་སྐྱེ་བོ་ཐམས་ཅད་ལ་དམིགས་པའི་སྙིང་བརྩེ་བ་དང་ལྡན་པས་སེམས་ཅན་ཆད་པར་འཛིན་པ་སྤོང་བ་དང༌། བདེན་གྲུབ་ཀྱི་དངོས་པོར་ཡོད་ན་དམིགས་སུ་རུང་བ་ལས་དམིགས་པ་མེད་པ་དང་ལྡན་པས་སེམས་ཅན་རྟག་པར་འཛིན་པ་སྤོང་བ་དང༌། འཁོར་འདས་ཀྱི་ཆོས་ཐམས་ཅད་བདེན་སྟོང་མཉམ་པ་ཉིད་དུ་རྟོགས་པས་བླང་དོར་གྱི་མཚན་མ་བདེན་པར་འཛིན་པ་སྤོང་བ་དང༌། ཐེག་པ་ཐམས་ཅད་མཐར་ཐུག་པ་ཐེག་པ་ཆེན་པོའ་ིཚུལ་གཅིག་ཏུ་རྟོགས་པས་མཐར་ཐུག་པའི་རྒྱུ་རིགས་ཐ་དད་པ་གསུམ་དུ་འཛིན་པ་སྤོང་བ་དང༌། མིང་གཟུགས་ཀྱི་ཆོས་རྣམས་དོན་དམ་པར་མི་སྐྱེ་བ་ཡོངས་སུ་ཤེས་པས་ཕུང་པོ་བདེན་པར་འཛིན་པ་སྤོང་བ་དང༌། སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་ཆོས་ཟབ་མོ་ལ་ངེས་པར་རྟོག་པའི་བཟོད་པ་ཁོང་དུ་ཆུད་པས་ཁམས་སུ་བདེན་པར་འཛིན་པ་སྤོང་བ་དང༌། སྐྱེ་མཆེད་ཀྱིས་བསྡུས་པའི་ཤེས་བྱ་ཐམས་ཅད་ཐེག་པ་ཆེན་པོའ་ཐབས་ཀྱི་སྒོ་ནས་གཟུང་འཛིན་བདེན་མེད་དུ་རབ་ཏུ་སྟོན་པ་ལ་བརྟེན་ནས་སྐྱེ་མཆེད་དུ་བདེན་ ིཔར་འཛིན་པ་སྤོང་བ་དང༌། བདེན་འཛིན་གྱི་རྟོག་པ་ཐམས་ཅད་གཅོད་པ་ལ་བརྟེན་ནས། ཁམས་གསུམ་ལ་གནས་བྱར་བདེན་པར་འཛིན་པ་སྤོང་བ་དང༌། གཙང་བདེ་སོགས་ཀྱི་མཚན་མར་འཛིན་པའི་ཚུལ་མིན་ཡིད་བྱེད་ཀྱི་རྟོག་པ་མེད་པ་དང༌། འཇིག་ཚོགས་ལ་ལྟ་བ་ལ་སོགས་པ་ལྔ་འདོར་བ་དང༌། འདོད་ཆགས་ལ་སོགས་པ་ཉོན་མོངས་པ་སྤོང་བ་གསུམ་གྱིས་ཁམས་གསུམ་ལ་དོར་བྱར་བདེན་པར་ཆགས་པ་སྤོང་བ་དང༌། ཞི་གནས་ཁྱད་པར་ཅན་གྱིས་ཡོན་ཏན་ལ་དབང་ཐོབ་པའི་ཞི་གནས་བསྒོམས་པས་ནི། གོང་མའི་ཁྱད་པར་ཐོབ་མི་ནུས་སྙམ་དུ་སེམས་ཞུམ་པ་སྤོང་བ་དང༌། ལྷག་མཐོང་གིས་བསྡུས་པའི་ཤེས་རབ་ཁྱད་པར་ཅན་དང་རྟེན་འབྲེལ་སྒྱུ་མར་ཤེས་པའི་ཐབས་ལ་མཁས་པར་བྱེད་པས། སངས་རྒྱས་ལ་བདེན་པར་ཞེན་པ་སྤོང་བ་དང༌། དམིགས་པར་ལྟ་བའི་ཁེངས་པ་དང་བྲལ་ཞིང་གནས་ལུགས་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་སེམས་ཉེ་བར་ཞི་བས་ཆོས་སུ་བདེན་པར་འཛིན་པ་སྤོང་བ་དང༌། ཤེས་བྱ་ཇི་ལྟ་བ་དང་ཇི་སྙེད་པས་བསྡུས་པའི་གཟུགས་ལ་སོགས་པ་ལ་ཐོགས་པ་མེད་པའི་ཡེ་ཤེས་དང་ལྡན་པས་དགེ་འདུན་དུ་བདེན་པར་ཞེན་པ་སྤོང་བ་དང༌། གང་ལ་ཡང་བདེན་པར་མངོན་པར་ཞེན་པའི་གནས་མ་ཡིན་པར་རྟོགས་པ་དང་ལྡན་པས་ཚུལ་ཁྲིམས་སུ་ལྟ་བའི་བདེན་ཞེན་སྤོང་བ་དང༌། ཆོས་རབ་ཏུ་རྣམ་པར་འབྱེད་པའི་དོན་དུ་ཇི་ལྟར་འདོད་པ་བཞིན་དུ་དུས་མཉམ་དུ་

200 སྐབས་དང་པོའ་བཤད་པ། ིསངས་རྒྱས་ཀྱི་ཞིང་ཐམས་ཅད་དུ་འགྲོ་བ་དང་ལྡན་པས། སྟོང་པ་ཉིད་ལ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་རྩོད་པ་སྤོང་བ་དང༌། དམིགས་པ་ལ་བདེན་པར་ཞེན་པའི་སེམས་ཅན་རྗེས་སུ་བཟུང་བའི་ཆེད་དུ་གདུལ་བྱ་དང་མཐུན་པར་ཐམས་ཅད་དུ་བདག་གི་ལུས་ལ་དབང་སྒྱུར་ཐོབ་པར་རབ་ཏུ་སྟོན་པས་ནི། སྟོང་པ་དང་རྟེན་འབྱུང་འགལ་བར་བརྗོད་པ་འཛིན་པ་སྤོང་བ་ཞེས་བྱ་བ་ཡོངས་སུ་སྦྱོང་བ་རྣམ་པ་ཉི་ཤ་པོ་འདིས་ཀྱང་སྔ་མ་བཞིན་དུ་སྙིང་རྗེ་ཆེན་པོ་དང་སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་ཟིན་པའི་སྒོ་ནས་ས་བདུན་པ་རྟོགས་པར་འགྱུར་བ་ཡིན་ནོ།།
བརྒྱད་པ་ས་བརྒྱད་པ་མི་གཡོ་བ་ལ། རྩ་བ་དང༌། འགྲེལ་པའོ། །དང་པོ་ནི། སེམས་ཅན་
ཀུན་ཡིད་ཤེས་པ་སོགས་བཞི་ཕྲག་གཉིས་གང་ཡང་རུང་བས་ས་བརྒྱད་པ་ཡོངས་སུ་སྦྱོང་བ་ཡིན་ཏེ། དེའི་སྐྱོན་སེལ་ཞིང་ཡོན་ཏན་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པར་བྱེད་པའི་ཕྱིར། མདོ་ནི། བྱང་ཆེན་ས་བརྒྱད་པ་ལ་གནས་པས་ཆོས་བཞི་པོ་འདི་དག་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པར་བྱ་སྟེ། བཞི་གང་ཞེ་ན། འདི་ལྟ་སྟེ། སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སེམས་ཁོང་དུ་ཆུད་པ་དང༌། ཞེས་སོགས་དང༌། གཞན་ཡང་ཆོས་བཞི་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པར་བྱ་སྟེ་1

ཞེས་སོགས་གསུངས་སོ། །གཉིས་པ་ནི། སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་
སེམས་ཀྱི་སྤྱོད་པ་ཆགས་བཅས་དང་ཆགས་བྲལ་སོགས་སེམས་གཅིག་གིས་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་ཤེས་པ་དང་ཕྱོགས་བཅུའི་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་སུ་རྣམ་པར་རོལ་པའི་རྫུ་འཕྲུལ་གྱི་མངོན་པར་ཤེས་པས་བརྩེ་བ་དང༌། དགེ་བའི་རྩ་བ་རྒྱ་ཆེན་པོས་རང་གི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཞིང་རྟེན་གསེར་དང་བཻ་ཌཱུརྱ་ལ་སོགས་པའི་ངོ་བོར་ཡོངས་སུ་བསྒྱུར་བ་དང༌། རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་ཆོས་ཀྱི་ཚིག་དོན་ཡོངས་སུ་བརྟག་པས་ཏེ། དེའི་ཆེད་དུ་སྒོ་གསུམ་གྱིས་སངས་རྒྱས་མཉེས་པར་བྱེད་པ་དང་། སྟོབས་བཅུ་རྗེས་མཐུན་པ་དང་གཙོ་བོར་ལྷའི་མིག་བསྐྱེད་པས་དབང་པོ་མཆོག་དང་མཆོག་མ་ཡིན་པ་ཤེས་པ་དང༌། རང་གང་དུ་འཚང་རྒྱ་བར་འགྱུར་བའི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཞིང་བསྟེན་པ་སེམས་ཅན་གྱི་སྐྱོན་ཡོངས་སུ་སྦྱོང་བ་དང། ལྡང་འཇུག་ཐམས་ཅད་དུ་སྒྱུ་མ་ལྟར་གནས་པ་དང༌། གང་དུ་གང་གི་སྐྱེ་བ་བཟུང་ན། སེམས་ཅན་གྱི་དོན་མཐོང་ནས་སྙིང་རྗེ་དང་སྨོན་ལམ་གྱིས་བློ་སྔོན་དུ་བཏང་བའི་སྐྱེ་བོ་ཡོངས་སུ་འཛིན་པ། ཞེས་སོ།།
1 བཀའ་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༢༦ ཤོག ༥༦༡ ཕྲེང་། ༩

ཐོབ་བྱ་རྣམ་མཁྱེན་བཤད་པ། 201

ས་དགུ་པ་ལེགས་པའི་བློ་གྲོས་ལ། རྩ་བ་དང༌། འགྲེལ་པའོ། །དང་པོ་ནི། ཇི་ལྟར་སྨོན་
པ་འགྲུབ་པའི་སྨོན་ལམ་དག་ནི་མཐའ་ཡས་པ་སོགས་བཅུ་གཉིས་ཀྱིས་ས་དགུ་པ་ཡོངས་སུ་སྦྱོང་བར་བྱེད་དེ། དེའི་སྐྱོན་སེལ་ཞིང་ཡོན་ཏན་རྫོགས་པར་བྱེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །མདོ་ནི། བྱང་ཆེན་ས་དགུ་པ་ལ་གནས་པས་ཆོས་བཅུ་གཉིས་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པར་བྱ་སྟེ། བཅུ་གཉིས་གང་ཞེ་ན། འདི་ལྟར་སྨོན་ལམ་མཐའ་ཡས་པ་ཡོངས་སུ་བཟུང་བ་དང༌། ལྷ་ལ་སོགས་པའི་སྐད་ཡོངས་སུ་ཤེས་པ་དང༌།1

ཞེས་སོ། །གཉིས་པ་ནི། ཕར་ཕྱིན་དྲུག་རྫོགས་པས་སྨོན་ལམ་མཐའ་ཡས་པ་འགྲུབ་པ་
དང༌། ཆོས་སྨྲ་བ་ལ་ཐ་སྙད་སྣ་ཚོགས་ཤེས་པའི་ངེས་པའི་ཚིག་སོ་སོ་ཡང་དག་པ་རིག་པ་ཐོབ་པས་ལྷ་ལ་སོགས་པའི་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སྐད་ཤེས་པ་དང༌། བརྗོད་པ་ཟབ་མོ་ལ་དབང་འབྱོར་བའི་སྤོབས་པ་སོ་སོར་རིག་པ་ཐོབ་པས། ཆོས་སྟོན་པ་ལ་སྤོབས་པ་ཆུ་བོ་ལྟར་མི་ཟད་པ་དང༌། བུད་མེད་ཀྱི་སྐྱོན་ཐམས་ཅད་དང་བྲལ་བས་སྐྱེ་བོ་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་བསྔགས་པའི་མའི་མངལ་དུ་འཇུག་པ་དང༌། རིགས་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པ་རྒྱལ་པོ་དང་བྲམ་ཟེའི་རིགས་ལ་སོགས་པར་གནས་པ་དང༌། རུས་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པ་ཉི་མ་དང་བུ་རམ་ཤིང་ལ་སོགས་པ་ལ་སྐྱེས་པའི་རུས་དང༌། མ་ལ་སོགས་པ་དང་ལེགས་པར་འབྲེལ་བའི་གཉེན་དམ་པ་བརྒྱུད་མར་བྱུང་བའི་ཆོ་འབྲང་དང༌། རང་གིས་བཏུལ་ཏེ་བྱང་ཆུབ་ལ་བཞག་པ་རང་དབང་བའི་འཁོར་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པ་དང༌། བརྒྱ་བྱིན་དང༌། མིའི་དབང་པོ་ལ་སོགས་པས་མངོན་པར་བསྟོད་པར་སྐྱེ་བ་དང༌། སངས་རྒྱས་དང་གནས་གཙང་མའི་ལྷའི་བུ་ལ་སོགས་པས་བསྐུལ་ཏེ། ཁྱིམ་ནས་ངེས་པར་འབྱུང་བ་དང༌། དགོས་འདོད་ཀུན་འབྱུང་བས་ཡིད་བཞིན་གྱི་ནོར་བུ་དང་འདྲ་བའི་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་ཤིང་སྟོན་པ་འདིའི་ཨཱ་ཤྭད་ཐ་དང༌། བྱམས་པའི་ཀླུ་ཤིང་ལ་སོགས་པ་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སྙིང་པོ་ལ་འཇུག་པ་དང༌། སངས་རྒྱས་དང༌། སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཆོས་སྟོབས་སོགས་ཀྱི་ངོ་བོར་གྱུར་པའི་ཡོན་ཏན་ཐམས་ཅད་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པར་བྱེད་པ་ཞེས་བྱ་བ། དེ་ལྟ་བུའི་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པའི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་ཡོངས་སུ་སྦྱོང་བ་རྣམ་པ་བཅུ་གཉིས་པོ་སྔ་མ་བཞིན་དུ་སྙིང་རྗེ་ཆེན་པོ་དང༌། སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་ཡོངས་སུ་ཟིན་པའི་སྒོ་ནས་ཡོངས་སུ་སྦྱང་བ་བྱས་པའི་ཁྱད་པར་དག་གིས་ས་དགུ་པ་ལེགས་པའི་ 1 བཀའ་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༢༦ ཤོག ༥༦༢ ཕྲེང་། ༨

202 སྐབས་དང་པོའ་བཤད་པ། ིབློ་གྲོས་མངོན་དུ་བྱེད་པ་ཡིན་ནོ།།
གཉིས་པ་འབྲས་བུའི་ས་བཅུ་པ་ལ། མཚམས་སྦྱར་བ་དང༌། རྩ་བ་དང༌། འགྲེལ་པའོ། །དང་
པོ་ནི། རྒྱུའི་ས་རྣམས་ཀྱིས་ཡོངས་སུ་སྦྱོང་བ་སྔར་བཤད་པ་དེ་ལྟར་ངེས་པར་བསྟན་ནས་འབྲས་བུ་ས་བཅུ་པའི་མཚན་ཉིད་འཆད་དོ། །དེ་ཡང་ས་འོག་མ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སྤང་རྟོགས་ཀྱི་རིགས་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པ་དང་ལྡན་པར་བསྡུ་བའི་སྒོ་ནས་སོ། །ས་བཅུ་པ་ཡོངས་སྦྱོང་གི་སྒོ་ནས་མི་འཆད་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ། འབྲས་བུའི་ས་བཅུ་པ་ཉིད་དུ་ཡོངས་སྦྱོང་དེ་དག་མ་བཤད་པར་མཚན་ཉིད་ཀྱི་སྒོ་ནས་བཤད་པ་ཙམ་གྱིས་རྫོགས་པར་གོ་ནུས་པས་མ་བཤད་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི། ཤེས་པར་བྱའོ། །གང་ན། དམན་པ་ས་བརྒྱད་དང༌། རྒྱུའི་ས་དགུ། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་ས་ཞེས་གཅིག་ཏུ་བྱས་པའི་ས་དགུ། སྔ་མ་ཤེས་མཐོང་དང༌། ཕྱི་མ་ལ་གནས་ནས་འདས་ནས། ཡེ་ཤེས་ནི་གང་གིས་མདོ་ལས་འདའ་བྱ་ས་དགུ་བཤད་མ་ཐག་པའི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སར་གནས་པ་ཞེས་བཤད་པ་དེ་ནི་ཤེས་པར་བྱའོ། །གང་དུ་ཤེས་པར་བྱ་ན་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་ས་བཅུ་པ་ཡིན་པར་ཤེས་པར་བྱའོ། །མདོ་ལས། འདའ་བྱ་ས་དགུའི་རྗེས་ཐོགས་དེ་མ་ཐག་ཏུ་སྨོས་པའི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ས་དེ་ཆོས་ཅན། ས་བཅུ་པ་ཡིན་ཏེ། ཐེག་པ་ཆེན་པོའ་ས་གང་ཞིག་ཁྱོད་ལ་གནས་པའི་དབང་དུ་བྱས་ ིནས། ས་བཅུ་པ་ལ་ནི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་སངས་རྒྱས་ཁོ་ནར་བརྗོད་པར་བྱ་ཡི། ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་ནི་མ་ཡིན་ནོ།1

།ཞེས་འབྱུང་བའི་ཕྱིར། མདོ་ནི། རབ་འབྱོར་བྱང་ཆེན་གྱི་ས་
བཅུ་པ་གང་ཞེ་ན། འདི་ལྟར་བྱང་ཆེན་ཐབས་ལ་མཁས་པས་ཕར་ཕྱིན་དྲུག་ལ་སྤྱོད་པ་དང་ཞེས་པ་ནས། སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཆོས་མ་འདྲེས་པ་བཅོ་བརྒྱད་ཀྱི་བར་ལ་སྤྱོད་པའི་ཚེ། རིགས་ཀྱི་ས་དང་ཞེས་པ་ནས། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་ས་ལས་ཡང་དག་པར་འདས་ཏེ། རབ་འབྱོར་དེ་ལྟར་བྱང་ཆེན་ས་དགུ་ལས་འདས་ནས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ས་ལ་གནས་ཏེ། རབ་འབྱོར་དེ་ནི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཆེན་པོའ་ས་བཅུ་པའོ། ི 2

།ཞེས་སོ།།
གསུམ་པ་ལ། འདའ་བྱ་ས་དགུ་བཤད་པ་དང༌། དེ་ལས་འདས་པ་ས་བཅུ་པ་བཤད་

1 བཀའ་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༢༦ ཤོག ༥༨༦ ཕྲེང་། ༢
2 བཀའ་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༢༦ ཤོག ༥༨༥ ཕྲེང་། ༧

ཐོབ་བྱ་རྣམ་མཁྱེན་བཤད་པ། 203

པའོ། །དང་པོ་ནི། ཉན་ཐོས་དང་རང་སངས་རྒྱས་ལ་སོགས་པའི་ཆོས་ཉིད་ཀྱི་རིགས་ལ་བརྟེན་པའི་སྦྱོར་ལམ་བཞི་ཆོས་ཅན། གོ་རིམས་བཞིན་དུ་རིགས་ཀྱི་ས་ཡིན་ཏེ། ཐེག་དམན་གྱིས་ཡང་དག་པར་བླངས་པའི་རིགས་ལ་མི་འཁྲུལ་བའི་སོ་སྐྱེའི་རྟོགས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རིགས་ཀྱི་ས་ལ་གནས་པའི་གང་ཟག་རང་གི་བྱང་ཆུབ་ལས་སླར་མི་ལྡོག་པར་མ་ངེས་ཏེ། ཉན་ཐོས་ཀྱི་སྦྱོར་ལམ་ལ་གནས་པའི་བྱང་ཆུབ་ཏུ་ཡོངས་སུ་བསྒྱུར་བ་བའི་ཉན་ཐོས་བཞིན་ནོ། །དེ་ལ་རིགས་ཀྱི་ས་བཞག་ཏུ་མི་རུང་བ་ཡང་མ་ཡིན་ཏེ། རིགས་ཀྱི་སའི་སྤྱིའི་མཚན་ཉིད་མི་རྟོགས་པར་ཐལ་བའི་ཕྱིར་རོ། །མཐར་གྱིས་པའི་འབྲས་བུ་དང་པོ་རྒྱུན་ཞུགས་ལ་ཞུགས་པའི་རྟོགས་པ་ཆོས་ཅན། བརྒྱད་པའི་ས་ཡིན་ཏེ། ཟུང་བཞིའི་ཡ་གྱལ་དང་པོའ་རྟོགས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མཐར་གྱིས་པའི་རྒྱུན་ཏུ་ཞུགས་པའི་རྟོགས་པ་ནི་ ིམཐོང་བའི་ས་ཡིན་ཏེ། ཀུན་སྦྱོར་གསུམ་སྤངས་པས་རབ་ཏུ་ཕྱེ་བའི་རྟོགས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ལན་ཅིག་ཕྱིར་འོང་བའི་རྟོགས་པ་ཆོས་ཅན། བསྲབས་པའི་ས་ཡིན་ཏེ། ཕལ་ཆེར་ལ་འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བས་རབ་ཏུ་ཕྱེ་བའི་འབྲས་གནས་ཀྱི་རྟོགས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཕྱིར་མི་འོང་བའི་རྟོགས་པ་ནི། འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བའི་ས་ཡིན་ཏེ། ཐ་མའི་ཆ་མཐུན་ལྔ་སྤངས་པས་རབ་ཏུ་ཕྱེ་བའི་འབྲས་གནས་ཀྱི་རྟོགས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཉན་ཐོས་དགྲ་བཅོམ་པ་ཉིད་ཀྱི་རྟོགས་པ་ནི། བྱས་པ་རྟོགས་པའི་ས་ཡིན་ཏེ། གོང་མའི་ཆ་མཐུན་ལྔ་སྤངས་པས་རབ་ཏུ་ཕྱེ་བའི་ཐེག་པ་ཆུང་ངུའི་རྟོགས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་བྱ་བ་དྲུག་དང༌། ཉན་ཐོས་ཀྱི་འབྲས་བུ་ལྷག་མ་ལ་ཞུགས་པ་གསུམ་གྱི་རྟོགས་པ་ཆོས་ཅན། ཉན་ཐོས་ཀྱི་ས་ཡིན་ཏེ། ཉན་ཐོས་ཀྱི་འབྲས་ཞུགས་ལྷག་མའི་རྟོགས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདིར་ཉན་ཐོས་ཀྱི་ས་ཞེས་གཅིག་ཏུ་སྡུད་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ། འདིར་བལྟས་ནས་འདའ་བ་དང༌། གནས་ནས་འདའ་བར་བྱ་བའི་ཐེག་པའི་ཚུལ་གསུམ་རྣམ་པར་བཞག་པ་མཛད་ནས་དེ་ལས་འདས་པ་ས་བཅུ་པའི་མཚན་ཉིད་བཤད་པར་དགོངས་པས་ཉན་ཐོས་ཀྱི་ས་ཞེས་གཅིག་ཏུ་བསྡུས་པའི་ཕྱིར། རང་སངས་རྒྱས་འཕགས་པའི་མངོན་རྟོགས་ནི་ཆོས་ཅན། རང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ས་ཡིན་ཏེ། ཐེག་འབྲིང་གི་འཕགས་པའི་རྟོགས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། སྔར་ཇི་སྐད་བཤད་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་ས་རྣམ་པ་དགུ་པོ་ནི། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་ས་ཞེས་འདའ་བྱ་ས་དགུའི་གཅིག་ཁོ་ན་སྟེ་འདའ་བྱ་ས་དགུའི་གནས་ནས་འདའ་བའི་ས་གཅིག་ཏུ་བསྡུས་ནས་བཞག་པའི་ཕྱིར།

204 སྐབས་དང་པོའ་བཤད་པ། ིགཉིས་པ་ནི། དེ་ལྟར་མདོ་ལས་ས་དགུ་འདས་ནས་བསྟན་མ་ཐག་པ་མངོན་པར་ཤེས་པ་
ཆེན་པོའ་ལས་ལ་དབང་བའི་སྨོན་ལམ་ཤེས་པ་གང་གིས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ས་དེ་ལ་གནས་པ་རྗེས་ ིཐོགས་དེ་མ་ཐག་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ས་ཞེས་བཤད་པ་དེ་ནི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་ས་བཅུ་པ་ཡིན་པར་ཤེས་པར་བྱ་བ་ཡིན་ནོ། །ས་དེ་ལ་གནས་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་དབང་དུ་བྱས་ནས། ས་བཅུ་པ་ལ་ནི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་སངས་རྒྱས་ཁོ་ནར་བརྗོད་པར་བྱ་ཡི། ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་ནི་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་མདོ་ལས་འབྱུང་བའི་ཕྱིར། རྒྱུད་བླ་མ་ལས། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་ཚུལ་འདི་ནི། །རྗེས་ཐོབ་དེ་བཞིན་གཤེགས་རྣམས་དང༌། །སེམས་ཅན་ཡང་དག་སྒྲོལ་བ་ལ། །འཇིག་རྟེན་ན་ནི་མཉམ་པ་ཉིད།1

།ཅེས་གཞན་དོན་མཛད་པའི་འབད་རྩོལ་རགས་པ་ཞི་ནས།
སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ལ་འཕྲིན་ལས་འཇུག་པ་ཙམ་དུ་སངས་རྒྱས་དང་མཉམ་པར་གསུངས་པས་སངས་རྒྱས་སུ་བརྗོད་ལ། མ་རིག་བག་ཆགས་ཀྱི་ས་དང༌། མཚན་མའི་སྤྲོས་པ་ལས་བྱུང་བའི་ཟག་མེད་ཀྱི་ལས་དང༌། ཡིད་ཀྱི་རང་བཞིན་གྱི་ལུས་དང༌། བསམ་གྱིས་མི་ཁྱབ་པར་བསྒྱུར་བའི་འཆི་འཕོ་ཟད་པར་མ་སྤངས་པས་ཆོས་ཀྱི་སྐུ་གཙང་བ་དང༌། བདེ་བ་དང༌། བདག་དམ་པ་དང༌། རྟག་པའི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་མ་ཐོབ་པས་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་ཞེས་མི་བྱའོ། །སྨོན་ལམ་ཞེས་པ་ནི། དབང་བཅུ་ཁྱད་པར་ཅན་ཐོབ་པ་སྟེ། ཆོས་སྐུ་མངོན་དུ་མཛད་བཞེད་ན་དབང་བསྒྱུར་ཐོབ་པའོ།།གསུམ་པ་གཉེན་པོའ་ཚོགས་བྱེ་བྲག་ཏུ་བཤད་པ་ལ། མཚམས་སྦྱར་བ་དང༌། རྩ་བ་དང༌། ིའགྲེལ་པའོ། །དང་པོ་ནི། གཉེན་པོའ་ཞེས་སོ། །གཉིས་པ་ནི། ཐེག་ཆེན་གྱི་མཐོང་དང་གོམས་ ིཔའི་ལམ་དག་ལ་ཆོས་ཅན། གཉེན་པོ་རྣམ་པ་བརྒྱད་ཡོད་ཅེས་བྱ་སྟེ། སྤང་བྱ་གཟུང་དང་འཛིན་པའི་རྣམ་རྟོག་བརྒྱད་པོ་རྣམས་ཉེ་བར་ཞི་བར་བྱ་བའི་གྲངས་ཀྱིས་བརྒྱད་ཡོད་པའི་ཕྱིར། མདོ་ནི། རབ་འབྱོར་གང་ཡང་འདི་སྐད་དུ་ཐེག་པ་དེ་གང་ནས་འབྱུང་བར་འགྱུར། ཞེས་སྨྲས་པ་ནི་དེ་མི་དམིགས་པའི་ཚུལ་གྱིས་ཁམས་གསུམ་ནས་འབྱུང་བར་འགྱུར་ཞིང༌། གཉིས་སུ་མེད་པའི་ཚུལ་གྱིས་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་གང་ན་བ་དེར་གནས་པར་འགྱུར་རོ།2

།ཞེས་སོ། །གསུམ་པ་ནི།

1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༧༠ ཤོག ༩༤༣ ཕྲེང་། ༡
2 བཀའ་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༢༦ ཤོག ༥༨༦ ཕྲེང་། ༦

ཐོབ་བྱ་རྣམ་མཁྱེན་བཤད་པ། 205

ཐེག་པ་ཆེན་པོའ་མཐོང་སྒོམ་གྱི་ལམ་གཉིས་པོ་ཁོ་ནའི་སྤང་བྱ་སེལ་བའི་ནུས་པའི་གནས་སྐབས་ ིཀྱི་ཁྱད་པར་ཆོས་ཅན། གཉེན་པོ་རྣམ་པ་བརྒྱད་ཡོད་དེ། སྤང་བྱ་མི་མཐུན་པའི་ཕྱོགས་ཀྱི་རབ་ཏུ་དབྱེ་བས་བརྒྱད་ཡོད་པའི་ཕྱིར། མི་མཐུན་ཕྱོགས་བརྒྱད་དུ་དབྱེར་ཡོད་དེ། ཀུན་བཏགས་དང་ལྷན་སྐྱེས་ཀྱིས་བསྡུས་པའི་གཟུང་བ་དང་འཛིན་པ་རྣམ་པར་རྟོག་པ་བརྒྱད་ཉེ་བར་ཞི་བར་བྱ་བའི་ཕྱིར་རོ། །མཐོང་སྤངས་དང་སྒོམ་སྤང་གི་གཉེན་པོ། མདོ་ལས་བདེན་པ་གཉིས་ཀའི་རྣམ་པ་ལ་བརྟེན་ནས་མངོན་དུ་བྱ་བ་སྟེ་ཤེས་པར་བྱ་བར་བསྟན་ཏེ། ངེས་པར་འབྱུང་ས་འབྱུང་བྱེད་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཁས་བླངས་པ་ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ་ལ་བརྟེན་ནས། མཐོང་སྤང་གཟུང་འཛིན་གྱི་གཉེན་པོ་གསུངས་ལ། དོན་དམ་པར་དེ་བཀག་པ་དོན་དམ་བདེན་པ་ལ་བརྟེན་ནས་སྒོམ་སྤང་གཟུང་འཛིན་གྱི་གཉེན་པོ་ཤེས་པར་བྱ་བར་གསུངས་པའི་ཕྱིར། མི་མཐུན་ཕྱོགས་ཀྱི་དབྱེ་བས་གཉེན་པོ་རྣམ་པ་བརྒྱད་དུ་དབྱེར་རུང་སྟེ། གཟུང་བའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་ཞེས་གཟུང་རྟོག་གཉིས་དང༌། འཛིན་རྟོག་གཉིས་ཀུན་བཏགས་ཀྱི་ས་བོན་དང་ལྷན་སྐྱེས་ཀྱི་ས་བོན་སོ་སོར་རིམ་པ་བཞིན་མཐོང་བའི་ལམ་དང་སྒོམ་པའི་ལམ་ལ་སྤོང་བས་སོ།།
བཞི་པ་ངེས་པར་འབྱུང་བའི་སྒྲུབ་པ་ལ། མཚམས་སྦྱར་བ་དང༌། རྩ་བ་དང༌། འགྲེལ་
པའོ། །དང་པོ་ནི། དེ་ལྟར་བསམ་པ་དང་སྦྱོར་བ་རྒྱ་ཆེན་པོས་དཔུང་གི་ཚོགས་བསགས་པ་ནི་རྣམ་མཁྱེན་དུ་ངེས་པར་འབྱུང་བས། ཞེས་སོ། །གཉིས་པ་ནི། ངེས་པར་འབྱུང་ས་རྣམ་པ་བརྒྱད་ཀྱི་བདག་ཉིད་འདི་ཉམས་སུ་ལེན་པའི་བྱ་བ་ངེས་འབྱུང་སྒྲུབ་པ་ཡིན་ཤེས་བྱ་སྟེ། ངེས་པར་འབྱུང་ས་ཆེད་དུ་བྱ་བ་སོགས་སྤྱི་དང་བྱེ་བྲག་བརྒྱད་ཀྱི་སྒོ་ནས་ཤེས་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར། མདོ་ནི། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཐེག་པ་ཆེན་པོ་ཞེས་བགྱི་བ་འདི་ནི་ལྷ་དང་མི་དང་ལྷ་མ་ཡིན་དུ་བཅས་པའི་འཇིག་རྟེན་ཟིལ་གྱིས་མནན་ནས་འབྱུང་བར་འགྱུར་རོ།1

།ཞེས་སོ།།
གསུམ་པ་ནི། ངེས་པར་འབྱུང་བའི་སྒྲུབ་པ་ནི་རྣམ་པ་བརྒྱད་ཡིན་ནོ། །ངེས་པར་འབྱུང་
ས་ཐམས་ཅད་དོན་དམ་པར་མི་དམིགས་པ་ཉིད་ཀྱིས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་པར་རྟོགས་ཤིང༌། ཐ་སྙད་དུ་ངེས་པར་འབྱུང་བར་བྱ་བ་རྣམ་པ་བརྒྱད་དུ་ངེས་པ་ཡིན་པས་སོ། །ངེས་པར་འབྱུང་ས་བརྒྱད་དུ་ 1 བཀའ་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༢༦ ཤོག ༦༢༤ ཕྲེང་། ༡༤

206 སྐབས་དང་པོའ་བཤད་པ། ིངེས་ཏེ། བརྒྱད་ཡོད་ཅིང་ངེས་པར་འབྱུང་བར་བྱ་བའི་གཞི་བརྒྱད་པོ་དེ་ལྟ་བུ་དག་ལས་ཁྱད་པར་དུ་འཕགས་པའི་ཆོས་གཞན་མེད་པའི་ཕྱིར། བརྒྱད་པོ་གང་ཞེ་ན། ཆེད་དུ་བྱ་བ་ཆེན་པོ་གསུམ་ཇི་སྐད་བཤད་པ་དང༌། ལོཙྪ་བ་ཆེན་པོ་སྒྲུབ་པའི་ཁྱད་ཆོས་སུ་འཆད་དོ། །ཆོས་ཐམས་ཅད་བདེན་པས་སྟོང་པར་མཉམ་པ་ཉིད་དུ་གཟིགས་པས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་ནས། སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སྡུག་བསྔལ་བསལ་བྱར་མཉམ་པར་མཁྱེན་པའི་ཐུགས་རྗེ་ཆེན་པོ་ནི་སེམས་ཆེན་པོ་དང༌། སྦྱོར་བའི་སྒོ་ནས་སེམས་ཅན་གྱི་དོན་བྱེད་པར་ཏེ་མཐའ་ཡས་པར་བྱེད་པ་དང༌། དེའི་ཁྱད་པར་རྒྱུད་བླ་མ་ལས། བརྒྱ་བྱིན་རྔ་སྤྲིན་ཚངས་པ་དང༌།1

།ཞེས་སོགས་ལྟར། རྟོག་པ་དང་རྩོལ་བའི་མཚན་
མ་མེད་པར་ཐམས་ཅད་བྱེད་པ་ཉིད་ཀྱིས་གཞན་དོན་ལྷུན་གྱིས་གྲུབ་པ་དང་གསུམ་ནི་སེམས་ཆེན་པོའ་ཁྱད་པར་རོ།། ིསྲིད་ཞིའི་མཐའ་སྤངས་པས་མཐར་འཛིན་གྱི་རྟག་པ་དང་ཆད་པ་དང་བྲལ་བའི་ངོ་བོའ་ིགནས་སྐབས་ཀྱི་ཁྱད་པར་སྤང་བྱ་ཟད་པ་ཐོབ་པ་དང༌། སྤང་བྱ་ཟད་པས་ཐེག་པ་གསུམ་གྱི་རྟོགས་བྱའི་དོན་ཐམས་ཅད་འཐོབ་པ་གཉིས་ནི། སྤོང་བ་ཆེན་པོའ་ཁྱད་པར་དང༌། ཇི་སྐད་བཤད་པའི་ ིསེམས་བསྐྱེད་ལ་སོགས་པ་བཅུ་མངོན་སུམ་དུ་མཁྱེན་པའི་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་དང་རྣམ་མཁྱེན་དེའི་ཁྱད་པར་གྱི་ལམ་རྡོ་རྗེ་ལྟ་བུའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་གྱིས་བསྡུས་པ་སྟེ་བརྒྱད་དོ། །ཕྱི་མ་གཉིས་ནི་རྟོགས་པ་ཆེན་པོའ་ཁྱད་པར་དུ་ཤེས་པར་བྱ་སྟེ། ཁྱད་པར་གྱི་ལམ་ས་བརྒྱད་པ་ཡན་ཆད་ ིལ་བྱས་ན། ངེས་འབྱུང་སྒྲུབ་པ་ཡང་དེ་ནས་ཡོད་པར་ཤེས་པར་བྱའོ། །གསུམ་པ་སྐབས་བསྡུ་བ་ནི། ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པའི་མན་ངག་གི་བསྟན་བཅོས་མངོན་པར་རྟོགས་པའི་རྒྱན་ཅེས་བྱ་བའི་འགྲེལ་པའི་རྣམ་བཤད་སྙིང་པོའ་རྒྱན་ཅེས་བྱ་བ་ལས་སྐབས་དང་པོའི་འགྲེལ་པའི་བཤད་ ིཔའོ། །སྐབས་འདིར། འགྲེལ་ཆེན་དུ། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་དང་འབྲེལ་བ་རྗེས་སུ་བསྒྲུབ་པར་བྱ་བ་ཉིད་ཀྱིས། སྤྱོད་པར་གྱུར་པའི་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་ཁོ་ན་སེམས་བསྐྱེད་པ་ལ་སོགས་པའི་རང་བཞིན། རྒྱུ་དང་འབྲས་བུའི་བདག་ཉིད་ཀྱི་སྒོ་ནས་འདིར་ཡང་ནས་ཡང་དུ་བཟླས་

1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༧༠ ཤོག ༩༦༦ ཕྲེང་། ༤

ཐོབ་བྱེད་ལམ་ཤེས་བཤད་པ། 207

པའི་ཕྱིར་ན་གཞུང་འདིའི་ལེའུ་ཡིན་ནོ་1

ཞེས་པས་ནི། ཡུལ་གྱིས་ཡུལ་ཅན་མཚོན་པའི་ཚུལ་གསལ་
བར་བསྟན་ཏེ། དོན་དུ་གཉེར་བྱའི་རྣམ་མཁྱེན་དེ། སེམས་དང་པོ་བསྐྱེད་པ་ནས། སེམས་བསྐྱེད་ཉེར་གཉིས་རིམ་གྱིས་མངོན་སུམ་དུ་ཉམས་སུ་མྱོང་ཞིང༌། དེ་བཞིན་དུ་སྒྲུབ་པ་བཞི་ཡང་རིམ་པ་བཞིན་དུ་མངོན་སུམ་དུ་ཉམས་སུ་མྱོང་ནས་ད་ལྟ་ཆོས་བཅུ་ག་མངོན་སུམ་དུ་གྱུར་པའི་བདག་ཉིད་དུ་བཞུགས་པའོ་ཞེས་རྣམ་མཁྱེན་མཚོན་བྱེད་ཀྱི་ཆོས་བཅུས་ཡང་དང་ཡང་དུ་བཟླས་ཏེ་བརྗོད་པ་ཡིན་ནོ། །འདིས་ཀྱང་བསྟན་པ་རིན་པོ་ཆེ་སྒོ་ཐམས་ཅད་ནས་ཕྱོགས་ཐམས་ཅད་དུ་དར་ཞིང་རྒྱས་ལ་ཡུན་རིང་དུ་གྱུར་ཅིག། །།

༈ བླ་མ་རྗེ་བཙུན་དམ་པ་རྣམས་ལ་ཕྱག་འཚལ་ལོ། །དེ་ལྟར་ཐོབ་བྱའི་འབྲས་བུ་རྣམ་པ་
ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་བཤད་ནས། གཉིས་པ་རྣམ་མཁྱེན་དེར་བགྲོད་པའི་ལམ་ཤེས་བཤད་པ་ལ། འགྲེལ་བཀོད་པས་མཚམས་སྦྱར་བ་དང༌། ཆོས་བཅུ་གཅིག་གིས་ལམ་ཤེས་མཚོན་ཏེ་བསྟན་པ་དང༌། སྐབས་བསྡུ་བའོ། །དང་པོ་ནི། རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་ཤིང་ཐོབ་པ་ནི་དེར་བགྲོད་པའི་ལམ་ཤེས་པ་ཉིད་རྫོགས་པར་བསྒོམ་ཞིང་ཡོངས་སུ་ཤེས་པ་མེད་ན་རྣམ་མཁྱེན་ཐོབ་པ་མེད་པས་སྔར་བཤད་པ་དེ་རྣམས་ལས་རྒྱུ་ཙམ་ཞིག་དྲངས་ནས་ལམ་ཤེས་པ་ཉིད་འཆད་དོ། །འགྲེལ་ཆེན་དུ། གལ་ཏེ་དེ་ལྟ་ཡིན་ན་རབ་ཏུ་དགའ་བ་ལ་སོགས་པའི་ས་རྣམས་ཀྱང་དེར་སྨོས་པས་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་ཀྱི་མཐོང་བ་ལ་སོགས་པའི་ལམ་བསྟན་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཡང་ཅིའི་ཕྱིར་བསྟན་ཅེ་ན། བརྗོད་པར་བྱ་སྟེ། རྒྱུ་དང་འབྲས་བུ་མ་ལུས་པར་ཐུགས་སུ་ཆུད་པ་ལ་ལྟོས་ཏེ་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་རྣམས་ཀྱི་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་ཅེས་བརྗོད་པ་ཡིན་པས། རྒྱལ་བའི་སྲས་རྣམས་ཀྱི་ལམ་ནི་དེ་ལས་གསུངས་པ་མ་ཡིན་ནོ་2

ཞེས་དོགས་པ་བསལ་བའི་ཕྱིར།
དེ་ཉིད་ལས་རྒྱུ་ཙམ་ཞིག་དྲངས་ནས་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་ཀྱི་མཐོང་བ་ལ་སོགས་པའི་ལམ་གྱི་བདག་ཉིད་ཅན་ལམ་ཤེས་པ་ཉིད་དུ་ལོགས་ཤིག་ཏུ་བཞག་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་བཤད་པ་དེའི་

1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༥༡ ཤོག ༡༠༦༥ ཕྲེང་། ༧
2 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༥༡ ཤོག ༡༡༥༠ ཕྲེང་། ༡༥

208 སྐབས་གཉིས་པའི་བཤད་པ།

དོན་ནི། སྔར་ཡང་ལམ་ཤེས་ཀྱིས་བསྡུས་པའི་མཐོང་སྒོམ་གྱི་ལམ་བསྟན་མོད་ཀྱི་ཆོས་བཅུ་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པ་དོན་དུ་གཉེར་བྱའི་རྣམ་མཁྱེན་ཡིན་ནོ་ཞེས་བསྟན་པ་ན། རྣམ་མཁྱེན་གྱིས་ཆོས་ཐམས་ཅད་མངོན་སུམ་དུ་གཟིགས་མོད་ཀྱི། དེ་ཐོབ་པར་བྱེད་པ་ལ་གནས་ལུགས་ཀྱི་དོན་གཅིག་པུ་བསྒོམས་པས་ཆོག་གི །ཐེག་པ་གསུམ་གྱི་ལམ་རྫོགས་པར་བསྒོམ་པ་དགོས་པ་མེད་དོ་སྙམ་པའི་ལོག་པར་རྟོག་པ་དགག་པ་དང༌། ཡང་དཀོན་མཆོག་གསུམ་ལ་སྐྱབས་སུ་སོང་བ་ཙམ་གྱིས་ཀྱང༌། རྣམ་མཁྱེན་ཐོབ་སྙམ་པ་དང་འཁོར་བས་ཡིད་འབྱུང་ཞིང་འཁོར་བ་ལ་སྐྱོ་བ་བསྒོམ་པ་ནི། ཉན་ཐོས་དང་རང་སངས་རྒྱས་རྣམས་ལ་མཛེས་ཀྱི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་གཞན་དོན་དུ་འཁོར་བར་བཞུགས་དགོས་པས་དེ་ལྟ་མ་ཡིན་ནོ་སྙམ་པའི་རྣམ་མཁྱེན་གྱི་ལམ་ལ་ལོག་རྟོག་དགག་པའི་ཆེད་དུ་སྔར་བཤད་པའི་ཆོས་བཅུའི་ནང་ནས་རྒྱུ་ཙམ་ཞིག་ལོགས་སུ་བཀར་ནས་རྣམ་མཁྱེན་ཐོབ་པར་འདོད་པས་ལམ་གསུམ་པོ་འདི་དག་རྫོགས་པར་བསྒོམས་ན་རྣམ་མཁྱེན་དུ་བགྲོད་པའི་ལམ་ཤེས་པ་ཞེས་བྱ་བའི་གྲངས་སུ་འགྲོ་བ་ཡིན་གྱི། གཞན་དུ་ལམ་ཉི་ཚེ་བ་ལས་འབྲས་བུ་ཡང་ཉི་ཚེ་བ་ལས་མི་འབྱུང་བར་ཤེས་པའི་ཆེད་དུ་ལེའུ་ལོགས་སུ་མཛད་པ་ཡིན་ནོ། །ད་ལྟ་ཉིད་ཀྱང་དེ་ལྟ་བུ་སྣང་སྟེ། ཐེག་པ་ཆེན་པོའ་ལམ་ཉམས་སུ་ལེན་པ་སྐད་ཟེར་ཞིང༌། ལམ་ཐུན་མོང་བའི་རྐང་གྲངས་ཙམ་ཡང་མི་ཤེས་ ིཔར་སྣང་བའི་ཕྱིར་རོ། །ངག་དོན་ནི། རྣམ་མཁྱེན་གྱི་རྗེས་སུ་ལམ་ཤེས་འཆད་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ། དེ་ཐོབ་པར་བྱེད་པ་ལ་ལམ་རྫོགས་པར་བསྒོམ་དགོས་པར་ཤེས་པའི་ཆེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
གཉིས་པ་ལ། ལམ་ཤེས་ཀྱི་ཡན་ལག་དང༌། ལམ་ཤེས་ཀྱི་རང་བཞིན་ནོ། །དང་པོ་ལ།
རྩ་བ་དང༌། འགྲེལ་པའོ། །དང་པོ་ནི། འདོད་གཟུགས་ཀྱི་ལྷ་རྣམས་ཀྱི་ང་རྒྱལ་བཅོམ་ནས་སེམས་བསྐྱེད་ཀྱི་སྣོད་དུ་རུང་བར་བྱ་བའི་ཕྱིར་དུ་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་རང་བཞིན་གྱི་འོད་ཀྱིས་ལྷ་རྣམས་ཀྱི་འོད་མོག་མོག་པོར་མཛད་པ་དགོས་པ་ཡོད་དེ། སེམས་བསྐྱེད་དང་ལམ་ཤེས་སྐྱེ་བ་ལ་གོང་མའི་ཁྱད་པར་དོན་དུ་མི་གཉེར་བའི་ང་རྒྱལ་བཅོམ་པ་དགོས་པར་ཤེས་པའི་ཆེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མདོ་ནི། དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་རང་བཞིན་གྱི་འོད་ཀྱི་དྲུང་ན་ལྷ་རྣམས་ཀྱི་ལས་ཀྱི་རྣམ་པར་སྨིན་པ་ལས་བྱུང་བའི་འོད་ནི་ལྷན་ནེ་མ་ཡིན། ལྷང་ངེ་མ་ཡིན་གྱི་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་འོད་

ཐོབ་བྱེད་ལམ་ཤེས་བཤད་པ། 209

འབའ་ཞིག་རབ་ཅེས་བྱའོ།1

།ཞེས་དང༌། བཙུན་པ་རབ་འབྱོར་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་སེམས་དཔའ་
ཆེན་པོས་ཇི་ལྟར་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་ལ་གནས་པར་བྱ། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་སེམས་དཔའ་ཆེན་པོའ་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་ནི་གང་ཡིན། ི 2

ཞེས་སོ།།
ལམ་ཤེས་སྐྱེ་བའི་རྟེན་གྱི་ཡུལ་ངེས་པ་ཡིན་ཏེ། ལམ་གསུམ་རྫོགས་པར་སྒོམ་པའི་ལམ་
ལ་མཁས་པ་ལ་ནི། དེའི་སྔོན་དུ་རིགས་ཅན་གསུམ་གའི་དོན་དུ་སངས་རྒྱས་ཐོབ་འདོད་ཀྱི་རྟེན་ངེས་པར་དགོས་པའི་ཕྱིར། མདོ་ནི། འོན་ཀྱང་གང་ཡང་གལ་ཏེ་དེ་དག་བླ་ན་མེད་པའི་བྱང་ཆུབ་ཏུ་སེམས་བསྐྱེད་ན་དེ་དག་ལ་ཡང་རྗེས་སུ་ཡི་རང་བར་བྱའོ།3

།ཞེས་སོ། །བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ལས་གཞན་
ལ་ལམ་ཤེས་སྐྱེར་མི་རུང་བ་མ་ཡིན་ཏེ། སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ལ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་རིགས་ཀྱིས་ཁྱབ་པའི་ཕྱིར། འདིའི་ཐད་ཀྱི་མདོ་ལས། ལྷའི་བུ་གང་དག་གི་བླ་ན་མེད་པ་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་ཏུ་སེམས་མ་བསྐྱེད་པ་དེ་དག་གིས་ཀྱང་བླ་ན་མེད་པ་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་ཏུ་སེམས་བསྐྱེད་པར་བྱའོ། །གང་ཡང་དག་པའི་སྐྱོན་མེད་པ་ལ་ཞུགས་པར་གྱུར་པ་དེ་དག་ལ་ནི་བླ་ན་མེད་པ་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་ཏུ་སེམས་བསྐྱེད་པའི་མཐུ་མེད་དོ། །དེ་ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། དེ་དག་གིས་འཁོར་བའི་རྒྱུད་ཀྱི་མཚམས་བཅད་པའི་ཕྱིར་རོ།4

།ཞེས་པའི་དོན་ནི། སྐྱོན་
མེད་པ་ལ་ཞུགས་པ་ཉན་ཐོས་མཐོང་ལམ་པ་ཡིན་ལ། དེ་སྙིང་རྗེ་དང་སྨོན་ལམ་གྱི་དབང་གིས་ཀྱང་འཁོར་བར་སྐྱེ་བ་མི་ལེན་ཞིང༌། ལས་ཉོན་གྱིས་སྐྱེ་བ་ཆེད་དུ་གཏད་ནས་འགོག་པས་འཁོར་བར་སྐྱེ་བའི་རྒྱུན་གཅོད་པའོ། །འདིར་སྨོས་པའི་དགོས་པ་ནི། ཉན་ཐོས་མ་ངེས་པའི་རིགས་ཅན་ཐེག་པ་ཆེན་པོ་ལ་གཞུག་པ་དང༌། ཞུགས་ཟིན་པ་རྗེས་སུ་བཟུང་བའི་དོན་དུའོ།།
འདིའི་ཐད་དུ་འགྲེལ་ཆེན་ལས། མགོན་པོ་ཀླུ་སྒྲུབ་དང་དེའི་རྗེས་སུ་འབྲང་བ་མཐར་ཐུག་
པའི་ཐེག་པ་གཅིག་ཏུ་སྨྲ་བ་རྣམས། མདོ་འདི་དགོངས་པ་ཅན་དུ་བཞེད་པ་དང༌། སློབ་དཔོན་ཐོགས་མེད་དང་དེའི་རྗེས་སུ་འབྲང་བ་མཐར་ཐུག་པའི་ཐེག་པ་གསུམ་དུ་སྨྲ་བ་རྣམས། མདོ་འདི་སྒྲ་ཇི་ 1 བཀའ་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༢༦ ཤོག ༨༥༨ ཕྲེང་། ༡༧
2 བཀའ་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༢༦ ཤོག ༨༥༩ ཕྲེང་། ༩
3 བཀའ་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༣༣ ཤོག ༤༤ ཕྲེང་། ༡༢
4 བཀའ་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༣༣ ཤོག ༤༤ ཕྲེང་། ༦

210 སྐབས་གཉིས་པའི་བཤད་པ།

བཞིན་པར་འདོད་པའི་ལུགས་གཉིས་བཀོད་པ་ནི། སློབ་དཔོན་ཐོགས་མེད་ཀྱིས་རྣམ་པར་རིག་པ་ཙམ་དུ་སྨྲ་བའི་ཤིང་རྟའི་སྲོལ་ཕྱེ་བར་བཞེད་པ་ཡིན་གྱི། སློབ་དཔོན་ཐོགས་མེད་ཉིད་སེམས་ཙམ་པར་བཞེད་པ་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། སློབ་དཔོན་ཐོགས་མེད་ཀྱིས་རྒྱུད་བླ་མའི་དོན་འགྲེལ་པ་ན། མཐར་ཐུག་ཐེག་པ་གཅིག་ཏུ་བསྒྲུབས་པ་དང༌། སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་ལྟ་བ་ཡང༌། ཐེག་བསྡུས་དང༌། ས་སྡེ་སོགས་ནས་འབྱུང་བ་དང་མི་འདྲ་བར། དབུ་མའི་ལུགས་སུ་གསལ་བར་བཀྲལ་ལ། དེ་ལྟར་སློབ་དཔོན་ཡང་འཕགས་པ་ཐོགས་མེད་ཀྱི་དགོངས་པ་ཡིན་པར་བཞེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །ལམ་ཤེས་ནི་ཉན་ཐོས་ཀྱི་ལམ་ལས་རང་བཞིན་ཁྱད་འཕགས་ཏེ། ཉོན་མོངས་གཙོ་བོར་མི་སྤོང་བར་གཞན་དོན་སྒྲུབ་པའི་ཡན་ལག་ཏུ་བྱེད་པའི་རང་བཞིན་ཅན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མདོ་ནི། ཁོ་བོ་ནི་དེ་དག་གི་དགེ་བའི་རྩ་བའི་ཕྱོགས་ལ་བར་ཆད་མི་བྱེད་དེ།1

ཞེས་སོ། །ཉན་ཐོས་ལས་དེའི་ལས་ཀྱང་ཁྱད་འཕགས་དེ།
དུས་མ་ཡིན་པར་ཡང་དག་མཐའ་མངོན་དུ་མི་བྱེད་ཅིང༌། སེམས་ཅན་མཐའ་ཡས་པ་སྨིན་ཅིང་གྲོལ་བའི་བྱེད་ལས་ཅན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མདོ་ནི། ཁྱད་པར་དུ་འཕགས་པའི་ཆོས་རྣམས་ལས་ཆེས་ཁྱད་པར་དུ་འཕགས་པའི་ཆོས་རྣམས་ཐོབ་པར་བྱའོ། །ཞེས་སོ།།
གཉིས་པ་ལ་ལྔའི། གེགས་དང་བྲལ་བའི་རྟེན་ནི། དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་རང་བཞིན་གྱི་
འོད་དག་གིས་ལྷ་ལ་སོགས་པའི་ཟག་བཅས་ཀྱི་ལས་ཀྱི་རྣམ་པར་སྨིན་པའི་འོད་མོག་མོག་པོར་མཛད་པ་ནི་ཆོས་ཅན། དགོས་པ་ཡོད་དེ། མངོན་པའི་ང་རྒྱལ་བཅོམ་ནས་སེམས་བསྐྱེད་དང་ལམ་ཤེས་པ་ཉིད་སྐྱེ་བར་རུང་བ་ཉིད་དུ་སྒྲུབ་པའི་ཆེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དང། ཕྱིས་ཀྱང་མངོན་པའི་ང་རྒྱལ་བཅོམ་པའི་རྒྱུད་ཁོ་ན་ལ་སེམས་བསྐྱེད་དང་ལམ་ཤེས་ཀྱི་རྟོགས་པ་སྐྱེའོ་ཞེས་ཤེས་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་དུ་མཛད་པའི་ཕྱིར། མདོའ་ཚིག་ཟུར་གྱིས་སེམས་བསྐྱེད་དང་ལམ་ཤེས་སྐྱེ་བའི་རྟེན་བརྗོད་པ་ ིཡིན་ནོ། །ང་རྒྱལ་བཅོམ་པའི་རྒྱུད་ཁོ་ན་ལ་དེ་དག་སྐྱེ་བར་བསྟན་པ་དེའི་ཕྱིར།
གཉིས་པ་ལྷན་ཅིག་བྱེད་པའི་རྐྱེན་ནི། ལམ་ཤེས་དེ་ཡང་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་དངོས་སུ་སྐྱེ་བའི་
རྟེན་གྱི་ཡུལ་སོ་སོར་ངེས་པ་ཡིན་ཏེ། ཁྱོད་ལམ་གཞན་གྱིས་བར་མ་ཆད་པར་སྐྱེ་བའི་གང་ཟག་དེ་ནི་བྱང་ཆུབ་ཏུ་སེམས་བསྐྱེད་པ་ཁོ་ན་ཡིན་པས་སོ། །དེ་ཡང་རིགས་ཅན་གསུམ་གའི་ལམ་མངོན་ 1 བཀའ་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༣༣ཤོག ༤༤ ཕྲེང་། ༡༤

ཐོབ་བྱེད་ལམ་ཤེས་བཤད་པ། 211

སུམ་དུ་ཤེས་པ་ལ་གོམས་པར་བྱེད་པ་ནི་རིགས་ཅན་གསུམ་གའི་དོན་བྱེད་པར་འདོད་པ་ཡིན་ལ། དེའི་དོན་རྫོགས་པར་སངས་རྒྱས་ལས་གཞན་གྱིས་མི་ནུས་པས། སངས་རྒྱས་ཐོབ་འདོད་སྔོན་དུ་བཏང་ནས་དེའི་ཐབས་སུ་ལམ་གསུམ་བསྒོམ་པར་གསལ་ཏེ། གཞན་དུ་ན་ལམ་ཇི་ལྟར་ཉམས་སུ་ལེན་པའི་དབྱེ་བ་ལ་མི་མཁས་པར་གསལ་ལོ། །དེ་ལྟར་ལས་དང་པོ་པ་རྣམས་ཀྱིས་ཀྱང་རྣམ་མཁྱེན་མྱུར་དུ་ཐོབ་པར་འདོད་ན་ལམ་གསུམ་ག་ཤེས་པར་བྱའོ། །ཞེས་བསྟན་པས་ལམ་ཤེས་ཀྱི་རྟེན་དུ་སེམས་བསྐྱེད་དགོས་པར་ཤེས་པ་ཡིན་ནོ།།
གསུམ་པ་རིགས་ཀྱིས་ཁྱབ་པར་བསྟན་པ་ལ། ཚིག་དོན་དང༌། མཐའ་དཔྱད་པའོ། །དང་པོ་
ནི། ཁམས་གསུམ་ལས་འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བ། ཉན་རང་དགྲ་བཅོམ་པ་དང་ཅིག་ཤོས་ཀྱི་རྣལ་འབྱོར་པ་འདོད་ཆགས་དང་མ་བྲལ་བས་ཀྱང་ཆོས་ཅན། རིགས་ཀྱིས་ཁྱབ་པ་ཡིན་ཏེ། སངས་རྒྱས་ཉིད་ཐོབ་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་དུ་ལམ་ཤེས་པ་ཉིད་བསྒོམ་པར་བྱ་བ་ཡིན་པས་སོ། །དེ་ལྟར་ཡིན་ཏེ། སྐྱེ་བོ་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་བླ་ན་མེད་པ་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་མཐར་ཐུག་པར་འགྲོ་བ་ཅན་ཡིན་པ་དེའི་ཕྱིར། དེ་ལྟར་ཡིན་ཏེ། མཐར་ཐུག་པའི་ཐེག་པ་གསུམ་རྣམ་པར་བཞག་པ་ནི་དགོངས་པ་ཅན་ཡིན་གྱི། སྒྲ་ཇི་བཞིན་པའི་ངེས་དོན་མཚན་ཉིད་པ་ནི་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་ཤིང་རྟ་ཆེན་པོ་ཀླུ་སྒྲུབ་དང་ཐོགས་མེད་ཀྱི་ལུགས་ལས་འབྱུང་བས་སོ།།
གཉིས་པ་ལ། མཐར་ཐུག་ཐེག་པ་གཅིག་ཏུ་བསྒྲུབ་པ་དང༌། གསུམ་དུ་འདོད་པའི་ལུགས་
གཞན་དགོད་པ་དང༌། འཁོར་བ་ལ་མཐའ་ཡོད་མེད་དཔྱད་པ་དང༌། ཉན་རང་ཐེག་ཆེན་གྱི་ལམ་གང་ནས་འཇུག་དཔྱད་པའོ། །དང་པོ་ལ་ལུང་ནི། ལང་ཀར་གཤེགས་པ་ལས། བློ་གྲོས་ཆེན་པོ་ཉན་ཐོས་ཀྱི་ཐེག་པ་པ་རྣམས་ནི་ཉན་ཐོས་ཀྱི་ཐེག་པས་གྲོལ་བ་མ་ཡིན་གྱི། འོན་ཀྱང་དེ་དག་ནི་ཐེག་པ་ཆེན་པོའ་མཐར་ཐུག་པ་ཡིན་ནོ། ི 1

།ཞེས་པ་དང༌། པདྨ་དཀར་པོ་ལས། དྲང་སྲོང་ཆེན་པོས་ཐེག་
པ་གསུམ་བསྟན་པ། །རྣམ་འདྲེན་རྣམས་ཀྱི་ཐབས་ལ་མཁས་པ་སྟེ། །ཐེག་པ་གཅིག་སྟེ་གཉིས་སུ་ཡོད་མ་ཡིན། །བསྟི་བའི་དོན་དུ་ཐེག་པ་གསུམ་བསྟན་ཏོ།2

།ཞེས་པ་དང༌། དཔལ་ཕྲེང་གི་མདོ་

1 ལུང་འདི་བཀའ་འགྱུར་ནང་མ་རྙེད།
2 བཀའ་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༥༡ ཤོག ༤༧ ཕྲེང་། ༧

212 སྐབས་གཉིས་པའི་བཤད་པ།

ལས། ཡོངས་སུ་མྱ་ངན་ལས་འདས་པ་ཞེས་བྱ་བ་འདི་ནི། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་རྣམས་ཀྱི་ཐབས་སོ།1

།ཞེས་དང༌། ཡང་མདོ་ལས། འཇམ་དཔལ་གལ་ཏེ་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ། ཁ་ཅིག་ལ་ནི་ཐེག་པ་ཆེན་པོ་སྟོན་པར་འགྱུར་ལ། ཁ་ཅིག་ལ་ནི་ཉན་ཐོས་དང༌། རང་རྒྱལ་གྱི་ཐེག་པ་སྟོན་ན། དེ་ནི་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་ཐུགས་ཡོངས་སུ་མ་དག་པར་འགྱུར། མངོན་པར་ཞེན་པའི་ཉེས་པར་ཡང་འགྱུར། ཐུགས་རྗེ་ཆེན་པོ་ཉི་ཚེ་བར་ཡང་འགྱུར། འདུ་ཤེས་ཐ་དད་པར་ཡང་འགྱུར། ཆོས་ལ་སློབ་དཔོན་གྱིས་དཔེ་མཁྱུད་བྱས་པར་ཡང་འགྱུར་རོ་ཞེས།2

རིགས་ཅན་གསུམ་ག་རྒྱུ་མཚན་ལྔས་
སངས་རྒྱས་ཉིད་ཀྱིས་བརྙེས་པའི་གོ་འཕང་ལ་འགོད་པར་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ།།
རིགས་པ་ནི། ཆོས་དབྱིངས་རང་བཞིན་གྱིས་རྣམ་པར་དག་པ་བདེན་པའི་སྤྲོས་པ་མཐའ་
དག་དང་བྲལ་བ་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ལ་ཁྱད་པར་མེད་པར་ཡོད་ཅིང༌། དེ་ལ་རང་གི་ངོ་བོའ་ིདབྱེ་བ་མི་འདྲ་བ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མེད་ལ། དེ་ལ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་འཛིན་པ་ཉོན་མོངས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རྩ་བ་ཕུང་པོ་ལ་སོགས་པ་བདེན་པར་འཛིན་པའི་བདེན་འཛིན་དེ་ཉིད་ཐག་ཁྲ་ལ་སྦྲུལ་འཛིན་ལྟར་རྩ་བ་མི་བརྟན་པ་སེམས་རྒྱུད་ལ་གློ་བུར་དུ་བྱུང་བ་གཉེན་པོས་འབྲལ་དུ་རུང་བ་ཡིན་པས། སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་དྲི་མ་འབྲལ་རུང་ཡིན་ན། ཉན་ཐོས་དང་རང་སངས་རྒྱས་དགྲ་བཅོམ་པ་ཞི་བའི་དབྱིངས་ལས་བཞེངས་པ་དག་གི་རྒྱུད་ཀྱི་ཤེས་བྱའི་སྒྲིབ་པ་སྤང་དུ་མི་རུང་བ་དང༌། དེ་སྤོང་བའི་ཐབས་སྟོན་པའི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་མཛད་པ་འདོར་བ་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར་རོ། །གཞན་ཡང་འོག་ནས་མཐའ་གཞན་འགོག་པའི་རིགས་པ་འཆད་པར་འགྱུར་བ་རྣམས་སོ། །འོ་ན་མཐར་ཐུག་ཐེག་པ་གསུམ་དུ་གསུངས་པ་རྣམས་དང་འགལ་ལོ་ཞེ་ན། སྐྱོན་མེད་དེ་དཔེར་ན་དེད་དཔོན་ཐབས་ལ་མཁས་པས་ལམ་རིང་པོས་དུབ་པའི་འགྲོན་པོ་རྣམས་དབུགས་དབྱུང་བའི་ཆེད་དུ། རྒྱ་མཚོའི་གླིང་དུ་གྲོང་ཁྱེར་སྤྲུལ་པས་དབུགས་ཕྱིན་པ་དང་། སླར་ཡང༌རིན་པོ་ཆེའི་གླིང་དུ་རིམ་གྱིས་ཕྱིན་པར་བྱེད་པ་ལྟར། འཁོར་བའི་ལམ་གྱིས་དུབ་སྟེ། དང་པོར་ཐེག་པ་ཆེན་པོའ་ལམ་ལ་འཇུག་པར་མི་འདོད་པ་རྣམས་ ིལ། སྤྲུལ་པའི་གྲོང་ཁྱེར་དང་འདྲ་བའི་མྱ་ངན་ལས་འདས་པ་གཉིས་བསྟི་བའི་དོན་དུ་བསྟན་པ་ནི། དེ་

1 བཀའ་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༤༤ ཤོག ༧༣༤ ཕྲེང་། ༢༡
2 ལུང་འདི་བཀའ་འགྱུར་ནང་མ་རྙེད།

ཐོབ་བྱེད་ལམ་ཤེས་བཤད་པ། 213

བཞིན་གཤེགས་པ་རྣམས་ཀྱི་ཐབས་ལ་མཁས་པ་ཡིན་ནོ། །ཐེག་པ་ཆེན་པོའ་རིགས་ཅན་གྱི་གདུལ་ ིབྱ་འགའ་ཞིག་ལ། མདོ་སྡེ་དགོངས་པ་ངེས་འགྲེལ་ལ་སོགས་པ་རྣམས་ལས་མཐར་ཐུག་ཐེག་པ་གསུམ་དུ་གསུངས་པ་ནི། ཐེག་པ་ཆེན་པོའ་རིགས་ཅན་ཡིན་ཡང༌། རེ་ཤིག་ཟབ་མོའི་ལམ་བསྟན་དུ་ ིམི་རུང་བའི་གདུལ་བྱ་རྣམས་དྲང་བའི་དོན་དུ་དགོངས་ཏེ་གསུངས་པ་ཡིན་ཏེ། དགོངས་པའི་གཞི་ནི། གནས་སྐབས་མོས་པ་མི་འདྲ་བ་དང༌། ཁམས་མི་འདྲ་བ་རྣམས་ལ་ཐེག་པ་སོ་སོའ་ལམ་ནས་འཁྲིད་ ིདགོས་པ་ལ་དགོངས་ལ། དགོས་པ་ནི། གཟུགས་འཛིན་རྫས་ཐ་དད་ཀྱིས་སྟོང་པ་བདེན་པར་གྲུབ་པ་མ་བཀག་པར། ཐེག་པ་ཆེན་པོའ་ལམ་ལ་བཀྲི་བར་བྱ་བའི་རིགས་ཅན་རྗེས་སུ་གཟུང་བར་བྱ་བའི་ ིཆེད་ཡིན་ལ། སྒྲས་ཟིན་ལ་གནོད་བྱེད་ནི་ཆོས་ཐམས་ཅད་བདེན་སྟོང་དུ་སྒྲུབ་པའི་རིགས་པ་རྣམས་དང༌། འོག་ནས་མཐའ་གཞན་འགོག་པའི་རིགས་པ་རྣམས་སོ།།
གཉིས་པ་ནི། རྣམ་པར་རིག་པ་ཙམ་དུ་སྨྲ་བ་རྣམས་ནི། མདོ་སྡེ་དགོངས་པ་ངེས་འགྲེལ་
གྱི་སྒྲ་ཇི་བཞིན་པ་ལ་བརྟེན་ནས། མཐར་ཐུག་ཐེག་པ་གསུམ་དུ་མཛད་ལ། དེ་ལྟར་བྱེད་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡང༌། གཞན་དབང་དང་ཡོངས་གྲུབ་གཉིས་དོན་དམ་པར་གྲུབ་པས། སེམས་ཅན་གྱི་རྒྱུད་ཀྱི་ཐེག་པ་སོ་སོའ་ལམ་དུ་བཀྲིར་རུང་བའི་ཟག་པ་མེད་པའི་ས་བོན་གྱི་རིགས་སོ་སོར་ངེས་པ་ ིཁ་ཅིག་ཀྱང༌། དོན་དམ་པར་རིགས་སོ་སོར་ངེས་པ་ཡིན་པས་གནས་སྐབས་རྐྱེན་གྱི་དབང་གིས་མོས་པ་དང་བསམ་པ་ཅུང་ཟད་བསྒྱུར་དུ་རུང་ཡང༌། དོན་དམ་པར་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་སོ་སོར་ངེས་པས་མཐར་ཐུག་པའི་ཐེག་པ་ཡང་སོ་སོ་ཐ་དད་པ་གསུམ་དུ་ངེས་པ་ཡིན་ནོ། །ལུགས་འདི་ལ་ནི། གཏན་ཡོངས་སུ་མྱ་ངན་ལས་མི་འདའ་བའི་ཆོས་ཅན་བཤད་པ་ཡང་རང་ལུགས་སུ་མཛད་པ་ཡིན་ནོ། །མཐར་ཐུག་ཐེག་པ་གཅིག་ཏུ་བཤད་པ་ཡང་སྒྲ་ཇི་བཞིན་པ་མ་ཡིན་པའི་དྲང་དོན་དུ་མཛད་དེ། དགོངས་གཞི་ནི། ཐེག་པ་གསུམ་གྱི་ཆོས་དབྱིངས་ནམ་མཁའ་ལྟར་ཐ་དད་མེད་པ་དང༌། ཐེག་པ་གསུམ་གྱི་གང་ཟག་རྣམས་བདག་མེད་རྟོགས་པ་མཚུངས་པ་དང༌། སྡུག་ཀུན་སྤངས་པའི་རྣམ་གྲོལ་མཚུངས་པ་དང༌། ཉན་ཐོས་མ་ངེས་པའི་རིགས་ཅན་ཐེག་ཆེན་དུ་ཞུགས་ནས་སངས་རྒྱ་བར་འགྱུར་བས་རིགས་ཐ་དད་གཉིས་ཀྱང་ལམ་གཅིག་ཏུ་ཞུགས་པ་དང༌། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ས་དང་པོ་ནས་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་སྤྱོད་པ་སྤྱད་པ་དང༌། ཉན་ཐོས་རིགས་ངེས་པ་ཁ་ཅིག་རེ་ཤིག་

214 སྐབས་གཉིས་པའི་བཤད་པ།

བྱང་སེམས་ཀྱི་སྤྱོད་པ་སྤྱད་ནས་མཐར་དེ་བཏང་སྟེ་མྱང་འདས་ཐོབ་པ་ན། དེ་བཞིན་གཤེགས་པས་སྔོན་བདག་གིས་བྱང་སེམས་ཀྱི་སྤྱོད་པ་སྤྱད་པས་སངས་རྒྱས་སོ། །ཞེས་དགོངས་པ་བཞིན་དུ། དེ་ལ་ཡང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་མཐུས་བདག་སྔོན་བྱང་སེམས་ཀྱི་སྤྱོད་པ་སྤྱད་པས་སངས་རྒྱ་བར་འགྱུར་རོ་སྙམ་པའི་བསམ་པ་མཚུངས་པ་ཐང་གཅིག་ཙམ་རྙེད་པ་དང༌། སྤྲུལ་པའི་ཉན་ཐོས་གདུལ་བྱའི་དོན་དུ་ལན་དུ་མར་ཉན་ཐོས་ཀྱི་ཐེག་པས་མྱ་ངན་ལས་འདའ་ཚུལ་བསྟན་པ་དང༌། མཐར་ཐུག་པའི་ཐེག་པ་གཅིག་ལས་མེད་པའི་དགོངས་གཞི་བདུན་ལ་དགོངས་ནས་གསུངས་སོ། །དགོས་པ་ཉན་ཐོས་རིགས་མ་ངེས་པ་རྣམས་ཐེག་ཆེན་དུ་དྲང་བར་བྱ་བ་དང༌། ཐེག་ཆེན་མ་ངེས་པ་རྣམས་ཐེག་པ་གཞན་དུ་མི་ལྟུང་བར་རྗེས་སུ་གཟུང་བར་བྱ་བའི་ཕྱིར་ཡིན་ནོ། །སྒྲས་ཟིན་ལ་གནོད་བྱེད་ལུང་ནི་མདོ་དགོངས་འགྲེལ་སོགས་དང༌། རིགས་པ་ནི་གཞན་དབང་དང་ཡོངས་གྲུབ་བདེན་པར་སྒྲུབ་པའི་རིགས་པ་རྣམས་སོ།།
གསུམ་པ་ནི། འདི་ལྟར་དྲི་བར་བྱ་སྟེ། སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་སངས་རྒྱས་ཐོབ་
པ་སྲིད་ན། སངས་རྒྱས་ཕྱི་མ་ལ་སེམས་ཅན་ཉུང་ཤས་འབའ་ཞིག་གི་དོན་ཙམ་བྱེད་དགོས་པས་གཞན་དོན་ཉི་ཚེ་བར་འགྱུར་ཞིང༌། བསོད་ནམས་ཀྱི་ཚོགས་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པ་མེད་པར་འགྱུར་རོ། །སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་སངས་རྒྱས་པའི་ཚེ་ནི། སེམས་ཅན་གཅིག་གི་ཡང་དོན་མི་བྱེད་པས་གཞན་དོན་རྒྱུན་ཆད་པར་འགྱུར་ཞིང༌། ཞི་བའི་མཐར་ལྟུང་བར་འགྱུར་རོ། །སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་སངས་རྒྱས་ཐོབ་པ་མི་སྲིད་ན་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་རྣམས་ཀྱིས་རང་ཉིད་ཀྱིས་བརྙེས་པའི་གོ་འཕང་དེ་ལ་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་དགོད་པར་བཞེད་ནས་འཁོར་བ་མ་སྟོངས་བར་དུ་མཛད་པ་བཅུ་གཉིས་ཀྱི་ཚུལ་གྱིས་ཆོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་བསྐོར་བ་འབྲས་བུ་མེད་པར་འགྱུར་བ་དང༌། སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་འཁོར་བའི་སྡུག་བསྔལ་ཉེ་བར་ཞི་བ་ཙམ་དོན་དུ་གཉེར་བ་ཡང་ཐེག་པ་ཆེན་པོའ་སྙིང་རྗེ་ཆེན་པོ་མཚན་ཉིད་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཉིད་ཀྱིས་ ིབརྙེས་པའི་གོ་འཕང་དེ་ལ་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་མི་འགོད་ན། ཆོས་ལ་དཔེ་མཁྱུད་ཡོད་པར་ཐལ་བ་ལ་སོགས་པའི་གནོད་པ་ལྔ་གསུངས་པ་དང་འགལ་ལ། སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་འཁོར་བའི་སྡུག་བསྔལ་ཉེ་བར་ཞི་བ་ཐོབ་ནུས་ན། མཐར་ཐུག་ཐེག་པ་གཅིག་ཏུ་ལེགས་པར་གྲུབ་པས་སངས་

ཐོབ་བྱེད་ལམ་ཤེས་བཤད་པ། 215

རྒྱས་ཐོབ་པ་འབད་མེད་དུ་གྲུབ་ལ། ཐར་པ་ཙམ་ཡང་ཐོབ་མི་སྲིད་པའི་སེམས་ཅན་ཡོད་ན། དེ་སྒྲ་ཇི་བཞིན་པ་མིན་པའི་དགོངས་པ་ཅན་དུ། སློབ་དཔོན་འཕགས་པས་ལུང་དང་རིགས་པས་བསྒྲུབས་པ་དང་འགལ་བས་ཇི་ལྟར་ཡིན་བརྗོད་དགོས་ཤིང༌། སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་སངས་རྒྱས་ཐོབ་པ་སྲིད་ན་འཁོར་བ་ལ་མཐའ་མེད་པར་བཤད་པ་ཡང་མི་འཐད་པ་ཉིད་དུ་འགྱུར་རོ། །ཞེ་ན།
འདི་ལ་གཉིས། གཞན་གྱི་ལུགས་དགག་པ་དང༌། རང་གི་ལུགས་རྣམ་པར་བཞག་པའོ། །དང་
པོ་ནི། ཁ་ཅིག་ན་རེ། སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་སངས་རྒྱ་བར་ངེས་པ་ལྟ་ཞོག །འཚང་རྒྱ་རུང་ཙམ་དུ་ཡང་སྒྲུབ་མི་ནུས་ཏེ། འབྲས་བུ་སྐྱེ་རུང་སྒྲུབ་པ་ལ་རྒྱུའི་ཚོགས་པ་ཚང་བ་རྟགས་སུ་དགོད་དགོས་ལ། སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ལ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་རྒྱུ་ཚོགས་ཚང་ན་ཐར་ལམ་ལ་མ་ཞུགས་པའི་སེམས་ཅན་མི་སྲིད་པར་ཐལ་བར་འགྱུར་རོ། །རྒྱུ་མཚན་དེ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་འདི་ཚུན་ཆད་དུ་སེམས་ཅན་འཁོར་བར་འཁོར་བ་ཡོད་ལ་འདི་ཕན་ཆད་དུ་མེད་དོ། །ཞེས་པའི་འཁོར་བའི་ཟད་མཐའ་ཡང་མེད་དོ། །མཐར་ཐུག་ཐེག་པ་གཅིག་ཏུ་སྒྲུབ་པའི་དོན་ཡང་ལམ་ཞུགས་ཀྱི་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་འཚང་རྒྱ་བའི་དོན་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ཡང་དམ་བཅའ་རིགས་པས་གྲུབ་པར་མི་མངོན་ཏེ། རྒྱུའི་ཚོགས་པ་ཚང་ན་འབྲས་བུ་སྐྱེ་རུང་གི་ཁྱབ་པ་ངེས་པ་རིགས་པ་སྨྲ་བའི་དགོངས་པ་ཡིན་གྱི། འབྲས་བུ་སྐྱེ་རུང་ཡིན་ན་རྒྱུའི་ཚོགས་པ་ཚང་བས་ཁྱབ་པ་དགོངས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། རིགས་པ་དང་འགལ་བའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་ཡང་ནས་ཀྱི་ས་བོན་ལས་ནས་ཀྱི་མྱུ་གུ་སྐྱེ་རུང་ཡང་ཚོགས་པ་ཚང་བར་མི་འགྲུབ་པའི་ཕྱིར་དང༌། གཞན་ཡང་ཉན་ཐོས་འཕགས་པ་རྣམས་ཀྱིས་སངས་རྒྱས་ཐོབ་ཏུ་རུང་ངམ་མི་རུང་། དང་པོ་ལྟར་ན། སངས་རྒྱས་ཀྱི་རྒྱུའི་ཚོགས་པ་ཚང་བར་ཐལ་ལ། འདོད་ན། ཐེག་པ་ཆེན་པོའ་ལམ་ཞུགས་སུ་ཐལ་ ིཞིང༌། ཐལ་བ་སྔ་ཕྱི་གཉིས་ཀའི་རྟགས་དང་ཁྱབ་པ་ཁས་བླངས་ཤིང༌། ཐལ་བ་ཕྱི་མའི་ཐལ་ཆོས་ཀྱང་ཁས་བླངས་ཏེ། སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ལམ་ཞུགས་ཙམ་མ་ཡིན་པ་ཉམས་སོ།།
གཉིས་པ་ལྟར་ན། དངོས་སུ་འགལ་ཞིང༌། མཐར་ཐུག་ཐེག་པ་གཅིག་ཡིན་པ་དང་ཡང་
འགལ་ལོ། །ཡང་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་སངས་རྒྱ་ན་སངས་རྒྱས་པ་སྲིད་པར་ཁས་ལེན་དགོས་སོ། །ཞེས་པ་ཡང་འདོད་པར་ཤིན་ཏུ་གསལ་ལོ། །གཞན་དག་ན་རེ། འཁོར་བ་ལ་ཕྱི་མཐའ་མེད་པའི་ཚུལ་ནི་དེ་ལྟར་ཡིན་ལ། སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་འཚང་རྒྱ་བ་ཡིན་ཡང༌། སེམས་ཅན་ཐམས་

216 སྐབས་གཉིས་པའི་བཤད་པ།

ཅད་སངས་རྒྱས་པ་མི་སྲིད་ལ། སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་སངས་རྒྱ་ན་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་སངས་རྒྱས་པ་སྲིད་པས་ཁྱབ་པར་འདོད་ན། དངོས་པོ་ཐམས་ཅད་ཞིག་པ་སྲིད་པར་ཐལ། དངོས་པོ་ཐམས་ཅད་འཇིག་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པའི་ཐལ་བ་ལ་ཚད་མ་དང་ཁས་བླངས་ཀྱི་བསལ་བ་གང་ཡང་སྟོན་རྒྱུ་མེད་པའི་ཐལ་བ་བརྗོད་པར་བྱེད་དོ། །དེ་ཡང་འདོད་ན་ཉེས་པ་ཅི་ཞིག་ཡོད། དངོས་པོ་ཐམས་ཅད་ཞིག་པ་སྲིད་ན་དངོས་པོ་ཐམས་ཅད་མེད་པ་སྲིད་པར་ཐལ་ལོ། །ཞེས་ཟེར་ན་ཆེས་ཤིན་ཏུ་འདོད་པ་ཡིན་ཏེ། དངོས་པོ་ཐམས་ཅད་མེད་པ་མི་སྲིད་ན། དངོས་པོ་མེད་པ་མི་སྲིད་པར་ཁས་ལེན་དགོས་པར་འགྱུར་རོ། །འདི་ཚུན་ཆད་དུ་དངོས་པོ་ཡོད་ཀྱི། འདི་ཕན་ཆད་དུ་དངོས་པོ་མེད་པར་ཐལ། དངོས་པོ་ཐམས་ཅད་ཞིག་པ་སྲིད་པའི་ཕྱིར། ཞེ་ན། དེའི་དོན་དེ་ཕན་ཆད་དངོས་པོ་མི་སྲིད་པར་ཐལ་བའི་དོན་ཡིན་ན། འོ་ན་འདི་ཚུན་ཆད་དུ་སྔོན་པོ་ཡོད་ལ། འདི་ཕན་ཆད་དུ་སྔོན་པོ་མེད་པ་བསྒྲུབ་ནུས་པར་ཐལ། སྔོན་པོ་ཞིག་པ་སྲིད་པའི་ཕྱིར། རྟགས་མ་གྲུབ་ན། རྟག་དངོས་སུ་ཐལ། རང་རྒྱུ་ལས་སྐྱེས་ནས་ཞིག་པ་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར། དངོས་པོ་ཐམས་ཅད་ཞིག་པ་མི་སྲིད་པ་ལ་ཡང༌ཐལ་བ་དེར་འགྱུར་རོ། །སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་སངས་རྒྱས་པ་སྲིད་པར་ཐལ། སངས་རྒྱ་བའི་ཕྱིར། ཞེས་པ་ལ་ཁ་ཅིག་ན་རེ། སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཤི་ཟིན་པས་ཁྱབ་པར་ཐལ། སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་འཆི་བས་ཁྱབ་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པའི་ཉེས་པ་བརྗོད་པ་ནི། བློ་གྲོས་ཤིན་ཏུ་རྩིང་བར་གསལ་བར་སྟོན་པ་ཡིན་ཏེ། ཐལ་བ་སྔ་མ་ལ་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་སངས་རྒྱས་ཟིན་པས་ཁྱབ་པར་ཐལ། ཞེས་པར་འདུག་གམ། སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་སངས་རྒྱས་པ་སྲིད་པར་ཐལ་ཞེས་པར་འདུག་ལེགས་པར་རྟོགས་ཤིག།
སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་འཚང་རྒྱ་བ་ཡིན་གྱི། སངས་རྒྱ་བར་ངེས་པ་མ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་
སྨྲ་བ་ནི་རིགས་པ་མི་ཤེས་པའི་རྣམ་འགྱུར་དུ་གསལ་ཏེ། ཁྱོད་ཀྱི་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་སངས་རྒྱའོ་སྙམ་པའི་ངེས་ཤེས་འདི་ཁྱོད་རང་གི་རྒྱུད་ཀྱི་ཚད་མའི་སྟོབས་ཀྱིས་འོངས་སམ་མ་འོངས། དང་པོ་ལྟར་ན། སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་སངས་རྒྱ་ངེས་སུ་ཐལ། སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་སངས་རྒྱ་བར་ཚད་མའི་སྟོབས་ཀྱི་ངེས་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་པ་མ་གྲུབ་སྟེ། ཚད་མའི་སྟོབས་ཀྱིས་ངེས་ཀྱང་དོན་ལ་མ་ངེས་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེ་ན། ཁྱོད་ཀྱི་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་སངས་རྒྱའོ་སྙམ་པའི་ངེས་ཤེས་

ཐོབ་བྱེད་ལམ་ཤེས་བཤད་པ། 217

འདི་ཞེན་ཡུལ་ལ་འཁྲུལ་བའི་ལོག་ཤེས་སུ་ཐལ། ཁྱོད་ཀྱི་བློས་འཚང་རྒྱའོ་སྙམ་དུ་ངེས་ལ། དོན་གྱི་གནས་ཚོད་ལ་སངས་རྒྱ་བའི་ངེས་པ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མི་འདུག་པའི་ཕྱིར། གལ་ཏེ་མེས་དུ་བ་བསྐྱེད་པར་ཚད་མས་གྲུབ་ཀྱང་བསྐྱེད་པར་ངེས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལྟ་ན་འགལ་རྐྱེན་གྱི་གེགས་མི་སྲིད་པར་འགྱུར་ཏེ། རྣམ་འགྲེལ་ལས། མ་ངེས་པ་ནི་ཉིད་ཡིན་ཏེ། །གེགས་བྱེད་པ་དག་སྲིད་ཕྱིར་རོ།1

།ཞེས་
བཤད་པས་སོ། །དེ་བཞིན་དུ་སངས་རྒྱ་བར་ངེས་ན། སངས་རྒྱ་བ་ལ་འགལ་རྐྱེན་གྱི་གེགས་མི་སྲིད་པར་འགྱུར་བས་སོ། །ཞེ་ན། དཔེ་དོན་གཉིས་ཀ་མ་གྲུབ་སྟེ། དཔེ་དེ་ལ་ཡང་མེས་དུ་བ་བསྐྱེད་པར་ཚད་མའི་སྟོབས་ཀྱིས་ངེས་ན། དུ་བ་བསྐྱེད་པར་མ་ངེས་པར་འགལ་ལ། ཚད་མས་མ་ངེས་ན་དམ་བཅའི་དོན་ཚད་མས་མ་གྲུབ་བཞིན་དུ་དམ་འཆའ་བའི་ཁོ་བོའ་དམ་བཅའི་གང་བཞག་ལ་སྒྲུབ་བྱེད་ཡང་དག་ཅི་ཡང་མེད་དོ། །ཞེས་རང་ཉིད་ཤིན་ཏུ་བླུན་པར་སྟོན་པར་ཟད་དོ། །གཞན་ཡང་ཉན་རང་འཕགས་པ་རྣམས་སངས་རྒྱ་ངེས་མ་ཡིན་པར་ཐལ། འཚང་རྒྱ་བ་ལ་འགལ་རྐྱེན་གྱི་གེགས་སྲིད་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་པ་ཁས་བླངས། འདོད་ན། མཐར་ཐུག་པའི་ཐེག་པ་གཅིག་ཏུ་ངེས་པར་རང་ཉིད་ཀྱང་འདོད་པ་དང་འགལ་ལོ། །རྣམ་འགྲེལ་གྱི་གཞུང་དེའི་དོན་ཡང་དེ་ལྟར་མ་ཡིན་པར་དེའི་རྣམ་བཤད་དུ་རྒྱས་པར་བཤད་ཟིན་ཏོ།།
དེ་ལྟ་མ་ཡིན་པར་ཁྱེད་འདོད་པ་ལྟར་ཡིན་ན། བུམ་པ་ཡོད་ངེས་མ་ཡིན་པར་ཐལ། བུམ་
པ་ཡོད་པ་ལ་འགལ་རྐྱེན་གྱི་གེགས་སྲིད་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་བསྐྱེད་པ་ལ་འགལ་རྐྱེན་གྱི་གེགས་སྲིད་ཀྱང༌། དེ་མི་བསྐྱེད་པར་བྱེད་མི་ནུས་པ་ལ་འགལ་བ་ཅི་ཞིག་ཡོད། གཉིས་པ་ལྟར་ན་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་སངས་རྒྱའོ་སྙམ་པའི་ཁྱེད་ཀྱི་ངེས་པ་དེ་ཁྱེད་རང་གི་ཚད་མའི་སྟོབས་ལས་འོངས་པ་མ་ཡིན་ན། ཁྱེད་ཀྱིས་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་སངས་རྒྱའོ་ཞེས་དམ་འཆའ་བ་མི་རིགས་པར་ཐལ་བ་དང༌། སངས་རྒྱའོ་སྙམ་པའི་ཁྱེད་ཀྱི་དཔྱད་ཤེས་དོན་མཐུན་མི་འཇུག་པར་ཐལ། སངས་རྒྱ་བ་དེ་ཁྱེད་ཀྱི་རྒྱུད་ཀྱི་ཚད་མས་མ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་པ་མེད་ན། མི་སྣང་བ་མ་དམིགས་པའི་གཏན་ཚིགས་ཡང་དག་མེད་དོ་ཞེས་སྐུར་བ་གདབ་དགོས་པར་འགྱུར་ལ། དེ་ལྟ་ན་གཏན་ཚིགས་ཡང་དག་གཞན་ལ་ཡང་རིགས་མཚུངས་པས་ལྐོག་གྱུར་མཐའ་དག་ལ་སྒྲུབ་བྱེད་ཅི་ཡང་མེད་དོ་ 1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༤༧༠ ཕྲེང་། ༡༢

218 སྐབས་གཉིས་པའི་བཤད་པ།

ཞེས་ཁས་ལེན་དགོས་པར་འགྱུར་རོ། །དེས་ན་རྟོགས་ལྡན་མཁས་པ་དང༌། རྨོངས་པའི་ཁྱད་པར་ནི་རང་གིས་ཁས་བླངས་པའི་དམ་བཅའི་དོན་ཚད་མས་གྲུབ་པའི་ཚུལ་ལེགས་པར་འཇོག་ཤེས་པ་དང་མི་ཤེས་པའི་ཁྱད་པར་རོ། །སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་སངས་རྒྱ་བ་ཚད་མས་གྲུབ་ནས་སངས་རྒྱ་བ་ཡོད་ངེས་མ་ཡིན་ན། ཚད་མས་དམིགས་པ་ཡོད་ངེས་ཀྱི་འཇོག་བྱེད་མ་ཡིན་པར་འགྱུར་ལ། སངས་རྒྱ་བར་ཡོད་ངེས་ཡིན་ནས་སངས་རྒྱ་བར་ངེས་པ་མ་ཡིན་ཞེས་སྨྲ་བ་ལས་མི་རིགས་པ་གཞན་ཅི་ཞིག་ཡོད། སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་གནས་ཚོད་ཀྱི་ངོས་ནས་སངས་རྒྱ་བ་དང་མི་རྒྱ་བར་ཐག་ཆོད་དམ་མ་ཆོད། ཕྱི་མ་ལྟར་ན་ཁས་བླངས་འགལ་ལ། དང་པོ་ལྟར་ན། སངས་མི་རྒྱ་བར་ཐག་ཆོད་ན་ཁས་བླངས་འགལ་ལ། རྒྱ་བར་ཐག་ཆོད་ན་སངས་རྒྱ་བ་མ་ངེས་པར་འགལ་ལོ། །སེམས་ཅན་གྱི་གནས་ཚོད་ཀྱི་ངོས་ནས་གང་དུ་ཡང་ཐག་མ་ཆོད་ན། སངས་རྒྱ་བར་ཁྱེད་ཀྱིས་ཐག་བཅད་པ་དེ་འབྲེལ་བ་མེད་པར་འགྱུར་རོ། །དྲི་མེད་རིགས་ལམ་འབྱེད་པའི་མཐུ་མེད་ཅིང༌། །གསུང་རབ་གདམས་པར་འཆར་བའི་མན་ངག་མེད། །རྒྱལ་བའི་དགོངས་པ་འགྲེལ་ལོ་ཞེས་སྨྲ་བ། །སངས་རྒྱས་བསྟན་ལ་བཏང་སྙོམས་བྱས་ན་མཛེས།།
གཉིས་པ་ནི། སྔར་བཤད་པ་ལྟར། སངས་རྒྱ་བར་ཁས་བླངས་ནས་འཚང་རྒྱ་ངེས་སུ་ཁས་
མི་ལེན་པ་ནི་རིགས་པ་དང་འགལ་བར་བཤད་ཟིན་ལ། སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་སངས་རྒྱ་བར་མི་འགྲུབ་བོ་ཞེས་པ་དེ་ཡང་རིགས་པས་དཔྱད་མི་བཟོད་དེ། སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སེམས་རང་བཞིན་གྱིས་རྣམ་པར་དག་པ་མ་ཡིན་ན། ཤེས་བྱ་ལ་བདེན་པར་གྲུབ་པའི་ཆོས་སྲིད་པར་ཁས་ལེན་དགོས་པས། ཆོས་ཐམས་ཅད་བདེན་སྟོང་དུ་ཚད་མས་མི་འགྲུབ་པའི་ཕྱིར། དོན་དམ་པའི་བདེན་པ་བཞག་ཏུ་མེད་པར་འགྱུར་ལ། སེམས་རང་བཞིན་གྱིས་རྣམ་པར་དག་པ་ཚད་མས་གྲུབ་ན་བདེན་འཛིན་བག་ཆགས་དང་བཅས་པའི་དྲི་མ་སེམས་ལ་འབྲལ་རུང་དུ་གློ་བུར་བར་རིགས་པ་དེ་ཉིད་ལ་བརྟེན་ནས་འགྲུབ་ལ། གཞན་དུ་ན་མུ་སྟེགས་དཔྱོད་པ་པ་ལྟར། དྲི་མ་སེམས་ཀྱི་རང་བཞིན་ལ་ཞུགས་པར་ཁས་ལེན་དགོས་པར་འགྱུར་རོ། །སྔ་མ་འབྲལ་རུང་དུ་ཚད་མས་གྲུབ་ཀྱང༌། དྲི་མ་འཇོམས་པའི་གཉེན་པོ་རྒྱུད་ལ་སྐྱེ་རུང་དུ་མ་གྲུབ་བོ་ཞེ་ན། སེམས་ཅན་རྣམས་ཀྱི་རྒྱུད་ཀྱི་དྲི་མ་དེ་འཇོམས་པར་བྱེད་པའི་ཐབས་མེད་པའི་ཕྱིར་རམ། ཐབས་ཡོད་ཀྱང་ཤེས་པ་སུ་ཡང་མེད་པའི་ཕྱིར་རམ། དེ་ཡོད་

ཐོབ་བྱེད་ལམ་ཤེས་བཤད་པ། 219

ཀྱང་ཐབས་ལ་དོན་གཉེར་དུས་ནམ་ཡང་སྐྱེ་བ་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར་རམ། དེ་སྲིད་ཀྱང་ཐབས་ཤེས་པའི་གང་ཟག་གིས་བརྩེ་བས་ཀུན་ནས་བསླངས་ནས་ཐབས་དེ་སྟོན་པར་བྱེད་པ་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར་རམ། བསྟན་ཡང་ཐབས་དེ་ལ་ཞུགས་ནས་གོམས་པར་བྱེད་པ་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར་ཡིན་གྲང༌།
དང་པོ་མི་རིགས་ཏེ། བདག་མེད་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་གོམས་པར་བྱས་པ་ལས། དྲི་མ་
མཐའ་དག་ཟད་པར་བྱེད་ནུས་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་མི་རིགས་ཏེ། སེམས་ཅན་གྱི་དོན་དུ་ཐབས་བདག་མེད་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་གོམས་པ་མཐར་ཕྱིན་པའི་སྟོན་པ་རིགས་པས་ལེགས་པར་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་ཡང་མི་རིགས་ཏེ། སངས་རྒྱས་རྣམས་ཀྱིས་བསྐུལ་བ་ལ་བརྟེན་ནས་མངོན་མཐོ་ལ་དོན་གཉེར་མ་སྐྱེས་པའི་སེམས་ཅན་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར་དང༌། ངེས་ལེགས་ལ་དོན་གཉེར་རེ་ཤིག་མ་སྐྱེས་ཀྱང་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་སངས་རྒྱས་ཀྱི་རིགས་གཉིས་དང་ལྡན་པའི་ཕྱིར་དང༌། སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་སངས་རྒྱས་ཀྱི་གོ་འཕང་ལ་དགོད་པར་བཞེད་པའི་ཐུགས་རྗེ་ཉམས་པ་མི་མངའ་བས་རེ་ཤིག་ཅིག་ན་འཁོར་བའི་ཡིད་འབྱུང་དང་མྱང་འདས་ལ་དོན་གཉེར་སྐྱེ་བར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། འདིར་དཔྱད་པ་གསུམ་གྱིས་དག་པའི་ལུང་གི་གཏན་ཚིགས་ཡང་དག་ལ་བརྟེན་ནས་ཀྱང་གྲུབ་པ་ཡིན་ནོ། །བཞི་པ་ཡང་མི་རིགས་ཏེ། སེམས་ཅན་རང་གི་ངོས་ནས་དོན་གཉེར་སྐྱེས་པའི་ཚེ་སངས་རྒྱས་བཅོམ་ལྡན་འདས་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ལ་བུ་གཅིག་པ་ལྟ་བུའི་བརྩེ་བ་ཉམས་པ་མི་མངའ་བས་ཆོས་སྟོན་པའི་མཛད་པ་མི་འདོར་བའི་ཕྱིར། ལྔ་པ་ཡང་མི་རིགས་ཏེ། རེ་ཤིག་གི་ཚེ་ན་རིགས་སད་བྱེད་ཀྱི་རྐྱེན་ཚང་ནས་རིགས་སད་པར་འགྱུར་བ། རྒྱུད་བླ་རྩ་འགྲེལ་ལ་སོགས་པས་ལེགས་པར་བསྒྲུབས་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེས་ན་སངས་རྒྱ་བ་མི་སྲིད་པའི་གང་ཟག་མི་སྲིད་པར་ཁས་བླངས་ནས་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་འཚང་རྒྱ་བ་མ་ཡིན་པ་དང༌། སངས་རྒྱ་ཡང་རྒྱ་ངེས་མ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་ཁས་བླང་བར་མི་བྱའོ།།
འོ་ན་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་སངས་རྒྱས་པ་སྲིད་པར་ཐལ། སངས་རྒྱ་བའི་ཕྱིར་ཞེ་ན།
འདོད་པ་ཁོ་ནའོ། །སངས་རྒྱས་ཟིན་པར་ཐལ་བ་འཕེན་པ་ནི། མི་རིགས་པར་བཤད་ཟིན་ཏོ། །འོ་ན་སེམས་ཅན་ནམ་ཡང་མེད་པ་སྲིད་པར་ཐལ། སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་སངས་རྒྱས་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཞེ་ན། ཁྱབ་པ་མེད་དེ། ཁྱོད་སངས་རྒྱས་པ་ཡོད་ན་ཁྱོད་མེད་པར་འགལ་ལོ། །སེམས་ཅན་མེད་པ་

220 སྐབས་གཉིས་པའི་བཤད་པ།

སྲིད་པར་ཐལ་བ་ནི་འདོད་པ་ཁོ་ན་སྟེ། དངོས་པོ་གཏན་མེད་ཡོད་པའི་ཕྱིར་རོ། །སངས་རྒྱས་རྣམས་ཀྱི་དོན་བྱ་ཡུལ་གྱི་སེམས་ཅན་མེད་པ་སྲིད་པར་ཐལ་བ་ཡང་འདོད་པ་སྟེ། སྔར་ལྟར་རོ། །སངས་རྒྱས་ཀྱི་དོན་བྱ་ཡུལ་གྱི་སེམས་ཅན་རྒྱུན་ཆད་པ་སྲིད་པར་ཐལ། སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་སངས་རྒྱས་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། འོ་ན་བྱང་སེམས་ས་བརྒྱད་པ་བ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་རྒྱུན་ཆད་པ་སྲིད་པར་ཐལ། ཁྱོད་སངས་རྒྱས་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་པ་ཡང་སྟོབས་མཚུངས་པས་གསུམ་ག་ཁས་བླངས་སོ། །ཁྱེད་ཀྱི་ཁྱབ་པ་དེའི་སྒྲུབ་བྱེད་སངས་རྒྱས་ཡིན་ན་སེམས་ཅན་མིན་པས་ཁྱབ་པ་ལ་བསམས་མ་བསམས་ལེགས་པར་རྟོགས་ཤིག །དེ་ཡང་ཞིབ་ཏུ་བརྟགས་ན་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་སངས་རྒྱས་པ་ཡོད་པ་དང༌། སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་སངས་རྒྱས་པ་གཉིས་ཀྱི་ཁྱད་པར་མ་ཕྱེད་པའོ།།སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་སངས་རྒྱས་པ་ཡོད་ན། དེ་གང་ལ་ཡོད་ཅིང་དུས་ནམ་གྱི་ཚེ་ཡོད་
ཅེ་ན། འོ་ན་ཁྱེད་ཀྱི་སེམས་ཅན་གྱི་དོན་དུ་སངས་རྒྱས་ཐོབ་པར་བྱའོ་སྙམ་པའི་ཐོབ་བྱ་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་དེ་གང་གི་རྒྱུད་ལ་ཡོད་ཅིང་དུས་ནམ་གྱི་ཚེ་ཡོད། རང་ཉིད་མངོན་པར་རྫོགས་པར་སངས་རྒྱས་པའི་ཚེ་ཡོད་ཅིང༌། དེའི་རྒྱུད་ལ་ཡོད་ཀྱི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཚོགས་ལམ་པའི་རྒྱུད་ལ་དེའི་ཐོབ་བྱ་སངས་རྒྱས་མེད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། རྒྱུ་འབྲས་དུས་མི་མཉམ་པའི་ཕྱིར་རོ་ཞེ་ན། ཅིག་ཤོས་ལ་ཡང་དེ་ལྟར་སྨྲས་པ་ལ་མི་རིགས་པ་ཅི་ཞིག་ཡོད། འཁོར་བ་ལ་ཐོག་མ་ཡོད་ན་རྒྱུ་མེད་དུ་འགྱུར་བས་ཐོག་མའི་མཐའ་མེད་ལ་ཐ་མའི་མཐའ་ཡོད་དམ་མེད་ཅེ་ན། ཁ་ཅིག་ན་རེ། འཁོར་བ་སྤྱི་ཙམ་ལ་ཕྱི་མཐའ་མེད་ལ། འཁོར་བ་བྱེ་བྲག་པ་ལ་ཕྱི་མཐའ་ཡོད་དོ། །ཞེས་སྨྲ་བ་ནི་འགལ་ཏེ། དངོས་པོ་ལ་མི་སྲིད་པའི་བུམ་པ་ལ་ཡོད་པ་འགལ་བའི་ཕྱིར་རོ། །དེས་ན་འཁོར་བ་སྤྱི་དང་བྱེ་བྲག་གང་ལ་ཡང་ཕྱི་མཐའ་ཡོད་ལ། ལུང་ཁ་ཅིག་ལས། འཁོར་བ་ལ་ཕྱི་མཐའ་མི་མངོན་པར་གསུངས་པ་ནི། སེམས་ཅན་ཁ་ཅིག །དུས་འདི་ཙམ་ན་ཐར་པ་ཐོབ་ལ། དེ་ཕན་ཆད་དང་ཚུན་ཆད་དུ་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་པའི་དུས་ཀྱི་ངེས་པ་བྱིས་པ་རྣམས་ཀྱིས་བསམ་པར་མི་བྱ་བའི་དོན་ཡིན་གྱི། སྔར་བཤད་པ་ལྟར་ཐར་པ་ཐོབ་མི་སྲིད་པར་ཤེས་པར་བྱའོ། །ཁ་ཅིག་འཁོར་བ་ལ་ཕྱི་མཐའ་མེད་ལ། སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་སངས་རྒྱའོ་ཞེས་ཟེར་བ་ནི་འགལ་བའི་ཁུར་འབའ་ཞིག་གོ །སྤྲོས་པས་ཆོག་གོ།

ཐོབ་བྱེད་ལམ་ཤེས་བཤད་པ། 221

བཞི་པ་ནི། ཉན་ཐོས་དང་རང་སངས་རྒྱས་དགྲ་བཅོམ་པ་ཞི་བའི་དབྱིངས་ལས་བཞེངས་
ནས་ཐེག་པ་ཆེན་པོའ་ལམ་དུ་འཇུག་པ་ན། ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་ཚོགས་ལམ་ནས་འཇུག་པའམ། འོན་ ིཏེ་མཐོང་ལམ་ཡན་ཆད་ནས་འཇུག །ཅེ་ན། འདི་ལ་གཞན་གྱི་འདོད་པ་སུན་དབྱུང་བ་དང༌། རང་གི་ལུགས་རྣམ་པར་བཞག་པའོ། །དང་པོ་ནི། གཞན་དག་ན་རེ། ཉན་ཐོས་ལ་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་རྟོགས་པ་ཡོད་པར་འདོད་པ་ལྟར་ན་ནི། ཐེག་ཆེན་གྱི་མཐོང་ལམ་མན་ཆད་དུ་འཇུག་པ་མི་རིགས་ཏེ། སྟོང་ཉིད་སྔར་མ་རྟོགས་པ་མངོན་སུམ་གྱིས་གསར་དུ་རྟོགས་པའི་ཆེད་དུ་ཐེག་པ་ཆེན་པོའ་མཐོང་ལམ་ ིབསྐྱེད་དགོས་པ་ཡིན་ན། སྟོང་ཉིད་མངོན་སུམ་གྱིས་རྟོགས་ཟིན་གོམས་པར་བྱས་པས་དགོས་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ།།
དེའི་ལྟར་ན་ས་བདུན་པ་ཡན་ཆད་ནས་འཇུག་ལ། ཉན་ཐོས་ལ་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་རྟོགས་
པ་མེད་པའི་ལྟར་ན། སྟོང་ཉིད་མངོན་སུམ་གྱིས་གསར་དུ་རྟོགས་པའི་ཐེག་ཆེན་གྱི་མཐོང་ལམ་བསྐྱེད་དགོས་ཤིང༌། དེའི་རྒྱུར་སྒོམ་བྱུང་གིས་སྟོང་ཉིད་དོན་སྤྱིའི་ཚུལ་གྱིས་སྒོམ་པའི་སྦྱོར་ལམ་བསྐྱེད་དགོས་ལ། དེ་ལ་ཡང་སྟོང་པ་ཉིད་ཐོས་བསམ་གྱིས་གཏན་ལ་འབེབས་དགོས་པས་ཐེག་པ་ཆེན་པོའ་ཚོགས་ལམ་ནས་འཇུག་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་ཟེར་ཏོ། །དེ་ནི་ཤིན་ཏུ་མི་རིགས་ཏེ། ཉན་ ིཐོས་ལ་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་རྟོགས་པ་མེད་པར་འདོད་པ་ལྟར་ན་ཡང༌། ཐེག་པ་ཆེན་པོའ་མཐོང་ ིལམ་རྒྱུད་ལ་བསྐྱེད་མི་དགོས་པར་ཐལ། བདག་མེད་སྔར་མ་རྟོགས་པ་མངོན་སུམ་གྱིས་གསར་དུ་རྟོགས་པའི་ཆེད་དུ་ཐེག་ཆེན་གྱི་མཐོང་ལམ་བསྐྱེད་དགོས་པ་ཡིན་པ་ལ། ཉན་ཐོས་དགྲ་བཅོམ་པས་བདག་མེད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་ཟིན་གོམས་པར་བྱས་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་སྨྲས་ན་ལན་ཅི་ཡོད། ཐེག་ཆེན་གྱི་མཐོང་ལམ་བདག་མེད་ཙམ་མངོན་སུམ་གྱིས་གསར་དུ་རྟོགས་པས་རབ་ཏུ་ཕྱེ་བ་མ་ཡིན་གྱི། སྟོང་ཉིད་ཕྲ་མོ་མངོན་སུམ་གྱིས་གསར་དུ་རྟོགས་པས་ཀྱང་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་པས་དེ་གསར་དུ་བསྐྱེད་དགོས་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེ་ན། འོ་ན་ལུགས་སྔ་མ་ལྟར་ན་ཡང་ཐེག་པ་ཆེན་པོའ་མཐོང་ལམ་ངེས་པར་རྒྱུད་ལ་བསྐྱེད་དགོས་པར་ཐལ། དེ་ནི་བསོད་ནམས་ཀྱི་ཚོགས་རྒྱ་ཆེན་ ིཔོ་དང༌། ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཚོགས་གཉིས་ཀྱིས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་པ་ཡིན་ལ། བསོད་ནམས་ཀྱི་ཚོགས་ཀྱིས་བསྡུས་པའི་མཐོང་ལམ་དེ་རྒྱུད་ལ་གསར་དུ་བསྐྱེད་དགོས་ཤིང༌། དེའི་རྒྱུར་ཚོགས་སྦྱོར་ཡང་

222 སྐབས་གཉིས་པའི་བཤད་པ།

བསྐྱེད་དགོས་པའི་ཕྱིར། ལུགས་སྔ་མ་ལྟར་ན། ཐེག་པ་ཆེན་པོའ་ལམ་གྱིས་བསྡུས་པའི་བསོད་ ིནམས་ཀྱི་ཚོགས་ས་བདུན་པ་ཡན་ཆད་དུ་རྫོགས་པར་བྱེད་པས་སྐྱོན་མེད་དོ་ཞེ་ན། འོ་ན་མྱུར་དུ་བླ་ན་མེད་པའི་བྱང་ཆུབ་ཐོབ་པར་འདོད་པས་དང་པོར་ངེས་པར་ཉན་ཐོས་ཀྱི་ལམ་དུ་འཇུག་རིགས་པར་ཐལ། བརྩོན་འགྲུས་འབར་བས་ཉན་ཐོས་དགྲ་བཅོམ་པའི་འབྲས་བུ་ཚེ་གསུམ་ལ་ཐོབ་ནུས་ཤིང༌། དེ་ནས་ས་དྲུག་པ་མན་ཆད་རྒྱུད་ལ་བསྐྱེད་མི་དགོས་པར་ས་བདུན་པ་ནས་ཞུགས་པས་ཆོག་པའི་ཕྱིར་དང༌། ཐེག་པ་ཆེན་པོའ་ཚོགས་སྦྱོར་ལ་ཡང་བསྐལ་པ་ཆེན་པོ་གྲངས་མེད་པ་གཅིག་ ིགི་བར་དུ་ཚོགས་བསག་དགོས་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེས་ན་འདི་ལ་བརྟེན་ནས་ཉན་ཐོས་དགྲ་བཅོམ་པས་ཐེག་ཆེན་གྱི་ཚོགས་སྦྱོར་མན་ཆད་བསྐྱེད་མི་དགོས་པ་དང༌། ས་བརྒྱད་པ་མ་མཐར་བྱས་ནས་དེ་ནས་འཇུག་པར་འདོད་པ་སོགས་ཀྱང་མི་འཐད་པར་ཤེས་པར་བྱའོ།།
གཉིས་པ་ནི། དེས་ན་ཉན་རང་དགྲ་བཅོམ་པས་བདག་མེད་པ་ཕྲ་མོ་གཉིས་ཀ་མངོན་
སུམ་གྱིས་རྟོགས་པར་བྱས་ན་ཡང་ཐེག་པ་ཆེན་པོའ་ལམ་དུ་འཇུག་པའི་ཚེ་ནི། ཚོགས་ལམ་ནས་ ིངེས་པར་འཇུག་སྟེ་བསོད་ནམས་ཀྱི་ཚོགས་ཀྱིས་བསྡུས་པའི་གསལ་བའི་དབྱེ་བ་མཐའ་ཡས་པ་ཐོག་མར་ཐོས་བསམ་གྱིས་ལེགས་པར་གཏན་ལ་ཕབ་ནས་དེ་ནས་འཇིག་རྟེན་པའི་སྒོམ་བྱུང་གིས་བསྐལ་པ་གྲངས་མེད་པའི་བར་དུ་གོམས་པར་བྱས་པ་ལས། དེའི་རྗེས་སུ་ས་དང་པོས་བསྡུས་པའི་ཡོན་ཏན་བརྒྱ་ཕྲག་བཅུ་གཉིས་ལ་སོགས་པ་ཐོབ་པར་བྱེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་ལྟ་བུ་ཚོགས་སྦྱོར་ལ་གནས་པའི་ཚེ། སོ་སོ་སྐྱེ་བོར་འདོད་པ་ནི་འཕགས་པའི་གང་ཟག་ལ་སྐུར་བ་འདེབས་ཤིང༌། འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་པའི་ལམ་གྱི་སྤངས་པ་སླར་ལྡོག་པ་ཐར་པ་ལ་ཡིད་བརྟན་མི་རུང་བར་འདོད་པའི་ལོག་ལྟ་ཆེན་པོར་ཤེས་པར་བྱའོ། །གཞན་ཡང་ཆོས་དབྱིངས་མངོན་སུམ་གྱིས་རྟོགས་པ་ཙམ་དུ་ཁྱད་པར་མེད་ཀྱང་མི་མཐུན་ཕྱོགས་འཇོམས་པ་ལ་སོགས་པའི་ནུས་པ་དང་མཐུ་ཆེ་ཆུང་གི་ཁྱད་པར་སོགས་ནི་རི་རབ་དང་ཡུངས་འབྲུའི་ཚོད་དུ་ཤེས་པར་བྱའོ། །དེས་ན་ཉན་ཐོས་ལ་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་རྟོགས་པ་ཡོད་པའམ་མེད་པར་འདོད་ཀྱང་རུང་སྟེ། ཐེག་པ་ཆེན་པོའ་ཚོགས་ལམ་ནས་ ིའཇུག་པར་ཤེས་པར་བྱའོ། །འདི་ལ་བརྟེན་ནས་ཐེག་པ་ཆེན་པོར་རིགས་ངེས་པ་དང༌། གནས་སྐབས་ཉན་ཐོས་སུ་རིགས་ངེས་པ་དུས་མཉམ་དུ་ཚོགས་ལམ་ནས་འཇུག་པ་གཉིས་བླ་ན་མེད་

ཐོབ་བྱེད་ལམ་ཤེས་བཤད་པ། 223

པའི་བྱང་ཆུབ་ཐོབ་པ་ལ། ཐེག་པ་ཆེན་པོའ་རིགས་ཅན་དེ་ཉིད་ཆེས་ཤིན་ཏུ་མྱུར་ཞིང༌། ཅིག་ཤོས་ ིཆེས་ཤིན་ཏུ་བུལ་བའི་ཁྱད་པར་ཡང་ཤེས་པར་བྱ་སྟེ། དེའི་རྒྱུ་མཚན་རིགས་པའི་ཚོགས་མཐའ་ཡས་པས་བརྗོད་པར་ནུས་མོད་ཀྱི། འདིར་ནི་ཚིག་མངས་སུ་དོགས་ནས་མ་བྲིས་སོ། །འདིའི་རྩོད་གཞིའི་གཙོ་བོ་ཞི་བ་བགྲོད་པ་གཅིག་པུ་བའི་ཉན་ཐོས་དང་རང་སངས་རྒྱས་དགྲ་བཅོམ་པ་ཡིན་ནོ། །སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་འཚང་རྒྱ་བའི་ཤེས་བྱེད་དུ་མཐར་ཐུག་ཐེག་པ་གཅིག་ཏུ་བསྒྲུབས་པ་ཡང་སྔར་ལྟར་འབྲེལ་བ་གྲུབ་པར་ཤེས་པར་བྱའོ།།
བཞི་པ་ལམ་ཤེས་ཀྱི་རང་བཞིན་ལ། ཚིག་དོན་དང༌། མཐའ་དཔྱད་པའོ། །དང་པོ་ནི།
འདོད་པ་དང་སྲིད་པའི་ཟག་པས་བསྡུས་པའི་ཉོན་མོངས་པ་སྤང་བྱའི་གཙོ་བོར་བྱས་ནས་འབད་པས་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་སྤངས་པ་མ་ཡིན་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི། ལམ་ཤེས་ཀྱི་རང་བཞིན་ཡིན་པས་ཉན་རང་གི་ལམ་ལས་ཁྱད་པར་འཕགས་ཏེ། བྱང་ཆུབ་ཏུ་སེམས་བསྐྱེད་པ་ནི་འཁོར་བ་ཇི་སྲིད་པར་སེམས་ཅན་གྱི་དོན་བྱེད་པར་ཞུགས་པ་ཉིད་ཀྱི་འདོད་སྲིད་ཀྱི་ཟག་པ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་འཕགས་པ་རྣམས་ཀྱིས་གཞན་དོན་སྒྲུབ་པའི་ཡན་ལག་ཏུ་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི། ཁ་ཅིག་འདིར་བཤད་པའི་ཉོན་མོངས་མཚན་ཉིད་པ་ཡིན་ཡང༌། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་འཕགས་པ་རྣམས་སྐྱེ་བ་ལེན་པའི་རྒྱུ་ཡིན་ཏེ། ཉི་སྣང་དང་འགྲེལ་ཆེན་དུ། མ་རིག་པ་དང་ལྟ་བས་བསྡུས་པའི་བག་ལ་ཉལ་སྤོང་གི་འདོད་པ་དང་སྲིད་པའི་ཟག་པ་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། བསམས་བཞིན་དུ་སྲིད་པར་སྐྱེ་བ་ལེན་པའི་ཕྱིར་རོ།1

།ཞེས་བཤད་པས་སོ། །འོན་ཀྱང་ཉོན་མོངས་པའི་ཉེས་པ་སེམས་ཀྱི་རྒྱུད་རབ་ཏུ་མ་
ཞི་བར་བྱེད་པ་དང༌། ཉོན་མོངས་པའི་གཞན་དབང་དུ་གྱུར་ནས་སྐྱེ་བ་ལེན་པ་སོགས་ཀྱི་ནུས་པ་བཅོམ་པས་ས་ཐམས་ཅད་དུ་ཉོན་མོངས་པའི་ཉེས་པ་མི་བསྐྱེད་པར་བཤད་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་ཟེར་ཏོ། །དེ་ནི་ལུང་དང་རིགས་པ་དུ་མ་དང་འགལ་ཏེ། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་འཕགས་པ་རྣམས་སྙིང་རྗེ་དང་སྨོན་ལམ་གྱི་དབང་གིས་ཇི་ལྟར་བཞེད་པ་བཞིན་དུ་སྐྱེ་བ་ལེན་མི་ནུས་པར། ཉོན་མོངས་པ་གྲོགས་སུ་དགོས་པ་ཡིན་ནམ། འོན་ཏེ་ཉོན་མོངས་པ་མི་བཞེད་ཀྱང༌། འཆི་འཕོ་ཁར་བདག་ཆད་ཀྱི་དོགས་པའི་འཇིགས་པས་ཟག་པ་དང་བཅས་པའི་ཕུང་པོ་ལ་སྲེད་པ་འབྱུང་ཞིང༌། དེས་ 1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༤༩ ཤོག ༨༠༩ ཕྲེང་། ༡༦

224 སྐབས་གཉིས་པའི་བཤད་པ།

ཉིང་མཚམས་སྦྱོར་བའི་གྲོགས་བྱེད་པ་ཡིན། ཕྱི་མ་ལྟར་ན། ཉོན་མོངས་པའི་གཞན་དབང་དུ་གྱུར་ནས་སྐྱེ་བ་མི་ལེན་པ་འགལ་ལོ། །དང་པོ་ལྟར་ན་ཡང་དེ་ཉིད་དང་འགལ་ཞིང༌། གཞན་ཡང་སྐྱེ་བ་ལེན་པའི་རྒྱུར་ཉོན་མོངས་དགོས་ན། ཉོན་མོངས་ཀྱི་དབང་གིས་རྒ་བ་ལ་སོགས་པའི་སྡུག་བསྔལ་མ་སྤངས་པས་གཞན་དོན་ལྟ་ཅི་སྨོས། རང་གི་དོན་ཡང་ཇི་ལྟར་འདོད་པ་བཞིན་དུ་བྱ་མི་ནུས་པས་སོ། །ཐེག་པ་ཆེན་པོ་རྒྱུད་བླ་མ་ལས། འཕགས་པས་ན་དང་རྒ་བ་དང༌། །འཆི་བའི་སྡུག་བསྔལ་རྩད་ནས་སྤངས། །ལས་དང་ཉོན་མོངས་དབང་གིས་སྐྱེ། །དེ་ལ་དེ་མེད་ཕྱིར་དེ་མེད།1

།ཅེས་སོགས་
དུ་མ་དང་འགལ་ལོ།།
སྔར་བཤད་པའི་ལུང་དེའི་དོན་སྐྱེ་བ་ལེན་པའི་རྒྱུར་སྟོན་པ་མ་ཡིན་གྱི། སྙིང་རྗེ་དང་སྨོན་
ལམ་གྱི་དབང་གིས་འཁོར་ལོས་བསྒྱུར་བའི་རྒྱལ་པོ་སོགས་ཀྱི་ལུས་བཟུང་ནས། བུ་སྟོང་བསྐྱེད་པ་སོགས་ཀྱི་ཡན་ལག་ཏུ་དགོས་པར་ཤེས་པར་བྱ་ལ། གཟུགས་ཁམས་སུ་སྐྱེ་བ་ལེན་པ་ན་ཡང་ཟག་པ་དང་བཅས་པའི་བསམ་གཏན་གྱི་ལས་ཀྱི་དབང་གིས་སྐྱེ་བ་ལེན་པའི་ནུས་པ་ཟད་པས་ཁམས་གོང་དུ་སྐྱེ་བ་ལེན་པའི་རྒྱུར་དགོས་པ་མ་ཡིན་གྱི། དེར་སྐྱེ་བ་བླངས་པ་ན་སྲིད་པའི་ཟག་པ་གཞན་དོན་སྒྲུབ་པའི་ཡན་ལག་ཏུ་འགྱུར་བར་ཤེས་པར་བྱ་ལ། ཉོན་མོངས་ཅན་གྱི་མ་རིག་པ་དང༌། ལོག་ལྟ་སོགས་གཞན་དོན་སྒྲུབ་པའི་ཡན་ལག་ཏུ་དགོས་པ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མེད་པས། མཐོང་སྤང་གིས་བསྡུས་པ་རྣམས་ནི་དེར་ཟད་པར་སྤངས་པ་ཡིན་ནོ། །ཡང་ཁ་ཅིག་བློ་གྲོས་རྒྱ་མཚོས་ཞུས་པའི་མདོ་ལས། སྐྱེ་བ་ལེན་པའི་རྒྱུ་བརྒྱད་བཤད་པ་རྣམས་ལ་ཉོན་མོངས་སུ་བཏགས་པ་ཡིན་ལ། སོ་སོ་སྐྱེ་བོ་རྣམས་སྐྱེ་བ་ལེན་པའི་རྒྱུ་ཉོན་མོངས་དང་བྱེད་ལས་འདྲ་བས་བཏགས་པ་བ་ཡིན་ཟེར་བ་ཡང་མི་འཐད་དེ། དེ་དག་ནི་ལམ་ཤེས་ཀྱི་ཐབས་ཀྱི་ཆ་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པ་ཡིན་པས། དེ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔས་ཆེད་དུ་གཏད་2

ནས་སྤོང་ངམ་སྙམ་པའི་དོགས་པ་འདིར་དཔྱད་མི་དགོས་པའི་ཕྱིར་
རོ། །འདིར་བཤད་པའི་ཉོན་མོངས་བཏགས་པ་བ་ཡིན་ན། ཉན་ཐོས་ཀྱི་ལམ་གྱིས་ཆེད་དུ་གཏད་ནས་སྤང་བར་བྱ་བའི་ཉོན་མོངས་ཀྱང་བཏགས་པ་བར་འགྱུར་ཏེ། ཉོན་མོངས་ཆེད་དུ་གཏད་ནས་

1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༧༠ ཤོག ༩༤༢ ཕྲེང་། ༤
2 གཙང་། ཤོག ༡༦༡ ན ༣ ཆེད་དུ་གཏང་ནས་

ཐོབ་བྱེད་ལམ་ཤེས་བཤད་པ། 225

མ་སྤངས་པར་རང་གི་བྱང་ཆུབ་སྒྲུབ་པར་བྱེད་པས་ཉན་ཐོས་ཀྱི་ལམ་ལས་རང་བཞིན་ཁྱད་ཞུགས་པར་སྟོན་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེས་ན་ཉོན་མོངས་ནི་མཚན་ཉིད་པ་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་འདོད་པ་དང་སྲིད་པའི་ཟག་པ་ཡིན་ཡང༌། སྐྱེ་བ་ལེན་པའི་རྒྱུར་དགོས་པ་མ་ཡིན་གྱི་ཉོན་མོངས་པའི་ཉེས་པ་མི་བསྐྱེད་པ་ཙམ་དུ་མ་ཟད་གཞན་དོན་སྒྲུབ་པའི་ཡན་ལག་ཏུ་འགྱུར་བ་ཡིན་ནོ། །ས་བདུན་པ་མན་ཆད་པས་ཀྱང༌། འབད་པས་བསྒྲུབས་ན། མ་རིག་བག་ཆགས་ཀྱི་ས་དང༌། ཟག་པ་མེད་པའི་ལས་ལ་བརྟེན་ནས་ཡིད་ཀྱི་རང་བཞིན་གྱི་ལུས་ལེན་ནུས་མོད་ཀྱི། ངང་ངམ་ཤགས་ཀྱིས་གྲུབ་པ་ནི། ཉན་རང་དགྲ་བཅོམ་པ་དང་དབང་ཐོབ་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་ལ་ཡིན་པར་ཤེས་པར་བྱའོ། །ལྔ་པ་བྱེད་ལས་ནི། རང་བཞིན་བཤད་པ་དེའི་འོག་ཏུ་དེ་ལྟ་བུའི་རང་བཞིན་ཅན་གྱི་ལམ་ཤེས་ཀྱི་བྱེད་ལས་ནི་ཉན་ཐོས་ཀྱི་ལམ་ལས་བྱེད་པ་ཁྱད་ཞུགས་པ་ཡིན་ནོ། །རྫོགས་སྨིན་མ་སྦྱངས་བར་དུ་ཡང་དག་པའི་མཐའ་མངོན་དུ་མི་བྱེད་པ་དང༌། སྟོང་པ་ཉིད་ལ་དམིགས་པའི་ཤེས་རབ་དང་སྙིང་རྗེ་ལ་སོགས་པའི་ཐབས་ལ་མཁས་པས་སེམས་ཅན་ཡོངས་སུ་མ་བསྡུས་པ་ཡོངས་སུ་སྡུད་པ་ལ་སོགས་པ་བྱེད་པ་ཡིན་པས་སོ།།
གཉིས་པ་ལམ་ཤེས་ཀྱི་རང་བཞིན་ལ། ཉན་ཐོས་དང༌། རང་རྒྱལ་དང༌། བྱང་སེམས་ཀྱི་
ལམ་གྱི་རང་བཞིན་ཤེས་པའོ། །དང་པོ་ལ། ལམ་ཤེས་ཀྱི་ངོ་བོ་དང༌། རྒྱུ་ངེས་འབྱེད་ཆ་མཐུན་ནོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ་གྱི་དང་པོ་མཚམས་སྦྱར་བ་ནི། དེ་ལྟར་རྟེན་ལ་སོགས་པ་བརྗོད་ནས་ལམ་ཤེས་པ་ཉིད་ཀྱི་སྐབས་སུ་ཉན་ཐོས་ཀྱི་ལམ་ཤེས་པའི་ཚུལ་བརྗོད་པར་རིགས་ཏེ། རྣམ་མཁྱེན་ཐོབ་པར་བྱེད་པ་ལ་ཐེག་པ་གསུམ་གྱི་ལམ་ཐམས་ཅད་རྫོགས་པར་བསྒོམ་པར་བྱ་དགོས་པས་སོ། །གཉིས་པ་རྩ་བ་ནི། ལམ་ཤེས་ཉིད་རྫོགས་པར་བསྒོམ་པ་ཉིད་ཀྱི་ཚུལ་ལ་ནི་ཉན་ཐོས་ཀྱི་ལམ་འདི་ཇི་ལྟར་བསྒོམ་པ་ཡང་ཤེས་པར་བྱ་སྟེ། འཕགས་པའི་བདེན་པ་བཞི་དག་གི་རྣམ་པ་བཅུ་དྲུག །སེམས་བསྐྱེད་དང་བསྔོ་བ་དང༌། བདེན་པར་མི་དམིགས་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་ཟིན་པའི་སྒོ་ནས་ནི་བསྒོམ་པར་བྱ་དགོས་པའི་ཕྱིར། འདིར་བཤད་པའི་ཉན་ཐོས་ཀྱི་ལམ་ཤེས་པའི་ལམ་ཤེས་ནི། མི་རྟག་སོགས་བཅུ་དྲུག་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་ཉན་ཐོས་ཀྱི་རིགས་ཅན་རྗེས་སུ་གཟུང་བའི་ཆེད་དུ་སྒོམ་པ་ཡིན་ནོ། །འོ་ན་གཞི་ཤེས་སུ་མི་འགྱུར་རམ། ལམ་

226 སྐབས་གཉིས་པའི་བཤད་པ།

ཤེས་སུ་ཇི་ལྟར་བརྗོད་ཅེ་ན། ཁྱད་ཆོས་གསུམ་གྱིས་ཟིན་པའི་སྒོ་ནས་ལམ་ཤེས་སུ་རྣམ་པར་བཞག་པ་ཡིན་གྱི་ཉན་ཐོས་ཀྱི་ལམ་དམིགས་པར་བྱས་ནས། དེ་སྟོང་པ་ཉིད་དུ་སྒོམ་པའི་ཆ་ནས་ནི་མ་ཡིན་ནོ། །བྱང་སེམས་མཐོང་ལམ་པའི་རྒྱུད་ཀྱི་མི་རྟག་སོགས་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་དེ་ཉིད་ཉན་ཐོས་ཀྱི་ལམ་ཤེས་པའི་ལམ་ཤེས་ཀྱང་ཡིན་ལ། གཞི་ཤེས་ཀྱང་ཡིན་མོད་ཀྱི། སྒྲས་སྟོན་པའི་ཚེ་འདིར་ནི་ཁྱད་ཆོས་གསུམ་གྱིས་ཟིན་པའི་ཚུལ་དུ་བསྟན་པ་ཡིན་ལ། སྐབས་གསུམ་པར་ནི། ཤེས་མཐོང་གིས་བལྟས་ནས་འདའ་བར་བྱེད་པའི་ཆེད་དུ་མི་རྟག་སོགས་རྟོགས་པའི་ལྡོག་པ་ནས་བསྟན་ཏོ། །ལམ་འདི་ཡང་མཐོང་ལམ་གྱི་སྐབས་ཉིད་དུ་སྒོམ་པར་བྱེད་ཀྱི། སྒོམ་ལམ་གྱི་སྐབས་སུ་གོམས་པ་ལྷུར་ལེན་བྱེད་པ་ནི་མ་ཡིན་ནོ།།
གསུམ་པ་འགྲེལ་པ་ལ། ཤེས་བྱའི་ལམ་དང༌། དེ་ཇི་ལྟར་ཤེས་པའི་ཚུལ་ལོ། །དང་པོ་ནི།
མདོ་ལས། འདི་ལ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་སེམས་དཔའ་ཆེན་པོ་ནི། རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་དང་ལྡན་པའི་སེམས་བསྐྱེད་པས་སམ་མི་དམིགས་པའི་ཚུལ་གྱིས་གཟུགས་མི་རྟག་པར་ཡིད་ལ་བྱའོ།1

།ཞེས་སོགས་ཀྱིས་རྣམ་པ་བཅུ་དྲུག་གི་ངོ་བོ་དང༌། རྣམ་གྲངས་ཅི་རིགས་པའི་སྒོ་
ནས་བསྟན་པ་འདིར་འགྲེལ་པས་འཆད་པ་ལ་གསུམ། སྡུག་ཀུན་གྱི་རྣམ་པ་དང༌། འགོག་བདེན་གྱི་རྣམ་པ་དང༌། ལམ་བདེན་གྱི་རྣམ་པའོ། །དང་པོ་ལ་སྡུག་ཀུན་སོ་སོའ་རྣམ་པ་དང༌། ཐུན་མོང་གི་ ིརྣམ་པའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས་ཀྱི་དང་པོ། སྡུག་བསྔལ་གྱི་རྣམ་པ་ནི། དེ་ལ་སྡུག་བསྔལ་གྱི་བདེན་པའི་རྣམ་པ་བཞི་གོ་རིམས་བཞིན་དུ་རྐྱེན་ལས་སྐྱེས་པས་མི་རྟག་པ་དང་ལས་ཉོན་གྱི་དབང་དུ་གྱུར་པས་སྡུག་བསྔལ་བ་དང༌། དོན་གཞན་གྱི་བདག་གིས་སྟོང་པས་སྟོང་པ་དང༌། རང་གི་ངོ་བོ་བདག་ཏུ་མ་གྲུབ་པས་བདག་མེད་པ་སྟེ། བདག་མེད་པ་དེ་དག་གི་མཚན་ཉིད་བདག་ཏུ་མ་གྲུབ་པས་ཞི་བའི་རྣམ་པ་བཞི་དག་དང༌། དེ་དག་དངོས་སུ་ཟིན་པ་དམ་བཅར་བྱས་ནས་དོན་བཤད་པ་གཏན་ཚིགས་སུ་བྱའོ། །མདོའ་དངོས་ཟིན་ལ་རྣམ་པ་ཕྱི་མ་གཉིས་རྣམ་གྲངས་ཀྱི་རྣམ་པས་ ིབསྟན་པས། དེའི་ལྟར་ན་སྟོང་པའི་མཚན་ཉིད་བདག་མེད་པ་དང༌། དེའི་མཚན་ཉིད་ཞི་བའི་རྣམ་པ་ཞེས་བཤད་དོ།།
1 བཀའ་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༢༧ ཤོག ༤ ཕྲེང་། ༧

ཐོབ་བྱེད་ལམ་ཤེས་བཤད་པ། 227

གཉིས་པ་ཀུན་འབྱུང་གི་རྣམ་པ་ནི། ཀུན་འབྱུང་བའི་བདེན་པའི་རྣམ་པ་མདོ་ལས་རྣམ་
གྲངས་ཀྱིས་བཤད་པ་དང་སྦྱར་བ་ནི། སྲེད་པ་ཆོས་ཅན། ནད་དང་འདྲ་བར་རྒྱུའི་རྣམ་པ་ཡིན་ཏེ། སྡུག་བསྔལ་གྱི་རྩ་བར་གྱུར་པའི་ཕྱིར། འབྲས་དང་འདྲ་བར་ཀུན་འབྱུང་བའི་རྣམ་པ་ཡིན་ཏེ། སྡུག་བསྔལ་ཡང་དང་ཡང་དུ་བསྐྱེད་པའི་ཕྱིར། ཟུག་རྔུ་དང་འདྲ་བར་རབ་ཏུ་སྐྱེ་བའི་རྣམ་པ་ཡིན་ཏེ། སྡུག་བསྔལ་ཤགས་དྲག་བསྐྱེད་པའི་ཕྱིར། སྡིག་པའི་རྣམ་པ་དང་འདྲ་བར་རྐྱེན་གྱི་རྣམ་པ་ཡིན་ཏེ། ཡང་སྲིད་ཕྱི་མའི་ལྷན་ཅིག་བྱེད་རྐྱེན་བྱེད་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི། སྡུག་བསྔལ་དང་ཀུན་འབྱུང་བའི་བདེན་པ་དེ་དག་ཉིད་ཆོས་ཅན། སྡུག་ཀུན་སོ་སོར་ཡིད་འབྱུང་བ་དག་གི་མཚན་ཉིད་ཕྱི་རྒོལ་བས་ཕ་རོལ་དགྲ་ལྟ་བུ་དང་གནོད་བྱེད་ཀྱིས་འཇིག་པའི་ཆོས་ཅན་གྱི་རྣམ་པའི་ངོ་བོ་དག་ཏུ་དམིགས་པར་བྱ་བ་ཡིན་ཏེ། སྡུག་ཀུན་གཉིས་ལ་ཡིད་འབྱུང་བའི་ཕྱིར་དུ་སྦྱོར་ལམ་དུ་ཞུགས་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་འབྱུང་བའི་ཕྱིར། འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བར་བྱ་བ་དག་གི་ངོ་བོ་དུས་གཉིས་པར་མི་སྡོད་པས་གཡོ་བ་དང༌། ཕྱིས་བྱུང་གི་རྐྱེན་རྒྱུ་ལ་མི་ལྟོས་པར་རབ་ཏུ་འཇིག་པའི་རྣམ་པ་དག་ཏུ་དམིགས་པར་བྱ་བ་ཡིན་ཏེ། སྡུག་ཀུན་ལ་འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བར་བྱ་བའི་ཕྱིར་དུ་ཞུགས་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་འབྱུང་བའི་ཕྱིར། འགོག་པའི་རང་གི་ངོ་བོ་གནོད་པའི་གནས་སུ་གྱུར་པས་འཇིགས་པ་དང་སྲིན་པོ་སོགས་ཀྱིས་གླགས་ཐོད་པས་ནད་འགོ་བ་དང་ཐོག་འབབ་པ་སོགས་ཀྱིས་འཚེ་བའི་རྣམ་པར་དམིགས་པར་བྱ་བ་ཡིན་ཏེ། སྡུག་ཀུན་འགོག་པའི་ཕྱིར་ཞུགས་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་རྣམ་གྲངས་བསྡུ་བ་ལས་འབྱུང་བའི་ཕྱིར། ཡིད་འབྱུང་བ་སོགས་གསུམ་མཐོང་ལམ་དང༌། སྒོམ་ལམ་ཐ་མ་དང་ཕུང་པོ་ལྷག་མེད་ཀྱི་གནས་སྐབས་ཡིན་ལ། དེའི་ཆེད་དུ་ཞུགས་པ་ནི་སྦྱོར་ལམ་དང༌། སྒོམ་ལམ་ཐ་མ་མ་གཏོགས་པའི་སྐབས་དང༌། ལྷག་བཅས་ཀྱི་སྐབས་ལ་དོན་གྱིས་འཐོབ་པ་ཡིན་ནོ།།གཉིས་པ་འགོག་བདེན་གྱི་རྣམ་པ་ནི། འགོག་པའི་བདེན་པའི་འགོག་པའི་རང་གི་ངོ་བོའ་ིརྣམ་པ་ནི་བདག་མེད་པའི་རྣམ་པ་ཡིན་ཏེ། ཉོན་མོངས་སྤངས་པའི་བྲལ་བ་ཡིན་པས་སོ། །ཞི་བའི་རྣམ་པ་ཡིན་ཏེ། སྡུག་བསྔལ་ཞི་བའི་བྲལ་བ་ཡིན་པས་སོ། །གྱ་ནོམ་པའི་རྣམ་པའི་བདག་ཉིད་ནི་དབེན་པའི་རྣམ་པ་ཡིན་ཏེ། གཙང་བ་དང་བདེ་བའི་ངོ་བོར་གྱུར་པའི་བྲལ་བ་ཡིན་པས་སོ། །མདོ་ལས། རྣམ་མཁྱེན་ཡིད་བྱེད་དང་ལྡན་ནས་མི་དམིགས་པའི་ཚུལ་གྱིས་མ་རིག་པ་ནས་རྒ་ཤི་དང༌།

228 སྐབས་གཉིས་པའི་བཤད་པ།

སྡུག་བསྔལ་གྱི་ཕུང་པོ་འགགས་པའི་བར་ལ་བདག་མེད་པ་ཉིད་དང་ཞི་བ་དང་དབེན་པ་དང་སྟོང་པ་ཉིད་དང་མཚན་མ་མེད་པ་དང་སྨོན་པ་མེད་པ་དང་མངོན་པར་འདུ་བྱེད་པ་མེད་པ་ཉིད་དུ་ཡིད་ལ་བྱའོ་1

ཞེས།2

རྣམ་པ་གཉིས་པ་ངོ་བོ་དང༌། གཞན་རྣམས་རྣམ་གྲངས་ཀྱིས་བསྟན་ཏོ། །ངེས་པར་
འབྱུང་བའི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་བྲལ་བ་ནི་ཆོས་ཅན། སྟོང་པ་ཉིད་དང༌།3

མཚན་མ་མེད་པ་དང༌། སྨོན་
པ་མེད་པ་དང༌། མངོན་པར་འདུ་བྱེད་པ་མེད་པའི་རྣམ་པ་ཡིན་ཏེ། རིམ་པ་བཞིན་དུ་ཇི་ལྟར་ངེས་པར་འབྱུང་བ། ངོ་བོ་རྒྱུ་འབྲས་གསུམ་བདེན་པར་གྲུབ་པ་དང་བྲལ་བའི་སྤངས་པ་དང༌། གང་ངེས་པར་འབྱུང་བ་འབད་རྩོལ་གྱིས་མངོན་པར་འདུ་བྱེད་པ་བདེན་པར་གྲུབ་པ་དང་བྲལ་བའི་སྤངས་པ་ཡིན་པས་སོ།།
གསུམ་པ་ལམ་བདེན་གྱི་རྣམ་པ་ནི། ལམ་གྱི་བདེན་པའི་རྣམ་པ་བདག་མེད་མངོན་སུམ་དུ་
རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་ཆོས་ཅན། ལམ་དང་རིགས་པ་དང་སྒྲུབ་པ་དང་ངེས་པར་འབྱིན་པའི་རྣམ་པ་ཡིན་ཏེ། རིམ་པ་བཞིན་དུ། མྱང་འདས་སུ་དངོས་སུ་བགྲོད་པའི་ལམ་དང༌། ཉོན་མོངས་ཀྱི་ས་བོན་གྱི་དངོས་གཉེན་དུ་རིགས་པ་དང༌། སེམས་ཀྱི་གནས་ལུགས་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པ་དང༌། སྡུག་བསྔལ་གཏན་ཟད་དུ་བྱེད་པའི་ལམ་ཡིན་པས་སོ། །མདོ་ནི་རིམ་པ་བཞིན་དུ། རྣམ་མཁྱེན་ཡིད་བྱེད་དང་ལྡན་པས་མི་དམིགས་པའི་ཚུལ་གྱིས་དྲན་པ་ཉེ་བར་བཞག་པ་ནས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཆོས་མ་འདྲེས་པའི་བར་སྒོམ།4

ཞེས་དང༌། སྦྱིན་པའི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་ལ་སྤྱོད། ཅེས་དང༌། ཤེར་ཕྱིན་
ལ་སྤྱོད་པའི་ཚེ་ཆོས་ཀྱིས་ཆོས་རྣམས་ལ་སྦྱོར་བར་བྱེད་པ་དང་། ཞེས་དང༌། ཀོའུ་ཤི་ཀ་ཡོངས་སུ་བསྔོས་པའི་སེམས་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་སེམས་མ་ཡིན།5

ཞེས་སོ། །གཉིས་པ་ནི། སྔར་བཤད་པའི་
ཤེས་བྱའི་ལམ་དེ་རྣམས་ཉན་ཐོས་རྣམས་ཀྱི་ལམ་ཡིན་པར་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔས་དེ་ལྟར་ཡོངས་སུ་ཤེས་པར་བྱའོ། །ཇི་ལྟར་ན་སེམས་བསྐྱེད་དང༌། བསྔོ་བ་དང༌། ངོ་བོ་ཉིད་མི་དམིགས་པའི་ 1 བཀའ་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༢༧ ཤོག ༩ ཕྲེང་། ༢
2 ཞོལ། ཤོག ༡༥༧ བ ༡ ཞེས་ན།
3 ཞོལ། ཤོག ༡༥༧ བ ༡ སྟོང་པ་ཉིད་དང་ སྨོན་པ་མེད་པ་དང་ མངོན་པར་འདུ་བྱེད་པ་མེད་པའི་རྣམ་པ་ཡིན་ཏེ།
4 བཀའ་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༢༧ ཤོག ༡༠ ཕྲེང་། ༥
5 བཀའ་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༢༧ ཤོག ༡༡ ཕྲེང་། ༡༩

ཐོབ་བྱེད་ལམ་ཤེས་བཤད་པ། 229

ཤེས་རབ་ཀྱིས་ཟིན་པའི་སྒོ་ནས་སོ། །གང་དུ་ན། རྣམ་མཁྱེན་གྱི་རྒྱུ་ཚོགས་སྟོན་པ་ལམ་ཤེས་པ་ཉིད་ཀྱི་སྐབས་སུའོ།།
གཉིས་པ་ལ། མཚམས་སྦྱར་བ་དང༌། རྩ་བ་དང༌། འགྲེལ་པའོ། །དང་པོ་ནི། བདེན་པ་
བཞི་མངོན་སུམ་གྱིས་གསར་དུ་ཡོངས་སུ་ཤེས་པ་ནི། དེའི་རྒྱུ་ངེས་པར་འབྱེད་པའི་ཆ་དང་མཐུན་པ། ཞེས་སོ། །གཉིས་པ་ནི། འཕགས་པ་ཉན་ཐོས་ཀྱི་ལམ་མངོན་སུམ་དུ་ཤེས་པ་ལ་ནི་དེའི་རྒྱུ་དེའི་ངེས་འབྱེད་ཆ་མཐུན་སྔོན་དུ་འགྲོ་དགོས་ཏེ། མི་རྟག་སོགས་བཅུ་དྲུག་དོན་སྤྱིའི་ཚུལ་གྱིས་རྟོགས་པ་དེ་ཉིད་སྟོང་ཉིད་དོན་སྤྱིའི་ཚུལ་གྱི་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་དང་པོར་ཟིན་པ་དྲོད་དང༌། དེ་འཕེལ་བ་རྩེ་མོ་དང༌། རྟག་མི་རྟག་སོགས་ལ་བདེན་ཞེན་དགག་པའི་བཟོད་པ་ཐོབ་པས་ཟིན་པ་བཟོད་པ་དང༌། འཛིན་པ་ས་བཅུ་ལ་གནས་བྱར་བདེན་མེད་དུ་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་ཟིན་པ་ཆོས་མཆོག་རྣམས་སོ། །མདོ་ནི་རིམ་པ་བཞིན་དུ། ཀོའུ་ཤི་ཀ་གཟུགས་ནི་གཟུགས་ཀྱིས་སྟོང་། ཞེས་དང༌། བྱང་སེམས་ཀྱིས་དམིགས་པའི་ཚུལ་གྱིས་གཟུགས་ལ་གནས་པར་མི་བྱའོ།།ཞེས་དང༌། དམིགས་པའི་ཚུལ་གྱིས་གཟུགས་རྟག་ཅེས་བྱ་བར་གནས་པར་མི་བྱའོ། །ཞེས་དང༌། དེ་ཡང་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་དམིགས་པའི་ཚུལ་གྱིས་ས་དང་པོ་ལ་གནས་པར་མི་བྱའོ།1

།ཞེས་སོ།།
གནས་བྱར་མི་བདེན་པ་ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། སངས་རྒྱས་ཀྱིས་མངོན་སུམ་དུ་མཁྱེན་ནས་
ཆོས་རྣམས་གནས་བྱར་བདེན་པར་གྲུབ་པ་ཡོད་ན། གཟིགས་དགོས་པ་ལ་མ་གཟིགས་པའི་ཕྱིར། སྐབས་འདིར་འགྲེལ་ཆེན་དུ། ཉན་ཐོས་སྡེ་པ་ཁ་ཅིག །མཆོག་གི་སྤྲུལ་པའི་སྐུས་མྱ་ངན་ལས་འདའ་བའི་ཚུལ་བསྟན་པ་དེ་ལ། དེ་ནི་བེམ་རིག་རྒྱུན་ཆད་པའི་ཚུལ་གྱིས་མྱ་ངན་ལས་འདས་པར་ཁས་བླངས་པ་ལ། ལུང་དང་རིགས་པའི་གནོད་པ་དུ་མ་བསྟན་པར་མཛད་དེ་གང་གནས་པའི་རྒྱུ་མ་ཚང་བ་མེད་པ་ཅན་དེ་ནི་གནས་པ་རྒྱུན་ཆད་པའི་རང་བཞིན་ཅན་མ་ཡིན་ཏེ། དཔེར་ན་མེ་དང་ཤིང་ལ་སོགས་པ་གནས་པའི་རྒྱུ་ནུས་པ་ཅན་རྫོགས་པར་ཡོད་པའི་དུ་བ་ལ་སོགས་པ་ལྟ་བུའོ། །སངས་རྒྱས་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱང་གནས་པའི་རྒྱུ་མ་ཚང་བ་མེད་པ་ཅན་ཡིན་ནོ། །ཞེས་པའི་གཏན་ཚིགས་བཀོད་ནས་དེའི་ཕྱོགས་ཆོས་སྒྲུབ་པ་ན། བཅོམ་ལྡན་འདས་གནས་པའི་རྒྱུ་མ་ཚང་བ་ 1 བཀའ་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༢༧ ཤོག ༡༣ ཕྲེང་། ༡༥

230 སྐབས་གཉིས་པའི་བཤད་པ།

སེམས་ཅན་གྱི་དོན་བྱེད་པའི་ནུས་པ་ཟད་པས་སམ། བརྩེ་བ་ཐུགས་རྗེ་ཆེན་པོ་དང་བྲལ་བས་སམ། ཚེའི་འདུ་བྱེད་གནས་པ་ལ་མངའ་བརྙེས་པ་ལས་ཉམས་པས་སམ། སྲོག་གི་དབང་པོ་གནས་པའི་ལས་ཀྱི་ནུས་པ་ཟད་པས་སམ། གདུལ་བྱའི་སེམས་ཅན་མེད་པ་ལས་ཡིན། ཕྱོགས་དེ་དག་གང་ཡང་མི་འཐད་པའི་སྒོ་ནས་རིགས་པ་རྒྱས་པར་བསྟན་ཏེ། ཚིག་མངས་སུ་དོགས་པས་མ་སྤྲོས་སོ།།གསུམ་པ་ནི། གཟུགས་ལ་སོགས་པ་ཕུང་པོ་དང་དེའི་སྟོང་པ་ཉིད་རྣམས་དོན་དམ་པར་
ཕན་ཚུན་ཐ་དད་པ་མེད་པ་ཡིན་ཏེ། དོན་དམ་པར་རང་རང་གི་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་གཟུགས་ལ་སོགས་པ་དོན་དམ་པར་མེད་དེ། སྔ་མ་བཞིན་དུ་བདེན་པར་ཡོད་ན་དམིགས་སུ་རུང་བ་ལས་མི་དམིགས་པའི་ཕྱིར། དེ་བཞིན་དུ་གཟུགས་ལ་སོགས་པ་ལ་དོན་དམ་པར་དམིགས་པའི་ཚུལ་གྱིས་གནས་པར་བྱ་བ་བཀག་པ་ཡིན་ཏེ། དོན་དམ་པར་གྲུབ་པའི་ཚུལ་གྱིས་རྟག་པ་ཡང་མ་ཡིན་མི་རྟག་པ་ཡང་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ས་རབ་ཏུ་དགའ་བ་ལ་སོགས་པ་ལ་གནས་བྱར་བདེན་པར་མེད་དེ། རྒྱུ་མཚན་གང་གི་ཕྱིར་ན། བདེན་པར་ཡོད་ན་དེ་བཞིན་གཤེགས་པས་གཟིགས་དགོས་པ་ལ་དེ་བཞིན་གཤེགས་པས་བྱང་ཆུབ་ཏུ་མངོན་པར་རྫོགས་པར་སངས་རྒྱས་ནས་ས་བཅུ་ལ་སོགས་པའི་ཆོས་རྣམས་དོན་དམ་པར་གནས་བྱར་མ་གཟིགས་པའི་ཕྱིར། ཞེས་བྱ་བ་ཚད་མའི་སྐྱེས་བུས་མ་དམིགས་པའི་གཏན་ཚིགས་ཀྱི་འཐད་པས་མི་གནས་པར་རྒྱས་པར་མདོ་ལས་ཇི་སྐད་དུ་བསྟན་པ་ཞེས་བྱ་བའི་རྣམ་པ་དེ་རྣམས་ཀྱིས་གོ་རིམས་བཞིན་དུ་བདེན་པའི་དམིགས་པ་ལ་དམིགས་ནས་བསྒོམས་པས་ངེས་པར་འབྱེད་པའི་ཆ་དང་མཐུན་པ་བཞི་སྐྱེའོ་ཞེས་བྱ་བ་ཡིན་ནོ། །འདིར་དངོས་སུ་བསྟན་པ་ནི། སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པའི་སྦྱོར་ལམ་ཡིན་ལ། ཉན་ཐོས་ཀྱི་ལམ་ཤེས་པའི་རྒྱུ་ངེས་འབྱེད་ནི། གཞུང་འདིར་དོན་གྱིས་འཕངས་པ་རྣམ་པ་བཅུ་དྲུག་ལ་དམིགས་པའི་འཇིག་རྟེན་པའི་སྒོམ་བྱུང་ཡིན་ནོ། །འོ་ན་འདིར་དངོས་སུ་བསྟན་པ་སྐབས་དང་པོའ་སྦྱོར་ལམ་དང༌། ཟློས་ ིསོ་ཞེ་ན། སྐྱོན་མེད་དེ། དགོས་པ་མི་འདྲ་བའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་ཡང་སྔར་ནི། ཉན་ཐོས་ཀྱི་སྦྱོར་ལམ་ལས་ཁྱད་ཞུགས་པར་རྟོགས་པའི་ཆེད་ཡིན་ལ། འདིར་ནི་རྣམ་པ་བཅུ་དྲུག་སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་ཟིན་ནས་སྒོམ་པར་ཤེས་པའི་ཆེད་ཡིན་ནོ།།
གཉིས་པ་རང་རྒྱལ་གྱི་ལམ་ཤེས་པའི་རང་བཞིན་ལ། སྤྱི་དང༌། ཡན་ལག་གི་དོན་ནོ། །དང་

ཐོབ་བྱེད་ལམ་ཤེས་བཤད་པ། 231

པོ་ནི། རིགས་ཀྱི་ཁྱད་པར་ཉོན་མོངས་ཤས་ཆུང་བས་འདུ་འཛི་ལ་མི་དགའ་ཞིང་གཅིག་པུ་ལ་དགའ་བ། བྱང་སེམས་ལ་ལྟོས་ཏེ་སྙིང་རྗེ་ཆུང་བས་གཞན་དོན་རྒྱ་ཆེན་པོ་ལ་མི་འཇུག་པ་དང༌། དབང་པོ་འབྲིང་དུ་གྱུར་པས་འགྲན་ཟླ་མེད་པར་བྱང་ཆུབ་ཐོབ་པར་འདོད་པའོ། །ལམ་ལ་སློབ་ཚུལ་ནི། རང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་རིགས་ཅན་ཁ་ཅིག །སོ་སོ་སྐྱེ་བོའ་དུས་སུ། བསྐལ་པ་བརྒྱར་སངས་རྒྱས་འབྱུང་ ིབ་མཉེས་པར་བྱེད་ཅིང་ཚོགས་བསགས་ནས། ཕྱི་མ་ལ་མཐོང་ལམ་ཐོབ་པའི་ཚེ་དེ་ལ་དགྲ་བཅོམ་པའི་འབྲས་བུ་ཐོབ་པར་བྱེད་པ་དང༌། དུས་ངེས་པ་མེད་པར་ཚོགས་གསོག་པ་དང༌། ཡང་སློབ་དཔོན་གྱི་དྲུང་དུ་ངེས་འབྱེད་ཆ་མཐུན་མན་ཆད་རྫོགས་པར་བསྐྱེད་ནས། ཕྱི་མ་ལ་མཐོང་ལམ་བསྐྱེད་ཅིང༌། དེའི་སྐྱེ་བ་རྟིང་མ་ལ་དགྲ་བཅོམ་པའི་འབྲས་བུ་ཐོབ་པར་བྱེད་པའོ། །འཕགས་ལམ་བསྐྱེད་པ་ལ་སློབ་དཔོན་ལ་ལྟོས་པ་དང༌། མི་ལྟོས་པ་གཉིས་ཡོད་ལ། དགྲ་བཅོམ་པ་ཐོབ་པའི་ཚེ་དེ་ལ་སློབ་དཔོན་ལ་མི་ལྟོས་པར་བྱང་ཆུབ་ཐོབ་པར་ངེས་པ་ཡིན་གྱི། གཞན་དུ་ན་ཉན་ཐོས་སུ་འགྱུར་བས་སོ། །རྒྱས་པར་གཞན་དུ་ཤེས་པར་བྱའོ།།
གཉིས་པ་ལ་རྟེན་གྱི་ཁྱད་པར། དེའི་ལམ་ཇི་ལྟར་ཤེས་པའི་ཚུལ། དེའི་རྒྱུ་ངེས་འབྱེད་ཆ་
མཐུན་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ལ། ཁྱད་ཆོས་དངོས་དང༌། རྩོད་སྤང་ངོ༌། །དང་པོ་ལ་གསུམ་གྱི་དང་པོ་མཚམས་སྦྱར་བ་ནི། ལུས་དང་བསྟུན་ན། ཉན་ཐོས་ཀྱི་ལམ་གྱི་དེ་མ་ཐག་པའི་མཇུག་ཐོགས་སུ་རང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ལམ་བརྗོད་པར་རིགས་མོད་ཀྱི། རེ་ཤིག་ཁྱད་ཞུགས་པ་ཉིད་དུ་བསྒྲུབ་པ་འཆད་དོ། །ཉན་ཐོས་ཀྱི་ལམ་ལས་ཁྱད་མེད་ན་གཞན་དུ་མི་རིགས་ལ། ཁྱད་པར་ཡོད་ན་ཉན་ཐོས་རྣམས་ལས་ལམ་དེ་དག་ཇི་ལྟར་ཁྱད་པར་དུ་འཕགས་ན་རྒྱུ་མཚན་གང་གིས་ན་དེ་དག་གི་ལམ་གཞན་ཡིན་སྙམ་པའི་དོགས་པ་བསུ་བར་རོ།།
གཉིས་པ་རྩ་བ་ནི། རང་བྱུང་གི་དགྲ་བཅོམ་པ་ཆོས་ཅན། སྲིད་པ་ཐ་མའི་ཚེ་གཞན་གྱིས་
བསྟན་མི་དགོས་ཏེ། དེའི་ཚེ་སློབ་དཔོན་ལ་མི་ལྟོས་པར་བདག་ཉིད་ཀྱི་བྱང་ཆུབ་རྟོགས་པའི་ཕྱིར། མདོ་ནི། ཡང་འཁོར་དེར་ལྷའི་བུ་ཁ་ཅིག་འདི་སྙམ་དུ་སེམས་པར་གྱུར་ཏེ། གང་གནོད་སྦྱིན་རྣམས་ཀྱི་སྐད་ལ་སོགས་པ་དེ་དག་ནི་སྨྲས་ན་ཤེས་པར་འགྱུར་གྱི། གང་འཕགས་པ་རབ་འབྱོར་གྱིས་

232 སྐབས་གཉིས་པའི་བཤད་པ།

ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་འཆད་པ་དེ་དག་ནི་ཤེས་པར་མི་འགྱུར་རོ།1

།ཞེས་སོ། །ཡང་ཞེས་
པ་གཞན་ལ་ཡང་ངེས་པར་ངག་གིས་ཆོས་མི་སྟོན་པའོ། །བསེ་རུ་ལྟ་བུའི་ཡེ་ཤེས་ནི་ཆོས་ཅན། ཉན་ཐོས་ལས་རྟོགས་པ་ཟབ་པ་ཉིད་དུ་མངོན་པར་བརྗོད་དེ། ཉན་ཐོས་ལྟར་ཆོས་སྟོན་པའི་ངག་གི་འབྲས་རྟགས་ལས་རྟོགས་མི་ནུས་ཤིང༌། ལུས་ཀྱི་ཆོས་བསྟན་པའི་དབང་གིས་རྟོགས་པ་ཟབ་མོ་དང་ལྡན་པའི་ཕྱིར། མདོ་ནི། ལྷའི་བུ་འདི་དག་འདི་སྙམ་དུ་སེམས་པར་འགྱུར་ཏེ། ཀྱེ་མ་གནས་བརྟན་རབ་འབྱོར་ནི་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་གསལ་བར་བྱེད་པ་སྟེ། ཟབ་པ་བས་ཤིན་ཏུ་ཟབ་པ་སྟོན་པར་བྱེད་པ། ཕྲ་བ་བས་ཤིན་ཏུ་ཕྲ་བ་སྟོན་པར་བྱེད་པའོ།2

།ཞེས་སོ། །འོག་ནས་འཆད་
པའི་ལམ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔས་ཀྱང་སྒོམ་པར་བྱེད་པ་ཡིན་ཡང༌། སྐབས་འདིར་འབྲས་བུ་རང་རྒྱལ་རང་རྒྱུད་པའི་དེ་ཉིད་བསྟན་པ་འགལ་བར་མི་བསམ་ཏེ། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔས་གཟུང་བ་རང་བཞིན་མེད་པར་རྟོགས་པའི་ལམ་ཉམས་སུ་བླངས་པ་ནི། རང་རྒྱལ་གྱི་རིགས་ཅན་རྗེས་སུ་གཟུང་བའི་ཆེད་དུ་ཡིན་ལ། དེའི་ལམ་བགྲོད་ཚུལ་དང༌། འབྲས་བུ་མངོན་དུ་བྱེད་ཚུལ་གྱི་རིམ་པ་རྟོགས་པའི་ཡན་ལག་ཏུ་སྨོས་སོ།།
གསུམ་པ་འགྲེལ་པ་ལ། ལམ་བགྲོད་པའི་ཁྱད་པར་དང༌། ཆོས་སྟོན་པའི་ཁྱད་པར་
རོ། །དང་པོ་ནི། རང་སངས་རྒྱས་དེ་དག་ལ་སྲིད་པ་ཐ་མ་པའི་ཚེ་སངས་རྒྱས་ལ་སོགས་པས་བྱང་ཆུབ་བསྟན་མི་དགོས་སོ། །དེའི་ཚེ་གཞན་གྱིས་བསྟན་པ་ལ་མི་ལྟོས་པར་བདག་ཉིད་ཀྱིས་རང་གི་བྱང་ཆུབ་མངོན་པར་རྟོགས་པར་འགྱུར་བ་དེའི་ཕྱིར། དེ་ལྟར་འགྱུར་ཏེ། རང་སངས་རྒྱས་རྣམས་ནི་སྔོན་ཐོས་པ་དང་སྨོན་ལམ་ལ་སོགས་པ་ལམ་མངོན་པར་འདུས་བྱས་པའི་རྒྱུས་དེ་ལྟར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཉན་ཐོས་ལས་ཁྱད་ཞུགས་པ་ཉིད་གཅིག་ཡིན་ནོ། །ལུང་ལས་ཉན་ཐོས་རྣམས་ནི་སྲིད་པ་ཐ་མ་པའི་ཚེ་གཞན་གྱིས་བསྟན་པ་ལ་ལྟོས་ནས་རང་གི་བྱང་ཆུབ་རྟོགས་པར་འགྱུར་ལ། གདུལ་བྱ་གཞན་དག་ཀྱང་བརྗོད་པ་དང་བཅས་པའི་ཆོས་བསྟན་པས་དགེ་བ་ལ་འཇུག་པར་བྱེད་དོ། །ཞེས་འབྱུང་བ་ལྟར་གནས་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི། ངག་གི་འབྲས་རྟགས་ལས་རང་སངས་

1 བཀའ་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༢༧ ཤོག ༣༨ ཕྲེང་། ༡
2 བཀའ་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༢༧ ཤོག ༤༠ ཕྲེང་། ༨

ཐོབ་བྱེད་ལམ་ཤེས་བཤད་པ། 233

རྒྱས་དེ་དག་གི་ཡེ་ཤེས་མི་རྟོགས་པ་ཉིད་ནི་ཉན་ཐོས་ལས་ཆོས་སྟོན་ཚུལ་གྱིས་ཁྱད་ཞུགས་པ་གཉིས་པ་ཡིན་ནོ། །རང་སངས་རྒྱས་དེ་དག་ནི་རང་གིས་ཐོབ་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་མཐུ་དང་སྨོན་ལམ་ལ་སོགས་པའི་མཐུས་སྒྲ་མེད་པའི་ཆོས་བསྟན་པས་གཞན་དག་དགེ་བ་བཅུ་དང༌། བདག་མེད་རྟོགས་པ་ལ་སོགས་པ་ལ་འཇུག་པར་བྱེད་པ་དེའི་ཕྱིར། ཁྱབ་སྟེ། ཉན་ཐོས་རྣམས་ནི་སྒྲར་བརྗོད་པའི་ཆོས་བསྟན་པའི་སྒོ་ནས་ཉན་པ་པོ་རྣམས་ཀྱིས་འཆད་པ་པོའ་ཤེས་པའི་རྩལ་བློའི་ནུས་པ་ ིརྟོགས་པར་བྱེད་པ་ལ་ལྟོས་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ལ་གསུམ་གྱི་དང་པོ་མཚམས་སྦྱར་བ་ནི། རྩོད་པ་ལ་རྩོད་པ་གཞན་འཕྲོས་པས་ཡང་། ཞེས་སོ།།
གཉིས་པ་རྩ་བ་ནི། གདུལ་བྱ་གང་དང་གང་རྟོགས་བྱའི་དོན་ནི་གང་དང་གང་ལ་རྣམ་པ་ཅི་
ལྟ་ཅི་ལྟར་ཉན་འདོད་པ་དེ་དང་དེ་ལ་དོན་དེ་དང་དེ། སྒྲ་མེད་ཀྱང་དེ། དེ་ལྟར་སྣང་ངོ༌། །རང་སངས་རྒྱས་ཀྱིས་སྒྲ་མེད་ཀྱང་ཆོས་སྟོན་པ་མི་འགལ་ཏེ། སྒྲ་མེད་ཀྱང་ཇི་ལྟར་འཚམ་པར་གདུལ་བྱ་ལ་རྟོགས་པ་བསྐྱེད་ནུས་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་འགྲེལ་པ་ནི། སྒྲ་མེད་པར་ཆོས་སྟོན་པ་མི་འགལ་བ་ཞེས་བྱ་སྟེ། ཆོས་སྟོན་པའི་སྒྲའི་དགོས་པའི་དོན་ནི་འདི་ལྟར་བརྗོད་པར་བྱ་བའི་ཆོས་རྟོགས་པ་ཉན་པ་པོའ་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ལ་ཤིན་ཏུ་བསྐྲུན་ཅིང་བསྐྱེད་པ་ཞེས་བྱ་བ་འདི་ཡིན་ན། དེ་ནི་རང་རྒྱལ་ ིགྱིས་སྒྲ་མེད་དུ་ཆོས་བསྟན་པ་ལ་ཡང་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཡོད་དེ། རང་སངས་རྒྱས་ཉིད་ཀྱི་གནས་སྐབས་ན་ཡང་སྔོན་གྱི་སྨོན་ལམ་ལ་སོགས་པའི་མཐུས་ཆོས་སྟོན་པའི་སྒྲ་མེད་ཀྱང་གདུལ་བྱ་གང་ཞིག་མངོན་མཐོ་ངེས་ལེགས་ཀྱི་དོན་གང་ལ་རྣམ་པ་ཇི་ལྟར་ཉན་པར་འདོད་པའི་གདུལ་བྱ་དེའི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ལ་དོན་དེ་རྣམ་པ་དེ་ཁོ་ན་ལྟར་སྣང་བར་འགྱུར་བས་སོ།།
དེའི་རྒྱུ་མཚན་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔས་འདི་ལྟར་སངས་རྒྱས་སུ་གྱུར་ནས་བརྗོད་པ་མེད་
པར་ཡང་ཆོས་སྟོན་པར་གྱུར་ཅིག་ཅེས་སྨོན་ལམ་བཏབ་བོ། །རང་སངས་རྒྱས་ཀྱིས་ཀྱང་སྔོན་དེ་ལྟར་སྨོན་ལམ་བཏབ་པ་དེ་བས་ན་སངས་རྒྱས་དང་འདྲ་བའི་ཕྱིར། རང་སངས་རྒྱས་སྨོན་ལམ་དེ་ལྟར་འདེབས་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ། ཚིག་ཏུ་བརྗོད་པ་ནི་ཏིང་ངེ་འཛིན་ལས་རྣམ་པར་གཡེང་བ་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་ཏིང་ངེ་འཛིན་གྱི་རྒྱུད་འཁྲུག་པར་བྱེད་པ་ཡིན་པས་སོ། །དེའི་རྒྱུ་མཚན་ངོ་བོ་ལ་རྣམ་པར་མ་བརྟགས། ཁྱད་པར་ལ་རྣམ་པར་མ་དཔྱད་པར་ཚིག་ཏུ་མི་སྨྲ་བས་སོ། །སངས་རྒྱས་

234 སྐབས་གཉིས་པའི་བཤད་པ།

དང་འདྲ་བའི་དོན་ནི། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔས་སྔོན་བརྗོད་པ་ལ་མི་ལྟོས་པར་ཡང༌། སངས་རྒྱས་པའི་ཚེ་གདུལ་བྱའི་རྒྱུད་ལ་རྟོགས་པ་བསྐྱེད་ནུས་པར་གྱུར་ཅིག །སྙམ་པའི་སྨོན་པ་གྲུབ་པ་དེ་ཙམ་ཞིག་འདྲ་བ་ཡིན་གྱི། སངས་རྒྱས་ལ་ཆོས་སྟོན་པའི་གསུང་མེད་པར་སྟོན་པ་ནི་མ་ཡིན་ནོ། །དེར་མ་ཟད། རང་སངས་རྒྱས་རྣམས་ཀྱང་ཕལ་ཆེར་དེ་ལྟར་གནས་པ་ཡིན་གྱི། རང་སངས་རྒྱས་ངག་ཏུ་ཆོས་སྟོན་པ་མི་སྲིད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། ངག་གིས་ཆོས་སྟོན་པར་འདུལ་བ་ལུང་ལས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་དང༌། སྒྲོན་གསལ་ལས། གཙོ་བོར་ལུས་ཀྱིས་ཆོས་སྟོན་ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཕལ་ཆེར་དེ་ལྟར་གནས་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡང༌། སངས་རྒྱས་ཀྱིས་རྟོག་དཔྱོད་ལ་མི་ལྟོས་པར་སྒྲ་བཅས་སུ་ཆོས་སྟོན་ནུས་པ་དེ་ལྟར། རང་སངས་རྒྱས་ཀྱིས་མི་ནུས་པས། སྒྲ་བཅས་སུ་ཆོས་བསྟན་ན་རྒྱུད་འཁྲུག་ཅེས་པ་ཡིན་ནོ།།
ཁ་ཅིག །ངག་གིས་ཆོས་སྟོན་པ་དང༌། ལུས་ཀྱིས་སྟོན་པ་ཤེས་པའི་རྩལ་རྟོགས་པར་བྱེད་
པ་ལ་ཁྱད་པར་མེད་པར་འདོད་པ་མི་རིགས་ཏེ། ལུས་ཀྱིས་རྫུ་འཕྲུལ་བསྟན་པས་གདུལ་བྱ་རྣམས་ཀྱིས་རྫུ་འཕྲུལ་དང་ལྡན་པ་ཙམ་ཞིག་རྟོགས་ནུས་ཀྱི། བདག་མེད་ཀྱི་རྟོགས་པ་དང་ལྡན་པར་རྟོགས་མི་ནུས་པའི་ཕྱིར་དང༌། ངག་གི་འབྲས་རྟགས་ལས་ནུས་པའི་ཕྱིར་རོ། །རྫུ་འཕྲུལ་བསྟན་དགོས་སྙམ་པའི་ཀུན་སློང་ལ་ངེས་པར་ལྟོས་ན། ངག་གིས་ཆོས་མི་སྟོན་པའི་རྒྱུ་མཚན་ལྟར་སྣང་དུ་འགྱུར་བས། དེ་འདྲའི་ཀུན་སློང་ལ་མི་ལྟོས་པར་རྫུ་འཕྲུལ་སྟོན་ནུས་ལ། དེ་མཐོང་བ་ལ་བརྟེན་ནས་གདུལ་བྱའི་རྒྱུད་ལ་མངོན་མཐོ་ངེས་ལེགས་ཀྱི་རྟོགས་པ་བསྐྱེད་ནུས་པ་སྨོན་ལམ་གྱི་འབྲས་བུ་ཡིན་པས་སོ། །རང་ལུགས་ལ་ཆོས་སྟོན་པའི་དོན་ཅུང་ཟད་ཀྱང་བཞག་མི་ནུས་པར་ལུས་ཀྱིས་ཆོས་སྟོན་པ་ཁོ་ན་ལ་དགག་པ་བྱེད་པ་ནི་མི་རིགས་པ་ཁོ་ནའོ།།
གཉིས་པ་ལ། མཚམས་སྦྱར་བ་དང༌། རྩ་བ་དང༌། འགྲེལ་པའོ། །དང་པོ་ནི། དེ་ལྟར་ཉན་
ཐོས་ལས་ཁྱད་ཞུགས་པ་བརྗོད་ནས། ཞེས་སོ། །རྣལ་མ་ནི། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔས་ཤེས་པར་བྱ་བའི་དཀྱུས་མའི་ལམ་མོ། །གཉིས་པ་ལ། ཚིག་དོན་དང༌། མཐའ་དཔྱད་པའོ། །དང་པོ་ནི། བསེ་རུ་ལྟ་བུའི་ལམ་ཆོས་ཅན། ཁྱད་ཆོས་གསུམ་དང་ལྡན་པས་ཡང་དག་པར་བསྡུས་པར་ཤེས་པར་བྱ་སྟེ། གཟུང་བ་གཟུགས་ལ་སོགས་པ་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་དུ་རྟོག་པ་སྤོང་བའི་ཕྱིར་དང༌། གཟུགས་འཛིན་

ཐོབ་བྱེད་ལམ་ཤེས་བཤད་པ། 235

ཤེས་པ་སོགས་འཛིན་པ་བདེན་པར་འཛིན་པ་མི་སྤོང་བའི་ཕྱིར་དང་ནི། རིགས་ལ་བརྟེན་པའི་རྟེན་གྱིས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་པར་ཤེས་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར། དེ་ཡང་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔས་སེམས་བསྐྱེད་དང་བསྔོ་བ་དང༌། སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་ཟིན་པའི་ཚུལ་གྱིས་ཤེས་པར་བྱའོ། །མདོ་ནི་རིམ་པ་བཞིན་དུ། གཟུགས་ནི་ཟབ་པ་མ་ཡིན་ཕྲ་བ་མ་ཡིན་ནོ། །དེ་ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། གཟུགས་ཀྱི་རང་བཞིན་ཟབ་པ་མ་ཡིན་ཕྲ་བ་མ་ཡིན། ཞེས་དང༌། དེ་ནས་ལྷའི་བུ་དེ་དག་འདི་སྙམ་དུ་སེམས་པར་གྱུར་ཏེ། གནས་བརྟན་རབ་འབྱོར་ལ་ཆོས་ཉན་པ་ཇི་ལྟ་བུ་ཞིག་བཙལ་བར་བྱ་སྙམ་པ་དང་། ཞེས་དང༌། དེ་ནས་རབ་འབྱོར་གྱིས་ལྷའི་བུ་དེ་དག་ལ་སྨྲས་པ། ལྷའི་བུ་དག་ཆོས་ཉན་པ་ནི་སྒྱུ་མ་ལྟ་བུ་དང་སྤྲུལ་པ་ལྟ་བུ་བཙལ་བར་བྱ་སྟེ།1

ཞེས་སོ།།
གཉིས་པ་ནི། སྐབས་འདིར་མདོ་ལས། བསྟན་པའི་ཁྱད་པར་གྱི་ཆོས་གསུམ་གྱིས་ནི།
ཐེག་པ་དམན་པའི་གང་ཟག་གི་རྒྱུད་ལ་བསྐྱེད་པར་བྱ་བ་དང༌། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་རྒྱུད་ལ་བསྐྱེད་པར་བྱ་བ་གཉིས་ཀ་བསྟན་ཅིང་། དེ་ལྟར་བསྟན་བཅོས་འདིར་ཡང་ཤེས་པར་བྱའོ། །ད་ནི་འདི་དཔྱད་དེ། ཁ་ཅིག་རང་སངས་རྒྱས་དང༌། སེམས་ཙམ་པ་ལྟ་བ་མི་མཚུངས་ཏེ། སྔ་མས་ནི། གཟུང་རྟོག་སྤངས་ཀྱང་འཛིན་པ་བདེན་པར་ཞེན་པ་ཡིན་ལ། ཕྱི་མས་ནི་གཟུང་འཛིན་བདེན་མེད་དུ་རྟོགས་པས་སོ། །ཞེས་ཟེར་བ་ནི། ཞིབ་ཏུ་ཡེ་མ་བརྟགས་པ་སྟེ། རང་སངས་རྒྱས་ཀྱིས་གཟུང་བ་བདེན་མེད་དུ་རྟོགས་པའི་དོན་དེ་ཅི། གཞི་ཆོས་ཅན་གཟུགས་ལ་སོགས་པ་ཚད་མས་གྲུབ་པའི་དོན་དེ་དག་བདེན་མེད་དུ་རྟོགས་པ་ཡིན་ལ། དེ་འཛིན་པའི་དབང་ཤེས་ལ་སོགས་པ་བདེན་མེད་དུ་མ་རྟོགས་པའོ་ཞེ་ན། ཆེས་མི་རིགས་ཏེ། གཞི་ཆོས་ཅན་གཅིག་བདེན་མེད་དུ་རྟོགས་ནས་གཞི་ཆོས་ཅན་གཞན་ལ་བདེན་པར་གྲུབ་མ་གྲུབ་དཔྱོད་པ་ཞུགས་པ་ན། སྔར་གྱི་ཕྱོགས་ཁྱབ་ཚད་མས་གྲུབ་པའི་ཚུལ་དྲན་པར་བྱས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་ངེས་པར་བདེན་མེད་དུ་རྟོགས་ཏེ། གཞན་དུ་ན། སློབ་ལམ་དུ་ཆོས་ཅན་མཐའ་དག་བདེན་མེད་དུ་རྟོགས་པ་མི་སྲིད་པར་ཐལ་བའི་ཕྱིར་རོ། །དེས་ན་སློབ་དཔོན་འཕགས་པ་ལྷས། གང་གིས་དངོས་གཅིག་དེ་བཞིན་ཉིད་མཐོང་བ། །དེ་ཡིས་དངོས་

1 བཀའ་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༢༧ ཤོག ༤༠ ཕྲེང་། ༡༣

236 སྐབས་གཉིས་པའི་བཤད་པ།

ཀུན་དེ་བཞིན་ཉིད་དུ་མཐོང༌།1

།ཞེས་གསུངས་པས་སོ།།
ཡང་གཟུགས་ལ་སོགས་པ་ཕྱི་རོལ་དོན་དུ་མ་གྲུབ་པར་རྟོགས་ཀྱང༌། དེ་ལས་རྫས་ཐ་
དད་པའི་འཛིན་པ་མེད་པར་རང་སངས་རྒྱས་ཀྱིས་མ་རྟོགས་པའོ་སྙམ་ན། སུ་དབང་པོ་རྟུལ་ཡང༌། གཟུགས་དབང་ཤེས་ལས་རྫས་ཐ་དད་ཡིན་པ་ཁེགས་ནས་དབང་ཤེས་གཟུགས་ལས་རྫས་ཐ་དད་མི་ཁེགས་པ་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཡང་གཟུགས་ཕྱི་རོལ་དོན་ཡིན་པ་ཁེགས་ཀྱང༌། ཤེས་པའི་རྫས་ཀྱིས་བསྡུས་པའི་གཟུང་བ་དོན་གཞན་ཡིན་པ་ཁེགས་པའི་ངེས་པ་མེད་དེ། རྣམ་འགྲེལ་ལས། དེར་ཡང་བརྩོད་པ་མཚུངས་ཕྱིར་ཏེ།2

།ཞེས་དེ་འགོག་པའི་རིགས་པ་གཞན་བསྟན་པའི་ཕྱིར་རོ་
ཞེ་ན། སྐྱོན་མེད་དེ། ཤེས་པའི་རྫས་ལ་ལྟོས་པའི་གཟུང་བ་དོན་གཞན་ཁེགས་ན། འཛིན་པ་དོན་གཞན་མ་ཁེགས་པ་མི་སྲིད་ཅིང༌། ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་ཁེགས་ནས་གཟུང་བ་དོན་གཞན་ཙམ་མ་ཁེགས་པའི་གྲུབ་མཐའ་གོང་འོག་གི་ཁྱད་པར་མི་འཐད་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེས་ན་གཟུང་རྟོག་སྤོང་བའི་དོན་ནི། གཟུགས་ལ་སོགས་པ་དེར་འཛིན་དབང་ཤེས་ལ་རྫས་ཐ་དད་དུ་མེད་པར་རྟོགས་པ་ཡིན་ལ། འཛིན་པ་མི་སྤོང་བ་ནི་དབང་ཤེས་ལ་སོགས་པའི་ཤེས་པ་ཙམ་བདེན་སྟོང་དུ་མ་རྟོགས་པ་ཙམ་དུ་མ་ཟད། ཐེག་པ་འབྲིང་པོའ་དགྲ་བཅོམ་པ་ཐོབ་པར་བྱེད་པ་ལ། རྟོགས་པ་དེ་གོམས་པ་ངེས་པར་མི་ ིདགོས་པའི་དོན་ནོ།།
དེས་ན་འདིར་བསྟན་པའི་རང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ལྟ་བ་དང༌། སེམས་ཙམ་པའི་ལྟ་བ་ལ་
མཐོ་དམའི་ཁྱད་པར་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མེད་པས། དེ་གཉིས་གྲུབ་མཐའ་མཚུངས་པ་མཚར་ཞེས་པ་ནི་གསལ་བྱེད་པའི་བཞད་གད་དོ། །འགྲེལ་ཆེན་གྱི་དགོངས་པ་ཡང༌དེ་ཁོ་ན་བཞིན་དུ་ཤེས་པར་བྱ་ལ། སློབ་དཔོན་འདི་ནི་ཐ་སྙད་དུ་ཡང་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་མེད་པ་རྣམ་པར་རིག་པ་ཙམ་དང་མཐུན་པར་བཞེད་པ་ཡིན་ལ། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་ཀྱིས་ཀྱང་གཟུང་འཛིན་རྫས་ཐ་དད་ཀྱིས་སྟོང་པ་ལམ་དང་པོ་གསུམ་གྱི་སྐབས་སུ་སྒོམ་པར་བྱེད་ཅིང༌། མཐོང་ལམ་གྱི་སྐབས་སུ་ཤེས་མཐོང་གིས་བལྟས་ནས་འདའ་བར་བྱེད་པ་ཡིན་ཡང་སྒོམ་ལམ་གྱི་སྐབས་སུ་དེ་ལ་གཙོ་བོར་གོམས་པ་ལྷུར་

1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༥༧ ཤོག ༨༦༩ ཕྲེང་། ༡༦ ཀུན་བཏུས་བཤད་སྦྱར་དུ་དྲངས།
2 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༥༥༥ ཕྲེང་། ༨

ཐོབ་བྱེད་ལམ་ཤེས་བཤད་པ། 237

ལེན་མི་བྱེད་ཀྱི། ཞར་བྱུང་གི་ཚུལ་དུ་བསྒོམས་པས་རྒྱུན་གྱི་ཐ་མའི་ཚེ། གཉིས་སུ་མེད་པའི་སྐད་ཅིག་སྦྱོར་དུ་འགྱུར་བར་ཤེས་པར་བྱའོ། །རང་སངས་རྒྱས་ལ་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་དོན་ཕྲ་མོ་རྟོགས་པ་སྲིད་པར་བཞེད་པ་ཡང་སྔར་བཤད་ཟིན་ཏོ། །རྟོགས་པ་འདིས་བསྡུས་པའི་གཞི་ཤེས་ཀྱང་རྣམ་གཞག་གི་རྟེན་རང་སངས་རྒྱས་ལ་རྣམ་པར་བཞག་ཀྱང༌། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་ཐུགས་རྒྱུད་ལ་ཡང་སྐྱེ་བས། རང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ལམ་ཤེས་པའི་ཚུལ་མིག་གིས་གཟུགས་ལ་བལྟ་བ་ལྟར་དུ་གོ་བར་མི་བྱའོ། །རང་སངས་རྒྱས་ཉན་ཐོས་ཀྱི་སྡེ་སྣོད་ལ་དམིགས་པ་ཡིན་ཡང༌། དབང་པོའ་ཁྱད་ ིཔར་གྱི་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་རྟོགས་པའོ།།
གསུམ་པ་ནི། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔས་རང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ལམ་མངོན་སུམ་དུ་ཤེས་པར་
བྱ་ཡི། མངོན་དུ་བྱ་བའི་ཚུལ་གྱིས་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་ཤེས་པར་བྱ་བ་ནི་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི། ཤེས་བྱ་རང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ལམ་མོ། །གང་གིས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་ནས་ཤེས་པར་བྱ་ཞེ་ན། རང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ལམ་ལ་ཇི་སྐད་བཤད་པ་བདེན་པའི་རྣམ་པ་བཅུ་དྲུག་བསྒོམ་པ་ཁོ་ན་དང༌། ངེས་གཟུང་ནི་མི་ལྡན་རྣམ་གཅོད་དོ། །འབྱུང་ཚུལ་དང་ལྡོག་ཚུལ་གྱི་དངོས་པོ་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྱུང་བའི་ཡན་ལག་བཅུ་གཉིས་ཀྱི་འཇུག་ལྡོག་བསྒོམས་པས་གཟུང་བ་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་དུ་ཞེན་པའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་གོ་རིམས་བཞིན་དུ་སྤངས་པ་དང༌། ཤེས་པ་བདེན་པར་འཛིན་པའི་དོན་གྱི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་དག་མ་སྤངས་པ་དང༌། རང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཐེག་པས་བསྡུས་པའི་བརྟེན་པའི་ཆོས་ཀྱི་ཆོས་ཉིད་རིགས་ལ་བརྟེན་པའི་རྟེན་གཞིའི་ཁྱད་པར་གྱིས་ཁྱད་པར་དུ་འཕགས་པ་དང་ལྡན་པའི་ཆོས་རྟོགས་པར་ཤེས་པར་བྱའོ། །གཟུང་བ་བདེན་མེད་དུ་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་དེ་ཉིད་ལ་རང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ལམ་ཞེས་བྱ་ལ། དེ་རང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་རྒྱུད་ལ་ཡོད་པ་ནི་དེའི་སྐྱེ་མཆེད་དྲུག་གི་ཆོས་ཉིད་ལ་བརྟེན་ལ། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་རྒྱུད་ལ་ཡོད་པ་ནི་དེའི་རང་བཞིན་གནས་རིགས་ལ་བརྟེན་པའོ། །བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་རྒྱུད་ཀྱི་རིགས་1

དེ་ཉིད་རང་
སངས་རྒྱས་ཀྱི་རིགས་སུ་ཐལ་བར་ནི་མི་བསམ་མོ། །ཉན་ཐོས་རྣམས་ཀྱིས་ཀྱང་འཁོར་བ་འཇུག་ལྡོག་གི་ཚུལ་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་ནས་གོམས་པར་བྱེད་ཀྱང་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་དུ་ཞེན་པ་མི་སྤོང་
1 ཞོལ། ཤོག ༡༦༣ བ ༡ རིགས་སུ་ཐལ་བ་ནི་མི་བསམ་མོ།།

238 སྐབས་གཉིས་པའི་བཤད་པ།

ཞིང༌། ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་དུ་ཞེན་པའི་ཕྱིན་ཅི་ལོག་གི་འཁྲུལ་སྣང་ཙམ་དུ་མངོན་སུམ་དུ་མི་རྟོགས་པ་ནི། སྔ་མ་ལས་དབང་པོ་དམན་པས་ཡིན་ནོ།།
གསུམ་པ་ལ། མཚམས་སྦྱར་བ་དང༌། རྩ་བ་དང༌། འགྲེལ་པའོ། །དང་པོ་ནི། རང་རྒྱལ་གྱི་
ལམ་མངོན་སུམ་དུ་ཤེས་པའི་ཚུལ་བཤད་པའི་འོག་ཏུ། ངེས་འབྱེད་ཆ་མཐུན་འཆད་པའི་རྒྱུ་མཚན་ནི། ངེས་པར་འབྱེད་པའི། ཞེས་སོ། །གཉིས་པ་ནི། ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་མེད་པར་རྟོགས་ཀྱང་བརྡར་བཏགས་པའི་ཆོས་ཉིད་དང་མི་འགལ་བར་གཟུགས་སོགས་སྟོན་པའི་རྣམ་པ་དྲོ་གྱུར་པ་དང༌། རྩེ་མོར་གྱུར་པ་གཟུགས་ལ་སོགས་པ་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་འགྲིབ་པ་མེད་པ་ལ་སོགས་པས་ཕྱེ་བ་དང༌། ནང་སྟོང་པ་ཉིད་ལ་སོགས་པ་རྟོགས་པ་ཡིས། གཟུགས་སོགས་ཕྱི་རོལ་དོན་དུ་མི་འཛིན་པའི་ཕྱིར་བཟོད་པ་དང༌། གཟུགས་སོགས་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་དུ་སྐྱེ་བ་མེད་པ་སོགས་ཀྱི་རྣམ་པ་ཅན་ནི་ཆོས་ཀྱི་མཆོག་གོ །མདོ་ནི་རིམ་པ་བཞིན་དུ། ཀྱེ་མ་གནས་བརྟན་རབ་འབྱོར་འདི་བཏགས་པ་དང་མི་འགལ་ལ་ཆོས་ཉིད་ཀྱང་སྟོན་པ་ནི་ཤེས་རབ་ཟབ་མོ་དང་ལྡན་ནོ། །ཞེས་དང༌། དེ་ཡང་གཟུགས་འཕེལ་བར་བྱ་བའི་ཕྱིར་མི་སློབ།1

ཅེས་དང༌། དེ་ཡང་རབ་འབྱོར་གྱིས་སྨྲས་པ། ཚེ་དང་ལྡན་པ་ཤཱ་བུ་འདི་ལྟར་གཟུགས་ཡོངས་སུ་གཟུང་བ་མེད།2

ཅེས་དང༌། རབ་འབྱོར་གྱིས་སྨྲས་པ། ཤཱ་བུ་འདི་
ལྟར་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཆེན་པོས་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་ལ་སྤྱོད་པའི་ཚེ་གཟུགས་ཀྱི་སྐྱེ་བ་མ་མཐོང་།3

ཞེས་སོ། །རྩ་བའི་དངོས་བསྟན་ལ། གཟུང་འཛིན་རྫས་ཐ་དད་ཀྱིས་སྟོང་པར་
རྟོགས་པའི་སྦྱོར་ལམ་བཞི་དངོས་སུ་བསྟན་པ་ལ་བཤད་པ་རུང་བ་ཙམ་དུ་སྣང་བས་དེ་ལྟར་བཤད་པ་ཡིན་ལ། འགྲེལ་པས་སྦྱོར་ལམ་སྔ་མའི་སྟོན་ཚུལ་དང་འདྲ་བར་མཛད་དོ།།
གསུམ་པ་ནི། གཟུགས་ལ་སོགས་པ་དོན་དམ་པར་མེད་ཀྱང་ཐ་སྙད་ཙམ་དུ་ཡོད་པའི་
ཆོས་ཀྱི་བརྡ་ལས་བྱུང་བའི་བཏགས་པའི་ཆོས་ཉིད་དང་མི་འགལ་བར་གཟུགས་སོགས་རབ་ཏུ་སྟོན་པ་ལྟར་རྟོགས་པའི་དྲོད་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་དངོས་སུ་བསྟན་ནས། གཟུང་འཛིན་རྫས་ཐ་དད་ཀྱིས་

1 བཀའ་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༢༧ ཤོག ༡༨༦ ཕྲེང་། ༡༨
2 བཀའ་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༢༧ ཤོག ༡༠༠ ཕྲེང་། ༧
3 བཀའ་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༢༧ ཤོག ༡༠༢ ཕྲེང་། ༡༦

ཐོབ་བྱེད་ལམ་ཤེས་བཤད་པ། 239

སྟོང་པ་དོན་སྤྱིའི་ཚུལ་གྱིས་རྟོགས་པའི་དྲོད་ཤགས་ལ་སྟོན་ཏོ། །གཟུགས་ལ་སོགས་པ་ལ་དོན་དམ་པར་འགྲིབ་པ་དང་འཕེལ་བ་མེད་པ་ལ་སོགས་པའི་དོན་དུ་སློབ་པ་ལྟར་རྟོགས་པའི་རྩེ་མོ་བསྟན་པས། རྩེ་མོ་ཅིག་ཤོས་ཤགས་ལ་སྟོན་པ་དང༌། དོན་དམ་པར་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་གཟུགས་ལ་སོགས་པ་ལ་ནང་དང་ཕྱི་ལ་སོགས་པ་སྟོང་པ་ཉིད་དུ་རྟོགས་པ་ཉིད་ཀྱིས་གཟུང་བྱ་བདེན་པར་གྲུབ་པ་ཡོངས་སུ་མི་འཛིན་པའི་བཟོད་པས་བཟོད་པ་ཅིག་ཤོས་དང༌། གཟུགས་ལ་སོགས་པ་ལ་དོན་དམ་པར་སྐྱེ་བ་དང་འགག་པ་ལ་སོགས་པ་མེད་པར་རྟོགས་པའི་ཆོས་མཆོག་དངོས་སུ་བསྟན་པས་ཅིག་ཤོས་ཤགས་ལ་སྟོན་པ་ཡིན་ནོ། །བཤད་པའི་རྣམ་པ་རྣམས་ཀྱིས་གོ་རིམས་བཞིན་དུ་བདེན་པ་བཞིའི་དམིགས་པ་ལ་དམིགས་ནས་བསྒོམས་པས་ངེས་པར་འབྱེད་པའི་ཆ་དང་མཐུན་པ་སྐྱེ་བ་ཡིན་ནོ། །སྐབས་འདིར་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་རྣམ་པ་ཅན་གྱི་སྦྱོར་ལམ་བཞི་དངོས་སུ་བསྟན་པ་ལ་དགོས་པ་ཡོད་དེ། ཤུགས་བསྟན་གྱི་སྦྱོར་ལམ་བཞི་སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་ཟིན་ནས་སྒོམ་པར་ཤེས་པའི་ཆེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
གསུམ་པ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་ལམ་ཤེས་པའི་རང་བཞིན་བཤད་པ་ལ་གཉིས། སྤྱིའི་
མཚམས་སྦྱར་བ་དང༌། སོ་སོའ་ངོ་བོའོ། །དང་པོ་ནི། རང་སངས་རྒྱས་ཀྱི། ཞེས་སོ། །གཉིས་པ་ལ། ིམཐོང་ལམ་དང༌། སྒོམ་ལམ་མོ། །དང་པོ་ལ་སྤྱི་དང༌། ཡན་ལག་གི་དོན་ནོ། །དང་པོ་ལ་མཐོང་ལམ་གྱི་རྟེན་དང༌། བརྟེན་པ་མཐོང་ལམ་མོ། །དང་པོ་ལ་ལུས་ཀྱི་རྟེན་ནི། སྒྲ་མི་སྙན་པ་དང༌། ཟ་མ་དང་མ་ནིང་མ་གཏོགས་པའི་མི་དང༌། འདོད་ལྷའི་རྟེན་ལ་སྐྱེ་ཡི། གོང་མའི་རྟེན་ལ་མ་ཡིན་ཏེ། ཁམས་གསུམ་ལ་སྐྱོ་བ་ཤས་ཆུང་བའི་ཕྱིར་རོ། །སེམས་ཀྱི་རྟེན་ནི། བསམ་གཏན་གྱི་དངོས་གཞི་ལ་བརྟེན་ལ། འགྲེལ་ཆེན་དུ་སྒོམ་ལམ་འདོད་སེམས་དང༌། སྲིད་རྩེ་ལ་བརྟེན་པ་བཤད་ཀྱང༌། དེས་མཐོང་ལམ་མཚོན་མི་ནུས་སམ་སྙམ་མོ། །མདོ་སྡེ་ས་བཅུ་པར། ས་གསུམ་པའི་སྐབས་སུ་བསམ་གཏན་དང་མངོན་ཤེས་ཐོབ་པར་བཤད་པ་ནི། ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་ཁྱད་པར་མཉམ་གཞག་གི་སྟོབས་ཀྱིས་ཐོབ་པར་བསྟན་པ་ཡིན་གྱི། ཞི་རགས་ཀྱི་རྣམ་པ་ཅན་གྱི་བསམ་གཏན་བཞི་པའི་དངོས་གཞི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་ཀྱིས་སྦྱོར་ལམ་གྱི་སྐབས་སུ་ངེས་པར་ཐོབ་ལ། དེ་ཐོབ་ན་ལམ་གང་དཀའ་བ་ལ་བརྟེན་ནས་འདས་ལམ་སྐྱེད་པ་དགོས་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ།།

240 སྐབས་གཉིས་པའི་བཤད་པ།

གཉིས་པ་ལ། མཐོང་ལམ་གྱི་ངོ་བོ་དང༌། དབྱེ་བ་དང༌། མཐའ་དཔྱད་པའོ། །དང་པོ་ནི།
སྦྱོར་ལམ་ཆོས་མཆོག་གི་མཇུག་ཐོགས་དེ་མ་ཐག་ཏུ་བདེན་བཞིའི་རྣམ་པ་བཅུ་དྲུག་ལ་དམིགས་ནས་སྟོང་ཉིད་སྤྲོས་བྲལ་དུ་མངོན་སུམ་གྱིས་གསར་དུ་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་ཏིང་ངེ་འཛིན་མཚུངས་ལྡན་དང་བཅས་པ་སྦྱིན་སོགས་སྤྱོད་པའི་རིགས་མཐའ་དག་གིས་ཟིན་པའོ། །དེ་ནི་ཐེག་པ་ཆེན་པོའ་ིཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་མཐོང་ལམ་གྱི་དབང་དུ་བྱས་པ་ཡིན་གྱི་ཐེག་ཆེན་མཐོང་ལམ་ཙམ་གྱི་མཚན་ཉིད་ནི་རང་རྒྱུད་ཀྱི་སྟོང་ཉིད་མངོན་སུམ་གྱིས་གསར་དུ་རྟོགས་པའི་ཐེག་ཆེན་ཡེ་ཤེས་ཀྱིས་ཟིན་པའི་ཐེག་ཆེན་གྱི་བདེན་པ་མངོན་རྟོགས་ཏེ། སྐབས་དེར་མི་རྟག་སོགས་བཅུ་དྲུག་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་མཐོང་ལམ་ཡང་ཡོད་པས་སོ།།
གཉིས་པ་ནི། བདེན་པ་བཞིའི་ཆོས་ཉིད་ལ་དམིགས་པའི་བཟོད་པ་བརྒྱད་བར་ཆད་མེད་
ལམ་གྱིས་བསྡུས་པ་དང༌། རྣམ་གྲོལ་ལམ་གྱིས་བསྡུས་པའི་ཤེས་པ་བརྒྱད་དེ། ལྡོག་པས་ཕྱེ་བ་བཅུ་དྲུག་གོ །གསུམ་པ་ལ། སློབ་དཔོན་གྱིས་འགྲེལ་ཆེན་དུ་དགག་བཞག་ཇི་ལྟར་མཛད་པའི་ཚུལ་དང༌། སློབ་དཔོན་གྱི་བཞེད་པ་བསྡུས་ཏེ་བསྟན་པ་དང༌། འདའ་བྱེད་ཀྱི་མཐོང་ལམ་དང༌། འདའ་བྱའི་མཐོང་ལམ་སྐྱེ་ཚུལ་གྱི་རིམ་པ་དཔྱད་པའོ། །དང་པོ་ནི། ཁ་ཅིག་ན་རེ། བདེན་བཞིའི་ཆོས་ཉིད་བློ་གཅིག་གིས་དུས་སྐད་ཅིག་མ་གཅིག་ལ་མངོན་སུམ་གྱིས་རྟོགས་པས་དེའི་དུས་སུ་སྡུག་བསྔལ་ཤེས། ཀུན་འབྱུང་སྤོང༌། འགོག་པ་མངོན་དུ་བྱེད། ལམ་བསྒོམས་པས་བདེན་པ་བཞི་ལ་བྱ་བ་བྱེད་པའི་བྱ་བའི་མངོན་རྟོགས་སམ་འབྲས་བུའི་མངོན་རྟོགས་སྐད་ཅིག་མ་གཅིག་ཡིན་ལ། བདེན་པ་རེ་རེ་ལ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་རིམ་ཅན་དུ་སེལ་བ་ལ་ལྟོས་ནས་སོ་སོར་རྟོགས་པའི་མངོན་པར་རྟོགས་པ་སྐད་ཅིག་མ་བཅུ་དྲུག་ཡིན་ལ། དེས་ན་ཞུགས་གནས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་ཀྱང་འཐད་དོ་ཞེས་ཟེར་ཏོ། །འདི་སློབ་དཔོན་གྱི་བཞེད་པ་མ་ཡིན་ཞིང༌། རིགས་པས་ཀྱང་མི་འཐད་དེ། སྡུག་བསྔལ་གྱི་ཆོས་ཉིད་གསར་དུ་རྟོགས་པའི་དུས་སུ་འགོག་པ་མངོན་དུ་བྱས་ན། འགོག་བདེན་ལ་ལམ་བདེན་སྔོན་དུ་འགྲོ་མི་དགོས་པར་ཐལ་བ་དང༌། གཞི་གཅིག་གི་བར་ཆད་མེད་ལམ་དང་རྣམ་གྲོལ་ལམ་ཅིག་ཅར་སྐྱེ་བར་ཐལ་བའི་ཕྱིར་རོ།།
འོན་ཏེ། འགོག་པ་མངོན་དུ་བྱེད་པར་འགྱུར་བ་ལ་ཟེར་ན། སྔ་ཕྱི་གཉིས་ལ་སྐད་ཅིག་

ཐོབ་བྱེད་ལམ་ཤེས་བཤད་པ། 241

གཅིག་དང་བཅུ་དྲུག་གི་རྣམ་དབྱེ་དོན་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །གཞན་དག་ནི། རྣམ་འགྲེལ་ལས། དོན་གྱི་རང་གི་ངོ་བོ་གཅིག །བདག་ཉིད་མངོན་སུམ་ཡིན་པ་ལ། །ཚད་མ་རྣམས་ཀྱིས་བརྟག་བྱ་གང༌། །མ་མཐོང་ཆ་གཞན་ཅི་ཞིག་ཡོད།1

།ཅེས་པའི་ཚུལ་གྱིས་སོ་སོར་རྟོགས་པའི་མངོན་པར་རྟོགས་པ་ལས་
ཀྱང༌། སྐད་ཅིག་མ་གཅིག་ཡིན་ནོ་ཞེས་ཟེར་ཏོ། །འདི་བར་ཆད་མེད་ལམ་དང༌། རྣམ་གྲོལ་ལམ་སྔ་ཕྱི་རིམ་ཅན་དུ་མི་སྐྱེ་བར་སྐད་ཅིག་མ་གཅིག་ཏུ་འདོད་པ་ཡིན་ཏེ། གཞན་དུ་ན་ཞུགས་གནས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་མི་འཐད་པའི་ཐལ་བ་འདི་ལ་འཕེན་པ་མི་རིགས་པའི་ཕྱིར་རོ། །འདི་ཡང་སློབ་དཔོན་གྱི་བཞེད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། བཟོད་པ་དང་ཤེས་པ་སྔ་ཕྱི་རིམ་ཅན་དུ་སྐྱེ་བར་བཞེད་པའི་ཕྱིར་རོ།།དེས་ན་རྣམ་འགྲེལ་ལས། གཟུགས་ཆོས་མཐུན་པ་མཐོང་བ་ལས། །ཉ་ཕྱིས་ལ་དངུལ་རྣམ་
པ་ལྟར། །གལ་ཏེ་འཁྲུལ་པའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས། །ཡོན་ཏན་གཞན་སྦྱོར་མི་བྱེད་ན།2

།དེ་ལྟར་འགྱུར་
བ་ཞིག་ན། ཕྱིན་ཅི་ལོག་གི་སྒྲོ་འདོགས་དུ་མ་ཡོད་པས། རིགས་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་སྐད་ཅིག་མ་གཅིག་ཡིན་ཡང། ལྡོག་པའི་སྒོ་ནས་སྐད་ཅིག་མ་བཅུ་དྲུག་ཏུ་བཤད་ལ། བཟོད་པ་དང་ཤེས་པ་སྔ་ཕྱི་རིམ་ཅན་དུ་སྐྱེ་བས་ཞུགས་གནས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་ཀྱང་འཐད་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུང་ངོ༌། །འདི་ཉིད་སློབ་དཔོན་གྱི་བཞེད་པ་ཡིན་ལ། འདི་ལ་ཁ་ཅིག་ན་རེ། ཆ་ཐམས་ཅད་གཟུང་བ་ཡིན་ཡང༌། སྒྲོ་འདོགས་སེལ་བའི་ནུས་པ་ལ་ལྟོས་ནས་སྐད་ཅིག་བཅུ་དྲུག་པོ་ཐམས་ཅད་སྔ་ཕྱི་རིམ་ཅན་ཁོ་ནར་སྐྱེ་ཞིང༌། དེ་ཡང་མཉམ་གཞག་ཐུན་གཅིག་གིས་ནུས་པ་རིམ་ཅན་དུ་ཐོབ་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་ཟེར་བ་ནི་རིགས་པས་མི་འཐད་དེ། དེ་ནི་རྗེས་ཐོབ་ཏུ་ངེས་ཤེས་མི་འདྲ་བ་བཅུ་དྲུག་རིམ་ཅན་དུ་སྐྱེ་བའི་དོན་ཡིན་གྱི། ངེས་ཤེས་འདྲེན་པའི་ཚད་མ་རིམ་ཅན་ཁོ་ན་འབྱུང་བའི་དོན་མ་ཡིན་ནོ། །སོ་སོ་སྐྱེ་བོ་ལ་ཡང་མངོན་སུམ་གཅིག་གིས་ས་ཕྱོགས་འདི་ནི་དམིགས་སོ་སྙམ་པའི་ངེས་པ་རིམ་ཅན་དུ་བསྐྱེད་པ་བཞིན་ནོ། །རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་གཟུང་བ་ཡིན་ན་ཡང༌། གང་ལ་སྒྲིབ་པ་སེལ་ནུས་པ་དེ་ཚད་མར་བཤད་པའི་དོན་ཡང་མཐོང་ལམ་མཉམ་གཞག་ཐུན་གཅིག་ལ་ཚད་མ་མི་འདྲ་བ་བཅུ་དྲུག་རིམ་ཅན་དུ་བསྐྱེད་པའི་དོན་མ་ཡིན་ཏེ། གཞན་དུ་ན་སོ་སྐྱེའི་ཚད་མ་དང་ཁྱད་པར་ཕྱེ་བ་དོན་མེད་

1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༤༧༣ ཕྲེང་། ༡༤
2 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༤༧༣ ཕྲེང་། ༡༦

242 སྐབས་གཉིས་པའི་བཤད་པ།

དུ་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་རོ།།
དེའི་དོན་ཡང༌། ས་བོན་སྤོང་ནུས་པ་དང་མི་ནུས་པའི་ཁྱད་པར་ཡང་ཡིན་མོད་ཀྱི། སོ་སོ་
སྐྱེ་བོ་ལ་མངོན་སུམ་གྱིས་བཟུང༌། ཡང་ངེས་པ་མི་སྐྱེད་པའི་སྣང་ལ་མ་ངེས་པ་ཡོད་ལ། འཕགས་པ་ལ། བློ་གྲོས་ཆེན་པོས་མཐོང་ཉིད་ལས། །རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་ངེས་པར་བྱེད།1

།ཅེས་གསུངས་
པ་ལྟར་འཕགས་པ་ལ་སྣང་ལ་མ་ངེས་པ་མི་སྲིད་པའི་ལན་འདེབས་པ་ཡིན་ནོ། །གཞན་དུ་ན་དེའི་མཇུག་ཏུ་རྣམ་པ་ཇི་ཙམ་ཞིག་གསལ་བས། དེ་དག་གི་ཤེས་པ་འཁྲུལ་བའི་རྒྱུ་མཚན་དང་བྲལ་བར་འགྱུར་བ་དེ་ཙམ་གྱིས་དེ་དག་ཁྱད་པར་དུ་འཕགས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཞེས་པའི་ལན་དོན་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེས་ན་སྡུག་བསྔལ་ཆོས་བཟོད་བར་ཆད་མེད་ལམ་དེ་ཉིད་བཟོད་པ་བརྒྱད་ཀྱི་ངོ་བོར་སྐྱེས་ཤིང༌། བདེན་བཞིའི་ཆོས་ཉིད་ལ་ཚད་མར་སོང་བའི་སྒོ་ནས་བདེན་པ་བཞི་གའི་མཐོང་སྤངས་ཀྱི་ས་བོན་སྤོང་བཞིན་པའི་བར་ཆད་མེད་ལམ་ཡིན་ནོ།།
གཉིས་པ་ནི། བདེན་བཞིའི་ཆོས་ཉིད་སྔར་མངོན་སུམ་དུ་མ་རྟོགས་པ་ཆུ་ལ་ཆུ་བཞག་
པའི་ཚུལ་གྱིས་གསར་དུ་རྟོགས་པ་ན། སྔར་འཁོར་བར་འདྲིས་མ་མྱོང་བའི་ཟབ་མོའ་ཆོས་དེ་ལ་ ིསྐྲག་རིགས་པ་ལ། མི་སྐྲག་པས་ན་ཆོས་ཀྱི་བཟོད་པ་ཞེས་བྱ་ལ། དེས་ན་བདེན་པ་བཞིའི་ཆོས་ཉིད་འཇལ་བའི་ལྡོག་པ་ནས་བཟོད་པ་བཞིའོ། །དེའི་རྗེས་ནས་ཆོས་ཉིད་ལ་ཆུ་ལ་ཆུ་བཞག་ཏུ་སོང་བའི་བློ་དེ་ལ་སྐྲག་རིགས་པ་ལས། མི་སྐྲག་པར་རྟོགས་པས་རྗེས་ཀྱི་བཟོད་པ་ཞེས་བྱ་ལ། དེ་ཡང་བདེན་བཞིའི་ཆོས་ཉིད་ཀྱི་ཡུལ་ཅན་ལྡོག་པས་ཕྱེ་བ་བཞི་རྟོགས་པའི་ཆ་ནས་རྗེས་བཟོད་བཞི་སྟེ། བཟོད་པ་བརྒྱད་ངོ་བོ་གཅིག་ལ་ལྡོག་པ་ཐ་དད་པའི་ཚུལ་དུ་ཡོད་ལ། དེའི་དུས་ན་གློ་བུར་དྲི་བྲལ་གྱི་འགོག་བདེན་མ་ཐོབ་པ་ཡིན་ནོ། །བདེན་བཞིའི་ཆོས་ཉིད་རྟོགས་པ་ལ་ལྟོས་ནས་དེའི་ཡུལ་ཅན་རྟོགས་པར་འཇོག་པ་ཡིན་ནོ། །མཉམ་གཞག་དེ་ཉིད་ལས་མ་ལངས་པར་གློ་བུར་དྲི་བྲལ་གྱི་འགོག་བདེན་ཐོབ་པ་རྣམ་གྲོལ་ལམ་སྐྱེས་པ་ན། བདེན་བཞིའི་ཆོས་ཉིད་རྟོགས་པའི་ཆོས་ཤེས་ལྡོག་པས་ཕྱེ་བ་བཞི་དང༌། ཡུལ་ཅན་དེ་ཉིད་རྟོགས་པའི་རྗེས་ཤེས་བཞི་དང༌། ཤེས་པ་བརྒྱད་ངོ་བོ་གཅིག་ལ་ལྡོག་པ་ཐ་དད་པའི་ཚུལ་དུ་ཡོད་པས་མཉམ་གཞག་ཐུན་གཅིག་གི་བདེན་པ་མངོན་པར་རྟོགས་པ་ 1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༥༣༥ ཕྲེང་། ༡༥

ཐོབ་བྱེད་ལམ་ཤེས་བཤད་པ། 243

སྐད་ཅིག་མ་གཅིག་ཤེས་བཟོད་སྐད་ཅིག་མ་བཅུ་དྲུག་གི་བདག་ཉིད་དུ་སྐྱེ་བ་ཡིན་ནོ། །ཆོས་བཟོད་སྐྱེས་པའི་རྗེས་སུ་རྗེས་བཟོད་སྐྱེ་བ་སོགས་ནི་སྐབས་འདིར་ཁས་མི་བླང་ངོ༌།།
དེས་ན་མཐོང་ལམ་སྐད་ཅིག་མ་གཅིག་གི་དོན་ཡང༌། སྟོང་པ་ཉིད་ལ་མཉམ་པར་བཞག་
པའི་མཉམ་གཞག་ཐུན་གཅིག་ཡིན་གྱི། དུས་ཀྱིས་ཐུང་བའི་མཐར་ཐུག་པ་ནི་མ་ཡིན་ནོ། །དེ་ཡང་བཟོད་པ་ལ་གནས་པའི་ཚེ་ཞུགས་པ་དང༌། ཤེས་པ་ལ་གནས་པའི་ཚེ་འབྲས་གནས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་ཀྱང་འཐད་ལ། མཉམ་གཞག་དེའི་ཚེ་སྦྱིན་སོགས་རེ་རེའི་ནང་དུ་དྲུག་དྲུག་ཚང་བར་བསྡུས་པའི་རྣལ་འབྱོར་ཉམས་སུ་ལེན་པའི་ནུས་པ་མཐུ་ཅན་གྱི་རང་བཞིན་དུ་གནས་པ་ཡིན་ཏེ། གཞན་དུ་ན་ཤེས་སྒྲིབ་ཀྱི་ས་བོན་འཇོམས་མི་ནུས་པས་སོ། །ཀུན་འབྱུང་རྗེས་ཤེས་ཀྱི་ཚེ་ཡང་བྱམས་སོགས་ཚད་མེད་བཞི་མངོན་གྱུར་དུ་སྒོམ་པ་མེད་ཀྱང༌། གང་ཟག་དེའི་རྒྱུད་ལ་སྔར་བསྒོམས་ཤིང༌། ཕྱིས་ཀྱང་སྒོམ་པར་འགྱུར་བའི་ཡོན་ཏན་མ་ཉམས་པར་ཡོད་པས་འགོག་པར་ལྟུང་བ་སོགས་ཀྱི་ཉེས་པ་ཡང་མེད་དོ།།
མཐོང་ལམ་སྐད་ཅིག་གི་གྲངས་འཇོག་ཚུལ་ལ་ནི། སློབ་དཔོན་འདི་དང་རིགས་པ་དྲུག་ཅུ་
པ་རྩ་འགྲེལ་ནས་འབྱུང་བ་རྣམས་ཁྱད་པར་ཡོད་པར་མ་མཐོང་ཞིང༌། རང་རིག་ཁས་ལེན་མི་ལེན་སོགས་ནི་ཁྱད་པར་ཆེའོ། །གཞན་དུ་སྡུག་བསྔལ་གྱི་ཆོས་ཉིད་རྟོགས་པའི་ཚེ། ཀུན་འབྱུང་གི་ཆོས་ཉིད་རྟོགས་པར་ཁས་མི་ལེན་པ་ལ་ནི། མཉན་བྱ་སྒྲ་མི་རྟག་སྒྲུབ་ཀྱི་རྟགས་ཡང་དག་ཏུ་ཁས་ལེན་དགོས་པ་སོགས་ཉེས་པ་དུ་མའི་འབྱུང་ཁུངས་སུ་མཐོང་ངོ༌། །སྟོང་ཉིད་ལ་མཉམ་པར་བཞག་བཞིན་པའི་དུས་ན། གང་ཟག་དེའི་རྒྱུད་ལ་ཐེག་ཆེན་སེམས་བསྐྱེད་ཀྱང་ཡོད་མོད་ཀྱི། སེམས་ཅན་གྱི་དོན་དུ་སངས་རྒྱས་ཐོབ་པར་བྱའོ་སྙམ་པའི་བློ་མངོན་གྱུར་དུ་ག་ལ་དགོས། དེ་བཞིན་དུ་ཡོན་ཏན་གཞན་རྣམས་ལ་ཡང་ཤེས་པར་བྱའོ།།
གསུམ་པ་ནི། མི་རྟག་སོགས་བཅུ་དྲུག་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་འདའ་བར་བྱ་བའི་
མངོན་རྟོགས་དང༌། ཆོས་ཉིད་ཀྱི་རྣམ་པ་ཅན་གྱི་མཐོང་ལམ་གཉིས་ཅིག་ཅར་དུའམ་རིམས་ཀྱིས་ཡིན། དང་པོ་ལྟར་ན། བློ་གཅིག་གིས་གཉིས་ཀ་མངོན་སུམ་གྱིས་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་ན་ཇི་ལྟ་བ་དང་ཇི་སྙེད་པ་མཁྱེན་པ་ངོ་བོ་གཅིག་ཏུ་ཡོད་པར་འགྱུར་ལ། དངོས་ཤགས་ལ་རྟོགས་པའི་ཁྱད་

244 སྐབས་གཉིས་པའི་བཤད་པ།

པར་ཡང་མི་འཐད་དེ། གཞན་དུ་ན་སྦྱོར་ལམ་གྱི་སྐབས་སུ་ཡང་དེ་ལྟར་ཐལ་བའི་ཕྱིར་རོ། །ཕྱི་མ་ལྟར་ན་འདའ་བྱའི་མཐོང་ལམ་སྔར་སྐྱེ་ན། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔས་སྒྲིབ་གཉིས་ཀུན་བཏགས་ཀྱི་ས་བོན་རིམ་གྱིས་སྤང་དགོས་པར་འགྱུར་ལ། དེ་ལས་ལྡོག་སྟེ་སྐྱེ་ན་ནི། འདའ་བྱེད་ཀྱི་མཐོང་ལམ་སྐྱེས་ཟིན་པའི་རྗེས་སུ་ཡང་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་གསར་རྟོགས་ཀྱི་མཐོང་ལམ་རྗེས་སུ་སྐྱེ་དགོས་པས་ཐུག་པ་མེད་པར་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། སྐྱོན་མེད་དེ། འདའ་བྱེད་ཀྱི་མཐོང་ལམ་དེ་ཉིད་ཀྱིས་རྣམ་པ་བཅུ་དྲུག་སྤྲོས་བྲལ་དུ་མངོན་སུམ་གྱིས་རྟོགས་ཀྱང༌། རྣམ་པ་བཅུ་དྲུག་རྟོགས་པ་ནི་མ་ཡིན་ནོ། །དེ་ཉིད་ཀྱིས་སྒྲིབ་པ་གཉིས་ཀུན་བཏགས་ཀྱི་ས་བོན་ཟད་པར་བཅོམ་ནས་དེའི་རྗེས་སུ་རྣམ་པ་བཅུ་དྲུག་མངོན་སུམ་གྱིས་རྟོགས་པའི་འདའ་བར་བྱ་བའི་མཐོང་ལམ་མངོན་གྱུར་དུ་སྐྱེ་བ་ཡིན་ནོ། །སྔར་བཤད་པའི་སྐད་ཅིག་མ་དེ་རྣམས་ནི་མཉམ་གཞག་གི་དབང་དུ་བྱས་པ་ཡིན་གྱི། ཤེས་སྒྲིབ་ལྷན་སྐྱེས་ཀྱི་ས་བོན་དངོས་སུ་གཞོམ་པའི་ཆེད་དུ། སྟོང་པ་ཉིད་ལ་མངོན་སུམ་དུ་མཉམ་པར་མི་འཇོག་པ་དེ་སྲིད་ཚུན་ཆད་མཐོང་ལམ་གྱིས་བསྡུས་པར་ཤེས་པར་བྱའོ།།
གཉིས་པ་ཡན་ལག་གི་དོན་ལ། སྐད་ཅིག་མ་མདོར་བསྟན། རྣམ་པ་སྒོམ་ཚུལ་རྒྱས་པར་
བཤད། རྣམ་པ་མ་བསྟན་པར་འདོད་པ་དགག་པའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས་ཀྱི་དང་པོ་རྩ་བ་ནི། ལམ་ཤེས་ཉིད་ཀྱི་སྐབས་ལ་མཐོང་བའི་ལམ་ཕན་ཡོན་དང་བཅས་པ་འདི་བཤད་དོ། །ཕན་ཡོན་དང་བཅས་པ་དེ་ཡང་སྡུག་ཀུན་གྱི་བདེན་པ་དང་འགོག་ལམ་གྱི་བདེན་པ་ལ་བཟོད་པ་དང་ཤེས་པའི་སྐ་ཅིག་རྣམ་པ་བཞི་ཡིས་བཤད་པའི་ཕྱིར། མདོ་ནི། བཙུན་པ་ཤཱ་བུ་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་གང་ནས་བཙལ་བར་བྱ། ཤཱ་བུས་སྨྲས་པ། ཀོའུ་ཤི་ཀ་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་ནི་རབ་འབྱོར་གྱིས་ལེའུ་ལས་བཙལ་བར་བྱའོ།1

།ཞེས་སོ། །གཉིས་པ་འགྲེལ་པ་ནི། ལམ་ཤེས་པ་ཉིད་ཀྱི་
སྐབས་སུ་སེམས་ཅན་སྨིན་པར་བྱེད་པ་སོགས་ཚེ་འདི་དང་ཚེ་རབས་གཞན་གྱི་ཡོན་ཏན་དག་དང་ལྡན་པ་སྟོང་ཉིད་མངོན་སུམ་གྱིས་གསར་དུ་བསྒོམ་པར་བྱ་བ་ནི་མཐོང་བའི་ལམ་ཕན་ཡོན་ཆེན་པོ་ཞེས་པར་བརྗོད་དོ། །སྐབས་འདིར་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔས་ཆོས་ཤེས་པའི་བཟོད་པ་སོགས་སྐད་ཅིག་མ་བཞི་པོ་སོ་སོར་རེ་རེ་ལ་སྡུག་བསྔལ་ལ་སོགས་པ་བདེན་པའི་ཆོས་ཉིད་དང་ཡུལ་ཡུལ་ 1 བཀའ་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༢༧ ཤོག ༡༠༤ ཕྲེང་། ༦

ཐོབ་བྱེད་ལམ་ཤེས་བཤད་པ། 245

ཅན་དུ་འབྲེལ་བ་དག་དང་ལྡན་པ་མཐོང་ལམ་ཕན་ཡོན་ཆེན་པོ་ཅན་དུ་བརྗོད་པའི་ཕྱིར།
གཉིས་པ་ལ་གསུམ་གྱི་དང་པོ་མཚམས་སྦྱར་བ་ནི། མཐོང་ལམ་གྱི་རྣམ་པ། ཞེས་
སོ། །གཉིས་པ་རྩ་བ་ནི། བླ་མ་ལོཙྪ་བ་ཆེན་པོས་འཕགས་པའི་བཞེད་པར་མཛད་ནས། སྐད་ཅིག་དང་པོ་བཞིས་ཤེས་བཟོད་སྐད་ཅིག་མ་བཅུ་དྲུག་གི་ངོ་བོ་བསྟན་ལ། ལྷག་མ་རྣམས་ཀྱིས་ཕན་ཡོན་བསྟན་པ་ལ་འཆད་དེ། མཐའ་མེད་དང་ཞེས་པས་སྐད་ཅིག་མ་དང་པོ་ལྔའི་ཕན་ཡོན་བསྟན་ལ། དེར་གནས་ཞེས་པས་ཀུན་འབྱུང་ཆོས་ཤེས་ཀྱི་ཕན་ཡོན་དང༌། བླང་མེད་ཅེས་པས་ཀུན་འབྱུང་རྗེས་བཟོད་ཀྱི་ཕན་ཡོན་དང༌། བྱམས་ལ་སོགས་དང་ཞེས་པས་རྗེས་ཤེས་ཀྱི་ཕན་ཡོན་ནོ། །སྟོང་ཉིད་དང་ཞེས་པ་ནས་ཉམ་ང་བ་དང་ནད་ཀུན་སེལ་ཞེས་པའི་བར་བཞིས་འགོག་པ་ཤེས་བཟོད་བཞིའི་ཕན་ཡོན་རིམ་པ་བཞིན་དུ་བསྟན་པ་དང༌། དེ་མན་ཆད་བཞིས་རིམ་པ་བཞིན་དུ་ལམ་ལ་ཤེས་བཟོད་བཞིའི་ཕན་ཡོན་སྟོན་པར་འཆད་དོ། །འདིར་བཤད་པའི་རྣམ་པ་མི་འདྲ་བ་འདི་དག་སྦྱོར་ལམ་གྱི་སྐབས་སུ་སྒོམ་པའི་རྣམ་པ་སྟོན་པ་ཡིན་ལ། དེ་ལྟ་བསྒོམས་པས་མཐོང་ལམ་སྐྱེ་བ་དང༌། ཡང་རྗེས་ཀྱི་གནས་སྐབས་སུ་ཕན་ཡོན་འདི་དག་ཐོབ་ལ། དེས་སྐད་ཅིག་བཅུ་དྲུག་མཚོན་ནས་བསྟན་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་འདོད་དོ། །སྦྱོར་ལམ་གྱི་སྐབས་སུ་ཡང་སྒོམ་པར་བྱ་བ་ཡིན་མོད་ཀྱི། མཐོང་ལམ་སྐད་ཅིག་བཅུ་དྲུག་གི་སྐབས་སུ་ཡང་ཡོན་ཏན་འདི་དག་ངེས་པར་ལྡན་དགོས་པའི་ཕྱིར་རོ།།གསུམ་པ་འགྲེལ་པ་ལ། རྒྱས་པར་བཤད་པ་དང༌། དོན་བསྡུ་བའོ། །དང་པོ་ལ་བཞིའི་
དང་པོ་སྡུག་བསྔལ་གྱི་རྣམ་པ་ནི། དོན་དམ་པའི་ཚུལ་ཉིད་ཀྱིས་སྡུག་བདེན་གྱི་དེ་བཞིན་ཉིད་དང༌། སངས་རྒྱས་ཏེ་དེ་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་དེ་1

དག་དོན་དམ་པར་དེ་དག་ཕན་ཚུན་རྟེན་
དང་བརྟེན་པའི་རྣམ་གྲངས་ཀྱིས་གནས་པར་ཁས་མི་ལེན་པ་ཡིན་ཏེ། དོན་དམ་པར་དེ་དག་ལ་རྟེན་དང་བརྟེན་པའི་དངོས་པོ་མེད་པ་དེའི་ཕྱིར། མཐོང་ལམ་སྡུག་བསྔལ་ཆོས་བཟོད་ཀྱི་སྐབས་སུ་དེ་ལྟར་བསྒོམས་པས། མ་འོངས་པ་ན་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་བརྟེན་པར་འགྱུར་བའི་ཕན་ཡོན་འཐོབ་པ་ཡིན་ནོ། །དོན་བསྡུས་ན་སྡུག་བདེན་གྱི་དེ་བཞིན་ཉིད་དང་དེའི་ཡུལ་ཅན་ཡེ་ཤེས་དོན་དམ་པར་རྟེན་དང་བརྟེན་པར་མ་གྲུབ་པར་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་སྡུག་བསྔལ་ཆོས་བཟོད་ཀྱི་
1 ཞོལ། ཤོག ༡༦༨ བ ༢ ཡེ་ཤེས་དེས། དོན་དམ་པར་

246 སྐབས་གཉིས་པའི་བཤད་པ།

ཡེ་ཤེས་ཆོས་ཅན། སྡུག་བསྔལ་ཆོས་བཟོད་ཀྱི་རྣམ་པ་ཡིན་ཏེ། ཆོས་བཟོད་ཀྱི་ངོ་སྐལ་གྱི་སྤང་བྱའི་ས་བོན་གྱི་དངོས་གཉེན་བྱེད་པའི་ཆོས་བཟོད་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་བཞིན་དུ་ལྷག་མ་རྣམས་ལ་ཡང་ཤེས་པར་བྱའོ། །མདོ་ནི། གཟུགས་ཀྱི་དེ་བཞིན་ཉིད་ལ་ཡང་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་མི་དམིགས། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ལ་ཡང་གཟུགས་ཀྱི་དེ་བཞིན་ཉིད་མི་དམིགས།1

ཞེས་
སོ། །གཟུགས་ལ་སོགས་པ་དོན་དམ་པར་བདེན་པས་སྟོང་པ་ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་ཀྱི་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་དེའི་ཡུལ་ཅན་ཤེར་ཕྱིན་ཡང་ཆེན་པོ་ཉིད་དང་ཞེས་པ་ལ་སྔ་མ་བཞིན་དུ་སྦྱར་རོ། །དེ་བཞིན་དུ་སྡུག་བསྔལ་དེ་དག་དོན་དམ་པར་འཇལ་བྱེད་ཀྱི་ཚད་མ་མེད་པ་ཉིད་དུ་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་སྡུག་བསྔལ་རྗེས་བཟོད་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་ཆོས་ཅན། སྔ་མ་བཞིན་དུ་ནམ་མཁའ་ཚད་མེད་པ་ཉིད་ཀྱིས་སྡུག་བསྔལ་དེ་དག་དོན་དམ་པར་ཚད་མེད་པ་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་སྡུག་བསྔལ་རྗེས་ཤེས་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་ནི་དེའི་རྣམ་པ་ཡིན་ཏེ། རྒྱུ་མཚན་ནི་སྔར་ལྟར་རོ། །དེ་ལྟ་བུ་བཞི་ནི། ཞེས་སོ། །མདོ་ནི་གཟུགས་ཆེན་པོ་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར་བྱང་ཆེན་རྣམས་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་འདི་ནི་ཆེན་པོ་ཉིད་དེ། ཞེས་དང༌། ཀོའུ་ཤི་ཀ་གཟུགས་ལ་ཚད་མ་མེད་པའི་ཕྱིར་བྱང་ཆེན་རྣམས་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་འདི་ནི་ཚད་མ་མེད་པའོ། །ཞེས་དང༌། ཀོའུ་ཤི་ཀ་གཟུགས་ཚད་མེད་པའི་ཕྱིར་བྱང་ཆེན་རྣམས་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་འདི་ནི་ཚད་མེད་པའོ།2

།ཞེས་སོ།།
གཉིས་པ་ཀུན་འབྱུང་གི་རྣམ་པ་ལ་ཟག་བཅས་རྒྱུས་བསྡུས་ཀྱི་གཟུགས་ལ་སོགས་པ་
ལ་དོན་དམ་པར་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་ཉིད་ཀྱིས་རྟག་པ་དང་ཆད་པའི་མཐའ་ཉིད་ལ་སོགས་པ་མེད་པ་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ཀུན་འབྱུང་ཆོས་བཟོད་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་དེའི་རྣམ་པ་དང༌། ཀུན་འབྱུང་ཆོས་ཤེས་ཀྱི་ཤེར་ཕྱིན་ལ་གནས་པའི་རྣལ་འབྱོར་པ་ནི། ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་ཀྱི་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་གཟུགས་ལ་སོགས་པ་ལ་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཉིད་ཀྱི་རང་བཞིན་བདེན་སྟོང་དུ་ངེས་པར་འཛིན་པ་ཆོས་ཤེས་དང༌། དེ་བཞིན་དུ་ཤེར་ཕྱིན་དེའི་རྒྱུན་དེ་ལ་གནས་པ་ནི་ཆོས་ཐམས་ཅད་ལ་དོན་དམ་པར་བླང་བ་དང་དོར་བ་མེད་པར་བསྒོམ་པ་ལ་སོགས་པ་ཀུན་འབྱུང་རྗེས་བཟོད་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་ནི་དེའི་རྣམ་

1 བཀའ་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༢༧ ཤོག ༡༠༥ ཕྲེང་། ༡༠
2 བཀའ་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༢༧ ཤོག ༡༡༣ ཕྲེང་། ༡༩

ཐོབ་བྱེད་ལམ་ཤེས་བཤད་པ། 247

པ་དང༌། དོན་དམ་པར་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པར་མོས་པ་སྔོན་དུ་འགྲོ་བའི་ཚད་མེད་པ་བཞི་བསྒོམ་པར་བྱ་བས་ཏེ་དེ་ལྟར་སྒོམ་པའི་ཡོན་ཏན་དང་ལྡན་པའི་ཀུན་འབྱུང་རྗེས་ཤེས་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་ནི་དེའི་རྣམ་པ་དང༌། ཞེས་བྱ་བ་དེ་ལྟ་བུ་བཞི་ནི། ཞེས་སོ། །རྗེས་ཤེས་ཀྱི་སྐབས་སུ་ཚད་མེད་བཞིའི་ཡོན་ཏན་དང་ལྡན་པས་དེ་མ་ཐག་འགོག་པར་ལྟུང་བའི་ཉེས་པ་ཁེགས་པ་ཡིན་གྱི་མཉམ་པར་བཞག་བཞིན་པའི་ཚེ་དེ་དག་མངོན་གྱུར་དུ་བསྒོམ་པའམ། མཉམ་གཞག་སྔ་ཕྱིའི་བར་བཅད་ནས་བསྒོམ་པ་ཡང་མ་ཡིན་ནོ། །མདོ་ནི་ཀོའུ་ཤི་ཀ་གཟུགས་མཐའ་ཡས་པའི་ཕྱིར་བྱང་ཆེན་རྣམས་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་འདི་མཐའ་ཡས་སོ།1

།ཞེས་དང༌། བཅོམ་ལྡན་འདས་བདག་ཅག་གི་བྱང་ཆེན་ཤེར་ཕྱིན་འདི་དང་མ་བྲལ་བར་གྱུར་པ་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཉིད་དུ་བཟུང་བར་བགྱིའོ།2

།ཞེས་དང༌། བཅོམ་
ལྡན་འདས་བྱང་ཆེན་རྣམས་ཤེར་ཕྱིན་འདི་རྣམ་མཁྱེན་གྱི་བར་དུ་ཁས་མི་ལེན་མི་འདོར་བའི་ཚུལ།3 ཞེས་དང༌། གཞན་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ལ་མི་དམིགས་པའི་ཚུལ་གྱིས་བྱམས་པ་དང་སྙིང་རྗེ་དང་དགའ་བ་དང་བཏང་སྙོམས་སྒོམ་པའི་ཕྱིར་དེ་རྣམས་ལ་མི་དང་མི་མ་ཡིན་པས་གླགས་རྙེད་པར་མི་འགྱུར་བ་དང་། ཞེས་སོ།།4
གསུམ་པ་འགོག་པའི་རྣམ་པ་ནི། གཟུགས་ལ་སོགས་པའི་ངོ་བོ་གཉུག་མ་དང་པོ་ནས་
བདེན་པར་གྲུབ་པའི་རང་བཞིན་ཁོ་ནས་སྟོང་པ་ཉིད་དུ་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་འགོག་པ་ཆོས་བཟོད་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་དེ་དེའི་རྣམ་པ་དང༌། ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་དང་མཉམ་པའི་དགེ་བའི་རྩ་བ་རྣམས་ཀྱི་འབྲས་བུ་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཉིད་འཐོབ་པའི་ཕན་ཡོན་ཅན་གྱི་འགོག་པ་ཆོས་ཤེས་དེའི་རྣམ་པ་དང༌། འགོག་པ་རྗེས་བཟོད་ཀྱི་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པར་གཉེན་པོ་རྣམ་བྱང་གི་རིགས་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་བསྡུས་པའི་ཡོན་ཏན་དང་ལྡན་པའི་འགོག་པ་རྗེས་བཟོད་དང༌། འགོག་པ་རྗེས་ཤེས་དེ་ཉིད་ཀྱིས་ཕྱི་དང་ནང་གི་འཚེ་བ་རབ་ཏུ་ཞི་བའི་ཡོན་ཏན་དང་ལྡན་པའི་འགོག་པ་རྗེས་ཤེས་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་ནི་དེའི་རྣམ་པ་དང་ཞེས་བྱ་བ་དེ་ལྟ་བུ་བཞི་ནི། ཞེས་སོ། །མདོ་ནི། དེ་ནི་འདི་ལྟར་ 1 བཀའ་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༢༧ ཤོག ༡༡༥ ཕྲེང་། ༡༠
2 བཀའ་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༢༧ ཤོག ༡༡༩ ཕྲེང་། ༨
3 བཀའ་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༢༧ ཤོག ༡༢༣ ཕྲེང་། ༡༤
4 ཞོལ། ཤོག ༡༦༩ བ ༤། གཙང་། ཤོག ༡༧༧ ན ༤ མི་འགྱུར་བ་དག་ཅེས་སོ།།

248 སྐབས་གཉིས་པའི་བཤད་པ།

རིགས་ཀྱི་བུ་འམ་རིགས་ཀྱི་བུ་མོ་དེ་དག་གིས་ནང་སྟོང་པ་ཉིད་མི་དམིགས་པའི་ཚུལ་གྱིས་ཤིན་ཏུ་སྒོམ་པའི་ཕྱིར་རོ།།ཞེས་དང༌། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཇི་ཙམ་དུ་བྱང་ཆེན་འཛིན་པ་དང་ཞེས་པ་ནས་ཐེག་པ་གསུམ་ལ་འདུལ་བ་ངོ་མཚར་ཆེའོ།1

།ཞེས་དང༌། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཇི་ཙམ་དུ་ཤེར་ཕྱིན་ནི་ཟབ་མོ་འདི་ཡོངས་སུ་བཟུང་ན་ཕར་ཕྱིན་ཡོངས་སུ་བཟུང་བར་འགྱུར།2

ཞེས་པ་དང༌། ཀོའུ་ཤི་ཀ་
དེ་བཞིན་དུ་རིགས་ཀྱི་བུའམ་རིགས་ཀྱི་བུ་མོ་གང་ལ་ལ་ཤེར་ཕྱིན་འདི་འཛིན་འཆང་སོགས་བྱེད་པ་དེ་ལ་རྒོལ་བ་དང་རྩོད་པ་འགལ་བར་བྱེད་པ་དེ་དག་ཤེར་ཕྱིན་གྱི་མཐུས་མྱུར་དུ་ཞི་བ་དང་མེད་པར་འགྱུར་ཏེ།3

ཞེས་སོ།།
བཞི་པ་ལམ་བདེན་གྱི་རྣམ་པ་ནི། དོན་དམ་པར་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་བསྒོམ་པ་ཁོ་ནས་
གཟུགས་ལ་སོགས་པ་དང༌། མྱ་ངན་ལས་འདས་པ་ལ་བདེན་པར་མངོན་པར་ཞེན་པ་ཞི་བའི་ལམ་ལ་ཆོས་བཟོད་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་དེའི་རྣམ་པ་དང༌། ཆོས་ཤེས་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་དེ་ཤེས་རབ་དང་ཐབས་ལ་མཁས་པ་ལ་ཞུགས་པ་ལ་ལྷས་བྱས་པ་དང༌། འབྱུང་བ་འགྱུར་བ་དང༌། ནང་གི་བདག་ཉིད་ཅན་གྱི་བར་ཆད་གསུམ་སངས་རྒྱས་ཀྱིས་བསྲུང་བ་དང༌། བསྐྱབ་པ་དང༌། སྦ་བ་དག་མཛད་པའི་ཕན་ཡོན་ཅན་གྱི་ལམ་ལ་ཆོས་ཤེས་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་དེ་ཉིད་དེའི་རྣམ་པ་དང༌། སངས་རྒྱས་ཉིད་མངོན་པར་འདོད་པས་བདག་ཉིད་སྲོག་གཅོད་པ་སྤོང་པ་ལ་སོགས་པ་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་ཀྱི་རྒྱུ་ཕར་ཕྱིན་ལ་རང་ཉིད་གནས་ནས་དེ་ཉིད་ལ་གཞན་དག་འགོད་པའི་ཡོན་ཏན་དང་ལྡན་པའི་རྗེས་བཟོད་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་དང༌། སྦྱིན་པ་ལ་སོགས་པའི་དགེ་བ་མི་ཟད་པར་བྱེད་འདོད་པས་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་ཏུ་བསྔོ་བར་བྱ་བ་སྟེ་བྱེད་པའི་ཡོན་ཏན་དང་ལྡན་པའི་ལམ་ལ་རྗེས་ཤེས་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་དེ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ལམ་ལ་རྗེས་ཤེས་ཀྱི་རྣམ་པ་ཡིན་ཏེ། ལམ་མཐོང་སྤང་4

གི་ས་བོན་ལས་དངོས་
སུ་གྲོལ་བའི་རྣམ་གྲོལ་ལམ་གྱི་ངོ་བོར་གྱུར་པའི་ལམ་ལ་རྗེས་ཤེས་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཡང་ན་སྔར་བཤད་པ་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་སྦྱར་རོ། །ཞེས་བྱ་བ་དེ་ལྟ་བུ་བཞི་ནི། ཞེས་སོ། །མདོ་ནི། ཀོའུ་ 1 བཀའ་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༢༧ ཤོག ༡༣༤ ཕྲེང་། ༡༡
2 བཀའ་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༢༧ ཤོག ༡༣༤ ཕྲེང་། ༡༣
3 བཀའ་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༢༧ ཤོག ༡༣༦ ཕྲེང་། ༣
4 ཞོལ། ཤོག ༡༧༠ བ ༡། གཙང་། ཤོག ༡༧༨ ན ༡ ལམ་མཐོང་སྤངས་ཀྱི་

ཐོབ་བྱེད་ལམ་ཤེས་བཤད་པ། 249

ཤི་ཀ་དེ་ནི་འདི་ལྟར་ཤེར་ཕྱིན་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཉེ་བར་ཞི་བར་བྱེད་པ་སྟེ་རྣམ་པར་འཕེལ་བར་བྱེད་པ་མ་ཡིན་ནོ།1

།ཞེས་དང༌། སྟོང་གསུམ་གྱི་ལྷའི་བུ་དག་བྱང་ཆེན་ཤེར་ཕྱིན་འདི་འཛིན་འཆང་
སོགས་བྱེད་པ་དེ་དག་ལ། རྟག་ཏུ་རྒྱུན་མི་ཆད་པར་བསྲུང་བ་དང༌། བསྐྱབ་པ་དང་སྦ་བར་བྱེད་དོ།2

།ཞེས་དང༌། བདག་ཀྱང་སྲོག་གཅོད་པ་སྤོང་བར་འགྱུར་རོ། །གཞན་ཡང་སྲོག་གཅོད་པ་སྤོང་བ་ལ་ཡང་དག་པར་བསྐུལ་བར་འགྱུར་རོ།3

།ཞེས་དང༌། ཀོའུ་ཤི་ཀ་གཞན་ཡང་བྱང་ཆེན་ཕར་ཕྱིན་
དྲུག་ལ་སྤྱོད་པའི་ཚེ་སྦྱིན་པ་ཡོངས་སུ་གཏོང་བ་གང་ཡིན་པ་དེ་ཡང་སེམས་ཅན་ཀུན་དང་ཐུན་མོང་དུ་བྱས་ཏེ་མི་དམིགས་པའི་ཚུལ་གྱིས་བླ་མེད་རྫོགས་བྱང་དུ་ཡོངས་སུ་བསྔོ་བར་འགྱུར་རོ།4

།ཞེས་
སོ། །གཉིས་པ་ནི། དེ་ལྟ་བུ་ནི། ཞེས་སོ། །རྣམ་པ་འདི་དག་དང་རིགས་མཚུངས་པ་སྦྱོར་བ་དང་རྗེས་ཀྱི་གནས་སྐབས་སུ་ཡང་སྒོམ་མོད་ཀྱི། དེ་འབའ་ཞིག་ལ་སྦྱར་བར་བྱ་བ་མ་ཡིན་ཏེ། རྩེ་སྦྱོར་གྱི་སྐབས་སུ། སྦྱིན་པ་ལ་སོགས་རེ་རེ་ནི། །དེ་དག་ཕན་ཚུན་བསྡུས་པ་གང༌།5

།ཞེས་བཤད་པ་དང་
འགལ་བར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་རོ།།
གསུམ་པ་ལ། ཁས་བླངས་བརྗོད་པ་དང༌། དེ་དགག་པའོ། །དང་པོ་ནི། ཁ་ཅིག་ནི་འདིར་
སྐད་ཅིག་མ་མདོར་བསྟན་གྱི་ཚིག་ལེའུར་བྱས་པའི་བརྗོད་བྱའི་དོན་ཉེ་བར་མཚོན་པ་སྟོན་པ་ལྷུར་ལེན་པའི་གཞུང་རྒྱས་བཤད་ཀྱི་ཚིག་དང༌། དོན་དེ་དག་སྟོན་པའི་མདོའ་ཚིག་གིས་མཐོང་ལམ་ ིཤེས་བཟོད་ཀྱི་རྣམ་པའི་དོན་དངོས་སུ་མ་བཤད་པར་མཐོང་བའི་ལམ་གྱི་སྐད་ཅིག་མ་བཅུ་དྲུག་རྗེས་ཀྱི་གནས་སྐབས་སུ་འབྱུང་བའི་ཕན་ཡོན་དངོས་སུ་བསྟན་པས་ཉེ་བར་མཚོན་པ་ཉི་ཚེ་མཛད་པར་ཟད་དེ། དེར་མ་ཟད་སྔར་བཤད་པ་དང་། ཞེས་སོ། །དེ་དག་ཏུ་ཡང་བསྒོམ་བྱའི་རྣམ་པ་དངོས་སུ་མ་བཤད་པར་རྗེས་ཀྱི་སྤྱོད་པ་ལ་སོགས་པས་མཚོན་ཏེ་བསྟན་པ་ཡིན་ནོ། །རྣམ་པ་རྣམས་ནི། རྣམ་པ་བརྒྱ་དང་བདུན་ཅུ་རྩ་གསུམ་གྱི་སྐབས་ནས་སྟོན་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་ཟེར་ཏོ། །གཉིས་པ་ 1 བཀའ་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༢༧ ཤོག ༡༤༠ ཕྲེང་། ༣
2 བཀའ་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༢༧ ཤོག ༡༤༢ ཕྲེང་། ༢
3 བཀའ་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༢༧ ཤོག ༡༤༣ ཕྲེང་། ༢༡
4 བཀའ་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༢༧ ཤོག ༡༤༩ ཕྲེང་། ༥
5 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༤༩ ཤོག ༢༣ ཕྲེང་། ༡

250 སྐབས་གཉིས་པའི་བཤད་པ།

ནི། སློབ་དཔོན་དང་དེ་དང་མཐུན་པ་གཞན་དག་ན་རེ། དེ་བཞིན་ཉིད་དང་ཞེས་སོགས་ཀྱི་གཞུང་དེ་དག་གིས་ནི་ཆོས་ཅན། མངོན་པར་རྟོགས་པའི་རིམ་པ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་དངོས་སུ་མ་བསྟན་པར་ཐལ། མངོན་རྟོགས་ཀྱི་འཛིན་སྟངས་ཀྱི་རྣམ་པ་ཇི་ལྟར་སྒོམ་པའི་རིམ་པ་ལ་སོགས་པ་དངོས་སུ་མ་བསྟན་པའི་ཕྱིར། ཉེས་པ་གཞན་ཡང་གཞུང་གི་ཚིག་དོན་ལ་མ་ཞུགས་པ་ནི། དམིགས་པ་དང་ནི་རྣམ་པ་དང༌། །ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པའི་ཚིགས་སུ་བཅད་པའི་དོན་ཀྱང་ཇི་ལྟར་དྲང་སྟེ། དྲང་བ་མི་འཐད་རིགས་པར་ཐལ། སྐབས་དང་པོའ་ངེས་འབྱེད་ཆ་མཐུན་གྱི་གཞུང་གིས་རྣམ་པ་མ་བསྟན་ ིཔའི་ཕྱིར་ཅེས་ཟེར་ཏོ། །སྔ་མ་ནི། བསྟན་བཅོས་ཀྱི་མིང་དོན་མི་མཐུན་པར་ཐལ་བ་འཕེན་པའོ།།གཉིས་པ་སྒོམ་ལམ་ལ། སྤྱིའི་མཚམས་སྦྱར་བ་དང༌། སོ་སོའ་དོན་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ ིནི། མཐོང་བའི་ལམ་གྱི་མཇུག་ཐོགས་སུ་སྒོམ་པའི་ལམ་དེ་མ་ཐག་བརྗོད་པར་བྱ་བ་རིགས་པ་ཡིན་པ་ལས་ཞེས་པའོ། །གཉིས་པ་ལ། སྒོམ་ལམ་གྱི་བྱེད་པ་དང༌། བྱེད་པ་ཅན་གྱི་སྒོམ་ལམ་མོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ་གྱི་དང་པོ་མཚམས་སྦྱར་བ་ནི། རེ་ཤིག་སྒོམ་ལམ་དེའི་བྱེད་པ་འཆད་དོ། །རྒྱུ་མཚན་ནི། བརྗོད་པར་བྱ་བ་ཉུང་བ་ཉིད་དང༌། གདུལ་བྱ་འབྲས་བུ་ལ་གཞོལ་བ་ཉིད་དུ་རྒྱུ་ལ་ཞུགས་ཤིང་གཞུག་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་རྩ་བ་ནི། སྒོམ་ལམ་གྱི་བྱེད་པ་དྲུག་ཡོད་དེ། སྐྱེས་བུ་བྱེད་འབྲས་དང་པོ་བཞི་དང༌། རྒྱུ་མཐུན་གྱི་འབྲས་བུ་ལྔ་པ་དང༌། བདག་པོའ་འབྲས་བུ་དྲུག་པ་རྣམས་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ིམདོ་ནི། རིམ་པ་བཞིན་དུ་ཤེར་ཕྱིན་ནི་འདི་ལྟར་བྱང་ཆེན་རྣམས་ཡོངས་སུ་དུལ་བ་དང༌། ང་རྒྱལ་མ་མཆིས་པའི་དོན་དུ་ཉེ་བར་གནས་པ་ངོ་མཚར་ཆེ།1

ཞེས་དང༌། བཅོམ་ལྡན་འདས་དེ་ལྟར་ན་ཤེར་ཕྱིན་ནི་བྱང་ཆེན་ཡོངས་སུ་འདུད་པ་དང་ང་རྒྱལ་མ་མཆིས་པའི་སླད་དུ་ཉེ་བར་གནས་སོ།2

།ཞེས་
དང༌། དེ་ནི་འདི་ལྟར་རིགས་ཀྱི་བུ་མོ་ཤེར་ཕྱིན་ལ་ཡུན་རིང་དུ་སྤྱད་པ་དེ་དག་གི་འདོད་ཆགས་ཀྱི་མཚོན་དང་བདག་གི་འདོད་ཆགས་ཀྱི་མདའ་ཡང་བཅོམ།3

ཞེས་དང༌། དེ་ལ་ལ་ལ་ཞིག་གིས་དུག་
གིས་གཏོར་རམ། བྱད་བྱས་སམ། མེ་འོབས་སུ་གཏོར་རམ། མཚོན་གྱིས་བཏབ་བམ། དུག་བླུད་

1 བཀའ་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༢༧ ཤོག ༡༥༡ ཕྲེང་། ༡༤
2 བཀའ་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༢༧ ཤོག ༡༥༡ ཕྲེང་། ༡༡
3 བཀའ་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༢༧ ཤོག ༡༥༥ ཕྲེང་། ༡༦

ཐོབ་བྱེད་ལམ་ཤེས་བཤད་པ། 251

དམ། ཆུར་བོར་ཡང་རུང་སྟེ། དེ་དག་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་དེ་ལ་གནོད་པར་མི་འགྱུར་རོ།1

།ཞེས་དང༌།
ཆོས་ཐམས་ཅད་མི་དམིགས་པ་དང་བླ་ན་མེད་པ་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་ཐོབ་ཅིང་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ལ་རྣམ་པར་བལྟ་བར་འགྱུར་རོ།2

།ཞེས་དང༌། ཤེར་ཕྱིན་འདི་ཉིད་ཀྱིས་ས་ཕྱོགས་དེ་སེམས་ཅན་གྱི་མཆོད་རྟེན་དུ་གྱུར་པར་བྱས་ནས།3

ཞེས་སོ། །གསུམ་པ་འགྲེལ་པ་ནི།
རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་སེམས་ལ་ལམ་གོང་མ་བསྐྱེད་པ་ལ་རང་དབང་ཉིད་དུ་བྱེད་པ་དང༌། ང་རྒྱལ་དང་རྒྱགས་པ་ཐམས་ཅད་བཅོམ་པས་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན། ཞེས་དང༌། ཉོན་མོངས་པའི་དབང་དུ་མི་འགྱུར་བར་འདོད་ཆགས་ལ་སོགས་པ་ཕར་ཟིལ་གྱིས་གནོན་པ་དང༌། ཕ་རོལ་གྱིས་བྱས་པའི་དུག་དང་མཚོན་དང་བྱེད་ལ་སོགས་པའི་གནོད་པ། ཞེས་སོ། །རང་སྟོབས་ཀྱིས་ཡང་དག་པར། ཞེས་སོ། །སྒོམ་ལམ་སྒོམ་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་གང་ན་བཞུགས་པའི་རྟེན་གྱི་ཡུལ་དེ་ཡང་མཆོད་པར་བྱ་བ་ཉིད་དུ་བྱེད་པ། ཞེས་སོ། །གཉིས་པ་ལ། དབྱེ་བ་བསྟན་ཏེ་མཚམས་སྦྱར་བ་དང། སོ་སོའ་ངོ་བོའོ། །དང་པོ་ནི། བྱེད་པའི་འོག་ཏུ་སྒོམ་པའི་ལམ་སྟེ་དེ་ཡང་རྣམ་པ་གཉིས་སོ། །རྟོག་ ིཔའི་ཟག་པ་དང་བཅས་པ་དང་ཟག་པ་མེད་པའི་བྱེ་བྲག་གིས་སོ།།
གཉིས་པ་ལ། ཟག་བཅས་སྒོམ་ལམ་དང༌། ཟག་མེད་སྒོམ་ལམ་མོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ།
དབྱེ་བས་མཚམས་སྦྱར་བ་དང༌། སོ་སོའ་དོན་བཤད་པ་དང༌། དོན་བསྡུ་བའོ། །དང་པོ་ནི། དེའི་ ིཕྱིར་ཞེས་སོ། །གཉིས་པ་ལ། མོས་པ། བསྔོ་བ། རྗེས་སུ་ཡི་རང་བའོ། །དང་པོ་ལ་དངོས་དང་ཕན་ཡོན་གཉིས་ཀྱི་དང་པོ་ལ། གསུམ་གྱི་དང་པོ་མཚམས་སྦྱར་བ་ནི། སྒོམ་པའི་ལམ་དང་པོ། ཞེས་སོ། །འདི་དག་ཟག་བཅས་སུ་བཞག་པ་ནི། སྒྲ་དོན་འདྲེ་རུང་འཛིན་པའི་རྟོགས་པ་དང་བཅས་པ་ལ། ཟག་བཅས་སུ་བཞག་པ་ཡིན་གྱི། སྤང་བྱས་བསྡུས་པའི་ཟག་བཅས་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་སྒོམ་ལམ་གྱི་རྗེས་ཀྱི་གནས་སྐབས་སུ་བསོད་ནམས་ཀྱི་ཚོགས་རྫོགས་པའི་ཡན་ལག་ཏུ་ཡང་དང་ཡང་དུ་འབད་པས་བསྐྱེད་པར་བྱ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དང༌། སྒོམ་སྤང་འབད་པས་

1 བཀའ་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༢༧ ཤོག ༡༥༦ ཕྲེང་། ༡༣
2 བཀའ་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༢༧ ཤོག ༡༥༧ ཕྲེང་། ༡༤
3 བཀའ་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༢༧ ཤོག ༡༥༩ ཕྲེང་། ༢༡

252 སྐབས་གཉིས་པའི་བཤད་པ།

བསྐྱེད་པའི་འཕགས་པ་སུ་ཡང་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །སྤང་བྱ་ཡིན་ན་སྒོམ་སྤངས་སུ་བྱེད་དགོས་ལ། ཐེག་ཆེན་འཕགས་པའི་སྒོམ་སྤང་ཡང་ཡིན་ལ་སྒོམ་ལམ་ཡང་ཡིན་པའི་གཞི་མཐུན་སུ་གང་གིས་ཀྱང་བྱར་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །མངོན་པ་ཀུན་ལས་བཏུས་སུ་ཟག་བཅས་ལ་སྤང་བྱས་ཁྱབ་པར་བཤད་པ་ཤེས་བྱེད་དུ་བྱེད་པ་ནི་འབྲེལ་བ་མེད་དེ། དེ་ནི་ཉོན་མོངས་པའི་ཟག་བཅས་ཡིན་པས་སོ། །ས་བརྒྱད་པ་ཡན་ཆད་ན། སྒྲ་དོན་འདྲེ་རུང་འཛིན་པའི་རྟོག་པ་མེད་ན་ལྐོག་གྱུར་གྱི་དོན་ཅུང་ཟད་ཀྱང་ཡུལ་དུ་བྱེད་མི་དགོས་པར་འགྱུར་རོ།།
གཉིས་པ་རྩ་བ་ནི། ཐེག་པ་ཆེན་པོའ་སྒོམ་ལམ་མོས་པ་ཆོས་ཅན། རྣམ་པ་གསུམ་དུ་ཤེས་ ིཔར་བྱ་སྟེ། རང་གི་དོན་དང་ནི་རང་གཞན་གཉིས་ཀའི་དོན་དང་གཞན་དོན་མོས་པ་རྣམས་ཡོད་པའི་ཕྱིར། མོས་པ་གསུམ་པོ་དེ་ཡང་ནི་ཆོས་ཅན། སོ་སོར་རྣམ་པ་གསུམ་གསུམ་དུ་འདོད་དེ། རེ་རེ་ལ་ཆུང་ངུ་དང་འབྲིང་དང་ཆེན་པོ་གསུམ་གསུམ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཆུང་ངུ་འབྲིང་ཆེན་པོ་དེ་ཡང་ཆོས་ཅན། རྣམ་པ་གསུམ་གསུམ་ཡོད་དེ། ཆུང་ངུའི་ཆུང་སོགས་དབྱེ་བ་ཡིས་སོ། །དེ་ལྟར་ན་མོས་པ་རྣམ་པ་ཉི་ཤ་བདུན་དུ་འདོད་དོ། །གསུམ་པ་འགྲེལ་པ་ནི། ཐེག་ཆེན་སྒོམ་ལམ་མོས་པའི་ངོ་བོ་ཡང་ཆོས་ཅན། རྣམ་པ་གསུམ་སྟེ། རང་དང་གཞན་དང་གཉིས་ཀའི་དོན་ལ་དམིགས་པ་ཉིད་ཀྱི་སྒོ་ནས་གསུམ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཐེག་ཆེན་སྒོམ་ལམ་མོས་པ་ཆོས་ཅན། འཕགས་ལམ་གྱི་དང་པོར་མངོན་དུ་མི་བྱེད་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ། ཡུམ་དོན་གསུམ་གྱི་འབྱུང་གནས་སུ་ཇི་ལྟར་མོས་པ་བཞིན་མཐོང་བའི་དགེ་བའི་ཆོས་མོས་ཡུལ་ཤེར་ཕྱིན་ཉིད་ཀྱི་རྟེན་ཡིན་ན་ཡང་རྗེས་ཐོབ་དག་པ་འཇིག་རྟེན་པའི་སྒོམ་པའི་ལམ་གྱི་དབང་དུ་བྱས་པ་ལས་ཐོབ་པའི་ལམ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མོས་པ་གསུམ་པོ་དེ་དག་ཀྱང་ཆོས་ཅན། རེ་རེ་ཞིང་རྣམ་པ་གསུམ་གསུམ་ཡིན་ཏེ། རེ་རེ་ཞིང་ཆུང་ངུ་ལ་སོགས་པའི་བྱེ་བྲག་གིས་སོ། །ཆུང་ངུ་ལ་སོགས་པ་དེ་ཡང་ཆོས་ཅན། རྣམ་པ་གསུམ་གསུམ་ཡིན་ཏེ། སོ་སོར་ཆུང་ངུའི་ཆུང་ངུ་ལ་སོགས་པའི་དབྱེ་བས་སོ། །དོན་བསྡུ་བ་ནི། དེ་ལྟ་ན། ཞེས་སོ།།སྤྱིར་མོས་པའི་ཡུལ་ནི། ལུང་རིགས་ཀྱིས་གཏན་ལ་ཕེབས་པའི་དོན་ཡིན་ལ། སྒོམ་ལམ་
མོས་པའི་ཡུལ་ནི། གཞུང་ལམ་འབྲས་བུའི་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པའོ། །ངོ་བོ་ནི། ལམ་ཤེར་ཕྱིན་མཉམ་གཞག་ཏུ་སྒོམ་པའི་སྟོབས་ལས་ཐོབ་པའི་རྗེས་ཐོབ་ཏུ་ཤེར་ཕྱིན་གསུམ་དོན་

ཐོབ་བྱེད་ལམ་ཤེས་བཤད་པ། 253

གསུམ་གྱི་འབྱུང་གནས་སུ་ཡིད་ཆེས་པས་དད་པ་ཐོབ་པའི་ཡིད་ཆེས་ཀྱི་དད་པ་དང༌། དང་བའི་དད་པའོ། །དབྱེ་བ་ནི་བདག་ཏུ་ང་རྒྱལ་བ་མ་སྤངས་པའི་གནས་སྐབས་དང༌། བདག་གཞན་མཉམ་པར་རྟོགས་པའི་གནས་སྐབས་དང༌། རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་གཞན་དོན་ཁོ་ན་ལ་འཇུག་པའི་གནས་སྐབས་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་ན། མ་དག་ས་བདུན་དང༌། ས་བརྒྱད་པ་དགུ་པ་གཉིས་དང༌། ས་བཅུ་པ་ལ་བཞག་པ་ལྟར་སྣང་ཡང་གཙོ་ཆེ་བའི་དབང་དུ་བྱས་པ་ཡིན་གྱི། སྒོམ་ལམ་དགུ་གའི་རྗེས་ཐོབ་ན་ཡོད་པར་བཞག་པ་ལ་འགལ་བ་མེད་དོ།།
གཉིས་པ་ལ་གསུམ་གྱི་དང་པོ་མཚམས་སྦྱར་བ་ནི། དེ་ལྟར་མོས་པ་སྒོམ་པ་ལ་སངས་
རྒྱས་ལ་སོགས་པས་བསྟོད་པ་ལ་སོགས་པ་མཛད་པ་ལ་དགོས་པ་ཡོད་དེ། མོས་པ་དེ་སྒོམ་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་སྤྲོ་བ་བསྐྱེད་པའི་ཆེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་བསྟོད་པ་དང༌། གཉིས་པ་རྩ་བ་ནི། གཞུང་ལམ་འབྲས་བུའི་ཤེས་རབ་ཕ་རོལ་ཕྱིན་པ་ལ་དོན་གསུམ་གྱི་འབྱུང་གནས་སུ་མོས་པའི་གནས་སྐབས་རྣམས་ལ་ནི་ཆོས་ཅན། བསྟོད་པ་དང་བཀུར་བ་དང་ནི་བསྔགས་པར་འདོད་དེ། དགུ་ཚན་གསུམ་གྱིས་བསྟོད་བཀུར་བསྔགས་པ་གསུངས་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་འགྲེལ་པ་ནི། བསྟོད་པ་དང་བཀུར་བ་དང་བསྔགས་པར་འདོད་དེ། སྐབས་གང་དུ་ཞེ་ན། ཡུམ་དོན་གསུམ་གྱི་འབྱུང་གནས་སུ་ཇི་ལྟར་མོས་པ་བཞིན་དུ་མཐོང་བའི་ཆོས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་མོས་ཡུལ་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་ལ་ཡིད་ཆེས་པའི་རྣམ་པས་བཞུགས་པའི་མོས་པ་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་དང་པོ་དང་གཉིས་པ་དང་གསུམ་པ་སྟེ། གནས་སྐབས་དགུ་དག་ཏུའོ། །དེ་ཡང་སོ་སོར་རྣམ་པ་དགུས་གོ་རིམས་བཞིན་དུ་སྔ་མ་སྔ་མ་ལས་ཕྱི་མ་ཕྱི་མ་གོང་ནས་གོང་དུ་ཁྱད་པར་དུ་འཕགས་པའི་སྒོ་ནས་མངོན་པར་དགའ་བར་བྱེད་ཅིང་བསྟོད་པ་སོགས་མཛད་པས་སོ། །དེས་ན་བསྟོད་པ་ལ་སོགས་པ་འདི་དག་ནི་ཆོས་ཅན། དོན་ལ་མི་གནས་བཞིན་དུ་གཅམ་བུའི་ངོ་བསྟོད་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། ཡོན་ཏན་ཇི་ལྟར་ཡོད་པ་ལྟར་དོན་ཡང་དག་པ་ཅི་ལྟ་བ་བཞིན་རྟོགས་པའི་མཚན་ཉིད་ཅན་གྱིས་ཀུན་ནས་བསླངས་ནས་བསྟོད་པ་སོགས་མཛད་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
གཉིས་པ་བསྔོ་བ་ལ་གསུམ་གྱི་དང་པོ་མཚམས་སྦྱར་བ་ནི། དེ་ལྟར། ཞེས་སོ། །གཉིས་
པ་རྩ་བ་ནི། ཡོངས་སུ་བསྔོ་བ་ཁྱད་པར་ཅན་འཕགས་པ་སྒོམ་ལམ་པའི་བསྔོ་བ་དེའི་བྱེད་པ་བསྔོ་བ་

254 སྐབས་གཉིས་པའི་བཤད་པ།

གཞན་ལས་མཆོག་ཡིན་ཏེ། རང་གཞན་གྱི་དགེ་རྩ་ཐམས་ཅད་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་ཡན་ལག་ཏུ་སྒྱུར་བར་བྱེད་པའི་བླ་ན་མེད་པའི་བསྔོ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མདོ་ནི། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ནི་སེམས་ཅན་དུལ་སོགས་བྱ་བའི་ཕྱིར་ཉེ་བར་གནས་ཏེ་རྗེས་སུ་ཡི་རང་བ་དང་ལྡན་པའི་བསོད་ནམས་བྱ་བའི་དངོས་པོ་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་དང་ཐུན་མོང་དུ་བྱས་ཤིང་མི་དམིགས་པའི་ཚུལ་གྱིས་བླ་མེད་རྫོགས་བྱང་དུ་བསྔོའོ།1

།ཞེས་སོ།།
བསྔོ་བའི་རང་བཞིན་ནི། བསྔོ་བྱའི་རྫས་དང༌། བསྔོ་བྱེད་ཀྱི་སེམས་དང༌། བསྔོ་བ་པོ་ལ་
བདེན་ཞེན་འགོག་པ་ནི། རིམ་པ་བཞིན་དུ་དེ་ནི་དམིགས་མེད་རྣམ་པ་ཅན་དང༌། ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་མཚན་ཉིད་དང༌། །དབེན་དང་། ཞེས་སོ། །རང་གི་དགེ་བ་དང༌། སངས་རྒྱས་ཀྱི་དགེ་བ་བཟང་ངན་དུ་མངོན་པར་ཞེན་པ་འགོག་པ་ནི། སངས་རྒྱས། ཞེས་སོ། །ཕྱིན་དྲུག་གི་དགེ་བ་ལ་བཟང་ངན་དུ་ཞེན་པ་འགོག་པ་ནི། ཐབས་བཅས་དང༌། བསྔོ་བ་ཐམས་ཅད་ལ་འཁོར་གསུམ་དུ་བདེན་པ་འགོག་པ་ནི། མཚན་མ་མེད་པ་དང༌། ཐ་སྙད་དུ་རྟེན་འབྲེལ་སྒྱུ་མར་ཤེས་ནས། སངས་རྒྱས་ཀྱི་སར་བསྔོ་ཞིང༌། འཁོར་བའི་རྒྱུར་མི་བསྔོ་བ་ནི་རིམ་པ་བཞིན་དུ་སངས་རྒྱས་ཞེས་པ་རྐང་པ་གཉིས་དང༌། བསྔོ་བ་གཞན་ནི་རྣམ་པའི་སྒོ་ནས་རྣམ་གསུམ་མོ། །བསོད་ནམས་ཆེ་འབྱུང་བདག་ཉིད་ཀྱི་བསྔོ་བ་ཆུང་ངུ་དང་འབྲིང་དང་ཆེན་པོ་ཡི་སྒོ་ནས་རྣམ་པ་གསུམ་ཡོད་པའི་ཕྱིར།
གསུམ་པ་འགྲེལ་པ་ནི། བླ་ན་མེད་པ་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་ཏུ་བསྔོ་བ་རྣམ་
པ་བཅུ་གཉིས་བྱེད་དོ། །དགོས་པ་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་དོན་དུ་མི་ཟད་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར། ཐབས་ཤེས་ཁྱད་པར་ཅན་གྱིས་ཟིན་པའི་སྒོ་ནས་བསྔོ་བ་ཡིན་ཏེ། བདེན་པར་མི་དམིགས་པར་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་ཟིན་པ་ལ་ཐ་སྙད་དུ་དམིགས་པ་ཐེག་པ་གསུམ་གྱིས་གདུལ་བར་བྱ་བའི་སེམས་ཅན་ལ་སྐལ་བ་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་ལམ་ཉེ་བར་སྟོན་པའི་རྒྱུའི་ངོ་བོ་བྱེད་པ་དང་ལྡན་པའི་ཐབས་རྣམས་ཀྱིས་ཟིན་པར་བསྔོ་བའི་ཕྱིར། བཅུ་གཉིས་པོ་དེ་དག་གང་ཞེ་ན། ཇི་སྐད་བཤད་པའི་མོས་པ་ཉན་རང་གི་དགེ་བ་ལས་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་ཁྱད་པར་ཅན་ཡུལ་དུ་བྱས་པའི་བསྔོ་བ་ཞེས་དེ་ལྟར་མིང་དུ་བཏགས་པའི་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་གོ་རིམས་བཞིན་དུ་བསྔོ་བ་གང་ཞིག་བླ་ན་མེད་པའི་ 1 བཀའ་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༢༧ ཤོག ༣༡༦ ཕྲེང་། ༡༥

ཐོབ་བྱེད་ལམ་ཤེས་བཤད་པ། 255

བྱང་ཆུབ་དོན་དམ་པར་མི་དམིགས་པ་ལ་ཐ་སྙད་དུ་དམིགས་པའི་བསྔོ་བ་ཞེས་སྦྱར་རོ། །བསྔོ་བྱ་དོན་དམ་པར་མི་དམིགས་པའི་བསྔོ་བ་ནི་ཚུལ་ཁྲིམས་ལ་སོགས་པའི་ཕུང་པོ་དོན་དམ་པར་མི་དམིགས་པ་ལ་དམིགས་པའི་བསྔོ་བའོ། །ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པའི་མིང་ཅན་ནི་བསྔོ་བར་བྱེད་པའི་སེམས་དོན་དམ་པར་མི་དམིགས་པ་ལ་དམིགས་པ་དང་ཞེས་འོག་མ་རྣམས་ལ་ཡང་སྦྱར་རོ། །དོན་ནི། འདིར་བསྟན་བསྔོ་བ་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་བླ་ན་མེད་པའི་སྒོམ་ལམ་ཆོས་ཅན། བསྔོ་བ་པོ་དོན་དམ་པར་དབེན་པའི་བསྔོ་བ་ཞེས་བྱ་སྟེ། བསྔོ་བ་པོ་བདག་ལ་སོགས་པ་དང་ལྡན་པའི་དངོས་པོ་དོན་དམ་པར་མི་དམིགས་པ་ལ་ཐ་སྙད་དུ་དམིགས་པའི་བསྔོ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་བཞིན་དུ་གོང་འོག་ཀུན་ལ་སྦྱར་རོ།།
དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་དགེ་བའི་རྩ་བའི་ཚོགས་ཀྱི་རང་བཞིན་དྲན་པའི་མིང་ཅན་གྱི་བསྔོ་
བ་ནི་དུས་གསུམ་གྱི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་དགེ་བ་དོན་དམ་པར་མི་དམིགས་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་ཟིན་ཅིང༌། ཐ་སྙད་དུ་བྱང་ཆུབ་ཏུ་བསྔོ་བའོ། །ཐབས་ལ་མཁས་པ་དང་བཅས་པའི་མིང་ཅན་ནི། སྦྱིན་པ་ལ་སོགས་པ་དང་མཚན་མ་མེད་པའི་མིང་ཅན་ནི། དོན་དམ་པའི་མཚན་མ་བཀག་པའི་བསྔོ་བ་དང༌། སངས་རྒྱས་ཀྱིས་གནང་བའི་མིང་ཅན་ནི། ལམ་ཐམས་ཅད་དོན་དམ་པར་མི་དམིགས་ཤིང༌། ཐ་སྙད་དུ་བྱང་ཆུབ་ཏུ་བསྔོ་བ་དང༌། ཁམས་གསུམ་པར་མ་གཏོགས་པའི་མིང་ཅན་ནི། འདོད་པ་ལ་སོགས་པའི་ཁམས་དོན་དམ་པར་མི་དམིགས་ཤིང༌། ཐ་སྙད་དུ་དགེ་རྩ་ཐམས་ཅད་བྱང་ཆུབ་ཏུ་བསྔོ་བའོ། །བསོད་ནམས་ཆེན་པོ་འབྱུང་བའི་བསྔོ་བ་ཆུང་ངུ་ཞེས་བྱ་སྟེ། སྟོང་གསུམ་གྱི་སེམསས་ཅན་རྣམས་དགེ་བ་བཅུ་ལ་སོགས་པའི་ལས་ཀྱི་ལམ་ལ་བཀོད་པའི་དགེ་བ་དོན་དམ་པར་མི་དམིགས་ཤིང༌། ཐ་སྙད་དུ་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་ཡན་ལག་ཏུ་སྒྱུར་བར་བྱེད་པའི་བསྔོ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། བསོད་ནམས་ཆེན་པོ་འབྱུང་བའི་བསྔོ་བ་འབྲིང་པོ་ཞེས་བྱ་སྟེ། སེམས་ཅན་རྣམས་རྒྱུན་དུ་ཞུགས་པ་ལ་སོགས་པ་ལ་བཀོད་པའི་དགེ་བ་ཞེས་སྦྱར་རོ། །བསོད་ནམས་ཆེན་པོ་འབྱུང་བའི་བསྔོ་བ་ཆེན་པོ་ཞེས་བྱ་སྟེ། སེམས་ཅན་རྣམས་བླ་ན་མེད་པའི་བྱང་ཆུབ་ལ་བཀོད་པའི་དགེ་བ་རྣམས་ཞེས་སྦྱར་རོ།།
གསུམ་པ་རྗེས་སུ་ཡི་རང་བ་ལ་གསུམ་གྱི་དང་པོ་མཚམས་སྦྱར་བ་ནི། དེ་ལྟར་རང་གཞན་
གྱི་དགེ་བ་བླ་ན་མེད་པའི་བྱང་ཆུབ་ཏུ་ལེགས་པར་བསྔོས་པའི་དངོས་པོ་གོང་ནས་གོང་དུ་མངོན་

256 སྐབས་གཉིས་པའི་བཤད་པ།

པར་སྤེལ་བར་བྱ་བ་ཡིན་པས་གསུམ་པ། ཞེས་སོ། །གཉིས་པ་རྩ་བ་ནི། ཟག་པ་དང་བཅས་པའི་རྗེས་སུ་ཡི་རང་བ་ཡིད་ལ་བྱེད་པའི་བསྒོམ་པ་ཡིན་པར་སྐབས་འདིར་བརྗོད་དོ། །ཐ་སྙད་དུ་དགེ་རྩ་རྣམས་སྒྱུ་མ་ལྟ་བུར་རྟོགས་པའི་ཐབས་དང་དོན་དམ་པར་མི་དམིགས་པ་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་ཟིན་པ་དག་གིས་རང་གཞན་གྱི་དགེ་བའི་རྩ་བ་ལ་དགའ་བ་སྒོམ་པའི་ཡིད་བདེ་དང་མཚུངས་ལྡན་གྱི་དང་བའི་དད་པ་ནི། ཡི་རང་བ་ཡིན་པར་བརྗོད་དོ། །གསུམ་པ་འགྲེལ་པ་ནི། རང་གཞན་གྱི་དགེ་རྩ་ལ་རབ་ཏུ་དགའ་བའི་སེམས་ཀྱིས་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་དགེ་བ་གོང་ནས་གོང་དུ་སྤེལ་བའི་ཐབས་ཀྱིས་དགེ་བའི་རྩ་བ་ལ་དམིགས་ནས་དོན་དམ་1

པར་མི་དམིགས་པར་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་
ཟིན་པ་ཉིད་ཀྱིས་རྗེས་སུ་ཡི་རང་བར་བྱ་བ་དག་ཡིན་ནོ།།
གསུམ་པ་ནི། དེ་ལ་གསུམ་པོའ་བྱེད་ལས་མདོར་བསྡུས་པའི་དོན་ནི་མོས་པ་ཡིད་ལ་བྱེད་ ིཔས་ནི་འབྱུང་ཁུངས་དག་ནས་གསེར་གྱི་གར་བུ་རྙེད་པ་བཞིན་དུ་བསོད་ནམས་རྒྱ་ཆེན་པོ་གསར་དུ་མངོན་པར་འདུ་བྱེད་དོ། །བསྔོ་བ་ཡིད་ལ་བྱེད་པས་ནི་ཆོས་ཅན། བྱེད་པ་ཁྱད་པར་ཅན་བསྒྲུབ་སྟེ། གར་བུ་དེ་གསེར་མགར་གྱིས་རྒྱན་དུ་བསྒྱུར་བ་བཞིན་དུ་དགེ་བ་རྣམས་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་ཡན་ལག་ཏུ་བྱེད་པའི་ཕྱིར། རྗེས་སུ་ཡི་རང་བ་ཡིད་ལ་བྱེད་པས་ནི་ཆོས་ཅན། ཆོས་སྔ་མ་ལ་གཞན་རྒྱུད་ལ་གྲུབ་པའི་དགེ་བ་རང་གིས་བྱས་པ་དང་འདྲ་བར་རང་དང་གཞན་གྱི་བསོད་ནམས་བྱ་བ་མཉམ་པ་ཉིད་འཐོབ་པའི་ཕྱིར། ཞེས་བྱ་བ་འདི་བྱེད་ལས་ཀྱི་ཁྱད་པར་ཡིན་ནོ།།གཉིས་པ་ཟག་མེད་སྒོམ་ལམ་ལ། དབྱེ་བས་མཚམས་སྦྱར་བ་དང༌། སོ་སོའ་ངོ་བོའོ། །དང་ ིཔོ་ནི། ཟག་པ་དང་བཅས་པའི་འོག་ཏུ་བྱུང་བའི་ཟག་པ་མེད་པའི་སྒོམ་པའི་ལམ་དེ་ཡང་ཆོས་ཅན། རྣམ་པ་གཉིས་ཏེ། སྒྲུབ་པ་སྒོམ་ལམ་དང༌། རྣམ་དག་སྒོམ་ལམ་གཉིས་ཡོད་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ལ། སྒྲུབ་པ་སྒོམ་ལམ་དང༌། རྣམ་དག་སྒོམ་ལམ་མོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ་གྱི་དང་པོ་མཚམས་སྦྱར་བ་ནི། ཟག་མེད་སྒོམ་ལམ་ལ་གཉིས་ཡོད་པ་དེའི་ཕྱིར། །ཞེས་སོ།།
གཉིས་པ་རྩ་བ་ནི། སྒྲུབ་པ་སྒོམ་ལམ་ལ་ལྔ་ཡོད་དེ། ངོ་བོ་དང༌། འབྲས་བུས་ཁྱད་པར་
དུ་བྱས་པ་དང༌། བྱེད་ལས་དང༌། གནས་སྐབས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་དང༌། མཐའི་ཡོན་ཏན་དང་འབྲེལ་བ་
1 ཞོལ། ཤོག ༡༧༥ ན ༤ དོན་དམ་མི་དམིགས་པར་

ཐོབ་བྱེད་ལམ་ཤེས་བཤད་པ། 257

རྣམས་སུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་འགྲེལ་པ་ནི། ས་གཉིས་པའི་མཉམ་གཞག་ཡེ་ཤེས་ཆོས་ཅན། སྒྲུབ་པ་སྒོམ་ལམ་གྱི་ངོ་བོ་ཉིད་དེ། མདོ་ནི་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་ནི་ཤིན་ཏུ་རྣམ་པར་དག་པས་ན་སྣང་བར་བགྱིད་པའོ།1

།ཞེས་སོ། །གཟུགས་ལ་སོགས་པའི་གནས་ལུགས་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་
པར་མཐོང་བའི་རྗེས་ལ་མངོན་རྟོགས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཐབས་མཆོག་ཉིད་དོ། །དེས་མ་ཟིན་པའི་སྦྱིན་སོགས་གཞན་གྱིས་སངས་རྒྱས་མི་འཐོབ་པ་དེས་ཟིན་པའི་དབང་གིས་འཐོབ་པའི་ཕྱིར། ཆོས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཁྱད་པར་བདེན་པའི་སྐྱེ་བ་མེད་པར་རྟོགས་པར་སྦྱོར་བ་ནི་ཀུན་ལ་བདེན་པར་མངོན་པར་འདུ་མི་བྱེད་པའོ། །མདོ་ནི་དེ་ཡང་གཟུགས་ནས་རྣམ་མཁྱེན་གྱི་བར་མངོན་པར་སྒྲུབ་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་ཤེར་ཕྱིན་མངོན་པར་བསྒྲུབ་པར་བྱའོ།2

།ཞེས་སོ། །སྒྲུབ་པ་སྒོམ་ལམ་གནས་སྐབས་ཀྱི་
འབྲས་བུ་ཁྱད་པར་ཅན་དང་ལྡན་ཏེ། རྣལ་འབྱོར་པའི་རྒྱུད་ལ་གནས་སྐབས་ཀྱི་འབྲས་བུ་ཁྱད་པར་ཅན་གཏོད་པར་བྱེད་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དེ་ལྟ་བུའི་ངོ་བོ་ཉིད་དང༌། འབྲས་བུ་དང༌། བྱེད་པའི་ཁྱད་པར་ལ་སོགས་པ་དང་ལྡན་པའི་ལམ་གྱིས་ཆོས་རྣམས་མི་དམིགས་པ་ཉིད་དུ་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་ཟིན་པའི་སྒོ་ནས་རྣལ་འབྱོར་པའི་རྒྱུད་ལ་བསྐྱེད་པར་བྱེད་པའི་ཕྱིར། མཐའི་འབྲས་བུ་དོན་ཆེན་པོ་ཉིད་བྱེད་དེ། དོན་ཆེན་པོ་སངས་རྒྱས་ཉིད་དུ་བྱེད་པའི་ཕྱིར། མདོ་ནི་རྣམ་གྲངས་གང་གིས་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་འདི་ཆེན་མོ་ཡིན། ཤེར་ཕྱིན་ནི་གཟུགས་ཆེ་བར་མི་བགྱིད་ཆུང་བར་མི་བགྱིད།3

ཅེས་སོ།།
གཉིས་པ་ལ་བཞི། རྒྱུའི་ཁྱད་པར་དང༌། ཡུལ་དང༌། འབྲས་བུ་དང༌། ངོ་བོའ་ཁྱད་པར་ ིརོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ་གྱི་དང་པོ་མཚམས་སྦྱར་བ་ནི། སྒྲུབ་པ་སྒོམ་ལམ་དེའི་འོག་ཏུ་གཉིས་པ་ཤིན་ཏུ་རྣམ་པར་དག་པའི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་སྒོམ་ལམ་འཆད་དོ། །དེ་ཡང་མཐུན་རྐྱེན་གང་ཞིག་ཡོངས་སུ་བཟུང་བ་དང་འགལ་རྐྱེན་གང་ཞིག་བོར་བས། ཞེས་སོ། །གཉིས་པ་རྩ་བ་ནི། གསུམ་པོ་འདི་རྣམ་དག་སྒོམ་ལམ་འདི་ལ་མོས་པའི་རྒྱུ་དག་ཡིན་ནོ། །ཕྱིའི་རྐྱེན་སངས་རྒྱས་བསྟེན་པ་དང༌། ནང་གི་

1 བཀའ་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༢༧ ཤོག ༣༦༨ ཕྲེང་། ༩
2 བཀའ་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༢༧ ཤོག ༣༧༣ ཕྲེང་། ༡༢
3 བཀའ་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༢༧ ཤོག ༣༨༠ ཕྲེང་། ༡༣

258 སྐབས་གཉིས་པའི་བཤད་པ།

རྐྱེན་སྦྱིན་སོགས་དང་ཞི་ལྷག་ཟུང་འབྲེལ་གྱི་ཐབས་ལ་མཁས་པ་གང་ཡིན་པའོ། །མདོ་ནི་རིམ་པ་བཞིན། བྱང་ཆེན་ཕྱོགས་བཅུའི་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་ཀྱི་སངས་རྒྱས་གྲངས་མེད་པ་ལ་བསྙེན་བཀུར་ནས་འོད་ཟེར་འོངས་ཤིང་སྐྱེས་པ།1

ཞེས་དང༌། སེམས་དང་པོ་བསྐྱེད་པ་ན་སྦྱིན་པའི་ཕར་
ཕྱིན་ལ་སྤྱོད། ཅེས་དང༌། བྱང་ཆེན་གང་སེམས་དང་པོ་བསྐྱེད་པ་ནས་ཉེ་བར་བཟུང་སྟེ། ཡུམ་ཟབ་མོ་འདི་ལ་མི་དམིགས་པའི་ཚུལ་གྱི་བརྩོན་པར་བྱེད་དོ།2

།ཞེས་སོ། །སྒྲུབ་པ་སྒོམ་ལམ་སོགས་ཆོས་
ཀྱིས་ཕོངས་པའི་རྒྱུ་དག་ནི་བཞི་ཡོད་དེ། བདུད་ཀྱི། ཞེས་སོ། །གསུམ་པ་འགྲེལ་པ་ནི། མཐུན་རྐྱེན་སྒྲུབ་པ་སྒོམ་ལམ་སྐྱེ་བའི་རྒྱུ་དག་ཡིན་ནོ། །སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཆོས་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པའི་ཆེད་དུ་སངས་རྒྱས་མཉེས་པར་བྱེད་པ་དང༌། སྦྱིན་པ་ལ་སོགས་པའི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་རྫོགས་པར་བྱེད་པ་དང༌། ཏིང་ངེ་འཛིན་ཁྱད་པར་ཅན་ཐོབ་པའི་ཞི་གནས་ལ་མཁས་པ་ཞེས་བྱ་བའོ། །སྒོམ་ལམ་མི་སྐྱེ་བའི་རྒྱུ་བཞི་པོ་དག་ཡིན་ནོ། །གང་ན་སྔོན་དགེ་བ་མ་བསགས་པས་བདུད་ཀྱིས་གནོད་པ་བྱས་པ་སོགས་བཞི་ཡོད་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ལ་གསུམ་གྱི་དང་པོ་མཚམས་སྦྱར་བ་ནི། དེ་ལྟར། ཞེས་སོ།།གཉིས་པ་རྩ་བ་ནི། དགེ་སྦྱོང་གི་ཚུལ་གྱི་འབྲས་བུ་ངོ་སྐལ་གྱི་དྲི་མས་དག་པ་ན་དེའི་ཡུལ་
གཟུགས་ལ་སོགས་པ་ཡང་དྲི་མ་དེ་ཉིད་ཀྱིས་དག་པ་ཉིད་དེ། གང་གི་ཕྱིར་ན། དག་བྱ་གཅིག་གིས་དབེན་པའི་དག་པ་དེ་གཉིས་རང་གི་མཚན་ཉིད་ངོ་བོ་ཐ་དད་པའི་སྒོ་ནས་ཐ་དད་མ་ཡིན་ཞིང་རིགས་ཐ་དད་པའི་སྒོ་ནས་བཅད་དུ་མེད་པས་སོ། །དེས་ན་དག་པ་རིགས་གཅིག་ཏུ་བརྗོད་དོ། །མདོ་ནི། རབ་འབྱོར་གཟུགས་རྣམ་པར་དག་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་འབྲས་བུ་རྣམ་པར་དག་པ་ཉིད་དོ།3

།ཞེས་སོ།།
གསུམ་པ་འགྲེལ་པ་ནི། དེ་ལྟར་འབྲས་བུ་དང་གཟུགས་ལ་སོགས་པ་དག་བྱ་གཅིག་གིས་
རྣམ་པར་དག་པ་རིགས་གཅིག་ཏུ་བརྗོད་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ། དག་བྱ་གཅིག་གིས་དབེན་པའི་རྣམ་དག་རང་དང་སྤྱིའི་མཚན་ཉིད་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱི་ཐ་དད་པ་ཉིད་མ་ཡིན་པ་དེའི་ཕྱིར། རྒྱུ་མཚན་གང་

1 བཀའ་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༢༧ ཤོག ༣༨༧ ཕྲེང་། ༡༦
2 བཀའ་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༢༧ ཤོག ༣༩༠ ཕྲེང་། ༡༡༣
3 བཀའ་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༢༧ ཤོག ༤༠༤ ཕྲེང་། ༡༥

ཐོབ་བྱེད་ལམ་ཤེས་བཤད་པ། 259

གི་ཕྱིར་ན་འབྲས་བུ་དང་གཟུགས་ལ་སོགས་པ་དེ་དག་གི་རྣམ་པར་དག་པ་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་ཐ་མི་དད་ཅིང་ཚད་མས་རིགས་ཐ་དད་དུ་བཅད་དུ་མེད་པ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། འབྲས་བུ་རྣམ་གྲོལ་ལམ་དང་དེའི་ཡུལ་གཟུགས་ལ་སོགས་པ་རྣམ་པར་དག་པ་ནི། རྣམ་གྲོལ་ལམ་དེའི་ངོ་སྐལ་གྱི་སྤང་བྱ་གཟུགས་ལ་སོགས་པ་ལ་གང་ཟག་གི་བདག་ཏུ་མངོན་པར་ཞེན་པའི་ས་བོན་ལ་སོགས་པ་དང་བྲལ་བས་རབ་ཏུ་ཕྱེ་བ་ཉིད་ཀྱིས་དག་བྱ་གཅིག་གིས་དབེན་པའི་དག་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་མདོ་ལས། འབྲས་བུ་རྣམ་པར་དག་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་ཉིད་གཟུགས་ལ་སོགས་པ་རྣམ་པར་དག་པ་
1

ཞེས་བཤད་པ་ཡིན་ཏེ། ཐེག་པ་གསུམ་གྱི་འཕགས་པའི་གང་ཟག་གི་དགེ་སྦྱོང་གི་ཚུལ་གྱི་འབྲས་བུ་རྣམ་གྲོལ་ལམ་གང་ཡིན་པ་དེ་རང་གི་ངོ་སྐལ་གྱི་མི་མཐུན་པའི་ཕྱོགས་ཐམས་ཅད་དང་བྲལ་བ་ཉིད་ཀྱིས་དེའི་ཡུལ་གཟུགས་ལ་སོགས་པ་ཡང་དྲི་མ་དེ་ཉིད་ཀྱིས་རྣམ་པར་དག་པས་དེ་ལྟར་བཤད་པའི་ཕྱིར།
དོན་ནི། རྣལ་འབྱོར་པ་རང་ཉིད་ཀྱིས་དྲི་མ་མཐའ་དག་ཟད་པ་ན། དེའི་ཡུལ་མཐའ་དག་
དྲི་མ་མཐའ་དག་གིས་དབེན་པར་སྟོན་པ་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལྟ་ན་སྐྱེས་བུ་གཅིག་སངས་རྒྱས་པ་ན་ཕྱི་མ་རྣམས་ལམ་སྒོམ་པའི་འབད་པ་ལ་མི་ལྟོས་པར་ཐལ་བར་འགྱུར་རོ། །འོ་ན་ཅི་ཞེ་ན། གང་ཟག་དེ་ཉིད་དྲི་མས་དབེན་པ་ན། དེའི་རྒྱུད་ཀྱི་སྤང་བྱ་དེ་ཉིད་ཀྱིས་དེའི་ཡུལ་གཟུགས་ལ་སོགས་པ་ཡང་དབེན་པས། རྣལ་འབྱོར་པ་དེ་ཉིད་ཀྱིས་གཟུགས་ལ་སོགས་པ་དམིགས་པའི་ཚེ། སྔར་ལས་མི་འདྲ་བའི་སྣང་བ་འཆར་བ་ཡིན་ཏེ། རྟེན་འབྲེལ་བདེན་སྟོང་དུ་རྟོགས་པའི་གང་ཟག་ལ་རྟེན་འབྲེལ་སྒྱུ་མར་འཆར་བ་བཞིན་ནོ། །གསུམ་པ་ལ་གསུམ་གྱི་དང་པོ་མཚམས་སྦྱར་བ་ནི། རྣམ་པར་དག་པ། ཞེས་སོ།།
གཉིས་པ་རྩ་བ་ནི། ཉན་ཐོས་དང༌། རང་སངས་རྒྱས་དང༌། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་སྒོམ་
ལམ་པ་རྣམས་དྲི་མ་ཅི་རིགས་པ་རྣམ་པར་དག་པའི་རྣམ་དག་དང་ལྡན་ཏེ། ཉན་རང་དགྲ་བཅོམ་པ་རིམ་པ་བཞིན་དུ་ཉོན་མོངས་པའི་སྒྲིབ་པ་དང༌། གཟུགས་སོགས་ཕྱི་རོལ་དོན་དུ་ཞེན་པའི་ཤེས་བྱའི་སྒྲིབ་པས་དབེན་ཞིང༌། ཕྱི་མ་ལམ་གསུམ་གྱི་སྒྲིབ་པའི་ས་བོན་ཅི་རིགས་པ་སྤངས་ཤིང་ཉམས་ 1 བཀའ་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༢༧ ཤོག ༤༠༤ ཕྲེང་། ༡༥

260 སྐབས་གཉིས་པའི་བཤད་པ།

པའི་ཕྱིར་དག་པ་དེ་དག་ནི་སློབ་མ་དང༌། བསེ་རུ་དང༌། རྒྱས་སྲས་རྣམས་ཀྱི་དག་པ་སྟེ། ཞེས་སོ། །རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་རྣམས་ཀྱི་དག་པ་ནི་ཆོས་ཅན། རྣམ་ཀུན་ཤིན་ཏུ་བ་ཞེས་བྱ་སྟེ། མཐར་ཐུག་པའི་དག་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མདོ་ནི་རིམ་པ་བཞིན་དུ། འདོད་ཆགས་དང་ཞེ་སྡང་དང་གཏི་མུག་རྣམ་པར་དག་པ་དང༌། གཟུགས་ལ་སོགས་པ་རྣམ་པར་དག་པ་འདི་དག་གཉིས་སུ་མེད་ཅིང་གཉིས་སུ་བྱར་མེད་པ་ཉིད་ཀྱིས།1

ཞེས་དང༌། མ་རིག་པ་རྣམ་པར་དག་པས་འདུ་བྱེད་རྣམ་
པར་དག2

།ཅེས་དང༌། སྦྱིན་པའི་ཕར་ཕྱིན་རྣམ་པར་དག་པས་ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་ཕར་ཕྱིན་རྣམ་པར་དག་པ།3

ཞེས་སོ།།
གསུམ་པ་འགྲེལ་པ་ནི། ཉན་རང་དགྲ་བཅོམ་པའི་རྒྱུད་ཀྱི་སྤངས་པ་ནི། ཉན་ཐོས་དང་རང་
སངས་རྒྱས་ཀྱི་དག་པ་ཞེས་བྱ་སྟེ། གོ་རིམས་བཞིན་དུ་འདོད་ཆགས་ལ་སོགས་པའི་ཉོན་མོངས་པའི་སྒྲིབ་པ་དང༌། ཉོན་སྒྲིབ་དེ་དང་ཤེས་བྱའི་སྒྲིབ་པའི་ཕྱོགས་གཅིག་པོ་གཟུགས་སོགས་ཕྱི་རོལ་དོན་དུ་ཞེན་པའི་གཟུང་བའི་དོན་གྱི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་སྤངས་པའི་དེ་དག་གི་རྒྱུད་ཀྱི་བྲལ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་འཕགས་པ་སྒོམ་ལམ་པའི་རྒྱུད་ཀྱི་སྤངས་པ་ནི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་ཀྱི་དག་པ་ཡིན་ནོ། །ཐེག་པ་གསུམ་གྱི་ལམ་གྱི་སྒྲིབ་པ་ཉོན་སྒྲིབ་དང༌། ཤེས་སྒྲིབ་གཉིས་དང་གསུམ་ཅི་རིགས་སུ་སྤངས་པའི་དེའི་རྒྱུད་ཀྱི་བྲལ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་ལས་བྱུང་བ་རང་བཞིན་རྣམ་དག་དེ་ཉིད་གློ་བུར་གྱི་དྲི་མ་མཐའ་དག་གིས་ཤིན་ཏུ་རྣམ་པར་དག་པ་ཉིད་ནི་ཆོས་ཅན། བླ་ན་མེད་པའི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་དག་པ་ཡིན་པར་འདོད་དེ། ཉོན་མོངས་པ་དང་ཤེས་བྱའི་སྒྲིབ་པ་བག་ཆགས་དང་བཅས་པ་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་སྤངས་པའི་བྲལ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
བཞི་པ་ལ། རྣམ་དག་ཤིན་ཏུ་བ་ཡིན་མིན་གྱི་ཁྱད་པར་དང༌། སངས་རྒྱས་ཀྱི་རྣམ་དག་
ཤིན་ཏུ་བར་བསྒྲུབ་པའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས་ཀྱི་དྲི་བ་ནི། ལམ་ཤེས་པ་ཉིད་ཀྱི། ཞེས་སོ། །བྱང་

1 བཀའ་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༢༧ ཤོག ༤༠༩ ཕྲེང་། ༧
2 བཀའ་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༢༧ ཤོག ༤༡༡ ཕྲེང་། ༡༠
3 བཀའ་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༢༧ ཤོག ༤༡༢ ཕྲེང་། ༡༤

ཐོབ་བྱེད་ལམ་ཤེས་བཤད་པ། 261

སེམས་ཀྱི་སྒོམ་ལམ་གྱི་དག་པ་འཆད་པའི་སྐབས་སུ། གཞན་རྣམས་ཀྱི་དག་པ་སྐབས་སུ་མ་བབ་སྙམ་པའོ། །ལན་ལ་གཉིས་ཀྱི་དང་པོ་རྩ་བ་ནི། འབྲས་བུ་རྣམ་དག་གི་དབྱེ་བ་བྱས་པས། རྒྱུ་དག་བྱེད་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་སྒོམ་ལམ་གྱི་དབྱེ་བ་ཡང་འགྲུབ་པས་སྐབས་སུ་མ་བབ་པའི་སྐྱོན་མེད་དོ། །ཇི་ལྟར་འགྲུབ་ཅེ་ན། སངས་རྒྱས་ཀྱི་རྣམ་དག་ཤིན་ཏུ་བ་དང་ཉན་རང་གི་རྣམ་དག་ཤིན་ཏུ་བ་མ་ཡིན་ཏེ། ཁམས་གསུམ་ས་དགུ་ལ་ནི་ཡོད་པའི་སྒོམ་སྤང་གཟུང་འཛིན་གྱི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་ཆེན་པོ་ཡི་ཆེན་པོ་ནས་ཆུང་ངུའི་ཆུང་ངུ་ལ་སོགས་པ་འཇོམས་བྱེད་དྲི་མ་ཡི་གཉེན་པོ་ཐེག་ཆེན་གྱི་སྒོམ་ལམ་ཆུང་ངུའི་ཆུང་ངུ་ལ་སོགས་པའི་ལམ་ནི་སྒྲིབ་པ་གཉིས་ཀ་དག་པར་བྱེད་པའི་ལམ་ཡིན་ལ་ཉན་རང་འཕགས་པའི་སྒོམ་ལམ་གྱི་དྲི་མ་མཐའ་དག་དངོས་སུ་ཟད་མི་ནུས་པའི་ཕྱིར། འདིར་འགྲེལ་ཆེན་དུ། ས་དགུ་ཁམས་གསུམ་ས་དགུ་ལ་བྱས་ནས། དེ་ལམ་གྱི་སེམས་རྟེན་དུ་སྟོན་པའི་རང་ལུགས་དང༌། སེམས་རྟེན་ས་དགུར་བཤད་པ་ནི། བསམ་གཏན་ས་དྲུག་དང༌། གཟུགས་མེད་དང་པོ་གསུམ་ཡིན་ལ། འདིར་འདོད་པ་སོགས་དགུ་བཤད་པ་ནི། ལམ་ཤེར་ཕྱིན་ཁམས་གསུམ་ལ་དོན་དམ་པར་མི་གནས་པར་སྟོན་པའི་གཞན་ལུགས་གཉིས་བཤད་དོ། །འདོད་པ་དང་སྲིད་རྩེའི་སེམས་ལ་མི་བརྟེན་པར་བཤད་པ་ནི། ཉན་ཐོས་ཐབས་མི་མཁས་པའི་དབང་དུ་བྱས་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་ཟེར་ཏོ། །འགྲེལ་པ་འདིའི་ཚིག་ཟིན་ལྟར་ན། ས་དགུ་སྤང་བྱའི་རྟེན་དུ་མཛད་པར་གསལ་ལོ།།
གཉིས་པ་འགྲེལ་པ་ནི། རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་རྣམ་པར་དག་པ་ཤིན་ཏུ་བ་དང༌། ཉན་
རང་གི་རྣམ་དག་ཅིག་ཤོས་ཤིན་ཏུ་བ་མ་ཡིན་པ་ཞེས་བྱའོ། །འདོད་པའི་ཁམས་དང་བསམ་གཏན་བཞི་དང༌། གཟུགས་མེད་པའི་སྙོམས་པར་འཇུག་པ་བཞི་དག་སྟེ་ས་དགུ་ལ་བརྟེན་ནས་ཡོད་པའི་མི་མཐུན་པའི་ཕྱོགས་སྒོམ་སྤངས་ཆེན་པོའ་ཆེན་པོ་ལ་སོགས་པ་རྣམ་པ་དགུའི་གཉེན་པོའི་ངོ་བོར་ ིགོ་རིམས་བཞིན་དུ་ཐེག་ཆེན་གྱི་སྒོམ་ལམ་ཆུང་ངུའི་ཆུང་ངུ་ལ་སོགས་པ་རྣམ་པ་དགུ་སྒྲིབ་པའི་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དག་བྱེད་ཀྱི་གཉེན་པོ་དང༌། ཉན་རང་འཕགས་པའི་སྒོམ་ལམ་ཅིག་ཤོས་སུ་སྤང་བྱ་ཉི་ཚེ་བ་རྣམ་པར་དག་པའི་རྒྱུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
གཉིས་པ་ལ་གསུམ་གྱི་དང་པོ་མཚམས་སྦྱར་བ་ནི། ཇི་ལྟར་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་
རྣམ་དག་ཤིན་ཏུ་བ་ཡིན་ཞེ་ན། གཉིས་པ་རྩ་བ་ནི། ཁྱེད་ཀྱི་ལུགས་ལ། མ་དག་པའི་གཞན་དབང་

262 སྐབས་གཉིས་པའི་བཤད་པ།

བདེན་པར་གྲུབ་པར་ཐལ། གནོད་བྱ་སྤང་བྱའི་དབྱེ་བ་དགུ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། ཡང་དག་པའི་གཞན་དབང་བདེན་པར་གྲུབ་པར་ཐལ། གནོད་བྱེད་གཉེན་པོའ་དབྱེ་བ་དགུ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། དེ་ནི་ ིབདེན་གཉིས་འགལ་བར་འཛིན་པའི་ཀླན་ཀ་ཡིན་ལ། སྤང་གཉེན་སྐྱེ་རིམ་དང་འགག་རིམ་ལ་རྩོད་པ་ནི། ཐ་སྙད་ལ་བརྟེན་པའི་རྩོད་པའོ། །སྔར་སངས་རྒྱས་རྣམ་ཀུན་ཤིན་ཏུ་བ་ཞེས་པ་ལ་འཕྲོས་པ་ཡིན་ཏེ། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་སྒོམ་ལམ་མཉམ་གཞག་ཡེ་ཤེས་ནི་ཆོས་ཅན། ཁམས་གསུམ་གྱི་སྒྲིབ་པ་མ་ལུས་པ་དག་བྱེད་ཀྱི་གཉེན་པོ་ཉིད་དུ་འདོད་པ་ཡིན་ཏེ། སྤང་གཉེན་གྱི་རིམ་པ་དེ་ལ་ཀླན་ཀ་སྤངས་པ་ཡི་སྒོ་ནས་སྤང་བྱ་དེ་དག་གི་གཉེན་པོར་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། འཇལ་བྱེད་ཤེས་པ་དང་གཞལ་བྱ་དག་དོན་དམ་པར་མ་གྲུབ་པར་མཉམ་པ་ཉིད་དུ་མངོན་སུམ་གྱི་རྟོགས་པ་ཉིད་ཀྱི་སྤང་བྱ་དེ་དག་དངོས་སུ་འཇོམས་པའི་ཕྱིར།
གསུམ་པ་འགྲེལ་པ་ནི། ཁ་ཅིག་ན་རེ། ཇི་སྐད་བཤད་པའི་སྤང་གཉེན་སྐྱེ་འགག་གི་རིམ་
པ་མི་འཐད་དེ། དགྲ་སྟོབས་ལྡན་ལ་གཤེད་མ་སྟོབས་ལྡན་དགོས་པ་ལྟར། དེ་ལ་སྒོམ་སྤང་ཆེན་པོའ་ཆེན་པོ་ནས་དང་པོར་རིམ་གྱི་འགག་ན། གཉེན་པོ་སྒོམ་ལམ་ནི་ཆེན་པོའི་ཆེན་པོ་ལ་སོགས་ ིཔའི་རིམ་ཅན་དུ་སྐྱེ་བ་འཐད་ལ། དགྲ་སྟོབས་ཞན་པ་ལ་གཤེད་མ་སྟོབས་ལྡན་མི་དགོས་པ་ལྟར་མི་མཐུན་པའི་ཕྱོགས་ནི་ཆུང་ངུའི་ཆུང་ངུ་ལ་སོགས་པ་འགག་པ་ལ་གཉེན་པོ་ཡང་ཆུང་ངུའི་ཆུང་ངུ་ལ་སོགས་པ་རིམས་1

པས་སྒོམ་སྤངས་ཆུང་ངུའི་ཆུང་ངུ་མཐར་འགག་ན། སྒོམ་ལམ་ཆུང་ངུའི་ཆུང་
ངུ་ཡང་མཐར་སྐྱེ་བར་རིགས་སོ་ཞེ་ན། ཡང་ན་གཉེན་པོ་ཆེ་རིམ་ནས་སྐྱེ་བ་འཐད་ལ། མི་མཐུན་ཕྱོགས་ཆུང་རིམ་ནས་འགག་པར་རིགས་སོ་ཞེས་རྩོད་པ་ལ་སྦྱར་རོ། །དེ་ནི་ཀུན་རྫོབ་ལ་བརྟེན་པའི་རྩོད་པ་ཡིན་ལ། འཕགས་པའི་འགྲེལ་པར་འབྱུང་བ་ལྟར། སྤང་གཉེན་དོན་དམ་པར་མ་གྲུབ་ན། སྤང་གཉེན་གྱི་རིམ་པ་མི་འཐད་པར་རྩོད་པ་ནི། བདེན་གཉིས་འགལ་བའི་རྩོད་པའོ། །རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་རྣམ་པར་དག་པ་ཤིན་ཏུ་བ་ཡིན་པར་རྣམ་པར་བཞག་གོ །ཐེག་ཆེན་འཕགས་པའི་སྒོམ་པའི་ལམ་ཤིན་ཏུ་བ་ཇི་སྐད་དུ་བསྟན་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་ཉིད་སྒྲིབ་པ་མཐའ་དག་གི་གཉེན་པོའ་ངོ་བོ་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། སྤང་གཉེན་དོན་དམ་པར་མ་གྲུབ་ཀྱང་སྤང་གཉེན་གྱི་རིམ་པ་འཐད་ ི 1 ཞོལ། ཤོག ༡༧༩ ན ༣ རིགས་པས་ གཙང་། ཤོག ༡༨༧ བ ༢ རགས་པས་

རྣམ་པར་དག་བྱེད་གཞི་ཤེས་བཤད་པ། 263

དེ། སྒོམ་ལམ་བཤད་མ་ཐག་པ་དེ་ཁམས་གསུམ་པའི་རྣམ་པ་ཅན་གྱི་ཤེས་པ་དང་ཤེས་བྱ་དག་དོན་དམ་པར་མི་དམིགས་པ་ཉིད་ཀྱིས་བདེན་པས་སྟོང་པར་མཉམ་པ་ཉིད་དུ་མངོན་སུམ་གྱིས་རྟོགས་པའི་སྒོ་ནས་སྤང་བྱ་འཇོམས་པའི་ཕྱིར། དོན་དམ་ལ་བརྟེན་པའི་རྩོད་པ་ཁོང་ན་གནས་པའི་ལན་ནོ། །མདོ་ནི། བཅོམ་ལྡན་འདས་རྣམ་པར་དག་པ་ནི་འདོད་པ་དང་གཟུགས་དང་གཟུགས་མེད་པའི་ཁམས་སུ་སྐྱེ་བ་མ་ལགས་སོ།1

།ཞེས་དང༌། བཅོམ་ལྡན་འདས་རྣམ་པར་དག་པ་ནི་འཚལ་བ་
མ་མཆིས་པ་ལགས་སོ།2

།ཞེས་སོ། །ཇི་སྐད་བཤད་པའི་སྤང་བྱ་འགག་རིམ་དང༌། གཉེན་པོ་སྐྱེ་
རིམ་དེ་མི་འཐད་པའི་སྐྱོན་མེད་པར་ཐལ། ཇི་སྐད་བཤད་པའི་ཀླན་ཀ་གོ་ས་3

ལ་ཆགས་པའི་དྲི་མ་
རགས་པ་སེལ་བ་ལ་ཡུན་རིང་པོར་འབད་མི་དགོས་ལ། གོས་ལ་ཆགས་པའི་དྲི་མ་ཕྲ་མོ་བསལ་བ་ལ་བཙོ་བླག་མཁན་ཆེ་ཐང་དུ་འབད་པའི་དཔེས་ཀླན་ཀ་སྤངས་པའི་སྒོ་ནས་སྤང་གཉེན་གྱི་རིམ་པ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་སྐབས་བསྡུ་བ་ནི། ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པའི་མན་ངག་གི་བསྟན་བཅོས་མངོན་པར་རྟོགས་པའི་རྒྱན་ཅེས་བྱ་བའི་འགྲེལ་པའི་རྣམ་བཤད་སྙིང་པོའ་རྒྱན་ཅེས་བྱ་བ་ ིལས་སྐབས་གཉིས་པའི་འགྲེལ་པའི་བཤད་པའོ།། །།

གསུམ་པ་ལམ་ཤེས་རྣམ་པར་དག་བྱེད་ཀྱི་ཡན་ལག་གཞི་ཤེས་བཤད་པ་ལ། འབྲེལ་
དགོད་པས་མཚམས་སྦྱར། ལེའུའི་གཞུང་བཤད་པ་དང༌། སྐབས་བསྡུ་བའོ། །དང་པོ་ནི། ལམ་ཤེས་བཤད་ཟིན་པའི་འོག་ཏུ་ཐམས་ཅད་ཤེས་པ་ཉིད་འཆད་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ། གཞི་མི་རྟག་སོགས་ཐམས་ཅད་ཡོངས་སུ་ཤེས་པ་མེད་པར་ཐེག་པ་གསུམ་གྱི་ལམ་ལེགས་པར་ཡོངས་སུ་ཤེས་པ་མེད་པས་ལམ་ཤེས་ཀྱི་ཡན་ལག་ཏུ་འཆད་པའི་ཕྱིར། ཅི་སྐབས་གསུམ་པ་འདིར་བཤད་པར་བྱ་བའི་གཙོ་བོ་གཞི་ཤེས་དེ་གང་ཡིན། མི་རྟག་སོགས་བཅུ་དྲུག་གི་རྣམ་པ་ཅན་གྱི་གཞི་ཤེས་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔས་ཀྱང་བསྒོམ་པར་བྱ་བ་དེའམ། འོན་ཏེ་སློབ་དཔོན་སངས་རྒྱས་ཡེ་ཤེས་

1 བཀའ་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༢༧ ཤོག ༤༣༦ ཕྲེང་། ༡༩
2 བཀའ་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༢༧ ཤོག ༤༣༧ ཕྲེང་། ༡༥
3 ཞོལ། ཤོག ༡༧༩ བ ༢ གོས་ལ་ཆགས་པའི་

264 སྐབས་གསུམ་པའི་བཤད་པ།

ཞབས་སོགས་ཀྱིས་རྣམ་མཁྱེན་གྱི་རྒྱུའི་གོལ་ས་ཤེས་པར་བྱ་བའི་ཆེད་དུ་བསྟན་པར་བཤད་པས་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ཀྱི་གཞི་ཤེས་དེའམ། འོན་ཏེ་གཞི་རང་བཞིན་མེད་པར་རྟོགས་པ་ལ་ཁ་ཅིག་གིས་གཉེན་པོ་གཞི་ཤེས་སུ་ཐ་སྙད་བྱས་པ་ཡིན་ཞེ་ན། ཕྱི་མ་མ་ཡིན་པ་ནི་འོག་ཏུ་འཆད་པར་འགྱུར་ལ། ལམ་ཤེས་ཀྱི་གོལ་ས་ཤེས་པའི་ཆེད་དུ། མི་མཐུན་ཕྱོགས་ཀྱི་གཞི་ཤེས་ཀྱང་སྟོན་མོད་ཀྱི། བཤད་པར་བྱ་བའི་གཙོ་བོ་ནི་དང་པོ་ཉིད་ཡིན་ཏེ། སྔར་བྱང་སེམས་ཀྱི་མཐོང་ལམ་དང་སྒོམ་ལམ་མཐའ་གཉིས་རྣམ་པར་དག་པའི་ལམ་དུ་བསྟན་པ་ན། མཐའ་གཉིས་འགོག་བྱེད་ཀྱི་ལག་རྗེས་མི་འདྲ་བ་གང་གིས་བྱེད་པ་ཡིན་སྙམ་པ་ལ། ཤེས་པས་སྲིད་ལ་མི་གནས་ཤིང༌། །སྙིང་རྗེས་ཞི་ལ་མི་གནས་དང༌།1

།ཞེས་མི་རྟག་སོགས་རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་ཉིད་སྲིད་མཐའ་འགོག་བྱེད་དུ་གསུངས་ཤིང༌། དེ་ཉིད་རྒྱས་བཤད་འདིར་འཆད་པའི་ཕྱིར་རོ།།
དེ་ལྟར་ཡང་འགྲེལ་ཆེན་དུ། ལམ་ཤེས་པའི་སྐབས་སུ་ཉན་ཐོས་ལ་སོགས་པའི་ལམ་ཡང་
བཤད་པས་ཐམས་ཅད་ཤེས་པ་ཉིད་བཤད་པ་མ་ཡིན་ནམ་ཅིའི་ཕྱིར་ཡང་ཐམས་ཅད་ཤེས་པ་ཉིད་ལོགས་ཤིག་ཏུ་བསྟན་ཅེ་ན། དེ་བརྗོད་པར་བྱ་སྟེ། དེ་ལ། ལམ་ཤེས་ཉིད་ཀྱི་ཚུལ་ལ་ནི། །འཕགས་པའི་བདེན་པ་བཞི་དག་གི །རྣམ་པ་མི་དམིགས་སྒོ་ནས་ནི། །ཉན་ཐོས་ལམ་འདི་ཤེས་པར་བྱ།2

།ཞེས་མི་དམིགས་པར་བསྒོམ་པ་ལ་སོགས་པའི་རིམ་གྱིས་ཉན་ཐོས་ལ་སོགས་པའི་ལམ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔས་བསྒོམ་པར་བྱའོ། །ཞེས་བརྗོད་པ་ཡིན་ནོ། །དེ་བས་ན་མི་རྟག་པ་ལ་སོགས་པའི་རྣམ་པས་འཕངས་པ་རྣམས་ཀྱི་གཞི་མ་ལུས་པ་ཡོངས་སུ་ཤེས་པ་ཡིན་པའི་དོན་དུ་ཐམས་ཅད་ཤེས་པ་ཉིད་ལོགས་ཤིག་ཏུ་བཤད་པར་བཟུང་ངོ༌། །ཞེས་གསུངས་པས། མི་རྟག་སོགས་ཀྱི་རྣམ་པ་ཅན་གྱི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་ལམ་དེ་ཉིད་ལམ་ཤེས་སུ་འཇོག་པ་ན། ཁྱད་ཆོས་གསུམ་གྱིས་ཟིན་པའི་སྒོ་ནས་ཤེས་པར་བྱ་བ་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་སེམས་བསྐྱེད་ལ་སྔོན་དུ་སྙིང་རྗེ་ཆེན་པོ་འགྲོ་དགོས་ལ། དེ་ཡང་མི་རྟག་སྡུག་བསྔལ་སོགས་སྐྱེས་བུ་འབྲིང་གི་བསམ་པ་ལེགས་པར་སྦྱངས་པ་ལ་རག་ལས་པས་སོ།། དེས་ན་ལམ་ཤེས་ལ་སྔོན་དུ་གཞི་ཤེས་པ་དགོས་པར་གསུངས་པས་

1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༤༩ ཤོག ༤ ཕྲེང་། ༡༥
2 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༤༩ ཤོག ༡༠ ཕྲེང་། ༡༥

རྣམ་པར་དག་བྱེད་གཞི་ཤེས་བཤད་པ། 265

ལམ་ཤེས་རྣམ་པར་དག་བྱེད་ཀྱི་ཡན་ལག་ཏུ་སྤྱོད་པ་ཁྱད་པར་ཅན་གྱི་ལེའུ་ལ་སོགས་པ་མཛད་ལ། དེ་ཡང་སྔར་ཉན་ཐོས་ཀྱི་ལམ་ཤེས་པའི་རང་བཞིན་འཆད་པ་ན། གཟུགས་མི་རྟག་པ་ཉིད་དུ་ཡིད་ལ་བྱའོ། །ཞེས་སོགས་ཀྱི་མདོས་འཕངས་ཤིང་བསྟན་པའི་དོན་དེ་ཉིད་འདིར་རྩལ་བཏོན་དུ་འཆད་པ་ཡིན་ནོ།།
གཉིས་པ་ལ། གཞི་ཤེས་ཀྱི་རང་བཞིན་དང༌། མཁྱེན་པ་གསུམ་གྱི་མཇུག་བསྡུ་
བའོ། །དང་པོ་ལ། ཉེ་རིང་གི་ལམ་བཤད་པ་དང༌། གཞི་ཤེས་ཀྱི་སྦྱོར་བ་དང༌། སྦྱོར་བ་སྒོམ་པའི་འབྲས་བུའོ། །དང་པོ་ལ། ལམ་ཉེ་རིང་གི་རྒྱུ་མཚན་དང༌། རྒྱུ་མཚན་དེ་ཉིད་བསྒྲུབ་པ་དང༌། མི་མཐུན་ཕྱོགས་དང་གཉེན་པོའ་དབྱེ་བའོ། །དང་པོ་ལ། རྩ་བ་དང༌། འགྲེལ་པའོ། །དང་པོ་ནི། འགྲེལ་ ིཔས་རྩ་ཚིག་འདི་ཉེ་རིང་གི་ལམ་དུ་བཤད་ནས། འོག་མས་རྒྱུ་མཚན་དེ་ཉིད་བསྒྲུབ་པ་ལ་བཤད་དོ། །གཞི་ཤེས་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་ཆོས་ཅན། སངས་རྒྱས་དང་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་རྒྱུད་ལ་ཉེ་བར་འདོད་དེ། དུས་གསུམ་གྱི་ཆོས་རྣམས་བདེན་པའི་རང་བཞིན་མེད་པར་མཉམ་པ་ཉིད་དུ་མངོན་སུམ་དུ་ཤེས་པའི་ཡེ་ཤེས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཤུགས་ལ་རྒྱུ་མཚན་དེ་མེད་པས་ཉན་རང་ལ་རིང་བར་བསྟན་ཏོ། །ཚུ་རོལ་འཁོར་བའི་མཐའ་དང་ཕ་རོལ་ཞི་བའི་མཐའ་ལ་གནས་པ་མིན་ཏེ། མཐའ་དེ་གཉིས་འགོག་བྱེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མཐའ་དེ་དག་གི་བར་ན་དོན་དམ་པར་མི་གནས་པ་ཡིན་ཏེ། སྟོང་པ་ཉིད་རྟོགས་པའི་ཕྱིར། ཐ་སྙད་དུ་སྲིད་ཞིའི་མཐའ་གང་ཡང་མ་ཡིན་པའི་དབུས་ལ་གནས་མོད་ཀྱི། འདིས་ནི་དེ་དག་གི་བར་དོན་དམ་པར་གྲུབ་པ་འགོག་པའོ། །མདོ་ནི། བཅོམ་ལྡན་འདས་བྱང་ཆེན་རྣམས་ཀྱི་ཤེར་ཕྱིན་ནི་ཕ་རོལ་གྱི་མཐའ་མ་ལགས། ཚུ་རོལ་གྱི་མཐའ་མ་ལགས། གཉིས་ཀའི་བར་ན་ཡང་མི་གནས་པ་ལགས་སོ།1

།ཞེས་སོ།།
གཉིས་པ་འགྲེལ་པ་ལ་གཉིས། དངོས་བསྟན་སྲིད་ཞིའི་མཐའ་འགོག་བྱེད་ཀྱི་ལམ་དང༌།
ཤུགས་བསྟན་ཉན་རང་ལམ་དེ་དག་དང་བྲལ་བར་བསྟན་པའོ། །དང་པོ་ནི། གཞི་ཤེས་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་ཆོས་ཅན། སངས་རྒྱས་དང་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་ཀྱི་རྒྱུད་ལ་ཉེ་བར་གྱུར་པར་འདོད་པར་ཡིན་ཏེ། དུས་གསུམ་པའི་ཆོས་རྣམས་བདེན་པའི་ 1 བཀའ་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༢༧ ཤོག ༤༤༠ ཕྲེང་། ༡༤

266 སྐབས་གསུམ་པའི་བཤད་པ།

སྐྱེ་བ་མེད་པའི་རྣམ་པར་མཉམ་པ་ཉིད་དུ་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པས་སོ། །ལམ་ཤེར་ཕྱིན་འདི་ལ་མི་རྟག་སོགས་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་དང་སྙིང་རྗེ་ཆེན་པོ་དང༌། སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པ་སོགས་དུ་མ་ཡོད་པས་ལག་རྗེས་མི་འདྲ་བ་སོ་སོར་བཞག་ན། མི་རྟག་སོགས་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་རྒྱུད་ཀྱི་ཤེས་རབ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཀྱིས་ཚུ་རོལ་གྱི་མཐའ་འཁོར་བས་བསྡུས་པའི་ལས་ཉོན་གྱི་དབང་གིས་རྒྱུན་རིང་པོར་མཚམས་སྦྱོར་བའི་རྟག་པའི་མཐའ་འགོག་པར་བྱེད་པ་ཡིན་ཏེ། འཁོར་བའི་རྩ་བ་འཇོམས་པར་བྱེད་པའི་ཕྱིར། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་ཐུགས་རྒྱུད་ཀྱི་སྙིང་རྗེ་ཆེན་པོ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཀྱིས་ཕ་རོལ་གྱི་མཐའ་མྱ་ངན་ལས་འདས་པ་སྲིད་པར་སྐྱེ་བ་ཆད་པ་ལ་བརྟེན་ནས་ཐོབ་པའི་ཆད་པའི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་མཐའ་འགོག་པ་ཡིན་ཏེ། ཁྱོད་ཀྱི་དབང་གིས་འཁོར་བར་སྐྱེ་བ་ཡང་དང་ཡང་དུ་བླངས་ནས་མི་གནས་པའི་མྱང་འདས་སྒྲུབ་བྱེད་ཀྱི་ལམ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་གཞི་ཤེས་པའི་ཤེར་ཕྱིན་དེ་ཆོས་ཅན། སྲིད་པ་དང་ཞི་བའི་མཐའ་ལ་མི་གནས་པ་དང་དེ་དག་གི་བར་ན་ཡང་དོན་དམ་པར་མི་གནས་པ་ཡིན་ནོ། །ཀུན་རྫོབ་ལ་ལྟོས་པའི་སྲིད་ཞིའི་མཐའ་འགོག་ཅིང༌། སྲིད་ཞི་བདེན་མེད་དུ་རྟོགས་པས་དེ་དག་གི་བར་ན་ཡང་དོན་དམ་པར་མི་གནས་པས་སོ།།
སྐབས་འདིར་ཁ་ཅིག་གིས་ཀུན་རྫོབ་ལ་ལྟོས་པའི་སྲིད་མཐའ་འགོག་བྱེད་སྟོང་ཉིད་རྟོགས་
པའི་ཤེས་རབ་ལ་འཆད་པ་ནི། ལམ་གྱི་རིམ་པའི་བློའ་འཇུག་ཚུལ་མི་འདྲ་བ་ཞིབ་ཏུ་མ་རྟོགས་པའི་ ིརྣམ་འགྱུར་དུ་གསལ་ཏེ། སློབ་དཔོན་དང་འཕགས་པ་གཉིས་ཀས་ཤེས་རབ་ཀྱིས་འཁོར་བའི་སྐྱོན་མཐོང་བར་གསུངས་པའི་ཕྱིར་དང༌། འཁོར་བའི་སྐྱོན་དོན་དམ་འཇལ་བའི་རིགས་ཤེས་ཀྱིས་མི་རྙེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཚུ་རོལ་ནི་སོ་སོ་སྐྱེ་བོ་ལ་ལྟོས་པ་སྟེ། ཚུར་ངོས་ན་ཡོད་ཀྱི། འཁོར་བ་ཆད་པའི་ཕར་ངོས་ན་མེད་པའི་དོན་ནོ། །རྟག་མཐའ་ཡང་ལས་ཉོན་གྱིས་ཉིང་མཚམས་སྦྱར་ནས། རྒྱུན་རིང་པོར་འཇུག་པའི་དོན་ཡིན་གྱི། རྟག་དངོས་ཀྱི་མཐའ་ནི་མིན་ནོ། །ཆད་མཐའ་ཡང་ལས་ཉོན་གྱི་དབང་གིས་སྐྱེ་བ་ཆད་པར་མ་ཟད། སྙིང་རྗེ་དང་སྨོན་ལམ་གྱི་དབང་གིས་སྐྱེ་བ་ཆད་པས་ཐོབ་པའི་མྱང་འདས་སོ། །བླ་མ་ལོཙྪ་བ་ཆེན་པོ་ནི། གཞི་ཤེས་ཀྱི་གཙོ་བོ་ཉན་རང་གི་ཡིན་ཡང༌། ཤེར་ཕྱིན་གྱི་གཙོ་བོ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་ཡིན་པས། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་རྒྱུད་ཀྱི་གཟུགས་བརྙན་གྱི་གཞི་

རྣམ་པར་དག་བྱེད་གཞི་ཤེས་བཤད་པ། 267

ཤེས་འདིར་བཤད་བྱའི་གཙོ་བོ་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་ས་བརྒྱད་པར་བསྐྱེད་ཅིང༌། དེ་ཉིད་ལམ་གསུམ་ག་ཤེས་པའི་ལམ་ཤེས་ཀྱི་ཡན་ལག་ཏུ་འཆད་པ་ཡིན་ལ། ལམ་གསུམ་ཤེས་པ་འབད་མེད་དུ་ངང་གིས་ཐོབ་པའི་དབང་དུ་བྱས་ལ། སྔར་མཐོང་ལམ་གྱི་སྐབས་སུ་མི་རྟག་སོགས་ཤེས་པར་བཤད་པ་ནི། ལམ་ཤེས་ཀྱི་ཡུལ་དུ་བསྟན་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །གཞུང་འདིས་སྙིང་རྗེའི་ཁྱད་པར་བསྟན་པར་བཞེད་དེ། ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་དབང་དུ་བྱས་ན་དེ་ལྟར་འཐད་ལ། གཞི་ཤེས་སྐྱེ་དུས་སོགས་ནི་འཐད་པར་དཀའོ།།
གཉིས་པ་ནི། ཉན་རང་གི་གཞི་ཤེས་སྐབས་འདིར་མ་བསྟན་པའི་སྐྱོན་མེད་དེ། བྱང་ཆུབ་
སེམས་དཔའི་རྒྱུད་ཀྱི་ཀུན་ཤེས་པ་སྐབས་འདིར་དངོས་སུ་བསྟན་པ་ཉིད་ཀྱི་སྐབས་ལས་ལྡོག་སྟེ་ཤུགས་ལ་བསྟན་པས་སོ། །སྐབས་འོག་མ་ཁ་ཅིག་ཏུ་དངོས་སུ་ཡང་བསྟན་པས། འགྲེལ་ཆེན་དུ། ལ་ལར་ལྡོག་པའི་སྒོ་ནས་དང༌། ལ་ལར་རྗེས་འགྲོའ་སྒོ་ནས་བསྟན་པར་བཤད་དོ། །ཉན་ཐོས་ ིའཕགས་པ་དང་རང་སངས་རྒྱས་ལ་སོགས་པ་ལ་ཆོས་ཅན། ཡང་དག་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་དང་རིང་བར་གྱུར་པས་གནས་པ་ཡིན་ཏེ། སྲིད་ཞིའི་མཐའ་ལ་བདེན་པར་ཞེན་པས་དུས་གསུམ་མཉམ་པ་ཉིད་དུ་ཤེས་པ་མེད་པའི་ཕྱིར། ཉན་རང་རྣམས་ཀྱིས་ཉི་ཚེ་བའི་ཚུལ་དུ་རང་གིས་རྟོགས་པ་ཙམ་གྱི་གཞི་ཤེས་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པའི་གཟུགས་བརྙན་ལ་གནས་པའི་ཉན་ཐོས་ཆོས་ཅན། འཁོར་བའི་མཐའ་ལ་གནས་པ་ཡིན་ཏེ། འཁོར་བར་སྐྱེ་བའི་དངོས་པོ་ཙམ་ལ་མཐའ་གཅིག་ཏུ་དོར་བྱར་བཟུང་བའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། ལས་ཉོན་གྱིས་སྐྱེ་བར་མ་ཟད། སྙིང་རྗེ་དང་སྨོན་ལམ་གྱིས་སྐྱེ་བ་ཡང་འགོག་འདོད་པས། འཁོར་བར་སྐྱེ་བ་ལེན་པའི་རྒྱུ་སྙིང་བརྩེ་བ་དང་བྲལ་བའི་ཕྱིར། མྱ་ངན་ལས་འདས་པའི་མཐའ་ལ་གནས་པ་ཡིན་པར་ཤེས་པར་བྱའོ། །སྲིད་པར་སྐྱེ་བ་ཙམ་ཆད་པ་ལས་ཐོབ་པའི་སྲིད་པར་སྐྱེ་བའི་དངོས་པོ་མེད་པ་བླང་བྱར་དམིགས་པ་གཉིས་ཀྱིས་སོ། །དེར་ཐལ། སྲིད་པར་སྐྱེ་བ་ཆད་པ་ཐོབ་འདོད་ཅིང༌། ལས་ཉོན་གྱིས་སྐྱེ་བ་བཀག་ཀྱང༌། སྲིད་པར་སྐྱེ་བ་བླངས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་མྱང་འདས་སྒྲུབ་པའི་ཐབས་ཤེས་པའི་ཤེས་རབ་དང་བྲལ་བའི་ཕྱིར། སྟོང་པ་ཉིད་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་དང་བྲལ་བ་དང༌། རྒྱུ་མཚན་སྔ་མ་གཉིས་གོ་ལྡོག་ནས་སྦྱོར་བ་ནི་གཞུང་འདིའི་དོན་མིན་པར་རྗེ་ཉིད་ཀྱི་གསུང་ལས་འབྱུང་བའོ།།

268 སྐབས་གསུམ་པའི་བཤད་པ།

གཉིས་པ་ལ། རྩོད་པ་དང༌། ལན་ནོ། །དང་པོ་ནི། རྒྱུ་མཚན་ཇི་ལྟར་ན་དུས་གསུམ་མཉམ་པ་
ཉིད་དུ་ཤེས་པ་ཡོད་པ་དང་མེད་པའི་ཁྱད་པར་གྱིས་ཉན་ཐོས་དང་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ལ་སོགས་པ་ལ་ཡང་དག་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་རིང་བ་དང་ཅིག་ཤོས་སུ་འགྱུར་བ་མི་འཐད་པར་ཐལ། དུས་གསུམ་མཉམ་ཉིད་དུ་ཤེས་པ་ཉན་རང་ལ་ཡང་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དུས་གསུམ་མཉམ་ཉིད་དུ་ཤེས་པ་ནི་གཞིའི་གནས་ལུགས་རྟོགས་པ་ཁོ་ན་ཡིན་ལ་གཞིའི་གནས་ལུགས་རྟོགས་པ་དེ་ཡང་འཕགས་པ་ཐམས་ཅད་ལ་ཡོད་པ་ཉིད་མ་ཡིན་ནམ། ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཉན་རང་འཕགས་པ་ལ་གཞིའི་གནས་ལུགས་རྟོགས་པ་ཡོད་པར་ཐལ། ཤིང་རྟ་ཆེན་པོ་མགོན་པོ་ཀླུ་སྒྲུབ་ཀྱི་ལུང་ལས་འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་པར་བསྟོད་པར། རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་པར་འབྱུང་བ་གང༌། །དེ་ཉིད་ཁྱོད་ནི་སྟོང་པར་བཞེད།1

།ཅེས་སྟོང་པ་རྟེན་འབྱུང་གི་དོན་ཡིན་པར་འབྱུང་བའི་ཕྱིར་དང༌། རྟེན་འབྲེལ་གྱི་གནས་
ལུགས་རྟོགས་པ་ཉན་རང་ལ་ཡང་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཞེ་ན། ལུང་དེས་སྟོང་པ་རྟེན་འབྲེལ་གྱི་སྒྲའི་དོན་དུ་བསྟན་པ་ལྟར་ཉན་རང་འཕགས་པ་རྣམས་ལ་གང་ཟག་དང་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་རྟོགས་པ་ཡོད་པར་བཞེད་པ་དག་གིས་རྩོད་པ་ཡིན་ལ། སློབ་དཔོན་གྱི་བཞེད་པས་ལུང་དེས་རྟེན་འབྲེལ་ལ་བདེན་སྟོང་གི་ཁྱབ་པ་བསྟན་ཡང༌། ཉན་རང་རྣམས་ལ་རྟོགས་པ་དེ་མེད་པའི་སྒོ་ནས་ལན་མཛད་དོ།།
གཉིས་པ་ལ་གསུམ་གྱི་དང་པོ་རྩ་བ་ནི། ཉན་རང་འཕགས་པ་ཆོས་ཅན། གཞི་ཤེས་པའི་ཤེར་
ཕྱིན་དེ་ནི་ཁྱོད་ལ་རིང་བ་སྟེ་གཞི་ལ་བདེན་པར་གྲུབ་པའི་མཚན་མར་དམིགས་པའི་སྒོ་ནས་འབྲས་ཡུམ་བསྐྱེད་པའི་ཐབས་མཁས་པ་མ་ཡིན་པས་ཟིན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། གནས་ལུགས་སྟོན་པའི་དགེ་བཤེས་དང་བྲལ་ཞིང༌། ཤེར་ཕྱིན་གྱི་གཟུགས་བརྙན་ལ་སྤྱོད་པའི་ཕྱིར། མདོ་ནི། བཅོམ་ལྡན་འདས་གལ་ཏེ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་ཐེག་པའི་རིགས་ཀྱི་བུའམ་རིགས་ཀྱི་བུ་མོ་ཐབས་མི་མཁས་པའི་ཤེར་ཕྱིན་ལ་དམིགས་པའི་ཚུལ་གྱིས་ཤེས་པར་བགྱིད་ན། ཤེར་ཕྱིན་འདི་འདོར་བར་འགྱུར་རིང་བར་བྱེད་པར་འགྱུར།2

ཞེས་སོ། །བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཆོས་ཅན། ཤེར་ཕྱིན་དེ་ནི་ཁྱོད་ལ་
ཡང་དག་ཉེ་བ་ཉིད་དུ་བཤད་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ། ཁྱོད་འབྲས་ཡུམ་བསྐྱེད་པའི་ཐབས་ལ་མཁས་ 1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༡ ཤོག ༡༩༧ ཕྲེང་། ༦
2 བཀའ་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༢༧ ཤོག ༤༤༤ ཕྲེང་། ༡༨

རྣམ་པར་དག་བྱེད་གཞི་ཤེས་བཤད་པ། 269

པ་ཡིས་ཟིན་པས་སོ། །མདོ་ནི། དེ་ཡང་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཤེར་ཕྱིན་འདི་ལེགས་པར་བཤད་པ་དང༌། ལེགས་པར་མཐར་ཕྱུང་བའི་བར་ནི་ངོ་མཚར།1

ཞེས་སོ།།
གཉིས་པ་འགྲེལ་པ་ནི། ཉན་རང་འཕགས་པ་དེ་དག་ལ་རྒྱལ་བའི་ཡུམ་རིང་བར་གྱུར་
ཏོ། །ཉན་ཐོས་ལ་སོགས་པ་དངོས་པོའ་ངོ་བོ་བདེན་སྟོང་སྤྲོས་བྲལ་མི་ཤེས་པ་རྣམས་ལ་དུས་ ིགསུམ་མཉམ་པ་ཉིད་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་དེ་མེད་པ་དེའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དེ་དག་གིས་དངོས་པོ་བདེན་གྲུབ་ཀྱི་མཚན་མ་དང་ལྡན་པར་རྟོགས་པས་སོ། །དེར་ཐལ། གང་ཟག་གི་བདག་མེད་ཙམ་རྟོགས་པར་ཟད་ཀྱི། བདག་མེད་ཕྲ་མོ་སྟོན་པའི་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་ལ་སོགས་པ་ཐབས་མཁས་པ་དང་བྲལ་བའི་ཕྱིར། དེ་ལྟར་ཞེན་པའི་དཔེ་མེད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། སྒྱུ་མ་མཁན་གྱིས་སྤྲུལ་པའི་རྟ་གླང་གི་དངོས་པོ་སྣང་བ་ལ་སྒྱུ་མ་ཡིན་པ་དེའི་རང་གི་ངོ་བོ་མི་ཤེས་པས་རྟ་གླང་གི་དངོས་པོར་མངོན་པར་ཞེན་པ་ཉིད་ཀྱིས་རྟ་གླང་གི་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པར་མི་རྟོགས་ཤིང་མི་སྣང་བ་བཞིན་དུ་དངོས་པོ་རྣམས་ལ་བདེན་པར་ཞེན་པའི་ཕྱིར། གོང་དུ་བཤད་པ་ལྟར་འཇིག་རྟེན་ལ་གྲགས་པའི་རྫུན་པ་དང་དཔེ་དོན་དུ་སྦྱར་ནས་རྟོགས་པར་བྱ་ཞིང༌། དེ་ཡང་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་རིང་དུ་མཉེས་པར་བྱས་པ་ལས་ཁོང་དུ་ཆུད་པར་བྱ་སྟེ། དེས་མ་ཟིན་པས་དངོས་པོ་ལ་མཚན་མར་ཞེན་ལ། དེ་ཉིད་ཀྱིས་ཤེར་ཕྱིན་ལས་རིང་བར་བསྟན་པས་སོ། །བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་འཕགས་པ་དེ་དག་ལ་ཆོས་ཅན། ཡུམ་འདི་ཡང་དག་པར་ཉེ་བར་གྱུར་པ་ཡིན་ཏེ། དུས་གསུམ་མཉམ་ཉིད་དུ་ཤེས་པ་དེའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། གཟུགས་སོགས་ཀྱི་ཆོས་བདེན་སྟོང་སྤྲོས་བྲལ་དུ་ཤེས་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་པ་ཡོད་པར་ཐལ། གཟུགས་ལ་སོགས་པའི་ཆོས་བདེན་སྟོང་སྤྲོས་བྲལ་དུ་ཡོངས་སུ་ཤེས་པ་དེ་ཉིད་དུས་གསུམ་མཉམ་པ་ཉིད་དུ་ཡོངས་སུ་ཤེས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྟགས་སྔ་མ་དེར་ཐལ། བདེན་པ་གཉིས་ཀྱི་རྣམ་དབྱེ་ལ་མཁས་པ་ལ་བརྟེན་པའི་ཐོས་པ་ལ་སོགས་པའི་ཤེས་པ་སྐྱེ་བའི་ཐབས་ལ་མཁས་པས་བདེན་པའི་དངོས་པོར་མངོན་པར་ཞེན་པའི་འཁྲུལ་བའི་མཚན་མ་བསལ་བའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དུས་ཡུན་རིང་མོ་ཞིག་ནས་བདེན་པ་གཉིས་ཀྱི་རྣམ་དབྱེ་ལ་མཁས་པའི་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་ཡང་དག་པར་མགུ་བར་བྱས་པའི་མན་ངག་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པ་ཅན་ཡོད་པའི་ཕྱིར།
1 བཀའ་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༢༧ ཤོག ༤༤༥ ཕྲེང་། ༡༦

270 སྐབས་གསུམ་པའི་བཤད་པ།

གསུམ་པ་དོན་བསྡུ་བ་ནི། ཉན་རང་དང་བྱང་སེམས་ལ་ཤེར་ཕྱིན་ཉེ་རིང་གི་ཁྱད་པར་
འཐད་དེ། ཉན་རང་ཡུམ་སྒོམ་པའི་ཐབས་མཁས་པ་མ་ཡིན་པས་ནི་རིང་བ་ཉིད་ཡིན་ལ། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཐབས་མཁས་པ་ཉིད་ཀྱིས་ནི་མི་རིང་བ་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དོན་ནི་འདི་ལྟར་ཤེས་པར་བྱ་སྟེ། ཉན་ཐོས་གནས་སྐབས་རིགས་ངེས་པ་དང༌། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རིགས་ངེས་པ་གཉིས་དུས་མཉམ་དུ་རང་རང་གི་ལམ་ལ་ཞུགས་ནས། འབད་པས་རང་གི་བྱང་ཆུབ་བསྒྲུབས་ན། སྔ་མ་བླ་ན་མེད་པའི་བྱང་ཆུབ་ཐོབ་པ་ལ་དུས་རིང་དུ་དགོས་པར་ཤེས་པར་བྱའོ། །གལ་ཏེ་ཉན་ཐོས་ཀྱི་བྱང་ཆུབ་འབད་པས་བསྒྲུབས་ན་ཚེ་གསུམ་ལ་འཐོབ་ལ། དེ་ནས་ཐེག་པ་ཆེན་པོའ་ས་བདུན་པ་ ིསོགས་ནས་འཇུག་པས་ཅིག་ཤོས་ལས་ཆེས་ཤིན་ཏུ་བླ་ན་མེད་པའི་བྱང་ཆུབ་ཐོབ་པ་ལ་དུས་ཐུང་བ་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། དེ་ལྟ་ན་མྱུར་དུ་སངས་རྒྱ་བར་འདོད་ན་ཐོག་མར་ཉན་ཐོས་ཀྱི་ལམ་ལ་འཇུག་རིགས་པར་འགྱུར་ཞིང༌། ལམ་མཐོན་པོ་ནས་འཇུག་པ་ཡང་བཀག་ཟིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེས་ན་ཉན་ཐོས་ཀྱི་བྱང་ཆུབ་ཐོབ་པ་མྱུར་ཡང༌། སྔར་གཞན་གྱི་དོན་ལ་གཙོ་བོར་གཞོལ་བ་གོམས་པར་མ་བྱས་ཤིང༌། འཁོར་བའི་ཉེས་དམིགས་སེམས་པ་ལ་རྩེ་གཅིག་ཏུ་གོམས་པར་བྱས་པའི་མཐུས་ཞི་བདེའི་ཕན་ཡོན་སེམས་པའི་བློ་ཤགས་དྲག་པས་དགྲ་བཅོམ་པ་ཐོབ་ནས། བསྐལ་པའི་བར་དུ་ཞི་བའི་དབྱིངས་སུ་སྙོམས་པར་འཇུག་ལ། སངས་རྒྱས་ཀྱི་འོད་ཟེར་གྱིས་བསྐུལ་ནས་སད་པར་བྱས་པ་ན་ཡང༌། ཡང་དང་ཡང་དུ་ཞི་བའི་དབྱིངས་སུ་སྙོམས་པར་འཇུག་ཅིང༌། བྱང་ཆུབ་ཀྱི་མཆོག་ཏུ་སེམས་བསྐྱེད་པའི་རྗེས་སུ་ཡང༌། ཡུན་རིང་པོའ་བར་དུ་ཞི་བའི་དབྱིངས་སུ་མཉམ་པར་བཞག་པར་ ིབྱ་བ་མ་ཡིན་པར་རྟོགས་ཀྱང༌། སྔོན་གོམས་པའི་ཤགས་ཀྱིས་དེའི་ངང་དུ་ཡང་དང་ཡང་དུ་འགྱུར་བ་དེ་ཉིད་ཀྱིས། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རིགས་ངེས་པ་དེ་ལས་ཆེས་བུལ་ཞིང༌། བསོད་ནམས་ཀྱི་ཚོགས་མཐའ་ཡས་པ་གསོག་པ་ཡང་གདོད་བརྩམ་དགོས་པས་འབྲས་བུ་ལ་ཉེ་རིང་གི་ཁྱད་པར་ཆེན་པོ་ཡོད་ལ། ཉན་ཐོས་རིགས་ངེས་པ་དེ་ལ་ལྟོས་ནས་མྱུར་ལམ་དུ་ཤེས་པར་བྱའོ།།
གསུམ་པ་ལ། གཞི་ལམ་ལ་མཚན་འཛིན་གྱི་སྤང་གཉེན་དང༌། འབྲས་བུ་ལ་མཚན་འཛིན་
གྱི་སྤང་གཉེན་དང༌། མཇུག་བསྡུ་བའོ། །དང་པོ་ལ། སྤང་བྱ་དང༌། གཉེན་པོའོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ་གྱི་དང་པོ་མཚམས་སྦྱར་བ་ནི། སྔར་བཤད་པ་དེ་ལྟར་ཉན་ཐོས་ལ་སོགས་པའི་ཡུམ་ཤེར་ཕྱིན་ལ་

རྣམ་པར་དག་བྱེད་གཞི་ཤེས་བཤད་པ། 271

རིང་བར་འགྱུར་བའི། སྒྲུབ་པར་བྱེད་པ་སྙིང་རྗེ་ཁྱད་པར་ཅན་དང་བྲལ་ཞིང་བདེན་འཛིན་གྱིས་བཅིངས་པ་དེ་ཉིད་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རིགས་ངེས་པ་ལ་ལྟོས་ནས་ལམ་གྱི་གོལ་ས་མི་མཐུན་པའི་ཕྱོགས་ཡིན་པར་བསྒྲུབ་པ་ནི། གཉིས་པ་རྩ་བ་ནི། གཞི་ཤེས་བྱ་ཇི་ལྟ་བས་བསྡུས་པ་གཟུགས་ལ་སོགས་པའི་ཕུང་པོ་གང་ཟག་གི་བདག་གིས་སྟོང་པ་ཉིད་དང་ཇི་སྙེད་པས་བསྡུས་པ་དུས་གསུམ་དུ་གཏོགས་པའི་ཆོས་རྣམས་དང་། ལམ་སྦྱིན་སོགས་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་ཕྱོགས་རྣམས་ལ་བདེན་པར་སྤྱོད་པའི་འདུ་ཤེས་ཀྱིས་བཅིངས་པའི་ལམ་ནི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རིགས་ངེས་པ་དེའི་ལམ་གྱི་གོལ་ས་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ཡིན་ཏེ། འབྲས་བུའི་ཤེར་ཕྱིན་སྒྲུབ་པའི་རིང་ལམ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མདོ་ནི་ཐབས་མི་མཁས་པས་གཟུགས་སྟོང་ཞེས་བྱ་བར་སྤྱོད་ན་ཞེས་པ་ནས། རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་ལ་སྤྱོད་པའི་བར་གྱི་འདུ་ཤེས་ནི་ཆགས་པའོ།།ཞེས་སོ། །ཁ་ཅིག་ཉན་རང་འཕགས་པའི་མཉམ་གཞག་བདེན་འཛིན་དུ་འདོད་པ་ནི་རྣར་མི་འོང་བའི་ཚིག་སྟེ། གང་ཟག་གི་བདག་འཛིན་དང༌། ཉོན་སྒྲིབ་ཀྱི་ས་བོན་འཇོམས་མི་ནུས་པར་མཚུངས་པར་ཐལ། ཞེན་ཡུལ་ལ་འཁྲུལ་པའི་ལོག་ཤེས་སུ་མཚུངས་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། སློབ་པའི་ཐེག་པས་ཆགས་ལ་སོགས། །སྤོང་བར་འགྱུར་བ་མིན་ཞེས་འཛིན།1

།ཅེས་བཤད་པས་སྨྲ་བ་པོ་དེ་ལ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་སྡོམ་པ་ཡོད་
ན། རྩ་བའི་ལྟུང་བར་འགྱུར་བས་སོ། །གཞན་ཡང་སྒྲ་དོན་འདྲེར་རུང་འཛིན་པའི་རྟོག་བྲལ་མིན་ན། རྣལ་འབྱོར་མངོན་སུམ་མིན་པར་འགྱུར་ལ། དེ་ཡིན་ན་ཟླ་བ་གཉིས་སྣང་གི་དབང་ཤེས་ལྟར་ཐར་པའི་ལམ་དུ་མི་འགྱུར་བས་ཉན་ཐོས་ཀྱི་ལམ་འབྲས་བུ་དང་བཅས་པ་ལ་སྐུར་བ་གདབ་པར་མི་བྱའོ། །ཚིག་ལ་འཆེལ་བ་ཁ་ཅིག་འདིའི་འགྲེལ་པའི་དོན་ཡང་དེ་ལྟར་འཆད་པ་ནི་དབང་པོ་ཤིན་ཏུ་རྟུལ་བར་གསལ་ལོ།།
གསུམ་པ་འགྲེལ་པ་ནི། གཟུགས་ལ་སོགས་པ་དུས་གསུམ་གྱི་ཆོས་སོ་སྐྱེའི་རྒྱུད་ཀྱི་ཟག་
པ་དང་བཅས་པ་དང༌། བྱང་ཆུབ་ཡན་ལག་སོགས་ཟག་པ་མེད་པ་དང༌། གཉིས་ཀའི་ངོ་བོ་བདེན་པའི་དངོས་པོར་མ་གྱུར་པ་ཐམས་ཅད་ལ་བདེན་པའི་དངོས་པོར་དམིགས་པ་ཉིད་ཀྱི་བཅིངས་བཞིན་དུ་གཞན་གྱིས་ཀུན་བཏགས་པའི་གང་ཟག་གི་བདག་ལ་སོགས་པ་སྟོང་པ་ཉིད་དུ་མངོན་ 1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༦༤ ཤོག ༡༡༠༦ ཕྲེང་། ༡༡

272 སྐབས་གསུམ་པའི་བཤད་པ།

སུམ་དུ་ལྟ་བའི་ཤེས་རབ་དང༌། དྲན་པ་ཉེར་གཞག་སོགས་དེ་ཁོ་ནར་རྟོགས་པའི་སྒྲུབ་པའི་འདུ་ཤེས་ཀྱིས་བཅིངས་པའི་ཉན་ཐོས་ཀྱི་མཐོང་ལམ་སྡུག་བསྔལ་ལ་ཆོས་བཟོད་ནི་ཆོས་ཅན། རང་གི་ངོ་སྐལ་གྱི་སྤང་བྱའི་གཉེན་པོ་ཡིན་ཏེ། ཉོན་སྒྲིབ་ཀུན་བཏགས་ཀྱི་ས་བོན་ལ་དངོས་སུ་གནོད་པའི་ལམ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཉན་ཐོས་དེ་དག་གི་སྤང་བྱའི་གཉེན་པོ་ཡིན་ན་ཡང་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་ལམ་གྱི་གོལ་ས་མི་མཐུན་པའི་ཕྱོགས་ཡིན་ཏེ། རང་གི་རྒྱུད་ལ་བསྐྱེད་པ་སྤང་བར་བྱ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དངོས་པོའ་གནས་ལུགས་ལ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་ཞུགས་པ་ཉིད་ཀྱིས་བཅིངས་པའི་ ིལམ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ལམ་དེའི་དམིགས་རྣམ་གྱི་ལྡོག་ཕྱོགས་བཟུང་བའི་སྒོ་ནས་སྤང་བར་བྱ་བར་སྟོན་པ་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། དེའི་ལྡོག་ཕྱོགས་བཟུང་ན་ཞེན་ཡུལ་ལ་འཁྲུལ་བའི་ལོག་ཤེས་སུ་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་རོ། །བདེན་འཛིན་གྱིས་བཅིངས་པའི་དོན་ཡང་གཞི་དང་ལམ་དང་བདེན་པར་གྲུབ་མ་གྲུབ་བརྟགས་པ་ན། བདེན་པར་ཞེན་པ་ལས་མི་འདའ་བའི་དོན་ཏེ། སྔར་ཆོས་ཀྱི་གནས་ལུགས་ཐོས་བསམ་གྱིས་ཀྱང་གཏན་ལ་མ་ཕབ་པའི་དབང་དུ་བྱས་པའོ། །བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ལ་ལྟོས་ནས་རིང་བའི་ལམ་ཡིན་པས་དེ་ལ་འཇུག་པ་སྤང་བར་ཤེས་པར་བྱའོ།།
གཉིས་པ་ལ་གསུམ་གྱི་དང་པོ་མཚམས་སྦྱར་བ་ནི། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ། ཞེས་
སོ། །གཉིས་པ་རྩ་བ་ནི། སྦྱིན་ལ་སོགས་པ་འཁོར་གསུམ་དུ་བདེན་པར་ཞེན་པའི་ངར་འཛིན་མེད་པ་ལ་རང་གནས་པས་གདུལ་བྱ་གཞན་དེ་ལ་སྦྱོར་བར་བྱེད་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་རྒྱུད་ཀྱི་གཞི་ལམ་བདེན་མེད་དུ་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་དེ་ནི་ཆོས་ཅན། གཞི་ལམ་ལ་བདེན་པར་ཆགས་པའི་མཐའ་འགོག་པ་ཡིན་ཏེ། དེའི་དངོས་གཉེན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མདོ་ནི། རང་གཞན་གྱི་གཞི་1

ལམ་ལ་མཚན་མར་མི་འགྱུར། ཞེས་སོ། །གསུམ་པ་འགྲེལ་པ་ནི། དེ་ཆོས་ཅན། རྣམ་
གྲངས་མ་ཡིན་པར་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་གཉེན་པོ་ཡིན་ཏེ། གཞི་ལམ་ལ་བདེན་པར་ཆགས་པའི་ཚོགས་ཀྱི་གནས་ཐམས་ཅད་བཀག་པས་ཆགས་པ་དེའི་དངོས་གཉེན་ཡིན་པ་ཉིད་ཀྱིས་བླང་བར་བྱ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འཁོར་གསུམ་རྣམ་པར་དག་པས་སྦྱིན་པ་ལ་སོགས་པ་ལམ་དང་གཞི་ལ་བདག་མེད་པར་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པས་རང་གནས་པ་དང་གཞན་སྦྱོར་བའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་ 1 ཞོལ། ཤོག ༡༨༥ བ ༦ རང་བཞིན་གྱི་ལམ་ལ་

རྣམ་པར་དག་བྱེད་གཞི་ཤེས་བཤད་པ། 273

དཔའ་ནི། ལམ་ཉེ་བ་ལ་ཞུགས་པ་ཡིན་ཏེ། ཆོས་ཀྱི་གནས་ལུགས་ལ་མངོན་སུམ་དུ་ཡང་དག་པར་ཞུགས་པའི་ཕྱིར་དང༌། སྤྱོད་པ་རྒྱ་ཆེན་པོ་ཉམས་སུ་ལེན་པ་ལ་ཞུགས་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཡང་ན་སྔ་མའི་རྒྱུ་མཚན་དུ་བཤད་དེ་དོན་འདྲའོ།།
གཉིས་པ་ལ། འབྲས་བུ་ལ་མཚན་འཛིན་གྱི་ངོ་བོ་དང༌། སྤོང་བྱེད་ཀྱི་གཉེན་པོ་དང༌།
འཕྲོས་དོན་ནོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས་ཀྱི་དང་པོ་རྩ་བ་ནི། རྒྱལ་བ་ལ་སོགས་ལ་བདེན་པར་ཆགས་པ་ཕྲ་མོས་བཅིངས་བཞིན་དུ་དེ་ལ་ཕྱག་འཚལ་བ་སོགས་ནི་ཆོས་ཅན། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་ལམ་གྱི་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ཡིན་ཏེ། གོལ་ས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མདོ་ནི། རབ་འབྱོར་འདི་ལ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་མཚན་མར་ཡིད་ལ་བྱེད་ན།1

ཞེས་སོ། །གཉིས་པ་འགྲེལ་པ་ནི། ཉན་
ཐོས་རྣམས་ཀྱིས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ལ་སོགས་པ་ལ་དད་པས་ཀུན་ནས་བསླངས་ནས་ཕྱག་འཚལ་བ་ལ་སོགས་པ་ནི་ཆོས་ཅན། གཉེན་པོའ་ཕྱོགས་ཀྱིས་བསྡུས་པ་ཡིན་ཏེ། བསོད་ནམས་ ིཀྱི་ཚོགས་ཀྱི་རྒྱུ་ཡིན་པ་ཉིད་ཀྱིས་སོ། །མ་དད་པ་སོགས་ཀྱི་གཉེན་པོ་ཡིན་མོད་ཀྱི་རྣམ་གྲངས་མ་ཡིན་པར་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་ཉེས་སྐྱོན་དང་བྲལ་བའི་གཉེན་པོ་མ་ཡིན་པས། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་ལམ་གྱི་མི་མཐུན་པའི་ཕྱོགས་ཡིན་ནོ། །གཉེན་པོའ་ཕྱོགས་ཡིན་ཡང༌། འབྲས་བུ་ལ་བདེན་ ིཔར་ཆགས་པ་ཕྲ་མོའ་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་བཅིངས་པའི་ཕྱིར་རོ།། ིགཉིས་པ་ལ། མི་མཐུན་ཕྱོགས་ཡིན་པའི་རྒྱུ་མཚན་དང༌། སྤོང་བྱེད་གཉེན་པོའོ། །དང་པོ་
ལ་གཉིས་ཀྱི་དང་པོ་དྲི་བ་ནི། ཡང་ཇི་ལྟར། ཞེས་སོ། །ལན་ལ་གཉིས་ཀྱི་དང་པོ་རྩ་བ་ནི། ཆོས་རྣམས་ཀྱི་ལམ་གནས་ལུགས་མཐར་ཐུག་པ་ནི་ཟབ་པ་ཉིད་དེ་རང་བཞིན་གྱིས་དབེན་པའི་ཆོས་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མདོ་ནི། ཤེར་ཕྱིན་ནི་ཟབ་བོ། །ཞེས་དང༌། རབ་འབྱོར་ཆོས་ཐམས་ཅད་རང་བཞིན་གྱིས་དབེན་པའི་ཕྱིར།2

ཞེས་སོ། །གཉིས་པ་འགྲེལ་པ་ནི། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ལ་དོན་
དམ་པར་གྲུབ་པའི་སྐྱབས་སུ་དམིགས་པ་ཡང་མི་མཐུན་པའི་ཕྱོགས་ཡིན་ནོ། །ཆོས་དེ་དག་གི་གནས་ལུགས་བདེན་པས་སྟོང་པའི་ཟབ་པ་ཡིན་པ་དེའི་ཕྱིར། གང་གི་ཕྱིར་ན། དེར་ཐལ། ཆོས་ཀྱི་

1 བཀའ་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༢༧ ཤོག ༤༥༤ ཕྲེང་། ༡༣
2 བཀའ་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༢༧ ཤོག ༤༥༥ ཕྲེང་། ༧

274 སྐབས་གསུམ་པའི་བཤད་པ།

རིགས་རྣམས་དེ་ཁོ་ནར་གྲུབ་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་ཁོ་ནས་སྟོང་པས་སོ།།
གཉིས་པ་ལ་གཉིས་ཀྱི་དྲི་བ་ནི། འོ་ན། ཞེས་སོ། །ལན་ལ་གཉིས་ཀྱི་དང་པོ་རྩ་བ་ནི།
བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་འཕགས་པ་རྣམས་ཀྱིས་ཆོས་རྣམས་རང་བཞིན་གཅིག་པར་བདེན་སྟོང་དུ་མངོན་སུམ་དུ་ཤེས་པ་ཡི་ཡེ་ཤེས་ཆོས་ཅན། འབྲས་བུ་ལ་བདེན་པར་ཆགས་པ་སྤོང་བ་ཡིན་ཏེ། དེའི་དངོས་གཉེན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མདོ་ནི། དེ་ཡང་རབ་འབྱོར་ཆོས་རྣམས་ཀྱི་རང་བཞིན་ནི་གཉིས་མ་ཡིན་ཏེ་ཆོས་ཀྱི་རང་བཞིན་གཅིག་ཏུ་ཟད་དོ།1

།ཞེས་སོ། །གཉིས་པ་འགྲེལ་པ་ནི། ཤེས་པ་དང་
ཤེས་བྱ་དེ་ཁོ་ནར་མ་གྲུབ་པར་མཉམ་པ་ཉིད་དུ་གཅིག་པར་མངོན་སུམ་དུ་ཡོངས་སུ་ཤེས་པའི་མཐོང་ལམ་ནི་ཆོས་ཅན། འབྲས་བུ་ལ་བདེན་པར་ཆགས་པ་སྤོང་བ་ཡིན་ཏེ། དེའི་དངོས་གཉེན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཆོས་རྣམས་ཀྱི་གནས་ལུགས་རོ་གཅིག་པར་ཐལ། གཟུགས་ལ་སོགས་པའི་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་གནས་ལུགས་རང་བཞིན་རོ་གཅིག་པ་ཁོ་ན་སྟེ་འདི་ལྟ་སྟེ། རང་བཞིན་མེད་པ་ཞེས་པ་ངེས་པའི་དོན་ཡིན་པས་སོ།།
གསུམ་པ་ལ། ཟབ་པའི་རྒྱུ་མཚན་དང༌། རྟོགས་དཀའ་བའི་རྒྱུ་མཚན་ནོ། །དང་པོ་ལ་
གཉིས་ཀྱི་དྲི་བ་ནི། ཡང་། ཞེས་སོ། །ལན་ལ་གཉིས་ཀྱི་དང་པོ་རྩ་བ་ནི། དོན་དམ་པའི་བདེན་པ་དེ་ནི་ཆོས་ཅན། རྟོགས་པར་དཀའ་བར་བཤད་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ། མཐར་ཐུག་དཔྱོད་པའི་རིགས་ཤེས་ཁོ་ནས་རྟོགས་པར་བྱ་བ་ཡིན་གྱི། གཟུགས་མཐོང་བ་ལ་སོགས་པ་ཐ་སྙད་པའི་ཚད་མས་རྟོགས་པ་བཀག་པ་ཡིན་པས་སོ། །མདོ་ནི། རབ་འབྱོར་དེ་ནི་འདི་ལྟར་ཡུམ་ནི་སུས་ཀྱང་མ་མཐོང་མ་ཐོས་མ་ངེས། རྣམ་པར་མ་ཤེས། མངོན་པར་སངས་མ་རྒྱས་པ་ཡིན་ནོ།2

།ཞེས་སོ། །དེ་ནི་
ཟབ་པའི་རྒྱུ་མཚན་ནོ། །གཉིས་པ་འགྲེལ་པ་ནི། ཆོས་རྣམས་ཀྱི་རང་གཞིན་དེ་ཆོས་ཅན། ཟབ་པ་ཉིད་ཡིན་ཏེ། འཕགས་པའི་མཉམ་གཞག་གིས་གཟིགས་པར་བྱ་བ་ཡིན་གྱི། ཐ་སྙད་པའི་ཤེས་པས་རྟོགས་པར་དཀའ་བ་ཉིད་དུ་བཤད་པ་དེའི་ཕྱིར། གང་གི་ཕྱིར་ན། ཕྱི་མ་དེར་ཐལ། གཟུང་འཛིན་དབང་ཤེས་ལ་སོགས་པ་ཐ་སྙད་པའི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་དམིགས་པའི་དོན་ཡིན་པ་

1 བཀའ་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༢༧ ཤོག ༤༥༥ ཕྲེང་། ༡༤
2 བཀའ་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༢༧ ཤོག ༤༥༦ ཕྲེང་། ༡

རྣམ་པར་དག་བྱེད་གཞི་ཤེས་བཤད་པ། 275

ཚད་མས་བསལ་བས་སོ།།
གཉིས་པ་ལ་གཉིས་ཀྱི་དང་པོ་དྲི་བ་ནི། ཡང་། ཞེས་སོ། །ལན་ལ་གཉིས་ཀྱི་དང་པོ་རྩ་བ་
ནི། དོན་དམ་པའི་བདེན་པ་དེ་ནི་ཆོས་ཅན། ཐ་སྙད་པའི་བློས་རྟོགས་པར་དཀའ་བ་ཡིན་ཏེ། དེས་བསམ་གྱིས་མི་ཁྱབ་པར་འདོད་རིགས་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། གཟུགས་ལ་སོགས་པ་ཀུན་རྫོབ་པའི་བདེན་པ་ཡིན་པར་མི་ཤེས་པའི་ཕྱིར། མདོ་ནི་རབ་འབྱོར་དེ་ནི་འདི་ལྟར་ཡུམ་ནི་སུས་ཀྱང་མ་ཤེས་ཏེ། གཟུགས་དང་ཚོར་བ་དང༌། འདུ་ཤེས་དང་འདུ་བྱེད་དང་རྣམ་པར་ཤེས་པ་མ་ཤེས་སོ།1

།ཞེས་
སོ། །གཉིས་པ་འགྲེལ་པ་ནི། དེ་ནི་ཆོས་ཅན། ཐ་སྙད་པའི་ཚད་མས་རྟོགས་པར་དཀའ་བ་ཉིད་ཡིན་ཏེ། དེས་བསམ་པ་ལས་འདས་པ་ཉིད་དུ་འདོད་པ་དེའི་ཕྱིར། གང་གི་ཕྱིར་ན། དེར་ཐལ། གཟུགས་ལ་སོགས་པ་ནས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཆོས་མ་འདྲེས་པའི་རྣམ་པའི་བར་གྱི་ཀུན་རྫོབ་པའི་རང་བཞིན་ཡིན་པར་ཡོངས་སུ་མི་ཤེས་ཤིང་གནས་ལུགས་ཀྱི་དོན་ཡིན་པར་འཕགས་པའི་མཉམ་གཞག་གིས་གཟིགས་པས་སོ།།
གསུམ་པ་མཇུག་བསྡུ་བ་ལ་གསུམ་གྱི་དང་པོ་མཚམས་སྦྱར་བ་ནི། དེ་ལྟར། ཞེས་
སོ། །གཉིས་པ་རྩ་བ་ནི། ཀུན་ཤེས་ཉིད་ཀྱི་ལུགས་ལ་སྟེ་སྐབས་སུ་མི་མཐུན་པ་དང༌། གཉེན་པོའ་ིཕྱོགས་དག་གི་གཞི་ཤེས་ཀྱི་རྣམ་པར་དབྱེ་བ་མ་ལུས་པ་མདོ་ལས་ཇི་སྐད་བཤད་པ་འདིར་ཤེས་པར་བྱ་སྟེ། སྔར་བཤད་པ་དེ་ལྟར་ཤེས་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར། གཞི་ལམ་འབྲས་གསུམ་ལ་བདེན་འཛིན་དངོས་སུ་འགོག་བྱེད་སྟོང་ཉིད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་ཡིན་མོད་ཀྱི། འདིར་གཞི་ཤེས་ལ་མི་མཐུན་ཕྱོགས་དང་གཉེན་པོའ་ཕྱོགས་གཉིས་སུ་ཕྱེ་བ་ནི་རྣམ་པ་བཅུ་དྲུག་རྟོགས་ ིཔའི་ཡེ་ཤེས་དེ་ཉིད་སྙིང་རྗེ་ཁྱད་པར་ཅན་དང༌། སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་ཟིན་པ་དང་མ་ཟིན་པའི་དབང་གིས་གཉིས་སུ་དབྱེ་བ་ཡིན་གྱི། སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་དེ་ཉིད་ལ་གཉེན་པོ་གཞི་ཤེས་ཀྱི་ཐ་སྙད་གོང་འོག་གང་དུ་ཡང་མ་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་རྒྱུད་ཀྱི་མི་རྟག་སོགས་རྟོགས་པའི་གཞི་ཤེས་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་དེ་བདེན་འཛིན་ལ་དངོས་སུ་གནོད་བྱེད་མ་ཡིན་ཡང་ཐབས་དང་ཤེས་རབ་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པས་ཟིན་པ་དེས་གཉེན་ 1 བཀའ་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༢༧ ཤོག ༤༥༦ ཕྲེང་། ༧

276 སྐབས་གསུམ་པའི་བཤད་པ།

པོའ་ཕྱོགས་ཀྱི་གཞི་ཤེས་ཞེས་བྱའོ། །མི་མཐུན་ཕྱོགས་ཀྱི་གཞི་ཤེས་ཀྱང་སྔར་བཤད་པ་ལྟར་ ིམཐའ་གཅིག་ཏུ་སྤང་བྱར་སྟོན་པ་མ་ཡིན་གྱི། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རིགས་ངེས་པ་ལམ་དེ་ནས་ཁྲིད་ན། མྱུར་དུ་སངས་རྒྱ་བའི་གེགས་དང་ལམ་གོལ་བར་ཤེས་པར་བྱ་བའི་དོན་ཡིན་ནོ།།
མི་ཤེས་པ་ཁ་ཅིག །ཉན་རང་གི་ལམ་མཐའ་གཅིག་ཏུ་སངས་རྒྱ་བའི་གེགས་སུ་འཛིན་པ་
ནི། ལམ་གྱི་རྣམ་དབྱེ་ལ་རྨོངས་པ་ཡིན་ཏེ། གེགས་དེ་ཉིད་རྒྱུད་ལ་བསྐྱེད་ནུས་པ་མཛད་པར་ཞུ་ཞིག་ཕྱག་འཚལ་ལོ། །གསུམ་པ་འགྲེལ་པ་ནི། ཐམས་ཅད་ཤེས་པ་ཉིད་ཀྱི་སྐབས་སུ་གོ་རིམས་བཞིན་དུ་ཉན་ཐོས་འཕགས་པའི་རྒྱུད་ཀྱི་གཞི་ཤེས་མི་མཐུན་པའི་ཕྱོགས་ཀྱི་གཞི་ཤེས་དང༌། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ལ་སོགས་པའི་རྒྱུད་ཀྱི་གཞི་ཤེས་གཉེན་པོའ་ཕྱོགས་ཀྱི་གཞི་ཤེས་ཀྱི་རབ་ཏུ་ ིདབྱེ་བ་ཤེས་པར་བྱའོ། །དེ་ལྟར་གོང་དུ་བཤད་པའི་ཚུལ་གྱིས་ཤེས་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར།
གཉིས་པ་གཞི་ཤེས་ཀྱི་སྦྱོར་བ་ལ། སྦྱོར་བའི་དབྱེ་བ་དང༌། རང་བཞིན་ནོ། །དང་པོ་ལ་
གསུམ་གྱི་དང་པོ་མཚམས་སྦྱར་བ་ནི། དེ་ལྟར་ཞེས་སོ། །གཉིས་པ་རྩ་བ་ནི། སྦྱོར་བ་དེ་ལ་བཅུར་ཡོད་དེ། ཡུལ་གྱི་སྒོ་ནས་དབྱེ་བ་བཞི། ངོ་བོའ་སྒོ་ནས་གསུམ། བྱེད་པའི་སྒོ་ནས་གཉིས། ཤེས་ ིབྱེད་ཀྱི་དཔེའི་སྒོ་ནས་བྱ་བ་རྣམས་སུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་གྲུབ་སྟེ། ཀུན་རྫོབ་པ་ལ་དམིགས་པ་གསུམ་དང༌། དོན་དམ་པ་ལ་དམིགས་པ་གཅིག་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། ཁྱད་གཞི་གཟུགས་སོགས་ལ་བདེན་ཞེན་བཀག་པ་དང༌། ཁྱད་ཆོས་མི་རྟག་སོགས་དང་ཡོན་ཏན་གྱི་རྟེན་དུ་མ་རྫོགས་པ་དང༌། རབ་ཏུ་རྫོགས་པ་དེ་ལ་བདེན་པར་ཆགས་པ་མེད་པ་ཉིད་ལ་སྤྱོད་པ་བཀག་པ་དང༌། དོན་དམ་ལ་དམིགས་པ་ནི་བདེན་པར་ཆགས་པ་མེད་པ་ཉིད་ལ་གནས་ནས་བདེན་པར་ཞེན་པའི་སྤྱོད་པ་བཀག་པས་སྦྱོར་བ་དང༌བཞི་ཡོད་པའི་ཕྱིར་རོ། །མདོ་ནི་རིམ་པ་བཞིན་དུ། རབ་འབྱོར་འདི་ལ་བྱང་ཆེན་ཤེར་ཕྱིན་ལ་སྤྱོད་པའི་ཚེ། གལ་ཏེ་གཟུགས་ལ་མི་སྤྱོད་ན་ཤེར་ཕྱིན་ལ་སྤྱོད་དོ།1

།ཞེས་
དང༌། དེ་ཡང་གལ་ཏེ་གཟུགས་རྟག་ཅེས་བྱ་བའམ་མི་རྟག་ཅེས་བྱ་བར་མི་སྤྱོད་ན་ཤེར་ཕྱིན་ལ་སྤྱོད་དོ། །དེ་ཡང་རབ་འབྱོར་གཞན་ཡང་བྱང་ཆེན་ཤེར་ཕྱིན་ལ་སྤྱོད་པའི་ཚེ། གཟུགས་རྫོགས་པའམ་མ་རྫོགས་ཞེས་བྱ་བར་མི་སྤྱོད་ན་ཤེར་ཕྱིན་ལ་སྤྱོད་དོ། །ཞེས་དང༌། དེ་ཡང་ཤེར་ཕྱིན་ལ་སྤྱོད་པའི་ཚེ་ 1 བཀའ་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༢༧ ཤོག ༤༥༧ ཕྲེང་། ༡༠

རྣམ་པར་དག་བྱེད་གཞི་ཤེས་བཤད་པ། 277

གལ་ཏེ་གཟུགས་ཆགས་པའམ་མ་ཆགས་ཞེས་བྱ་བར་མི་སྤྱོད་ན་ཤེར་ཕྱིན་ལ་སྤྱོད་དོ།1

།ཞེས་སོ།།
ངོ་བོའ་སྒོ་ནས་གསུམ་ཡོད་དེ། ལས་སུ་བྱ་བ་དང༌། བྱེད་པ་པོ་དང༌། བྱ་བ་འབྲས་བུ་ལ་ ིབདེན་ཞེན་བཀག་པ་མི་འགྱུར་བ་དང༌། བྱེད་པོ་མིན་པ་དང༌། བྱ་དཀའ་རྣམ་གསུམ་སྦྱོར་བ་དང་གསུམ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། བྱ་དཀའ་བ་གསུམ་ནི། ཆེད་དུ་བྱ་བ་བྱ་དཀའ་བ་དང༌། སྦྱོར་བ་བྱ་དཀའ་བ་དང༌། ལས་བྱ་དཀའ་བའོ། །མདོ་ནི། རིམ་པ་བཞིན་དུ་བྱང་ཆེན་ཤེར་ཕྱིན་ལ་སྤྱོད་པའི་ཚེ་ཤེར་ཕྱིན་བསྟན་པ་ན་སེམས་ཞུམ་པ་དང་གཡེང་བར་མི་འགྱུར་བ་དང་ཤེར་ཕྱིན་འདིར་རྩོམ་པར་བྱེད་པ་དང་བླ་མེད་རྫོགས་བྱང་ལས་སླར་མི་ལྡོག་པ་ནི་དཀའ་བ་བགྱིད་པའོ།2

།ཞེས་དང༌། བཅོམ་ལྡན་
འདས་སེམས་ཅན་རྣམས་ཀྱི་དོན་དུ་གོ་ཆ་འཚལ་བ་དེ་དག་ནི་ནམ་མཁའ་བར་སྣང་ལ་འདེགས་པར་འཚལ་བའོ།3

།ཞེས་དང༌། བཅོམ་ལྡན་འདས་རྣམ་གྲངས་དེས་ན་སེམས་ཅན་རྣམས་ཀྱི་སླད་དུ་
བླ་མེད་རྫོགས་བྱང་དུ་མངོན་པར་རྫོགས་པར་འཚང་རྒྱ་བར་འཚལ་བ་དེ་དག་ནི་ནམ་མཁའ་ཡོངས་སུ་གྲོལ་བར་འཚལ་བ་ལགས་སོ།4

།ཞེས་སོ།།
བྱེད་པའི་སྒོ་ནས་གཉིས་ཡོད་དེ། འབྲས་བུ་བསྐྱེད་པའི་བྱ་བ་བྱེད་པའི་སྒོ་ནས། སྐལ་བ་
ཇི་བཞིན་འབྲས་ཐོབ་པས། །འབྲས་ཡོད་འདོད་པ་དེ་དང་ཕན་ཡོན་དང་ལྡན་པའི་སྒོ་ནས་གཞན་ལ་རག་ལས་མིན་གང་དང་གཉིས་ཡོད་པའི་ཕྱིར། མདོ་ནི། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་དགེ་སློང་གཞན་ཞིག་འདི་སྙམ་དུ་གྱུར་ཏེ། གང་ལ་ཆོས་གང་ལ་སྐྱེ་བའམ་འགག་པ་ཡང་མེད་ལ་ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་ཕུང་པོ་ནས་ཆོས་ཀྱི་གདགས་པའི་བཅོམ་ལྡན་འདས་མ་ཤེར་ཕྱིན་ལ་ཕྱག་འཚལ་ལོ་སྙམ་མོ།5

།ཞེས་དང༌། ཀོའུ་ཤི་ཀ་དེ་བཞིན་དུ་བྱང་ཆེན་ཤེར་ཕྱིན་ལ་སྤྱོད་པ་རྣམས་བསྲུང་བ་དང་བསྐྱབ་པ་དང་སྦ་བར་གང་སེམས་པ་དེ་ནི་བསམས་པ་ལྟར་མི་གྲུབ་ཅིང་དུབ་པའི་སྐལ་པ་ཅན་དུ་འགྱུར་

1 བཀའ་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༢༧ ཤོག ༤༦༠ ཕྲེང་། ༡
2 བཀའ་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༢༧ ཤོག ༤༦༥ ཕྲེང་། ༧
3 བཀའ་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༢༧ ཤོག ༤༦༧ ཕྲེང་། ༣
4 བཀའ་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༢༧ ཤོག ༤༦༨ ཕྲེང་། ༡༡
5 བཀའ་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༢༧ ཤོག ༤༦༨ ཕྲེང་། ༡༥

278 སྐབས་གསུམ་པའི་བཤད་པ།

རོ།1

།ཞེས་སོ། །ཤེས་བྱེད་ཀྱི་སྒོ་ནས་བདེན་པར་མ་གྲུབ་བཞིན་དུ་སྣང་བ་རྣམ་པ་བདུན་གྱི་སྒོ་ནས་ཤེས་པར་བྱེད་པའོ། །མདོ་ནི། གང་གི་ཚེ་བྱང་ཆེན་རྨི་ལམ་རློམ་སེམས་སུ་མི་བྱེད་རྨི་ལམ་གྱིས་རློམ་སེམས་སུ་མི་བྱེད་རྨི་ལམ་ལ་རློམ་སེམས་སུ་མི་བྱེད་དོ། །དེ་བཞིན་དུ་སྤྲུལ་པའི་བར་དུ་རློམ་སེམས་སུ་མི་བྱེད་པ་དེའི་ཚེ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཆེན་པོས་ཆོས་ཐམས་ཅད་སྒྱུ་མ་ལྟ་བུ་དང་སྤྲུལ་པ་ལྟ་བུའི་བར་དུ་ཡོངས་སུ་ཤེས་པར་འགྱུར་རོ།2

།ཞེས་སོ།།
གསུམ་པ་འགྲེལ་པ་ལ་གཉིས་ཀྱི་དང་པོ་དངོས་བསྟན་ནི། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་
ཀྱི་སྦྱོར་བའི་ཡུལ་དེ་དང་དེ་ལ་བདེན་པར་ཞེན་པ་འགོག་པའི་སྦྱོར་བ་ཆོས་ཅན། རྣམ་པ་བཅུ་ཡོད་དེ། གཞིའི་ངོ་བོ་དང་ཁྱད་པར་ནས་སྣང་བ་རྣམ་པ་བདུན་ལ་སྒྲུབ་པའི་ཡོངས་སུ་ཤེས་པ་བདེན་འཛིན་བསལ་བའི་སྒོ་ནས་ཕྱེ་བ་རྣམས་ཡོད་པའི་ཕྱིར། གང་ཞེ་ན། ཡུལ་གྱི་སྒོ་ནས་དབྱེ་བ་བཞི་ཡོད་དེ། ཁྱད་གཞི་གཟུགས་ལ་སོགས་པའི་ཆོས་ཐམས་ཅད་དང་དེ་དག་ཉིད་ཀྱི་ཁྱད་ཆོས་མི་རྟག་པ་དང་སྟོང་པ་ཉིད་ལ་སོགས་པ་དང༌། རྟེན་གྱི་ཁྱད་པར་ཡོན་ཏན་གྱི་རྟེན་དུ་སོ་སོར་མ་རྫོགས་པ་དང་རྫོགས་པ་ཉིད་དང༌། ཇི་སྙེད་པ་ལ་བདེན་ཞེན་བཀག་པ་གསུམ་དང༌། ཇི་ལྟ་བ་ལ་དམིགས་པ་དོན་དམ་པར་ཆགས་པ་དང་ཆགས་པ་མེད་པ་ལ་བདེན་ཞེན་བཀག་པ་རྣམས་ཡོད་པའི་ཕྱིར། གཞན་དབང་བདེན་སྟོང་སྒྱུ་མ་ལྟ་བུ་རྟོགས་པ་ནི། ཡོན་ཏན་གྱི་རྟེན་དུ་རྫོགས་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལ་བརྟེན་ནས་མི་མཐུན་ཕྱོགས་སྤོང་ནུས་ཤིང༌། ཡོན་ཏན་གོང་ནས་གོང་དུ་འཕེལ་བར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། གཞན་དབང་བདེན་པར་ཞེན་པ་ཡོན་ཏན་གྱི་རྟེན་དུ་མ་རྫོགས་པ་ཡིན་ཏེ། ཡོན་ཏན་སྐྱེ་བའི་གེགས་བྱེད་པའི་ཕྱིར།
ངོ་བོའ་སྒོ་ནས་དབྱེ་བ་གསུམ་ཡོད་དེ། ལས་སུ་བྱ་བ་ཤེར་ཕྱིན་དོན་དམ་པར་འཕེལ་ ིའགྲིབ་ཀྱིས་གཞན་དུ་མི་འགྱུར་བར་རྟོགས་པ་དང༌། བྱེད་པའི་སྒོ་ནས་དོན་དམ་པར་བྱེད་པ་པོ་མེད་པ་ཉིད་དང༌། འབྲས་བུའི་སྒོ་ནས་གོ་རིམས་བཞིན་དུ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་གསུམ་གྱི་བདག་ཉིད་ཀྱི་རྣམ་མཁྱེན་དོན་དམ་པར་ཆེད་དུ་བྱ་བར་མ་དམིགས་ཀྱང་ཐ་སྙད་དུ་ཆེད་དུ་བྱ་བར་རྟོགས་

1 བཀའ་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༢༧ ཤོག ༤༧༠ ཕྲེང་། ༡༦
2 བཀའ་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༢༧ ཤོག ༤༧༡ ཕྲེང་། ༡༦

རྣམ་པར་དག་བྱེད་གཞི་ཤེས་བཤད་པ། 279

པ་དང༌། རྒྱུ་དུས་ཀྱི་ལམ་ཤེས་དོན་དམ་པར་མ་དམིགས་ཀྱང་ཐ་སྙད་དུ་རྣམ་མཁྱེན་གྱི་རྒྱུའི་སྦྱོར་བར་རྟོགས་པ་དང༌། གཞི་ཤེས་དོན་དམ་པར་མ་དམིགས་ཀྱང་ཐ་སྙད་དུ་གདུལ་བྱ་གཞན་རྗེས་སུ་འཛིན་པའི་ཐབས་ཀྱི་བྱེད་པ་དང་ལྡན་པར་རྟོགས་པ་རྣམས་ཀྱི་བྱ་དཀའ་བ་གསུམ་གྱི་སྦྱོར་བ་ཉིད་དུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། འདིར་བསྟན་གཞི་ཤེས་ཀྱི་སྦྱོར་བ་ཆོས་ཅན། བྱེད་པ་ཁྱད་པར་ཅན་དང་ལྡན་ཏེ། རིགས་ཅན་གསུམ་གྱི་སྐལ་བ་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་འབྲས་བུ་ཐོབ་པས་མི་སྟོང་པ་ཉིད་བྱེད་པའི་ཕྱིར། ཕན་ཡོན་ཁྱད་པར་ཅན་འཛིན་པ་ཡིན་ཏེ། བྱང་ཆུབ་གཞན་ཁོ་ན་ལ་རག་མ་ལས་ཤིང་རང་སྟོབས་ཀྱིས་ཐོབ་པ་དང༌། བསྲུང་སྐྱོབ་སོགས་རང་གིས་ནུས་པས་གཞན་གྱི་རྐྱེན་གྱིས་མི་འགྲོ་བ་ཉིད་དང་ལྡན་པའི་ཕྱིར། ཟག་པ་དང་བཅས་པའི་རྟེན་འབྲེལ་འདི་རྣམས་ཆོས་ཅན། བདེན་པར་མེད་དེ། མངོན་ཞེན་གྱི་བག་ཆགས་ཡོངས་སུ་འགྱུར་བའི་སྣང་བ་ཙམ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན། རྨི་ལམ་བཞིན། ཆོས་སྔ་མ་ལ་རྒྱུ་རྐྱེན་མཉམ་དུ་ཚོགས་པའི་སྣང་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན། སྒྱུ་མ་བཞིན། བདེན་པར་ཡོད་པར་འགལ་བའི་སྣང་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན། སྨིག་རྒྱུ་བཞིན། རྐྱེན་ལ་རག་ལས་པའི་སྣང་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན། སྒྲ་བརྙན་བཞིན། བག་ཆགས་འཇོག་བྱེད་ཀྱི་རྣམ་པ་ལས་མ་འཕོས་པའི་སྣང་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན། གཟུགས་བརྙན་བཞིན། བདེན་པར་གྲུབ་པའི་རྟེན་མེད་པའི་སྣང་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན། དྲི་ཟའི་གྲོང་ཁྱེར་བཞིན། བྱེད་པ་པོ་བདེན་པར་གྲུབ་པ་མ་ཡིན་པའི་སྣང་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན། སྤྲུལ་པ་བཞིན་ནོ། །དེ་ལྟར་ཤེས་པ་ལ་སྣང་བ་བདུན་ལ་བདེན་ཞེན་བཀག་པ་ནི། གཞིའི་ངོ་བོ་དང་ཁྱད་པར་སོགས་ལ་བདེན་པར་གྲུབ་པ་བཀག་ནས་བསྒོམ་ནུས་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡིན་ནོ།།
གཉིས་པ་ཤགས་བསྟན་ཉན་རང་གི་སྦྱོར་བ་ནི། ཉན་ཐོས་ལ་སོགས་པའི་སྦྱོར་ལམ་ནི་ཇི་
སྐད་བཤད་པ་ལས་ཟློག་སྟེ་བདེན་ཞེན་མ་བཀག་པར་སྒོམ་པའི་སྦྱོར་བ་ཡིན་ནོ། །བྱང་སེམས་ཀྱི་སྦྱོར་བ་དངོས་བསྟན་རྗེས་སུ་འགྲོ་བའི་སྒོ་ནས་བསྟན་པས་དེའི་ཤགས་ཀྱིས་ན་དེ་ལྟར་ཤེས་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར། འདི་ལྟར་ཤེས་པར་བྱ་སྟེ། འདིར་བཤད་པར་བྱ་བའི་གཙོ་བོ་གཞི་ཤེས་ཀྱི་སྦྱོར་བ་ནི། མཐོང་ལམ་གྱི་སྐབས་སུ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་རྒྱུད་ཀྱི་འདའ་བར་བྱ་བའི་མངོན་རྟོགས་དེའི་རྒྱུ་མི་རྟག་སོགས་བཅུ་དྲུག་གི་རྣམ་པ་ཅན་གྱི་བྱང་སེམས་ཀྱི་སྦྱོར་ལམ་དེ་ཉིད་ཡིན་ལ། དེ་གཞི་

280 སྐབས་གསུམ་པའི་བཤད་པ།

བདེན་སྟོང་དུ་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་ཟིན་པར་བྱས་ནས་སྒོམ་པའི་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་རྣམ་པ་ཅན་གྱི་སྦྱོར་ལམ་ནི་འོག་ནས་འཆད་པའི་འདའ་བར་བྱེད་པའི་མཐོང་ལམ་དེ་ཉིད་ཀྱི་རིགས་འདྲའི་རྒྱུ་ཡིན་ནོ། །མི་རྟག་སོགས་བཅུ་དྲུག་གི་རྣམ་པ་ཅན་གྱི་ལམ་དེ་ཉིད་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔས་སྦྱོར་ལམ་གྱི་སྐབས་སུ་བདེན་འཛིན་བཀག་ནས་བསྒོམ་པར་དངོས་སུ་བསྟན་པའི་ཤགས་ཀྱིས་ཉན་རང་གི་སྦྱོར་ལམ་དུ་བདེན་འཛིན་མ་བཀག་པར་བསྒོམ་པར་བསྟན་པ་ཡིན་ནོ།།
གཉིས་པ་ལ་གསུམ་གྱི་དང་པོ་མཚམས་སྦྱར་བ་ནི། ཡུལ་ཡུལ་ཅན་དེ་ཁོ་ནར་མ་གྲུབ་
པར་མཉམ་པ་ཉིད་ཀྱི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་ཟིན་པའི་སྒོ་ནས་མི་རྟག་སོགས་ཀྱི་རྣམ་པ་ཅན་གྱི་གཞི་ཤེས་ཀྱི་སྦྱོར་བ། ཞེས་སོ། །གཉིས་པ་རྩ་བ་ནི། གཞི་ཤེས་ཀྱི་སྦྱོར་བ་དེ་ཉིད་གང་གིས་ཟིན་པར་སྒོམ་པའི་སྦྱོར་བ་དེའི་མཉམ་པ་ཉིད་བཞི་ཡོད་དེ། གཟུགས་ལ་སོགས་པའི་ངོ་བོ་དང༌། མཚན་མ་དང༌། དབྱེ་བ་དང༌། ཡུལ་ཅན་ལ་བདེན་པར་རློམ་པ་མེད་པའི་སྦྱོར་བ་རྣམ་པ་བཞི་ཡོད་པའི་ཕྱིར། མདོ་ནི། གཟུགས་རློམ་སེམས་སུ་མི་བྱེད། གཟུགས་ཀྱིས་རློམ་སེམས་སུ་མི་བྱེད། གཟུགས་བདག་གི་ཞེས་བྱ་བར་རློམ་སེམས་སུ་མི་བྱེད། གཟུགས་ལ་རློམ་སེམས་སུ་མི་བྱེད།1

ཅེས་སོ། །གསུམ་པ་
འགྲེལ་པ་ནི། སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པའི་བྱང་སེམས་ཀྱི་སྦྱོར་ལམ་མཉམ་གཞག་ཆོས་ཅན། སྦྱོར་བའི་ཡུལ་ཡུལ་ཅན་བདེན་མེད་དུ་རྟོགས་པར་མཉམ་པ་ཉིད་ཡིན་པས་སྦྱོར་བའི་མཉམ་པ་ཉིད་ཡིན་ནོ། །ཡུལ་ཡུལ་ཅན་བདེན་མེད་དུ་རྟོགས་པའི་སྒོ་ནས་གཟུགས་ལ་སོགས་པའི་ངོ་བོ་ལ་མངོན་པར་ཞེན་པ་དང༌། སྔོན་པོ་ལ་སོགས་པའི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་མཚན་མ་དང་དབྱེ་བའི་སྤྲོས་པ་དང༌། ཡུལ་ཅན་རྟོགས་པའི་བདེན་པར་རློམ་པ་རྣམས་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་མི་དམིགས་པའི་གཞི་ཤེས་ཀྱི་སྦྱོར་བ་ཡིན་པས་སོ།།
གསུམ་པ་སྦྱོར་བ་སྒོམ་པའི་འབྲས་བུ་ལ། སྐད་ཅིག་མ་མདོར་བསྟན་དང༌། རྣམ་པ་རྒྱས་
བཤད་དོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ་གྱི་དང་པོ་མཚམས་སྦྱར་བ་ནི། སྦྱོར་ལམ་གྱི་སྐབས་སུ་སྦྱོར་བའི། ཞེས་སོ། །གཉིས་པ་རྩ་བ་ནི། འདིར་དངོས་སུ་བསྟན་པའི་སྡུག་བསྔལ་ལ་སོགས་བདེན་པ་བཞི་ལ་དམིགས་ནས་ཆོས་ཤེས་པའི་བཟོད་པ་དང༌། རྗེས་སུ་ཤེས་པའི་བཟོད་པ་དང༌། ཆོས་དང་རྗེས་ 1 བཀའ་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༢༧ ཤོག ༤༧༡ ཕྲེང་། ༢༡

རྣམ་པར་དག་བྱེད་གཞི་ཤེས་བཤད་པ། 281

སུ་ཤེས་པའི་སྐད་ཅིག་བཅུ་དྲུག་གི་བདག་ཉིད་འདི་ཆོས་ཅན། ཀུན་ཤེས་ཚུལ་ལ་མཐོང་བའི་ལམ་ཡིན་ཏེ། འདའ་བར་བྱ་བའི་མཐོང་ལམ་འཕེན་པར་བྱེད་པའི་འདའ་བྱེད་ཀྱི་བདེན་པ་མངོན་རྟོགས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་འགྲེལ་པ་ནི། བདེན་པ་སོ་སོ་ལ་ཞེས་ཏེ། རྩ་བ་ལྟར་རོ།།
གཉིས་པ་ལ་དྲི་བ་ནི། བདེན་པའི། ཞེས་སོ། །ལན་ལ་གཉིས་ཀྱི་དང་པོ་རྩ་བ་ནི། གཟུགས་
རྟག་མ་ཡིན། ཞེས་ཏེ། འདིར་དངོས་སུ་བསྟན་པའི་འདའ་བར་བྱེད་པའི་མཐོང་ལམ་ཆོས་ཅན། བཅུ་དྲུག་ཡོད་དེ། བདེན་པ་བཞིའི་རྣམ་པ་ལ་དམིགས་ནས་བདེན་སྟོང་སྤྲོས་བྲལ་དུ་མངོན་སུམ་དུ་གསར་དུ་རྟོགས་པའི་བར་ཆད་མེད་ལམ་གྱིས་བསྡུས་པ་ལྡོག་པས་དབྱེ་བ་བརྒྱད་དང༌། རྣམ་གྲོལ་ལམ་གྱིས་བསྡུས་པ་ལྡོག་པས་དབྱེ་བ་བརྒྱད་ཡོད་པའི་ཕྱིར།
གཉིས་པ་འགྲེལ་པ་ལ། དངོས་བསྟན་གྱི་མཐོང་ལམ་དང༌། ཤུགས་བསྟན་གྱི་མཐོང་ལམ་
དང༌། སྒོམ་ལམ་མི་སྟོན་པའི་རྒྱུ་མཚན་ནོ། །དང་པོ་ལ། སོ་སོར་བཤད་པ་དང༌། བསྡུས་ཏེ་བསྟན་པའོ། །དང་པོ་ལ་བཞིའི་དང་པོ་སྡུག་བསྔལ་ཤེས་བཟོད་ཀྱི་རྣམ་པ་ནི། གཟུགས་ལ་སོགས་པ་མི་རྟག་པ་ཆོས་ཅན། དོན་དམ་པར་རྟག་པ་ཡང་མ་ཡིན་མི་རྟག་པ་ཡང་མ་ཡིན་པ་སྟེ། དོན་དམ་པར་རྟག་པ་དང་མི་རྟག་པ་ཉིད་དང་བྲལ་བས་སོ། །དེར་ཐལ། དོན་དམ་པར་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟར་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པ་སྡུག་བསྔལ་ཤེས་བཟོད་ཀྱི་རྣམ་པ་དང༌། དེ་ལྟར་འོག་མ་ཀུན་ལ་ཡང་སྦྱར་བར་བྱ་ཞིང༌། ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པའི་རྒྱུ་མཚན་དེ་ཡང་ཀུན་ལ་སྦྱར་བར་བྱའོ། །སྡུག་བསྔལ་གྱི་རྣམ་པ་ཆོས་ཅན། དོན་དམ་པར་རྟག་པ་དང་ཆད་པའི་མཐའ་དང་བྲལ་བ་ཡིན་ཏེ། དོན་དམ་པར་སྡུག་བསྔལ་དང་སྡུག་བསྔལ་མ་ཡིན་པ་དང་བྲལ་བ་ཉིད་ཀྱིས་སོ།།
སྡུག་བསྔལ་དོན་གཞན་གྱི་བདག་གིས་སྟོང་པ་ཆོས་ཅན། རང་བཞིན་གྱིས་རྣམ་པར་
དག་པ་ཡིན་ཏེ། དོན་དམ་པར་སྟོང་པ་དང་མི་སྟོང་པ་དང་བྲལ་བའི་ཕྱིར། སྡུག་བསྔལ་བདག་གི་ངོ་བོར་མ་གྲུབ་པ་ཆོས་ཅན། དོན་དམ་པར་མ་སྐྱེས་པ་དང་མ་འགགས་པ་ཆགས་སོགས་ཀྱི་ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་པ་མ་ཡིན་པ་དང༌། དད་སོགས་ཀྱི་རྣམ་པར་བྱང་བ་མ་ཡིན་པ་སྟེ། བདག་དང་བདག་མེད་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་དོན་དམ་པར་གྲུབ་པ་མ་ཡིན་པས་སོ། །དེ་ལྟར་མངོན་སུམ་གྱིས་རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་སྡུག་བསྔལ་ཤེས་བཟོད་ཀྱི་རྣམ་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་བྱ་བ། ཞེས་སོ། །མདོ་ནི་རིམ་པ་

282 སྐབས་གསུམ་པའི་བཤད་པ།

བཞིན་དུ་རབ་འབྱོར་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཆེན་པོ་བྱམས་པ་བླ་མེད་རྫོགས་བྱང་དུ་མངོན་པར་རྫོགས་པར་སངས་རྒྱས་ནས་གཟུགས་རྟག་ཅེས་བྱ་བའམ་མི་རྟག་ཅེས་བྱ་བར་ཆོས་སྟོན་པར་མི་འགྱུར་རོ།1

།ཞེས་དང༌། བྱམས་པ་སངས་རྒྱས་ནས་ཇི་སྐད་ཆོས་སྟོན་པར་འགྱུར་ཞེས་ཞུས་པས། གཟུགས་ཤིན་ཏུ་རྣམ་པར་དག་གོ་ཞེས་ཤིན་ཏུ་རྣམ་པར་དག་པའི་ཆོས་སྟོན་པར་འགྱུར་རོ།2

།ཞེས་
དང༌། རབ་འབྱོར་གཟུགས་ཡོངས་སུ་དག་པའི་ཕྱིར་ཤེར་ཕྱིན་ཡོངས་སུ་དག་གོ །ཞེས་དང༌། རབ་འབྱོར་གཟུགས་ཀྱི་སྐྱེ་བ་དང་འགག་པ་དང་ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་པ་དང་རྣམ་པར་བྱང་བ་མེད་པ་ནི་གཟུགས་ཡོངས་སུ་དག་པའོ།3

།ཞེས་སོ།།
གཉིས་པ་ཀུན་འབྱུང་ཤེས་བཟོད་ཀྱི་རྣམ་པ་ནི། ལས་སྲེད་ཆོས་ཅན། དོན་དམ་པར་མ་
གྲུབ་པ་ནམ་མཁའ་དང་འདྲ་བ་ཡིན་ཏེ། སྡུག་བསྔལ་གྱི་རྒྱུ་དང་རྒྱུ་མ་ཡིན་པ་དོན་དམ་པར་མ་གྲུབ་པ་གསོག་པ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར། དེ་ཆོས་ཅན། ཉོན་མོངས་པ་དང་ཉེ་བའི་ཉོན་མོངས་པ་ཐམས་ཅད་དོན་དམ་པར་གྲུབ་པ་སྤངས་པ་ཡིན་ཏེ། ཀུན་འབྱུང་བ་དང་ཀུན་འབྱུང་བ་མེད་པ་དོན་དམ་པར་གྲུབ་པ་དང་མི་ལྡན་པའི་ཕྱིར། དོན་དམ་པར་ཡོངས་སུ་འཛིན་པ་ལས་གྲོལ་བ་ཡིན་ཏེ། སྡུག་བསྔལ་དྲག་ཏུ་རབ་ཏུ་སྐྱེ་བ་དང་རབ་ཏུ་མི་སྐྱེ་བ་དོན་དམ་པར་གྲུབ་པ་དང་མ་འབྲེལ་བས་སོ། །དོན་དམ་པར་རང་གི་ངོ་བོས་བརྗོད་དུ་མེད་པ་ཡིན་ཏེ། སྡུག་བསྔལ་གྱི་རྐྱེན་དང་རྐྱེན་མ་ཡིན་པ་ལས་དོན་དམ་པར་རྣམ་པར་གྲོལ་བའི་ཕྱིར། དེ་ལྟར་མངོན་སུམ་གྱིས་གསར་དུ་རྟོགས་པ་ཀུན་འབྱུང་ཤེས་བཟོད་ཀྱི་རྣམ་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི། ཞེས་སོ། །མདོ་ནི་རིམ་པ་བཞིན་དུ་རབ་འབྱོར་གཞན་ཡང་ནམ་མཁའ་ཡོངས་སུ་དག་པའི་ཕྱིར་ཤེར་ཕྱིན་ཡོངས་སུ་དག་པའོ།4

།ཞེས་དང༌། རབ་འབྱོར་ནམ་མཁའ་
གོས་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་ཤེར་ཕྱིན་ཡོངས་སུ་དག་པའོ།5

།ཞེས་དང༌། རབ་འབྱོར་གཞན་ཡང་ནམ་
མཁའ་བཟུང་དུ་མེད་པའི་ཕྱིར་ཤེར་ཕྱིན་ཡོངས་སུ་དག་པའོ། །ཞེས་དང༌། རབ་འབྱོར་ཐ་སྙད་མེད་ 1 བཀའ་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༢༧ ཤོག ༤༧༦ ཕྲེང་། ༢
2 བཀའ་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༢༧ ཤོག ༤༧༩ ཕྲེང་། ༢༠
3 བཀའ་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༢༧ ཤོག ༤༨༡ ཕྲེང་། ༣
4 བཀའ་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༢༧ ཤོག ༤༨༤ ཕྲེང་། ༧
5 བཀའ་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༢༧ ཤོག ༤༨༤ ཕྲེང་། ༡༧

རྣམ་པར་དག་བྱེད་གཞི་ཤེས་བཤད་པ། 283

པའི་ཕྱིར་ཤེར་ཕྱིན་ཡོངས་སུ་དག་པའོ།1

།ཞེས་སོ།།
གསུམ་པ་འགོག་པ་ཤེས་བཟོད་ཀྱི་རྣམ་པ་ནི། འགོག་པའི་བདེན་པའི་དོན་སྡུག་བསྔལ་
སྤངས་པའི་བྲལ་བ་ཆོས་ཅན། ཚིག་ཏུ་བརྗོད་པས་དོན་དམ་པར་རྒྱུད་གཞན་ལ་སྦྱིན་དུ་མེད་པ་ཡིན་ཏེ། གང་གི་ཕྱིར་ན་འགོག་པ་དང་འགོག་པ་མེད་པ་དང༌། དོན་དམ་པར་མ་འབྲེལ་བ་དེའི་ཕྱིར། ཡང་ན་ཚིག་ཏུ་བརྗོད་པ་ཙམ་གྱིས་དེ་མ་ཐག་རྒྱུད་གཞན་ལ་སྦྱིན་དུ་མེད་དེ་ཞེས་སྦྱར་རོ། །དེ་ཆོས་ཅན། དམིགས་པ་བདེན་པ་པ་མེད་པར་བྱེད་པ་ཡིན་ཏེ། སྡུག་བསྔལ་ཞི་བ་དང་མ་ཞི་བ་དོན་དམ་པར་མེད་པས་སོ། །རྟག་ཆད་ཀྱི་མཐའ་གཉིས་ལས་འདས་ཤིང་རང་བཞིན་གྱིས་རྣམ་པར་དག་པ་ཡིན་ཏེ། ཐར་པ་གྱ་ནོམ་པ་དང་གྱ་ནོམ་པ་མ་ཡིན་པ་དོན་དམ་པར་གྲུབ་པ་དང་བྲལ་བའི་ཕྱིར། ནད་ཐམས་ཅད་མི་སྐྱེ་བའི་ཕན་ཡོན་དང་ལྡན་ཏེ། ངེས་པར་འབྱུང་བ་དང་ངེས་པར་འབྱུང་བ་མེད་པ་ཡང་དོན་དམ་པར་མེད་པ་མངོན་སུམ་གྱིས་རྟོགས་པའི་ཕྱིར་དེ་ལྟར་རྟོགས་པ་འགོག་པ་ཤེས་བཟོད་ཀྱི་རྣམ་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་བྱ་བ་ནི། ཞེས་སོ། །མདོ་ནི། རིམ་པ་བཞིན་དུ། ནམ་མཁའ་བརྗོད་དུ་མེད་པའི་ཕྱིར་ཤེར་ཕྱིན་ཡོངས་སུ་དག་པའོ། །ཞེས་དང༌། ནམ་མཁའ་དམིགས་སུ་མེད་པའི་ཕྱིར་ཤེར་ཕྱིན་ཡོངས་སུ་དག་པའོ། །ཞེས་དང༌། རབ་འབྱོར་ཆོས་ཐམས་ཅད་སྐྱེ་བ་དང་འགག་པ་དང་ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་པ་དང་རྣམ་པར་བྱང་བ་མེད་པའི་ཕྱིར་ཤེར་ཕྱིན་ཡོངས་སུ་དག་པའོ། །ཞེས་དང༌། བཅོམ་ལྡན་འདས་རིགས་ཀྱི་བུའམ་རིགས་ཀྱི་བུ་མོ་གང་ལ་ལ་ཞིག་ཤེར་ཕྱིན་འདི་འཛིན་འཆང་ཀློག་ཀུན་ཆུབ་པར་བགྱིད་ཚུལ་བཞིན་དུ་ཡིད་ལ་བགྱིད་ན་བཅོམ་ལྡན་འདས་དེ་ལ་མིག་གི་ནད་འབྱུང་བར་མི་འགྱུར་རོ།2

།ཞེས་སོ།།
བཞི་པ་ལམ་ཤེས་བཟོད་ཀྱི་རྣམ་པ་ནི། ལམ་བདེན་པས་སྟོང་པར་མངོན་སུམ་གྱིས་གསར་
དུ་རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་ཆོས་ཅན། དམྱལ་བ་ལ་སོགས་པའི་ངན་སོང་ཆད་པ་དང་ལྡན་ཏེ། ལམ་དང་ལམ་མ་ཡིན་པ་དོན་དམ་པར་གྲུབ་པ་དང་བྲལ་བར་མངོན་སུམ་གྱིས་རྟོགས་པའི་ཕྱིར། རྒྱུན་ཞུགས་སོགས་ཀྱི་འབྲས་བུ་མངོན་སུམ་དུ་བྱ་བའི་དོན་གྱི་ཐབས་ལ་དོན་དམ་པར་རྣམ་པར་མི་རྟོག་

1 བཀའ་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༢༧ ཤོག ༤༨༥ ཕྲེང་། ༢
2 བཀའ་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༢༧ ཤོག ༤༨༥ ཕྲེང་། ༣

284 སྐབས་གསུམ་པའི་བཤད་པ།

པ་ཉིད་ཡིན་ཏེ། ཉོན་མོངས་ཀྱི་གཉེན་པོར་རིགས་པ་དང་རིགས་པ་མ་ཡིན་པ་དང་དོན་དམ་པར་མ་འདྲེས་པར་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ཕྱིར། ཆོས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་བདེན་པར་གྲུབ་པའི་མཚན་མ་དག་དང་མ་འབྲེལ་བ་ཡིན་ཏེ། སེམས་ཀྱི་གནས་ཚོད་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པར་བསྒྲུབ་པ་དང་བསྒྲུབ་པ་མ་ཡིན་པ་དོན་དམ་པར་གྲུབ་པ་ལས་རྣམ་པར་གྲོལ་བ་ཉིད་ཀྱིས་སོ། །ཐེག་ཆེན་གྱི་མཐོང་ལམ་ལ་རྗེས་ཤེས་ཆོས་ཅན། བརྗོད་པར་བྱ་བ་ཤེས་བྱ་དོན་དང༌། རྗོད་པར་བྱེད་པ་ངོ་བོའ་མཚན་ཉིད་སྒྲ་ ིགཉིས་ལ་གཉིས་སྣང་དང་བཅས་པའི་ཚུལ་གྱིས་དམིགས་པའི་ཤེས་པ་སྐྱེ་བ་མེད་པ་ཡིན་ཏེ། མྱང་འདས་སུ་ངེས་པར་འབྱིན་པ་དང་ངེས་པར་འབྱིན་པ་མ་ཡིན་པ་དོན་དམ་པར་མེད་པར་མངོན་སུམ་གྱིས་གསར་དུ་རྟོགས་པ་ཉིད་ཀྱིས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་པའི་ཡེ་ཤེས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དོན་ནི། དོན་དམ་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་གཟིགས་ངོར་སྒྲས་བརྗོད་པ་ལྟར་མི་སྣང་ཞིང༌། གཉིས་སྣང་ནུབ་པའི་དོན་ཡིན་ནོ། །གོང་མ་རྣམས་ལ་ཡུལ་གྱི་གནས་ཚོད་དང་མཐུན་པར་བཤད་པ་ནི་གོ་སླ་བས་དེ་ལྟར་བྱས་ཀྱི། དོན་ནི་འདིར་བཤད་པ་ལྟར་ཀུན་ལ་སྦྱར་བར་བྱའོ། །མདོ་ནི། རིམ་པ་བཞིན་དུ་རབ་འབྱོར་ཤེར་ཕྱིན་རིན་པོ་ཆེ་འདི་བསྟན་པར་གྱུར་ན་དམྱལ་བ་ལས་ཡོངས་སུ་གྲོལ་བར་འགྱུར་རོ།1

།ཞེས་དང༌། རབ་འབྱོར་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་འདི་ལ་ནི་ཆོས་གང་སྐྱེ་བའམ་འགག་པའམ་ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་པའམ་རྣམ་པར་བྱང་བའམ་ཡོངས་སུ་བཟུང་བའམ་དོར་བ་མེད། ཅེས་དང༌། རབ་འབྱོར་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པའི་རིན་པོ་ཆེ་འདི་ལ་ཆོས་གང་གིས་ཀྱང་གོས་པ་མེད་དོ། །ཞེས་དང༌། རབ་འབྱོར་གལ་ཏེ་བྱང་ཆེན་ཤེར་ཕྱིན་ལ་སྤྱོད་པའི་ཚེ། དེ་ལྟར་རྣམ་པར་མི་རྟོག །དེ་ལྟར་མི་དམིགས་ཏེ། དེ་ལྟར་འཕྲོ་བར་ཡང་མི་བྱེད་ན་ཤེར་ཕྱིན་ལ་སྤྱོད་པའོ།2

།ཞེས་སོ།།
གཉིས་པ་ནི། དེ་ལྟ་བུའི་རྣམ་པ་ཅན་གྱི་ཀུན་ཤེས་པ་ཉིད་ཀྱི་ཤེས་བཟོད་སྐད་ཅིག་མ་དེ་
དག་ནི་ཆོས་ཅན། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་ཀྱི་མཐོང་བའི་ལམ་ཡིན་ཏེ། དེའི་བདེན་པ་མངོན་རྟོགས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི། ཉན་ཐོས་རྣམས་ཀྱི་སྤྲོས་བྲལ་གྱི་རྣམ་པ་ཅན་དེ་ལས་ལྡོག་པ་མི་རྟག་པ་དང་སྡུག་བསྔལ་ལ་སོགས་པའི་རྣམ་པ་དག་ཏུ་མངོན་སུམ་གྱིས་གསར་དུ་རྟོགས་

1 བཀའ་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༢༧ ཤོག ༤༨༧ ཕྲེང་། ༦
2 བཀའ་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༢༧ ཤོག ༤༩༠ ཕྲེང་། ༤

རྣམ་པར་དག་བྱེད་གཞི་ཤེས་བཤད་པ། 285

ནས་བསྒོམ་པར་བྱ་བ་ནི་ཀུན་ཤེས་པ་ཉིད་ཀྱི་སྐབས་ལ་འདའ་བར་བྱ་བ་དང་ཤགས་ལ་བསྟན་པའི་མཐོང་བའི་ལམ་ཡིན་ནོ། །དེ་ལྟ་བུའི་བདེན་པ་མངོན་རྟོགས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདིས་ཉན་ཐོས་རང་རྒྱུད་པའི་མཐོང་ལམ་དང༌། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་རྒྱུད་ལ་བསྒོམ་པར་བྱ་བ་ཤེས་མཐོང་གིས་བལྟས་ནས་འདའ་བར་བྱ་བའི་མཐོང་ལམ་གཉིས་ཀ་བསྡུས་ནས་བསྟན་པ་ཡིན་ནོ།།
གསུམ་པ་ལ། ཚིག་དོན་དང༌། མཐའ་དཔྱད་པའོ། །དང་པོ་ནི། མི་རྟག་སོགས་བཅུ་དྲུག་
མངོན་སུམ་གྱིས་གསར་དུ་རྟོགས་ཟིན་པ་དེ་ཉིད་གོམས་པ་ལྷུར་ལེན་གྱི་སྒོ་ནས་གོམས་པར་བྱེད་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་རྒྱུད་ཀྱི་སྒོམ་པའི་ལམ་ནི་སྐབས་འདིར་མ་བསྟན་ནོ། །དགོས་པ་དེའི་ཆེད་དུ་སྟོན་ན། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་མངོན་དུ་བྱ་བའི་མངོན་རྟོགས་སུ་འགྱུར་བ་ལས། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔས་མངོན་དུ་བྱ་བའི་མངོན་རྟོགས་ནི་མ་ཡིན་པས་སོ། །དེར་ཐལ། ཉན་ཐོས་ཀྱི་ལམ་མི་རྟག་སོགས་བཅུ་དྲུག་གི་རྣམ་པ་ཅན་ནི། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔས་ཤེས་མཐོང་གིས་བལྟས་ནས་ཡོངས་སུ་ཤེས་པར་བྱ་བ་ཙམ་དང༌། ཤེས་མཐོང་གིས་བལྟས་ནས་འདའ་བར་བྱ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ནི་1

ཕྱི་མ་མཐོང་ལམ་ལས་དམིགས་ཀྱིས་བཀར་བའོ།།
གཉིས་པ་ནི། འགྲེལ་ཆེན་ལས། ཅིའི་ཕྱིར་ལམ་ཤེས་པ་ལ་ཇི་སྐད་བསྟན་པ་དེ་བཞིན་དུ་
ཐམས་ཅད་ཤེས་པ་ཉིད་ལ་སྒོམ་པའི་ལམ་ཡང་ལོགས་ཤིག་པ་མེད་ཅེ་ན། ཉན་ཐོས་དང་རང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པ་ནི། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་ཤེས་པ་དང་མཐོང་བས་བལྟས་ནས་འདའ་བར་བྱའོ་2

ཞེས་གསུངས་པས་མངོན་སུམ་དུ་བྱ་བ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་
རྣམས་ལ་མ་བསྟན་ཏོ། །ཉན་ཐོས་ལ་སོགས་པ་ལ་ཡང་ཇི་ལྟར་ཡོངས་སུ་མཐོང་བའི་དོན་ཉིད་ཡང་དང་ཡང་དུ་མངོན་དུ་བྱེད་པ་སྒོམ་པའི་ལམ་ཡིན་པས་གོ་སླ་བའི་ཕྱིར་མ་གསུངས་སོ། །བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་ཀྱི་ངེས་པར་འབྱེད་པའི་ཆ་དང་མཐུན་པ་ནི་སྔར་བཤད་པ་ཉིད་ཡིན་པར་ཤེས་པར་བྱའོ། །ཉན་ཐོས་ལ་སོགས་པའི་ནི་མི་རྟག་པ་ལ་སོགས་པའི་རྣམ་པ་རྣམས་ཀྱིས་བདེན་པ་བཞི་ལ་དམིགས་པར་བྱེད་པ་ན་ཟག་པ་དང་བཅས་པའི་སྒོམ་པའི་རང་བཞིན་གྱི་དྲོ་བ་ལ་སོགས་པ་

1 ཞོལ། ཤོག ༡༩༤ ན ༥ ཕྱིར་ཏེ་
2 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༥༡ ཤོག ༡༣༡༤ ཕྲེང་། ༡

286 སྐབས་གསུམ་པའི་བཤད་པ།

ཡིན་པར་གསལ་བའི་ཕྱིར་མ་གསུངས་སོ་ཞེས་བཟུང་ངོ༌།1

།ཞེས་བཤད་དོ། །འདའ་བྱེད་ཀྱི་མཐོང་
ལམ་འདིའི་རིགས་འདྲའི་སྦྱོར་ལམ་ནི། སྐབས་དང་པོར་བཤད་པ་ལས་ཤེས་པར་བྱ་ཞིང༌། འདའ་བར་བྱ་བའི་མཐོང་ལམ་འདིའི་རིགས་འདྲའི་སྒོམ་ལམ་ཉན་རང་རྣམས་ལ་བསྟན་དགོས་ཀྱང༌། གོ་སླ་བས་སྐབས་འདིར་མ་གསུངས་སོ།།སྐབས་འདིར་ཁ་ཅིག་གཞུང་འདི་ཉན་ཐོས་རང་རྒྱུད་པའི་2

སྒོམ་ལམ་མི་སྟོན་པའི་ཤེས་
བྱེད་དུ་བྱེད་པ་ནི། འབྲེལ་བ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མེད་དེ། ཉི་སྣང་དུ་ཐམས་ཅད་ཤེས་པ་ཉིད་ལ་སྒོམ་པའི་ལམ་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་བཤད་པས། ཉན་ཐོས་འཕགས་པའི་རྒྱུད་ལ་མི་རྟག་སོགས་ཀྱི་རྣམ་པ་ཅན་ལ་གོམས་པ་ལྷུར་ལེན་བྱེད་པའི་སྒོམ་ལམ་མེད་པ་མི་འཐད་པའི་ཕྱིར་རོ། །གཞན་དུ་ན་འདིའི་ཤགས་བསྟན་གྱི་མཐོང་ལམ་ཡང་ཉན་རང་རང་རྒྱུད་པ་ཁོ་ནའི་ཡིན་པར་འགྱུར་ལ། དེ་ནི་མི་རིགས་ཏེ། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་རྒྱུད་ཀྱི་རྣལ་འབྱོར་མངོན་སུམ་གྱིས་ཤེས་མཐོང་གིས་བལྟ་བ་དང༌། བལྟས་ནས་འདའ་བར་བྱ་བའི་མངོན་རྟོགས་སུ་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཡང་ཁ་ཅིག་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་རྒྱུད་ཀྱི་སྤྲོས་བྲལ་གྱི་རྣམ་པ་ཅན་གྱི་སྒོམ་ལམ་མི་སྟོན་པའི་ཤེས་བྱེད་དུ་བྱེད་པ་ནི། དེ་ལས་ཀྱང་འབྲེལ་བ་མེད་དེ། གཞུང་འདིར་དངོས་སུ་བཀོད་པའི་རྒྱུ་མཚན་ལས་གསལ་ཞིང༌། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་མངོན་དུ་བྱ་བའི་མངོན་རྟོགས་ཀྱི་སྒོམ་ལམ་འདིར་ཅིའི་ཕྱིར་མི་སྟོན་སྙམ་པའི་རྒྱུ་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །མ་གྲུབ་སྟེ། སྐབས་གཉིས་པར་མཐོང་ལམ་བསྟན་པའི་རྗེས་སུ་སྒོམ་ལམ་བསྟན་པ་ལྟར། འདིར་ཡང་མཐོང་ལམ་དངོས་སུ་བསྟན་ནས་དེའི་རྗེས་སུ་ཅིའི་ཕྱིར་སྒོམ་ལམ་མི་སྟོན་སྙམ་པའོ་ཞེ་ན། འདིར་དངོས་སུ་བསྟན་པའི་མཐོང་ལམ་ནི་འདའ་བར་བྱ་བའི་མངོན་རྟོགས་དེ་ལས་འདའ་བར་བྱེད་པའི་ལམ་ཤེས་པའི་ཆེད་དུ་བསྟན་ལ། དེའི་རིགས་འདྲའི་སྒོམ་ལམ་ཐེག་པ་ཆེ་ཆུང་གི་གང་ཟག་སུ་ལ་ཡང་འདིར་བསྟན་པ་དགོས་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ།།
དེས་ན། མི་རྟག་སོགས་ཀྱི་རྣམ་པ་ཅན་གྱི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་རྒྱུད་ཀྱི་མཐོང་ལམ་
བསྟན་པ་ན། དེའི་རིགས་འདྲའི་རྒྱུན་གོམས་པ་ལྷུར་ལེན་གྱི་སྒོ་ནས་གོམས་པར་བྱེད་པའི་སྒོམ་

1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༥༡ ཤོག ༡༣༡༤ ཕྲེང་། ༡༠
2 ཞོལ། ཤོག ༡༩༤ བ ༤ རང་རྒྱུད་ཀྱི་སྒོམ་ལམ་

རྣམ་པར་དག་བྱེད་གཞི་ཤེས་བཤད་པ། 287

ལམ་ཅིའི་ཕྱིར་མི་སྟོན། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་མངོན་དུ་བྱ་བའི་ལམ་ཤེས་དེ་ལ་མཐོང་ལམ་དང་སྒོམ་ལམ་གཉིས་བསྟན་པ་བཞིན་དུ། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔས་ཤེས་པར་བྱ་བའི་གཞི་ཤེས་དེ་ལ་ཡང་། མཐོང་ལམ་དང་སྒོམ་ལམ་གཉིས་ཅིའི་ཕྱིར་མི་སྟོན་སྙམ་པའི་དོགས་པ་གཅོད་པའོ། །དེ་འདྲའི་སྒོམ་ལམ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རང་ཉིད་འཁོར་བའི་ཡིད་འབྱུང་བསྐྱེད་པ་དང༌། ཉོན་སྒྲིབ་དང་ཤེས་སྒྲིབ་སྤང་པའི་ཆེད་དང༌། ཉན་རང་གི་རིགས་ཅན་རྗེས་སུ་བཟུང་བའི་ཆེད་དུ་ཡང་ལམ་དེ་ལ་གོམས་པ་ལྷུར་ལེན་བྱེད་མི་དགོས་པས་མ་བསྟན་པ་ཡིན་གྱི། བྱང་སེམས་སྒོམ་ལམ་པའི་རྒྱུད་ལ་གཞི་ཤེས་དེ་ཉིད་མེད་པ་མ་ཡིན་ཞིང༌། གཞན་རྗེས་སུ་འཛིན་པ་ལ་མཐོང་ལམ་བསྐྱེད་པ་ཉིད་ཀྱིས་ནུས་པའི་ཕྱིར་རོ། །སྐབས་འདིར་ཐེག་པ་ཆེན་པོའ་མཐོང་ལམ་དུ་ཉན་རང་གི་སྤང་རྟོགས་ཀྱི་ ིབྱེད་པ་འདུས་པར་ཉི་སྣང་ལས་གསུངས་པའི་དོན་ནི་སྔར་བཤད་ཟིན་ཏོ།།
གཉིས་པ་མཁྱེན་པ་གསུམ་གྱི་མཇུག་བསྡུ་བ་ལ་གསུམ་གྱི་དང་པོ་མཚམས་སྦྱར་བ་ནི།
སྔར་བཤད་པ་དེ་ལྟར་མཁྱེན་གསུམ་རྒྱས་པར་བསྟན་ནས་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་གསུམ་གྱི་མཇུག་བསྡུ་བར་བྱེད་དོ། །མཁྱེན་གསུམ་གྱི་མཇུག་སྡུད་བྱེད་པའི་རྒྱུ་མཚན་ནི། མངོན་པར་རྟོགས་པའི་དོན་མཐའ་དག་སྡུད་པར་བྱེད་པ་ཉིད་ཀྱིས་གཞན་རྣམས་ཀྱི་དོན་ཡང་བསྡུས་ནས་རྟོགས་པར་འགྱུར་བ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་རོ།།
གཉིས་པ་རྩ་བ་ནི། དེ་ལྟར་མཁྱེན་གསུམ་རྒྱས་པར་བསྟན་ནས། མདོ་ལས། རབ་འབྱོར་
ཡུམ་འདི་ནི་ཆོས་གང་ཡང་ཐོབ་པར་བྱེད་པ་མ་ཡིན་ཞེས་པ་ནས་བརྩམས་ཏེ། འདས་པ་མ་ཡིན། མ་འོངས་པ་མ་ཡིན། ད་ལྟར་བྱུང་བ་མ་ཡིན།1

ཞེས་པ་གསུམ་པོ་གཅིག་ཏུ་བསྡུས་པའི་བར་གྱི་
གཞི་ཤེས་ཀྱི་མཇུག་སྡུད་སྟོན་པའི་ཚིག་བཅུ་དགུ་པོ་འདི་དང༌། རབ་འབྱོར་དེ་ལྟར་ཡུམ་ཁམས་གསུམ་ལས་འདའ་བར་བྱེད་པ་མ་ཡིན་ཞེས་སོགས་ཡང་ལམ་ཤེས་ཀྱི་མཇུག་བསྡུ་བའི་ཚིག་འདི་དང༌། ཡང་རབ་འབྱོར་ཡུམ་འདི་ནི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཆོས་རྣམས་ནས་རང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཆོས་རྣམས་སྟེར་བར་བྱེད་པ་མ་ཡིན། འདོར་བར་བྱེད་པ་མ་ཡིན། ཞེས་སོགས་ཀྱི་ཚིག་འདི་ཡིན་ཏེ། མདོ་ཚིག་རྣམ་གསུམ་པོ་འདི་ནི་ཆོས་ཅན། སྔར་མཁྱེན་གསུམ་བརྗོད་བྱར་བྱས་པའི་གནས་ 1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༢༧ ཤོག ༡༢༣༧ ཕྲེང་། ༡༣ ཉི་ཁྲི་ལེའུ་བརྒྱད་མར་དྲངས།

288 སྐབས་གསུམ་པའི་བཤད་པ།

སྐབས་གསུམ་པོ་དག་གི་མཇུག་རྫོགས་པར་ཡོངས་སུ་བསྟན་པ་ཡིན་ཏེ། སྔར་མཁྱེན་གསུམ་རྫོགས་པར་བསྟན་པ་དེ་དག་གི་མཇུག་སྡུད་སྟོན་པའི་ཚིག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དང་པོས་གཞི་ཤེས་ཀྱི་མཇུག །གཞི་ཐམས་ཅད་ལ་རྟག་མི་རྟག་དང༌། སྡུག་བསྔལ་ཡིན་མིན་སོགས་ཟླ་དང་ལྡན་པ་དང༌། ཟློག་པའི་ཟླ་དང་ལྡན་པའི་མཐའ་གཉིས་གཉིས་བཀག་ནས་མཇུག་བསྡུས་པའི་ཕྱིར་རོ། །གཉིས་པས་ཆོས་ཀུན་ལ་མི་མཐུན་པ་དང་གཉེན་པོའ་མཐའི་གཉིས་བཀག་ནས་ལམ་ཤེས་ཀྱི་མཇུག་བསྡུས་ལ་གསུམ་པས་དོན་གཉིས་ཕུན་ཚོགས་ཀྱིས་བསྡུས་པའི་རྣམ་མཁྱེན་དང༌། ཆོས་དབྱིངས་རྟོགས་པའི་རྒྱུ་མཐུན་གྱི་འབྲས་བུ་གསུང་རབ་ཀྱི་རྒྱུ་རྣམ་མཁྱེན་ཡིན་པར་བསྟན་པའི་སྒོ་ནས་རྣམ་མཁྱེན་གྱི་མཇུག་བསྡུས་སོ།།
གསུམ་པ་འགྲེལ་པ་ནི། མཁྱེན་གསུམ་རྒྱས་པར་བཤད་མ་ཐག་པའི་ཚུལ་དུ་དོན་བསྡུས་
ནས་བསྟན་པ། མདོ་ལས། རབ་འབྱོར་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་འདི་ནི་ཆོས་གང་ལ་ཡང་འཇུག་པའམ། ཡང་དག་པར་སྟོན་པར་བྱེད་པའམ། ངེས་པར་སྟོན་པར་བྱེད་པའམ། ཡོངས་སུ་ཐོབ་པར་བྱེད་པའམ། ངེས་པར་ཐོབ་པར་བྱེད་པ་མེད་དོ།1

།ཞེས་པའི་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་
པ་ཉིད་ཀྱི་མཇུག་སྡུད་པའི་ཚིག་འདི་དང༌། བཅོམ་ལྡན་འདས་འདི་ནི་གང་ལ་ཡང་ཆོས་ཐམས་ཅད་ལ་ཆགས་པ་མ་མཆིས་པ་དང༌། ཞེས་སོགས་ལམ་ཤེས་པ་ཉིད་ཀྱི་མཇུག་སྡུད་པའི་ཚིག་འདི་དང༌། རབ་འབྱོར་སྟོང་པ་ཉིད་ནི་རབ་ཏུ་འཇུག་པའམ་ལྡོག་པ་མེད་དོ། །ཞེས་སོགས་གཞི་ཐམས་ཅད་ཤེས་པ་ཉིད་ཀྱི་མཇུག་སྡུད་པའི་ཚིག་འདི་སྟེ་དེ་ལྟར་ལེའུ་གསུམ་གྱི་མཇུག་སྡུད་པའི་ཚིག་དོན་ཚན་རྣམ་པ་གསུམ་པོ་ཆོས་ཅན། མཁྱེན་པ་གསུམ་གྱི་མཇུག་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པར་མཛད་པ་ཡིན་ཏེ། སྔར་མཁྱེན་གསུམ་རྒྱས་པར་བཤད་པ་དེའི་མཇུག་སྡུད་སྟོན་པའི་མདོའ་ཚིག་ ིཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁ་ཅིག་ལེའུ་གསུམ་གྱིས་མཁྱེན་གསུམ་རྫོགས་པར་བསྟན་ཏོ་ཞེས་འཆད་པ་ནི། གཞུང་མ་དག་པ་དང་ཕྲད་ནས་དོན་ལོག་པར་བཤད་པའོ། །རྩ་བར་བཤད་པ་དེ་ཡུམ་བར་མ་ལས་འབྱུང་བའི་གོ་རིམས་དང༌། འདི་བརྒྱད་སྟོང་པ་ནས་འབྱུང་བའི་གོ་རིམས་དང་མཐུན་པར་བཤད་པའོ། །གསུམ་པ་སྐབས་བསྡུ་བ་ནི། ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པའི་མན་ངག་གི་བསྟན་བཅོས་ 1 བཀའ་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༢༧ ཤོག ༤༩༡ ཕྲེང་། ༢ མིན་ནམ་སྙམ།

རྒྱུ་རྣམ་རྫོགས་སྦྱོར་བ་བཤད་པ། 289
མངོན་པར་རྟོགས་པའི་རྒྱན་ཅེས་བྱ་བའི་རྣམ་བཤད་སྙིང་པོའ་རྒྱན་ཅེས་བྱ་བ་ལས་སྐབས་གསུམ་པའི་ ིའགྲེལ་པའི་བཤད་པའོ།། །།

གཉིས་པ་སྦྱོར་བ་བཞི་རྒྱས་པར་བཤད་པ་ལ། དབང་དུ་བྱེད་པ་རྒྱུ་འབྲས་དང༌། བསྟན་པ་
རྒྱུ་འབྲས་སོ། །དང་པོ་ལ། དབང་དུ་བྱེད་པའི་རྒྱུ་རྣམ་ཀུན་དང༌། འབྲས་བུ་རྩེ་མོའ་སྦྱོར་བའོ། །དང་ ིཔོ་ལ་གསུམ། འབྲེལ་བཀོད་པས་མཚམས་སྦྱར་བ་དང༌། ལེའུའི་གཞུང་བཤད་པ་དང༌། སྐབས་བསྡུ་བའོ། །དང་པོ་ནི། འགྲེལ་ཆེན་དུ། ཡང་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་གསུམ་དང༌། རྣམ་པ་ཀུན་མངོན་པར་རྫོགས་པར་རྟོགས་པའི་ཁྱད་པར་གང་ཞིག་ཡིན་ཞེ་ན། ཁ་ཅིག་ན་རེ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་གསུམ་ནི་ཇི་སྐད་དུ་བཤད་པའི་རྣམ་པས་རྣམ་པའི་ཡུལ་སོ་སོར་ངེས་པ་ཡིན་ལ། རྣམ་པ་ཀུན་མངོན་པར་རྫོགས་པར་རྟོགས་པ་ནི་རྣམ་པ་མ་ལུས་པའི་ཡུལ་ཅན་ཡིན་ནོ་1

ཞེས་འདོད་དོ།།
གཞན་དག་ནི་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་གསུམ་ནི་མཚན་ཉིད་པ་ཉིད་དུ་རྣམ་པར་བཞག་
ལ། རྣམ་པ་ཀུན་མངོན་པར་རྫོགས་པར་རྟོགས་པ་ནི་སྦྱོར་བ་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་ཟེར་ཏོ། །ལ་ལ་ནི་རྣམ་པ་ཀུན་མངོན་པར་རྫོགས་པར་རྟོགས་པ་ནི་མི་མཐུན་པའི་ཕྱོགས་དང་གཉེན་པོར་བཞག་པས་རབ་ཏུ་ཕྱེ་བ་ཡིན་ལ། ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་གསུམ་ནི་རང་བཞིན་གྱི་ཞི་བའི་རྣམ་པ་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དེ་ལྟ་བུ་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་འཆད་དོ། །ཞེས་བཤད་པའི་དོན་སྐབས་འདིར་ཤེས་པར་བྱ་སྟེ། རྣམ་ཀུན་དང་མཁྱེན་གསུམ་ཡུལ་གྱི་སྒོ་ནས་སྟོན་ཚུལ་མི་འདྲ་བ་དང༌། ངོ་བོའ་སྒོ་ནས་ ིདང༌། བྱེད་ལས་ཀྱི་སྒོ་ནས་བརྗོད་ཚུལ་མི་འདྲ་བར་སྐབས་དང་པོ་གསུམ་དུ་མཁྱེན་གསུམ་བསྟན་ནས། ཡང་འདིར་མཁྱེན་གསུམ་བཤད་པ་ལ་ཟློས་པའི་སྐྱོན་མེད་དེ། སྔར་རང་རྒྱུད་ལ་བསྒོམ་པར་བྱ་བའི་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་གསུམ་རྣམ་པ་སོ་སོར་ངེས་པའི་སྒོ་ནས་ཡོངས་སུ་ཤེས་པ་ནི་ཡང་སྐབས་འདིར་རྣམ་མཁྱེན་གྱི་རྣམ་པ་བརྒྱ་དང་བཅུ་པོ་ཐམས་ཅད་དང༌ལམ་ཤེས་ཀྱི་རྣམ་པ་སོ་དྲུག་དང་གཞི་ཤེས་པའི་རྣམ་པ་ཉེར་བདུན་དང༌། རྣམ་པ་མ་ལུས་པ་བསྡུ་བའི་སྒོ་ནས་རྣམ་པ་ཀུན་མངོན་པར་རྫོགས་པ་རྟོགས་པ་བཤད་པས། བརྗོད་ཚུལ་དང་དགོས་པ་མི་འདྲ་བའི་ཕྱིར། མཁྱེན་ 1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༥༡ ཤོག ༡༥༦༥ ཕྲེང་། ༡༣

290 སྐབས་བཞི་པའི་བཤད་པ།

གསུམ་གྱི་རྣམ་པ་མ་ལུས་པ་བསྡུས་ནས་བསྟན་པ་ལ་དགོས་པ་ཡོད་དེ། ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་གསུམ་གྱི་རྣམ་པ་མ་ལུས་པ་སྒོམ་པར་བྱེད་པས་དེ་ལྟར་བཤད་པའི་ཕྱིར། མ་ལུས་པ་སྒོམ་པ་ལ་དགོས་པ་ཡོད་དེ། མཁྱེན་གསུམ་གྱི་རྣམ་པ་ལ་དབང་དུ་བྱ་བའི་ཆེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཉིས་ཀ་ཐོས་བསམ་གྱིས་ཤེས་པར་བྱ་བ་དང་བསྒོམ་པར་བྱ་བ་ཡིན་པས་ཐོས་བསམ་དང་ཉམས་ལེན་གྱི་གཞུང་སོ་སོར་གཅོད་པ་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་མི་རིགས་སོ། །འོ་ན་ཕྱི་མ་ཉིད་བསྟན་པས་ཆོག་མོད་ཅེ་ན། དགོས་པ་གཞན་ཡང་ཡོད་པར་སྟོན་པ་ནི། ཟློས་སྐྱོན་མེད་པའི་བསྒྲུབ་བྱའི་ཆོས་སྔ་མ་ལ། སྐབས་དང་པོ་གསུམ་དུ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་གསུམ་གྱི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་རང་གི་ངོ་བོ་རྣམས་དང་མཚན་ཉིད་ཡོངས་སུ་ཤེས་པར་བྱ་བའི་ཆེད་དུ་ཡིན་ལ། སྐབས་འདིར་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དང་ལམ་དང་གཞི་ཤེས་པའི་རྣམ་པ་མ་ལུས་པ་ཞི་ལྷག་ཟུང་འབྲེལ་གྱི་སྦྱོར་བས་བསྒོམ་པར་ཤེས་པའི་ཆེད་དུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟར་སྒོམ་པའི་དགོས་པ་ཡང་དབང་དུ་བྱ་བའི་ཕྱིར་རོ།།སྐབས་དང་པོ་གསུམ་དུ་མཁྱེན་གསུམ་གྱི་མཚན་ཉིད་ཤེས་ནས་བསྒོམ་པར་བྱ་བའི་ཆེད་
དང༌། སྐབས་འདིར་སྒོམ་བྱེད་ཀྱི་སྦྱོར་བ་ཤེས་ནས་སྒོམ་པའི་ཆེད་དུ་བསྟན་པས། ཐོས་བསམ་དང་ཉམས་ལེན་གྱི་གཞུང་སོ་སོར་གཅོད་པ་གཞུང་ཆེན་མོ་རྣམས་ནུབ་པའི་རྐྱེན་བྱེད་པ་རྣ་བར་མི་འོང་བའི་ཚིག་ཏུ་ཤེས་པར་བྱའོ། །ཡང་ཟློས་སྐྱོན་མེད་པའི་བསྒྲུབ་བྱའི་ཆོས་སྔ་མ་ལ་རྣམ་པ་ཀུན་མངོན་པར་རྫོགས་པར་རྟོགས་པ་འདིར་མཁྱེན་གསུམ་བཤད་པ་ནི། མི་མཐུན་ཕྱོགས་དང་གཉེན་པོའ་རབ་དབྱེ་ཤེས་པས། གཉེན་པོ་སྒོམ་པའི་ཆེད་དུ་བསྟན་ལ། སྐབས་དང་པོ་གསུམ་དུ་སྤང་བྱ་ ིཅི་རིགས་པ་ཞི་བས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་པའི་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་གསུམ་ཡོངས་སུ་ཤེས་པར་བྱས་ནས་བསྒོམ་པར་བྱ་བའི་ཆེད་དུ་བསྟན་པའི་ཕྱིར། མི་མཐུན་ཕྱོགས་དང་གཉེན་པོའ་རབ་དབྱེ་ ིཤེས་ནས། ཞི་ལྷག་ཟུང་འབྲེལ་གྱི་སྦྱོར་བས་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དང་ལམ་དང་གཞི་ཤེས་པ་བསྡུ་བའི་སྒོ་ནས་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་གསུམ་སྒོམ་པར་བྱེད་པས་དགོས་པ་ཁྱད་པར་ཅན་འགྲུབ་སྟེ། མཁྱེན་གསུམ་གྱི་རྣམ་པ་བསྒོམ་པ་ལ་དབང་དུ་བྱ་བའི་ཆེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། སྐབས་དང་པོ་གསུམ་དུ་མཁྱེན་གསུམ་གྱི་རྣམ་པ་སོ་སོར་བསྟན་ནས། འདིར་བསྡུས་ནས་བསྟན་པ་དང༌། དང་པོ་གསུམ་དུ་མཁྱེན་གསུམ་གྱི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་རང་བཞིན་བསྟན་ནས། འདིར་དེ་ཉམས་སུ་

རྒྱུ་རྣམ་རྫོགས་སྦྱོར་བ་བཤད་པ། 291
ལེན་པའི་སྦྱོར་བ་བསྟན་པ་དང༌། འདིར་མི་མཐུན་ཕྱོགས་མ་ལུས་པ་སྤང་པའི་ཆེད་དུ། རྣམ་པ་མ་ལུས་པ་བསྒོམ་པ་བསྟན་ནས་དང་པོ་གསུམ་དུ་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ཅི་རིགས་པ་དང་བྲལ་བའི་མཁྱེན་གསུམ་བསྟན་པ་ནི་བརྗོད་ཚུལ་དང་དགོས་པ་མི་འདྲ་བ་ཙམ་དུ་ཟད་ཀྱི། དེ་དག་ཐམས་ཅད་ཀྱང་ཐོས་བསམ་གྱིས་ཀྱང་ཤེས་པར་བྱེད་ལ། སྒོམ་བྱུང་གིས་ཀྱང་སྒོམ་པར་བྱེད་པས་ཐོས་བསམ་བྱེད་པ་དང༌། ཉམས་ལེན་བྱེད་པའི་གཞུང་ཆེན་པོ་1

མི་འདྲ་བ་སོ་སོར་གཅོད་པ་ནི། སངས་རྒྱས་ཀྱི་
བསྟན་པ་ཉམས་པར་བྱེད་པའི་ཚིག་ཡིན་པས། དོར་བར་རིགས་པ་ཁོ་ན་ཡིན་ནོ། །འདིར་དབང་དུ་བྱ་བའི་ཕྱིར། ཞེས་པ་དང་། སྒོམ་པར་བྱེད་པས་ཞེས་པ་རྣམས་ནི། དང་པོ་གསུམ་ནས་བཤད་པའི་མཁྱེན་པ་གསུམ་བསྒོམ་པ་དང༌། གོམས་པ་དབང་གྱུར་ཐོབ་པ་ལ་ཡང༌། མི་མཐུན་ཕྱོགས་མ་ལུས་པ་སྤང་བའི་ཆེད་དུ་ཞི་ལྷག་ཟུང་འབྲེལ་གྱི་སྦྱོར་བས་སྒོམ་དགོས་པར་སྟོན་གྱི། འདིར་བསྟན་པའི་དོན་རྣམས་གོམས་པ་དབང་གྱུར་ཐོབ་པའི་ཆེད་དུ་ཡིན་ལ། སྔར་བཤད་པ་རྣམས་ཐོས་བསམ་གྱི་གོ་བ་ཙམ་གྱི་ཆེད་དུ་བསྟན་པར་མི་བཟུང་སྟེ། དང་པོ་གསུམ་གྱི་སྐབས་ནས་བསྟན་པའི་མཁྱེན་གསུམ་གྱི་རྣམ་པ་གང་རུང་གཅིག་སྦྱོར་བས་བསྒོམས་ཤིང༌། འདིར་བསྟན་པའི་རྣམ་པ་སྦྱོར་བས་བསྒོམ་པ་མ་ཡིན་པའི་ལམ་དང༌། དེ་ལས་ལྡོག་པ་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར་རོ།།
མཁྱེན་གསུམ་གྱི་རྣམ་པ་བསྡུས་ནས་སྒོམ་པའི་དོན་ལ། སྔོན་གྱི་བོད་མཁས་པ་ཁ་ཅིག་
ན་རེ། བདག་མེད་པའི་རྣམ་པ་ཅན་གྱི་བདེན་པའི་རྣམ་པ་བདུན་ཅུ་རྩ་གཅིག་དང༌། ཀུན་རྫོབ་པའི་རྣམ་པ་བརྒྱ་དང་གཉིས་ཡོད་པ་རྣམས་བསྒོམ་པར་བྱ་བའི་གཞི་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་བདེན་མེད་དུ་སྒྲོ་འདོགས་བཅད་པར་བྱ་བའི་གཞི་ཕུང་པོ་ལྟ་བུ་ཡིན་ལ། བསྡུས་ནས་སྒོམ་པའི་དོན་ནི་བདུན་ཅུ་རྩ་གཅིག་ཐུན་མོང་བའི་རྣམ་ཐར་སྒོ་གསུམ་དུ་བསྡུ་བར་བྱ་བ་ཡང་ཡིན་མོད་ཀྱི། གཙོ་བོ་ནི་རྣམ་པ་བརྒྱ་བདུན་ཅུ་རྩ་གསུམ་པོའ་ངོ་བོ་བདེན་སྟོང་སྤྲོས་བྲལ་དུ་རྟོགས་པ་གནས་པ་བཀག་པའི་སྦྱོར་བ་ ིཞེས་པ་རྣམ་པར་ཐར་པའི་སྒོ་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་རྣམ་ཐར་དང༌། ཡུལ་ཅན་ལ་བདེན་ཞེན་འགོག་པ་སྦྱོར་བ་བཀག་པ་ཞེས་པ་རྣམ་པར་ཐར་པའི་སྒོ་མཚན་མེད་དང༌། འབྲས་བུ་ལ་བདེན་ཞེན་བཀག་པ་རྣམ་པར་ཐར་པའི་སྒོ་སྨོན་མེད་གསུམ་དུ་བསྡུས་ནས། རེ་རེ་ལ་ཕྱི་མ་གསུམ་འབྱེད་པ་དང༌། ཕྱི་མ་ལ་
1 ཞོལ། ཤོག ༡༩༨ ན ༤། གཙང་། ཤོག ༢༠༧ བ ༥ གཞུང་ཚན་པ་

292 སྐབས་བཞི་པའི་བཤད་པ།

ཟབ་པ་དང༌། གཏིང་དཔག་དཀའ་བ་དང༌། ཚད་མེད་པའི་སྦྱོར་བ་གསུམ་དུ་དབྱེ་སྟེ། དེས་ན་མཉམ་གཞག་ཏུ་ཞི་ལྷག་ཟུང་འབྲེལ་གྱི་སྦྱོར་བས། རྣམ་ཐར་སྒོ་གསུམ་དུ་བསྡུས་ནས་སྒོམ་པ་མཁྱེན་གསུམ་བསྡུས་སྒོམ་གྱི་དོན་དུ་མཛད་པ་ནི་དཔྱད་བཟོད་པར་མི་སེམས་ཏེ། མི་རྟག་པ་དང་སྡུག་བསྔལ་བ་སོགས་ཤེས་བྱ་ཇི་སྙེད་པའི་རྣམ་པ་རྣམས་ཀྱང༌། ཞི་ལྷག་ཟུང་འབྲེལ་གྱི་རྣམ་རྫོགས་སྦྱོར་བའི་རྣམ་པའི་འཛིན་སྟངས་སུ་བྱས་ནས་སྒོམ་མམ། མི་སྒོམ། ཕྱི་མ་མི་རིགས་ཏེ། འཕགས་པ་དང་སློབ་དཔོན་གཉིས་ཀར་གྱིས། ཕུང་པོ་རྟག་འཛིན་སོགས་ཀྱི་གཉེན་པོར། ཕུང་པོ་མི་རྟག་པ་སོགས་ཀྱི་རྣམ་པ་ཤར་ནས་བསྒོམ་པར་བསྒྲུབས་པ་དང་འགལ་ཞིང༌། བརྒྱ་དང་དོན་གསུམ་གྱི་རྣམ་པའི་དབྱེ་བ་བྱས་པ་དོན་མེད་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་རོ།།
དང་པོ་ལྟར་ན། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔས་ཞི་ལྷག་ཟུང་འབྲེལ་གྱི་སྦྱོར་བས་རྣམ་པ་མ་ལུས་
པ་ཤར་ནས་རང་རྒྱུད་ལ་སྒོམ་པར་བྱེད་ན། དེའི་དབྱེ་བ་མི་མཛད་པ་མི་རིགས་པའི་ཕྱིར་དང༌། སློབ་དཔོན་སེང་གེ་བཟང་པོ་ལ་གཞི་ཤེས་ཀྱིས་རང་སངས་རྒྱས་འཕགས་པའི་མངོན་རྟོགས་བསྡུས་པར་བཤད་པ་ལ་དགག་པ་བྱེད་པ་མི་རིགས་པའི་ཕྱིར། སྟོང་པ་ཉིད་ལ་དམིགས་པའི་ཞི་ལྷག་ཟུང་འབྲེལ་གྱི་རྣལ་འབྱོར་ལ། རྣམ་ཐར་སྒོ་གསུམ་དུ་ཕྱེ་ནས། དེ་ཚོགས་ལམ་ནས་ས་བཅུ་པའི་བར་ལ་ཡོད་པར་འདོད་པ་ནི་ཉེས་པ་ཤིན་ཏུ་ཆེན་པོ་ཡིན་ཏེ། སྟོང་པ་ཉིད་ལ་དམིགས་པའི་ལྷག་མཐོང་མཚན་ཉིད་པ་སྦྱོར་ལམ་དྲོད་ཡན་ཆད་མ་གཏོགས་ཐེག་པ་ཆེན་པོར་རིགས་ངེས་པ་རྣམས་ཀྱིས་ཚོགས་ལམ་དུ་སྐྱེད་པ་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཐེག་པ་ཆེན་པོའ་སྦྱོར་ལམ་དྲོད་དུ་འཕོས་པའི་ས་མཚམས་ཀྱང་ ིལེགས་པར་ཁོང་དུ་མ་ཆུད་པས་ཐེག་པ་ཆེན་པོའ་ལམ་གྱི་རྣམ་གཞག་བྱེད་པ་མོས་པ་ཙམ་དུ་ཟད་ ིདོ། །ཡང་སྐབས་འདིར་མཁྱེན་གསུམ་གྱི་རྣམ་པ་གསལ་བར་བསྟན་གྱི། དང་པོ་གསུམ་དུ་གསལ་བར་མ་བསྟན་པར་བཞེད་པ་ཡང་འཐད་པར་མི་སེམས་ཏེ། སྐབས་དང་པོར་རྒྱུ་འབྲས་གཙོ་བོའ་དོན་ ིགྱི་རྣམ་པ་དང༌། གཉིས་པར་ལམ་གསུམ་གྱི་རྣམ་པ་དང༌། གསུམ་པར་གཞི་ཤེས་ཀྱི་རྣམ་པ་གསལ་བར་བྱེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེས་ན་བསྡུས་ནས་སྒོམ་པའི་དོན་ནི། མཚམས་སྦྱར་དུ་འབྱུང་བ་ལྟར། མཁྱེན་གསུམ་གྱི་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་ཞི་ལྷག་ཟུང་འབྲེལ་གྱི་སྦྱོར་བས་རྣལ་འབྱོར་པའི་ཉམས་ལེན་དུ་བསྡུ་བའི་དོན་ཡིན་ནོ།།

རྒྱུ་རྣམ་རྫོགས་སྦྱོར་བ་བཤད་པ། 293

གཉིས་པ་ལ། རྣམ་རྫོགས་སྦྱོར་བ་སྤྱིའི་རྣམ་གཞག་དང༌། ཐར་པ་ཆ་མཐུན་ནས་བཟུང་སྟེ་
རྒྱུད་ལ་སྐྱེ་བའི་རིམ་པ་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ལ། རྣམ་རྫོགས་སྦྱོར་བའི་ངོ་བོ་དང༌། སྦྱོར་བ་སྒོམ་པའི་སྐྱོན་ཡོན་དང༌། སྦྱོར་བའི་མཚན་ཉིད་དོ། །དང་པོ་ལ། མི་མཐུན་ཕྱོགས་མ་ལུས་པའི་གཉེན་པོ་ཤེས་པའི་ཡན་ལག་རྣམ་པའི་དབྱེ་བ་དང༌། བདེན་འཛིན་དངོས་སུ་འཇོམས་བྱེད་ཀྱི་སྦྱོར་བ་ཁྱད་པར་ཅན་ངོས་བཟུང་བའོ། །དང་པོ་ལ། མདོར་བསྟན་དང༌། རྒྱས་བཤད་དང༌། དོན་བསྡུ་བའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས་ཀྱི་དང་པོ་རྩ་བ་ནི། འཕགས་པའི་བདེན་པ་བཞིས་བསྡུས་པའི་གཞི་མི་རྟག་སོགས་ཤེས་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་བྱེ་བྲག་རྣམས་མི་མཐུན་ཕྱོགས་དེ་དང་དེའི་ལྡོག་ཕྱོགས་ཀྱི་རྣམ་པ་ཤར་བའི་སྒོ་ནས་དེ་དག་འཇོམས་པར་བྱེད་པའི་ཡེ་ཤེས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མཁྱེན་པ་གསུམ་པོ་གང་རུང་གི་རྣམ་པ་ལེགས་པར་ཤར་ནས་སྒོམ་པར་བྱེད་པའི་བྱང་སེམས་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་ཞེས་བྱ་བ་ནི། སྐབས་འདིར་གཉེན་པོའ་མཚན་ཉིད། གཉེན་པོར་འཇོག་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་རྣམ་པ་དེ་ནི་རིགས་བསྡུ་ན་རྣམ་ ིཔ་གསུམ་དུ་འདོད་དེ། ཀུན་མཁྱེན་ཉིད་ནི་རྣམ་པ་གསུམ་དུ་ངེས་པའི་ཕྱིར། སྐབས་འདིར་ཉི་སྣང་དུ་བྱེ་བྲག་ནི་མི་མཐུན་པའི་ཕྱོགས་གང་གི་གཉེན་པོའ་མཚན་ཉིད་གང་ཡིན་པ་སྟེ། དཔེར་ན། རྟག་ ིཔར་འཛིན་པ་ལ་མི་རྟག་པ་ལ་སོགས་པ་བཞིན་ནོ།1

།ཞེས་བཤད་པས། རྣམ་པའི་མཚན་ཉིད་དུ་
འཆད་པ་ནི་སྐབས་འདིར་རྣམ་པའི་དབྱེ་བ་རྒྱས་པར་བཤད་པ་འདིས་ཅི་བྱེད་མ་ཤེས་པས། གཞུང་གི་དོན་ལོག་པར་འཆད་པ་ཡིན་ཏེ། སྔར་དགོས་འབྲེལ་གྱི་རྩོད་སྤང་གི་སྐབས་སུ། གཞི་གཉེན་རྣམ་པ་གསུམ་ག་བརྗོད་བྱར་བསྡུས་པས་མཚོན་ནས། མཁྱེན་གསུམ་བརྗོད་བྱར་སྡུད་པའི་ལན་བཏབ་པའི་སྐབས་དོན་བོར་བར་འགྱུར་བ་ཡིན་ནོ། །དེས་ན་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་རྒྱུད་ཀྱི་ཕུང་པོ་མི་རྟག་པར་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་དེ། ཕུང་པོ་རྟག་འཛིན་གྱི་སྒྲོ་འདོགས་དེའི་གཉེན་པོ་ཡིན་ཏེ། ཕུང་པོ་མི་རྟག་པའི་རྣམ་པ་ལེགས་པར་ཤར་བའི་སྒོ་ནས་ཅིག་ཤོས་ལ་དངོས་སུ་གནོད་པའི་ཕྱིར་ཞེས་པའི་དོན་ཏེ། དེ་བཞིན་དུ་རྣམ་པ་མཐའ་དག་ལ་སྦྱར་བར་བྱ་བ་ཡིན་ནོ། །སྤང་བྱའི་ས་བོན་ལ་དངོས་སུ་གནོད་བྱེད་ཀྱི་གཉེན་པོ་སྟོང་ཉིད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་ཡིན་ཡང༌། མཁྱེན་གསུམ་གྱི་རྣམ་པ་ལ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་ཞུགས་པའི་སྒྲོ་འདོགས་ཇི་སྙེད་པ་དེ་སྙེད་ཀྱི་ 1 བཀའ་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༢༧ ཤོག ༤༧༨ ཕྲེང་། ༡༡

294 སྐབས་བཞི་པའི་བཤད་པ།

གཉེན་པོར་དེའི་དམིགས་རྣམ་གྱི་ལོག་ཕྱོགས་འཛིན་པའི་རྣམ་པ་མཐའ་དག་ཞི་ལྷག་ཟུང་འབྲེལ་གྱི་སྒོ་ནས་བསྒོམ་པར་བྱ་བ་ཡིན་ནོ། །ཁ་ཅིག་དོན་རྣམ་དང༌ཤེས་རྣམ་གཉིས་སུ་ཕྱེ་ནས་བསྒོམ་བྱ་གང་ཡིན་མི་མཐུན་པ་སོ་སོར་འདོད་པ་ལ་ནི་སྙིང་པོ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མེད་དེ། མི་རྟག་པ་རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་བསྒོམ་བྱར་འདོད་པ་དེས་ཀྱང་མི་རྟག་པ་བསྒོམ་པར་ཁས་ལེན་དགོས་ལ། མི་རྟག་པ་བསྒོམ་བྱར་འདོད་པ་དེས་ཀྱང༌། དེ་རྟོགས་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་བསྒོམ་པར་ཁས་མི་ལེན་ན་གཞི་སྟོར་1

བར་

འགྱུར་བའི་ཕྱིར་རོ།།
གཉིས་པ་འགྲེལ་པ་ནི། སྐབས་འདིར། རྣམ་པའི་དབྱེ་བ་རྒྱས་པར་བཤད་པ་ལ་དགོས་
པ་ཡོད་དེ། གཉེན་པོའ་མཚན་ཉིད་ཤེས་པའི་ཆེད་དུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཕུང་པོ་མི་རྟག་པ་ལ་སོགས་ ིཔ་ལ་དམིགས་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་བྱེ་བྲག་རྣམས་ཤེས་པའི་རྣམ་པ་ཉིད་དུ་རྣམ་པར་བཞག་པ་ནི་ཆོས་ཅན། དགོས་པ་ཡོད་དེ། ཕུང་པོ་རྟག་པ་ལ་སོགས་པར་འཛིན་པའི་མི་མཐུན་པའི་ཕྱོགས་ཀྱི་གཉེན་པོའ་ཆོས་ཉིད་ཀྱི་ངོ་བོ་ཉིད་གཉེན་པོའི་མཚན་ཉིད་ཤེས་པའི་ཆེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཉེན་པོའི་མཚན་ ིཉིད་ཀྱི་ཡན་ལག་ཤེས་པའི་རྣམ་པ་དེ་དག་ཀྱང་ཆོས་ཅན། རྣམ་པ་གསུམ་ཁོ་ནར་བཞེད་དེ། ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་རྣམ་པ་གསུམ་གྱི་བྱེ་བྲག་གིས་རྣམ་པ་གསུམ་ཁོ་ནར་ཡོད་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ལ། གཞི་ཤེས་ཀྱི་རྣམ་པ་དང༌། ལམ་ཤེས་ཀྱི་རྣམ་པ་དང༌། རྣམ་མཁྱེན་གྱི་རྣམ་པའོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ་གྱི་དང་པོ་མཚམས་སྦྱར་བ་ནི། གཉེན་པོའ་མཚན་ཉིད་རྣམ་པ་རྣམས་སྤྱིར་བསྟན་ནས་ད་ནི་ ིཁྱད་པར་དུ་ཕྱེ་ནས་སོ།།
གཉིས་པ་རྩ་བ་ནི། མདོ་ལས། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཤེར་ཕྱིན་འདི་ནི་མ་མཆིས་པའི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པའོ།2

།ཞེས་མེད་པའི་རྣམ་པ་ནས་བཟུང་སྟེ། ཤེར་ཕྱིན་འདི་ནི་མི་གཡོ་བའི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་
པའོ།3

།ཞེས་མི་གཡོ་བའི་རྣམ་པའི་བར་སྟོན་པའི་མདོ་ཆོས་ཅན། གཞི་ཤེས་ཀྱི་རྣམ་པ་ཉེར་བདུན་བསྟན་ཏེ། བདེན་པ་དང་པོ་གསུམ་སོ་སོ་ལ་བཞི་བཞི་དང་། ལམ་བདེན་ལ་གཞི་ཤེས་ཀྱི་རྣམ་པ་དེ་

1 ཞོལ། ཤོག ༢༠༠ ན ༦། གཙང་། ཤོག ༢༡༠ ན ༢ གཞི་སྟོང་བར་
2 བཀའ་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༢༧ ཤོག ༤༩༦ ཕྲེང་། ༨
3 བཀའ་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༢༧ ཤོག ༤༩༨ ཕྲེང་། ༡༧

རྒྱུ་རྣམ་རྫོགས་སྦྱོར་བ་བཤད་པ། 295

ནི་བཅོ་ལྔར་བཤད་པའི་ཕྱིར། རྣམ་པ་འདི་དག་གིས་ནི་འཁོར་བའི་སྡུག་བསྔལ་གྱི་ཕུང་པོ་མི་རྟག་པའི་ཉེས་དམིགས་དང༌། སྡུག་བསྔལ་གསུམ་གྱི་གདུངས་པའི་ཉེས་དམིགས་སེམས་པ་སོགས་སྐྱེས་བུ་འབྲིང་གི་བསམ་པ་སྦྱོང་བའི་ཡན་ལག་ཏུ་ཤེས་པར་བྱ་ལ། གང་ཟག་གི་བདག་གིས་སྟོང་པར་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་ཉིད་ལ། ལམ་བདེན་གྱི་རྣམ་པ་དང་པོ་བཞི་དང༌། གཟུང་འཛིན་རྫས་ཐ་དད་ཀྱིས་སྟོང་པར་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་དང༌། རྗེས་ཀྱི་གནས་སྐབས་སུ་གཉིས་སྣང་འཁྲུལ་པར་ཤེས་པ་ལས་ལམ་གྱི་རྣམ་པ་ཕྱི་མ་བཅུ་གཅིག་ཏུ་དབྱེ་བ་ཡིན་ནོ།།གསུམ་པ་འགྲེལ་པ་ལ། བདེན་པ་དང་པོ་གསུམ་གྱི་རྣམ་པ་དང༌། ལམ་བདེན་གྱི་རྣམ་པ་
དང༌། གྲངས་ཀྱི་དོན་བསྡུ་བའོ། །དང་པོ་ནི། ཤེས་པའི་རྣམ་པ་གསུམ་ཡོད་པ་དེ་ལ་ཐམས་ཅད་ཤེས་པ་ཉིད་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་ནས་ཉེར་བདུན་ནོ། །མདོ་ལས། རྟག་པར་མེད་པ་དང་སྡུག་བསྔལ་དོན་དམ་པར་མི་སྐྱེ་བ་དང༌། དོན་གཞན་གྱི་བདག་གིས་དབེན་པ་དང༌། རང་གི་ངོ་བོར་གྱུར་པའི་བདག་གིས་མི་རྫི་བ་དང་བཞི་སྟོན་པའི་ཚིག་གིས་སྡུག་བདེན་གྱི་རྣམ་པ་བསྟན་ཏེ། སྡུག་བསྔལ་བདེན་པའི་མི་རྟག་པ་ལ་1

སོགས་པའི་མཚན་ཉིད་བཞི་དག་རིམ་པ་བཞིན་དུ་བསྟན་པ་ཡིན་པའི་
ཕྱིར། སྡུག་བསྔལ་གྱི་རྒྱུ་སྲེད་པ་དོན་དམ་པར་མེད་པའི་གནས་མེད་པ་དང༌། ཀུན་འབྱུང་དོན་དམ་པར་ནམ་མཁའ་དང་འདྲ་བ་དང༌། སྡུག་བསྔལ་གྱི་རྒྱུ་རྟོག་དཔྱོད་དོན་དམ་པར་བརྗོད་དུ་མེད་པ་དང༌། ཡང་སྲིད་ཀྱི་རྐྱེན་སྲེད་པ་དང་ཚོར་བ་དོན་དམ་པར་མིང་མེད་པ་དང་བཞི་སྟོན་པའི་མདོ་ཚིག་གིས་ཀུན་འབྱུང་གི་རྣམ་པ་བསྟན་ཏེ། དེའི་རྣམ་པ་བཞི་རིམ་པ་བཞིན་དུ་བསྟན་པའི་ཕྱིར། འགོག་པ་དོན་དམ་པར་འགྲོ་བ་མེད་པ་དང༌། སྡུག་བསྔལ་རབ་ཏུ་ཞི་བ་རྐྱེན་གྱིས་མི་འཕྲོགས་པ་དང༌། གྱ་ནོམ་པའི་ཐར་པ་མི་ཟད་པ་དང༌། ཆོས་ཉིད་དྲི་བྲལ་གྱི་འགོག་པ་སྐྱེ་བ་མེད་པའི་རྣམ་པ་སྟོན་པའི་མདོ་ཚིག་གིས་འགོག་བདེན་གྱི་རྣམ་པ་བསྟན་ཏེ། དེའི་རྣམ་པ་བཞི་རིམ་པ་བཞིན་དུ་བསྟན་པའི་ཕྱིར། བཅུ་གཉིས་ནི་གོ་རིམས་བཞིན་དུ་སྡུག་བསྔལ་ལ་སོགས་པ་བདེན་པ་གསུམ་གྱི་རྣམ་པ་ཡིན་ཏེ། མདོས་དོན་རྣམ་གྱིས་ཤེས་རྣམ་ཡང་འཕངས་པས། མདོ་ལས་དོན་རྣམ་དང་ཤེས་རྣམ་གཉིས་ཀ་བསྟན་གྱི་དོན་རྣམ་འབའ་ཞིག་བསྟན་པར་འདོད་པ་ནི། སློབ་དཔོན་འཕགས་པས་ 1 ལུང་འདི་བཀའ་འགྱུར་ནང་མ་རྙེད།

296 སྐབས་བཞི་པའི་བཤད་པ།

ལེགས་པར་བཀག་སྟེ། དེ་ལྟ་ན་སྐབས་དོན་ཉམས་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། ཞེས་གསུང་ངོ༌། །སྡུག་བསྔལ་རྟག་པར་མེད་པར་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་བྱང་སེམས་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་ཆོས་ཅན། སྡུག་བསྔལ་མི་རྟག་པ་ལ་དམིགས་པའི་རྣམ་པ་ཡིན་ཏེ། སྡུག་བསྔལ་མི་རྟག་པར་རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་ཡིན་པས་སོ། །དེས་ན་སྡུག་བསྔལ་རྟག་འཛིན་གྱི་སྒྲོ་འདོགས་དེའི་གཉེན་པོ་ཡིན་ཏེ། ཞེས་པ་ལ། བསྒྲུབ་བྱའི་ཆོས་སྔ་མ་རྟགས་སུ་བྱ་སྟེ། རེ་རེ་ནས་དེ་བཞིན་དུ་སྦྱར་བར་བྱའོ། །འདི་དག་ནི་སྐབས་གསུམ་པའི་སྐབས་སུ་བསྟན་པའི་གཞི་ཤེས་དེ་ཉིད་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་རྒྱུད་ཀྱི་སྦྱོར་བས་བསྒོམ་པར་སྟོན་པ་ཡིན་ནོ།།
གཉིས་པ་ལ་གསུམ་གྱི་དང་པོ། ལམ་བདེན་གྱི་དབྱེ་བ་མདོར་བསྟན་ནི། སྐབས་འདིར་
གཞི་ཤེས་ཀྱི་ལམ་བདེན་གྱི་རྣམ་པ་གསུམ་མོ། །ཉོན་མོངས་པའི་སྒྲིབ་པའི་གཉེན་པོ་ཉིད་དུ་ཟག་པ་མེད་པའི་མཐོང་བའི་ལམ་གཅིག་དང༌། རང་སངས་རྒྱས་དེ་དག་གི་ཤེས་བྱའི་སྒྲིབ་པའི་གཉེན་པོ་ཉིད་དུ་སྒོམ་པའི་ལམ་ཟག་པ་དང་བཅས་པ་དང༌། མཐོང་བའི་ལམ་ཟག་པ་མེད་པ་དང་གཉིས་ཡིན་པས་སོ། །གཞི་ཤེས་ཀྱི་རྣམ་པ་སྟོན་པའི་སྐབས་འདིར། ཤེས་སྒྲིབ་ཀྱི་གཉེན་པོ་སྟོན་པ་འགལ་བ་མེད་དེ། ཐམས་ཅད་ཤེས་པ་ཉིད་ཀྱིས་རང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ལམ་རྣམས་ཀྱང་བསྡུས་པས་ཤེས་སྒྲིབ་གཟུང་རྟོག་གི་གཉེན་པོ་བསྟན་དགོས་པ་དེའི་ཕྱིར། གཞི་ཤེས་ཀྱི་རྣམ་པ་མཐའ་དག་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔས་བསྒོམ་པར་བྱ་བ་ཡིན་པས། ཤེས་སྒྲིབ་གཟུང་རྟོག་གི་གཉེན་པོ་ལམ་བདེན་འདིར་བསྟན་པ་ཡིན་ལ། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔས་རྒྱུད་ལ་བསྐྱེད་པའི་ཆེད་དུ་བཤད་པ་ཡིན་ཡང༌། གཟུང་བ་བདེན་མེད་དུ་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་གཞི་ཤེས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་གི་རྟེན་སོ་སོར་ངེས་པར་ཤེས་པའི་ཆེད་དུ་རང་སངས་རྒྱས་སྨོས་ཀྱི། རང་རྒྱལ་རང་རྒྱུད་པའི་མངོན་རྟོགས་འབའ་ཞིག་སྟོན་པའི་ཆེད་དུ་མ་ཡིན་ནོ།།
འཕགས་པ་སོ་སོའ་ལམ་གྱི་དབྱེ་བ་སོ་སོར་ཤེས་པར་མ་བྱས་ན། བྱང་ཆུབ་སེམས་ ིདཔས་མཁྱེན་གསུམ་གྱི་རྣམ་པ་བསྒོམ་པ་གང་གི་ཆེད་དུ་སྒོམ་པའི་དགོས་པ་མི་འདྲ་བ་དུ་མ་ཡོད་པ་མི་ཤེས་པ་ཡིན་ནོ། །སློབ་དཔོན་བདག་ཉིད་ཆེན་པོའ་བཞེད་པ་འདི་ལ་སྔོན་གྱི་བོད་ཁ་ཅིག་ན་ ིརེ། གཞི་ཤེས་ཀྱིས་རང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་མངོན་རྟོགས་བསྡུས་པར་བཞེད་པ་འབྲེལ་བ་མེད་དེ། འདི་

རྒྱུ་རྣམ་རྫོགས་སྦྱོར་བ་བཤད་པ། 297

རྣམས་གཞི་ཤེས་ཀྱི་དམིགས་པ་ལམ་བདེན་གྱིས་བསྡུས་པ་རྣམས་སྟོན་པ་ཡིན་ལ། གཞི་ཤེས་ཀྱི་དམིགས་པ་གཞི་ཤེས་སུ་བསྡུས་པ་ལ། དགོས་པ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མེད་ཅིང༌། དེར་འདུས་པ་དགོས་ན། སྡུག་ཀུན་གྱི་དོན་རྣམ་བརྒྱད་ཀྱང་དེར་གཏོགས་གཞི་ཤེས་ཀྱི་ནང་དུ་སྡུད་དགོས་ན་དེ་མི་ནུས་པའི་ཕྱིར་རོ། །འོན་ཏེ་འདི་དག་གིས་ལམ་བདེན་གྱི་རྣམ་པ་ལ་དམིགས་པའི་གཞི་ཤེས་ཀྱི་ངོ་བོ་དངོས་སུ་སྟོན་པར་བྱེད་པ་ཡིན་ན། གཞི་ཤེས་ཀྱི་དམིགས་ཡུལ་དུ་གྱུར་པའི་ལམ་བདེན་གྱི་རྣམ་པ་དངོས་སུ་མ་བསྟན་པར་འགྱུར་ལ། དེ་འདོད་ན། སྐབས་ཀྱི་དོན་དང་འགལ་ཏེ། གཞི་ཤེས་ཀྱི་དམིགས་ཡུལ་བདེན་པ་བཞིའི་རྣམ་པ་སྟོན་པའི་སྐབས་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ།།
འོ་ན་གཞི་ཤེས་ཀྱི་དམིགས་ཡུལ་དུ་གྱུར་པའི་ལམ་མཐའ་དག་སྟོན་ན། སངས་རྒྱས་ཀྱི་
ཐུགས་རྒྱུད་ལ་ཡོད་པའི་ལམ་ཡང་བསྟན་པར་ཐལ་ལོ་ཞེ་ན། འདོད་པ་ཁོ་ནའོ་ཞེས་གསུང་བ་ནི་དཔྱད་པར་བྱ་སྟེ། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་གཞི་ཤེས་ཀྱི་ངོ་བོར་གྱུར་པའི་ཤེས་རྣམ་ཉི་ཤ་རྩ་བདུན་སྐབས་འདིར་དངོས་སུ་མ་བསྟན་ན། རྣམ་རྫོགས་སྦྱོར་བའི་གཞི་ཤེས་ཀྱི་རྣམ་པ་མ་ལུས་པ་སྐབས་གཞན་དུ་ཡང་དངོས་སུ་མ་བསྟན་པར་ཁས་ལེན་དགོས་པས། དེ་ལྟ་ན་གཞི་ཤེས་ཀྱི་རྣམ་པ་མ་ལུས་པ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔས་སྦྱོར་བའི་སྒོ་ནས་མ་བསྒོམས་ན་ཤེས་མཐོང་གིས་བལྟས་ནས་འདའ་བར་བྱ་བའི་མངོན་རྟོགས་རྒྱུད་ལ་མ་བསྐྱེད་པའི་ཕྱིར། ལམ་ཤེས་ཀྱི་ཡན་ལག་མ་ཚང་བ་སོགས་ཉེས་པ་དུ་མའི་འབྱུང་ཁུངས་སུ་གཏོགས་པས། རྗེ་བཙུན་ནས་བརྒྱུད་དེ་མངོན་པར་རྟོགས་པའི་རྒྱན་གྱི་གདམས་པ་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པ་མངའ་བ་ལ་སུན་འབྱིན་ལྟར་སྣང་འཕེན་པ་ནི་ཧ་ཅང་གཟུ་ཟླུམས་ཆེས་སོ།།
གཉིས་པ་རྒྱས་བཤད་ལ་གསུམ་གྱི་དང་པོ། ཉོན་སྒྲིབ་ཀྱི་གཉེན་པོ་ལ་བཞིར་དབྱེ་བ་ནི།
ལམ་གསུམ་ཡོད་པ་དེ་ལ་ལམ་དང་པོ་ལ་རྣམ་པ་བཞི་ཡོད་དེ། བྱེད་པ་པོའ་གང་ཟག་གི་བདག་ ིམེད་པར་མངོན་སུམ་གྱིས་རྟོགས་པའི་བྱང་སེམས་ཀྱི་མཐོང་ལམ་དེ་ལམ་བདེན་གྱི་ལམ་གྱི་རྣམ་པ་ཡིན་ཏེ། མྱ་ངན་ལས་འདས་པའི་གྲོང་ཁྱེར་དུ་བགྲོད་པའི་ལམ་བདེན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་བཞིན་དུ་ཡུལ་ཤེས་པ་པོའ་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་དང༌། དམན་པའི་གནས་སྐབས་ནས་འཕོ་བ་པོའི་གང་ ིཟག་གི་བདག་མེད་པ་དང༌། ཉོན་མོངས་འདུལ་བ་པོའ་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་པར་མངོན་སུམ་དུ་ ི

298 སྐབས་བཞི་པའི་བཤད་པ།

རྟོགས་པའི་རྣམ་པ་བྱང་སེམས་ཀྱི་མཐོང་ལམ་ནི་གོ་རིམས་བཞིན་དུ་ལམ་བདེན་གྱི་རིགས་པ་དང་སྒྲུབ་པ་དང༌ངེས་འབྱིན་ལ་སོགས་པའི་མཚན་ཉིད་དག་ཡིན་ནོ། །ཇི་སྐད་བཤད་པའི་གང་ཟག་གི་བདག་འཛིན་དེ་དག་གི་དངོས་ཀྱི་གཉེན་པོ་བྱེད་པས་སོ། །འདི་དག་ལ་ཡང་ལམ་བདེན་གྱི་རྣམ་པ་ལ་ལོག་པར་ཞུགས་པའི་སྒྲོ་འདོགས་ཀྱི་གཉེན་པོར་སྒྲུབ་པ་སྔར་བཞིན་དུ་སྦྱར་བར་བྱའོ། །བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་རྒྱུད་ཀྱི་ཉོན་སྒྲིབ་སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་སྤོང་བ་ཡིན་ཡང༌། ཉོན་སྒྲིབ་ཀྱི་གཉེན་པོའ་རིགས་ཀྱི་དབྱེ་བ་བསྒོམ་པར་ཤེས་པའི་ཆེད་དུ་ཡིན་ནོ།། ིགཉིས་པ་ཤེས་སྒྲིབ་ཀྱི་གཉེན་པོ་ཟག་བཅས་ནི། ལམ་གཉིས་པ་ལ་བྱང་ཆུབ་སེམས་
དཔའ་སྒོམ་ལམ་པའི་རྗེས་ཀྱི་ཤེས་པས་བསྡུས་པའི་གཟུང་བ་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་མེད་པར་རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་དེ་ཆོས་ཅན། ཕྱི་རོལ་དོན་དུ་ཞེན་པའི་ཤེས་བྱའི་སྒྲིབ་པའི་གཉེན་པོར་གྱུར་པ་དག་ཡིན་ནོ། །རྨི་ལམ་བཞིན་དུ་གཟུགས་སོགས་ཕྱི་རོལ་དོན་གྱི་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་བག་ཆགས་ཡོངས་སུ་འགྱུར་བའི་སྣང་བ་ཙམ་དང༌། སྒྲ་བརྙན་བཞིན་དུ་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་མ་སྐྱེས་པ་དང་། མིག་ཡོར་བཞིན་དུ་དོན་མ་འགག་པ་དང་། སྨིག་རྒྱུ་བཞིན་དུ་དོན་གཟོད་མ་ནས་ཞི་བ་དང༌། སྒྱུ་མའི་རྣམ་པ་བཞིན་དུ་དོན་རང་བཞིན་གྱིས་མྱ་ངན་ལས་འདས་པའི་མཚན་ཉིད་ཅན་དུ་རྟོགས་ཤིང་དོན་མེད་བཞིན་དུ་དོན་དུ་སྣང་བའི་འཁྲུལ་སྣང་ཙམ་དུ་བློ་དེའི་སྟོབས་ཀྱིས་རྟོགས་པའི་ཕྱིར་རོ། །སྤྱིར་ཞེས་པ་ནི། རེ་རེ་ནས་ཀྱང་གཟུང་རྟོག་སྤྱིའི་གཉེན་པོར་གོ་བར་བྱེད་པའོ། །འདིར་བཤད་པའི་གཟུང་རྟོག་གི་གཉེན་པོའ་སྒོམ་ལམ་འདི་རང་རྒྱལ་རང་རྒྱུད་ ི 1

པའི་རྒྱུད་ཀྱིས་བསྡུས་པ་ཡིན་ན། སྔར་བྱང་ཆུབ་སེམས་
དཔའི་རྒྱུད་ལ་བསྐྱེད་པར་བཤད་པ་དང་འགལ་ལ། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་རྒྱུད་ཀྱི་བསྡུས་པ་ཡིན་ན། སྔར་ཤེས་མཐོང་གིས་བལྟས་ནས་འདའ་བར་བྱ་བའི་མངོན་རྟོགས་སུ་བཤད་པས། དེའི་རྒྱུན་གོམས་པ་ལྷུར་ལེན་གྱིས་གོམས་པར་བྱེད་པའི་སྒོམ་ལམ་བསྟན་པར་མི་རིགས་ཏེ། གཞན་དུ་ན་མི་རྟག་སོགས་ཀྱི་རྣམ་པ་ཅན་གྱི་ལམ་ལ་ཡང་མཚུངས་སོ་ཞེ་ན། སྐྱོན་མེད་དེ། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔས་སྒོམ་ལམ་གྱི་སྐབས་སུ་གོམས་པ་ལྷུར་ལེན་གྱི་སྒོ་ནས་གོམས་པར་བྱེད་པ་མ་ཡིན་ཡང༌། སྤྱིར་བྱང་སེམས་སྒོམ་ལམ་པའི་རྒྱུད་ལ་ལམ་དེ་སྐྱེ་བར་བཤད་པ་ཙམ་ཡིན་ནོ།།
1 ཞོལ། ཤོག ༢༠༣ ན ༦ རང་རྒྱལ་རང་རྒྱུད་ཀྱིས་བསྡུས་པ་

རྒྱུ་རྣམ་རྫོགས་སྦྱོར་བ་བཤད་པ། 299
གསུམ་པ་ཤེས་སྒྲིབ་ཀྱི་གཉེན་པོ་ཟག་མེད་ནི། སྔར་ཉོན་སྒྲིབ་ཀྱི་གཉེན་པོ་བཤད་པ་ལ་
ལྟོས་པའི་ལམ་གསུམ་པ་ལ་དྲུག་ནི་གོ་རིམས་བཞིན་དུ་གཟུང་བའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་རྣམས་ཀྱི་སོ་སོར་ངེས་པའི་གཉེན་པོར་གྱུར་པ་དག་ཡིན་ནོ། །བྱང་སེམས་མཐོང་ལམ་པའི་རྒྱུད་ཀྱི་གཟུང་བྱ་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་མེད་པར་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་ཆོས་ཅན། གཟུང་རྟོག་ཤེས་བྱའི་སྒྲིབ་པ་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་ལ་དམིགས་ནས་ཆགས་སོགས་ཀྱིས་ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་པ་དང་། དད་སོགས་ཀྱིས་རྣམ་པར་བྱང་བ་དང༌། ཉོན་མོངས་པའི་བག་ཆགས་དང་། གཟུགས་ལ་སོགས་པའི་དོན་གྱི་དབྱེ་བའི་སྤྲོས་པ་དང་། དོན་དུ་ཞེན་པའི་རང་གི་རྟོགས་པ་ལ་རོ་མྱང་བའི་རློམ་པ་དང་། རྟོགས་པ་དེ་ཉིད་ཐོབ་ཟིན་ཡོངས་སུ་ཉམས་པར་ཞེན་པ་སྤོང་སྟེ། རིམ་པ་བཞིན་དུ་ཕྱི་རོལ་དོན་གྱིས་ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་པ་མེད་པར་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ཕྱིར་དང༌། ཕྱི་རོལ་དོན་གྱིས་རྣམ་པར་བྱང་བ་མེད་པ་དང༌། དོན་གྱི་བསྡུས་པའི་བག་ཆགས་ཀྱིས་གོས་པ་མེད་པ་དང། དོན་གྱི་དབྱེ་བའི་སྤྲོས་པ་མེད་པ་དང༌། དོན་དུ་ཞེན་པའི་རྟོགས་པས་རོ་མྱང་བའི་རློམ་པ་མེད་པ་དང་རྟོགས་པ་ཐོབ་ཟིན་ཉམས་པ་མེད་པའི་མི་གཡོ་བའི་གཟུང་བྱ་དོན་གཞན་མེད་པར་མངོན་སུམ་གྱིས་གསར་དུ་རྟོགས་པའི་རྣམ་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་དོན་བསྡུ་བ་ནི་དེ་ལྟར་ན། ཞེས་སོ།།
གསུམ་པ་དོན་བསྡུ་བ་ནི། སྤྱིར་ན། ཞེས་སོ། །གཉིས་པ་ལམ་ཤེས་ཀྱི་རྣམ་པ་ལ་གསུམ་གྱི་དང་པོ་མཚམས་སྦྱར་བ་ནི། གཞི་ཤེས་ཀྱི་རྣམ་པ་དེའི་འོག་ཏུ། ཞེས་སོ། །གཉིས་པ་རྩ་བ་ནི། ལམ་ཤེས་ཀྱི་རྣམ་པ་སུམ་ཅུ་སོ་དྲུག་ཡོད་དེ། རྒྱུ་ཀུན་འབྱུང་དང་ལམ་བདེན་དང་འབྲས་བུ་སྡུག་བསྔལ་དང་འགོག་པའི་ལམ་ནི་གོ་རིམས་བཞིན་དུ་རྣམ་པ་དེ་དག་བརྒྱད་དང་བདུན་དང་ནི། ལྔ་དང་བཅུ་དྲུག་ཅེས་མདོ་ལས་བསྒྲགས་པའི་ཕྱིར། མདོ་ནི། རབ་འབྱོར་གྱིས་གསོལ་པ། བཅོམ་ལྡན་འདས་འདི་ལྟ་སྟེ། ཤེར་ཕྱིན་འདི་ནི་འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བའི་ཕར་ཕྱིན་ནོ།1

།ཞེས་པ་ནས། ཤེར་
ཕྱིན་འདི་ནི་དངོས་པོ་མེད་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་ཕར་ཕྱིན་ནོ།2

།ཞེས་སྤྱིར་གསུངས་སོ།།
གསུམ་པ་འགྲེལ་པ་ལ། སྤྱིར་བསྟན། སོ་སོར་བཤད། སྤྱིའི་དོན་བསྡུ་བའོ། །དང་པོ་ནི།

1 བཀའ་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༢༧ ཤོག ༥༠༠ ཕྲེང་། ༡༢
2 བཀའ་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༢༧ ཤོག ༥༠༠ ཕྲེང་། ༤

300 སྐབས་བཞི་པའི་བཤད་པ།

ལམ་ཤེས་ཀྱི་རྣམ་པ་སོ་དྲུག་ཡོད་དེ། ཀུན་འབྱུང་བ་དང༌། ལམ་དང༌། སྡུག་བསྔལ་དང་འགོག་པའི་བདེན་པ་ལ་བརྟེན་པའི་ལམ་ཤེས་ཀྱི་རྣམ་པ་གྲངས་བཞིན་དུ་རྣམ་པ་བརྒྱད་དང༌། བདུན་དང༌། ལྔ་དང༌། བཅུ་དྲུག་ཅེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་ཁོང་དུ་ཆུད་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར། འདིར་བདེན་བཞིའི་གོ་རིམས་གཞན་ནས་བཤད་པ་དང་མི་མཐུན་པས་སྐྱོན་ཆགས་སོ་ཞེ་ན། བདེན་པ་བཞིའི་གོ་རིམས་འདི་ལྟར་བསྟན་པ་ལ་དགོས་པ་ཁྱད་པར་ཅན་ཡོད་དེ། འཁོར་བར་འཇུག་པའི་རིམ་པ་ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་པའི་ཕྱོགས་ལ་བརྟེན་ནས་ཀུན་འབྱུང་བའི་བདེན་པ་རྒྱུ་དང་། སྡུག་བསྔལ་འབྲས་བུར་ཤེས་པའི་ཆེད་དང༌། འཁོར་བ་ལས་ལྡོག་པའི་རིམ་པ་ཅིག་ཤོས་ཀྱི་ཕྱོགས་རྣམ་བྱང་ལ་བརྟེན་ནས་ལམ་གྱི་བདེན་པ་དག་ནི་རྒྱུ་ཡིན་ལ། འགོག་པའི་བདེན་པ་དག་ནི་འབྲས་བུ་ཡིན་པར་ཤེས་པའི་ཆེད་དུ་རྒྱུ་འབྲས་དོན་གྱི་རིམ་པའི་སྒོ་ནས་བསྟན་པའི་ཕྱིར། གཞན་དུ་སྡུག་བསྔལ་ཐོག་མར་བསྟན་པ་ནི་ཡུལ་ཅན་མངོན་པར་རྟོགས་པའི་རིམ་པ་དང་མཐུན་པར་བསྟན་པ་ཡིན་ལ། འདིར་ནི་བསྐྱེད་རིམ་དང་མཐུན་པར་བསྟན་པ་ཡིན་པས་ཆ་རེ་རེ་ནས་གཉིས་ཀ་དགོས་པར་ཤེས་པར་བྱའོ།།གཉིས་པ་ལ་བཞིའི་དང་པོ། ཀུན་འབྱུང་སྤང་གཉེན་གྱི་སྒོ་ནས་བསྟན་པ་ནི། དེ་ལ་བྱང་
སེམས་མཐོང་ལམ་པའི་རྒྱུད་ཀྱི་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་ཆོས་ཅན། གོ་རིམས་བཞིན་དུ་ཀུན་འབྱུང་གི་རྒྱུའི་རྣམ་པ་གང་ཡིན་པ་ཡུལ་མ་འོངས་པ་ལ་སྲེད་པའི་འདུན་པ་དང་མི་འབྲལ་བར་སྲེད་པའི་འདོད་ཆགས་དང་ཡང་སྲིད་ལ་དགའ་བའི་སྲེད་པའི་གཉེན་པོ་ཡིན་ཏེ། འདོད་ཡོན་ཐོབ་པར་འདོད་པའི་སྲིད་པའི་འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བ་དང༌། འདོད་ཡོན་དང་མི་འབྲལ་བར་ཞེན་པའི་ཚུལ་གྱིས་མི་གནས་པ་དང༌། ལུས་ལ་དགའ་བའི་སྲིད་པ་ཞི་བའི་བྱང་སེམས་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཀུན་འབྱུང་བའི་རྣམ་པ་གང་ཡིན་པ་འདོད་ཆགས་དང༌། ཞེ་སྡང་དང་གཏི་མུག་གི་གཉེན་པོར་གྱུར་པ་ཡིན་ཏེ། འདོད་ཆགས་ཀྱི་ཞེན་ཡུལ་མེད་པ་དང་ཞེ་སྡང་གི་ཞེན་ཡུལ་མེད་པ་དང་གཏི་མུག་གི་ཞེན་ཡུལ་མེད་པར་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་བྱང་སེམས་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རབ་ཏུ་སྐྱེ་བའི་རྣམ་པ་གང་ཡིན་པ་གཙང་བདེ་རྟག་བདག་སོགས་ཚུལ་བཞིན་མ་ཡིན་པར་ཞེན་པའི་ཀུན་ཏུ་རྟོག་པའི་གཉེན་པོ་ཡིན་ཏེ། ཚུལ་མིན་ཡིད་བྱེད་ཀྱི་ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་པའི་ཞེན་ཡུལ་མེད་པར་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ཕྱིར་དང༌། རྐྱེན་གང་ཡིན་པ་རང་

རྒྱུ་རྣམ་རྫོགས་སྦྱོར་བ་བཤད་པ། 301
དབང་བའི་སེམས་ཅན་དུ་མངོན་པར་ཞེན་པའི་གཉེན་པོ་ཡིན་ཏེ། རང་དབང་བའི་སེམས་ཅན་མེད་པར་མངོན་སུམ་གྱིས་གསར་དུ་རྟོགས་པའི་རྣམ་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྒྱུའི་བདེན་པ་ལ་བརྟེན་པའི་རྣམ་པ་བརྒྱད་ཡིན་ནོ། །མངོན་ཞེན་བརྒྱད་པོ་དེ་རྣམས་ཀྱི་གཉེན་པོར་གྱུར་པ་གསུམ་དང་གསུམ་དང་གཅིག་དང་གཅིག་ཡོད་པ་དེ་ལྟ་ནའི་ཕྱིར།
གཉིས་པ་ལམ་བདེན་དམ་བཅའ་དང་འཐད་པའི་སྒོ་ནས་བསྟན་པ་ནི། བྱང་སེམས་ཀྱི་
མཐོང་ལམ་ཆོས་ཅན། ཉན་ཐོས་ཀྱི་ལམ་བདེན་ལས་ཁྱད་པར་དུ་འཕགས་ཏེ། སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ལ་ཐར་པའི་གོ་སྐབས་འབྱེད་པའི་ལམ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཡང་ན་དེ་ཆོས་ཅན། སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ལ་ཐར་པའི་གོ་སྐབས་འབྱེད་པའི་ལམ་གྱི་རྣམ་པ་ཡིན་ཏེ། སེམས་ཅན་ཚད་མེད་པ་ཐར་པར་གོ་སྐབས་འབྱེད་པའི་ལམ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ཇི་ལྟར་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ལ་ཐར་པའི་གོ་སྐབས་འབྱེད་པ་ཡིན་ཞེ་ན། སེམས་ཅན་ཚད་མེད་པ་ལ་ཐར་པར་གོ་སྐབས་འབྱེད་པ་ཡིན་ཏེ། འཁོར་འདས་ཀྱི་མཐའ་གཉིས་དང་མ་འབྲེལ་བར་སེམས་ཅན་ཚད་མེད་པ་ལ་ཐར་པའི་གོ་སྐབས་འབྱེད་པའི་ཕྱིར། རིགས་པ་གང་ཡིན་པའི་རྣམ་པ་ཡིན་ཏེ། ཆོས་ཐམས་ཅད་བདེན་སྟོང་དུ་ཐ་མི་དད་པར་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཇི་ལྟར་རིགས་པ་ཡིན་ཞེ་ན། རྟགས་སྔ་མ་ཆོས་སུ་བྱས་ཉན་རང་གི་ལམ་ལ་མཆོག་ཏུ་འཛིན་པ་མེད་པར་སྤྲོས་བྲལ་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། སྒྲུབ་པ་གང་ཡིན་པའི་རྣམ་པ་ཡིན་ཏེ། ཆོས་ཐམས་ཅད་བདེན་མེད་དུ་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་ཤིང་བདེན་པར་རྣམ་པར་མི་རྟོག་པའི་ཡེ་ཤེས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཇི་ལྟར་སྒྲུབ་པ་ཡིན་ཞེ་ན། བདེན་པར་རྣམ་པར་མི་རྟོག་པ་ཡིན་ཏེ། དོན་དམ་པར་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཚད་མས་གཞལ་དུ་མེད་པར་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ངེས་པར་འབྱིན་པ་གང་ཡིན་པའི་རྣམ་པ་ཡིན་ཏེ། ཆོས་ཐམས་ཅད་ལ་དོན་དམ་པར་ཆགས་པ་མེད་པའི་རྣམ་པར་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ལམ་གྱི་བདེན་པའི་རྣམ་པ་བདུན་ཡིན་ནོ།།
ལམ་གྱི་རྣམ་པ་བཞི་པོ་དེ་རྣམས་ཀྱི་ངོ་བོ་ཉིད་གཉིས་དང་གཉིས་དང་གཉིས་དང་གཅིག་
ཡོད་པ་དེ་ལྟ་ནའི་ཕྱིར། གོ་བདེ་བའི་ཚུལ་དུ་དེ་ལྟར་བཤད་ཀྱི། དོན་ནི་སྔ་མ་བདུན་བཤད་བྱ་དང༌། ཕྱི་མ་བདུན་དེ་འཆད་བྱེད་ཡིན་ལ། ལམ་བདེན་གྱི་རྣམ་པ་དང་པོ་གསུམ་ལ་ལམ་དང་རིགས་པ་

302 སྐབས་བཞི་པའི་བཤད་པ།

དང་སྒྲུབ་པར་སྟོན་པའི་དམ་བཅའ་དང༌། རྒྱུ་མཚན་གཉིས་གཉིས་བཤད་ལ། ངེས་འབྱིན་གྱི་རྣམ་པ་ལ་དམ་བཅའ་ཙམ་བཤད་ནས། རྒྱུ་མཚན་མ་བསྟན་པ་ནི་གདུལ་བྱ་ཉེ་བའི་བསམ་པ་ལ་ལྟོས་པ་ཡིན་གྱི། རྒྱུ་མཚན་མེད་པ་ནི་མ་ཡིན་ནོ། །མདོ་ལས་བཤད་པའི་ལམ་བདེན་གྱི་རྣམ་པ་བདུན་སློབ་དཔོན་གྱིས་འདི་ལྟར་བཤད་པའི་འཆད་བྱེད་རྣམས་ཀྱི་དང་པོ་གསུམ་གྱི་སྔ་མ་སྔ་མ་རྣམས་ཀྱི་ངོ་བོ་འདྲི་བ་དང༌། ཕྱི་མ་ཕྱི་མ་རྣམས་ཀྱི་རྒྱུ་མཚན་འདྲི་བ་ལ་བཤད་ཅིང༌། ངེས་འབྱིན་གྱི་རྣམ་པའི་ངོ་བོ་འདྲི་བ་ཡིན་ནོ། །དོན་བསྡུས་ན། ལམ་གྱི་རྣམ་པ་གང་ཞེ་ན། ཚད་མེད་པ། ཞེས་དང༌། དེ་ཇི་ལྟར་ལམ་གྱི་རྣམ་པ་ཡིན་ཞེ་ན། མཐའ་གཉིས་དང་མ་འབྲེལ་བ་ཞེས་བཤད་དོ།།
གསུམ་པ་སྡུག་བསྔལ་རང་སྤྱིའི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་སྒོ་ནས་བཤད་པ་ནི། ཉེར་ལེན་གྱི་ཕུང་
པོ་ལྔ་པོ་ཆོས་ཅན། མི་རྟག་པ་ཡིན་ཏེ། རྒྱུན་དང་སྐད་ཅིག་གིས་འཇིག་པའི་ཕྱིར། སྡུག་བསྔལ་བ་ཡིན་ཏེ། འཕགས་པ་རྣམས་དང་མི་མཐུན་པའི་དོར་བྱ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། སྟོང་པ་ཡིན་ཏེ། བྱེད་པ་པོའ་ིབདག་དོན་གཞན་གྱིས་དབེན་པའི་ཕྱིར། བདག་མེད་པའི་རྣམ་པ་ཡིན་ཏེ། གང་ཟག་གི་བདག་གི་ངོ་བོར་མ་གྲུབ་པའི་ཆོས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ལྔ་པ་མཚན་ཉིད་མེད་པའི་རྣམ་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་ཡིན་ཏེ། དོན་དམ་པར་ངོ་བོ་བདེན་པས་གྲུབ་པས་སྟོང་པའི་རྣམ་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟར་ན། ཞེས་སོ། །རྣམ་པ་དེ་དག་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་ཡེ་ཤེས་ནི་ལམ་ཤེས་ཀྱི་རྣམ་པའོ།།བཞི་པ་འགོག་པ་ཕན་ཡོན་གྱི་སྒོ་ནས་བཤད་པ་ལ། དང་པོ་འགོག་པའི་རྣམ་པ་ནི།
ཤེས་སྒྲིབ་ཀྱི་ས་བོན་སྤངས་པའི་བྲལ་བས་བསྡུས་པའི་འགོག་པའི་རྣམ་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་ཆོས་ཅན། ནང་དང་ཕྱི་དང་གཉིས་ཀ་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་འགོག་པའི་རྣམ་པ་གསུམ་ཡོད་དེ། ནང་དང་ཕྱི་དང་གཉིས་ཀའི་དངོས་པོ་རྣམས་ལ་བདེན་པར་ཞེན་པ་དགག་པས་རབ་ཏུ་ཕྱེ་བའི་བྲལ་བ་རྣམས་ཡོད་པའི་ཕྱིར།
གཉིས་པ་ཞི་བའི་རྣམ་པ་ནི། ཤེས་སྒྲིབ་ཀྱི་ས་བོན་ཞི་བའི་རྣམ་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱི་འགོག་
པ་ཆོས་ཅན། སྟོང་པ་ཉིད་སྟོང་པ་ནས་དོར་བ་མེད་པ་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་རྣམ་པའི་བར་བརྒྱད་ཡོད་དེ། གཞན་གྱིས་ཀུན་བཏགས་པའི་བདག་སྟོང་པ་ཉིད་ལ་བདེན་པར་ཞེན་པ་དང་བྲལ་བ་དང༌། སྣོད་ཀྱི་འཇིག་རྟེན་དང་དོན་དམ་པ་དང༌། འདུས་བྱས་དང་འདུས་མ་བྱས་དང་རྟག་པ་དང་ཆད་པའི་མཐའ་

རྒྱུ་རྣམ་རྫོགས་སྦྱོར་བ་བཤད་པ། 303
དང༌། འཁོར་བ་ཐོག་མ་དང་ཐ་མ་མེད་པ་དང༌། རྟོགས་པའི་ཆོས་དོར་བ་མེད་པ་ལ་བདེན་པར་མངོན་པར་ཞེན་པ་དགག་པས་རབ་ཏུ་ཕྱེ་བའི་བྲལ་བ་རྣམས་ཡོད་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་གྱ་ནོམ་པའི་རྣམ་པ་ནི། འགོག་བདེན་གྱི་གྱ་ནོམ་པའི་རྣམ་པ་ཆོས་ཅན། རང་བཞིན་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་རྣམ་པ་ཡིན་ཏེ། བྱེད་པ་པོ་གཞན་གྱིས་ཀུན་བཏགས་པའི་བྱེད་པ་པོར་ཞེན་པ་དགག་པས་རབ་ཏུ་ཕྱེ་བའི་བྲལ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
བཞི་པ་ངེས་པར་འབྱུང་བའི་རྣམ་པ་ནི། རྟག་པ་མྱང་འདས་ཀྱི་གནས་སུ་སླར་མི་ལྡོག་
པའི་ཚུལ་གྱིས་ཇི་ལྟར་ངེས་པར་འབྱུང་བ་ཡིན་ཞེ་ན། ངེས་པར་འབྱུང་བའི་རྣམ་པ་ཆོས་ཅན། ཆོས་ཐམས་ཅད་དང་རང་གི་མཚན་ཉིད་དང༌། མི་དམིགས་པ་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་རྣམ་པ་སྟེ། ཇི་ལྟར་ངེས་པར་འབྱུང་བའི་ཚུལ་གསུམ་ཡོད་དེ། གཟུགས་ནས་རྣམ་མཁྱེན་གྱི་བར་ཡུལ་དུ་འཁྲུལ་བའི་བདག་ཉིད་བདེན་པར་བཏགས་པ་དང་གཟུགས་སུ་རུང་བ་སོགས་མཚན་ཉིད་དུ་བདེན་པར་བཟུང་ནས་འཁྲུལ་བ་དང༌། འདས་མ་འོངས་སོགས་དུས་སུ་བདེན་པར་འཁྲུལ་བ་རྣམས་དགག་པས་རབ་ཏུ་ཕྱེ་བའི་བྲལ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གང་ངེས་པར་འབྱུང་བའི་རྣམ་པ་ཁོ་ན་ཆོས་ཅན། དངོས་པོ་མེད་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་རྣམ་པ་གཅིག་སྟེ། གཞན་གྱིས་བཏགས་པ་ལྟར་གྱི་ཐར་པ་མ་ཡིན་གྱི། ཆོས་རྣམས་ལ་བདེན་པར་ཞེན་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་དགག་པས་རབ་ཏུ་ཕྱེ་བའི་བྲལ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཇི་ལྟར་ངེས་འབྱུང་དང༌། གང་ངེས་འབྱུང་ཞེས་སྨོས་པ་ནི་ཆོས་རྣམས་ལ་བདེན་ཞེན་བཀག་པའི་ཐར་པ་ཁོ་ན་ངེས་འབྱུང་གི་རྣམ་པ་ཡིན་ལ། ངེས་འབྱུང་དེ་ཐོབ་པར་བྱེད་པ་ལ། མཚན་མཚོན་དང༌། དུས་སུ་འཁྲུལ་བའི་བདེན་ཞེན་བཀག་ནས་གོམས་པར་བྱེད་པ་ལས་ཐོབ་པའི་དོན་ཡིན་ནོ། །འགོག་བདེན་གྱི་རྣམ་པ་བཞི་གཞིར་བཟུང་ནས་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་རྣམ་པ་བཅུ་དྲུག་ཏུ་འབྱེད་པ་དང༌། སྟོང་ཉིད་བཅུ་དྲུག་གློ་བུར་གྱི་དྲི་མ་དང་བྲལ་བ་འགོག་པའི་རྣམ་པ་སོགས་སུ་སྒྲུབ་པ་གང་བྱས་ཀྱང་དོན་འདྲ་བར་མངོན་ནོ། །དེ་ལྟར་ན། ཞེས་སོ། །གསུམ་པ་དོན་བསྡུ་བ་ནི། སྤྱིར་ནི། ཞེས་སོ།།
གསུམ་པ་རྣམ་མཁྱེན་གྱི་རྣམ་པ་ལ། མདོར་བསྟན་པ། རྒྱས་པར་བཤད་པའོ། །དང་པོ་
ལ་གསུམ་གྱི་དང་པོ་མཚམས་སྦྱར་བ་ནི། དེའི་འོག་ཏུ། ཞེས་སོ། །གཉིས་པ་རྩ་བ་ནི། རབ་འབྱོར་གྱིས་གསོལ་པ། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་འདི་ནི། དྲན་པ་ཉེ་བར་བཞག་

304 སྐབས་བཞི་པའི་བཤད་པ།

པའི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པའོ། །བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་བཀའ་སྩལ་པ། ལུས་དང་ཚོར་བ་དང་སེམས་དང་ཆོས་དམིགས་སུ་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ།1

།ཞེས་པ་དྲན་པ་ཉེར་གཞག་ནས་བཟུང་སྟེ། ཡུམ་འདི་ནི་
སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པའོ། །བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་བཀའ་སྩལ་པ། ཆོས་ཐམས་ཅད་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་སངས་རྒྱས་པའི་ཕྱིར་རོ།2

།ཞེས་པའི་བར་སངས་རྒྱས་ཀྱི་རྣམ་པའི་མཐར་
ཐུག་པའི་ཤེས་རྣམ་མཐར་ཐུག་པ་རྣམས་ཆོས་ཅན། རྣམ་མཁྱེན་གྱི་རྣམ་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་ཡང་སུམ་ཅུ་རྩ་བདུན་དང༌། སུམ་ཅུ་སོ་བཞི་དང༌། སུམ་ཅུ་རྩ་དགུ་དག་ཏུ་དབྱེ་བ་བྱར་ཡོད་པར་མདོ་ལས་བཞེད་པས་སོ། །རྣམ་མཁྱེན་གྱི་ཡེ་ཤེས་ཡིན་ཡང༌། སྡེ་ཚན་གྱི་སྒོ་ནས་གསུམ་དུ་དབྱེར་རུང་སྟེ། རྣམ་པར་བཞག་པའི་རྟེན་སློབ་མ་ཉན་ཐོས་དང༌། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་དང༌། སངས་རྒྱས་རྣམས་ལ་རིམ་བཞིན་དུ་འབྲེལ་བ་ལ་ལྟོས་ནས་བཞག་པའི་ཕྱིར། རྟེན་གྱི་གང་ཟག་གི་རིགས་དབྱེ་བའི་སྒོ་ནས་རྣམ་མཁྱེན་ཉིད་ལ་གསུམ་དུ་དབྱེར་རུང་སྟེ། རྣམ་མཁྱེན་ཉིད་ལ་རིགས་ཀྱི་སྒོ་ནས་ཀུན་མཁྱེན་གསུམ་དུ་ཕྱེ་བས་ན་གསུམ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། རྒྱུ་མཚན་ནི་གང་ཟག་གསུམ་གྱི་རྒྱུད་ལ་མཁྱེན་པས་བསྡུས་པའི་ལམ་གྱི་བདེན་པ་མི་འདྲ་བ་གསུམ་ཡོད་པའི་རྗེས་སུ་མཐུན་པར་རྣམ་མཁྱེན་ཉིད་ལ་གསུམ་དུ་ཕྱེ་བས་སོ།།
གསུམ་པ་འགྲེལ་པ་ནི། དྲན་པ་ཉེ་བར་བཞག་པ་ནས་བཟུང་སྟེ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་རྣམ་པའི་
མཐར་ཐུག་པའི་བར་གྱི་ཡེ་ཤེས་མཐར་ཕྱིན་པ་རྣམས་ནི་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་གསུམ་གྱི་ལམ་ཡིན་པའི་སྒོ་ནས་ཉན་ཐོས་རྣམས་ལ་རྣམ་པ་སུམ་ཅུ་རྩ་བདུན་དང༌། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་ལ་སུམ་ཅུ་རྩ་བཞི་དང༌། སངས་རྒྱས་རྣམས་ལ་སུམ་ཅུ་རྩ་དགུར་ཡོད་པ་དང་རྗེས་སུ་མཐུན་པར་བརྒྱ་དང་བཅུར་བཞེད་དོ། །ཞེས་བྱ་བ་ཡིན་ནོ། །རྣམ་པར་བཞག་པའི་རྟེན་ཐ་དད་པའི་སྒོ་ནས་ཀུན་མཁྱེན་གསུམ་དུ་ཕྱེ་བའི་ཕྱིར་རོ། །རྣམ་མཁྱེན་ཉིད་ལ་ཀུན་མཁྱེན་གསུམ་དུ་དབྱེར་རུང་སྟེ། རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་ཀྱིས་འཕགས་པའི་གང་ཟག་ཐམས་ཅད་ཀྱི་མཁྱེན་པ་ཡོན་ཏན་ཡར་ལྡན་གྱི་ཚུལ་དུ་བསྡུས་པའི་ཕྱིར། རྒྱས་བཤད་ཀྱི་སྐབས་སུ་དྲན་པ་ཉེར་གཞག་སོགས་ཚོགས་ལམ་

1 བཀའ་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༢༧ ཤོག ༥༠༥ ཕྲེང་། ༧
2 བཀའ་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༢༧ ཤོག ༥༠༥ ཕྲེང་། ༧

རྒྱུ་རྣམ་རྫོགས་སྦྱོར་བ་བཤད་པ། 305
གྱི་ཡོན་ཏན་ཡང་བཤད་པ་མ་ཡིན་ནམ། ཅིའི་ཕྱིར་རྣམ་མཁྱེན་གྱི་རྣམ་པ་ཉིད་ལ་གསུམ་དུ་ཕྱེ་ཞེ་ན། སྐྱོན་མེད་དེ། དངོས་པོ་ལ་ཡོངས་སུ་རྟོག་པའི་ལམ་ལ་སོགས་པ་སྡེ་ཚན་བདུན་གྱི་ལམ་ཙམ་དུ་ཆོས་མཐུན་པས་ཉན་ཐོས་དང་ཐུན་མོང་བར་ཤེས་པའི་ཆེད་དུ་བྱང་ཕྱོགས་སོ་བདུན་བཞག་ལ། གཉེན་པོའ་ལམ་ལ་སོགས་པ་དྲུག་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་དང་ཆོས་མཐུན་པར་ཤེས་པའི་ཆེད་དུ་རྟེན་གྱི་གང་ཟག་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་སྒོ་ནས་ལམ་ཤེས་སུ་བཞག་གོ།
དེས་ན་རྣམ་མཁྱེན་གྱི་རྣམ་པ་བརྒྱ་དང་བཅུ་འཕགས་པའི་གང་ཟག་འོག་མ་རྣམས་དང་
ཡང་རྗེས་སུ་མཐུན་པའི་དབྱེ་བ་མ་བྱས་ན། སངས་རྒྱས་ཀྱི་རྒྱུད་ལ་མཁྱེན་པ་གསུམ་ཡོད་པ་དེ་དང་པོར་ལམ་འོག་མ་གང་གི་གནས་སྐབས་སུ་བསྐྱེད་པ་དང༌། མཁྱེན་པ་གསུམ་དུ་འབྱེད་པའི་རྒྱུ་མཚན་སོགས་མི་ཤེས་པས་གང་ཟག་གསུམ་གྱི་སྒོ་ནས་སྡེ་ཚན་གསུམ་དུ་ཕྱེ་བ་ཡིན་ནོ། །བྱང་ཕྱོགས་སོ་བདུན་རྟེན་ཐ་དད་པའི་སྒོ་ནས་མཁྱེན་པ་གསུམ་ཐ་དད་པའི་རྣམ་གཞག་བྱེད་པའི་ཚེ། ཉན་ཐོས་ཀྱི་རྟོགས་པའི་རིགས་སུ་བཞག་པར་རིགས་པ་ཡིན་ན་ཡང༌། སྐབས་འདིར་དྲན་པ་ཉེར་གཞག་དང་པོར་ཚོགས་ལམ་གྱི་གནས་སྐབས་སུ་སྒོམ་པའི་ཚུལ་འདི་དག་ནི། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཉིད་ཀྱིས་བསྒོམ་པར་བྱ་བ་ཡིན་ནོ།།
གཉིས་པ་ལ། ཉན་ཐོས་དང་རྗེས་སུ་མཐུན་པའི་གཞི་ཤེས་ཀྱི་རྣམ་པ་དང༌། བྱང་ཆུབ་
སེམས་དཔའ་ལ་ཡོད་པ་དང་རྗེས་སུ་མཐུན་པའི་ལམ་ཤེས་ཀྱི་རྣམ་པ་དང༌། ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་རྣམ་མཁྱེན་གྱི་རྣམ་པའོ། །དང་པོ་ལ། སོ་སོར་བཤད་པ་དང༌། དོན་བསྡུ་བའོ། །དང་པོ་ལ་བདུན་གྱི་དང་པོ་དྲན་པ་ཉེར་གཞག་ནི། རྣམ་མཁྱེན་ལ་མཁྱེན་པ་གསུམ་གྱི་རྣམ་པ་གསུམ་ཡོད་པ་དེ་ལ་ཐམས་ཅད་ཤེས་པ་ཉིད་ལ་སྡེ་ཚན་བདུན་ནོ། །དང་པོར་ལུས་སེམས་སོགས་ཀྱི་དངོས་པོ་ལ་ཡོངས་སུ་རྟོག་པའི་ལམ་ལ། དྲན་པ་ཉེ་བར་བཞག་པའི་རྣམ་པ་བཞིའོ། །ལུས་མི་གཙང་བ་དང་ཚོར་བ་སྡུག་བསྔལ་བ་དང༌། སེམས་མི་རྟག་པ་དང༌། ཆོས་བདག་མེད་པ་རང་གི་མཚན་ཉིད་དང༌། མི་རྟག་སྡུག་བསྔལ་སྟོང་བདག་མེད་དང༌། བདེན་པས་སྟོང་པ་སྤྱིའི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་ཤེས་རབ་ཀྱིས་ཡོངས་སུ་བརྟགས་པ་དེ་ཉིད་ལ་དྲན་པས་ཡང་དང་ཡང་དུ་གཏོད་པར་བྱེད་པ་བཞི་ཡོད་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་ལྟར་བརྟགས་པ་ལ་དགོས་པ་ཡོད་དེ། འཕགས་པའི་བདེན་པ་བཞིའི་གནས་ཚོད་ཁོང་

306 སྐབས་བཞི་པའི་བཤད་པ།

དུ་ཆུད་ནས་དེ་བསྒོམ་པ་ལ་འཇུག་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར། ལུས་དྲན་པ་ཉེ་བར་བཞག་པས་སྡུག་བསྔལ་བདེན་པ་ལ་འཇུག་སྟེ། དེ་ལས་ལུས་འདུ་བྱེད་ཀྱི་སྡུག་བསྔལ་གྱི་རང་བཞིན་དུ་ཁོང་དུ་ཆུད་ནས་དེ་ལ་འབྲལ་འདོད་སྐྱེ་བའི་ཕྱིར། ཚོར་བ་དྲན་པ་ཉེ་བར་བཞག་པས་ཀུན་འབྱུང་བདེན་པ་ལ་འཇུག་སྟེ། ཚོར་བས་སྲེད་པ་འདྲེན་པར་མཐོང་ནས། སྲེད་པ་སྤོང་འདོད་སྐྱེ་བའི་ཕྱིར། སེམས་དྲན་པ་ཉེ་བར་བཞག་པས་འགོག་བདེན་ལ་འཇུག་སྟེ། དེ་ལས་བདག་དང་བྲལ་བའི་སེམས་སྐད་ཅིག་གིས་སྐྱེ་འགག་བྱེད་པར་རྟོགས་ནས། བདག་ཆད་ཀྱི་དོགས་པའི་འཇིགས་པ་མེད་པས་འགོག་པ་མངོན་དུ་བྱ་འདོད་སྐྱེ་བའི་ཕྱིར་རོ།།
ཆོས་དྲན་པ་ཉེ་བར་བཞག་པས། ལམ་གྱི་བདེན་པ་ལ་འཇུག་སྟེ། ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་
ཀྱི་ཆོས་རྣམས་སྤང་བྱ་དང༌། རྣམ་བྱང་གི་ཆོས་རྣམས་བསྟེན་བྱ་ཉིད་དུ་རྟོགས་ནས་ལམ་བསྒོམ་པར་འདོད་པའི་ཕྱིར་རོ། །ལུས་ལ་སོགས་པ་འདི་དག་དང་པོར་དམིགས་པར་བྱེད་པའི་རྒྱུ་མཚན། བྱིས་པ་རྣམས་ལུས་ལ་བདག་གི་གནས་ཀྱི་དངོས་པོ་དང༌། ཚོར་བ་ལ་བདག་གི་ལོངས་སྤྱོད་དང༌། སེམས་ལ་བདག་གི་དངོས་པོ་དང༌། ཆོས་ལ་བདག་ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་པ་དང༌། རྣམ་པར་བྱང་བའི་གཞིར་རྟོག་པས། དེ་ལས་ལྡོག་པའི་ཆེད་དུ་རང་གི་མཚན་ཉིད་ལུས་མི་གཙང་བ་སོགས་དང༌། སྤྱིའི་མཚན་ཉིད་མི་རྟག་པ་སོགས་དང༌། བདེན་པས་སྟོང་པར་ཤེས་རབ་ཀྱིས་རྟོགས་ནས་དྲན་པས་དེ་ལ་རྩེ་གཅིག་ཏུ་འཇོག་པར་བྱེད་པའོ། །འདི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔས་ཚོགས་ལམ་ཆུང་ངུའི་གནས་སྐབས་ནས་བཟུང་སྟེ་བསྒོམ་པ་ཡིན་ལ། དེ་ཉིད་མཐར་ཐུག་པ་རྣམ་མཁྱེན་གྱི་རྣམ་པ་ཡིན་པས་དྲན་པ་ཉེར་གཞག་འདིར་བཞག་པ་ལ་དགོས་པ་དུ་མ་ཡོད་དེ། བྱང་ཕྱོགས་སོ་བདུན་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔས་རྒྱུད་ལ་བསྐྱེད་པར་ཤེས་པར་བྱ་བ་དང༌། རྟེན་གྱི་གང་ཟག་གི་སྒོ་ནས་མངོན་རྟོགས་ཀྱི་རིགས་སོ་སོར་འབྱེད་པའི་ཚེ། ཉན་ཐོས་ཀྱི་མངོན་རྟོགས་ཀྱི་རིགས་སུ་ཤེས་པར་བྱ་བ་དང༌། དེ་དང་རྗེས་སུ་མཐུན་པར་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔས་བསྒོམས་པས་མཐར་ཐུག་པའི་ཚེ་རྣམ་མཁྱེན་དུ་འགྱུར་བར་ཤེས་ནས། རྣམ་མཁྱེན་ཉིད་ལ་ཉན་ཐོས་ལ་སྐྱེ་བ་དང་རྗེས་སུ་མཐུན་པའི་གཞི་ཤེས་ཡོད་པར་རྟོགས་པ་སྟེ། དགོས་པའི་གཙོ་བོ་ནི་དེ་ཉིད་དོ།།
གཉིས་པ་ཡང་དག་སྤོང་བ་བཞི་ནི། དྲན་པ་ཉེར་གཞག་བཤད་ཟིན་ལ་དེའི་འོག་ཏུ་རྩོལ་བ་

རྒྱུ་རྣམ་རྫོགས་སྦྱོར་བ་བཤད་པ། 307

ལས་བྱུང་བའི་ལམ་ལ་ཡང་དག་པར་སྤོང་བའི་རྣམ་པ་བཞིའོ། །རིམ་པ་དེ་ལྟར་སྟོན་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ། བདེན་པ་བཞི་ལ་འདོར་ལེན་བྱེད་པ་ལ་ཞུགས་པ་ལ་སྤང་གཉེན་ལ་བླང་དོར་བྱེད་པར་སྤྲོ་བའི་བརྩོན་འགྲུས་འབྱུང་བས་སོ།།
ཡང་དག་སྤོང་བ་ལ་རྣམ་པ་བཞི་ཡོད་དེ། མི་དགེ་བ་ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་ཀྱི་ཕྱོགས་
སྐྱེས་པ་ཡང་དག་པར་སྤོང་བ་དང༌། མ་སྐྱེས་པ་མི་བསྐྱེད་པ་དང༌། དགེ་བ་རྣམ་བྱང་གི་ཕྱོགས་སྐྱེས་པ་དང་མ་སྐྱེས་པ་དག་གོ་རིམས་བཞིན་དུ་འཕེལ་བ་དང་བསྐྱེད་པའི་རྒྱུར་གྱུར་པའི་བརྩོན་འགྲུས་ཀྱི་ངོ་བོར་གྱུར་པ་བཞི་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེ་ཡང་མདོ་ལས་མི་དགེ་བའི་ཆོས་སྐྱེས་པ་སྤོང་ཞིང་མ་སྐྱེས་པ་མི་བསྐྱེད་པ་དང༌། དགེ་བའི་ཆོས་སྐྱེས་པ་སྤེལ་ཞིང་མ་སྐྱེས་པ་བསྐྱེད་པའི་ཆེད་དུ་འདུན་པ་བསྐྱེད། འབད། བརྩོན་འགྲུས་རྩོམ། སེམས་རབ་ཏུ་འཛིན། སེམས་རབ་ཏུ་འཇོག་པར་བྱེད་1

པར་གསུངས་པའི་འདུན་པ་ནི། བརྩོན་འགྲུས་ཀྱི་གནས་དང༌། འབད་པ་ནི་ཞི་གནས་དང༌། རབ་ཏུ་འཛིན་པ་དང༌། བཏང་སྙོམས་ཀྱི་རྒྱུ་མཚན་ཡིད་ལ་བྱེད་པའི་བརྩོན་འགྲུས་དང༌། བརྩོན་འགྲུས་རྩོམ་པར་བྱེད་པ་ནི་བྱིང་རྒོད་སེལ་བར་བྱེད་པའི་གཉེན་པོ་བསྐྱེད་པའི་བརྩོན་འགྲུས་རྩོམ་པ་སྟེ། གཉེན་པོ་དངོས་ནི་ཕྱི་མ་གཉིས་ཀྱིས་སྟོན་ཏེ། སེམས་ནང་དུ་བྱིང་བ་ན་དེའི་གཉེན་པོར་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་སེམས་པ་སོགས་དང་བར་འགྱུར་བའི་ཡིད་བྱེད་ཀྱིས་སེམས་གཟེངས་བསྟོད་དེ་འཛིན་པར་བྱེད། རྒོད་པ་ན་འཁོར་བའི་ཉེས་དམིགས་སེམས་པ་སོགས་སྐྱོ་བར་འགྱུར་བའི་ཡིད་བྱེད་ཀྱིས་སེམས་ཕྱིར་འཕྲོ་བ་ནང་དུ་བསྡུས་ནས་དམིགས་པ་ལ་འཇོག་པར་བྱེད་དོ། །ཡང་དག་སྤོང་བ་ནུས་པ་ཁྱད་པར་ཅན་རྙེད་པ་དང༌། དྲན་པ་ཉེར་གཞག་སྒོམ་པའི་འབྲས་བུ་ཤེས་པའི་ཆེད་དུ། ཚོགས་ལམ་འབྲིང་དང་སྦྱར་ཡང་མཚན་ཉིད་ཚང་བ་ཚོགས་ལམ་ཆུང་ངུ་ནས་ཀྱང་བསྐྱེད་པ་ཡིན་ནོ།།
གསུམ་པ་རྫུ་འཕྲུལ་གྱི་རྐང་པའི་རྣམ་པ་བཞི་ནི། ཏིང་ངེ་འཛིན་ཡོངས་སུ་སྦྱོང་བའི་ལམ་
རྫུ་འཕྲུལ་གྱི་རྐང་པའི་རྣམ་པ་བཞིའོ། །ཡང་དག་སྤོང་བའི་རྗེས་སུ་དེ་འཆད་པའི་རྒྱུ་མཚན་ནི། སྤང་གཉེན་ལ་བླང་དོར་བྱེད་པའི་བརྩོན་འགྲུས་དང་ལྡན་པ་ནི་ཏིང་ངེ་འཛིན་གྱིས་སེམས་ལས་སུ་རུང་ 1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༥༠ ཤོག ༡༢༤༣ ཕྲེང་། ༡༩ ཉི་ཁྲི་ལེའུ་བརྒྱད་མའི་ནང་དྲངས།

308 སྐབས་བཞི་པའི་བཤད་པ།

བ་ཉིད་དུ་བྱེད་པས་སོ། །རྫུ་འཕྲུལ་གྱི་རྐང་པ་རྣམ་པ་བཞི་ཡོད་དེ། ཉེས་པ་ལྔའི་གཉེན་པོར་འདུན་པའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་ལ་བརྟེན་ནས་སེམས་རྩེ་གཅིག་པ་ལ་རེག་པ་དང༌། བརྩོན་འགྲུས་ལ་བརྟེན་ནས་སེམས་རྩེ་གཅིག་པ་ལ་རེག་པ་དང༌། སེམས་པའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་སྔོན་ཏིང་ངེ་འཛིན་སྒོམ་པའི་སྐྱེས་ཐོབ་ལ་བརྟེན་ནས་སེམས་རྩེ་གཅིག་པ་ལ་རེག་པ་དང༌། དཔྱོད་པའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་གཞན་གྱིས་བསྟན་པའི་ཆོས་རབ་ཏུ་རྣམ་འབྱེད་ལ་བརྟེན་ནས་སེམས་རྩེ་གཅིག་པ་ལ་རེག་པ་སྤོང་བའི་འདུ་བྱེད་བརྒྱད་དང་ལྡན་པའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་རྣམས་ཡོད་པའི་ཕྱིར་རོ།།
སྤོང་བའི་འདུ་བྱེད་བརྒྱད་ནི། འདུན་པ། རྩོལ་བ། དད་པ། ཤིན་ཏུ་སྦྱངས་པ། དྲན་པ། ཤེས་
བཞིན། སེམས་པ། བཏང་སྙོམས་སོ། །ཉེས་པ་ལྔ་ལས་དང་པོར་སྒོམ་པ་ལ་སྦྱོར་བའི་གེགས་བྱེད་པ་ལེ་ལོ་ཡིན་པས། དེ་སེལ་བར་བྱེད་པའི་གཉེན་པོ་དངོས་ནི་རྩོལ་བ་ཡིན་ལ། དེའི་གནས་འདུན་པ་དང༌། འདུན་པའི་རྒྱུ་དད་པ་དང༌། རྩོལ་བའི་འབྲས་བུ་ཤིན་ཏུ་སྦྱངས་པའོ། །ཏིང་ངེ་འཛིན་སྒོམ་པའི་སྦྱོར་བའི་ཚེ་གདམས་ངག་བརྗེད་པ་ཉེས་པ་ཡིན་པས། དེའི་གཉེན་པོར་དྲན་པ་དང༌། དངོས་གཞི་ལ་ཞུགས་པ་ན། བྱིང་རྒོད་ཉེས་པ་ཡིན་པས་དེའི་གཉེན་པོར་གཙོ་བོ་དྲན་པ་ཡིན་མོད་ཀྱི། བྱིང་རྒོད་ལ་རྟོག་པའི་ཤེས་བཞིན་དང༌། བྱིང་རྒོད་བྱུང་ན། གཉེན་པོ་འདུ་མི་བྱེད་པ་ཉེས་པ་ཡིན་པས། དེའི་གཉེན་པོར་སེམས་པ་དང༌། རྩོལ་བ་སྒྲིམ་མི་དགོས་པར་ཏིང་ངེ་འཛིན་རང་གི་ངང་གིས་འཇུག་པ་ན། འདུ་བྱེད་པ་ཉེས་པ་ཡིན་པས། དེའི་གཉེན་པོར་རྩོལ་མེད་དུ་འཇོག་པའི་བཏང་སྙོམས་སོ། །ཏིང་ངེ་འཛིན་འདི་དག་རྫུ་འཕྲུལ་འགྲུབ་པའི་གཞིའི་གཙོ་བོ་ཡིན་པས། རྫུ་འཕྲུལ་གྱི་རྐང་པའོ། །འདི་ཡང་ལམ་གསུམ་རིམ་པ་བཞིན་དུ་གོང་ནས་གོང་དུ་ཁྱད་པར་དུ་འགྱུར་བར་ཤེས་པའི་ཆེད་དུ་ཚོགས་ལམ་ཆེན་པོ་དང་སྦྱར་ཡང༌། ཚོགས་ལམ་ཆུང་ངུའི་གནས་སྐབས་ནས་ཀྱང་གྲུབ་པར་ཤེས་པར་བྱའོ།།
བཞི་པ་དབང་པོའ་རྣམ་པ་ལྔ་ནི། རྫུ་འཕྲུལ་གྱི་རྐང་པའི་འོག་ཏུ་བདེན་པ་མངོན་པར་ ིརྟོགས་པར་སྦྱོར་བའི་ལམ་ལ་དབང་པོའ་རྣམ་པ་ལྔའོ། །རིམ་པ་དེ་ལྟར་སྟོན་པའི་རྒྱུ་མཚན་ནི། ཏིང་ ིངེ་འཛིན་གྱིས་སེམས་ཡོངས་སུ་སྦྱང་བ་བྱས་པ་ལ་བདེན་པ་མངོན་པར་རྟོགས་པ་ལ་དབང་བྱེད་པའི་དྲོ་བ་དང༌རྩེ་མོའ་སྦྱོར་བ་འབྱུང་བས་སོ། །དྲོ་བ་དང་རྩེ་མོའི་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱི་དབང་པོ་ཆོས་ཅན། ི

རྒྱུ་རྣམ་རྫོགས་སྦྱོར་བ་བཤད་པ། 309
ལྔ་ཡོད་དེ། བདེན་པ་ལ་ཡིད་ཆེས་པའི་དད་པ་དང། བླང་དོར་བྱེད་པར་སྤྲོ་བའི་བརྩོན་འགྲུས་དང༌། དམིགས་རྣམ་མ་བརྗེད་པའི་དྲན་པ་དང༌། སེམས་རྩེ་གཅིག་པའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་དང༌། བདེན་པའི་གནས་ལུགས་འབྱེད་པར་བྱེད་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱི་དབང་པོ་རྣམས་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ལྷག་མ་གཞན་རྣམས་འོག་ཏུ་བཤད་པར་བྱའོ།།
ལྔ་པ་སྟོབས་ཀྱི་རྣམ་པ་ནི། དབང་པོའ་འོག་ཏུ་བདེན་པ་མངོན་པར་རྟོགས་པ་དང་འབྲེལ་ ིབའི་ལམ་ལ་སྟོབས་ཀྱི་རྣམ་པ་ལྔའོ། །རིམ་པ་དེ་ལྟར་སྟོན་པའི་རྒྱུ་མཚན་ནི། དབང་པོའ་ངོ་བོར་ ིགྱུར་པའི་དྲོ་བ་ལ་སོགས་པ་ཐོབ་པ་ལ་སྟོབས་ཀྱི་ངོ་བོ་བཟོད་པ་དང་ཆོས་ཀྱི་མཆོག་འབྱུང་བས་སོ། །བཟོད་པ་དང་ཆོས་ཀྱི་མཆོག་གི་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱི་དད་སོགས་ལྔ་འབྱུང་བའི་ཕྱིར། དེ་ཡང་བདེན་པ་རྣམས་ལ་ཡིད་ཆེས་པའི་དད་པ་དང༌། བདེན་པ་མྱུར་དུ་རྟོགས་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་བརྩོན་འགྲུས་དང༌། བདེན་པའི་དམིགས་རྣམ་མ་བརྗེད་པའི་དྲན་པ་དང༌། སེམས་རྩེ་གཅིག་པའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་དང༌། བདེན་པའི་རྣམ་པ་སོ་སོར་འབྱེད་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱི་སྟོབས་ལྔའོ། །ལྔ་པོ་འདི་ཡང་བདེན་པ་མངོན་པར་རྟོགས་པ་ལ་དབང་བྱེད་པའི་བདག་པོར་གྱུར་པ་ཡིན་མོད་ཀྱི། སྔ་མ་དང་ཁྱད་པར་ནི། མ་དད་པ་དང༌། ལེ་ལོ་དང༌། བརྗེད་ངེས་པ་དང༌། རྣམ་གཡེང་དང༌། འཆལ་བའི་ཤེས་རབ་རྣམས་སྐབས་འདིར་མངོན་གྱུར་མགོ་ནོན་པས། དད་པ་སོགས་མི་སྒོམ་པའི་རྗེས་ཀྱི་གནས་སྐབས་ན་ཡང༌། མ་དད་པ་སོགས་མངོན་གྱུར་ཤས་ཆེར་མི་འབྱུང་བ་ཡིན་ལ། དྲོད་རྩེའི་སྐབས་སུ་དབང་པོ་ལྔ་མངོན་དུ་གྱུར་པའི་ཚེ། མི་མཐུན་ཕྱོགས་མི་འབྱུང་ཡང་རྗེས་ཀྱི་གནས་སྐབས་སུ་ལན་དུ་མ་མངོན་གྱུར་དུ་འབྱུང་བའོ།།
དྲུག་པ་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་ཡན་ལག་གི་རྣམ་པ་ནི། དབང་པོ་དང་སྟོབས་ཀྱི་འོག་ཏུ་བདེན་པ་
མངོན་པར་རྟོགས་པའི་ལམ་ལ་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་ཡན་ལག་གི་རྣམ་པ་བདུན་ནོ། །རིམ་པ་དེ་ལྟར་སྟོན་པའི་རྒྱུ་མཚན་དབང་པོ་དང་སྟོབས་ཀྱི་ངོ་བོ་དྲོ་བ་ལ་སོགས་པ་བཞི་རྟོགས་ཤིང་ཐོབ་པ་ལ་བྱང་ཆུབ་ཡན་ལག་གི་ངོ་བོ་བདེན་པ་མཐོང་བའི་ལམ་འབྱུང་བས་སོ། །དེ་ཡང་བདེན་པ་ལ་དམིགས་པ་ལས་གཞན་དུ་མི་གཡེང་བར་བྱེད་པའི་གནས་ཀྱི་ཡན་ལག་དྲན་པ་དང༌། རང་བཞིན་གྱི་ཡན་ལག་བདག་མེད་མངོན་སུམ་གྱིས་གསར་དུ་རྟོགས་པའི་ཆོས་རབ་ཏུ་རྣམ་པར་འབྱེད་པ་དང༌། ངེས་པར་

310 སྐབས་བཞི་པའི་བཤད་པ།

འབྱུང་བའི་ཡན་ལག་བརྩོན་འགྲུས་དང༌། ལུས་སེམས་ལ་ཕན་འདོགས་པ་ཕན་ཡོན་གྱི་ཡན་ལག་དགའ་བ་དང་ཉོན་མོངས་པ་མེད་པའི་གཞི་དང༌། གནས་དང༌། ངོ་བོའ་ཡན་ལག་ཤིན་ཏུ་སྦྱངས་ ིཔ་དང་ཏིང་ངེ་འཛིན་དང་བཏང་སྙོམས་ཡང་དག་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་ཡན་ལག་གོ །དེ་ཡང་དྲན་པ་ཡང་དག་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་ཡན་ལག་གིས་སྡུག་བསྔལ་ལ་དམིགས་ནས་དེས་དབེན་པ་ཚོལ་ཞིང༌། དྲན་པ་མི་བརྗེད་པར་གནས། ཀུན་འབྱུང་ལ་དམིགས་ནས་དེ་ལས་འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བ་ཚོལ་ཞིང་གནས། འགོག་པ་ལ་དམིགས་ནས་དེ་མངོན་དུ་བྱེད་པ་ཚོལ་ཞིང་གནས། སྡུག་བསྔལ་འགོག་པར་བྱེད་པའི་ལམ་ལ་དམིགས་ནས་དེ་སྒོམ་པ་ཚོལ་ཞིང་དྲན་པ་མི་བརྗེད་པར་གནས་པ་སྟེ། ལྷག་མ་དྲུག་ལ་ཡང་སྒོམ་ཚུལ་དེ་ལྟར་ཅི་རིགས་པར་ཤེས་པར་བྱའོ། །དེ་ལྟར་ཡན་ལག་བདུན་གྱི་སྒོ་ནས་འཕགས་པའི་བདེན་པ་བཞི་ལ་དམིགས་པས་ཉན་ཐོས་ཀྱི་རིགས་ཅན་ལ་སོགས་པས་རང་རང་གི་བྱང་ཆུབ་འགྲུབ་པར་བྱེད་པའི་རྒྱུའི་ཡན་ལག་རྣམ་པ་བདུན་དུ་ཤེས་པར་བྱ་ལ། འདིར་ནི་གཙོ་བོར་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔས་བསྒོམ་པར་བྱ་བའོ།།
བདུན་པ་འཕགས་པའི་ལམ་ཡན་ལག་གི་རྣམ་པ་ནི། བྱང་ཆུབ་ཡན་ལག་བཤད་ཟིན་
པའི་འོག་ཏུ་རྣམ་པར་དག་པ་ངེས་པར་འབྱིན་པའི་ལམ་ལ་འཕགས་པའི་ལམ་ཡན་ལག་བརྒྱད་ཀྱི་རྣམ་པ་བརྒྱད་འཆད་དོ། །རྒྱུ་མཚན་ནི། བདེན་པ་མངོན་སུམ་གྱིས་གསར་དུ་མཐོང་བ་ཡོངས་སུ་ཤེས་པ་ལ་སྒོམ་པའི་ལམ་འབྱུང་བས་སོ། །དེ་ཡང་མཉམ་གཞག་ཏུ་རྟོགས་པའི་ཆོས་ཉིད་རྗེས་ཐོབ་ཏུ་ཡོངས་སུ་གཅོད་པར་བྱེད་པ་ཡང་དག་པའི་ལྟ་བ་དང༌། རང་གིས་རྟོགས་པ་དེ་གཞན་ལ་སྟོན་པར་བྱེད་པའི་ངག་ཀུན་ནས་སློང་བ་ཡང་དག་པའི་རྟོག་པ་དང༌། རང་གིས་ཇི་ལྟར་རྟོགས་པ་དེ་གཞན་ལ་སྟོན་པར་བྱེད་ཅིང༌། ངག་གི་ལས་རྣམ་པར་དག་པའི་ངག་དང༌། སྲོག་གཅོད་སྤོང་བ་སོགས་ལུས་ཀྱི་ལས་རྣམ་པར་དག་པ་ཡང་དག་པའི་ལས་ཀྱི་མཐའ་དང༌། ཚུལ་འཆོས་དང༌། ཁ་གསག་སོགས་སྤོང་བ་ལུས་ངག་གི་ལས་རྣམ་པར་དག་པ་ཡང་དག་པའི་འཚོ་བ་དང༌། སྒོམ་སྤང་སྤོང་བའི་གཉེན་པོ་ལ་རྩོལ་བ་ཡང་དག་པའི་རྩོལ་བ་དང༌། ཞི་གནས་དང་རབ་ཏུ་འཛིན་པ་དང༌། བཏང་སྙོམས་ཀྱི་རྒྱུ་མཚན་མ་བརྗེད་པའི་ཡང་དག་པའི་དྲན་པ་དང༌། མངོན་ཤེས་སོགས་ཡོན་ཏན་ཁྱད་པར་ཅན་སྒྲུབ་པའི་དོན་དུ་སྒོམ་པ་ཡང་དག་པའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་འཕགས་པའི་ལམ་ཡན་ལག་

རྒྱུ་རྣམ་རྫོགས་སྦྱོར་བ་བཤད་པ། 311
གོ །ཡན་ལག་བརྒྱད་པོ་འདི་དག་ཀྱང་ཡོངས་སུ་གཅོད་པ་དང༌། གོ་བར་བྱེད་པ་དང༌། གཞན་ཡིད་ཆེས་པར་བྱེད་པ་དང༌། མི་མཐུན་ཕྱོགས་ཀྱི་གཉེན་པོའ་ཡན་ལག་བཞིར་འདུས་ཤིང༌། ཚུལ་ཁྲིམས་ ིཀྱི་བསླབ་པ་དང༌། སེམས་ཀྱི་བསླབ་པ་དང༌། ཤེས་རབ་ཀྱི་བསླབ་པ་གསུམ་དུ་ཡང་འདུས་པར་ཤེས་པར་བྱའོ། །གཉིས་པ་དོན་བསྡུ་བ་ནི། དེ་ལྟར་ན་རྣམ་པར་བཞག་པའི་རྟེན་གྱི་དབང་དུ་བྱས་ན། སློབ་མ་རྣམས་ལ་ཡོད་པའི་ལམ་གྱི་བདེན་པ་དང་རྗེས་སུ་མཐུན་པ་མཐར་ཐུག་པའི་ཡེ་ཤེས་རྣམ་མཁྱེན་གྱི་རྣམ་པ་དང༌། གནས་སྐབས་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔས་ཀྱང་བསྒོམ་པར་བྱ་བའི་ཀུན་ཤེས་པ་ཉིད་ཀྱི་ལམ་གྱི་རྟེན་ཅན་གྱི་རྣམ་པ་སུམ་ཅུ་རྩ་བདུན་ཡིན་ནོ།།
གཉིས་པ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་ལམ་ཤེས་དང་རྗེས་སུ་མཐུན་པའི་རྣམ་པ་ལ། སོ་སོར་
བཤད་པ་དང༌། དོན་བསྡུ་བའོ། །དང་པོ་ལ་དྲུག་གི་དང་པོ། གཉེན་པོའ་ལམ་ནི་ལམ་ཤེས་པ་ཉིད་ ིལ་དྲུག་ལས་གཉེན་པོའ་ལམ་ལ་རྣམ་པར་ཐར་པའི་སྒོ་གསུམ་གྱི་རྣམ་པ་གསུམ་དེ་ཡང་མི་མཐུན་ ིཕྱོགས་ཀྱི་གཉེན་པོ་གསུམ་དུ་ཕྱེ་བ་དེ་ལྟར་ན། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་འཕགས་པའི་རྒྱུད་ཀྱི་བདག་མེད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་སྟོང་པ་དང་བདག་མེད་པའི་རྣམ་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་ནི། རྣམ་པར་ཐར་པའི་སྒོ་དང་པོ་ཡིན་ཏེ། ངོ་བོ་དང་དོན་གཞན་གྱི་བདག་མེད་པར་མངོན་སུམ་གྱིས་རྟོགས་པའི་སྒོ་ནས་བདག་ཏུ་ལྟ་བས་བྱས་པའི་དངོས་ཀྱི་གཉེན་པོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འགོག་པ་དང་ལམ་གྱི་བདེན་པའི་རྣམ་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་བརྒྱད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་ནི་ཆོས་ཅན། རྣམ་པར་ཐར་པའི་སྒོ་གཉིས་པ་སྟེ། བདག་ལྟ་དེའི་རྒྱུ་མཚན་ཅན་གྱི་མཚན་མ་འཛིན་པ་ཚུལ་བཞིན་མ་ཡིན་པའི་རྣམ་པར་རྟོག་པའི་དངོས་ཀྱི་གཉེན་པོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། སྡུག་བསྔལ་མི་རྟག་པ་དང་སྡུག་བསྔལ་བ་དང༌། ཀུན་འབྱུང་བའི་བདེན་པའི་རྣམ་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་བཞི་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་ནི་ཆོས་ཅན། རྣམ་པར་ཐར་པའི་སྒོ་གསུམ་པ་སྟེ། ཁམས་གསུམ་པ་ལ་ཐོབ་བྱ་མཐར་ཐུག་ཏུ་སྨོན་པའི་གཉེན་པོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྣམ་པར་ཐར་པའི་སྒོ་གསུམ་པོ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་ལམ་བདེན་དང་རྗེས་སུ་མཐུན་པ་མཐར་ཐུག་པ་རྣམ་མཁྱེན་གྱི་ཡེ་ཤེས་ཡིན་ཡང༌། འདིའི་རིགས་ཉན་རང་རྣམས་ལ་ཡོད་མོད་ཀྱི། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔས་ལམ་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པར་སྒོམ་པའི་ཆེད་དུ་ལམ་ཤེས་ཀྱི་རྣམ་པར་བསྡུས་པའོ།།

312 སྐབས་བཞི་པའི་བཤད་པ།

གཉིས་པ་སྤྲུལ་པའི་ལམ་ནི། སྤྲུལ་པའི་ལམ་ལ་རྣམ་པར་ཐར་པའི་སྒོ་རྣམ་པ་གསུམ་
མོ། །གཟུགས་ཅན་གཟུགས་ལ་བལྟ་བའི་རྣམ་ཐར་དང༌། གཟུགས་མེད་གཟུགས་ལ་བལྟ་བའི་རྣམ་པར་ཐར་པ་འདི་གཉིས་དང༌། སྡུག་པའི་རྣམ་པར་ཐར་པ་གཅིག་སྟེ། གསུམ་ཡོད་པ་དེ་ལྟར་ནའོ། །བསམ་གཏན་ནམ་གཟུགས་མེད་པའི་སེམས་ལ་བརྟེན་ནས་ནང་རྣལ་འབྱོར་པ་རང་ལ་གཟུགས་ཅན་གྱི་འདུ་ཤེས་ཉེ་བར་བཞག་ནས་གཟུགས་ཆེ་ཆུང་བཟང་ངན་སོགས་གང་དང་གང་དུ་སྤྲུལ་པར་འདོད་པ་དེ་དང་དེར་མོས་པར་བྱེད་པའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་མཚུངས་ལྡན་དང་བཅས་པ་དང༌། རྣལ་འབྱོར་པ་རང་ལ་གཟུགས་ཅན་མ་ཡིན་པ་མིང་བཞིའི་ཕུང་པོ་ཙམ་གྱི་འདུ་ཤེས་བཞག་པས་ཕྱི་རོལ་གྱི་གཟུགས་རྣམས་ལ་ཇི་ལྟར་འདོད་འདོད་དུ་སྤྲུལ་ནས་བལྟའོ་ཞེས་བྱ་བ་ཇི་ལྟར་འདོད་འདོད་དུ་སྤྲུལ་མི་ནུས་པའི་སྤྲུལ་པའི་སྒྲིབ་པའི་གཉེན་པོར་རྣམ་པར་ཐར་པ་འདི་གཉིས་དང༌། བསམ་གཏན་ནམ། གཟུགས་མེད་པའི་སེམས་ལ་བརྟེན་ནས་གཟུགས་སྡུག་པ་སྤྲུལ་པ་ལ་དགའ་བ་དང༌། གཟུགས་མི་སྡུག་པ་སྤྲུལ་པ་ལ་གོ་རིམས་བཞིན་དུ་མི་དགའ་བའི་ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་པ་དེ་དག་གི་གཉེན་པོར་གཟུགས་སྡུག་མི་སྡུག་ཕན་ཚུན་ལྟོས་པ་དང༌། ཕན་ཚུན་བདག་གཅིག་ཏུ་རྗེས་སུ་འབྲེལ་བར་གོམས་པར་བྱས་ནས། སྡུག་མི་སྡུག་ལྟོས་མེད་ཀྱི་འདུ་ཤེས་དང༌། ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་ཐ་དད་དུ་གྲུབ་པའི་འདུ་ཤེས་བསལ་ནས། མཐར་གཟུགས་སྣང་ཐམས་ཅད་སྡུག་པར་རོ་གཅིག་ཏུ་མོས་པར་བྱེད་པ་སྡུག་པའི་རྣམ་པར་ཐར་པའི་སྒོ་ཤེས་རབ་ཀྱི་ལུས་ཀྱིས་མངོན་སུམ་དུ་བྱས་ནས་རྣམ་ཐར་དང་པོ་གསུམ་གྱི་སྒྲིབ་པ་ལས་གྲོལ་བར་བྱས་ནས་རྫོགས་པར་བྱས་ཏེ་གནས་སོ་ཞེས་བྱ་བའོ། །འཕགས་པ་རྣམས་འདི་དང་འགོག་པའི་རྣམ་ཐར་གཉིས་ཀྱིས་ལན་མང་དུ་གནས་པས། འདི་གཉིས་ལ་མདོ་ལས། ལུས་ཀྱིས་མངོན་སུམ་དུ་བྱས་ཏེ་རྫོགས་པར་གནས་སོ།།ཞེས་གསུངས་ཀྱི་གཞན་ལ་མ་གསུངས་སོ།།
གསུམ་པ་མཐོང་ཆོས་བདེ་གནས་ཀྱི་ལམ་ནི། མཐོང་བའི་ཆོས་ཚེ་འདི་ལ་ལུས་སེམས་
བདེ་བར་གནས་པའི་ལམ་ལ་རྣམ་པ་ལྔའོ། །གཟུགས་མེད་ཀྱི་རྣམ་ཐར་བཞི་དང༌། འགོག་པའི་རྣམ་ཐར་གཅིག་ཡོད་པ་དེ་ལྟར་ནའོ། །ཐར་པའི་ལམ་གྱི་རྒྱུ་བྱེད་ཅིང་ཟག་མེད་ཀྱི་ཐར་པ་དང་རང་སའི་ཉོན་མོངས་པས་མ་བསླད་པར་མཐུན་པར་གནས་པའི་ལམ་གྱི་རང་བཞིན་ལ་གཟུགས་མེད་ཀྱི་རྣམ་

རྒྱུ་རྣམ་རྫོགས་སྦྱོར་བ་བཤད་པ། 313
ཐར་བཞི་ཡོད་དེ། རང་སའི་རོ་མྱང་གི་སྒྲིབ་པ་ལས་གྲོལ་བར་བྱ་བའི་ཕྱིར། གཟུགས་མེད་པའི་སྙོམས་པར་འཇུག་པའི་རྣམ་པ་དངོས་གཞིས་བསྡུས་པ་བཞི་ཡོད་པའི་ཕྱིར་རོ། །འདི་ལ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་ཆེད་དུ་བྱ་བ་གཞན་གྱི་དོན་དུ་དངོས་སུ་རང་ཉིད་ཚེ་དེ་ལ་བདེ་བར་གནས་པའི་ཆེད་དུ་སྙོམས་པར་འཇུག་ཀྱང༌། དེ་དག་གི་རྣམ་སྨིན་ནམ་ཡང་མངོན་དུ་མི་བྱེད་དེ། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་འཕགས་པ་རྣམས་ཟག་པ་དང་བཅས་པའི་གཟུགས་མེད་ཀྱི་ལས་ཀྱི་དབང་གིས་འཁོར་བར་སྐྱེ་བའི་ཡན་ལག་ཡོངས་སུ་ཟད་པའི་ཕྱིར་དང༌། གཟུགས་མེད་ཁམས་སེམས་ཅན་འདུལ་བའི་གནས་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཚོར་བ་དང་འདུ་ཤེས་རགས་པ་ཞི་བས་ཞི་བར་གནས་པའི་ལམ་གྱི་རང་བཞིན་ལ་འདུ་ཤེས་དང་ཚོར་བ་འགོག་པའི་རྣམ་པར་ཐར་པ་གཅིག་སྟེ། འདུ་ཤེས་དང་ཚོར་བ་འགོག་པའི་སྒྲིབ་པ་ལས་གྲོལ་བར་བྱ་བའི་ཕྱིར་དུ་མངོན་དུ་བྱེད་དོ། །འདི་ལ་ཉན་རང་འཕགས་པ་དག་ཀྱང་མཐོང་ཆོས་ལ་བདེ་བར་གནས་པའི་ཆེད་ཁོ་ནར་སྙོམས་པར་འཇུག་གོ།བཞི་པ་འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་པའི་ལམ་ནི། འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་པའི་ལམ་ལ་མཐར་
གྱིས་གནས་པའི་སྙོམས་པར་འཇུག་པ་དགུའོ། །འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་པའི་ལམ་གྱི་ངོ་བོར་གྱུར་པའི་བསམ་གཏན་བཞི་དང་གཟུགས་མེད་བཞི་དང༌། འགོག་པའི་སྙོམས་པར་འཇུག་པ་དག་སྟེ་དགུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། རྣམ་ཐར་བརྒྱད་ནི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་འཕགས་པ་རྣམས་ཀྱི་འདས་ལམ་གྱི་ངོ་བོར་བསྐྱེད་ནུས་པ་དང༌། འགོག་སྙོམས་འདས་ལམ་གྱི་སྟོབས་ཀྱིས་ཐོབ་པས་འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་པའི་ལམ་དུ་བཞག་གོ །མཐར་གྱིས་གནས་པའི་སྙོམས་པར་འཇུག་པ་ཞེས་བཤད་པ་ནི། སྔ་མ་སྔ་མའི་མཇུག་ཐོགས་སུ་ཕྱི་མ་ཕྱི་མ་ལ་སྙོམས་པར་འཇུག་པའི་ཕྱིར་དེ་སྐད་ཅེས་བྱ་ཡི། ཕྱིས་དབང་ཐོབ་ནས་ཐོད་རྒལ་དུ་ཡང་སྙོམས་པར་འཇུག་གོ །འགོག་པའི་སྙོམས་འཇུག་ཤིང་རྟ་ཆེན་པོ་གཞན་གྱིས་མདོ་སྡེ་ས་བཅུ་པའི་དོན་དུ་མཛད་ནས། ཆོས་ཉིད་ལ་མཉམ་པར་བཞག་པའི་མཉམ་གཞག་ཡེ་ཤེས་ཁྱད་པར་བ་གཅིག་ལ་མཛད་ལ། འདིར་ནི་སློབ་དཔོན་དང་འཕགས་པ་གཉིས་ཀས་ཚོགས་དྲུག་འཁོར་དང་བཅས་པ་རགས་པ་བཀག་པའི་ལྡན་མིན་འདུ་བྱེད་ཀྱི་ཁྱད་པར་ལ་བཞེད་པར་གསལ་གྱི། ཁ་ཅིག་ཀུན་གཞིའི་སྟེང་དུ་ཚོགས་བདུན་འཁོར་བཅས་བཀག་པ་ལ་འདོད་པ་ནི་མི་རིགས་ཏེ། སློབ་དཔོན་གྱིས་འགྲེལ་ཆེན་དུ་ལང་གཤེགས་ཀྱི་ལུང༌། རྣམ་པར་ཤེས་པ་བརྒྱད་ཉིད་

314 སྐབས་བཞི་པའི་བཤད་པ།

དང༌།1

།ཞེས་བཤད་པ་དེ་ཙམ་ཞིག་མ་གཏོགས། ཚོགས་དྲུག་ལས་ངོ་བོ་ཐ་དད་པའི་ཀུན་གཞི་བཤད་པ་ཟུར་ཙམ་ཡང་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །འགོག་སྙོམས་ཀྱི་དོན་གཞན་ནི་གཞན་དུ་བཤད་པར་བྱའོ། །ལྔ་པ་སྤོང་བའི་ལམ་ནི། སྤོང་བའི་ལམ་ལ་རྣམ་པ་བཞིའོ། །ཆོས་བཟོད་བར་ཆད་མེད་པའི་ལམ་གྱི་རྣམ་པ་ཡུལ་བདེན་པ་བཞིས་བསྡུས་པའི་ཡུལ་ཅན་ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་པ་དང་མི་ལྡན་པའི་མཚན་ཉིད་བཞི་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དྲུག་པ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ལམ་ནི་སངས་རྒྱས་ཉིད་ཀྱི་ལམ་ལ་བཅུ་སྟེ། སེར་སྣ་སོགས་ཀྱི་གཉེན་པོར་སྦྱིན་པ་ལ་སོགས་པའི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པའི་རྣམ་པ་བཅུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་དོན་བསྡུ་བ་ནི། དེ་ལྟར་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་ལ་ཡོད་པ་དང་རྗེས་སུ་མཐུན་པའི་ལམ་ཤེས་པ་ཉིད་ཀྱི་ལམ་གྱི་རྟེན་ཅན་གྱི་རྣམ་པ་སུམ་ཅུ་རྩ་བཞིའོ།།
གསུམ་པ་རྣམ་མཁྱེན་གྱི་རྣམ་པ་ལ། མདོར་བསྟན་པ། རྒྱས་པར་བཤད་པ། དོན་བསྡུ་
བའོ། །དང་པོ་ནི། རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་ཀྱི་རྣམ་པ་སོ་དགུ་པོ་ནི་ཆོས་ཅན། འཕགས་པ་འོག་མ་རྣམས་དང་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་ལམ་གཅིག་པུ་ཁོ་ན་ཡིན་ཏེ། དེ་ལས་བོགས་དབྱུང་དུ་མེད་པའི་ཤིན་ཏུ་ཕུལ་དུ་བྱུང་བའི་རྣམ་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ལ། ཡོན་ཏན་གྱི་དབྱེ་བ་དང༌། ངོ་བོ་དང༌། རྟེན་དང༌། ཆེད་དུ་བྱ་བའོ། །དང་པོ་ལ་བཞིའི་དང་པོ། སྟོབས་བཅུ་ནི། རྣམ་མཁྱེན་གྱི་རྣམ་པ་དེ་ལ་ནི། སྟོབས་ཀྱི་རྣམ་པ་བཅུ་ཡོད་དེ། གང་ཞེ་ན། དགེ་མི་དགེའི་ལས་ལས་འབྲས་བུ་བདེ་སྡུག་འབྱུང་བ་གནས་དང་དེ་ལས་ལྡོག་པ་གནས་མ་ཡིན་པ་མཁྱེན་པའི་སྟོབས་དང༌། ལས་ཆ་ཕྲ་བའི་འབྲས་བུ་མ་ལུས་པ་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པ་ལས་ཀྱི་རྣམ་པར་སྨིན་པ་མཁྱེན་པ་དང༌། མངོན་མཐོ་ལ་མོས་པ་དང༌། ཐེག་པ་གསུམ་གྱི་ལམ་ལ་མོས་པའི་མོས་པ་སྣ་ཚོགས་མཁྱེན་པ་དང༌། འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་ཀྱི་རང་བཞིན་དུ་གནས་པ་དང༌། སྒྲུབ་པ་ལས་གྱུར་པའི་རིགས་དུ་མ་མཁྱེན་པ་དང༌། དད་སོགས་ཀྱི་དབང་པོ་རབ་འབྲིང་ཐ་གསུམ་གྱི་དབང་པོ་མཆོག་དང་མཆོག་མ་ཡིན་པ་མཁྱེན་པའི་སྟོབས་དང༌། བསོད་ནམས་དང་མི་གཡོ་བའི་ལས་སོགས་མངོན་མཐོ་དང༌། ཐེག་པ་གསུམ་ལ་སོགས་པ་ངེས་ལེགས་ཐམས་ཅད་དུ་འགྲོ་བའི་ལམ་དང༌། དེ་ལས་ལྡོག་པ་ལ་ཆགས་ཐོགས་མེད་པར་འཇུག་པའི་མཁྱེན་པ་དང༌། བསམ་གཏན་དང་རྣམ་ཐར་སོགས་ལ་སྙོམས་འཇུག་གི་སྒྲིབ་པའི་ཀུན་ནས་ 1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༥༡ ཤོག ༡༠༢༤ ཕྲེང་། ༡༥

རྒྱུ་རྣམ་རྫོགས་སྦྱོར་བ་བཤད་པ། 315

ཉོན་མོངས་པ་དང་རྣམ་པར་བྱང་བ་དེ་ལས་ངེས་པར་འབྱུང་བ་ལ་ཆགས་ཐོགས་མེད་པའི་མཁྱེན་པ་དང༌། རང་དང་གཞན་གྱི་སྔོན་གྱི་གནས་ཚེ་རབས་སྔ་མ་མཐའ་དག་རྗེས་སུ་དྲན་པ་དང༌། སེམས་ཅན་མཐའ་དག་གི་སྐྱེ་གནས་མ་འོངས་པར་འཇུག་པའི་འཆི་འཕོ་དང་སྐྱེ་བ་མཁྱེན་པ་དང༌། ཉན་རང་རྣམས་ཀྱི་ཉོན་སྒྲིབ་ཟད་པ་དང༌། སངས་རྒྱས་རྣམས་ཀྱི་དྲི་མ་མཐའ་དག་ཟད་པའི་ཟག་པ་ཟད་པ་མཁྱེན་པའི་སྟོབས་ཀྱི་རྣམ་པ་བཅུའོ།།
གཉིས་པ་མི་འཇིགས་པ་བཞི་ནི། མི་འཇིགས་པའི་རྣམ་པ་བཞི་ཡོད་དེ། རང་དོན་གྱི་
དབང་དུ་བྱས་པ་འཁོར་གྱི་དབུས་སུ་ང་ནི་ཆོས་ཐམས་ཅད་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་མངོན་པར་རྫོགས་པར་སངས་རྒྱས་སོ་ཞེས་བདག་ཉིད་ཞལ་གྱིས་འཆེས་པ་ལ་ཆོས་འདི་ཐུགས་སུ་མ་ཆུད་དེ་ཞེས་ཆོས་མཐུན་གྱི་རྒོལ་བ་མེད་པ་རྟོགས་པ་ཕུན་ཚོགས་ལ་མི་འཇིགས་པ་དང༌། གཞན་དོན་གྱི་དབང་དུ་བྱས་ནས་འདོད་ཆགས་ལ་སོགས་པ་ཉོན་མོངས་པའི་སྒྲིབ་པ་དང༌། ཤེས་བྱའི་སྒྲིབ་པ་ཐར་པ་དང་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པའི་བར་ཆད་བྱེད་པ་ཉིད་དུ་བརྗོད་པ་ལ་སྤང་བྱ་འདི་བསྟེན་ཀྱང་བར་ཆད་དུ་མི་འགྱུར་ཞེས་ཆོས་མཐུན་གྱི་རྒོལ་བ་མེད་པ་བར་དུ་གཅོད་པའི་ཆོས་བསྟན་པ་ལ་མི་འཇིགས་པ་དང༌། ཐམས་ཅད་ཤེས་པ་ཉིད་དང༌། ལམ་ཤེས་པ་ཉིད་ལ་སོགས་པའི་ལམ་ཐར་པ་དང༌། ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པར་ངེས་པར་འབྱུང་བ་ཉིད་དུ་རབ་ཏུ་བསྟན་པ་ལ། ལམ་འདི་བསྟེན་ཀྱང་ངེས་པར་འབྱུང་བར་བྱེད་མི་ནུས་སོ། །ཞེས་ཆོས་མཐུན་གྱི་རྒོལ་བ་མེད་པ་ངེས་པར་འབྱུང་བའི་ལམ་བསྟན་པ་ལ་མི་འཇིགས་པ་དང༌། རང་དོན་སྤངས་པ་ཕུན་ཚོགས་ལ་མི་འཇིགས་པ་བདག་ཉིད་ཀྱི་ཟག་པ་མ་ལུས་པ་ཟད་པ་ཉིད་དུ་ཞལ་གྱིས་བཞེས་པ་ལ་ཆོས་མཐུན་གྱི་རྒོལ་བ་མེད་པས་བདག་བདེ་བ་ཐོབ་པ་དང༌། བག་ཚ་བ་མེད་པ་དང༌། མི་འཇིགས་པ་ཐོབ་པས་གནས་ཏེ་ཁྱུ་མཆོག་རླབས་པོ་ཆེའི་གནས་སུ་དམ་འཆའོ། །འཁོར་གྱི་ནང་དུ་སེང་གེའི་སྒྲ་སྒྲོག་པ་དེ་ལྟར་ཡང༌། མདོ་ལས། ཀྱེ་མ་བདག་གིས་ཆོས་འདི་དག་མངོན་པར་རྫོགས་པར་སངས་རྒྱས་སོ་ཞེས་དམ་བཅས་ན།1

འདིར་
ང་ལ་ཆོས་འདི་རྣམས་མངོན་པར་རྫོགས་པར་སངས་མ་རྒྱས་སོ་ཞེས་བྱ་བར་དགེ་སྦྱོང་ངམ། བྲམ་ཟེའམ། ལྷའམ། བདུད་དམ། ཚངས་པའམ། གཞན་སུ་ཡང་རུང་བས་འཇིག་རྟེན་ན་ཆོས་དང་མཐུན་
1 ཞོལ། ཤོག ༢༡༥ བ ༢ དམ་བཅས་ནས།

316 སྐབས་བཞི་པའི་བཤད་པ།

པའི་རྒོལ་བར་འགྱུར་བ་དེ་ལྟ་བུའི་རྒྱུ་ཡང་དག་པར་རྗེས་སུ་མ་མཐོང་སྟེ།1

ཞེས་གསུངས་སོ།།
གསུམ་པ་སོ་སོ་ཡང་དག་པར་རིག་པ་བཞི་ནི། སོ་སོ་ཡང་དག་པར་རིག་པའི་རྣམ་པ་
བཞི་ཡོད་དེ། བཤད་བྱ་ལ་ཐོགས་པ་མེད་པ་དང་པོ་གཉིས་དང༌། འཆད་བྱེད་ལ་ཐོགས་པ་མེད་པ་ཕྱི་མ་གཉིས་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེ་ཡང་ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་རྣམ་བྱང་གི་ཆོས་རྣམས་ཀྱི་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་དུ་མ་དང༌། ཆོས་རྣམས་ཀྱི་རང་དང་སྤྱིའི་མཚན་ཉིད་ལ་མཁྱེན་པ་ཆགས་ཐོགས་མེད་པར་འཇུག་པའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་དང་ཤེས་རབ་ནི་ཆོས་དང་དོན་སོ་སོ་ཡང་དག་པར་རིག་པ་དང༌། རང་རང་གི་ཡུལ་དང་མཐུན་པའི་སྐད་སྨྲ་བའི་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཡུལ་གྱི་སྐད་དང༌། ཆོས་ངོ་བོ་དང་རྣམ་པའི་རབ་ཏུ་དབྱེ་བའི་ཡུལ་ལ་མཁྱེན་པ་ཆགས་ཐོགས་མེད་པར་འཇུག་པའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་དང་ཤེས་རབ་ནི་གོ་རིམས་བཞིན་དུ་ངེས་པའི་ཚིག་དང་སྤོབས་པ་སོ་སོ་ཡང་དག་པར་རིག་པའོ།།བཞི་པ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཆོས་མ་འདྲེས་པ་བཅོ་བརྒྱད་ནི། དེ་ལྟར་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཆོས་
རྟེན་འོག་མ་རྣམས་དང་མ་འདྲེས་པ་བཅོ་བརྒྱད་ཀྱི་རྣམ་པ་དག་ནི་སྤྱོད་པས་བསྡུས་པ་དྲུག་དང་རྟོགས་པས་བསྡུས་པ་དྲུག་དང༌། འཕྲིན་ལས་ཀྱིས་བསྡུས་པ་གསུམ་དང༌། ཡེ་ཤེས་ཀྱིས་བསྡུས་པ་གསུམ་སྟེ་བཅོ་བརྒྱད་དོ། །སྤྱོད་པས་བསྡུས་པ་དྲུག་ནི། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ལ་གླང་པོ་ཆེ་གཏུམ་པོ་དང་འགྲོགས་པ་སོགས་ཀྱི་སྐུའི་སྤྱོད་པ་འཁྲུལ་བ་དང༌། ནགས་སྟུག་པོར་དོན་མེད་ཀྱི་སྒྲ་འབྱིན་པ་སོགས་གསུང་ལ་ཅ་ཅོ་དང༌། བརྗེད་ནས་བྱ་བ་ཤོར་བ་དང༌། དུས་ལས་ཡོལ་བ་སོགས་དྲན་པ་ཉམས་པ་དང༌། སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་དོན་ལ་ཐུགས་མཉམ་པར་མ་བཞག་པ་དང༌། འཁོར་འདས་ལ་བླང་དོར་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པའི་ཐ་དད་པ་ཉིད་ཀྱི་འདུ་ཤེས་དང༌། གདུལ་བྱའི་རྒྱུད་ལ་འཕྲིན་ལས་མཛད་པ་དུས་ལ་བབ་མ་བབ་སོ་སོར་མ་བརྟགས་པའི་བཏང་སྙོམས་མི་མངའ་བའི་རྣམ་པའོ། །རྟོག་པས་བསྡུས་པ་དྲུག་ནི། སེམས་ཅན་གྱི་དོན་མཛད་པ་ལ་སོགས་པའི་དོན་གཉེར་གྱི་འདུན་པ་དང་གདུལ་བྱ་གང་དུ་ཡོད་པའི་གནས་སུ་གཤེགས་པར་སྤྲོ་བའི་བརྩོན་འགྲུས་དང༌། སེམས་ཅན་འདུལ་བའི་ཐབས་མ་བརྗེད་པའི་2

དྲན་པ་དང༌། ཆོས་རྣམས་ཀྱི་དེ་བཞིན་ཉིད་ལ་མཉམ་

1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༥༠ ཤོག ༥༧༠ ཕྲེང་། ༥
2 ཞོལ། ཤོག ༢༡༦ ན ༤ མ་བརྗེད་པ་དང་།

རྒྱུ་རྣམ་རྫོགས་སྦྱོར་བ་བཤད་པ། 317
པར་འཇོག་པའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་དང༌། ཆོས་ཐམས་ཅད་རབ་ཏུ་རྣམ་པར་འབྱེད་པའི་ཤེས་རབ་དང༌། སྒྲིབ་པ་སྤང་བའི་རྣམ་པར་གྲོལ་བ་ལས་ཉམས་པ་མི་མངའ་བའི་རྣམ་པ་དྲུག་གོ།
འཕྲིན་ལས་ཀྱིས་བསྡུས་པ་གསུམ་ནི། ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་ཉན་རང་
ལས་འཕྲིན་ལས་ཁྱད་པར་འཕགས་ཏེ། སྤྱོད་ལམ་བཞིས་གདུལ་བྱ་འདུལ་བ་སྐུའི་འཕྲིན་ལས་དང༌། ཆོས་དང་ལྡན་པ་དང་དོན་དང་ལྡན་པའི་གཏམ་མཛད་པ་གསུང་གི་འཕྲིན་ལས་དང༌། བྱམས་པ་དང་སྙིང་རྗེ་སོགས་ཐུགས་ཀྱི་འཕྲིན་ལས་རྣམས་ཡེ་ཤེས་སྔོན་དུ་འགྲོ་ཞིང་བར་དུ་ཡེ་ཤེས་དང་ལྷན་ཅིག་རྒྱུ་བས་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་རྗེས་སུ་འབྲང་བའི་ཕྱིར་རོ། །ཡེ་ཤེས་ཀྱིས་བསྡུས་པ་གསུམ་ནི། ཉན་རང་དང་ཡེ་ཤེས་མ་འདྲེས་པ་ཡིན་ཏེ། འདས་པ་དང་མ་འོངས་པ་དང་ད་ལྟར་བྱུང་བ་ལ་བཞེད་པ་ཙམ་གྱིས་མཁྱེན་པ་འཇུག་པས་མ་ཆགས་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མངོན་སུམ་དུ་ཤེས་པས་མ་ཐོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་མཁྱེན་པ་མངའ་བའི་ཕྱིར་རོ།།
གཉིས་པ་ནི། ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཐུགས་རྒྱུད་ཀྱི་ཆོས་ཉིད་ཆོས་
ཅན། དེ་བཞིན་ཉིད་ཀྱི་རྣམ་པ་ཡིན་ཏེ། དུས་གསུམ་གྱི་སངས་རྒྱས་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་བཤད་པའི་དེ་བཞིན་ཉིད་དྲི་མ་མཐའ་དག་ཟད་པས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཡུལ་ཅན་གྱི་དབང་དུ་བྱས་ན། སངས་རྒྱས་ཀྱི་རྒྱུད་ཀྱི་ཇི་ལྟ་བ་མཁྱེན་པའི་ཡེ་ཤེས་དེ་བཞིན་ཉིད་ཀྱི་རྣམ་པ་ཡིན་ཏེ། སླར་མི་ལྡང་བའི་ཚུལ་དུ་དེ་བཞིན་ཉིད་ལ་མཉམ་པར་བཞག་པའི་ཡེ་ཤེས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། སངས་རྒྱས་འཇིག་རྟེན་དུ་བྱོན་པ་ནི་གདུལ་བྱ་རྣམས་ལ་དངོས་པོའ་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་གསལ་བར་བྱ་བའི་ཆེད་ཡིན་ ིཔས་དེ་བཞིན་ཉིད་མི་སྟོན་པའི་སངས་རྒྱས་འགའ་ཡང་མེད་པའི་ཕྱིར། སངས་རྒྱས་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་བཤད་པ་ཞེས་བྱའོ།།
གསུམ་པ་ནི། གཙོ་བོའ་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་མཐར་ཕྱིན་པ་དེ་ཉིད་ཆོས་ཐམས་ ིཅད་ལ་མངའ་བསྒྱུར་བའི་རང་བྱུང་གི་རྣམ་པ་ཡིན་ཏེ། གདུལ་བྱ་རྣམས་ལ་ཆོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་མ་ལུས་པ་བསྐོར་བ་ལ་དབང་སྒྱུར་ཐོབ་པའི་ཡེ་ཤེས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཡང་སྔར་བཤད་པའི་སྟོབས་སོགས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་དེ་རྣམས་ཆོས་ཅན། རང་བྱུང་གང་ཡང་རུང་བ་ལ་བརྟེན་པ་མ་ཡིན་ཏེ། ཆོས་ཐམས་ཅད་ལ་མངའ་བསྒྱུར་བའི་རང་བྱུང་ལ་བརྟེན་པའི་ཡོན་ཏན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། བཞི་པ་ནི། རྣམ་

318 སྐབས་བཞི་པའི་བཤད་པ།

མཁྱེན་ཆོས་ཅན། སངས་རྒྱས་ཉིད་ཀྱི་རྣམ་པ་ཡིན་ཏེ། ཆོས་ཐམས་ཅད་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་མངོན་པར་རྫོགས་པར་བྱང་ཆུབ་པའི་རྟོགས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་དོན་བསྡུ་བ་ནི། དེ་ལྟར་ན། ཞེས་སོ།།
གསུམ་པ་དོན་བསྡུ་བ་ལ་གཉིས་ཀྱི་དང་པོ་ངོ་བོའ་དོན་བསྡུ་བ་ནི། དེ་ལ་ཐམས་ཅད་ཤེས་ ིཔ་ཉིད་ཀྱི་རྣམ་པ་ཉེར་བདུན་ནི་ཉན་ཐོས་དང་རང་སངས་རྒྱས་རྣམས་ཀྱི་རྒྱུད་ལ་ཡོད་པ་ནི། ཉོན་སྒྲིབ་ཆེད་དུ་གཉེར་ནས་སྤོང་བ་ལ་བསམས་ནས། ཉོན་མོངས་པའི་ཟག་པ་མེད་པ་དང༌། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་རྒྱུད་ལ་ཡོད་པའི་བྱེ་བྲག་གིས་གོ་རིམས་བཞིན་དུ་རྒྱུ་མཚན་སྔ་མ་ལས་ལྡོག་པས་ཟག་པ་དང་བཅས་པ་དག་ཀྱང་ཡིན་ནོ། །སྔར་རང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ལམ་ལ་ཟག་བཅས་བཤད་པ་ནི། རྗེས་ཀྱི་སྐབས་ཀྱི་ཤེས་སྒྲིབ་གཟུང་རྟོག་གི་ཟག་པ་དང་བཅས་པ་སྟེ། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔས་ཀྱང་དེ་དང་མཐུན་པར་སྒོམ་པའོ། །ལམ་ཤེས་པ་ཉིད་ཀྱི་རྣམ་པ་སོ་དྲུག་ནི་ཉོན་མོངས་པའི་རྣམ་གྲངས་ཀྱི་ཟག་པ་དང་བཅས་པ་ཁོ་ན་ཡིན་ནོ་ཞེས་རྣམ་པར་བཞག་སྟེ། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་ཀྱི་ཉོན་མོངས་པ་སྤང་བྱའི་གཙོ་བོར་བྱས་ནས་ཉོན་མོངས་པ་ཤིན་ཏུ་མ་སྤངས་པའི་ཕྱིར། ཉོན་མོངས་མ་སྤངས་ཀྱང་ཉོན་མོངས་པའི་ཉེས་པ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མི་བསྐྱེད་པས་ཉོན་མོངས་པའི་ཟག་བཅས་སུ་བཏགས་ནས་རྣམ་པར་བཞག་པ་ཡིན་ལ། ཉན་ཐོས་དང་རང་སངས་རྒྱས་རྣམས་ནི་ཉོན་མོངས་སྤང་བྱའི་གཙོ་བོར་བྱས་ནས་སྤོང་བས། དེའི་རྒྱུད་ཀྱི་གཞི་ཤེས་ལ་ཟག་མེད་ཅེས་བྱའོ། །རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་ཀྱི་ལམ་གྱི་རྣམ་པ་མཐར་ཐུག་པ་བརྒྱ་དང་བཅུ་ནི་ཆོས་ཅན། ཟག་པ་མེད་པ་ཁོ་ན་དག་ཡིན་ཏེ། ཆོས་ཐམས་ཅད་ལ་མངའ་བསྒྱུར་བའི་ཕྱིར་རོ། །དེར་ཐལ། ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་ཀྱིས་ཉོན་མོངས་པ་དང་ཤེས་བྱའི་སྒྲིབ་པ་བག་ཆགས་དང་བཅས་ཏེ་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་སྤངས་པས་སོ། །གཉིས་པ་གྲངས་ཀྱི་དོན་བསྡུ་བ་ནི། རྣམ་པ་རྣམས། ཞེས་སོ།།གཉིས་པ་བདེན་འཛིན་དངོས་སུ་འཇོམས་བྱེད་ཀྱི་སྦྱོར་བ་ཁྱད་པར་ཅན་ངོས་བཟུང་བ་ལ།
དགེ་བའི་རྩ་བ་གསོག་པའི་རྟེན་དང༌། སྦྱོར་བ་དངོས་སོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ་གྱི་དང་པོ་མཚམས་སྦྱར་བ་ནི། ཡུམ་ཉན་པ་ལ་སོགས་པའི་སྣོད་དགེ་རྩ་གསོག་པའི་རྟེན་གཙོ་བོར་བསྟན་ནས་དགེ་རྩ་སྨིན་པ་ལ་སོགས་པའི་གང་ཟག་སྦྱོར་བ་པོ་འཆད་དོ། །རྒྱུ་མཚན་ནི། ཉན་ཐོས་ལ་སོགས་པའི་

རྒྱུ་རྣམ་རྫོགས་སྦྱོར་བ་བཤད་པ། 319
སྦྱོར་བ་ལས་ཁྱད་པར་འཕགས་པ་དེ་མ་ཐག་འཆད་པར་འགྱུར་བའི་སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པའི་སྦྱོར་བ་ཁྱད་པར་ཅན་མཉམ་གཞག་ཏུ་སྒོམ་པ་དང་སྦྱོར་བ་ཁྱད་པར་ཅན་དག་གིས་ཟིན་པའི་སྒོ་ནས་རྣམ་པ་བརྒྱ་བདུན་ཅུ་རྩ་གསུམ་པོ་རྣམས་སྒོམ་དགོས་ན་སྦྱོར་བ་དེ་དག་ཀྱང་སྦྱོར་བ་པོ་བཤད་པ་མེད་པར་བརྗོད་པར་མི་ནུས་པས་སོ།།
གཉིས་པ་རྩ་བ་ནི། འོག་ནས་འཆད་པར་འགྱུར་བའི་མཚན་ཉིད་དང་ལྡན་པའི་བྱང་སེམས་
ཚོགས་ལམ་པ་ཆོས་ཅན། ཐེག་པ་ཆེན་པོའ་ཤེར་ཕྱིན་གསུམ་པོ་འདི་མཉན་པའི་སྣོད་ཡིན་ཏེ། སྔོན་ ིགྲངས་ལས་འདས་པའི་སངས་རྒྱས་རྣམས་ལ་བཀུར་སྟི་སོགས་ལྷག་པར་བྱ་བ་བྱས་པའི་ཕྱིར་དང༌། དེ་ལ་བསོད་སྙོམས་དབུལ་བ་སོགས་དགེ་བའི་རྩ་བ་བསྐྲུན་པའི་ཕྱིར་དང༌། ཐེག་པ་ཆེན་པོའ་ིདགེ་བའི་བཤེས་ཀྱི་མགོན་དང་བཅས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཡུམ་གྱི་ཚིག་བློ་ལ་ལེན་པ་དང་དོན་མི་བརྗེད་པར་འཛིན་པ་དང་སྒྲུབ་པ་རྫོགས་པ་ལ་སོགས་པའི་སྣོད་དུ་དམ་པ་རྣམས་བཞེད་དོ། །དེའི་ཆེད་དུ་སངས་རྒྱས་གྲངས་མེད་པ་བསྟེན་པ་དང༌། ཐེ་ཚོམ་ཟ་བའི་ཚིག་དོན་ཀུན་འདྲི་བ་དང༌། དྲིས་པའི་དོན་སྦྱིན་པ་དང༌། ཚུལ་ཁྲིམས་སོགས་ཚུལ་བཞིན་དུ་སྤྱོད་པས་ཉམས་སུ་ལེན་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་འགྲེལ་པ་ནི། དེ་ཆོས་ཅན། འདས་པ་དང་ད་ལྟར་བྱུང་བའི་སངས་རྒྱས་རྣམས་
ལ་གཙུག་ལག་ཁང་འབུལ་བ་སོགས་སྤྱིར་དགེ་བའི་རྩ་བ་དང་པོར་བསྐྲུན་ཅིང་གོང་ནས་གོང་དུ་སྦྱངས་པ་དང་ལྡན་པ། དགེ་བའི་བཤེས་དག་གིས་བྱིན་གྱིས་བརླབས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གོ་རིམས་ཇི་ལྟ་བར་ཤེས་རྣམ་བརྒྱ་བདུན་ཅུ་རྩ་གསུམ་གྱིས་བསྡུས་པའི་རྣམ་པའི་མཚན་ཉིད་ཅན་གྱི་ཡུམ་འདིའི་གཞུང་ཉན་པའི་སྣོད་དུ་སངས་རྒྱས་དང་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་བཞེད་དེ། དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་གྱིས་བྱིན་གྱིས་བརླབས་པ་འོག་མ་གསུམ་གྱི་མཐར་ཡང་སྦྱར་བར་བྱ་སྟེ། སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཆོས་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པ་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་ལ་རག་ལས་པར་ཤེས་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་རོ། །གཞུང་འདིའི་ཚིག་བློ་ལ་འཛིན་པ་དང༌། དོན་མི་བརྗེད་པ་དང་སྒྲུབ་པ་རྫོགས་པར་བྱེད་པ་ཚུལ་བཞིན་ཡིད་ལ་བྱེད་པའི་སྣོད་ཉིད་ཡིན་པར་སངས་རྒྱས་དང་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཆེན་པོ་ལ་སོགས་པ་བཞེད་དོ། །རིམ་པ་བཞིན་དུ་སྔོན་དེ་པ་རྣམས་ལ་ལུས་ལ་སོགས་པའི་བསྙེན་བཀུར་གྱིས་མཉེས་པར་བྱས་པ་དང་ལྡན་པ་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་དག་གིས་བྱིན་གྱིས་བརླབས་

320 སྐབས་བཞི་པའི་བཤད་པ།

པའི་ཕྱིར་དང༌། སྔོན་སངས་རྒྱས་རྣམས་ལ་ཐེ་ཚོམ་གྱི་དོན་ཡོངས་སུ་འདྲི་བ་དང༌། དྲིས་པའི་དོན་ཉམས་སུ་བླངས་པས་སྦྱིན་པ་ལ་སོགས་པའི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་བཅུ་སྒྲུབ་པ་དང་ལྡན་པ་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་དག་གིས་བྱིན་གྱིས་བརླབས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །དགེ་བའི་རྩ་བ་གསོག་པའི་རྟེན་བཤད་བྱའི་གཙོ་བོར་བྱས་ནས་སྒྲུབ་པ་རྫོགས་པར་བྱེད་པའི་རྟེན་ཡང་བསྟན་པ་ཡིན་ནོ།།
གཉིས་པ་ལ་གསུམ་གྱི་དང་པོ་མཚམས་སྦྱར་བ་ནི། དེ་ལྟར་སྦྱོར་བ་པོ་གང་ཟག་བསྟན་
ནས་སྦྱོར་བའི་ངོ་བོ་དང་དབྱེ་བ་ནི། གཉིས་པ་རྩ་བ་ནི། སྦྱོར་བ་རང་གི་ངོ་བོ་དང༌། རྟེན་གྱི་གང་ཟག་གི་སྒོ་ནས་དབྱེ་བ་དང༌། སྦྱོར་བ་རྫོགས་པའི་ཐབས་ཀྱི་སྒོ་ནས་དབྱེ་བ་དང༌། འབྲས་བུ་དང་དུས་ཀྱི་སྒོ་ནས་བཞག་པའོ། །སྦྱོར་བའི་ངོ་བོ་ནི། གཞི་ལམ་རྣམ་པས་བསྡུས་པའི་ཆོས་རྣམས་བདེན་མེད་དུ་རྟོགས་ནས་སྒོམ་པ་གཟུགས་ལ་སོགས་པ་མི་གནས་པའི་སྦྱོར་བ་དང༌། གནས་པ་བཀག་པའི་སྦྱོར་བ་དེ་ལ་བདེན་པར་ཞེན་པ་བཀག་ནས་སྒོམ་པ་སྦྱོར་བ་བཀག་པའི་སྦྱོར་བ་གཉིས་པོ་དེ་ཉིད་ཀྱིས་གཞི་གཟུགས་ལ་སོགས་པ་དེའི་དེ་བཞིན་ཉིད་ཟབ་པར་རྟོགས་པའི་ཕྱིར་དང༌། ལམ་གྱིས་བསྡུས་པའི་ཆོས་དེ་རྣམས་ཀྱི་ཆོས་ཉིད་གཏིང་དཔག་དཀའ་བར་རྟོགས་པའི་ཕྱིར་དང༌། རྣམ་པས་བསྡུས་པའི་ཆོས་དེ་དག་གི་ཆོས་ཉིད་ཚད་ནི་མེད་པར་རྟོགས་པའི་ཕྱིར། ཟབ་པ་དང་གཏིང་དཔག་དཀའ་བ་དང༌། ཚད་མེད་པའི་སྦྱོར་བ་ཞེས་བྱའོ། །མདོ་ནི་བྱང་ཆེན་ཤེར་ཕྱིན་ལ་སྤྱོད་པའི་ཚེ་གཟུགས་ལ་མི་གནས་པ་དེའི་ཚེ་གཟུགས་ལ་རྣལ་འབྱོར་དུ་བྱེད་དོ།1

།ཞེས་དང༌། བྱང་
ཆེན་གཟུགས་ལ་སྦྱོར་བར་མི་བྱེད་དེ་གང་གི་ཚེ་གཟུགས་ལ་སྦྱོར་བར་མི་བྱེད་པ་དེའི་ཚེ་གཟུགས་ལ་རྣལ་འབྱོར་དུ་བྱེད་དོ།2

།ཞེས་དང༌། ཤཱ་བུ་གཟུགས་ཀྱི་དེ་བཞིན་ཉིད་ཟབ་པའི་ཕྱིར་ཤེར་
ཕྱིན་ཟབ་བོ།3

།ཞེས་དང༌། ཤཱ་བུ་གཟུགས་གཏིང་དཔག་དཀའ་བའི་ཕྱིར་ཤེར་ཕྱིན་གཏིང་དཔག་
དཀའོ།4

།ཞེས་དང༌། ཤཱ་བུ་གཟུགས་ཚད་མེད་པའི་ཕྱིར་ཤེར་ཕྱིན་ཚད་མེད་དོ།5

།ཞེས་སོ། །སྦྱོར་
1 བཀའ་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༢༧ ཤོག ༥༡༤ ཕྲེང་། ༡༩
2 བཀའ་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༢༧ ཤོག ༥༡༨ ཕྲེང་། ༢༠
3 བཀའ་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༢༧ ཤོག ༥༢༡ ཕྲེང་། ༡༦
4 བཀའ་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༢༧ ཤོག ༥༢༢ ཕྲེང་། ༡༤
5 བཀའ་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༢༧ ཤོག ༥༢༣ ཕྲེང་། ༡༣

རྒྱུ་རྣམ་རྫོགས་སྦྱོར་བ་བཤད་པ། 321
བ་ལྔ་པོ་འདི་ཉིད་གནས་སྐབས་དང་དུས་ཀྱི་སྒོ་ནས་ལྷག་མ་རྣམས་སུ་དབྱེའོ། །སྔར་བཤད་པ་ལྟར་སྟོང་པ་ཉིད་ལ་དམིགས་པའི་སྒོམ་བྱུང་གི་ཤེས་རབ་ནི་སྦྱོར་ལམ་དྲོད་མན་ཆད་ན་མེད་ལ། ཞི་གནས་མཚན་ཉིད་པ་ལ་མཉམ་པར་བཞག་བཞིན་པའི་དུས་ཉིད་ན་སྟོང་པ་ཉིད་ལ་ཡང་དང་ཡང་དུ་དཔྱོད་པ་དང༌། རྩེ་གཅིག་ཏུ་འཇོག་པ་ནི་ཚོགས་ལམ་ན་ཡང་ཡོད་པས་འདིར་ནི་གཉིས་ཀ་བསྡུས་པར་རིག་པར་བྱའོ། །སྦྱོར་བ་པོའ་སྒོ་ནས་དབྱེ་བ་ནི་བརྒྱད་དེ། ཆོས་ཉིད་ལ་སྒོམ་བྱུང་གི་གསལ་ ིསྣང་མ་ཐོབ་པས་སྐྲག་པ་ཤས་ཆེར་སྐྱེ་བའི་དབང་དུ་བྱས་པ་ནི། དུས་ཡུན་རིང་མོ་ཞིག་ནས་ཡུམ་གྱི་རྟོགས་པ་སྐྱེ་བས་ཚེགས་ཆེན་ཡུན་རིང་རྟོགས་པའི་སྦྱོར་བའོ། །མདོ་ནི། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཤེར་ཕྱིན་འདི་བྱང་ཆེན་ཐེག་པ་ལ་གསར་དུ་ཞུགས་པའི་མདུན་དུ་བརྗོད་པར་མི་བགྱི་སྟེ་ཤེར་ཕྱིན་ཟབ་མོ་འདི་ཐོས་ནས་དངང་བར་འགྱུར།1

ཞེས་སོ།།
སྐྲག་པ་ཤས་ཆེར་མི་འབྱུང་བའི་རྟེན་གྱི་དབང་དུ་བྱས་ནས་རང་དོན་དང་ལྡན་པའི་སྦྱོར་བ་
དང༌། གཞན་དོན་དང་ལྡན་པའི་སྦྱོར་བའོ། །དང་པོ་ལ། དྲོད་ཀྱི་སྐབས་སུ་ཆོས་ཉིད་ལ་གསལ་སྣང་ཐོབ་པས་སངས་རྒྱས་ཀྱིས་མྱུར་དུ་ལུང་སྟོན་པར་འགྱུར་བ་ལུང་བསྟན་ཐོབ་པའི་སྦྱོར་བ་དང༌། མདོ་ནི། ཀོའུ་ཤི་ཀ་བྱང་ཆེན་ཤེར་ཕྱིན་ཟབ་མོ་འདི་ཐོས་ནས་དངང་བར་མི་འགྱུར་ཀུན་ཏུ་སྐྲག་པས་ཟིན་པར་མི་འགྱུར་བ་དེ་ནི་རིང་པོ་མི་ཐོགས་པར་བླ་མེད་རྫོགས་བྱང་དུ་ལུང་བསྟན་པ་ཐོབ་པར་འགྱུར་ཏེ།2

ཞེས་སོ། །རྩེ་མོའ་སྐབས་སུ་དྲོད་ལས་རྟོགས་པའི་ཁྱད་པར་ཐོབ་ཅིང་དགེ་བའི་རྩ་བ་སྨིན་ ིཔས་ཕྱིར་མི་ལྡོག་པ་ཉིད་ཀྱི་སྦྱོར་བ་དང༌། མདོ་ལས། བཅོམ་ལྡན་འདས་རིགས་ཀྱི་བུའམ་རིགས་ཀྱི་བུ་མོ་གང་ཤེར་ཕྱིན་འདི་དག་ཉིད་ལ་བསྐྱེད་པར་འགྱུར་ཏེ། བསྐྱེད་ནས་ཀྱང་འཛིན་འཆང་ཀློག་ཀུན་ཆུབ་པར་བྱེད་ཚུལ་བཞིན་དུ་ཡིད་ལ་བྱེད་དེ་དག་ནི་བླ་མེད་རྫོགས་བྱང་དུ་ལུང་སྟོན་པར་འགྱུར་བའམ་ཕྱིར་མི་ལྡོག་པར་འགྱུར་ལགས་སོ།3

།ཞེས་སོ། །བཟོད་པའི་སྐབས་སུ་ཐབས་ཤེས་
ཀྱི་རྟོགས་པ་བརྟན་པོ་ཐོབ་པས་ཉན་རང་སོགས་ཀྱི་བར་ཆད་ལས་འདས་པ་ངེས་པར་འབྱུང་བའི་

1 བཀའ་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༢༧ ཤོག ༥༢༩ ཕྲེང་། ༣
2 བཀའ་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༢༧ ཤོག ༥༣༠ ཕྲེང་། ༩
3 བཀའ་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༢༧ ཤོག ༥༢༥ ཕྲེང་། ༣ མིན་ནམ་སྙམ།

322 སྐབས་བཞི་པའི་བཤད་པ།

སྦྱོར་བ་དང༌། ཆོས་མཆོག་གི་སྐབས་སུ་ཆོས་དབྱིངས་ཀྱི་རྒྱ་མཚོར་མྱུར་དུ་འཇུག་པར་མཐོང་ནས་བར་ཆད་མེད་པ་དང་བཅས་པའི་སྦྱོར་བ་དང༌། རྣམ་མཁྱེན་གྱི་རྒྱུ་ཟག་པ་མེད་པའི་ཆོས་གསར་པ་སྐྱེ་རུང་གི་ནུས་པ་རྒྱུད་ལ་ལེགས་པར་གྲུབ་པ་བྱང་ཆུབ་ལ་ཉེ་བའི་སྦྱོར་བ་དང༌། འབྲས་བུ་དེ་མྱུར་དུ་འབྱིན་པ། མྱུར་བར་འཚང་རྒྱ་བའི་སྦྱོར་བ་དང༌། གཉིས་པ་ནི། སྙིང་རྗེས་གཞན་དོན་དུ་ཆོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་བསྐོར་བ་ལ་འཇུག་པ་གཞན་དོན་གྱི་སྦྱོར་བའོ། །མདོ་ནི་བདག་ཀྱང་སྦྱིན་པའི་ཕར་ཕྱིན་ལ་སྤྱོད་ལ་གཞན་ཡང་སྦྱིན་པའི་ཕར་ཕྱིན་ལ་ཡང་དག་པར་འགོད་དོ།1

།ཞེས་སོ།།
གསུམ་པ་ཡུམ་བསྒོམ་པ་རྫོགས་པའི་ཐབས་ཀྱི་སྦྱོར་བ་ནི། ཐ་སྙད་དུ་སྐྱོན་དང་ཡོན་ཏན་
འཕེལ་འགྲིབ་བྱེད་ཀྱང་དོན་དམ་པར་འཕེལ་མེད་འགྲིབ་མེད་དུ་རྟོགས་པའི་སྦྱོར་བ་དང༌། མདོ་ནི་རབ་འབྱོར་བྱང་ཆེན་ཤེར་ཕྱིན་ལ་སྤྱོད་པའི་ཚེ་གཟུགས་ནས་རྣམ་མཁྱེན་གྱི་བར་འཕེལ་བ་དང་འགྲིབ་པར་ཡང་དག་པར་རྗེས་སུ་མི་མཐོང་བ་དེའི་ཚེ་བྱང་ཆེན་ཤེར་ཕྱིན་བསྒོམ་པ་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པར་འགྱུར་རོ།2

།ཞེས་སོ། །དཀར་ནག་སོགས་དོན་དམ་པར་ཆོས་དང་ཆོས་མིན་སོགས་
མི་མཐོང་བའི་སྦྱོར་བ་དང༌། མདོ་ནི་བྱང་ཆེན་ཤེར་ཕྱིན་ལ་སྤྱོད་པའི་ཚེ་ཆོས་ཞེས་བྱ་བར་ཡང་དག་པར་རྗེས་སུ་མི་མཐོང་ཆོས་མིན་ཞེས་བྱ་བར་ཡང་དག་པར་རྗེས་སུ་མི་མཐོང་ངོ་།3

།ཞེས་
སོ། །གཟུགས་སོགས་བསམ་གྱིས་མི་ཁྱབ་པའི་རྣམ་པར་བདེན་པར་རློམ་པ་མེད་པ་གཟུགས་སོགས་བསམ་མི་ཁྱབ་མི་མཐོང་བའི་སྦྱོར་བ་དང༌། མདོ་ནི་རབ་འབྱོར་གཟུགས་བསམ་གྱིས་མི་ཁྱབ་པའི་ཕྱིར་བསམ་གྱིས་མི་ཁྱབ་པར་བསྟན།4

ཅེས་སོ། །མཚན་གཞི་གཟུགས་སོགས་དང་
གཟུགས་རུང་སོགས་དེའི་མཚན་མ་དང་དེའི་མཚོན་བྱའི་ངོ་བོར་བདེན་པར་རྣམ་པར་མི་རྟོག་པའི་སྦྱོར་བ་དང༌། མདོ་ནི་རབ་འབྱོར་བྱང་ཆེན་ཤེར་ཕྱིན་ལ་སྤྱོད་པའི་ཚེ་གཟུགས་སུ་མི་རྟོག་རྣམ་པར་མི་རྟོག །གཟུགས་ཀྱི་མཚན་མར་མི་རྟོག་རྣམ་པར་མི་རྟོག་གོ །གཟུགས་ཀྱི་རང་བཞིན་དུ་མི་རྟོག་

1 བཀའ་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༢༧ ཤོག ༥༤༤ ཕྲེང་། ༡༥
2 བཀའ་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༢༧ ཤོག ༥༤༡ ཕྲེང་། ༣
3 བཀའ་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༢༧ ཤོག ༥༤༣ ཕྲེང་། ༡༩
4 བཀའ་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༢༧ ཤོག ༥༤༤ ཕྲེང་། ༢༠

རྒྱུ་རྣམ་རྫོགས་སྦྱོར་བ་བཤད་པ། 323
རྣམ་པར་མི་རྟོག་གོ1

།ཞེས་སོ།།
བཞི་པ་འབྲས་བུ་ནི། ཡོན་ཏན་འཕེལ་བར་བྱེད་པ་འབྲས་བུ་རིན་ཆེན་སྦྱིན་བྱེད་ཀྱི་སྦྱོར་བ་
དང༌། མདོ་ནི་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཤེར་ཕྱིན་འདི་ནི་རིན་པོ་ཆེའི་ཕུང་པོ་སྟེ། རྒྱུན་དུ་ཞུགས་པ་ནས་བླ་མེད་རྫོགས་བྱང་གི་བར་གྱི་རིན་པོ་ཆེ་སྦྱིན་པར་བྱེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་སོ། །ཉེས་པ་སེལ་བར་བྱེད་པ་སྦྱོར་བ་དེ་ནི་རྣམ་པར་དག་པའི་སྦྱོར་བ་དང༌། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཤེར་ཕྱིན་ནི་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཐམས་ཅད་དུ་དག་པའི་ཕུང་པོ་ལགས་སོ།2

།ཞེས་སོ། །ལྔ་པ་དུས་ནི། མྱུར་དུ་ཡུམ་སྒོམ་པར་
བྱེད་པ་ས་མཚམས་དང་བཅས་པའི་སྦྱོར་བའོ། །མདོ་ནི་རིགས་ཀྱི་བུའམ་རིགས་ཀྱི་བུ་མོས་འདྲི་ན་ཡང་མྱུར་དུ་བྲི་བར་བྱའོ།3

།ཞེས་སོ།།
གསུམ་པ་འགྲེལ་པ་ལ། དངོས་གཞིའི་སྦྱོར་བ་ལྔ་ནི། བྱང་སེམས་སྦྱོར་ལམ་པའི་མཉམ་
གཞག་ཡེ་ཤེས་ཆོས་ཅན། གྲངས་བཞིན་དུ་གཟུགས་ལ་སོགས་པ་ལ་དོན་དམ་པར་མི་གནས་པའི་སྦྱོར་བ་དང༌། ཡུལ་ཅན་ལ་བདེན་ཞེན་བཀག་པ་མི་སྦྱོར་བ་དང༌། ཟབ་པ་དང༌། གཏིང་དཔག་དཀའ་བ་དང༌། ཚད་མེད་པའི་སྦྱོར་བ་ཞེས་བྱ་སྟེ། རིམ་པ་བཞིན་དུ་གཟུགས་ལ་སོགས་པ་ལ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་ཉིད་ཀྱིས་དོན་དམ་པར་མི་གནས་པར་རྟོགས་པའི་སྦྱོར་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དང༌། གཟུགས་ལ་སོགས་པ་དེ་དག་ལ་མི་སྦྱོར་བ་ཉིད་ཀྱིས་གནས་ལུགས་ཀྱི་དོན་ལ་སྦྱོར་བའི་སེམས་དཔའི་སྦྱོར་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དང༌། གཟུགས་ལ་སོགས་པ་དེ་དག་ཉིད་དེ་བཞིན་ཉིད་ཀྱི་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་གཞིའི་ཆོས་ཉིད་ཟབ་པ་དང་ལམ་གྱི་ཆོས་ཉིད་གཏིང་དཔག་དཀའ་བ་དང༌། རྣམ་པའི་ཆོས་ཉིད་ཚད་མེད་པ་ཞེས་བྱ་བ་དེ་ལྟར་རྟོགས་པའི་སེམས་དཔའི་སྦྱོར་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གནས་སྐབས་ཀྱི་སྦྱོར་བ་ནི་ཚོགས་ལམ་ལ་གནས་པའི་སེམས་དཔའ་དབང་རྟུལ་གྱི་སྦྱོར་བ་ཆོས་ཅན། གོ་རིམས་བཞིན་དུ་ཚེགས་ཆེན་པོས་ཡུན་རིང་མོ་ཞིག་ནས་མངོན་པར་རྫོགས་པར་འཚང་རྒྱ་བའི་རྒྱུད་ཀྱི་སྦྱོར་བ་ཡིན་ཏེ། གནས་ལུགས་ཀྱི་དོན་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་ལ་སྐྲག་པ་མངོན་གྱུར་ཤས་

1 བཀའ་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༢༧ ཤོག ༥༤༧ ཕྲེང་། ༡༦
2 བཀའ་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༢༧ ཤོག ༥༥༡ ཕྲེང་། ༡༦
3 བཀའ་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༢༧ ཤོག ༥༥༣ ཕྲེང་། ༡༣

324 སྐབས་བཞི་པའི་བཤད་པ།

ཆེར་འབྱུང་བའི་ལས་དང་པོ་པའི་རྒྱུད་ཀྱི་སྦྱོར་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཐེག་ཆེན་གྱི་སྦྱོར་ལམ་དྲོད་ཆོས་ཅན། ལུང་བསྟན་པ་འཐོབ་པའི་སྦྱོར་བ་ཡིན་ཏེ། ཡུམ་ལ་མི་སྐྲག་པ་དང་ལྡན་པས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་པའི་སྦྱོར་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
རྩེ་མོ་ནི། ཕྱིར་མི་ལྡོག་པ་ཉིད་ཀྱི་སྦྱོར་བ་ཡིན་ཏེ། དྲོད་ལས་ཁྱད་པར་དུ་གྱུར་པས་ཡུམ་
ཐོས་སོགས་ཀྱི་ཡང་དག་པར་འཛིན་པའི་སྦྱོར་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཐེག་ཆེན་གྱི་སྦྱོར་ལམ་བཟོད་པ་ནི་ངེས་པར་འབྱུང་བའི་སྦྱོར་བ་ཡིན་ཏེ། སྟོང་ཉིད་ལ་མི་སྐྲག་པའི་བཟོད་པ་ཐོབ་པས་རང་ཉིད་འབའ་ཞིག་གི་ཆེད་དུ་ཉན་རང་གི་ས་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་སོགས་བར་ཆད་ཀྱི་ཆོས་སྤོང་བའི་སྒྲུབ་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། སྦྱོར་ལམ་ཆོས་མཆོག་ནི་བར་ཆད་མེད་པའི་སྦྱོར་བ་ཡིན་ཏེ། མཐོང་ལམ་གྱི་དངོས་རྒྱུ་བྱེད་པས་རྟག་ཏུ་ཆོས་སྒོམ་པའི་ངེས་བྱ་བཞི་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཐེག་ཆེན་གྱི་མཐོང་ལམ་ནི་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་ལ་ཉེ་བའི་སྦྱོར་བ་ཡིན་ཏེ། ཐེག་ཆེན་གྱི་ལམ་ཟག་པ་མེད་པའི་ཆོས་གསར་གྱི་1

རྟེན་ཉིད་ཀྱི་སྦྱོར་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ས་གཉིས་པ་ནས་བདུན་པའི་བར་གྱི་ཡེ་ཤེས་ནི་
མྱུར་དུ་མངོན་པར་རྫོགས་པ་བྱང་ཆུབ་པའི་སྦྱོར་བ་ཡིན་ཏེ། མྱུར་དུ་འབྲས་བུ་ཆོས་ཀྱི་སྐུ་མངོན་པར་འགྲུབ་པའི་སྦྱོར་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ས་བརྒྱད་པའི་ཡེ་ཤེས་ནི་གཞན་གྱི་དོན་དང༌། འཕེལ་བ་དང་འགྲིབ་པ་མེད་པ་དང༌། ཆོས་དང་ཆོས་མ་ཡིན་པ་ལ་སོགས་པ་དོན་དམ་པར་མི་དམིགས་པ་དང༌། གཟུགས་ལ་སོགས་པ་བསམ་གྱིས་མི་ཁྱབ་པའི་རྣམ་པ་འགོག་པ་དང༌། གཟུགས་ལ་སོགས་པའི་དངོས་པོར་རྣམ་པར་མི་རྟོག་པའི་སྦྱོར་བ་ཡིན་ཏེ། རིགས་ཅན་གསུམ་ག་ལ་ཆོས་འཁོར་བསྐོར་བའི་ནུས་པ་ཐོབ་པས་གཞན་དོན་དུ་ཆོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་རབ་ཏུ་བསྐོར་བ་དང༌། དོན་དམ་པར་འཕེལ་བ་དང་འགྲིབ་པ་མི་མཐོང་བ་དང༌། དོན་དམ་པར་ཆོས་གང་ཡང་འདོད་པའི་ཁམས་སུ་མི་དམིགས་པ་དང༌། གཟུགས་ལ་སོགས་པའི་བསམ་གྱིས་མི་ཁྱབ་པའི་རྣམ་པར་བདེན་པར་རློམ་པ་མེད་པ་དང༌། མཚན་གཞི་གཟུགས་དང་དེའི་མཚན་མ་དང༌། མཚོན་བྱ་དེའི་ངོ་བོ་ཉིད་དུ་བདེན་པར་རྣམ་པར་མི་རྟོག་པའི་དག་སའི་སྦྱོར་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ས་དགུ་པའི་ཡེ་ཤེས་ནི་འབྲས་བུ་རིན་པོ་ཆེ་སྦྱིན་པའི་སྦྱོར་བ་ཡིན་ཏེ། འབྲས་བུ་དང་པོ་རྒྱུན་ཞུགས་ནས་བླ་ན་མེད་པའི་བྱང་ཆུབ་
1 ཞོལ། ཤོག ༢༢༡ ན ༣ ཆོས་གསར་ཐོབ་ཀྱི་

རྒྱུ་རྣམ་རྫོགས་སྦྱོར་བ་བཤད་པ། 325
ཀྱི་བར་མཐོང་བའི་དག་སའི་རྣལ་འབྱོར་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ས་བཅུ་པའི་ཡེ་ཤེས་ནི་རྣམ་པར་དག་པའི་སྦྱོར་བ་ཡིན་ཏེ། གཟུགས་ནས་རྣམ་མཁྱེན་གྱི་བར་རྣམ་པར་དག་པར་སྒོམ་པའི་དག་སའི་རྣལ་འབྱོར་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཡུམ་མྱུར་དུ་སྒོམ་པའི་སེམས་དཔའི་རྣལ་འབྱོར་ཆོས་ཅན། ས་མཚམས་ལ་སྦྱོར་བ་ཞེས་བྱ་སྟེ། ཞག་དང༌། ཟླ་བ་དང༌། ལོ་སྐོར་དུ་དུས་ཚིགས་བཅད་ནས་སྒོམ་པ་ལ་མངོན་པར་བརྩོན་པ་མི་འདོར་བའི་སྦྱོར་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། སྔ་མ་ལྔ་དང༌། ཕྱི་མ་རྣམ་པ་བཅོ་ལྔ་སྟེ་སྦྱོར་བ་ཉི་ཤ་ཡིན་ནོ།།
གཉིས་པ་སྦྱོར་བ་སྒོམ་པའི་སྐྱོན་ཡོན་ལ། སྦྱོར་བའི་ཡོན་ཏན་དང༌། སྦྱོར་བ་སྒོམ་པའི་
གེགས་སོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ་གྱི་དང་པོ་མཚམས་སྦྱར་བ་ནི། སྦྱོར་བའི་ཡོན་ཏན་མཐོང་བ་སྔོན་དུ་བཏང་ན། ཞེས་སོ། །གཉིས་པ་རྩ་བ་ནི། སྦྱོར་བ་སྒོམ་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་བདུད་ཀྱི་མཐུ་བཅོམ་པ་དང༌། ལ་སོགས་པ་ངེས་པར་འཐོབ་པའི་བར་གྱི་ཡོན་ཏན་རྣམ་པ་བཅུ་བཞི་འབྱུང་བའོ། །གསུམ་པ་འགྲེལ་པ་ནི། ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པའི་སྦྱོར་བ་སྒོམ་པ་ལ་མངོན་པར་དགའ་བའི་བྱང་སེམས་དེ་དག་ལ་ཆོས་ཅན། སྦྱོར་བ་སྒོམ་པ་ལ་བར་ཆད་ཀྱིས་མི་ཚུགས་པ་བདུད་ཀྱི་མཐུ་བཅོམ་པའི་ཡོན་ཏན་འབྱུང་སྟེ། ད་1

ལྟར་སྦྱོར་བ་སྒོམ་པ་ལ་གྲངས་བཞིན་དུ་སངས་རྒྱས་རྣམས་ཀྱིས་བྱིན་གྱིས་བརླབས་
པ་ཐོབ་པའི་ཕྱིར། མདོ་ནི་ཤཱ་བུ་ཕྱོགས་བཅུ་ཀུན་གྱི་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་ཚད་མེད་གྲངས་མེད་པ་དག་ན་སངས་རྒྱས་ཚད་མེད་གྲངས་མེད་པ་ཞིག་བཞུགས་ཤིང་འཚོ་སྐྱོང་བའི་སངས་རྒྱས་དེ་སྙེད་ཀྱང་བྱང་ཆེན་ཤེར་ཕྱིན་འདི་འདྲི་བ་དང་འཆང་ཀློག་སྟོན་ཁ་ཏོན་བྱེད་ཚུལ་བཞིན་ཡིད་ལ་བྱེད་སྒོམ་པ་ལ་དགོངས་པར་མཛད་པ་འདི་ཆོས་ཉིད་ཡིན་ནོ།2

།ཞེས་སོ།།
སྦྱོར་བ་སྒོམ་པ་སངས་རྒྱས་ཀྱིས་ཐུགས་ཀྱིས་དགོངས་ཤིང་མཁྱེན་པ་ཉིད་འབྱུང་སྟེ། ད་
ལྟར་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཐུགས་ཀྱིས་སྦྱོར་བ་སྒོམ་པ་དགོངས་པ་ཐོབ་པའི་ཕྱིར། སངས་རྒྱས་ཀྱིས་མངོན་སུམ་དུ་མཛད་པ་ལ་བརྟེན་ནས་སྦྱོར་བ་ཁྱད་པར་ཅན་དུ་འགྱུར་ཏེ། ད་ལྟར་སྦྱོར་བ་སྒོམ་པ་ཡེ་ཤེས་ཀྱིས་གཟིགས་པའི་ཕྱིར། ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་དང་ཆེས་ཉེ་བར་གྱུར་པ་

1 ཞོལ། ཤོག ༢༢༡ བ ༦ དེ་ལྟར་
2 བཀའ་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༢༧ ཤོག ༥༥༥ ཕྲེང་། ༡༣

326 སྐབས་བཞི་པའི་བཤད་པ།

འབྱུང་སྟེ། ད་ལྟར་དེ་དང་ཉེ་བར་གྱུར་པ་ཐོབ་པའི་ཕྱིར། མདོ་ནི་ཐེག་པ་ཆེན་པོའ་རིགས་ཀྱི་བུའམ་ ིརིགས་ཀྱི་བུ་མོ་དེ་དག་གིས་ཀྱང་བླ་མེད་རྫོགས་བྱང་དུ་ཉེ་བར་འགྱུར་རོ་ཞེས་པར་རིག་པར་བྱའོ།1

།ཞེས་སོ། །སངས་རྒྱས་དང་མི་འབྲལ་བ་དོན་ཆེན་པོ་ཉིད་དང༌། བདེ་འགྲོར་སྐྱེ་བའི་ཕན་ཡོན་ཆེ་བ་དང༌། སངས་རྒྱ་བས་འབྲས་བུ་ཆེ་བ་དང༌། གཞན་དོན་ལ་འཇུག་པས་རྣམ་སྨིན་ཆེ་བ་ལ་སོགས་པའི་ཡོན་ཏན་འབྱུང་སྟེ། ད་ལྟ་སྦྱོར་བ་སྒོམ་པའི་ཕན་ཡོན་ཆེན་པོ་ཐོབ་པའི་ཕྱིར། མདོ་ནི་རིགས་ཀྱི་བུའམ་བུ་མོ་གང་ཤེར་ཕྱིན་ཟབ་མོ་འདི་བྲིས་ཤིང་འཆད་པར་འགྱུར་བ་དེ་དག་ནི་དོན་ཆེ་བ་དང༌། འབྲས་བུ་ཆེ་བ་དང༌། རྣམ་སྨིན་ཆེ་བར་འགྱུར་རོ།2

།ཞེས་སོ། །རང་གང་དུ་སྐྱེ་འགྱུར་
གྱི་ཡུལ་དེ་ཉིད་དེ་བཞིན་གཤེགས་པས་ལུང་བསྟན་པ་སོགས་ཡུལ་དཔྱད་པའི་ཕན་ཡོན་འབྱུང་སྟེ། ཡུམ་གཞན་ལ་སྟོན་པ་སོགས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་བྱ་བ་བྱེད་པ་ཐོབ་པའི་ཕྱིར། མདོ་ནི་ཤཱ་བུ་ཤེར་ཕྱིན་འདི་དེ་3

བ་མྱ་ངན་ལས་འདས་ནས་ལྷོ་ཕྱོགས་ཀྱི་རྒྱུད་དུ་དར་བར་འགྱུར་ཏེ། ཞེས་པ་ནས་ཤེར་ཕྱིན་ཟབ་མོ་འདིས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་བྱ་བ་བྱེད་པར་འགྱུར་རོ།4

།ཞེས་སོ། །ཟག་པ་མེད་པའི་ཡོན་ཏན་
ཐམས་ཅད་རྫོགས་པའི་ཕན་ཡོན་འབྱུང་སྟེ། ད་ལྟ་གཉེན་པོའ་ཆོས་ལམ་ཤེར་ཕྱིན་གྱིས་བསྡུས་པ་ ིཅི་རིགས་པ་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པ་ཐོབ་པའི་ཕྱིར། མདོ་ནི་རིགས་ཀྱི་བུ་དང་བུ་མོ་དེ་དག་ནི་ཤེར་ཕྱིན་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་རོ།5

།ཞེས་སོ།།
ཡུམ་གཞན་ལ་སྟོན་པའི་སྨྲ་བའི་སྐྱེས་བུ་ཉིད་འཐོབ་སྟེ། ད་ལྟ་རང་ལ་སངས་རྒྱས་རྣམས་
ཀྱིས་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་ཀྱི་གཏམ་བརྗོད་པ་ཐོབ་པའི་ཕྱིར། མདོ་ནི་དེ་ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། རིགས་ཀྱི་བུའམ་བུ་མོ་དེ་དག་ལ་ངས་རྣམ་མཁྱེན་དང་ལྡན་པའི་གཏམ་བརྗོད་པའི་ཕྱིར་རོ།6

།ཞེས་སོ། །རྣམ་མཁྱེན་ལས་བདུད་སོགས་ཀྱིས་མི་ཕྱེད་པ་ཉིད་འཐོབ་སྟེ། ད་ལྟ་སྦྱོར་བ་སྒོམ་

1 བཀའ་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༢༧ ཤོག ༥༥༧ ཕྲེང་། ༡༢
2 བཀའ་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༢༧ ཤོག ༥༥༧ ཕྲེང་། ༡༧
3 ཞོལ། ཤོག ༢༢༢ བ ༡ འདི་ང་མྱ་ངན་ལས་ གཙང་། ཤོག ༢༣༣ ན ༤ འདི་དེ་པ་མྱ་ངན་ལས་
4 བཀའ་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༢༧ ཤོག ༥༥༩ ཕྲེང་། ༤
5 བཀའ་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༢༧ ཤོག ༥༦༤ ཕྲེང་། ༡༤
6 བཀའ་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༢༧ ཤོག ༥༦༥ ཕྲེང་། ༡༦

རྒྱུ་རྣམ་རྫོགས་སྦྱོར་བ་བཤད་པ། 327
པ་ལ་སངས་རྒྱས་རྣམས་ཀྱིས་གྲོགས་མཛད་པའི་ཕྱིར། མདོ་ནི་རིགས་ཀྱི་བུ་དང་བུ་མོ་དེ་དག་ནི་མཉམ་པར་འགྱུར་ཏེ།1

ཞེས་སོ། །བླ་མེད་བྱང་ཆུབ་ལ་སྐྱེ་བོ་མང་པོ་འགོད་པ་སོགས་དགེ་བའི་
རྩ་བ་ཉན་རང་དང་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པ་སྐྱེ་བ་ཡིན་ཏེ། ད་ལྟ་སྦྱོར་བ་སྒོམ་པ་ལ་དགའ་བ་རྒྱ་ཆེན་པོ་བསྐྱེད་པ་ཐོབ་པའི་ཕྱིར། མདོ་ནི་ཤཱ་བུ་བྱང་སེམས་ཀྱི་ཐེག་པའི་རིགས་ཀྱི་བུའམ་རིགས་ཀྱི་བུ་མོ་དེ་དག་ཤེར་ཕྱིན་ཟབ་མོ་འདི་ཐོས་ནས་དགའ་བ་དང༌། དང་བ་དང་རབ་ཏུ་མགུ་བ་ཆེན་པོ་སྐྱེ་བར་འགྱུར་རོ།2

།ཞེས་སོ། །གཞན་དོན་བསྒྲུབ་པར་དམ་བཅས་པའི་དོན་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་བསྒྲུབས་
པ་འཐོབ་སྟེ། ད་ལྟ་ཡུམ་སྒོམ་པ་དེའི་དམ་བཅས་པའི་ཚིག་ལ་སངས་རྒྱས་རྣམས་ཀྱིས་རྗེས་སུ་ཡི་རང་བ་ཐོབ་པའི་ཕྱིར། མདོ་ནི་བྱང་སེམས་ཀྱི་ཐེག་པའི་རིགས་ཀྱི་བུའམ་རིགས་ཀྱི་བུ་མོ་དེ་དག་གི་ཚིག་སྨྲ་བ་ནི་སེམས་ལ་སེམས་ཀྱིས་རྣམ་པར་བལྟས་ངས་3

རྗེས་སུ་དགྱེས་པར་མཛད་
དོ།4

།ཞེས་སོ། །ཚེ་རབས་གཞན་དུ་དགེ་བ་རླབས་ཆེ་བའི་འབྲས་བུ་རྒྱ་ཆེན་པོ་ཡོངས་སུ་འཛིན་པ་འཐོབ་སྟེ། ད་ལྟ་ཐེག་ཆེན་གྱི་ཆོས་ཟབ་མོ་མངོན་པར་འདོད་པ་ཐོབ་པའི་ཕྱིར། མདོ་ནི་དེ་དག་དགེ་བའི་རྩ་བ་རླབས་པོ་ཆེ་མངོན་པར་འདུ་བྱས་ནས་རྣམ་སྨིན་རླབས་པོ་ཆེ་ཡོངས་སུ་འཛིན་པར་འགྱུར་རོ།5

།ཞེས་སོ། །ཚེ་རབས་གཞན་དུ་བདོག་པ་ཀུན་གཏོང་བ་སོགས་སེམས་ཅན་གྱི་དོན་སྒྲུབ་
པ་འཐོབ་སྟེ། ད་ལྟ་སྲོག་ཆགས་མང་པོ་བྱང་ཆུབ་ལ་འགོད་པ་སོགས་སེམས་ཅན་གྱི་དོན་བྱེད་པ་ཐོབ་པའི་ཕྱིར། མདོ་ནི་ཤཱ་བུ་རིགས་ཀྱི་བུའམ་རིགས་ཀྱི་བུ་མོ་དེ་དག་སྐྱེ་བ་དྲན་ནས་ཀྱང་ཕར་ཕྱིན་དྲུག་པོ་འདི་རྙེད་པར་འགྱུར་རོ།6

།ཞེས་སོ། །ཚེ་རབས་གཞན་དུ་ཡུམ་ངེས་པར་འཐོབ་པ་ཞེས་
བྱ་བའི་ཡོན་ཏན་འབྱུང་སྟེ། ཚེ་འདིར་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པའི་ཚིག་དོན་ཚང་བར་རྙེད་པ་ཞེས་བྱ་བའི་ཡོན་ཏན་འཐོབ་པས་དེ་ལྟར་ཡོན་ཏན་བཅུ་བཞི་ཡིན་ནོ།།

1 བཀའ་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༢༧ ཤོག ༥༦༦ ཕྲེང་། ༤
2 བཀའ་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༢༧ ཤོག ༥༦༦ ཕྲེང་། ༩
3 ཞོལ། ཤོག ༢༢༣ ན ༢ བལྟས་པས་
4 བཀའ་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༢༧ ཤོག ༥༦༦ ཕྲེང་། ༢༠
5 བཀའ་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༢༧ ཤོག ༥༦༧ ཕྲེང་། ༢༠
6 བཀའ་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༢༧ ཤོག ༥༦༩ ཕྲེང་། ༡༩

328 སྐབས་བཞི་པའི་བཤད་པ།

གཉིས་པ་ལ་གསུམ་གྱི་དང་པོ་མཚམས་སྦྱར་བ་ནི། སྦྱོར་བའི་ཡོན་ཏན་བཤད་ཟིན་པ་
དེའི་འོག་ཏུ་ཡང་སྐྱོན་གང་ཞིག་ཡོངས་སུ་སྤངས་པས། ཞེས་སོ། །གཉིས་པ་རྩ་བ་ནི། སྦྱོར་བ་སྐྱེ་བའི་གེགས་དང༌། རྒྱུན་གནས་པའི་གེགས་སྐྱོན་ནི་བཅུ་ཚན་བཞི་དང༌བཅས་པ་དྲུག་ཏུ་ངེས་པར་རྟོགས་པར་བྱའོ། །གསུམ་པ་འགྲེལ་པ་ལ། སོ་སོར་བཤད་པ་དང༌། གྲངས་བསྡུ་བའོ། །དང་པོ་ལ། སྦྱོར་བའི་འགལ་རྐྱེན་རང་ལ་བརྟེན་པ་ཉི་ཤ། རང་གཞན་གང་རུང་ལ་བརྟེན་པ་མཐུན་རྐྱེན་མ་ཚང་བ་ཉེར་གསུམ། འགལ་རྐྱེན་གཞན་ལ་བརྟེན་པ་གསུམ་མོ། །དང་པོ་ལ་སྤོབས་པའི་དབང་དུ་བྱས་པ་གཉིས་ནི། ཡུམ་གྱི་ཚིག་དོན་ལ་དུས་ཡུན་རིང་མོ་ཞིག་ནས་ངེས་པ་སྐྱེ་བ་ཚེགས་ཆེན་པོས་འཐོབ་པ་དང༌། མཐའ་མ་བརྟགས་པར་ངེས་པ་མྱུར་དུ་སྐྱེ་བ་སྤོབས་པ་ཧ་ཅང་མྱུར་བའོ། །གནས་ངན་ལེན་གྱི་དབང་དུ་བྱས་པ་གསུམ་ནི། གླལ་བ་སོགས་ཀྱི་ངང་ནས་ཡུམ་འདྲི་བ་སོགས་ལུས་ཀྱི་གནས་ངན་ལེན་དང༌། ཆགས་པར་གྱུར་པས་འདྲི་བ་སོགས་སེམས་ཀྱི་གནས་ངན་ལེན་དང༌། རྙེད་བཀུར་སོགས་ཀྱིས་ཀུན་ནས་བསླངས་ནས་ཁ་ཏོན་བྱེད་པ་སོགས་རིགས་པ་མ་ཡིན་པས་བསྐྱེད་པའི་ཁ་ཏོན་བྱེད་པ་ལ་སོགས་པའོ།།
ཐེག་ཆེན་ལས་ཉམས་བྱེད་ཀྱི་རྒྱུ་བདུན་ནི། ཡུམ་ལ་ཕྱིར་ཕྱོགས་པའི་རྒྱུ་མཚན་འཛིན་པ་
ཉིད་དང༌། རྣམ་མཁྱེན་གྱི་རྒྱུ་ལ་མངོན་པར་ཞེན་པ་དད་པ་ཉམས་པ་དང༌། གྱ་ནོམ་པའི་ཡུམ་གྱི་རོ་མྱང་བ་ཉམས་པ་དང༌། དམན་པའི་སྡེ་སྣོད་ལས་རྣམ་མཁྱེན་ཚོལ་བ་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་ཐེག་པའི་མཆོག་ཡུམ་ཀུན་ཏུ་འཛིན་པ་ཉམས་པ་དང༌། ཡུམ་རྙེད་པ་དོར་ནས་དམན་པའི་སྡེ་སྣོད་ལས་རྣམ་མཁྱེན་ཚོལ་བ་རྟག་ཏུ་ཆེད་དུ་བྱ་བ་ཉམས་པ་དང་བཅུ་ཚན་དང་པོའོ། །དམན་པའི་སྡེ་སྣོད་ཀྱི་དོན་ཙམ་ཉམས་སུ་བླངས་པས་རྣམ་མཁྱེན་ཐོབ་པར་འདོད་པ་རྒྱུ་དང་འབྲས་བུ་འབྲེལ་བ་ཉམས་པ་དང༌། ཐེག་ཆེན་གྱི་སྡེ་སྣོད་དང་དེ་གཉིས་འདྲ་བར་འཛིན་པ་གོང་ན་མེད་པ་སྐུ་གསུམ་གྱི་རྒྱུ་ལས་ཉམས་པ་དང༌། ཐེག་ཆེན་ལས་གཡེང་བའི་རྒྱུ་བརྒྱད་ནི་གཟུགས་སྒྲ་ལ་སོགས་པ་འདོད་ཡོན་གྱི་ཡུལ་རྣམ་པ་མང་པོ་ལ་རྣམ་པར་རྟོག་པའི་སྤོབས་པ་འབྱུང་བ་དང༌། ཡུམ་ཡི་གེར་འདྲི་བ་ཙམ་ལ་ཡུམ་དུ་མངོན་པར་ཞེན་པ་དང་རྟེན་འབྱུང་དངོས་པོ་མེད་པ་ལ་གནས་ལུགས་ཀྱི་དོན་དུ་མངོན་པར་ཞེན་པ་དང༌། ཡི་གེ་ལ་ཡུམ་དུ་མངོན་པར་ཞེན་པ་དང༌། ཡི་གེ་མེད་པ་ལ་ཡུམ་དུ་མངོན་པར་ཞེན་

རྒྱུ་རྣམ་རྫོགས་སྦྱོར་བ་བཤད་པ། 329
པ་དང༌། ཡུལ་གྱི་རོ་མྱང་འདོད་པས་ཡུལ་ལ་སོགས་པ་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་དང༌། རྙེད་པ་དང་བཀུར་སྟི་དང་བསྟོད་པའི་ཚིག་གི་ཚིགས་སུ་བཅད་པའི་རོ་མྱང་བ་དང༌། ལམ་མ་ཡིན་པ་བདུད་ཀྱིས་བསྟན་པའི་ཚིག་ལས་ཐབས་ལ་མཁས་པ་ཚོལ་བ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་བཅུ་ཚན་གཉིས་པའོ།།
གཉིས་པ་ལ། སློབ་དཔོན་ལ་བརྟེན་པ། རང་ཉིད་ལ་བརྟེན་པ། གཉིས་ཀ་ལ་བརྟེན་
པའོ། །དང་པོ་ནི། གྲངས་བཞིན་དུ་ཉན་པ་པོ་སྔ་མ་དང༌། འཆད་པ་པོ་དག་ཕྱི་མ་རྣམས་དང་འབྲེལ་བ་དང༌། དེ་ལས་ལྡོག་སྟེ་འབྲེལ་ན་ཡང་སྐྱོན་དུ་འགྱུར་བས་གང་ཡང་རུང་བ་དང་མངོན་པར་འབྲེལ་བས་ཉན་པ་པོ་ཡུམ་ལ་འདུན་པ་ཆེ་བ་དང༌། འཆད་པ་པོ་སྙོམས་ལས་ཀྱིས་ཉམས་པ་དང༌། ཉན་པ་པོ་ཡུལ་འདིར་ཉན་འདོད། འཆད་པ་པོ་གཞན་དུ་འཆད་འདོད་པས་འདུན་པའི་ཡུལ་ཐ་དད་པས་ཉམས་པ་དང༌། ཉན་པ་པོ་འདོད་ཆེན་ཆུང་བ་དང༌། འཆད་པ་པོ་འདོད་ཆེན་ཆུང་བ་མ་ཡིན་པ་ཉིད་ཀྱིས་ཉམས་པ་དང༌། ཉན་པ་པོ་སྦྱངས་པའི་ཡོན་ཏན་དང་ལྡན་པ་དང༌། ཅིག་ཤོས་མི་ལྡན་པ་དག་དང་ཉན་པ་པོ་དད་སོགས་དགེ་བ་དང༌། ཅིག་ཤོས་དགེ་བ་མ་ཡིན་པའི་ཆོས་ཉིད་དང་ལྡན་པ་དང༌། ཉན་པ་པོ་བདོག་པ་ཐམས་ཅད་གཏོང་བ་དང༌། ཅིག་ཤོས་དེ་ལ་སེར་སྣ་བྱེད་པ་དང༌། ཉན་པ་པོ་ནོར་སྦྱིན་པ་དང༌། ཅིག་ཤོས་དེ་མི་ལེན་པ་དང༌། ཉན་པ་པོ་མགོ་སྨོས་པས་གོ་བ་དང༌། ཅིག་ཤོས་རྣམ་པར་སྤྲོས་པས་གོ་བ་ཉིད་དང༌། ཉན་པ་པོ་མདོ་ལ་སོགས་པའི་གསུང་རབ་ཡན་ལག་བཅུ་གཉིས་ཀྱི་ཆོས་མངོན་པར་ཤེས་པ་དང༌། ཅིག་ཤོས་དེ་མངོན་པར་མི་ཤེས་པ་ཉིད་དང༌། ཉན་པ་པོ་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་དྲུག་དང་ལྡན་པ་དང༌། ཅིག་ཤོས་མི་ལྡན་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་བཅུ་ཚན་གསུམ་པའོ། །དེ་ཁོ་ན་བཞིན་དུ་ཉན་པ་པོ་སངས་རྒྱ་བའི་ཐབས་མཁས་པ་དང༌། ཅིག་ཤོས་ཐབས་མ་ཡིན་པ་ལ་མཁས་པ་དང༌། ཉན་པ་པོ་མི་བརྗེད་པའི་གཟུངས་ཐོབ་པ་དང༌། ཅིག་ཤོས་མ་ཐོབ་པ་དག་དང༌། ཉན་པ་པོ་ཡུམ་ཡི་གེར་འདྲི་འདོད་པ་དང༌། ཅིག་ཤོས་ཡི་གེར་འདྲི་མི་འདོད་པ་དག་དང༌། ཉན་པ་པོ་འདོད་པའི་འདུན་པ་སོགས་སྒྲིབ་པ་ལྔ་དང་བྲལ་བ་དང༌། ཅིག་ཤོས་དེ་དང་མ་བྲལ་བ་ཉིད་ཅེས་བྱ་བ་སྔ་མ་བཅུ་དང༌། ཕྱི་མ་བཞི་དང་བཅུ་ཚན་བཅུ་བཞིའོ།།
གཉིས་པ་ནི། དམྱལ་བ་ལ་སོགས་པའི་མི་བསྔགས་པ་ཐོས་པས་གཞན་དུ་ངན་སོང་གི་
འགྲོ་བ་ལ་ཡིད་ཕྱིར་ཕྱོགས་པ་དང༌། ལྷ་ལ་སོགས་པའི་བསྔགས་པ་ཐོས་པས་དེ་ལ་སྲེད་ཅིང་

330 སྐབས་བཞི་པའི་བཤད་པ།

བདེ་འགྲོར་འགྲོ་བ་ལ་ཡིད་བདེ་བ་སྟེ་གཉིས་སོ། །དེ་ཡང་དཔོན་སློབ་ཚོགས་པ་ལ་མི་ལྟོས་པས་ལོགས་སུ་སྨོས་སོ། །གསུམ་པ་ནི། གྲངས་བཞིན་དུ་འཆད་པ་པོ་སྔ་མ་རྣམས་དང༌། ཉན་པ་པོ་དག་ཕྱི་མ་རྣམས་དང་འབྲེལ་བ་དང༌། དེ་ལས་ལྡོག་སྟེ་གང་ཡང་རུང་བ་དང་འབྲེལ་བས་ཀྱང་སྐྱོན་དུ་འགྱུར་བས་ལྡོག་ནས་ཀྱང་སྦྱར་བར་བྱའོ། །འཆད་པ་པོ་གཅིག་པུ་ལ་དགའ་བ་དང༌། ཉན་པ་པོ་འཁོར་ལ་མངོན་པར་དགའ་བ་ཉིད་ཀྱིས་ཉམས་པ་དང༌། འཆད་པ་པོ་གཞན་རྗེས་སུ་འབྲང་བའི་གོ་སྐབས་མི་འབྱེད་པ་ཉིད་དང༌། ཅིག་ཤོས་རྗེས་སུ་འབྲེལ་བར་འདོད་པ་ཉིད་དང༌། འཆད་པ་པོ་ཟང་ཟིང་ཅུང་ཟད་ཙམ་འདོད་པ་ཉིད་དང༌། ཅིག་ཤོས་དེ་སྦྱིན་པར་མི་འདོད་པ་ཉིད་དང༌། འཆད་པ་པོ་སྲོག་གི་བར་ཆད་དུ་འགྱུར་བའི་ཕྱོགས་སུ་འགྲོ་འདོད་པ་དང༌། ཅིག་ཤོས་སྲོག་གི་བར་ཆད་དུ་མི་འགྱུར་བའི་ཕྱོགས་སུ་འགྲོ་བར་འདོད་པ་ཞེས་བྱ་བ་བཞི་སྟེ་བཅུ་ཚན་བཞི་པའོ། །དེ་བཞིན་དུ་གང་རུང་དང་མངོན་པར་འབྲེལ་བས་སྐྱོན་དུ་འགྱུར་བས་འཆད་པ་པོ་མུ་གེ་བྱུང་བའི་ཕྱོགས་སུ་འགྲོ་བ་དང༌། ཅིག་ཤོས་དེར་མི་འགྲོ་བ་དང༌། འཆད་པ་པོ་ཆོམ་རྐུན་པ་ལ་སོགས་པས་དཀྲུགས་པའི་ཕྱོགས་སུ་འགྲོ་བ་དང༌། ཅིག་ཤོས་དེར་མི་འགྲོ་བ་དང༌། འཆད་པ་པོ་རང་ལ་བསོད་སྙོམས་སྟེར་བའི་ཁྱིམ་ཡང་ཡང་བལྟ་བས་ཡིད་བདེ་ཞིང༌། ཉན་པ་པོ་ཡིད་མི་བདེ་བ་ཞེས་བྱ་བ་གསུམ་མོ།།གསུམ་པ་ནི། བདུད་དགེ་སྦྱོང་གི་ཆ་བྱད་དུ་འོངས་ནས། ཡུམ་ནི་ངེད་ཀྱི་མདོ་སྡེར་འབྱུང་
བ་བཞིན་ཡིན་གྱི། རྒྱས་འབྲིང་བསྡུས་གསུམ་ལས་འབྱུང་བ་བཞིན་མ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་ཆོས་དང་གང་ཟག་ལ་དབྱེན་བྱེད་པ་བདུད་ཀྱིས་འབྱེད་པའི་སྦྱོར་བ་དང༌། མི་སྡུག་པ་སྒོམ་པ་སོགས་གནས་ལུགས་ཀྱི་དོན་སྒོམ་པར་སྟོན་པ་ཡུམ་བཅོས་མ་ཉེ་བར་སྒྲུབ་པ་དང༌། བདུད་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཆ་བྱད་དུ་འོངས་པ་ལ་སངས་རྒྱས་སུ་དད་པ་སྐྱེ་བ་དད་པའི་ཡུལ་སྟོན་པ་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་མ་ཡིན་པ་ལ་དགའ་བ་བསྐྱེད་པ་ཞེས་བྱ་བ་གཞན་གསུམ་མོ། །ཇི་སྐད་བཤད་པའི་སྐྱོན་འདི་དག་དང་བྲལ་བའི་སྒོ་ནས་དཔོན་སློབ་ཚོགས་པར་བྱས་ན་ལམ་གྱི་རྩ་བ་བཤེས་གཉེན་བསྟེན་པའི་ཚུལ་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་འབྱུང་བས་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་བསྟེན་ཚུལ་ཡང་དོན་གྱིས་བསྟན་མོད་ཀྱི། རྒྱས་པར་ནི་གོ་སླ་བར་དགོངས་ནས་རྩ་བའི་དངོས་བསྟན་ལ་མ་བསྡུས་པར་སློབ་དཔོན་གྱིས་གསུངས་སོ། །གསུམ་པ་ནི། དེ་ལྟར་འགལ་རྐྱེན་ཉེ་བར་གནས་པ་ཉེར་གསུམ་དང༌། མཐུན་རྐྱེན་མ་ཚང་བ་

རྒྱུ་རྣམ་རྫོགས་སྦྱོར་བ་བཤད་པ། 331
ཉེར་གསུམ་ཡོད་པ་དེ་ལྟར་ན་སྐྱོན་བཞི་བཅུ་རྩ་དྲུག་ཡིན་ནོ།།
གསུམ་པ་སྦྱོར་བའི་མཚན་ཉིད་ལ། སྤྱིའི་དོན་དང༌། ཡན་ལག་གི་དོན་ནོ། །དང་པོ་ལ་
སློབ་དཔོན་སྔ་མའི་ལུགས་དགོད་པ་དང༌། རང་གི་ལུགས་གཞག་པའོ། །དང་པོ་ནི། གོ་མི་ཆེན་པོའ་བཞེད་པར་མཛད་ནས་འདི་ལྟར་འཆད་དེ། སྦྱོར་བའི་མཚན་ཉིད་ནི་མཚོན་པ་དང༌། མཚན་ ིགཞི་དང༌། མཚོན་བྱ་དང༌། མཚན་ཉིད་བཞིའོ། །དཔེར་ན་རྩྭ་ལས་བྱུང་བའི་མེ་མཚན་གཞི་དང༌། ངོ་བོའ་ཁྱད་པར་ཚ་རེག་དང༌། བྱེད་པའི་ཁྱད་པར་སྲེག་བྱེད་མཚན་ཉིད་དང༌། མེའི་ཐ་སྙད་བྱར་ ིརུང་མཚོན་བྱ་དང༌། མཚན་མཚོན་གཞི་གསུམ་ཡོངས་སུ་གཅོད་བྱེད་ཀྱི་ཚད་མ་དེ་ཉིད་ལ་མཚོན་པ་ཞེས་བྱ་ལ། དེ་བཞིན་དུ་འདིར་ཡང་སྦྱོར་བ་ཉི་ཤ་པོ་ཉིད་མཚན་གཞི་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་ཆོས་སྐུའི་སྒྲུབ་བྱེད་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པ་ཡིན་པས་གཞི་ཤེས་ཀྱི་ཆ་མ་ཡིན་ཞིང་སློབ་པའི་སྐབས་ཡིན་པས་རྣམ་མཁྱེན་གྱི་ཆ་ཡང་མ་ཡིན་ཏེ། ལམ་ཤེས་དངོས་དང༌། རྗེས་མཐུན་པའི་ཆ་གང་ཡང་རུང་བ་ཡིན་ནོ། །ལམ་ཤེས་ཁོ་ནའི་ཆ་ཡིན་ན་མཁྱེན་པ་གསུམ་གྱི་སྦྱོར་བར་1

འབྱེད་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཅི་
ཡིན་ཞེ་ན། ཀུན་མཁྱེན་གསུམ་གྱི་རྣམ་པ་ལ་དམིགས་པའི་ཡུལ་གྱི་སྒོ་ནས་གསུམ་དུ་དབྱེ་བ་ཡིན་ཏེ། གཞི་ཤེས་ཀྱི་རྣམ་པའི་སྟོང་བདག་མེད་ལ་དམིགས་པ་གནས་པ་བཀག་པའི་སྦྱོར་བ་དང༌། གཞི་ཤེས་ཀྱི་འགོག་པའི་རྣམ་པ་བཞི་དང༌། ལམ་གྱི་བཅོ་ལྔ་སྟེ། བཅུ་དགུ་ལ་དམིགས་པ་རྣལ་འབྱོར་བཀག་པའི་སྦྱོར་བ་དང༌། གཞི་ཤེས་ཀྱི་མི་རྟག་པ་དང་སྡུག་བསྔལ་བ་དང༌། ཀུན་འབྱུང་གི་བཞི་སྟེ་དྲུག་ལ་དམིགས་པ་ཟབ་པའི་སྦྱོར་བ་ཡིན་ལ། དེ་གསུམ་གནས་སྐབས་ཀྱི་དབྱེ་བ་ཚེགས་ཆེན་ཡུན་རིང་རྟོགས་པ་སོགས་བརྒྱད་དང༌། དེ་གསུམ་སྒོམ་པ་རྫོགས་པ་འཕེལ་འགྲིབ་མེད་པ་སོགས་བཞི་དང༌། དེ་གསུམ་གྱི་འབྲས་བུ་རིན་ཆེན་སྦྱིན་པ་དང་དག་པ་གཉིས་དང༌། དེ་གསུམ་གྱི་དུས་ས་མཚམས་ཀྱི་སྦྱོར་བ་དང་བཅོ་བརྒྱད་གཞི་ཤེས་ཀྱི་སྦྱོར་བ་ཡིན་ལ། ལམ་ཤེས་ཀྱི་རྣམ་པའི་སྟོང་བདག་མེད་དང་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པའི་ཆ་གསུམ་ལ་དམིགས་པ་གནས་པ་བཀག་པ་དང༌། ལམ་གྱི་བདུན་དང༌། འགོག་པའི་བཅུ་དྲུག་སྟེ། ཉེར་གསུམ་ལ་དམིགས་པ་རྣལ་འབྱོར་བཀག་པ་དང༌། མི་རྟག་པ་དང་སྡུག་བསྔལ་བ་དང་ཀུན་འབྱུང་གི་བཞི་སྟེ་དྲུག་དང༌། ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པའི་ཆ་
1 ཞོལ། ཤོག ༢༢༥ བ ༦ སྦྱོར་བ་ནས་འབྱེད་པའི་

332 སྐབས་བཞི་པའི་བཤད་པ།

གཅིག་ལ་དམིགས་པ་གཏིང་དཔག་དཀའ་བའི་སྦྱོར་བ་སྔ་མ་ལྟར་དབྱེ་བས་བཅོ་བརྒྱད་ནི་ལམ་ཤེས་ཀྱི་སྦྱོར་བ་དང༌། རྣམ་མཁྱེན་གྱི་རྣམ་པས་བསྡུས་པའི་ཆོས་ཅན་གྱི་རྣམ་པ་བརྒྱ་དང་གཉིས་ཡོད་པ་དང༌། སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་རྣམ་པ་དང༌། སྡུག་བསྔལ་གྱི་བར་ཆད་མེད་པའི་ལམ་དང༌། དེ་བཞིན་ཉིད་ཀྱི་རྣམ་པའི་ཆ་གཅིག་དང་བཅས་པ་ལ་དམིགས་པ་གནས་པ་བཀག་པའི་སྦྱོར་བ་དང༌། ཆོས་ཅན་གྱི་རྣམ་པ་བརྒྱ་དང་གཉིས་པོའ་ཆོས་ཉིད་མཚན་མ་མེད་པ་དང༌། འགོག་པ་དང་ལམ་གྱི་བར་ ིཆད་མེད་པའི་ལམ་སྟེ་གསུམ་དང༌། དེ་བཞིན་ཉིད་ཀྱི་རྣམ་པའི་ཆ་གཅིག་ལ་དམིགས་པ་རྣལ་འབྱོར་བཀག་པའི་སྦྱོར་བ་དང༌། ཆོས་ཅན་གྱི་རྣམ་པ་བརྒྱ་དང་གཉིས་པོའ་སྨོན་པ་མེད་པའི་རྣམ་ ིཔ་དང༌། སྡུག་བདེན་གྱི་བར་ཆད་མེད་པའི་ལམ་གྱི་ཆ་གཅིག་དང༌། ཀུན་འབྱུང་གི་བར་ཆད་མེད་པ་དང་དེ་བཞིན་ཉིད་ཀྱི་རྣམ་པའི་ཆ་གཅིག་ལ་དམིགས་པ་ཚད་མེད་པའི་སྦྱོར་བ་དང༌། དེ་གསུམ་སྔར་ལྟར་དབྱེ་བ་བཅོ་བརྒྱད་ནི་རྣམ་མཁྱེན་གྱི་སྦྱོར་བའོ། །མཚོན་བྱ་ནི། ཁྱད་མཚན་དང༌། བྱེད་མཚན་གྱིས་རྣམ་རྫོགས་སྦྱོར་བར་མཚོན་པ་མ་ཡིན་གྱི། ཆོས་སྐུའི་རྒྱུ་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་སྦྱོར་བར་མཚོན་པ་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱི་མཚན་ཉིད་བཅུ་དྲུག་གིས་སྟོན་པ་ཡིན་ནོ། །སྦྱོར་བའི་མཚན་ཉིད་ནི་ཆོས་སྐུའི་རྒྱུ་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་སྦྱོར་བར་མཚོན་པ་ལ་རང་དོན་ཕུན་ཚོགས་སྒྲུབ་བྱེད་ཀྱི་ཁྱད་པར་གྱི་མཚན་ཉིད་དང༌། གཞན་དོན་ཕུན་ཚོགས་སྒྲུབ་བྱེད་བྱེད་པའི་མཚན་ཉིད་ཚོགས་པས་མཚོན་པ་ཡིན་ལ། དེ་ལ་དབྱེ་ན་ཁྱད་མཚན་བཅུ་དྲུག་དང༌། བྱེད་མཚན་བཅུ་གཅིག་གོ །མཚན་མཚོན་གཞི་གསུམ་དང༌། མཚན་ཉིད་མཚན་གཞིའི་སྟེང་དུ་ངེས་བྱེད་ཀྱི་བློ་ནི་མཚོན་པ་ཞེས་བྱ་ལ། དེ་ཡང་སྦྱོར་བ་ལ་མ་ཞུགས་པའི་སྔ་རོལ་གྱི་ཐོས་བསམ་གྱི་ཤེས་རབ་དང༌། སྦྱོར་བའི་རྗེས་ཀྱི་ཤེས་པ་ཅི་རིགས་སུ་ཡོད་ལ། དེས་སྦྱོར་བ་ཉི་ཤ་མཚན་གཞིར་བྱས་ཏེ་ཁྱད་པར་དང་བྱེད་པའི་མཚན་ཉིད་རྒྱུ་མཚན་དུ་བཀོད་ནས། འདི་ནི་ཆོས་སྐུའི་རྒྱུ་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་སྦྱོར་བའོ་ཞེས་མཚོན་པ་ཡིན་ནོ། །མཚོན་པ་དེ་ཡང་གཞི་ཤེས་དང་རྣམ་མཁྱེན་གྱི་ཆ་མ་ཡིན་གྱི། ལམ་ཤེས་རྗེས་མཐུན་པའི་ཆ་ཡིན་ནོ། །མཚོན་པ་དེ་ཉིད་ཤེས་མཚན་བཅུ་དྲུག་པ་ཕྲག་གསུམ་གྱིས་འཕངས་ནས་སྟོན་པ་ཡིན་གྱི། དེ་དག་མཚོན་པ་ཡེ་ཤེས་དངོས་མ་ཡིན་ཏེ། མཚོན་པ་ཡེ་ཤེས་ཀྱིས་ནི་ཁྱད་མཚན་དང་བྱེད་མཚན་ལ་དམིགས་པ་ཡིན་ལ། ཤེས་པ་བཅུ་དྲུག་པ་ཕྲག་གསུམ་གྱིས་དེ་ལ་མ་

རྒྱུ་རྣམ་རྫོགས་སྦྱོར་བ་བཤད་པ། 333
དམིགས་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེས་ན་ཡུལ་གྱིས་ཡུལ་ཅན་འཕངས་ནས་བསྟན་པ་ཡིན་ནོ། །མཚོན་པ་ཡེ་ཤེས་ཀྱིས་ནི་སྦྱོར་བའི་མཚན་ཉིད་གཉིས་དང༌། ཤེས་པའི་རྣམ་པ་བཅུ་དྲུག་པ་ཕྲག་གསུམ་པོ་ལ་དམིགས་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་ཟེར་ཏོ། །སྔར་བཤད་པའི་སྦྱོར་བ་ཉི་ཤ་པོ་ཡང་མཚན་གཞིར་རུང་མོད་ཀྱི། སློབ་དཔོན་སེང་གེ་བཟང་པོས་རྩ་བའི་དགོངས་པ་བཀྲལ་བ་ལྟར་ན་ནི་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱི་མཚན་ཉིད་བཅུ་དྲུག་གིས་མཚན་གཞི་དང་མཚོན་བྱ་1

གཉིས་ཀ་སྟོན་པར་གསལ་ལ། དེ་བཞིན་དུ་ཤེས་པ་
བཅུ་དྲུག་པ་ཕྲག་གསུམ་གྱིས་ཀྱང་མཁྱེན་པ་གསུམ་གྱི་སྦྱོར་བའི་མཚན་ཉིད་བསྟན་པར་ཆེས་ཤིན་ཏུ་གསལ་བས་མཚན་གཞི་ལ་མཚན་ཉིད་ངེས་བྱེད་ཀྱི་ཚད་མ་བསྟན་པར་འཆད་པ་སོགས་འཐད་པར་མི་སེམས་སོ།།
ཡང་སྔོན་གྱི་མཁས་པ་ཁ་ཅིག །སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཐུགས་རྒྱུད་ཀྱི་མཁྱེན་གསུམ་བསྐྱེད་པ་
མཚན་ཉིད་དུ་བྱས་ནས། མཁྱེན་གསུམ་སྦྱོར་བ་སངས་རྒྱས་སྐྱེད་བྱེད་དུ་མཚོན་པ་སོགས་ཀྱང་འཕགས་སེང་གཉིས་ཀའི་འགྲེལ་པའི་ཚིག་དོན་ལ་མི་གསལ་ཞིང༌། ཤེས་ཁྱད་བྱེད་པ་གསུམ་ཐེག་ཆེན་སྦྱོར་བའི་ཐ་སྙད་འཇུག་པའི་རྒྱུ་མཚན་དུ་མཛད་པ་སོགས་ཀྱང་མཚན་ཉིད་བཤད་པའི་དགོས་པ་གང་ཡིན་དང༌། ཇི་ལྟར་མཚོན་པའི་ཚུལ་ལ་སོགས་པ་བཞག་པར་དཀའོ།།
གཉིས་པ་རང་གི་ལུགས་ནི། མཚན་གཞི་དང༌། མཚོན་བྱ་དང༌། མཚན་ཉིད་དང༌། ཇི་ལྟར་
མཚོན་པའི་ཚུལ་དང༌། ས་མཚམས་སོ། །དང་པོ་ནི། ཉོན་མོངས་རྟགས་སོགས་ཀྱིས་དབེན་པའི་རྣལ་འབྱོར་བཅུ་དྲུག་ཡིན་ནོ། །གཉིས་པ་ནི། སྤྱི་དང་བྱེ་བྲག་གཉིས་ལས་དང་པོ་ནི། གཙོ་བོའ་དོན་ ིཡིན་ཏེ། དེ་ཡང་སྔར་བཤད་པ་ལྟར། ཤེར་ཕྱིན་གྱི་མིང་གིས་བསྟན་པ་ལ། གཞུང་དང༌། ལམ་དང༌། འབྲས་བུའི་ཤེར་ཕྱིན་གསུམ་གྱིས་མདོ་ལས་ཡང་དང་ཡང་དུ་བསྟན་ཅིང༌། བསྟན་བཅོས་ལས་ཀྱང་དེའི་དོན་འགྲེལ་པར་བྱེད་པ་ཡིན་ཏེ། ལམ་དང་འབྲས་བུའི་ཤེར་ཕྱིན་ཉིད་ལ་མངོན་པར་རྟོགས་པ་བརྒྱད་དུ་ཕྱེ་བ་ཡིན་ནོ། །དེ་ཡང་ཐེག་པ་ཆེན་པོའ་རིགས་ཅན་གྱི་ཐོབ་བྱ་མཐར་ཐུག་པ་ནི། ཤེས་ ིརབ་ནང་ན་ཀུན་མཁྱེན་ལྟར།2

།ཞེས་གསུངས་པ་བཞིན་དུ། ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པའི་ནང་

1 ཞོལ། ཤོག ༢༢༧ ན ༣ མཚོན་བྱད་
2 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༡ ཤོག ༢༧༦ ཕྲེང་། ༥

334 སྐབས་བཞི་པའི་བཤད་པ།

ནས་ཀྱང༌། འབྲས་བུའི་ཤེར་ཕྱིན་དེ་ཉིད་ཡིན་ལ། དེར་བགྲོད་པར་བྱེད་པ་ལ་ལམ་ཤེར་ཕྱིན་དེ་ཉིད་ཚད་མའི་ཡུལ་དུ་ལེགས་པར་མཚོན་དགོས་ལ། གཞན་དུ་ན་ལམ་གོལ་བར་འཇུག་པར་འགྱུར་བས་སོ། །དེས་ན་འདིར་སྦྱོར་བའི་མཚན་ཉིད་ཅེས་བཤད་པའི་སྦྱོར་བ་ནི། ལམ་ཤེར་ཕྱིན་གྱི་རྣལ་འབྱོར་དེ་ཉིད་ཡིན་ལ། དེའི་མཚན་ཉིད་ལ་སྦྱོར་བའི་མཚན་ཉིད་ཅེས་བྱའོ། །ཁྱད་པར་ནི། མཁྱེན་པ་གསུམ་གྱི་སྦྱོར་བ་མཚོན་བྱ་དང༌། ཡང་ཉན་རང་གི་སྦྱོར་བ་ལས་ཁྱད་པར་དུ་འཕགས་པའི་སྦྱོར་བ་ཡང་མཚོན་བྱ་དང༌། མཁྱེན་གསུམ་སྦྱོར་བ་གཞན་དོན་སྒྲུབ་པའི་བྱེད་ལས་ཁྱད་པར་ཅན་དང་ལྡན་པ་མཚོན་བྱའོ། །གསུམ་པ་ནི། སྦྱོར་བའི་ངོ་བོར་གྱུར་པའི་ཤེས་པ་དང༌། ཁྱད་པར་དང༌། བྱེད་པ་རྣམས་སོ།།
བཞི་པ་ལ་སྤྱིའི་མཚོན་ཚུལ་དང༌། བྱེ་བྲག་གི་མཚོན་ཚུལ་ལོ། །དང་པོ་ནི། ཉོན་མོངས་
རྟགས་སོགས་ཀྱིས་དབེན་པའི་སེམས་དཔའི་རྣལ་འབྱོར་བཅུ་དྲུག་མཚན་གཞི། ལམ་ཤེར་ཕྱིན་གྱི་རྣལ་འབྱོར་དུ་མཚོན། སྙིང་རྗེ་ཆེན་པོ་དང་སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་སོགས་ཐབས་ཤེས་ཁྱད་པར་ཅན་གྱི་རིགས་རྫོགས་པས་ཟིན་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་ཡེ་ཤེས་སོ། །གཉིས་པ་ནི། ཉོན་མོངས་རྟགས་སོགས་བཞི་སྤོང་ཞིང༌དེ་པ་འབྱུང་བ་ཤེས་པ་སོགས་གཞི་ཤེས་ཀྱི་རྣམ་པ་གང་ཡང་རུང་བ་ལ་དམིགས་པའི་རྣམ་པ་ཅན་གྱི་བྱང་སེམས་ཀྱི་རྣལ་འབྱོར་མཚན་གཞི། སེམས་དཔའི་གཞི་ཤེས་སྦྱོར་བར་མཚོན། དེ་པ་འབྱུང་བ་ཤེས་པ་སོགས་གང་རུང་གི་རྣམ་པ་ཅན་གྱི་སེམས་དཔའི་ཡེ་ཤེས་སོ།།
གཞན་དོན་གྱི་གོ་ཆ་བྱ་དཀའ་བ་སོགས་སྒྲུབ་པས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་ཤིང་སྟོང་ཉིད་མཚན་
མེད་སོགས་ལམ་ཤེས་ཀྱི་རྣམ་པ་གང་ཡང་རུང་བ་ལ་དམིགས་པའི་རྣམ་པ་ཅན་གྱི་བྱང་སེམས་ཀྱི་སྦྱོར་བ་མཚན་གཞི། ལམ་ཤེས་ཀྱི་སྦྱོར་བར་མཚོན། སྟོང་ཉིད་མཚན་མེད་སོགས་ལམ་ཤེས་ཀྱི་ཤེས་པའི་རྣམ་པ་གང་ཡང་རུང་བས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་པའི་སེམས་དཔའི་ཡེ་ཤེས་སོ། །གཞི་ལམ་གྱིས་བསྡུས་པའི་ཁྱད་པར་ལ་དམིགས་པ་སོགས་སེམས་དཔའི་རྣལ་འབྱོར་བདུན་མཚན་གཞི། རྣམ་མཁྱེན་གྱི་སྦྱོར་བར་མཚོན། དེ་པ་ཉིད་ཀྱི་མཐོང་ཆོས་ལ་བདེ་གནས་སོགས་རྣམ་མཁྱེན་གྱི་རྣམ་པ་གང་རུང་ལ་དམིགས་པའི་རྣམ་པ་ཅན་གྱི་སེམས་དཔའི་ཡེ་ཤེས་ཡིན་པས་སོ། །དེ་དག་ནི་ཤེས་

རྒྱུ་རྣམ་རྫོགས་སྦྱོར་བ་བཤད་པ། 335
པའི་མཚན་ཉིད་བཅུ་དྲུག་པ་ཕྲག་གསུམ་གྱིས་མཁྱེན་གསུམ་གྱི་སྦྱོར་བ་མཚོན་པའི་ཚུལ་ལོ།།ཡང་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱི་རྣལ་འབྱོར་བཅུ་དྲུག་མཚན་གཞི། ཉན་རང་གི་སྦྱོར་བ་ལས་ཁྱད་པར་
འཕགས་པའི་སྦྱོར་བར་མཚོན། བསམ་མི་ཁྱབ་སོགས་ཀྱིས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་པའི་སེམས་དཔའི་ཡེ་ཤེས་ཡིན་པས་སོ། །དེ་ནི་ཁྱད་མཚན་གྱི་མཚོན་ཚུལ་ལོ། །ཡང་དེ་མཚན་གཞི། གཞན་དོན་སྒྲུབ་པའི་བྱེད་ལས་ཁྱད་པར་ཅན་དང་ལྡན་པའི་སྦྱོར་བར་མཚོན། ཕན་བདེ་སྐྱོབ་སོགས་ཀྱི་བྱེད་ལས་ཁྱད་པར་ཅན་དང་ལྡན་པའི་སེམས་དཔའི་ཡེ་ཤེས་ཡིན་པས་སོ། །དབྱེ་བ་རྣམས་ལ་ཡང་དེ་ལྟར་ཤེས་པར་བྱ་སྟེ། གཞན་དོན་སྒྲུབ་པའི་བྱེད་ལས་ཁྱད་པར་ཅན་དང་ལྡན་པའི་གཞི་ཤེས་ཀྱི་སྦྱོར་བ་མཚོན་པ་ལ་ཕན་བདེ་སྐྱོབ་པའི་བྱེད་ལས་ཁྱད་པར་ཅན་དང་ལྡན་པའི་སེམས་དཔའི་ཡེ་ཤེས་དང༌། དེ་ལྟ་བུའི་བྱེད་ལས་དང་ལྡན་པའི་ལམ་ཤེས་ཀྱི་སྦྱོར་བ་དང༌། རྣམ་མཁྱེན་གྱི་སྦྱོར་བར་མཚོན་པ་ལ་བྱེད་ལས་བདུན་དང༌། གཅིག་གིས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་པ་ཞེས་བྱའོ། །དེས་ན་ཤེས་པའི་མཚན་ཉིད་རྣམས་ཀྱིས་མཁྱེན་པ་གསུམ་གྱི་སྦྱོར་བ་སྤྱིར་མཚོན་ནས་བསྟན་གྱི། ཉན་རང་གི་སྦྱོར་བ་ལས་ཁྱད་པར་འཕགས་པའི་ལྡོག་པས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་ནས་མ་བསྟན་ལ། ཁྱད་པར་གྱི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་དེས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་ནས་མཚོན་ཚུལ་བསྟན་པས་གཞན་ལྡན་རྣམ་གཅོད་ཀྱི་ཚུལ་དུ་མཚོན་པར་བྱེད་པ་ཡིན་ནོ། །གཞི་ཤེས་ཀྱི་སྦྱོར་བ་ཙམ་ནི་རང་གི་ལྡོག་པས་ཉན་རང་གི་སྦྱོར་བ་ལས་ཁྱད་པར་དུ་བྱེད་མི་ནུས་ཤིང༌། སྦྱོར་བ་གཞན་གཉིས་ཀྱི་རང་གི་ངོ་བོའ་ལྡོག་པས་ཀྱང་ ི 1

ཁྱད་

ཞུགས་པར་རྟོགས་པའི་ཆེད་དུ་དེ་གཉིས་ཀྱི་ཁྱད་པར་འཕགས་ཚུལ་བསྟན་ནས་ཅིག་ཤོས་ཀྱི་མ་བསྟན་པ་ཡིན་གྱི། རྫས་ཀྱི་སྒོ་ནས་ནི། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་རྒྱུད་ཀྱི་གཞི་ཤེས་ཀྱི་སྦྱོར་བ་ཡང་ཉན་རང་གི་སྦྱོར་བ་ལས་ཁྱད་ཞུགས་པ་ཡིན་པས། ཁྱད་པར་འཕགས་པར་མཚོན་ནུས་པར་ཤེས་པར་བྱའོ། །བྱེད་པའི་མཚན་ཉིད་མཚན་གཞི་དང་བཅས་པ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་གཞན་དོན་ཕུན་ཚོགས་སྐྱེད་བྱེད་ཡིན་ཡང༌། ཚུལ་དེ་ལྟར་དུ་མཚོན་པ་མ་ཡིན་ཏེ། ལམ་ཤེར་ཕྱིན་གྱི་རྣལ་འབྱོར་ཙམ་དང༌། མཁྱེན་པ་གསུམ་གྱི་སྦྱོར་བ་ཚད་མས་ངེས་ནས། དེའི་རྗེས་སུ་རྣམ་མཁྱེན་གྱི་རྒྱུར་ཐག་ཆོད་པའི་ཕྱིར་རོ། །མདོར་ནི། གཞུང་ལམ་འབྲས་བུའི་ཤེར་ཕྱིན་གསུམ་གྱི་རྣམ་དབྱེ་ཤེས་ 1 ཞོལ། ཤོག ༢༢༨ བ ༦ ལྡོག་པས་ཁྱད་ཞུགས

336 སྐབས་བཞི་པའི་བཤད་པ།

པར་བྱས་ནས་འབྲས་བུ་ཤེར་ཕྱིན་ལ་ཡིད་དཔྱོད་ཀྱི་དོན་གཉེར་ཙམ་ཞིག་སྔ་རོལ་ཏུ་སྐྱེས་ཀྱང༌། རྒྱུ་འབྲས་ཀྱི་འབྲེལ་བ་ཚད་མས་ངེས་པར་བྱེད་པ་ལ་ནི། སྔ་རོལ་ཏུ་ལམ་ཤེར་ཕྱིན་ཚད་མས་ངེས་པ་སྔོན་དུ་འགྲོ་དགོས་པར་ཤེས་པའི་ཆེད་དུ་སྦྱོར་བ་སྤྱི་དང་བྱེ་བྲག་གི་མཚན་ཉིད་འདི་དག་བཤད་པར་ཤེས་པར་བྱའོ།།
ལྔ་པ་ནི། ཐེག་པ་ཆེན་པོའ་ཚོགས་ལམ་ནས་རྒྱུན་མཐའི་བར་ལ་ཡོད་པ་ཡིན་གྱི། ཤེས་ ིམཚན་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ས་ལ་བཞེད་པ་སོགས་ནི། མཚན་ཉིད་འདི་དག་གི་སྐབས་དོན་མ་རྟོགས་པའི་རྣམ་འགྱུར་དུ་གསལ་ལོ། །སྔར་བཤད་པའི་མཁྱེན་གསུམ་མཚོན་བྱེད་ཀྱི་ཆོས་དེ་དག་ལས། མཁྱེན་པ་གསུམ་ཙམ་ཞིག་ཤེས་པར་ནུས་མོད་ཀྱི། མཁྱེན་པ་གསུམ་གྱི་སྦྱོར་བའི་རང་ལྡོག་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པར་ཤེས་པ་ལ་ནི། སྐབས་འདིར་བསྟན་པ་འདི་དག་ལ་བརྟེན་ནས་ངེས་པར་ཤེས་དགོས་པ་ཡིན་ནོ།།
གཉིས་པ་ཡན་ལག་གི་དོན་ལ། སྤྱིའི་མཚམས་སྦྱར་བ། སོ་སོའ་དོན་བཤད་པ། སྤྱིའི་ ིགྲངས་བསྡུ་བའོ། །དང་པོ་ནི། སྦྱོར་བ་སྒོམ་པ་ལ་བར་ཆད་བྱེད་པའི་སྐྱོན་གྱི་འོག་ཏུ་སྦྱོར་བ་དེ་དག་གི་མཚན་ཉིད་འཆད་དོ། །རྒྱུ་མཚན་ནི། གོ་རིམས་བཞིན་དུ་སྦྱོར་བའི་ཡོན་ཏན་བླང་བ་དང༌། སྐྱོན་དོར་བས་སྦྱོར་བ་རྣམས་བསྒོམ་པར་བྱ་བ་ལ་ནི་སྦྱོར་བ་ཤེས་དགོས་ལ། དེ་ལ་ཡང་སྦྱོར་བའི་མཚན་ཉིད་ཤེས་པ་སྔོན་དུ་འགྲོ་བ་ཅན་ཡིན་པས་སོ། །གཉིས་པ་ལ། མདོར་བསྟན། རྒྱས་བཤད་དོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས་ཀྱི་དང་པོ་རྩ་བ་ནི། ལམ་ཤེར་ཕྱིན་གྱི་རྣལ་འབྱོར་གྱི་མཚན་ཉིད་འདིར་བཤད་པ་དགོས་པ་དང་བཅས་ཏེ། མཚོན་བྱེད་གང་གིས་ལམ་ཤེར་ཕྱིན་གྱི་རྣལ་འབྱོར་དུ་མཚོན་ནུས་པ་དེའི་མཚན་ཉིད་དུ་ཤེས་པར་བྱ་བའི་ཆེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདིར་བསྟན་མཚན་ཉིད་དེ་ཡང་རྣམ་པ་གསུམ་དུ་དབྱེར་ཡོད་དེ། མཁྱེན་གསུམ་སྦྱོར་བ་མཚོན་བྱེད་ཤེས་པའི་མཚན་ཉིད་དང༌། ཉན་རང་གི་སྦྱོར་བ་ལས་ཁྱད་པར་འཕགས་པའི་སྦྱོར་བར་མཚོན་བྱེད་ཁྱད་པར་གྱི་མཚན་ཉིད་དང༌། གཞན་དོན་སྒྲུབ་པའི་བྱེད་ལས་ཁྱད་པར་ཅན་དང་ལྡན་པའི་སྦྱོར་བར་མཚོན་བྱེད་བྱེད་པའི་མཚན་ཉིད་དེ། དེ་རྣམས་ཡོད་པའི་ཕྱིར། སྦྱོར་བའི་ངོ་བོ་ཉིད་བཅུ་དྲུག་བསྟན་པ་དགོས་པ་དང་བཅས་ཏེ། སྦྱོར་བའི་ངོ་བོ་ཉིད་གང་མཚོན་པར་བྱ་བའི་མཚོན་བྱ་དང༌། མཚན་གཞི་ཡང་སྦྱོར་བའི་

རྒྱུ་རྣམ་རྫོགས་སྦྱོར་བ་བཤད་པ། 337
མཚན་ཉིད་ཀྱི་སྒྲས་བསྟན་པའི་སྒོ་ནས་ཤེས་པར་བྱ་བའི་ཆེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
གཉིས་པ་འགྲེལ་པ་ནི། འདིས་སྦྱོར་བ་སྤྱི་དང་བྱེ་བྲག་རྣམས་མཚོན་པར་བྱེད་པས་ན་
སྦྱོར་བའི་མཚན་ཉིད་ཅེས་མཚན་ཉིད་ཀྱི་སྒྲ་བྱེད་པར་སྒྲུབ་པས་ཤེས་པ་དང་ཁྱད་པར་དང་བྱེད་པའི་མཚན་ཉིད་རྣམས་ལ་མཚན་ཉིད་ཀྱི་སྒྲ་འཇུག་སྟེ། དེ་རྣམས་མཁྱེན་གསུམ་སྦྱོར་བའི་སྤྱི་དང་བྱེ་བྲག་ཅི་རིགས་སུ་མཚོན་བྱེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདི་མཚོན་པར་བྱ་བས་ན་མཚན་ཉིད་ཅེས་མཚན་ཉིད་ཀྱི་སྒྲ་ལས་སུ་སྒྲུབ་པས་སྦྱོར་བའི་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱི་མཚན་ཉིད་དེ་ལ་མཚན་ཉིད་ཀྱི་སྒྲ་སྦྱར་དུ་རུང་སྟེ། རྣལ་འབྱོར་བཅུ་དྲུག་པོ་དེ་རྣམས་མཚན་གཞི་དང༌། མཚོན་པར་བྱ་བ་ཡིན་པས་སོ། །མཚན་ཉིད་ཀྱི་སྒྲ་སྦྱོར་བའི་གཞི་མཚན་ཉིད་ནི་རྣམ་པ་བཞིར་ཤེས་པར་བྱའོ། །སྔར་བཤད་པ་བཞི་པོ་དེ་རྣམས་ཡོད་པའི་ཕྱིར།
གཉིས་པ་རྒྱས་བཤད་ལ། ཤེས་པ། ཁྱད་པར། བྱེད་པ། ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱི་མཚན་ཉིད་དོ། །དང་
པོ་ལ། གཞི་ཤེས། ལམ་ཤེས། རྣམ་མཁྱེན་སྦྱོར་བའི་མཚན་ཉིད་དོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ་གྱི་དང་པོ། སྤྱི་དང་བྱེ་བྲག་གི་མཚམས་སྦྱར་ནི། དེ་ལ། ཞེས་སོ། །གཉིས་པ་རྩ་བ་ནི། ཐམས་ཅད་ཤེས་པ་ཉིད་ཀྱི་སྐབས་ཀྱི་གཞི་ཤེས་པ་སྦྱོར་བའི་མཚན་ཉིད་བསྡུས་པ་ཡིན་ནོ། །གང་ཞེ་ན་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་འབྱུང་བ་ཤེས་པ་སོགས་སེམས་དཔའི་ཡེ་ཤེས་སོ།།
གསུམ་པ་འགྲེལ་པ་ནི། ཤེས་པའི་མཚན་ཉིད་ཐམས་ཅད་ཤེས་པ་ཉིད་ཀྱིས་བསྡུས་པ་
ཡིན་ནོ། །ཉོན་མོངས་རྟགས་སོགས་ཀྱིས་དབེན་པའི་སེམས་དཔའི་རྣལ་འབྱོར་བཞི་པོ་རྣམས་མཚན་གཞི་སེམས་དཔའི་རྒྱུད་ཀྱི་ཐམས་ཅད་ཤེས་པ་ཉིད་ཀྱི་སྦྱོར་བར་མཚོན་ནོ། །གང་གིས་ན་སྦྱོར་བའི་ངོ་བོར་གྱུར་པའི་ཤེས་པའི་རྣམ་པའི་བྱེ་བྲག་བཅུ་དྲུག་གིས་སོ། །ཇི་ལྟར་ན། ཚུལ་བཞིན་དུ་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་མཚོན་བྱ་མཚོན་པ་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་མཚོན་པས་ནའོ། །མཚན་ཉིད་དེ་དག་གང་ཡིན་ཞེ་ན། གཞི་ཤེས་སྦྱོར་བའི་ཤེར་ཕྱིན་ལ་བརྟེན་ནས་དེ་པ་འབྱུང་བ་ཤེས་པའི་སེམས་དཔའི་ཡེ་ཤེས་དང༌། འཇིག་རྟེན་དོན་དམ་པར་འཇིག་པ་མེད་པར་རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱིས་ཟིན་པའི་སེམས་དཔའི་ཡེ་ཤེས་དང༌། སྐབས་འདིར་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་རྣམ་པ་ཅན་བཤད་པ་ནི། གང་གིས་ཟིན་པའི་ལམ་དེ་ཉིད་བསྟན་པ་ཡིན་གྱི། གཞི་ཤེས་སྦྱོར་བའི་མཚོན་བྱེད་ནི་གཞི་ཤེས་ཀྱི་རྣམ་པ་

338 སྐབས་བཞི་པའི་བཤད་པ།

ཅན་དུ་ཤེས་པར་བྱའོ། །སེམས་ཅན་གྱི་སེམས་ཀྱི་སྤྱོད་པ་དུ་མ་ཤེས་པ་དང༌། གང་ཟག་གི་བདག་མེད་པ་ལ་སེམས་བསྡུས་པ་དང༌། དེ་ལས་སེམས་རྣམ་པར་གཡེང་བ་དང༌། ནམ་མཁའ་དང་འདྲ་བར་སེམས་མི་ཟད་པའི་རྣམ་པ་དང་སེམས་འདོད་ཆགས་དང་བཅས་པ་དང་ཞེ་སྡང་དང་གཏི་མུག་དང་བཅས་པ་ལ་སོགས་པ་དང༌། རྩ་བའི་སོགས་པ་ཞེས་བྱ་བའི་སྒྲས་བསྡུས་པ་སེམས་འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བ་དང༌། ཞེ་སྡང་དང་གཏི་མུག་དང་བྲལ་བ་ཤེས་པའི་སེམས་དཔའི་ཡེ་ཤེས་དང༌། སེམས་ཀྱི་གནས་ལུགས་རྒྱ་ཆེན་པོ་དང༌། ཐ་སྙད་དུ་སྒྱུ་མ་ལྟ་བུར་སྣང་བས་སེམས་ཆེན་པོར་གྱུར་པ་དང༌། དོན་དམ་པར་སོ་སོར་ངེས་པའི་རྟེན་མེད་པས་སེམས་ཚད་མེད་པ་དང༌། དབང་ཤེས་ལ་འདིའོ་ཞེས་སེམས་བསྟན་དུ་མེད་པ་དང༌། སྤྱན་ལྔས་སེམས་བལྟར་མེད་པ་དང༌། སེམས་གཡོ་བ་དང་ལ་སོགས་པ་འདུ་བ་དང༌། བཀྲམ་པ་དང༌། བཅུམ་པའི་ལྟ་བ་རྣམས་འཁྲུལ་གཞི་ཕུང་པོ་ལ་བརྟེན་ནས་བྱུང་གི །གང་ཟག་གི་བདག་མེད་པར་ཤེས་པའི་སེམས་དཔའི་ཡེ་ཤེས་ཆོས་ཅན། སེམས་དཔའི་རྒྱུད་ཀྱི་དེ་ལྟ་བུའི་རྣམ་པ་ཅན་གྱི་གཞི་ཤེས་སྦྱོར་བའི་མཚན་ཉིད་ཡིན་ཏེ། དེའི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་མཚོན་བྱེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མདོ་ནི། རིམ་པ་བཞིན་དུ་ཤེར་ཕྱིན་ཟབ་མོ་འདིས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྟོབས་བཅུ་བསྐྱེད་དོ།1

།ཞེས་དང༌། ཤེར་ཕྱིན་ཕུང་པོ་ལྔ་པོ་འཇིག་པར་སྟོན་པ་མ་ཡིན་རབ་ཏུ་འཇིག་པར་སྟོན་པ་མ་ཡིན་ནོ།2

།ཞེས་དང༌། སེམས་ཅན་ཚད་མེད་གྲངས་མེད་
པ་དག་གི་སེམས་དང་སྤྱོད་པ་རབ་ཏུ་མཁྱེན་པ་དེ་དག་ཀྱང་ཡུམ་འདི་ལ་བརྟེན་ཅིང་རབ་ཏུ་མཁྱེན་ཏོ།3

།ཞེས་དང༌། དེ་བཞིན་གཤེགས་པས་སེམས་ཅན་དེ་དག་གི་སེམས་བསྡུས་པ་དང་གཡེང་བ་ནི་ཆོས་ཉིད་ཀྱིས་ཡང་དག་པ་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་རབ་ཏུ་མཁྱེན་ཏོ།4

།ཞེས་དང༌། དེ་བཞིན་གཤེགས་
པས་སེམས་ཅན་དེ་དག་གི་སེམས་འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བ་དང་འགོག་པ་དང་སྤོང་བའི་རྣམ་པར་ཡང་དག་པར་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་རབ་ཏུ་མཁྱེན།5

ཞེས་དང༌། ཡུམ་ལ་བརྟེན་ནས་སེམས་ཅན་དེ་དག་
1 བཀའ་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༢༧ ཤོག ༦༡༧ ཕྲེང་། ༡༠
2 བཀའ་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༢༧ ཤོག ༦༡༨ ཕྲེང་། ༡
3 བཀའ་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༢༧ ཤོག ༦༡༨ ཕྲེང་། ༡༤
4 བཀའ་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༢༧ ཤོག ༦༢༠ ཕྲེང་། ༡༥ 5 བཀའ་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༢༧ ཤོག ༦༢༡ ཕྲེང་། ༨

རྒྱུ་རྣམ་རྫོགས་སྦྱོར་བ་བཤད་པ། 339
གི་འདོད་ཆགས་དང་བཅས་པའི་སེམས་ནི་འདོད་ཆགས་དང་བཅས་པའི་སེམས་ཞེས་ཡང་དག་པ་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་མཁྱེན་ཏོ།1

།ཞེས་དང། འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བའི་སེམས་ཞེས་ཡང་དག་པ་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་མཁྱེན་ཏོ།2

།ཞེས་དང༌། དེ་བཞིན་གཤེགས་པས་སེམས་ཅན་དང་གང་ཟག་ཕ་རོལ་
པོའ་སེམས་རྒྱ་ཆེན་པོ་ལ་སེམས་རྒྱ་ཆེན་པོ་ཞེས་བྱ་བར་ཡང་དག་པ་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་མཁྱེན། ི 3 ཞེས་དང༌། སེམས་ཆེན་པོ་ལ་སེམས་ཆེན་པོར་གྱུར་པ་ཞེས་ཡང་དག་པར་མཁྱེན།4

ཞེས་དང༌།
སེམས་ཚད་མེད་པ་ལ་སེམས་ཚད་མེད་པ་ཞེས་བྱ་བར།5

ཞེས་དང། སེམས་བསྟན་དུ་མེད་པ་
ལ་སེམས་བསྟན་དུ་མེད་པ་ཞེས་བྱ་བར།6

ཞེས་དང༌། སེམས་བལྟར་མེད་པ་ལ་སེམས་བལྟར་
མེད་པར།7

ཞེས་དང༌། དེ་བཞིན་གཤེགས་པས་ཡུམ་འདི་ལ་བརྟེན་ནས་གང་ཟག་ཕ་རོལ་པོ་དང་
སེམས་ཅན་ཕ་རོལ་པོ་རྣམས་ཀྱི་སེམས་གཡོ་བ་དང་འདུ་བ་དང་བཀྲམ་པ་དང་བཅུམ་པ་དང་དེ་དག་ཀྱང་འདི་ལྟར་མཁྱེན་ཏེ་སེམས་ཅན་རྣམས་ཀྱི་སེམས་འཕྲོ་བའམ་འདུ་བའམ་བཀྲམ་པའམ་བཅུམ་པ་གང་ཇི་སྙེད་པ་སྐྱེ་ཞིང་འབྱུང་བ་དེ་དག་ཐམས་ཅད་གཟུགས་ལ་བརྟེན། ཚོར་བ་དང་འདུ་ཤེས་འདུ་བྱེད་རྣམས་དང་རྣམ་པར་ཤེས་པ་རྣམས་ལ་བརྟེན་ཅིང་འབྱུང་བར་འགྱུར་རོ། །ཞེས་བྱ་བར་རབ་ཏུ་མཁྱེན་ཏོ།8

།ཞེས་སོ།།
འདིར་མཐའ་དཔྱད་པ་ལ། ཕྱི་རོལ་པའི་དྲང་སྲོང་འགའ་ཞིག་གིས་ལྟ་བ་ངན་པ་དྲུག་ཅུ་རྩ་
གཉིས་དོན་ཚན་བཅུ་བཞིར་བསྡུས་ནས་སྟོན་པ་ལ་ཞུས་པ་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་ཁྱད་གཞི་གང་ཟག་གི་བདག་ལ་བརྩམས་ནས་དྲིས་པ་ཡིན་ལ། ཁྱད་གཞི་བཀག་ན་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་བསྟན་པའི་སྣོད་དུ་མི་རུང་ཞིང༌། ཁྱད་གཞི་མེད་པའི་ཁྱད་ཆོས་མི་འཐད་པས། དྲི་བ་དེའི་ལན་ལུང་དུ་མ་བསྟན་ 1 བཀའ་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༢༧ ཤོག ༦༢༢ ཕྲེང་། ༥
2 བཀའ་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༢༧ ཤོག ༦༢༢ ཕྲེང་། ༨
3 བཀའ་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༢༧ ཤོག ༦༢༥ ཕྲེང་། ༣
4 བཀའ་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༢༧ ཤོག ༦༢༦ ཕྲེང་། ༡
5 བཀའ་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༢༧ ཤོག ༦༢༦ ཕྲེང་། ༡༦
6 བཀའ་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༢༧ ཤོག ༦༢༧ ཕྲེང་། ༢༠ 7 བཀའ་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༢༧ ཤོག ༦༢༨ ཕྲེང་། ༡༩ 8 བཀའ་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༢༧ ཤོག ༦༢༩ ཕྲེང་། ༢

340 སྐབས་བཞི་པའི་བཤད་པ།

པས། ལུང་དུ་མ་བསྟན་པའི་ལྟ་བ་བཅུ་བཞི་ཞེས་བྱ་ལ། དེ་ཡང་སྔོན་གྱི་མཐའ་ལ་བརྟེན་པ་དང༌། ཕྱི་མའི་མཐའ་ལ་བརྟེན་པ་དང༌། མྱ་ངན་ལས་འདས་པ་ལ་བརྟེན་པའི་ལྟ་བ་བཞི་བཞི་དང༌། ལུས་སྲོག་ལ་བརྟེན་པའི་ལྟ་བ་གཉིས་སོ།།
དང་པོ་ནི། གང་ཟག་གི་བདག་དང་འཇིག་རྟེན་རྟག་པ་དང༌། མི་རྟག་པ་དང༌། གཉིས་ཀ་
ཡིན་པ་དང༌། གཉིས་ཀ་མ་ཡིན་པར་ལྟ་བའོ། །གཉིས་པ་ནི། མཐའ་དང་ལྡན་པ་དང༌། མཐའ་དང་མི་ལྡན་པ་དང༌། གཉིས་ཀ་ཡིན་པ་དང༌། གཉིས་ཀ་མ་ཡིན་པར་ལྟ་བའོ། །གསུམ་པ་ནི། གྲོལ་བའི་བདག་གྲོངས་ཕན་ཆད་འབྱུང་བ་དང༌། མི་འབྱུང་བ་དང༌། གཉིས་ཀ་ཡིན་པ་དང༌། གཉིས་ཀ་མ་ཡིན་པར་ལྟ་བའོ། །བཞི་པ་ནི། ལུས་སྲོག་རྫས་གཅིག་ཏུ་ལྟ་བ་དང༌། རྫས་ཐ་དད་དུ་ལྟ་བའོ། །གང་ཟག་གི་བདག་དང་འཇིག་རྟེན་རྟག་པ་དང༌། མཐའ་དང་མི་ལྡན་པ་སྐྱེ་བ་ཕྱི་མར་འཇུག་པར་ལྟ་བ་དང༌། དེ་པ་གྲོངས་ཕན་ཆད་འབྱུང་བར་ལྟ་བ་རྣམས་ནི། གྲངས་ཅན་གྱི་ལྟ་བ་ཡིན་ལ། ཡུལ་ལ་སྒྲུབ་པའི་རྣམ་པས་འཇུག་པས་གཡོ་བའི་ལྟ་བ་ཞེས་བྱའོ། །མི་རྟག་པ་དང༌། མཐའ་དང་ལྡན་པ་སྐྱེ་བ་ཕྱི་མར་མི་འཇུག་པར་ལྟ་བ་དང༌། གྲོངས་ཕན་ཆད་མི་འབྱུང་བར་ལྟ་བ་རྣམས་ནི་རྒྱང་པན་གྱི་ལྟ་བ་ཡིན་ལ། ཡུལ་ལ་དགག་པའི་རྣམ་པས་འཇུག་པས་འདུ་བའི་ལྟ་བ་ཞེས་བྱའོ། །མཐའ་དེ་དག་གཉིས་ཀ་ཡིན་པར་ལྟ་བ་ནི་གཅེར་བུ་པའི་ལྟ་བ་ཡིན་ལ། དགག་སྒྲུབ་ཆ་མཉམ་དུ་འཇུག་པས་བཀྲམ་པའི་ལྟ་བ་ཞེས་བྱའོ། །མཐའ་དེ་དག་གང་དུ་ཡང་བརྗོད་དུ་མེད་པར་ལྟ་བ་ནི་གནས་མ་བུ་པའི་ལྟ་བ་ཡིན་ལ། དགག་སྒྲུབ་གཉིས་ཀ་འགག་1

པའི་རྣམ་པས་འཇུག་པས་བཅུམ་པའི་ལྟ་བ་ཞེས་བྱ་ལ། དེ་ཐམས་
ཅད་ཀྱང་འཇུག་ཚུལ་ལ་བསམས་ན་དགག་སྒྲུབ་གང་རུང་གི་རྣམ་པ་ཅན་དུ་འདུས་པས་གཡོ་བ་དང་འདུ་བའི་ལྟ་བ་གཉིས་སུ་འདུས་སོ། །ལུས་སྲོག་རྫས་གཅིག་ཏུ་ལྟ་བ་བྱེ་བྲག་པ་དང༌། རྫས་ཐ་དད་དུ་ལྟ་བ་གྲངས་ཅན་གྱི་ལྟ་བའོ། །རྟག་མི་རྟག་གཉིས་ཀ་ཡིན་པར་ལྟ་བ་རྣམས་ཀྱང་རང་བཞིན་རྟག་ལ་གནས་སྐབས་མི་རྟག་པར་བལྟའོ། །མཐའ་གཅོད་པ་གཞན་ནི་གནས་སྐབས་ཉེར་མཁོ་ཆུང་བས་མ་སྤྲོས་སོ། །གཡོ་བ་ལ་སོགས་པའི་སེམས་དེ་བདེན་པས་སྟོང་པ་དེ་བཞིན་ཉིད་ཀྱི་རྣམ་པ་ཅན་གྱི་སེམས་དཔའི་ཡེ་ཤེས་དང༌། དེ་བཞིན་གཤེགས་པས་དེ་བཞིན་ཉིད་རྟོགས་པ་དེ་རང་གི་ 1 ཞོལ། ཤོག ༢༣༢ ན ༣། གཙང་། ཤོག ༢༤༣ ན ༡ འགོག་པའི་

རྒྱུ་རྣམ་རྫོགས་སྦྱོར་བ་བཤད་པ། 341
ཐུགས་སུ་ཆུད་པ་ལྟར་གཞན་ལ་བསྟན་ཅིང་བརྟགས་པ་ཞེས་བྱ་བར་རྟོགས་པའི་སེམས་དཔའི་ཡེ་ཤེས་འདི་རྣམས་ཀྱི་རང་བཞིན་ནི་གཞི་ཤེས་ཀྱི་ཤེས་མཚན་ནོ། །མདོ་ནི་རིམ་པ་བཞིན་དུ། དེ་བཞིན་གཤེགས་པས་ཡུམ་འདི་ལ་བརྟེན་ནས་གཟུགས་ཇི་ལྟར་མཁྱེན་ཅེ་ན། དེ་བཞིན་ཉིད་དང་མ་ནོར་བ་དེ་བཞིན་ཉིད་དང་།1

ཞེས་དང༌། དེ་བཞིན་ཉིད་རྟོགས་པ་དང་དེ་བཞིན་ཉིད་ཐུགས་སུ་ཆུད་
པ་དང་དེ་བཞིན་ཉིད་མཆོག་ཏུ་མཁྱེན་པ་དང༌། དེ་བཞིན་ཉིད་ཡང་དག་པར་སྟོན་པའི་གཞི་གཅིག་ཏུ་བྱས་ཏེ། དེ་བཞིན་ཉིད་དུ་འདོགས་པར་མཛད་དོ།2

།ཞེས་དང༌། ཡུམ་འདི་ལ་བརྟེན་ནས་དེ་བཞིན་ཉིད་འདི་མངོན་པར་རྫོགས་པར་འཚང་རྒྱའོ།3

།ཞེས་དང་། དེ་བཞིན་ཉིད་མངོན་པར་རྫོགས་པར་སངས་རྒྱས་པས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཞེས་བྱའོ།4

།ཞེས་དང་། མངོན་པར་རྫོགས་པར་སངས་
རྒྱས་ནས་གསུངས་སོ།།ཞེས་སོ།།
གཉིས་པ་ལ་གསུམ་གྱི་དང་པོ་མཚམས་སྦྱར་བ་ནི། དེའི་འོག་ཏུ། ཞེས་སོ། །གཉིས་པ་རྩ་
བ་ནི། སྟོང་ཉིད་མཚན་མ་མེད་བཅས་དང༌།5

།ཞེས་སོགས་རྐང་པ་དྲུག་གིས་བཤད་ནས། རྐང་པ་
ཐ་མ་གཉིས་ཀྱིས་བསྡུས་ནས་བསྟན་ཏོ། །གསུམ་པ་འགྲེལ་པ་ནི། ཤེས་པའི་མཚན་ཉིད་ལམ་ཤེས་པ་ཉིད་ཀྱིས་བསྡུས་པ་ཡིན་ནོ། །མཚན་གཞི་ནི་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱི་རྣལ་འབྱོར་ལྔའོ། །མཚན་ཉིད་ནི་གོང་དུ་བཤད་པ་འདི་རྣམས་ཀྱི་ཤེས་པའི་རྣམ་པའི་ཁྱད་པར་བཅུ་དྲུག་གིས་བསྡུས་པའི་སེམས་དཔའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་མཚོན་ནོ། །དེ་ཡང་ཚ་རེག་གིས་མེ་མཚོན་པ་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་ཡིན་ནོ། །གང་མཚོན་ན་ལམ་ཤེས་པ་ཉིད་ཀྱི་སྦྱོར་བ་དག་མཚོན་པས་ན་མཚན་ཉིད་དོ། །དེ་གང་ཞེ་ན། ལམ་ཤེས་པའི་ཤེར་ཕྱིན་ལ་བརྟེན་ནས་བདེན་པར་གྲུབ་པའི་ངོ་བོ་སྟོང་པ་ཉིད་དང་། རྒྱུའི་མཚན་མ་མེད་པ་དང་། འབྲས་བུ་ལ་སྨོན་པ་མེད་པར་ཤེས་པའི་སེམས་དཔའི་ཡེ་ཤེས་དང༌། དོན་དམ་པར་སྐྱེ་བ་མེད་པ་དང་འགག་པ་མེད་པ་དང༌། རྩ་བའི་སོགས་པ་ཞེས་བྱ་བའི་སྒྲས་བསྡུས་པ་ཆགས་སོགས་ཀྱིས་ 1 བཀའ་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༢༧ ཤོག ༦༣༢ ཕྲེང་། ༧
2 བཀའ་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༢༧ ཤོག ༦༣༦ ཕྲེང་། ༥
3 བཀའ་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༢༧ ཤོག ༦༣༥ ཕྲེང་། ༢༠
4 བཀའ་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༢༧ ཤོག ༦༤༠ ཕྲེང་། ༦
5 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༢༧ ཤོག ༡༦ ཕྲེང་། ༡༦

342 སྐབས་བཞི་པའི་བཤད་པ།

ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་པ་མེད་པ་དང༌། དད་སོགས་ཀྱིས་རྣམ་པར་བྱང་བ་མེད་པ་དང༌། དོན་དམ་པར་སྤང་བྱའི་དངོས་པོ་མེད་པ་དང༌། རང་བཞིན་གྱིས་མ་གྲུབ་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་དང༌། དོན་དམ་པར་གྲུབ་པའི་རྟེན་མེད་པ་དང༌། དེ་བཞིན་ཉིད་ཀྱི་རང་བཞིན་ནམ་མཁའི་མཚན་ཉིད་དེ་དྲུག་དང༌། སྔ་མ་གཉིས་དང་བརྒྱད་རྟོགས་པའི་སེམས་དཔའི་ཡེ་ཤེས་དང༌། གཞན་དུ་མི་འགྱུར་བས་ཆོས་ཉིད་རྣམ་པར་འཁྲུག་པ་མེད་པ་དང༌། བློ་སྔོན་དུ་བཏང་ནས་འདུ་མི་བྱེད་པ་དང༌། མཚན་ཉིད་དང༌། མཚན་གཞིའི་དབྱེ་བ་བདེན་པར་མ་གྲུབ་པ་རྣམ་པར་མི་རྟོག་པ་དང་རབ་ཏུ་དབྱེ་བ་དང༌། མཚན་ཉིད་དེ་ཡང་མཚན་ཉིད་མེད་པ་ཞེས་བྱ་བར་ཤེས་པའི་སེམས་དཔའི་ཡེ་ཤེས་ནི་ལམ་ཤེས་སྦྱོར་བའི་མཚན་ཉིད་དོ། །དེ་དག་རེ་རེ་ནས་དོན་ལྡོག་ཏུ་སྟོན་པ་མ་ཡིན་གྱི། གང་མཚན་ཉིད་དུ་བཞག་པ་དེ་ཉིད་ཀྱི་དབྱེ་བའི་ཡ་གྱལ་ཡིན་ནོ། །མདོ་ནི་རིམ་པ་བཞིན་དུ་ལྷའི་བུ་ཤེར་ཕྱིན་ཟབ་མོ་འདིའི་མཚན་ཉིད་ནི་སྟོང་པ་ཉིད་དེ་མཚན་མ་མེད་པའོ་སྨོན་པ་མེད་པའོ།1

།ཞེས་དང༌། ཤེར་ཕྱིན་ཟབ་མོ་འདིའི་མཚན་ཉིད་ནི་སྐྱེ་བ་མེད་པ་འགག་པ་མེད་པའོ་ཞེས་པ་ནས་ནམ་མཁའི་མཚན་ཉིད་དོ་2

ཞེས་པའི་
བར་དང༌། མཚན་ཉིད་འདི་དག་ནི་ལྷ་དང་མི་དང་ལྷ་མ་ཡིན་དུ་བཅས་པའི་འཇིག་རྟེན་གྱིས་དཀྲུག་པར་ནུས་པ་མེད་དོ།3

།ཞེས་དང་། མཚན་ཉིད་དེ་གཟུགས་ཀྱི་འདུ་མ་བྱས་པ་མ་ཡིན།4

ཞེས་དང༌།
མཚན་ཉིད་འདི་དག་ནི་མིའམ་མི་མ་ཡིན་པའམ་ཟག་བཅས་སམ་ཟག་མེད་དམ་འཇིག་རྟེན་ནམ་འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་པའམ་འདུས་བྱས་སམ་འདུས་མ་བྱས་དག་གི་མ་ཡིན་ནོ།5

།ཞེས་དང༌། དེ་
བཞིན་གཤེགས་པ་བྱོན་ཡང་རུང་མ་བྱོན་ཡང་རུང་སྟེ་ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་འདི་ནི་གནས་པ་ཉིད་དེ།6 ཞེས་དང༌། གཟུགས་ནས་རྣམ་མཁྱེན་གྱི་བར་གྱི་ཆོས་དེ་དག་ནི་དེ་བཞིན་གཤེགས་པས་མཚན་

1 བཀའ་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༢༧ ཤོག ༦༣༧ ཕྲེང་། ༡༣
2 བཀའ་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༢༧ ཤོག ༦༣༧ ཕྲེང་། ༡༨
3 བཀའ་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༢༧ ཤོག ༦༣༨ ཕྲེང་། ༡༡
4 བཀའ་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༢༧ ཤོག ༦༣༨ ཕྲེང་། ༡༩
5 བཀའ་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༢༧ ཤོག ༦༣༩ ཕྲེང་། ༡༥
6 བཀའ་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༢༧ ཤོག ༦༤༠ ཕྲེང་། ༣

རྒྱུ་རྣམ་རྫོགས་སྦྱོར་བ་བཤད་པ། 343
ཉིད་མེད་པར་མངོན་པར་རྫོགས་པར་སངས་རྒྱས་སོ།1

།ཞེས་སོ།།
གསུམ་པ་ལ། གསུམ་གྱི་དང་པོ་མཚམས་སྦྱར་བ་ནི། དེའི་འོག་ཏུ། ཞེས་སོ། །གཉིས་པ་
རྩ་བ་ནི། དེ་བཞིན་ཉིད་ཀྱི་ཆོས་བསྟན་ནས།2

།ཞེས་སོགས་རྐང་པ་སྔ་མ་རྣམས་ཀྱིས་བཤད་ནས།
ཐ་མ་གཉིས་ཀྱིས་བསྡུས་ནས་བསྟན་ཏོ། །གསུམ་པ་འགྲེལ་པ་ནི། ཤེས་པའི་མཚན་ཉིད་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་ཀྱི་སྦྱོར་བས་བསྡུས་པ་ཡིན་ནོ། །མཚན་གཞི་ནི་རྣམ་མཁྱེན་སྦྱོར་བའི་ངོ་བོ་ཉིད་བདུན་ནོ། །གང་གིས་མཚོན་ན་གོང་དུ་བཤད་པ་འདི་རྣམས་ཀྱི་ཤེས་པའི་རྣམ་པའི་བྱེ་བྲག་བཅུ་དྲུག་གིས་བསྡུས་པའི་སེམས་དཔའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱིས་སོ། །དེ་ཡང་ཚ་རེག་གིས་མེ་མཚོན་པ་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་ཀྱི་སྦྱོར་བ་དག་མཚོན་པས་ནའོ། །དེ་ཡང་གང་ཞེ་ན། རྣམ་མཁྱེན་གྱི་སྦྱོར་བ་ལ་བརྟེན་ནས་དེ་པ་དེ་ཉིད་ཀྱི་ཆོས་ལ་མངོན་པར་བརྟེན་ནས་མཐོང་ཆོས་ལ་བདེ་བར་གནས་པའི་སེམས་དཔའི་ཡེ་ཤེས་དང༌། མདོ་ནི་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཤེར་ཕྱིན་འདི་ལ་བརྟེན་ཅིང་གནས་སོ།3

།ཞེས་སོ། །དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་ལ་གུས་པར་བྱ་བ་དང༌། བཀའ་
ལས་མི་འདའ་བ་བླ་མར་བྱ་བ་དང་། རྙེད་བཀུར་གྱིས་མཉེས་པར་བྱ་བ་དང༌། མེ་ཏོག་སོགས་ཀྱིས་མཆོད་པར་བྱ་བ་ཤེས་པར་བྱེད་པ་དང༌། མདོ་ནི་དེ་ལྟར་ཆོས་ལ་རིམ་འགྲོ་མཛད་བླ་མར་མཛད་སྟི་སྟང་དུ་མཛད་མཆོད་པར་མཛད། རྗེད་པར་མཛད་བཀུར་སྟིར་མཛད་དེ། རབ་འབྱོར་ཆོས་ཉིད་འདི་ནི་ཤེར་ཕྱིན་ནོ།4

།ཞེས་སོ། །དོན་དམ་པར་བྱེད་པ་མེད་པ་ཉིད་ཤེས་པ་དང༌། མདོ་ནི་དེ་པ་
བྱེད་པ་པོ་མེད་པའི་ཕྱིར། ཆོས་ཐམས་ཅད་མ་བྱས་ཞེས་བྱ་བར་མངོན་པར་རྫོགས་པར་སངས་རྒྱས་སོ།5

།ཞེས་སོ།།
ཡེ་ཤེས་ཤེས་བྱ་ཐམས་ཅད་དུ་འགྲོ་བ་དང༌། དོན་དམ་པར་གང་དུ་ཡང་མ་མཐོང་བའི་
དོན་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་དུ་སྟོན་པ་དང༌། མདོ་ནི་གང་གི་ཚེ་རྣམ་མཁྱེན་ཉིད་ལ་དམིགས་པའི་རྣམ་ཤེས་ 1 བཀའ་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༢༧ ཤོག ༦༤༡ ཕྲེང་། ༩
2 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༤༩ ཤོག ༡༦ ཕྲེང་། ༢༠
3 བཀའ་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༢༧ ཤོག ༦༤༣ ཕྲེང་། ༡༦
4 བཀའ་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༢༧ ཤོག ༦༤༣ ཕྲེང་། ༡༨
5 བཀའ་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༢༧ ཤོག ༦༤༤ ཕྲེང་། ༡༤

344 སྐབས་བཞི་པའི་བཤད་པ།

མི་འབྱུང་བ་དེའི་ཚེ་རྣམ་མཁྱེན་གྱིས་མཐོང་བ་མེད་པའི་ཕྱིར་སྟོན་པར་བྱེད་དོ།1

།ཞེས་སོ། །འཇིག་
རྟེན་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་རྣམ་པ་ཤེས་པ་དང༌། གདུལ་བྱ་ལ་འཇིག་རྟེན་སྟོང་པ་ཉིད་དུ་བརྗོད་པར་མཛད་པ་དང༌། མདོ་ནི་རབ་འབྱོར་ཤེར་ཕྱིན་ནི་འཇིག་རྟེན་སྟོང་ཞེས་བརྗོད་པར་མཛད་དོ། །ཞེས་སོ། །འཇིག་རྟེན་སྟོང་པ་ཉིད་དུ་འཇིག་རྟེན་པའི་སྒོམ་བྱུང་གིས་ཤེས་པར་མཛད་པ་དང༌། མདོ་ནི་ཤེར་ཕྱིན་ནི་འཇིག་རྟེན་སྟོང་ངོ་ཞེས་བྱ་བར་ཤེས་པར་མཛད་དོ།2

།ཞེས་དང༌། གདུལ་བྱས་འཇིག་
རྟེན་སྟོང་པ་ཉིད་དུ་མངོན་སུམ་གྱིས་མཐོང་བར་མཛད་པ་དང༌། མདོ་ནི་ཤེར་ཕྱིན་དེ་པ་ལ་འཇིག་རྟེན་སྟོང་ཞེས་སྟོན་པར་མཛད་དོ།3

།ཞེས་སོ། །ཆོས་རྣམས་ཀྱི་ཆོས་ཉིད་རྟོག་གེའི་བློས་བསམ་
གྱིས་མི་ཁྱབ་པ་ཉིད་དུ་སྟོན་པ་ཤེས་པ་དང༌། དོན་དམ་པ་སྤྲོས་པ་ཉེ་བར་ཞི་བ་ཉིད་དུ་སྟོན་པ་དང༌། མདོ་ནི་ཤེར་ཕྱིན་ནི་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ལ་འཇིག་རྟེན་བསམ་གྱིས་མི་ཁྱབ་ཅེས་བྱ་བར་སྟོན་ཏོ།4

།ཞེས་སོ། །འཇིག་རྟེན་དེ་ཁོ་ནར་གྲུབ་པ་འགོག་པ་དང༌། མདོ་ནི་ཤེར་ཕྱིན་ནི་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ལ་འཇིག་རྟེན་སྟོང་པ་ཉིད་ཅེས་བྱ་བར་སྟོན་ཏོ།5

།ཞེས་སོ། །འཇིག་རྟེན་འདི་དང་ཕ་
རོལ་ལ་དོན་དམ་པར་བླང་དོར་གྱི་འདུ་ཤེས་འགོག་པ་ཞེས་བྱ་བ་ཤེས་པའི་སེམས་དཔའི་ཡེ་ཤེས་ནི་ཤེས་པའི་མཚན་ཉིད་དོ། །མདོ་ནི་ཤེར་ཕྱིན་ནི་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ལ་འཇིག་རྟེན་འདིའི་འདུ་ཤེས་དང༌། ཕ་རོལ་གྱི་འདུ་ཤེས་སུ་ཡང་མི་འགྱུར་བ་དེ་ལྟར་འཇིག་རྟེན་སྟོན་ཏོ།6

།ཞེས་སོ།།
གཉིས་པ་ཁྱད་པར་གྱི་མཚན་ཉིད་ལ། མཚམས་སྦྱར་བ། མདོར་བསྟན། རྒྱས་བཤད་
དོ། །དང་པོ་ནི། དེ་ལྟར་བར་སྐབས་ཀྱི་ཚིགས་སུ་བཅད་པ་དགུས་མཁྱེན་གསུམ་སྦྱོར་བ་མཚོན་པར་བྱེད་པའི་ཤེས་པའི་མཚན་ཉིད་ཉན་རང་གི་སྦྱོར་བ་ལས་ཁྱད་ཞུགས་པའི་ཚུལ་དངོས་སུ་མ་བསྟན་པར་སྤྱིའི་ངོ་བོ་ཉིད་དུ་བརྗོད་ནས་ཤེས་མཚན་བཅུ་དྲུག་པ་ཕྲག་གསུམ་གྱིས་བསྡུས་པའི་

1 བཀའ་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༢༧ ཤོག ༦༤༧ ཕྲེང་། ༦
2 བཀའ་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༢༧ ཤོག ༦༤༨ ཕྲེང་། ༡༢
3 བཀའ་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༢༧ ཤོག ༦༤༨ ཕྲེང་། ༡༥
4 བཀའ་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༢༧ ཤོག ༦༤༩ ཕྲེང་། ༡༣
5 བཀའ་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༢༧ ཤོག ༦༥༡ ཕྲེང་། ༡༢
6 བཀའ་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༢༧ ཤོག ༦༥༡ ཕྲེང་། ༢༠

རྒྱུ་རྣམ་རྫོགས་སྦྱོར་བ་བཤད་པ། 345
ཤེས་པའི་རྣམ་པས་མཁྱེན་གསུམ་སྦྱོར་བ་སོ་སོར་ཚད་མས་ཡོངས་སུ་བཅད་པ་རྣམས་ཀྱི་གང་ལས་ཁྱད་ཞུགས་པའི་ཁྱད་པར་ཤེས་པར་བྱ་བ་ཡིན་པས། ཞེས་སོ།།
གཉིས་པ་ལ་གཉིས་ཀྱི་དང་པོ་རྩ་བ་ནི། འོག་ནས་འཆད་པའི་བསམ་མི་ཁྱབ་སོགས་ཁྱད་པར་གྱིས་1

ཁྱད་པར་གྱི་མཚན་ཉིད་བཤད་པ་ཡིན་ནོ། །དེ་ཡང་ཉན་རང་གི་སྦྱོར་བ་ལས་ཁྱད་
ཞུགས་པར་མཚོན་པའི་བདེན་པའི་སྤྱོད་ཡུལ་ཅན་སྐད་ཅིག་མ་ནི་བཅུ་དྲུག་གིས་སོ། །གཉིས་པ་འགྲེལ་པ་ནི། ཁྱད་པར་གྱི་མཚན་ཉིད་ཡིན་ནོ། །ལམ་ཤེས་པ་དང༌། རྣམ་མཁྱེན་ལ་སོགས་པའི་སྦྱོར་བ་དག་ཉན་རང་གི་སྦྱོར་བ་ལས་ཁྱད་ཞུགས་པའི་སྦྱོར་བར་མཚོན་པས་ནའོ། །གང་གིས་མཚོན་ན་སྡུག་བསྔལ་བདེན་པའི་ཆོས་ཉིད་བསམ་གྱིས་མི་ཁྱབ་པ་ཐུགས་སུ་ཆུད་པ་དང༌། མི་མཉམ་པ་ལ་སོགས་པའི་ཁྱད་པར་གྱི་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་པའི་སྡུག་བསྔལ་ལ་སོགས་པ་བདེན་པའི་ཡུལ་ཅན་ཆོས་དང་རྗེས་སུ་ཤེས་པའི་བཟོད་པ་དང༌། ཤེས་པའི་མཚན་ཉིད་བཅུ་དྲུག་གིས་མཚོན་པར་བྱེད་དོ། །འདིར་ཁྱད་གཞི་མཐོང་ལམ་དང་སྦྱར་ནས་བསྟན་པར་ཟད་ཀྱི། ཁྱད་ཆོས་ཀྱི་ལྡོག་པ་བཅུ་དྲུག་ནི་ཚོགས་ལམ་ནས་རྒྱུན་མཐའི་བར་ལ་ཡོད་པར་ཤེས་པར་བྱའོ། །སེམས་དཔའི་རྒྱུད་ཀྱི་གཞི་ཤེས་ཀྱི་སྦྱོར་བ་ཡང་ཉན་རང་གི་སྦྱོར་བ་ལས་ཆེས་ཁྱད་ཞུགས་པར་གྲུབ་མོད་ཀྱི། འདིར་ཁྱད་ཞུགས་པའི་ཚུལ་དངོས་སུ་མ་བསྟན་པ་ནི། གཞི་ཤེས་ཀྱི་སྦྱོར་བ་ཉན་རང་ལ་ཡང་ཡོད་པས་དེ་གང་ལས་ཁྱད་ཞུགས་པའི་ཁྱད་གཞིར་མི་རུང་བར་ཤེས་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་རོ།།
གསུམ་པ་རྒྱས་བཤད་ལ་གསུམ་གྱི་དང་པོ་མཚམས་སྦྱར་བ་ནི། ཡང་། ཞེས་སོ། །གཉིས་
པ་རྩ་བ་ནི། ལམ་ཤེས་དང་རྣམ་མཁྱེན་སྦྱོར་བས་བསྡུས་པའི་ལམ་ནི་ཁྱད་པར་གྱི་ལམ་ཡིན་ཏེ། ཉན་རང་གི་ལམ་གཞན་དག་ལས་ཁྱད་པར་དུ་འཕགས་པས་སོ། །གང་གིས་ན་ཁྱད་པར་ནི་བཅུ་དྲུག་བདག་ཉིད་ཤེས་པར་བྱ་བ་གང་གིས་སོ། །དེ་གང་ན་བསམ་མི་ཁྱབ་དང་། ཞེས་སོ།།
གསུམ་པ་འགྲེལ་པ་ལ། རྒྱས་པར་བཤད་པ་དང༌། གང་ལས་ཁྱད་ཞུགས་པའི་ཡུལ་
དངོས་སུ་མ་བསྟན་པའི་རྒྱུ་མཚན་ནོ། །དང་པོ་ནི། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་དང་སངས་རྒྱས་ལ་སོགས་པའི་ལམ་ཤེས་པ་ཉིད་ལ་སོགས་པ་གཉིས་སྒོམ་པའི་ལམ་ཤེས་དང་རྣམ་མཁྱེན་གྱི་སྦྱོར་བ་
1 ཞོལ། ཤོག ༢༣༤ བ ༥ ཁྱད་པར་གྱིས་མཚན་ཉིད་

346 སྐབས་བཞི་པའི་བཤད་པ།

ནི། མཚན་གཞི་ཉན་ཐོས་ལ་སོགས་པའི་དམན་པའི་ལམ་རྣམས་ལས་ཁྱད་པར་གྱི་ལམ་ཡིན་པར་ཁྱད་ཞུགས་པའི་སྦྱོར་བ་ཡིན་ནོ། །དེ་ཡང་གོ་རིམས་བཞིན་དུ་སྡུག་བསྔལ་ལ་སོགས་པའི་བདེན་པའི་ཡུལ་ཅན་སྐད་ཅིག་མ་རྣམས་ཀྱི་ཁྱད་པར་བཅུ་དྲུག་པོ་གང་གིས་མཚོན་པ་ཡིན་ནོ། །དེ་ཡང་གང་ཞེ་ན། སྡུག་བསྔལ་གྱི་ཡུལ་ཅན་བཞི་ནི། བདག་རྐྱེན་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་དང་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ལ་སོགས་པས་ལེགས་པར་ཡོངས་སུ་བཟུང་བའི་ཤེས་རབ་ཀྱི་སྟོབས་ཀྱིས་སྡུག་བསྔལ་གྱི་ཆོས་ཉིད་བསམ་གྱིས་མི་ཁྱབ་པ་ཉིད་ཁོང་དུ་ཆུད་པ་དང༌། དཔེ་མེད་པས་མི་མཉམ་པ་ཉིད་དང་ཐ་སྙད་པའི་ཚད་མས་གཞལ་བ་ལས་ཡང་དག་པར་འདས་པ་དང༌། གྲངས་ཀྱིས་བགྲང་བ་ལས་ཡང་དག་པར་འདས་པའི་ཆོས་ཉིད་རྟོགས་པའི་ཤེས་བཟོད་སྐད་ཅིག་མ་བཞིའོ། །མདོ་ནི་ཤེར་ཕྱིན་འདི་ནི་བསམ་གྱིས་མི་ཁྱབ་པའི་བྱ་བ་དང༌། མི་མཉམ་པའི་བྱ་བ་དང༌། གཞལ་དུ་མ་མཆིས་པའི་བྱ་བ་དང༌། གྲངས་མ་མཆིས་པའི་བྱ་བ་དང༌། མི་མཉམ་པ་དང་མཉམ་པའི་བྱ་བས་ཉེ་བར་གནས་སོ།1

།ཞེས་སོ།།
ཀུན་འབྱུང་གི་ཡུལ་ཅན་བཞི་ནི། འཕགས་པའི་གང་ཟག་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཡོན་ཏན་ཐམས་
ཅད་སྡུད་པ་དང༌། ཇི་ལྟ་བ་དང་ཇི་སྙེད་པ་ཤེས་པའི་སྐྱེས་བུ་མཁས་པས་རིག་པར་བྱ་བ་ཉིད་ཤེས་པ་དང༌། ཉན་ཐོས་ལ་སོགས་པའི་སྤྱོད་ཡུལ་མ་ཡིན་པའི་དངོས་པོ་ཟབ་པ་དང་རྒྱ་ཆེ་བ་ཡོངས་སུ་ཤེས་པ་དང་ཐེག་ཆེན་རང་གི་ལུགས་ལ་ལྟོས་པའི་མངོན་པར་ཤེས་པ་ཤིན་ཏུ་མྱུར་བ་ཤེས་པ་བཞི་ནི། ཀུན་འབྱུང་ཤེས་བཟོད་བཞི་ཁྱད་གཞིར་བྱས་ནས་ཉན་རང་གི་སྦྱོར་བ་ལས་ཁྱད་ཞུགས་པའི་མཚོན་བྱེད་དོ། །མདོ་ནི་གོ་རིམས་བཞིན་དུ་རབ་འབྱོར་ཤེར་ཕྱིན་ཟབ་མོ་འདི་ནི་ཕར་ཕྱིན་ལྔ་དང་ཡང་དག་པར་ལྡན་པས་སོ།2

།ཞེས་དང༌། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཤེར་ཕྱིན་འདི་ནི་ཞིབ་པ་ཕྲ་བ་མཛངས་པ་མཁས་པ་རྣམས་ཀྱིས་རིག་པར་བགྱི་བ་སྟེ།3

ཞེས་དང༌། རང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་བར་གྱི་
སྤངས་པ་དང༌། ཤེས་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་བྱང་སེམས་མི་སྐྱེ་བའི་ཆོས་ལ་བཟོད་པ་ཐོབ་པའི་བཟོད་

1 བཀའ་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༢༧ ཤོག ༦༥༢ ཕྲེང་། ༡༡
2 ལུང་འདི་བཀའ་འགྱུར་ནང་མ་རྙེད།
3 བཀའ་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༢༧ ཤོག ༦༦༥ ཕྲེང་། ༨

རྒྱུ་རྣམ་རྫོགས་སྦྱོར་བ་བཤད་པ། 347
པའོ།1

།ཞེས་དང༌། ཤེར་ཕྱིན་ཟབ་མོ་འདི་ཐོས་ནས་འདྲི་བ་དང་བྲིས་ནས་ལུང་འབོགས་པ་དང་ཚུལ་བཞིན་དུ་ཡིད་ལ་བྱེད་པའི་རིགས་ཀྱི་བུའམ་རིགས་ཀྱི་བུ་མོ་དེ་དག་ནི་ཤིན་ཏུ་མྱུར་བར་མྱ་ངན་ལས་འདའ་བར་འདོད་པར་བྱ་ཡི།2

ཞེས་སོ།།
འགོག་པའི་ཡུལ་ཅན་བཞི་ནི། ཀུན་རྫོབ་དང་དོན་དམ་པའི་བདེན་པ་ལ་བརྟེན་པའི་ཆོས་
ཐམས་ཅད་དོན་དམ་པར་བྲི་བ་མེད་པ་དང་གང་བ་མེད་པའི་ངོ་བོ་རྟོགས་པ་དང༌། མདོ་ནི་ཤེར་ཕྱིན་ཟབ་མོ་འདི་འགྲིབ་པའམ་འཕེལ་བར་ཡང་འཚལ་བར་གདའོ།3

།ཞེས་དང༌། དོན་དམ་པར་སྦྱིན་
བྱ་སྦྱིན་བྱེད་སོགས་འཁོར་གསུམ་རྣམ་པར་དག་པས་སྦྱིན་པ་ལ་སོགས་པའི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་དྲུག་ཏུ་རབ་ཏུ་བསྒྲུབ་པ་དང༌། གུས་པ་དང་རྒྱུན་མི་འཆད་པའི་ཡང་དག་པའི་སྦྱོར་བས་བསྐལ་པ་དུ་མར་སྒྲུབ་པའི་བསོད་ནམས་དང་ཡེ་ཤེས་ཡང་དག་པར་འགྲུབ་པ་དང༌། མདོ་ནི། བྱང་སེམས་དེ་ནི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཞིང་གཞན་ནམ་དགའ་ལྡན་གྱི་གནས་ནས་ཤི་འཕོས་ནས་འདིར་སྐྱེས་པ་ཡིན།4 ཞེས་སོ། །ཐབས་ཀྱིས་ཟིན་པའི་རྣམ་པར་མི་རྟོག་པར་ཆོས་ཐམས་ཅད་ལ་དམིགས་པའི་ཡེ་ཤེས་ནི། འགོག་པ་ཤེས་བཟོད་བཞི་ཉན་རང་གི་སྦྱོར་བ་ལས་ཁྱད་ཞུགས་པར་མཚོན་པའོ།།
ལམ་གྱི་གཞི་ནི་ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་ཀྱི་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་ལམ་གྱི་རྟེན་
རིགས་དང་ལྡན་པ་དང༌། སྨོན་ལམ་ལ་སོགས་པའི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་བཅུ་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པའི་རྒྱུ་ཚོགས་པ་དང་ལྡན་པ་དང་། ལམ་རྫོགས་པར་སྟོན་པའི་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་གྱི་ཐབས་ཀྱིས་ཡོངས་སུ་བཟུང་བ་དང༌། འཁོར་འདས་ཀྱི་ཆོས་གང་ལ་ཡང་བདེན་པར་མངོན་པར་ཞེན་པའི་རོ་མྱང་བ་མེད་པ་བཞི་ནི། ཐེག་ཆེན་གྱི་ལམ་ལ་ཤེས་བཟོད་བཞི་ཉན་རང་གི་སྦྱོར་བ་ལས་ཁྱད་ཞུགས་པར་མཚོན་པའོ།།
གཉིས་པ་ནི། ཉན་རང་གི་སྦྱོར་བ་དེ་དག་གི་ལམ་ནི་འདིར་དངོས་སུ་མ་བཤད་པའི་རྒྱུ་
མཚན་ཡོད་དེ། གོ་སླ་བའི་ཕྱིར། དེའི་རྒྱུ་མཚན་ཇི་སྐད་བཤད་པའི་ཁྱད་པར་དང་བྲལ་བའི་བདེན་ 1 བཀའ་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༢༧ ཤོག ༦༦༦ ཕྲེང་། ༡༣
2 བཀའ་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༢༧ ཤོག ༦༦༨ ཕྲེང་། ༢༡
3 བཀའ་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༢༧ ཤོག ༦༦༨ ཕྲེང་། ༣
4 བཀའ་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༢༧ ཤོག ༦༦༨ ཕྲེང་། ༡༩

348 སྐབས་བཞི་པའི་བཤད་པ།

པར་མངོན་པར་ཞེན་པ་ལ་སོགས་པ་དང་བཅས་བཞིན་དུ་སྐྱེ་བའི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གོ་སླ་བའི་ཕྱིར། དེ་ཡང་ཐེག་ཆེན་གྱི་མཐོང་ལམ་ཉན་རང་གི་ལམ་ལས་ཁྱད་ཞུགས་པར་སྒྲུབ་པའི་ཆེད་དུ་ཁྱད་ཆོས་དེ་དག་དང་ལྡན་པར་དངོས་སུ་བསྟན་པ་དེའི་ཕྱིར།
གསུམ་པ་བྱེད་པའི་མཚན་ཉིད་ལ་གསུམ་གྱི་དང་པོ་མཚམས་སྦྱར་བ་ནི། ཁྱད་པར་གྱི་
མཚན་ཉིད་ཀྱིས་བྱང་སེམས་ཀྱི་སྦྱོར་བ་ཉན་རང་གི་ལས་ཁྱད་ཞུགས་པའི་ཁྱད་པར་རྣམ་པར་བཅད་པ་རྣམས་ཀྱི་བྱེད་པ། ཞེས་སོ། །གཉིས་པ་རྩ་བ་ནི། སྦྱོར་བའི་ངོ་བོ་བཅུ་གཅིག་པོ་འདི་ནི་བྱེད་པའི་མཚན་ཉིད་ཡིན་ནོ། །གང་ན་ཕན་དང་། ཞེས་སོ། །གསུམ་པ་འགྲེལ་པ་ནི། དེ་ལྟར་ན་བྱེད་པའི་རྣམ་པ་བཅུ་གཅིག་གིས་བསྡུས་པའི་སེམས་དཔའི་ཡེ་ཤེས་དག་གིས་ཚ་རེག་གིས་མེ་མཚོན་པའི་ཚུལ་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་གསུམ་གྱི་སྦྱོར་བ་དག་གཞན་དོན་ལ་དམིགས་པའི་བྱེད་ལས་ཁྱད་པར་ཅན་དང་ལྡན་པའི་སྦྱོར་བར་མཚོན་པས་ན་བྱེད་པའི་མཚན་ཉིད་ཡིན་ནོ།།
གཞི་ཤེས་སྦྱོར་བའི་བྱེད་མཚན་ནི། ཐམས་ཅད་ཤེས་པ་ཉིད་ཀྱི་སྦྱོར་བ་བྱེད་ལས་ཁྱད་
པར་ཅན་དང་ལྡན་པའི་སྦྱོར་བར་མཚོན་བྱེད་ཕན་པ་ལ་སོགས་པའི་བྱེད་པ་གསུམ་མོ། །དེ་གང་ཞེ་ན། སེམས་ཅན་རྣམས་ཐར་པའི་བདེ་བ་ལ་འགོད་པ་མ་འོངས་པའི་ཕན་པ་དང་སྡུག་བསྔལ་དང་ཡིད་མི་བདེ་ཞི་བ་སོགས་ཚེ་འདིའི་བདེ་བ་དང་འཁོར་བའི་སྡུག་བསྔལ་ལས་སྐྱོབ་ཅིང་སླར་ཡང་མི་སྨིན་པར་བྱེད་པས་སྡུག་བསྔལ་མེད་པའི་རྣམ་པར་སྨིན་པ་མ་ཡིན་པའི་ཆོས་ཉིད་ཉེ་བར་སྒྲུབ་པའི་དོན་གྱིས་གཞན་ལ་ཕན་པའི་བྱེད་པའོ། །མདོ་ནི་རིམ་པ་བཞིན་དུ་རབ་འབྱོར་བྱང་སེམས་རྣམས་ཀྱིས་འཇིག་རྟེན་ལ་ཕན་པའི་ཕྱིར་ཡང་དག་པར་ཞུགས་པའོ།1

།ཞེས་དང༌། བྱང་ཆེན་བླ་
མེད་རྫོགས་བྱང་འདོད་པས་སེམས་ཅན་རྣམས་སྡུག་བསྔལ་བ་དང༌། ཡིད་མི་བདེ་བ་དང་འཁྲུག་པ་རྣམས་ལས་ཡོངས་སུ་གྲོལ་ཞིང་མི་འཇིགས་པའི་བདེན་པ་མྱ་ངན་ལས་འདས་པ་ལ་རབ་ཏུ་འགོད་དོ།2

།ཞེས་དང༌། བྱང་ཆེན་བླ་མེད་རྫོགས་བྱང་དུ་མངོན་པར་རྫོགས་པར་སངས་རྒྱས་ནས་
འཁོར་བ་ན་སྤྱོད་པའི་སྡུག་བསྔལ་གང་ཅི་ཡང་རུང་སྟེ་དེ་དག་ལས་སེམས་ཅན་རྣམས་ཡོངས་སུ་

1 བཀའ་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༢༧ ཤོག ༧༠༤ ཕྲེང་། ༤
2 བཀའ་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༢༧ ཤོག ༧༠༤ ཕྲེང་། ༨

རྒྱུ་རྣམ་རྫོགས་སྦྱོར་བ་བཤད་པ། 349
སྐྱོབ་ཅིང་།1

ཞེས་སོ།།
ལམ་ཤེས་པ་ཉིད་ཀྱི་སྦྱོར་བའི་བྱེད་པ་སྐྱབས་ལ་སོགས་པ་བྱེད་པ་བདུན་ནོ། །དེ་གང་ཞེ་
ན། གཏན་དུ་ཕན་པ་མྱང་འདས་ལ་འགོད་པའི་སྐྱབས་ཀྱི་བྱེད་པ་དང་། སྡུག་བསྔལ་གྱི་རྒྱུ་ལྡོག་པའི་གོ་འཕང་ལ་འགོད་པ་གནས་ཀྱི་བྱེད་པ་དང༌། འཁོར་བ་དང་མྱ་ངན་ལས་འདས་པ་མཉམ་པ་ཉིད་དུ་རྟོགས་པ་ལ་འགོད་པ་དཔུང་གཉེན་གྱི་བྱེད་པ་དང༌། ཆུས་བསྐོར་བའི་སྐམ་དང་ཆོས་མཐུན་པར་སྲེད་པའི་རླན་དང་བྲལ་བའི་ཐར་པ་ལ་འགོད་པས་རང་དང་གཞན་གྱི་དོན་རྟོགས་པའི་རྟེན་གྱི་ངོ་བོ་གླིང་གི་བྱེད་པ་དང༌། གནས་སྐབས་དང་མཐའི་གཞན་གྱི་དོན་སྒྲུབ་པ་ཡོངས་འདྲེན་གྱི་བྱེད་པ་དང༌། སེམས་ཅན་གྱི་དོན་ལྷུན་གྱིས་གྲུབ་པར་འཇུག་པའི་བྱེད་པ་དང༌། ཐེག་པ་གསུམ་གྱི་ངེས་པར་འབྱུང་བའི་འབྲས་བུ་དུས་མ་ཡིན་པར་ཡང་དག་པའི་མཐའ་མངོན་སུམ་དུ་མི་བྱེད་པ་ཞེས་བྱ་བ་འདི་རྣམས་དུས་ཅི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་ཡང་དག་པར་ཉེ་བར་སྒྲུབ་པའི་དོན་གྱི་གཞན་ལ་ཕན་པའི་བྱེད་པའོ། །རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་ཀྱིས་ཆོས་ཐམས་ཅད་བསམ་པ་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་སྟོན་པ་ཉེ་བར་སྒྲུབ་པའི་དོན་གྱིས་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་ཀྱི་སྦྱོར་བ་ལ་ནི་འཇིག་རྟེན་གྱི་རྟེན་གྱི་མཛད་པ་གཅིག་སྟེ། བྱེད་པ་བཅུ་གཅིག་གོ །མདོ་ནི་རིམ་པ་བཞིན་དུ་བྱང་ཆེན་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་ཏུ་མངོན་པར་རྫོགས་པར་སངས་རྒྱས་ནས་སྐྱེ་རྒ་སོགས་ལས་ཡོངས་སུ་སྒྲོལ་ཞིང་ཕུང་པོ་མ་ལུས་པའི་མྱ་ངན་ལས་འདས་པའི་དབྱིངས་སུ་མྱ་ངན་ལས་འདས་པ་ལ་འགོད་དོ།2

།ཞེས་
དང། བྱང་ཆེན་སངས་རྒྱས་ནས་སེམས་ཅན་རྣམས་ལ་ཆོས་ཐམས་ཅད་འདྲི་བ་མེད་པར་སྟོན་ཏེ། དེ་ལྟར་ན་སེམས་ཅན་དེ་དག་གི་གནས་སུ་འགྱུར་བ་ཡིན་ནོ།3

།ཞེས་དང། རབ་འབྱོར་དེ་ལྟར་བྱང་ཆེན་བླ་མེད་རྫོགས་བྱང་དུ་སངས་རྒྱས་ནས་འཇིག་རྟེན་གྱི་དཔུང་གཉེན་བྱེད་པ་ཡིན་ནོ།4

།ཞེས་
དང༌། རབ་འབྱོར་དེ་ལྟར་བླ་མེད་རྫོགས་བྱང་དུ་སངས་རྒྱས་ནས་སེམས་ཅན་རྣམས་ཀྱི་དེད་དཔོན་

1 བཀའ་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༢༧ ཤོག ༧༠༤ ཕྲེང་། ༡༩
2 བཀའ་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༢༧ ཤོག ༧༠༥ ཕྲེང་། ༩
3 བཀའ་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༢༧ ཤོག ༧༠༧ ཕྲེང་། ༡༦
4 བཀའ་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༢༧ ཤོག ༧༠༧ ཕྲེང་། ༡༩

350 སྐབས་བཞི་པའི་བཤད་པ།

བྱེད་པ་ཡིན་ནོ།1

།ཞེས་དང༌། བྱང་ཆེན་བླ་མེད་རྫོགས་བྱང་དུ་མངོན་པར་རྫོགས་པར་སངས་རྒྱས་ནས་སེམས་ཅན་རྣམས་ཡོངས་སུ་འདྲེན་པར་བྱེད་པ་ཡིན་ནོ།2

།ཞེས་དང༌། རབ་འབྱོར་བྱང་ཆེན་བླ་
མེད་རྫོགས་བྱང་དུ་སངས་རྒྱས་ནས་སེམས་ཅན་རྣམས་ཀྱི་རྟེན་བྱེད་པ་ཡིན་ཏེ། གཟུགས་ནི་ནམ་མཁའི་ངང་ཚུལ་ཅན་ནོ་ཞེས་བྱ་བར་ཆོས་སྟོན་ཏོ།3

།ཞེས་དང༌། རབ་འབྱོར་ཆོས་ཐམས་ཅད་སྐྱེ་བ་
མེད་པའི་ངང་ཚུལ་ཅན་ཏེ། དེ་དག་ནི་ངང་ཚུལ་དེ་ལས་མི་འདའོ།4

།ཞེས་དང༌། རབ་འབྱོར་ཆོས་
ཐམས་ཅད་ནི་གཟུགས་ཀྱི་ངང་ཚུལ་ཅན་ཏེ། དེ་དག་ནི་ངང་ཚུལ་དེ་ལས་མི་འདའོ།5

།ཞེས་སོ།།
བཞི་པ་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ལ་གསུམ་གྱི་དང་པོ་མཚམས་སྦྱར་བ་ནི། བྱེད་པའི་
མཚན་ཉིད་ཀྱིས་མཁྱེན་གསུམ་སྦྱོར་བའི་བྱེད་ལས་ཤེས་པར་བྱས་པ་རྣམས་ཀྱིས་མཚན་གཞི་དང་མཚོན་བྱའི་ངོ་བོ་ཉིད་གང་ཞེ་ན། ཞེས་སོ། །གཉིས་པ་རྩ་བ་ནི། མཁྱེན་གསུམ་སྦྱོར་བའི་ངོ་བོ་ཉིད་བཅུ་དྲུག་གི་བདག་ཉིད་ནི། འདི་མཚོན་པར་བྱ་བས་ན། མཚན་ཉིད་བཞི་པར་བཞེད་པ་ཡིན་ནོ། །དེ་ཡང་མཚོན་བྱ་ལྟ་བུར་མཚོན་པས་ནའོ། །དེ་གང་ཞེ་ན་ཉོན་མོངས་རྟགས་དང། ཞེས་སོ།།
གསུམ་པ་འགྲེལ་པ་ལ། སོ་སོར་བཤད་པ་དང༌། དོན་བསྡུ་བའོ། །དང་པོ་ལ་གཞི་ཤེས་སྦྱོར་བའི་ངོ་བོ་ཉིད་ནི། ཐམས་ཅད་ཤེས་པ་ཉིད་ཀྱི་སྦྱོར་བ་ཉོན་མོངས་པའི་སྒྲིབ་པ་ཅི་རིགས་པས་དབེན་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་བཞིའོ། །དེ་ཡང་འདོད་ཆགས་ལ་སོགས་པའི་ཉོན་མོངས་པ་སྤོང་བ་དང༌། དེའི་རྟགས་ལུས་ཀྱི་གནས་ངན་ལེན་སྤོང་བ་དང༌། དེའི་རྒྱུའི་མཚན་མ་ཚུལ་བཞིན་མ་ཡིན་པ་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་ལ་སོགས་པ་སྤོང་བ་དང༌། འདོད་ཆགས་སོགས་མི་མཐུན་པའི་ཕྱོགས་དང༌། འདོད་ཆགས་མེད་པ་ལ་སོགས་པ་གཉེན་པོ་དག་བླང་དོར་གྱི་རྣམ་རྟོག་གིས་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱིས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་པའི་སྦྱོར་བའོ། །མདོ་ནི་རིམ་པ་བཞིན་དུ་རབ་འབྱོར་བྱང་ཆེན་འདི་ནི་འདོད་ཆགས་དང་

1 བཀའ་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༢༧ ཤོག ༧༡༥ ཕྲེང་། ༡༩
2 བཀའ་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༢༧ ཤོག ༧༡༥ ཕྲེང་། ༢༡
3 བཀའ་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༢༧ ཤོག ༧༡༨ ཕྲེང་། ༧
4 བཀའ་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༢༧ ཤོག ༧༡༨ ཕྲེང་། ༩
5 བཀའ་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༢༧ ཤོག ༧༢༤ ཕྲེང་། ༡༤

རྒྱུ་རྣམ་རྫོགས་སྦྱོར་བ་བཤད་པ། 351
ཞེ་སྡང་དང་གཏི་མུག་བསལ་བས་དབེན་པའི་རང་བཞིན་དུ་འགྱུར་རོ།1

།ཞེས་དང༌། བྱང་ཆེན་དེ་ནི་
འདོད་ཆགས་དང་ཞེ་སྡང་དང་གཏི་མུག་གི་རྟགས་ཀྱིས་དབེན་པའི་རང་བཞིན་དུ་འགྱུར་རོ།2

།ཞེས་
དང༌། བྱང་ཆེན་དེ་ནི་འདོད་ཆགས་དང་ཞེ་སྡང་དང་གཏི་མུག་གི་མཚན་མས་དབེན་པའི་རང་བཞིན་དུ་འགྱུར་རོ།3

།ཞེས་དང༌། རབ་འབྱོར་བྱང་ཆེན་ཤེར་ཕྱིན་ཟབ་མོ་འདི་ལ་མོས་པ་དེ་དག་ནི་འདོད་ཆགས་དང་ཞེ་སྡང་གཏི་མུག་གི་རྟགས་ཀྱིས་དབེན་པའི་རང་བཞིན་དུ་འགྱུར་རོ།4

།ཞེས་སོ། །ལམ་
ཤེས་སྦྱོར་བའི་ངོ་བོ་ནི་ལམ་ཤེས་པ་ཉིད་ཀྱི་སྦྱོར་བའི་ངོ་བོ་ཉིད་ལྔའོ། །དེ་གང་ཞེ་ན། དོན་དམ་པར་མེད་པའི་སེམས་ཅན་ཐ་སྙད་དུ་མཐའ་ཡས་པ་མྱ་ངན་ལས་འདའ་བར་དཀའ་བ་སྒྲུབ་པའི་སྦྱོར་བ་དང༌། ཐེག་པ་གཞན་དུ་མི་ལྟུང་བའི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་མཐའ་གཅིག་ཏུ་སངས་རྒྱ་བར་ངེས་པ་སྒྲུབ་པའི་སྦྱོར་བ་དང༌། ཡུན་རིང་པོ་ནས་བསྒྲུབ་པར་བྱ་བ་མཆོག་ཉིད་ཀྱི་ཆེད་དུ་བྱ་བ་ཆེན་པོ་གསུམ་སྒྲུབ་པའི་སྦྱོར་བ་དང༌། བསྒོམ་པར་བྱ་བ་དང་སྒོམ་པ་པོའ་ཆོས་དོན་དམ་པར་མི་དམིགས་ ིཔར་རྟོགས་པའི་སྦྱོར་བ་དང༌། བདེན་པའི་དངོས་པོར་མངོན་པར་ཞེན་པ་མཐའ་དག་བཀག་པ་ཞེས་བྱ་བ་དེ་ལྟ་བུ་དག་གི་སྦྱོར་བ་ལྔའོ། །མདོ་ནི་རིམ་པ་བཞིན་དུ་བྱང་ཆེན་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཡོངས་སུ་མྱ་ངན་ལས་འདའ་བར་བྱའོ་ཞེས་གོ་ཆ་འཚལ་ཀྱང་དེ་ལ་སེམས་ཅན་དང་སེམས་ཅན་དུ་བཏགས་པ་མི་དམིགས་པ་དེ་དག་ནི་དཀའ་བ་བགྱིད་པའོ།5

།ཞེས་དང༌། བྱང་ཆེན་སེམས་
ཅན་མྱ་ངན་ལས་འདའ་བར་གོ་ཆ་འཚལ་བ་དེས་ཉན་རང་གིས་གཉིས་སུ་དོགས་པར་མི་བགྱི་སྟེ།6 ཞེས་དང༌། བྱང་སེམས་ཀྱིས་སེམས་ཅན་ཉི་ཚེ་བའི་སླད་དུ་གོ་འཚལ་བ་མ་ལགས་ཏེ། སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཡོངས་སུ་མྱ་ངན་ལས་འདའ་བ་དང་རྣམ་མཁྱེན་གྱི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་སླད་དུ་གོ་འཚལ་

1 བཀའ་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༢༧ ཤོག ༧༢༧ ཕྲེང་། ༡༧
2 བཀའ་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༢༧ ཤོག ༧༢༧ ཕྲེང་། ༢༡
3 བཀའ་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༢༧ ཤོག ༧༢༨ ཕྲེང་། ༢
4 བཀའ་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༢༧ ཤོག ༧༢༨ ཕྲེང་། ༦
5 བཀའ་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༢༧ ཤོག ༧༢༨ ཕྲེང་། ༢༡
6 བཀའ་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༢༧ ཤོག ༧༣༢ ཕྲེང་། ༡༣

352 སྐབས་བཞི་པའི་བཤད་པ།

ཏེ།1

ཞེས་དང༌། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཤེར་ཕྱིན་ནི་ཟབ་སྟེ་དེ་ནི་སུས་ཀྱང་བསྒོམ་པར་མི་བགྱི་ཅི་ཡང་བསྒོམ་པར་མི་བགྱི་ཇི་ལྟར་ཡང་བསྒོམ་པར་མི་བགྱི།2

ཞེས་དང༌། བྱང་ཆེན་འགའ་ཞིག་གིས་ཤེར་
ཕྱིན་ཟབ་མོ་འདི་ལ་མངོན་པར་ཞེན་པ་མི་བྱེད་པ་དེ་ནི་ཕྱིར་མི་ལྡོག་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཆེན་པོར་ཡོངས་སུ་བརྟག་པར་བྱའོ།3

།ཞེས་སོ།།
རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་ཀྱི་སྦྱོར་བའི་ངོ་བོ་ཉིད་བདུན་ནོ། །བདུན་ཡོད་དེ། ཐམས་
ཅད་ཤེས་པ་ཉིད་དང་ལམ་ཤེས་པ་ཉིད་ཀྱིས་ཡུལ་དུ་བསྡུས་པའི་དངོས་པོའ་ཁྱད་པར་གཞི་ལམ་ལ་ ིདམིགས་པ་དང༌། འཇིག་རྟེན་གྱི་སྒྲུབ་པའི་འཛིན་པ་དངོས་པོ་བདེན་པར་ཞེན་པ་དང༌། དངོས་མེད་བདེན་པར་ཞེན་པ་ལ་སོགས་པ་ལས་ལོག་སྟེ་བསྟན་པས་བྱིས་པ་དང༌མི་མཐུན་པ་དང༌། གཟུགས་ལ་སོགས་པ་ཐོགས་པ་མེད་པར་ཤེས་པ་དང༌། ཤེས་བྱ་དང་ཤེས་པ་དོན་དམ་པར་མི་དམིགས་པས་འཁྲུལ་གཞི་བདེན་པ་མེད་པ་དང༌། བདེན་པས་སྟོང་པ་དེ་བཞིན་ཉིད་ཀྱིས་དོན་དམ་པར་གང་དུ་ཡང་འགྲོ་བ་མེད་པ་དང༌། གཟུགས་ལ་སོགས་པ་དོན་དམ་པར་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པས་སྐྱེ་བ་མེད་པ་དང༌། སློབ་དཔོན་གྱིས་འདིའི་སྐབས་ཀྱི་འགྲེལ་ཆེན་དུ། སློབ་དཔོན་ཞི་བ་འཚོའི་རྗེས་སུ་འབྲངས་ནས་བདེན་པ་གཉིས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་རྒྱས་པར་གཏན་ལ་ཕབ་པ་ནི་གཞན་དུ་འཆད་པར་འདོད་པས་མ་སྤྲོས་སོ། །དངོས་པོ་དང་དངོས་པོ་མེད་པ་དང་གཉིས་ཀ་ལ་སོགས་པ་གསུམ་གྱི་ངོ་བོ་དེ་བཞིན་ཉིད་དོན་དམ་པར་མི་དམིགས་པར་རྟོགས་པའི་སྦྱོར་བ་དེ་ལྟ་བུ་དག་ཡོད་པའི་ཕྱིར་རོ། །མདོ་ནི་རིམ་པ་བཞིན་དུ་བྱང་ཆེན་དེས་རྣམ་མཁྱེན་ལ་གཞོལ་བའི་བསམ་པས་ཤེར་ཕྱིན་ཟབ་མོ་འདི་ལ་བརྟག་པར་བྱའོ།4

།ཞེས་དང༌། ལྷའི་བུ་དག་ནམ་མཁའ་ཟབ་པའི་ཕྱིར་ཆོས་འདི་ཟབ་བོ།5

།ཞེས་དང༌།
ཆོས་འདི་དག་ནི་གང་ལ་ཡང་ཐོགས་པ་མ་མཆིས་ཏེ། གཟུགས་ལ་ཐོགས་པ་མ་མཆིས། ཞེས་དང༌། ཆོས་འདི་དག་ནི་གཞི་མ་མཆིས་པ་དང་ལྡན་ཏེ། གཟུགས་ཀྱི་གཞི་མ་མཆིས་པའི་སླད་དུ་ 1 བཀའ་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༢༧ ཤོག ༧༣༢ ཕྲེང་། ༡༦
2 བཀའ་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༢༧ ཤོག ༧༣༣ ཕྲེང་། ༧
3 བཀའ་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༢༧ ཤོག ༧༣༧ ཕྲེང་། ༡༢
4 བཀའ་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༢༧ ཤོག ༧༤༠ ཕྲེང་། ༡༥
5 བཀའ་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༢༧ ཤོག ༧༥༣ ཕྲེང་། ༢༠

རྒྱུ་རྣམ་རྫོགས་སྦྱོར་བ་བཤད་པ། 353
དང་། ཞེས་དང༌། གནས་བརྟན་རབ་འབྱོར་འདི་ནི་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱི་རྗེས་སུ་སྐྱེས་ཏེ། ཅི་དང་ཅི་སྟོན་པ་དེ་ཐམས་ཅད། སྟོང་པ་ཉིད་དང༌། མཚན་མ་མེད་པ་དང༌། སྨོན་པ་མེད་པ་ལས་བརྩམས་ནས་ཆོས་སྟོན་པའི་ཕྱིར།1

ཞེས་དང༌། ལྷའི་བུ་དག་རབ་འབྱོར་ནི་གཟུགས་ཀྱི་རྗེས་སུ་མ་སྐྱེས།
གཟུགས་ཀྱི་དེ་བཞིན་ཉིད་ཀྱི་རྗེས་སུ་མ་སྐྱེས། གཟུགས་ཀྱི་དེ་བཞིན་ཉིད་ལས་གཞན་གྱི་རྗེས་སུ་མ་སྐྱེས།2

ཞེས་དང་། བཅོམ་ལྡན་འདས་དེ་བཞིན་ཉིད་ནས་ཡང་དག་པའི་མཐའི་བར་འདི་དག་ཟབ་
སྟེ། དེ་ལ་གཟུགས་དང་གཟུགས་ཀྱི་དེ་བཞིན་ཉིད་མི་དམིགས་ཏེ། གང་གི་ཚེ་གཟུགས་མི་དམིགས་པ་དེའི་ཚེ་གཟུགས་ཀྱི་དེ་བཞིན་ཉིད་དམིགས་པར་ལྟ་ག་ལ་འགྱུར།3

ཞེས་སོ།།
གཉིས་པ་ནི། དེ་ལྟར་ན་མཚན་ཉིད་བཞི་པ་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱི་མཚན་ཉིད་དུ་བཞེད་དོ། །དེ་ཡང་
སྔར་བཤད་པ་དེ་ལྟར་ན་སྦྱོར་བའི་ངོ་བོ་ཉིད་བཅུ་དྲུག་གིས་ཚ་རེག་གིས་མེ་མཚོན་པའི་མཚན་གཞི་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་གསུམ་གྱི་སྦྱོར་བ་དག་ཤེས་ཁྱད་བྱེད་པ་གསུམ་གྱི་མཚན་ཉིད་དང་ལྡན་པ་བཞིན་དུ་མཚོན་པས་ནའོ། །གསུམ་པ་གྲངས་བསྡུ་བ་ནི། དེ་ལྟར་ན། ཤེས་མཚན་ཞེ་བརྒྱད། ཁྱད་པར་བཅུ་དྲུག།།བྱེད་པ་བཅུ་གཅིག །ངོ་བོ་ཉིད་བཅུ་དྲུག་ཡོད་པས་སྤྱིར་གཅིག་ཏུ་བསྡོམས་ན། ཞེས་སོ།།
གཉིས་པ་ཐར་པ་ཆ་མཐུན་ནས་བཟུང་སྟེ་རྒྱུད་ལ་སྐྱེ་བའི་རིམ་པ་བཤད་པ་ལ་གསུམ།
བསྐལ་པ་གྲངས་མེད་གསུམ་ནས་འཚང་རྒྱ་བའི་ལམ་གྱི་ཐོག་མ་བཤད་པའི་སྒོ་ནས་རྒྱན་གྱི་ཆེད་དུ་བྱ་བའི་གདུལ་བྱ་ངོས་བཟུང་བ་དང༌། རྒྱུད་སྨིན་བྱེད་ཀྱི་ལམ་སྐྱེ་བའི་རིམ་པ་དང༌། དེ་ལ་བརྟེན་ནས་མངོན་རྟོགས་ཁྱད་པར་ཅན་རྒྱུད་ལ་སྐྱེ་བའི་རིམ་པ་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ལ། ལམ་སྤྱིའི་མཚན་ཉིད་དང༌། ལམ་གྱི་ཆིངས་ལྔར་བསྡུས་ནས་དེ་ལ་མཁས་པའི་གདུལ་བྱ་ངོ་བཟུང་བའོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ་གྱི་དང་པོ་མཚམས་སྦྱར་བ་ནི། འཆད་པར་འགྱུར་བའི་ཐར་པའི་ཆ་དང་མཐུན་པའི་དགེ་བའི་རྩ་བ་དང་ལྡན་པ་ཁོ་ན་ལ་ཇི་སྐད་བཤད་པའི་སྦྱོར་བ་མཚན་ཉིད་ཀྱི་སྒོ་ནས་ཚད་མའི་ཡུལ་དུ་

1 བཀའ་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༢༧ ཤོག ༧༦༣ ཕྲེང་། ༡༣
2 བཀའ་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༢༧ ཤོག ༧༦༩ ཕྲེང་། ༢༡
3 བཀའ་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༢༧ ཤོག ༧༧༡ ཕྲེང་། ༣

354 སྐབས་བཞི་པའི་བཤད་པ།

མཚོན་ཏེ། ཡོངས་སུ་ཤེས་པ་འབྱུང་བས་ཐར་པའི་ཆ་དང་མཐུན་པ། གཉིས་པ་རྩ་བ་ནི། རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མངོན་པར་རྫོགས་པ་རྟོགས་པའི་སྦྱོར་བ་སྟོན་པའི་སྐབས་འདི་ལ། བསྐལ་པ་གྲངས་མེད་གསུམ་ནས་འཚང་རྒྱ་བའི་ལམ་གྱི་མགོ་རྩོམ་པའི་ཐར་པའི་ཆ་དང་མཐུན་པ་འདི་ཡིན་པར་འདོད་དེ། དོན་དམ་པར་མཚན་མ་མེད་པར་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་ཟིན་པའི་རབ་ཏུ་སྦྱིན་པ་ལ་སོགས་པ་ནས་རྣམ་མཁྱེན་ལ་ཐུག་པའི་བར་རང་རྒྱུད་ལ་ཡང་དག་པར་བསྒྲུབ་པ་ལ་མཁས་པའི་གང་ཟག་གི་རྒྱུད་ཀྱི་ཆོས་མངོན་རྟོགས་ནིའོ།།
གསུམ་པ་འགྲེལ་པ་ནི། རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མངོན་པར་རྫོགས་པར་རྟོགས་པའི་སྦྱོར་བ་
སྟོན་པའི་སྐབས་འདི་ལ་བསྐལ་པ་གྲངས་མེད་གསུམ་ནས་འཚང་རྒྱ་བའི་ལམ་གྱི་རིགས་རྫོགས་པའི་ཐར་པའི་ཆ་དང་མཐུན་པ་ཡིན་པར་འདོད་དོ། །གང་ཞེ་ན། དོན་དམ་པར་སྤྲོས་པའི་མཚན་མ་མེད་པར་དམིགས་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་ཟིན་པའི་ཤེས་པའི་རྣམ་པས་སྦྱིན་པ་ལ་སོགས་པའི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་ནས་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་ལ་ཐུག་པ་རྣམས་ཚད་མས་རྟོགས་ནས་སྒྲུབ་པ་ཉམས་ལེན་གྱིས་རང་གི་རྒྱུད་ལ་སྐྱེད་པར་མཁས་པའི་གང་ཟག་གི་རྒྱུད་ཀྱི་ཆོས་མངོན་རྟོགས་ནིའོ། །དེ་ཡང་འོག་ནས་འཆད་པར་འགྱུར་པའི་ཟག་པ་མེད་པའི་ཡེ་ཤེས་སྡེ་ཚན་ཉི་ཤ་རྩ་གཅིག་གི་མངོན་པར་རྟོགས་པའི་རིགས་མཐའ་དག་ལ་ཐོས་བསམ་གྱིས་སྒྲོ་འདོགས་ཆོད་ནས་དེའི་རྗེས་སུ་ཉམས་སུ་བླངས་པས་མངོན་པར་རྟོགས་པ་ཀུན་ལ་མྱོང་བ་སྐྱེས་པ་ནས་བཟུང་སྟེ། བསྐལ་པ་གྲངས་མེད་གསུམ་ནས་འཚང་རྒྱ་བའི་ལམ་གྱི་མགོ་བརྩམས་པ་དང༌། ཐེག་པ་ཆེན་པོའ་ལམ་དུ་ ིཞུགས་པ་དང༌། ཐེག་ཆེན་ཐར་པ་ཆ་མཐུན་རྒྱུད་ལ་སྐྱེས་པ་ཞེས་བྱའོ། །ཉམས་སུ་མྱོང་བ་སྐྱེས་པའི་ཚད་ཇི་ལྟ་བུ་ཞེ་ན། སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ལ་དམིགས་ནས་སྡུག་བསྔལ་གཏན་བྱང་བར་འདོད་པའི་རྣམ་པ་ཅན་གྱི་སྙིང་རྗེ་ངང་ངམ་ཤགས་ཀྱིས་འཇུག་པ། དཔེར་ན་མ་བུ་གཅིག་པ་ལ་བརྩེ་བ་ལྟ་བུ་སྐྱེས་པ་ནས་སྙིང་རྗེ་ལ་མྱོང་བ་ཐོན་པ་ཞེས་བྱ་ལ། དེ་ལ་དཔགས་ནས་ལམ་གཞན་རྣམས་ལ་ཡང་མྱོང་བ་ཐོན་པའི་ས་མཚམས་ཤེས་པར་བྱ་ཞིང༌། སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་དོན་ལ་བསམས་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་འདྲིས་པར་བྱེད་པ་ཡིན་ཡང༌། དེའི་ལག་རྗེས་ཀྱིས་དངོས་པོ་འདི་རྣམས་ལ་བལྟས་པའི་ཚེ་མེ་ལོང་ནང་གི་བྱད་བཞིན་གྱི་གཟུགས་བརྙན་ལྟར་ཡིད་ངོར་སྣང་ཞིང༌། ད་ལྟར་གྱི་

རྒྱུ་རྣམ་རྫོགས་སྦྱོར་བ་བཤད་པ། 355
སྣང་བ་འདི་ཕུ་བཏབ་ན་འགྲོ་བ་ལྟར་ཡིད་ངོར་སྣང་བ་ལ་བརྟེན་པ་ཐོབ་པ་ནས་བསམས་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་སྟོང་ཉིད་སྒོམ་པའི་མྱོང་བ་ཐོན་པ་ཞེས་བྱ་ཡི། སྟོང་ཉིད་ལ་དམིགས་པའི་ལྷག་མཐོང་མཚན་ཉིད་པ་ནི་སྦྱོར་ལམ་དྲོད་ནས་སོ། །རང་རྒྱུད་ཀྱི་མངོན་པར་རྟོགས་པ་ཀུན་སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་ཟིན་པ་དགོས་པར་ཤེས་པའི་ཆེད་དུ་མཚན་མ་མེད་པར་ཤེས་པའི་རྣམ་པས་ཞེས་སྨོས་སོ། །གཉིས་པ་ལ་གསུམ་གྱི་དང་པོ་མཚམས་སྦྱར་བ་ནི། སྦྱིན་སོགས་རང་རྒྱུད་ལ་སྒྲུབ་པར་མཁས་པ་དེ་གང་ཡིན་ཞེ་ན། ཞེས་སོ།།
གཉིས་པ་རྩ་བ་ལ། ལམ་སྤྱིའི་ཆིངས་ལ་མཁས་པའི་ཚད་དང། དེ་ལ་མཁས་པའི་རྒྱན་གྱི་
གདུལ་བྱ་ངོས་བཟུང་བའོ། །དང་པོ་ལ། ཐེག་ཆེན་གྱི་འཇུག་སྒོ་སེམས་བསྐྱེད་དུ་བསྟན་པ་དང། སྤྱོད་པ་ལ་སློབ་པའི་ཚུལ་ལོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས་ཀྱི་དང་པོ། ཐེག་པ་ཆེན་པོ་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་སྐྱབས་འགྲོ་ནི། སངས་རྒྱས་སོགས་ཐེག་པ་ཆེན་པོའ་ལམ་རྒྱུ་དང་འབྲས་བུར་བཅས་པ་མཐའི་དག་ལ་དམིགས་པའི་ཡིད་ཆེས་པའི་དད་པ་དང། དང་བའི་དད་པ་ཐོག་མར་བསྐྱེད་ནས་དེ་ལ་མཁས་པར་བྱེད་པ་ནི་དད་པ་ལ་མཁས་པ་ཞེས་བྱ་ལ། དེ་ཡང། དད་པ་སྔོན་འགྲོ་མ་ལྟར་བསྐྱེད་པ་སྟེ།1

།ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར། དད་པ་ཡོན་ཏན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རྩ་བར་ཤེས་པར་བྱ་བ་དང། ཐེག་པ་ཆེན་པོའ་ལམ་འབྲས་མཐའི་དག་རང་རྒྱུད་ཀྱི་དད་པའི་ཡུལ་དུ་བྱས་ནས་ཡང་དང་ཡང་དུ་འདྲིས་པར་བྱེད་པ་ན་ཐེག་པ་ཆེན་པོའ་ལམ་གྱི་རྩ་བ་ཚུགས་པར་ཤེས་པར་བྱའོ། །སྐྱབས་འགྲོ་གཙོ་བོའི་ིདོན་དུ་བསྟན་ཡང་ཐེག་པ་ཆེན་པོའ་ལམ་གྱི་རྩ་བ་ངོས་བཟུང་བའི་ཆེད་དུ། དད་པ་ལ་མཁས་པ་དང་ ིཔོར་བསྟན་ཏོ། །མདོ་ནི་ཤེར་ཕྱིན་དང་ཐབས་མཁས་དང་མ་བྲལ་བར་དུས་གསུམ་གྱི་སངས་རྒྱས་དང་དེ་རྣམས་ཀྱི་ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་ཕུང་པོ་ལ་སོགས་པ་དེ་ཡིད་ལ་སེམས་ཀྱང་མཚན་མར་མི་བྱེད། རྣམ་ཐར་སྒོ་གསུམ་ལ་མཚན་མར་མི་བྱེད་ན། བྱང་ཆེན་དེ་གཉིས་སུ་མི་ལྟུང་ཞིང་མ་སྨས་མ་ཉམས་པར་བླ་མེད་རྫོགས་བྱང་དུ་འཚང་རྒྱ་བར་རིག་པར་བྱའོ།2

།ཞེས་སོ།།
གཉིས་པ་དངོས་ཀྱི་དོན་ནི། ཐེག་པ་ཆེན་པོའ་བསམ་པ་ཕུན་ཚོགས་ཐེག་ཆེན་སེམས་ ི

1 བཀའ་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༥༧ ཤོག ༡༦༤ ཕྲེང་། ༡༩
2 བཀའ་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༢༧ ཤོག ༧༧༧ ཕྲེང་། ༢

356 སྐབས་བཞི་པའི་བཤད་པ།

བསྐྱེད་ནི། རྣམ་མཁྱེན་གྱི་བདག་པོར་གྱུར་པའི་དྲན་པས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་པའི་དྲན་པ་དང༌། ཞེས་སྨོས་ལ། འདི་ནི་ཐེག་པ་ཆེན་པོར་འཇུག་པའི་འཇུག་སྒོ་ལ་མཁས་པའི་ཚད་ཤེས་པའི་ཆེད་དུ་རྣམ་མཁྱེན་ཡང་དང་ཡང་དུ་དྲན་པའི་དྲན་པ་ཁྱད་པར་བ་ལ་མཁས་པའི་ཡན་ལག་སྨོས་པ་ཡིན་ནོ། །མདོ་ནི། བཅོམ་ལྡན་འདས་བྱང་ཆེན་ཤེར་ཕྱིན་དང་ཐབས་མཁས་དང་མ་བྲལ་བ་ཅན་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་བླ་མེད་རྫོགས་པར་བྱང་ཆུབ་པ་ནི་ཐེ་ཚོམ་མ་མཆིས་སོ།1

།ཞེས་སོ།།
གཉིས་པ་ལ། སྤྱོད་པ་སྤྱི་ལ་བསླབ་པ་དང༌། ཕར་ཕྱིན་ཐ་མ་གཉིས་ལ་བསླབ་པའོ། །དང་པོ་
ནི། སྦྱིན་སོགས་ཕར་ཕྱིན་དྲུག་སྤྱོད་ཡུལ་དུ་བྱེད་པའི་བརྩོན་འགྲུས་རྩོམ་པ་དང༌། ཐེག་པ་ཆེན་པོའ་ིལམ་མཐའ་དག་ལ་བརྩོན་འགྲུས་རྩོམ་པས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་པ་ནི་བརྩོན་འགྲུས་ལ་མཁས་པ་ཞེས་བྱའོ། །མདོ་ནི་བྱང་ཆེན་དེས་ཐོག་མར་སེམས་བསྐྱེད་པ་ནས་བཟུང་ནས་སྦྱིན་པ་བྱིན་ཡང་མཚན་མར་མི་བྱེད་དོ།2

།ཞེས་སོ། །སྤྱོད་པ་ལ་སློབ་པ་བརྩོན་འགྲུས་ཀྱིས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་ནས་སྟོན་པའི་
དོན་ནི། སེམས་བསྐྱེད་ཀྱང་སྤྱོད་པ་ལ་ནན་ཏན་གྱིས་བརྩོན་འགྲུས་རྩོམ་པར་མི་བྱེད་ན། བསམ་པ་བཟང་བ་ཙམ་དུ་ཟད་ཀྱི། བླ་ན་མེད་པའི་བྱང་ཆུབ་མི་ཐོབ་པར་གསུངས་པས་སྤྱོད་པའི་གསལ་བའི་དབྱེ་བ་རེ་རེ་ལ་སློབ་པ་ན་ཡང་བརྩོན་འགྲུས་ཀྱིས་ཁྱད་པར་དུ་བྱ་དགོས་པར་ཤེས་པར་བྱ་བའོ།།གཉིས་པ་ལ་གཉིས་ཀྱི་དང་པོ་བསམ་གཏན་གྱི་ཕར་ཕྱིན་ལ་བསླབ་པ་ནི། ཞི་གནས་ཐུན་
མོང་བ་ནི། དེ་པའི་སྐུ་གཟུགས་སོགས་རྣམ་པར་མི་རྟོག་པའི་གཟུགས་བརྙན་གང་ཡང་རུང་བ་ལ་དམིགས་ནས་སེམས་གནས་པའི་ཐབས་དགུ་ལ་བརྟེན་ནས་གོམས་པར་བྱས་པས་བྱིང་རྒོད་ཀྱི་གཉེན་པོ་བསྟེན་མི་དགོས་པར་རྩོལ་མེད་དུ་འཇུག་ཅིང༌། ལུས་སེམས་ཤིན་ཏུ་སྦྱངས་པའི་བདེ་བ་སྐྱེས་ཀྱི་བར་དུ་བསྒྲུབ་པའོ། །ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་བསམ་གཏན་ནི། སྔ་མ་སྔོན་དུ་སོང་བ་ལ་བརྟེན་ནས་དམིགས་པ་ལ་འདིའོ་སྙམ་དུ་རྣམ་པར་མི་རྟོག་པ་ནམ་མཁའ་མཛོད་ལ་སོགས་པའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་དང༌། ས་ལྔ་པར་ཐོབ་པའི་བསམ་གཏན་གྱི་ཕར་ཕྱིན་སོགས་སོ། །མདོ་ནི། བཅོམ་ལྡན་འདས་དེ་ནི་འདི་ལྟར་བྱང་ཆེན་དེས་དང་པོ་སེམས་བསྐྱེད་པ་ནས་བཟུང་སྟེ་གང་མངོན་པར་

1 བཀའ་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༢༧ ཤོག ༧༧༩ ཕྲེང་། ༡༦
2 བཀའ་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༢༧ ཤོག ༧༧༨ ཕྲེང་། ༡༠

རྒྱུ་རྣམ་རྫོགས་སྦྱོར་བ་བཤད་པ། 357
རྫོགས་པར་འཚང་རྒྱ་བ་དང་གང་གིས་མངོན་པར་རྫོགས་པར་འཚང་རྒྱ་བ་དང་གང་དུ་མངོན་པར་རྫོགས་པར་འཚང་རྒྱ་བར་བགྱི། གཟུགས་ནས་རྣམ་མཁྱེན་གྱི་བར་གྱི་ཆོས་གང་ཡང་དམིགས་པ་མ་མཆིས་སོ།1

།ཞེས་སོ།།
གཉིས་པ་ཤེར་ཕྱིན་ལ་བསླབ་པ་ནི། ཞི་གནས་མཚན་ཉིད་པ་ཐོབ་པ་ལ་བརྟེན་ནས་ཤེས་
བྱ་ཇི་ལྟ་བ་དང་ཇི་སྙེད་པའི་ཆོས་རྣམས་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་ཤེས་པའི་ཤེས་རབ་དང་ཡུལ་རྣམ་པ་ལྔ་ལ་མཁས་པའོ། །ཇི་ལྟ་བ་ལ་དམིགས་པ་དང་ཇི་སྙེད་པ་ལ་དམིགས་པའི་ལྷག་མཐོང་གཉིས་ཀ་འདིར་བསྟན་ལ། ཇི་སྙེད་པ་ལ་དམིགས་པའི་ལྷག་མཐོང་ནི། ཚོགས་ལམ་ནས་ཀྱང་ཡོད་ལ། ཇི་ལྟ་བ་ལ་དམིགས་པའི་ལྷག་མཐོང་ནི་སྦྱོར་ལམ་དྲོད་ནས་ཐོབ་ལ། དེ་ཡང་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་དོན་ལ་སོ་སོར་རྟོག་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་དཔྱད་ནས་ཤིན་ཏུ་སྦྱངས་པའི་བདེ་བ་འདྲེན་ནུས་པ་ནས་ཐོབ་པར་ཤེས་པར་བྱའོ། །མདོ་ནི་ལྷའི་བུ་དག་ངས་ཆོས་ཐམས་ཅད་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་མངོན་པར་རྫོགས་པར་སངས་རྒྱས་ཏེ། ངས་གང་མངོན་པར་རྫོགས་པར་འཚང་རྒྱ་བའམ། གང་གིས་མངོན་པར་རྫོགས་པ་འཚང་རྒྱ་བའམ། གང་དུ་མངོན་པར་རྫོགས་པར་འཚང་རྒྱ་བའི་ཆོས་གང་ཡང་མ་དམིགས་སོ།2

།ཞེས་སོ། །འདི་དག་གི་རྣམ་གཞག་རྒྱས་པར་ནི། རྗེ་རིན་པོ་ཆེ་ཉིད་
ཀྱིས་མཛད་པའི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པའི་ལམ་གྱི་རིམ་པ་ལས་ཤེས་པར་བྱའོ།།
གཉིས་པ་ནི། རྒྱན་གྱི་ཆེད་དུ་བྱ་བའི་གདུལ་བྱ་དེ་ལ་དབང་པོའ་རིམ་པས་གཉིས་སུ་ཡོད་ ིདེ། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་དབང་པོ་རྣོན་པོ་ཡིས་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་རྟོགས་ཤིང་ཐོབ་པར་སླ་བ་དང་སེམས་དཔའ་དབང་པོ་རྟུལ་པོས་རྟོགས་དཀར་བཞེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །མདོ་ནི་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་འདི་སྐད་དུ་བླ་མེད་རྫོགས་བྱང་ནི་འབྱུང་བར་དཀའ་

3

ཞེས་གསུངས་པ། བཅོམ་ལྡན་འདས་
ཀྱིས་ཇི་སྐད་གསུངས་པའི་དོན་བདག་གིས་འཚལ་བ་དང་སེམས་པ་ལྟར་ན། བཅོམ་ལྡན་འདས་བླ་མེད་རྫོགས་བྱང་དུ་མངོན་པར་རྫོགས་པར་འཚང་རྒྱ་བ་མི་དཀའོ།4

།ཞེས་དང༌། ཚེ་དང་ལྡན་པ་
1 བཀའ་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༢༧ ཤོག ༧༧༩ ཕྲེང་། ༡༩
2 བཀའ་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༢༧ ཤོག ༧༨༢ ཕྲེང་། ༡༠
3 བཀའ་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༢༧ ཤོག ༧༨༢ ཕྲེང་། ༡༦
4 བཀའ་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༢༧ ཤོག ༧༨༢ ཕྲེང་། ༡༧

358 སྐབས་བཞི་པའི་བཤད་པ།

རབ་འབྱོར་རྣམ་གྲངས་དེས་ན་བླ་མེད་རྫོགས་བྱང་དུ་མངོན་པར་རྫོགས་པར་འཚང་རྒྱ་བ་དཀའ་སྟེ།1

ཞེས་སོ། །རྒྱན་གྱི་ཆེད་དུ་བྱ་བའི་གདུལ་བྱ་དེ་ལ། དད་པའི་རྗེས་འབྲང་དང༌། ཆོས་ཀྱི་རྗེས་འབྲང་གཉིས་སུ་ངེས་པར་སྟོན་པ་ཡིན་གྱི། དབང་པོ་འབྲིང་པོ་ཟུར་དུ་འཆད་པ་དང༌། རྟུལ་པོ་ཐེག་པ་དམན་པ་ལ་སྦྱོར་བ་སོགས་ནི་གཞུང་གི་དོན་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་འཆད་པར་ཤེས་པར་བྱའོ། །དབང་པོ་རྣོ་རྟུལ་ཡང་སྔར་བཤད་པ་ལྟར་ཐེག་པ་ཆེན་པོའ་ལམ་གྱི་རིམ་པ་མཐའི་དག་ལ་དམིགས་པའི་དད་པ་ཤགས་དྲག་ཞན་དང༌། བརྩོན་འགྲུས་སྟོབས་ཆེ་ཆུང་ནས་ཤེས་རབ་མཚན་ཉིད་རྫོགས་མ་རྫོགས་ཀྱི་ཁྱད་པར་རོ།།
གསུམ་པ་འགྲེལ་པ་ལ། ཡུལ་ལྔ་ལ་མཁས་པའི་ཁྱད་པར་དང༌། དབང་པོ་རྣོ་རྟུལ་གྱིས་
ལམ་བགྲོད་པའི་ཁྱད་པར་དང༌། ཤུགས་ལ་འཕངས་པའི་དོན་ནོ། །དང་པོ་ནི། རྒྱན་གྱི་ཆེད་དུ་བྱ་བའི་གདུལ་བྱ་སེམས་དཔའ་དེ་ཆོས་ཅན། ཡུལ་རྣམ་པ་ལྔ་ལ་མཁས་པ་ཡིན་ཏེ། གྲངས་བཞིན་དུ་སངས་རྒྱས་སོགས་ཐེག་པ་ཆེན་པོའ་ལམ་འབྲས་མཐའི་དག་ལ་དམིགས་པའི་དད་པ་དང་སྦྱིན་པ་སོགས་མཐའ་དག་ལ་སྤྲོ་བའི་བརྩོན་འགྲུས་དང༌། བསམ་པ་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པ་སེམས་བསྐྱེད་ཀྱིས་བསྡུས་པའི་དྲན་པ་དང༌། ཆོས་ཐམས་ཅད་ལ་རྣམ་པར་མི་རྟོག་པའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་དང༌། ཇི་ལྟ་བ་དང་ཇི་སྙེད་པའི་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་ཡོངས་སུ་ཤེས་པ་ལ་སོགས་པའི་ཡུལ་རྣམ་པ་ལྔ་ལ་མཁས་པའི་ཕྱིར་རོ།།
གཉིས་པ་ནི། རྒྱན་གྱི་གདུལ་བྱ་གཉིས་ཀ་དད་སོགས་ཡུལ་ལྔ་ལ་མཁས་པར་མཚུངས་
པ་དེ་ལྟ་མོད་ཀྱི། རྒྱན་གྱི་གདུལ་བྱ་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་བླ་ན་མེད་པའི་བྱང་ཆུབ་འཐོབ་པ་སླ་བར་མཚུངས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། འདི་ལྟར་དད་པ་ལ་སོགས་པ་ཐེག་པ་ཆེན་པོ་ལ་གནས་པའི་དབང་པོ་རྣོན་པོས་ནི་བླ་ན་མེད་པ་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་རྟོགས་ཤིང་ཐོབ་པར་སླ་ལ། ཐེག་པ་ཆེན་པོ་ལ་གནས་པ་དེ་དག་ཉིད་རྟུལ་པོས་ནི་རྟོགས་ཤིང་ཐོབ་པར་དཀའོ་ཞེས་བྱ་བ་འདི་ནི་ཆོས་ཉིད་ཡིན་པས་སོ། །དད་སོགས་ཆེན་པོ་ཐེག་པ་ཆེན་པོ་ཡིན་ལ། དད་སོགས་ཆུང་ངུ་དང་འབྲིང་ཐེག་པ་ཆུང་འབྲིང་ཡིན་གྱི། མདོའ་སྒྲས་ཟིན་ལ་ཉན་ཐོས་ལ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔར་མིང་བཏགས་པ་ཙམ་ ི 1 བཀའ་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༢༧ ཤོག ༧༨༤ ཕྲེང་། ༡༧

རྒྱུ་རྣམ་རྫོགས་སྦྱོར་བ་བཤད་པ། 359
ལ་བརྟེན་ནས། ཐེག་པ་ཆེན་པོའ་ཚོགས་ལམ་ལ་གནས་པའི་རིགས་ཅན་གསུམ་གྱི་དབྱེ་བ་བྱེད་པ་ ིསོགས་ནི་གཞུང་དོན་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་འཆད་པར་ཤེས་པར་བྱའོ།།
གསུམ་པ་ནི། རྩ་བའི་དངོས་བསྟན་འདིའི་ཤགས་ཀྱིས་ན་དད་སོགས་འབྲིང་པོ་ཐེག་པ་
འབྲིང་པོ་ལ་གནས་པའི་ཚོགས་ལམ་པ་རྣམས་ཀྱི་ནི་རང་སངས་རྒྱས་བྱང་ཆུབ་རྟོགས་ཤིང་ཐོབ་ལ་དད་སོགས་ཆུང་ངུ་ཐེག་པ་ཆུང་ངུ་ལ་གནས་པའི་ཚོགས་ལམ་པ་རྣམས་ཀྱིས་ནི་ཉན་ཐོས་ཀྱི་བྱང་ཆུབ་ཐོབ་ཅིང་རྟོགས་སོ་ཞེས་བྱ་བ་འདི་འཕངས་པ་ཡིན་ནོ། །རྩ་བས། ཇི་སྐད་བཤད་པའི་དོན་དེ་ཤུགས་ལ་འཕངས་པ་ཡིན་ཏེ། དད་སོགས་ཆེན་པོ་ལ་གནས་པའི་སེམས་དཔའ་རྣོ་རྟུལ་གྱིས་བླ་ན་མེད་པའི་བྱང་ཆུབ་ཐོབ་དཀའ་སླའི་ཁྱད་ཞུགས་པར་དངོས་སུ་བསྟན་ཅིང་གཞན་གཉིས་ཀྱི་ཁྱད་པར་དངོས་སུ་མ་བསྟན་པའི་ཕྱིར། དངོས་ཤགས་ཀྱི་དོན་གཞན་དུ་འཆད་པ་ནི། སློབ་དཔོན་གྱི་དགོངས་པ་ལས་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་ཤེས་པར་བྱའོ།།
གཉིས་པ་ལ། དངོས་ཀྱི་དོན་དང༌། མངོན་པར་རྟོགས་པ་དྲུག་གི་གོ་རིམས་ལ་ལོག་པར་
རྟོག་པ་དགག་པའོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ་གྱི་དང་པོ་མཚམས་སྦྱར་བ་ནི། ཐར་པའི། ཞེས་སོ། །འདིར་བསྟན་པའི་མངོན་རྟོགས་དག་པ་1

ལ་སྦྱོར་བ་ནི་འབྲེལ་བ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མེད་དེ། ཚོགས་ལམ་ལ་
ས་བརྒྱད་པའི་ཡེ་ཤེས་སྐྱེའོ་ཞེས་འདིར་མཚམས་སྦྱར་བ་ལ་དགོས་པ་ཅུང་ཟད་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །གཉིས་པ་རྩ་བ་ནི། ཐེག་ཆེན་གྱི་སྦྱོར་ལམ་དྲོ་བ་གསུམ་པོ་རྣམས་ཀྱི་དམིགས་པ་སྐབས་འདིར་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཡིན་པར་བསྔགས་ཤིང་མདོ་ལས་བརྗོད་དེ། སེམས་ཅན་དེ་དག་ཉིད་ལ་དམིགས་ནས་སེམས་མཉམ་པར་ལྟ་བ་སོགས་རྣམ་པ་དག་ནི་བཅུར་མདོ་ལས་བཤད་པའི་ཕྱིར། མདོ་ནི། རབ་འབྱོར་བྱང་ཆེན་བླ་མེད་རྫོགས་བྱང་དུ་འཚང་རྒྱ་བར་འདོད་པས་སེམས་ཅན་དེ་དག་གི་དྲུང་དུ་གནས་པར་བྱ། བྱམས་པ་ཆེན་པོ་བསྐྱེད་པར་བྱ། སྙིང་རྗེ་ཆེན་པོ་བསྐྱེད་པར་བྱ།2

ཞེས་
དང༌། ཕན་པ་དང་ཁོང་ཁྲོ་བ་མེད་པ་དང་རྣམ་པར་འཚེ་བ་མེད་པ་ནི་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་དྲུང་དུ་ཕན་པའི་སེམས་བསྐྱེད་པར་བྱའོ། །གནོད་པའི་སེམས་བསྐྱེད་པར་མི་བྱའོ། །སེམས་ཅན་ཐམས་

1 ཞོལ། ཤོག ༢༤༤ ན ༢ དག་ས་ལ་ གཙང་། ཤོག ༢༥༥ ན ༡ དག་པ་ས་ལ་
2 བཀའ་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༢༧ ཤོག ༧༩༢ ཕྲེང་། ༧

360 སྐབས་བཞི་པའི་བཤད་པ།

ཅད་ཀྱི་དྲུང་དུ་མི་འཚེ་བའི་སེམས་བསྐྱེད་པར་བྱའོ།1

།ཞེས་དང། བྱང་ཆེན་བླ་མེད་རྫོགས་བྱང་དུ་
ངེས་པར་འདོད་པས་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་དྲུང་དུ་ཕ་དང་མ་དང་ཞེས་པ་ནས་གཉེན་དང་། སྣག་གི་གཉེན་མཚམས་ཀྱི་སེམས་བསྐྱེད་པར་བྱའོ།2

།ཞེས་སོ། །རྩེ་མོར་གྱུར་པ་ཡང་སེམས་ཅན་
ཐམས་ཅད་ལ་དམིགས་པ་ཡིན་ཏེ། རྩེ་མོ་ལ་གནས་པ་བདག་ཉིད་སྡིག་པ་མི་དགེ་བ་བཅུ་ལས་ལྡོག་ཅིང་སྦྱིན་སོགས་ལ་གནས་པས་སེམས་ཅན་གཞན་དེ་དག་ལ་ནི་འགོད་པ་དང་མ་བསྐུལ་བར་ཞུགས་པ་ལ་བསྔགས་པ་བརྗོད་དང་མཐུན་པས་དགའ་བར་བྱེད་པ་ཉིད་ཀྱིས་དམིགས་པའི་ཕྱིར། མདོ་ནི། བདག་ཉིད་སྲོག་གཅོད་ལས་ལྡོག་པར་བྱ། གཞན་ཡང་སྲོག་གཅོད་ལས་ལྡོག་པ་ལ་ཡང་དག་པར་བསྐུལ་བར་བྱ། དེ་ལས་ལྡོག་པའི་ལེགས་པ་བརྗོད་པར་བྱ། གཞན་གང་དག་དེ་ལས་ལྡོག་པ་དེ་དག་གི་ལེགས་པ་བརྗོད་ཅིང་མཐུན་པར་དགའ་བར་བྱ་སྟེ།3

ཞེས་དང༌། བདག་ཉིད་ཀྱང་
སྦྱིན་པའི་ཕར་ཕྱིན་རྫོགས་པར་བྱ། གཞན་ཡང་སྦྱིན་པའི་ཕར་ཕྱིན་ལ་ཡང་དག་པར་བསྐུལ་བར་
བྱ།4

ཞེས་དང༌། བདག་ཉིད་ཀྱང་ནང་སྟོང་པ་ཉིད་བསྒོམ་པར་བྱ། གཞན་ཡང་ནང་སྟོང་པ་ཉིད་ལ་ཡང་དག་པར་བསྐུལ་བར་བྱའོ།5

།ཞེས་སོ།།
དེ་བཞིན་བཟོད་པ་ནི། སེམས་ཅན་ལ་དམིགས་པ་ཡིན་ཏེ། བདེན་བཞི་ཤེས་པ་ལ་རང་
གནས་ནས་སེམས་ཅན་གཞན་གྱི་རྟེན་ཅན་དེ་ལ་འགོད་པས་དམིགས་པའི་ཕྱིར། མདོ་ནི། བདག་ཉིད་ཀྱང་སྡུག་བསྔལ་ཡོངས་སུ་ཤེས་པར་བྱ། ཀུན་འབྱུང་སྤང་བར་བྱ།6

ཞེས་སོ། །ཆོས་མཆོག་
ཀྱང་དེ་བཞིན་དུ་སེམས་ཅན་ལ་དམིགས་པ་ཡིན་ཏེ། སེམས་ཅན་རྣམས་སྨིན་པར་བྱེད་པ་དང་གྲོལ་བར་བྱེད་པ་སོགས་ཀྱིས་དམིགས་པར་ཤེས་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར། མདོ་ནི། བདག་གིས་ཀྱང་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་སྐྱོན་མེད་པ་ལ་གནས་ནས་མངོན་པར་ཤེས་པ་བསྐྱེད་པར་བྱ། ཞེས་དང༌། བདག་

1 བཀའ་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༢༧ ཤོག ༧༩༢ ཕྲེང་། ༡༧
2 བཀའ་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༢༧ ཤོག ༧༩༣ ཕྲེང་། ༤
3 བཀའ་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༢༧ ཤོག ༧༩༣ ཕྲེང་། ༨
4 བཀའ་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༢༧ ཤོག ༧༩༥ ཕྲེང་། ༡༠
5 བཀའ་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༢༧ ཤོག ༧༩༦ ཕྲེང་། ༢
6 བཀའ་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༢༧ ཤོག ༧༩༨ ཕྲེང་། ༡༧

རྒྱུ་རྣམ་རྫོགས་སྦྱོར་བ་བཤད་པ། 361
ཉིད་ཀྱང་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་བསྐྱེད་པར་བྱ།1

ཞེས་སོ།།
གསུམ་པ་འགྲེལ་པ་ལ། སོ་སོར་བཤད་པ་དང༌། དོན་བསྡུ་བའོ། །དང་པོ་ལ་བཞིའི་དང་པོ་
དྲོ་བ་ནི། རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མངོན་པར་རྫོགས་པར་རྟོགས་པའི་སྦྱོར་བ་འདི་ལ་དྲོ་བར་གྱུར་པ་ནི་ཆོས་ཅན། སེམས་ཅན་ལ་དམིགས་པ་ནི་ཡིན་པར་བཞེད་དེ། སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ལ་དམིགས་ནས་ཆགས་སྡང་གིས་རིས་སུ་བཅད་ནས་འཛིན་པ་འགོག་པའི་བཏང་སྙོམས་བསྒོམ་པ་མཉམ་པའི་སེམས་དང་ཐམས་ཅད་ལ་ཡིད་འོང་གི་རྣམ་པ་ཅན་གྱི་བྱམས་པ་དང༌། ཕུགས་སུ་ཕན་པ་དང་ཀུན་ནས་མནར་སེམས་ཀྱིས་ཁོང་ཁྲོ་བ་མེད་པ་དང༌། མཐོ་མི་འཚམ་པས་རྣམ་པར་འཚེ་བ་མེད་པའི་སེམས་ཀྱི་རྣམ་པ་ལྔས་སེམས་ཅན་ལ་དམིགས་པའི་ཕྱིར་དང༌། སྐྱེས་པ་དང་བུད་མེད་རྒན་པ་ལ་ཕ་དང་མའི་སེམས་དང༌། མཉམ་པ་ལ་སྤུན་དང་སྲིང་མོའ་སེམས་དང༌། གཞོན་པ་ལ་བུ་དང་བུ་མོའི་ིསེམས་དང༌། ཕན་ཚུན་ཡིད་ཕེབས་པ་བཤེས་དང༌། ཡིད་བརྟན་པ་གྲོགས་ཀྱི་སེམས་དང༌། རུས་གཅིག་པ་གཉེན་དང༌། མི་གཅིག་པ་སྣག་གི་གཉེན་མཚམས་ཀྱི་སེམས་ཀྱི་རྣམ་པ་གཞན་ལྔས་སེམས་ཅན་ལ་དམིགས་པའི་ཕྱིར། ཆུང་འབྲིང་སོ་སོར་བཅད་པ་མཚོན་པ་ཙམ་ཡིན་གྱི། ཐམས་ཅད་ཀྱིས་ཐམས་ཅད་ལ་དམིགས་པར་ཤེས་པར་བྱའོ། །འདི་དག་གིས་ནི། སྙིང་རྗེ་སྒོམ་པའི་སྔ་རོལ་ཏུ་ཡིད་འོང་གི་རྣམ་པ་ཅན་བྱམས་པ་བསྒོམ་པ་དང༌། དེའི་རྒྱུར་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་མར་ཤེས་པ་དང༌། དྲིན་དྲན་པ་དང༌། བྱས་པ་གཟོ་བ་དང༌། དེ་གསུམ་གྱི་སྔོན་དུ་བཏང་སྙོམས་བསྒོམ་པ་རྣམས་བསྟན་ཏོ།།
གཉིས་པ་རྩེ་མོ་ནི། རྩེ་མོར་གྱུར་པ་སེམས་ཅན་ལ་དམིགས་པ་ནི་ཡིན་ནོ། །མདོར་ན།
མི་དགེ་བ་གྲངས་བཞིན་དུ་སྤོང་བའི་སྒོ་ནས་ལྡོག་པ་ལ་རང་ཉིད་གནས་ནས་གཞན་རྣམས་སྡིག་པ་ལས་ལྡོག་པ་ལ་སྦྱོར་བ་དང༌། དགེ་བ་ལ་ལེན་པའི་སྒོ་ནས་ཞུགས་པའི་བདག་ཉིད་ཅན་དེའི་སྒོ་ནས་རང་ཉིད་གནས་ནས་གཞན་དགེ་བ་ལ་གནས་པ་དག་ལ་སྦྱོར་བའི་རྣམ་པ་གཉིས་དང༌། གང་ཟག་གཞན་བདག་ཉིད་དེ་བཞིན་དུ་མ་བསྐུལ་བར་ཞུགས་པ་རྣམས་ལ་བསྔགས་པ་བརྗོད་པ་དང༌། མཐུན་པར་བྱེད་པ་ལ་དགའ་བ་བསྒོམ་པ་རྣམ་པ་གཉིས་པོ་ལྡོག་པའི་ཆོས་ཀྱི་རབ་ཏུ་དབྱེ་བས་ནི། 1 བཀའ་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༢༧ ཤོག ༨༠༠ ཕྲེང་། ༢

362 སྐབས་བཞི་པའི་བཤད་པ།

རྣམ་པ་མཐའ་ཡས་པ་ཞེས་བྱ་བ་དེ་རྣམས་ཀྱིས་སེམས་ཅན་ལ་དམིགས་པ་ནི་རྩེ་མོའོ།།
གསུམ་པ་བཟོད་པ་ནི། རྩེ་མོར་གྱུར་པ་ལ་འགོད་བྱེད་རང་དང་འགོད་བྱ་གཞན་གྱི་རྟེན་གྱི་
དབྱེ་བས་དམིགས་པ་དང་རྣམ་པ་དག་བཤད་པ་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་གཞན་དགེ་བ་ལ་སྦྱོར་བ་དང་མ་བསྐུལ་བར་ཞུགས་པ་ལ་བསྔགས་པ་བརྗོད་པ་དང༌། རབ་ཏུ་དགའ་བས་མཐུན་པ་ཉིད་ཀྱི་རྣམ་པ་རྣམས་ཀྱིས་རང་སྡུག་བསྔལ་ལ་སོགས་པའི་བདེན་པ་བཞི་ཤེས་པ་ལ་གནས་ནས་གཞན་གྱི་རྟེན་གྱི་བདེན་བཞི་ཤེས་པ་ལ་འགོད་པའི་སྒོ་ནས་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ལ་དམིགས་པ་ནི་བཟོད་པ་ཡིན་ནོ། །ཕྱི་མ་གསུམ་གྱི་སྐབས་སུ་ཆུང་འབྲིང་གསུམ་གྱི་དབྱེ་བ་གསལ་བར་མ་སྦྱར་ཡང༌། གསུམ་གའི་སྐབས་སུ་བསྒོམ་པར་བྱ་བའི་དམིགས་རྣམ་གྱི་དོན་ཚང་བར་བསྟན་པ་ཡིན་ནོ།།བཞི་པ་ཆོས་མཆོག་ནི། སྔ་མ་བཞིན་དུ་རང་དང་གཞན་གྱི་རྟེན་ཅན་ཁོ་ན་རང་ཉིད་སེམས་
ཅན་སྨིན་པར་བྱེད་པ་དང༌། གྲོལ་བར་བྱེད་པ་ལ་རང་གནས་ནས་གཞན་དག་དེ་ལ་འགོད་པ་ལ་སོགས་པའི་རྣམ་པ་དག་གིས་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ལ་དམིགས་པ་ནི་ཆོས་ཀྱི་མཆོག་ཡིན་ཏེ། གཉིས་པ་ནི། དེ་ལྟར་ན། ཞེས་སོ།།
གཉིས་པ་ལ། མི་འཐད་པའི་ཕྱོགས་སུན་དབྱུང་བ་དང༌། ལེགས་པར་གནས་པའི་ཕྱོགས་
བཞག་པ་དང༌། འགལ་བ་སྤང་བའོ། །དང་པོ་ནི། གཞུང་འདི་ལམ་གསུམ་གྱི་ཟློས་སྤང་ལ་ཡང་ཅུང་ཟད་སྦྱར་དུ་རུང་མོད་ཀྱང༌། དེ་འབའ་ཞིག་ལ་འཆད་པ་ནི་སྐབས་དོན་བོར་བའི་བཤད་པ་ཡིན་ཏེ། འདི་ནི་སྐབས་བརྒྱད་ཀྱི་བརྗོད་བྱ་མངོན་པར་རྟོགས་པ་བརྒྱད་ཀྱི་ཐ་མ་གཉིས་ལ་དོགས་པ་ཤས་ཆུང་ཞིང་མངོན་པར་རྟོགས་པ་དང་པོ་དྲུག་གི་གོ་རིམས་ལ་ལོག་པར་རྟོག་པ་དགག་པའི་ཆེད་དུ་སློབ་དཔོན་གྱིས་བཀོད་པ་ཡིན་ཏེ། སྡུད་འགྲེལ་དུ། ལམ་རྐྱང་པའི་དབང་དུ་བྱས་པའི་མངོན་རྟོགས་ཀྱི་གོ་རིམས་རང་ལུགས་སུ་བཞག་པ་ལྟར་སྣང་ཡང་འདིར་ལུགས་དེ་བཀག་ནས་གོ་རིམས་གཞན་དུ་མཛད་པ་དང༌། འགྲེལ་ཆེན་གྱི་ཆོས་སྐུའི་མཚམས་སྦྱར་དུ་མངོན་རྟོགས་བརྒྱད་ལ་ལམ་རྐྱང་པའི་ལུགས་མཛད་པ་ལྟར་སྣང་ཡང༌། འདིར་བཤད་པའི་ལམ་ཁུག་པ་དང་དོན་གཅིག་པར་འགྲེལ་ཆེན་གྱི་སྐབས་གཞན་དུ་མར་གསུངས་པའི་ཕྱིར། སྡུད་འགྲེལ་ནས་བཤད་པ་དེ་ཡང༌། སློབ་དཔོན་རང་གི་བཞེད་པ་མ་ཡིན་པར་སློབ་དཔོན་སྔ་མ་གཞན་གྱི་འདོད་པ་བཀོད་པ་ཙམ་ཞིག་

རྒྱུ་རྣམ་རྫོགས་སྦྱོར་བ་བཤད་པ། 363
མཛད་པ་ཡིན་ནམ་སྙམ་མོ། །དེ་ཡང་ལུགས་དེ་ལ་འགྲེལ་པ་ཆེ་ཆུང་གཉིས་སུ་ཆེད་དུ་དགག་པ་མཛད་པའི་ཕྱིར། ཁ་ཅིག་གཞུང་འདི་ཟློས་པ་སྤང་བ་འབའ་ཞིག་ཏུ་བྱས་ནས། འདི་མན་ཆད་ཀྱིས་སྦྱོར་ལམ་དང་མཐོང་ལམ་དག་1

པ་སའི་ཡེ་ཤེས་འབའ་ཞིག་ལ་བཏགས་པར་འཆད་པ་ནི། སློབ་
དཔོན་གྱི་བཞེད་པ་སུན་འབྱིན་པའམ། ཡང་ན་འགྲེལ་ཆེན་གྱི་བཤད་པ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མ་རྟོགས་པའི་རྣམ་འགྱུར་དུ་གསལ་ཏེ། དགག་པ་འཆད་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་རོ། །འདིར་བཤད་པ་དང༌། རྩེ་མོའ་སྐབས་ཀྱི་སྦྱོར་ལམ་འཆད་པ་ན། གཞན་དག་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་མཐར་ཐུག་ ིཔ་ལ་འགོད་པ་དང༌། བག་ལ་ཉལ་ཀུན་འཇོམས་པ་དང༌། མཁྱེན་གསུམ་གྱི་ཆོས་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པར་བཤད་པ་ཙམ་གྱིས་སྦྱོར་ལམ་བཏགས་པ་བར་འགྱུར་ན། སྐབས་དང་པོའ་སྦྱོར་ལམ་ལ་ཡང་ ིམཚུངས་ཏེ། སྒོ་གསུམ་རྣམ་པར་དག་པ་དང༌། མཚན་དག་པ་དང༌། ཞིང་དག་པ་དང༌། དཔའ་བར་འགྲོ་བའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་སྒོམ་པ་དང༌། ལུང་སྟོན་པ་དང༌། རློམ་པ་ཟད་པ་དང༌། ཏིང་ངེ་འཛིན་རྣམ་པར་མི་རྟོག་པ་སོགས་བཤད་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་དག་རྒྱུ་ལ་གནས་པ་ཙམ་དང༌། མོས་པ་ཡིད་བྱེད་ཀྱིས་སྒོམ་པ་དང༌། ལྐོག་ཏུ་ལུང་སྟོན་པ་སོགས་ལ་འཆད་ན། ཅིག་ཤོས་ལ་ཡང་དེ་དང་མཚུངས་པའི་ལན་བྱ་རོག་གིས་ཟོས་པ་ནི་མེད་དོ། །འགྲེལ་ཆེན་དུ་སྦྱོར་ལམ་གྱི་སྐབས་སུ་བཤད་པའི་རྟོག་པ་རྩེ་མོས་བསྡུས་པའི་མཐོང་ལམ་དང་སྒོམ་ལམ་གྱི་སྤང་བྱར་བཤད་ལ། བཏགས་པ་བར་འདོད་པ་ལྟར་ན་ས་དང་པོ་ནས་བདུན་པའི་བར་གྱི་རྩེ་སྦྱོར་གྱི་སྤང་གཉེན་སྐབས་གང་དུ་ཡང་དངོས་སུ་མ་བསྟན་པར་ཐལ་བར་འགྱུར་ན། དེ་ནི་སློབ་དཔོན་གྱི་བཞེད་པ་བཤད་མ་ཐག་པ་དེ་དང་འགལ་བར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་དང༌། བཤད་མ་ཐག་པའི་ཆོས་མཆོག་གི་སྐབས་སུ། ཐེག་པ་དམན་པའི་སྡེ་སྣོད་དགོངས་འགྲེལ་དང་བཅས་པ་ནས་ཆོས་མཆོག་སྐད་ཅིག་གཅིག་ཏུ་བཤད་པ་དང་འགལ་བར་བརྩད་པ་ལ་ཉན་ཐོས་རང་དོན་སྒྲུབ་པ་དང༌། བྱང་སེམས་གཞན་དོན་རིམས་ཀྱིས་སྒྲུབ་པའི་ཁྱད་ཡོད་པའི་ལན་འགྲེལ་ཆེན་དུ་མཛད་ཀྱི། སྐབས་འདི་ནས་བཤད་པ་སྦྱོར་ལམ་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་མ་གསུངས་པའི་ཕྱིར་དང༌། ཕྱིར་མི་ལྡོག་རྫོགས་པའི་མཚམས་སུ་སློབ་པ་ཕྱིར་མི་ལྡོག་པའི་དགེ་འདུན་བཤད་ཟིན་ཏོ།།
1 ཞོལ། ཤོག ༢༤༦ ན ༦ དག་སའི་ཡེ་ཤེས་

364 སྐབས་བཞི་པའི་བཤད་པ།

ད་ནི་མི་སློབ་པའི་དགེ་འདུན་གྱི་མཚན་ཉིད་བསྟན་པར་བྱ་ཞེས་འགྲེལ་ཆེན་དུ་གསུངས་པ་
ཡང་མི་རིགས་པར་འགྱུར་ཏེ། ས་བརྒྱད་པ་ལ་གནས་པ་ལ་སློབ་པ་དང་མི་སློབ་པ་གཉིས་སུ་འབྱེད་པ་མི་འཐད་པའི་ཕྱིར་རོ། །མཐོང་ལམ་པ་ཕྱིར་མི་ལྡོག་གི་སྐབས་སུ་ཡང༌། སྡུག་བསྔལ་ལ་རྗེས་སུ་ཤེས་པའི་བཟོད་པའི་སྐད་ཅིག་མ་ལ་ནི། རྗེས་སུ་ཤེས་པ་དང་འབྲེལ་བས་ཞེས་གསུངས་པ་དང་འགལ་བ་སོགས། སློབ་དཔོན་གྱི་བཞེད་པ་དང་འགལ་བ་མཐའ་ཡས་ཤིང༌། འདི་མན་ཆད་ཀྱིས་སྦྱོར་མཐོང་སློབ་དཔོན་གྱིས་མཚན་ཉིད་པར་སྒྲུབ་པ་མ་གཏོགས་བཏགས་པ་བར་བཤད་པ་ཟུར་ཙམ་ཡང་མེད་དོ། །ཕྱིན་ཅི་ལོག་གི་བཤད་པ་འདི་ཐམས་ཅད་གཞུང་འདིའི་ཚིག་དོན་ལེགས་པར་འཆད་མ་ཤེས་པས་ནོངས་ཏེ་འཆད་པར་འགྱུར་རོ།།
གཉིས་པ་ནི། འདི་ནི་མངོན་པར་རྟོགས་པ་དྲུག་གི་གོ་རིམས་ལ་ལོག་པར་རྟོག་པ་དགག་པ་
ཡིན་པས་འདི་ལྟར་ཤེས་པར་བྱ་སྟེ། དེ་ཡང་བླ་མ་གསེར་གླིང་པས་གོང་མའི་འཇིག་རྟེན་པའི་ངེས་འབྱེད་ཆ་མཐུན་སྔོན་དུ་འགྲོ་བ་དང༌། འོག་མའི་ངེས་ཆ་སོགས་ཀྱི་ཐ་སྙད་གོང་འོག་གཉིས་ཀ་ལ་ཕན་ཚུན་དུ་སྦྱར་བར་བྱ་བར་གསུངས་པ་དང༌། ཟག་པ་མེད་པ་འདོད་ཆགས་ལ་སོགས་པས་སྟོང་པར་གསུངས་པ་ལྟར་ཤེས་པར་བྱའོ། །རྣམ་མཁྱེན་གྱི་སྐབས་སུ་ངེས་པར་འབྱེད་པའི་ཆ་ལ་སོགས་པའི་ཐ་སྙད་དུ་གསུངས་པ་དགོས་པ་དང་བཅས་པ་ཡིན་པར་ཤེས་པར་བྱའོ། །རྒྱུ་འབྲས་གཙོ་བོའ་དོན་གྱི་ ིརྣམ་པ་མཁྱེན་པ་ཚོགས་སྦྱོར་གྱི་གནས་སྐབས་འབའ་ཞིག་ཏུ་རྒྱུན་གཅིག་ལ་སྒོམ་གྱི། དེ་ཕན་ཆད་དུ་མི་སྒོམ་པའི་ཅིག་ཅར་སྐྱེ་བ་དགག་པར་བྱ་བའི་ཆེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཅིག་ཅར་སྐྱེ་བ་དགག་ནུས་ཏེ། སྦྱོར་མཐོང་སྒོམ་གསུམ་གྱི་གནས་སྐབས་སུ་ཆུང་ངུ་དང་འབྲིང་དང་ཆེན་པོའ་རིམ་གྱིས་སྐྱེ་བ་ ིཡིན་པས་སོ། །དེར་ཐལ། རྒྱུ་འབྲས་གཙོ་བོའ་དོན་གྱི་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་ཀྱི་སྐབས་ལ་ ིའཇིག་རྟེན་པའི་ངེས་པར་འབྱེད་པའི་ཆ་དང་མཐུན་པར་རྟོགས་ཤིང་ཐོབ་པ་སྔོན་དུ་འགྲོ་བས་འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་པའི་མཐོང་བ་དང་སྒོམ་པའི་ལམ་གསུམ་གར་སྒོམ་ཞིང་རྟོགས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་བཞིན་དུ་ལ་སོགས་པ་ལམ་ཤེས་དང་གཞི་ཤེས་ཀྱི་མངོན་པར་རྟོགས་པ་རྣམ་པ་གཉིས་ཀྱི་སྐབས་སུ་སྦྱོར་མཐོང་སྒོམ་གསུམ་གྱི་ཐ་སྙད་གསུངས་པ་དགོས་པ་དང་བཅས་ཏེ། ལམ་ཤེས་ཀྱི་རྣམ་པ་དང་མི་རྟག་སོགས་ཀྱི་གཞི་ཐམས་ཅད་ལམ་གསུམ་གའི་སྐབས་སུ་རྣམ་པར་སྒོམ་པའི་དབྱེ་བས་ལམ་

རྒྱུ་རྣམ་རྫོགས་སྦྱོར་བ་བཤད་པ། 365

གསུམ་ག་བསྟན་པའི་ཕྱིར། གཞི་ཤེས་ཀྱི་སྐབས་སུ་དོན་གྱིས་འཕངས་པའི་སྒོམ་ལམ་མོ།།
དེ་ཡང་ལམ་ཤེས་ས་དང་པོ་ནས་དྲུག་པའི་བར་འབའ་ཞིག་དང༌། གཞི་ཤེས་ས་བདུན་པ་
འབའ་ཞིག་ཏུ་ཅིག་ཅར་རྒྱུན་གཅིག་ལ་སྐྱེ་བ་དགག་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་རོ། །རྣམ་པ་ཀུན་མངོན་པར་རྫོགས་པ་རྟོགས་པ་ལ་སོགས་པ་མངོན་པར་རྟོགས་པ་རྣམ་པ་གསུམ་གྱི་སྐབས་ལ་ནི། ངེས་པར་འབྱེད་པའི་ཆ་ལ་སོགས་པའི་དངོས་མིང་གི་ཐ་སྙད་དུ་གསུངས་པ་དགོས་པ་དང་བཅས་པ་ཡིན་པར་ཤེས་པར་བྱའོ། །རྣམ་རྫོགས་སྦྱོར་བ་ས་བརྒྱད་པ་འབའ་ཞིག་ཏུ་སྒོམ་གྱི། གཞན་དུ་མི་སྒོམ་པའི་ཅིག་ཅར་རྒྱུན་གཅིག་ལ་སྐྱེ་བ་དགག་པར་བྱ་བའི་ཆེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། སྐབས་དེ་འབའ་ཞིག་ཏུ་ཅིག་ཅར་སྐྱེ་བ་དགག་ནུས་པར་ཐལ། རྣམ་རྫོགས་སྦྱོར་བ་སྒོམ་པ་གོང་ནས་གོང་གི་གནས་སྐབས་ཀྱི་ཁྱད་པར་གྱིས་ཉན་རང་གི་ལམ་ལས་ཆ་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་ཁྱད་ཞུགས་པའི་ཁྱད་པར་གྱི་ལམ་གྱིས་བསྡུས་པའི་ཡེ་ཤེས་འཛིན་སྟངས་ལ་ཉོན་མོངས་པའི་ཟག་པ་མེད་པའི་རྣམ་རྫོགས་སྦྱོར་བ་སྦྱོར་མཐོང་སྒོམ་གསུམ་གྱིས་བསྡུས་པ་ཆུང་ངུ་དང་འབྲིང་དང་ཆེན་པོ་རིམ་གྱིས་སྐྱེ་བ་ཡིན་པས་སོ། །དེ་བཞིན་དུ་རྩེ་སྦྱོར་དང༌། མཐར་གྱིས་སྦྱོར་གྱི་སྐབས་སུ་ལམ་གསུམ་ག་མཚན་ཉིད་པ་གསུངས་པའི་དགོས་པ་ཡང༌། རྩེ་སྦྱོར་ས་དགུ་པ་དང༌། བཅུ་པའི་སྟོད་འབའ་ཞིག་དང༌། མཐར་གྱིས་སྦྱོར། ས་བཅུ་པའི་སྨད་འབའ་ཞིག་གི་སྐབས་སུ་ཅིག་ཅར་རྒྱུན་གཅིག་ལ་སྒོམ་པའི་ལོག་རྟོག་བཀག་ནས་ལམ་གསུམ་གའི་གནས་སྐབས་སུ་སྒོམ་པར་ཤེས་པར་བྱ་བའི་ཆེད་ཡིན་ནོ། །སྐད་ཅིག་མ་དང་ཆོས་སྐུ་ལ་ནི། དོགས་པའི་གནས་མེད་པས་མ་སྨོས་སོ།།
གསུམ་པ་ནི། འོ་ན་འགྲེལ་ཆེན་ལས་རྣམ་པ་དེ་ལྟ་བུའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་རྣམས་ནི་སྔོན་
ཉིད་སྤངས་པར་གྱུར་པས་ཇི་ལྟར་རབ་ཀྱི་མཐར་ཐུག་པ་རྟོགས་པའི་གནས་སྐབས་འདི་ལ་སྤོང་བར་བསྟན་ཅེ་ན། དེ་ནི་ཉེས་པ་མེད་དེ། གང་གི་ཕྱིར་དགོངས་པ་ངེས་པར་འགྲེལ་པ་ལ་སོགས་པའི་མདོ་ལས་གསང་བ་ཕྲ་མོ་ལ་རྗེས་སུ་འཇུག་པ་དང༌། མངོན་པར་ཤེས་པ་ཆེན་པོ་ལ་གེགས་བྱེད་པའི་ཀུན་ཏུ་རྨོངས་པ་དག་དང༌། དེའི་ས་བོན་ནི་ས་བཅུ་པ་ལ་སྤོང་ངོ༌།1

།ཞེས་གསུངས་པ་དེ་
བས་ན་ཇི་སྐད་དུ་བཤད་པའི་ཀུན་ཏུ་རྨོངས་པའི་བག་ཆགས་ཀྱི་རྒྱུ་ཡང་དག་པར་བཅད་པས་རྒྱུ་ 1 བཀའ་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༤༩ ཤོག ༩༦ ཕྲེང་། ༡༣

366 སྐབས་བཞི་པའི་བཤད་པ།

ཅན་གཟུང་བ་དང་འཛིན་པའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་བཞི་པོ་རྣམ་པ་དེ་ལྟ་བུ་རྣམས་ནི། རབ་ཀྱི་མཐར་ཐུག་པ་རྟོགས་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་ཡིན་པས་ན་ས་བཅུ་དང་འབྲེལ་བའི་རྩེ་མོའ་མངོན་པར་རྟོགས་པ་ལ་ ིངེས་པར་སྤོང་བར་བྱེད་པ་ཡིན་ལ། གཞན་དག་ཏུ་ནི་རེས་འགའ་བའི་སྤོང་བ་ཡིན་ནོ་ཞེས་སྔོན་གྱི་སློབ་དཔོན་རྣམས་འཆད་དོ།།
གཞན་དག་གིས་ལུང་དེའི་དོན་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མ་རྟོགས་པར་གསལ་ཏེ། དེ་ནི་ས་བཅུ་པོ་རེ་
རེ་ལ་ཀུན་ཏུ་རྨོངས་པ་གཉིས་གཉིས་སྤོང་བར་བྱེད་པ་ཡིན་ལ་གསང་བ་ཕྲ་མོའ་གནས་ལ་ཀུན་ཏུ་ ིརྨོངས་པ་དང༌། མངོན་པར་ཤེས་པ་ཆེན་པོའ་ལས་ལ་གེགས་བྱེད་པའི་ཀུན་ཏུ་རྨོངས་པ་གཉིས་ཀྱི་ ིས་བོན་ས་བཅུ་པའི་ངོ་སྐལ་གྱི་སྤང་བྱ་ཡིན་ཞིང༌། དེ་སྐབས་དེར་ཟད་པར་སྤོང་བར་བསྟན་པ་ཡིན་པས་རྩེ་སྦྱོར་དག་པ་སའི་ཡེ་ཤེས་ཁོ་ན་ལ་འཆད་པའི་ཤེས་བྱེད་དུ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མི་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་རོ། །འགྲེལ་ཆེན་མ་དག་པ་ཁ་ཅིག་ཏུ་གོང་འོག་གཉིས་ཀ་ས་བཅུ་པ། ཞེས་པ་དང༌། ཡང་ཁ་ཅིག་ཏུ་སྔ་མ་ཡང་ས་བཅུ་ལ་སྤོང་ཞེས་པ་ནི་དོན་མིན་ཏེ། སྔ་མ་ས་བཅུ་པ་དང༌། ཕྱི་མ་ས་བཅུ་དང་འབྲེལ་བའི་ཞེས་འབྱུང་བ་དག་པ་ཡིན་ནོ། །དེས་ན་ལུང་འདིའི་དོན་འདི་ལྟར་ཡིན་ཏེ། རྩེ་སྦྱོར་གྱི་སྐབས་སུ་བཤད་པའི་རྣམ་རྟོག་རྣམས་དམིགས་པ་དང་རྣམ་པ་འཛིན་པས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་ནས་བསྟན་པས་ན། རྣམ་པར་རྟོག་པ་འདི་དག་ནི་མངོན་གྱུར་འབའ་ཞིག་ཏུ་ཟད་པས། འདི་ཕལ་ཆེར་སྦྱོར་ལམ་གྱི་སྐབས་སུ་སྤངས་ཟིན་པ་མ་ཡིན་ནམ། ཅི་ལྟར་རབ་ཀྱི་མཐར་ཕྱིན་པ་མཐོང་ལམ་རྩེ་སྦྱོར་དང༌། སྒོམ་ལམ་རྩེ་སྦྱོར་གྱི་སྤང་བྱར་བསྟན། དེར་ནི་ས་བོན་འབའ་ཞིག་སྤོང་བའི་ཕྱིར་རོ་ཞེས་རྩོད་པ་ཡིན་ལ། དེའི་ལན་མངོན་གྱུར་ཙམ་སྤངས་པ་ནི། རེས་འགའ་བའི་སྤོང་བ་ཡིན་གྱི། སྐྱེར་མི་རུང་བའི་ཆོས་ཅན་དུ་སོང་བའི་སྒོ་ནས་སྤངས་པ་མ་ཡིན་ལ། མཐོང་སྒོམ་རྩེ་སྦྱོར་གྱིས་རྟོག་པའི་ས་བོན་སྤངས་པའི་སྒོ་ནས་མངོན་གྱུར་ཡང་འཇོམས་པར་བྱེད་པ་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་ས་བཅུའི་རྩེ་སྦྱོར་གྱིས་རིམ་གྱིས་སྤོང་བར་བྱེད་ཅིང༌། ཀུན་རྨོངས་ཐ་མ་གཉིས་ཀྱི་ས་བོན་ས་བཅུ་པའི་གནས་སྐབས་སུ་སྤོང་བ་ཡིན་ནོ། །གཟུང་འཛིན་གྱི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་རྣམས་དམིགས་པ་དང་རྣམ་པས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་ནས་མ་བསྟན་ན་སྤང་བྱ་གང་གི་ས་བོན་ཡིན་པ་ཡང་མི་རྟོགས་པས་དེ་ལྟར་བཤད་པ་ཡིན་ནོ། །རབ་ཀྱི་མཐར་ཕྱིན་པ་ནི་རྩེ་མོའ་སྦྱོར་བ་ཙམ་ལ་ཟེར་བ་ཡིན་གྱི། ས་བཅུ་པའི་ཡེ་ཤེས་འབའི་ཞིག་ལ་འཆད་པ་དོན་མིན་ནོ།།

རྒྱུ་རྣམ་རྫོགས་སྦྱོར་བ་བཤད་པ། 367

གསུམ་པ་དེ་ལ་བརྟེན་ནས་མངོན་རྟོགས་ཁྱད་པར་ཅན་རྒྱུད་ལ་སྐྱེ་བའི་རིམ་པ་བཤད་པ་
ལ། བླ་ན་མེད་པའི་བྱང་ཆུབ་ལས་ཕྱིར་མི་ལྡོག་པའི་རྟགས་བཤད་པ་དང༌། སྐུ་གསུམ་སྒྲུབ་བྱེད་ཀྱི་ལམ་ཁྱད་པར་ཅན་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ལ། སྤྱིའི་དོན་དང༌། ཡན་ལག་གི་དོན་ནོ། །དང་པོ་ལ་ཕྱིར་མི་ལྡོག་པའི་གང་ཟག་གི་དབྱེ་བ་དང༌། ཕྱིར་མི་ལྡོག་པའི་དོན་དང༌། རྟགས་ཀྱིས་དཔོག་པའི་ཚུལ་ལོ། །དང་པོ་ནི། གང་ཟག་གི་ཁྱད་པར་འགའ་ཞིག་རིགས་མ་ངེས་པ་ཡིན་ཡང༌། ཐེག་པ་ཆེན་པོའ་ིཚོགས་ལམ་ནས་བཟུང་སྟེ་ལམ་གཞན་དུ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མི་འགྲོ་ཞིང༌། ཐེག་པ་ཆེན་པོའ་སེམས་ ིབསྐྱེད་ལས་ཉམས་པ་མི་སྲིད་པས་བླ་ན་མེད་པའི་བྱང་ཆུབ་ངེས་པར་ཐོབ་པར་འགྱུར་བ་ཡིན་ཡང༌། ཕྱིར་མི་ལྡོག་པའི་རྟགས་དང་ལྡན་པར་མི་བཞག་ལ། དེ་བཞིན་དུ། སྦྱོར་བའི་སྔོན་དུ་སྙིང་རྗེ་དང༌། །བཟོད་པ་དང་ནི་མོས་པ་དང༌། །དགེ་ལ་ཡང་དག་སྤྱོད་པ་ནི། །རིགས་ཀྱི་རྟགས་སུ་ཤེས་པར་བྱ།1

།ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར། སྦྱོར་བ་སྒོམ་པའི་སྔ་རོལ་ནས་སེམས་ཅན་ལ་དམིགས་པའི་
སྙིང་རྗེ་ཆེ་བ་དང༌། བཟོད་པ་རྒྱ་ཆེ་བ་དང་ལྡན་པ་དང༌། ཐེག་པ་ཆེན་པོའ་ཆོས་རྒྱ་ཆེན་པོ་ལ་མོས་པ་ ིདང༌། སྦྱིན་པ་ལ་སོགས་པའི་དགེ་བ་རྒྱ་ཆེན་པོ་སྤྱོད་པ་དང་ལྡན་པ་ནི་ཐེག་པ་ཆེན་པོའ་རིགས་དང་ ིལྡན་པ་ཡིན་ཡང༌། ཕྱིར་མི་ལྡོག་པའི་རྟགས་ཐོབ་པར་མི་བཞག་གོ །དེས་ན་འཆད་པར་འགྱུར་བའི་རྟགས་དེ་དག་དང་ལྡན་པ་ནས་ཕྱིར་མི་ལྡོག་ཐོབ་པར་བཞག་ལ། དེ་ལ་དབང་པོ་རྣོན་པོ་ནས་ནི་སྦྱོར་ལམ་དྲོད་ནས་དང༌། འབྲིང་པོས་མཐོང་ལམ་དང༌། དབང་པོ་ཇི་ལྟར་རྟུལ་ཡང་ས་བརྒྱད་པ་ནས་ཐོབ་པར་རྣམ་པར་བཞག་གོ།
གཉིས་པ་ནི། བསམ་པའི་སྒོ་ནས་རང་ཉིད་འབའ་ཞིག་གི་དོན་དུ་ཐར་པ་དོན་དུ་གཉེར་བའི་
བསམ་པ་མངོན་གྱུར་སྐྱེ་བའི་གོ་སྐབས་བཅོམ་པ་དང༌། སྦྱོར་བའི་སྒོ་ནས་ཐབས་ཤེས་ཁྱད་པར་ཅན་གྱི་རྟོགས་པ་བརྟན་པོ་དང་ལྡན་པའོ། །གསུམ་པ་ནི། སྟོང་པ་ཉིད་ལ་སོགས་པའི་ཐེག་པ་ཆེན་པོའ་ལམ་གྱི་རིགས་ཚང་བ་སྟོན་པའི་ངག་གི་ཐ་སྙད་ཁྱད་པར་ཅན་དང་ལྡན་པའི་རྟགས་ལས་ཤེས་ ིརབ་ཁྱད་པར་ཅན་ཡོད་པར་དཔོག་ལ། སེམས་ཅན་གྱི་སྡུག་བསྔལ་ཤས་མི་བཟོད་པའི་ལུས་ཀྱི་བ་སྤུ་ལྡང་བ་དང༌། མིག་ནས་མཆི་མ་འབྱུང་བ་ལ་སོགས་པའི་ལུས་ཀྱི་ཐ་སྙད་ཁྱད་པར་ཅན་དང་ 1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༧༠ ཤོག ༨༡༠ ཕྲེང་། ༨

368 སྐབས་བཞི་པའི་བཤད་པ།

ལྡན་པ་ལས། དེ་ལྡན་གྱི་གང་ཟག་ལ་ཐེག་པ་ཆེན་པོའ་ཐབས་ཁྱད་པར་ཅན་དང་ལྡན་པར་དཔོག་ ིགོ །ཐབས་ཤེས་ཁྱད་པར་ཅན་དེ་དག་དང་ལྡན་པའི་རྟགས་ལས་སྔར་བཤད་པའི་བསམ་པ་མངོན་གྱུར་སྐྱེ་བའི་གོ་སྐབས་བཅོམ་པའི་སྒོ་ནས་རྒྱུ་ནུས་པ་མཐུ་ཅན་གྱིས་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་འབྱུང་རུང་དཔོག་པ་ཡིན་ནོ། །མདོ་ལས། རྣམ་པ་དང། རྟགས་དང༌། མཚན་མ་དེ་དག་དང་ལྡན་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཕྱིར་མི་ལྡོག་པར་གཟུང་བར་བྱའོ། །ཞེས་པའི་ཐད་དུ་འགྲེལ་ཆེན་ལས། གཟུང་བར་བྱའོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི། ནུས་པའི་རྒྱུ་ཡིས་འབྲས་སྐྱེ་བར། །རྗེས་སུ་དཔོག་པ་གང་ཡིན་པ། །དོན་གཞན་ལ་ནི་མི་ལྟོས་ཕྱིར། །དེ་ནི་རང་བཞིན་ཡིན་པར་བརྗོད།1

།ཅེས་བྱ་བའི་ཚུལ་གྱིས་དཔོག་པར་
གསུངས་པས་སོ། །ལྷག་མ་གཞན་ནི་གཞན་དུ་བཤད་པར་བྱའོ།།
གཉིས་པ་ཡན་ལག་གི་དོན་ལ། མདོར་བསྟན། རྒྱས་བཤད། དོན་བསྡུ་བའོ། །དང་པོ་
ལ་གསུམ་གྱི་དང་པོ་སྤྱིའི་མཚམས་སྦྱར་བ་ནི། ཕྱིར་མི་ལྡོག་པའི་རྟགས་དང་ལྡན་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་དགེ་འདུན་གྱི་རྒྱུད་ལ་ཇི་སྐད་བཤད་པའི་ངེས་པར་འབྱེད་པའི་ཆ་དང་མཐུན་པ་འབྱུང་བས་ཕྱིར་མི་ལྡོག་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་དགེ་འདུན་གྱི་མཚན་ཉིད་འཆད་དོ། །གཉིས་པ་རྩ་བ་ནི། ཕྱིར་མི་ལྡོག་པའི་དགེ་འདུན་གྱི་ཚོགས་རྣམ་པ་གསུམ་ཡོད་དེ། དབང་པོ་རྣོན་པོའ་ིརྒྱུད་ཀྱིས་བསྡུས་པའི་ངེས་འབྱེད་སོགས་ལ་གནས་པ་གསུམ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་འགྲེལ་པ་ནི། སྲིད་ཞིའི་དགྲ་ལས་རྒྱལ་བའི་དཔའ་བོ་གང་དག་ཅེས་སོགས་འཆད་པར་འགྱུར་བ་ལ་རྟགས་དེ་དང་དེ་རྟོགས་ཤིང་ཐོབ་པའི་ཚུལ་གྱིས་གནས་པ་དེ་དག་ནི་ཆོས་ཅན། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་སློབ་པ་ཕྱིར་མི་ལྡོག་པའི་དགེ་འདུན་ཡིན་ཏེ། འཆད་པར་འགྱུར་བའི་རྟགས་དེ་དག་ཐོབ་པའི་སེམས་དཔའ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
གཉིས་པ་ལ། སྦྱོར་ལམ་དང༌། མཐོང་ལམ་དང༌། སྒོམ་ལམ་པ་ཕྱིར་མི་ལྡོག་པའི་རྟགས་
སོ། །དང་པོ་ལ། མདོར་བསྟན། རྒྱས་བཤད་དོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ་གྱི་དང་པོ་མཚམས་སྦྱར་བ་ནི། སྤྱིའི་དྲི་བ་དེ་རྣམས་ཀྱི། ཞེས་དང༌། བྱེ་བྲག་གི་ལན་རེ་ཤིག་ཅེས་སོ། །གཉིས་པ་རྩ་བ་ནི། ངེས་འབྱེད་ཡན་ལག་ལ་གནས་པའི་སེམས་དཔའ་དབང་པོ་རྣོན་པོ་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་ལས་ཕྱིར་མི་ 1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༤༧༠ ཕྲེང་། ༩

རྒྱུ་རྣམ་རྫོགས་སྦྱོར་བ་བཤད་པ། 369
ལྡོག་པའི་རྟགས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་འདི་ཡིན་པར་ཤེས་པར་བྱ་སྟེ། གཟུགས་ལ་སོགས་པ་ལ་བདེན་ཞེན་ལྡོག་པ་སོགས་རྟགས་རྣམ་པ་ཉི་ཤར་བརྗོད་པ་ཡིས་ཤེས་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་འགྲེལ་པ་ནི། ངེས་པར་འབྱེད་པའི་ཆ་དང་མཐུན་པ་ལ་གནས་པའི་སེམས་དཔའ་དབང་པོ་རྣོན་པོ་རྣམས་ཀྱི་ཕྱིར་མི་ལྡོག་པའི་མཚན་ཉིད་ཡིན་པར་ཤེས་པར་བྱ་བ་ཡིན་ནོ། །གཟུགས་ལ་སོགས་པ་ལས་བདེན་ཞེན་ལྡོག་པ་དང་སྐྱབས་གནས་ཡང་དག་ལ་ཐེ་ཚོམ་མེད་པ་ལ་སོགས་པའི་རྣམ་པ་ཉི་ཤས་ཤེས་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ལ་གསུམ་གྱི་དང་པོ་མཚམས་སྦྱར་བ་ནི། ཡང་། ཞེས་སོ།།གཉིས་པ་རྩ་བ་ནི། དྲོད་དང་རྩེ་མོ་དང་བཟོད་པ་དང་བཅས་པ་དང༌། ཆོས་མཆོག་ལ་
གནས་པའི་སེམས་དཔའ་དབང་པོ་རྣོན་པོ་ནི་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་ལས་མི་ལྡོག་པའི་རྟགས་སུ་ཤེས་པར་བྱའོ། །རྟགས་ནི་ཉི་ཤ་དེ་དག་གིས་ཤེས་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། གཟུགས་ལ་སོགས་ལས་བདེན་ཞེན་ལྡོག་པ་ནས་སངས་རྒྱས་དགྱེས་པ་སྤྱོད་པའི་བར་གྱིས་ཤེས་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར། མདོ་ནི། རབ་འབྱོར་གྱིས་བཅོམ་ལྡན་འདས་ལ་རྣམ་པ་དང་རྟགས་དང་མཚན་མ་ཅི་ཙམ་གྱིས་བྱང་ཆེན་རྫོགས་བྱང་ལས་ཕྱིར་མི་ལྡོག་གོ་1

ཞེས་ཞུས་པའི་ལན་དུ། རབ་འབྱོར་བྱང་ཆེན་ནམ་
གང་གཟུགས་ལས་ལྡོག་པ་དང་ཞེས་པ་ནས་བླ་མེད་རྫོགས་བྱང་གི་བར་ལ་ཕྱིར་མི་ལྡོག་ན་དེ་ནི་ཕྱིར་མི་ལྡོག་པར་རིག་པར་བྱའོ།2

།ཞེས་དང༌། རབ་འབྱོར་བྱང་ཆེན་ཤེར་ཕྱིན་ལ་སྤྱོད་པའི་ཚེ་འདི་
སྙམ་དུ། གལ་ཏེ་དེ་བཞིན་གཤེགས་པས་ཇི་སྐད་བསྟན་པ་དེ་བཞིན་དུ་བསླབ་པ་ལ་སྤྱོད་པ་དེ་དང་མ་བྲལ་ཞིང༌། ཤེར་ཕྱིན་དང་ལྡན་པའི་ཡིད་བྱེད་དེ་དག་གིས་སྤྱོད་པ་དེ་དག་ནི་སྦྱིན་པའི་ཕར་ཕྱིན་ལས་ཡོངས་སུ་མི་ཉམས་3

ཞེས་པ་ནས། རྣམ་མཁྱེན་གྱི་བར་ལ་ཡོངས་སུ་མི་ཉམས་སྙམ་ལ། བྱང་
ཆེན་སུས་བདུད་ཀྱི་ལས་སུ་རིག་པ་དེ་ནི་བླ་མེད་རྫོགས་བྱང་ལས་ཡོངས་སུ་མི་ཉམས་སོ་སྙམ་ལ། རབ་འབྱོར་རྣམ་པ་དང་རྟགས་དང་མཚན་མ་དེ་དག་དང་ལྡན་པའི་བྱང་ཆེན་ཕྱིར་མི་ལྡོག་པར་རིག་པར་བྱའོ།4

།ཞེས་པའི་བར་དུ་གསུངས་སོ།།
1 བཀའ་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༢༧ ཤོག ༨༠༥ ཕྲེང་། ༢
2 བཀའ་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༢༧ ཤོག ༨༠༥ ཕྲེང་། ༧
3 བཀའ་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༢༧ ཤོག ༨༢༣ ཕྲེང་། ༡༧
4 བཀའ་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༢༧ ཤོག ༨༢༤ ཕྲེང་། ༡༤

370 སྐབས་བཞི་པའི་བཤད་པ།

གསུམ་པ་འགྲེལ་པ་ནི། རྟགས་ཉི་ཤ་པོ་འདི་དག་གིས་སྦྱོར་ལམ་པ་དབང་རྣོན་ཕྱིར་མི་
ལྡོག་པའི་རྟགས་ཡིན་པར་ཤེས་པར་བྱའོ། །དྲོད་ལ་གནས་པའི་རྟགས་རྣམ་པ་བཅུ་གཅིག་དང༌། རྩེ་མོ་ལ་གནས་པའི་རྣམ་པ་དྲུག་དང༌། བཟོད་པ་ལ་གནས་པའི་རྣམ་པ་གཉིས་དང༌། ཆོས་མཆོག་ལ་གནས་པའི་རྣམ་པ་གཅིག་གིས་གོ་རིམས་བཞིན་དུ་དྲོ་བ་དང༌། རྩེ་མོ་དང༌། བཟོད་པ་དང༌། ཆོས་ཀྱི་མཆོག་རྣམས་ལ་གནས་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་དབང་པོ་རྣོན་པོ་བླ་ན་མེད་པའི་བྱང་ཆུབ་ལས་ཕྱིར་མི་ལྡོག་པའི་རྟགས་ཡིན་པར་ཤེས་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར།
དྲོད་ལ་གནས་པའི་རྟགས་བཅུ་གཅིག་ནི། དྲོད་ལ་གནས་པའི་སེམས་དཔའ་དབང་རྣོན་
ཆོས་ཅན། བླ་ན་མེད་པའི་བྱང་ཆུབ་ལས་ཕྱིར་མི་ལྡོག་པ་ཡིན་ཏེ། ཆོས་ཐམས་ཅད་དོན་དམ་པར་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པར་རྟོགས་པ་ཉིད་ཀྱིས་གཟུགས་ལ་སོགས་པའི་ཆོས་ལ་བདེན་ཞེན་མངོན་གྱུར་ཅི་རིགས་ལྡོག་པའི་རྟགས་ཐོབ་པའི་ཕྱིར། སྐྱབས་གནས་ཡང་དག་ལ་དེ་ཡིན་མིན་གྱི་ཐེ་ཚོམ་མངོན་གྱུར་ཟད་པ་དང་ལྡན་ཏེ། སྟོང་ཉིད་ལ་དམིགས་པའི་སྒོམ་བྱུང་གི་སྟོབས་ཀྱིས་དཀོན་མཆོག་གསུམ་ལ་ཤེས་ནས་དད་པ་ཐོབ་པས་སོ། །ལས་འབྲས་ལ་སྐུར་བ་འདེབས་པའི་ལོག་པར་ལྟ་བ་དང༌། ལས་དབང་གིས་དམྱལ་བ་དང༌། ཡི་དྭགས་དང༌། དུད་འགྲོར་སྐྱེ་བ་དང༌། སངས་རྒྱས་ཀྱི་བཀའ་མི་ཐོས་པ་དང༌། འཁོར་རྣམ་བཞི་མི་རྒྱུ་བའི་ཡུལ་མཐའ་འཁོབ་ཏུ་སྐྱེ་བ་དང༌། ཡིད་དབང་དང༌། ལྕེ་དབང་ལ་སྐྱོན་ཞུགས་པས་དབང་པོ་མ་ཚང་བ་གླེན་པ་དང༌། ལྐུག་པའི་དངོས་པོ་དང༌། འདུ་ཤེས་མེད་པ་པ་ལྷ་ཚེ་རིང་པོར་སྐྱེ་བ་ཞེས་བྱ་བའི་མི་ཁོམ་པ་བརྒྱད་ཟད་པ་དང་ལྡན་ཏེ། སྙིང་རྗེའི་དབང་གིས་ཇི་ལྟར་འདོད་པར་སྐྱེ་བའི་སྨོན་ལམ་གྲུབ་པས་སོ། །བདག་དང་གཞན་དགེ་བའི་ཆོས་ལ་སྦྱོར་བ་དང་ལྡན་ཏེ། མྱོང་བའི་སྟོབས་ཀྱིས་ཐོབ་པའི་སྙིང་རྗེས་ཡིད་གདུངས་པའི་སེམས་དཔའ་ཡིན་
པའི་1
ཕྱིར། སེམས་ཅན་གཞན་གྱི་ཡུལ་ལ་འབྲས་བུ་སྨིན་པར་གྱུར་ཅིག་པར་ཡོངས་སུ་བསྔོས་པའི་སྦྱིན་པ་ལ་སོགས་པ་དང་ལྡན་ཏེ། བདག་དང་གཞན་དུ་བརྗེ་བ་ཉིད་ཀྱིས་སྦྱིན་སོགས་ལ་སྤྱོད་པའི་ཕྱིར། ཟབ་མོའ་དོན་ལ་སོམ་ཉི་མི་བྱེད་པ་དང་ལྡན་ཏེ། ཆོས་ཀྱི་གནས་ལུགས་སྒོམ་བྱུང་གི་ཤེས་ ིརབ་ཀྱིས་ཡང་དག་པར་རྟོགས་པས་སོ། །བྱམས་པའི་བསམ་པས་ཀུན་ནས་བསླངས་པའི་ལུས་ 1 ཞོལ། ཤོག ༢༥༢ ན ༡། གཙང་། ཤོག ༢༦༣ ན ༡ ལྡན་ནོ།།

རྒྱུ་རྣམ་རྫོགས་སྦྱོར་བ་བཤད་པ། 371
དང་ངག་དང་ཡིད་ཀྱི་ལས་དང་ལྡན་ཏེ། སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་བདེ་བ་དང་ལྡན་འདོད་ཀྱི་བསམ་པ་མི་ཉམས་པས་གཞན་ལ་ཕན་པ་ཉིད་དུ་ཞུགས་པས་སོ། །འདོད་པ་ལ་འདུན་པ་སོགས་སྒྲིབ་པ་ལྔ་དང་མི་འགྲོགས་པ་ཡིན་ཏེ། གཞན་གྱི་དོན་ལ་མཐའ་གཅིག་ཏུ་བརྩོན་པའི་སྦྱོར་བ་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པ་ཐོབ་པས་སོ། །མ་རིག་པ་དང་ལྟ་བ་ངན་པ་ལ་སོགས་པའི་བག་ལ་ཉལ་ཐམས་ཅད་འཇོམས་པ་དང་ལྡན་ཏེ། སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པའི་སྒོམ་བྱུང་གི་སྟོབས་ཀྱིས་དེ་དག་གི་གཉེན་པོ་རྣམ་པར་བསྒོམ་པ་ཉིད་ཀྱིས་སོ། །སྤྱོད་ལམ་ཀུན་ཏུ་དྲན་པ་དང་ཤེས་བཞིན་དང་ལྡན་པ་ཡིན་ཏེ། དུས་ནམ་ཡང་ཕྱིན་ཅི་ལོག་གི་ཡུལ་ལ་སེམས་མ་གཡེངས་པའི་སྒོ་ནས་རྟག་ཏུ་མཉམ་པར་བཞག་པ་ཉིད་ཀྱིས་སོ། །གནས་མལ་དང༌། གོས་ལ་སོགས་པ་ཡོངས་སུ་སྤྱོད་པ་དམ་པས་སྨད་དུ་མེད་པས་གཙང་བ་ཞེས་བྱ་བ་དང་ལྡན་ཏེ། ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པའི་གཙང་སྦྲ་ཀུན་ཏུ་སྤྱོད་པ་གོམས་པ་ཉིད་ཀྱིས་སོ།།རྩེ་མོའ་རྟགས་དྲུག་ནི། སྦྱོར་ལམ་རྩེ་མོ་ལ་གནས་པའི་སེམས་དཔའི་དབང་རྣོན་ཆོས་ཅན།
ལུས་ལ་སྲིན་བུའི་རིགས་བརྒྱད་ཁྲི་མི་འབྱུང་བ་དང་ལྡན་ཏེ། མི་གནས་པའི་མྱ་ངན་ལས་འདས་པའི་རྒྱུར་གྱུར་པའི་དགེ་བའི་རྩ་བ་འཇིག་རྟེན་རྩེ་མོ་ལ་གནས་པའི་སེམས་དཔའ་དབང་འབྲིང་མན་ཆད་ལས་མངོན་པར་འཕགས་པ་ཐོབ་པ་ཉིད་ཀྱིས་སོ། །གཡོ་སྒྱུས་ཀུན་ནས་བསླངས་པའི་རང་དོན་ཡིད་བྱེད་ཀྱི་སེམས་གྱ་གྱུ་མེད་པ་དང་ལྡན་ཏེ། དགེ་བའི་རྩ་བ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་སྤྱོད་པ་རྣམ་པར་དག་པས་སོ། །ཕྱག་དར་ཁྲོད་པ་ཉིད་ལ་སོགས་པ་སྦྱངས་པའི་ཡོན་ཏན་ཡང་དག་པར་ལེན་པ་དང་ལྡན་ཏེ། ཟས་གོས་ལ་སོགས་པའི་རྙེད་བཀུར་ལ་ཆགས་པའི་གཉེན་པོ་ལྷག་པར་བསྟེན་པས་རྙེད་པ་དང་བཀུར་སྟི་ལ་སོགས་པ་ལ་མི་ལྟ་བ་ཉིད་ཀྱིས་སོ། །ཕྱིན་དྲུག་དེ་དག་དང་འགལ་བ་སེར་སྣ་དང་འཆལ་བའི་ཚུལ་ཁྲིམས་ལ་སོགས་པ་མེད་པ་དང་ལྡན་ཏེ། སྦྱིན་པ་ལ་སོགས་པའི་ཕར་ཕྱིན་དྲུག་གི་སྤྱོད་པ་ཁྱད་པར་ཅན་བསྒྲུབས་པས་སོ། །བདེན་པས་སྟོང་པས་ཆོས་ཉིད་དང་མི་འགལ་བ་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པའི་རྣལ་འབྱོར་དང་ལྡན་པར་འགྲོ་བ་ཡིན་ཏེ། ཆོས་ཐམས་ཅད་སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པའི་སྒོམ་བྱུང་གི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་བདེན་སྟོང་དུ་ཡང་དག་པར་སྡུད་པ་ཉིད་ཀྱིས་སོ། །གཞན་གྱི་དོན་དུ་དམྱལ་བ་འདོད་པ་ཞེས་བྱ་བ་ཡིན་ཏེ། བདག་གཞན་མཉམ་པ་དང༌། བདག་གཞན་བརྗེ་བ་ལྷག་པར་གོམས་པས་འགྲོ་བ་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་བུ་གཅིག་པ་ལྟར་

372 སྐབས་བཞི་པའི་བཤད་པ།

བདག་ཉིད་ཀྱིར་བྱས་པ་ཉིད་ཀྱིས་སོ།།
བཟོད་པ་ལ་གནས་པའི་རྟགས་གཉིས་ནི། བཟོད་པ་ལ་གནས་པའི་སེམས་དཔའ་དབང་
རྣོན་ཆོས་ཅན། ལམ་གཞན་ལ་སྟོན་པ་གཞན་གྱིས་བཀྲིར་མི་བཏུབ་པ་དང་ལྡན་ཏེ། གནས་ལུགས་ཀྱི་དོན་རྟོགས་པ་ལ་ཡིད་ཆེས་པའི་ཆོས་ཉིད་ཀྱིས་དེ་དང་ལྡན་པའི་ཕྱིར། ཟས་གཅོད་པ་དང༌། མེ་ལྔ་བསྟེན་པ་སོགས་ལམ་ལྟར་བཅོས་པ་ཉེ་བར་སྟོན་པའི་བདུད་ལ། བདུད་ཉིད་དུ་རྟོགས་པ་ཞེས་བྱ་བ་ཡིན་ཏེ། སངས་རྒྱས་ཐོབ་པར་བྱེད་པ་ཉིད་ཀྱི་ཐབས་ཤེས་པ་ལ་མཁས་པ་ཉིད་ཀྱིས་སོ།།
ཆོས་མཆོག་ལ་གནས་པའི་རྟགས་གཅིག་ནི། དེ་ལ་གནས་པའི་སེམས་དཔའ་དབང་རྣོན་
ཆོས་ཅན། སྒོ་གསུམ་གྱི་སྤྱོད་པ་ཐམས་ཅད་ལ་སངས་རྒྱས་དགྱེས་པ་ཞེས་བྱ་བ་ཐོབ་སྟེ། འཁོར་གསུམ་རྣམ་པར་དག་པས་ཕར་ཕྱིན་དྲུག་གི་སྤྱོད་པ་ཁྱད་པར་ཅན་ཉམས་སུ་ལེན་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་མཐོང་ལམ་པ་ཕྱིར་མི་ལྡོག་གི་རྟགས་ལ། མདོར་བསྟན་པ་དང༌། རྒྱས་པར་
བཤད་པའོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ་གྱི་དང་པོ་མཚམས་སྦྱར་བ་ནི། ངེས་པར་འབྱེད་པའི། ཞེས་སོ། །གཉིས་པ་རྩ་བ་ནི། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་དབང་པོ་འབྲིང་པོའ་རྒྱུད་ཀྱི་མཐོང་བའི་ལམ་ལ་ ིབཟོད་པ་དང་ཤེས་པའི་སྐད་ཅིག་བཅུ་དྲུག་གིས་བསྡུས་པའི་ཐབས་ཤེས་ཁྱད་པར་ཅན་དང༌། དེས་དྲངས་པའི་ལུས་ངག་གི་ཐ་སྙད་ཁྱད་པར་ཅན་ནི་ཆོས་ཅན། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་དེ་ཉིད་ཕྱིར་མི་ལྡོག་པའི་མཚན་ཉིད་ཡིན་པ་ཤེས་པར་བྱ་སྟེ། དེའི་སྒྲུབ་བྱེད་ཡང་དག་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །གསུམ་པ་འགྲེལ་པ་ནི། སྡུག་བསྔལ་ལ་སོགས་པའི་ཞེས་ཏེ། རྩ་བ་ལྟར་སྦྱར་རོ། །གཉིས་པ་ལ་གསུམ་གྱི་དང་པོ་མཚམས་སྦྱར་བ་ནི། སྐད་ཅིག་མའི། ཞེས་སོ། །གཉིས་པ་རྩ་བ་ནི། དེ་འདྲའི་སྐད་ཅིག་བཅུ་དྲུག་གིས་བསྡུས་པའི་ཐབས་ཤེས་ཁྱད་པར་ཅན་དང་དེས་དྲངས་པའི་ལུས་ངག་གི་ཐ་སྙད་ཁྱད་པར་ཅན་ནི་ཆོས་ཅན། བློ་ལྡན་དབང་པོ་འབྲིང་པོ་མཐོང་བའི་ལམ་གནས་ཀྱི་ཕྱིར་མི་ལྡོག་པའི་རྟགས་དག་ཡིན་ཏེ། དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་ཚུལ་གསུམ་ཚང་བའི་ཕྱིར། དེ་གང་ཞེ་ན། གཟུགས་སོགས། ཞེས་སོ།།གསུམ་པ་འགྲེལ་པ་ལ། རྒྱས་པར་བཤད་པ་དང༌། དོགས་པ་བཅད་པའོ། །དང་པོ་ལ་
བཞིའི་དང་པོ་སྡུག་བདེན་གྱི་སྐད་ཅིག་མའི་རྣམ་པ་ནི། མཐོང་ལམ་ལ་གནས་པའི་སེམས་དཔའ་དབང་འབྲིང་ཆོས་ཅན། གཟུགས་ལ་སོགས་པའི་ཆོས་སུ་བདེན་པར་རྟོག་པ་ཀུན་བཏགས་ཀྱི་ས་

རྒྱུ་རྣམ་རྫོགས་སྦྱོར་བ་བཤད་པ། 373
བོན་ལས་ལྡོག་པ་དང་ལྡན་ཏེ། དོན་དམ་པར་རང་གི་མཚན་ཉིད་སྟོང་པ་ཉིད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པ་ཉིད་ཀྱིས་སོ། །དོན་དམ་པ་དང་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་བླ་ན་མེད་པའི་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་བརྟན་པ་ཉིད་དང་ལྡན་ཏེ། སེམས་དེ་གཉིས་ལས་མི་ཉམས་པར་སངས་རྒྱས་ལ་སོགས་པས་བྱིན་གྱིས་བརླབས་པས་སོ། །ཉན་ཐོས་དང་རང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཐེག་པ་ལས་སེམས་རྣམ་པར་ལྡོག་པ་དང་ལྡན་ཏེ། ཐེག་པ་ཆེན་པོའ་ཆོས་ཁྱད་པར་ཅན་བསྒྲུབས་པས་རང་ཉིད་འབའི་ཞིག་གི་ཆེད་དུ་ཐར་པ་དོན་དུ་གཉེར་བའི་བློ་སྐྱེ་བའི་གོ་སྐབས་བཅོམ་པའི་ཕྱིར། བསམ་གཏན་དང་གཟུགས་མེད་པའི་སྙོམས་པར་འཇུག་པ་ཐོབ་ཀྱང་གཟུགས་ཁམས་ལ་སོགས་པར་ལས་དེའི་དབང་གིས་སྐྱེ་བའི་རྒྱུའི་ནུས་པའི་ཡན་ལག་ཡང་དག་པར་ཡོངས་སུ་ཟད་པ་ཞེས་བྱ་བ་ཡིན་ཏེ། ཆོས་ཀྱི་གནས་ལུགས་རྣལ་འབྱོར་མངོན་སུམ་གྱིས་རབ་ཏུ་རྣམ་པར་འབྱེད་པའི་མཐུས་ཟད་པའི་ཕྱིར། བཞི་ནི་སྡུག་བསྔལ་གྱི་རྣམ་པ་ཡིན་ནོ།།
གཉིས་པ་ཀུན་འབྱུང་ལ་བརྟེན་པའི་རྣམ་པ་བཞི་ནི། བྱང་སེམས་མཐོང་ལམ་པ་དབང་
འབྲིང་ཆོས་ཅན། ལུས་དང་སེམས་ཡང་བ་ཤིན་ཏུ་སྦྱངས་པའི་བདེ་བ་ཁྱད་པར་ཅན་དང་ལྡན་ཏེ། མཐོང་སྤང་མི་དགེ་བའི་ས་བོན་དང་བྲལ་བ་ཉིད་ཀྱིས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་པའི་ཕྱིར། ཁྱིམ་ན་གནས་ཀྱང་འདོད་ཡོན་ལ་སྲེད་པའི་མངོན་པར་ཞེན་པ་མེད་པར་འདོད་པ་ལ་ཉེ་བར་སྤྱོད་པ་དང་ལྡན་ཏེ། སེམས་ཅན་འདུལ་བའི་ཐབས་ལ་མཁས་པའི་མཐུས་དེ་ལྟར་གནས་པའི་ཕྱིར། རྟག་ཏུ་ཚངས་པར་སྤྱོད་པ་ཉིད་དང་ལྡན་ཏེ། འདོད་ཡོན་གྱིས་བསྡུས་པའི་ཡུལ་གྱི་ཉེས་དམིགས་མངོན་སུམ་དུ་མཐོང་བས་ཚངས་སྤྱོད་ལ་གནས་པའི་ཕྱིར། འཚོ་བའི་ཡོ་བྱད་ཡང་དག་པར་རྣམ་པར་དག་པ་ཉིད་དང་ལྡན་ཏེ། བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་མི་བརྗེད་པ་ལ་དབང་བའི་སྐྱེས་བུ་དམ་པའི་ཆོས་ཉིད་ཀྱིས་ལོག་འཚོ་མཐའ་དག་སྤངས་པའི་ཕྱིར། ཞེས་བྱ་བ་བཞི་ནི་ཀུན་འབྱུང་བའི་རྣམ་པ་ཡིན་ནོ།།
གསུམ་པ་འགོག་པའི་སྐད་ཅིག་མ་བཞི་ནི། དེ་ཆོས་ཅན། ཕུང་པོ་དང༌། ཁམས་དང་སྐྱེ་
མཆེད་རྣམས་ལ་སྦྱོར་བ་དང་རྗེས་སུ་སྦྱོར་བ་དག་ཏུ་མི་བྱའོ་ཞེས་མདོ་ལས་དེ་ལྟར་གསུངས་པ་དང་པོར་བདེན་པར་ཞེན་པའི་སྦྱོར་བ་དང་རྗེས་སུ་བདེན་པར་ཞེན་པ་རྗེས་སུ་སྦྱོར་བ་གནས་པ་སོ་སོར་བཀག་པ་དང་ལྡན་ཏེ། ཆོས་ཐམས་ཅད་སྟོང་པ་ཉིད་དུ་མངོན་སུམ་གྱིས་རྟོགས་པ་ལ་

374 སྐབས་བཞི་པའི་བཤད་པ།

གནས་པ་ཉིད་ཀྱིས་སོ། །འགོག་པ་ཆོས་ཤེས་ཀྱི་རྟོགས་པའི་བར་ཆད་བྱེད་པའི་ཆོས་རྣམས་ལ་སྔ་མ་བཞིན་དུ་དེ་ལྟར་བདེན་ཞེན་བཀག་པ་དང་ལྡན་ཏེ། འགོག་པ་ཆོས་བཟོད་ཀྱི་སྤང་བྱའི་ས་བོན་གྱི་མི་མཐུན་པའི་ཕྱོགས་བསལ་བ་ཉིད་ཀྱིས་སོ། །གཏམ་སྨོས་པ་ནི་མིང་ལ་བདེན་པར་ཞེན་པ་སྤངས་པའི་དོན་ཏོ། །བྱང་ཆུབ་ཀྱི་ཚོགས་སྦྱིན་པ་ལ་སོགས་པ་ལ་སྔ་མ་བཞིན་དུ་དང་པོ་དང་རྗེས་ཀྱི་བདེན་ཞེན་བཀག་པ་དང་ལྡན་ཏེ། གཟུང་འཛིན་བདེན་པར་ཞེན་པའི་རྣམ་པར་རྟོག་པའི་སྐྱོན་མངོན་སུམ་དུ་ཡོངས་སུ་ཤེས་པ་ཉིད༌ཀྱིས་སོ། །གྲོང་གི་སྒྲས་བསྟན་པའི་མིག་སོགས་དབང་པོ་དང༌། དབང་རྟེན་གྲོང་ཁྱེར་གྱི་སྒྲས་བསྟན་པ་དང༌། གྲོང་རྡལ་གྱི་སྒྲས་བསྟན་པའི་དབང་པོའ་ིཡུལ་དང༌། རྣམ་པར་ཤེས་པའི་སྐྱེས་བུ་ལ་སོགས་པའི་ཡུལ་དང་ཡུལ་ཅན་བདེན་པར་ཞེན་པ་སྤང་བྱ་དང༌། དེ་དག་བདེན་མེད་དུ་རྟོགས་པའི་སྤང་གཉེན་གྱི་གཡུལ་འགྱེད་པ་ལ་སྔ་མ་བཞིན་དུ་དང་པོར་བདེན་པར་ཞེན་པ་སྦྱོར་བ་དང༌། ཕྱིས་བདེན་པར་ཞེན་པ་རྗེས་སུ་སྦྱོར་བའི་གནས་པ་སོ་སོར་བཀག་པ་དང་ལྡན་ཏེ། གཟུང་བ་དང་འཛིན་པ་དག་བདེན་པར་ཞེན་པའི་ས་བོན་སྤང་བར་བྱ་བ་ཀུན་བཏགས་ཀྱིས་བསྡུས་པ་སྤངས་པ་ཉིད་ཀྱིས་སོ། །ཞེས་བྱ་བ་བཞི་ནི་འགོག་པའི་རྣམ་པ་ཡིན་ནོ། །མདོ་ནི་གཡུལ་གྱི་གཏམ་གྱི་སྦྱོར་བ་དང་རྗེས་སུ་སྦྱོར་བ་ལ་མི་གནས་ཏེ། དེ་ནི་འདི་ལྟར་ཆོས་ཉིད་ལ་གནས་པས་ཆོས་གང་ཡང་རྗེས་སུ་ཆགས་པའམ་ཁོང་ཁྲོ་བར་ཡང་དག་པར་རྗེས་སུ་མ་མཐོང་བའི་ཕྱིར།1

ཞེས་དང༌། གྲོང་གཏམ་གྱི་སྦྱོར་བ་དང་རྗེས་སུ་སྦྱོར་བ་ལ་མི་གནས། གྲོང་ཁྱེར་
གྱི་གཏམ་གྱི་སྦྱོར་བ་དང་རྗེས་སུ་སྦྱོར་བ་ལ་མི་གནས། གྲོང་རྡལ་གྱི་གཏམ་གྱི་སྦྱོར་བ་དང་རྗེས་སུ་སྦྱོར་བ་ལ་མི་གནས། བདག་གི་གཏམ་སྦྱོར་བ་དང་རྗེས་སུ་སྦྱོར་བ་ལ་མི་གནས།2

ཞེས་སོ།།
བཞི་པ་ལམ་གྱི་སྐད་ཅིག་མ་བཞི་ནི། སྤང་བྱ་སེར་སྣ་དང་འཆལ་བའི་ཚུལ་ཁྲིམས་ལ་
སོགས་པ་ལ་དང་པོར་བདེན་པར་ཞེན་པ་སྦྱོར་བ་དང༌། ཕྱིས་བདེན་པར་ཞེན་པ་རྗེས་སུ་སྦྱོར་བའི་གནས་པ་སོ་སོར་བཀག་པ་དང་ལྡན་ཏེ། སེར་སྣའི་ཀུན་འཛིན་དང༌། འཆལ་ཚུལ་གྱི་དྲི་མ་རྨི་ལམ་དུ་ཡང་སྤངས་པ་ལ་སོགས་པའི་སྦྱིན་པ་ལ་སོགས་པའི་ཁྱད་པར་ཐོབ་ཅིང་རྟོགས་པས་སོ། །རྟོགས་

1 བཀའ་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༢༧ ཤོག ༨༣༦ ཕྲེང་། ༧
2 བཀའ་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༢༧ ཤོག ༨༣༦ ཕྲེང་། ༡༣

རྒྱུ་རྣམ་རྫོགས་སྦྱོར་བ་བཤད་པ། 375

པའི་ཆོས་ལམ་དང་འབྲས་བུ་བྱང་ཆུབ་དོན་དམ་པར་གྲུབ་པ་རྡུལ་ཙམ་ཡང་མི་དམིགས་པ་དང་ལྡན་ཏེ། ངོ་བོ་རྒྱུ་འབྲས་ཀྱིས་བསྡུས་པའི་ཆོས་ཐམས་ཅད་བདེན་སྟོང་དུ་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པ་རྣམ་པར་ཐར་པའི་སྒོ་གསུམ་གྱི་ངོ་བོ་ཉིད་ཡིན་པས་སོ། །བདུད་ལ་སོགས་པས་ཐེ་ཚོམ་སྐུར་ཡང་རང་གང་ལ་གནས་པའི་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་གསུམ་གྱི་བདག་ཉིད་ཀྱི་རང་གིས་ཐོབ་པའི་རང་གི་ས་གསུམ་ལ་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་ཐེ་ཚོམ་དང་བྲལ་བའི་ངེས་པ་ཉིད་ཀྱིས་གནས་པ་དང་ལྡན་ཏེ། རང་གིས་ཐོབ་པའི་མཁྱེན་པའི་རྟོགས་པ་ལ་མངོན་པར་ཡིད་ཆེས་པ་ཐོབ་པས་སོ། །རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་ལ་སོགས་པའི་ཆོས་ཀྱི་དོན་དུ་སྲོག་གཏོང་བ་ལ་སེར་སྣ་དང་སྡུག་བསྔལ་ཅུང་ཟད་ཙམ་ཡང་མི་འབྱུང་སྟེ། ཆོས་ཀྱི་གནས་ལུགས་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་ཤིང་མཐའ་གཅིག་ཏུ་རྣམ་མཁྱེན་ལ་གཞོལ་བ་ཉིད་ཀྱིས་སོ།།
གཉིས་པ་ནི། དེ་ལྟར་ན་བཟོད་པ་དང་ཤེས་པའི་སྐད་ཅིག་མ་འདི་རྣམས་བྱང་ཆུབ་སེམས་
དཔའ་མཐོང་བའི་ལམ་ལ་གནས་པའི་ཕྱིར་མི་ལྡོག་པའི་མཚན་ཉིད་དག་ཡིན་ནོ། །ཤེས་བཟོད་སྐད་ཅིག་མ་རྣམས་མཉམ་གཞག་མ་ཡིན་ནམ། ཇི་ལྟར་གང་ཟག་གཞན་གྱི་བློ་ངོར་ཕྱིར་མི་ལྡོག་དཔོག་པའི་འབྲས་རྟགས་ཡང་དག་ཡིན་ཞེ་ན། ལུས་ངག་གི་ཐ་སྙད་ཁྱད་པར་ཅན་ལ་ཤེས་བཟོད་ཀྱི་མིང་གིས་ཉེ་བར་བཏགས་ནས་བཤད་དེ། འདི་ལྟར་བྱང་སེམས་མཐོང་ལམ་པ་དབང་འབྲིང་གི་ལུས་ངག་གི་ཐ་སྙད་ཁྱད་པར་ཅན་ལ་ཤེས་བཟོད་ཀྱི་མིང་གིས་འདོགས་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ། དེ་ལ་བརྟེན་ནས་སྐྱེས་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། མཉམ་གཞག་ཤེས་བཟོད་སྐད་ཅིག་མ་རྣམ་པ་བཅུ་དྲུག་གིས་བསྡུས་པ་འདི་རྣམས་མཉམ་གཞག་ཏུ་ཡང་དག་པར་ཐོབ་པ་ན་རྗེས་ཐོབ་དག་པ་འཇིག་རྟེན་པ་གཟུང་འཛིན་གཉིས་སུ་སྣང་ཡང་གཟུང་བ་དང་འཛིན་པར་བདེན་པར་མངོན་པར་ཞེན་པའི་རྣམ་པ་ཅན་རྗེས་ཀྱི་སེམས་ཀྱིས་བསྡུས་པ་མཉམ་གཞག་རང་དང་མཐུན་པའི་འབྲས་བུ་གཟུགས་ལ་སོགས་པའི་བདེན་པར་ཞེན་པའི་འདུ་ཤེས་ལྡོག་པ་ལ་སོགས་པས་ལུས་ངག་གི་ཐ་སྙད་ཁྱད་པར་ཅན་བསྐྱེད་པའི་ཕྱིར། མཐོང་ལམ་པའི་ལུས་ངག་གི་ཐ་སྙད་ཁྱད་པར་ཅན་ལ། མཉམ་གཞག་གི་མིང་གིས་བཏགས་པ་ལ་དགོས་པ་ཡོད་དེ། ས་ཐོབ་པའི་རྣལ་འབྱོར་པ་རྣམས་ཀྱི་ལུས་ངག་གི་ཐ་སྙད་ནི་སེམས་ཅན་གདུལ་བའི་དགོས་པའི་དབང་མ་གཏོགས་པར་དུས་ཐམས་ཅད་དུ་མཉམ་

376 སྐབས་བཞི་པའི་བཤད་པ།

གཞག་གི་རྟོགས་པ་དང་མཐུན་པ་ཁོ་ན་ཡིན་ནོ་ཞེས་ཤེས་པར་བྱ་བའི་ཆེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
དངོས་ལ་གནོད་བྱེད་ནི། རྣལ་འབྱོར་པའི་རྒྱུད་ལ་ཡོད་པའི་མཉམ་གཞག་སོ་སོ་རང་གིས་
རིག་པའི་སྐད་ཅིག་མ་རྣམས་ཆོས་ཅན། ཇི་ལྟར་རང་ལས་བློ་དམའ་བའི་གང་ཟག་གཞན་གྱི་ངོར་ཕྱིར་མི་ལྡོག་ཏུ་ཡིད་ཆེས་པར་བྱེད་པའི་མཚན་ཉིད་འབྲས་རྟགས་ཡང་དག་ཡིན་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ། རང་ལས་བློ་དམའ་བའི་གང་ཟག་གི་མངོན་སུམ་གྱི་སྤྱོད་ཡུལ་དུ་གྱུར་པ་དེ་ལྟ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྟགས་བསལ་ཁས་བླངས། ཡང་ན་འདིར་དངོས་སུ་བསྟན་པའི་རྟགས་འདི་རྣམས་རང་ལས་བློ་དམའ་བའི་གང་ཟག་གི་བློ་ངོར་ཕྱིར་མི་ལྡོག་ཏུ་དཔོག་པའི་འབྲས་རྟགས་ཡང་དག་ཏུ་མི་རུང་བར་ཐལ། མཉམ་1

གཞག་མ་ཡིན་པ་དེ་ལྟ་མ་ཡིན་པར་མཐོང་ལམ་མཉམ་གཞག་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
གསུམ་པ་སྒོམ་ལམ་པ་ཕྱིར་མི་ལྡོག་གི་རྟགས་ལ། ཐེག་ཆེན་གྱི་སྒོམ་ལམ་རྒྱས་པར་
བཤད་པ་དང༌། ཕྱིར་མི་ལྡོག་པའི་རྟགས་ཀྱི་ཁྱད་པར་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ། སྒོམ་ལམ་གི་ཁྱད་ཆོས། ཁྱད་གཞི་སྒོམ་ལམ། སྒོམ་ལམ་གྱི་དབྱེ་བའོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ་གྱི་དང་པོ་མཚམས་སྦྱར་བ་ནི། མཐོང་ལམ་པ་ཕྱིར་མི་ལྡོག་གི་རྟགས་བཤད་ཟིན་པ་དེའི་འོག་ཏུ་སྒོམ་པའི་ལམ་ལ་གནས་པའི་ཕྱིར་མི་ལྡོག་པའི་མཚན་ཉིད་བཤད་རིགས་པ་ཡིན་པ་ལས་རེ་ཤིག་དང་པོར་སྒོམ་པའི་ལམ་གྱི་ཁྱད་པར་འཆད་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ། གྲུབ་པ་བརྙེས་པའི་རྣལ་འབྱོར་པ་ཤིང་རྟ་ཆེན་པོ་སློབ་དཔོན་ཆོས་ཀྱི་གྲགས་པའི་ལུགས་ལས་ཁྱད་པར་མ་བཟུང་བར་ཁྱད་པར་ཅན་གྱི་བློ་མི་སྐྱེའོ་ཞེས་འབྱུང་བས་ཁྱད་གཞི་རྟོགས་པའི་ཡན་ལག་ཏུ་འཆད་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་རྩ་བ་ནི། ཐེག་ཆེན་འཕགས་པའི་སྒོམ་པའི་ལམ་ནི་ཆོས་ཅན། རང་གི་གནས་ལུགས་ཟབ་པ་སྟེ་རང་གི་གནས་ལུགས་ཟབ་མོ་སྟོང་པ་ཉིད་ལ་སོགས་པས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་པའི་དེ་བཞིན་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གནས་ལུགས་དེ་ནི་ཆོས་ཅན། ཟབ་པ་ཡིན་ཏེ། སྒྲོ་འདོགས་དང་སྐུར་བའི་མཐའ་ལས་གྲོལ་བ་ཉིད་ཀྱི་ཆོས་དབྱིངས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་འགྲེལ་པ་ནི། གོ་རིམས་བཞིན་དུ་སྟོང་པ་ཉིད་ལ་སོགས་པ་ལ་སྒྲོ་འདོགས་པའི་མཐའ་ལས་གྲོལ་བ་ཡིན་ཏེ། སྟོང་པ་ཉིད་ལ་སོགས་པ་ལ་ཡང་དོན་དམ་པར་གཟུགས་མེད་པའི་ཕྱིར། སྐུར་བའི་མཐའ་ལས་གྲོལ་བ་ཉིད་ཡིན་ཏེ། སྟོང་པ་ཉིད་ལ་
1 ཞོལ། ཤོག ༢༥༦ ན ༢ མཐོང་ལམ་མཉམ་གཞག་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

རྒྱུ་རྣམ་རྫོགས་སྦྱོར་བ་བཤད་པ། 377

སོགས་པ་གཟུགས་ལས་ངོ་བོ་ཐ་དད་པའི་གཞན་པ་ཡང་མ་ཡིན་པས་སོ། །སྒྲོ་སྐུར་དང་བྲལ་བའི་དེ་བཞིན་ཉིད་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་ཆོས་ཅན། ཟབ་མོ་སྟེ་སྟོང་པ་ཉིད་ལ་སོགས་པའི་དབྱིངས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཐེག་ཆེན་སྒོམ་པའི་ལམ་ཆོས་ཅན། ཟབ་པ་ཡིན་ཏེ། ཟབ་མོ་ཉིད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པ་དང་ལྡན་པའི་ཕྱིར། དེ་བཞིན་ཉིད་ཟབ་པ་ན། དེ་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་ཆེས་ཟབ་པ་ཡིན་ནོ། །གཉིས་པ་ལ་གསུམ་གྱི་དང་པོ་མཚམས་སྦྱར་བ་ནི། དེ་ལྟར། ཞེས་སོ།།
གཉིས་པ་རྩ་བ་ནི། ཐེག་ཆེན་འཕགས་པའི་སྒོམ་པའི་ལམ་ཆོས་ཅན། རྒྱུན་ཆགས་སུ་
འཇུག་པ་ཡིན་ཏེ། སྔར་ཐེག་ཆེན་ངེས་འབྱེད་ཡན་ལག་དང་མཐོང་བའི་ལམ་དང༌། སྒོམ་པའི་ལམ་ཉིད་ཀྱི་མཐོང་བའི་མཁྱེན་གསུམ་གྱི་རྣམ་པ་ལ་ཡང་དང་ཡང་དུ་སེམས་པ་དང་འཇལ་བ་དང་ངེས་པར་རྟོག་པའི་རྗེས་ལ་མངོན་རྟོགས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདི་ནི་མཉམ་གཞག་དང་རྗེས་ཐོབ་ཀུན་བསྡུས་ཏེ་སྔར་ལམ་སྔ་མ་རྣམས་ཀྱིས་རྟོགས་པའི་དོན་དེ་ཉིད་ཡང་དང་ཡང་དུ་གོམས་པར་བྱེད་པ་ཡིན་ནོ། །གསུམ་པ་འགྲེལ་པ་ནི། ཐེག་ཆེན་འཕགས་པའི་སྒོམ་པའི་ལམ་ཆོས་ཅན། རྒྱུན་ཆགས་པ་ཡིན་ཏེ། ངེས་པར་འབྱེད་པའི་ཡན་ལག་ལ་སོགས་པ་གསུམ་གྱི་གནས་སྐབས་ལ་ངེས་པར་མཐོང་བའི་དོན་མཁྱེན་གསུམ་གྱི་རྣམ་པ་རྣམས་ལ་ཐོས་པ་དང་བསམ་པ་དང་བསྒོམས་པ་ལས་བྱུང་བའི་ཤེས་རབ་དག་གམ། ཏིང་ངེ་འཛིན་གྱི་སྦྱོར་བ་དང་དངོས་གཞི་དང་རྗེས་ལས་བྱུང་བའི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་གོ་རིམས་བཞིན་དུ་ཡང་དང་ཡང་དུ་སེམས་པ་དང༌། ཚད་མས་འཇལ་བ་དང༌། ཞིབ་ཏུ་ཕྱེ་ནས་ངེས་པར་རྟོག་པའི་རྗེས་ལ་མངོན་རྟོགས་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
གསུམ་པ་ལ། དབྱེ་བ་དངོས་དང༌། རྩོད་པ་སྤང་བའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས་ཀྱི་དྲི་བ་ནི། སྒོམ་
ལམ་དེ་རྣམ་པ་དུ་ཞིག་ཅེ་ན། ལན་ལ་གཉིས་ཀྱི་དང་པོ་རྩ་བ་ནི། ཐེག་ཆེན་འཕགས་པའི་སྒོམ་ལམ་དེ་ནི་རྣམ་པ་དགུར་བཞེད་དོ། །སྒོམ་ལམ་ཆུང་ངུ་དང་འབྲིང་དང་ཆེན་པོ་རྣམས་རེ་རེ་ལ་ཆུང་ངུའི་ཆུང་ངུ་སོགས་དབྱེ་བ་ཡིས་རྣམ་པས་སོ། །ཆུང་འབྲིང་དགུར་དབྱེར་རུང་སྟེ། ཆུང་འབྲིང་དགུའི་སྒོ་ནས་རྒྱུན་ཆགས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་འགྲེལ་པ་ནི། ཐེག་ཆེན་འཕགས་པའི་སྒོམ་པའི་ལམ་ཆོས་ཅན། རྒྱུན་ཆགས་སུ་འབྱུང་བ་ཡིན་ཏེ། གྲངས་བཞིན་དུ་འདོད་པའི་ཁམས་ལ་སོགས་པ་ས་དགུ་དག་ཏུ་སྒོམ་ལམ་རྣམ་པ་དགུ་རྒྱུན་ཆགས་སུ་འབྱུང་བའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དོན་དམ་

378 སྐབས་བཞི་པའི་བཤད་པ།

པར་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་རང་བཞིན་ཡིན་པས། དོམ་དམ་པར་དབྱེར་མེད་ཀྱང་ཐ་སྙད་དུ་རྣམ་པའི་སྒོ་ནས་གཟུང་འཛིན་བདེན་པར་ཞེན་པའི་རྣམ་པར་རྟོག་པའི་གཉེན་པོའ་དབྱེ་བ་ལས་ ིདགུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། གཟུང་འཛིན་བདེན་པར་ཞེན་པའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་ཆེན་པོ་དང་འབྲིང་དང་ཆུང་ངུ་རྣམས་རེ་རེ་ཞིང༌། ཆེན་པོ་དང་འབྲིང་དང་ཆུང་ངུའི་བྱེ་བྲག་གིས་དབྱེ་བ་ཐ་དད་པའི་ཕྱིར་དང༌། དེ་དག་གི་གཉེན་པོ་ཐེག་ཆེན་འཕགས་པའི་སྒོམ་ལམ་ཆུང་ངུ་དང་འབྲིང་དང་ཆེན་པོ་རྣམས་ཀྱང་རེ་རེ་ཞིང་ཆུང་ངུ་དང་འབྲིང་དང་ཆེན་པོའ་བྱེ་བྲག་གིས་དབྱེ་བ་ཐ་དད་པའི་ ིཕྱིར་ཏེ་དེ་ལྟར་ནའོ།།
ཇི་སྐད་བཤད་པའི་སྤང་གཉེན་ཆེ་འབྲིང་གི་དབྱེ་བ་སྦྱོར་ཚུལ་མི་འཐད་པའི་སྐྱོན་མེད་པར་
ཐལ། མུན་པ་ཤིན་ཏུ་ཆེན་པོ་ནི་སྣང་བ་ཆུང་ངུས་སེལ་ལ། ཆུང་ངུ་ནི་ཆེན་པོས་སེལ་ཏོ་ཞེས་བྱ་བའི་དཔེས། སྒོམ་སྤང་ཆེན་པོ་སྒོམ་ལམ་ཆུང་ངུས་འཇོམས་ཤིང༌། སྒོམ་སྤང་ཆུང་ངུ་སྒོམ་ལམ་ཆེན་པོས་འཇོམས་པ་འཐད་པའི་ཕྱིར། ཐེག་ཆེན་སྒོམ་ལམ་གྱིས་ཉོན་སྒྲིབ་ཀྱང་སྤོང་མོད་ཀྱི། འདིར་ཤེས་སྒྲིབ་ཀྱི་གཉེན་པོའ་དབྱེ་བས་བཞག་པ་དགོས་པ་ཡོད་དེ། ཤིང་རྟ་ཆེན་པོའི་ལུགས་ལས་བྱང་ ིཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་ཀྱི་ཉོན་མོངས་པ་ནི་རྣམ་པར་རྟོག་པའོ་ཞེས་འབྱུང་བ་དང་མཐུན་པར་སྤང་བྱའི་གཙོ་བོའ་གཉེན་པོའི་དབང་དུ་བྱས་པའི་ཕྱིར། ི ཉོན་མོངས་པ་ནི་དེ་སྤོང་བའི་ཆེད་དུ་འབད་པར་བྱ་དགོས་པའི་དོན་ནོ།།
གཉིས་པ་ལ། གྲངས་ངེས་ལ་རྩོད་སྤང་དང༌། བྱེད་པ་ལ་རྩོད་པ་སྤང་བའོ། །དང་པོ་ལ་
གཉིས་ཀྱི་དང་པོ་རྩོད་པ་ནི། ཐེག་ཆེན་འཕགས་པའི་སྒོམ་ལམ་ཇི་ལྟར་རྣམ་པ་དགུ་ཁོ་ནར་ངེས་པ་ཞེས་བྱ་བ་མི་འཐད་པར་ཐལ། སྒོམ་ལམ་གྱི་བྱེ་བྲག་རྣམ་པ་དགུ་བས་མང་བ་མ་ཡིན་ནམ་མང་བའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། རྒྱལ་བའི་ཡུམ་རྒྱས་འབྲིང་བསྡུས་པ་དེ་དང་དེ་ལས། སྒོམ་ལམ་དགུ་པོ་རྣམ་པ་རེ་རེའི་དབང་དུ་མཛད་དེ། འབྲས་བུ་བསོད་ནམས་གྲངས་མེད་པ་དང༌། གཞལ་དུ་མེད་པ་དང༌། ཚད་མེད་པ་སྐྱེ་བར་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཞེ་ན། གཉིས་པ་ལན་ལ་གཉིས་ཀྱི་དང་པོ་རྩ་བ་ནི། ཉི་སྣང་ལྟར་ན། འབྲས་བུ་བསོད་ནམས་གྲངས་མེད་ལ་སོགས་བསྟན་པ་རྣམས། དམ་པའི་དོན་དུ་བཟོད་པ་མ་ཡིན་པས་མི་འཐད་དོ་ཞེ་ན་ཞེས་པའི་རྩོད་པ་བཀོད་ནས་དོན་དམ་པར་མི་འཐད་ཀྱང་ཐ་སྙད་

རྒྱུ་རྣམ་རྫོགས་སྦྱོར་བ་བཤད་པ། 379
དུ་མི་འཐད་པའི་སྐྱོན་མེད་པར་ཐལ། དོན་དམ་པར་མི་འཐད་ཀྱང་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ནི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཐུགས་བརྩེ་བའི་རྒྱུ་མཐུན་གྱི་འབྲས་བུ་གསུང་རབ་ལས་གྲངས་ཇི་ལྟར་བསྟན་པ་དེ་དག་ཐུབ་པ་བཞེད་པའི་ཕྱིར།
གཉིས་པ་འགྲེལ་པ་ལ། དོན་དམ་ལ་ལྟོས་ཏེ་རྟགས་མ་གྲུབ་པ་དང༌། ཀུན་རྫོབ་ལ་ཁྱབ་
པ་མ་གྲུབ་པའི་ལན་ནོ། །དང་པོ་ནི། སྒོམ་པའི་ལམ་ཡང་དང་ཡང་དུ་སེམས་པ་ལ་སོགས་པ་ཇི་སྐད་བཤད་པའི་མཚན་ཉིད་ཅན་སྒོམ་ལམ་ཆུང་ངུའི་ཆུང་ངུ་ལྟ་བུ་དོན་གཅིག་ཏུ་གྱུར་པ་ཡིན་ཡང་འབྲས་བུ་དུ་མ་ལ་ཕན་པ་རབ་ཏུ་སྦྱར་བ་ལ་རྫས་གཅིག་གིས་ལྡོག་པ་ལ་ལྟོས་པས་བསོད་ནམས་གྲངས་མེད་སོགས་བསྐྱེད་པའི་སྒོམ་ལམ་ཆོས་ཅན། དོན་དམ་པར་ན་འབྲས་བུ་བསོད་ནམས་གྲངས་མེད་པ་དང་གཞལ་དུ་མེད་པ་དང་ཚད་མེད་པ་བསྟན་པ་མདོ་ལས་ཚིག་ཏུ་བརྗོད་པའི་ངོ་བོ་རྣམས་ཀྱིས་ནི་ཇི་ལྟར་བསྟན་པ་ལྟར་ཁྱོད་ཀྱིས་ཉེ་བར་བསྐྱེད་པའི་འབྲས་བུ་ཐ་དད་པ་ཉིད་ཀྱི་ངོ་བོས་དབྱེ་བར་བྱ་བ་བཟོད་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། དོན་དམ་པར་མ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར།
གཉིས་པ་ནི། སྔར་བཤད་པའི་ལྡོག་ཆོས་ཀྱི་ངོ་བོ་ཉིད་སྒོམ་ལམ་རེ་རེ་ལ་ཡང་འབྲས་བུ་
མཐའ་ཡས་པ་སྐྱེ་བར་ཇི་སྐད་བཤད་ཅིང་བསྟན་པ་དེ་དག་ཆོས་ཅན། དགོས་པ་ཡོད་དེ། གདུལ་བྱ་བྱིས་པའི་སྐྱེ་བོ་རྣམས་ལ་འབྲས་བུ་ཆེན་པོ་སྐྱེ་བ་རབ་ཏུ་སྟོན་པ་ཉིད་ཀྱིས་གུས་པ་བསྐྱེད་པའི་ཆེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ནི་ཐེག་པ་ཆེན་པོའ་སྒོམ་ལམ་དགུ་པས་གྲངས་མང་པོ་ཉིད་དུ་ཐལ་བར་ ིམི་འགྱུར་རོ། །ཐེག་པ་ཆེན་པོའ་སྒོམ་ལམ་རྫས་གཅིག་ལ་ཡང་འབྲས་བུ་བསོད་ནམས་མཐའི་ཡས་པ་འབྱུང་བ་དམིགས་པ་མེད་པའི་ཐུགས་རྗེ་ཆེན་པོའ་རང་བཞིན་གྱི་ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་རྟོགས་པའི་ ིརྒྱུ་མཐུན་གྱི་འབྲས་བུར་གྱུར་པའི་མདོའ་ཚིག་གིས་བསྟན་པ་ཡིན་པར་དེ་པ་བཞེད་པས་སོ། །དོན་ ིནི། ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཁྱབ་པ་མ་ངེས་པར་ཐལ། སྒོམ་ལམ་ཆུང་ངུའི་ཆུང་ངུ་ལྟ་བུ་གཅིག་ལ་ཡང་འབྲས་བུ་མཐའ་ཡས་འབྱུང་བར་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཆོས་དབྱིངས་རྟོགས་པའི་རྒྱུ་མཐུན་གྱི་འབྲས་བུར་གྱུར་པའི་མདོ་ལས་བསྟན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པའོ།།
གཉིས་པ་ལ། དོན་དམ་ལ་ལྟོས་པའི་རྩོད་སྤང་དང༌། ཐ་སྙད་ལ་ལྟོས་པའི་རྩོད་སྤང་
ངོ༌། །དང་པོ་ལ་གཉིས། རྩོད་པ་དང༌། ལན་ནོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ་གྱི་དང་པོ་མཚམས་སྦྱར་བ་

380 སྐབས་བཞི་པའི་བཤད་པ།

ནི། སྒོམ་ལམ་གོམས་པ་ཕུལ་དུ་བྱུང་བ་བྱར་མེད་པ་མ་ཡིན་ནམ། ཡིན་པར་ཐལ། སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་བདེན་པར་མ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དེའི་ཕྱིར་ཕན་གནོད་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མི་བྱེད་པ་ཁོ་ནའོ་སྙམ་པའི་འབྲས་བུ་བསྐྱེད་པ་དང་བདེན་སྟོང་འགལ་བར་འཛིན་ཅིང་སྟོང་པ་རྟེན་འབྱུང་གི་དོན་དུ་ཁོང་དུ་མ་ཆུད་པའི་སྐྱེ་བོ་བློ་དམན་པའི་ངོར་དོགས་པ་བསུ་བར། གཉིས་པ་རྩ་བ་ནི། སྒོམ་ཞེས་བྱ་བའི་ལམ་གྱིས་ནི་ཆོས་ཅན། སྤང་བྱ་ཅི་ཞིག་ཉམས་ཤིང་གཉེན་པོ་ཅི་ཞིག་ཐོབ། བོར་ཐོབ་མེད་པར་ཐལ། དོན་དམ་པར་མ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་པར་ཐལ། སྒོམ་ལམ་གྱི་དངོས་པོ་དོན་དམ་པར་བརྗོད་དུ་མེད་པ་ལ་ཉམས་པ་དང་ནི་འཕེལ་བ་མི་རུང་བའི་ཕྱིར།
གསུམ་པ་འགྲེལ་པ་ནི། བདེན་པས་སྟོང་པའི་ཆོས་ཉིད་ཀྱི་རང་གི་ངོ་བོར་འདོད་པའི་སྒོམ་
ལམ་གྱི་དངོས་པོ་ཆོས་ཅན། མི་མཐུན་པའི་ཕྱོགས་གོ་རིམས་བཞིན་དུ་འབྲལ་བ་དང་གཉེན་པོ་དག་སྐྱེ་བར་མི་རུང་བར་ཐལ། དོན་དམ་པར་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་ཉིད་ཀྱིས་སོ། །ཁྱབ་པར་ཐལ། ཡང་དག་པར་ན་དེ་ཉིད་དང་གཞན་ཉིད་དང༌། གཉིས་ཀ་དང་གཉིས་ཀ་མ་ཡིན་པ་ཉིད་དུ་བརྗོད་དུ་མེད་པ་ལ་སྒོམ་པ་ཕུལ་དུ་ཕྱིན་པར་བྱར་མེད་པའི་ཕྱིར། དེ་བས་ན་ཞེས་པ་ནས། ཕན་གནོད་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མི་བྱེད་པ་ཉིད་པས་སྤང་བྱའི་གཉེན་པོར་ཉེ་བར་དགོད་པར་མི་བྱ་བ་ཁོ་ནའོ་ཞེ་ན།
གཉིས་པ་ལན་ལ་གསུམ་གྱི་དང་པོ་མཚམས་སྦྱར་བ་ནི། ཇི་སྐད་བཤད་པའི་སྐྱོན་ཡོད་
པ་དེ་ལྟ་མ་ཡིན་ཏེ། འདི་ལྟར། གཉིས་པ་རྩ་བ་ནི། དོན་དམ་པར་འཕེལ་འགྲིབ་མི་རུང་བར་ཐལ། དོན་དམ་པར་གཅིག་དང་དུ་མ་གང་དུ་ཡང་བརྗོད་དུ་མེད་པའི་ཕྱིར། དོན་དམ་དུ་འདོད་པའི་ལན་འདི་རྩ་བས་དངོས་སུ་མ་བསྡུས་ཀྱང་དོན་གྱིས་འཕངས་པ་ཡིན་ནོ། །དོན་དམ་པར་འཕེལ་འགྲིབ་མེད་ན་སྤང་གཉེན་མི་འཐད་པའི་ཁྱབ་པ་མེད་པར་ཐལ། བླ་ན་མེད་པའི་བྱང་ཆུབ་ཟག་མེད་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་དེ་དོན་དམ་པར་འཕེལ་འགྲིབ་མེད་ཀྱང་ཐ་སྙད་དུ་གདུལ་བྱའི་དོན་བྱེད་པ་ཇི་ལྟ་བ་དེ་བཞིན་དུ་ཐེག་ཆེན་གྱི་སྒོམ་ལམ་འདི་ནི་དོན་དམ་པར་འཕེལ་འགྲིབ་མེད་ཀྱང་ཐ་སྙད་དུ་སྤང་བྱ་ལ་གནོད་པ་སོགས་འདོད་པའི་དོན་སྒྲུབ་པར་བྱེད་པའི་ཕྱིར། བྱང་ཆུབ་དང་སྒོམ་ལམ་དཔེ་དོན་མི་མཚུངས་པའི་སྐྱོན་མེད་པར་ཐལ། ཐ་སྙད་དུ་དོན་ཁྱད་པར་ཅན་བྱེད་པར་མཚུངས་བྱང་ཆུབ་དེ་བཞིན་ཉིད་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ཅན་ཡིན་པ་དེ་བཞིན་དུ་སྒོམ་ལམ་དེ་ཡང་དེ་བཞིན་ཉིད་དེའི་མཚན་ཉིད་

རྒྱུ་རྣམ་རྫོགས་སྦྱོར་བ་བཤད་པ། 381
ཅན་དུ་བཞེད་པའི་ཕྱིར།
གསུམ་པ་འགྲེལ་པ་ལ། ཐ་སྙད་དུ་ཁྱབ་པ་མ་གྲུབ་པ་དང༌། དོན་དམ་ལ་ལྟོས་ཏེ་འདོད་
ལན་ནོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས་ཀྱི་དང་པོ་དཔེ་སྒྲུབ་པ་ནི། ཇི་ལྟར་དོན་དམ་པར་འཕེལ་འགྲིབ་ཀྱི་ཁྱད་པར་དུ་བྱར་མེད་པའི་དེ་བཞིན་ཉིད་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་བྱང་ཆུབ་སྤྲོས་པ་མེད་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་བདག་ཉིད་དོན་དམ་པར་མ་གྲུབ་ཀྱང་ཐ་སྙད་དུ་གདུལ་བྱའི་མངོན་པར་འདོད་པའི་དོན་སྒྲུབ་པར་བྱེད་པ་ཡིན་ཏེ། དོན་དམ་པར་མ་གྲུབ་ཀྱང་ཐ་སྙད་དུ་རྟོགས་པ་ཡེ་ཤེས་ཆོས་ཀྱི་སྐུ་ལ་སོགས་པའི་རང་བཞིན་གྱི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་བདག་པོ་ཙམ་གྱིས་སོ་སོ་སྐྱེ་བོ་ལས་དག་པ་ནས་བྱང་སེམས་འཕགས་པའི་བར་གྱི་གདུལ་བྱའི་སྐྱེ་བོ་རྣམས་ཀྱི་བསོད་ནམས་དང་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་རྗེས་སུ་མཐུན་པར་དོན་ཁྱད་པར་ཅན་གཟུགས་སྐུ་གཉིས་སུ་སྣང་བའི་སེམས་བསྐྱེད་པའི་སྒོ་ནས་དོན་བྱེད་པའི་ཕྱིར། སོགས་སྒྲས་ཆོས་སྐུས་ལོངས་སྐུའི་དངོས་ཀྱི་བདག་རྐྱེན་དང༌། ལོངས་སྐུས་སྤྲུལ་སྐུའི་བདག་རྐྱེན་བྱེད་པ་སྡུད་དོ།།
གཉིས་པ་དོན་ལ་སྦྱར་བ་ནི། དཔེ་དེ་བཞིན་དུ་བསྒོམས་པས་མངོན་སུམ་དུ་བྱས་པའི་
ལམ་བདེན་པས་སྟོང་པ་དེ་བཞིན་ཉིད་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ཅན་ཐེག་ཆེན་སྒོམ་ལམ་འདི་ཡང་ཆོས་ཅན། དོན་དམ་པར་མ་གྲུབ་ཀྱང་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་མངོན་པར་འདོད་པའི་དོན་གྱི་བྱ་བ་བྱེད་དེ། དོན་དམ་པར་མ་གྲུབ་ཀྱང་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་གློ་བུར་གྱི་དྲི་མ་དང་བྲལ་བའི་སྒོ་ནས་དྲི་མ་འཇོམས་པའི་བྱ་བ་བྱེད་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི། དོན་དམ་པར་ཉམས་འཕེལ་བྱེད་པར་ཐལ་བའི་ཉེས་པ་མེད་དེ། སྒོམ་ལམ་མཉམ་གཞག་དེས་སྤང་བྱ་ལ་དངོས་སུ་གནོད་པ་བྱེད་བཞིན་པ་དེའི་ཚེ་དོན་དམ་པར་སྦྱོར་བ་མེད་པ་ཉིད་གནས་ལུགས་ཀྱི་དོན་ལ་སྦྱོར་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། སྤང་བྱ་ལ་དངོས་སུ་གནོད་པའི་ཚེ་ཡང་དོན་དམ་པར་ནི་ཉམས་པ་དང་འཕེལ་བ་དགག་པའི་ཚུལ་དུ་བཞེད་པས་སོ།།
གཉིས་པ་ལ། རྩོད་པ་དང༌། ལན་ནོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ་གྱི་དང་པོ་མཚམས་སྦྱར་བ་ནི།
བདེན་གཉིས་འགལ་བར་འཛིན་པ་གང་དག །དོན་དམ་པར་མ་གྲུབ་པ་དེ་ལྟ་ཡིན་ན་ཡང་སྒོམ་ལམ་གྱིས་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཡང་དོན་བྱེད་པར་མི་རུང་ངོ༌སྙམ་པའི་དོགས་པ་བསུ་བར། གཉིས་པ་རྩ་བ་ནི། ཀུན་རྫོབ་པ་དང་དོན་དམ་པ་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་ནི་ཆོས་ཅན། བྱང་ཆུབ་བསྐྱེད་པར་མི་རིགས་

382 སྐབས་བཞི་པའི་བཤད་པ།

པར་ཐལ། སྔ་མས་བྱང་ཆུབ་པར་རིགས་པ་མ་ཡིན། ཕྱི་མས་ཀྱང་མ་ཡིན། སྔ་ཕྱི་མང་པོ་ཅིག་ཅར་འབྱུང་བས་ཀྱང་མ་ཡིན། རིམས་ཀྱིས་འབྱུང་བས་ཀྱང་བསྐྱེད་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་འགྲེལ་པ་ནི། དོན་དམ་པ་དང་ཀུན་རྫོབ་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་སྔ་ཕྱི་རེ་རེ་ཁོ་ནས་བྱང་ཆུབ་ཐོབ་པར་ནི་རིགས་པ་མ་ཡིན་ནོ། །སྔ་ཕྱིར་གྱུར་པའི་སེམས་རེ་རེས་ཁོ་ན་ལ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་བྱང་ཆུབ་སྒྲུབ་པར་བྱེད་པའི་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་ཀྱི་རྣམ་པ་དང༌། ལམ་ཤེས་དང་གཞི་ཤེས་ལ་སོགས་པའི་རྣམ་མཁྱེན་གྱི་རྒྱུའི་དོན་མཐའ་དག་མི་སྣང་བའི་ཕྱིར། འདོད་པའི་དོན་རྣམ་མཁྱེན་སྒྲུབ་པར་བྱེད་པར་སྣང་བའི་སེམས་ཅིག་ཅར་འབྱུང་བ་མང་པོ་ཉིད་ཀྱིས་ཀྱང་བསྐྱེད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། མང་པོ་ཅིག་ཅར་འབྱུང་བ་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེར་ཐལ། མདོ་ལས། སེམས་ཅན་རྣམས་ནི་རྣམ་པར་ཤེས་པའི་རྒྱུད་རེ་རེ་བའོ།1

།ཞེས་འབྱུང་བས་སོ། །བླ་ན་མེད་པའི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་བྱང་ཆུབ་སྒྲུབ་
པར་བྱེད་བའི་རྒྱུ་དྲན་པ་ཉེ་བར་བཞག་པ་ལ་སོགས་པ་ནས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཆོས་མ་འདྲེས་པ་བཅོ་བརྒྱད་ཀྱི་བར་རྟོགས་ཤིང་ཐོབ་པར་འགྱུར་བའི་རང་གི་ངོ་བོ་རིམས་ཀྱིས་འབྱུང་བ་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་རྣམ་པ་གཉིས་འབྱུང་བ་སྔ་ཕྱིར་གྱུར་པ་མང་པོ་ཉིད་ཀྱིས་ཀྱང་བྱང་ཆུབ་བསྐྱེད་པ་རིགས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་དག་འབྲས་བུ་གཅིག་སྐྱེད་པ་ལ་ཕན་ཚུན་འབྲེལ་བ་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེར་ཐལ། ཕྱི་མ་དེ་བྱུང་མ་ཐག་ཏུ་སྔ་མ་རྗེས་སུ་འགྲོ་བ་མེད་པ་ཉིད་དུ་འཇིག་པས་ནའོ། །དེ་བས་ན་ཇི་ལྟར་དོན་ཁྱད་པར་ཅན་བྱང་ཆུབ་དང་གཞན་དོན་སྣང་བའི་སེམས་བསྐྱེད་པའི་སྒོ་ནས་བྱང་ཆུབ་སྐྱེད་པའི་དོན་བྱེད་ཅེ་ན། སྔ་མ་ཁ་ཅིག་གིས་འདིར་རིམས་ཀྱིས་འབྱུང་ཡང་སྔ་མ་ཕྱི་མ་མ་སྐྱེས་ཀྱི་བར་དུ་གནས་ནས་ལྷན་ཅིག་ཏུ་ཚོགས་ནས་སྐྱེད་པ་བཀག་པ་གསུམ་པ་འདིའི་དོན་ཡིན་ནོ། །ཞེས་ཟེར་ཏོ། །དེ་ལ་མཁས་པ་ཁ་ཅིག་གིས། བྱང་ཆུབ་སྐྱེད་ཚུལ་གསུམ་པོ་འདིར་མཐའ་ཆོད་ན། སྐྱེད་ཚུལ་གསུམ་པོ་མི་འཐད་པས། བྱང་ཆུབ་སྐྱེད་མི་སྲིད་པར་འགྱུར་ལ། མཐའ་མ་ཆོད་ན། སློབ་དཔོན་ཕྱོགས་སྔ་བསུ་བ་ལ་མི་མཁས་པར་འགྱུར་རོ། །ཞེས་པའི་སུན་འབྱིན་མཛད་པ་ལ། ཕྱོགས་སྔ་མ་སྨྲ་བ་ན་རེ། འོ་ན་སྒྲུབ་བྱེད་གསུམ་པོ་དེར་མཐའ་ཆོད་དམ་མ་ཆོད། ཆོད་ན་བྱང་ཆུབ་སྐྱེད་པ་མི་འཐད། མ་ཆོད་ན་སློབ་དཔོན་ཕྱོགས་སྔ་བསུ་བ་ལ་མི་མཁས་པར་འགྱུར་རོ། །ཞེས་ཟེར་བ་ནི་སུན་ 1 ལུང་འདི་བཀའ་འགྱུར་ནང་མ་རྙེད།

རྒྱུ་རྣམ་རྫོགས་སྦྱོར་བ་བཤད་པ། 383
འབྱིན་ལྟར་སྣང་འབའ་ཞིག་ཡིན་ཏེ། བྱང་ཆུབ་སྐྱེད་ཚུལ་གསུམ་པོ་དེར་མཐའ་ཆོད་ཅིང༌། གསུམ་པོ་གང་ཡང་མི་འཐད་ན། བྱང་ཆུབ་མི་སྐྱེད་དགོས་ལ། བྱང་ཆུབ་མི་སྐྱེད་པའི་སྒྲུབ་བྱེད་གསུམ་པོ་དེར་མཐའ་ཆོད་ཅིང༌། གསུམ་པོ་གང་ཡང་མི་འཐད་ན། བྱང་ཆུབ་སྐྱེད་དགོས་པའི་ཕྱིར་རོ།།
གཉིས་པ་ལན་ལ་གསུམ་གྱི་དང་པོ་མཚམས་སྦྱར་བ་ནི། ཇི་སྐད་བཤད་པའི་རྩོད་པ་དེ་ནི།
ཞེས་སོ། །གཉིས་པ་རྩ་བ་ནི། ཐེག་ཆེན་སེམས་བསྐྱེད་སྐད་ཅིག་སྔ་ཕྱི་མང་པོ་རིམས་ཀྱིས་འབྱུང་བས། རང་འབྲས་སྐུ་གསུམ་མི་བསྐྱེད་པའི་སྐྱོན་མེད་པར་ཐལ། མར་མེ་སྐད་ཅིག་སྔ་མ་ལས། ཕྱི་མ་ཕྱི་མ་ནུས་ལྡན་རིམས་ཀྱིས་འབྱུང་བས་སྡོང་བུ་སྣུམ་ལྡན་རྫོགས་པར་སྲེག་པའི་མར་མེའི་དཔེའི་ཚུལ་གྱིས་ནི་ཐེག་ཆེན་སེམས་བསྐྱེད་སྐད་ཅིག་སྔ་ཕྱི་མང་པོ་རིམས་ཀྱིས་འབྱུང་བས་རང་འབྲས་སྐུ་གསུམ་སྐྱེད་པ་དང༌། ཟབ་མོའ་ཆོས་ཉིད་རྣམ་པ་བརྒྱད་ཀྱང་འཐད་པར་ཁོང་དུ་ཆུད་པར་ ིབྱ་བའི་ཕྱིར།
གསུམ་པ་འགྲེལ་པ་ལ། རྩོད་པའི་ལན་དངོས་དང༌། དེས་གཞན་ཡང་མཚོན་ཚུལ་ལོ། །དང་
པོ་ལ་གཉིས། དཔེ་བསྒྲུབ་པ་དང༌། དཔེ་དོན་སྦྱར་བའོ། །དང་པོ་ལ་ལྟོས་མེད་དུ་མི་སྲེག །ལྟོས་ནས་སྲེག་པའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས་ཀྱི་དང་པོ། སྐད་ཅིག་དང་པོས་ལྟོས་མེད་དུ་མི་སྲེག་པ་ནི། ཇི་ལྟར་མེ་ལྕེ་དང་སྙིང་པོ་སྣུམ་ལྡན་ཕྲད་པའི་སྐད་ཅིག་དང་པོ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ལ་སྐད་ཅིག་མ་གཉིས་པ་འབྱུང་བ་མེད་པར་རྒྱུའི་མཚན་ཉིད་སྲེག་པར་བྱེད་པ་དང༌། འབྲས་བུའི་མཚན་ཉིད་བསྲེག་པར་བྱ་བ་མེད་དེ། ཁྱེད་གཉིས་རང་གི་རྒྱུས་ཕན་ཚུན་གྱི་སྒོ་ནས་དུས་མཉམ་པ་ཕྲད་པ་ཙམ་ཞིག་ཏུ་བསྐྱེད་པས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་ཀྱི་སྡོང་བུ་སྲེག་ནུས་ཀྱི་ནུས་པ་ཁྱད་པར་ཅན་དུ་མ་བྱས་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་སྐད་ཅིག་གཉིས་པས་ལྟོས་མེད་དུ་མི་སྲེག་པ་ནི། དེ་བཞིན་དུ་མེ་ལྕེ་དང་སྙིང་པོ་ནུས་པ་ཁྱད་པར་ཅན་སྐྱེ་བ་སྐད་ཅིག་གཉིས་པ་ལ་ཡང་ཆོས་ཅན། རྟག་ཏུ་ཡོད་པར་ཐལ། རྒྱུ་མེད་དུ་འབྱུང་བའི་ཕྱིར། ཡང་ན་རྟག་ཏུ་མེད་པར་ཐལ། དེའི་ཕྱིར་རྟགས་ཁས་བླངས། འདོད་ན། མངོན་སུམ་ཚད་མས་བསལ་བས་ཉེས་པ་དེ་ལ་སོགས་པར་ཐལ་བར་འགྱུར་བས་ཁྱོད་ཀྱི་སྐད་ཅིག་མ་དང་པོ་མེད་པར་རྒྱུའི་མཚན་ཉིད་སྲེག་པར་བྱེད་པ་དང་འབྲས་བུའི་མཚན་ཉིད་བསྲེག་1

པར་བྱ་བ་མེད་པར་
1 ཞོལ། ཤོག ༢༦༡ བ ༣། གཙང་། ཤོག ༢༧༢ ན ༥ སྲེད་པར་བྱ་བ་

384 སྐབས་བཞི་པའི་བཤད་པ།

ཐལ། ཁྱོད་ཀྱི་སྐད་ཅིག་མ་དང་པོ་མེད་པར་ཁྱོད་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཡང་འབྱུང་བ་མེད་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ལྟོས་ནས་སྲེག་པའི་དཔེ་ནི། གང་གི་ཕྱིར་སྐད་ཅིག་སྔ་ཕྱི་ལྟོས་མེད་དུ་མི་སྲེག་པ་དེ་ལྟར་ཡིན་པ་དེའི་ཕྱིར། འོན་ཀྱང་སྲེག་པར་བྱེད་པ་དང་བསྲེག་པར་བྱ་བ་ཡོད་དོ། །མེ་ལྕེ་དང་སྡོང་བུ་སྣུམ་ལྡན་ནུས་པ་ཁྱད་པར་ཅན་སྐད་ཅིག་མ་གཉིས་པ་སྐྱེས་པ་དེའི་ཚེ་སྐད་ཅིག་མ་དང་པོ་ཕྱིས་བྱུང་གི་འཇིག་རྒྱུ་མེད་པར་ཞིག་ཀྱང་རྒྱུ་མེ་ལྕེ་དང་འབྲས་བུ་སྡོང་བུ་དག་གོ་རིམས་བཞིན་དུ་འབྲས་བུ་སྐྱེ་བ་དང་རྒྱུ་འཇིག་པར་དུས་མཉམ་དུ་མངོན་སུམ་གྱིས་དམིགས་པས་སོ། །དེར་ཐལ། མེ་ལྕེ་དང་སྡོང་བུ་གཉིས་ཀ་ཕྲད་པའི་ཁྱད་པར་ཅན་གྱི་སྐད་ཅིག་དང་པོ་ལ་ལྟོས་ནས་སྔ་མ་དེས་བྱས་པ་མཐུ་ཕུལ་དུ་ཕྱིན་པ་དང་ལྡན་པའི་ནུས་པ་ཁྱད་པར་ཅན་སྐད་ཅིག་མ་གཉིས་པ་ལ་སོགས་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། གང་གི་ཚེ་དབང་ཕྱུག་སོགས་གཞན་གྱིས་བྱས་པ་མིན་པའི་རྐྱེན་ཉིད་སྣང་ཚོད་ལ་འདི་པ་ཙམ་གྱིས་བདག་ཉིད་ཀྱི་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྱུང་བའི་ཆོས་ཉིད་ཀྱིས་དོན་དམ་དཔྱོད་བྱེད་ཀྱི་རིགས་པས་མ་བརྟགས་གཅིག་པུར་ཉམས་དགའ་བ་ཉིད་དུ་རྒྱུ་དང་འབྲས་བུར་འབྲེལ་བའི་སྟོབས་ཀྱིས་བསྲེག་བྱ་སྲེག་བྱེད་འཐད་པའི་ཕྱིར།
གཉིས་པ་ནི། དཔེ་དེ་བས་ན་མེ་ལྕེ་དང་སྡོང་བུ་སྣུམ་ལྡན་སྐད་ཅིག་སྔ་ཕྱི་ལྟོས་མེད་དུ་མི་
སྲེག །ལྟོས་ནས་སྲེག་པའི་མར་མེའི་དཔེ་ཚུལ་གྱིས་ཐེག་ཆེན་སེམས་བསྐྱེད་ལ་བརྟེན་ནས་བྱང་ཆུབ་ཐོབ་པར་རིགས་སོ། །མེ་ལྕེ་དང་སྡོང་བུ་སྣུམ་ལྡན་སྐད་ཅིག་མ་སྔ་མ་བཞིན་དུ་བྱང་ཆུབ་སྒྲུབ་པར་བྱེད་པའི་རྒྱུའི་དངོས་པོ་ཚད་ཡོད་པ་ནུས་པ་ཆུང་ངུ་ཞིག་སྣང་བའི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་སྔ་མ་ལ་བརྟེན་ནས་སྔ་མ་དེ་ལ་སྣང་བའི་དོན་གྱིས་དབེན་པ་སྔ་མ་བས་ནུས་པ་ལྷག་པར་ཁྱད་པར་དུ་འཕགས་པའི་དོན་སྣང་བའི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ཐེག་ཆེན་སེམས་བསྐྱེད་ཕྱི་མ་སྐྱེ་བས་སོ། །དེར་ཐལ། ཐེག་ཆེན་སེམས་བསྐྱེད་སྐད་ཅིག་མ་སྔ་ཕྱིར་གྱུར་པ་གཉིས་ནུས་པ་འཇུག་པའི་ཡུལ་བྱང་ཆུབ་གཅིག་ལ་ཕན་པ་ཉེ་བར་སྦྱོར་བ་མར་མེའི་ཡང་དག་གིས་ཤེས་པར་བྱེད་པ་ལྷུར་ལེན་པས་སོ། །གཉིས་པ་ནི། ཇི་སྐད་སྨོས་པའི་མར་མེའི་དཔེ་ཁོ་ནས་ཐེག་ཆེན་སེམས་བསྐྱེད་ཀྱིས་བྱང་ཆུབ་སྐྱེད་པ་འབའ་ཞིག་མཚོན་པར་བྱེད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། འཆད་པར་འགྱུར་བའི་ཟབ་མོའ་ཆོས་ཉིད་རྣམ་པ་བརྒྱད་ཀྱང་ཁོང་དུ་ ིཆུད་པར་བྱ་བ་ཡིན་པས་སོ།།

རྒྱུ་རྣམ་རྫོགས་སྦྱོར་བ་བཤད་པ། 385
གཉིས་པ་ལ་གསུམ་གྱི་དང་པོ་མཚམས་སྦྱར་བ་ནི། སྒོམ་པའི་ལམ་ལ་གནས་པའི་བྱང་
ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཕྱིར་མི་ལྡོག་པ་རྣམས་ཀྱི་རྟགས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་བརྗོད་པའི་ཕྱིར་དུ་ཟབ་མོ་རྣམ་པ་བརྒྱད་ཡུལ་གང་ལ་ཡོད་པ་ཡིན་ཞེ་ན། གཉིས་པ་རྩ་བ་ནི། བྱང་སེམས་ས་བརྒྱད་པ་བ་ཆོས་ཅན། ཟབ་མོ་རྣམ་པ་བརྒྱད་ཐུགས་སུ་ཆུད་པ་དང་ལྡན་ཏེ། གཞིའི་གནས་ལུགས་ཟབ་པ་སྐྱེ་བ་དང་ནི་འགག་པ་ཟབ་པ་དང༌། སྤྱོད་པ་ཉམས་སུ་ལེན་པའི་ཚུལ་ཟབ་པ་དེ་བཞིན་ཉིད་དང་ཤེས་བྱ་དང༌། ཤེས་དང་སྤྱོད་དང་གཉིས་མེད་ཟབ་པ་དང༌། འབྲས་བུ་མངོན་དུ་བྱེད་ཚུལ་ཟབ་པ་ཐབས་མཁས་པ་ལ་ཟབ་པ་ཉིད་ཐུགས་སུ་ཆུད་པ་དང་ལྡན་པའི་ཕྱིར། མདོ་ནི། རིམ་པ་བཞིན་དུ། རབ་འབྱོར་དེ་ཇི་སྙམ་དུ་སེམས། སེམས་གང་འགག་པ་དེའི་ཕྱིར་སྐྱེ་བར་འགྱུར་རམ། བཅོམ་ལྡན་འདས་དེ་ནི་མ་ལགས་སོ།1

།ཞེས་དང༌། རབ་འབྱོར་དེ་ཇི་སྙམ་དུ་སེམས། སེམས་གང་སྐྱེས་པ་དེ་འགག་པའི་
ཆོས་ཅན་ཡིན་སྙམ་མམ། བཅོམ་ལྡན་འདས་འགག་པའི་ཆོས་ཅན་ལགས་སོ།2

།ཞེས་དང༌། རབ་
འབྱོར་དེ་ཇི་སྙམ་དུ་སེམས། དེ་བཞིན་ཉིད་ཇི་ལྟ་བ་དེ་ཁོ་ནར་གནས་པར་འགྱུར་རམ། འགྱུར་ལགས་སོ།3

།ཞེས་དང༌། རབ་འབྱོར་དེ་ཇི་སྙམ་དུ་སེམས་དེ་བཞིན་ཉིད་སེམས་ཡིན་ནམ། བཅོམ་ལྡན་འདས་དེ་ནི་མ་ལགས་སོ།4

།ཞེས་དང༌། དེ་བཞིན་ཉིད་ཀྱིས་དེ་བཞིན་ཉིད་ཡང་དག་པར་རྗེས་
སུ་མཐོང་ངམ། བཅོམ་ལྡན་འདས་དེ་ནི་མ་ལགས་སོ།5

།ཞེས་དང༌། རབ་འབྱོར་དེ་ལྟར་སྤྱོད་པ་དེ་ནི་ཤེར་ཕྱིན་ལ་སྤྱོད་པ་ཡིན་ནམ་མ་ལགས་སོ།6

།ཞེས་དང༌། རབ་འབྱོར་བྱང་ཆེན་ཤེར་ཕྱིན་ལ་
སྤྱོད་པ་དེ་གང་ལ་སྤྱོད་པ་ཡིན། དེ་ནི་གང་ལ་ཡོངས་སུ་རྒྱུ་བ་མ་མཆིས་པའི་དོན་དམ་པ་ལ་སྤྱོད་དོ།7

།ཞེས་དང༌། ཇི་ལྟར་བྱང་ཆེན་མཚན་མའི་མཚན་མ་མེད་པའི་འདུ་ཤེས་རྣམ་པར་བཤིག་པ་

1 བཀའ་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༢༧ ཤོག ༨༧༣ ཕྲེང་། ༢༠
2 བཀའ་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༢༧ ཤོག ༨༧༤ ཕྲེང་། ༢
3 བཀའ་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༢༧ ཤོག ༨༧༤ ཕྲེང་། ༡༠
4 བཀའ་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༢༧ ཤོག ༨༧༤ ཕྲེང་། ༡༤
5 བཀའ་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༢༧ ཤོག ༨༧༤ ཕྲེང་། ༢༡
6 བཀའ་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༢༧ ཤོག ༨༧༥ ཕྲེང་། ༢ 7 བཀའ་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༢༧ ཤོག ༨༧༥ ཕྲེང་། ༡༣

386 སྐབས་བཞི་པའི་བཤད་པ།

ཡིན། བཅོམ་ལྡན་འདས་བྱང་ཆེན་ཤེར་ཕྱིན་ལ་སྤྱོད་པ་དེ་ནི་འདི་ལྟར་མཚན་མ་རྣམ་པར་བཤིག་པར་བྱའོ་ཞེའམ། མཚན་མེད་རྣམ་པར་བཞིག་པར་བྱའོ་སྙམ་དུ་མི་སེམས་སོ།1

།ཞེས་སོ།།
གསུམ་པ་འགྲེལ་པ་ལ། ཟབ་མོའ་ངོ་བོ་དང༌། དེ་རྟོགས་པ་རྟགས་སུ་འགྱུར་ཚུལ་ལོ། །དང་ ིཔོ་ནི། བྱང་སེམས་ས་བརྒྱད་པ་བ་ཆོས་ཅན། བདེན་པས་སྟོང་པ་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྱུང་བའི་སྒྲའི་དོན་དུ་འགྱུར་བ་སྐྱེ་བ་ཟབ་པ་ཐུགས་སུ་ཆུད་པ་ཡིན་ཏེ། སེམས་བསྐྱེད་སྐད་ཅིག་སྔ་མ་དང་ཕྱི་མ་རེ་རེ་ཁོ་ན་དག་གིས་ཀྱང་བྱང་ཆུབ་ཐོབ་པ་མ་ཡིན་ཐ་སྙད་དུ་ཡང་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པས་མ་ཡིན་ལ་འོན་ཀྱང་བསྒོམས་པས་རྟོགས་པར་བྱ་བའི་དོན་ཁྱད་པར་དུ་འཕགས་པ་བྱང་ཆུབ་བསྐྱེད་དོ་ཞེས་བྱ་བ་ཐུགས་སུ་ཆུད་པ་དང་ལྡན་པའི་ཕྱིར། འགག་པ་ཟབ་མོ་ཐུགས་སུ་ཆུད་པ་ཡིན་ཏེ། དངོས་པོ་ཐམས་ཅད་དང་པོ་བྱུང་བ་ཙམ་ཉིད་ནས་དོན་དམ་པར་རང་བཞིན་གྱིས་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་ལ། ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཡང་འགག་གོ་ཞེས་བྱ་བ་བདེན་གཉིས་མི་འགལ་བ་མངོན་སུམ་དུ་ཐུགས་སུ་ཆུད་པའི་ཕྱིར། དེ་བཞིན་ཉིད་ཟབ་མོ་ཐུགས་སུ་ཆུད་པ་དང་ལྡན་ཏེ། སློབ་ལམ་གྱི་གནས་སྐབས་ཐམས་ཅད་དུ་དེ་བཞིན་ཉིད་གོམས་ཀྱང་དུས་མིན་པར་དེ་མངོན་དུ་མི་བྱེད་ཅེས་བྱ་བ་དེ་བཞིན་ཉིད་རྟོགས་ཚུལ་ཟབ་མོ་ཐུགས་སུ་ཆུད་པའི་ཕྱིར། ཤེས་བྱ་ཟབ་མོ་ཐུགས་སུ་ཆུད་པ་དང་ལྡན་ཏེ། དེ་བཞིན་ཉིད་ཀྱི་རང་བཞིན་གྱིས་དོན་དམ་པར་མ་གྲུབ་ཀྱང་ཆོས་ཐམས་ཅད་ལ་སྦྱིན་པ་ལ་སོགས་པ་རྣམ་པ་དུ་མ་རྗེས་སུ་བསྒྲུབ་པ་ཞེས་བྱ་བ་མངོན་སུམ་དུ་ཐུགས་སུ་ཆུད་པའི་ཕྱིར། ཤེས་པ་ཟབ་མོ་དང་ལྡན་ཏེ། ཆོས་ཐམས་ཅད་དོན་དམ་པར་དེ་བཞིན་ཉིད་ཀྱི་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་དོན་དམ་པར་ཡོད་ན་དམིགས་སུ་རུང་བ་ལས། དོན་དམ་པར་འགའ་ཡང་མཐོང་བ་མེད་པ་ཉིད་དེ་ཁོ་ན་མཐོང་བ་2

ཡིན་ནོ་ཞེས་བྱ་བ་མངོན་
སུམ་དུ་ཐུགས་སུ་ཆུད་པའི་ཕྱིར། སྤྱོད་པ་ཟབ་པ་དང་ལྡན་ཏེ་བདེན་པས་སྟོང་པའི་ཆོས་ཉིད་ཀྱིས་ཆོས་ཐམས་ཅད་ལ་སྤྱོད་པ་མེད་པ་ཉིད་གནས་ལུགས་ཀྱི་དོན་ལ་སྤྱོད་པའོ་ཞེས་བྱ་བ་མངོན་སུམ་དུ་ཐུགས་སུ་ཆུད་པའི་ཕྱིར། གཉིས་སུ་མེད་པ་ཟབ་མོ་རྟོགས་པ་དང་ལྡན་ཏེ། དོན་དམ་པར་གཉིས་སུ་མེད་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་དུ་ལམ་ཐམས་ཅད་སྒྲུབ་བོ་ཞེས་བྱ་བ་མངོན་སུམ་དུ་ཐུགས་སུ་ཆུད་པའི་

1 བཀའ་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༢༧ ཤོག ༨༧༦ ཕྲེང་། ༡
2 ཞོལ། ཤོག ༢༦༣ བ ༡ མཐོང་བ་མེད་པ་ཉིད་དེ་ཁོ་ན་མཐོང་བ་མེད་པ་ཉིད་དེ་ཁོ་ན་མཐོང་ཡིན་ནོ་

རྒྱུ་རྣམ་རྫོགས་སྦྱོར་བ་བཤད་པ། 387
ཕྱིར། འབྲས་བུ་མངོན་དུ་བྱེད་པའི་ཚུལ་ཐབས་མཁས་པ་ཟབ་པ་དང་ལྡན་ཏེ། བསོད་ནམས་དང་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཚོགས་ཐམས་ཅད་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པར་བྱེད་ལ་དོན་དམ་པར་དེའི་འབྲས་བུ་སངས་རྒྱས་ཉིད་མི་འཐོབ་བོ་ཞེས་བྱ་བ་མངོན་སུམ་དུ་ཐུགས་སུ་ཆུད་ཅིང་གོམས་པར་བྱས་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི། ཟབ་པ་ཉིད་བརྒྱད་ཐུགས་སུ་ཆུད་པ་ཡིན་ནོ། །རྟོག་གེའི་བློས་བསམ་གྱིས་མི་ཁྱབ་པའི་རྣམ་པར་ཐར་པ་མི་སྐྱེ་བའི་ཆོས་ལ་བཟོད་པ་ཆེན་པོ་ཐོབ་པའི་སྒོ་ནས་བློ་དམན་པའི་ངོར་ཕན་ཚུན་འགལ་བའི་དོན་མི་འགལ་བར་གཞི་མཐུན་དུ་ཉམས་སུ་ལེན་ཅིང་བསྒྲུབས་པས་སོ། །གསུམ་པ་དོན་བསྡུ་བ་ནི། སློབ་པ་ཞེས་སོ།།
གཉིས་པ་ལ། ཆོས་སྐུའི་རྒྱུ་སྲིད་ཞི་མཉམ་ཉིད་ཀྱི་སྦྱོར་བ། ལོངས་སྐུའི་རྒྱུ་ཞིང་དག་པའི་
སྦྱོར་བ། སྤྲུལ་སྐུའི་རྒྱུ་ཐབས་ལ་མཁས་པའི་སྦྱོར་བའོ། །དང་པོ་ལ། མཚམས་སྦྱར་བ། རྩ་བ། འགྲེལ་པའོ། །དང་པོ་ནི། ཕྱིར་མི་ལྡོག་གི་རྟགས་བཤད་ཟིན་པའི་འོག་ཏུ་སངས་རྒྱས་ཉིད་འཐོབ་པའི་རྒྱུ་མཚན་འཁོར་བ་དང་མྱ་ངན་ལས་འདས་པ་མཉམ་པ་ཉིད་ཀྱི་སྦྱོར་བ་འཆད་རིགས་ཏེ། སློབ་པའི་ཚོགས་ཀྱི་ཆོས་ཕྱིར་མི་ལྡོག་པའི་རྟགས་ཐོབ་པ་སངས་རྒྱས་ཉིད་མྱུར་དུ་ཐོབ་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་དུ་ཉེ་བའི་རྒྱུ་ལ་འབད་པས་སོ། །ས་བརྒྱད་པ་ཡན་ཆད་ལ་གནས་པའི་ཕྱིར་མི་ལྡོག་པའི་རྟགས་ཀྱང་སྔར་བཤད་མོད་ཀྱི། སྐབས་འདིའི་མཚམས་སྦྱར་དུ། འགྲེལ་ཆེན་ལས། ད་ནི་མི་སློབ་པའི་དགེ་འདུན་གྱི་མཚན་ཉིད་བསྟན་པར་བྱ་1

ཞེས་གསུངས་པའི་སློབ་པ་ནི་ས་བདུན་པ་མན་ཆད་
པ་ཡིན་ལ། ས་བརྒྱད་པ་ཐོབ་ནས་སྐུ་གསུམ་སྒྲུབ་པའི་ལམ་གྱི་ལུས་ཁྱད་པར་བ་ཡོངས་སུ་རྫོགས་ཤིང་ལམ་གཞན་ལ་སློབ་མི་དགོས་པས་མི་སློབ་པ་ཞེས་བྱའོ། །ལམ་གྱི་ལུས་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པའི་ཚུལ་ནི་འཆད་པར་འགྱུར་རོ།།
གཉིས་པ་ལ། དངོས་ཀྱི་དོན་དང་། ཀླན་ཀ་སྤང་བའོ། །དང་པོ་ནི། ཤཱ་རིའི་བུས་རབ་
འབྱོར་ལ་རྨི་ལམ་དུ་རྣམ་ཐར་སྒོ་གསུམ་གྱི་ཏིང་ངེ་འཛིན་ལ་སྙོམས་པར་ཞུགས་ན། ཤེར་ཕྱིན་རྣམ་པར་འཕེལ་ལམ་ཞེས་དྲིས་པའི་ལན་དུ། རབ་འབྱོར་གྱིས་ཉིན་པར་བསྒོམས་པས་འཕེལ་ན་རྨི་ལམ་དུ་བསྒོམས་པས་ཀྱང་འཕེལ་ཏེ། ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། རྨི་ལམ་དང་ཉིན་པར་ནི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་ 1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༥༡ ཤོག ༡༥༤༣ ཕྲེང་། ༡༩

388 སྐབས་བཞི་པའི་བཤད་པ།

མེད་པའོ།1

།ཞེས་པའི་དོན་བསྡུས་པ་ནི། བྱང་སེམས་ས་བརྒྱད་པ་བ་ཆོས་ཅན། སྲིད་དང་ཞི་བར་
བདེན་པར་མི་རྟོག་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ། སྲིད་ཞི་བདེན་མེད་དུ་མངོན་སུམ་གྱིས་རྟོགས་པའི་སྒོ་ནས་རྗེས་ཀྱི་གནས་སྐབས་སུ་ཡང་བདེན་ཞེན་མངོན་གྱུར་སྐྱེ་བའི་གོ་སྐབས་ཟད་པར་བཅོམ་པའི་ཕྱིར། སྲིད་ཞི་བདེན་པར་མེད་དེ། སྲིད་ཞིས་བསྡུས་པའི་ཆོས་རྣམས་དོན་དམ་པར་མ་གྲུབ་པ་རྨི་ལམ་དང་འདྲ་བའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི། ཆོས་ཀུན་དོན་དམ་པར་མ་གྲུབ་ན། ལས་འབྲས་བཞག་ཏུ་མེད་པའི་སྐྱོན་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། ལས་མེད་པར་ཐལ་བ་ལ་སོགས་པའི་ཀླན་ཀའི་ལན་ནི། མདོ་ལས། ཇི་སྐད་བཤད་པར་ཟད་ཅིང་ཀླན་ཀ་དེ་དག་སྤང་ནུས་པའི་ཕྱིར།
འདི་ལ། ཉིན་པར་ཡང་ལས་གསོག་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ་བ་སྤང་བ། རྨི་ལམ་ན་ལས་ལམ་
ཡོངས་སུ་རྫོགས་པར་ཐལ་བ་སྤང་བ། ལུང་དང་འགལ་བ་སྤང་བ། ཧ་ཅང་ཐལ་བ་སྤང་བའོ། །དང་པོ་ལ། ཀླན་ཀ་དང༌། ལན་ནོ། །དང་པོ་ནི། ཉིན་པར་ཡང་དགེ་སྡིག་གི་ལས་གསོག་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ། ལས་འབྲས་དོན་དམ་པར་མ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན་རྨི་ལམ་བཞིན། ཚིག་མངས་སུ་དོགས་ནས་མདོའ་ཚིག་མ་དྲངས་ཤིང༌། དོན་བསྡུས་ནས་བཀོད་པ་ཡིན་ལ། ཤཱ་རིའི་བུས་རབ་ ིའབྱོར་ལ་ཀླན་ཀ་དེ་ཉིད་བཀོད་པ་ནི། བདེན་གཉིས་འགལ་བར་འཛིན་པའི་གདུལ་བྱ་རྗེས་སུ་བཟུང་བའི་ཆེད་དུ་ཐེ་ཚོམ་ཡོད་པ་ལྟར་བཅོས་ནས་མཛད་པའོ། །གཉིས་པ་ནི། རབ་འབྱོར་གྱིས་སྨྲས་པ། ཤཱ་རིའི་བུས་བཀོད་པའི་སུན་འབྱིན་དེ་སུན་འབྱིན་ཡང་དག་མ་ཡིན་པར་ཐལ། དོན་དམ་ལ་ལྟོས་ནས་འདོད་ལན་དང༌། ཀུན་རྫོབ་ལ་ལྟོས་ནས་ཁྱབ་པ་མ་ངེས་པའི་ལན་ཐེབས་པའི་ཕྱིར་རོ།།གཉིས་པ་ལ། རྩོད་པ་དང༌། ལན་ནོ། །དང་པོ་ལ། རབ་འབྱོར་གྱིས་རྩོད་པའི་སྐབས་དབྱེ་
བ་དང༌། ཤཱ་རིའི་བུས་རྩོད་པ་དངོས་སོ། །དང་པོ་ནི། རབ་འབྱོར་གྱིས་སྨྲས་པ། ཉིན་པར་སྲོག་བཅད་པ་དང༌། རྨི་ལམ་ན་སྲོག་བཅད་པ་ལ། རྗེས་ཀྱི་སྐབས་སུ་དེ་བདག་གིས་བསད་དོ། །དེ་བདག་གིས་བསད་པ་ལེགས་སོ། །ཞེས་མངོན་ཞེན་དྲག་པོས་གསོས་འདེབས་ན། ལས་ལམ་དུ་འགྱུར་བ་མཚུངས་པར་འདོད་ལ། ཤཱ་རིའི་བུ་ལས་དེ་ལ་ཇི་སྐད་ཟེར་ཞེས་པའོ།2

།གཉིས་པ་ནི། ཤཱ་

1 བཀའ་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༢༧ ཤོག ༨༧༧ ཕྲེང་། ༡༢
2 བཀའ་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༢༧ ཤོག ༨༧༨ ཕྲེང་། ༧

རྒྱུ་རྣམ་རྫོགས་སྦྱོར་བ་བཤད་པ། 389
རིའི་བུས་འོ་ན་རྨི་ལམ་ན། གསད་བྱ་གསོད་བྱེད། སྦྱིན་བྱ་སྦྱིན་བྱེད་སོགས་ལས་ལམ་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པ་ཡོད་པར་ཐལ། བསད་པ་དང་རྨི་ལམ་མཚུངས་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པའོ། །འདོད་ན། རྨི་ལམ་དུ་མི་བསད་པ་རྨིས་པས་ཀྱང༌། དགེ་སློང་གི་སྡོམ་པ་སྟོང་བར་ཐལ་བ་སོགས་སུ་འགྱུར་རོ།།གཉིས་པ་ལན་ནི། རབ་འབྱོར་གྱིས་སྨྲས་པ། ཤཱ་རིའི་བུའི་སུན་འབྱིན་དེ་ཡང༌ཡང་དག་
མ་ཡིན་པར་ཐལ། དེ་ལ་འདོད་ལན་ཐེབས་པའི་ཕྱིར་རོ། །སད་རྨིས་གཉིས་ལས་སྟོབས་ཆེ་ཆུང་གི་ཁྱད་པར་ཡོད་ཀྱི། མངོན་ཞེན་དྲག་པོས་གསོས་བཏབ་ན། རྨི་ལམ་གྱི་ལས་ཀྱང་དགེ་མི་དགེའི་ལས་ལམ་དུ་འགྱུར་བས་སོ། །རྨི་ལམ་དུ་མི་བསད་པ་རྨིས་པས་དགེ་སློང་གི་སྡོམ་པ་སྟོང་བར་མི་འགྱུར་ཏེ། དེ་ནི་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་བསླབ་པ་བཅས་པའི་དབང་ལས་རྣམ་པར་བཞག་སྟེ། མི་ཚངས་སྤྱོད་ཀྱི་ལྟུང་བ་བྱུང་བར་འདྲ་བ་ལ། འཆབ་སེམས་སྐྱེས་པ་དགེ་སློང་མ་ཡིན་པར་འཇོག་ཅིང༌། འཆབ་སེམས་མ་སྐྱེས་པས་ཆད་པ་ལས་ཀྱི་བསླབ་པ་བྱིན་པའི་གང་ཟག་དགེ་སློང་དུ་འཇོག་པ་བཞིན་ནོ།།
གསུམ་པ་ལ། ཀླན་ཀ་དང༌། ལན་ནོ། །དང་པོ་ནི། ཤཱ་རིའི་བུས། སད་པ་དང་རྨི་ལམ་གཉིས་
ཀར་ལས་གསོག་པ་ཡོད་ན། མདོ་ལས། ལས་དང་སེམས་པ་ཐམས་ཅད་དབེན་པར་1

གསུངས་པ་

དང་འགལ་ལོ་ཞེ་ན། གཉིས་པ་ནི། རབ་འབྱོར་གྱིས་སྨྲས་པ། ཤཱ་རིའི་བུ་དེ་ཡང་མི་འགལ་བར་ཐལ། མདོ་ལས་གསུངས་པ་དེ་ནི། ལས་དང་སེམས་པ་དོན་དམ་པར་མེད་པར་གསུངས་པ་ཡིན་ལ། ལས་འབྲས་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཤཱ་རིའི་བུས་སླར་ཡང་དེ་ལྟར་རྩོད་པ་རིགས་མི་རིགས་དཔྱོད་པ་ནི། དོན་མ་རྟོགས་པའི་རྣམ་འགྱུར་དུ་གསལ་ཏེ། གདུལ་བྱའི་དོན་དུ་ཐེ་ཚོམ་ཡོད་པ་ལྟར་མཛད་ཀྱིས། ཤཱ་རིའི་བུ་ལ་ནང་འགལ་དུ་འགྱུར་རམ་སྙམ་དུ་བསམ་པར་མི་བྱའོ།།
བཞི་པ་ལ། ཀླན་ཀ་དང༌། ལན་ནོ། །དང་པོ་ནི། ཤཱ་རིའི་བུས་རབ་འབྱོར་ལ་སྨྲས་པ། རྨི་
ལམ་དུ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔས་སྦྱིན་པ་བྱིན་པ་ནས་ཤེས་རབ་ཀྱི་བར་བསྒོམས་ཏེ། དགེ་རྩ་དེ་ཡང་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་ཏུ་བསྔོས་ན། ཚོགས་གཉིས་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པར་འགྱུར་བར་ཐལ། རྨི་ལམ་ན་ལས་ལམ་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། ཧ་ཅང་ཐལ་ཏེ། རྨི་ལམ་གྱི་ལས་ལམ་ 1 བཀའ་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༢༧ ཤོག ༨༧༩ ཕྲེང་། ༢

390 སྐབས་བཞི་པའི་བཤད་པ།

ཡང་དག་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཡང་མ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར་རོ། །གཉིས་པ་རབ་འབྱོར་རང་ཉིད་ཀྱི་ལན་དོན་གྱིས་བཏབ་ཟིན་པ་དང༌། བྱམས་པ་ལ་ཁ་འཕངས་པའོ། །དང་པོ་ནི། ཁོ་བོ་ཅག་གིས་ལན་དོན་གྱིས་བཏབ་ཟིན་མོད་ཀྱི། ལན་མཐའ་དག་ཁོ་བོ་ཅག་གིས་གདབ་པར་མི་ནུས་ཏེ། མ་འོངས་པའི་སངས་རྒྱས་བརྒྱུད་མར་འབྱུང་བ་དོན་ཡོད་པའི་ཕྱིར་རོ། །གཉིས་པ་ནི། ཤཱ་རིའི་བུས། བྱམས་པ་ལ་དྲིས་པས། བྱམས་པས། བྱམས་པའི་མིང་ལན་འདོན་ནམ། ཞེས་སོགས་གསུངས་པ་ནི། ཁ་ཅིག །བྱམས་པས་ལན་མ་བཏབ་པར་འདོད་པ་མི་རིགས་ཏེ། སྔར་རབ་འབྱོར་གྱིས་བསྟན་པ་ལྟར། སྲིད་ཞི་མཉམ་ཉིད་ཀྱི་དོན་ཡང་དག་པར་བསྟན་པའི་ཕྱིར་རོ། །སྲིད་ཞི་དོན་དམ་པར་མ་གྲུབ་པར་བསྟན་ནས་རྨི་ལམ་དུ་སྦྱིན་སོགས་བསྒོམས་ནས་བྱང་ཆུབ་ཏུ་བསྔོས་ན་ཚོགས་སུ་འགྱུར་བས་ཧ་ཅང་ཐལ་བ་མེད་ཅེས་དོན་གྱིས་ལན་མཛད་ལ། བྱམས་པས་ཀྱང་དྲི་བ་དེའི་ལན་དངོས་སུ་རྫོགས་པར་མ་མཛད་པ་ནི། དྲིས་ལན་མ་རྫོགས་པར་བསྟན་པ་ཡིན་ནོ། །སད་པ་དང་རྨི་ལམ་གཉིས་ནི། འཁོར་བ་དང་མྱ་ངན་ལས་འདས་པའི་མཚོན་བྱེད་དོ།།
གསུམ་པ་ལ། དངོས་ཀྱི་དོན། ཀླན་ཀ་སྤང་བ། དེས་གྲུབ་པའི་དོན་ནོ། །དང་པོ་ནི། བྱང་
སེམས་ས་བརྒྱད་པ་བའི་མཉམ་གཞག་ཡེ་ཤེས་ཆོས་ཅན། སྲིད་ཞི་མཉམ་པ་ཉིད་ཀྱི་སྦྱོར་བ་ཡིན་ཏེ། འཁོར་བ་དང་མྱ་ངན་ལས་འདས་པ་དག་ལ་ངོ་བོ་ཐ་དད་པ་ཉིད་དུ་རྣམ་པར་མི་རྟོག་པས་ན་བདེན་སྟོང་དུ་མཚུངས་པར་མངོན་སུམ་གྱིས་རྟོགས་པའི་དག་སའི་རྣལ་འབྱོར་ཡིན་པའི་ཕྱིར། སྲིད་ཞི་བདེན་སྟོང་དུ་རྟོགས་ཏེ་མི་མཐུན་པ་འཁོར་བ་དང་གཉེན་པོ་རྣམ་པར་བྱང་བ་རྣམས་དོན་དམ་པར་མ་གྲུབ་ཅིང་ཐ་སྙད་དུ་སྣང་བརྙན་ཙམ་གྱི་ངོ་བོས་རྨི་ལམ་དང་འདྲ་བ་ཉིད་དུ་རྟོགས་པའི་ཕྱིར། ས་བརྒྱད་པ་ཐོབ་ནས་རྗེས་ཐོབ་ཀྱི་སྐབས་སུ་ཤེས་བྱ་ཇི་སྙེད་པ་གང་སྣང་ཡང་མེ་ལོང་ནང་གི་བྱད་བཞིན་གྱི་གཟུགས་བརྙན་ལྟར་སྣང་བ་ཡིན་གྱི། ས་བདུན་པ་མན་ཆད་དུ་སྐབས་འགར་སྣང་བ་ལྟར། སྒྱུ་མ་ལྟ་བུར་སྣང་བ་མ་ཡིན་པའི་དོན་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མི་སྣང་ངོ༌། །བདེན་འཛིན་གྱི་ས་བོན་ཟད་པར་མ་སྤངས་ཀྱང་བདེན་འཛིན་མངོན་གྱུར་སྐྱེ་བའི་གོ་སྐབས་བཅོམ་པས་སྲིད་ཞི་མཉམ་ཉིད་ཀྱི་སྦྱོར་བ་ཐོབ་པ་ཞེས་རྣམ་པར་བཞག་གོ།
གཉིས་པ་ལ། ཀླན་ཀ་དང༌། ལན་ནོ། །དང་པོ་ནི། ཉིན་པར་ཡང་སྲོག་གཅོད་སོགས་མི་

རྒྱུ་རྣམ་རྫོགས་སྦྱོར་བ་བཤད་པ། 391
དགེ་བ་བཅུ་དང་སྦྱིན་པ་ལ་སོགས་པ་དགེ་བའི་ལས་མེད་པས་ཁྱབ་པར་ཐལ། ཆོས་ཐམས་ཅད་བདེན་སྟོང་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན་རྨི་ལམ་དང་འདྲ་བ་ཉིད་ཡིན་པའོ། །དེས་ན་གཉིད་མ་ལོག་པའི་གནས་སྐབས་ན་ཡང་གཉིད་ལོག་པའི་གནས་སྐབས་བཞིན་དུ་ལས་གསོག་པ་མེད་པར་འགྱུར་བ་མ་ཡིན་ནམ་ཞེ་ན། ཞེས་བྱ་བའི་ཀླན་ཀ་རྣམས་ཞེས་སྨོས་པ་ནི་ཀླན་ཀ་འདིས་མཚོན་པའི་བདེན་གཉིས་འགལ་བར་རྩོད་པའི་ཀླན་ཀ་མཐའ་དག་གི་ལན་འོག་ནས་འཆད་པ་འདིས་མཚོན་ཏེ་ཤེས་པར་བྱའོ། །ཞེས་པའི་དོན་ནོ།།
གཉིས་པ་ལན་ལ། ཁྱབ་པ་མ་ངེས་པའི་ལན་དང༌། དཔེ་མ་གྲུབ་པའི་ལན་ནོ། །དང་པོ་
ལ། ཉན་ཐོས་རང་ལ་གྲགས་པའི་ཁྱབ་པ་མ་ངེས་པ་དཔེར་བཀོད་པ་དང༌། དེ་དབུ་མ་པ་ལ་ཡང་མཚུངས་པར་བསྟན་པའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། བློ་དོན་དམ་པའི་ངོར་གསད་བྱ་གསོད་བྱེད་མ་གྲུབ་པར་རང་ཉིད་ཀྱིས་ཁས་བླངས་པ་དང༌། བློ་ཀུན་རྫོབ་པ་རྟོག་པའི་ཡུལ་དུ་གྲུབ་པར་ཡང་རང་ཉིད་ཀྱིས་ཁས་བླངས་པའོ། །དང་པོ་ནི། ཇི་ལྟར་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་དུ་སྨྲ་བ་མདོ་སྡེ་པ་དང༌། བྱེ་བྲག་སྨྲ་བའི་ལུགས་ལ་དོན་དམ་པར་ཏེ། བློ་དོན་དམ་པ་དབང་ཤེས་མ་འཁྲུལ་བའི་གཟུང་ངོར་གསོད་བྱེད་སུས་ཀྱང་གསད་བྱ་སུ་ཡང་བསད་པ་ཆ་དང་ཆ་ཅན་དང་རྒྱུན་ཅན་དུ་སྣང་བ་ཡང་མེད། མ་བསད་པ་དགེ་བའི་ལས་ལམ་གྱི་ཆ་དང་ཆ་ཅན་སྣང་བ་ཡང་མ་ཡིན། དེའི་གཟུང་ངོར་སུས་ཀྱང་སུའི་ནོར་མ་བྱིན་པར་བླངས་པ་ཡང་མེད་མ་བླངས་པ་ཡང་མ་ཡིན་པར་ཐལ། དེའི་གཟུང་ངོར་ཆ་དང་ཆ་ཅན་དུ་སྣང་བ་མེད་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དེའི་གཟུང་ངོར་ཕྲ་བའི་མཐར་ཐུག་པའི་སྐད་ཅིག་དང་རྡུལ་ཕྲན་ཉིད་སྣང་ལ་དངོས་པོ་རྣམས་དུས་གཉིས་པར་མི་སྡོད་པའི་སྐད་ཅིག་མ་ཉིད་ཀྱིས་ཕྱིས་བྱུང་གི་རྒྱུ་མེད་པར་འཇིག་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དང༌། རང་གི་གྲུབ་པའི་མཐའ་མཛོད་ལས་ཀྱང༌། འཇིག་རྟེན་སྣ་ཚོགས་ལས་ལས་སྐྱེས།1

།ཞེས་འབྱུང་བའི་ཕྱིར། ཕྱི་ནང་གི་སྣོད་བཅུད་རྣམས་ཐུན་མོང་དང་
ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་ལས་ལས་སྐྱེས་པར་ཁས་བླངས་པས་སྲོག་འགགས་པ། སྲོག་འཕེན་བྱེད་ཀྱི་ལས་ཟད་པའི་དབང་གིས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་ཐུན་མོང་དང་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་ལས་འབྲས་བུ་དང་བཅས་པའི་ཆ་ཅན་ཡང་བློ་མ་འཁྲུལ་བའི་གཟུང་ངོར་མ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར་རོ།།
1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༧༩ ཤོག ༢༤ ཕྲེང་། ༨

392 སྐབས་བཞི་པའི་བཤད་པ།

གཉིས་པ་ནི། ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པའི་བློ་དོན་དམ་པའི་ངོར་དེ་ལྟར་ཁས་ལེན་པའི་
ཕྱོགས་ལ་བློ་ཀུན་རྫོབ་པའི་ཡུལ་དུ་གསད་བྱའི་སྲོག་གི་རྒྱུན་འཇུག་པ་དང་འགལ་བའི་དངོས་པོ་གསོད་བྱེད་ཀྱིས་སྐྱེད་པ་ལ་གསད་བྱ་དང་གསོད་པ་པོ་ལ་སོགས་པར་རྟོག་པའི་སྒོ་ནས་སྲོག་གཅོད་པ་ལ་སོགས་པར་རང་ཉིད་ཀྱིས་རྣམ་པར་འཇོག་པ་དེ་བཞིན་དུ་དོན་དམ་དུ་མེད་ན་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་མེད་པའི་ཁྱབ་པ་མ་ངེས་པའོ། །རང་ཉིད་བརྣབ་སེམས་དང་གནོད་སེམས་སོགས་ཚུལ་བཞིན་མ་ཡིན་པ་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་ལ་སོགས་པ་དང་ལྡན་པ་མི་དགེ་བ་ལ་སོགས་པར་འཇོག་པ་དང༌འདྲ་བར་རོ། །སོགས་པས་ཡང་དག་པའི་ལྟ་བ་ལ་དགེ་བར་འཇོག་པ་སོགས་སོ།།
གཉིས་པ་ནི། དཔེ་དེ་བཞིན་དུ་གསད་བྱ་གསོད་བྱེད་སོགས་ཀྱི་དངོས་པོ་དོན་དམ་བདེན་
པ་འཇལ་བའི་མཐར་ཐུག་དཔྱོད་པའི་རིགས་ངོར་མེད་པ་རྨི་ལམ་དང་འདྲ་ཡང་ཐ་སྙད་པའི་ཚད་མའི་ཡུལ་དུ་མེད་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གསད་བྱ་གསོད་བྱེད་སོགས་དོན་དམ་པར་མ་གྲུབ་ཀྱང་སྟོང་པ་ཉིད་མ་རྟོགས་པའི་བྱིས་པ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་གི་འཆིང་བ་མཐའ་དག་མ་ཉམས་པ་རྣམས་ལ་གསད་བྱ་གསོད་བྱེད་སྦྱིན་བྱ་སྦྱིན་བྱེད་སོགས་དེ་དང་མཐུན་པའི་དོན་གྱི་དངོས་པོ་ལ་སོགས་པ་ཐ་སྙད་པའི་ཚད་མའི་གཞལ་བྱ་ལ་གསད་བྱ་གསོད་བྱེད་སོགས་སུ་མངོན་པར་ཞེན་པས་ལས་འབྲས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་འཐད་དོ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པའི་བདེན་གཉིས་མི་འགལ་བ་ཀུན་རྫོབ་ལ་ལྟོས་ནས་ཁྱབ་པ་མ་ངེས་པའི་ལན་དེ་དང་དོན་དམ་ལ་ལྟོས་ཏེ་འདོད་པའི་ལན་དེ་འགྲེལ་ཆུང་འདི་ལས་ཕྱོགས་གཞན་ཤེར་ཕྱིན་གྱི་མདོ་དང༌། མགོན་པོ་ཀླུ་སྒྲུབ་ཀྱི་བསྟན་བཅོས་སོགས་ལས་གསུངས་སོ་ཞེས་བྱ་བར་ཁོང་དུ་ཆུད་པར་བྱའོ། །རྒྱས་པར་དེ་དག་ལས་རྟོགས་པར་བྱ་བའི་དོན་ཡིན་ནོ། །ལན་ནི་ཇི་སྐད་བཤད་པར་ཟད།1

།ཅེས་པའི་ཚིག་འགྲེལ་ཡིན་ཡང༌། སེམས་ཙམ་པ་ངེས་དོན་དུ་འདོད་
པའི་མདོ་ལས་ཕྱོགས་གཞན་ཞེས་སོགས་བཤད་པར་མི་བྱའོ། །ཡང་ན་དེ་དང་དེ། ཞེས་པའི་ཟློས་སྒྲ་སྦྱར་བ་ནི། བདེན་གཉིས་མི་འགལ་བའི་ལན་མཐའ་ཡས་པ་མདོ་དང་ཤིང་རྟ་ཆེན་པོ་རྣམས་ཀྱིས་རྒྱས་པར་གསུངས་པ་ལས་ཁོང་དུ་ཆུད་པར་བྱ་བའི་དོན་ནོ།།
དོན་བསྡུས་ན། ལས་འབྲས་བདེན་པར་མེད་ན། ཉིན་པར་ཡང་ལས་གསོག་པར་མི་འཐད་
1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༤༩ ཤོག ༢༠ ཕྲེང་། ༡༦

རྒྱུ་རྣམ་རྫོགས་སྦྱོར་བ་བཤད་པ། 393
པའི་ཁྱབ་པ་མེད་པར་ཐལ། དོན་སྨྲ་བ་ཁྱོད་རང་གི་ལུགས་ལ་བློ་དོན་དམ་པའི་ངོར་ལས་འབྲས་འཁོར་གསུམ་ཚང་བ་མེད་ཀྱང༌། བློ་ཀུན་རྫོབ་པའི་ཡུལ་དུ་ཡོད་པར་ཁས་ལེན་པ་བཞིན་དུ། ངེད་དབུ་མ་པ་ཡང་ལས་འབྲས་དོན་དམ་འཇལ་བའི་ངོར་མེད་ཀྱང་ཐ་སྙད་པའི་ཚད་མའི་ཡུལ་དུ་ཁས་ལེན་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་པའོ། །འགྲེལ་པའི་ཚིག་འདི་དག་ལ་བརྟེན་ནས་ཉན་ཐོས་སྡེ་གཉིས་ཀྱིས་རགས་པ་དང་རྒྱུན་ཡིན་ན། བདེན་སྟོང་དུ་ཁས་ལེན་པས་ཁྱབ་བོ་ཞེས་སྨྲ་བ་ནི། ཕྱིན་ཅི་ལོག་འབའ་ཞིག་ཡིན་ཏེ། དེ་ལྟ་ན་སྔར་གྱི་རྩོད་པ་དེ་ཉིད་ཁོ་རང་ཉིད་ལ་ཟློག་ན་འཁོར་གསུམ་ག་ཁས་ལེན་པར་འགྱུར་བས་རང་ཉིད་ཀྱི་རྩ་བའི་འདོད་པ་རང་གིས་དངོས་སུ་སུན་འབྱིན་པ་དང༌། དེ་ཉིད་གཞན་ལ་སུན་འབྱིན་ཡང་དག་ཏུ་འདོད་པའི་དོན་སྨྲ་བ་མཁས་པ་སུ་ཡང་མི་སྲིད་པས་སྐུར་བ་གདབ་པར་མི་བྱའོ།།
གཉིས་པ་ལ། དབུ་མ་པ་ལ་དཔེ་མ་གྲུབ། དོན་སྨྲ་བ་ལ་དཔེ་མ་གྲུབ་པའོ། །དང་པོ་ནི།
རྟགས་མ་ངེས་པ་ལས་གཞན་ཡང་ངེད་དབུ་མ་པ་ལ་རྨི་ལམ་ལས་གསོག་པ་མེད་པའི་མཐུན་དཔེ་ཡང་དག་ཏུ་མ་གྲུབ་བོ། །ཉི་ཤ་པ་ལས། རྨི་ལམ་སེམས་ནི་གཉིད་ཀྱིས་ཉམས། །དེས་ན་འབྲས་བུ་འདྲ་མ་ཡིན།1

།ཞེས་བྱ་བས་རྨི་ལམ་གྱི་ལས་འབྲས་བུ་འབྱིན་པ་སྟོབས་ཞན་པ་ཙམ་ཡིན་གྱི། ལས་
གསོག་པ་ཡོད་པར་ཁོ་བོ་ཅག་ཀྱང་འདོད་པའི་ཕྱིར་རོ། །འདི་ནི་སློབ་དཔོན་ཐ་སྙད་དུ་རྣལ་འབྱོར་སྤྱོད་པ་པའི་གྲུབ་མཐའ་དང་མཐུན་པར་ཞལ་གྱིས་བཞེས་པས། རང་ལ་དཔེ་མ་གྲུབ་པའི་ཤེས་བྱེད་དུ་དྲངས་པ་ཡིན་གྱི། སེམས་ཙམ་པ་ཕྱི་རྒོལ་དུ་བྱས་ནས་དེ་ལ་དཔེ་མ་གྲུབ་པའི་ཤེས་བྱེད་མ་ཡིན་ཏེ། དོན་སྨྲ་བས་སེམས་ཙམ་པ་ལ་སྔར་བཤད་པའི་སུན་འབྱིན་འཕེན་པ་མི་རིགས་པའི་ཕྱིར་རོ། །གལ་ཏེ་འདི་སེམས་ཙམ་པ་ལ་དཔེ་མ་གྲུབ་པ་ལ་འཆད་ན། དངོས་སུ་དབུ་མ་པ་ལ་རྩོད་པའི་རྒོལ་བ་དོན་སྨྲ་བ་གཉིས་བཀོད་ཀྱང༌། སེམས་ཙམ་པས་ཀྱང་སྔར་ཇི་ལྟར་དོན་སྨྲ་བས་རྩོད་པ་ལྟར་དབུ་མ་པ་ལ་རྩོད་པས་སྔ་རྒོལ་སེམས་ཙམ་པ་ལ་དཔེ་མ་གྲུབ་པའི་ལན་དུ་སྦྱར་རོ།།
གཉིས་པ་ནི། དཔེ་དེ་བཞིན་དུ་རྒོལ་བ་དོན་སྨྲ་བ་རང་ལ་ཡང་རྨི་ལམ་ལས་གསོག་པ་མེད་
པའི་མཐུན་དཔེ་ཡང་དག་ཏུ་མ་གྲུབ་པར་ཐལ། རྨི་ལམ་ལ་དགེ་བ་དང་མི་དགེ་བ་སྤྱོད་པ་ན། སད་ 1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༧༧ ཤོག ༡༠ ཕྲེང་། ༣

394 སྐབས་བཞི་པའི་བཤད་པ།

པའི་གནས་སྐབས་ན། ཀྱེ་མ་བདག་གིས་བྱས་སོ་ལེགས་པར་བྱས་སོ་ཞེས་རྗེས་སུ་ཡི་རང་ནས་རྗེས་ཀྱི་གནས་སྐབས་ཀྱི་སེམས་ཀྱིས་མངོན་པར་ཞེན་པའི་གསོས་ཀྱིས་ཡོངས་སུ་གསོས་ཏེ། མངོན་ཞེན་དྲག་པོས་གསོས་བཏབ་ན་རྨི་ལམ་གྱི་ལས་དེ་འབྲས་བུ་འབྱིན་ངེས་སུ་དོན་སྨྲ་བ་རང་ཉིད་ཀྱང་འདོད་པ་དེའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་ནི། འཁོར་བ་དང་མྱ་ངན་ལས་འདས་པ་ནི་བདེན་སྟོང་དུ་མཉམ་པ་ཉིད་དུ་གྲུབ་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལ་གནོད་བྱེད་དུ་བཀོད་པའི་རྟགས་མ་ངེས་ཤིང་ཡང་དག་པའི་མཐུན་དཔེ་མ་གྲུབ་པས། སུན་འབྱིན་ལྟར་སྣང་དུ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར།
གཉིས་པ་ལོངས་སྐུའི་རྒྱུ་ཞིང་དག་པའི་སྦྱོར་བ་ལ་གསུམ་གྱི་དང་པོ་མཚམས་སྦྱར་བ་ནི།
སྲིད་ཞི་གཉིས་ཀ་མཉམ་པ་ཉིད་དུ་རྣམ་པར་སྒོམ་པ་ནི་རང་གང་དུ་སངས་རྒྱ་བར་འགྱུར་བའི་རང་གི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཞིང་དག་པ་དེ་ཉིད་དུ། ཞེས་སོ། །གཉིས་པ་རྩ་བ་ནི། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ས་བརྒྱད་པ་བས་རང་གང་དུ་སངས་རྒྱ་འགྱུར་གྱི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཞིང་ནི་དག་པ་ཉིད་ཀྱི་སྦྱོར་བ་ཐོབ་སྟེ། སེམས་ཅན་གྱི་འཇིག་རྟེན་མ་དག་པ་དག་པར་སྒྲུབ་པ་དེ་བཞིན་དུ་སྣོད་ཀྱི་འཇིག་རྟེན་མ་དག་པ་དེ་1

ལ་དག་པར་སྒྲུབ་པའི་དགེ་རྩ་བསགས་པ་ཡིས་ཞིང་དག་པའི་སྦྱོར་བ་ཐོབ་པའི་ཕྱིར།
གསུམ་པ་འགྲེལ་པ་ནི། ས་བརྒྱད་པ་ཐོབ་ནས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཞིང་རྣམ་པར་དག་པའི་སྦྱོར་བ་དང་ལྡན་པའོ། །ཞིང་སྦྱོང་བའི་དགེ་བའི་རྩ་བ་རྒྱ་ཆེན་པོ་སྔོན་དུ་སོང་བ་ལ་བརྟེན་ནས་སེམས་ཅན་དང་སྣོད་ཀྱི་འཇིག་རྟེན་གྱི་བྱེ་བྲག་གིས་དག་པར་བྱ་བ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཞིང་རྣམ་པ་གཉིས་ལ་གོ་རིམས་བཞིན་དུ་བཅུད་ཀྱི་ཞིང་བཀྲེས་པ་དང་སྐོམ་པ་སོགས་ཀྱིས་མ་དག་པ་དེའི་གཉེན་པོར་ལྷའི་ལོངས་སྤྱོད་ཀྱི་ཉེ་བར་སྤྱད་པ་དང་ལྡན་ཞིང་བཀྲེས་སྐོམ་གྱི་མིང་ཙམ་ཡང་མེད་པར་བསྐྱེད་པ་དང༌། སྣོད་ཀྱི་ཞིང་རྡོ་བ་དང་ཚེར་མ་ལ་སོགས་པ་ཉིད་ཀྱིས་མ་དག་པ་གང་ཡིན་པ་དེའི་གཉེན་པོར་གསེར་གྱི་ས་ཕྱོགས་ལ་ཨིནྡྲ་ནཱི་ལས་མིག་མངས་རིས་སུ་བྲིས་པ་ལ་སོགས་པ་དག་པ་བསྐྱེད་པའི་སྒོ་ནས་ཞིང་རྣམ་པར་དག་པ་ནི་ཞིང་དག་པའི་སྦྱོར་བ་དང་ལྡན་པའོ།།
གསུམ་པ་སྤྲུལ་སྐུའི་རྒྱུ་ཐབས་མཁས་སྦྱོར་བ་ལ་གསུམ་གྱི་དང་པོ་མཚམས་སྦྱར་བ་ནི།
ཞིང་དག་སྦྱོར་གྱི་འོག་ཏུ་ཐབས་ལ་མཁས་པའི་སྦྱོར་བ་འཆད་དོ། །རྒྱུ་མཚན་རང་གི་སངས་རྒྱས་
1 ཞོལ། ཤོག ༢༦༨ བ ༦ མ་དག་པ་དག་པར་

རྒྱུ་རྣམ་རྫོགས་སྦྱོར་བ་བཤད་པ། 395
ཀྱི་ཞིང་། ཞེས་སོ། །གཉིས་པ་རྩ་བ་ནི། སྦྱོར་བའི་ཡུལ་ནི་ཡུལ་དང་། ཞེས་སོ། །སྦྱོར་བའི་ངོ་བོ་ནི་སྦྱོར་བ་ཅན་འདི་ནི། ཞེས་པའོ། །སྦྱོར་བའི་དབྱེ་བ་ནི་དགྲ་རྣམས་ལས་ནི་འདས་པ་དང་ཞེས་པ་ནས་ཐབས་ལ་མཁས་པའི་སྦྱོར་བའི་བར་རྣམ་པ་བཅུའོ།།
གསུམ་པ་འགྲེལ་པ་ནི། རྣམ་ཐར་སྒོ་གསུམ་སོགས་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པའི་
ཡུལ་རྣམ་པ་བཅུ་མངོན་སུམ་དུ་བྱ་བ་ལ་སེམས་ཅན་ལ་ཕན་པ་དུས་དང༌། མི་ཕན་པ་དུས་མ་ཡིན་པ་མངོན་སུམ་དུ་ཤེས་པའི་དག་སའི་སྦྱོར་བ་ནི་ཐབས་ལ་མཁས་པའི་སྦྱོར་བ་ཡིན་ནོ། །དེ་གང་ཞེ་ན། ས་བཅུ་པའི་ཡེ་ཤེས་ཆོས་ཅན། ལྷའི་བུའི་བདུད་ལ་སོགས་པའི་བདུད་ལས་འདས་པ་ཡིན་ཏེ། བདུད་ཀྱིས་བར་ཆད་བྱ་བར་ནུས་པ་ལ་སོགས་པའི་བར་ཆད་ཀྱི་ཆོས་ལས་རྣལ་འབྱོར་གྱི་སྟོབས་ཀྱིས་ཡང་དག་པར་རྒལ་བས་སོ། །གང་འཆི་བ་ཕུང་པོའ་བདུད་ནི་ཉེ་བར་ལེན་པའི་ཕུང་ ིཔོ་ལྔའོ། །གང་གིས་འཆི་བ་ཉོན་མོངས་པའི་བདུད་ནི་ཁམས་གསུམ་གྱི་ཉོན་མོངས་པ་དང་ཉེ་བའི་ཉོན་མོངས་པ་རྣམས་སོ། །འཆི་བ་གང་ཡིན་པ་འཆི་བདག་གི་བདུད་ནི་རང་དབང་མེད་པར་སྲོག་གི་དབང་པོ་འགག་པའོ། །འཆི་བ་ལས་འདའ་པའི་གེགས་བྱེད་པ་ལྷའི་བུའི་བདུད་ནི། གཞན་འཕྲུལ་དབང་བྱེད་ཀྱི་བདག་པོ་དགའ་རབ་དབང་ཕྱུག་གོ །དེ་དག་ནི་མྱ་ངན་ལས་འདས་པའི་གོ་འཕང་ཐོབ་པ་ལ་གེགས་བྱེད་པའི་ཕྱིར་བདུད་ཅེས་བྱའོ། །ཐེག་དམན་པ་རྣམས་མཐོང་ལམ་ཐོབ་ནས་ལྷའི་བུའི་བདུད་ལས་འདས་ཤིང༌། དགྲ་བཅོམ་པ་ཐོབ་ནས་ཉོན་མོངས་པའི་བདུད་ལས་འདའོ།།
གཉིས་ཀའི་ཆ་ལས་རྣམ་པར་གྲོལ་བ་འཆི་བདག་གི་བདུད་ལས་འདའ་སྟེ། ཚེའི་འདུ་བྱེད་
བྱིན་གྱིས་རློབ་པ་ལ་དབང་བའི་ཕྱིར། ཕུང་པོའ་བདུད་ལས་ལྷག་མེད་ཀྱི་མྱང་འདས་ཐོབ་པ་ན་ ིའདའོ། །ཐེག་པ་ཆེན་པོ་བ་ཕྱིར་མི་ལྡོག་གི་རྟགས་ཐོབ་ནས་ལྷའི་བུའི་བདུད་ལས་འདའ་ཞིང༌། ས་བརྒྱད་པ་ཐོབ་ནས་བདུད་གཞན་གསུམ་རགས་པ་ལས་འདའ་ལ། བདུད་བཞི་མ་ལུས་པར་བཅོམ་པ་ནི་སངས་རྒྱས་པ་ནའོ། །ཆོས་ཐམས་ཅད་ལ་དོན་དམ་པར་མི་གནས་པར་ཐ་སྙད་དུ་གནས་པའི་སྦྱོར་བ་དང་ལྡན་ཏེ་ཆོས་ཐམས་ཅད་བདེན་སྟོང་དུ་མཉམ་པ་ཉིད་རྣམ་པར་བསྒོམས་པས་སོ། །གཞན་གྱི་དོན་སྔོན་གྱི་སྨོན་ལམ་གྱི་ཤགས་ཀྱིས་འཕངས་པ་བྱེད་པ་དང་ལྡན་ཏེ། གཞན་དོན་ལྷུན་གྲུབ་ཏུ་བྱེད་པར་གྱུར་ཅིག་ཅེས་པའི་སྨོན་ལམ་གྲུབ་པས་སོ། །ཉན་རང་དང་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་

396 སྐབས་ལྔ་པའི་བཤད་པ།

པའི་སྦྱོར་བ་དང་ལྡན་ཏེ། གཞན་གྱི་དོན་བྱེད་པའི་དཀའ་བ་སྤྱད་པ་ཐམས་ཅད་ཤིན་ཏུ་གོམས་པ་ཉིད་ཀྱིས་སོ། །ཆོས་ཐམས་ཅད་ལ་བདེན་པར་འཛིན་པ་མེད་པ་དང་ལྡན་ཏེ། ས་དང་ལམ་གྱི་ཆོས་དཀར་པོ་གོམས་པར་བྱས་པ་རྣམས་བདེན་པར་འཛིན་པས་རྣམ་པར་དག་པས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་པས་སོ། །གང་ཟག་དང་ཆོས་ཀྱི་བདག་གི་ངོ་བོ་བདེན་པར་མི་དམིགས་པའི་སྦྱོར་བ་དང་ལྡན་ཏེ། རྣམ་པར་ཐར་པའི་སྒོ་སྟོང་པ་ཉིད་བསྐལ་པ་གྲངས་མེད་དུ་མར་གོམས་པར་བྱས་པ་ཉིད་ཀྱིས་སོ། །རྒྱུའི་མཚན་མ་བདེན་པར་མེད་པར་རྟོགས་པའི་སྦྱོར་བ་དང་ལྡན་ཏེ། རྣམ་པར་ཐར་པའི་སྒོ་མཚན་མ་མེད་པ་ཉིད་གྲངས་མེད་དུ་མར་གོམས་པར་བྱས་པ་ཉིད་ཀྱིས་སོ། །འབྲས་བུ་ལ་སྨོན་པ་བདེན་པ་མེད་པ་རྟོགས་པ་དང་ལྡན་ཏེ། རྣམ་པར་ཐར་པའི་སྒོ་སྨོན་པ་མེད་པ་ཉིད་བསྐལ་པ་གྲངས་མེད་དུ་མར་གོམས་པར་བྱས་པ་ཉིད་ཀྱིས་སོ། །རང་ཉིད་ཕྱིར་མི་ལྡོག་པའི་རྟགས་ཀྱི་ཐབས་ལ་མཁས་པ་དང་ལྡན་ཏེ། གཞན་གྱིས་ཕྱིར་མི་ལྡོག་ལས་བརྩམས་ཏེ། དྲི་བ་སྔོན་དུ་བཏང་བ་ཅན་ལ་ཕྱིར་མི་ལྡོག་གི་རྟགས་ཁྱད་པར་ཅན་ཐོབ་པ་དང་རྗེས་སུ་མཐུན་པའི་ཕྱིར་མི་ལྡོག་པའི་ཆོས་བརྗོད་པས་རང་ཉིད་ཕྱིར་མི་ལྡོག་ཏུ་གོ་བར་ནུས་པའི་ཐ་སྙད་ཁྱད་པར་ཅན་དང་ལྡན་པའི་ཕྱིར། རྟོགས་པ་ཚད་མེད་པའི་ཐབས་ལ་མཁས་པ་དང་ལྡན་ཏེ། རིག་པའི་གནས་ལྔ་ལ་མཁས་པར་བྱས་ཤིང༌། གནས་ལུགས་ཀྱི་དོན་བསྐལ་པ་གྲངས་མེད་དུ་མར་མངོན་སུམ་དུ་གོམས་པར་བྱས་པས་དྲི་བའི་ལན་འདོན་པར་བྱེད་པའི་ཐབས་ཀྱི་ཡུལ་ཐམས་ཅད་ཤེས་པ་ཉིད་ཀྱིས་སོ། །འགྲེལ་ཆེན་དུ་སྐབས་འདིར། མཁྱེན་གསུམ་དང་རྣམ་རྫོགས་སྦྱོར་བའི་ཁྱད་པར་སྔར་བཤད་པ་ལྟར་མཛད་དོ། །གསུམ་པ་སྐབས་བསྡུ་བ་ནི། ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པའི་མན་ངག་གི་བསྟན་བཅོས་མངོན་པར་རྟོགས་པའི་རྒྱན་ཅེས་བྱ་བའི་རྣམ་བཤད་སྙིང་པོའ་རྒྱན་ཅེས་བྱ་བ་ལས་སྐབས་བཞི་པའི་ ིའགྲེལ་པའི་བཤད་པའོ།། །།

གཉིས་པ་དབང་དུ་བྱ་བའི་འབྲས་བུ་རྩེ་མོའ་སྦྱོར་བ་ལ། འབྲེལ་བཀོད་པས་མཚམས་སྦྱར་ ིབ་དང༌། ལེའུའི་གཞུང་བཤད་པ་དང༌། སྐབས་བསྡུ་བའོ། །དང་པོ་ནི། རྣམ་རྫོགས་སྦྱོར་བ་བཤད་ཟིན་པའི་འོག་ཏུ་རྩེ་མོའ་མངོན་པར་རྟོགས་པ་འཆད་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ། གོམས་པ་དབང་དུ་ ི

འབྲས་བུ་རྩེ་མོའི་སྦྱོར་བ་བཤད་པ། 397

བྱ་བའི་ཆེད་དུ་མཁྱེན་གསུམ་གྱི་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མངོན་པར་རྫོགས་པར་རྟོགས་པ་ཐོབ་པ་ལ་གོམས་པ་རང་དབང་དུ་གྱུར་པའི་རབ་ཀྱི་མཐར་ཕྱིན་པའི་རྟོགས་པ་འབྱུང་བས་སོ། །རྩེ་མོ་ཐོབ་པའི་རྟགས་ལ་སོགས་པ་བསྙད་པ་སྔོན་དུ་འགྲོ་བའི་སྒོ་ནས་རྩེ་མོ་འཆད་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ། གོ་སླ་བར་བྱ་བའི་ཕྱིར་རོ།།
གཉིས་པ་ལ། སྦྱོར་ལམ་རྩེ་མོ། མཐོང་ལམ། སྒོམ་ལམ། བར་ཆད་མེད་པའི་རྩེ་མོའོ། །དང་
པོ་ལ་སོ་སོའ་ངོ་བོ་དང༌། དོན་བསྡུ་བའོ། །དང་པོ་ལ། དྲོད་ཀྱི་རྩེ་སྦྱོར། རྩེ་མོ། བཟོད་པ། ཆོས་ ིམཆོག་རྩེ་སྦྱོར་རོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས་ཀྱི་དང་པོ་རྩ་བ་ནི། རྩེ་མོར་ཕྱིན་པའི་སྦྱོར་བ་ཐོབ་པའི་རྟགས་རྣམ་པ་བཅུ་གཉིས་དག་ཏུ་མདོ་ལས་བཞེད་དེ། སྒོམ་བྱུང་གི་སྟོབས་ཀྱིས་རྨི་ལམ་ན་ཡང་ཆོས་རྣམས་ཀུན། རྨི་ལམ་ལྟ་བུར་ཞི་ལྷག་ཟུང་འབྲེལ་གྱི་ཏིང་ངེ་འཛིན་གྱིས་ལྟ་བ་ལ་སོགས་རྣམ་པ་བཅུ་གཉིས་སུ་མདོ་ལས་བཞེད་པའི་ཕྱིར། སད་པའི་སྐབས་སུ་སྟོང་ཉིད་ལ་དམིགས་པའི་ལྷག་མཐོང་སྒོམ་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་རྨི་ལམ་དུ་ལན་ཅིག་དེ་ལྟར་དམིགས་ནུས་ན་ཡང་རྩེ་སྦྱོར་ཐོབ་པའི་རྟགས་སུ་ཤེས་པར་བྱའོ། །མདོ་ནི། རབ་འབྱོར་གང་བྱང་ཆེན་རྨི་ལམ་ན་ཡང་ཆོས་ཐམས་ཅད་རྨི་ལམ་དང་འདྲ་བ་ཉིད་དུ་ལྟ།1

ཞེས་པ་ནས། བཅོམ་ལྡན་འདས་དེ་ལྟར་སྤྱོད་པའི་བྱང་ཆེན་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་དང༌ཉེ་བར་གྱུར་པ་ལགས་སོ།2

།ཞེས་སོ།།
གཉིས་པ་འགྲེལ་པ་ནི། རྣམ་པ་བཅུ་གཉིས་ནི་རྩེ་མོའ་མངོན་པར་རྟོགས་པ་ཐོབ་པའི་གནས་ ིསྐབས་ཀྱི་ཁྱད་པར་གྱི་རྟགས་ཡིན་ནོ། །དེ་གང་ཞེ་ན། སྦྱོར་ལམ་དྲོད་ལ་གནས་པའི་སེམས་དཔའ་ཆོས་ཅན། རྨི་ལམ་གྱི་གནས་སྐབས་ན་ཡང་ཆོས་ཐམས་ཅད་རྨི་ལམ་དང་འདྲ་བ་ལ་སོགས་པར་བལྟ་བ་དང་ལྡན་ཏེ། སད་དུས་སུ་སྟོང་ཉིད་ལ་དམིགས་པའི་ཞི་ལྷག་ཟུང་འབྲེལ་ཤིན་ཏུ་གོམས་པའི་ཕྱིར། རྩེ་མོའ་སྦྱོར་བ་ཐོབ་པ་ཡིན་ཏེ། ཐེག་ཆེན་སེམས་བསྐྱེད་ལ་གོམས་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་རྨི་ལམ་ ིན་ཡང་ཉན་ཐོས་ལ་སོགས་པའི་ས་ལ་དགའ་བའི་སེམས་མི་བསྐྱེད་པའི་ཕྱིར། བསྒྲུབ་བྱའི་ཆོས་སྔ་མ་ལ། རྟགས་ནི་སངས་རྒྱས་མཐོང་བ་དང་མི་འབྲལ་བའི་ཐེག་ཆེན་གྱི་དགེ་རྩ་སྨིན་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་

1 བཀའ་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༢༨ ཤོག ༣༢ ཕྲེང་། ༡༧
2 བཀའ་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༢༨ ཤོག ༥༧ ཕྲེང་། ༡༠

398 སྐབས་ལྔ་པའི་བཤད་པ།

རྨི་ལམ་ན་ཡང་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་འཁོར་བརྒྱ་སྟོང་གིས་བསྐོར་ཏེ་ཆོས་སྟོན་པ་ལ་སོགས་པ་མཐོང་བ་དང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་རྫུ་འཕྲུལ་གྱི་རྣམ་པར་འཕྲུལ་བ་ནམ་མཁའ་ལ་འཕགས་ཏེ་ཆོས་སྟོན་པ་སོགས་རྨི་ལམ་དུ་དམིགས་པ་དང༌། བདག་སད་ནས་སེམས་ཅན་རྣམས་ལ་ཆོས་ཐམས་ཅད་རྨི་ལམ་དང་འདྲ་བར་བསྟན་པར་བྱའོ། །སྙམ་ནས་རྨི་ལམ་དུ་ཡང་ཆོས་སྟོན་པའི་སེམས་སྐྱེ་བ་དང༌། སད་པ་དང་རྨི་ལམ་གྱི་གནས་སྐབས་ན་ཡང་དམྱལ་བ་པ་ལ་སོགས་པའི་སེམས་ཅན་མཐོང་བ་སྔོན་དུ་འགྲོ་བས་རང་གི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཞིང་དུ་ངན་སོང་གི་མིང་ཡང་མེད་པར་གྱུར་ཅིག་སྙམ་དུ་ངན་སོང་སྤོང་བ་རྗེས་སུ་དྲན་པ་དང༌། རྨི་ལམ་དང་སད་པ་ན། གྲོང་ཁྱེར་ལ་སོགས་པ་མེས་ཚིག་པ་རབ་ཏུ་ཞི་བར་བྱེད་པའི་བདེན་པའི་བྱིན་གྱིས་བརླབས་གྲུབ་པ་དང་། སད་པའི་སྐབས་སུ་སྐྱེས་པ་དང་བུད་མེད་གནོད་སྦྱིན་ལ་སོགས་པ་མི་མ་ཡིན་པས་ཟིན་པ་ན། བདེན་སྟོབས་བརྗོད་པས་དེ་དག་མེད་པར་བྱེད་པའི་བདེན་པའི་ཚིག་གྲུབ་པ་དང༌། མངོན་པའི་ང་རྒྱལ་མེད་ཅིང་རང་ཉིད་བདུད་ཀྱི་ལས་མངོན་པར་ཤེས་པས་ཕ་རོལ་བདུད་ཀྱི་ལས་ཟིལ་གྱིས་གནོད་པའི་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་བསྟེན་པ་དང༌། མཉམ་གཞག་དང་རྗེས་ཀྱི་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་གཞན་དོན་དུ་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་ལ་སློབ་པ་དང༌། ཆོས་ཐམས་ཅད་ལ་སྒོམ་བྱུང་གིས་སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་བདེན་པར་མངོན་པར་ཞེན་པ་མེད་པ་དང༌། བྱང་སེམས་ཀྱི་སྐྱོན་མེད་པ་སོགས་ལ་གནས་པས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་བྱང་ཆུབ་ལ་ཉེ་བར་གྱུར་པ་ཞེས་བྱ་བའི་རྩེ་མོའ་རྟགས་ཐོབ་པའི་ཕྱིར། ིགཉིས་པ་རྩེ་མོའ་རྩེ་སྦྱོར་ལ་གསུམ་གྱི་དང་པོ་མཚམས་སྦྱོར་བ་ནི། དེ་ལྟར་ཞེས་ ིསོ། །གཉིས་པ་རྩ་བ་ནི། རྩེ་མོའ་རྩེ་སྦྱོར་ལ་གནས་པའི་སེམས་དཔའི་ཆོས་ཅན། བསོད་ནམས་རྣམ་པར་འཕེལ་བ་བཅུ་དྲུག་གི་བདག་ཉིད་ཐོབ་སྟེ། འཛམ་བུ་གླིང་གི་སྐྱེ་བོ་ལ་སོགས་པ་སྟོང་གསུམ་གྱི་སེམས་ཅན་ཇི་སྙེད་ཀྱིས་སངས་རྒྱས་མཆོད་པའི་དགེ་བ་ལ་སོགས་རྣམ་པ་མང་དུ་ནི་དཔེར་མཛད་ནས་དེ་བས་ཆེས་ལྷག་པ་ཐོབ་པའི་ཕྱིར། མདོ་ནི། གལ་ཏེ་འཛམ་བུའི་གླིང་གི་སེམས་ཅན་ཇི་སྙེད་པ་དེ་དག་ཐམས་ཅད་སྔ་ཕྱི་མེད་པར་མི་ལུས་ཐོབ་པར་གྱུར་ཏེ། སངས་རྒྱས་པར་གྱུར་ལ། དེ་ན་ནམ་འཚོའི་བར་དུ་བཞུགས་པ་ལ། རིགས་ཀྱི་བུའམ་རིགས་ཀྱི་བུ་མོ་གང་ལ་ལ་ཞིག་གིས་རིམ་གྲོ་བྱས། བཀུར་སྟིར་བྱས་པ་སོགས་ཀྱི་བསོད་ནམས་ལས་རིགས་ཀྱི་བུའམ་རིགས་

འབྲས་བུ་རྩེ་མོའི་སྦྱོར་བ་བཤད་པ། 399

ཀྱི་བུ་མོ་གང་ཤེར་ཕྱིན་འདི་གཞན་ལ་སྟོན་པ་ནས་ཡིད་ལ་བྱེད་པས་རྣམ་པར་སྤྱོད་ན། དེའི་བསོད་ནམས་མང་དུ་འཕེལ་ལོ་ཞེས་པ་ནས། གལ་ཏེ་འདི་སྙམ་དུ་འདི་ནི་ཤེར་ཕྱིན་ནོ། །ཤེར་ཕྱིན་འདིས་རྣམ་མཁྱེན་ཉིད་བསྒྲུབ་པར་བྱའོ་སྙམ་སྟེ། གལ་ཏེ་དེ་ལྟར་སྤྱོད་ན། ཤེར་ཕྱིན་ལ་མི་སྤྱོད་དོ་ཞེས་པའི་བར་དུ་བཀའ་སྩལ་ཏོ།1

།ཞེས་སོ།།
གསུམ་པ་འགྲེལ་པ་ནི། རྩེ་མོའ་རྩེ་སྦྱོར་ཐོབ་པའི་གནས་སྐབས་བཅུ་དྲུག་གི་ངོ་བོ་ཉིད་ནི་ ིཆོས་ཅན། བསོད་ནམས་རྣམ་པར་འཕེལ་བ་ཡིན་ནོ། །མེ་ཏོག་ལ་སོགས་པས་སངས་རྒྱས་མཆོད་པའི་དགེ་བ་ལ་སོགས་པ་རྣམ་པ་མང་པོ་དཔེར་མཛད་ནས་སྔ་མ་སྔ་མ་ལས་ཕྱི་མ་ཕྱི་མ་གོང་ནས་གོང་དུ་ཁྱད་པར་དུ་འཕགས་པ་ཐོབ་པ་ཉིད་ཀྱིས་སོ། །བཅུ་དྲུག་པོ་གང་ཞེ་ན། རྩེ་མོའ་རྩེ་སྦྱོར་ ིཐོབ་པའི་སེམས་དཔའ་ཆོས་ཅན། བསོད་ནམས་རྣམ་པར་འཕེལ་བ་དང་ལྡན་ཏེ། འཛམ་བུ་གླིང་ལ་སོགས་པ་སྟོང་གསུམ་གྱི་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་ཀྱི་སེམས་ཅན་ཇི་སྙེད་ཀྱིས། དེ་པ་ལ་མཆོད་པ་བས་བསོད་ནམས་ཆེས་ལྷག་པ་དང་ལྡན་པའི་ཕྱིར། བསྒྲུབ་བྱའི་ཆོས་སྔ་མ་ལ། རྟགས་བསོད་ནམས་དེ་བས་ཀྱང་ཁྱད་པར་དུ་འཕགས་པ་སྦྱོར་བ་གཉིས་ལྡན་གྱིས་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་དང་ལྡན་པའི་ཕྱིར། དེ་བས་ཁྱད་པར་དུ་མི་སྐྱེ་བའི་ཆོས་སྟོང་པ་ཉིད་ལ་བཟོད་པ་ཐོབ་པ་དང་ལྡན་པའི་ཕྱིར། དེ་ལས་ཁྱད་པར་དུ་རྩེ་སྦྱོར་གྱི་སྟོབས་ཀྱིས་བྱང་ཆུབ་པར་བྱ་བ་དང་བྱང་ཆུབ་པར་བྱེད་པའི་རྒྱུ་འབྲས་ཀྱི་ཆོས་རྣམས་དོན་དམ་པར་མི་དམིགས་པར་རྟོགས་པའི་ཕྱིར། འཛམ་བུ་གླིང་གི་སེམས་ཅན་རྣམས་དགེ་བ་བཅུ་ལ་སོགས་པ་དང་བསམ་གཏན་དང༌། གཟུགས་མེད་པའི་སྙོམས་པར་འཇུག་པ་ཐོབ་པ་ལས་ཆེས་ཁྱད་པར་དུ་འཕགས་པ་ཐོབ་པ་དང༌། རྩེ་མོའ་ཤེར་ཕྱིན་ལ་བརྩོན་ ིཔའི་དྲུང་དུ་གུས་ཤིང་གནོད་པ་མི་བྱེད་པར་ལྷའི་རིས་ཐམས་ཅད་ཉེ་བར་འོང་བ་དང༌། རྩེ་མོའ་ཤེར་ ིཕྱིན་གྱིས་མཐུས་བདུད་ཐམས་ཅད་ཟིལ་གྱིས་གནོན་པ་དང༌། རང་དང་ཐེག་པ་གཅིག་ལ་ཞུགས་པའི་སྐྱེ་བོ་བྱང་སེམས་གཞན་ལ་སྟོན་པ་དང་འདྲ་བར་གུས་ཤིང་བསླབ་པ་མཚུངས་པར་གནས་པ་ཞེས་བྱ་བ་གང་ཟག་གཞན་ལ་ལྟོས་པས་ཕྱི་གཙོ་བོར་གྱུར་པའི་བསོད་ནམས་རྣམ་པ་བརྒྱད་དང་། ཡང་དེ་ཆོས་ཅན། རྩེ་མོ་ཐོབ་པའི་བསོད་ནམས་རྣམ་པར་འཕེལ་བ་དང་ལྡན་ཏེ། རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་ 1 བཀའ་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༢༨ ཤོག ༥༨ ཕྲེང་། ༦

400 སྐབས་ལྔ་པའི་བཤད་པ།

དུ་ཚོགས་གཉིས་ཀྱི་ཐབས་ལ་མཁས་པས་ཆོས་ཉིད་སྒོམ་བྱུང་གིས་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་བསླབ་པ་ཡོངས་སུ་དག་པ་དང་ལྡན་པའི་ཕྱིར། བསྒྲུབ་བྱའི་ཆོས་སྔ་མ་ལ་རྩེ་མོའ་ཤེར་ཕྱིན་གྱི་ ིམཐུས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་རིགས་ཅན་དུ་འགྱུར་བ་ཐོབ་པའི་ཕྱིར། འབྲས་བུ་སངས་རྒྱས་ཉིད་ཐོབ་པའི་རྒྱུ་མཚན་སྦྱོར་བ་དང་མཚུངས་ལྡན་གྱི་སེམས་བསྐྱེད་སོགས་འཐོབ་པའི་ཕྱིར། རྩེ་མོའ་ཤེར་ཕྱིན་ ིགྱི་མཐུས་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པའི་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ཀྱི་སེམས་སེར་སྣ་སོགས་མི་སྐྱེ་བའི་ཡོན་ཏན་ཐོབ་པའི་ཕྱིར་དང༌། གཟུགས་ལ་སོགས་པ་བདེན་པར་འཛིན་པའི་ཀུན་བཏགས་མངོན་གྱུར་དང་ལྡན་པར་རྟོགས་པའི་སེམས་རབ་ཏུ་མི་སྐྱེ་བ་རྩེ་མོའ་སྟོབས་ཀྱིས་ཐོབ་པའི་ཕྱིར། ཤེར་ཕྱིན་གྱི་ནང་དུ་ ིཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་ཀུན་བསྡུས་ནས་ཉམས་སུ་ལེན་པ་ཤེས་པ་ཐོབ་པའི་ཕྱིར། སྒོམ་བྱུང་གིས་ཐེག་པ་གསུམ་གྱི་རྟོགས་པའི་རིགས་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པ་ཐམས་ཅད་ཐོབ་པའི་ཕྱིར། རྩེ་མོའ་ཤེར་ཕྱིན་གྱི་ ིམཐུས་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་ལ་ཉེ་བར་གྱུར་པ་ཐོབ་པའི་ཕྱིར། ཞེས་བྱ་བ་ནང་གཙོ་བོར་གྱུར་པ་སྔ་མ་ལས་བསོད་ནམས་གཞན་རྣམ་པ་བརྒྱད་དོ།།
གསུམ་པ་བཟོད་པའི་རྩེ་སྦྱོར་ལ་གསུམ་གྱི་དང་པོ་མཚམས་སྦྱར་བ་ནི། རྩེ་མོའ་རྩེ་སྦྱོར་ ིགྱི་འོག་ཏུ་ངེས་པར་བརྟན་པ་བཟོད་པའི་རྩེ་སྦྱོར་འཆད་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ། སྔར་བཤད་པ་དེ་ལྟར་བསོད་ནམས་རྣམ་པར་འཕེལ་བས་ཐབས་ཤེས་ཀྱི་རྟོགས་པ་བརྟན་པོ་ཐོབ་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་པར་ཐལ། བསོད་ནམས་རྣམ་པར་སྤེལ་བའི་རང་དབང་དུ་གྱུར་པ་མཐར་ཕྱིན་པའི་མཚན་ཉིད་རྣམས་ནི་ཐབས་ཤེས་ཀྱི་རྟོགས་པ་ངེས་པར་བརྟན་པ་ཡིན་པས་སོ། །གཉིས་པ་རྩ་བ་ནི། ཐེག་ཆེན་སྦྱོར་ལམ་བཟོད་པ་ཆོས་ཅན། བརྟན་པའི་རྩེ་མོ་ཞེས་1

ནི་མདོ་ལས་མངོན་པར་བརྗོད་པའི་རྒྱུ་མཚན་
ཡོད་དེ། རང་དོན་རྟོགས་པས་བསྡུས་པ་ཀུན་མཁྱེན་ཉིད་གསུམ་གྱི་ཆོས་རྣམས་ཀྱི་རྟོགས་པའི་རིགས་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པ་བླ་ན་མེད་པ་ཐོབ་ཅིང་། གཞན་དོན་སྙིང་རྗེས་སེམས་ཅན་གྱི་དོན་ཡོངས་སུ་མི་གཏོང་བ་མདོ་ལས་བཤད་པ་ལྟར་ཐོབ་པའི་ངེས་འབྱེད་ཆ་མཐུན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མཁྱེན་པ་གསུམ་གྱི་རྟོགས་པའི་རིགས་རྫོགས་པར་ཐོབ་པ་ཙམ་གྱིས་དག་པ་ས་ལ་སྦྱོར་བ་ཧ་ཅང་ཐལ་ལ། རྟོགས་པའི་ངོ་བོ་རྫོགས་པ་ལ་བྱེད་ན་ས་དགུ་པ་ནས་ཐོབ་པ་དེ་ལས་ཀྱང་ 1 ཞོལ། ཤོག ༢༧༣ བ ༡ ཞེས་པ་ནི་

འབྲས་བུ་རྩེ་མོའི་སྦྱོར་བ་བཤད་པ། 401

མི་འཐད་དོ། །མདོ་ནི། དགེ་བའི་རྩ་བ་འདིས་གང་ཟག་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་ཐེག་པ་གང་གིས། བླ་མེད་རྫོགས་བྱང་དུ་དམིགས་པ་དེ་དག་གིས། སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཆོས་རྣམས་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པར་གྱུར་ཅིག །རང་བྱུང་གི་ཆོས་རྣམས་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པར་གྱུར་ཅིག །ཟག་པ་མེད་པའི་ཆོས་རྣམས་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པར་གྱུར་ཅིག1

།ཅེས་སོ། །གསུམ་པ་འགྲེལ་པ་ནི། དེ་ཆོས་
ཅན། ངེས་པར་བརྟན་པའི་རྩེ་མོ་ཡིན་ཏེ། ཐབས་ཤེས་ཁྱད་པར་ཅན་ཐོབ་པའི་ངེས་ཆ་གསུམ་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཐབས་བརྟན་པ་ཁྱད་པར་ཅན་ཐོབ་སྟེ། དེ་ལྟར་གཞན་དོན་སྒྲུབ་པའི་ཡང་དག་པའི་ཐབས་ལ་མཁས་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་མཉམ་གཞག་རྣམ་པར་མི་རྟོག་པ་རྟོགས་པའི་གནས་སྐབས་ན་ཡང་སེམས་ཅན་ལ་དམིགས་པའི་སྙིང་རྗེ་ཆེན་པོ་མངོན་དུ་བྱེད་པའི་ངོ་བོས་ཟིན་པའི་སྒོ་ནས་སེམས་ཅན་གྱི་དོན་ཡོངས་སུ་མི་གཏོང་བའི་མཚན་ཉིད་ཐོབ་པའི་ཕྱིར། ཤེས་རབ་བརྟན་པ་ཁྱད་པར་ཅན་ཐོབ་སྟེ། རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་ལ་སོགས་པ་སྔར་ཇི་སྐད་བཤད་པའི་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་གསུམ་གྱི་ཆོས་སེམས་བསྐྱེད་ལ་སོགས་པ་གོང་དུ་སྨོས་པ་སུམ་ཅུ་པོ་རྣམས་ཀྱི་རྟོགས་པའི་རིགས་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པ་བླ་ན་མེད་པ་ཐོབ་པའི་ཕྱིར། བཞི་པ་ཆོས་མཆོག་རྩེ་སྦྱོར་ལ་གསུམ་གྱི་དང་པོ་མཚམས་སྦྱར་བ་ནི། བརྟན་པའི་རྩེ་
མོ་བཤད་ཟིན་པའི་འོག་ཏུ་སེམས་ཀུན་ཏུ་གནས་པའི་རྩེ་མོ་འཆད་དོ། །དེ་ལྟར་བཟོད་པའི་རྩེ་མོས་ཐབས་ཤེས་ཀྱི་རྟོགས་པ་ངེས་པར་བརྟན་པར་བྱེད་པས་དེའི་རྗེས་སུ་ངེས་པར་བརྟན་པར་གྱུར་པའི་ཐབས་ཤེས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ནི་སེམས་ཀུན་ཏུ་གནས་པ་ཡིན་པས་སོ། །གཉིས་པ་རྩ་བ་ནི། ཆོས་མཆོག་རྩེ་སྦྱོར་གྱི་ཏིང་ངེ་འཛིན་མདོ་ལས་ཡོངས་སུ་བསྒྲགས་པ་ཡིན་ཏེ། གླིང་བཞི་པ་དང་སྟོང་དག་དང་སྟོང་གཉིས་དང་སྟོང་གསུམ་གྱི་ཆུ་དག་སྲང་གྲངས་ཀྱིས་གཞལ་ནུས་པ་དཔེར་མཛད་ནས། དེ་བས་བྱང་སེམས་བཞིའི་དགེ་བ་ལ་རྗེས་སུ་ཡི་རང་བའི་བསོད་ནམས་མང་པོ་ཉིད་ཀྱིས་ནི་མཚོན་ནས་བསྟན་པའི་ཕྱིར། མདོ་ལས། མི་ལྡོག་བྱང་ཆུབ་མཆོག་ལ་རབ་ཏུ་ཞུགས་པ་ཡི། །སེམས་བསྐྱེད་པ་ལ་བསམ་པ་ཐག་པས་ཡི་རང་བ། །སྟོང་གསུམ་རི་རབ་སྲང་ལ་གཞལ་བའི་

1 བཀའ་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༢༨ ཤོག ༡༠༤ ཕྲེང་། ༡༡

402 སྐབས་ལྔ་པའི་བཤད་པ།

ཚད་གཟུང་རུང༌། །རྗེས་སུ་ཡི་རང་དགེ་བ་དེ་ནི་དེ་ལྟ་མིན།1

།ཞེས་སོ།།
གསུམ་པ་འགྲེལ་པ་ནི། གླིང་བཞི་པ་དང་སྟོང་གསུམ་གྱི་ས་ཆེན་པོ་སྲང་གྲངས་དང༌། ཆུ་
རྣམས་སྐྲའི་རྩེ་མོས་བླངས་པའི་ཐིགས་པའི་གྲངས་ཀྱི་ཚད་ཀྱིས་ཚད་བཟུང་བར་ནུས་ཏེ། ཚད་སྲིད་པ་ནི་སྲང་ཚད་ཀྱིས་གཞལ་བར་ནུས་སོ་ཞེས་བྱ་བའི་ཚུལ་གྱིས་དེ་ལྟར་ནུས་པའི་ཕྱིར། མདོ་ལས། སྐབས་འདིར་སྦྱིན་པའི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་ལ་སོགས་པ་མངོན་པར་རྟོགས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱི་རིགས་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་གྱི་བསོད་ནམས་དང་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཚོགས་ཀྱིས་བསྡུས་པ་ཏིང་ངེ་འཛིན་གྱི་མཚན་ཉིད་མདོ་ལས་བརྗོད་པ་ནི་སེམས་ཀུན་ཏུ་གནས་པ་ཆོས་མཆོག་རྩེ་སྦྱོར་ཡིན་ནོ། །མདོ་ལས་ཇི་ལྟར་བརྗོད་ན་གླིང་བཞི་པ་ལ་སོགས་པ་སྟོང་གསུམ་པའི་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་རྣམས་ཀྱི་སའི་དཀྱིལ་འཁོར་སྲང་གྲངས་དང༌། ཆུ་སྐྲའི་རྩེ་མོའ་གྲངས་ཀྱིས་ ིཐིགས་པའི་ཚད་བཟུང་ནུས་པ་སོ་སོར་དཔེར་མཛད་ནས་དཔེ་དེ་དག་ལས་བྱང་སེམས་བཞིའི་དགེ་བ་ལ་རྗེས་སུ་ཡི་རང་བའི་བསོད་ནམས་ཆེས་ཁྱད་པར་དུ་འཕགས་ཤིང་ཚད་ལས་འདས་པའི་བསོད་ནམས་མང་པོ་ཉིད་ཀྱིས་མཚོན་ནས་བསྟན་པའི་ཕྱིར། དངོས་སུ་སེམས་དང་པོ་བསྐྱེད་པ་དང༌། སྤྱོད་པ་ལ་ཞུགས་པ་དང༌། ཕྱིར་མི་ལྡོག་པ་དང༌། སྐྱེ་བ་གཅིག་གིས་ཐོགས་པ་བཞིའི་དགེ་བ་ལ་རྗེས་སུ་ཡི་རང་བའི་བསོད་ནམས་སྔར་བཤད་པའི་དཔེ་དེ་དག་ལས་ཆེས་ཁྱད་པར་དུ་འཕགས་པ་བསྟན་པས་མཚོན་ནས་བསྟན་པ་ཡིན་ནོ། །གཉིས་པ་དོན་བསྡུ་བ་ནི། རྟགས་ལ་སོགས་པ་བཞི་པོས་བསྟན་པའི་རྩེ་སྦྱོར་བཞི་པོ་དེ་དག་ནི་གོ་རིམས་བཞིན་དུ་དྲོ་བ་ལ་སོགས་པ་ངེས་པར་འབྱེད་པའི་ཆ་དང་མཐུན་པ་བཞིའི་ངོ་བོ་ཉིད་ཡིན་པར་ཁོང་དུ་ཆུད་པར་བྱའོ།།
གཉིས་པ་མཐོང་ལམ་རྩེ་སྦྱོར་ལ། མཚམས་སྦྱར་བ་དང༌། སྤང་གཉེན་སོ་སོའ་དོན་བཤད་ ིཔའོ། །དང་པོ་ནི། ངེས་པར་འབྱེད་པའི་ཆ་དང་མཐུན་པའི་རྩེ་མོ་བཤད་ཟིན་པའི་འོག་ཏུ་མཐོང་བའི་ལམ་རྩེ་མོ་བཤད་པར་བྱ་བ་ཡིན་ཏེ། གཉིས་པ་ལ། སྤང་བྱ་རྟོགས་པ་དང༌། དེའི་གཉེན་པོའོ། །དང་པོ་ལ། མདོར་བསྟན་པ། རྒྱས་པར་བཤད་པ། དོན་བསྡུ་བའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། གཟུང་རྟོག་མདོར་བསྟན་དང༌། འཛིན་རྟོག་མདོར་བསྟན་ནོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ་གྱི་དང་པོ་མཚམས་སྦྱར་བ་ 1 བཀའ་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༣༤ ཤོག ༣༤ ཕྲེང་། ༥

འབྲས་བུ་རྩེ་མོའི་སྦྱོར་བ་བཤད་པ། 403

ནི། མཐོང་ལམ་རྩེ་མོ་དེ་ལ། ཞེས་སོ། །གཉིས་པ་རྩ་བ་ནི། བྱང་སེམས་ཀྱི་མཐོང་སྤང་འཇུག་པ་དང་ནི་ལྡོག་པ་ལ་གཟུང་བའི་རྣམ་རྟོག་དེ་ཆོས་ཅན། སོ་སོར་དགུའི་བདག་ཉིད་དུ་ཤེས་པར་བྱ་སྟེ། ཡུལ་གྱི་དབྱེ་བས་དགུ་དགུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཇི་བཞིན་ཡུལ་འཛིན་པ་མིན་པའི་བདག་ཉིད་དག་ཏུ་ཤེས་པར་བྱ་སྟེ། ཞེན་ཡུལ་ལ་འཁྲུལ་བའི་ལོག་ཤེས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་འགྲེལ་པ་ནི། བྱང་སེམས་ཀྱི་འཇུག་པར་བྱ་བ་བདེན་པར་མི་དམིགས་པར་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་ཟིན་པའི་ལམ་འབྲས་བུ་དང་བཅས་པ་དག་ལ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ལེན་པའི་གཟུང་བ་དང༌། ལྡོག་པར་བྱ་བ་བདེན་པར་དམིགས་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་ཉན་ཐོས་ལ་སོགས་པའི་ཆོས་དག་ལ་གོ་རིམས་བཞིན་དུ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔས་འདོར་བའི་སྒོ་ནས་གཟུང་བའོ་ཞེས་གཟུང་བར་བདེན་པར་རྣམ་པར་རྟོག་པའི་མཐོང་སྤང་ཆོས་ཅན། མཐོང་སྤང་ཉོན་མོངས་པ་དང་འདྲ་བར་མཐོང་ལམ་རྩེ་སྦྱོར་གྱི་མི་མཐུན་པའི་ཕྱོགས་སུ་གྱུར་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་སྐྱེ་བ་ལ་གེགས་བྱེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། སོ་སོར་རྣམ་པ་དགུ་དགུ་ཡོད་པ་ནི་ཡིན་ཏེ། ཡུལ་གྱི་དབྱེ་བས་དེ་ལྟར་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཡུལ་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་མ་ཡིན་པ་འཛིན་པའི་རང་གི་ངོ་བོ་དག་ཏུ་ཤེས་པར་བྱའོ། །རང་ཡུལ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་སྣང་བའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། གནས་ཚོད་ཀྱི་དངོས་པོ་དང་མ་འབྲེལ་བར་བདེན་པར་ཞེན་ནས་འཇུག་པ་ཉིད་ཀྱིས་སོ།།
གཉིས་པ་ལ་གསུམ་གྱི་དང་པོ་མཚམས་སྦྱར་བ་ནི། དེ་ལྟར་ཞེས་སོ། །གཉིས་པ་རྩ་བ་ནི།
ཐེག་ཆེན་གྱི་མཐོང་སྤང་རྫས་འཛིན་རྟོག་པ་ཆོས་ཅན། གཉིས་སུ་ཡོད་དེ། སོ་སོའ་སྐྱེ་བོ་སེམས་ ིཅན་རྫས་ཡོད་དུ་འཛིན་པ་དང༌། འཕགས་པའི་དབྱེ་བས་སྐྱེས་བུ་བཏགས་པར་ཡོད་པར་འཛིན་པ་དག་ལ་དམིགས་ནས་ལོངས་སྤྱོད་བྱེད་དུ་བདེན་པར་རྣམ་པར་རྟོག་པའི་འཛིན་པ་དག་ཏུ་འདོད་པའི་ཕྱིར། རྫས་བཏགས་ཀྱི་ཁྱད་པར་དང༌། དེ་ལ་དམིགས་པའི་འཛིན་རྟོག་གི་རྣམ་གཞག་ནི་སྔར་སྐབས་དང་པོར་བཤད་པ་བཞིན་ཤེས་པར་བྱའོ། །དེ་དག་སོ་སོར་དགུ་དགུའི་བདག་ཉིད་དུ་ཤེས་པར་བྱ་སྟེ། ཡུལ་གྱི་དབྱེ་བས་དགུ་དགུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེ་དག་གནས་ཚོད་དང་མཐུན་པའི་ཡུལ་གང་གི་འཛིན་པར་འདོད་པ་མི་རིགས་པར་ཐལ། གལ་ཏེ་དེ་དག་གཟུང་དོན་དེ་བཞིན་ཉིད་དུ་མེད་པའི་འཁྲུལ་ཤེས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དེ་ལྟར་རྟོག་པ་དེ་དག་འཛིན་པ་མ་འཁྲུལ་བ་ཡི་ངོ་བོས་སྟོང་པའི་མཚན་ཉིད་དོ། །འདོད་པ་དེའི་ཕྱིར།

404 སྐབས་ལྔ་པའི་བཤད་པ།

གསུམ་པ་འགྲེལ་པ་ནི། རྟེན་སོ་སོའ་སྐྱེ་བོ་དང་འཕགས་པའི་གང་ཟག་དག་གི་རྒྱུད་ལ་གོ་ ིརིམས་བཞིན་དུ་སྐྱེས་བུ་རྫས་དང་བཏགས་པར་ཡོད་པའི་རྟེན་ཅན་གྱི་འཛིན་པ་དག་ཡོད་པས་ཐེག་ཆེན་གྱི་མཐོང་སྤང་རྫས་སུ་འཛིན་པར་རྣམ་པར་རྟོག་པ་ཆོས་ཅན། མཐོང་ལམ་རྩེ་སྦྱོར་གྱི་མི་མཐུན་པའི་ཕྱོགས་སུ་གྱུར་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་སྐྱེ་བ་ལ་གེགས་བྱེད་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཡུལ་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་མ་ཡིན་པ་འཛིན་པའི་ངོ་བོ་དག་ཏུ་ཤེས་པར་བྱའོ། །རང་ཡུལ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་སྣང་བའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དེ་དག་ནི་ཤེས་པ་གང་ཞིག་ཡུལ་གྱི་གནས་ཚོད་དང་མཐུན་པ་འཛིན་པའི་ངོ་བོས་དབེན་པའི་ངོ་བོ་ཡིན་པས་སོ། །དེར་ཐལ། ཡུལ་གྱི་གནས་ཚོད་དང་མཐུན་པ་གང་གི་ཡང་འཛིན་པ་མ་ཡིན་པ་དེའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། གང་གི་ཚེ་རྟོག་པ་དེ་དག་གི་ཡུལ་གྱི་དངོས་པོར་གྱུར་པ་གཟུང་བའི་དོན་དག་ཇི་ལྟར་གཟུང་བ་དེ་བཞིན་དུ་གཟུང་བའི་ངོ་བོར་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པ་ཞེས་བྱ་བ་དེའི་ཚེའི་ཕྱིར། སོ་སོར་རྣམ་པ་དགུ་ཡོད་པ་ནི་ཡིན་ཏེ། ཡུལ་གྱི་དབྱེ་བས་དེ་ལྟར་ཡོད་པའི་ཕྱིར།
གཉིས་པ་རྒྱས་བཤད་ལ། གཟུང་རྟོག་རྒྱས་བཤད། འཛིན་རྟོག་རྒྱས་བཤད་དོ། །དང་
པོ་ལ། འཇུག་པ་གཟུང་རྟོག །ལྡོག་པ་གཟུང་རྟོག་གོ །དང་པོ་ལ་གསུམ་གྱི་དང་པོ་མཚམས་སྦྱར་བ་ནི། གཟུང་བའི་ཞེས་སོ། །གཉིས་པ་རྩ་བ་ནི། འཇུག་པའི་ཕྱོགས་ཀྱི་རྟེན་ཅན་གྱི་གཟུང་བའི་རྣམ་རྟོག་དེ་ནི་རྣམ་པ་དགུར་འདོད་དེ། ཐེག་ཆེན་གྱི་ལམ་འབྲས་བུ་དང་བཅས་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་ལ་སོགས་པ་ཡུལ་གྱི་དབྱེ་བས་དགུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། མདོ་ལས། རབ་འབྱོར་འདི་ཇི་སྙམ་དུ་སེམས་སྒྱུ་མ་ལྟ་བུའི་སེམས་དེ་ཁྱོད་ཀྱིས་ཡང་དག་པར་རྗེས་སུ་མ་མཐོང་ངམ་1

ཞེས་པ་ནས་བརྩམས་
ཏེ། ཤིང་གི་འཁྲུལ་འཁོར་མཁན་གྱི་དཔེས་བྱ་བའི་འབྲས་བུའི་རྣམ་རྟོག་བསལ་བའི་བར་གྱིས་
2

གསུངས་སོ། །གསུམ་པ་འགྲེལ་པ་ནི། ཐེག་པ་ཆེན་པོའ་ལམ་འབྲས་བུ་དང་བཅས་པ་ལ་གཟུང་ ིབར་བྱ་བ་ཉིད་དུ་འཇུག་པར་བྱའོ་ཞེས་བྱ་བ་ལོངས་སྤྱད་བྱར་བདེན་པར་ཞེན་པའི་གཟུང་བའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་དང་པོ་འཇུག་པའི་ཕྱོགས་ཀྱི་རྟེན་ཅན་རྣམ་པ་དགུ་པོ་ཆོས་ཅན། ཐེག་ཆེན་གྱི་མཐོང་ལམ་གྱི་སྦྱོར་བའི་གནས་སྐབས་ཀྱིས་སྤང་བར་བཞེད་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་སྐྱེ་བ་ལ་གེགས་བྱེད་ཀྱི་རྟོག་

1 བཀའ་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༢༨ ཤོག ༡༠༩ ཕྲེང་། ༢
2 བཀའ་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༢༨ ཤོག ༡༡༨ ཕྲེང་། ༥

འབྲས་བུ་རྩེ་མོའི་སྦྱོར་བ་བཤད་པ། 405

པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དགུ་པོ་གང་ཞེ་ན། དེ་ལ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་འཇུག་བྱ་སྤྱི་དང་ཁྱད་པར་རོ། །དང་པོ་ནི། དོན་དམ་པར་དབེན་པ་ཕར་ཕྱིན་དྲུག་གིས་དོན་དམ་པར་དབེན་པ་བླ་ན་མེད་པའི་བྱང་ཆུབ་དོན་དམ་པར་མ་རྟོགས་ཤིང་མ་ཐོབ་ཀྱང་ཐ་སྙད་དུ་ཐོབ་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་ཐེག་ཆེན་གྱི་ལམ་འབྲས་ཆོས་ཅན། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་འཇུག་བྱ་ཡིན་ཏེ། དེའི་ཉམས་སུ་བླང་བྱ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ལ། ལམ་གྱི་རྒྱུ་དང༌། ངོ་བོ་དང༌། འབྲས་བུའོ། །དང་པོ་ནི། བྱང་ཆུབ་སེམས་
དཔའ་ཆོས་ཅན། སངས་རྒྱས་ཀྱི་རིགས་སུ་ངེས་པར་འགྱུར་བ་ཡིན་ཏེ། ངེས་པར་ས་མི་གཡོ་བ་ལ་སོགས་པ་ལ་འཇུག་པས་སོ། །གཉིས་པ་ལ། ལམ་དངོས་དང་ལམ་གྱི་དམིགས་པ་དང༌། སྤང་བྱ་འཇོམས་པའི་ནུས་པའོ། །དང་པོ་ནི། དེ་ཆོས་ཅན། མཐོང་བ་ལ་སོགས་པའི་ལམ་ཡང་དག་པར་འགྲུབ་པ་ཡིན་ཏེ། ཆོས་ཐམས་ཅད་བདེན་མེད་སྒྱུ་མ་ལྟ་བུར་རྟོགས་པས་སོ། །གཉིས་པ་ནི། ཤེས་པའི་དམིགས་པ་མ་འཁྲུལ་བ་ལ་དམིགས་པ་ཡིན་ཏེ། ཆོས་ཐམས་ཅད་སྣང་བརྙན་ཙམ་དུ་ཟད་པར་ཁོང་དུ་ཆུད་པས་སོ། །གསུམ་པ་ནི། སྤང་བྱ་སེལ་བའི་ནུས་པ་ཁྱད་པར་ཅན་ཐོབ་སྟེ། ཡོན་ཏན་མཐོང་བ་སྔོན་དུ་འགྲོ་བའི་བླང་བར་བྱ་བ་དང༌། སྐྱོན་མཐོང་བ་སྔོན་དུ་འགྲོ་བའི་དོར་བར་བྱ་བ་ཉིད་ཀྱིས་ཤེས་སྒྲིབ་ཀྱི་གཉེན་པོ་སྐྱེ་བ་དང་མི་མཐུན་པའི་ཕྱོགས་འཇོམས་པའི་ནུས་པ་ཐོབ་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་ལ། རང་དོན་དང༌། གཞན་དོན་ནོ། །དང་པོ་ནི། རྣམ་མཁྱེན་ཆོས་ཅན། ཐེག་
ཆེན་རང་གི་རྟོགས་པ་མཐར་ཐུག་པ་ཐོབ་སྟེ། རྟོགས་པ་གང་ཞིག་གི་དྲི་མ་ཐམས་ཅད་བྲལ་བ་ཉིད་ཀྱིས་སོ། །གཉིས་པ་ལ། གཞན་དོན་བྱེད་པའི་ནུས་པ་དང༌། ལས་དང༌། འབྲས་བུའོ། །དང་པོ་ནི། ཐེག་པ་ཆེན་པོར་རིགས་ངེས་པ་རྣམས་ལ་ཉན་ཐོས་ལ་སོགས་པའི་ས་ཐག་སྲིང་བར་བྱེད་པ་ཡིན་ཏེ། ཉན་ཐོས་ཀྱི་ལམ་དམན་ཞིང་འབྲས་བུ་གྱ་ནོམ་པ་མ་ཡིན་པ་ཉིད་ཀྱིས་ཐེག་པ་ཆེན་པོའ་ིལམ་འབྲས་ལ་འགོད་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི། སེམས་ཅན་གྱི་དོན་གྱི་ལས་དང་ལྡན་ཏེ། གདུལ་བྱའི་བསམ་པ་ཇི་ལྟ་བ་དང་མཐུན་པར་བརྒྱ་བྱིན་སོགས་སུ་སྤྲུལ་བས་གཞན་དོན་མཛད་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་ནི། རིགས་ཅན་གསུམ་གྱི་སྐྱེ་བོ་ཐམས་ཅད་མྱ་ངན་ལས་འདས་པ་ལ་དགོད་པར་བྱ་བའི་འབྲས་བུ་ལ་སྐྱོན་མེད་པ་ཉིད་ཀྱིས་འཇུག་པར་བྱེད་པ་ཡིན་ཏེ། གཞན་དོན་བྱེད་པའི་ཡང་དག་པའི་ཐབས་ལ་མཁས་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་དེ་ལྟར་མཛད་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ལ་གསུམ་གྱི་དང་

406 སྐབས་ལྔ་པའི་བཤད་པ།

པོ་མཚམས་སྦྱར་བ་ནི། གཟུང་བའི་ཞེས་སོ། །གཉིས་པ་རྩ་བ་ནི། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ལྡོག་པའི་ཕྱོགས་ཀྱི་རྟེན་ཅན་ཉན་ཐོས་ལ་སོགས་པའི་ཡིད་ལས་བྱུང་བ་དམན་པའི་ལམ་འབྲས་བུ་དང་བཅས་པ་ལྡོག་བྱར་བདེན་པར་རྣམ་པར་རྟོག་པ་འདི་ཆོས་ཅན། དགུའི་བདག་ཉིད་དུ་ཡོད་དེ། ཉན་རང་གི་ལམ་སྲིད་མཐའ་དང་ཞི་བར་ལྟུང་བའི་ཕྱིར་རྟོགས་པ་དམན་པ་སོགས་ཡུལ་གྱི་སྒོ་ནས་དགུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། མདོ་ནི། རབ་འབྱོར་འདི་ལྟ་སྟེ། དཔེར་ན། འཁོར་ལོས་སྒྱུར་བའི་རྒྱལ་པོ་རིན་པོ་ཆེ་སྣ་བདུན་དང་བྲལ་ན། འཁོར་ལོས་སྒྱུར་བའི་མིང་མི་འཐོབ་བོ། །ཞེས་པ་ནས། རབ་འབྱོར་འདི་ལྟ་སྟེ། འཁོར་ལོས་སྒྱུར་བའི་རྒྱལ་པོའ་འཁོར་ལོ་རིན་པོ་ཆེ་ལ་སོགས་པ་རིན་པོ་ཆེ་སྣ་བདུན་ནི། ིདཔུང་གི་ཚོགས་ཡན་ལག་བཞི་དང་ལྡན་པའི་སྔོན་དུ་འདོང་ངོ་1

ཞེས་སོགས་སོ།།
གསུམ་པ་འགྲེལ་པ་ནི། གཟུང་བར་རྣམ་པར་རྟོག་པ་གཉིས་པ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔས་
ལྡོག་པའི་ཕྱོགས་ཀྱི་རྟེན་ཅན་ཉན་ཐོས་དང་རང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་རྒྱུད་ལ་བླང་བར་བྱ་བ་ཉིད་དུ་འབྱུང་བ་ཡུལ་དུ་བྱས་པའི་ལྡོག་པ་གཟུང་རྟོག་རྣམ་པ་དགུ་པོ་ཆོས་ཅན། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་ཀྱི་མཐོང་བའི་ལམ་གྱི་སེམས་དང་སེམས་ལས་བྱུང་བ་འཇུག་པ་བར་ཆད་མེད་པའི་ལམ་གྱི་གནས་སྐབས་ཀྱིས་སྤང་བར་བྱ་བར་བཞེད་པ་ཡིན་ཏེ། དེས་ཁྱོད་ཀྱི་ས་བོན་འཇོམས་པའི་ཕྱིར། དགུ་པོ་གང་ཞེ་ན། ཉན་རང་གི་ལམ་འབྲས་རྟོགས་པ་དམན་པ་དང༌། བདག་རྐྱེན་ཡོངས་འཛིན་དམན་པ་དང༌། དོན་གཉིས་སྒྲུབ་པའི་ཐབས་དམན་པ་དང༌། སྤངས་རྟོགས་ཁྱད་པར་ཅན་ལས་ཉམས་པ་དང༌། ལམ་འབྲས་ཁྱད་པར་ཅན་མ་ཐོབ་པས་ཉམས་པའོ། །དང་པོ་ནི། ཉན་རང་ཆོས་ཅན། ཐེག་ཆེན་ལས་རྟོགས་པ་དམན་པ་ཉིད་ཡིན་ཏེ། ཐར་ལམ་ལ་ཞུགས་ཀྱང་འཁོར་བ་དང་མྱ་ངན་ལས་འདས་པ་གང་ཡང་རུང་བ་ཞིག་ཏུ་ལྟུང་བ་ཉིད་ཀྱིས་སོ། །གཉིས་པ་ནི། ལམ་ཁྱད་པར་ཅན་གྱིས་ཡོངས་སུ་འཛིན་པ་མེད་པ་ཡིན་ཏེ། དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་ཐབས་ལ་མཁས་པ་དང་བྲལ་བ་ཉིད་ཀྱིས་སོ།།
གསུམ་པ་ལ། གཞན་དོན་སྒྲུབ་པའི་ཐབས་དམན་པ་དང༌། རང་དོན་སྒྲུབ་པའི་ཐབས་དམན་
པ་དང༌། གཉིས་ཀའི་དོན་སྒྲུབ་པའི་ཐབས་དམན་པའོ། །དང་པོ་ནི། གཞན་དོན་སྒྲུབ་པའི་ལམ་མ་ཚང་བ་ཡིན་ཏེ། ཉོན་སྒྲིབ་དང་ཤེས་སྒྲིབ་གཟུང་རྟོག་ཙམ་སྤོང་ནུས་ཀྱི། ཤེས་བྱའི་སྒྲིབ་པ་མཐའ་ 1 བཀའ་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༢༨ ཤོག ༢༡༤ ཕྲེང་། ༡༡

འབྲས་བུ་རྩེ་མོའི་སྦྱོར་བ་བཤད་པ། 407

དག་གི་གཉེན་པོ་ཚང་བ་མ་ཡིན་པ་ཉིད་ཀྱིས་སོ། །གཉིས་པ་ནི། ཐར་པར་གཞན་གྱི་རྐྱེན་གྱིས་འགྲོ་བ་ཉིད་ཡིན་ཏེ། དགྲ་བཅོམ་ཐོབ་པར་བྱེད་པའི་ཚེ་ཡང་དེ་པ་ལ་སོགས་པའི་གདམས་ངག་ལ་ལྟོས་པ་དང་བཅས་པ་ཉིད་ཀྱིས་སོ། །གསུམ་པ་ནི། ཆེད་དུ་བྱ་བ་ལོག་པ་ཡིན་ཏེ། རང་ཉིད་འབའ་ཞིག་གི་ཆེད་དུ་ཐར་པ་ཐོབ་བར་འདོད་ཀྱི། ཆེད་དུ་བྱ་བ་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་མཆོག་ཉིད་ཀྱི་སེམས་ཆེན་པོ་ཉིད་ལ་སོགས་པ་ཆེན་པོ་གསུམ་ལ་མི་འཇུག་པ་ཉིད་ཀྱིས་སོ།།
བཞི་པ་ལ། སྤངས་པ་དམན་པ་དང༌། རྟོགས་པ་དམན་པའོ། །དང་པོ་ནི། སྤངས་པ་ཉི་ཚེ་
བའི་ལམ་གྱི་བྱེད་པ་དང་ལྡན་ཏེ། ཉོན་མོངས་པའི་སྒྲིབ་པའི་གཉེན་པོ་ཙམ་ཞིག་སྒོམ་པ་ཉིད་ཀྱིས་སོ། །གཉིས་པ་ནི། འབྲས་བུ་དང་པོ་རྒྱུན་ཞུགས་ལ་སོགས་པ་རྟོགས་པ་མཐོ་དམན་གྱི་རིགས་ཐ་དད་པ་ཉིད་དང་ལྡན་ཏེ། གཞི་ལམ་ལ་བདེན་པར་དམིགས་པ་དང་བཅས་པ་ཉིད་ཀྱིས་འབྲས་བུ་བཞི་རིམས་ཀྱིས་ཐོབ་པར་བྱེད་པའི་ཕྱིར།
ལྔ་པ་ལ། ལམ་ཁྱད་པར་ཅན་མ་ཐོབ་པས་ཉམས་པ་དང༌། འབྲས་བུ་ཁྱད་པར་ཅན་མ་ཐོབ་
པས་ཉམས་པའོ། །དང་པོ་ནི། དེ་ཆོས་ཅན། ཞི་བའི་མཐའ་མ་ཐོབ་བར་དུ་ཐེག་པ་ཆེན་པོའ་ལམ་ལ་ ིགནས་པ་དང༌། དེའི་ལམ་གྱིས་འགྲོ་བ་མི་ཤེས་པ་ཡིན་ཏེ། ཐེག་པ་དམན་པའི་ལམ་ཙམ་ལ་གནས་པས་མ་རིག་པའི་བག་ལ་ཉལ་ཐམས་ཅད་མ་སྤངས་པ་ཉིད་ཀྱིས་སོ། །གཉིས་པ་ནི། རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་མྱ་ངན་ལས་འདས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་མཇུག་ཏུ་འགྲོ་ཞིང་ཐོབ་པར་བྱ་བ་ཡིན་ཏེ། རྣམ་མཁྱེན་དེ་ཐེག་པ་ཆེན་པོའ་སྤངས་རྟོགས་ཀྱི་རིགས་ཐམས་ཅད་སྡུད་པར་བྱེད་པ་ཉིད་ཀྱིས་ ིམཐར་ཐུག་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་ཉན་ཐོས་ཀྱི་ལམ་འབྲས་ལ་ཉེས་པ་དང་བཅས་པ་ཉིད་ཀྱིས་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་རྒྱུད་ལ་གཟུང་བར་བྱ་བ་མ་ཡིན་པ་ཉིད་དུ་ལྡོག་པར་བྱའོ་ཞེས་ཡུལ་གྱི་སྒོ་ནས་ལྡོག་བྱར་བདེན་པར་ཞེན་པ་དགུའོ།།
གཉིས་པ་འཛིན་རྟོག་རྒྱས་བཤད་ལ། རྫས་འཛིན་རྟོག་པ་དང༌། བཏགས་འཛིན་རྟོག་
པའོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ་གྱི་དང་པོ་མཚམས་སྦྱར་བ་ནི། སོ་སོའ་སྐྱེ་བོའི་ཞེས་སོ། །གཉིས་པ་རྩ་བ་ ིནི། འཛིན་པའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་དང་པོ་དགུར་ཤེས་པར་བྱ་སྟེ། འཛིན་པ་དང་ནི་འདོར་བ་ལ་གང་ཟག་ཏུ་བཞག་པ་ལ་ལོངས་སྤྱོད་པ་པོར་བདེན་པར་ཞེན་པ་སོགས་དགུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། མདོ་ནི། བཅོམ་

408 སྐབས་ལྔ་པའི་བཤད་པ།

ལྡན་འདས་ཤེར་ཕྱིན་ཆོས་གང་ཡང་ཡོངས་སུ་འཛིན་པ་དང༌། གཏོང་བར་བགྱིད་པ་མ་ལགས་སོ། །ཞེས་པ་ནས། རབ་འབྱོར་འདི་ལ་བྱང་ཆེན་གཟུགས་ཞེས་བྱ་བའམ། འདི་ནི་གཟུགས་སོ་ཞེས་མངོན་པར་ཆགས་པ་ཡོད་དོ་ཞེས་སོགས་བཀའ་སྩལ་ཏོ།།1
གསུམ་པ་འགྲེལ་པ་ནི། སོ་སོ་སྐྱེ་བོའ་འཛིན་པ་ལ་དོན་དམ་པའི་ལོངས་སྤྱོད་པ་པོའི་ིདངོས་པོར་མངོན་པར་ཞེན་པས་འཛིན་པར་རྣམ་པར་རྟོག་པ་དང་པོ་ཤེས་སྒྲིབ་ཀུན་བཏགས་ཀྱིས་བསྡུས་པ་རྣམ་པ་དགུ་ཆོས་ཅན། མཐོང་བའི་ལམ་གྱི་རྩེ་སྦྱོར་གྱི་སྦྱོར་བའི་གནས་སྐབས་ཀྱིས་སྤང་བར་བྱ་བར་བཞེད་པ་ཡིན་ཏེ། དེས་དངོས་སུ་འཇོམས་པའི་ཕྱིར། ས་བོན་སྤོང་བའི་དབང་དུ་བྱས་ན། སྤང་བྱའི་དབང་གིས་གཉེན་པོའ་མིང་སོ་སོར་བཤད་པ་ཙམ་ཡིན་གྱི། དངོས་སུ་ན་མཐོང་ ིལམ་རྩེ་སྦྱོར་བར་ཆད་མེད་ལམ་དེ་ཉིད་ཀྱིས་མཐོང་སྤང་གཟུང་འཛིན་གྱི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་བཞི་གའི་ས་བོན་དུས་གཅིག་ཏུ་སྤོང་བ་ཡིན་གྱི། རིམ་ཅན་དུ་སྤོང་བར་འདོད་པ་ལ་རིགས་པ་དུ་མས་གནོད་པར་ཤེས་པར་བྱའོ། །གཟུང་རྟོག་དང་འཛིན་རྟོག་དང་པོ་གཉིས་སྦྱོར་བ་ཉེར་བསྡོགས་ཀྱི་ལམ་གྱིས་སྤོང་བར་བཤད་པ་ཡང་མངོན་གྱུར་ལ་ལྟོས་ན་དེ་གཉིས་ཅུང་ཟད་སྤོང་སླ་བས་དེ་ལྟར་རྣམ་པར་བཞག་པ་ཡིན་གྱི། མཐོང་ལམ་རྩེ་སྦྱོར་ཉིད་ལ་རྣམ་གྲོལ་ལམ་གྱི་སྔོན་དུ་ས་བོན་སྤོང་བའི་གཉེན་པོ་རིམ་པ་གཉིས་སྟོན་པ་མ་ཡིན་ནོ། །དགུ་གང་ཞེ་ན། རྣམ་མཁྱེན་གྱི་རྒྱུ་ལས་ཉམས་པ་དང༌། འབྲས་བུ་རྣམ་མཁྱེན་ལས་ཉམས་པའོ། །དང་པོ་ལ་སྤྱོད་པ་ལ་ཞེན་པ་དང༌། ཤེས་བྱ་ལ་ཞེན་པ་དང༌། སྤང་གཉེན་ལ་ཞེན་པའོ། །དང་པོ་ལ། བླང་དོར་དུ་ཞེན་པ་དང༌། དེའི་ཀུན་སློང་བདེན་པར་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་དང༌། དེའི་ཉེས་དམིགས་སོ། །དང་པོ་ནི། དོན་དམ་པར་མེད་ཀྱང་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་སྒྱུ་མ་བཞིན་དུ་ཡོན་ཏན་འཛིན་པ་དང་སྐྱོན་གཏོང་བའི་གང་ཟག་ལ་ལོངས་སྤྱོད་པ་པོར་བདེན་པར་ཞེན་པ་ཀུན་བཏགས་ཀྱིས་བསྡུས་པ་ཆོས་ཅན། མཐོང་ལམ་རྩེ་སྦྱོར་གྱི་སྤང་བྱ་ཡིན་ཏེ། དེས་ཁྱོད་ཀྱི་ས་བོན་དངོས་སུ་འཇོམས་པའི་ཕྱིར། ཕྱི་མ་རྣམས་ལ་ཡང་རྟགས་ཆོས་དེ་བཞིན་དུ་སྦྱར་བར་བྱའོ། །གཉིས་པ་ནི། གནས་ལུགས་ཀྱི་དོན་ཡང་དག་པ་ཉིད་དུ་ཡིད་ལ་མི་བྱེད་པར་བདེན་པར་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་ལ་ལོངས་སྤྱོད་པ་པོར་བདེན་པར་ཞེན་པ་དང༌། གསུམ་པ་ནི། བདེན་པར་ཡིད་ལ་ 1 བཀའ་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༢༨ ཤོག ༢༢༣ ཕྲེང་། ༤

འབྲས་བུ་རྩེ་མོའི་སྦྱོར་བ་བཤད་པ། 409

བྱས་པ་དེས་ཉོན་མོངས་བསྐྱེད་པའི་ཆོས་ཉིད་ཀྱིས་ཁམས་གསུམ་ཆར་དང་ཉེ་བར་འབྲེལ་བ་ལ་ལོངས་སྤྱོད་པ་པོར་ཞེན་པའོ།།
གཉིས་པ་ལ། དངོས་པོ་ལ་བདེན་པར་ཞེན་པ། བདེན་མེད་དུ་ཞེན་པ་དང༌། བཏགས་པ་
ཙམ་དུ་ཞེན་པའོ། །དང་པོ་ནི། ཆོས་ཐམས་ཅད་སྟོང་པ་ཉིད་དུ་རྟོགས་པ་ལ་མི་གནས་པས་བདེན་པར་བཟུང་ནས་གནས་པ་དང༌། དངོས་པོ་ལ་བདེན་པར་མངོན་པར་མ་ཞེན་པས་ཐམས་ཅད་ལ་བདེན་མེད་དུ་མངོན་པར་ཞེན་པ་དང༌། གསུམ་པ་ནི། དོན་དམ་པར་རྫས་སུ་ཡོད་པ་མེད་པས་ཆོས་ཐམས་ཅད་བཏགས་པ་ཙམ་དུ་ཁོང་དུ་ཆུད་པ་ལ་ལོངས་སྤྱོད་པ་པོར་བདེན་པར་འཛིན་པའོ།།གསུམ་པ་ལ། མི་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་ཞེན་པ་དང༌། གཉེན་པོ་ལ་ཞེན་པའོ། །དང་པོ་ནི།
གནས་ལུགས་ཀྱི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཤེས་པའི་མ་ཆགས་པས་གང་ལ་ཡང་མངོན་པར་མ་ཞེན་པ་སྔོན་དུ་འགྲོ་བའི་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་ཆགས་པ་དང༌། གཉིས་པ་ནི། ཆོས་ཐམས་ཅད་མཉམ་པ་ཉིད་སྒོམ་པའི་གཉེན་པོ་ཉིད་ཀྱིས་མཚན་འཛིན་གྱི་གཉེན་པོ་ལ་ལོངས་སྤྱོད་པ་པོར་བདེན་པར་འཛིན་པའོ། །གཉིས་པ་ནི། གནས་ལུགས་ཀྱི་དོན་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་ཡང་དག་པར་མ་ཤེས་པ་ཉིད་ཀྱིས་རྣམ་མཁྱེན་དུ་ཇི་ལྟར་འདོད་པ་བཞིན་དུ་འགྲོ་བ་ལ་ཡུན་རིང་དུ་ཐོགས་པའི་གང་ཟག་ལ་ལོངས་སྤྱོད་པ་པོར་བདེན་པར་ཞེན་པ་སྤང་བྱ་ཀུན་བཏགས་ཀྱིས་བསྡུས་པ་ཆོས་ཅན་ནོ།།
གཉིས་པ་ལ་གསུམ་གྱི་དང་པོ་མཚམས་སྦྱར་བ་ནི། འཛིན་པར་རྣམ་པར་རྟོག་པ་ཞེས་
སོ། །གཉིས་པ་རྩ་བ་ནི། ཆེད་དུ་བྱ་བ་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་ངེས་པར་མི་འབྱུང་བ་ནས། བདུད་ལ་སོགས་པའི་ཕྱིར་རྒོལ་བ་ནི་དམིགས་པ་སྐྱེས་བུར་བཏགས་པ་ལ་ལོངས་སྤྱོད་པ་པོར་བདེན་པར་འཛིན་པའི་རྣམ་རྟོག་གཞན་དགུ་ཡིན་ནོ། །ཡུལ་གྱི་དབྱེ་བས་དགུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། མདོ་ནི། རབ་འབྱོར་འདི་ལྟ་སྟེ། འཁོར་ལོས་སྒྱུར་བའི་རྒྱལ་པོ་ནི་རྟ་ཟུང་བཞི་པའི་ཤིང་རྟ་ལ་ཞོན་ཞིང་ལམ་གཉན་ས་འགྲོའོ།1

།ཞེས་པ་ནས། རབ་འབྱོར་འདི་ལྟ་སྟེ། དཔེར་ན། འཕོང་གི་སློབ་དཔོན་ལག་ཚོད་
དང་འབྱོར་བའི་གཞུ་ཐོགས་པ་ནི་དགྲ་དང་ཕྱིར་རྒོལ་བ་རྣམས་ཀྱིས་ཐུབ་པར་དཀའོ། །དེ་བཞིན་ 1 བཀའ་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༢༨ ཤོག ༢༤༠ ཕྲེང་། ༡༨

410 སྐབས་ལྔ་པའི་བཤད་པ།

དུ། བྱང་ཆེན་ཤེར་ཕྱིན་ལ་སྤྱོད་པ་ཡང་བདུད་དམ་བདུད་ཀྱི་རིགས་ཀྱི་ལྷ་རྣམས་ཀྱིས་ཐུབ་པར་དཀའོ།1

།ཞེས་སོགས་བཀའ་སྩལ་ཏོ། །གསུམ་པ་འགྲེལ་པ་ནི། ལོངས་སྤྱོད་པ་པོར་བདེན་པར་བཏགས་པའི་དངོས་པོར་མངོན་པར་ཞེན་པ་ཉིད་ཀྱིས་འཛིན་པའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་གཉིས་པ་ཤེས་སྒྲིབ་ཀུན་བཏགས་ཀྱིས་བསྡུས་པ་རྣམ་པ་དགུ་ཆོས་ཅན། མཐོང་བའི་ལམ་གྱི་རྩེ་སྦྱོར་གྱི་སེམས་དང་སེམས་ལས་བྱུང་བ་འཇུག་པའི་བར་ཆད་མེད་པའི་ལམ་གྱི་གནས་སྐབས་ཀྱིས་སྤང་བར་བྱ་བར་བཞེད་པ་ཡིན་ཏེ། དེས་ཁྱོད་ཀྱི་ས་བོན་དངོས་སུ་འཇོམས་པའི་ཕྱིར།
དགུ་གང་ཞེ་ན། འབྲས་བུ་འདོད་པ་བཞིན་མི་ཐོབ་པ་དང༌། ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་ཞེན་པ་དང༌།
ཡང་དག་པའི་ལམ་དང་འགལ་བའོ། །དང་པོ་ནི། ཉན་ཐོས་ཀྱི་ལམ་ཙམ་གྱིས་ཆེད་དུ་བྱ་བ་ཆེན་པོ་གསུམ་དུ་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་ངེས་པར་མི་འབྱུང་བ་ཡིན་ཏེ། ཉན་ཐོས་ཀྱི་བྱང་ཆུབ་ཙམ་ལ་སོགས་པར་ངེས་པར་འབྱུང་བ་ཉིད་ཀྱིས་སོ། །འདོད་པའི་འབྲས་བུར་ངེས་པར་འབྱུང་མི་ནུས་པའི་སྐྱེས་བུ་ལ་ལོངས་སྤྱོད་པ་པོར་བདེན་པར་ཞེན་པ་ཤེས་སྒྲིབ་ཀུན་བཏགས་ཀྱིས་བསྡུས་པ་ཆོས་ཅན། མཐོང་ལམ་རྩེ་སྦྱོར་གྱི་སྤང་བྱ་ཡིན་ཏེ། དེས་དངོས་སུ་འཇོམས་པའི་ཕྱིར། འོག་མ་རྣམས་ལ་ཡང་རྟགས་ཆོས་དེ་བཞིན་དུ་སྦྱར་རོ།།
གཉིས་པ་ལ། ལམ་ལ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་ཞེན་པ་དང༌། ཤེས་བྱ་ལ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་ཞེན་
པའོ། །དང་པོ་ནི། ཉན་ཐོས་རང་གི་མངོན་པར་འདོད་པའི་ལམ་མེད་པས་ལམ་གཞན་ཕར་ཕྱིན་དྲུག་ལ་ལམ་མ་ཡིན་པར་ངེས་པར་འཛིན་པ་ལ་སྐྱེས་བུར་བཏགས་པ་ལ་ལོངས་སྤྱོད་པ་པོར་བདེན་པར་ཞེན་པའོ། །གཉིས་པ་ལ། དགག་སྒྲུབ་བདེན་པར་འཛིན་པ་དང༌། ཆོས་ལྡན་མི་ལྡན་བདེན་པར་འཛིན་པ་དང༌། གནས་ལུགས་ཀྱི་དོན་བདེན་པར་འཛིན་པའོ། །དང་པོ་ནི། འབྲས་བུ་སྐྱེ་བ་དང༌། རྒྱུ་འགག་པ་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་ངོ་བོས་གནས་པ་ལ་དོན་དམ་པར་ཞེན་པའི་སྐྱེས་བུ་ལ་ལོངས་སྤྱོད་པ་པོར་བདེན་པར་འཛིན་པའོ། །གཉིས་པ་ནི། བདེན་འཛིན་གྱི་བར་ཆད་མེད་པ་དང་ཅིག་ཤོས་སུ་བར་ཆད་དང་བཅས་པར་སྣང་བ་ཉིད་ཀྱིས་ལམ་གྱི་དངོས་པོ་མཐའ་དག་རྒྱུན་མི་འཆད་དུ་ལྡན་པ་དང་མི་ལྡན་པ་བདེན་པར་འཛིན་པ་ལ་སྐྱེས་བུར་བཏགས་པའོ། །གསུམ་པ་ནི། ནམ་མཁའ་ལ་གནས་པའི་བྱ་དང་ 1 བཀའ་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༢༨ ཤོག ༢༤༠ ཕྲེང་། ༡༣

འབྲས་བུ་རྩེ་མོའི་སྦྱོར་བ་བཤད་པ། 411

འདྲ་བ་ཉིད་ཀྱིས་དོན་དམ་པར་མི་གནས་པའི་གཟུགས་ལ་སོགས་པ་ལ་བདེན་པར་ཞེན་པའི་ཚུལ་གྱིས་གནས་པ་ལ་སྐྱེས་བུར་བཏགས་པ་ལ་ལོངས་སྤྱོད་པ་པོར་བདེན་པར་ཞེན་པའོ།།
གསུམ་པ་ལ། དམན་པའི་རིགས་ཉམས་པ་དང༌། མཐུན་རྐྱེན་མ་ཚང་བ་དང༌། འགལ་
རྐྱེན་གྱིས་ཟིན་པའོ། །དང་པོ་ནི། བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་བསྐྱེད་པ་ལ་སོགས་པའི་སྒོ་ནས་ཉན་ཐོས་ལ་སོགས་པའི་རིགས་འཇིག་ཅིང་ཉམས་པ་ལ་སྐྱེས་བུར་བཏགས་པ་ལའོ། །གཉིས་པ་ལ། འབྲས་བུ་ཁྱད་པར་ཅན་ལ་དོན་གཉེར་མེད་པ་དང༌། དེའི་རྒྱུ་ཤེར་ཕྱིན་མེད་པའོ། །དང་པོ་ནི། སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་དོན་རྟོགས་པ་ན་དེ་ཙམ་གྱིས་ཆོག་པར་བཟུང་ནས་དེ་བཞིན་ཉིད་ལས་ཁྱད་པར་འཕགས་པའི་ཆོས་མེད་པས་སངས་རྒྱས་དོན་དུ་གཉེར་བའི་འདོད་པ་མེད་པ་ལ་སྐྱེས་བུར་བཏགས་པ་དང༌། གཉིས་པ་ནི། དོན་དམ་པའི་བདེན་པ་ལ་བརྟེན་ནས་རྒྱུ་ཤེར་ཕྱིན་སྒོམ་པ་མེད་པ་ལ་སྐྱེས་བུར་བཏགས་པ་དང༌། གསུམ་པ་ནི། སེར་སྣ་ཤིན་ཏུ་གོམས་པར་བྱས་པའི་ཆོས་ཉིད་ཀྱིས་བདུད་ལ་སོགས་པ་བྱང་ཆུབ་ལ་བར་དུ་གཅོད་བྱེད་ཀྱི་ཕྱིར་རྒོལ་བའི་དངོས་པོ་དམིགས་པ་ལ་ལོངས་སྤྱོད་པ་པོར་བདེན་པར་ཞེན་པའི་སྤང་བྱ་ཀུན་བཏགས་ཀྱིས་བསྡུས་པ་ཆོས་ཅན་ནོ།།
གསུམ་པ་དོན་བསྡུ་བ་ནི། དེ་ལྟར་ན་ཞེས་པ་ནས་རྟོག་པ་རྣམ་པ་བཞི་ཉིད་ལས་སོ་སོར་
མཐོང་བའི་ལམ་གྱི་རྩེ་སྦྱོར་གྱི་མི་མཐུན་པའི་ཕྱོགས་རྣམ་པ་དགུ་ཡིན་ལ་སྤང་བྱ་དེ་དག་སྤང་བ་ཉིད་དུ་གཉེན་པོ་རྣམ་པ་བཞི་ཡང་། ཞེས་སོ། །སྤང་བྱ་རྣམ་རྟོག་ལ་ཡུལ་གྱི་སྒོ་ནས་མུ་བཞི་རྣམ་པར་བཞག་པ་ནི། གཟུང་རྟོག་ཡིན་ལ་འཛིན་རྟོག་མ་ཡིན་པ་ནི། གཟུགས་སོགས་ལ་ལོངས་སྤྱད་བྱར་བདེན་པར་ཞེན་པ་དང༌། འཛིན་རྟོག་ཡིན་ལ་གཟུང་རྟོག་མ་ཡིན་པ་ནི་ཤེས་པ་སྐད་ཅིག་གཅིག་ལ་ལོངས་སྤྱོད་པ་པོར་བདེན་པར་ཞེན་པ་སྟེ། གཟུང་བྱ་མ་ཡིན་པ་ནི། སོ་སོ་སྐྱེ་བོའ་མངོན་སུམ་ ིགྱིས་རྟོགས་མི་ནུས་པ་ལ་བཞག་པའོ། །གཟུང་འཛིན་གཉིས་ཀ་ཡིན་པའི་མུ་ནི། རྒྱུན་དང་ལྡན་པའི་ཤེས་པ་སྟེ། དེ་ལ་ལོངས་སྤྱད་བྱར་ཞེན་པ་གཟུང་རྟོག་དང༌། ལོངས་སྤྱོད་བྱེད་དུ་ཞེན་པ་འཛིན་རྟོག་གོ །གཉིས་ཀ་མ་ཡིན་པ་ནི། །གཉིས་སུ་མེད་པའི་ཤེར་ཕྱིན་ནོ།།
གཉིས་པ་གཉེན་པོ་ལ། མཐོང་ལམ་རྩེ་སྦྱོར་གྱི་རྒྱུ། མཐོང་ལམ་རྩེ་སྦྱོར་གྱི་འབྲས་བུ་བྱང་
ཆུབ་ཆེན་པོ། མཐོང་ལམ་རྩེ་སྦྱོར་རང་གི་ངོ་བོའོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ་གྱི་དང་པོ་མཚམས་སྦྱར་

412 སྐབས་ལྔ་པའི་བཤད་པ།

བ་ནི། དེ་ལྟར་མཐོང་བའི་ལམ་རྩེ་སྦྱོར་ལ་མི་མཐུན་པའི་ཕྱོགས་གཉེན་པོ་དང་བཅས་པ་བསྟན་ནས་མཐར་ཐུག་གི་བྱང་ཆུབ་ཆེན་པོ་འགྲུབ་པར་བྱེད་པའི་མཐོང་བའི་ལམ་རྩེ་སྦྱོར་གྱི་རྒྱུ་གང་དང་བཅས་པས་བྱང་ཆུབ་ཆེན་པོ་སྐྱེད་པར་བྱེད་པའི་རྒྱུ་གང་ཡིན་པ་དེ་བར་སྐབས་ཀྱི་ཚིགས་སུ་བཅད་པ། གཉིས་པ་རྩ་བ་ནི། མཐར་ཐུག་གི་བྱང་ཆེན་སྐྱེད་པའི་རྒྱུ་མཐོང་ལམ་རྩེ་སྦྱོར་བསྐྱེད་པ་ལ་རྒྱུ་ཚོགས་གཉིས་དང་ལྡན་པ་ལས་འགྱུར་ཏེ། ཐེག་པ་ཆེན་པོའ་རིགས་ཅན་གཞན་བྱང་ཆུབ་ལ་འགོད་ ིཔའི་དོན་དུ་དེའི་ཐབས་སྟོན་པ་དང་བྱང་ཆུབ་དེའི་རྒྱུ་ཤེར་ཕྱིན་གྱི་ཚིག་དོན་ནི་ཡོངས་སུ་གཏོད་པ་དང༌། མཐོང་ལམ་རྩེ་སྦྱོར་དེ་ཐོབ་པའི་བར་ཆད་མེད་པའི་རྒྱུ་མཉམ་གཞག་ཏུ་རང་གིས་ཤེར་ཕྱིན་སྒོམ་པ་སོགས་བསོད་ནམས་མང་པོའ་མཚན་ཉིད་དང་ལྡན་པའོ། །མཐའི་བྱང་ཆེན་གྱི་རྒྱུ་ཡང་སྟོན་ ིཔ་ཡིན་མོད་ཀྱི། གནས་སྐབས་ཀྱི་བྱང་ཆུབ་ཆེན་པོ་མཐོང་ལམ་རྩེ་སྦྱོར་གྱི་རྒྱུ་སྟོན་པ་ལ་ངེས་པར་སྦྱར་བར་བྱ་བ་ཁོ་ནའོ། །མདོ་ནི། རིམ་པ་བཞིན་དུ། ཀུན་དགའ་བོ་དགེ་སློང་བརྒྱ་ཕྲག་བཅུ་དྲུག་པོ་འདི་དག་བསྐལ་པ་དཔེ་སྐར་མ་ལྟ་བུ་ལ་བླ་མེད་རྫོགས་བྱང་དུ་མངོན་པར་རྫོགས་པར་འཚང་རྒྱ་སྟེ།1

ཞེས་དང༌། ཀུན་དགའ་བོ་དེ་བས་ན་ཤེར་ཕྱིན་ཟབ་མོ་འདི་ཁྱོད་ལ་གཏད་ཀྱིས།2

ཞེས་དང༌།
ཀུན་དགའ་བོ་དེ་བས་ན་གང་ཟག་ཉན་ཐོས་ཀྱི་ཐེག་པ་གང་བྱང་ཆེན་ལ་ཆུང་ངུ་ན་ཉི་མ་གཅིག་ཤེར་ཕྱིན་དང་ལྡན་པའི་ཆོས་སྟོན་ན། དེའི་བསོད་ནམས་མང་དུ་འཕེལ་ལོ།3

།ཞེས་སོ།།
གསུམ་པ་འགྲེལ་པ་ལ། བྱང་ཆུབ་ལ་འགོད་པ་དང༌། དེའི་རྒྱུ་ལ་འགོད་པ་དང༌། རང་
ཉིད་བར་ཆད་མེད་པའི་རྒྱུ་སྒོམ་པའོ། །དང་པོ་ནི། བྱང་སེམས་སྦྱོར་ལམ་པས་འོག་ནས་འཆད་པར་འགྱུར་བའི་མཚན་ཉིད་ཅན་གྱི་བྱང་ཆུབ་ལ་གདུལ་བྱ་གཞན་དག་མཐོང་བའི་ལམ་ལ་སོགས་པ་སྟོན་པས་རབ་ཏུ་འགོད་པ་ནི་ཆོས་ཅན། མཐོང་ལམ་རྩེ་སྦྱོར་གྱི་རྒྱུ་གཅིག་ཡིན་ཏེ། དེ་སྐྱེད་པའི་རྒྱུ་མཐའི་བྱང་ཆེན་ལ་དམིགས་པའི་བསོད་ནམས་ཀྱི་ཚོགས་ཀྱིས་བསྡུས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི། བྱང་སེམས་སྦྱོར་ལམ་པས་གནས་སྐབས་དང་མཐའི་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་རྒྱུ་མཚན་ཁོ་ནར་

1 བཀའ་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༢༨ ཤོག ༡༤༢ ཕྲེང་། ༧
2 བཀའ་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༢༨ ཤོག ༡༤༦ ཕྲེང་། ༧
3 བཀའ་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༢༨ ཤོག ༡༥༡ ཕྲེང་། ༡༦

འབྲས་བུ་རྩེ་མོའི་སྦྱོར་བ་བཤད་པ། 413

གདུལ་བྱ་དེ་དག་ལ་གནས་ལུགས་སྟོན་པའི་ཡང་དག་པའི་ཚིག་དང་དོན་ལ་སོགས་པའི་སྒོ་ནས་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་ཡང་དག་པར་སོ་སོར་གཏོད་པ་ནི་མཐོང་ལམ་རྩེ་སྦྱོར་སྐྱེད་པའི་རྒྱུ་གཉིས་པ་ཡིན་ནོ། །དེ་སྐྱེད་པའི་རྒྱུ་བསོད་ནམས་ཀྱི་ཚོགས་ཀྱིས་བསྡུས་པ་དེའི་རྒྱུ་ལ་གཞན་འགོད་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་ནི། མཐོང་ལམ་རྩེ་སྦྱོར་གྱིས་བསྡུས་པའི་བྱང་ཆུབ་ཆེན་པོ་ཐོབ་པར་བྱེད་པའི་བར་ཆད་མེད་པའི་རྒྱུ་མཉམ་གཞག་ཏུ་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་རང་གིས་སྒོམ་པ་དང༌། རྗེས་ཐོབ་ཏུ་གཞན་ལ་སྟོན་པ་ལ་སོགས་པའི་བསོད་ནམས་ཆེས་མང་བའི་མཚན་ཉིད་དང་ལྡན་པའི་སྦྱོར་ལམ་མཉམ་གཞག་ཡེ་ཤེས་ནི་ཆོས་ཅན། མཐོང་ལམ་རྩེ་སྦྱོར་གྱི་རྒྱུ་གསུམ་པ་ཡིན་ཏེ། སྔ་མ་གཉིས་ལས་གཞན་པ་དེའི་ཉེར་ལེན་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
གཉིས་པ་ལ། རང་ལུགས་ཀྱི་བྱང་ཆེན་ངོས་བཟུང་བ། དངོས་པོ་བདེན་པར་ཁས་ལེན་
པ་ལ་དེ་མི་འཐད་པ། མཐར་ཐུག་གི་བྱང་ཆེན་ཐོབ་པར་འདོད་པས་ཆོས་ཐམས་ཅད་བདེན་སྟོང་དུ་ཁས་བླང་དགོས་པར་བསྟན་པའོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ་གྱི་དང་པོ་མཚམས་སྦྱར་བ་ནི། འབྲས་བུ་གང་གི་དོན་དུ་མཐོང་བའི་ལམ་རང་གི་རྒྱུ་དེ་ལྟ་བུ་དང་བཅས་པས་བསྐྱེད་པར་བཞེད་པ། ཞེས་སོ། །གཉིས་པ་རྩ་བ་ནི། སྒྲིབ་པ་དོན་དམ་པར་ཟད་པ་མེད་པ་དང༌། དོན་དམ་པར་སྐྱེ་བ་མེད་པ་ཞེས་མདོ་ལས་སྟོན་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ། དོན་དམ་པར་ཟད་མེད་དང་སྐྱེ་མེད་དུ་རྟགས་ཡང་དག་ལ་བརྟེན་ནས་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། དོན་དམ་པར་ཟད་སྐྱེ་མེད་པ་མངོན་སུམ་དུ་ཤེས་པའི་ཡེ་ཤེས་མཐར་ཐུག་པ་དེ་དག་གོ་རིམས་བཞིན་དུ་ཟད་མི་སྐྱེ་ཤེས་པའི་བྱང་ཆུབ་ཆེན་པོར་ཤེས་པར་བྱ་སྟེ། དོན་དམ་པར་དྲི་མ་ཟད་དང་མི་སྐྱེ་བ་མངོན་སུམ་དུ་ཤེས་པའི་ཡེ་ཤེས་མཐར་ཐུག་པ་བྱང་ཆུབ་ཆེན་པོ་ཞེས་མདོ་ལས་བརྗོད་ཅིང་དེ་ལྟར་རིགས་པའི་ཕྱིར། མདོ་ནི། ཀུན་དགའ་བོ་ཤེར་ཕྱིན་ཟད་པར་འདོད་པ་དེ་དག་ནི་ནམ་མཁའ་ཟད་པར་འདོད་ཟད་དོ།1

།ཞེས་དང༌། ཆོས་དེ་དག་ལ་སྐྱེ་བའང་མེད་
ན་ཟད་པ་ལྟ་ག་ལ་ཡོད།2

ཅེས་སོ།།
གསུམ་པ་འགྲེལ་པ་ནི། ཉོན་མོངས་པ་དང་ཤེས་བྱའི་སྒྲིབ་པའི་དྲི་མ་སྐྱེས་པ་འདས་ད་

1 བཀའ་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༢༨ ཤོག ༡༥༧ ཕྲེང་། ༡༩
2 བཀའ་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༢༨ ཤོག ༡༥༨ ཕྲེང་། ༡༨

414 སྐབས་ལྔ་པའི་བཤད་པ།

ལྟར་དང་མ་སྐྱེས་པ་མ་འོངས་པ་ཉིད་དུ་གྱུར་པ་དངོས་པོར་སྨྲ་བས་བདེན་པར་བཏགས་པ་རྣམས་ནི་ཆོས་ཅན། བདེན་པར་མེད་དེ། དོན་དམ་པར་འགག་པ་དང་སྐྱེ་བ་མེད་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་པ་ཡོད་དེ། ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་ཀྱི་ངོ་བོ་ཉིད་བདེན་པས་སྟོང་པའི་ཆོས་རྣམས་ནམ་མཁའ་བཞིན་དུ་བདེན་པས་སྟོང་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟར་ཡང༌། དབུས་མཐར། ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་ལས་མ་གཏོགས་པར། །འདི་ལྟར་ཆོས་ཡོད་མ་ཡིན་ཏེ།1

།ཞེས་འབྱུང་བས་སོ། །རམ་སྨོས་པ་ནི་རྟགས་གང་རུང་རེས་གྲུབ་
པའི་དོན་ནོ། །སྒྲིབ་པ་རྣམས་ཆོས་ཅན། བདེན་པར་མེད་དེ། བདེན་པའི་གཅིག་དང་དུ་མའི་ངོ་བོ་ཉིད་དང་བྲལ་བའི་ཕྱིར། དེ་ཆོས་ཅན། དོན་དམ་པར་སྐྱེ་བ་མེད་དེ། དོན་དམ་པར་རྒྱུ་བདག་དང་། གཞན་དང༌། གཉིས་ཀ་དང་། རྒྱུ་མེད་ལས་མི་སྐྱེ་བའི་ཕྱིར། ཆོས་དང་ཆོས་ཅན་སྔ་མ་ལ་འབྲས་བུ་དོན་དམ་པར་ཡོད་པའང་མི་སྐྱེ། དངོས་མེད་དུ་གྱུར་པའང་དོན་དམ་པར་མི་སྐྱེ་བའི་ཕྱིར། དཔེར་ན། ནམ་མཁའི་པདྨ་བཞིན་དུའོ། །དྲི་མ་དོན་དམ་པར་ཟད་པ་དང་སྐྱེ་བ་མེད་དེ། དོན་དམ་པར་འགག་པ་དང་སྐྱེ་བ་མེད་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། ཇི་སྐད་བཤད་པའི་ཚད་མ་ལ་སོགས་པས་དོན་དམ་པར་འཐད་པའི་དངོས་པོ་མེད་པས་སོ། །ཆོས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་གནས་ལུགས་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པར་རྟོགས་པའི་མཚན་ཉིད་ཆོས་ཀྱི་སྐུ་ལ་སོགས་པ་སྐུ་གསུམ་ཅི་ལྟ་བ་བཞིན་གྱི་བདག་ཉིད་རྣམ་མཁྱེན་ནི་ཆོས་ཅན། བྱང་ཆུབ་ཆེན་པོ་ཡིན་པར་བརྗོད་དེ། གོ་རིམས་བཞིན་དུ་དྲི་མ་རྣམས་དོན་དམ་པར་ཟད་པ་དང་མི་སྐྱེ་བ་ཤེས་པའི་ཡེ་ཤེས་མཐར་ཐུག་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
གཉིས་པ་ལ། རིགས་པ་དང་འགལ་བ་དང༌། ཁས་བླངས་དང་འགལ་བས་དགག་
པའོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ་གྱི་དང་པོ་མཚམས་སྦྱར་བ་ནི། དངོས་པོར་སྨྲ་བ་གང་དག་དྲི་མ་བདེན་པར་གྲུབ་པའི་དངོས་པོ་སྔར་ཡོད་འཇིག་པའི་བསམ་པས་ཟད་པ་ལ་ཟད་དོ་སྙམ་པའི་ཤེས་པ་དང་དྲི་མའི་དངོས་པོ་བདེན་གྲུབ་སྐྱེ་འཕྲོ་ཆད་ནས་མི་སྐྱེ་བའི་བསམ་པས་མི་སྐྱེ་བ་ལ་མི་སྐྱེའོ་སྙམ་པའི་ཤེས་པ་ནི་ཟད་པ་དང༌། མི་སྐྱེ་བ་ཤེས་པ་ཡིན་པར་བརྗོད་ཅིང་། རང་ལུགས་ཀྱི་བྱང་ཆུབ་ཀྱང་དེ་ལྟ་བུའི་ཟད་པ་དང་མི་སྐྱེ་བ་ཤེས་པ་མཐར་ཐུག་པ་ཡིན་པར་བརྗོད་པ་དེ་དག་ལ་ཆོས་ཅན། དེ་ལྟ་བུའི་ཤེས་པ་དེ་བྱང་ཆེན་དུ་རུང་བ་མ་ཡིན་ནོ། །ཟད་པ་དང་མི་སྐྱེ་བ་དོན་དམ་པར་མེད་པ་ཁོ་ནས་ 1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༧༠ ཤོག ༩༡༢ ཕྲེང་། ༥

འབྲས་བུ་རྩེ་མོའི་སྦྱོར་བ་བཤད་པ། 415

སོ། །གང་གི་ཕྱིར་ན། དྲི་མ་བདེན་སྟོང་དུ་བསྒྲུབས་པ་དེ་ལྟ་ཡིན་པ་དེའི་ཕྱིར་ཞེས་གཞན་གྱིས་བཏགས་པའི་བྱང་ཆེན་དགག་པ་ལ་བར་སྐབས་ཀྱི་ཚིགས་སུ་བཅད་པས་གསུངས་པ།
གཉིས་པ་རྩ་བ་ནི། ཐེག་པ་ཆེན་པོའ་མཐོང་ཞེས་བྱ་བའི་ལམ་གྱིས་ནི་ཆོས་ཅན། ཤེས་ ིསྒྲིབ་རྣམ་པར་རྟོག་པའི་རིགས་བདེན་གྲུབ་སྔར་ཡོད་ཅི་ཞིག་ཟད་ཅིང་བདེན་གྲུབ་སྐྱེ་འཕྲོ་ཆད་པའི་སྐྱེ་མེད་ཀྱི་རྣམ་པའི་འགོག་བདེན་ཅི་ཞིག་ཐོབ་སྟེ་མི་ཐོབ་པར་ཐལ། དྲི་མ་བདེན་གྲུབ་སྔར་ཡོད་གསར་དུ་འགགས་པའི་འགོག་པ་མེད་པའི་རང་བཞིན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དྲི་མ་བདེན་གྲུབ་སྔར་ནས་ཡོད་མ་མྱོང་བའི་ཕྱིར། ཐལ་བ་སྔ་མ་ཁས་བླངས་སོ། །གསུམ་པ་འགྲེལ་པ་ནི། དངོས་པོའ་གནས་ལུགས་ལ་ལོག་པར་མངོན་པར་ཞེན་པ་དངོས་པོར་སྨྲ་བ་ཁྱེད་ཀྱིས་མཐོང་བའི་ལམ་ ིགྱི་སྟོབས་ཀྱིས་ཆོས་ཅན། ཤེས་སྒྲིབ་རྣམ་པར་རྟོག་པ་ལ་སོགས་པའི་ངོ་བོ་བདེན་གྲུབ་སྔར་ཡོད་སྐྱེས་པ་ནི་ཅི་ཞིག་ཟད་སྐྱེ་འཕྲོ་ཆད་པའི་མི་སྐྱེ་བའི་ཆོས་ཅན་གྱི་རྣམ་གྲོལ་ལམ་མ་སྐྱེས་པ་ནི་ཅི་ཞིག་སྐྱེས་ཏེ་དེ་འདྲའི་ཟད་སྐྱེ་མི་འཐད་པར་ཐལ། དྲི་མ་སྐྱེས་པ་དང་མ་སྐྱེས་པ་དག་གོ་རིམས་བཞིན་དུ་གཉེན་པོས་ཟད་པ་དང་སྐྱེ་བའི་གེགས་བྱེད་པའི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་འགོག་པ་དོན་དམ་པར་གྲུབ་པ་དང་བྲལ་བའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། ཆོས་ཐམས་ཅད་དོན་དམ་པར་བདེན་པས་སྟོང་པ་དེ་བཞིན་ཉིད་ཀྱི་ངོ་བོའ་རང་བཞིན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེའི་ཕྱིར་དབུ་མ་པ་ཁོ་བོ་ཅག་གི་གཞུང་ལུགས་ཁོ་ན་ ིཁས་བླང་བར་བྱའོ་སྙམ་དུ་དགོངས་པ་ཡིན་ནོ། །ཟད་སྐྱེ་དོན་དམ་པར་གྲུབ་པ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མེད་པ་ཁོ་ན་ཡིན་པས་སོ།།
གཉིས་པ་ལ་གསུམ་གྱི་དང་པོ་མཚམས་སྦྱར་བ་ནི། བདེན་པས་སྟོང་པ་དེ་ལྟ་མ་ཡིན་ཏེ།
ཆོས་ཡང་དག་པར་ཡོད་པར་ཁས་ལེན་ན། དེ་ཁས་ལེན་བཞིན་དུ་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་ཉོན་མོངས་པ་དང་ཤེས་བྱའི་སྒྲིབ་པའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་ས་བོན་སྤངས་པའི་ཚུལ་གྱིས་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་སྤངས་པ་ཁས་ལེན་པ་ནི་འགལ་བ་ཁས་བླངས་པས་ངོ་མཚར་ཆེ་བའི་གནས་ཡིན་ནོ་ཞེས་བར་སྐབས་ཀྱི་ཚིགས་སུ་བཅད་པས་གསུངས་པ། གཉིས་པ་རྩ་བ་ནི། དངོས་པོར་སྨྲ་བ་གཞན་གྱི་ལུགས་ལ་ཕྱི་དང་ནང་གི་ཆོས་རྣམས་ཀྱང་དོན་དམ་པར་ཡོད་ལ་ཤེས་བྱ་ལ་ཡང་རྨོངས་པའི་སྒྲིབ་པ་སྟོན་པ་ཡི་ཟད་པར་བརྗོད་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་ལ་བྱམས་པ་ཁོ་བོས་མཚར་དུ་རྩིས་ཏེ། དངོས་པོ་

416 སྐབས་ལྔ་པའི་བཤད་པ།

དོན་དམ་པར་གྲུབ་ན་སྒྲིབ་པ་སྤང་དུ་མི་རུང་བའི་ཕྱིར་རོ།།
གསུམ་པ་འགྲེལ་པ་ལ་གཉིས། སྤྱིའི་རྣམ་པར་བཞག་པ་དང༌། ཚིག་གི་དོན་ནོ། །དང་པོ་
ནི། རྣལ་འབྱོར་གྱི་ས་འདི་དག་དང་པོ་གཉིས་ཉན་ཐོས་སྡེ་པ་དང༌། སེམས་ཙམ་པ་ཁོ་ན་ལ་སྦྱོར་བ་མི་འཐད་དེ། དེ་དག་གིས་བཏགས་པའི་ཐུན་མོང་མིན་པའི་དོན་རྣམས་ནི་སྐབས་འདིར་དགག་པར་བྱ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཡང་ཁ་ཅིག་རྣལ་འབྱོར་གྱི་ས་བཞིར་བྱས་ནས། གཉིས་པ་རང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ལྟ་བ་དང་མཐུན་པ་དང༌། གསུམ་པ་སེམས་ཙམ་པའི་ལྟ་བ་དང་མཐུན་པར་འཆད་པ་ཡང་མི་རིགས་ཏེ། རང་སངས་རྒྱས་དང་སེམས་ཙམ་པ་ལ་ལྟ་བ་མཐོ་དམན་གྱི་ཁྱད་པར་མེད་པའི་ཕྱིར་དང༌། རང་སངས་རྒྱས་འཛིན་པ་བདེན་པར་འདོད་ལ། སེམས་ཙམ་པ་གཟུང་འཛིན་གཉིས་མེད་ཀྱི་ཤེས་པ་དོན་དམ་དུ་ཡོད་པར་འདོད་པས་ཁྱད་ཡོད་ཅེས་སྨྲ་བ་ཡང་མ་བརྟགས་གཅིག་པུར་ཉམས་དགའ་བ་ཙམ་དུ་ཟད་པའི་ཕྱིར་དང༌། རྣལ་འབྱོར་གྱི་ས་གཉིས་པས་ལྷན་ཅིག་དམིགས་ངེས་ཀྱི་རྟགས་ལ་བརྟེན་པའི་ལྟ་བ་བསྟན་ལ། དེ་ལས་གོང་དུ་གྱུར་པའི་ལྟ་བ་གཏན་ལ་འབེབས་ཚུལ་སེམས་ཙམ་པ་སུས་ཀྱང་ཁས་མ་བླངས་པའི་ཕྱིར་རོ།།
རྣལ་འབྱོར་གྱི་ས་བཞི་ཞེས་འདོད་པ་ཡང་བསམ་པར་བྱ་བ་ཡིན་ཏེ། སྔོན་པོ་སྔོ་སྣང་ཤེས་
པ་ལས་རྫས་ཐ་དད་ཡིན་པ་ཁེགས་ནས། སྔོ་སྣང་ཤེས་པ་སྔོན་པོ་ལས་རྫས་ཐ་དད་པའི་གཟུང་འཛིན་རྫས་གཞན་མ་ཁེགས་པའི་གང་ཟག་གི་རིམ་པ་མི་འཐད་ལ། གལ་ཏེ་རྣལ་འབྱོར་གྱི་ས་གཉིས་པར་སྔོན་པོ་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་ཡིན་པ་ཁེགས་ཀྱང་ནང་ཤེས་པ་ལ་ལྟོས་པའི་གཟུང་བྱ་རྫས་གཞན་ཙམ་མི་ཁེགས་པའི་གཟུང་འཛིན་རྫས་གཞན་ཙམ་གྱིས་སྟོང་པ་རྣལ་འབྱོར་གྱི་ས་གསུམ་པས་སྟོན་པ་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། དེ་ཡང་ཤིན་ཏུ་མི་རིགས་ཏེ། རྣམ་འགྲེལ་ལས། དེར་ཡང་བརྩད་པ་མཚུངས་ཕྱིར་ཏེ།1

།ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར། ནང་ཤེས་པ་ལ་ལྟོས་པའི་གཟུང་འཛིན་རྫས་གཞན་ཡང་
རིགས་པ་སྔ་མ་དེ་ཉིད་ལ་བརྟེན་ནས་ཁེགས་ཤིང༌། དེ་ལ་གྲུབ་མཐའ་གོང་འོག་གི་རིམ་པ་ཤིང་རྟ་ཆེན་པོ་སུ་གང་གིས་ཀྱང་མ་གསུངས་པའི་ཕྱིར་དང་། སེམས་ཙམ་པས་ལྷན་ཅིག་དམིགས་ངེས་ཀྱི་རྟགས་ལ་བརྟེན་ནས་དབང་ཤེས་ཀྱི་གཟུང་འཛིན་རྫས་གཞན་ཙམ་མ་ཁེགས་པར་ཐལ། སེམས་ 1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༥༥༥ ཕྲེང་། ༨

འབྲས་བུ་རྩེ་མོའི་སྦྱོར་བ་བཤད་པ། 417

ཙམ་པ་དང་མཐུན་པའི་ལྷན་ཅིག་དམིགས་ངེས་ཀྱི་རྟགས་རྣལ་འབྱོར་གྱི་ས་གཉིས་པས་བསྟན་ལ། ཁྱོད་ལྟར་ན་དེ་ལས་གོང་དུ་གཟུང་འཛིན་རྫས་གཞན་ཙམ་རྣལ་འབྱོར་གྱི་ས་གསུམ་པ་ལ་བརྟེན་ནས་དགག་དགོས་པའི་ཕྱིར། སེམས་ཙམ་པའི་ལྟ་བ་གཏན་ལ་འབེབས་པ་ནི། ལྷན་ཅིག་དམིགས་ངེས་ཀྱི་རྟགས་ལ་བརྟེན་ནས་ལྷག་མ་ལུས་པར་རྟོགས་ལ། དེ་དང་མཐུན་པ་ནི་རྣལ་འབྱོར་གྱི་ས་གཉིས་པར་བསྟན་པའི་འདི་ཉིད་ཡིན་ཞིང༌། དེ་ལས་གོང་ན་དབུ་མ་པའི་ལྟ་བ་མ་གཏོགས་གཞན་སུ་ཡང་མེད་པས་རྣལ་འབྱོར་གྱི་ས་བཞི་ཞེས་པ་ནི་བསམ་པར་བྱ་བ་ཁོ་ནའོ།།
མངོན་པར་རྟོགས་པའི་རྒྱན་འདིར། ལྟ་བ་ལ་ལྟོས་པའི་ཐེག་པའི་རིམ་པ་གསུམ་ཁོ་ན་
བསྟན་ཏེ། ཆུང་ངུ་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་ཐུན་མོང་བ་རྟོགས་པ་དང༌། འབྲིང་པོ་གཟུང་འཛིན་རྫས་ཐ་དད་ཀྱིས་སྟོང་པར་རྟོགས་པ་དང༌། ཆེན་པོ་རྣམ་ཤེས་བདེན་མེད་དུ་རྟོགས་པའོ། །འོ་ན་སྐབས་འདིར་རིམ་པ་བཞི་བསྟན་པ་ལྟར་སྣང་བ་འདི་ཇི་ལྟར་ཞེ་ན་དཔྱད་པར་བྱ་སྟེ། འདིར་རྣལ་འབྱོར་གྱི་ས་བཤད་པ་འདི་དག་མངོན་པར་རྟོགས་པའི་རྒྱན་ནས་ཇི་ལྟར་གསུངས་པའི་སྙིང་པོའ་དོན་སྒོམ་ ིཔའི་རིམ་པ་སྟོན་པ་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་ཐོག་མར་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་ཐུན་མོང་བ་སྒོམ་པ་སྔོན་དུ་བཏང་ནས། དེའི་རྗེས་སུ་ཐ་སྙད་དུ་རྣམ་པར་རིག་པ་ཙམ་གྱི་ཚུལ་ཕྱི་རོལ་དོན་གྱིས་དབེན་པའི་གཟུང་འཛིན་ཐ་དད་ཀྱིས་སྟོང་པར་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་སློབ་དཔོན་ཐ་སྙད་དུ་རྣལ་འབྱོར་སྤྱོད་པ་པ་དང་མཐུན་པར་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་གྱིས་དབེན་པའི་རྣམ་གཞག་མཛད་པས། འདིར་ལྷན་ཅིག་དམིགས་ངེས་ཀྱི་རྟགས་སྨོས་པ་ཡིན་གྱི། སེམས་ཙམ་པའི་ཐུན་མོང་མིན་པའི་གྲུབ་མཐའ་གཏན་ལ་འབེབས་པ་ནི་སྐབས་སུ་མ་བབ་ཅིང་མི་རིགས་པས་བཞེད་པ་མ་ཡིན་ནོ། །དེ་ལ་རིམ་པ་གཉིས་ལྟར་བསྟན་པ་ནི། སྟོང་ཉིད་ཕྲ་མོ་རྟོགས་པའི་དབང་དུ་བྱས་ན། མཉམ་གཞག་ཏུ་བདེན་སྟོང་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པ་ན། རྗེས་ཐོབ་ཏུ་རྟེན་འབྱུང་སྒྱུ་མར་མྱོང་བའི་སྟོབས་ཀྱིས་རྟོགས་པ་ལྟར། མཉམ་གཞག་ཏུ་གཟུང་འཛིན་རྫས་ཐ་དད་ཀྱིས་སྟོང་པར་མངོན་སུམ་གྱིས་རྟོགས་པ་ན། རྗེས་ཐོབ་ཏུ་སྔོ་སྣང་དབང་པོའ་ཤེས་པ་ལ་སོགས་པ་གཞན་དབང་མ་འཁྲུལ་བར་འཛིན་པ་ལྡོག་ཅིང༌། གཞན་ ིདབང་འཁྲུལ་བར་མྱོང་བའི་སྟོབས་ཀྱིས་རྟོགས་པས་མཉམ་གཞག་དང་རྗེས་ཐོབ་ཀྱི་རྟོགས་ཚུལ་གྱི་རིམ་པ་བསྟན་པ་ཙམ་ཡིན་གྱི། ལྟ་བ་གོང་འོག་གི་རིམ་པ་བསྟན་པར་འདོད་པ་ནི། དཔྱད་མི་

418 སྐབས་ལྔ་པའི་བཤད་པ།

བཟོད་པས་མི་རིགས་པ་ཁོ་ནའོ། །ལྷག་མ་རྣམས་ནི་བར་བར་དུ་བཤད་པར་བྱའོ།།
གཉིས་པ་ལ། སྙིང་པོའ་དོན་སྒོམ་པའི་རིམ་པ་དང༌། རྩ་བའི་ཚིག་དོན་ཙམ་བཤད་ ིཔའོ། །དང་པོ་ལ། གང་ཟག་གི་བདག་མེད་རྟོགས་པའི་རྣལ་འབྱོར་གྱི་ས་དང༌། གཟུང་འཛིན་རྫས་ཐ་དད་ཀྱིས་སྟོང་པར་རྟོགས་པའི་རྣལ་འབྱོར་གྱི་ས་དང༌། ཆོས་ཐམས་ཅད་བདེན་སྟོང་དུ་རྟོགས་པ་རྣལ་འབྱོར་གྱི་སའོ། །དང་པོ་ལ། བསམ་བྱུང་གི་རིགས་པ། སྒོམ་བྱུང་གི་རྣལ་འབྱོར། སྒོམ་པའི་འབྲས་བུའོ། །དང་པོ་ནི། དེ་ལ་ཉེར་ལེན་གྱི་ཕུང་པོ་ཆོས་ཅན། ཚོགས་རྒྱུན་གང་ལ་ཡང་བཏགས་པ་ཙམ་མིན་པའི་གང་ཟག་གིས་སྟོང་སྟེ། སྐྱེ་བ་དང་འཇིག་པས་སོ། །ཁྱབ་སྟེ། གང་ཟག་གི་བདག་ཡིན་ན་སྐྱེ་འཇིག་གིས་སྟོང་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི། དེ་ལྟར་ཞི་གནས་ལ་བརྟེན་ནས་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་དོ་སྙམ་དུ་མཉམ་གཞག་ཏུ་བསྒོམས་པས་སོ། །གསུམ་པ་ནི། དེ་ལྟར་བསྒོམས་པས་གང་ཟག་གི་བདག་ཏུ་མངོན་པར་ཞེན་པ་ཀུན་བཏགས་མངོན་གྱུར་སྤངས་ཤིང༌། ལྷན་སྐྱེས་མངོན་གྱུར་ཡང་ཟིལ་གྱིས་མནན་ཏེ། ཡོངས་སུ་བོར་ནས་རྗེས་ཀྱི་སྐབས་སུ་བདག་དེས་དབེན་པའི་ཕུང་པོ་ལ་སོགས་པ་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྱུང་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། སྐྱེ་བ་དང་འཇིག་པའི་ཆོས་ཅན་ལ་ཡང་དག་པར་དམིགས་ཏེ། རྒྱུན་རྫས་ཡོད་དུ་མངོན་པར་ཞེན་པ་སྤོང་བར་བྱེད་དོ། །འདི་ནི་ཞི་ལྷག་ཟུང་འབྲེལ་གྱིས་སྒོམ་པ་སྦྱོར་ལམ་ནས་མཐོང་ལམ་གྱི་བར་དུ་ཡོད་ལ། ཞི་གནས་ཙམ་ལ་བརྟེན་ནས་སྒོམ་པ་ཚོགས་ལམ་ན་ཡང་ཡོད་ཅིང༌། དགོས་པ་ནི་ཉོན་མོངས་པའི་དཔལ་ཚོགས་སྦྱོར་གྱི་གནས་སྐབས་སུ་བཅོམ་ནས་འཁོར་བའི་སྡུག་བསྔལ་རང་མཚན་པ་ཟིལ་གྱིས་མནན་པའི་ཆེད་དུ་ཡིན་ནོ། །དེ་ཡང་ལས་ཉོན་གྱི་འབྲས་བུར་གྱུར་པའི་1

འཁོར་བ་མ་སྤངས་ན་གཞན་དོན་ལྟ་
ཞོག །རང་དོན་ཡང་མི་འགྲུབ་པས་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་འཁོར་བ་ལ་ཉན་ཐོས་ལས་ཀྱང་འབུམ་འགྱུར་གྱིས་སྐྱོ་བར་བྱ་བར་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། །འདི་ནི་སྔར་སྐབས་གསུམ་པའི་བརྗོད་བྱར་བཤད་པའི་གཞི་ཤེས་དེ་ཉིད་སྒོམ་པའི་རིམ་པའོ། །བདག་མེད་ལ་དམིགས་པའི་རྣལ་འབྱོར་གྱི་ས་བསྒོམས་པ་ལ་དགོས་པ་ཡོད་དེ། ཉོན་མོངས་མངོན་གྱུར་ཟིལ་གྱིས་གནོན་པ་དང༌། ཉན་ཐོས་ཀྱི་ས་ལ་ཤེས་མཐོང་གིས་བལྟས་ནས་འདའ་བའི་ཆེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
1 ཞོལ། ཤོག ༢༨༦ ན ༥ འབྲས་བུ་གྱུར་པ་ཡིན། འཁོར་བ་

འབྲས་བུ་རྩེ་མོའི་སྦྱོར་བ་བཤད་པ། 419

གཉིས་པ་ལ། བསམ་བྱུང་གི་རིགས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་མཉམ་གཞག་ཏུ་སྒོམ་པའི་རིམ་པ་
དང༌། རྗེས་ཐོབ་ཏུ་ཡིད་ལ་བྱ་བའི་རིམ་པའོ། །དང་པོ་ལ། བསམ་བྱུང་གི་རིགས་པ། སྒོམ་བྱུང་གི་རྣལ་འབྱོར། སྒོམ་པའི་འབྲས་བུའོ། །དང་པོ་ནི། སྔོན་པོ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་དང་དེའི་སྟེ་ཁྱོད་སྣང་བའི་བློ་དག་རྫས་ཐ་དད་མ་ཡིན་ཏེ། ལྷན་ཅིག་དམིགས་པ་ངེས་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པའི་རྟགས་ལ་བརྟེན་པའི་བློ་ནི་བསམ་བྱུང་གི་རིགས་པའོ། །གཉིས་པ་ནི། སྔོན་པོ་འདི་ནི་སེམས་ཙམ་ཁོ་ནའི་བདག་ཉིད་ཡིན་གྱི་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་ནི་མེད་དོ་ཞེས་བྱ་བར་མཉམ་གཞག་ཏུ་ཡིད་ལ་བྱེད་ཅིང་སྒོམ་པར་བྱེད་དོ། །གསུམ་པ་ནི། འཛིན་པའི་རྣམ་པ་ཅན་གྱི་སེམས་ལ་བདེན་པར་མངོན་པར་ཞེན་པ་ཡོངས་སུ་མ་བོར་བས་སྟོང་ཉིད་ཕྲ་མོ་ལ་མ་དམིགས་ཀྱང༌། ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་དུ་མངོན་པར་ཞེན་པ་སྤངས་ཏེ་གཉིས་སྣང་འཁྲུལ་བར་ཁོང་དུ་ཆུད་པར་བྱེད་དོ། །འདི་ནི་སློབ་དཔོན་ཐ་སྙད་ཀྱི་རྣམ་གཞག་རྣལ་འབྱོར་སྤྱོད་པ་པ་དང་མཐུན་པར་མཛད་པས་ཐ་སྙད་དུ་ཡང་གཟུང་འཛིན་རྫས་ཐ་དད་ཀྱིས་སྟོང་ཞིང༌། གཉིས་སྟོང་གི་ཤེས་པ་ཐ་སྙད་ཙམ་དུ་གྲུབ་པར་ཞལ་གྱིས་བཞེས་པའོ། །ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་ཐ་སྙད་དུ་ཡང་མེད་པ་ཙམ་ཞིག་སེམས་ཙམ་པ་དང་ཐུན་མོང་བ་ཡིན་གྱི། གཉིས་མེད་ཀྱི་ཤེས་པ་བདེན་གྲུབ་ནི་སྐབས་འདིར་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་ཁས་བླང་བར་མི་བྱའོ། །གཟུང་འཛིན་རྫས་ཐ་དད་ཀྱིས་སྟོང་པར་བསྒོམས་པ་ལ་དགོས་པ་ཡོད་དེ། གཟུང་འཛིན་དོན་གཞན་དུ་ཞེན་པ་སྤང་བ་དང༌། རང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ས་ལ་ཤེས་མཐོང་གིས་བལྟས་ནས་འདའ་བའི་ཆེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདི་ནི་སྐབས་གཉིས་པ་དང༌། གཞི་ཤེས་ཀྱི་རྣམ་པའི་སྐབས་སུ་བསྟན་པ་རྣམས་སྒོམ་པའི་རིམ་པ་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་ཐེག་ཆེན་གྱི་ཚོགས་ལམ་ནས་མཐོང་ལམ་གྱི་བར་དུ་སྒོམ་མོ།།
གཉིས་པ་ནི། གཟུང་བ་རྫས་གཞན་མེད་ན་གཟུང་འཛིན་རྫས་ཐ་དད་དུ་སྣང་བའི་འཛིན་པ་
མ་འཁྲུལ་བ་མེད་དོ་སྙམ་དུ་རྗེས་ཀྱི་གནས་སྐབས་སུ་ངེས་པར་སེམས་པས་འཛིན་པའི་རྣམ་པའི་མཚན་ཉིད་རྣམ་པར་རིག་པ་མ་འཁྲུལ་བར་འཛིན་པ་ཙམ་དེ་ཡང་བསལ་ཏེ། གཟུང་འཛིན་གཉིས་སུ་མེད་པའི་ཡེ་ཤེས་འབའ་ཞིག་འདི་ཡང་དག་པར་ཡོད་པའི་ངོ་བོ་ཡིན་ནོ་སྙམ་དུ་ངེས་པར་བྱས་ནས་ཡིད་ལ་བྱེད་པའོ། །འདི་ནི་རྟོགས་པ་དེའི་ལག་རྗེས་ལ་གཉིས་མེད་ཀྱི་ཤེས་པ་བདེན་འཛིན་མ་སྤངས་པའི་དོན་ཡིན་གྱི། བདེན་ཞེན་རང་སྟོབས་ཀྱིས་འདྲེན་པ་དང༌། བདེན་པར་གྲུབ་པ་ལ་

420 སྐབས་ལྔ་པའི་བཤད་པ།

གྲུབ་མཐའ་འཆའ་བའི་དོན་དུ་མི་རུང་ངོ༌། །སྔར་བཤད་པ་ལྟར་གཟུང་འཛིན་རྫས་ཐ་དད་དུ་སྣང་བའི་འཛིན་པ་འཁྲུལ་བར་ཁོང་དུ་ཆུད་ཅིང༌། མ་འཁྲུལ་བར་འཛིན་པ་ལྡོག་པ་རྗེས་ཀྱི་གནས་སྐབས་སྟོན་པ་ཡིན་ནོ།།
གསུམ་པ་ལ། བསམ་བྱུང་གི་རིགས་པ། སྒོམ་བྱུང་གི་རྣལ་འབྱོར། སྒོམ་པའི་འབྲས་
བུའོ། །དང་པོ་ནི། གཉིས་མེད་ཀྱི་ཤེས་པ་དེ་ཡང་ཆོས་ཅན། དོན་དམ་པར་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་སྟེ་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྱུང་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན། སྒྱུ་མ་བཞིན་དུའོ། །དངོས་པོ་བདེན་པ་བཀག་པ་ན། །དགག་བྱ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པས། །ཡང་དག་ཏུ་ན་བཀག་མེད་གསལ།1

།ཞེས་པའི་རིགས་
པས་བཀག་པ་བདེན་པར་གྲུབ་པ་ཡང་ཁེགས་པས་སོ།།
གཉིས་པ་ནི། ཡང་དག་པར་ན་གཅིག་ཏུ་བདེན་པའི་དངོས་པོ་དང་དེ་བཀག་པའི་བདེན་
པའི་དངོས་པོ་མེད་པ་བདེན་པར་གྲུབ་པ་ལ་སོགས་པར་བཏགས་པའི་ངོ་བོ་དང་བྲལ་བ་ཡིན་ནོ་སྙམ་དུ་བསྒོམས་པས་བདེན་པར་ཞེན་པ་སྤོང་བ་ཡིན་ནོ། །གསུམ་པ་ནི། ཆོས་ཐམས་ཅད་སྟོང་པ་ཉིད་དུ་བསྒོམས་པས་སྒོམ་པའི་སྟོབས་གྲུབ་པ་ཆོས་ཉིད་ལ་གསལ་སྣང་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པ་ན་རྣལ་འབྱོར་པས་ཉོན་མོངས་པའི་སྒྲིབ་པ་དང་ཤེས་བྱའི་སྒྲིབ་པ་ཡང་དག་པར་སྤོང་ངོ༌། །རྒྱུ་མཚན་ནི་དེའི་ཚེ་ཕུང་པོ་བདེན་པར་འཁྲུལ་བའི་མཚན་མ་ཤེས་སྒྲིབ་ཀུན་བཏགས་ཀྱི་ས་བོན་མཐའ་དག་སྤངས་པ་སྣང་ཡང་བདེན་པས་སྟོང་པ་བློ་རང་ཉིད་སྒྱུ་མ་ལྟ་བུའི་བདག་ཉིད་དུ་སྣང་བའི་མཉམ་གཞག་གི་བློ་རྣམ་པར་མི་རྟོག་པའི་ཡེ་ཤེས་མཉམ་གཞག་སོ་སོ་རང་གིས་རིག་པར་བྱ་བ་ཅི་ཞིག་ལྟར་ཡང་དག་པར་སྐྱེས་ན་སྟེ་སྐྱེས་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན། སྐྱེས་བུ་མཁས་པ་ཁ་ཅིག་ལ་ནི་ནོར་བུ་ཆུ་ཤེལ་དང་དངུལ་ལ་སོགས་པའི་གཟུགས་ཕན་ཚུན་མ་འདྲེས་པར་སོ་སོར་ཤེས་པ་བཞིན་དུའོ། །སྒྱུ་མ་ལྟ་བུའི་བདག་ཉིད་དུ་སྣང་བའི་བློ་ཞེས་པ་ནི་མཉམ་གཞག་ཉིད་སྒྱུ་མ་ལྟ་བུ་ཡིན་པ་འགྲེལ་ཆེན་གྱི་སྐབས་དུ་མར་གསུངས་པའི་ཕྱིར་དང༌། དོན་དམ་བདེན་པ་མངོན་སུམ་དུ་འཇལ་བའི་འཕགས་པ་སློབ་པའི་མཉམ་གཞག་གི་གཟིགས་ངོར་རྟེན་འབྲེལ་སྒྱུ་མར་སྣང་བར་འདོད་པ་ལ་ནི། དབུ་མ་པའི་དྲི་ཙམ་ཡང་མེད་པས་སློབ་དཔོན་གྱི་དགོངས་པ་མ་རྟོགས་བཞིན་དུ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་སྨྲ་བར་ 1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༦༢ ཤོག ༧༥༦ ཕྲེང་། ༧

འབྲས་བུ་རྩེ་མོའི་སྦྱོར་བ་བཤད་པ། 421

ཤེས་པར་བྱའོ། །སྔ་མ་ཁ་ཅིག་གིས་སློབ་དཔོན་སྒྱུ་མ་རིགས་སྒྲུབ་པར་འདོད་པ་ཡང་དབུ་མ་པ་ཆེན་པོ་ལ་སྐུར་བ་འདེབས་པར་ཟད་དོ།།
གཉིས་པ་ལ། སྒྲིབ་པ་དོན་དམ་དུ་ཡོད་པ་ལ་གནོད་བྱེད་བསྟན་པ་དང༌། དེ་ཁས་ལེན་པ་
དང་ཤེས་སྒྲིབ་ཀྱི་ས་བོན་སྤོང་ནུས་པར་འདོད་པ་ཁས་བླངས་འགལ་བའོ། །དང་པོ་ནི། ཉོན་མོངས་པ་དང་ཤེས་བྱའི་སྒྲིབ་པ་སྤོང་བྱེད་ཀྱི་གཉེན་པོ་གསར་དུ་སྐྱེད་དུ་མེད་པ་དང་སྒྲིབ་པ་སྤང་དུ་མེད་པའི་རང་གི་ངོ་བོ་འཛིན་པར་ཐལ། སྒྲིབ་པ་བདེན་པས་སྟོང་པ་དེ་ལྟ་མ་ཡིན་ཏེ་དོན་དམ་པར་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན། དུས་ཐམས་ཅད་དུ་འདུས་མ་བྱས་ཀྱི་ནམ་མཁའ་ཐོགས་བཅས་ཀྱི་རྫས་མེད་པ་ཙམ་གྱི་ངོ་བོ་འཛིན་པ་བཞིན་དུའོ། །འདོད་ན། སྤང་གཉེན་དོན་དམ་པར་གྲུབ་པ་དེའི་ཚེ་གཉེན་པོ་བསྒོམས་པས་ནམ་མཁའ་ལ་ཕན་གནོད་སྐྱེད་མི་ནུས་པ་བཞིན་དུ་སྤང་བྱ་དེ་དག་ལ་གཉེན་པོས་གནོད་པ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མི་བྱེད་པར་ཐལ། སྐད་ཅིག་མའི་ཆོས་ཤེས་པ་ཙམ་གྱི་ངོ་བོ་དང༌། ཤེས་བྱའི་མཚན་ཉིད་སྒྲིབ་པ་རྣམས་གལ་ཏེ་དོན་དམ་པར་ཡོད་པ་ཉིད་དུ་གྱུར་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་ཤེས་བྱའི་སྒྲིབ་པ་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་སྤངས་པ་གང་ཡིན་པ་དང༌། སྤང་གཉེན་གྱི་ཆོས་རྣམས་ཀྱང་དོན་དམ་པར་ཡོད་པར་ཁས་ལེན་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་ཕན་ཚུན་འགལ་བའི་དོན་ཁས་ལེན་པས་ཁྱབ་སྟེ། དངོས་པོར་སྨྲ་བ་གཞན་དག་གིས་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་ཤེས་སྒྲིབ་སྤངས་པར་ཁས་བླངས། སྤང་གཉེན་དོན་དམ་པར་གྲུབ་པར་ཁས་བླངས་པ་གང་ཞིག །དེ་དོན་དམ་པར་ཡོད་ན་དོན་དམ་པའི་དངོས་པོར་མངོན་པར་ཞེན་པའི་ཕྱིན་ཅི་ལོག་མི་ལྡོག་པས་སོ། །དེ་ལྟར་གོང་དུ་བསྒྲུབས་པ་དེའི་ཕྱིར། དེ་ལ་བྱམས་པ་ཁོ་བོས་ངོ་མཚར་དུ་བརྩིས་སོ་ཞེས་བྱ་བ་ཡིན་ནོ།།གསུམ་པ་ལ་གསུམ་གྱི་དང་པོ་མཚམས་སྦྱར་བ་ནི། དེ་ལྟར་སྒྲིབ་པ་དོན་དམ་པར་ཡོད་
པའི་ཕྱོགས་བསལ་ནས་དོན་དམ་པར་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པའི་ཕྱོགས་བརྟན་པོར་མཛད་པས་ཐར་པ་འདོད་པ་རྣམས་ཀྱིས་ཆོས་ཐམས་ཅད་བདེན་སྟོང་འདི་ཁོ་ན། ཞེས་སོ། །གཉིས་པ་རྩ་བ་ལ། གཞི་དངོས་པོའ་གནས་ལུགས་དང༌། དེ་རྟོགས་པའི་ལྟ་བ་དང༌། ལྟ་བ་གོམས་པའི་འབྲས་བུའོ། །དང་ ིཔོ་ནི། ཁམས་རང་བཞིན་གྱིས་རྣམ་པར་དག་པ་འདི་ལ་སྔར་ཡོད་གསར་དུ་བསལ་བར་བྱ་བ་གང་ཟག་དང་ཆོས་ཀྱི་བདག་ཏུ་འཛིན་པའི་ཞེན་ཡུལ་དང་ཉོན་མོངས་དོན་དམ་པར་གྲུབ་པ་ཅི་ཡང་མེད་

422 སྐབས་ལྔ་པའི་བཤད་པ།

དེ། བདག་འཛིན་གཉིས་ཀྱི་ཞེན་ཡུལ་དང་ཉོན་མོངས་དོན་དམ་པར་གྲུབ་པ་དང་པོ་ནས་ཡོད་མ་མྱོང་བའི་ཕྱིར་རོ། །འདིས་ནི་ཆོས་གང་ལ་བདེན་པར་ཞེན་ཡང་གནས་ལུགས་ཀྱི་དོན་ལས་གོལ་བའི་སྒྲོ་འདོགས་དང་དེའི་ཞེན་ཡུལ་དང་པོ་ནས་མ་གྲུབ་པར་བསྟན་ཏོ། །ཉོན་མོངས་དོན་དམ་པར་གྲུབ་པར་འཛིན་པ་ཡང་ཆོས་ཀྱི་བདག་འཛིན་ཡིན་མོད་ཀྱི། དེ་ཉིད་ཟུར་དུ་བཤད་པ་ནི་དགོས་པ་དང་བཅས་པའོ། །ཁམས་འདི་ལ་སྔར་མེད་གསར་དུ་བདག་མེད་པ་གཉིས་གཞག་པར་བྱ་བ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མེད་དེ། གང་ཟག་དང་ཆོས་ཀྱི་བདག་གིས་དབེན་པ་འདིའི་རང་བཞིན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདིས་ནི་བདག་མེད་པ་གཉིས་མེད་དོ་ཞེས་པ་གནས་ལུགས་ཀྱི་དོན་ལ་ལོག་པར་ཞུགས་པའི་སྐུར་འདེབས་དང༌། དེའི་ཞེན་ཡུལ་བཀག་པ་གསར་དུ་གཞག་པར་བྱ་བ་མ་ཡིན་པར་བསྟན་ཏོ།།དྲི་མ་བསལ་དུ་མེད་པ་དང་གཉེན་པོ་བསྐྱེད་དུ་མེད་པ་དགག་བྱ་ལ་ཁྱད་པར་མ་སྦྱར་བར་
སྤྱིར་འཆད་པ་ནི་སྤང་གཉེན་ལ་སྐུར་བ་འདེབས་པའོ། །ཡང་རྐང་པ་གཉིས་པ་དང་པོས་བཤད་པ་དེ་ཉིད་གྲུབ་པའི་དོན་དུ་སྦྱར་ཏེ། ཉོན་མོངས་བདེན་གྲུབ་སྔར་ཡོད་གསར་དུ་མེད་པར་གྲུབ་པ་ན་ཉོན་མོངས་བདེན་སྟོང་སྔར་མེད་གསར་དུ་བཞག་ཏུ་མེད་པར་གྲུབ་པའོ། །དེ་ནི་རང་ལྡོག་དངོས་བསྟན་གྱི་དབང་དུ་བྱས་པའི་བཤད་པ་ཡིན་གྱི། མཚན་གཞི་དང་བཅས་པའི་དབང་དུ་བྱས་ནས་གང་ཟག་དང་ཕུང་པོ་འདི་ལ་བདེན་གྲུབ་སྔར་ཡོད་གསར་དུ་བསལ་བར་བྱ་བ་ཅི་ཡང་མེད་པས་བདེན་སྟོང་དོན་དམ་པའི་བདེན་པ་གྲུབ་པ་ན་བདེན་སྟོང་རྫུན་པ་སྒྱུ་མ་ལྟ་བུ་སྔར་མེད་གསར་དུ་གཞག་པར་བྱ་བ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མེད་པར་གྲུབ་པས་དོན་དམ་པར་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པས་སྟོང་པའི་དོན་ལ་བྱ་བྱེད་ཐམས་ཅད་འཐད་པའི་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་བདེན་པ་གྲུབ་པ་ཡིན་ནོ། །དོན་བསྡུས་ན་བདེན་འཛིན་གྱི་དམིགས་གཏད་བྱ་ས་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མེད་པའི་བདེན་སྟོང་དོན་དམ་པའི་བདེན་པ་དང༌། བྱ་བྱེད་ཀྱི་རྣམ་གཞག་ཐམས་ཅད་རང་ལུགས་ལ་ཁས་བླངས་པས་ཆོག་པའི་བདེན་གཉིས་ཟུང་དུ་འཇུག་པ་བསྟན་པ་ཡིན་ནོ། །གཉིས་པ་ནི། ཡང་དག་པ་གང་ཟག་དང་ཕུང་པོ་དོན་དམ་པར་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པས་སྟོང་པ་ཉིད་ལ་དེ་ལྟར་ཡང་དག་པར་ལྟ་བའི་དོན་དམ་པར་རང་བཞིན་མེད་རྟོགས་ཀྱི་ཤེས་རབ་ནི་གནས་ལུགས་ཀྱི་དོན་ཁོང་དུ་ཆུད་པའི་ལྟ་བ་ཡིན་ནོ། །གསུམ་པ་ནི། སྤྱོད་ཕྱོགས་ཐབས་ཀྱི་ཆ་རྒྱ་ཆེན་པོས་ཟིན་པར་བྱས་ཏེ། ཡང་དག་པའི་དོན་མངོན་སུམ་དུ་མཐོང་ནས་ཡང་དང་

འབྲས་བུ་རྩེ་མོའི་སྦྱོར་བ་བཤད་པ། 423

ཡང་དུ་གོམས་པར་བྱས་ན་རྣམ་པར་གྲོལ་བ་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་གོ་འཕང་ཐོབ་པར་འགྱུར་རོ།།
གསུམ་པ་འགྲེལ་པ་ནི། གཟུགས་ལ་སོགས་པ་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྱུང་བ་ཀུན་རྫོབ་
ཏུ་ཡང་དག་པར་ཏེ་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་ཡོད་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་འདི་ལ་ཆོས་ཅན། རྣམ་མཁྱེན་ཐོབ་པར་འདོད་པ་རྣམས་ཀྱིས་དོན་དམ་པར་རང་བཞིན་མེད་པ་ལ་སོགས་པའི་ངོ་བོར་བརྟག་ཅིང་བསྒོམ་པར་བྱ་སྟེ། གང་གི་ཕྱིར་ན། དོན་དམ་པར་དངོས་པོར་མངོན་པར་ཞེན་པ་མ་སྤངས་པ་ལས་གྲོལ་བར་མི་འཐད་པ་དེའི་ཕྱིར། གཞི་ཀུན་རྫོབ་པའི་གནས་ལུགས་བདེན་གཉིས་ཟུང་དུ་འཇུག་པའི་ཚུལ་དུ་བལྟ་བར་བྱ་སྟེ། ཆོས་གང་ལ་ཡང་ཐ་སྙད་དུ་ཡང་མེད་དོ་ཞེས་སྐུར་བ་འདེབས་པའི་ངོ་བོས་བསལ་བ་དང༌། དོན་དམ་པར་ཡོད་དོ་ཞེས་སྒྲོ་འདོགས་པའི་ངོ་བོས་བཞག་པ་མ་བྱས་པར་དོན་དམ་དུ་མེད་ཅིང་ཐ་སྙད་དུ་ཡོད་པར་ཤེས་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར། དེ་ལྟར་གོམས་པར་བྱས་པས་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་མངོན་སུམ་གྱིས་མཐོང་ན་རྣམ་པར་གྲོལ་བར་འགྱུར་རོ། །དེ་ལྟར་གོམས་ན། སྒྱུ་མའི་གླང་པོས་སྒྱུ་མའི་གླང་པོ་གཞན་ཞིག་ཕམ་པར་བྱས་པ་བཞིན་གཉེན་པོ་རྫུན་པས་སྤང་བྱ་རྫུན་པ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ལྡོག་པས་སོ།།
གསུམ་པ་མཐོང་ལམ་རྩེ་སྦྱོར་གྱི་ངོ་བོ་ལ། དངོས་དང༌། སྤངས་པ་ལ་དབང་བྱེད་
པའོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ་གྱི་དང་པོ་མཚམས་སྦྱར་བ་ནི། དེ་ལྟར་མདོས་དངོས་སུ་མ་ཟིན་པའི་ཚིགས་བཅད་གསུམ་བྱང་ཆུབ་ཆེན་པོའ་ཞར་ལ་འོངས་པ་བརྗོད་ནས་རྣལ་མ་སྟེ་དཀྱུས་མ་མཐོང་ ིབའི་ལམ་ཉིད་དོ། །གཉིས་པ་རྩ་བ་ནི། སྦྱིན་པ་ལ་སོགས་རེ་རེ་ནི་ཕར་ཕྱིན་དྲུག་པོ་དེ་དག་ཕན་ཚུན་བསྡུས་པ་གང་ཡིན་པ་སྐད་ཅིག་གཅིག་པའི་སྡུག་བསྔལ་ལ་ཆོས་ཤེས་པའི་བཟོད་པ་ཡིས་བསྡུས་པ་བར་ཆད་མེད་ལམ་དེ་ཆོས་ཅན། སྐབས་འདིར་མཐོང་བའི་ལམ་རྩེ་སྦྱོར་ཡིན་ཏེ། མཐོང་སྤང་གཟུང་འཛིན་གྱི་རྣམ་པར་རྟོག་པའི་ས་བོན་དངོས་སུ་འཇོམས་བྱེད་ཀྱི་བདེན་པ་མངོན་རྟོགས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མདོ་ནི། རབ་འབྱོར་འདི་ལ་བྱང་ཆེན་སྦྱིན་པ་སྦྱིན་པ་ན་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་དུ་ཡོངས་སུ་བསྔོ་ཞིང་སྦྱིན་པ་སྦྱིན་པར་བྱེད་དོ།1

།ཞེས་སོ།།
1 བཀའ་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༢༨ ཤོག ༡༧༡ ཕྲེང་། ༡༡

424 སྐབས་ལྔ་པའི་བཤད་པ།

གསུམ་པ་འགྲེལ་པ་ལ། དངོས་དང༌། དེའི་བྱེད་པའོ། །དང་པོ་ནི། སོ་སོར་སྦྱིན་པ་ལ་
སོགས་པའི་ངོ་བོ་རེ་རེ་སྦྱིན་པ་ལ་སོགས་པའི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་དྲུག་པོ་དག་སྔ་མ་གོ་སྒྲུབ་ཀྱི་སྐབས་ནས་བཤད་པ་བཞིན་དུ་ཕན་ཚུན་བསྡུས་པ་གང་ཡིན་པ་སྐད་ཅིག་མ་གཅིག་པ་སྡུག་བསྔལ་ལ་ཆོས་ཤེས་པའི་བཟོད་པས་བསྡུས་པ་ཕར་ཕྱིན་དྲུག་ག་ལ་འཁོར་གསུམ་རྣམ་པར་དག་པས་རབ་ཏུ་ཕྱེ་བ་ལྡོག་པས་དབྱེ་བ་རྣམ་པ་སུམ་ཅུ་རྩ་དྲུག་ཅན་སྐྱེས་པ་བར་ཆད་མེད་པའི་ལམ་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་ཆོས་ཅན། རྩེ་མོའ་མངོན་པར་རྟོགས་པ་འདིར་མཐོང་བའི་ལམ་ཡིན་ནོ། །རྟགས་རྩ་བ་ལྟར་ ིརོ། །ཤེས་སྒྲིབ་ཀྱི་ས་བོན་དངོས་སུ་འཇོམས་པ་ལ་བར་ཆད་མེད་ལམ་དེ་ཉིད་མངོན་པར་རྟོགས་པ་མཐའ་ཡས་པའི་བདག་ཉིད་དུ་སྐྱེ་བར་བསྟན་པ་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་བསོད་ནམས་ཀྱི་ཚོགས་མཐའ་ཡས་པས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་པ་མེད་ན་ཤེས་སྒྲིབ་ཀྱི་ས་བོན་སྤོང་མི་ནུས་པ་ཡིན་ནོ། །གཉིས་པ་ནི། མཐོང་ལམ་རྩེ་སྦྱོར་དེ་སྐྱེས་ན་མཐོང་སྤང་གཟུང་འཛིན་གྱི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་དེ་དག་གིས་བསྡུས་པས་རྣམ་པར་རྟོག་པ་སྐྱེད་པར་བྱེད་པའི་བག་ཆགས་ཀྱི་ཉོན་མོངས་པ་བརྒྱ་རྩ་བརྒྱད་སྤངས་པ་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྱུང་བའི་ཆོས་ཉིད་ཀྱིས་འཐོབ་བོ། །དེས་མཐོང་སྤང་གཟུང་བ་དང་འཛིན་པའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་བརྒྱ་རྩ་བརྒྱད་ཟད་པར་སྤངས་པས་སོ། །རྣམ་རྟོག་བརྒྱ་རྩ་བརྒྱད་དབྱེ་རུང་སྟེ། འདོད་པ་དང༌། གཟུགས་དང༌། གཟུགས་མེད་པའི་ཁམས་ཀྱི་སས་བསྡུས་པའི་དབྱེ་བས་རྣམ་པར་རྟོག་པ་བཞི་པོ་སོ་སོར་རྣམ་པ་དགུ་དགུ་ཡོད་པ་ཉིད་ཀྱིས་ཁམས་རེ་རེ་ལ་སུམ་ཅུ་རྩ་དྲུག་ཡོད་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ལ་གསུམ་གྱི་དང་པོ་མཚམས་སྦྱར་བ་ནི། མཐོང་ལམ་རྩེ་མོ་དེ་ལ་དབང་དུ་བྱ་བའི་ཕྱིར་མཐོང་ལམ་རྩེ་མོ་དེ་ཉིད། ཅེས་སོ།།
གཉིས་པ་རྩ་བ་ནི། མཐོང་ལམ་རྩེ་སྦྱོར་གྱི་སྤང་བྱ་སྤོང་ཚུལ་བསྟན་ཟིན་ལ། དེ་ནས་མཐོང་
ལམ་རྩེ་སྦྱོར་སྒོམ་པའི་རྣལ་འབྱོར་པ་དེ་ཆོས་ཅན། སྤངས་པ་ལ་དབང་བྱེད་པའི་བྱེད་ལས་ཁྱད་པར་ཅན་དང་ལྡན་ཏེ། མཉམ་གཞག་ཏུ་སེང་གེ་རྣམ་པར་བསྒྱིངས་པའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་ལ་སྙོམས་པར་ཞུགས་ནས་རྗེས་ཐོབ་ཏུ་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྱུང་བ་ལུགས་མཐུན་དང་ལུགས་མི་མཐུན་ལ་རྟོག་པར་བྱེད་པའི་ཕྱིར། དེ་ནས་ཞེས་སྨོས་པ་ནི། མཐོང་ལམ་རྩེ་སྦྱོར་བསྒོམས་ཟིན་པ་དེའི་འོག་ཏུ་སྒོམ་ལམ་གྱི་གནས་སྐབས་སུ་སྒོམ་པའི་རྣལ་འབྱོར་བསྟན་པར་འདོད་པ་ནི་འབྲེལ་བ་མེད་པ་ཡིན་ཏེ།

འབྲས་བུ་རྩེ་མོའི་སྦྱོར་བ་བཤད་པ། 425

སློབ་དཔོན་གྱིས་མཐོང་ལམ་རྩེ་སྦྱོར་ལ་གནས་པ་དེ་ཉིད་ཀྱིས་བསྒོམ་པ་ཆེས་གསལ་བར་བསྟན་པའི་ཕྱིར་རོ། །ངེས་པར་སྔ་ཕྱིའི་རིམ་པ་ལ་སྦྱོར་ན་ཡང༌། གཞུང་སྔ་མས་བར་ཆད་མེད་ལམ་དང༌། འདིས་སྒྲིབ་གཉིས་ཀྱི་འཇིགས་པ་ཟད་པའི་རྣམ་གྲོལ་ལམ་བསྟན་པ་ལ་བཤད་པར་བྱའོ། །མདོ་ནི། དེ་རྣམ་ཐར་བརྒྱད་པོ་དེ་དག་དང་མཐར་གྱིས་གནས་པའི་སྙོམས་པར་འཇུག་པ་དགུ་པོ་དེ་དག་རྣམ་པར་ཕྱེ་ཞིང་སེང་གེ་རྣམ་པར་བསྒྱིངས་པའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་ལ་སྙོམས་པར་འཇུག་གོ1

།ཞེས་དང༌།
རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྱུང་བའི་ཡན་ལག་བཅུ་གཉིས་ལུགས་དང་མཐུན་པ་དང་ལུགས་དང་མི་མཐུན་པ་ལ་སོ་སོར་རྟོག་གོ2

།ཞེས་སོ། །བདེན་པ་མངོན་པར་རྟོགས་པ་སྐད་ཅིག་མ་གཅིག་ཡིན་
ལ། དེ་ཉིད་ཡང་དང་ཡང་དུ་སྒོམ་པར་བྱར་མེད་པས་མཚམས་སྦྱར་གྱི་ཚིག་དང་འགལ་ལོ་ཞེ་ན། སྐྱོན་མེད་དེ། བར་ཆད་མེད་ལམ་དང་རྣམ་གྲོལ་ལམ་གྱི་སྐབས་སྔ་ཕྱི་གཉིས་ཡོད་པས་ཡང་དང་ཡང་དུ་སྒོམ། ཞེས་པ་དང༌། ཡང་མཉམ་གཞག་ཏུ་སྒོམ་པར་མ་ཟད། རྗེས་ཀྱི་སྐབས་སུ་རྟེན་འབྲེལ་ལ་རྟོག་པ་ལ་ཡང་དང་ཡང་དུ་སྒོམ་ཞེས་བཤད་པས་འགལ་བ་མེད་དོ། །འདིར་བཤད་པ་འདི་དག་དག་པ་སའི་ཡེ་ཤེས་ལ་སྦྱོར་བ་ནི་འབྲེལ་བ་མེད་པར་སྔར་བཤད་ཟིན་ཏོ།།
གསུམ་པ་འགྲེལ་པ་ལ། མཉམ་གཞག་གིས་བསྡུས་པའི་མཐོང་ལམ་རྩེ་སྦྱོར། དེའི་རྗེས་
ལ་ཐོབ་པའི་ཤེས་མཐོང་གིས་བལྟས་ནས་འདའ་བར་བྱ་བའི་མཐོང་ལམ་རྩེ་སྦྱོར་རོ། །དང་པོ་ནི། མཐོང་བའི་ལམ་རྩེ་སྦྱོར་ཐོབ་པའི་རྣལ་འབྱོར་པ་དེ་ཆོས་ཅན། སེང་གེ་རྣམ་པར་བསྒྱིངས་པ་ལྟ་བུའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་ལ་སྙོམས་པར་ཞུགས་པ་ཡིན་ཏེ། ཤེས་སྒྲིབ་ཀུན་བཏགས་ཀྱི་ས་བོན་དངོས་སུ་སྤངས་པའི་སྒོ་ནས་མཐོང་སྤང་ཉོན་མོངས་པ་དང་ཤེས་བྱའི་སྒྲིབ་པའི་འཇིགས་པ་མེད་པའི་བདེན་པ་མངོན་རྟོགས་ལ་གནས་བཞིན་པའི་གང་ཟག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ནས་ཞེས་པ་ཕྱི་མ་འདྲེན་པའོ།།གཉིས་པ་ནི། དོན་དམ་པའི་བདེན་པ་ལ་མཉམ་པར་བཞག་པ་དེ་ལས་དུས་ཕྱིས་རྟེན་ཅིང་
འབྲེལ་བར་འབྱུང་བ་ལ་མ་རིག་པའི་རྐྱེན་གྱིས་འདུ་བྱེད། འདུ་བྱེད་ཀྱི་རྐྱེན་གྱིས་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ཞེས་པ་ནས་སྐྱེ་བའི་རྐྱེན་གྱིས་རྒ་ཤི་ཞེས་པའི་བར་ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་ལུགས་དང་མཐུན་པ་

1 བཀའ་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༢༨ ཤོག ༢༡༧ ཕྲེང་། ༡༨
2 བཀའ་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༢༨ ཤོག ༣༧༣ ཕྲེང་། ༡༦

426 སྐབས་ལྔ་པའི་བཤད་པ།

དང༌། མ་རིག་པ་འགགས་པས་འདུ་བྱེད་འགག་ཅེས་པ་ནས། སྐྱེ་བ་འགགས་པས་རྒ་ཤི་འགག་གོ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་རྣམ་བྱང་ལུགས་དང་མཐུན་པ་དང༌། རྒ་ཤི་སྐྱེ་བ་ལས་བྱུང་བ་ནས་འདུ་བྱེད་མ་རིག་པ་ལས་བྱུང་བའི་བར་ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་ལུགས་དང་མི་མཐུན་པ་དང༌། གང་འགགས་པས་རྒ་ཤི་འགག་སྙམ་ན་སྐྱེ་བ་འགགས་པས་རྒ་ཤི་འགག་གོ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་མ་རིག་པ་འགགས་པས་འདུ་བྱེད་འགག་པའི་བར་རྣམ་བྱང་ལུགས་དང་མི་མཐུན་པར་ཡང་དག་པར་རྟོག་གོ །དེ་ལྟར་བརྟགས་པ་ལ་དགོས་པ་ཡོད་དེ། འཕགས་པའི་བདེན་པ་བཞི་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་ཁོང་དུ་ཆུད་པར་བྱ་བའི་ཆེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ཡང་ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་ལུགས་མི་མཐུན་ལ་བརྟགས་པས་སྡུག་བསྔལ་གྱི་རང་བཞིན་ཁོང་དུ་ཆུད་ནས་འབྲལ་འདོད་སྐྱེ་ལ། ལུགས་མཐུན་ལ་བརྟགས་པས་སྡུག་བསྔལ་གྱི་རྒྱུ་ཁོང་དུ་ཆུད་ནས་ཀུན་འབྱུང་སྤོང་འདོད་སྐྱེའོ། །ཀུན་འབྱུང་སྤོང་ནུས་སུ་ཚད་མས་གྲུབ་པ་ན། རྣམ་བྱང་ལུགས་ལྡོག་ལ་བརྟགས་པས་སྡུག་བསྔལ་འགོག་ནུས་སུ་ཁོང་དུ་ཆུད་པར་འགྱུར་ཞིང༌། ལུགས་དང་མཐུན་པར་བརྟགས་པས་མ་རིག་པ་འགོག་བྱེད་ལམ་གྱི་བདེན་པ་རྒྱུད་ལ་བསྟེན་བྱར་ཁོང་དུ་ཆུད་པར་འགྱུར་བ་ཡིན་ནོ། །འདིར་བཤད་པ་འདི་ནི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་རྒྱུད་ལ་བསྐྱེད་པར་བྱ་བ་ཤེས་མཐོང་གིས་བལྟས་ནས་འདའ་བར་བྱ་བའི་མཐོང་ལམ་དེ་ཉིད་བཤད་པ་ཡིན་ནོ།།
གསུམ་པ་སྒོམ་ལམ་རྩེ་སྦྱོར་ལ། གཉེན་པོ་སྒོམ་ལམ། སྤང་བྱ་རྟོག་པ། གཉེན་པོས་སྤང་
བྱ་སྤངས་པའི་ཕན་ཡོན་ནོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ་གྱི་དང་པོ་མཚམས་སྦྱར་བ་ནི། དེ་ལྟར་མཐོང་བའི་ལམ་རྩེ་སྦྱོར་བརྗོད་ནས་དེའི་རྗེས་སུ་སྤང་བྱ་སྤོང་བ་ལ་སོགས་པའི་རྟེན་སྒོམ་པའི་ལམ་རྩེ་མོ་འཆད་དོ། །རྟེན་ཚད་མས་གྲུབ་པ་སྔོན་དུ་འགྲོ་བ་ཡིན་ན་བརྟེན་པ་མི་མཐུན་པའི་ཕྱོགས་སྤོང་བ་ལ་སོགས་པ་ནི་གོ་སླ་བས་སོ། །གཉིས་པ་རྩ་བ་ལ། མདོ་ལས་བསྟན་ཚུལ། བསྟན་བཅོས་ཀྱིས་བསྡུས་ཚུལ། ཐོད་བརྒལ་གྱི་རང་བཞིན་བཤད་པ་གསུམ་གྱིས་སྤྱིའི་རྣམ་གཞག་དང༌། ཚིག་དོན་ནོ། །མདོ་ལས་བསྟན་ཚུལ་ནི། མཐར་གནས་ཀྱི་སྙོམས་འཇུག་དགུ་ལ་ལུགས་མཐུན་དང་ལུགས་མི་མཐུན་དུ་སྙོམས་པར་འཇུག་པའི་སྦྱོར་བ་སེང་གེ་རྣམ་བསྒྱིངས་དང༌། བར་དུ་གང་ཡང་མ་བཅུག་པའི་ཡར་སོང་གཅིག་དང༌། བསམ་གཏན་བཞི་དང་གཟུགས་མེད་བཞི་ལ་འགོག་པ་

འབྲས་བུ་རྩེ་མོའི་སྦྱོར་བ་བཤད་པ། 427

སྤེལ་བའི་ཡར་སོང་གཅིག་དང༌། མཐར་གནས་སྙོམས་འཇུག་དགུ་ལ་འདོད་སེམས་སྤེལ་བའི་མར་འོང་གཅིག་རྣམས་གསུངས་སོ། །བསྟན་བཅོས་ལས་ནི། རྐང་པ་དང་པོ་གཉིས་ཀྱིས་སྦྱོར་བ་སེང་གེ་རྣམ་བསྒྱིངས་དང༌། རྐང་པ་ལྷག་མ་རྣམས་ཀྱིས་མར་འོང་འདོད་སེམས་སྤེལ་བ་དོན་བསྡུ་དང་བཅས་པ་ཙམ་ཞིག་དངོས་སུ་བསྟན་ནས་བར་པ་གཉིས་གོ་སླ་བར་དགོངས་ནས་དོན་གྱིས་འཕངས་སོ། །ཐོད་བརྒལ་གྱི་རང་བཞིན་ནི། སྤེལ་གཞི་བསམ་གཏན་བཞི་དང་། གཟུགས་མེད་བཞི་ལ་སྤེལ་ཆོས་འགོག་པ་སྤེལ་བ་ཡིན་ལ། མཐར་གནས་སྙོམ་འཇུག་དགུ་སྤེལ་གཞིར་བྱེད་པའི་ཚེ་སྤེལ་ཆོས་འདོད་སེམས་ཡིན་པས། དེ་ལྟར་སྤེལ་ནས་སྙོམས་པར་འཇུག་ནུས་པ་ན་ཏིང་ངེ་འཛིན་གྱི་རྩལ་རྫོགས་པར་འགྱུར་བས་སོ། །གང་ཡང་བར་དུ་མ་བཅུག་པའི་ཡར་འོང་ནི། དཀྱུས་ས་བསྟན་པ་ཙམ་ཡིན་པས་ཐོད་བརྒལ་གྱི་དངོས་གཞི་མ་ཡིན་ཏེ། སྤེལ་གཞི་དང་མི་འདྲ་བ་སྤེལ་ནས་འགྲོ་བ་ཐོད་བརྒལ་དུ་གསུངས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། འདི་དམན་ལམ་སྔོན་དུ་སོང་བ་མ་ཡིན་ན་ས་དྲུག་པ་ཡན་ཆད་དུ་ཐོབ་བོ།།
གཉིས་པ་ཚིག་དོན་ནི། འདིར་ཐོད་བརྒལ་དུ་ནི་སྙོམས་པར་འཇུག་པ་ཡིན་ཏེ། སྦྱོར་བ་
དང་དངོས་གཞི་གཉིས་ཀྱི་སྒོ་ནས་སྙོམས་པར་འཇུག་པའི་ཕྱིར། སྦྱོར་བ་སྔོན་དུ་བཏང་ནས་སྙོམས་པར་འཇུག་པ་ཡིན་ཏེ། དངོས་གཞིའི་དང་པོར་འགོག་པ་དང་བཅས་པའི་སྙོམས་འཇུག་དགུར་ལུགས་དང་མཐུན་པ་དང༌། ལུགས་དང་མི་མཐུན་པ་རྣམ་པ་གཉིས་སུ་ཡར་སོང་ཞིང་མར་འོངས་ནས་དེའི་རྗེས་སུ་དངོས་གཞི་རྩོམ་པའི་ཕྱིར། མདོ་ནི། རབ་འབྱོར་བྱང་ཆེན་གྱི་ཏིང་ངེ་འཛིན་སེང་གེ་རྣམ་པར་བསྒྱིངས་པ་གང་ཞེ་ན། རབ་འབྱོར་འདི་ལ་བྱང་ཆེན་འདོད་པས་དབེན། སྡིག་པ་མི་དགེ་བའི་ཆོས་ཀྱིས་དབེན་པ་རྟོག་པ་དང་བཅས། དཔྱོད་པ་དང་བཅས། དབེན་པ་ལས་སྐྱེས་པའི་དགའ་བ་དང༌། བདེ་བ་ཅན་བསམ་གཏན་དང་པོ་ཉེ་བར་བསྒྲུབས་ཏེ་གནས་སོ།1

།ཞེས་སོ། །འདོད་
པར་གཏོགས་པའི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་མཉམ་གཞག་མིན་པའི་མཚམས་བཟུང་སྟེ་གནས་པ་དགོས་པ་ཡོད་དེ། མར་འོང་མཐར་གནས་སྙོམས་འཇུག་དགུ་ལ་འདོད་སེམས་སྤེལ་བའི་ཆེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ས་བརྒྱད་པ་བ་ཆོས་ཅན། མཐར་གནས་སྙོམས་འཇུག་དགུ་ལ་འདོད་སེམས་སྤེལ་ནུས་ཏེ། 1 བཀའ་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༢༨ ཤོག ༢༠༧ ཕྲེང་། ༢༡

428 སྐབས་ལྔ་པའི་བཤད་པ།

དང་པོར་འགོག་པ་ལ་སྙོམས་པར་ཞུགས་ནས་འདོད་སེམས་ལ་དེ་ནས་འགོག་པ་གཅིག་པུ་བརྒལ་ནས་སྲིད་རྩེ་ལ། དེ་ནས་འདོད་སེམས་ལ། དེ་ནས་འགོག་པ་དང་སྲིད་རྩེ་གཉིས་བརྒལ་ནས་ཅི་ཡང་ལ། དེ་ནས་འདོད་སེམས་ལ། དེ་ནས་སྔ་མ་གཉིས་དང་གསུམ་བརྒལ་རྣམ་ཤེས་ལ། དེ་བཞིན་དུ་བཞི་བརྒལ་ནམ་མཁའ་དང་འདོད་སེམས་ལ། ལྔ་བརྒལ་བསམ་གཏན་བཞི་པ་དང་འདོད་སེམས་ལ། དྲུག་བརྒལ་གསུམ་པ་དང་འདོད་སེམས་ལ། བདུན་བརྒལ་གཉིས་པ་དང་འདོད་སེམས་ལ། བརྒྱད་བརྒལ་ནས་བསམ་གཏན་དང་པོ་ལ། དེ་ནས་འདོད་སེམས་མངོན་དུ་བྱས་ནས་སྙོམས་པར་འཇུག་ནུས་པའི་ཕྱིར། ཇི་སྐད་བཤད་པའི་སྙོམས་འཇུག་དེ་ལ་ཐོད་བརྒལ་གྱི་སྙོམས་འཇུག་ཅེས་བྱ་སྟེ། བསམ་གཏན་བཞི། གཟུགས་མེད་བཞི་འགོག་པའི་བར་དུ་མཉམ་པར་བཞག་མ་བཞག་མི་འདྲ་བ་སྤེལ་བའི་སྒོ་ནས་འགྲོ་བའི་སྙོམས་འཇུག་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
གསུམ་པ་འགྲེལ་པ་ལ། སྦྱོར་བ། དངོས་གཞི། མཇུག་བསྡུ་བའོ། །དང་པོ་ནི། ས་དྲུག་པ་
ཡན་ཆད་ཐོབ་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་ནི་ཆོས་ཅན། ཐོད་བརྒལ་སྙོམས་འཇུག་གྱི་སྦྱོར་བ་མངོན་དུ་བྱེད་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ། དེ་མ་ཐག་ཐོད་བརྒལ་གྱི་དངོས་གཞི་མངོན་དུ་བྱ་བའི་ཆེད་དུ་བསམ་གཏན་དང་པོ་ནས་བཟུང་སྟེ་འགོག་པའི་བར་དུ་ཡར་སོང་སྟེ་དེའི་འོག་ཏུ་འགོག་པ་ནས་བཟུང་ནས་བསམ་གཏན་དང་པོའ་བར་འོངས་ཏེ། དེ་ལྟར་ལུགས་དང་མཐུན་པ་དང་མི་མཐུན་པ་ ིརྣམ་པ་གཉིས་ཀྱིས་བསམ་གཏན་བཞི་དང༌། གཟུགས་མེད་པ་བཞི་དང༌། འགོག་པའི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་སྙོམས་པར་འཇུག་པ་དགུ་ལ་ཡར་སོང་ཞིང་མར་འོངས་ནས་དེའི་རྗེས་སུ་དངོས་གཞི་ལ་འཇུག་པའི་ཕྱིར། གཞུང་འོག་མ་འདིས་དངོས་གཞི་འདྲེན་པའི་ཆེད་དུ་སྔ་མ་བཟླ་སྟེ་བརྗོད་པ་ཙམ་ཡིན་གྱི། གནས་གཞན་བསྟན་པ་ལ་འཆད་པ་ནི་ཚིག་དོན་ལ་མ་ཞུགས་པའོ།།
གཉིས་པ་ནི། མདོས་དངོས་སུ་བསྟན་པའི་གང་ཡང་བར་དུ་མ་བཅུག་པའི་ཡར་འོང་
ནི། གོ་སླ་བར་དགོངས་ནས་འགྲེལ་པ་འདིར་ཡང་དངོས་སུ་མ་བསྟན་ནོ། །དེ་ཆོས་ཅན། ཐོད་བརྒལ་གྱི་དངོས་གཞི་ལ་སྙོམས་པར་འཇུག་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ། ཡང་བསམ་གཏན་དང་པོ་ལ་སྙོམས་པར་ཞུགས་ཏེ། དེ་ལས་ལངས་ནས་འགོག་པ་ལའོ། །དེ་བཞིན་དུ་འདུ་ཤེས་མེད་འདུ་ཤེས་མེད་མིན་སྐྱེ་མཆེད་ཀྱི་བར་ལས་ལངས་ནས་འགོག་པ་ལ་སྙོམས་པར་ཞུགས་ཏེ་ཏིང་ངེ་འཛིན་གྱི་

འབྲས་བུ་རྩེ་མོའི་སྦྱོར་བ་བཤད་པ། 429

རྩལ་སྦྱོང་བའི་ཆེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ལས་ལངས་ནས་འགོག་པའི་སྙོམས་འཇུག་གི་དེ་མ་ཐག་པའི་སྙོམས་པར་འཇུག་པ་སྲིད་རྩེ་ལ་དམིགས་ཏེ་སྙོམས་པར་འཇུག་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ། དེའི་རྗེས་སུ་འདོད་སེམས་མངོན་དུ་བྱས་ནས་མར་འོང་ལ་འདོད་སེམས་སྤེལ་བའི་ཆེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁ་ཅིག་འགོག་པའི་རྗེས་སུ་སྲིད་རྩེ་ལ་སྙོམས་པར་ཞུགས་པའི་དགོས་པ་འགོག་པ་ལས་འགོག་པར་ལྡང་མི་ནུས་པས། དེ་ལ་ནུད་ཆུང་བྱས་པར་འདོད་པ་ནི། ཡར་སོང་ལ་ཡང་སྤེལ་གཞི་སྙོམས་འཇུག་དགུ་ག་ཡིན་སྙམ་དུ་བསམས་ན་ཡང་དེ་ནི་མི་རིགས་ཏེ། འགོག་པ་སྤེལ་གཞིར་བྱས་པའི་ཚེ་འགོག་པ་སྤེལ་ཆོས་སུ་བྱེད་པ་མི་འཐད་པའི་ཕྱིར་དང༌། མར་འོང་གི་སྤེལ་གཞི་ལ་སྙོམས་འཇུག་དགུ་ག་ཡོད་པས། འགྲེལ་པ་འདིར་འགོག་པ་གྲངས་མ་ཚང་བར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་རོ། །དེས་ན་འགོག་པའི་རྗེས་སུ་ལམ་ཟག་མེད་ལ་ཡང་ལྡང་ནུས་མོད་ཀྱི། སྲིད་རྩེ་ལ་སྙོམས་པར་ཞུགས་པ་ནི། དེའི་རྗེས་སུ་འདོད་སེམས་མངོན་དུ་བྱས་ནས་མར་འོང་ལ་འདོད་སེམས་སྤེལ་བའི་ཆེད་དུ་ཤེས་པར་བྱའོ།།
ཉན་ཐོས་རྣམས་ཐབས་དམན་པས། རྟེན་དང༌། དམིགས་པ་དང༌། རྣམ་པ་དང༌། སྙོམས་
འཇུག་དང༌། རིང་བ་རྣམ་པ་བཞིས་རིང་བའི་ཕྱིར། སྲིད་རྩེའི་རྗེས་དེ་མ་ཐག་འདོད་སེམས་མངོན་དུ་བྱེད་མི་ནུས་ཀྱང༌། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཐབས་ལ་མཁས་པའི་སྟོབས་ཀྱི་སྲིད་རྩེ་ལས་ལངས་ཏེ་འདོད་པའི་གཟུགས་སོགས་སྣང་བའི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་མཉམ་པར་མ་གཞག་པ་འདོད་སེམས་དེ་ལྟ་བུ་དེ་མངོན་སུམ་དུ་བྱས་ཏེ། འདོད་པ་ན་སྤྱོད་པའི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་མཚམས་ཀྱི་ངོ་བོར་བཞག་ནས་མར་འོང་རྩོམ་མོ། །དེ་ནས་དེའི་འོག་ཏུ་འགོག་པ་ལའོ། །དེ་ནས་མཉམ་པར་མ་བཞག་པ་ལའོ། །དེའི་འོག་ཏུ་འགོག་པ་གཅིག་པུ་བོར་ལ་ཞེས་སོགས་གོ་བར་ཟད་དོ། །དེ་བཞིན་དུ་འགོག་པ་ནས་བསམ་གཏན་གཉིས་པའི་བར་བརྒྱད་ཀྱི་བར་དུ་བོར་ནས་བསམ་གཏན་དང་པོ་ལའོ། །དེ་ནས་མཉམ་པར་མ་བཞག་པ་ལའོ།།
གསུམ་པ་ནི། དེ་ལྟར་གཅིག་དང་གཉིས་ལ་སོགས་པ་བོར་ནས་འགོག་པའི་སྙོམས་པར་
འཇུག་པ་དང༌། བསམ་གཏན་དང་པོ་ལ་ཐུག་པའི་བར་དུ་སྤེལ་གཞི་དང་སྤེལ་ཆོས་མི་འདྲ་བའི་སྒོ་ནས་འོང་བ་དང༌། བསམ་གཏན་བཞི་དང་གཟུགས་མེད་བཞི་ལ་འགོག་པ་སྤེལ་ཏེ་འགྲོ་བས་ན་མི་

430 སྐབས་ལྔ་པའི་བཤད་པ།

འདྲ་བར་འགྲོ་བ་ཐོད་བརྒལ་གྱི་སྙོམས་པར་འཇུག་པ་ལ་དབང་བ་ཉིད་ཀྱི་མཚན་ཉིད་མངོན་སུམ་དུ་བྱེད་པས་ན་སྒོམ་པའི་ལམ་རྩེ་མོ་ཡིན་ནོ། །གཉིས་པ་ལ། སྤྱིའི་མཚམས་སྦྱར། སོ་སོའ་ངོ་བོ། དོན་ ིབསྡུ་བའོ། །དང་པོ་ནི། དེ་ལྟར་རྟེན་སྒོམ་པའི་ལམ་རྩེ་སྦྱོར་བརྗོད་ནས་དེ་ལ་སྤང་བྱ་སྤང་བའི་ཕྱིར་མི་མཐུན་པའི་ཕྱོགས་རྣམ་པ་བཞི་བརྗོད་དགོས་པས། ཞེས་སོ།།
གཉིས་པ་ལ། གཟུང་རྟོག་དང༌། འཛིན་རྟོག་གོ །དང་པོ་ལ། འཇུག་པ་གཟུང་རྟོག་དང༌།
ལྡོག་པ་གཟུང་རྟོག་གོ །དང་པོ་ལ་གསུམ་གྱི་དང་པོ་མཚམས་སྦྱར་བ་ནི། རེ་ཤིག་གཟུང་བའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་དང་པོ་དགུ་འཆད་དོ། །གཉིས་པ་རྩ་བ་ནི། ཡུལ་གྱི་སྒོ་ནས་དགུ་ཡོད་དེ། མདོར་བསྡུས་པ་དང་རྒྱས་པའི་གསུང་རབ་ལ་འཇུག་བྱར་བདེན་པར་ཞེན་པ་ནས་ལེགས་པའི་ལམ་ནི་རྣམ་པ་གསུམ་ལ་ལོངས་སྤྱད་བྱར་བདེན་པར་ཞེན་པའི་རྣམ་རྟོག་གི་བར་རྣམས་ཡོད་པའི་ཕྱིར། རྟོག་པའི་ངོ་བོ་ནི། གསུང་རབ་དང༌། དེའི་བརྗོད་བྱ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་ལམ་འབྲས་ལ་འཇུག་བྱར་བདེན་པར་ཞེན་པའི་གཟུང་བའི་རྣམ་རྟོག་འདི་གཅིག་སྟེའོ། །གཉེན་པོ་ནི་སྦྱོར་བའི་རྣམ་པའི་སྤྱོད་ཡུལ་ཅན་སྦྱོར་བ་ཉེར་བསྡོགས་ཀྱི་གནས་སྐབས་སོ། །མདོ་ནི། རིམ་པ་བཞིན་དུ། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཇི་ལྟར་བྱང་ཆེན་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་མདོ་དང་རྒྱས་པ་འཚལ་བར་འགྱུར།1

ཞེས་དང༌།
གལ་ཏེ་ཇི་སྐད་བསྟན་པའི་ཤེར་ཕྱིན་ལ་སློབ་ཅིང་།2

ཞེས་དང༌། བྱང་ཆེན་དེ་ལྟར་བསྟན་པའི་ཤེར་ཕྱིན་ལ་གནས་པ་འདི་ནི་ཕྱིར་མི་ལྡོག་པར་རིག་པར་བྱ་སྟེ།3

ཞེས་དང༌། ཤེར་ཕྱིན་མངོན་པར་
བསྒྲུབ་པ་དང་། ཞེས་དང༌། ཤེར་ཕྱིན་སྒོམ་པར་བྱེད་དེ། དེ་ལ་ཕན་ཡོན་འདི་དག་ཡོད་པར་རིག་པར་བྱའོ། །ཞེས་དང༌། རྟེན་འབྲེལ་སྙིང་པོ་མེད་པས་ཤེར་ཕྱིན་ལ་སྤྱད་པར་བྱའོ།4

།ཞེས་དང༌། ནམ་
མཁའི་སྟོང་པ་ཉིད་མངོན་པར་བསྒྲུབས་པས་ཤེར་ཕྱིན་མངོན་པར་བསྒྲུབ་པར་བྱའོ། །ཞེས་དང༌། ནམ་མཁའ་སྟོང་པ་ཉིད་དུ་བསྒོམས་པས་ཤེར་ཕྱིན་བསྒོམ་པར་བྱའོ།5

།ཞེས་སོ།།
1 བཀའ་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༢༨ ཤོག ༢༥༢ ཕྲེང་། ༡༦
2 བཀའ་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༢༨ ཤོག ༢༥༧ ཕྲེང་། ༡
3 བཀའ་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༢༨ ཤོག ༢༦༠ ཕྲེང་། ༦
4 བཀའ་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༢༨ ཤོག ༢༦༧ ཕྲེང་། ༢༠
5 བཀའ་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༢༨ ཤོག ༢༦༨ ཕྲེང་། ༢

འབྲས་བུ་རྩེ་མོའི་སྦྱོར་བ་བཤད་པ། 431

གསུམ་པ་འགྲེལ་པ་ནི། གཟུང་བའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་དང་པོ་ཆོས་ཅན། རྣམ་པ་དགུ་སྟེ།
སྒོམ་པའི་ལམ་རྩེ་སྦྱོར་གྱི་སྦྱོར་བའི་གནས་སྐབས་ཀྱི་ཡུལ་ཅན་གྱིས་སྤང་བར་བྱ་བ་དགུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། ཡུལ་གྱི་སྒོ་ནས་དབྱེ་བ་དགུ་སྦྱོར་བ་ཉེར་བསྡོགས་ཀྱི་གནས་སྐབས་འདིར་སྤང་བར་བྱ་བ་ཉིད་ཀྱིས་སོ། །དགུ་གང་ཞེ་ན། མདོར་བསྡུས་པ་ལ་དགའ་བའི་སེམས་ཅན་རྗེས་སུ་འཛིན་པས་གསུང་རབ་ཀྱི་ཆོས་མདོར་བསྡུས་པ་བརྗོད་བྱ་དང་བཅས་པ་ལ་འཇུག་བྱར་བདེན་པར་ཞེན་པ་ལྷན་སྐྱེས་ཀྱིས་བསྡུས་པའི་རྟོག་པ་ཆོས་ཅན། ཐེག་ཆེན་འཕགས་པའི་སྒོམ་ལམ་སྦྱོར་བ་ཉེར་བསྡོགས་ཀྱི་སྤང་བྱ་ཡིན་ཏེ། དེས་དངོས་སུ་གཞོམ་བྱ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འོག་མ་རྣམས་ལ་ཡང་རྟགས་སྦྱོར་དེ་བཞིན་དུ་སྦྱར་བར་བྱའོ། །རྒྱས་པ་ལ་དགའ་བའི་སེམས་ཅན་རྗེས་སུ་འཛིན་པས་གསུང་རབ་ཀྱི་ཆོས་རྒྱས་པ་བརྗོད་བྱ་དང་བཅས་པ་ལ་འཇུག་བྱར་བདེན་པར་ཞེན་པ་ལྷན་སྐྱེས་ཀྱིས་བསྡུས་པ་ཆོས་ཅན་ནོ། །དོན་ནི་སྔ་མ་གསུང་རབ་ཀྱི་བརྗོད་བྱ་དེ་བཞིན་ཉིད་ལ་སོགས་པའི་སྤྱིའི་མཚན་ཉིད་ཤེས་པ་དང༌། ཕྱི་མ་ཆོས་རྒྱས་པ་སོ་སོ་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཤེས་པ་ལ་འཇུག་བྱར་ཞེན་པའོ། །སྤྱོད་པའི་དབང་དུ་བྱས་པ་གཅིག་ནི་ཇི་སྐད་བཤད་པ་བཞིན་མདོ་རྒྱས་ཀྱི་དོན་ལ་སྒྲུབ་པ་ནན་ཏན་མི་བྱེད་པས་སངས་རྒྱས་ཀྱིས་མགོན་བྱས་པའི་སྒོ་ནས་བསྟངས་ཏེ་ཡོངས་སུ་མ་བཟུང་བའི་གཉེན་པོ་ཤེར་ཕྱིན་གྱི་རྣལ་འབྱོར་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་ལ་འཇུག་བྱར་ཞེན་པ་དང༌། བསྟངས་ནི་གྲོགས་དང་མགོན་གྱི་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ཡིན་གྱི། ཕྱིར་བཏང་བའི་དོན་དུ་འཆད་པ་ནི་བརྡ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་པའོ། །ལམ་གྱི་ཡོན་ཏན་གྱི་དབང་དུ་བྱས་པ་གསུམ་ནི་མཐོང་ལམ་ལ་ལྟོས་ཏེ་བྱུང་བ་འགགས་པ་ཉིད་ཀྱིས་སྦྱོར་བའི་ལམ་གྱི་ཡོན་ཏན་དོན་དམ་པར་མེད་པ་ཐ་སྙད་དུ་ཡོད་པ་དང༌། ཡང་དག་པར་མཐའ་བཞིར་སྐྱེ་བའི་རྒྱུ་དང་མི་ལྡན་པས་མཐོང་བའི་ལམ་གྱི་ཡོན་ཏན་དོན་དམ་པར་མེད་པ་ཐ་སྙད་དུ་ཡོད་པ་དང༌། མ་འོངས་པ་རྫས་སུ་མེད་པ་ཉིད་ཀྱིས་མཐོང་ལམ་གྱི་དུས་ན་སྒོམ་པའི་ལམ་གྱི་ཡོན་ཏན་མེད་པ་ཡིན་ཡང་སྒོམ་ལམ་གྱི་དུས་ན་ཡོད་པ་ལ་འཇུག་བྱར་བདེན་པར་ཞེན་པའོ།།
ལམ་གྱི་ངོ་བོའ་དབང་དུ་བྱས་པ་གསུམ་ནི། རྟག་འཛིན་སོགས་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཞི་བ་ཉིད་དང་ ིམི་རྟག་པར་རྟོགས་པ་ལ་སོགས་པས་མྱ་ངན་ལས་འདས་པར་སྦྱོར་བའི་ལམ་དང༌། སྟོང་པ་ཉིད་

432 སྐབས་ལྔ་པའི་བཤད་པ།

གསར་དུ་རྟོགས་པ་མངོན་པར་སྒྲུབ་པ་སྟེ་སྒོམ་པར་བྱེད་པ་ཉིད་ཀྱིས་མཐོང་བའི་ལམ་ལ་དོན་དམ་པར་རང་བཞིན་མེད་པ་མངོན་སུམ་གྱིས་རྟོགས་ཟིན་སྒོམ་པར་བྱེད་པ་ཉིད་ཀྱིས་སྒོམ་པའི་ལམ་འཇུག་བྱར་བདེན་པར་ཞེན་པ་ལྷན་སྐྱེས་ཀྱི་རྟོག་པ་ཆོས་ཅན་ནོ།།
གཉིས་པ་ལ་གསུམ་གྱི་དང་པོ་མཚམས་སྦྱར་བ་ནི། དེ་ལྟར། ཞེས་སོ། །གཉིས་པ་རྩ་བ་
ལ། གཉེན་པོ་ནི། ཐེག་ཆེན་གྱི་སྒོམ་སྤང་གཟུང་རྟོག་གཉིས་པ་ལྡོག་པ་གཟུང་རྟོག་གཉེན་པོ་གང་ཡང་རུང་བས་སྤོང་བ་མ་ཡིན་ཏེ། ཐེག་ཆེན་གྱི་སྒོམ་ལམ་གྱིས་བསྡུས་པའི་སེམས་དང་སེམས་བྱུང་འཇུག་པའི་ཡུལ་ཅན་བར་ཆད་མེད་ལམ་རྣམས་ཀྱིས་སྤོང་བ་ཡིན་པར་བཞེད་པའི་ཕྱིར། ཐེག་ཆེན་འཕགས་པའི་སྒོམ་པའི་ལམ་བར་ཆད་མེད་ལམ་གྱི་གནས་སྐབས་ལ་སྤང་བར་བྱ་བ་རྣམ་པར་རྟོག་པ་དགུ་ཡོད་པར་ཤེས་པར་བྱ་སྟེ། བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་མི་སྐྱེ་བ་ལ་སོགས་པ་ལྡོག་ཡུལ་གྱིས་དབྱེ་བ་དགུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། མདོ་ནི། སེམས་དང་པོ་བསྐྱེད་ནས་ཉེ་བར་བཟུང་སྟེ། ཞེས་དང༌། བྱང་ཆུབ་སྙིང་པོ་ལ་འདུག་གི་བར་དུ་ཤེར་ཕྱིན་ལ་སྤྱོད།1

ཅེས་སོ།།
གསུམ་པ་འགྲེལ་པ་ནི། སྤང་བྱ་ལྷན་སྐྱེས་ཀྱིས་བསྡུས་པའི་གཟུང་བའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་
གཉིས་པ་ལྡོག་པ་གཟུང་རྟོག་ཆོས་ཅན། ཡུལ་ཅན་རྣམ་པ་དགུ་སྟེ། ཡུལ་གྱི་སྒོ་ནས་དགུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཐེག་ཆེན་འཕགས་པའི་སྒོམ་པའི་ལམ་གྱི་སེམས་དང་སེམས་ལས་བྱུང་བ་འཇུག་པ་བར་ཆད་མེད་པའི་གནས་སྐབས་ཀྱི་གཞོམ་བྱ་ཡིན་ཏེ། གནས་སྐབས་དེ་ན་སྤང་བར་བྱ་བ་གཉིས་ཀྱིས་སོ། །དགུ་གང་ཞེ་ན། ཞི་བ་བགྲོད་པ་གཅིག་པུ་པའི་ཉན་ཐོས་ཚོགས་ལམ་པ་ཆོས་ཅན། ཉན་ཐོས་དགྲ་བཅོམ་པའི་འབྲས་བུ་མ་ཐོབ་བར་དུ་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་མི་སྐྱེ་བ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལྟར་འཁྲིད་པའི་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་ལ་སོགས་པ་དང་བྲལ་བས་སོ། །ཉན་ཐོས་ཀྱི་ཚོགས་ལམ་དུ་ཐེག་ཆེན་སེམས་བསྐྱེད་མི་སྐྱེ་བས་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔས་ལྡོག་བྱར་བདེན་པར་ཞེན་པའི་རྟོག་པ་ལྷན་སྐྱེས་ཆོས་ཅན། ཐེག་པ་ཆེན་པོའ་སྒོམ་ལམ་བར་ཆད་མེད་ལམ་གྱི་སྤང་བྱ་ཡིན་ཏེ། དེས་ ིདངོས་སུ་གཞོམ་པར་བྱ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འོག་མ་རྣམས་ལ་ཡང་རྟགས་ཆོས་དེ་བཞིན་དུ་སྦྱར་བར་བྱའོ། །ཆོས་ཅན་སྔ་མ་ལ་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སྙིང་པོ་ཆོས་སྐུ་ཡིད་ལ་མི་བྱེད་པ་ཡིན་ཏེ། སངས་རྒྱས་ 1 བཀའ་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༢༨ ཤོག ༢༦༨ ཕྲེང་། ༩

འབྲས་བུ་རྩེ་མོའི་སྦྱོར་བ་བཤད་པ། 433

ལ་དམིགས་པའི་བསོད་ནམས་ཁྱད་པར་དུ་འཕགས་པ་མེད་པས་སོ། །ཉན་ཐོས་ཀྱི་སྦྱོར་ལམ་ལ་གནས་པའི་ཞི་བ་བགྲོད་པ་གཅིག་བུ་པ་ཆོས་ཅན། ཉན་ཐོས་དེའི་ཐེག་པ་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་ཡིན་ཏེ། ཉན་ཐོས་ཀྱི་རིགས་ཅན་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར། རིགས་ངེས་པའི་རང་རྒྱལ་སྦྱོར་ལམ་པ་ཆོས་ཅན། རང་རྒྱལ་དེའི་ཐེག་པ་མངོན་དུ་བྱེད་པ་ཡིན་ཏེ། རང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་རིགས་ཅན་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར། ཞི་བ་བགྲོད་པ་གཅིག་པུ་པའི་ཉན་ཐོས་མཐོང་ལམ་པ་ཆོས་ཅན། ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་རེ་ཤིག་རང་གི་རྒྱུད་ལ་ཐོབ་བྱར་ཡིད་ལ་མི་བྱེད་པ་ཡིན་ཏེ། ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་ནན་ཏན་གྱིས་སྒྲུབ་པ་མེད་པས་སོ། །ཉན་ཐོས་སྒོམ་ལམ་པ་ཆོས་ཅན། ཤེར་ཕྱིན་གྱི་གཟུགས་བརྙན་སྒོམ་པ་ཡིན་ཏེ། སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་མ་ཟིན་པར་མི་རྟག་སོགས་མངོན་སུམ་དུ་དམིགས་པ་དང་བཅས་པ་ཉིད་ཀྱིས་སོ།།
ཉན་ཐོས་དགྲ་བཅོམ་པ་ཆོས་ཅན། གནས་ལུགས་ཀྱི་དོན་བསྒོམ་པ་མེད་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་
དམིགས་པ་མེད་པ་ཉིད་ཀྱིས་སོ། །དེ་ཆོས་ཅན། གནས་ལུགས་ཀྱི་དོན་བསྒོམ་པ་ཡང་མེད་དེ། དེ་དམིགས་པ་ཡང་མེད་པའི་ཕྱིར། མི་རྟག་སོགས་བསྒོམ་པ་མེད་པ་ཡང་མ་ཡིན་ཏེ། མི་རྟག་སོགས་མི་དམིགས་པ་ཡང་མེད་པས་སོ། །ཡུལ་གྱི་དབང་དུ་བྱས་ནས་དེ་ལྟར་བཤད་ཀྱི། སྒོམ་པ་ལ་བདེན་པར་ཞེན་པ་དང༌། སྒོམ་པ་མེད་པ་ལ་བདེན་པར་ཞེན་པ་དང༌། སྒོམ་མི་སྒོམ་གཉིས་ཀ་དང༌། གཉིས་ཀ་མ་ཡིན་པ་མུ་བཞི་ལ་བདེན་པར་མངོན་པར་ཞེན་པ་ལྡོག་བྱར་བདེན་པར་ཞེན་པའི་རྟོག་པ་ལྷན་སྐྱེས་ཆོས་ཅན་ནོ། །དེའི་གཉེན་པོ་ནི། དེ་ཁོ་ནར་མུ་བཞི་དང་བྲལ་བར་རྟོགས་པའི་སྒོམ་ལམ་བར་ཆད་མེད་ལམ་མོ། །ཉན་རང་ཆོས་ཅན། གནས་ལུགས་ཀྱི་དོན་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་མ་ཡིན་པ་ཉིད་ལ་ཞེན་པ་ཡིན་ཏེ། གནས་ལུགས་ཀྱི་དོན་ལ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་མངོན་པར་ཞེན་པས་སོ། །ཉན་རང་གནས་ལུགས་ཀྱི་དོན་ལ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་ཞེན་1

པ་ལ་དེ་ལ་ལྡོག་བྱར་བདེན་པར་འཛིན་པའི་
རྟོག་པ་ལྷན་སྐྱེས་ཆོས་ཅན་ནོ།།
གཉིས་པ་འཛིན་རྟོག་བཤད་པ་ལ། རྫས་འཛིན་རྟོག་པ་དང༌། བཏགས་འཛིན་རྟོག་
པའོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ་གྱི་དང་པོ་མཚམས་སྦྱར་བ་ནི། དེ་ལྟར། ཞེས་སོ། །གཉིས་པ་ནི། འཛིན་ 1 ཞོལ། ཤོག ༢༩༧ ན ༣། གཙང་། ཤོག ༣༠༦ ན ༦ ཞེན་པས་དེ་ལ་

434 སྐབས་ལྔ་པའི་བཤད་པ།

པར་བྱེད་པ་དང་པོ་རྫས་འཛིན་རྟོག་པར་ཤེས་པར་བྱ་བ་མདོ་ལས་བསྒྲགས་པ་ཡིན་ནོ། །སེམས་ཅན་དུ་བཏགས་པའི་སྤྱོད་ཡུལ་སོ་སོ་སྐྱེ་བོ་སོགས་ལ་ལོངས་སྤྱོད་བྱེད་དུ་བདེན་པར་ཞེན་པའི་རྟོག་པ་སོགས་ཡུལ་གྱི་སྒོ་ནས་དབྱེ་བ་དགུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་རོ། །གསུམ་པ་འགྲེལ་པ་ནི། སྔ་མ་མཐོང་སྤང་གི་སྐབས་སུ་བཤད་པ་བཞིན་དུ་སྤང་བྱ་ལྷན་སྐྱེས་ཀྱིས་བསྡུས་པའི་རྫས་སུ་འཛིན་པར་རྣམ་པར་རྟོག་པ་ཡུལ་ཅན་རྣམ་པ་དགུའོ། །སྒོམ་པའི་ལམ་གྱི་སྦྱོར་བའི་གནས་སྐབས་ཀྱི་སྤང་བྱ་ཡུལ་གྱི་སྒོ་ནས་དབྱེ་བ་དགུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དགུ་པོ་གང་ཞེ་ན། ཤེས་བྱའི་དབང་དུ་བྱས་པ་གསུམ་ནི། རང་དབང་བའི་གང་ཟག་རྫས་སུ་ཡོད་པར་མི་སྐྱེ་བས་ཕུང་པོ་ལྔ་ལ་སེམས་ཅན་དུ་བཏགས་པ་ཙམ་ལོངས་སྤྱོད་བྱེད་དུ་བདེན་པར་ཞེན་པའི་རྟོག་པ་ལྷན་སྐྱེས་ཆོས་ཅན། ཐེག་ཆེན་འཕགས་པའི་སྒོམ་ལམ་སྦྱོར་བ་ཉེར་བསྡོགས་ཀྱི་སྤང་བྱ་ཡིན་ཏེ། དེས་དངོས་སུ་གཞོམ་པར་བྱ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ལྷག་མ་རྣམས་ལ་ཡང་རྟགས་ཆོས་དེ་བཞིན་དུ་སྦྱར་བར་བྱའོ། །ཕུང་སོགས་ལ་ཆོས་སུ་བཏགས་པ་ཙམ་དུ་ཟད་དེ། གཟུགས་ལ་སོགས་པའི་ཆོས་རྣམས་ཐ་སྙད་པའི་ཤེས་པ་ལ་སྣང་བ་ཙམ་དུ་ཟད་པའི་ཕྱིར། རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་ལ་སོགས་པའི་ཆོས་ཐ་སྙད་དུ་ཡང་མེད་པའི་སྟོང་པ་མ་ཡིན་པ་ཉིད་དེ། གཞི་དང་ལམ་དང་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་འཇལ་བྱེད་དུ་འགྲོ་བའི་ཕྱིར། མཁྱེན་པ་གསུམ་གྱི་ཆོས་ལ་གང་ཟག་ཏུ་བཞག་པ་ལ་ལོངས་སྤྱོད་པ་པོར་བདེན་པར་ཞེན་པའི་རྟོག་པ་ལྷན་སྐྱེས་ཆོས་ཅན་ནོ།།
ལྟ་བའི་དབང་དུ་བྱས་པ་གཉིས་ནི། སོ་སོ་སྐྱེ་བོ་ཆོས་ཅན། ཆོས་ལ་བདེན་པར་ཆགས་
པ་ཡིན་ཏེ། རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་མངོན་པར་ཞེན་པ་མ་སྤངས་པས་བདེན་པར་ཞེན་པའི་ཕྱིར་རོ། །བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཆོས་ཅན། གནས་ལུགས་ཀྱི་ཆོས་རབ་ཏུ་རྣམ་པར་འབྱེད་པ་ཡིན་ཏེ། ཆོས་ཐམས་ཅད་དོན་དམ་པར་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པར་རྟོགས་པས་སོ།།
སྤྱོད་པའི་དབང་དུ་བྱས་པ་གཉིས་ནི། ཉན་རང་འཕགས་པ་ཆོས་ཅན། འཁོར་བའི་སྡུག་
བསྔལ་ཞི་བའི་དངོས་པོའ་ཆེད་དུ་བྱ་བ་དོན་དུ་གཉེར་བར་བྱེད་པ་ཡིན་ཏེ། ཐར་པ་ཙམ་དོན་དུ་ ིགཉེར་གྱི། ཆེན་པོ་གསུམ་གྱི་ཆེད་དུ་བྱ་བ་མི་བྱེད་པས་སོ། །བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཆོས་ཅན། ཐེག་པ་གསུམ་གྱི་ངེས་པར་འབྱུང་བ་ཡིན་ཏེ། སྙིང་རྗེ་ཆེན་པོ་དང་བཅས་ཤིང་གཟུགས་ལ་སོགས་

འབྲས་བུ་རྩེ་མོའི་སྦྱོར་བ་བཤད་པ། 435

པ་ལ་བདེན་པར་ཡོད་ན་དམིགས་སུ་རུང་བ་ལས་བདེན་པར་མི་དམིགས་པའི་ཕྱིར། ཉན་རང་གི་ལྟ་སྤྱོད་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་པ་ནི་ཉན་ཐོས་ཚོགས་ལམ་པ་ཆོས་ཅན། སྦྱིན་བདག་རྣམས་ཀྱི་ཡོན་མ་དག་པ་ཡིན་ཏེ། གང་ཟག་གི་བདག་མེད་ཙམ་རྟོགས་ཀྱང་ཆོས་ཉིད་ལ་ཡང་དག་པར་རབ་ཏུ་མ་ཞུགས་པ་ཉིད་ཀྱིས་སོ། །དེ་ཆོས་ཅན། ཕར་ཕྱིན་གྱི་སྤྱོད་པ་རྣམ་པར་འཁྲུག་པ་ཡིན་ཏེ། སྦྱིན་པ་སོགས་ལ་སྤྱོད་པའི་ཚེ་འཁོར་གསུམ་གྱི་སྦྱིན་པ་ལ་སོགས་པར་དམིགས་ཏེ་བསྒྲུབས་པས་སོ།།གཉིས་པ་བཏགས་འཛིན་རྟོག་པ་བཤད་པ་ལ་གཉིས། མདོར་བསྟན་པ། རྒྱས་པར་བཤད་
པའོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ་གྱི་དང་པོ་མཚམས་སྦྱར་བ་ནི། དེ་ལྟར། ཞེས་སོ། །གཉིས་པ་རྩ་བ་ནི། སེམས་ཅན་དུ་ཐ་སྙད་བཏགས་པ་དང༌། ཐ་སྙད་དེ་འདོགས་པའི་རྒྱུ་ཕུང་པོ་ལ་བདེན་པར་ཞེན་པའི་ཡུལ་ཅན་ལྷན་སྐྱེས་ཀྱི་རྟོག་པ་ཆོས་ཅན། ཐེག་ཆེན་འཕགས་པའི་སྒོམ་པའི་ལམ་དང་སྤང་གཉེན་དུ་འབྲེལ་བའི་མི་མཐུན་ཕྱོགས་རྫས་འཛིན་ལས་གཞན་རྣམ་པ་དགུ་ཡོད་དེ། ཡུལ་གྱི་སྒོ་ནས་ཕྱེ་བ་དགུ་སྒོམ་ལམ་དེ་ཡིས་རྣམ་པར་འཇོམས་པས་སོ། །མདོ་ནི། རབ་འབྱོར་ཐ་སྙད་དང་མིང་དང་མཚན་མ་དང་མངོན་པར་ཞེན་པ།1

ཞེས་སོ། །གསུམ་པ་འགྲེལ་པ་ནི། སེམས་ཅན་དུ་ཐ་
སྙད་བཏགས་པ་དང་ཐ་སྙད་དེར་རྣམ་པར་བཞག་པའི་རྒྱུ་ཕུང་པོར་སྣང་བ་ཙམ་གྱི་ཆོས་ལ་སྐྱེས་བུར་བཏགས་པ་ལ་ལོངས་སྤྱོད་པ་པོར་བདེན་པར་ཞེན་པའི་ཡུལ་ཅན་སྒོམ་ལམ་གྱི་མི་མཐུན་པའི་ཕྱོགས་འཛིན་པར་རྣམ་པར་རྟོག་པ་གཉིས་པ་བཏགས་འཛིན་རྟོག་པ་ལྷན་སྐྱེས་ཆོས་ཅན། སྒོམ་ལམ་དེ་དང་སྤང་གཉེན་དུ་འབྲེལ་བ་རྣམ་པ་དགུ་སྟེ། ཡུལ་གྱི་སྒོ་ནས་ཕྱེ་བ་དགུ་སྒོམ་པའི་ལམ་གྱིས་ཡང་དག་པར་སྤང་བར་བྱ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
གཉིས་པ་ལ་གསུམ་གྱི་དང་པོ་མཚམས་སྦྱར་བ་ནི། ཇི་ལྟར། ཞེས་སོ། །གཉིས་པ་རྩ་བ་ནི།
སྒོམ་སྤང་བཏགས་འཛིན་རྟོག་པ་རྣམ་པ་དགུ་ཡོད་དེ། མཁྱེན་པ་གསུམ་གྱི་དམིགས་པའི་བདག་ཉིད་ཇི་བཞིན་དུ་ཀུན་མཁྱེན་གསུམ་གྱི་སྒྲིབ་པ་རྣམ་གསུམ་ལ་རྨོངས་པའི་བཏགས་འཛིན་རྟོག་པ་ནས་གཟུང་འཛིན་གཉིས་སུ་མེད་པ་ལ་ཀུན་ཏུ་རྨོངས་པ་ལ་སྐྱེས་བུར་བཏགས་པ་ལ་ལོངས་སྤྱོད་པ་པོར་བདེན་པར་ཞེན་པའི་བར་དགུ་སྤང་བྱ་རྣམ་པར་རྟོག་པ་ཐ་མར་བཞེད་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་ 1 བཀའ་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༢༨ ཤོག ༧༦༧ ཕྲེང་། ༡༩

436 སྐབས་ལྔ་པའི་བཤད་པ།

འགྲེལ་པ་ནི། སྔ་མ་བཞིན་དུ་འཛིན་པའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་ཐ་མ་བཏགས་འཛིན་རྟོག་པ་ལྷན་སྐྱེས་ཆོས་ཅན། ཡུལ་ཅན་རྣམ་པ་དགུར་བཞེད་པ་ཡིན་ཏེ། ཡུལ་གྱི་སྒོ་ནས་ཕྱེ་བ་དགུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། སྒོམ་པའི་ལམ་གྱི་སེམས་དང་སེམས་ལས་བྱུང་བ་འཇུག་པ་བར་ཆད་མེད་པའི་གནས་སྐབས་ཀྱི་སྤང་བྱ་ཡིན་ཏེ། དེས་དངོས་སུ་གཞོམ་པར་བྱ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
དགུ་གང་ཞེ་ན། མཁྱེན་གསུམ་གྱི་དམིགས་པ་ལ་ཀུན་ཏུ་རྨོངས་པ་གསུམ་ནི། ཉན་ཐོས་
ཚོགས་ལམ་པ་ཆོས་ཅན། རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་ཀྱི་སྒྲིབ་པ་སྤོང་བ་ལ་ཀུན་ཏུ་རྨོངས་པ་ཡིན་ཏེ། ཇི་ལྟ་བ་དང་ཇི་སྙེད་པའི་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་ཡོངས་སུ་མ་ཤེས་པས་རྨོངས་པའི་ཕྱིར། ལམ་ཤེས་པ་ཉིད་ཀྱི་སྒྲིབ་པ་སྤོང་བ་ལ་ཀུན་ཏུ་རྨོངས་པ་ཡིན་ཏེ། ཐེག་པ་གསུམ་གྱི་ལམ་ཐམས་ཅད་ཡོངས་སུ་མ་ཤེས་པས་རྨོངས་པའི་ཕྱིར། སོ་སོ་སྐྱེ་བོ་ཐ་མལ་པ་ཆོས་ཅན། ཐམས་ཅད་ཤེས་པ་ཉིད་ཀྱི་སྒྲིབ་པ་སྤོང་བ་ལ་ཀུན་ཏུ་རྨོངས་པ་ཡིན་ཏེ། གཞི་ཐམས་ཅད་ཡོངས་སུ་མ་ཤེས་པས་རྨོངས་པའི་ཕྱིར། སྒྲིབ་པ་གསུམ་སྤོང་བ་ལ་རྨོངས་པ་ལ་སྐྱེས་བུར་བཏགས་པ་ལ་ལོངས་སྤྱོད་པ་པོར་བདེན་པར་ཞེན་པའི་རྟོག་པ་ལྷན་སྐྱེས་ཆོས་ཅན་ནོ། །ལམ་གསུམ་གྱི་དམིགས་པ་ལ་རྨོངས་པས་དེ་གསུམ་གྱི་སྒྲིབ་པ་སྤོང་བ་ལ་རྨོངས་པའོ། །ལམ་གྱི་ངོ་བོ་ལ་རྨོངས་པའི་དབང་དུ་བྱས་པ་གཅིག་ནི། དེ་ཆོས་ཅན། སྒྲིབ་པ་ཐམས་ཅད་ཞི་བའི་ལམ་ལ་ཀུན་ཏུ་རྨོངས་པ་ཡིན་ཏེ། གནས་ལུགས་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་ཡོངས་སུ་མ་ཤེས་པས་རྨོངས་པའི་ཕྱིར། ལམ་གྱི་དམིགས་པ་ལ་རྨོངས་པ་གཉིས་ནི། དེ་ཆོས་ཅན། དེ་བཞིན་ཉིད་ལ་སོགས་པ་
དང་གཟུགས་ལ་སོགས་པ་མཚུངས་པར་ལྡན་པ་བདེན་གཉིས་ངོ་བོ་གཅིག་དང་མི་ལྡན་པ་བདེན་གཉིས་ངོ་བོ་ཐ་དད་ལ་ཀུན་ཏུ་རྨོངས་པ་ཡིན་ཏེ། གཟུགས་ལ་སོགས་པའི་ཤེས་བྱ་དང་དེ་བཞིན་ཉིད་དག་ཆོས་ཅན་དང༌། ཆོས་ཉིད་དུ་ཡོངས་སུ་མ་ཤེས་པས་རྨོངས་པའི་ཕྱིར། དེ་ཆོས་ཅན། ཐེག་པ་དམན་པ་དང་ཐེག་པ་ཆེན་པོའ་ལམ་མི་མཉམ་པ་ཉིད་ལ་ཀུན་ཏུ་རྨོངས་པ་ཡིན་ཏེ། ཐེག་ ིཔ་ཆེན་པོའ་ལམ་ལ་བར་ཆད་བྱེད་པའི་བདུད་ལ་སོགས་པའི་རང་གི་ངོ་བོ་སྟོང་པ་ཉིད་དུ་ཡོངས་ ིསུ་མ་ཤེས་པས་རྨོངས་པའི་ཕྱིར། ཡང་ན་འདི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་ལམ་གྱི་ཁྱད་པར་ལ་རྨོངས་པ་ལ་བཤད་དོ། །གནས་ལུགས་ཀྱི་དོན་ལ་རྨོངས་པ་ཞིག་ནི། ཉན་ཐོས་ཚོགས་ལམ་པ་ཆོས་

འབྲས་བུ་རྩེ་མོའི་སྦྱོར་བ་བཤད་པ། 437

ཅན། སྡུག་བསྔལ་ལ་སོགས་པའི་བདེན་པ་བཞིའི་ཆོས་ཉིད་ལ་ཀུན་ཏུ་རྨོངས་པ་ཡིན་ཏེ། མི་རྟག་སོགས་སྟོན་པའི་མདོ་སྡེའི་དོན་ལ་གནས་ལུགས་མཐར་ཐུག་པའི་སྒྲ་ཇི་བཞིན་དུ་འཛིན་པ་ཉིད་ཀྱིས་སོ། །སྤང་བྱའི་རང་བཞིན་ལ་རྨོངས་པ་ཞིག་ནི། ཉོན་མོངས་པའི་རང་བཞིན་ལ་ཀུན་ཏུ་རྨོངས་པ་ཡིན་ཏེ། འདོད་ཆགས་ལ་སོགས་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་གློ་བུར་བ་དང་སྟོང་པ་ཉིད་དུ་ཡོངས་སུ་མ་ཤེས་པས་རྨོངས་པའི་ཕྱིར། ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་རགས་པ་ལ་རྨོངས་པ་ཞིག་ནི། གཟུང་འཛིན་རྫས་ཐ་དད་ཀྱིས་སྟོང་པའི་གཉིས་སུ་མེད་པ་ལ་1

ཀུན་ཏུ་རྨོངས་པ་ཡིན་ཏེ། གཟུང་བ་དང་འཛིན་
པའི་མཚན་ཉིད་རྫས་ཐ་དད་ཀྱིས་སྟོང་པར་ཡོངས་སུ་མ་ཤེས་པས་རྨོངས་པའི་ཕྱིར། ཀུན་རྨོངས་དགུ་པོ་ལ་སྐྱེས་བུར་བཏགས་པ་ལ་ལོངས་སྤྱོད་པ་པོར་བདེན་པར་ཞེན་པའི་ལྷན་སྐྱེས་ཀྱི་རྟོག་པ་ཆོས་ཅན། སྒོམ་ལམ་བར་ཆད་མེད་ལམ་གྱི་སྤང་བྱ་ཡིན་ཏེ། དེས་དངོས་སུ་གཞོམ་པར་བྱ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདི་དག་ཕལ་ཆེར་རྟོག་པ་མངོན་གྱུར་གྱི་སྒོ་ནས་བསྟན་གྱི། སྤང་བྱའི་གཙོ་བོ་ནི་ས་བོན་དུ་ཤེས་པར་བྱའོ།།
གསུམ་པ་དོན་བསྡུ་བ་ནི། གཟུང་འཛིན་གྱི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་བཞིའི་གཉེན་པོ་རྣམ་པ་བཞི་
ཡང་ལྡོག་པ་ཐ་དད་པ་དེའི་དབྱེ་བས་ཐ་དད་པ་སུམ་ཅུ་རྩ་དྲུག་ཡོད་དོ་ཞེས་བྱ་བར་ཁོང་དུ་ཆུད་པར་བྱའོ། །སྒོམ་པའི་ལམ་གྱི་མི་མཐུན་པའི་ཕྱོགས་རྣམ་པ་བཞི་པོ་སུམ་ཅུ་རྩ་དྲུག་ཡོད་པ་དེ་དག་སྤོང་བ་ཉིད་དུ་གྱུར་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ། སྤང་བྱ་སྤངས་པས་ཐོབ་པའི་ཡོན་ཏན་ལ་གསུམ་གྱི་དང་པོ་མཚམས་སྦྱར་བ་ནི། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་འཕགས་པ་སྒོམ་པའི་ལམ་ལ་གནས་པ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ལ་ཐེག་པ་གསུམ་གྱི་རྟོགས་པའི་ཡོན་ཏན་གྱི་རིགས་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པ་ཐམས་ཅད་བསྟེན་ནོ། །མཐོང་ལམ་རྩེ་སྦྱོར་གྱི་སྐབས་ནས་བཤད་པ་སྔ་མ་བཞིན་དུ་སྒོམ་སྤང་གཟུང་འཛིན་གྱི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་བརྒྱ་རྩ་བརྒྱད་སྤངས་པ་དང་དུས་མཉམ་པ་ཁོ་ནར་རྟོག་པ་དེ་དག་གིས་བསྡུས་པའི་ཉོན་མོངས་པ་བརྒྱད་རྩ་བརྒྱད་སྤངས་པས་སོ། །སྒོམ་སྤང་ཤེས་སྒྲིབ་སྤངས་པ་དང་དུས་མཉམ་དུ་སྒོམ་སྤང་ཉོན་སྒྲིབ་སྤངས་པ་ལ་ཡང་བཤད་དུ་རུང་མོད་ཀྱི། འགྲེལ་ཆེན་གྱི་སྐབས་གཞན་ནས་བཤད་པ་ལྟར་ན། ཤེས་སྒྲིབ་རྟོག་པ་མངོན་གྱུར་དང་ས་བོན་དུས་མཉམ་དུ་སྤངས་པར་བཞེད་པ་ 1 ཞོལ། ཤོག ༢༩༩ བ ༣ གཉིས་སུ་མེད་པ་ཀུན་ཏུ་

438 སྐབས་ལྔ་པའི་བཤད་པ།

ལ་གསལ་ཞིང༌། ས་བརྒྱད་པ་ཡན་ཆད་དུ་ཤེས་སྒྲིབ་མངོན་གྱུར་མི་འབྱུང་ཡང་དེ་ལྟར་བཤད་པ་ལ་འགལ་བ་མེད་དོ།།
གཉིས་པ་རྩ་བ་ནི། ཐེག་པ་གསུམ་གྱི་སྤངས་རྟོགས་ཀྱི་འབྲས་བུ་མཆོག་གིས་མཛེས་ཤིང་
སྤ་བ་ཡིས་སྒོམ་ལམ་ཆེན་པོའ་ཆེན་པོ་ལ་གནས་པའི་སེམས་དཔའི་ཆེན་པོ་དེ་ལ་ནི་ཆོས་ཅན། རྒྱ་མཚོ་ཆེ་ལ་ཆུ་བོ་བཞིན་དུ་རྣམ་པ་ཀུན་ཏུ་འགྲོ་བ་ཡི་གནས་སྐབས་དང་མཐར་ཐུག་གི་བདེ་བ་སྒྲུབ་པར་བྱེད་པའི་ཐེག་པ་གསུམ་གྱི་ཡོན་ཏན་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པ་ཀུན་རྣམ་པ་ཀུན་ཏུ་བསྟེན་པར་བྱེད་དེ། དུ་མ་1

ལ་འཚེ་བར་བྱེད་པས་ཡམས་ནད་དང་འདྲ་བའི་རྟོག་པ་སྒོམ་སྤང་ཆུང་ངུའི་ཆུང་ངུས་
བསྡུས་པ་ལ་སོགས་པ་འདི་རྣམས་ཟད་ནས་ནི། ཡོན་ཏན་དེ་དག་བསྟེན་པ་ལ་འགལ་རྐྱེན་མེད་ཅིང་མཐུན་རྐྱེན་ཚང་བའི་ཕྱིར། དཔེར་ན་ནད་པ་ནད་ལས་གྲོལ་ཏེ་ཡུན་རིང་ལོན་ནས་དགའ་བས་དབུགས་ཕྱིན་པ་ཐོབ་པ་ལྟར་རོ།།
གསུམ་པ་འགྲེལ་པ་ནི། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་སྒོམ་པའི་ལམ་ཆེན་པོའ་ཆེན་པོ་ལ་ ིགནས་པ་ཐེག་པ་གསུམ་གྱི་སྤངས་རྟོགས་ཀྱི་འབྲས་བུ་རབ་ཀྱི་མཐར་ཕྱིན་པ་ཐོབ་པ་ཡོན་ཏན་དེ་དག་གིས་མཛེས་པར་གྱུར་པ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ལ་སྙིང་རྗེའི་གཞན་གྱི་དབང་དུ་གྱུར་པས་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་འགྲོ་བའི་གནས་སྐབས་དང་མཐར་ཐུག་གི་བདེ་བ་བསྐྱེད་པར་མཁས་པའི་ཡོན་ཏན་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པ་ཐེག་པ་གསུམ་གྱིས་བསྡུས་པ་ཐམས་ཅད་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་མངོན་དུ་སུ་ཞིང་འོང་བའི་རྣམ་པས་བསྟེན་པར་བྱེད་དོ། །བསྐལ་པ་གྲངས་མེད་དུ་མར་སྒོམ་པའི་ལམ་ལ་གོམས་པས་གཟུང་འཛིན་གྱི་རྣམ་པར་རྟོག་པའི་རིགས་བཞི་པོ་འཚེ་བར་བྱེད་པ་ཉིད་ཀྱིས་ཡམས་ཀྱི་ནད་དུ་གྱུར་པ་འདི་རྣམས་ཟད་ནས་ཡོན་ཏན་རྫོགས་པའི་མཐུན་རྐྱེན་ཚང་ཞིང་འགལ་རྐྱེན་གྱི་གེགས་བྱེད་པ་མེད་པས་སོ། །དཔེར་ན་ནད་པ་རིམས་ནད་བྱ་སྟེ་ཡུན་རིང་དུ་ལོན་ནས་དགའ་བས་དབུགས་ཕྱིན་པ་ཐོབ་པ་བཞིན་དུའོ། །ཡོན་ཏན་ངང་གིས་འདུ་བའི་དཔེ་ནི། རྒྱ་མཚོ་ཆེན་པོ་ལ་ཆུ་བོ་བཞི་དག་ངང་གིས་འདུ་བ་བཞིན་དུའོ།།
བཞི་པ་བར་ཆད་མེད་པའི་རྩེ་སྦྱོར་ལ་གཉིས། དངོས་དང༌། ལོག་རྟོགས་བསལ་བའོ། །དང་
1 ཞོལ། ཤོག ༣༠༠ ན ༥ ལུས་ལ་འཚེ་བར་

འབྲས་བུ་རྩེ་མོའི་སྦྱོར་བ་བཤད་པ། 439

པོ་ལ་གཉིས། བསོད་ནམས་མང་པོས་མཚོན་ཏེ་བསྟན་པ་དང༌། དམིགས་རྣམ་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ་གྱི་དང་པོ་མཚམས་སྦྱར་བ་ནི། སྒོམ་པའི་ལམ་གྱི་རྩེ་མོ་བཤད་པའི་རྗེས་ལ་བར་ཆད་མེད་པའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་འཆད་དོ། །རྩེ་མོ་འདི་ཉིད་སངས་རྒྱས་ཀྱི་བར་ཆད་མེད་པའི་ལམ་ཡིན་པས་སོ། །སྒོམ་ལམ་རྩེ་མོ་སྤྱི་དང༌། བར་ཆད་མེད་རྩེ་དེའི་ཁྱད་པར་ལ་བཤད་པའམ། ཡང་ན་སྒོམ་ལམ་རྩེ་མོའ་སྐབས་ནས་བཤད་པ་རྣམས་ནི་རྟོག་པའི་ས་བོན་དང་བཅས་པ་ཡིན་ལ། བར་ཆད་མེད་རྩེའི་ ིདུས་ན་ས་བོན་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མེད་པས་ཁྱད་པར་ཤིན་ཏུ་ཆེའོ། །གཉིས་པ་རྩ་བ་ནི། རྒྱུན་གྱི་ཐ་མའི་བར་ཆད་མེད་པའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་དེ་ནི་ཆོས་ཅན། བར་ཆད་མེད་པའི་རྩེ་སྦྱོར་ཡིན་ཏེ། རྣམ་པ་ཀུན་མཁྱེན་པ་ཉིད་ཀྱི་རང་བཞིན་སངས་རྒྱས་ཉིད་ཀྱི་བར་ཆད་མེད་པའི་དངོས་རྒྱུ་མཐར་ཐུག་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། བར་ཆད་མེད་རྩེ་མདོ་ལས་དེའི་འབྲས་བུ་བསོད་ནམས་མང་བ་ཉིད་ཀྱི་སྒོ་ནས་མཚོན་ཏེ་བསྟན་པ་ཡིན་ཏེ། སྟོང་གསུམ་གྱི་སྐྱེ་བོ་ཉན་ཐོས་ནས་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་སྐྱོན་མེད་པ་ས་དང་པོ་ལ་བཀོད་པའི་དགེ་བ་རྣམས་བསོད་ནམས་ཆེ་བ་དཔེར་མཛད་ནས་དེ་བས་བར་ཆད་མེད་རྩེའི་འབྲས་བུ་སངས་རྒྱས་བསོད་ནམས་མང་པོ་ཉིད་ཀྱིས་ནི་མཚོན་ནས་བསྟན་པའི་ཕྱིར། དངོས་འབྲས་བསོད་ནམས་མང་བས་དངོས་རྒྱུ་བསོད་ནམས་མང་བར་མཚོན་པའོ།།
གསུམ་པ་འགྲེལ་པ་ནི། བར་ཆད་མེད་པའི་རྩེ་མོ་མདོ་ལས་རང་གི་འབྲས་བུ་བསོད་
ནམས་མང་བས་མཚོན་ཏེ་བསྟན་པ་ཡིན་ཏེ། འགའ་ཞིག་གིས་སྟོང་གསུམ་གྱི་སྟོང་ཆེན་པོའ་འཇིག་ ིརྟེན་གྱི་ཁམས་ཀྱི་སེམས་ཅན་རྣམས་ཉན་ཐོས་དང་རང་སངས་རྒྱས་དང་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་སྐྱོན་མེད་པ་ས་དང་པོ་ལ་བཀོད་ནས་བསོད་ནམས་བསྐྱེད་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་བསོད་ནམས་མང་བ་དཔེར་མཛད་ནས། དེ་བས་བར་ཆད་མེད་རྩེའི་དངོས་འབྲས་སངས་རྒྱས་ཁྱད་པར་དུ་འཕགས་པར་བསོད་ནམས་མང་བ་ཉིད་ཀྱིས་མཚོན་ནས་བསྟན་པའི་ཕྱིར། བར་ཆད་མེད་རྩེའི་དངོས་འབྲས་སངས་རྒྱས་བསོད་ནམས་མང་སྟེ། རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་གང་ཡིན་པ་དེ་བར་ཆད་མེད་རྩེའི་དངོས་འབྲས་སུ་གྱུར་པའི་སངས་རྒྱས་ཉིད་ཡིན་པས་སོ། །རྒྱུན་མཐའི་བར་ཆད་མེད་པའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་ཆོས་ཅན། འདིར་བར་ཆད་མེད་པའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་ཅེས་བྱ་སྟེ། ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་ཉིད་འཐོབ་པའི་སྦྱོར་བ་མཐར་ཐུག་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

440 སྐབས་ལྔ་པའི་བཤད་པ།

གཉིས་པ་ལ། དྲི་བ་དང༌། ལན་གཉིས་ཀྱི་དང་པོ་ནི། བར་ཆད་མེད་རྩེ་དེའི་དམིགས་པ།
ཞེས་སོ། །ལན་ལ་གཉིས་ཀྱི་དང་པོ་རྩ་བ་ནི། བདེན་པའི་དངོས་མེད་སྒྱུ་མ་ལྟ་བུའི་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཆོས་ཅན། བར་ཆད་མེད་རྩེ་འདིའི་དམིགས་པ་ཡིན་ཏེ། འདིའི་སྒྲོ་འདོགས་བཅད་པར་བྱ་བའི་གཞི་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ས་བཅུ་རྒྱུན་མཐའི་སྦྱོར་བའི་ལམ་གྱིས་བསྡུས་པའི་དྲན་པ་ཐེག་ཆེན་སེམས་བསྐྱེད་ཆོས་ཅན། བར་ཆད་མེད་རྩེའི་བདག་པོའ་རྐྱེན་ཡིན་པར་བཞེད་དེ། དེ་སྐྱེད་པ་ལ་རང་དབང་ ིདུ་གྱུར་པའི་རྐྱེན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། བར་ཆད་མེད་རྩེ་ཆོས་ཅན། རང་བཞིན་གྱིས་ཞི་བ་ཉིད་ཀྱི་རྣམ་པ་ཅན་ཡིན་ཏེ། ཆོས་ཐམས་ཅད་བདེན་སྟོང་དུ་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ཕྱིར། བར་ཆད་མེད་རྩེའི་དམིགས་རྣམ་གྱི་གནས་འདི་ཤིན་ཏུ་ཟབ་པ་ཡིན་ཏེ། དམིགས་རྣམ་འདི་ལ་ནི་བདེན་གཉིས་འགལ་བར་རབ་ཏུ་སྨྲ་བ་རྣམས་གཅིག་ནས་གཅིག་ཏུ་བརྒྱུད་མར་དམིགས་རྐྱེན་ཡིན་ན་བདེན་པར་གྲུབ་ལ། བདེན་པར་མེད་ན་དམིགས་རྐྱེན་དུ་འགལ་ལོ་ཞེས་རྒོལ་བའི་ཕྱིར། མདོ་ནི། རབ་འབྱོར་རྣམ་མཁྱེན་ཉིད་ཀྱི་དམིགས་པ་ནི་དངོས་པོ་མེད་པ་དང༌། བདག་པོ་ནི་དྲན་པ། རྣམ་པ་ནི་ཞི་བ་དང་མཚན་ཉིད་མེད་པའོ།1

།ཞེས་སོ།།
གསུམ་པ་འགྲེལ་པ་ལ། དངོས་དང༌། གནས་འདི་ཟབ་པར་བསྟན་པའོ། །དང་པོ་ནི།
འདུས་བྱས་ཀྱི་ཆོས་རྣམས་བར་ཆད་མེད་པའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་འདིའི་དམིགས་པའི་རྐྱེན་ཡིན་ཏེ། དེས་ཆོས་ཐམས་ཅད་བདེན་པའི་དངོས་པོ་མེད་པར་དམིགས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། བདག་རྐྱེན་དང་རྣམ་པ་ནི་རྩ་བ་ལྟར་རོ། །གཉིས་པ་ནི། བདེན་གཉིས་འགལ་བར་རབ་ཏུ་སྨྲ་བ་བདེན་གཉིས་ཀྱི་རྣམ་དབྱེའི་ཐབས་ལ་མཁས་པ་མ་གཏོགས་པ་རྣམས་ཀྱི་ཀླན་ཀའི་རྒོལ་བ་བརྒྱུད་མར་འབྱུང་བའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ། བར་ཆད་མེད་རྩེའི་དམིགས་རྣམ་གྱི་གནས་འདི་ལ་ནི་བདེན་པ་གཉིས་ཀྱི་རྣམ་དབྱེ་ཤེས་དགོས་པས་གཏིང་དཔག་དཀའ་བའི་ཕྱིར། ཀླན་ཀའི་རྒོལ་བ་བརྒྱུད་མར་འབྱུང་བ་བསྟན་པ་འདིས་ནི་བར་ཆད་མེད་རྩེ་འདིའི་དམིགས་རྣམ་འདིའི་ཟབ་པ་ཉིད་བསྙད་དོ་སྙམ་དུ་དགོངས་པ་ཡིན་ནོ། །ཀླན་ཀ་བརྒྱུད་མར་འབྱུང་བས་བདེན་གཉིས་ཀྱི་རྣམ་དབྱེ་ཤེས་པའི་ཐབས་ལ་མཁས་པས་ཀླན་ཀ་དེ་དག་བསལ་བར་བྱ་བར་བསྟན་པའི་ཕྱིར།
1 བཀའ་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༢༨ ཤོག ༣༡༨ ཕྲེང་། ༩

འབྲས་བུ་རྩེ་མོའི་སྦྱོར་བ་བཤད་པ། 441

གཉིས་པ་ལ་གསུམ་གྱི་དང་པོ་མཚམས་སྦྱར་བ་ནི། བར་ཆད་མེད་པའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་གྱི་
འོག་ཏུ་བསལ་བྱ་ལོག་པར་རྟོག་པ་འཆད་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ། བདེན་གཉིས་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་བློའ་ནོར་ཅན་རྣམས་ཀྱིས་དང་པོར་ལོག་པར་རྟོག་པ་ཇི་ལྟ་བུ་ཞིག་བསལ་བས་ཏིང་ ིངེ་འཛིན་དེ་བསྐྱེད་པར་བྱ་སྙམ་དུ་དོགས་པ་བཅད་པའི་ཆེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་རྩ་བ་ནི། རྣམ་པ་ཀུན་མཁྱེན་པ་ཉིད་དང༌། དེའི་རྒྱུ་བར་ཆད་མེད་རྩེའི་དམིགས་རྣམ་ལ་བརྟེན་པ་ཅན་བདེན་གཉིས་འགལ་བར་སྨྲ་བ་རྣམས་ཀྱི་ལོག་པར་རྟོག་པ་རྣམ་པ་བཅུ་དྲུག་དག་ཏུ་བཞེད་དེ། ཡུལ་གྱི་སྒོ་ནས་བཅུ་དྲུག་ཏུ་བཞེད་པའི་ཕྱིར། བཅུ་དྲུག་པོ་གང་ཞེ་ན། ལམ་སྒོམ་པའི་དམིགས་རྣམ་ལ་ལོག་པར་རྟོག་པ་གཉིས་དང༌། སྒོམ་པའི་འབྲས་བུ་ལ་ལོག་པར་རྟོག་པ་གཅིག་དང༌། གཞིའི་གནས་ལུགས་ཀུན་རྫོབ་དང༌། དོན་དམ་བདེན་པ་མི་འཐད་པར་རྩོད་པ་གཉིས་དང༌། སྤྱོད་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ་བ་གཅིག་དང༌། སྤྱོད་པའི་རྟེན་སྐྱབས་འགྲོ་ཡུལ་དང་བཅས་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ་བ་གསུམ་དང། སྤྱོད་པའི་ཁྱད་པར་མི་འཐད་པར་ཐལ་བ་གཅིག་དང༌། མངོན་རྟོགས་དང༌། དེའི་སྤང་བྱ་མི་འཐད་པར་ཐལ་བ་གཉིས་དང༌། ལམ་གྱི་ངོ་བོ་མི་འཐད་པར་ཐལ་བ་གཅིག་དང༌། སྤང་གཉེན་གྱི་དབྱེ་བ་མི་འཐད་པར་ཐལ་བ་གཅིག་དང༌། བསྒོམ་བྱ་རང་སྤྱིའི་མཚན་ཉིད་མི་འཐད་པར་ཐལ་བ་གཅིག་དང༌། དེ་བསྒོམ་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ་བ་གཅིག་གོ །མདོ་ནི། གསོལ་པ་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཅི་ལགས། རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་འབའ་ཞིག་དངོས་པོ་མ་མཆིས་པ་ལགས་སམ། འོན་ཏེ་གཟུགས་ཀྱང་དངོས་པོ་མ་མཆིས་པ་ལགས།1

ཞེས་སོགས་རྒྱ་ཆེར་གསུངས་སོ།།
གསུམ་པ་འགྲེལ་པ་ལ། བསལ་བྱ་ལོག་རྟོག་ངོས་བཟུང་བ་དང༌། དེ་བསལ་ནས་བར་
ཆད་མེད་པའི་རྩེ་སྦྱོར་བསྐྱེད་པར་གདམས་པའོ། །དང་པོ་ནི། སྐྱེ་བོ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་བདེན་གཉིས་རྣམ་དབྱེའི་ཐབས་ལ་མཁས་པ་མི་ཤེས་པ་རབ་ཏུ་སྨྲ་བ་ཉིད་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ལོག་པར་རྟོག་པ་སྔར་བཤད་པ་དེ་དག་ཆོས་ཅན། སུན་འབྱིན་ཡང་དག་གི་རྒྱུ་མ་ཡིན་ཏེ། ལེགས་པར་བརྟགས་པ་ན་ཐེ་ཚོམ་གྱི་ངོ་བོ་ཉིད་ལས་མ་འདས་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། རྣམ་མཁྱེན་གྱི་དམིགས་པ་ཡིན་པ་དང༌། བདེན་པས་སྟོང་པ་མི་འགལ་བཞིན་དུ་ཕན་ཚུན་འགལ་བའི་དོན་བསྒྲུབས་པས་རྣམ་མཁྱེན་ 1 བཀའ་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༢༨ ཤོག ༣༡༨ ཕྲེང་། ༡༥

442 སྐབས་ལྔ་པའི་བཤད་པ།

གྱི་དམིགས་པ་དང་བདེན་སྟོང་གཞིན་མཐུན་དུ་འདུ་བ་མི་འཐད་པར་བསམ་པ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་རྟོག་པའི་བློ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ལོག་པར་རྟོག་པ་བཅུ་དྲུག་གོ །རྣམ་མཁྱེན་གྱི་དམིགས་པ་མི་འཐད་པ་སོགས་ཇི་སྐད་བཤད་པའི་ཡུལ་ཅན་ཉིད་ཀྱིས་བར་ཆད་མེད་རྩེ་དང༌། རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་ཀྱི་དམིགས་རྣམ་མི་འཐད་པ་སོགས་ཀྱི་རྟེན་ཅན་བཅུ་དྲུག་ཡོད་པའི་ཕྱིར།
བཅུ་དྲུག་པོ་གང་ཞེ་ན། དམིགས་པ་ལ་ལོག་པར་རྟོག་པ་ནི། བར་ཆད་མེད་རྩེ་དང་རྣམ་
མཁྱེན་གྱི་དམིགས་པ་འཐད་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། འདུས་བྱས་དང་འདུས་མ་བྱས་ཀྱི་ཁམས་དག་བདེན་པའི་དངོས་པོ་མེད་པ་ཉིད་ཀྱིས་སོ། །ཆོས་ཐམས་ཅད་བློ་ལ་སྣང་བའི་དབང་གིས་བཞག་པ་མ་ཡིན་པར་ཡུལ་གྱི་སྡོད་ལུགས་ཀྱི་ངོས་ནས་གྲུབ་པ་བཀག་པ་ན། འདུས་བྱས་ལ་སོགས་པ་རང་གི་ངོས་ནས་དམིགས་རྐྱེན་དུ་མི་འཐད་པར་མཐོང་ཞིང༌། རང་གི་ངོས་ནས་དམིགས་རྐྱེན་དུ་བཞག་པ་ན།1

ཇི་སྐད་བཤད་པའི་བདེན་པའི་དོན་མི་ཁེགས་པར་མཐོང་ནས་བདེན་གཉིས་འགལ་
བར་འཛིན་པ་སྟེ། ཀུན་རྫོབ་རང་ལུགས་ལ་ཁས་བླངས་པ་ན་བདེན་འཛིན་གྱི་དམིགས་གཏད་བྱ་ས་མེད་པར་མི་འགྱུར་བ་དང༌། དེ་ལྟར་སོང་བ་ན་ཀུན་རྫོབ་རང་ལུགས་ལ་ཁས་ལེན་པ་མི་བདེ་བ་ཚོགས་གཉིས་ཀྱི་དམིགས་པ་ལ་ལོག་པར་རྟོག་པའོ། །འདི་ན་དབུ་མ་པའི་དོན་དམ་པའི་གནས་ཚོད་བཞག་པའི་ཁས་བླངས་རྟགས་ཏུ་བཀོད་ནས་ཀུན་རྫོབ་མི་འཐད་པར་རྩོད་པ་དོན་དམ་སྒོ་ཅན་གྱི་ཀླན་ཀ་ཡིན་ལ། རྟགས་ལ་དོན་དམ་གྱི་ཁྱད་པར་དངོས་སུ་སྦྱར་ན་ཁྱབ་པ་མ་གྲུབ་པའི་ལན་དང༌། དངོས་སུ་མ་སྦྱར་ན་རྟགས་མ་གྲུབ་པའི་ལན་ཡིན་ལ། དེ་ལྟར་ན་རྟགས་ཀྱི་སྒྲིག་མཚམས་ལ་ཁྱབ་པ་མ་གྲུབ་པ་ཡིན་ནོ།།
རྣམ་པ་ལ་ལོག་པར་རྟོག་པ་ནི། དམིགས་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་སྤྲོས་བྲལ་དུ་ངེས་པར་བཟུང་བའི་
རྣམ་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ། ཆོས་ཀུན་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་རང་བཞིན་མེད་པའི་ཕྱིར། འདི་ཡང་དོན་དམ་སྒོ་ཅན་གྱི་ཀླན་ཀ་ཡིན་ཞིང་རྟགས་མ་གྲུབ་པའི་ལན་གདབ་པར་བྱ་ལ། ཐ་སྙད་དུ་རྟགས་མ་གྲུབ་ཅེས་པའི་ལན་སྦྱོར་བ་ནི་མུན་སྤྲུལ་ཡིན་ཏེ། རྟགས་བསྒྲིགས་པ་ན་ཁྱབ་པ་མེད་པར་འགྱུར་བས་སོ། །རྟགས་ལ་དོན་དམ་གྱི་ཁྱད་པར་དངོས་སུ་སྦྱར་ནས་རྩོད་ན། ཁྱབ་པ་མ་གྲུབ་པའི་ལན་ 1 ཞོལ། ཤོག ༣༠༣ ན ༥ བཞག་པ་དང་།

འབྲས་བུ་རྩེ་མོའི་སྦྱོར་བ་བཤད་པ། 443

ནོ། །ཁ་ཅིག་དོན་དམ་དུ་དེར་ཐལ་ཟེར་ན། འདོད། ཀུན་རྫོབ་ཏུ་དེར་ཐལ། དོན་དམ་དུ་དེའི་ཕྱིར། ཟེར་ན་ཁྱབ་པ་མ་གྲུབ། ཀུན་རྫོབ་ཏུ་དེར་ཐལ། ཀུན་རྫོབ་ཏུ་དེའི་ཕྱིར་ཟེར་ན། རྟགས་མ་གྲུབ་པའི་ལན་འདེབས་པ་ནི། བདེན་གཉིས་ཀྱི་རྩོད་པ་ལ་མི་གཟོ་བའི་རྣམ་འགྱུར་རོ།།
འབྲས་བུ་ལ་ལོག་པར་རྟོག་པ་ནི། འབྲས་བུ་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་
མི་འཐད་པར་ཐལ། དངོས་པོ་དང་དངོས་པོ་མེད་པ་མི་དམིགས་པས་སོ། །བདེན་པ་གཉིས་ལ་ལོག་པར་རྟོག་པ་གཉིས་ནི། གཟུགས་ལ་སོགས་པ་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཡང་ཡོད་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ། བདེན་པས་སྟོང་པ་དེ་བཞིན་ཉིད་ཀྱི་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་སོ། །དོན་དམ་པའི་བདེན་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ། ཆོས་ཐམས་ཅད་བདེན་པས་སྟོང་པ་དེ་བཞིན་ཉིད་ཀྱི་ངོ་བོ་ཉིད1

་ཀྱིས་སོ། །དེ་གཉིས་ཀ་ལ་ཁྱབ་པ་
མེད་པའོ། །དོན་དམ་བདེན་པ་ཡིན་ན་བདེན་པར་གྲུབ་སྙམ་དུ་བསམས་པ་སྟེ། རྩོད་པ་གཉིས་དང་འདི་གཉིས་སོ་སོར་བཤད་པར་བྱ་བ་ཡིན་པས་སློབ་དཔོན་གྱིས་གཉིས་ཞེས་སྨོས་སོ། །སྤྱོད་པའི་ངོ་བོ་ལ་ལོག་པར་རྟོག་པ་ནི་ཞི་ལྷག་ཟུང་འབྲེལ་གྱི་སྦྱོར་བ་མི་འཐད་པར་ཐལ། སྦྱིན་པ་ལ་སོགས་པ་མི་དམིགས་པས་སོ།།
སྤྱོད་པའི་རྟེན་སྐྱབས་འགྲོ་ཡུལ་དང་བཅས་པ་ལ་ལོག་པར་རྟོག་པ་གསུམ་ནི། སངས་
རྒྱས་དཀོན་མཆོག་མི་འཐད་པར་ཐལ། ཤེས་བྱ་ལ་བློ་རྒྱས་པའི་རྟོགས་པར་བྱ་བ་མེད་པས་སོ། །ཆོས་དཀོན་མཆོག་མི་འཐད་པར་ཐལ། ཆོས་ཐམས་ཅད་མིང་དུ་བཏགས་པ་ཙམ་དུ་ཟད་པས་སོ། །དགེ་འདུན་དཀོན་མཆོག་མི་འཐད་པར་ཐལ། དགེ་འདུན་དུ་གདགས་པའི་གཞི་གཟུགས་ལ་སོགས་པར་དམིགས་པ་བཀག་པས་སོ། །སྤྱོད་པའི་ཁྱད་པར་ལ་ལོག་པར་རྟོག་པ་ནི། ཐབས་ལ་མཁས་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ། འཁོར་གསུམ་དུ་མི་རྟོག་པས་ཟིན་པའི་སྦྱིན་པ་ལ་སོགས་པར་མི་དམིགས་པས་སོ། །མངོན་རྟོགས་ལ་ལོག་པར་རྟོག་པ་ནི། དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་མངོན་པར་རྟོགས་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ། རྟོགས་བྱ་དངོས་པོ་དང་དངོས་པོ་མེད་པ་དང་གཉིས་ཀའི་ངོ་བོར་རྟོགས་པ་བཀག་པས་སོ།།
སྤང་བྱ་ལ་ལོག་པར་རྟོག་པ་ནི། ཕུང་པོ་རྟག་པ་ལ་སོགས་པར་འཛིན་པ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་པ་
1 ཞོལ། ཤོག ༣༠༣ བ ༦ དེ་བཞིན་ཉིད་ཀྱིས་སོ།། གཙང་། ཤོག ༣༡༣ ན ༡ སྟོང་བ་དེ་བཞིན་ཉིད་ཀྱི་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་སོ།།

444 སྐབས་ལྔ་པའི་བཤད་པ།

བཞི་མི་འཐད་པར་ཐལ། སྤྲོས་པ་རྣམ་པར་དག་པའི་མི་རྟག་པ་ཉིད་ལ་སོགས་པར་འཛིན་པ་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པར་མི་འཐད་པ་ཉིད་ཀྱིས་སོ། །འདི་ཡང་རྟགས་མ་གྲུབ་པའོ། །ལམ་གྱི་ངོ་བོ་ལ་ལོག་པར་རྟོག་པ་ནི། ལམ་གྱི་ངོ་བོ་མི་འཐད་པར་ཐལ། ལམ་རྣམ་པར་སྒོམ་པའི་འབྲས་བུ་བྱང་ཆུབ་མངོན་སུམ་དུ་མི་བྱེད་པས་སོ། །སྤང་གཉེན་གྱི་རྣམ་དབྱེ་ལ་ལོག་པར་རྟོག་པ་ནི། མི་མཐུན་པའི་ཕྱོགས་དང་གཉེན་པོ་དག་གི་དབྱེ་བ་མི་འཐད་པར་ཐལ། དོར་བར་བྱ་བ་དང་བླང་བར་བྱ་བ་མེད་པས་སོ། །ཆོས་རྣམས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ལ་ལོག་པར་རྟོག་པ་ནི། ཆོས་ཀྱི་རང་དང་སྤྱིའི་མཚན་ཉིད་མི་འཐད་པར་ཐལ། མཚན་གཞི་ཆོས་ཅན་མེད་པས་སོ། །རང་སྤྱིའི་མཚན་ཉིད་བསྒོམ་པ་ལ་ལོག་པར་རྟོག་པ་ནི། ཆོས་རྣམས་ཀྱི་རང་སྤྱིའི་མཚན་ཉིད་བསྒོམ་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ། བསྒོམ་བྱ་རང་དང་སྤྱིའི་མཚན་ཉིད་མི་འཐད་པས་སོ།།
གཉིས་པ་ནི། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་དགེ་བ་རང་དང་གཞན་གྱི་དོན་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པ་
འདོད་པ་རྣམས་ཀྱིས་ཆོས་ཅན། བདེན་གཉིས་ཀྱི་རྣམ་དབྱེ་ལ་མཁས་པ་སྔོན་དུ་བཏང་ནས་བར་ཆད་མེད་པའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་བསྐྱེད་པར་བྱ་སྟེ། ཚོགས་གཉིས་ཀྱི་ཡུལ་བདེན་པ་གཉིས་ཀ་ལ་བརྟེན་པའི་ཐབས་ལ་མཁས་པས་ཇི་སྐད་བཤད་པའི་ལོག་པར་རྟོག་པ་རྣམ་པ་སྟོང་དུ་བསལ་བ་སྔོན་དུ་འགྲོ་བའི་བར་ཆད་མེད་རྩེ་དང༌། རྣམ་མཁྱེན་གྱི་དམིགས་རྣམ་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པར་ངེས་པ་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་ཡང་དག་པར་བསྐྱེད་ནས་བར་ཆད་མེད་རྩེ་བསྐྱེད་པར་བྱ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། བདེན་གཉིས་ཀྱི་རྣམ་དབྱེ་ལ་མཁས་པར་བྱ་བ་ཡིན་ཏེ། དབུ་མ་པའི་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་ཁས་བླངས་རྟགས་སུ་བཀོད་ནས་དོན་དམ་སུན་འབྱིན་པར་བྱེད་པ་ཀུན་རྫོབ་སྒོ་ཅན་གྱི་ཀླན་ཀ་ལ་གོ་རིམས་བཞིན་དུ་དོན་དམ་པའི་སྒོ་ནས་ལན་གདབ་དགོས་ལ། དབུ་མ་པའི་དོན་དམ་གྱི་ཁས་བླངས་རྟགས་སུ་བཀོད་ནས། ཀུན་རྫོབ་སུན་འབྱིན་པར་བྱེད་པ་དོན་དམ་པའི་སྒོ་ཅན་གྱི་ཀླན་ཀ་ལ་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་སྒོ་ནས་ལན་གདབ་དགོས་པས་སོ། །དེར་ཐལ། བདེན་གཉིས་འགལ་བའི་ཀླན་ཀ་བརྒྱུད་མར་འབྱུང་ལ། དེ་ལ་བདེན་གཉིས་མི་འགལ་བའི་ལན་གདབ་དགོས་པ་དེ་བས་ན་སྟེ་དེའི་ཕྱིར། རང་རྒྱུད་ལ་བསོད་ནམས་ཀྱི་ཚོགས་རྫོགས་པར་བྱེད་པའི་ཡན་ལག་ཏུ་གཞན་རྒྱུད་ཀྱི་བདེན་གཉིས་འགལ་བར་འཛིན་པའི་ལོག་རྟོག་བསལ་བར་རིགས་མོད་ཀྱི། གཙོ་བོ་ནི་རང་རྒྱུད་ཀྱི་ལོག་རྟོག་མངོན་

འབྲས་བུ་རྩེ་མོའི་སྦྱོར་བ་བཤད་པ། 445

གྱུར་ས་བོན་དང་བཅས་པ་ཟད་པར་བྱ་བའོ།།
བདེན་གཉིས་འགལ་བར་འཛིན་པ་གྲུབ་མཐས་བཞག་པ་ནི། མཐོང་ལམ་དུ་ཟད་པར་
སྤངས་ལ། ཀུན་རྫོབ་དང་འགལ་བར་འཛིན་པའི་བདེན་འཛིན་མངོན་གྱུར་ས་བདུན་པ་བར་དུ་འཇུག་ལ། ས་བོན་ཟད་པར་བར་ཆད་མེད་རྩེས་སྤོང་བའོ།།
དོན་བསྡུས་ན། ས་བོན་གྱིས་མྱུ་གུ་སྐྱེད་པ་བློ་ལ་སྣང་བའི་དབང་གིས་བཞག་པ་མིན་པར་ཡུལ་གྱི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་སྡོད་ལུགས་ཀྱི་ངོས་ནས་གྲུབ་པ་བཀག་ཅིང༌། ས་བོན་རང་གི་ངོས་ནས་མྱུ་གུ་སྐྱེད་པ་ཡང་ཁས་བླངས་པ་ན། དེ་གཉིས་འགལ་བར་མཐོང་ནས་མི་འཐད་པར་རྩོད་པ་ཡིན་ལ། བདེན་གྲུབ་ཀྱི་དོན་བཀག་པ་ན་ས་བོན་གྱིས་མྱུ་གུ་སྐྱེད་པ་ཐག་ཁྲ་ལ་སྦྲུལ་འཛིན་གྱི་ངོར་སྦྲུལ་ཡོད་དོ་སྙམ་དུ་བཞག་པར་ཟད་པའོ། །ས་བོན་རང་གི་ངོས་ནས་མྱུ་གུ་སྐྱེད་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ། ས་བོན་གྱིས་མྱུ་གུ་སྐྱེད་པ་བློའ་སྣང་བའི་དབང་གིས་བཞག་པ་ཙམ་དུ་ཟད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པ་ ིདོན་དམ་སྒོ་ཅན་གྱི་ཀླན་ཀ་ཡིན་ཡང་ཁྱབ་པ་མ་གྲུབ་པའི་ལན་རིགས་ཀྱི། དོན་དམ་སྒོ་ཅན་གྱི་ཀླན་ཀ་ལ་ཀུན་རྫོབ་ལ་ལྟོས་ནས་རྟགས་མ་གྲུབ་ཀྱི་ལན་འབའ་ཞིག་འདེབས་དགོས་པ་མ་ཡིན་ནོ། །ཡང་ས་བོན་གྱིས་མྱུ་གུ་སྐྱེད་པ་བློ་ལ་སྣང་བའི་དབང་གིས་བཞག་པ་མིན་པར་མྱུ་གུའི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་སྡོད་ལུགས་ཀྱི་ངོས་ནས་གྲུབ་པར་ཐལ། ས་བོན་རང་གི་ངོས་ནས་མྱུ་གུ་བསྐྱེད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པ་ཀུན་རྫོབ་སྒོ་ཅན་གྱི་ཀླན་ཀ་ཡིན་ཡང་ཁྱབ་པ་མ་གྲུབ་པའི་ལན་གདབ་རིགས་པའོ། །འདི་ནི་སློབ་དཔོན་གྱི་བཞེད་པ་དང་མཐུན་པའི་བདེན་གཉིས་ཀྱི་སྒོ་ནས་ལན་འདེབས་ཚུལ་ཡིན་གྱི། མགོན་པོ་ཀླུ་སྒྲུབ་ཀྱི་དགོངས་པ་སློབ་དཔོན་སངས་རྒྱས་བསྐྱངས་དང༌། སློབ་དཔོན་ཟླ་བ་གྲགས་པས་བཀྲལ་བ་ལྟར་ན་ནི། དགག་བྱ་དེ་བས་ཆེས་ཕྲ་བས་དེ་ལ་བརྟེན་པའི་བདེན་གཉིས་ཀྱི་ལན་འདེབས་ཚུལ་ནི་གཞན་དུ་བཤད་པར་བྱའོ། །གསུམ་པ་སྐབས་བསྡུ་བ་ནི། ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པའི་མན་ངག་གི་བསྟན་བཅོས་མངོན་པར་རྟོགས་པའི་རྒྱན་ཅེས་བྱ་བའི་རྣམ་བཤད་སྙིང་པོའ་རྒྱན་ཅེས་བྱ་བ་ལས་ ིསྐབས་ལྔ་པའི་འགྲེལ་པའི་བཤད་པའོ།། །།

446 སྐབས་དྲུག་པ་དང་བདུན་པའི་བཤད་པ།

གཉིས་པ་བརྟན་པ་རྒྱུ་འབྲས་ལ་གཉིས། བརྟན་པ་ཐོབ་དོན་དུ་བསྒོམ་པ་མཐར་གྱིས་སྦྱོར་
དང༌། བརྟན་པ་ཐོབ་པ་སྐད་ཅིག་མའི་སྦྱོར་བའོ། །དང་པོ་ལ། འབྲེལ་བཀོད་པས་མཚམས་སྦྱར་བ་དང༌། ལེའུའི་གཞུང་བཤད་པ་དང༌། སྐབས་བསྡུ་བའོ། །དང་པོ་ནི། རྩེ་མོའ་མངོན་པར་རྟོགས་ ིཔ་བཤད་ཟིན་པའི་འོག་ཏུ་མཐར་གྱིས་པའི་མངོན་པར་རྟོགས་པ་འཆད་དོ། །རྒྱུ་མཚན་ནི་རྩེ་མོའ་ིམངོན་པར་རྟོགས་པ་ཐོབ་པའི་གང་ཟག་སྐབས་དང་པོ་གསུམ་ནས་བསྟན་པའི་མཁྱེན་གསུམ་གྱི་རྣམ་པ་སོ་སོ་བ་དང་རྣམ་ཀུན་ཏུ་རྣམ་པ་ནས་མཚན་ཉིད་ཀྱི་བར་གྱི་སྐབས་སུ་བསྟན་པ་མཁྱེན་གསུམ་གྱི་རྣམ་པ་བསྡུས་པ་ཉིད་དུ་རྟོགས་པའི་དོན་རྣམས་སྐྱེ་ཚུལ་གྱི་གོ་རིམས་བཞིན་དུ་ཀླགས་ནས་རྣམ་པར་སྒོམ་པར་བྱེད་པས་དེའི་ཆེད་དུ་བསྟན་པའི་ཕྱིར། རིམས་ཀྱིས་བསྒོམ་པ་ལ་དགོས་པ་ཡོད་དེ། སྒོམ་པ་བརྟན་པོར་བྱ་བའི་ཕྱིར།
གཉིས་པ་ལ་གཉིས་ཀྱི་དང་པོ་རྩ་བ་ནི། ཆོས་བཅུ་གསུམ་པོ་འདི་དག་གིས་ཟིན་པའི་སྒོ་
ནས་མཁྱེན་གསུམ་གྱི་རྣམ་པ་རིམ་ཅན་དུ་བསྒོམ་པ་དེ་མཐར་གྱིས་པ་ཡི་བྱ་བར་བཞེད་དེ། བཅུ་གསུམ་པོ་གང་ན། སྦྱིན་པ་ནས་ཤེས་རབ་ཀྱི་བར་ཕར་ཕྱིན་དྲུག་དག་དང༌། སངས་རྒྱས་ལ་སོགས་དྲན་པའི་རྗེས་དྲན་དྲུག་དང༌། ཆོས་ཐམས་ཅད་དོན་དམ་པར་དངོས་མེད་ངོ་བོ་ཉིད་དུ་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་ཟིན་པའོ། །མདོ་ནི། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཐམས་ཅད་དངོས་པོ་མ་མཆིས་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་ལ་བྱང་ཆེན་མཐར་གྱིས་སྤྱོད་པ་དང༌། མཐར་གྱིས་སློབ་པ་དང༌། མཐར་གྱིས་ནན་ཏན་དུ་བགྱི།1

ཞེས་སོ། །ཁ་ཅིག་ཆོས་བཅུ་གསུམ་པོ་འདི་ཉིད་རིམ་ཅན་དུ་བསྒོམ་པ་མཐར་གྱིས་པའི་སྒོམ་ཚུལ་དུ་བྱེད་པ་ནི་སློབ་དཔོན་གྱི་གཞུང་དང་འགལ་ཏེ། འོག་བསྡུས་དོན་དྲུག་ཏུ་བཤད་པའི་འགྲེལ་པར་མཁྱེན་གསུམ་རིམ་ཅན་དུ་བསྒོམ་པ་ལ་བཤད་པའི་ཕྱིར་རོ། །འདིའི་མཚམས་སྦྱར་དུ་སོ་སོ་བ་དང་བསྡུས་པ་ཉིད་དུ་རྟོགས་པའི་དོན་རྣམས་རིམ་ཅན་དུ་བསྒོམ་པ་ཡང་སྐབས་དང་པོ་གསུམ་དུ་མཁྱེན་གསུམ་གྱི་རྣམ་པ་སོ་སོར་བསྟན་པ་དང༌། མཁྱེན་གསུམ་གྱི་རྣམ་པ་ལ་སློབ་ཅིང་ཅུང་ཟད་མ་རྫོགས་པའི་སྐབས་ཉིད་སོ་སོ་བ་དང༌། རྣམ་ཀུན་ཏུ་མཁྱེན་གསུམ་གྱི་རྣམ་པ་བརྒྱ་བདུན་ཅུ་རྩ་གསུམ་རྫོགས་པར་བསྟན་པ་རྣམས་བསྡུས་པའི་དོན་དུ་ཤིན་ཏུ་གསལ་ཞིང༌། དེ་ཉིད་རྫོགས་པར་ 1 བཀའ་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༢༨ ཤོག ༤༠༠ ཕྲེང་། ༢

ཐར་གྱི་སྦྱོར་བ་དང་སྐད་ཅིག་སྦྱོར་བ། 447

བསྒོམ་པ་བསྡུས་ནས་སྒོམ་པའི་དོན་ཡིན་ལ། མཁྱེན་གསུམ་གྱི་རྣམ་པ་མ་ལུས་པ་རྟ་རྒྱུག་པ་ལྟར་གོ་རིམས་ངེས་ཅན་དཀྱུས་ཐོག་གཅིག་ལ་བསྒོམ་པ་མཐར་གྱིས་པའི་སྒོམ་ཚུལ་དུ་ངེས་པར་འདོད་དགོས་པའི་ཕྱིར་རོ།།
དེ་ལྟར་བསྒོམ་པ་ཡང་ཆོས་བཅུ་གསུམ་གྱིས་ཟིན་པའི་སྒོ་ནས་ཚོགས་ལམ་གྱི་གནས་
སྐབས་སུ་བསྒོམ་པ་མཐར་གྱིས་བྱ་བ་དང༌། ངེས་འབྱེད་ཀྱི་སྐབས་སུ་བསྒོམ་པ་མཐར་གྱིས་སློབ་པ་དང༌། མཐོང་སྒོམ་གྱི་སྐབས་སུ་བསྒོམ་པ་མཐར་གྱིས་སྒྲུབ་པའོ། །ཆོས་བཅུ་གསུམ་གྱིས་ཟིན་པར་བྱེད་པའི་ཚུལ་ཡང་དངོས་མེད་ངོ་བོ་ཉིད་དུ་རྟོགས་པས་ཟིན་ཚུལ་གོ་བར་ཟད་ལ། རྟེན་དཀོན་མཆོག་གསུམ་རྗེས་སུ་དྲན་པ་དང་མི་འབྲལ་བ་དང༌། མི་མཐུན་པའི་ཕྱོགས་ལས་ལྡོག་པ་མཚོན་པ་ཚུལ་ཁྲིམས་རྗེས་དྲན་དང༌། དགེ་བ་ལ་འཇུག་པ་མཚོན་པ་གཏོང་བ་རྗེས་དྲན་དང༌། དབང་པོ་ཉིད་དུ་ལྷ་དང་བླ་མ་རྗེས་སུ་དྲན་ནས་སློབ་པའོ། །དེ་ཐམས་ཅད་ཀྱང་ཕར་ཕྱིན་དྲུག་གིས་ཟིན་པར་བྱས་ནས་ཉམས་སུ་ལེན་པའོ། །གཉིས་པ་འགྲེལ་པ་ནི། ཆོས་སྔ་མ་བཅུ་གཉིས་དང༌། གཟུགས་ལ་སོགས་པའི་ཆོས་ཐམས་ཅད་དོན་དམ་པར་དངོས་པོ་མེད་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་དུ་ཁོང་དུ་ཆུད་པས་མཁྱེན་གསུམ་གྱི་རྣམ་པ་མ་ལུས་པ་རིམ་ཅན་དུ་རྟོགས་པའི་བྱ་བ་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་འདིར་མཐར་གྱིས་པའི་བྱ་བར་བཞེད་པ་ཡིན་ནོ།།
ཆོས་བཅུ་གཉིས་པོ་གང་ཞེ་ན། རྣམ་པ་རིམ་ཅན་དུ་སྒོམ་པའི་ཚེ་སྤྱོད་པ་ཕར་ཕྱིན་དྲུག་
གིས་ཟིན་པའི་སྒོ་ནས་བསྒོམ་པར་བྱ་སྟེ། སྦྱིན་བྱ་སྦྱིན་བྱེད་སྦྱིན་པ་སོགས་དོན་དམ་པར་མི་དམིགས་པའི་འཁོར་གསུམ་རྣམ་པར་དག་པས་རབ་ཏུ་ཕྱེ་བ་སྦྱིན་པའི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་ལ་སོགས་པ་དྲུག་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པས་ས་བཅུ་ཡང་དག་པར་སྒྲུབ་པར་བྱེད་པ་དེས་ཟིན་པར་བྱས་པའི་སྒོ་ནས་སྒོམ་དགོས་པའི་ཕྱིར། ས་བཅུ་རྫོགས་པ་ལ་ཕར་ཕྱིན་བཅུ་དགོས་པ་མ་ཡིན་ནམ་ཞེ་ན། ཕར་ཕྱིན་ལྷག་མ་བཞི་དེར་མ་འདུས་པའི་སྐྱོན་མེད་དེ། ཐབས་ལ་མཁས་པ་དང༌། སྨོན་ལམ་དང༌། སྟོབས་དང་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་བཞི་ནི་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པའི་ནང་དུ་འདུས་པའི་ཕྱིར། བསམ་པ་ཕུན་ཚོགས་རྗེས་དྲན་དྲུག་གིས་ཟིན་པར་བྱེད་པའི་ཚུལ་ནི། དང་པོར་སངས་རྒྱས་རྗེས་སུ་དྲན་པ་དང་མི་འབྲལ་བའི་སྒོ་ནས་བསྒོམ་པར་བྱ་བ་ཡིན་ཏེ། རྣམ་

448 སྐབས་དྲུག་པ་དང་བདུན་པའི་བཤད་པ།

པ་གསུམ་པོ་གོ་རིམས་བཞིན་དུ་ངེས་པར་འབྱེད་པའི་ཆ་དང་མཐུན་པ་སྟོན་པར་བྱེད་པ་མདོ་ལས་དྲན་པ་ཉེ་བར་བཞག་པ་ལ་སོགས་པ་དང་མཐོང་བའི་ལམ་སྟོན་པར་བྱེད་པ་མདོ་ལས་བསྟན་པའི་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་ཡན་ལག་གི་རྣམ་པ་བསྒོམ་པ་དང་སྒོམ་པའི་ལམ་རྗོད་པར་བྱེད་པ་མདོ་ལས་བསྟན་པའི་འཕགས་པའི་ལམ་ཡན་ལག་བརྒྱད་པ་སོགས་རྒྱུའི་སྒོ་ནས་སངས་རྒྱས་རྗེས་སུ་དྲན་པར་བྱ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཆོས་རྗེས་སུ་དྲན་པས་ཟིན་པར་བྱས་ནས་བསྒོམ་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་བཞིན་དུ་དགེ་བ་དང་མི་དགེ་བ་དང་ལུང་དུ་མ་བསྟན་པའི་ཆོས་དོན་དམ་པར་དྲན་པ་མེད་ཅིང་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་བླང་དོར་བཏང་སྙོམས་སུ་བྱས་པའི་མཚན་ཉིད་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་རྗེས་སུ་དྲན་པའི་སྒོ་ནས་བསྒོམ་པར་བྱ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དགེ་འདུན་རྗེས་སུ་དྲན་པའི་སྒོ་ནས་བསྒོམ་པར་བྱ་བ་ཡིན་ཏེ། སྔ་མ་བཞིན་དུ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་འཕགས་པ་ཕྱིར་མི་ལྡོག་པའི་དགེ་འདུན་གྲོགས་སུ་རྗེས་སུ་དྲན་པ་དང་མི་འབྲལ་བར་སྒོམ་པའི་ཕྱིར། དེ་བཞིན་དུ་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ལས་ལྡོག་པར་མཚོན་པ་ཚུལ་ཁྲིམས་དང༌། དགེ་བ་ལ་འཇུག་པ་མཚོན་པ་གཏོང་བ་དང༌། དབང་པོ་ལྷ་རྗེས་སུ་དྲན་པ་དེ་རྣམས་དོན་དམ་པར་དྲན་པ་མེད་ཅིང་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་མཚན་ཉིད་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་དྲན་པར་བྱས་ནས་བསྒོམ་པའོ། །གསུམ་པ་སྐབས་བསྡུ་བ་ནི། ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པའི་མན་ངག་གི་བསྟན་བཅོས་མངོན་པར་རྟོགས་རྒྱན་ཅེས་བྱ་བའི་འགྲེལ་པའི་རྣམ་བཤད་སྙིང་པོའ་རྒྱན་ཅེས་བྱ་བ་ལས་སྐབས་ ིདྲུག་པའི་འགྲེལ་པའི་བཤད་པའོ།། །།

གཉིས་པ་བརྟན་པ་ཐོབ་པ་སྐད་ཅིག་མའི་སྦྱོར་བ་ལ། འབྲེལ་བཀོད་པས་མཚམས་སྦྱར་བ་
དང༌། ལེའུའི་གཞུང་བཤད་པ་དང༌། སྐབས་བསྡུ་བའོ། །དང་པོ་ནི། མཐར་གྱིས་པའི་རྗེས་སུ་སྐད་ཅིག་མ་གཅིག་པའི་མངོན་པར་རྫོགས་པ་བྱང་ཆུབ་པ་འཆད་པ་རིགས་པ་ཡིན་ཏེ། མཐར་གྱིས་པའི་མངོན་པར་རྟོགས་པ་མཁྱེན་གསུམ་གྱི་རྣམ་པ་རིམ་ཅན་དུ་རྣམ་པར་བསྒོམ་པ་ནི་གོམས་པ་རབ་ཀྱི་མཐར་ཕྱིན་པ་ན་དེ་དག་ཉིད་སྐད་ཅིག་མ་གཅིག་གིས་སྒོམ་ནུས་པས་སོ། །དེའི་རྒྱུ་མཚན་བསྐལ་པ་གྲངས་མེད་མང་པོར་ཤིན་ཏུ་གོམས་པར་བྱས་པའི་ཕྱིར། སྐད་ཅིག་སྦྱོར་དེ་ཡང་ཆོས་ཅན། བཞི་ཡོད་དེ། ངོ་བོ་གཅིག་ལ་ལྡོག་པས་ཕྱེ་བའི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་རྣམ་པ་བཞི་ཡོད་པས་སོ།།

ཐར་གྱི་སྦྱོར་བ་དང་སྐད་ཅིག་སྦྱོར་བ། 449

གཉིས་པ་ལ་བཞིའི་དང་པོ། རྣམ་སྨིན་མ་ཡིན་པའི་སྐད་ཅིག་སྦྱོར་ལ་གཉིས། དངོས་དང་
དེ་མཚོན་བྱེད་ཀྱི་དཔེའོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ་གྱི་དང་པོ་མཚམས་སྦྱར་བ་ནི། སྐད་ཅིག་མ་བཞིའི་དང་པོ་ས་1

བདུན་པ་མན་ཆད་དུ་རྩོལ་བས་བསྒྲུབས་པས་ན། རྣམ་པར་སྨིན་པ་མ་ཡིན་པའི་ཟག་
པ་མེད་པའི་ཆོས་ཐམས་ཅད་མངོན་དུ་བྱེད་པ་སྐད་ཅིག་མ། ཞེས་སོ། །གཉིས་པ་རྩ་བ་ནི། རྒྱུན་མཐའི་བར་ཆད་མེད་ལམ་ལ་གནས་པའི་ཐུབ་པའི་རྒྱུད་ཀྱི་རྣམ་སྨིན་མ་ཡིན་པའི་ཟག་མེད་ཀྱི་ལམ་རྣམས་མངོན་དུ་བྱེད་པའི་སྐད་ཅིག་གཅིག་པ་ཡི་རྟོགས་པ་འདི་ནི་ཆོས་ཅན། སྐད་ཅིག་སྦྱོར་དང་པོར་ཤེས་པར་བྱ་སྟེ། རྣམ་སྨིན་མ་ཡིན་པའི་ཟག་མེད་ཀྱི་རིགས་རྣམས་མངོན་དུ་བྱེད་པའི་སྦྱོར་བ་མཐར་ཐུག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེའི་ཚེ་ཟག་མེད་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་གཅིག་མངོན་དུ་བྱས་པ་ན་གཞན་རྣམས་མངོན་དུ་བྱེད་ནུས་ཏེ། སྦྱིན་པ་ལ་སོགས་རེ་རེས་ཀྱང་ཟག་པ་མེད་པའི་ལམ་གྱི་ཆོས་ཀུན་བསྡུས་པའི་ཕྱིར། མདོ་ནི། བྱང་ཆེན་དེ་ལྟར་ཡུམ་ལ་སྤྱོད་པ་ནི། སེམས་བསྐྱེད་པ་གཅིག་གིས་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་དྲུག་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པར་བྱེད་དོ།2

།ཞེས་སོ།།
གསུམ་པ་འགྲེལ་པ་ནི། རྒྱུན་མཐའི་བར་ཆད་མེད་ལམ་ལ་གནས་པའི་ཐུབ་པ་བྱང་ཆུབ་
སེམས་དཔའི་རྟོགས་པ་ནི་ཆོས་ཅན། སྐད་ཅིག་མ་གཅིག་པའི་མངོན་པར་རྫོགས་པ་བྱང་ཆུབ་པའོ་ཞེས་བྱ་བར་ཤེས་པར་བྱ་སྟེ། ནགས་ཚལ་གྱིས་ཤ་བ་བསྡུས་པ་ལྟ་བུ་མང་པོས་གཅིག་བསྡུས་པ་འབའ་ཞིག་ཏུ་མ་ཟད་ཀྱི། འོན་ཀྱང་སྦྱིན་པ་ལ་སོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་དམིགས་པར་བྱ་བའི་སྐད་ཅིག་མ་གཅིག་པོ་སྒོམ་པའི་རྒྱུན་མཐའི་ཡེ་ཤེས་དེ་ཉིད་ཀྱིས་སྦྱིན་པ་ལ་སོགས་པ་ནས་དཔེ་བྱད་བཟང་པོ་བརྒྱད་ཅུའི་བར་གྱི་ཆོས་རྣམས་བསྡུས་ནས་སྒོམ་པའི་སྦྱོར་བ་མཐར་ཐུག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཟག་མེད་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་སྐད་ཅིག་མ་གཅིག་སྒོམ་པའི་ཚེ། ཟག་མེད་ཀྱི་ལམ་མཐའ་དག་སྒོམ་ནུས་ཏེ། བར་ཆད་མེད་ལམ་གྱི་ཚེ་དེ་ལྟར་སྒོམ་པའི་མཐུན་རྐྱེན་ཚང་ཞིང་འགལ་རྐྱེན་བདེན་གཉིས་ཀྱི་དངོས་པོ་ངོ་བོ་སོ་སོར་ངེས་པར་འཛིན་པའི་ཕྱིན་ཅི་ལོག་མཐའ་དག་དང་བྲལ་བའི་ངོ་བོས་དེ་ལྟར་ནུས་པའི་ཕྱིར། རྒྱུན་མཐའི་བར་ཆད་མེད་ལམ་གྱི་ཚེ་གནས་ངན་ལེན་གི་དྲི་མ་ཟད་པར་སྤངས་པ་མ་

1 ཞོལ། ཤོག ༣༠༨ ན ༡། གཙང་། ཤོག ༣༡༦ བ ༦ དང་པོས་
2 བཀའ་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༢༨ ཤོག ༤༢༧ ཕྲེང་། ༡༢

450 སྐབས་དྲུག་པ་དང་བདུན་པའི་བཤད་པ།

ཡིན་ཡང༌། དེའི་ཚེ་དྲི་མ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མེད་པར་ཤེས་པར་བྱའོ། །བདེན་གཉིས་ངོ་བོ་ཐ་དད་དུ་འཛིན་པའི་དྲི་མ་ཟད་པར་བྱེད་ནུས་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ། ཤིང་རྟ་ཆེན་པོ་སློབ་དཔོན་འཕགས་པ་ལྷའི་ལུགས་ལས་ཆོས་ཐམས་ཅད་བདེན་པས་སྟོང་པའི་ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་ཀྱི་ངོ་བོར་གཅིག་པ་ལ་དགོངས་ནས་དངོས་གཅིག་དངོས་པོ་ཀུན་གྱི་ངོ་བོ་ཉིད་དེ། དངོས་པོ་གཅིག་གི་ཆོས་ཉིད་དང༌། དངོས་པོ་ཀུན་གྱི་ཆོས་ཉིད་འཕགས་པའི་མཉམ་གཞག་གི་གཟིགས་ངོར་རྣམ་པ་གཅིག་ཁོ་ནར་སྣང་གི་མི་འདྲ་བར་མི་སྣང་ལ། དངོས་ཀུན་དངོས་པོ་གཅིག་གི་ངོ་བོ་ཉིད་དེ། དེ་ཡང་དེ་ལྟར་སྣང་བས་གང་ཟག་གང་གིས་དངོས་པོ་གཅིག་གི་དེ་བཞིན་ཉིད་མངོན་སུམ་དུ་མཐོང་བ་དེ་ཡིས་དངོས་པོ་ཀུན་གྱི་ཆོས་ཉིད་དེ་བཞིན་ཉིད་དུ་མཐོང་ཞེས་འབྱུང་བའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ལ་གསུམ་གྱི་དང་པོ་མཚམས་སྦྱར་བ་ནི། ཡང་ཇི་ལྟར་ན། ཞེས་སོ།།
གཉིས་པ་རྩ་བ་ནི། རྒྱུན་མཐའི་ཡེ་ཤེས་སྐད་ཅིག་གཅིག་གིས་ཟག་པ་མེད་པའི་ཡེ་ཤེས་
ཐམས་ཅད་ཤེས་ནུས་ཏེ། ཇི་ལྟར་སྐྱེས་བུས་ཞེས་པའི་དཔེ་དེ་བཞིན་དུ་ཤེས་ནུས་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་འགྲེལ་པ་ནི། རྒྱུན་མཐའི་བར་ཆད་མེད་ལམ་ཆོས་ཅན། སྐད་ཅིག་མ་གཅིག་ཁོ་ན་ལ་བྱང་ཆུབ་ཡན་ལག་སོགས་ཟག་པ་མེད་པའི་ཡེ་ཤེས་གཅིག་དམིགས་ན་དེ་དང་རིགས་མཐུན་པ་ཐམས་ཅད་མངོན་དུ་བྱེད་པ་ཡིན་ཏེ། ཐམས་ཅད་སྐད་ཅིག་མ་གཅིག་ལ་མངོན་སུམ་དུ་བྱེད་ནུས་པར་གྱུར་ཅིག་སྙམ་པའི་སྔོན་གྱི་སྨོན་ལམ་གྱི་འཕེན་པ་དང༌། ཆོས་ཐམས་ཅད་དེ་བཞིན་ཉིད་ཀྱི་རང་བཞིན་དུ་རོ་གཅིག་པའི་ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་ཀྱི་མཐུས་དེ་ལྟར་ནུས་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན། ཞེས་སོ། །གཉིས་པ་རྣམ་པར་སྨིན་པའི་སྐད་ཅིག་སྦྱོར་ལ་གསུམ་གྱི་དང་པོ་མཚམས་སྦྱར་བ་ནི། དེ་ལྟར། ཞེས་སོ།།གཉིས་པ་རྩ་བ་ནི། གང་གི་ཚེ་དྲི་མ་དང་བྲལ་བས་ཆོས་དཀར་པོ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རང་
བཞིན་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་རྩོལ་མེད་ཏུ་ཐོབ་པའི་ཟག་མེད་རྣམ་པར་སྨིན་པའི་ཆོས་ཉིད་ཀྱི་གནས་སྐབས་རྒྱུན་མཐའི་ཡེ་ཤེས་སྐྱེས་པ་དེའི་ཚེ་རྒྱུན་མཐའི་བར་ཆད་མེད་ལམ་ཆོས་ཅན། ཟག་མེད་ཀྱི་ཆོས་ཐམས་ཅད་སྐད་ཅིག་གཅིག་ལ་མངོན་པར་རྫོགས་པ་བྱང་ཆུབ་པ་ཡིན་ཏེ། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་ཡེ་ཤེས་མཐར་ཐུག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མདོ་ནི། དེ་བྱང་སེམས་ཀྱི་ལམ་རྣམ་

ཐར་གྱི་སྦྱོར་བ་དང་སྐད་ཅིག་སྦྱོར་བ། 451

པར་སྨིན་པའི་ཆོས་ཅན་ལ་གནས་པས་ཕྱིན་དྲུག་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པ་དང་།1

ཞེས་སོ། །གསུམ་
པ་འགྲེལ་པ་ནི། གང་གི་ཚེ་རྒྱུན་མཐའི་ཡེ་ཤེས་སྐྱེས་པ་དེའི་ཚེ་དུས་སྐད་ཅིག་མ་གཅིག་ཁོ་ན་ལ་འབད་རྩོལ་མེད་པར་ཐོབ་པས་རྣམ་པར་སྨིན་པའི་གནས་སྐབས་སུ་གྱུར་པས་ཟག་པ་མེད་པ་རྣམས་རྟོགས་པའི་རྒྱུན་མཐའི་བར་ཆད་མེད་ལམ་གྱི་ཡེ་ཤེས་ནི་ཆོས་ཅན། ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་སྐད་ཅིག་མ་གཅིག་པའི་མངོན་པར་རྫོགས་པ་བྱང་ཆུབ་པ་གཉིས་པ་ཡིན་ཏེ། ཟག་མེད་རྣམ་པར་སྨིན་པའི་ཡེ་ཤེས་སྐད་ཅིག་མ་གཅིག་ལ་རྟོགས་པའི་སྦྱོར་བ་མཐར་ཐུག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྒྱུན་མཐའི་བར་ཆད་མེད་ལམ་དེས་དེ་ལྟར་ནུས་ཏེ། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་བསྐལ་པ་གྲངས་མེད་གསུམ་དུ་གཉེན་པོ་བདག་མེད་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་བསྒོམས་པས་སྒྲིབ་གཉིས་ཀྱི་མི་མཐུན་པའི་ཕྱོགས་ཐམས་ཅད་དང་བྲལ་བས་གཉེན་པོ་རྣམ་པར་བྱང་བའི་ཕྱོགས་རྣམ་པར་སྨིན་པའི་ཆོས་ཉིད་ཀྱི་གནས་སྐབས་དྲི་མ་ཐམས་ཅད་དང་བྲལ་བས་དཀར་བའི་ངོ་བོ་ཉིད་དུ་སྐྱེས་པས་དེ་ལྟར་ནུས་པའི་ཕྱིར། དཔེན་ན། རྡུལ་དུ་བ་ཁུ་རྣ་སོགས་ཀྱི་སྒྲིབ་བྱེད་དང་བྲལ་བས་སྟོན་ཀའི་ཟླ་བའི་འོད་བཞིན་དུའོ།།
གསུམ་པ་མཚན་ཉིད་མེད་པའི་སྐད་ཅིག་སྦྱོར་ལ་གསུམ་གྱི་དང་པོ་མཚམས་སྦྱར་བ་ནི།
དེ་ལྟར་གཉིས་པ་བསྟན་ནས། ཞེས་སོ། །གཉིས་པ་རྩ་བ་ནི། རྒྱུན་མཐའི་བར་ཆད་མེད་ལམ་ཆོས་ཅན། མཚན་ཉིད་མེད་པའི་སྐད་ཅིག་སྦྱོར་ཡིན་ཏེ། ཀུན་བྱང་གི་ཆོས་རྣམས་དོན་དམ་པར་མཚན་ཉིད་མེད་པ་ཉིད་དུ་སྐད་ཅིག་མ་ནི་གཅིག་གིས་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་སྦྱོར་བ་མཐར་ཐུག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁྱོད་ཀྱིས་དེ་ལྟར་རྟོགས་ནུས་ཏེ། སྦྱིན་པ་ལ་སོགས་ཕར་ཕྱིན་དྲུག་གི་སྤྱོད་པ་ཡིས་ཆོས་ཀུན་རྨི་ལམ་དང་འདྲ་བར་རྟོགས་པ་ལ་གནས་ནས་གོམས་པའི་སྦྱོར་བ་མཐར་ཐུག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མདོ་ནི། བྱང་ཆེན་ཤེར་ཕྱིན་ལ་སྤྱོད་པའི་ཚེ་རྨི་ལམ་ལྟ་བུའི་ཉེར་ལེན་གྱི་ཕུང་པོ་ལྔ་ལ་གནས་ཤིང་སྦྱིན་པ་ཡོངས་སུ་གཏོང་ཞེས་པ་ནས་ཤེས་རབ་བསྒོམ་མོ་2

ཞེས་པའི་བར་རོ།།
གསུམ་པ་འགྲེལ་པ་ནི། དེ་ཆོས་ཅན། སྐད་ཅིག་མ་གཅིག་པའི་མངོན་པར་རྫོགས་པ་བྱང་

1 བཀའ་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༢༨ ཤོག ༤༦༡ ཕྲེང་། ༡༧
2 བཀའ་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༢༨ ཤོག ༤༦༡ ཕྲེང་། ༡༠

452 སྐབས་དྲུག་པ་དང་བདུན་པའི་བཤད་པ།

ཆུབ་པ་གསུམ་པ་ཡིན་ནོ། །སྦྱིན་པ་ལ་སོགས་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་ངེས་པར་རྟོགས་པའི་རྣམ་པ་ཅན་གྱི་སྦྱོར་བ་མཐར་ཐུག་གང་ཞིག །དུས་སྐད་ཅིག་མ་གཅིག་ཁོ་ནས་ཆོས་ཐམས་ཅད་ནི་དོན་དམ་པར་མཚན་ཉིད་མེད་པའོ་ཞེས་ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་པ་དང་རྣམ་པར་བྱང་བའི་ཆོས་རྣམས་དོན་དམ་པར་མཚན་ཉིད་མེད་པ་ཉིད་དུ་ཤེས་པས་ནའོ། །བྱང་སེམས་ས་བཅུ་རྒྱུན་མཐའ་བ་དེས་དེ་ལྟར་ཤེས་ནུས་པ་ཡིན་ཏེ། ཉེ་བར་ལེན་པའི་ཕུང་པོ་ལ་སོགས་པ་སྣང་ལ་རང་བཞིན་མེད་པ་རྨི་ལམ་གྱི་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱི་ཆོས་ཐམས་ཅད་ལ་དེ་ལྟར་རྟོགས་པས་གནས་ཤིང་སྦྱིན་པ་ལ་སོགས་པ་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་དྲུག་བསྒྲུབས་པས་གནས་ཏེ། བསྐལ་པ་གྲངས་མེད་གསུམ་དུ་གོམས་པར་བྱས་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། སྔོན་ས་དགུ་པ་མན་ཆད་དུ་ཆོས་ཐམས་ཅད་རྨི་ལམ་ལྟ་བུར་གོམས་པས་ཚོགས་གཉིས་ཉམས་སུ་མྱོང་བར་བྱས་ནས་རྟོགས་པའི་གནས་སྐབས་ཐོབ་ཅིང་གོམས་པ་སྔོན་དུ་སོང་བའི་ཕྱིར། བཞི་པ་གཉིས་སུ་མེད་པའི་སྐད་ཅིག་སྦྱོར་ལ། གསུམ་གྱི་དང་པོ་མཚམས་སྦྱར་བ་ནི། དེ་ལྟར་གསུམ་པ་བསྟན་ནས། ཞེས་སོ།།
གཉིས་པ་རྩ་བ་ནི། རྒྱུན་མཐའི་བར་ཆད་མེད་ལམ་ཆོས་ཅན། གཉིས་སུ་མེད་པའི་སྐད་
ཅིག་སྦྱོར་ཡིན་ཏེ། གཟུང་འཛིན་གྱི་ཆོས་རྣམས་རྫས་ཐ་དད་ཀྱིས་སྟོང་པ་གཉིས་སུ་མེད་པའི་དེ་ཉིད་སྐད་ཅིག་གཅིག་གིས་མཐོང་བའི་རྣལ་འབྱོར་མཐར་ཐུག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན་རྨི་ལམ་གྱི་རི་ཁང་ཁྱིམ་སོགས་དང་ནི་དེ་མཐོང་གི་ཤེས་པ་ཉིད་རྫས་ཐ་དད་ཀྱི་ཚུལ་དུ་མི་མཐོང་བ་ལྟར་རོ། །མདོ་ནི། བྱང་ཆེན་ཤེར་ཕྱིན་ལ་སྤྱོད་པའི་ཚེ་རྨི་ལམ་མི་མཐོང་རྨི་ལམ་མཐོང་བ་མི་མཐོང་།1 ཞེས་སོ། །གསུམ་པ་འགྲེལ་པ་ནི། དེ་ཆོས་ཅན། སྐད་ཅིག་མ་གཅིག་པའི་མངོན་པར་རྫོགས་པ་བྱང་ཆུབ་པ་བཞི་པ་ཡིན་ཏེ། གཟུང་འཛིན་གྱི་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཀྱང་རྫས་ཐ་དད་ཀྱིས་སྟོང་པ་དེ་ལྟ་བུའི་ཆོས་ཉིད་ཡིན་ནོ་ཞེས་ཆོས་རྣམས་ཀྱི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་གཟུང་འཛིན་གཉིས་སུ་མེད་པ་སྐད་ཅིག་མ་གཅིག་ཁོ་ནས་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པས་ན་སྦྱོར་བ་མཐར་ཐུག་ཏུ་གྱུར་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྒྱུན་མཐའ་ལ་གནས་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔས་དེ་ལྟར་རྟོགས་ནུས་ཏེ། གཟུང་འཛིན་གཉིས་སུ་སྣང་བའི་འཁྲུལ་བའི་བག་ཆགས་དྲུངས་ཕྱུང་བའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། བསྐལ་པ་གྲངས་མེད་གསུམ་གྱི་དུས་ 1 བཀའ་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༢༨ ཤོག ༤༨༤ ཕྲེང་། ༡

འབྲས་བུ་ཆོས་སྐུའི་རྣམ་གཞག453
ཡུན་རིང་མོ་ཞིག་ནས་བར་ཆད་མེད་པར་གཉིས་སུ་སྣང་བ་ཡི་འཁྲུལ་པ་སྤོང་བ་ལ་གོམས་པ་ངང་དུ་གྱུར་པས་མཐར་ཐུག་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན་གང་གི་ཚེ་རྫས་ཐ་དད་པའི་གཟུང་བ་དང་འཛིན་པའི་ཚུལ་དུ་རྨི་ལམ་གྱི་རི་ཁང་ཁྱིམ་སོགས་ལ་གཟུང་བ་དོན་གཞན་དང༌། རྨི་ལམ་མཐོང་བ་ལ་རྫས་ཐ་དད་པའི་འཛིན་པར་མི་མཐོང་བ་དེའི་ཚེ་སྟེ་དེ་བཞིན་དུའོ། །གསུམ་པ་སྐབས་བསྡུ་བ་ནི། ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པའི་མན་ངག་གི་བསྟན་བཅོས་མངོན་པར་རྟོགས་པའི་རྒྱན་ཅེས་བྱ་བའི་འགྲེལ་པའི་རྣམ་བཤད་སྙིང་པོའ་རྒྱན་ཅེས་བྱ་བ་ལས་སྐབས་བདུན་པའི་འགྲེལ་པའི་བཤད་པའོ།། །། ིགསུམ་པ་ཆོས་སྐུ་རྒྱས་པར་བཤད་པ་ལ་གསུམ། འབྲེལ་བཀོད་པས་མཚམས་སྦྱར་བ་
དང༌། ལེའུའི་གཞུང་བཤད་པ་དང༌། སྐབས་བསྡུ་བའོ། །དང་པོ་ནི། སྐད་ཅིག་སྦྱོར་གྱི་རྗེས་སུ་ཆོས་ཀྱི་སྐུ་འཆད་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ། ཆོས་ཐམས་ཅད་སྐད་ཅིག་མ་གཅིག་པའི་མངོན་པར་རྫོགས་པ་བྱང་ཆུབ་པའི་སྦྱོར་བ་རྣམ་པར་སྒོམ་པའི་སྐད་ཅིག་མ་གཉིས་པ་ལ་ཆོས་ཀྱི་སྐུར་མངོན་པར་རྫོགས་པར་བྱང་ཆུབ་པ་འབྱུང་བ་ཡིན་1

པ་དེའི་ཕྱིར། ཆོས་ཀྱི་སྐུ་དེ་ཡང་ཆོས་ཅན། རྣམ་པ་བཞི་
ཡིན་ཏེ། ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱི་སྐུ་ལ་སོགས་པས་དབྱེ་བས་རྣམ་པ་བཞི་ཡིན་པས་སོ།།
གཉིས་པ་ལ། སྐུའི་རྣམ་གཞག་དང༌། མཛད་པ་འཕྲིན་ལས་སོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། སྤྱིའི་
དོན་དང༌། ཡན་ལག་གི་དོན་ནོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ། འབྲས་བུ་འགྲུབ་པའི་དུས་མཚམས་དང༌། སྐུ་གསུམ་གྱི་ངོ་བོ་ངོས་བཟུང་བ་དང༌། དེ་ལ་ལོག་པར་རྟོགས་པ་བསལ་བའོ། །དང་པོ་ནི། ས་བཅུ་རྒྱུན་གྱི་ཐ་མའི་བར་ཆད་མེད་ལམ་དེ་ཉིད་དེ་བཞིན་ཉིད་ལ་ཆུ་ལ་ཆུ་བཞག་ཏུ་མཉམ་པར་བཞག་བཞིན་པ་ན། བར་ཆད་མེད་ལམ་གྱི་དུས་དེའི་ཚེ་མཉམ་གཞག་དེའི་གཟིགས་ངོ་ན་ཤེས་བྱ་ཇི་སྙེད་པའི་རྣམ་པ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མི་འཆར་ཏེ། བདེན་གཉིས་ངོ་བོ་ཐ་དད་དུ་འཛིན་པའི་དྲི་མ་ཟད་པར་མ་སྤངས་པའི་ཕྱིར། འོན་ཀྱང་དེའི་ཚེ་ཟག་པ་མེད་པའི་ཡེ་ཤེས་སྡེ་ཚན་ཉི་ཤ་རྩ་གཅིག་པོའ་མངོན་ ིཔར་རྟོགས་པའི་རིགས་མ་ལུས་པ་ཐོབ་པའི་བདག་ཉིད་དུ་གནས་པ་ཡིན་ནོ། །དེ་ནས་སྐད་ཅིག་གཉིས་པ་ལ་རྣམ་གྲོལ་ལམ་སྐྱེས་པའི་ཚེ་ཤེས་བྱ་ཇི་ལྟ་བ་ལ་གཉིས་སྣང་ནུབ་ནས་ཆུ་ལ་ཆུ་བཞག་ 1 ཞོལ། ཤོག ༣༡༡ ན ༢། གཙང་། ཤོག ༣༡༩ བ ༤ འབྱུང་བ་མིན་པ་དེའི་ཕྱིར།

454 སྐབས་བརྒྱད་པའི་བཤད་པ།

ཏུ་སོང་བ་དེའི་གཟིགས་པའི་ངོར་ཤེས་བྱ་ཇི་སྙེད་པ་ཐམས་ཅད་ལག་མཐིལ་དུ་སྐྱུ་རུ་ར་བཞག་པ་ལྟར། མངོན་སུམ་དུ་གཟིགས་པ་དེའི་ཚེ་ཤེས་སྒྲིབ་ཟད་པར་སྤངས་པ་དང༌། ཡང་དག་པའི་མཐའ་མངོན་དུ་བྱས་པ་དང༌། ཆོས་ཀྱི་སྐུ་མངོན་དུ་བྱས་པ་དང༌། ཆོས་ཐམས་ཅད་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་མངོན་པར་རྫོགས་པ་བྱང་ཆུབ་པ་ཞེས་བྱའོ། །ས་བཅུ་རྒྱུན་མཐའ་ལ་གནས་པའི་ཚེ་མཚན་དཔེས་སྤྲས་པའི་སྐུ་དེ་ཉིད་ཀྱི་རིགས་འདྲ་ཕྱི་མ་ཆོས་སྐུ་ཐོབ་པའི་ཚེ་མཚན་ཉིད་ལྔ་ལྡན་དང༌། ཡོན་ཏན་ལྔ་ལྡན་དང༌། ངེས་པ་ལྔ་ལྡན་གྱི་ལོངས་སྤྱོད་རྫོགས་པའི་སྐུ་འགྲུབ་ལ། ལོངས་སྐུས་བདག་རྐྱེན་བྱས་ནས་མཛད་པ་བཅུ་གཉིས་ཀྱི་སྒོ་ནས་གདུལ་བྱ་རྗེས་སུ་འཛིན་པའི་མཆོག་གི་སྤྲུལ་པའི་སྐུ་དེའི་ཚེ་ཚོགས་པ་གཅིག་ཏུ་མེད་ཀྱང༌། སངས་རྒྱས་ཀྱི་སྤྲུལ་པའི་སྐུའི་བྱེ་བྲག་འགའ་ཞིག་ལོངས་སྤྱོད་རྫོགས་པའི་སྐུ་དང་དངོས་རྒྱུ་ཚོགས་པ་ཚར་གཅིག་ལ་རག་ལས་ཀྱི་འབྲེལ་བ་གྲུབ་པའི་ཚུལ་དུ་ཐོབ་པར་ཤེས་པར་བྱའོ། །ཕར་ཕྱིན་ཐེག་པའི་ལམ་གྱིས་བསྐལ་པ་གྲངས་མེད་པ་གསུམ་གྱི་བར་དུ་བགྲོད་ནས་དེའི་རྗེས་སུ་སྔགས་ཀྱི་ལམ་གྱི་སྣོན་པ་བཏབ་ནས་གཟུགས་སྐུ་འགྲུབ་པའི་ཚུལ་ནི་གཞན་དུ་ཤེས་པར་བྱའོ།།
གཉིས་པ་ནི། གཟུགས་ཀྱི་སྐུ་དང་ཡེ་ཤེས་ཆོས་སྐུའི་གློ་བུར་རྣམ་དག་གིས་ཁྱད་པར་དུ་
བྱས་པའི་རང་བཞིན་རྣམ་དག་གི་ཆ་དང༌། དེའི་སྟེང་གི་བློ་བུར་རྣམ་དག་གི་ཆ་ནི་འདུས་མ་བྱས་ཀྱི་སྐུ་དང༌། ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱི་སྐུ་ཞེས་བྱ་ལ། སློབ་དཔོན་ཡེ་ཤེས་སྙིང་པོས་བདེན་གཉིས་སུ། རིགས་པའི་རྗེས་འབྲངས་ངོ་བོའ་ཕྱིར། །ཞེས་མཐར་ཐུག་དཔྱོད་པའི་རིགས་ཤེས་ཀྱིས་རྙེད་པའི་དོན་དུ་ ིགསུངས་པ་ནི། རང་བཞིན་རྣམ་དག་གི་ཆ་དེ་ཉིད་ཡིན་ནོ། །དག་པ་གཉིས་ལྡན་གྱི་སྐུ་དེ་ཉིད་ཐོག་མ་མེད་པ་ནས་སེམས་ཅན་གྱི་རྒྱུད་ལ་མེད་པར་སངས་རྒྱས་པའི་དུས་འབའ་ཞིག་ཏུ་འབྱུང་ན་མི་རྟག་པར་འགྱུར་དགོས་སོ་སྙམ་པ་ནི། མཁས་རྨོངས་ལ་གྲགས་པའི་རྟག་པའི་ཁྱད་པར་དང༌། དངོས་པོ་རེས་འགའ་བ་དང་འདུས་མ་བྱས་རེས་འགའ་བའི་ཁྱད་པར་མ་ཕྱེད་པས་ནོངས་སོ། །དེ་ལྟ་མ་ཡིན་ན་སྔ་དྲོ་ཁང་པ་ཞིག་པ་དེ་ཐོག་མ་མེད་པ་ནས་ཡོད་པར་ཁས་ལེན་དགོས་པར་འགྱུར་ཞིང་། ཕྱི་དྲོ་གསར་དུ་ཁང་པ་ཞིག་པ་དེ་སྔ་དྲོའ་དུས་ན་ཡང་ཡོད་པར་ཁས་ལེན་དགོས་པར་འགྱུར་རོ། །ཟག་པ་ ིམེད་པའི་ཡེ་ཤེས་སྡེ་ཚན་ཉི་ཤ་རྩ་གཅིག་གིས་བསྡུས་པའི་ཡེ་ཤེས་ཆོས་ཀྱི་སྐུ་ནི། སྔགས་ཀྱི་ཕྱོགས་

འབྲས་བུ་ཆོས་སྐུའི་རྣམ་གཞག455

ནས་ཀྱང་སྐུ་བཞི་པར་གསུངས་ལ། རྒྱལ་བའི་སྲས་པོ་སེང་གེ་བཟང་པོས་ཀྱང་སྐུ་བཞི་པར་མཛད་པ་ནི་དབྱེ་བསྡུ་ཙམ་ཡིན་གྱི། སྐུ་གསུམ་དུ་མ་འདུས་པར་བཞེད་པ་ནི་མིན་ནོ། །ཅི་དེ་སྐུ་གསུམ་དུ་བསྡུ་བར་མི་རུང་སྟེ། ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱི་སྐུ་ཡང་མ་ཡིན་ལ། སྐུ་གཞན་གཉིས་ཀྱང་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེ་ན། འོ་ན་སྐུ་བཞིར་ཡང་བསྡུར་མི་རུང་བར་ཐལ། ལོངས་སྤྱོད་རྫོགས་པའི་སྐུའི་སེན་མོ་ཟངས་ཀྱི་མདོག་ལྟ་བུ་དེ་ཁྱོད་འདོད་པའི་སྐུ་བཞི་པོ་གང་ཡང་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་སྨྲས་ན། ལན་ཅི་ཡོད། མ་གྲུབ་སྟེ། ལོངས་སྤྱོད་རྫོགས་པའི་སྐུ་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། འོ་ན་ཅིག་ཤོས་ཀྱང་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱི་སྐུར་ཁས་བླངས་པ་ལ་འགལ་བ་ཅི་ཡོད། འོ་ན་འདུས་མ་བྱས་སུ་ཐལ་ལོ་ཞེ་ན། ཅིག་ཤོས་ལ་ཡང་མཚན་བཟང་པོ་སུམ་ཅུ་རྩ་གཉིས་དང༌། དཔེ་བྱད་བཟང་པོ་བརྒྱད་ཅུ་རྫོགས་པར་ཚང་བ་ཡིན་པར་ཐལ་ལོ། །དེ་འདོད་ན་ནི་ཅིག་ཤོས་ཀྱང་འདོད་པས་རྣམ་པ་ཀུན་ཏུ་མཚུངས་སོ། །དེ་ལོངས་སྤྱོད་རྫོགས་པའི་སྐུའི་ཆ་གཅིག་ཡིན་གྱི་ལོངས་སྐུ་དངོས་མ་ཡིན་ལ། དེ་ནི་མཚན་དཔེ་མ་ལུས་པ་ཚོགས་པ་ལ་འདོགས་པས་སོ། །ཞེ་ན། དེ་ཡང་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱི་སྐུའི་ཆ་ཤས་ཡིན་གྱི། དངོས་མ་ཡིན་ཏེ། ཡེ་ཤེས་ཆོས་སྐུའི་སྟེང་དུ་དག་པ་གཉིས་ལྡན་ཚོགས་པ་ལ་འདོགས་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེས་ན་ཡེ་ཤེས་ཆོས་ཀྱི་སྐུ་དགོས་པ་ལྷག་དང་བཅས་པར་གཟིགས་ནས་སྐུ་ལ་སོགས་པར་རྣམ་གཞག་མཛད་དོ། །ལོངས་སྤྱོད་རྫོགས་པའི་སྐུ་ནི་བཤད་ཟིན་ལ། མཆོག་གི་སྤྲུལ་པའི་སྐུ་ནི་ཡེ་ཤེས་ཆོས་ཀྱི་སྐུ་ཉིད་སོ་སོ་སྐྱེ་བོ་ཁ་ཅིག་ལ་ཡང་མཚན་དཔེས་སྤྲས་པའི་གཟུགས་ཀྱི་སྐུར་སྣང་བ་དགའ་ལྡན་གྱི་གནས་ནས་འཕོས་པ་ལ་སོགས་པའི་རིམ་པས་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་ཤིང་དྲུང་དུ་མངོན་པར་རྫོགས་པར་འཚང་རྒྱ་བའི་ཚུལ་བསྟན་པ་དེ་ཉིད་དོ།།གསུམ་པ་ནི། སངས་རྒྱས་ཀྱི་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱི་སྐུ་སངས་རྒྱས་མཚན་ཉིད་པ་མ་ཡིན་པར་
འདོད་པ་ནི། སྡིག་པ་བས་ཀྱང་ཆེས་སྡིག་སྟེ། དག་པ་གཉིས་ལྡན་གྱི་སྐུ་ལ་སྐུར་བ་བཏབ་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟ་ན། དེ་ཡོན་ཏན་ཙམ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། ཡོན་ཏན་མཐར་ཐུག་ཀྱང་མ་ཡིན་ལ། དེ་མིན་པའི་གནས་སྐབས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་ཡང་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྟགས་སྔ་མ་མ་གྲུབ་ན། སངས་རྒྱས་མིན་པ་ཉམས་ལ། འདོད་ན། སྤངས་པ་མཐར་ཐུག་ཡོན་ཏན་མ་ཡིན་ན། རྟོགས་པ་མཐར་ཐུག་ཀྱང་ཡོན་ཏན་མ་ཡིན་པར་མཚུངས་སོ། །གཟུགས་སྐུ་གཉིས་གདུལ་བྱའི་གཞན་སྣང་ཙམ་ཡིན་གྱི། སངས་རྒྱས་རང་སྣང་ལ་མེད་པ་དང༌། སངས་རྒྱས་རང་རྒྱུད་ཀྱིས་བསྡུས་པ་མེད་པའོ། །ཞེས་སྨྲ་བ་ནི་ཁ་

456 སྐབས་བརྒྱད་པའི་བཤད་པ།

ན་མ་ཐོ་བ་ཤིན་ཏུ་ཆེ་སྟེ། སངས་རྒྱས་ཀྱི་གཟུགས་ཀྱི་སྐུ་གཏན་མེད་དུ་ཐལ། ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པས་མངོན་སུམ་དུ་མ་གཟིགས་པའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། རང་སྣང་ལ་མེད་པ་འགལ་ལོ། །སངས་རྒྱས་ནི་རྟག་ཏུ་དེ་བཞིན་ཉིད་ལ་མཉམ་པར་བཞག་པ་ཡིན་ལ། དེའི་གཟིགས་པའི་ངོར་མ་གྲུབ་པའི་དོན་ཡིན་ནོ། །ཞེ་ན། དེ་ཡང་མི་འཐད་པར་སྔར་བཤད་ཟིན་ཏོ།།
གཟུགས་སྐུ་གཉིས་གང་ཟག་སུ་གང་གི་ཡང་རྒྱུད་ཀྱིས་མ་བསྡུས་པའམ། འོན་ཏེ། སེམས་
ཅན་གྱི་རྒྱུད་ཀྱིས་བསྡུས་པར་འདོད། དང་པོ་ལྟར་ན། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་འཕགས་པས་སྦྱིན་པ་གཏོང་བ་དང་ཚུལ་ཁྲིམས་བསྲུང་བ་སོགས་རང་རྒྱུད་ལ་གོམས་པར་བྱས་པ་ལ་འབྲས་བུ་མཐར་ཐུག་པ་ཐོབ་པ་མི་སྲིད་པར་ཐལ། བསོད་ནམས་ཀྱི་ཚོགས་གོམས་པའི་འབྲས་བུ་མཐར་ཐུག་པ་གང་ཟག་སུ་གང་གི་ཡང་རྒྱུད་ཀྱིས་བསྡུས་པ་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར། འོན་ཏེ་ས་བཅུ་རྒྱུན་གྱི་ཐ་མ་བར་དུ་རང་རྒྱུད་ཀྱིས་བསྡུས་པའི་སྦྱིན་སོགས་ཀྱི་སྤྱོད་པ་གོམས་པར་བྱས་པ་ལ་བརྟེན་ནས། སངས་རྒྱས་པའི་ཚེ་རིག་པ་རྒྱུན་ཆད་ནས་དེ་བཞིན་ཉིད་རྣམ་པར་དག་པའི་རང་བཞིན་འབའ་ཞིག་ཏུ་འགྱུར་བའོ། །ཞེ་ན། དེ་ལྟ་ན་རྒྱང་པན་གྱིས། འཆི་ཁ་མ་ཚུན་ཆད་རིག་པ་འབྱུང་གི །ཤི་ནས་གཏན་མེད་དུ་འགྱུར་བ་ལ་གནོད་པ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་བསྟན་མི་ནུས་པས། ཚུ་རོལ་མཛེས་པ་པའི་ལུགས་དེ་ཉིད་ལ་ཐུབ་པའི་དགོངས་པར་མ་སྨྲ་ཞིག །འདིས་འཕགས་པའི་མཉམ་གཞག་ན་བློ་མེད་པར་ཁས་ལེན་པ་ཡང་བཀག་པར་ཤེས་པར་བྱའོ། །འོན་ཏེ་གཟུགས་སྐུ་གཉིས་སེམས་ཅན་གྱི་རྒྱུད་ཀྱིས་བསྡུས་པ་ཙམ་མོ་ཞེ་ན། འོ་ན་གང་ཟག་ལྷ་སྦྱིན་གྱི་གཏོང་བའི་སེམས་པ་དང་སྤོང་བའི་སེམས་པ་སོགས་གོམས་པ་རབ་ཀྱི་མཐར་ཐུག་པ་ན། དེ་ལས་རྒྱུད་ཐ་དད་པའི་གང་ཟག་མཆོད་སྦྱིན་གདུལ་བྱའི་སྣང་ངོ་ཚུན་ཆད་དུ་འགྲོ་ངེས་པའི་ཚུལ་ཡང་མི་སྟོན་པའི་ཚེ་རིང་བའི་མཐར་ཐུག་པ་དང༌། ལོངས་སྤྱོད་ཆེ་བའི་མཐར་ཐུག་པ་སོགས་སུ་འདོད་པ་ནི། ལས་བྱས་པ་ཆུད་ཟོས་པ་དང༌། ལས་མ་བྱས་པ་དང་ཕྲད་པར་ཁས་ལེན་པའི་ལས་འབྲས་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་སྨྲ་བའི་མཐར་ཐུག་པར་ཤེས་པར་བྱའོ།།
ཡང་ཁ་ཅིག །སངས་རྒྱས་རང་རྒྱུད་ཀྱིས་བསྡུས་པའི་འདུས་བྱས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མེད་པར་སྨྲ་བ་ནི། བློ་ཟད་ཆོས་ཟད་དུ་འདོད་པ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་གཞན་གྱི་ལུགས་སུ་ཤེས་པར་

འབྲས་བུ་ཆོས་སྐུའི་རྣམ་གཞག457

བྱའོ། །དེ་དག་གིས་ནི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་གཟུགས་ཀྱི་སྐུ་གཉིས་སངས་རྒྱས་མཚན་ཉིད་པ་མ་ཡིན་པར་འདོད་པ་ཡང་བཀག་པར་ཤེས་པར་བྱ་ལ། ཁ་ཅིག །དེའི་ཤེས་བྱེད་དུ་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཉིད་ཀྱིས། གང་དག་ང་ལ་གཟུགས་སུ་མཐོང༌།1

།ཞེས་སོགས་གསུངས་པས་སོ། །ཞེས་ཤེས་བྱེད་དུ་
བྱེད་པ་ནི། སེམས་རྣལ་དུ་མི་གནས་པ་སྟེ། དེ་ལྟར་སྨྲ་བ་པོ་དེ་ཁྱོད་ཀྱིས་སངས་རྒྱས་མ་ཡིན་པར་ཁས་བླངས་པ་མ་ཡིན་ནམ། དེས་ན་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་ཉིད་གདགས་པའི་གཞིར་བྱས་ནས་གཟུགས་ཀྱི་སྐུར་རྣམ་པར་བཞག་པ་ཡིན་གྱི། བེམ་པོས་བསྡུས་པའི་རྡུལ་ཕྲ་རབ་བསགས་པའི་ལུས་ནི་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མེད་པར་ཤེས་པར་བྱའོ།།
གཉིས་པ་ཡན་ལག་གི་དོན་ལ། ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱི་སྐུ། ཡེ་ཤེས་ཆོས་ཀྱི་སྐུ། ལོངས་སྤྱོད་རྫོགས་
པའི་སྐུ། མཆོག་གི་སྤྲུལ་པའི་སྐུའོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ་གྱི་དང་པོ་མཚམས་སྦྱར་བ་2

ནི། སྐུ་བཞི་དང་
པོ་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱི་སྐུ། གཉིས་པ་རྩ་བ་ནི། ཐུབ་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱི་སྐུ་ནི་ཆོས་ཅན། ཁྱད་པར་གྱི་ཆོས་གསུམ་གྱིས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་པ་ཡིན་ཏེ། ལྡན་པའི་ཁྱད་པར་དྲན་པ་ཉེར་གཞག་སོགས་ཟག་པ་མེད་པའི་ཆོས་སྡེ་ཚན་ཉེར་གཅིག་པོ་གང་དག་ཐོབ་པར་གྱུར་པ། བྲལ་བའི་ཁྱད་པར་སྒྲིབ་གཉིས་བག་ཆགས་དང་བཅས་པ་རྣམ་པ་ཀུན་ཏུ་རྣམ་པར་དག་པ། ངོ་བོའ་ཁྱད་པར་ཟག་པ་མེད་པའི་ཡེ་ ིཤེས་དེ་དག་གི་རང་བཞིན་བདེན་པས་སྟོང་པའི་མཚན་ཉིད་ཅན་དག་པ་གཉིས་ལྡན་གྱི་སྐུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མདོ་ནི། རབ་འབྱོར་ཟག་མེད་ཀྱི་ཆོས་རྨི་ལམ་ལྟ་བུ་དངོས་པོ་དང་མི་ལྡན་པ་དངོས་པོ་མེད་པའི་རང་བཞིན་ཅན་གྱི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་སྟོང་པ་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་ཡོངས་སུ་དག་པར་གྱུར་པ། དེ་དག་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རང་བཞིན་གང་ཡིན་པ་མཚན་ཉིད་གཅིག་པོ་འདི་ལྟ་སྟེ། མཚན་ཉིད་མེད་པ་དེ་ནི་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་དགྲ་བཅོམ་པ་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་ཡིན་པར་རིག་པར་བྱ་སྟེ།3

ཞེས་སོ།།
གསུམ་པ་འགྲེལ་པ་ལ་གཉིས། དངོས་དང༌། ཆོས་ཅན་གྱི་སྐུ་གསུམ་ཆོས་ཉིད་ཀྱི་སྐུ་ལས་

1 བཀའ་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༣༤ ཤོག ༣༥༤ ཕྲེང་། ༤
2 ཞོལ། ཤོག ༣༡༣ བ ༦། གཙང་། ཤོག ༣༢༢ བ ༡ མཚམས་སྦྱར་ནི།
3 བསྟན་་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༥༡ ཤོག ༥༤༨ ཕྲེང་། ༤ ནང་དུ་དྲངས།

458 སྐབས་བརྒྱད་པའི་བཤད་པ།

ཐ་དད་དུ་བཞག་པའི་དགོས་པའོ། །དང་པོ་ནི། ཐུབ་པ་སངས་རྒྱས་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱི་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱི་སྐུ་ནི་ཆོས་ཅན། ཁྱད་ཆོས་གསུམ་གྱིས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་ཏེ། ལྡན་པའི་ཁྱད་པར་དྲན་པ་ཉེ་བར་བཞག་པ་ལ་སོགས་པ་1

ཟག་པ་མེད་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་བདག་ཉིད་འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་པའི་ཆོས་
ཀྱི་དབྱིངས་ཀྱི་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་ཟག་པ་མེད་པས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་པའི་ཕྱིར་དང༌། བྲལ་བའི་ཁྱད་པར་སྒྲིབ་གཉིས་བག་ཆགས་དང་བཅས་པ་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་རྣམ་པར་དག་ཅིང་དབེན་པའི་ཕྱིར། སྒྲིབ་པ་གཉེན་པོས་གཏན་ཟད་པར་བྱར་རུང་སྟེ། དྲི་མ་རྣམས་གློ་བུར་བ་ཡིན་པ་ཉིད་ཀྱིས་སོ། །ངོ་བོའ་ཁྱད་པར་དོན་དམ་པར་སྐྱེ་བ་མེད་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་ནི་འདི་ཡིན་ཏེ། དོན་དམ་པར་རང་ ིབཞིན་གྱིས་དབེན་པའི་མཚན་ཉིད་དུ་གྱུར་པ་ཟག་པ་མེད་པའི་ཡེ་ཤེས་གང་དག་ཡིན་པ་དེ་དག་གི་གནས་ལུགས་ཀྱི་རང་བཞིན་གྱི་ངོ་བོ་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྒྱུས་གསར་དུ་བསྐྱེད་པར་བྱར་མེད་དེ། རྒྱུ་རྐྱེན་གྱིས་བཅོས་མ་མ་ཡིན་པའི་དོན་གྱིས་སོ། །འཇིག་རྟེན་པའི་ལམ་ཙམ་ལ་སོགས་པ་ཐབས་གང་ཡང་རུང་བས་ཐོབ་པ་མ་ཡིན་ཏེ། འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་པའི་ལམ་གྱིས་འཐོབ་ཀྱི་འཇིག་རྟེན་པའི་ལམ་ཙམ་དང་རྐྱེན་གྱིས་བྱས་པ་ནི་མ་ཡིན་པས་ཐབས་རྒྱ་ཆེན་པོས་བརྒྱན་ཞིང༌། སྟོང་ཉིད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་སྒྱུ་མ་ལྟ་བུས་ཆོས་ཐམས་ཅད་སྤྲོས་བྲལ་དུ་རྟོགས་པས་ཐོབ་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
གཉིས་པ་ནི། ཆོས་ཅན་གྱི་སྐུ་ལྷག་མ་གསུམ་པོ་ཆོས་ཅན། ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱི་སྐུ་དང་ངོ་བོ་
ཐ་དད་མ་ཡིན་ཏེ། དོན་དམ་པར་བདེན་པས་སྟོང་པ་ཆོས་ཉིད་ཀྱི་ངོ་བོར་གྱུར་པའི་སྐུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་དང་ངོ་བོ་ཐ་མི་དད་ཀྱང་ཁྱེད་གསུམ་ཐ་དད་པར་རྣམ་པར་བཞག་གོ །དེ་དང་ངོ་བོ་ཐ་མི་དད་ཀྱང༌། ཁྱེད་རྣམས་ཡང་དག་པའི་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་མི་འདྲ་བར་སྣང་བ་ཇི་ལྟར་མོས་པ་ཐ་དད་པས་བཞག་ཅིང་རབ་ཏུ་ཕྱེ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཐ་དད་པ་གསུམ་དུ་བཞག་པ་ལ་དགོས་པ་ཡོད་དེ། སངས་རྒྱས་ནང་ཕན་ཚུན་ཁོ་ནའི་མངོན་སུམ་གྱི་སྤྱོད་ཡུལ་དང༌། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་དང་ཉན་ཐོས་ལ་སོགས་པའི་སྤྱོད་ཡུལ་དུ་ཐ་དད་དུ་རྣམ་པར་བཞག་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བསྟན་ནས་རྟོགས་པའི་ཆེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱི་སྐུ་དང་ངོ་བོ་ཐ་དད་མ་ཡིན་ཏེ། ཤིང་རྟ་ཆེན་པོའ་ལུགས་ལས། སྟོང་ ི
1 ཞོལ། ཤོག ༣༡༤ ན ༥ ལ་སོགས་པ་ལ་སོགས་པ་

འབྲས་བུ་ཆོས་སྐུའི་རྣམ་གཞག459
ཉིད་ཅེས་བྱ་ཤེས་པ་ལས། །གཞན་ནི་འགའ་ཡང་ཡོད་མིན་ཏེ། །གང་གི་ཕྱིར་ན་བདེན་པར་གྲུབ་པས་དབེན་པ་བདེན་པར་གྲུབ་པས་དབེན་པར་གྱུར་པ་སྟོང་གཞི་ལས་ངོ་བོ་ཐ་མི་དད་པ་ཉིད་དུ་འདོད་ཅེས་འབྱུང་བའི་ཕྱིར། གཟུགས་སྐུ་གཉིས་སྣང་ཚུལ་ལྟར་དོན་བྱེད་མི་ནུས་པ་ལོག་པའི་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་འདོད་པ་ནི། འགྲེལ་པ་དྲི་མ་མེད་པ་འདི་དག་མཐོང་བའི་སྐལ་བ་དང་བྲལ་བར་ཟད་དོ།།གཉིས་པ་ཡེ་ཤེས་ཆོས་ཀྱི་སྐུ་ལ། དངོས་ཀྱི་དོན་དང༌། དེའི་ཁྱད་པར་བཤད་པ་དང༌། དེ་
ལ་རྩོད་པ་སྤང་བའོ། །དང་པོ་ལ། ཡེ་ཤེས་ཆོས་ཀྱི་སྐུ་སྐུ་གསུམ་ལས་ཐ་དད་དུ་བསྟན་པ་དང༌། ཐ་དད་དུ་མི་འདོད་པ་དགག་པ་དང༌། ཐ་དད་དུ་འདོད་པ་ལ་རྩོད་པ་སྤང་བའོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ་གྱི་དང་པོ་མཚམས་སྦྱར་བ་ནི། དེ་ལྟར་སྐུ་དང་པོ་བསྟན་ནས་སྐུ་གཉིས་པ་ཡེ་ཤེས་ཆོས་ཀྱི་སྐུ་དོན་དམ་པར་སྤྲོས་པ་མེད་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་བདག་ཉིད་ཟག་པ་མེད་པའི་དྲན་པ་ཉེ་བར་བཞག་པ་ལ་སོགས་པའི་ངོ་བོ། གཉིས་པ་རྩ་བ་ནི། ཡེ་ཤེས་ཆོས་ཀྱི་སྐུ་ལ་སྡེ་ཚན་ཉི་ཤ་རྩ་གཅིག་ཏུ་དབྱེར་ཡོད་དེ། བྱང་ཆུབ་ཕྱོགས་མཐུན་ནས་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་ཉིད་དང༌། ལམ་ཤེས་དང་གཞི་ཤེས་མཐར་ཐུག་པའི་ཡེ་ཤེས་རྣམས་ནི་ཡེ་ཤེས་ཆོས་ཀྱི་སྐུ་ཞེས་བརྗོད་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མདོ་ནི། བྱང་ཆུབ་ཀྱི་ཕྱོགས་ཀྱི་ཆོས་སུམ་ཅུ་རྩ་བདུན་དང་། ཞེས་པ་ནས། ལམ་ཤེས་པ་ཉིད་དང་ཐམས་ཅད་ཤེས་པ་ཉིད་དེ་རབ་འབྱོར་འདི་དག་ནི་ཟག་པ་མེད་པའི་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཅེས་བྱའོ།1

།ཞེས་སོ།།
གསུམ་པ་འགྲེལ་པ་ལ། དབྱེ་བ་དང༌། དེ་དག་ཡེ་ཤེས་ཆོས་སྐུར་བཞག་པའོ། །དང་པོ་
ནི། དྲན་པ་ཉེ་བར་བཞག་པ་ལ་སོགས་པ་ནས་འཕགས་པའི་ལམ་ཡན་ལག་བརྒྱད་པའི་བར་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་ཕྱོགས་མཐུན་རྣམས་སྡེ་ཚན་གཅིག་ཏུ་བྱས་པ་དང༌། སྔ་མ་བཞིན་དུ་བྱམས་པ་ལ་སོགས་པ་ཚད་མེད་པ་བཞི་ཚངས་པའི་གནས་པ་རྣམས་སྡེ་ཚན་གཅིག་ཏུ་བྱས་པ་དང༌། སྡེ་ཚན་གསུམ་པ་ནི། ནང་རྣལ་འབྱོར་པ་རང་ལ་གཟུགས་ཅན་གྱི་འདུ་ཤེས་བཞག་པ་དང་གཟུགས་ཅན་མ་ཡིན་པར་མིང་བཞིའི་ཕུང་པོ་ཙམ་གྱི་འདུ་ཤེས་བཞག་པས་ཕྱི་རོལ་གྱི་གཟུགས་རྣམས་ལ་མི་སྡུག་པའི་རྣམ་པར་བལྟ་བ་ཞེས་བྱ་བ་གཉིས་དང༌། མཐར་གཟུགས་སྣང་ཐམས་ཅད་སྡུག་པར་རོ་གཅིག་ཏུ་མོས་པར་བྱེད་པ་སྡུག་པའི་རྣམ་པར་ཐར་པ་ལུས་ཀྱིས་མངོན་སུམ་དུ་བྱས་ཏེ། རྫོགས་པར་ 1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༥༡ ཤོག ༥༤༨ ཕྲེང་། ༡༣ ནང་དུ་དྲངས་པ་ལས་མདོར་མ་རྙེད།

460 སྐབས་བརྒྱད་པའི་བཤད་པ།

བྱས་ནས་གནས་པ་ཞེས་བྱ་བ་གཅིག་སྟེ། དང་པོ་གཉིས་ནི་འདོད་པའི་གཟུགས་ལ་སྔར་འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་ཡང་སླར་ཡང་དེ་ལ་དམིགས་པ་ནི། ཇི་ལྟར་འདོད་པར་དབང་མ་ཐོབ་པས་དེ་ཐོབ་བར་བྱ་བའི་ཕྱིར་རོ།།
རྣམ་ཐར་གསུམ་པ་ནི། དང་པོ་གཉིས་ཀྱིས་མི་སྡུག་པ་བསྒོམས་པས་རྒྱུད་ཞུམ་པ་ན་
གཟེངས་སྟོད་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་དང༌། རྣམ་ཐར་དང་པོ་གཉིས་གྲུབ་མ་གྲུབ་བརྟག་པའི་ཕྱིར་ཏེ། སྡུག་པར་ཡིད་ལ་བྱས་ཀྱང་ཞེན་པ་མི་སྐྱེ་ན། རྣམ་ཐར་དང་པོ་གཉིས་གྲུབ་པ་ཡིན་ནོ། །ནམ་མཁའ་ལ་སོགས་པ་གཟུགས་མེད་ཀྱི་རྣམ་ཐར་བཞི་ནི་རོ་མྱང་བའི་སྒྲིབ་པ་ལས་ཐར་བར་བྱ་བ་དང༌། དེ་ཐག་བསྲིང་བའི་ཕྱིར་རོ། །འདུ་ཤེས་དང་ཚོར་བ་རགས་པའི་སྒྲིབ་པ་ལས་ཐར་བར་བྱ་བའི་ཆེད་དུ་འདུ་ཤེས་དང་ཚོར་བ་འགོག་པ་ཞེས་བྱ་བ་གཅིག་སྟེ། དེ་ལྟར་རྣམ་པར་ཐར་པ་བརྒྱད་དོ། །མངོན་པ་ཀུན་ལས་བཏུས་སུ་རྣམ་ཐར་དང་པོ་གཉིས་ཀྱང་རབ་མཐའི་བསམ་གཏན་བཞི་པ་ལ་བརྟེན་པར་བཤད་ལ། མཛོད་དུ། རྣམ་པར་ཐར་བརྒྱད་དང་པོ་གཉིས། །མི་སྡུག་བསམ་གཏན་གཉིས་ན་ཡོད།1

།ཅེས་བཤད་དེ། སྔ་མ་ཁས་བླངས་པ་ཉིད་ཀྱིས་ཕྱི་མ་ཁས་བླང་དུ་མི་རུང་བ་ནི་
མ་ཡིན་ནོ། །སྡེ་ཚན་བཞི་པ་ནི། གཟུགས་ཀྱི་ཁམས་ཞེས་ཏེ། མཐར་གྱིས་གནས་པའི་སྙོམས་པར་འཇུག་པ་དགུའོ།།
སྡེ་ཚན་ལྔ་པ་ཟད་པར་ལ། དངོས་ཀྱི་དོན་དང༌། རྣམ་ཐར། ཟིལ་གནོན། ཟད་པར་གསུམ་
གྱི་ཁྱད་པར་རོ། །དང་པོ་ལ། ངོ་བོ་ནི། ཆོས་བཅུ་ལ་དམིགས་པའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་དང༌། ཤེས་རབ་མཚུངས་ལྡན་དང་བཅས་པའོ། །དབྱེ་བ་ནི། ས་ལ་སོགས་པ་འབྱུང་བ་བཞི་དང༌། སྔོན་པོ་སོགས་འབྱུང་འགྱུར་བཞི་དང༌། ནམ་མཁའ་དང་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ལ་དམིགས་པ་ཟད་པར་རྣམ་པ་བཅུའོ། །སེམས་ཀྱི་རྟེན་ནི། དང་པོ་བརྒྱད་བསམ་གཏན་བཞི་པ་དང༌། ཐ་མ་གཉིས་ནམ་མཁའ་དང༌། རྣམ་ཤེས་ལ་བརྟེན་པའོ། །སྦྱོང་ཚུལ་ནི། སྔར་སྦྱང་བ་བྱས་པའི་གོམས་པ་སྔོན་དུ་སོང་བ་ཡིན་ན། དམིགས་རྟེན་ཁྱད་པར་ཅན་མཐོང་བ་ཙམ་གྱིས་ཟད་པར་གྱི་ཏིང་ངེ་འཛིན་ཐོབ་པར་འགྱུར་ལ། གསར་དུ་བསྐྱེད་པའི་ཚེ་ནི། ཆུ་དངས་ཤིང་དྲི་མ་མེད་པས་སྣོད་གང་བ་དང༌། ཤིང་དྲུང་ངམ་ 1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༧༩ ཤོག ༥༨ ཕྲེང་། ༢

འབྲས་བུ་ཆོས་སྐུའི་རྣམ་གཞག461

འགྲོན་ཁང་སོགས་རྗེས་སུ་མཐུན་པའི་གནས་སུ་སྣུམ་ཞིང་སྙིང་པོ་དང་བཅས་པའི་ཤིང་དུམ་བུར་བྱས་པ་སྤུངས་ཏེ་མཐའ་རྩིག་པས་བསྐོར་བ་ལ་མཐོ་གང་སོར་བཞི་ཙམ་གྱི་བུ་ག་བྱས་པར་མེ་སྤར་ནས། འོག་ཏུ་ཤིང༌། སྟེང་དུ་དུ་བ། བར་དུ་མེ་བྱས་པ་དང༌། ཡན་ལག་གི་ཕྱོགས་གང་དུ་རླུང་གིས་རེག་པར་འགྱུར་བའི་སྐར་ཁུང་དང༌། རྩིག་པའི་བུ་ག་བྱས་པ་དང༌། ཚོན་གྱིས་ཁ་དོག་སྔོན་པོ་དང༌། སེར་པོ་དང། དམར་པོ་དང༌། དཀར་པོ་སོགས་དམིགས་རྟེན་དུ་བྱས་པ་དང༌། བུམ་ནང་དུ་མར་མེ་བཞག་ཅིང་བུ་ག་ཧ་ཅང་མི་ཆེ་བ་བཏོད་ནས། དེའི་འོད་ཀྱིས་རྩིག་ངོས་ལ་ཕོག་པའི་སྣང་བའི་དཀྱིལ་འཁོར་ཡུན་རིང་དུ་གནས་པ་དང༌། རྩིག་པ་རེ་ལྡེ་སྣམ་བུ་གང་རུང་གིས་གཡོགས་པའི་གནས་སུ། མཐོ་གང་སོར་བཞི་ཙམ་བུ་ག་བཏོད་པ་མཐོང་བའི་ཡུལ་དུ་བྱས་པ་རྣམས་དམིགས་རྟེན་དུ་བྱས་ནས། བསམ་གཏན་ལ་བརྟེན་ནས། ས་ས་ཆུ་ཆུ་ཞེས་སོ་སོའ་མིང་ཙམ་ལ་དམིགས་ ིནས། ཡང་དང་ཡང་དུ་གོམས་པར་བྱེད་པའོ། །དེ་ལྟར་གོམས་པར་བྱས་པ་ན། ཇི་ལྟར་འདོད་པ་ལྟར་ས་དང་ཆུ་ལ་སོགས་པས་མ་ལུས་པ་ཁྱབ་པར་སྤྲོ་ནུས་ཤིང༌། སླར་ཡང་སྡུད་ནུས་པ་སོགས་ཀྱི་ཚེ་གྲུབ་པ་ཡིན་ལ། ཆུ་ལྦུ་བ་ཅན་དང༌། མེ་ཆད་ཅིང་ལྟུང་བ་སོགས་ཀྱི་རྣམ་པར་སྣང་ཞིང༌། ཇི་ལྟར་འདོད་པར་སྤྲོ་མི་ནུས་ན་མ་གྲུབ་པའོ། །ཟད་པར་སའི་མཚན་མ་མ་བཤད་པ་ནི། གོ་སླ་བར་དགོངས་པ་ཡིན་གྱི། མེད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། ས་ཚྭ་རྒོ་ཅན་སོགས་སུ་སྣང་བ་ནི་མ་གྲུབ་པའི་མཚན་མ་ཡིན་ལ། སྣུམ་ཞིང་འདྲིལ་ལ་ཁོད་སྙོམས་པ་སོགས་ཇི་ལྟར་འདོད་པར་སྤྲོ་ནུས་པ་ནི་གྲུབ་པའི་མཚན་མའོ།།
དེ་ལྟར་སྒོམ་པའི་བྱེད་ལས་ནི། གཟུགས་ཅན་ལ་དམིགས་པ་བརྒྱད་ཀྱིས་སྤྲུལ་པ་དང༌།
བསྒྱུར་བའི་རྫུ་འཕྲུལ་སྒྲུབ་པ་དང༌། ཟད་པར་ནམ་མཁའ་ལ་བརྟེན་ནས་ནམ་མཁའ་ལ་འགྲོ་འོང་བྱེད་པ་དང༌། ཟད་པར་རྣམ་ཤེས་ལ་བརྟེན་ནས་ཉོན་མོངས་པ་སྤོང་བ་དང༌། སོ་སོ་ཡང་དག་པར་རིག་པ་བཞི་ལ་སོགས་པའི་ཡོན་ཏན་སྒྲུབ་པའོ། །ཟད་པར་འདི་དག་ནི་སྐྱེ་མཆེད་བཅུ་གཉིས་ལས་བཞི་ཁོ་ན་ལ་བཞག་སྟེ། གཟུགས་ཀྱི་སྐྱེ་མཆེད་ལ་ཁ་དོག་བཞི་དང༌། རེག་བྱའི་སྐྱེ་མཆེད་ལ་འབྱུང་བ་བཞི་དང༌། ཆོས་ཀྱི་སྐྱེ་མཆེད་ལ་ནམ་མཁའ་དང༌། ཡིད་ཀྱི་སྐྱེ་མཆེད་ལ་རྣམ་ཤེས་སོ། །ཟད་པར་གྱི་མིང་དོན་ནི། ཟད་པར་ཏེ་མ་ལུས་པར་ཁྱབ་པར་བྱེད་པ་དང༌། རྒྱས་པར་བྱེད་པའི་དོན་

462 སྐབས་བརྒྱད་པའི་བཤད་པ།

ནོ། །འདི་དག་གི་སྤྱིའི་རྣམ་གཞག་འཆད་པར་འགྱུར་ལ་ཚུལ་གཞན་ནི་གོ་བར་ཟད་དོ། །བཅུ་ལས་གཞན་ལ་ཟད་པར་མི་བཞག་པ་ཅི་ཞེ་ན། ཟད་པར་ནི་ཁྱབ་པར་བྱེད་པ་ཡིན་ལ། དེ་ལས་གཞན་གྱིས་ཁྱབ་པར་མི་ནུས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། གང་ལ་དེའི་རིགས་ཡོད་པ་དེ་ལ་དེས་ཁྱབ་པར་ནུས་ལ། སྣོད་ཀྱི་གཟུགས་ལ་དབང་པོ་ལྔའི་རིགས་མེད་པའི་ཕྱིར་དང༌། གཟུགས་ཁམས་ཀྱི་གཟུགས་ལ་དྲི་རོའ་རིགས་མེད་པའི་ཕྱིར། སྒྲ་ལ་རིགས་འདྲའི་རྒྱུན་མེད་པས་ཁྱབ་པར་སྤྲོ་མི་ནུས་པའི་ཕྱིར། ིཟད་པར་མ་བཞག་གོ།
གཉིས་པ་ནི། རྣམ་ཐར་དང༌། ཟིལ་གནོན་དང༌། ཟད་པར་དག་སྐྱེ་བའི་རྒྱུ་ནི། སྔ་མ་སྔ་
མ་ཡིན་ལ། དག་པར་བྱེད་པའི་ཐབས་ནི། ཕྱི་མ་ཕྱི་མ་ཡིན་པས། ཟིལ་གནོན་དང་ཟད་པར་གྱི་སྐྱེ་མཆེད་ནི། རྣམ་པར་ཐར་པ་རྣམས་རྣམ་པར་དག་པར་བྱེད་པའི་ཁྱད་པར་གྱི་ལམ་དུ་ཤེས་པར་བྱའོ། །གལ་ཏེ་རྣམ་ཐར་གྱི་དམིགས་པ་སྦྱང་བའི་ཆེད་དུ་ཟིལ་གནོན་གྱི་སྐྱེ་མཆེད་བསྒོམ་པ་ཡིན་ན། གཟུགས་ཅན་གྱི་རྣམ་ཐར་ལ་སྦྱོང་བྱེད་ཟིལ་གནོན་བཤད་ལ། གཟུགས་མེད་ཀྱི་རྣམ་ཐར་ལ་མ་བཤད་པ་ཅི་ཡིན་ཞེ་ན། གཟུགས་ཟིལ་གྱིས་མནན་པར་དཀའ་བའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་ཟིལ་གྱིས་ནོན་ན་གཟུགས་མེད་པ་ཟིལ་གྱིས་གནོན་པའི་དབང་ཡང་ཐོབ་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་རོ། །རྣམ་ཐར་གྱིས་རང་བཞིན་པའི་གཟུགས་ཆུང་ངུ་ལ་སོགས་པ་སྤྲུལ་པའི་གཟུགས་ཀྱི་རྣམ་པ་གཞན་དུ་མོས་པར་བྱེད་ལ། ཟིལ་གནོན་གྱིས་དབང་དུ་བྱེད་པའི་སྒོ་ནས་སྔ་མ་ཟིལ་གྱིས་གནོན་པར་བྱེད་དོ། །སྤྱིར་ཟིལ་གནོན་ལ་ཆེ་བས་ཆུང་བ་ཟིལ་གྱིས་གནོན་པ་དང༌། སྟོབས་དང་ལྡན་པས་སྟོབས་ཆུང་བ་ཟིལ་གྱིས་གནོན་པ་དང༌། སྔར་སྣང་བ་མི་སྣང་བར་བྱས་ནས་ཟིལ་གྱིས་གནོན་པ་དང༌། ཉོན་མོངས་སྤོང་བ་ལྟ་བུ་སུན་འབྱིན་པས་ཟིལ་གྱིས་གནོན་པ་དང༌། རྗེ་བོས་བྲན་ལ་དབང་བྱེད་པ་ལྟ་བུ་དབང་བྱེད་པར་ཟིལ་གྱིས་གནོན་པ་ལྟ་བུ་ལྔ་ཡོད་པ་ལ་འདིར་ནི། གསུམ་པ་དང་ལྔ་པས་བསྡུས་པའི་ཟིལ་གྱིས་གནོན་པའོ།།
སྡེ་ཚན་དྲུག་པ་ནི། ནང་རྣལ་འབྱོར་པ་རང་ལ་གཟུགས་སུ་འདུ་ཤེས་པ་དང༌། གཟུགས་
མེད་པར་འདུ་ཤེས་པ་དག་གིས་སོ་སོར་རེ་རེ་ལ་ཡང་གཟུགས་ཆུང་ངུ་དང་ཆེན་པོའ་རྣམ་པ་ ིམཛེས་མི་མཛེས་དང་བཟང་ངན་དག་ཏུ་ཕྱི་རོལ་གྱི་གཟུགས་རྣམས་ལ་བལྟ་ཞིང་གཟུགས་དེ་དག་

འབྲས་བུ་ཆོས་སྐུའི་རྣམ་གཞག463
ཟིལ་གྱིས་མནན་ནས་ཞི་གནས་ཀྱིས་ཤེས་ཤིང་ལྷག་མཐོང་གིས་མཐོང་ཞེས་བྱ་བ་དབྱིབས་ཟིལ་གྱིས་གནོན་པ་བཞི་དང༌། ནང་གཟུགས་མེད་པར་འདུ་ཤེས་པ་དག་ཁོ་ནས་སྔོན་པོ་དང༌། སེར་པོ་དང༌། དམར་པོ་དང༌། དཀར་པོ་དག་ཁ་དོག་ཟིལ་གྱིས་མནན་ནས་ཤེས་མཐོང་ཞེས་བྱ་བ་རྣམ་པ་བཞི་སྟེ། དང་པོ་བཞི་རྣམ་ཐར་དང་པོ་གཉིས་ཀྱི་རྒྱུ་ལས་བྱུང་བ་དང༌། ཕྱི་མ་བཞི་སྡུག་པའི་རྣམ་ཐར་གྱི་རྒྱུ་ལས་བྱུང་བའོ། །དེ་ལྟར། ཞེས་སོ། །ཕྱི་མ་བཞི་ལ་མདོ་ལས་འབྱུང་བ་ལྟར་ནང་གཟུགས་མེད་པར་འདུ་ཤེས་པས་ཕྱི་རོལ་གྱི་གཟུགས་སྔོན་པོ་ཁ་དོག་སྔོན་པོ་སྔོན་པོ་ལྟ་བུར་སྟོན་པ་འོད་སྔོན་པོ་འབྱུང་བ་རྣམས་ལ་བལྟ་སྟེ། དཔེར་ན་ཟར་མའི་མེ་ཏོག་གམ། ཡུལ་ཝ་ར་ན་སེའི་རས་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པ་སྔོན་པོ། ཁ་དོག་སྔོན་པོ། སྔོན་པོ་ལྟ་བུར་སྟོན་པ། འོད་སྔོན་པོ་འབྱུང་བ་བཞིན་དུ། ནང་གཟུགས་མེད་པར་འདུ་ཤེས་པས་ཕྱི་རོལ་གྱི་གཟུགས་སྔོན་པོ་ཁ་དོག་སྔོན་པོ། སྔོན་པོ་ལྟ་བུར་སྟོན་པ་འོད་སྔོན་པོ་འབྱུང་བ་རྣམས་ལ་བལྟ་ཞིང༌། གཟུགས་དེ་དག་ཟིལ་གྱིས་མནན་ནས་ཤེས། ཟིལ་གྱིས་མནན་ནས་མཐོང་སྟེ། དེ་ལྟར་འདུ་ཤེས་པ་ནི་ཟིལ་གྱིས་གནོན་པའི་སྐྱེ་མཆེད་ལྔ་པའོ། །ཞེས་སོ། །དེ་བཞིན་དུ་རས་སེར་པོ་ལ་དོང་ཀའི་མེ་ཏོག་དང༌། དམར་པོ་ལ་བན་དུ་ཛཱི་པ་ཀའི་མེ་ཏོག་དང༌། དཀར་པོ་ལ་སྐར་མ་པ་བ་སངས་སྦྱར་ནས་གཞན་གསུམ་ལའང་གསུངས་སོ། །དེ་ལ་སྔོན་པོ་ནི་མདོར་བསྟན་པའོ། །ཁ་དོག་སྔོན་པོ་ནི་ལྷན་སྐྱེས་སོ། །སྔོན་པོ་ལྟ་བུར་སྟོན་པ་ནི་སྦྱར་བྱུང་ངོ༌། །འོད་སྔོན་པོ་འབྱུང་བ་ནི་གཉིས་ཀ་ལ་འོད་གསལ་པོ་ཡོད་པའོ། །མེ་ཏོག་ནི་ལྷན་སྐྱེས་ཀྱི་དཔེའོ། །རས་ནི་སྦྱར་བྱུང་གི་དཔེའོ།།
བདུན་པ་ཉོན་མོངས་མེད་པའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་ནི། ཉན་ཐོས་དགྲ་བཅོམ་པ་རྣམས་ཀྱིས་གྲོང་ལ་
སོགས་པར་བྱོན་པ་ནི། གཞན་རྒྱུད་ཀྱི་འདོད་པའི་སྒོམ་སྤངས་ཉོན་མོངས་ཀྱི་དམིགས་རྐྱེན་མི་བྱེད་པ་ཙམ་ཡིན་ལ། དེ་པ་རྣམས་ཀྱི་ཉོན་མོངས་མེད་པའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་གྱི་མཐུས། ཉོན་མོངས་སྐྱེ་བའི་དམིགས་རྐྱེན་མི་བྱེད་པ་ཙམ་དུ་མ་ཟད་སེམས་ཅན་ཕ་རོལ་གྱི་རྒྱུད་དུ་གཏོགས་པའི་ཉོན་མོངས་པ་དགྲའི་རྒྱུན་དྲུངས་འབྱིན་པའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་ཅེས་བྱ་བ་གང་ཡིན་པ། ཉོན་མོངས་པ་མེད་པའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་དང༌། བརྒྱད་པ་ནི། ཡང་དག་པར་ལུས་ངག་གི་ལས་ཀུན་ནས་སློང་བའི་འབད་རྩོལ་གྱི་མཚན་མ་ཐམས་ཅད་དང་བྲལ་ཞིང་ཞི་བའི་སྒོ་ནས་གཞན་དོན་ལྷུན་གྲུབ་ཏུ་བྱེད་པ་དང༌། ཤེས་བྱ་ཐམས་ཅད་

464 སྐབས་བརྒྱད་པའི་བཤད་པ།

ལ་བདེན་པར་ཆགས་པ་བཅོམ་པ་དང༌། ཐོགས་མེད་དུ་མཁྱེན་པའི་སྒོ་ནས་གཞན་གྱི་ཐེ་ཚོམ་སེལ་བར་མཛད་པའི་སྨོན་ལམ་གྲུབ་པས་འཁོར་བ་ཇི་སྲིད་པ་དང༌། སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་རྣམ་པར་གྲོལ་བ་ཐོབ་པ་ཇི་སྲིད་པའི་གནས་སྐབས་སུ་ཆགས་ཐོགས་མེད་པའི་མཁྱེན་པ་འཇུག་པ་ཞེས་བྱ་བ་སྨོན་གནས་མཁྱེན་པ་དང༌། དགུ་པ་ནི། མདོ་ལས། འདི་ན་དགེ་སློང་རྫུ་འཕྲུལ་གྱི་རྣམ་པ་དུ་མ་ཉམས་སུ་མྱོང་བར་བྱེད་ཅིང༌། གཅིག་ཏུ་གྱུར་ནས་མང་པོ་འགྱུར་བ་དང༌། མང་པོར་གྱུར་ཅིང་གཅིག་ཏུ་འགྱུར་བ་དང༌། སྣང་བར་འགྱུར་བ་དང་མི་སྣང་བར་འགྱུར་བ་ཤེས་པ་དང་མཐོང་བས་ཉམས་སུ་མྱོང་བར་བྱེད་དོ། །ལུས་ཀྱིས་ཐོགས་པ་མེད་པར་རྩིག་པ་ལ་ཡང་ཐལ་བྱུང་དུ་འགྲོ་ལ། རི་བོ་ལ་ཡང་ཐལ་བྱུང་དུ་འགྲོ་སྟེ། ནམ་མཁའ་ལ་བྱ་བ་བཞིན་ནོ། །ས་ལ་ཡང་བྱི་ཟུལ་བྱེད་དེ། དཔེར་ན་ཆུ་ལ་བྱ་བ་བཞིན་ནོ། །ཆུ་ལ་ཡང་མི་འབྱིང་བར་འགྲོ་སྟེ། དཔེར་ན་ས་ལ་བྱ་བ་བཞིན་ནོ། །ནམ་མཁའ་ལ་ཡང་སྐྱིལ་མོ་ཀྲུང་བཅས་ནས་འདུག་སྟེ། དཔེར་ན་འདབ་ཆགས་བྱ་བཞིན་ནོ། །ཉི་མ་དང་ཟླ་བ་ཡང་ལག་པས་ཉུག་པར་བྱེད་ཅིང༌། ཚངས་པའི་འཇིག་རྟེན་གྱི་བར་དུ་ལུས་ཀྱིས་དབང་སྒྱུར་བར་བྱེད་དོ།1

།ཞེས་སོགས་ཀྱི་དོན་བསྡུས་པ་སྔར་བཤད་པ་མངོན་པར་ཤེས་པ་དྲུག་དང༌། བཅུ་པ་ནི། བཤད་བྱ་དང༌། འཆད་བྱེད་དག་པ་སོ་སོ་ཡང་དག་པར་རིག་པ་བཞི་དང༌། བཅུ་གཅིག་པ་ནི། ལུས་ལེན་པ་དང་གནས་པ་དང༌། གཏོང་བ་ལ་མངའ་བརྙེས་པས་རྟེན་ལུས་དག་པ་དང༌། གཟུགས་དང་དྲི་དང་རོ་རེག་བྱ་སོགས་སྤྲུལ་པ་དང༌། བསྒྱུར་བ་ལ་མངའ་བརྙེས་པས་ལོངས་སྤྱོད་དག་པ་དམིགས་པ་དག་པ་དང༌། ཏིང་ངེ་འཛིན་ལ་མངའ་བརྙེས་པས་ཐུགས་དག་པ་དང༌། ཤེས་རབ་ལ་མངའ་བརྙེས་པས་ཡེ་ཤེས་ཡོངས་སུ་དག་པ་ཞེས་བྱ་བ་དག་པ་བཞི་དང༌། བཅུ་གཉིས་པ་ནི། ཚེ་བསྐལ་པའི་བར་དུ་ཇི་ལྟར་འདོད་པར་གནས་ནུས་པ་ཚེ་ལ་དབང་བ་དང༌། ཏིང་ངེ་འཛིན་གྲངས་མེད་པ་ལ་དབང་ཐོབ་པས་སེམས་ལ་དབང་བ་དང༌། ནམ་མཁའ་མཛོད་ལ་མངའ་བརྙེས་པས་ཡོ་བྱད་ལ་དབང་བ་དང༌། བཟོ་དང་རྒྱུ་རྩལ་སོགས་ལས་ཀྱི་འབྲས་བུ་སྟོན་པ་ལ་དབང་ཐོབ་པས་ལས་ལ་དབང་བ་དང༌། ཇི་ལྟར་འདོད་པར་སྐྱེ་བ་ལ་དབང་བ་དང༌། འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་ཐམས་ཅད་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སྐུས་གང་བར་སྟོན་ནུས་པ་སོགས་མོས་པ་ལ་དབང་བ་དང༌། བྱང་ཆུབ་ཆེན་པོའ་སྤྲུལ་པ་སྟོན་ནུས་ ི 1 བཀའ་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༢༦ ཤོག ༡༦༤ ཕྲེང་། ༡༥

འབྲས་བུ་ཆོས་སྐུའི་རྣམ་གཞག465
པས་སྨོན་ལམ་ལ་དབང་བ་དང༌། དུས་གཅིག་ཏུ་གདུལ་བྱ་སྣ་ཚོགས་ལ་རྫུ་འཕྲུལ་མི་འདྲ་བ་དུ་མ་སྟོན་པ་ལ་དབང་བས་རྫུ་འཕྲུལ་ལ་དབང་བ་དང༌། ཤེས་བྱ་ཐམས་ཅད་ཐོགས་མེད་དུ་མཁྱེན་པས་ཡེ་ཤེས་ལ་དབང་བ་དང༌། ཆོས་ཀྱི་ཚིག་དོན་ཐམས་ཅད་ལ་མཁས་པའི་དབང་ཐོབ་པས་ཆོས་ལ་དབང་བ་ཞེས་བྱ་བ་དབང་བཅུ་དང་། ས་བརྒྱད་པ་ནས་ཐོབ་པར་མདོ་ལས་བཤད་དོ། །བཅུ་གསུམ་པ་སྔར་བཤད་པའི་སྟོབས་བཅུ་དང༌། བཅུ་བཞི་པ་སྔར་བཤད་པའི་མི་འཇིགས་པ་བཞི་དང༌། བཅོ་ལྔ་པ་དེ་པའི་སྐུ་དང་གསུང་དང་ཐུགས་ཀྱི་སྤྱོད་པ་ཡོངས་སུ་དག་པ་སྟེ། དག་པ་མཐར་ཐུག་པ་དང་ལྡན་པའི་ཕྱིར། ཐུབ་པ་འདི་ལ་སྒོ་གསུམ་གྱི་ཕྱིན་ཅི་ལོག་གི་ཀུན་ཏུ་སྤྱོད་པ་གཞན་གྱིས་ཡོངས་སུ་ཤེས་དོགས་པའི་བསྙེངས་པས་ཉེས་པ་བཅབ་པར་བྱའོ་སྙམ་པའི་དགོངས་པ་མི་མངའོ། །ཞེས་བྱ་བ་བསྲུང་བ་མེད་པ་རྣམ་པ་གསུམ་དང༌། བཅུ་དྲུག་པ་ནི། ཐུབ་པ་འདི་ལ་ཆོས་ཅན། ཚོགས་སྡུད་པ་ན་ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་པ་མི་འབྱུང་བའི་དྲན་པ་ཉེ་བར་བཞག་པ་གསུམ་དང་ལྡན་ཏེ། འཁོར་གྱི་ཚོགས་ལ་ཆོས་སྟོན་པ་ན་གུས་པས་ཉན་པར་འདོད་པ་ལ་གོ་རིམས་བཞིན་དུ་རྗེས་སུ་ཆགས་པ་དང༌། གུས་པས་ཉན་པར་མི་འདོད་པ་ལ་ཁོང་ཁྲོ་བ་དང༌། གུས་པ་དང་མ་གུས་པ་གཉིས་ཀ་འདྲེས་མ་འཇུག་པ་དག་ལ་ཆགས་སྡང་གཉིས་ཀས་དབེན་པ་ཁོ་ནར་བཏང་སྙོམས་སུ་དྲན་པ་དང་ལྡན་པར་གནས་སོ་ཞེས་བྱ་བ་མཐར་ཕྱིན་པ་ཐོབ་པའི་ཕྱིར། བཅུ་བདུན་པ་ནི་སེམས་ཅན་གྱི་དོན་ལ་བསྙེལ་བ་མི་མངའ་བའི་ཆོས་ཉིད་དང་ལྡན་ཏེ། སེམས་ཅན་གྱི་དོན་མཛད་པའི་དུས་ལས་ནམ་ཡང་མི་འདའ་བའི་མཚན་ཉིད་ཅེས་བྱ་བ་སེམས་ཅན་གྱི་དོན་བྱ་བ་ཐམས་ཅད་ལ་དུས་ཐམས་ཅད་དུ་དྲན་པ་ཉེ་བར་གནས་པའི་ཕྱིར་རོ།།
བཅོ་བརྒྱད་པ་ནི། སྒོ་གསུམ་གྱི་བག་ཆགས་ཡང་དག་པར་བཅོམ་པ་དང་ལྡན་ཏེ། ཉོན་
མོངས་པ་དང་ཤེས་བྱའི་སྒྲིབ་པའི་བག་ལ་ཉལ་གྱི་ངོ་བོ་ས་བོན་ཟད་པར་སྤངས་པས་སོ། །བཅུ་དགུ་པ་ནི། སྐྱེ་བོ་མཐའ་དག་ལ་ཕན་བདེ་བསྒྲུབ་པར་དགོངས་པའི་ཐུགས་རྗེ་ཆེན་པོ་ཉིད་དང་ལྡན་ཏེ། སྐྱེ་བོ་མཐའ་དག་ལ་ཉིན་མཚན་དུ་ལན་དྲུག་ཏུ་སུ་ནི་སྨིན་སུ་ནི་མ་སྨིན། སུ་ནི་མངོན་མཐོའ་སྣོད། སུ་ ིནི་ངེས་ལེགས་ཀྱི་སྣོད་ཅེས་བྱ་བ་གནས་སྐབས་དང༌། མཐར་ཐུག་གི་ཕན་པའི་བསམ་པ་ཉིད་ཅེས་བྱ་བ་མཐར་ཕྱིན་པ་ཐོབ་པའི་ཕྱིར། ཉི་ཤ་པ་ནི། སྔར་བཤད་པའི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཆོས་མ་འདྲེས་

466 སྐབས་བརྒྱད་པའི་བཤད་པ།

བཅོ་བརྒྱད་དང༌། ཉེར་གཅིག་པ་ནི། རྒྱུ་འབྲས་གཙོ་བོའ་ཆོས་བཅུ་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་རྣམ་ ིཔ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་དང༌། དང་ཞེས་བྱ་བའི་སྒྲས་བསྡུས་པ་ལམ་ཤེས་པ་ཉིད་དང༌། གཞི་ཤེས་པ་ཉིད་ལ་སོགས་པ་སྔར་སྐབས་གཉིས་པ་དང་གསུམ་པར་བཤད་པ་མཐར་ཐུག་པ་དག་ཀྱང་ཡེ་ཤེས་ཆོས་ཀྱི་སྐུ་ཡིན་ཏེའོ། །གཉིས་པ་ནི། བྱང་ཆུབ་ཀྱི་ཕྱོགས་དང་མཐུན་པ་ལ་སོགས་པ་རྣམ་རྟོག་གི་སྤྲོས་པ་མེད་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་བདག་ཉིད་ཟག་བཅས་ཀྱི་གནས་ཡོངས་སུ་གྱུར་པས་ཟག་མེད་དུ་གྱུར་པ་སྡེ་ཚན་ཉེར་གཅིག་པོ་ཐམས་ཅད་ཀྱང་སྐུ་གསུམ་ལས་ཐ་དད་པའི་ཡེ་ཤེས་ཆོས་ཀྱི་སྐུར་མངོན་པར་བརྗོད་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི། མཁན་པོ་རྣམ་སྣང་མཛད་དང༌། སློབ་དཔོན་ལ་སོགས་པ་ཁ་ཅིག་གི་བཞེད་པའོ།།
གཉིས་པ་ལ། སྔར་གྱི་ཚིགས་བཅད་སྔ་ཕྱི་གཉིས་ཀ་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱི་སྐུ་སྟོན་པའི་བསྟན་
བཤད་དུ་འདོད་པའི་ལུགས་བརྗོད་པ་དང། སྐུ་མི་འདྲ་བ་གཉིས་སོ་སོར་བསྟན་ཡང་ཚིག་དོན་ལ་མ་ཞུགས་པའི་ཉེས་པ་མེད་པའི་བཞེད་པའོ། །དང་པོ་ནི། འཕགས་པ་གྲོལ་སྡེ་ལ་སོགས་པ་གཞན་དག་ནི། ཐུབ་པའི་ཞེས་བྱ་བའི་ཚིགས་བཅད་དང་པོ་སྒྲ་ཇི་བཞིན་ཉིད་དུ། ཟག་པ་མེད་པའི་ཆོས་གང་དག་ཅེས་པས་འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་པའི་ཟག་པ་མེད་པའི་ཆོས་འདུས་བྱས་ཀྱིས་བསྡུས་པ་རྣམས་ཁོ་ན་དངོས་སུ་བསྟན་པར་ཁས་བླངས་ནས། ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱི་སྐུ་ནི་ཡེ་ཤེས་དེ་དག་གི་རང་བཞིན་དོན་དམ་པར་སྐྱེ་བ་མེད་པའི་ཆོས་ཉིད་གང་ཡིན་པ་དེའི་མཚན་ཉིད་ཅན་ཡིན་ནོ། །འོ་ན། རྒྱས་བཤད་ཀྱི་སྐབས་སུ་ཆོས་ཉིད་ཀྱི་སྐུ་ཞེས་བརྗོད་པར་རིགས་པ་ལ། ཆོས་ཀྱི་སྐུ་ཞེས་བརྗོད་པ་ཡིན། །ཞེས་འབྱུང་བས་ཚིགས་བཅད་སྔ་མས་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱི་སྐུ་བསྟན་པར་བཞེད་ཀྱང༌། ཕྱི་མ་རྣམས་ཀྱིས་ཡེ་ཤེས་ཆོས་ཀྱི་སྐུ་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱི་སྐུ་ལས་སྐུ་གཞན་དུ་བསྟན་པ་རྗེ་བཙུན་གྱི་བཞེད་པ་ཡིན་གྱི། ཚིགས་བཅད་སྔ་ཕྱི་བསྟན་བཤད་དུ་བྱེད་པ་མི་འཐད་དོ་ཞེ་ན། མཇུག་རྫོགས་པའི་སྐབས་སུ། ཟག་པ་མེད་པའི་ཡེ་ཤེས་ཉེར་གཅིག་པོའ་ཆོས་ཉིད་དེ་ཉིད་ཀྱང་ཆོས་ཉིད་ཀྱི་སྐུ་ཞེས་བརྗོད་པ་ ིཡིན་ཞེས་འབྱུང་རིགས་པ་ཡིན་པ་ལས། སྡེབ་སྦྱོར་གྱི་ངོར་ཚིག་བསྡུ་བ་བྱས་ནས་ཆོས་ཀྱི་སྐུའི་ཞེས་པ་སྟེ། དྷརྨཱ་ཏ་ཀཱ་ཡ། ཞེས་པའི་ངོ་བོའ་རྐྱེན་ཏ་ཕྱིས་ཏེ་མི་མངོན་པར་བྱས་ནས་ཆོས་ཀྱི་སྐུ་ ིཞེས་བརྗོད་པ་ཡིན་ཞེས་བསྟན་ཏོ་ཞེས་རྣམ་པར་བཤད་ནས་ཏེ་འཆད་དོ།།

འབྲས་བུ་ཆོས་སྐུའི་རྣམ་གཞག467

འོ་ན་ཟག་པ་མེད་པའི་ཡེ་ཤེས་སྡེ་ཚན་ཉེར་གཅིག་པོ་དེ་དག་ཀྱང་ཆོས་ཉིད་ཀྱི་སྐུར་བཞེད་
པ་ཡིན་ནམ་གཞན་དུ་འབྲེལ་བ་མེད་ཅིང་སྐུ་བཞིར་འདོད་པའི་གཞུང་བཙུགས་པར་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། སྐྱོན་མེད་དེ། ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱི་སྐུའི་ཡོན་ཏན་ཡིན་པས་དེར་བསྡུ་བར་བྱ་བ་ཡིན་ལ། སྔ་ཕྱི་མ་འབྲེལ་བའི་སྐྱོན་ཡང་མེད་དེ། ཆོས་ཀྱི་སྐུ་ཟག་པ་མེད་པའི་སེམས་སེམས་བྱུང་གང་དག་གི་རང་བཞིན་གྱི་མཚན་ཉིད་ཅན་ཡིན་པའི་ཟག་པ་མེད་པའི་ཆོས་དེ་དག་ཀྱང་གང་དག་གཅིག་ཡིན་ཞེས་འདྲི་ན། བྱང་ཆུབ་ཕྱོགས་མཐུན་ཚད་མེད་དང༌། །ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པའི་ཚིག་ལེའུར་བྱས་པ་འཆད་པ་ལ་འཇུག་པར་བྱེད་དོ། །ཚིགས་བཅད་སྔ་ཕྱི་མདོར་བསྟན་རྒྱས་བཤད་དུ་མི་འདོད་པ་དེས་ཀྱང༌། ཟག་པ་མེད་པའི་ཆོས་གང་དག1

།ཅེས་པའི་ཚིགས་བཅད་སྒྲ་ཇི་བཞིན་དུ་ཁས་བླངས་པ་མ་ཡིན་
ནམ་ཞེ་ན། མ་ཡིན་ཏེ། ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་ཀྱི་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་ཟག་པ་མེད་པ་ཞེས་བཤད་པའི་ཕྱིར་རོ། །གཞན་དུ་ན་བསྟན་བཤད་དུ་ངེས་པར་ཁས་ལེན་དགོས་པའི་ཕྱིར་རོ།།
གཉིས་པ་ནི། སྐུ་བཞིར་འདོད་པ་གཞན་དག་ན་རེ། ཟག་མེད་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་དེ་དག་སྐུ་གསུམ་
ལས་གཞན་དུ་མི་འདོད་པ་དེ་དག་གི་ལྟར་ན། སངས་རྒྱས་ཀྱི་སར་གདོན་མི་ཟ་བར་ཁས་བླང་དགོས་པ་ཁྱད་པར་གསུམ་ལྡན་གྱི་ཡེ་ཤེས་རྣམས་ཆོས་ཅན་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སས་ཇི་ལྟར་བསྡུས་བསྡུ་བར་མི་འཐད་པར་ཐལ། སྐུ་གཞན་གསུམ་གང་གིས་ཀྱང་མ་བསྡུས་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་པ་ཁས་བླངས་སོ། །ཁྱད་པར་གསུམ་དང་ལྡན་ཏེ། བྱེད་ལས་ཀྱི་ཁྱད་པར་རྣལ་འབྱོར་པའི་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་དོན་ཁྱད་པར་ཅན་རང་འབྲས་གཟུགས་སྐུ་གཉིས་ཀྱི་སྣང་བ་བསྐྱེད་པའི་སྒོ་ནས་ཆོས་སྟོན་པ་དང༌། འོད་ཟེར་འགྱེད་པ་ལ་སོགས་པའི་དོན་གྱི་བྱ་བ་མཛད་པའི་ཕྱིར་དང༌། སྤངས་པའི་ཁྱད་པར་ཟག་བཅས་གནས་ཡོངས་སུ་གྱུར་པས་ཟག་མེད་དུ་གྱུར་པ་དང༌། ངོ་བོའ་ཁྱད་པར་གཟུང་འཛིན་གཉིས་སུ་མེད་ ིཔའི་སེམས་དང་སེམས་ལས་བྱུང་བས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་པའི་ཕྱིར་རོ། །སྐུ་གསུམ་གང་གིས་ཀྱང་མ་བསྡུས་པའི་སྐྱོན་མེད་དེ། ཆོས་ཉིད་ཀྱིས་ཆོས་ཅན་བསྡུས་པས་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱི་སྐུས་བསྡུས་སོ་ཞེ་ན། འོ་ན་ལོངས་སྤྲུལ་གཉིས་ཀྱང་སྐུ་གཞན་དུ་བསྟན་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ། དེ་ལ་ཡང་རིགས་པ་དེ་མཚུངས་པའི་ཕྱིར། གལ་ཏེ་གསུང་རབ་དང༌། ཐེག་པ་ཆེན་པོ་རྒྱུད་བླ་མ་སོགས་ལས་སྐུ་གསུམ་ 1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༤༩ ཤོག ༢༦ ཕྲེང་། ༡

468 སྐབས་བརྒྱད་པའི་བཤད་པ།

གསུངས་པས། སྐུ་གསུམ་གྱི་དབྱེ་བ་ངེས་པར་ཁས་བླང་དགོས་སོ་ཞེ་ན། འོ་ན་ཡེ་ཤེས་ཆོས་ཀྱི་སྐུ་ཡང་ལོངས་སྤྲུལ་བཞིན་དུ་སྐུའི་དབྱེ་བ་གཞན་དུ་བཞག་རིགས་པར་ཐལ། གསུང་རབ་དང་ཚད་མར་གྱུར་པའི་དགོངས་འགྲེལ་ཁ་ཅིག་ལས་སྐུ་བཞིར་ཡང་བསྟན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་ཟེར་ཏོ།།གསུམ་པ་ལ། རྩོད་པ་དང༌། ལན་ནོ། །དང་པོ་ནི། སྐུ་གསུམ་དུ་འདོད་པ་ཁ་ཅིག་ན་རེ་ངོ་བོ་
ཉིད་ཅེས་སོགས་སྐུ་གསུམ་གྱི་རྗེས་སུ་བསྟན་པའི་ཆོས་སྐུ་ཞེས་པའི་ཚིག་ནི། ལུས་མདོར་བསྟན་དང༌། ལུས་རྒྱས་བཤད་སྦྱོར་བའི་ཚིག་ཡིན་ཏེ། སྐབས་གཞན་བདུན་གྱི་ལུས་ལ་མདོར་བསྟན་རྒྱས་བཤད་སྦྱོར་བའི་ཚིག་གསུངས་ནས་བརྒྱད་པ་ལ་མི་སྦྱོར་བ་མི་འཐད་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཁྱེད་ལྟར་
1

ཆོས་སྐུ་ཞེས་པའི་ཚིག་དེའི་རྒྱས་བཤད། བྱང་ཆུབ་ཕྱོགས་མཐུན་ཚད་མེད་དང༌།2

།ཞེས་སོགས་
ཡིན་ཞིང་དེས་སྐུ་གསུམ་ལས་གཞན་བསྟན་པར་འདོད་ན། ཆོས་སྐུའི་ལུས་ཀྱི་ཚིག་ལེའུར་བྱས་པ་འདི་ལས་ངོ་བོ་ཉིད་ཅེས་བྱ་བའི་སྒྲའི་མཇུག་ཐོགས་སུ་དེ་མ་ཐག་ཆོས་ཀྱི་སྐུ་ཞེས་བྱ་བའི་སྒྲ་འབྱུང་རིགས་པ་ལ་དེ་མི་འབྱུང་བས། སྐུ་ནི་གསུམ་ཁོ་ནའོ་ཞེས་ཟེར་ཏོ།།
གཉིས་པ་ནི། སྐུ་བཞིར་འདོད་པ་གཞན་དག་ན་རེ། རྒྱས་བཤད་ཀྱི་གོ་རིམས་དང་མི་
མཐུན་པར། ལུས་རྣམ་གཞག་ཏུ་ཆོས་སྐུ་མཛད་པ་དང་བཅས་པ་ཞེས་དེ་སྐད་དུ་གསུངས་པ་དགོས་པ་ཡོད་པ་ཡིན་ཏེ། ཡེ་ཤེས་ཆོས་སྐུ་ཁོ་ན་དང་མཛད་པ་ལྷན་ཅིག་སྦྱར་བའི་ཆེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟར་ན་ཡང་ཡེ་ཤེས་མཛད་པ་དང་བཅས་པ་ཞེས་མི་སྨོས་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ། རྒྱན་གྱི་ཚིག་ལེའུར་བྱས་པ་སྦྱར་སླ་བའི་ངོར་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟར་བསྟན་པས་མཛད་པ་ཐམས་ཅད་ཡེ་ཤེས་ཆོས་སྐུའི་མཛད་པར་ཇི་ལྟར་རྟོགས་ཤེ་ན། དེ་ལྟར་རྟོགས་ནུས་ཏེ། ཡེ་ཤེས་ཆོས་སྐུ་དང་མཛད་པ་ལྷན་ཅིག་ཏུ་ཉེ་བར་བསྟན་པའི་ཤགས་ཀྱིས་ཇི་སྐད་བཤད་པའི་དགོས་པ་དེ་དག་ཡོད་པར་རྟོགས་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟར་སྐུ་བཞིར་དབྱེ་བ་རྒྱན་གྱི་ཚིག་དོན་ལ་མ་ཞུགས་པའི་ཉེས་པ་མེད་པ་དེའི་ཕྱིར། ཕྱོགས་གཞན་སྔགས་ཀྱི་ཐེག་པ་ནས་སྐུ་བཞིར་གསུངས་པ་ཐམས་ཅད་དང་ལུང་རིགས་དང་མི་འགལ་བར་འཐད་པར་འགྱུར་རོ་ཞེས་ཟེར་ཏོ།།

1 ཞོལ། ཤོག ༣༢༡ བ ༢ ཁྱེད་ལྟར་ན་
2 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༤༩ ཤོག ༢༦ ཕྲེང་། ༢

འབྲས་བུ་ཆོས་སྐུའི་རྣམ་གཞག469
གཉིས་པ་དེའི་ཁྱད་པར་བཤད་པ་ལ། ཉོན་མོངས་མེད་པའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་དང༌། སྨོན་
གནས་མཁྱེན་པའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་ཏོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ་གྱི་དང་པོ་མཚམས་སྦྱར་བ་ནི། ཉན་ཐོས་ལ་སོགས་པའི། ཞེས་སོ། །གཉིས་པ་རྩ་བ་ནི། ཉན་ཐོས་ཀྱི་ཉོན་མོངས་པ་མེད་པའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་ལས། སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཉོན་མོངས་པ་མེད་པའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་ཆེས་ཁྱད་པར་འཕགས་ཏེ། ཉན་ཐོས་ཀྱི་ཉོན་མོངས་པ་མེད་པའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་ནི། གྲོང་ལ་སོགས་པར་རང་ལ་བལྟ་བའི་མིའི་ཉོན་མོངས་ཀྱི་དམིགས་རྐྱེན་བྱེད་པ་ཡོངས་སུ་སྤོང་བ་ཉིད་དུ་ཟད་ལ། རྒྱལ་བའི་ཉོན་མོངས་པ་མེད་པའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་ནི། གྲོང་དང་གྲོང་ཁྱེར་སོགས་སུ་བྱོན་པ་ན། རང་ལ་དམིགས་པའི་མི་ལ་སོགས་པ་དེའི་ཉོན་མོངས་རྣམས་རྩ་བ་ནས་རྒྱུན་གཅོད་པར་མཛད་པའི་ཕྱིར། ཉན་རང་རྣམས་ནི་བསོད་སྙོམས་སོགས་ལ་རྒྱུ་བའི་སྔོན་དུ་རང་ལ་དམིགས་པའི་གཞན་གྱི་ཉོན་མོངས་སྐྱེའམ་མི་སྐྱེ་བརྟགས་ནས། སྐྱེ་བར་ཤེས་པ་ན་རབ་མཐའི་བསམ་གཏན་ལ་བརྟེན་ནས་ཉོན་མོངས་མེད་པའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་ལ་སྙོམས་པར་འཇུག་པ་ཡིན་ལ། དེ་པ་ནི་བཞེད་པ་ཙམ་ལ་རག་ལས་པའོ། །གསུམ་པ་འགྲེལ་པ་ནི། ཉན་ཐོས་ལ་སོགས་པའི་ཞེས་ཏེ། རྩ་བ་ལྟར་རོ། །གཉིས་པ་ལ་གསུམ་གྱི་དང་པོ་མཚམས་སྦྱར་བ་ནི། ཉན་ཐོས་ལ་སོགས་པའི། ཞེས་སོ།།
གཉིས་པ་རྩ་བ་ནི། སངས་རྒྱས་ཀྱི་སྨོན་གནས་མཁྱེན་པ་ནི་ཉན་ཐོས་ཀྱི་སྨོན་གནས་ཤེས་
པ་ལས་ཆེས་ཁྱད་པར་འཕགས་ཏེ། སངས་རྒྱས་ཀྱི་ནི་རང་གི་ངང་གིས་འཇུག་པ་དང༌། ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པ་དང༌། ཤེས་བྱ་ཐམས་ཅད་ལ་ཁྱབ་པ་དང༌། རྒྱུན་མི་འཆད་པ་དང༌། ཐེ་ཚོམ་ཐམས་ཅད་སེལ་བར་མཛད་ལ། ཉན་ཐོས་ཀྱི་སྨོན་གནས་ཤེས་པ་དེ་ལས་ཆེས་དམན་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་འགྲེལ་པ་ནི། དེ་པའི་སྨོན་གནས་མཁྱེན་པ་ནི་ཆོས་ཅན། ཉན་ཐོས་ཀྱི་སྨོན་གནས་ཤེས་པ་ལས་ཆེས་ཁྱད་པར་འཕགས་ཏེ། འབད་རྩོལ་གྱི་མཚན་མ་མེད་པ་ཉིད་དུ་རང་གི་ངང་གིས་འཇུག་པ་དང༌། དངོས་པོ་ལ་བདེན་པར་མངོན་པར་མ་ཞེན་པས་གཟུགས་ལ་སོགས་པ་ལ་ཆགས་པ་དང་བྲལ་བ་དང༌། སྒྲིབ་གཉིས་བག་ཆགས་དང་བཅས་ཏེ་སྤངས་པས་ཤེས་བྱ་ཐམས་ཅད་ལ་ཡེ་ཤེས་ཐོགས་པ་མེད་པ་དང༌། འཁོར་བ་ཇི་སྲིད་པར་ཏིང་ངེ་འཛིན་གྱི་བྱེད་པ་གནས་པའི་ཕྱིར། རྟག་ཏུ་གནས་པ་དང༌། ཡང་དག་པ་སོ་སོར་རིག་པ་བཞི་མཐར་ཕྱིན་པར་བརྙེས་པས་དྲི་བའི་ལན་ཀུན་

470 སྐབས་བརྒྱད་པའི་བཤད་པ།

འདེབས་པར་མཛད་པ་ཡིན་པར་བཞེད་པའི་ཕྱིར། ཉན་ཐོས་ལ་སོགས་པའི་སྨོན་གནས་མཁྱེན་པ་ནི་ཆོས་ཅན། སངས་རྒྱས་ཀྱི་སྨོན་གནས་མཁྱེན་པ་ལས་ཆ་ཀུན་ནས་མཚུངས་པ་དེ་ལྟ་མ་ཡིན་ནོ། །ཁྱད་ཆོས་ལྔ་པོ་དེས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་པ་ལས་ལྡོག་པ་རྩོལ་བ་དང་བཅས་པ་སོགས་ཀྱིས་སྨོན་གནས་མཁྱེན་པ་ཉིད་ཀྱིས་སོ།།
གསུམ་པ་དེ་ལ་རྩོད་པ་སྤང་བ་ལ། ཆོས་སྐུ་རྟག་པ་ལ་རྩོད་པ་སྤང་བ་དང༌། ཁྱབ་རྟག་
གཉིས་ཀ་ལ་རྩོད་པ་སྤང་བའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས་ཀྱི་དང་པོ་རྩོད་པས་མཚམས་སྦྱར་བ་ནི། ཐུབ་པ་སངས་རྒྱས་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཆོས་ཅན། དུས་རྟག་ཏུ་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་དོན་སྐུའི་སྣང་བ་དངོས་སུ་བསྟན་པའི་སྒོ་ནས་ཇི་ལྟར་མི་མཛད་ཅིང༌མཛད་རིགས་ལ། སེམས་ཅན་ཁ་ཅིག་ལ་སྐུ་དངོས་སུ་སྣང་བའི་སྒོ་ནས་རེས་འགའ་དོན་མི་མཛད་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ། འཁོར་བ་ཇི་སྲིད་བར་དུས་རྟག་ཏུ་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་སྡུག་བསྔལ་དང་བྲལ་བར་འདོད་པའི་ཐུགས་རྗེ་ཆེན་པོའ་ངོ་བོ་ ིཉིད་ཀྱི་ཆོས་ཀྱི་སྐུ་ལ་བཞུགས་ན་ཡང་སྟེ་བཞུགས་པའི་ཕྱིར། ཞེས་བྱ་བའི་ལན་གདབ་པའི་ཕྱིར། བར་སྐབས་ཀྱི་ཚིགས་སུ་བཅད་པ།
གཉིས་པ་ལན་ལ། སེམས་ཅན་རང་རྒྱུད་ཀྱི་ཚོགས་ཀྱི་ཁྱད་པར་ལ་ལྟོས་པ་དང༌། སེམས་
ཅན་རང་རྒྱུད་ཀྱི་རྐྱེན་མ་ཚང་ན་སྐུ་དངོས་སུ་མི་སྣང་བ་དཔེས་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས་ཀྱི་དང་པོ་རྩ་བ་ནི། སེམས་ཅན་ལ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སྐུ་དངོས་སུ་སྣང་ནས་དོན་མཛད་པ་རང་གིས་ཚོགས་བསགས་པའི་ཁྱད་པར་ལ་ལྟོས་པར་ཐལ། སྔོན་སངས་རྒྱས་ལ་དམིགས་ནས་དད་པ་བསྒོམ་པ་སོགས་སངས་རྒྱས་ལ་དངོས་སུ་ཆོས་ཉན་པའི་རྒྱུ་དགེ་བའི་རྩ་བ་ནི་ཡོངས་སུ་སྨིན་པར་གྱུར་པ་ལ་བརྟེན་ནས་དེ་འདྲའི་གདུལ་བྱ་གང་དང་གང་ལ་ཡུལ་གང་དང་ནི་དུས་གང་གི་ཚེ་དངོས་སུ་ཆོས་སྟོན་པའི་བྱ་བ་མཛད་པས་ཕན་པར་གྱུར་པ་དེ་དང་དེ་ལ་སྐུ་དེ་དངོས་སུ་སྣང་ནས་བྱ་བ་མཛད་ཅིང་ཚོགས་མ་བསགས་པ་ལ་མི་སྣང་བའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་འགྲེལ་པ་ནི། སངས་རྒྱས་ལ་དངོས་སུ་ཆོས་ཐོས་པ་ལ་ཕྱི་ནང་གི་རྐྱེན་ཁྱད་པར་ཅན་གཉིས་ལ་ལྟོས་པ་ཡིན་ཏེ། ནང་གི་རྐྱེན་སྔོན་ཐེག་པ་ཆེན་པོའ་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་ལ་སོགས་པ་དང་ཕྲད་པས་སྔོན་བསྐྱེད་པའི་དད་ ིསོགས་ཀྱི་དགེ་བའི་རྩ་བའི་ས་བོན་སངས་རྒྱས་ལ་སོགས་པ་ལ་དམིགས་ནས་བསྐྱེད་པའི་རྒྱུ་

འབྲས་བུ་ཆོས་སྐུའི་རྣམ་གཞག471
ནུས་པ་མཐུ་ཅན་ཡོངས་སུ་བརྟས་པར་གྱུར་པ་ལ་བརྟེན་ནས་འབྱུང་དགོས་པའི་ཕྱིར་དང༌། ཕྱིའི་རྐྱེན་སེམས་ཅན་གང་ལ་གང་གི་དུས་སུ་དངོས་སུ་ཆོས་བསྟན་པ་ལ་སོགས་པ་མཛད་པ་ན་གནས་སྐབས་དང་ཐར་པ་ཐོབ་པས། ཡུན་1

དུ་འཕྲོད་ཅིང་ཕན་པར་འགྱུར་བ་དེའི་ཚེ་དངོས་སུ་ཆོས་སྟོན་
པའི་བྱ་བ་མཛད་པའི་ཕྱིར། ཐུབ་པ་སངས་རྒྱས་བཅོམ་ལྡན་འདས་དུས་ཐམས་ཅད་དུ་ཡིད་བཞིན་གྱི་ནོར་བུ་ལྟར་གཞན་དོན་མཛད་པའི་ནུས་པ་ཉེ་བར་གནས་ཀྱང་དེའི་འབྲས་བུ་སེམས་ཅན་ཁ་ཅིག་དངོས་སུ་སྨིན་པར་མཛད་པར་མི་སྣང་ངོ༌། །སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཐུགས་རྗེའི་ནུས་པ་ཉམས་པས་མ་ཡིན་གྱི། སྡིག་པ་ལྷག་པར་སྤྱད་པའི་སེམས་ཅན་རང་གི་ལས་ཀྱི་ཉེས་པས་བསྐྱེད་པ་ལ་སངས་རྒྱས་དངོས་སུ་སྣང་བའི་རྒྱུ་མ་ཚང་བས་སོ། །དུས་ཐམས་ཅད་དུ་ཡིད་བཞིན་གྱི་ནོར་བུ་ལྟར་གནས་ཏེ། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཚོགས་བསགས་པའི་གདུལ་བྱ་ཡོད་པའི་ཡུལ་དུས་དེ་དང་དེར་སྣང་བ་དང་འཚམ་པར་དོན་གྱི་བྱ་བ་མཛད་པས་སོ། །དེར་ཐལ། གདུལ་བྱ་དེའི་དོན་དངོས་སུ་བྱ་བའི་ཕྱིར་སྔོན་གྱི་སྨོན་ལམ་གྲུབ་པས་སོ།།
གཉིས་པ་ལ་གསུམ་གྱི་དང་པོ་མཚམས་སྦྱར་བ་ནི། དེ་ཇི་ལྟ་བུ་ཞིག །ཅེས་སོ། །གཉིས་
པ་རྩ་བ་ནི། སངས་རྒྱས་རྣམས་ནི་འཇིག་རྟེན་དུ་དངོས་སུ་བྱུང་བར་གྱུར་ཀྱང་སེམས་ཅན་ཁ་ཅིག་དེ་དང་དངོས་སུ་མི་ཕྲད་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ། སངས་རྒྱས་དངོས་སུ་མཐོང་བའི་སྐལ་བ་མེད་པས་དམ་པའི་ཆོས་མཉན་པ་ལ་སོགས་པའི་བཟང་པོ་མི་མྱོང་བའི་ཕྱིར། དཔེར་ན་ལྷའི་རྒྱལ་པོས་ཆར་ཕབ་ཀྱང་མེས་ཚིག་པ་ལ་སོགས་པས་ས་བོན་དུ་མི་རུང་བ་ལ་མྱུ་གུ་སྔོན་པོ་མི་འཁྲུངས་པ་ལྟར་རོ། །གསུམ་པ་འགྲེལ་པ་ནི། སངས་རྒྱས་གནས་སྐབས་དང་མཐར་ཐུག་གི་ཡིད་ལ་རེ་བ་མཐའ་དག་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པར་མཁས་པ་རྣམས་བྱུང་ཡང་སེམས་ཅན་ཁ་ཅིག་གིས་དམ་པའི་ཆོས་མཉན་པ་ལ་སོགས་པའི་བཟང་པོ་ཐོབ་པར་མི་འགྱུར་རོ། །ཁ་ཅིག་ལ་དེའི་སྐལ་བ་མེད་པས་སོ། །དཔེར་ན། ཞེས་སོ།།
གཉིས་པ་ལ་གཉིས་ཀྱི་དང་པོ་དྲི་བ་ནི། འདུས་བྱས་ཀྱིས་བསྡུས་པའི་ཟག་པ་མེད་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་བདག་ཉིད་ཀྱི་ཆོས་ཀྱི་སྐུ་ཆོས་ཅན། ཇི་ལྟར་ཁྱབ་པ་ཞེས་བརྗོད་མི་རིགས་པར་ཐལ། འོག་
1 ཞོལ། ཤོག ༣༢༣ བ ༢། གཙང་། ཤོག ༣༣༡ བ ༦ ཡུལ་ཅན་དུ་

472 སྐབས་བརྒྱད་པའི་བཤད་པ།

མིན་སོགས་ན་བཞུགས་པའི་རྣལ་འབྱོར་པ་སོ་སོར་ངེས་པའི་རྒྱུད་ཀྱི་རྟེན་ཁོ་ན་ལ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་དང༌། སྐད་ཅིག་རེ་རེ་ལ་སྐྱེ་ཞིང་འབྱུང་བའི་ཕྱིར། རྟག་པ་ཞེས་ཀྱང་ཇི་ལྟར་བརྗོད་ཅེ་ན། ལན་ལ་གསུམ་གྱི་དང་པོ་མཚམས་སྦྱར་བ་ནི། བར་སྐབས་ཀྱི་ཚིགས་སུ་བཅད་པས་གསུངས་པ། གཉིས་པ་རྩ་བ་ནི། སངས་རྒྱས་ཆོས་ཅན། ཁྱད་པར་ངེས་པར་བརྗོད་པ་འགལ་བ་མེད་དེ། སྔར་བཤད་པ་དེ་ལྟར་མཛད་པ་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ལ་འཇུག་པས་རྒྱ་ཆེ་བའི་ཕྱིར། རྒྱུན་ལ་བསམས་ནས། རྟག་པ་ཞེས་ཀྱང་བརྗོད་པ་ཡིན་ཏེ། འཁོར་བ་ཇི་སྲིད་ཀྱི་བར་དུ་སེམས་ཅན་གྱི་དོན་མཛད་ཅིང་བཞུགས་ཀྱང་ཁྱོད་ཀྱི་ངོ་བོ་དེ་ཉིད་ཟད་པ་མེད་པའི་ཕྱིར།
གསུམ་པ་འགྲེལ་པ་ནི། གོ་རིམས་བཞིན་དུ་སངས་རྒྱས་ཁྱབ་པ་ཞེས་བརྗོད་པའི་རྒྱུ་
མཚན་ཡོད་དེ། དེ་ལྟར་རྒྱུ་ནི་ཡོངས་སུ་སྨིན་གྱུར་ནས་ཞེས་པའི་སྐབས་སུ། ཇི་སྐད་བཤད་པའི་ཚུལ་གྱིས་གདུལ་བྱ་དངོས་སུ་འདུལ་བའི་དུས་ལ་བབ་པའི་དུས་ཐམས་ཅད་དུ་སྐུ་དངོས་སུ་སྣང་བའི་སྒོ་ནས་གཞན་དོན་གྱི་བྱ་བ་མཛད་པ་རྒྱ་ཆེ་བའི་ཕྱིར། རྒྱུན་ལ་བསམས་ནས་རྟག་པ་ཞེས་མངོན་པར་བརྗོད་དོ། །བཅོམ་ལྡན་འདས་རྒྱུན་ཆགས་སུ་འཁོར་བ་ཇི་སྲིད་པར་བཞུགས་ཀྱང་རྒྱུན་ལ་ཟད་པ་མི་མངའ་བའི་ཕྱིར།
གསུམ་པ་ལོངས་སྤྱོད་རྫོགས་པའི་སྐུ་ལ། མཚན་ཉིད་ཀྱི་སྒོ་ནས་མདོར་བསྟན་པ་དང༌།
ཡོན་ཏན་རྒྱས་པར་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ་གྱི་དང་པོ་མཚམས་སྦྱར་བ་ནི། དེ་ལྟར། ཞེས་སོ། །གཉིས་པ་རྩ་བ་ནི། མཚན་ནི་སུམ་ཅུ་རྩ་གཉིས་དང་དཔེ་བྱད་བརྒྱད་ཅུའི་བདག་ཉིད་ཅན་འོག་མིན་ཁོ་ནར་བཞུགས་པའི་ཐུབ་པའི་གཟུགས་སྐུ་འདི་ཆོས་ཅན། ལོངས་སྤྱོད་རྫོགས་པའི་སྐུར་བཞེད་དེ། ཐེག་པ་ཆེན་པོའ་ཆོས་ལ་རྫོགས་པར་ཉེ་བར་ལོངས་སྤྱོད་པ་སོགས་ངེས་པ་ལྔས་ཁྱད་ ིཔར་དུ་བྱས་པའི་སྐུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་འགྲེལ་པ་ནི། མཚན་སུམ་ཅུ་རྩ་གཉིས་དང་དཔེ་བྱད་བཟང་པོ་བརྒྱད་ཅུའི་ངོ་བོ་ཉིད་འོག་མིན་ཁོ་ནར་བཞུགས་པའི་གཟུགས་སྐུ་འདི་ནི་ཆོས་ཅན། སངས་རྒྱས་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱི་ལོངས་སྤྱོད་རྫོགས་པའི་སྐུ་ཡིན་ཏེ། འཁོར་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཆེན་པོ་ས་བཅུ་ལ་བཞུགས་པ་རྣམས་དང་ཐབས་གཅིག་ཏུ་ཐེག་པ་ཆེན་པོའ་ཆོས་ཀྱི་ལོངས་ ིསྤྱོད་ཀྱི་དགའ་བ་དང༌། ཟག་པ་མེད་པའི་བདེ་བ་ཤིན་ཏུ་ཁ་ན་མ་ཐོ་བ་མེད་པ་ཉེ་བར་སྤྱོད་པ་སོགས་

འབྲས་བུ་ཆོས་སྐུའི་རྣམ་གཞག473

ངེས་པ་ལྔ་ལྡན་གྱི་སྐུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
གཉིས་པ་ལ། མཚན་དང༌། དཔེ་བྱད་དོ། །དང་པོ་ལ། འབྲས་བུ་མཚན་དང༌། རྒྱུ་འབྲས་ཀྱི་
འབྲེལ་བ་དང༌། རྒྱུ་མདོ་ལས་འབྱུང་བ་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ་གྱི་དང་པོ་མཚམས་སྦྱར་བ་ནི། མཚན་སུམ་ཅུ་རྩ་གཉིས། ཞེས་སོ། །གཉིས་པ་རྩ་བ་ནི། ཕྱག་ཞབས། ཞེས་སོ། །སུམ་ཅུ་རྩ་གཉིས་པོ་འདི་དག་མཚན་བཟང་པོའོ། །མདོ་ནི། རབ་འབྱོར་ཡུམ་འདི་ལ་བསླབས་ཤིང་ཆོས་དེ་དག་ཐམས་ཅད་ཐོབ་ནས་བླ་མེད་རྫོགས་བྱང་དུ་མངོན་པར་རྫོགས་པར་སངས་རྒྱས་ཏེ་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་ནས་ཐམས་ཅད་དུ་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་དགྲ་བཅོམ་པ་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་རྣམས་ཀྱི་སྐུ་སྐྱེས་བུ་ཆེན་པོའ་མཚན་སུམ་ཅུ་རྩ་གཉིས་ཀྱིས་བརྒྱན། དཔེ་བྱད་བཟང་པོ་བརྒྱད་ཅུས་བརྒྱན་པ། ིབྱང་ཆེན་རྣམས་ལ་ཐེག་པ་མཆོག་གི་ལོངས་སྤྱོད་བླ་ན་མེད་པའི་དགའ་བ་དང༌། བདེ་བ་དང་ཚིམ་པ་དང་རབ་ཏུ་དགའ་བ་སྟོན་པར་འགྱུར་རོ།1

།ཞེས་སོ།།
གསུམ་པ་འགྲེལ་པ་ནི། སྔ་མ་རྣམས་རྒྱུ་དང་ཕྱི་མ་རྣམས་འབྲས་བུ་མཚན་གྱི་ངོ་བོ་ཡིན་
ལ། རྒྱུ་དེ་དང་དེ་སྔོན་དུ་སོང་བ་ལས་འབྲས་བུ་འདི་དག་དང་ལྡན་པར་བསྒྲུབ་པ་ཡིན་ནོ། །ཐུབ་པའི་ཕྱག་དང་ཞབས་རུས་པའམ་བ་སོ་ལས་བརྐོས་པ་དང་འདྲ་བར། རྩིབས་སྟོང་ལྟེ་བ་མུ་ཁྱུད་རྣམས་རྫོགས་པའི་འཁོར་ལོའ་མཚན་དང་ལྡན་པ་ཉིད་དུ་འབྱུང་བའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ། སྔོན་སློབ་ ིཔའི་དུས་བླ་མ་རྣམས་ལ་སྐྱེལ་བ་དང་བསུ་བ་དང༌། གཡོག་འཁོར་སྦྱིན་པ་ལ་སོགས་པ་གོམས་པས་དེ་ལྟར་འབྱུང་བའི་ཕྱིར། རྩ་བ་ལ་ཡང་དེ་ལྟར་སྦྱར་རོ། །རུས་སྦལ་བཞིན་དུ་ཞབས་ཀྱི་མཐིལ་གཉིས་མ་རྙོངས་པར་ས་ལ་ཤིན་ཏུ་མཉམ་པར་གནས་པ་ཉིད་དང་ལྡན་ཏེ། སྔོན་སྡོམ་པ་གསུམ་ལ་སོགས་པ་གང་ཡང་དག་པར་བླངས་པ་ལ་ཡི་དམ་བརྟན་པ་མཐར་ཕྱིན་པ་ཉིད་ཀྱིས་སོ། །ཕྱག་དང་ཞགས་ཀྱི་སོར་མོ་ངང་པའི་རྒྱལ་པོ་ལྟ་བུར་སོར་ཚིགས་དང་པོ་ནས་བརྩམས་པའི་སོར་མོའ་བར་ ིལ་སེང་སེང་པོའང་མེད། སོར་གདུབ་ལ་སོགས་པའི་རྒྱན་ཡང་གཞུག་ཏུ་རུང་བའི་དྲ་བས་འབྲེལ་བ་ཉིད་དང་ལྡན་ཏེ། སྦྱིན་པ་དང་སྙན་པར་སྨྲ་བ་སོགས་བསྡུ་བའི་དངོས་པོ་བཞི་བསྟེན་པས་མཛད་པ་མཐར་ཕྱིན་པའི་ཕྱིར། ཕྱག་དང་ཞབས་འཇམ་ཞིང་གཞོན་ཤ་ཆགས་པ་ཉིད་དང་ལྡན་ཏེ། སྔོན་ 1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༥༡ ཤོག ༥༤༩ ཕྲེང་། ༧ ནང་དུ་དྲངས།

474 སྐབས་བརྒྱད་པའི་བཤད་པ།

བཟའ་བ་དང་བཅའ་བ་ལ་སོགས་པ་གྱ་ནོམ་པ་བྱིན་པས་དེ་ལྟར་འབྱུང་བའི་ཕྱིར། ཕྱག་གཉིས་དང་ཞབས་གཉིས་ཀྱི་རྒྱབ་བཞི་དང་ཕྲག་པའི་བར་གཉིས་དང་ལྟག་པའི་ཕྱོགས་ཤས་ཁེངས་པས་མཐོ་བའི་ཕྱིར། བདུན་མཐོ་བ་ཉིད་དང་ལྡན་ཏེ། ལྡག་པ་ལ་སོགས་པ་ཤིན་ཏུ་གྱ་ནོམ་པ་བྱིན་པས་དེ་ལྟར་འབྱུང་བའི་ཕྱིར། ཕྱག་ཞབས་ཀྱི་སོར་མོ་རིང་བ་ཉིད་དང་ལྡན་ཏེ། གསད་པར་བྱ་བ་བཅིངས་པ་སོགས་ལས་ཐར་བར་བྱས་པས་སོ། །དེ་ལྟར་གོམས་པ་མཐར་ཕྱིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པ་ཀུན་གྱི་མཐར་ཇི་ལྟར་རིགས་པར་སྦྱར་རོ། །ཞབས་མཐིལ་གྱི་བཞི་ཆ་ཕྱིར་འཕགས་པ་རྟིང་པ་ཡངས་པ་ཉིད་དང་ལྡན་ཏེ། གཞན་གྱི་སྲོག་བསྲུངས་ཏེ་འཚོ་བ་ལ་ཕན་བཏགས་པ་ཉིད་ཀྱིས་སོ། །སྐུ་ཁྲུ་བདུན་ཙམ་དུ་འཕགས་ཤིང་ཡ་ཡོ་མེད་པས་སྐུ་ཆེ་ཞིང་དྲང་བ་ཉིད་དང་ལྡན་ཏེ། སྲོག་གཅོད་པ་སྤངས་པ་ཉིད་ཀྱིས་སོ། །ཞབས་པུས་མོའ་ལྷ་ང་དང་ལོང་བུ་ཕྱིར་མི་མངོན་པ་ཉིད་དང་ལྡན་ཏེ། སྦྱིན་ ིསོགས་དགེ་བའི་ཆོས་ཡང་དག་པར་བླངས་པས་སོ། །སྐུའི་སྤུ་རེ་རེ་ནས་གྱེན་དུ་ཕྱོགས་པ་ཉིད་དང་ལྡན་ཏེ། དགེ་བ་ཡང་དག་པར་བླངས་པ་གཞན་ལ་སྤེལ་བས་སོ། །མ་ཉམས་ཤིང་རིམ་པར་འཚམ་ལ་རྒྱས་ཤིང་ཟླུམ་པ་བྱིན་པ་རི་དྭགས་ཨེ་ན་ཡའི་ལྟ་བུ་དང་ལྡན་ཏེ། གསོ་བ་རིག་པ་དང་བཟོ་ལ་སོགས་པ་གུས་པར་བྱས་ཏེ་གཞན་ལ་བྱིན་པས་སོ། །སྐུ་མ་བཏུད་ཀྱང་ཕྱག་གིས་པུས་མོའ་ིལྷ་ངར་སླེབ་པས་ཕྱག་རིང་ཞིང་མཛེས་པ་ཉིད་དང་ལྡན་ཏེ། རང་ཉིད་ལ་ནོར་བདོག་པ་སློང་བ་ལ་
1

སློང་བ་པོའ་སྐྱེ་བོ་ཕྱིར་མ་སྤངས་པས་སོ། །སྐྱེ་བོ་ཐམས་ཅད། ཅེས་དང༌། གཞན་ལ་གསང་བའི་ ིགསང་ཚིག་བསྲུངས་པས་གླང་པོ་ཆེ་དང༌། རྟ་ཅང་ཤེས་ལྟར་འདོམས་ཀྱི་སྦ་བ་སྦུབས་སུ་ནུབ་པ་ཉིད་དང་ལྡན་པའོ། །པགས་པའི་མདོག་གསེར་འདྲ་བ་དག་ཅིང་གསལ་བ་ཉིད་དང་ལྡན་ཏེ། གཞན་ལ་གདིང་བ་གྱ་ནོམ་པ་བྱིན་པས་སོ། །གསེར་དངུལ་ཤིན་ཏུ་སྦྱངས་པ་ལྟར་པགས་པ་འཇམ་པ་ཉིད་དང་ལྡན་ཏེ། ཁང་བཟང་དང་གཞལ་ཡས་ཁང་ལ་སོགས་པའི་དམ་པ་བྱིན་པས་སོ། །བ་སྤུའི་ཁུང་བུ་རེ་རེ་སྤུ་གཉིས་གཉིས་མེད་པར་སྤུ་རེ་རེ་ནས་གཡས་སུ་འཁྱིལ་བ་ཉིད་དང་ལྡན་ཏེ། འདུ་འཛི་དང་རྣམ་གཡེང་ལ་སོགས་པ་ཡོངས་སུ་སྤངས་པས་སོ།།
ཞལ་མཛོད་སྤུས་བརྒྱན་པ་སྨིན་མཚམས་ཀྱི་བར་ཐིག་ལེའི་གནས་ན་འཇམ་པ། དཀར་བ།
1 ཞོལ། ཤོག ༣༢༦ ན ༢ ནོར་བདོག་པ་སློང་བ་པོའ་ི

འབྲས་བུ་ཆོས་སྐུའི་རྣམ་གཞག475

མཉན་པ། དྲངས་ན་ཁྲུ་གསུམ་ལ་སོགས་པའི་ཚད་འབྱུང་བ། གཏང་ན་གཡས་སུ་འཁྱིལ་བ། རྩེ་མོ་གྱེན་དུ་ཕྱོགས་པ་སྐྱུ་རུ་རའི་འབྲུའི་ཚད་ཙམ་པ་དངུལ་འབུར་གྱི་རྣམ་པ་ལྟ་བུ་ཉིད་དང་ལྡན་ཏེ། སྐྱེ་བོ་བླ་མ་ཐམས་ཅད་མིའི་གནས་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་བཀུར་ཞིང་བཀོད་པས་སོ། །རོ་སྟོད་སེང་གེ་འདྲ་བ་འཕེལ་ཀ་ཆེ་བ་ཉིད་དང་ལྡན་ཏེ། གཞན་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་ཁ་དྲག་གི་ཚིག་གིས་ཁྱད་དུ་མ་བསད་པས་སོ། །དཔུང་མགོ་ཤིན་ཏུ་ཟླུམ་པ་གསེར་གྱི་བུམ་པའི་མགྲིན་པ་ལྟར་ཟླུམ་ཞིང་ལེགས་པར་འབྲེལ་བ། རྩའི་དྲ་བ་མི་མངོན་པ་ཉིད་དང་ལྡན་ཏེ། གཞན་གྱིས་སྙན་པར་སྨྲ་བ་དང་ལེགས་པར་སྨྲ་བའི་རྗེས་སུ་མཐུན་པར་བསླབས་ཤིང་བྱས་པས་སོ། །དཔུང་མགོ་ཕན་ཚུན་གྱི་བར་རྒྱས་པ་ཐལ་གོང་རྒྱས་པ་ཉིད་དང་ལྡན་ཏེ། གཞན་ལ་སྨན་དང༌། སྨན་པ་ལ་སོགས་པ་བྱིན་པས་སོ། །རོ་མི་ཞིམ་པ་ལའང་རོ་བྲོ་བའི་མཆོག་ཏུ་སྣང་ཞིང༌། མཁྱེན་པ་ཉིད་དང་ལྡན་ཏེ། སྐྱེ་བོ་ནད་པའི་གཡོག་དང༌། རིམ་གྲོ་སོགས་བྱས་པས་སོ། །སྐུའི་ཡན་མན་དང་འདོམ་མཉམ་པ་ཤིང་ནྱ་གྲོ་ཏ་ལྟར་ཆུ་ཞེང་བག་པ་ཉིད་དང་ལྡན་ཏེ། ནགས་ཚལ་དང་ཀུན་དགའ་ར་བ་དང་སྐྱེད་མོས་ཚལ་ལ་སོགས་པ་བྱེད་པ་གཞན་ཡང་དག་པར་ལེན་ཏུ་བཅུག་པས་སོ། །དབུའི་གཙུག་ཏོར་ཟླུམ་ཞིང་ཀུན་ནས་མཉམ་པ་གཡས་སུ་འཁྱིལ་བ་དང་ལྡན་པ་ཉིད་དེ། གཙུག་ལག་ཁང་དང་ཁང་བཟང་ལ་སོགས་པ་ལྷག་པར་བྱིན་པས་སོ། །སྙན་གྱི་བུག་པ་དང་སྐྲ་མཚམས་ཀྱི་བར་ལྗགས་ཀྱིས་རེག་པ་ཨུཏྤ་ལ་དམར་པོའ་ཁ་དོག་འདྲ་བའི་ལྗགས་ ིརིང་བ་ཉིད་དང་ལྡན་ཏེ། སྔོན་བསྐལ་པ་གྲངས་མེད་གསུམ་དུ་ཚིག་འཇམ་པོ་དང་སྙན་ལ་མཉེན་པ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་པས་སོ།།
གསུང་ཤེས་ཤིང་རྣམ་པར་ཤེས་པར་འགྱུར་བ་དང་མཉན་པར་འོས་ཤིང་མི་མཐུན་པ་
མེད་པ་དང༌། ཟབ་ཅིང་རྗེས་སུ་སྒྲོགས་པ་དང་བཏང་མི་བྲ་1

ཞིང་རྣར་སྙན་པ་དང༌། མ་འཁྲུགས་ཤིང་
གསལ་བའི་ཡན་ལག་ལྔ་ལྡན་གྱི་ཚངས་པའི་དབྱངས་ཉིད་དང་ལྡན་ཏེ། གསུང་གཅིག་གིས་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སེམས་ཅན་ལ་རང་རང་གི་སྐད་དང་མཐུན་པར་དམ་པའི་ཆོས་གོ་བར་བྱས་པས་སོ། །མེ་ལོང་གི་དཀྱིལ་ལྟར་ཟླུམ་ཞིང་རྒྱས་པ་འགྲམ་པ་སེང་གེའི་འདྲ་བ་ཉིད་དེ། སྔོན་ཚིག་ཀྱལ་པ་སྤངས་པས་སོ། །ཚེམས་དཀར་བ་ཉིད་དང་ལྡན་ཏེ། སྔོན་སྐྱེ་བོ་ཐམས་ཅད་
1 ཞོལ། ཤོག ༣༢༦ བ ༦ བཏང་མི་བྲི་ཞིང་

476 སྐབས་བརྒྱད་པའི་བཤད་པ།

ལ་བཀུར་བ་དང༌། བསྔགས་པ་ལ་སོགས་པས་སོ། །མཐོ་དམན་མེད་པར་ཚེམས་མཉམ་པ་ཉིད་དང་ལྡན་ཏེ། ལོག་འཚོ་ལྔ་སྤངས་པའི་འཚོ་བ་རྣམ་པར་དག་པ་ཉིད་ཀྱིས་སོ། །བར་མཚམས་མ་དོད་པས་ཚེམས་ཐགས་བཟང་བ་ཉིད་དང་ལྡན་ཏེ། བསྐལ་པ་གྲངས་མེད་གསུམ་དུ་བདེན་པའི་ཚིག་ཀུན་ཏུ་སྤྱད་པས་སོ། །སོ་གཉིས་ལས་མེད་པ་མ་ཡིན་པར་ཡན་མན་ན་ཉི་ཤ་ཉི་ཤ་ཡོད་པས་ཚེམས་བཞི་བཅུ་མངའ་བ་ཉིད་དེ། དུས་སྔ་མ་དང་འདྲ་བར་ཕྲ་མའི་ཚིག་སྤངས་པས་སོ། །དཀར་ནག་གི་ཆ་མ་འདྲེས་ཤིང་དམར་པོའ་རབ་རིབ་དང་མ་འབྲེལ་བས་སྤྱན་ནོར་བུ་མཐོན་མཐིང་དང་ ིའདྲ་བ་ཉིད་དེ། དུས་དེ་ཙམ་དུ་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ལ་བུ་གཅིག་པ་དང་འདྲ་བར་བལྟས་པས་སོ། །སྟེང་འོག་གི་རྫི་མ་རྣམས་ལེགས་པར་གཞོལ་ཞིང་མ་འདྲེས་པས་རྫི་མ་བའི་ལྟ་བུ་ཉིད་དེ། དུས་རིང་པོར་སེམས་ཅན་ཁོང་ཁྲོ་བ་དང༌། ཆགས་པ་དང་རྨོངས་པ་ལ་སོགས་པ་མེད་པར་བལྟས་པས་དེ་ལྟར་འབྱུང་བའི་ཕྱིར་རོ།།
གཉིས་པ་ལ་གསུམ་གྱི་དང་པོ་མཚམས་སྦྱར་བ་ནི། མཚན་གྱི་རྒྱུ་གྲུབ་པས། ཞེས་
སོ། །གཉིས་པ་རྩ་བ་ནི། ལོངས་སྐུ་འདི་ལ་ཆོས་ཅན། འབྲས་བུ་མཚན་ནི་སོ་གཉིས་པོ་འདི་དག་ཡང་དག་པར་འགྲུབ་སྟེ། མཚན་སོ་གཉིས་ནི་གང་དང་གང་གི་འགྲུབ་པར་བྱེད་པའི་རྒྱུ་གང་ཡིན་པ་དེ་དང་དེ་ནི་རབ་ཏུ་རྫོགས་པས་སོ། །གསུམ་པ་འགྲེལ་པ་ནི། མཚན་གང་གི་ཞེས་ཏེ། རྩ་བ་ལྟར་སྦྱར་རོ།།
གསུམ་པ་ལ་གསུམ་གྱི་དང་པོ་མཚམས་སྦྱར་བ་ནི། མཚན་གྱི་རྒྱུ་དེ་གང་ཡིན་ཞེ་ན།
ཞེས་སོ། །གཉིས་པ་རྩ་བ་ནི། སྔར་བཤད་པའི་མཚན་གྱི་རྒྱུ་དེ་དག་གོམས་པར་བྱས་པས་འབྲས་བུ་མཚན་ངེས་པར་འགྲུབ་སྟེ། མཚན་སོ་གཉིས་སྒྲུབ་པར་བྱེད་པའི་རྒྱུའི་མཚན་ཉིད་བླ་མ་སྐྱེལ་བ་ལ་སོགས་པ་དང༌། ཡང་དག་བླངས་པ་བསྟེན་པ་སོགས་འདིར་དངོས་སུ་བསྟན་པ་བདུན་དང༌། སོགས་པས་བསྡུས་པ་ཉེར་ལྔ་པོ་དེ་ཡུམ་གྱི་མདོ་ལས་ཇི་སྐད་འབྱུང་བ་བཞིན་ཡིན་ལ། དེ་དག་གོམས་པར་བྱས་པས་འབྲས་བུ་མཚན་ངེས་པར་འགྲུབ་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ། འདིར་རྒྱས་པར་མི་འཆད་པའི་རྒྱུ་མཚན་ནི་ཚིག་ལེའུར་བྱས་པ་འདི་གཉིས་ནི་ཆོས་ཅན། ཡང་འདིར་རྒྱས་པར་མི་བྲི་སྟེ། གོང་ཉིད་དུ་མཚན་གྱི་ངོ་བོ་བཤད་པར་རྒྱས་པར་བཀྲོལ་ཟིན་པས་འདིར་མི་བྲི་བའི་ཕྱིར། དེར་

འབྲས་བུ་ཆོས་སྐུའི་རྣམ་གཞག477

འཆད་པ་ནི། བཤད་པ་ཟོར་ཡང་བ་དང༌། རྒྱུ་འབྲས་སྦྱར་བས་གཞན་གྱིས་རྟོགས་སླ་བས་སོ།།གཉིས་པ་དཔེ་བྱད་ལ་གསུམ་གྱི་དང་པོ་མཚམས་སྦྱར་བ་ནི། དེ་ལྟར་མཚན་རྣམས། ཞེས་
སོ། །གཉིས་པ་རྩ་བ་ནི། ཐུབ་པའི་ཞེས་པ་འོག་མ་ཐམས་ཅད་ལ་སྦྱར་ཞིང༌། རྐང་པ་ཐ་མ་སྔ་མ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་མཐར་ཡང་སྦྱར་རོ། །ཕྱི་གཞན་ལ་སྣང་བའི་སྐུའི་རྟགས་ཀྱི་ཁྱད་པར་གྱིས་འཆད་པར་འགྱུར་བའི་ནང་གི་ཡོན་ཏན་གོ་བར་བྱེད་ཅིང༌། གཞན་རྒྱུད་ལ་བགོ་བར་བྱེད་པས་ན་དཔེ་བྱད་དོ།།གསུམ་པ་འགྲེལ་པ་ལ་བརྒྱད་ལས། བཅུ་ཚན་དང་པོ་ནི། ལོངས་སྐུ་སེན་མོ་ཟངས་ཀྱི་
མདོག་ལྟ་བུ་ཉིད་དང་ལྡན་ཏེ། འདུ་བྱེད་ཐམས་ཅད་ལ་འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བ་མཐར་ཕྱིན་པ་ཉིད་ཀྱིས་སོ། །ནང་གི་ཡོན་ཏན་འདི་ལྟ་བུ་ཡོད་པ་ཉིད་ཀྱི་རྟགས་སུ། སྐུ་གཟུགས་ཀྱི་མཚན་མ་འདི་དང་ལྡན། ཞེས་པའོ། །སེན་མོའ་མདོག་སྣུམ་པ་ཉིད་དང་ལྡན་ཏེ། སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ལ་ཕུགས་སུ་ ིཕན་པའི་ལྷག་པའི་བསམ་པ་མཐར་ཕྱིན་པ་དང་ལྡན་པ་ཉིད་ཀྱིས་སོ། །ཤང་ཤོང་མེད་པས་སེན་མོ་མཐོ་བ་ཉིད་དང་ལྡན་ཏེ། མིའི་རིགས་ཀྱི་མཆོག་ལས་སྐྱེས་པས་སོ། །སོར་མོ་རྣམས་ཟླུམ་པ་ཉིད་དེ། སྒྲུབ་པའི་སྤྱོད་པའི་ཚུལ་ཁ་ན་མ་ཐོ་བ་མེད་པ་མཐར་ཕྱིན་པ་ཉིད་ཀྱིས་སོ། །སོར་མོ་རྣམས་རྒྱས་པ་ཉིད་དང་ལྡན་ཏེ། སྔོན་དགེ་བའི་རྩ་བ་བསགས་པ་མཐར་ཕྱིན་པ་ཉིད་ཀྱིས་སོ། །སོར་མོ་རྣམས་བྱིན་གྱིས་ཕྲ་བ་ཉིད་དང་ལྡན་ཏེ། ཐེག་པ་གསུམ་གྱི་རྟོགས་པའི་རིགས་ལ་ཡང་དག་པར་མཐར་རམ། རིམ་གྱིས་ཞུགས་པ་མཐར་ཕྱིན་པ་ཉིད་ཀྱིས་སོ། །སྐབས་སུ་ཇི་ལྟར་འཚམ་པར་མཐར་ཕྱིན་པ་ཞེས་སྦྱར་རོ། །ལུས་ཀྱི་རྩ་ཕྱི་ནས་མི་མངོན་པ་ཉིད་དེ། སྔོན་ལུས་ལ་སོགས་པའི་ལས་ལམ་མི་དགེ་བ་བཅུ་དང༌། ལོག་པར་འཚོ་བ་རབ་ཏུ་བསྲུངས་པ་ཉིད་ཀྱིས་སོ། །རྩ་མདུད་པ་མེད་པ་ཉིད་དང་ལྡན་ཏེ། ཉོན་མོངས་པའི་མདུད་པ་འགྲོལ་ཞིང་གྲོལ་བ་ཉིད་ཀྱིས་སོ། །ཞབས་ཀྱི་ལོང་བུ་ཆུང་བ་མི་མངོན་པར་ཉིད་དེ། གསང་བའི་གནས་ཟབ་མོ་རྟོགས་པས་ཤིན་ཏུ་སྦས་བའི་ཆོས་ཀྱི་བློ་གྲོས་ཅན་ཉིད་ཀྱིས་སོ། །ཞབས་རིང་ཐུང་མེད་པས་མི་མཉམ་པ་མེད་པ་ཉིད་དེ། འཁོར་བ་སོགས་བགྲོད་དཀའ་བའི་གནས་ཐམས་ཅད་ལས་སྐྱེ་བོ་སྒྲོལ་བར་མཛད་པ་ཉིད་ཀྱིས་སོ།།
བཅུ་ཚན་གཉིས་པ་ནི། སེང་གེའི་སྟབས་སུ་གཤེགས་པ་ཉིད་དང་ལྡན་ཏེ། མི་ཟིལ་གྱིས་
གནོན་པ་ལ་མཁས་པ་ཉིད་ཀྱིས་སོ། །གླང་པོ་ཆེའི་སྟབས་སུ་གཤེགས་པ་ཉིད་དང་ལྡན་ཏེ། ཀླུ་

478 སྐབས་བརྒྱད་པའི་བཤད་པ།

གདུག་པ་སོགས་ཟིལ་གྱིས་གནོན་པ་ལ་མཁས་པ་ཉིད་ཀྱིས་སོ། །ངང་པའི་སྟབས་སུ་གཤེགས་པ་ཉིད་དང་ལྡན་ཏེ། བྱ་ལྟར་ནམ་མཁའ་ལ་གཤེགས་པར་མཁས་པ་ཉིད་ཀྱིས་སོ། །ཁྱུ་མཆོག་གི་སྟབས་སུ་གཤེགས་པ་ཉིད་དང་ལྡན་ཏེ། འདོད་པའི་གནས་སུ་སེམས་ཅན་གྱི་སྣ་འདྲེན་པ་སྐྱེས་བུའི་ཁྱུ་མཆོག་ཏུ་མཁས་པ་ཉིད་ཀྱིས་སོ། །གཡས་ཕྱོགས་སུ་ལྡོག་ཅིང་གཤེགས་པ་ཉིད་དེ། སྐོར་ཕྱོགས་ཀྱི་ལམ་དང་མཐུན་པར་གཤེགས་པ་ཉིད་ཀྱིས་སོ། །མཛེས་པར་གཤེགས་པ་ཉིད་དེ། གཤེགས་པའི་ཚེ་ལྟ་ན་སྡུག་ཅིང་མཛེས་པར་མཁས་པ་ཉིད་ཀྱིས་སོ། །མི་གཡོ་བར་གཤེགས་པ་ཉིད་དེ། རྟག་ཏུ་ས་གཉིས་ཡིད་ལ་བྱེད་པའི་གྱ་གྱུ་མི་མངའ་བ་ཉིད་ཀྱིས་སོ། །ཤ་རྒྱས་ཤིང་འགྱིངས་ལེགས་པས་སྐུ་འཁྲིལ་བག་ཆགས་པ་ཉིད་དང་ལྡན་ཏེ། གཞན་གྱི་ཡོན་ཏན་ཡང་དག་པར་བརྗོད་པར་མཛད་པ་ཉིད་ཀྱིས་སོ། །གཙང་ཞིང་དག་པས་སྐུ་བྱི་དོར་བྱས་པ་ལྟ་བུ་ཉིད་དང་ལྡན་ཏེ། སྒོ་གསུམ་སྡིག་པའི་ཆོས་དང་མ་སྦགས་པ་ཉིད་ཀྱིས་སོ། །སྐུ་རིང་ཐུང་དང་སྦོམ་ཕྲ་སོགས་ཐད་ཀར་མ་འཆོལ་བས་རིམ་པར་འཚམ་པ་ཉིད་དེ། གདུལ་བྱའི་བློ་དང་འཚམ་པའི་ཆོས་སྟོན་པར་མཛད་པ་ཉིད་ཀྱིས་སོ།།
བཅུ་ཚན་གསུམ་པ་ནི། སྐུ་རྣམ་པར་དག་པས་གཙང་བ་ཉིད་དེ། སྐུ་དང་གསུང་དང་ཐུགས་
ལ་སོགས་པའི་ཀུན་ཏུ་སྤྱོད་པ་གཙང་བའི་ཕྱིར་སྐུ་འཇམ་པ་ཉིད་དང་ལྡན་ཏེ། ཐུགས་ཐུགས་རྗེ་ཅན་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར། སྐུ་རྣམ་པར་དག་པ་ཉིད་དང་ལྡན་ཏེ། ཐུགས་དྲི་མས་རྣམ་པར་དག་པའི་ཕྱིར། མཚན་རྫོགས་པ་ཉིད་དེ། རང་གི་རྒྱུད་ཉོན་མོངས་དང་རྣམ་རྟོག་འཇོམས་པའི་ཆོས་འདུལ་བ་ཐམས་ཅད་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པའི་ཕྱིར། སྐུའི་ཁྱོན་ཆེ་བས་ཁོ་ལག་ཡངས་ཤིང་ཁྱད་པར་བཟང་བ་ཉིད་དང་ལྡན་ཏེ། གཞན་ལ་རྒྱ་ཆེ་བས་ཡངས་ཤིང་ཡིད་དུ་འོང་བས་མཛེས་པའི་ཡོན་ཏན་བརྗོད་པའི་ཕྱིར། གོམ་པ་ཆེ་ཆུང་མེད་པས་སྙོམས་པ་ཉིད་དང་ལྡན་ཏེ། སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ལ་ཐུགས་སྙོམས་པའི་ཕྱིར། སྤྱན་གཉིས་རབ་1

རིབ་སོགས་མེད་པས་རྣམ་པར་དག་པ་ཉིད་དེ། ཡོན་ཏན་འབའ་ཞིག་
བསྐྱེད་པ་རྣམ་པར་དག་པའི་ཆོས་སྟོན་པའི་ཕྱིར། སྐུ་ཤིན་ཏུ་གཞོན་ཤ་ཅན་ཉིད་དང་ལྡན་ཏེ། དཔེ་དང་བཅས་ནས་ཆོས་གོ་སླ་བ་སྟོན་པའི་ཕྱིར། སྐུ་ཤ་ཞུམ་པ་མེད་པ་ཉིད་དེ། བྱ་དཀའ་བའི་གནས་
1 ཞོལ། ཤོག ༣༢༩ ན ༢། གཙང་། ཤོག ༣༣༧ ན ༦ ར་རི་སོགས་

འབྲས་བུ་ཆོས་སྐུའི་རྣམ་གཞག479

ལ་ཐུགས་རྟག་ཏུ་མ་ཞུམ་པ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར། སྐུ་ཤ་རྒྱས་པ་ཉིད་དེ། དགེ་བའི་རྩ་བ་འཇིག་རྟེན་ཐམས་ཅད་ལས་ཡང་དག་པར་འཕགས་པའི་ཕྱིར།
བཅུ་ཚན་བཞི་པ་ནི། ཤ་མི་ལྷོད་པས་སྐུ་ཤིན་ཏུ་གྲིམས་པ་ཉིད་དེ། ཡང་སྲིད་པ་ལེན་པའི་
ལས་ཟད་པ་ཉིད་ཀྱིས་སོ། །ཕྱག་ཞབས་སོགས་ཡན་ལག་དང༌། སོར་ཚིགས་སོགས་ཉིང་ལག་རིང་ཐུང་སོགས་ཆ་ཕྱེད་པས་ཤིན་ཏུ་རྣམ་པར་འབྱེས་པ་ཉིད་དང་ལྡན་ཏེ། གདུལ་བྱ་སྲིད་པ་ལས་གྲོལ་བའི་ཆེད་དུ་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་པར་འབྱུང་བ་རྒྱུ་འབྲས་ལུགས་འབྱུང་ལུགས་ལྡོག་ཤིན་ཏུ་རྣམ་པར་ཕྱེ་བ་སྟོན་པར་མཛད་པ་ཉིད་ཀྱིས་སོ། །གཟིགས་པ་གློ་བུར་གྱི་དྲི་མའི་རབ་རིབ་མེད་ཅིང་རྣམ་པར་དག་པ་ཉིད་དང་ལྡན་ཏེ། ཚིག་དོན་མངོན་མཐོ་ངེས་ལེགས་ལས་བརྩམས་པ་ཤིན་ཏུ་རྣམ་པར་དག་པ་མཐར་ཕྱིན་པར་སྟོན་པས་སོ། །སྐུའི་ཕྱལ་ཟླུམ་པ་ཉིད་དང་ལྡན་ཏེ། སློབ་མ་ཚུལ་ཁྲིམས་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པར་གྱུར་པ་མཛད་པ་ཉིད་ཀྱིས་སོ། །སྐེད་སྐབས་འཚམ་པས་སྐུ་སྐབས་ཕྱིན་པ་ཉིད་དང་ལྡན་ཏེ། གཉེན་པོས་བཅོམ་པས་འཁོར་བའི་སྐྱོན་གྱིས་མ་གོས་ཤིང་མ་སྦགས་པ་ཉིད་ཀྱིས་སོ། །སྐེད་པ་ཧ་ཅང་རིང་པོ་མ་ཡིན་པས་སྐུ་མ་རྙོངས་པ་ཉིད་དེ། ང་རྒྱལ་གྱི་འགྱིང་བ་བཅོམ་པ་ཉིད་ཀྱིས་སོ། །སྐུའི་ཕྱལ་ཕྱང་ངེ་བ་མཐོ་དམན་མེད་པ་ཉིད་དང་ལྡན་ཏེ། བཤད་བྱའི་ཆོས་ཟད་པ་རྣམ་པར་ལྡོག་པ་ཟད་མི་ཤེས་པར་སྟོན་པ་ཉིད་ཀྱིས་སོ། །ལྟེ་བ་གཏིང་ཟབ་པ་ཉིད་དེ། ཆོས་ཟབ་མོ་རྟོགས་པ་ཉིད་ཀྱིས་སོ། །ལྟེ་བའི་རི་མོ་གཡས་ཕྱོགས་སུ་འཁྱིལ་བ་ཉིད་དང་ལྡན་ཏེ། སློབ་མ་རང་དང་མཐུན་པར་གདམས་ངག་འཛིན་པར་འགྱུར་བ་ཉིད་ཀྱིས་སོ། །སྤྱོད་ལམ་ཀུན་ནས་མཛེས་པ་ཉིད་དང་ལྡན་ཏེ། འཁོར་ཐམས་ཅད་སྒོ་གསུམ་གྱི་སྤྱོད་པ་ཀུན་ནས་མཛེས་པར་མཛད་པར་གྱུར་པ་ཉིད་ཀྱིས་སོ།།
བཅུ་ཚན་ལྔ་པ་ནི། སྒོ་གསུམ་གྱི་ཀུན་ཏུ་སྤྱོད་པ་གཙང་བ་ཉིད་དང་ལྡན་ཏེ། དྲི་མ་མེད་
པས་ཐུགས་གཙང་བ་ཉིད་ཀྱིས་སོ། །སྐུ་ལ་སྨེ་བ་དང་གནག་བག་མེད་པ་ཉིད་དེ། ལམ་ལོག་པ་སྟོན་པ་དང་དུས་ལ་མ་བབ་པར་གདུལ་བྱ་འདུལ་བ་སོགས་དུས་མ་ཡིན་པའི་ཆོས་འདུལ་བ་སྟོན་པ་དང་བྲལ་བ་ཉིད་ཀྱིས་སོ། །ཕྱག་ཤིང་བལ་ལྟར་ཤིན་ཏུ་འཇམ་པ་ཉིད་དང་ལྡན་ཏེ། ལུས་དང་ངག་ཡིད་ལ་སོགས་པ་ཟོ་མདོག་བདེ་བ་འཐོབ་པའི་རྒྱུར་གྱུར་པའི་ཆོས་སྟོན་པར་མཛད་པ་ཉིད་ཀྱིས་

480 སྐབས་བརྒྱད་པའི་བཤད་པ།

སོ། །ཕྱག་གི་རི་མོ་མདངས་གསལ་བ་ཡོད་པ་ཉིད་དང་ལྡན་ཏེ། རང་གི་སྐྱེ་བོ་དང་གཞན་གྱི་སྐྱེ་བོ་སྙོམས་པར་བྱས་པ་མདངས་ཡོད་པའི་དགེ་སྦྱོང་ཆེན་པོ་བརྙེས་པར་མཛད་པ་ཉིད་ཀྱིས་སོ། །རྒྱང་རིང་པོ་ནས་གསལ་བའི་ཕྱག་གི་རི་མོ་ཟབ་པ་ཉིད་དང་ལྡན་ཏེ། ཆོས་ཟབ་མོ་རྟོགས་པ་མཐར་ཕྱིན་པ་ལ་གནས་པ་ཉིད་ཀྱིས་སོ། །ཕྱག་གི་རི་མོ་རིང་བ་ཉིད་དང་ལྡན་ཏེ། འཕྲལ་དུ་བདེ་ལ་ཕུགས་སུ་ཕན་པ་དང་ཕྱི་རྗེས་སུ་ཡང་དང་ཡང་ཡང་དག་པར་ཡོངས་སུ་དག་པའི་ཆོས་སྟོན་པར་མཛད་པ་ཉིད་ཀྱིས་སོ། །ཞལ་ཧ་ཅང་མི་རིང་བ་ཉིད་དེ། གདུལ་བྱའི་རིམ་པ་མང་པོ་ལ་ཇི་ལྟར་འཚམ་པའི་བསླབ་པ་རབ་ཏུ་མང་པོ་ཀུན་ཏུ་སྟོན་པར་མཛད་པ་ཉིད་ཀྱིས་སོ། །ཞལ་ལ་གཟུགས་ཀྱིས་གཟུགས་བརྙན་སྣང་བ་མཆུ་བིམ་པ་ལྟར་དམར་བ་ཉིད་དང་ལྡན་ཏེ། སྣོད་བཅུད་ཀྱི་འཇིག་རྟེན་ཐམས་ཅད་གཟུགས་བརྙན་དང་འདྲ་བར་རྟོགས་པ་ཉིད་ཀྱིས་སོ། །ལྗགས་མཉེན་པ་ཉིད་དང་ལྡན་ཏེ། གདུལ་བྱ་ཐམས་ཅད་ཚིག་འཇམ་པོས་འདུལ་བ་ཉིད་ཀྱིས་སོ། །ལྗགས་སྲབ་པ་ཉིད་དེ། ཡོན་ཏན་རིགས་པའི་འཐད་པ་མང་བ་སྟོན་པར་མཛད་པ་ཉིད་ཀྱིས་སོ།།
བཅུ་ཚན་དྲུག་པ་ནི། ལྗགས་དམར་བ་ཉིད་དེ། ཉོན་མོངས་འཇོམས་པའི་ཆོས་འདུལ་བ་བྱིས་
པའི་སྐྱེ་བོ་བདག་དང་བདག་གི་བ་ལ་ཆགས་པ་ཅན་གྱིས་གཏིང་དཔག་དཀའ་བ་སྟོན་པར་མཛད་པ་ཉིད་ཀྱིས་སོ། །གསུང་འབྲུག་གི་སྒྲ་དང་ལྡན་པ་ཉིད་དེ། བསྙེངས་པ་ཉེས་པ་བཅབ་པར་བྱ་བའི་དོགས་པ་དང་འཇིགས་པ་ཐམས་ཅད་མི་མངའ་བ་ཉིད་ཀྱིས་སོ། །གསུང་སྙན་ཅིང་མཉེན་ལ་འཇམ་པ་ཉིད་དང་ལྡན་ཏེ། རྣ་བར་འབྱེས་པས་སྙན་པ་ལ་སོགས་པར་གསུང་བ་ཉིད་ཀྱིས་སོ། །མཆེ་བ་ཟླུམ་པ་ཉིད་དང་ལྡན་ཏེ། རྗེས་སུ་ཆགས་པ་སོགས་སྲིད་པར་ཀུན་ཏུ་སྦྱོར་བ་དགུ་ཟད་པར་བསྡམས་པ་ཉིད་ཀྱིས་སོ། །མཆེ་བ་རྣོ་བ་ཉིད་དང་ལྡན་ཏེ། སྐྱེ་བོ་གདུལ་དཀའ་བ་ཉོན་མོངས་ཤས་ཆེ་བ་འདུལ་བར་མཛད་པ་ཉིད་ཀྱིས་སོ། །མཆེ་བ་དཀར་བ་ཉིད་དེ། ཉོན་མོངས་འཇོམས་པའི་ཆོས་འདུལ་བ་ཤིན་ཏུ་དཀར་བ་ཉིད་ཀྱིས་འཇོམས་པར་མཛད་པ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར། རིང་ཐུང་མེད་པས་མཆེ་བ་མཉམ་པ་ཉིད་དེ། འཁོར་འདས་མཉམ་པ་ཉིད་དུ་རྟོགས་པའི་ས་ལ་གནས་པ་ཉིད་ཀྱིས་སོ། །མཆེ་བ་བྱིན་གྱིས་ཕྲ་བ་ཉིད་དེ། མཐར་གྱིས་ཏེ་རིམ་གྱིས་ཐེག་པ་གསུམ་གྱི་མངོན་པར་རྟོགས་པ་ཡང་དག་པར་རབ་ཏུ་སྟོན་པར་མཛད་པ་ཉིད་ཀྱིས་སོ། །ཤངས་ཀྱི་གཟེངས་མཐོ་བ་ཉིད་དེ། ཐབས་ཆ་ཡོངས་སུ་རྫོགས་

འབྲས་བུ་ཆོས་སྐུའི་རྣམ་གཞག481

པའི་སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་མཆོག་ལ་གནས་པ་ཉིད་ཀྱིས་སོ། །ཤངས་སྣབས་སོགས་ཀྱིས་དག་པའི་གཙང་བ་ཉིད་དེ། གདུལ་བྱའི་སྐྱེ་བོ་ཡིད་ཆེས་པའི་གཙང་མ་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པ་དང་ལྡན་པ་ཉིད་ཀྱིས་སོ། །བཅུ་ཚན་བདུན་པ་ནི། སྤྱན་ཡངས་པ་ཉིད་དེ། ཐེག་པ་ཆེན་པོའ་ཆོས་གྲངས་མེད་ ིཔ་ཤིན་ཏུ་རྒྱ་ཆེ་བ་སྟོན་པའི་ཕྱིར། རྫི་མ་སྟུག་པ་ཉིད་དང་ལྡན་ཏེ། སེམས་ཅན་གྱི་ཚོགས་མཐའ་ལས་འདས་པ་འཁོར་བའི་གནས་ནས་དྲངས་པ་ཉིད་ཀྱིས་སོ། །སྤྱན་དཀར་ནག་མ་འདྲེས་པས་འབྱེས་ཤིང་པདྨའི་འདབ་མ་རངས་པ་རྫོགས་པ་ལྟ་བུ་ཉིད་དང་ལྡན་ཏེ། མགུ་བར་དཀའ་བའི་ལྷ་དང་མི་དང་ལྷ་མ་ཡིན་གྱི་འགྲོ་བ་གཞོན་ནུ་མ་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་བསྟོད་པར་འོས་པས་མངོན་པར་མགུ་བར་མཛད་པ་ཉིད་ཀྱིས་སོ། །སྨིན་ཚུགས་རིང་བ་ཉིད་དང་ལྡན་ཏེ། མ་འོངས་པ་ན་ཅི་འགྱུར་ལྟ་བས་རྟག་ཏུ་ཕྱི་རྗེས་སུ་འགྲོ་བ་ལ་གཟིགས་པ་ཉིད་ཀྱིས་སོ། །སྨིན་མ་འཇམ་པ་ཉིད་དང་ལྡན་ཏེ། ཆོས་འདུལ་བ་འཇམ་པོ་མེ་ལྔ་བསྟེན་པ་སོགས་མ་ཡིན་པ་འཇམ་པོའ་ཆོས་ཀྱིས་འདུལ་བ་ལ་མཁས་པ་ཉིད་ཀྱིས་སོ། །སྨིན་ ིམ་སྣུམ་པ་ཉིད་དང་ལྡན་ཏེ། ཐུགས་ཀྱི་རྒྱུད་ཡོངས་སུ་དགེ་བས་བརླན་པ་ཉིད་ཀྱིས་སོ། །སྨིན་མའི་སྤུ་རིང་ཐུང་མེད་པས་མཉམ་པ་ཉིད་དེ། ཀུན་ཏུ་ཉོན་མོངས་པའི་སྐྱོན་གཟིགས་པ་ཉིད་ཀྱིས་སོ། །ཕྱག་རིང་ཞིང་རྒྱས་པ་ཉིད་དང་ལྡན་ཏེ། སེམས་ཅན་གྱི་མཆོག་ཏུ་གནོད་པ་འཁོར་བ་སྤྱི་དང་ངན་འགྲོའ་ིརྒྱུ་ལྡོག་པར་མཛད་པ་ཉིད་ཀྱིས་སོ། །སྙན་རིང་ཐུང་དང་ཆེ་ཆུང་མེད་པས་མཉམ་པ་ཉིད་དང་ལྡན་ཏེ། རྒྱལ་བར་དཀའ་བ་འདོད་ཆགས་ལ་སོགས་པའི་གཡུལ་ལས་རྣམ་པར་རྒྱལ་བ་ཉིད་ཀྱིས་སོ། །སྒྲ་ལ་འཇུག་པ་བྱེད་པ་ཉམས་པ་སོགས་སྙན་གྱི་དབང་པོ་མ་ཉམས་པ་ཉིད་དང་ལྡན་ཏེ། གདུལ་བྱའི་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རྒྱུད་མ་ཉམས་པར་བདེ་བ་ལ་བཀོད་པ་མཛད་པ་ཉིད་ཀྱིས་སོ།།
བཅུ་ཚན་བརྒྱད་པ་ནི། དཔྲལ་བ་ལེགས་པར་འབྱེས་བ་སྐྲ་མཚམས་ལེགས་པར་དོད་པ་
ཉིད་དང་ལྡན་ཏེ། ལྟ་བ་ངན་པ་དྲུག་ཅུ་རྩ་གཉིས་སོགས་མཐར་འཛིན་གྱི་ལྟ་བས་བྱས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་ཐུགས་གཞན་དུ་མི་འགྱུར་བ་སྔོན་འགྱུར་བར་མ་ནུས་པ་ཉིད་ཀྱིས་སོ། །དཔྲལ་བ་དབྱེས་ཆེ་བ་རྒྱས་པ་ཉིད་དང་ལྡན་ཏེ། ལོག་པའི་སྨྲ་བ་ཐམས་ཅད་འཇོམས་པར་མཛད་པ་ཉིད་ཀྱིས་སོ། །གདུགས་ལྟར་དབུ་ཤིན་ཏུ་རྒྱས་པ་ཉིད་དང་ལྡན་ཏེ། གཞན་དོན་དུ་སངས་རྒྱས་ཐོབ་པར་སྨོན་པའི་སྨོན་ལམ་གྱི་མཆོག་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པ་ཉིད་ཀྱིས་སོ། །དབུ་སྐྲ་བུང་བ་ལྟར་གནག་པ་ཉིད་

482 སྐབས་བརྒྱད་པའི་བཤད་པ།

དང་ལྡན་ཏེ། ཡུལ་གྱི་དགའ་བ་གཟུགས་སྒྲ་ལ་སོགས་པའི་ཡུལ་ལ་སྲེད་པ་ཐམས་ཅད་ལྡོག་པར་མཛད་པ་ཉིད་ཀྱིས་སོ། །བར་མཚམས་མེད་པར་དབུ་སྐྲ་སྟུག་པ་ཉིད་དང་ལྡན་ཏེ། མཐོང་བ་དང་སྒོམ་པས་སྤང་བར་བྱ་བའི་བག་ལ་ཉལ་ཟད་པར་སྤངས་པ་ཉིད་ཀྱིས་སོ། །དབུ་སྐྲ་འཇམ་པ་ཉིད་དང་ལྡན་ཏེ། བསྟན་པ་མཐར་འཛིན་གྱི་རྩུབ་བག་མེད་པའི་བློ་འཇམ་པོས་ཡོངས་སུ་ཤེས་པ་ཉིད་ཀྱིས་སོ། །དབུ་སྐྲ་མ་འཛིངས་པ་ཉིད་དེ། ཐུགས་འདོད་ཆགས་ལ་སོགས་པས་མ་འཁྲུངས་པ་ཉིད་ཀྱིས་སོ། །དབུ་སྐྲ་མི་རྩུབ་ཅིང་མི་བཤོར་བ་ཉིད་དེ། ཚིག་རྩུབ་ཟད་པར་སྤངས་པས་རྟག་ཏུ་ཚིག་མི་རྩུབ་པ་ཉིད་ཀྱིས་སོ། །དབུ་སྐྲ་དྲི་ཞིམ་པ་ཉིད་དང་ལྡན་ཏེ། དཀོན་མཆོག་གི་མདུན་དུ་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་རྒྱུར་གྱུར་པའི་ཡན་ལག་གི་མེ་ཏོག་བཀྲམ་པ་ཉིད་ཀྱིས་སོ། །ཕྱག་དང་ཞབས་མཐེ་བོང་ལ་རྡོ་རྗེའི་རི་མོ་ལྟ་བུ་དཔལ་གྱི་བེའུ་དང༌། དེ་གཉིས་ཀྱི་མཐིལ་ལ་རི་མོ་གྲུ་བཞི་པའི་བཀྲ་ཤིས་དང༌། དེའི་མཐའ་སྲིན་ལག་ལ་སོགས་པའི་ཞབས་ན་རི་མོ་བདུན་གཡས་སུ་འཁྱིལ་བའི་གཡུང་དྲུང་འཁྱིལ་བས་བརྒྱན་པ་ཉིད་ཡིན་ནོ། །སྐུ་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་མཛེས་པར་གྱུར་པ་ཉིད་ཀྱིས་སོ། །དཔལ་བེའུ་ཐུགས་ཀ་ན་ཡང་ཡོད་པར་གསུངས་སོ། །དཔེ་བྱད་འདི་རྣམས་ནང་ན་ཡོན་ཏན་འདི་ཡོད་པས་ཕྱིར་རྟགས་འདི་ཤར་བ་དང༌། རྒྱུ་འབྲས་ཅི་རིགས་སུ་གསུངས་སོ།།
བཞི་པ་མཆོག་གི་སྤྲུལ་པའི་སྐུ་ལ་གསུམ་གྱི་དང་པོ་མཚམས་སྦྱར་བ་ནི། དེ་ལྟར། ཞེས་
སོ། །གཉིས་པ་རྩ་བ་ནི། ཤཱཀྱ་ཐུབ་པའི་གཟུགས་ཀྱི་སྐུ་ལ་སོགས་པ་གཟུགས་ཀྱི་སྐུ་གང་གིས་འཕྲིན་ལས་རྒྱུན་མ་ཆད་པར་མཛད་པའི་ངེས་པ་ལྔ་མིན་གྱི་སྐུ་དེ་ནི་ཆོས་ཅན། སྤྲུལ་པའི་སྐུ་ཡིན་ཏེ། སྲིད་པ་ཇི་སྲིད་པར་དག་མ་དག་གི་འགྲོ་བ་ལ་དངོས་སུ་སྣང་ནས་མངོན་མཐོ་ངེས་ལེགས་ཀྱི་ཕན་པ་སྣ་ཚོགས་དག་དུས་མཉམ་དུ་མཛད་པའི་སྐུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མདོ་ནི། རབ་འབྱོར་གཞན་ཡང་ཡུམ་འདི་ལ་སློབ་པ་ནི་ཆོས་དེ་དག་རྟོགས་པར་བྱས་ནས་བླ་མེད་རྫོགས་བྱང་དུ་སངས་རྒྱས་ནས་ཕྱོགས་བཅུའི་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་དཔག་ཏུ་མེད་པར་དུས་ཐམས་ཅད་དུ་དེ་ཡང་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སྤྲུལ་པ་སྣ་ཚོགས་ཀྱིས་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་དོན་མཛད་པ་སྟེ། བྱང་ཆེན་དེ་ལྟར་ཡུམ་ལ་བསླབ་པར་བྱའོ།1

།ཞེས་སོ།།
1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༥༡ ཤོག ༥༤༩ ཕྲེང་། ༡༨ ནང་དུ་དྲངས།

འབྲས་བུ་ཆོས་སྐུའི་རྣམ་གཞག483
གསུམ་པ་འགྲེལ་པ་ནི། ཤཱཀྱ་ཐུབ་པ་ལ་སོགས་པ་གཟུགས་གང་གིས་དངོས་སུ་སྣང་ནས་
དག་མ་དག་གི་སེམས་ཅན་རྣམས་ཀྱི་འདོད་པའི་དོན་མཉམ་པ་ཉིད་དུ་མཛད་པའི་སྐུ་དེ་ནི་ཆོས་ཅན། སངས་རྒྱས་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱི་སྤྲུལ་པའི་སྐུ་ཡིན་ཏེ། ངེས་པ་ལྔ་མིན་གྱི་གཟུགས་ཀྱི་སྐུ་མཐར་ཐུག་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྒྱུན་མི་འཆད་པར་འཕྲིན་ལས་མཛད་པ་ཡིན་ཏེ། འཁོར་བ་ཇི་སྲིད་པར་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་ཐམས་ཅད་དུ་འཕྲིན་ལས་རྒྱུན་ཆགས་པ་ཉིད་ཀྱིས་མཛད་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་མཛད་པ་འཕྲིན་ལས་ལ། དངོས་ཀྱི་དོན་དང༌། ཚིག་དོན་གཞན་གྱི་གོ་རིམས་
ཀྱང་དོན་བདུན་ཅུའི་དང་པོ་དང་ཐ་མ་ལ་བརྟེན་ནས་རིག་པར་བྱ་བའོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ་གྱི་དང་པོ་མཚམས་སྦྱར་བ་ལ། སྐུ་གསུམ་བཤད་ཟིན་པར་བསྟན་པ་དང༌། འཕྲིན་ལས་འཆད་པར་བསྟན་པའོ། །དང་པོ་ནི། དེ་ལྟར་སྐུ་ལྷག་མ་གསུམ་ཆོས་ཅན། ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱི་སྐུའི་བདག་ཉིད་ཡིན་ཏེ། དེ་ཁྱེད་རྣམས་ཀྱི་ཆོས་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྒྱུ་མེད་དང་མི་མཐུན་པའི་རྒྱུ་ལས་བྱུང་བ་མ་ཡིན་ཏེ། ཚོགས་གཉིས་སྒོམ་པའི་སྟོབས་ལས་བྱུང་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཡང་དག་པའི་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་རབ་ཏུ་བརྟགས་པའི་སྐུ་གསུམ་རྒྱུ་མེད་དུ་འབྱུང་བ་མ་ཡིན་ཏེ། སངས་རྒྱས་ཁོ་ནའི་མངོན་སུམ་གྱི་སྤྱོད་ཡུལ་དུ་གྱུར་པའི་ཡེ་ཤེས་ཆོས་ཀྱི་སྐུ། རང་རྒྱུ་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཚོགས་བསགས་པ་ལ་ལྟོས་ནས་བྱུང་ལ། ལ་སོགས་པའི་བྱང་སེམས་འཕགས་པ་ཡན་ཆད་ཀྱི་མངོན་སུམ་གྱི་ཡུལ་ཉིད་དུ་གྱུར་པའི་ལོངས་སྤྱོད་རྫོགས་པའི་སྐུ་ནི་ལ་སོགས་པ་རང་རྒྱུ་བསོད་ནམས་ཀྱི་ཚོགས་བསགས་པ་ལ་ལྟོས་ནས་བྱུང་ཞིང༌། མཆོག་གི་སྤྲུལ་པའི་སྐུ་ནི་ཚོགས་གཉིས་ཀའི་ཆ་བསགས་པ་ལས་བྱུང་བའི་ཕྱིར། གཞུང་འདིའི་དོན། ཁ་ཅིག །ཡེ་ཤེས་བཞི་སྐུ་གསུམ་གྱི་གདགས་གཞིར་བསྟན་པར་
འཆད་པ་དང༌། ཁ་ཅིག་དེ་བཀག་ནས་ཟག་མེད་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་ཉེར་གཅིག་དང༌། སོགས་ཁོངས་ནས་འོག་མིན་ཁོ་ནར་བཞུགས་པའི་མཚན་དཔེས་སྤྲས་པའི་སྐུ་དང༌། དེའི་གཟུགས་བརྙན་དུ་སྣང་བའི་སྐུ་གསུམ་ལ་སྐུ་ལྷག་མ་གསུམ་དུ་བསྟན་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་འཆད་པ་ནི། སློབ་དཔོན་གྱི་བཞེད་པ་ལས་ཕྱི་རོལ་ཏུ་གྱུར་པ་ཡིན་ཏེ། གཞུང་འདིའི་མདོར་བསྟན་ལུས་རྣམ་གཞག་གི་སྐབས་ཀྱི་འགྲེལ་ཆེན་དུ། སྐུ་ལྷག་མ་གསུམ་རིམ་པ་བཞིན་དུ་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཚོགས་དང༌། བསོད་ནམས་ཀྱི་ཚོགས་དང༌། གཉིས་ཀའི་ཆ་ལས་བྱུང་བར་གསལ་བར་བསྟན་པའི་ཕྱིར་རོ།།

484 སྐབས་བརྒྱད་པའི་བཤད་པ།

དེ་ལྟར་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱི་སྐུ་དང༌། སྐུ་ལྷག་མ་གསུམ་བསྟན་ནས་འཕྲིན་ལས་འཆད་
དོ། །གཉིས་པ་ནི། དག་མ་དག་གི་གདུལ་བྱའི་སྐྱེ་བོའ་སྣང་བ་ལ་བརྟེན་པའི་འཕྲིན་ལས་ཡེ་ཤེས་ ིཆོས་སྐུ་དེའི་བདག་པོ་ལ་བརྟེན་ནས་བྱུང་བ་རྣམས་ནི་ཆོས་ཅན། ཡེ་ཤེས་ཆོས་ཀྱི་སྐུའི་འཕྲིན་ལས་ཡིན་ནོ། །ཞེས་ཤེས་པར་བྱ་སྟེ། ཀུན་རྫོབ་ཏུ་རྟོགས་པ་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་སྐུ་ཁོ་ནས་ལོངས་སྤྱོད་རྫོགས་པའི་སྐུ་དང༌། སྤྲུལ་པའི་སྐུ་ལ་སོགས་པར་སྣང་བ་བསྐྱེད་པའི་སྒོ་ནས་ཁྱོད་ལ་སོགས་པ་དོན་གྱི་བྱ་བ་མཛད་པས་སོ།།
གཉིས་པ་རྩ་བ་ལ་གསུམ་གྱི་དང་པོ་དུས་ཀྱི་སྒོ་ནས་མདོར་བསྟན་པ་ནི། ཆོས་སྐུ་རྒྱུན་
མི་འཆད་པ་དེ་བཞིན་དུ་འཁོར་བ་ཇི་སྲིད་པར་ཆོས་སྐུ་འདི་ཡི་འཕྲིན་ལས་ནི་རྒྱུན་མི་འཆད་པར་འདོད་དེ། དེ་ལྟར་རྒྱུན་མི་འཆད་པའི་རྒྱུ་ཚོགས་པ་མཐར་ཕྱིན་པ་སྔོན་དུ་སོང་བའི་ཕྱིར། རྩ་བའི་འབྲེལ་གྱི་དབང་དུ་བྱས་ན། དེ་བཞིན་ཞེས་པ་སྤྲུལ་སྐུ་དང་འགྲེལ་ཡང༌། སློབ་དཔོན་གྱིས་ཆོས་སྐུ་ལ་མཛད་དོ།།
གཉིས་པ་དབྱེ་བའི་སྒོ་ནས་རྒྱས་པར་བཤད་པ་ལ། ལམ་ལ་འགོད་པ་དང༌། ལམ་གྱི་
འབྲས་བུ་ལ་འགོད་པའོ། །དང་པོ་ལ། ཚོགས་ལམ་དང༌། སྦྱོར་ལམ་དང༌། མཐོང་ལམ་དང༌། སྒོམ་ལམ་ལ་འགོད་པའོ། །རྩ་བ་འཕགས་པའི་བཞེད་པར་མཛད་ནས། པཎྜི་ཏ་མཁས་པ་གཞན་གྱི་བཤད་སྲོལ་ལྟར་བྱའོ། །དང་པོ་ལ། བསམ་པ་ཕུན་ཚོགས་ལ་འགོད་པ་དང༌། གཞན་རྒྱུད་སྨིན་བྱེད་ཀྱི་སྦྱོར་བ་དང༌། བདེན་བཞི་རྟོགས་པའི་ལྟ་བ་ལ་འགོད་པའོ། །དང་པོ་ནི། བསམ་པ་ཕུན་ཚོགས་ལ་ཐོག་མར་དགོད་པར་བྱ་སྟེ། བདེ་འགྲོ་དང་ངན་འགྲོའ་འགྲོ་བ་རྣམས་ཙམ་ལ་དོན་གཉེར་ཞི་བའི་ ིཐར་པ་དོན་གཉེར་གྱི་བསམ་པ་བསྐྱེད་པའི་འཕྲིན་ལས་མཛད་པའི་ཕྱིར། འདིས་ལམ་གྱི་རྟེན་ལ་འགོད་པ་ཡང་འཕངས་མོད་ཀྱི། དངོས་སུ་ནི་ཐར་པ་དོན་གཉེར་གྱི་བསམ་པ་ལ་འགོད་པ་བསྟན་ཏོ། །མདོ་ནི། རབ་འབྱོར་འདི་ནས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སྤྱན་གྱིས་འཇིག་རྟེན་ལ་རྣམ་པར་གཟིགས་ན། ཤར་ཕྱོགས་ཀྱི་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་གངྒཱ་ཀླུང་གི་བྱེ་མ་ནས། བྱང་ཆེན་དག་ཆེད་དུ་བསམས་ཏེ་སེམས་ཅན་དམྱལ་བ་ཆེན་པོ་དག་ཏུ་དོང་ཞིང༌། སེམས་ཅན་དམྱལ་བ་རྣམས་ཀྱི་སྡུག་བསྔལ་ཞི་

འབྲས་བུ་ཆོས་སྐུའི་རྣམ་གཞག485
བར་བྱས་ནས།1

ཞེས་སོ། །གཉིས་པ་ནི། གཞན་རྒྱུད་སྨིན་བྱེད་ལ་དགོད་པར་བྱ་བ་ཡིན་ཏེ། སྦྱིན་
པ་དང་སྙན་པར་སྨྲ་བ་དང༌། དོན་སྤྱོད་པ་དང༌། དོན་མཐུན་པ་བསྡུ་བ་རྣམ་པ་བཞི་ལ་འགོད་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་ནི། བདེན་བཞི་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་ལ་དགོད་པར་བྱ་བ་ཡིན་ཏེ། ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་རྒྱུ་དང་འབྲས་བུར་བཅས་པའི་སྡུག་ཀུན་དོར་བྱ་དང༌། རྣམ་པར་བྱང་བར་རྒྱུ་འབྲས་འགོག་ལམ་བླང་བྱར་རྟོགས་པ་ལ་དགོད་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར། མདོ་ནི། ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་པར་འགྱུར་བའམ། རྣམ་པར་བྱང་བར་འགྱུར་བའི་འགྲོ་བ་ལྔའི་འཁོར་བར་འདའ་བར་འགྱུར་བ་དེ་ལྟ་བུ་འགའ་ཡང་མ་མཆིས་སོ།2

།ཞེས་སོ།།
གཉིས་པ་ལ། བསམ་པ་ཕུན་ཚོགས་དང༌། རང་རྒྱུད་སྨིན་བྱེད་ཀྱི་སྦྱོར་བ་དང༌། ལྟ་བ་
རྣམ་དག་ལ་འགོད་པའོ། །དང་པོ་ནི། གཞན་དོན་བསམ་པ་རྣམ་པར་དག་པ་ལ་དགོད་པར་བྱ་སྟེ། སེམས་ཅན་རྣམས་རང་གིས་རྟོགས་པའི་གནས་ལུགས་ཀྱི་དོན་ཇི་བཞིན་གྱི་དོན་རྟོགས་པ་ལ་དགོད་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར། མདོ་ནི་ཐབས་མཁས་པས་སེམས་ཅན་ཡོངས་སུ་སྨིན་པར་བྱེད་དེ།3 ཞེས་སོ། །གཉིས་པ་ལ། དངོས་དང༌། གཉིས་དོན་གྱི་སྤྱོད་པ་ལ་འགོད་པའོ། །དང་པོ་ནི། རང་རྒྱུད་ཀྱི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཆོས་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པར་བྱ་བའི་ཐབས་ལ་འགོད་པར་བྱེད་དེ། ཕར་ཕྱིན་དྲུག་རྫོགས་པ་ལ་དགོད་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར། མདོ་ནི། བདག་ཀྱང་སྦྱིན་པ་གཏོང་བ་ཡིན།4

ཞེས་
སོ། །གཉིས་པ་ནི། གཉིས་དོན་གྱི་སྤྱོད་པ་ལ་དགོད་པར་བྱ་སྟེ། སངས་རྒྱས་སུ་བགྲོད་པའི་དགེ་བ་བཅུའི་ལམ་ལ་དགོད་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར། མདོ་ནི། བདག་ཀྱང་དགེ་བ་བཅུའི་ལས་ཀྱི་ལམ་ཡང་དག་པར་འཛིན་པ་ཡིན།5

ཞེས་སོ། །གསུམ་པ་ནི། ལྟ་བ་རྣམ་དག་ལ་དགོད་པར་བྱ་སྟེ། དོན་དམ་པར་
རང་བཞིན་གྱིས་སྟོང་པ་ཉིད་འཇིག་རྟེན་པའི་སྒོམ་བྱུང་གི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་རྟོགས་པ་ལ་དགོད་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར། མདོ་ནི། བྱང་ཆེན་ཡུམ་ལ་སྤྱོད་པའི་ཚེ། ཆོས་ཐམས་ཅད་རང་བཞིན་གྱིས་སྟོང་པར་ 1 བཀའ་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༢༨ ཤོག ༥༠༡ ཕྲེང་། ༡༢
2 བཀའ་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༢༨ ཤོག ༥༦༠ ཕྲེང་། ༥
3 བཀའ་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༢༨ ཤོག ༤༤༦ ཕྲེང་། ༢༠
4 བཀའ་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༢༨ ཤོག ༥༨༥ ཕྲེང་། ༡༩
5 བཀའ་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༢༨ ཤོག ༥༨༦ ཕྲེང་། ༡༩

486 སྐབས་བརྒྱད་པའི་བཤད་པ།

མཐོང་ནས།1

ཞེས་སོ། །གསུམ་པ་ནི། སྟོང་ཉིད་མངོན་སུམ་གྱིས་གསར་དུ་རྟོགས་པ་ལ་དགོད་
པར་བྱ་སྟེ། གཉིས་སྣང་གི་སྤྲོས་པ་ཟད་པའི་སྟོང་ཉིད་གསར་རྟོགས་ལ་དགོད་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར། མདོ་ནི། བྱང་ཆེན་རང་བཞིན་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་ཕར་ཕྱིན་རྣམས་ལ་སྤྱོད་ཅིང་།2

ཞེས་སོ།།
བཞི་པ་ལ་དྲུག །ས་དྲི་མ་མེད་པ་སོགས་གཉིས་ལ་འགོད་པ་དང༌། ས་བཞི་པ་སོགས་
གསུམ་ལ་འགོད་པ་དང༌། བདུན་པ་ལ་འགོད་པ་དང༌། བརྒྱད་པ་ལ་འགོད་པ་དང༌། དགུ་པ་ལ་འགོད་པ་དང༌། བཅུ་པ་ལ་འགོད་པའོ། །དང་པོ་ནི། ས་གཉིས་པ་དང་གསུམ་པ་ལ་འགོད་པའི་འཕྲིན་ལས་མཛད་དེ། ས་དེ་གཉིས་ཀྱིས་བསྡུས་པའི་ཆོས་ཐམས་ཅད་བརྡ་ཙམ་བཏགས་པ་ཙམ་དུ་ཁོང་དུ་ཆུད་པའི་སྒོ་ནས་ཚུལ་ཁྲིམས་དང༌། བཟོད་པའི་ཕར་ཕྱིན་ལ་འགོད་པའི་ཕྱིར། མདོ་ནི། ཆོས་དེ་དག་ཐམས་ཅད་ནི་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཐ་སྙད་ཉེ་བར་བཟུང་སྟེ་བཏགས་པ་ཡིན་གྱི་དོན་དམ་པར་མ་ཡིན།3

ཞེས་སོ།།
གཉིས་པ་ནི། དེའི་འོག་ཏུ་ས་གསུམ་པ་ལ་འགོད་པའི་འཕྲིན་ལས་མཛད་དེ། ས་བཞི་པར་
བྱང་ཆུབ་ཀྱི་ཕྱོགས་མཐུན་ཤེས་པའི་ཤེས་རབ་དང༌། ས་ལྔ་པར་བདེན་བཞི་ཤེས་པའི་ཤེས་རབ་དང༌། ས་དྲུག་པར་རྟེན་འབྲེལ་ཤེས་པའི་ཤེས་རབ་ལ་ཆོས་ཐམས་ཅད་དོན་དམ་པར་དམིགས་པ་མེད་པར་རྟོགས་པས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་པའི་སྒོ་ནས་འགོད་པའི་ཕྱིར། མདོ་ནི། བྱང་ཆེན་ཡུམ་ལ་སྤྱོད་པའི་ཚེ། ཆོས་ཐམས་ཅད་དངོས་པོ་མེད་པར་མཐོང་ནས།4

ཞེས་སོ། །གསུམ་པ་ནི། དེའི་འོག་
ཏུ་ས་བདུན་པ་ལ་འགོད་པའི་འཕྲིན་ལས་མཛད་དེ། ས་དེས་བསྡུས་པའི་ཐབས་མཁས་ཀྱི་ཕར་ཕྱིན་གྱི་སྒོ་ནས་ལུས་ཅན་རྣམས་ནི་ཡོངས་སུ་སྨིན་པར་མཛད་པའི་ཕྱིར། མདོ་ནི། སེམས་ཅན་རྣམས་ཡོངས་སུ་སྨིན་པར་བྱེད།5

ཅེས་སོ།།
བཞི་པ་ལ་ལམ་གསུམ་ཤེས་པའི་ལམ་ཤེས་ལ་འགོད་པ་དང༌། བདེན་འཛིན་ཞི་བ་དང༌།
1 བཀའ་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༢༨ ཤོག ༦༠༨ ཕྲེང་། ༡༢
2 བཀའ་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༢༨ ཤོག ༦༠༧ ཕྲེང་། ༡༨
3 བཀའ་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༢༨ ཤོག ༦༢༨ ཕྲེང་། ༡༡
4 བཀའ་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༢༨ ཤོག ༦༣༩ ཕྲེང་། ༧
5 བཀའ་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༢༨ ཤོག ༦༤༥ ཕྲེང་། ༧

འབྲས་བུ་ཆོས་སྐུའི་རྣམ་གཞག487
སངས་རྒྱས་དཀོན་མཆོག་བཏགས་པ་བ་ཐོབ་པ་དང༌། ཞིང་དག་པའི་སྦྱོར་བ་ལ་འགོད་པའོ། །དང་པོ་ནི། དེའི་འོག་ཏུ་ས་བརྒྱད་པ་ལ་འགོད་པའི་འཕྲིན་ལས་མཛད་དེ། ས་དེས་བསྡུས་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་ལམ་གྱིས་མཚོན་པའི་ལམ་གསུམ་མངོན་སུམ་དུ་ཤེས་པའི་ལམ་ཤེས་ལ་འགོད་པའི་ཕྱིར། བསྒྲུབ་བྱའི་ཆོས་དང་རྟགས་ཟུར་སྔ་མ་འོག་མ་གསུམ་ལ་ཡང་འདྲ་བར་སྦྱར་རོ། །མདོ་ནི། རབ་འབྱོར་ཕར་ཕྱིན་དྲུག་ནི་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་ལམ་མོ།1

།ཞེས་སོ། །གཉིས་པ་ནི། བདེན་པར་མངོན་
པར་ཞེན་པ་མངོན་གྱུར་ལྡོག་པ་ལ་འགོད་པའི་ཕྱིར་དང༌། མདོ་ནི། བྱང་ཆུབ་ཀྱི་ལམ་ལ་སྤྱོད་པ་ལ་ཐོག་མ་ཉིད་དུ་འདི་ལྟར་བརྟག་པར་བྱ་སྟེ། མངོན་པར་འདུ་བྱ་བ་མ་གཏོགས་པར་འདི་ལ་ཆོས་གང་ཡང་ངོ་བོ་ཉིད་དམིགས་སུ་མེད་དོ་ཞེས་བྱ་བར་ཡོངས་སུ་བརྟག་པར་བྱའོ།2

།ཞེས་སོ། །གསུམ་པ་
ནི། སངས་རྒྱས་དཀོན་མཆོག་ཏུ་བཏགས་པའི་བྱང་ཆུབ་ཐོབ་པ་ལ་འགོད་པའི་ཕྱིར་དང༌། མདོ་ནི། བྱང་ཆུབ་ནི་ལམ་གྱིས་ཐོབ་པ་ཡང་མ་ཡིན་ལམ་མ་ཡིན་པས་ཐོབ་པ་ཡང་མ་ཡིན་ཏེ།3

ཞེས་
སོ། །བཞི་པ་ནི། སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཞིང་རྣམ་པར་དག་པ་ལ་འགོད་པའི་ཕྱིར་རོ། །མདོ་ནི། དགེ་བའི་རྩ་བ་དེ་དག་ཀྱང་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་དང་ཐུན་མོང་དུ་བྱས་ཤིང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཞིང་ཡོངས་སུ་དག་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་ཡོངས་སུ་བསྔོ་སྟེ།4

ཞེས་སོ། །ལྔ་པ་ལ། རང་སངས་རྒྱ་བར་ངེས་པ་དང༌།
གཞན་སྨིན་པར་བྱེད་པ་ལ་འགོད་པའོ། །དང་པོ་ནི། དེའི་འོག་ཏུ་ས་དགུ་པ་ལ་འགོད་པའི་འཕྲིན་ལས་མཛད་དེ། ས་དེས་བསྡུས་པའི་ཐེག་པ་གཞན་དུ་མི་ལྟུང་བར་ངེས་པའི་སངས་རྒྱ་བ་ལ་འགོད་པའི་ཕྱིར། མདོ་ནི། བྱང་ཆེན་ཉན་རང་གི་ཕུང་པོར་ངེས་པ་ནི་མ་ཡིན་གྱི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཕུང་པོར་ངེས་པའོ།5

།ཞེས་སོ།།
གཉིས་པ་ནི། ཆོས་དང་རྟགས་ཟུར་སྔ་མ་ལྟར་སྦྱར་ལ་སེམས་ཅན་དོན་ནི་ཚད་མེད་
པ་སྒྲུབ་པ་ལ་འགོད་པའི་ཕྱིར། མདོ་ནི། ཐབས་མཁས་པ་དེ་དག་གིས་ཕྱོགས་བཅུའི་ཕྱོགས་རེ་ 1 བཀའ་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༢༨ ཤོག ༦༦༢ ཕྲེང་། ༡༧
2 བཀའ་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༢༨ ཤོག ༦༦༤ ཕྲེང་། ༢༠
3 བཀའ་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༢༨ ཤོག ༦༧༢ ཕྲེང་། ༡
4 བཀའ་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༢༨ ཤོག ༦༧༧ ཕྲེང་། ༡༥
5 བཀའ་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༢༨ ཤོག ༦༨༤ ཕྲེང་། ༧

488 སྐབས་བརྒྱད་པའི་བཤད་པ།

རེའི་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་གངྒ་ཀླུང་གི་བྱེ་མ་སྙེད་དག་ཏུ་སེམས་ཅན་གྱི་དོན་བྱེད་ཀྱང༌།1

ཞེས་
སོ། །དྲུག་པ་ལ། ས་བཅུ་པས་བསྡུས་པའི་བཤེས་གཉེན་བསྟེན་པ་དང༌། རྟོགས་པ་གོང་དུ་འཕེལ་བ་ལ་འགོད་པའོ། །དང་པོ་ནི། དེའི་འོག་ཏུ་ས་བཅུ་པ་ལ་འགོད་པའི་འཕྲིན་ལས་མཛད་དེ། ས་དེས་བསྡུས་པའི་སངས་རྒྱས་བསྟེན་པ་དང༌། དམ་པའི་ཆོས་ཉན་པ་དང༌། མཆོད་པ་ལ་སོགས་པའི་ཡོན་ཏན་ཁྱད་པར་ཅན་སྒྲུབ་པ་ལ་འགོད་པའི་ཕྱིར། མདོ་ནི། ཕྱོགས་བཅུའི་ཕྱོགས་རེ་རེའི་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་གངྒཱ་ཀླུང་གི་བྱེ་མ་སྙེད་དག་ཏུ་མཆི་བ་དང་།2

ཞེས་སོ། །བསྒྲུབ་བྱའི་ཆོས་དང་རྟགས་
ཟུར་སྔ་མ་འོག་མ་རྣམས་ལ་ཡང་དེ་ལྟར་སྦྱར་རོ།།
གཉིས་པ་ལ་བརྒྱད་ཀྱི་དང་པོ་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་ཡན་ལག་ཐོབ་པ་ལ་འགོད་པ་ནི། བྱང་ཆུབ་
ཀྱི་ཡན་ལག་དགེ་བ་མ་ལུས་པ་རྫོགས་པར་བྱེད་པ་ལ་འགོད་པའི་ཕྱིར། མདོ་ནི། དགེ་བའི་ཆོས་ཐམས་ཅད་ནི་བྱང་ཆེན་གྱི་ལམ་གྱི་ཡན་ལག་གོ3

།ཞེས་སོ། །གཉིས་པ་ལས་འབྲས་ཆུད་མི་ཟ་བ་
ལ་འགོད་པ་ནི། ལས་རྣམས་ནི་ཕྲ་རགས་གང་ཡིན་ཡང་ཆུད་མི་ཟ་ཞིང༌། མི་སླུ་བར་མངོན་སུམ་དུ་མཐོང་བ་ལ་འགོད་པའི་ཕྱིར་དང༌། མདོ་ནི། བྱང་སེམས་ཀྱི་སྤྱད་པ་སྤྱོད་ཅིང་བླ་མེད་རྫོགས་བྱང་དུ་མངོན་པར་རྫོགས་པར་འཚང་རྒྱའོ།4

།ཞེས་སོ།།
གསུམ་པ་བདེན་པ་ཤེས་པ་ལ་འགོད་པ་ནི། བདེན་བཞི་རྫོགས་པར་མངོན་སུམ་དུ་མཐོང་
བ་ལ་འགོད་པའི་ཕྱིར། མདོ་ནི། བྱང་ཆེན་བླ་མེད་རྫོགས་བྱང་དུ་མངོན་པར་རྫོགས་པར་སངས་རྒྱས་ཏེ། སྡུག་བསྔལ་དང་སྡུག་བསྔལ་ཀུན་འབྱུང་བ་དང་སྡུག་བསྔལ་འགོག་པ་དང༌། སྡུག་བསྔལ་འགོག་པར་འགྲོ་བའི་ལམ་སེམས་ཅན་རྣམས་ལ་ཆོས་སྟོན་ཏོ།5

།ཞེས་སོ། །བཞི་པ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་
ཟད་པ་ལ་འགོད་པ་ནི། གཙང་བདེ་རྟག་བདག་སོགས་ཕྱིན་ཅི་ལོག་བཞི་ཟད་པར་སྤངས་པ་ལ་འགོད་པའི་ཕྱིར་དང༌། མདོ་ནི། བྱང་ཆེན་ཡུམ་ལ་སྤྱོད་པའི་ཐབས་མི་མཁས་པས་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ 1 བཀའ་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༢༨ ཤོག ༦༨༩ ཕྲེང་། ༡༤
2 བཀའ་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༢༨ ཤོག ༧༩༡ ཕྲེང་། ༡༢
3 བཀའ་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༢༨ ཤོག ༧༠༣ ཕྲེང་། ༡༤
4 བཀའ་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༢༨ ཤོག ༧༡༠ ཕྲེང་། ༢༠
5 བཀའ་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༢༨ ཤོག ༧༡༡ ཕྲེང་། ༦

འབྲས་བུ་ཆོས་སྐུའི་རྣམ་གཞག489
བཞིས་ཕུང་པོ་ལྔ་ལ་མངོན་པར་ཞེན་ནས།1

ཞེས་སོ། །ལྔ་པ་གཞི་མེད་པ་ལ་འགོད་པ་ནི། ཕྱིན་
ཅི་ལོག་བཞི་བསྐྱེད་པའི་གཞི་བདེན་འཛིན་མེད་པའི་ཚུལ་ལ་འགོད་པའི་ཕྱིར་དང༌། མདོ་ནི། ཕྱིན་ཅི་ལོག་མ་གཏོགས་པ་གང་ལ་གནས་ཏེ། བྱིས་པ་སོ་སོའ་སྐྱེ་བོ་རྣམས་ལས་མངོན་པར་འདུ་བྱེད་ ིཔའི་དངོས་པོ་ནི་ཆུང་ངུ་ན་སྐྲའི་རྩེ་མོའ་ཆ་ཤས་ཙམ་ཡང་མེད་དོ། ི 2

།ཞེས་སོ། །དྲུག་པ་རྣམ་བྱང་
རྫོགས་པ་ལ་འགོད་པ་ནི། ཆོས་ཐམས་ཅད་མཉམ་པ་ཉིད་དུ་རྟོགས་པའི་རྣམ་པར་བྱང་བ་རྫོགས་པ་ལ་འགོད་པའི་ཕྱིར་དང༌། མདོ་ནི། ཆོས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་མཉམ་པ་ཉིད་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི། ངས་རྣམ་པར་བྱང་བར་གསུངས་སོ། །ཞེས་སོ།3

།བདུན་པ་ཚོགས་རྫོགས་པ་ལ་འགོད་པ་ནི་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་
རྒྱུ་ཚོགས་གཉིས་རྫོགས་པ་ལ་འགོད་པའི་ཕྱིར། མདོ་ནི། ཆོས་དེ་དག་ཐམས་ཅད་ཀྱང་ལམ་སྒྲུབ་པ་དང་ལམ་སྐྱེད་པའི་རྒྱུར་གྱུར་པ་སྟེ་འབྲས་བུ་ཐོབ་པའི་ཕྱིར་ནི་མ་ཡིན་ནོ།4

།ཞེས་སོ། །བརྒྱད་
པ་སྲིད་ཞི་མཉམ་ཉིད་དུ་རྟོགས་པ་ལ་འགོད་པ་ནི། འདུས་བྱས་འཁོར་བ་དང་འདུས་མ་བྱས་མྱ་ངན་ལས་འདས་པ་ལ་དོན་དམ་པར་ཐ་དད་དུ་ཡོངས་སུ་མི་ཤེས་ཤིང༌། དོན་དམ་པར་ཐ་མི་དད་དུ་མངོན་སུམ་དུ་ཤེས་པ་ལ་འགོད་པའི་ཕྱིར། མདོ་ནི། འདུས་བྱས་ཀྱི་དབྱིངས་ལས་གུད་ན་འདུས་བྱས་ཀྱི་དབྱིངས་དམིགས་སུ་མེད་དོ།5

།ཞེས་སོ།།
གཉིས་པ་ནི། དེའི་འོག་ཏུ་ལམ་གྱི་འབྲས་བུ་ལ་འགོད་དེ། མི་གནས་པའི་མྱ་ངན་ལས་
འདས་པ་ལ་འགོད་པའི་ཕྱིར། མདོ་ནི། གསོལ་པ། བཅོམ་ལྡན་འདས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་གང་ལགས། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་བཀའ་སྩལ་པ། མི་མཉམ་པ་རྨོངས་པ་མེད་པའི་ཆོས་ཅན་ནི་མྱ་ངན་ལས་འདས་པ་སྟེ།6

ཞེས་སོ།།
གསུམ་པ་གྲངས་ཀྱི་སྒོ་ནས་དོན་བསྡུ་བ་ནི། ཡེ་ཤེས་ཆོས་ཀྱི་སྐུའི་འཕྲིན་ལས་ནི་ཆོས་

1 བཀའ་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༢༨ ཤོག ༧༢༠ ཕྲེང་། ༢
2 བཀའ་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༢༨ ཤོག ༧༢༠ ཕྲེང་། ༡༣
3 བཀའ་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༢༨ ཤོག ༧༢༩ ཕྲེང་། ༡༡
4 བཀའ་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༢༨ ཤོག ༧༣༥ ཕྲེང་། ༡༤
5 བཀའ་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༢༨ ཤོག ༧༥༦ ཕྲེང་། ༢༠
6 བཀའ་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༢༨ ཤོག ༧༦༡ ཕྲེང་། ༧

490 སྐབས་བརྒྱད་པའི་བཤད་པ།

ཅན། རྣམ་པ་ཉི་ཤ་བདུན་དུ་མདོ་ལས་བཞེད་དེ། སྔར་བཤད་པ་དེ་ལྟར་བཞེད་པའི་ཕྱིར་རོ།།གསུམ་པ་འགྲེལ་པ་ལ། སོ་སོར་བཤད་པ་དང༌། དོན་བསྡུ་བའོ། །དང་པོ་ལ། ལམ་ལ་
འགོད་པ་དང༌། ལམ་གྱི་འབྲས་བུ་ལ་འགོད་པའོ། །དང་པོ་ལ། ཚོགས་ལམ་དང༌། སྦྱོར་ལམ་དང༌། མཐོང་ལམ་དང༌། སྒོམ་ལམ་ལ་འགོད་པའོ། །དང་པོ་ལ་དྲུག་གི་དང་པོ་སྐྱེས་བུ་འབྲིང་གི་བསམ་པ་ཐར་པ་དོན་གཉེར་ལ་འགོད་པ་ནི། མངོན་མཐོ་ལ་བཀོད་པའི་རྗེས་སུ་དང་པོར་ཐར་པ་དོན་གཉེར་གྱི་བསམ་པ་ལ་འགོད་པར་མཛད་དེ། འགྲོ་བ་བཟང་པོ་བདེ་འགྲོ་དང༌། བཟང་པོ་མ་ཡིན་པ་ངན་འགྲོ་ལ་ཐོབ་བྱར་མངོན་པར་ཞེན་པ་མེད་པར་གནས་པའི་མཚན་ཉིད་འགྲོ་བ་འཁོར་བ་ཙམ་ལ་དོན་གཉེར་གྱི་བསམ་པ་རབ་ཏུ་ཞི་བའི་ཐར་པ་དོན་གཉེར་གྱི་འཕྲིན་ལས་མཛད་པའི་ཕྱིར། འདིས་ལམ་གྱི་རྟེན་ལ་འགོད་པ་ཡང་བསྟན་མོད་ཀྱི། དངོས་སུ་ནི་ཐར་པ་དོན་གཉེར་ལ་འགོད་པའི་འཕྲིན་ལས་བསྟན་ཏོ།།
གཉིས་པ་བསྡུ་བཞི་ལ་འགོད་པ་ནི། དེ་ཙམ་དུ་ཟད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། སེམས་ཅན་སྡུད་པར་
བྱེད་པ་སྦྱིན་པ་ལ་སོགས་པའི་བསྡུ་བའི་དངོས་པོ་བཞི་ལ་བཀོད་དེ་འཕྲིན་ལས་མཛད་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་བདེན་བཞི་ཤེས་པ་ལ་འགོད་པ་ནི། དེ་ཙམ་དུ་ཟད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། ཐོས་པ་ལས་བྱུང་བ་དང༌། བསམས་པ་དང་བསྒོམས་པ་ལས་བྱུང་བ་ལ་སོགས་པའི་ཤེས་པས་མི་མཐུན་པའི་ཕྱོགས་སྡུག་ཀུན་གཉིས་དང་གཉེན་པོ་འགོག་ལམ་གཉིས་རིམ་པ་བཞིན་དུ་དོར་བ་དང་བླང་བར་བྱ་བའི་སྒོ་ནས་རྟོགས་པར་མཛད་པའི་ཕྱིར། བཞི་པ་གཞན་དོན་གྱི་བསམ་པ་ལ་འགོད་པ་ནི། འཕྲིན་ལས་དེ་ཙམ་དུ་ཟད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་ནས་སྒྱུ་མ་བཞིན་དུ་སེམས་ཅན་ལ་རྗེས་སུ་ཆགས་པ་དང་ཁོང་ཁྲོ་བ་ལ་སོགས་པས་རྣམ་པར་དབེན་པ་ཉིད་ཀྱིས་སེམས་ཅན་གྱི་དོན་ཏེ། གཞན་གྱི་དོན་བྱམས་པ་ལ་སོགས་པ་ཚད་མེད་བཞིའི་མཚན་ཉིད་ཇི་ལྟ་བའི་བདག་ཉིད་ལ་བཀོད་དེ་འཕྲིན་ལས་མཛད་པའི་ཕྱིར། ལྔ་པ་སྤྱོད་པ་ལ་འགོད་པ་ནི། སྤྱོད་པ་ཁྱད་པར་ཅན་ལ་འགོད་དེ་དེའི་རྗེས་ལ་རང་གི་དོན་ལས་བྱ་བྱེད་ཀྱི་འཁོར་གསུམ་རྣམ་པར་དག་པར་རྟོགས་པས་རབ་ཏུ་ཕྱེ་བའི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་དྲུག་ལ་གོམས་པ་ལ་འགོད་པའི་ཕྱིར། དྲུག་པ་དོན་གཉིས་སྒྲུབ་པའི་གཞི་ལ་འགོད་པ་ནི། དེའི་འོག་ཏུ་ཡོན་ཏན་ཀུན་གྱི་གཞི་ལ་འགོད་པའི་འཕྲིན་ལས་མཛད་དེ། རང་གཞན་གྱི་དོན་གྱི་

འབྲས་བུ་ཆོས་སྐུའི་རྣམ་གཞག491

མཚན་ཉིད་གང་སྒྲུབ་ཀྱང་ངེས་པར་དགོས་པའི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ལམ་སྟེ། དགེ་བ་བཅུའི་ལས་ཀྱི་ལམ་ལ་འགོད་པའི་ཕྱིར།།
གཉིས་པ་སྦྱོར་ལམ་ལ་འགོད་པ་ནི། ཚོགས་ལམ་ལ་བཀོད་པའི་རྗེས་དེ་ནས་སྦྱོར་ལམ་
ལ་འགོད་དེ། དེ་ནས་ཆོས་ཐམས་ཅད་དོན་དམ་པར་རང་བཞིན་གྱིས་སྟོང་པ་ཉིད་འཇིག་རྟེན་པའི་སྒོམ་བྱུང་གི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་གོམས་བཞིན་པ་ལ་འགོད་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་མཐོང་ལམ་ལ་འགོད་པ་ནི། དེའི་རྗེས་ལ་མཐོང་ལམ་ལ་འགོད་དེ། སྦྱིན་པའི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་ལ་བརྟེན་ནས་ས་དང་པོ་ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་ཆོས་ཅན། ཐམས་ཅད་ལ་ཀུན་ཏུ་འགྲོ་བ་གསར་དུ་རྟོགས་པའི་མཚན་ཉིད་གཟུང་འཛིན་གཉིས་སུ་མེད་པའི་ཆོས་རྟོགས་པ་ལ་འགོད་པའི་ཕྱིར།
བཞི་པ་སྒོམ་ལམ་ལ་འགོད་པ་ལ་དྲུག་གི་དང་པོ། ས་གཉིས་པ་ནས་ལྔ་པའི་བར་ལ་འགོད་
པ་ནི། དེ་ནས་ས་གཉིས་པ་ནས་ལྔ་པའི་བར་ལ་འགོད་དེ། ཚོགས་གཉིས་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པའི་རྒྱུར་གྱུར་པས་ས་གཉིས་པ་ལ་སོགས་པར་ཚུལ་ཁྲིམས་ནས་བསམ་གཏན་ལ་སོགས་པའི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་བཞི་རྫོགས་པའི་སྒོ་ནས་ཆོས་ཐམས་ཅད་དོན་དམ་པར་མེད་ཅིང་ཀུན་རྫོབ་ཙམ་དུ་ཡོད་པ་བརྡར་བཏགས་པར་ཤེས་པ་ལ་འགོད་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ས་དྲུག་པ་ལ་འགོད་པ་ནི། ས་དང་པོ་ནས་ལྔ་པའི་བར་ལ་བཀོད་པ་དེ་བཞིན་དུ་རིམ་གྱིས་ས་དྲུག་པ་ལ་འགོད་དེ། བསམ་གཏན་གྱི་ཕར་ཕྱིན་གྱི་བདག་རྐྱེན་ལས་རྟེན་འབྲེལ་གྱི་ཆོས་ཐམས་ཅད་གཟུགས་བརྙན་དང་འདྲ་བ་ཁོང་དུ་ཆུད་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་རྫོགས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་ས་དྲུག་པ་ལ། ཤེས་པ་དང་ཤེས་བྱའི་དངོས་པོར་བདེན་པར་མངོན་པར་མ་ཞེན་པའི་མཚན་ཉིད་ཆོས་ཐམས་ཅད་དོན་དམ་པར་དམིགས་སུ་མེད་པར་རྟོགས་པ་ལ་འགོད་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་ས་བདུན་པ་ལ་འགོད་པ་ནི། ས་དྲུག་པ་ལ་བཀོད་པ་དེའི་འོག་ཏུ་ས་བདུན་པ་ལ་འགོད་དེ། ས་བདུན་པ་ལ་ཐབས་མཁས་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཕྱིན་པ་རྫོགས་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་སེམས་ཅན་ཡོངས་སུ་སྨིན་པར་བྱེད་པ་ལ་འགོད་པའི་ཕྱིར། བཞི་པ་ས་བརྒྱད་པ་ལ་འགོད་པ་ལ། སྤྱོད་པ་ཁྱད་པར་ཅན་ལ་འགོད་པ་དང། བདེན་
འཛིན་མངོན་གྱུར་ཟད་པ་ལ་འགོད་པའོ། །དང་པོ་ནི། ས་བདུན་པ་ལ་བཀོད་པ་དེ་ནས་ས་བརྒྱད་པ་ལ་འགོད་དེ། སྟོབས་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཕྱིན་པ་རྫོགས་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་ས་བརྒྱད་པ་ཉན་ཐོས་ལ་སོགས་

492 སྐབས་བརྒྱད་པའི་བཤད་པ།

པ་དང་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་ལམ་ཕར་ཕྱིན་དྲུག་གི་སྤྱོད་པ་ལ་འགོད་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི། དེ་ཙམ་དུ་ཟད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་ནས་ས་བརྒྱད་པ་དེ་ཉིད་ལ་ཆོས་ཐམས་ཅད་ལ་བདེན་པར་མངོན་པར་ཞེན་པ་མངོན་གྱུར་ཟད་པར་སྤངས་པ་ལ་འགོད་པའི་ཕྱིར། ས་འདི་ཐོབ་ནས་བདེན་འཛིན་མངོན་གྱུར་འབྱུང་མི་སྲིད་པར་ཤེས་པར་བྱའོ། །ལྔ་པ་ས་དགུ་པ་ལ་འགོད་པ་ནི། དེའི་རྗེས་ལ་ས་དགུ་པ་ལ་འགོད་དེ། ས་དགུ་པ་ལ་སྨོན་ལམ་གྱི་ཕ་རོལ་ཕྱིན་པ་རྫོགས་པའི་མཐུས་ཆོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་ལེགས་པར་བསྐོར་བའི་བྱང་ཆུབ་འཐོབ་པ་ལ་འགོད་པའི་ཕྱིར། དྲུག་པ་ལ། ས་བཅུ་པ་ཐོབ་མ་ཐག་པ་གང་ལ་འགོད་པ་དང། སྐྱེ་བ་གཅིག་གིས་ཐོགས་པ་དང། སྲིད་པ་ཐ་མ་པ་ལ་འགོད་པའོ། །དང་པོ་ནི། དེའི་འོག་ཏུ་ས་བཅུ་ཐོབ་མ་ཐག་པ་ལ་འགོད་པ་སྟེ། ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཕྱིན་པ་རྫོགས་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་ས་བཅུ་པ་ཐོབ་མ་ཐག་པ་ལ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སྣོད་བཅུད་ཀྱི་ཞིང་སྣ་ཚོགས་རྣམ་པར་དག་པ་ལ་བཀོད་ནས་དེར་རྗེས་སྐྱེ་བ་གཅིག་གིས་ཐོགས་པ་ལ་འགོད་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ལ་གསུམ་གྱི་དང་པོ་སྐྱེ་བ་ཕྱི་མ་ལ་སངས་རྒྱ་བར་ངེས་པ་ལ་འགོད་པ་ནི། དེ་
ལྟར་འགོད་པ་ཡིན་ཏེ། ཡང་ས་བཅུ་པ་དེ་ཉིད་ལ་སྐྱེ་བ་གཅིག་གིས་ཐོགས་པའི་རང་གི་ངོ་བོ་སྐྱེ་བ་གཉིས་པ་ཁོ་ནར་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་ཏུ་སོ་སོར་ངེས་པ་ལ་འགོད་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་གཞན་དོན་ལྷུན་གྲུབ་ལ་འགོད་པ་ནི། དེ་ལ་འགོད་པ་ཡིན་ཏེ། ཕྱོགས་བཅུའི་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་ཀྱི་སེམས་ཅན་གྱི་དོན་སངས་རྒྱས་དང་མཉམ་པར་མཛད་པ་ལ་འགོད་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཆོས་ལྷག་མ་རྫོགས་པ་ལ་འགོད་པ་ནི། དེ་ལ་འགོད་པ་ཡིན་ཏེ། འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་ཐམས་ཅད་དུ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་དྲུང་དུ་ཉེ་བར་འགྲོ་བ་དང་སེམས་ཅན་སྨིན་པ་དང༌། མངོན་པར་ཤེས་པ་རྫོགས་པ་ལ་སོགས་པའི་ཡོན་ཏན་ལ་བཀོད་དེ། དེ་ནས་སྲིད་པ་ཐ་མ་པ་ལ་དགོད་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་ལ། ནུས་པའི་ཁྱད་པར་དང༌། རྟོགས་པའི་ཁྱད་པར་དང༌། སྤངས་པའི་ཁྱད་པར་དང༌། དག་པའི་རྒྱུ་ཚོགས་ཀྱི་ཁྱད་པར་ལ་འགོད་པའོ། །དང་པོ་ལ་བྱང་ཆུབ་འདྲེན་པར་བྱེད་པ་དང༌། ལམ་ཆུད་མི་ཟ་བའི་ནུས་པའོ། །དང་པོ་ནི། སངས་རྒྱས་ཀྱི་དྲུང་དུ་འགྲོ་བ་ལ་སོགས་པ་དེ་ལྟ་བུའི་རིམ་པས་ཡང་ས་བཅུ་པ་དེ་ཉིད་ཀྱི་ཁྱད་པར་ལ་འགོད་དེ། ས་བཅུ་པའི་ཁྱད་པར་གྱི་ལམ་གྱི་རང་གི་ངོ་བོ་བླ་ན་མེད་པའི་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་ཡོན་ཏན་མཐའ་དག་སྐྱེ་བ་དེ་ཉིད་ལ་འདྲེན་པར་

འབྲས་བུ་ཆོས་སྐུའི་རྣམ་གཞག493

བྱེད་པའི་ཆོས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་ཡན་ལག་རྫོགས་པ་ལ་འགོད་པའི་ཕྱིར། བསྒྲུབ་བྱའི་ཆོས་དེ་ཉིད་ཕྱི་མ་བདུན་ལ་ཡང་སྦྱར་བར་བྱའོ།།
གཉིས་པ་ནི། མངོན་མཐོ་དང་ངེས་ལེགས་ཀྱིས་ལས་དང་འབྲས་བུར་འབྲེལ་བ་ཆུད་མི་
ཟ་བ་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པ་ལ་འགོད་པའི་ཕྱིར་དང༌། གཉིས་པ་ལ་ཇི་སྙེད་པ་རྟོགས་པ་དང༌། ཇི་ལྟ་བ་རྟོགས་པ་ལ་འགོད་པའོ། །དང་པོ་ནི། བདེན་པ་བཞིའི་དངོས་པོ་ཐམས་ཅད་ཡང་དག་པ་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པ་ལ་འགོད་པའི་ཕྱིར་དང༌། གཉིས་པ་ནི། སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་འདུས་བྱས་འཁོར་བ་དང༌། འདུས་མ་བྱས་མྱ་ངན་ལས་འདས་པ་དོན་དམ་པར་ཐ་མི་དད་པར་མངོན་སུམ་དུ་ཡོངས་སུ་ཤེས་པ་ལ་བཀོད་ནས་དེ་རྗེས་འབྲས་བུ་ལ་འགོད་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་ལ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཟད་པ་དང༌། དེའི་གཞི་ཟད་པ་ལ་འགོད་པའོ། །དང་པོ་ནི། ཕྱིན་ཅི་ལོག་བཞི་པོ་ཐམས་ཅད་ཟད་པར་སྤངས་པ་ལ་འགོད་པའི་ཕྱིར་དང༌། གཉིས་པ་ནི། ཕྱིན་ཅི་ལོག་གི་གཞི་བདེན་འཛིན་མེད་པར་སྤངས་པའི་ཡེ་ཤེས་ལ་འགོད་པའི་ཕྱིར་རོ།།
བཞི་པ་ལ་རང་བཞིན་རྣམ་དག་གི་ཆོས་སྐུའི་རྒྱུ་ཚོགས་ལ་འགོད་པ་དང༌། གློ་བུར་དྲི་བྲལ་
གྱི་རྒྱུ་ཚོགས་ལ་འགོད་པའོ། །དང་པོ་ནི། རང་བཞིན་གྱིས་ཡོངས་སུ་དག་པའི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་ས་བཅུ་པ་ལ་གནས་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་རྣམ་པར་བྱང་བ་གློ་བུར་དྲི་བྲལ་གྱིས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་པ་ལ་འགོད་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི། སངས་རྒྱས་ཀྱི་སའི་དྲི་མ་ཐམས་ཅད་དང་བྲལ་བའི་རྣམ་པར་བྱང་བའི་རྒྱུའི་ཚོགས་པ་ཚང་བ་ལ་འགོད་པའི་ཕྱིར་རོ། །གཉིས་པ་ལམ་གྱི་འབྲས་བུ་ལ་འགོད་པ་ནི། དེའི་འོག་ཏུ་ལམ་གྱི་འབྲས་བུ་ལ་འགོད་པར་མཛད་དེ། དེ་པའི་ས་ལ་མི་གནས་པའི་མྱ་ངན་ལས་འདས་པ་ལ་འགོད་པར་མཛད་པའི་ཕྱིར།
གཉིས་པ་དོན་བསྡུ་བ་ནི། དེ་ལྟར་ན་ཆོས་ཀྱི་སྐུ་རྒྱུན་མི་འཆད་པ་བཞིན་དུ་ཆོས་སྐུ་འདིའི་
འཕྲིན་ལས་རྣམ་པ་ཉི་ཤ་རྩ་བདུན་ཡང་རྒྱུན་མི་འཆད་པ་ཡིན་ཏེ། འཁོར་བ་ཇི་སྲིད་བར་དུ་སེམས་ཅན་གྱི་དོན་མཛད་པར་བཞེད་པས་འཕྲིན་ལས་མཛད་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི། གལ་ཏེ་སེམས་བསྐྱེད་དང་འཕྲིན་ལས་ཀྱི་དབྱེ་བ་སྟོན་པའི་སྐབས་སུ། སོ་སོའ་ས་མཚམས་བཤད་ནས། ིབར་གྱི་ཚིག་དོན་དྲུག་ཅུ་རྩ་བརྒྱད་ཀྱི་ས་མཚམས་མི་འཆད་པ་ཅི་ཞེ་ན། ཕལ་ཆེར་ལམ་སྤྱིའི་ཁྱད་

494 སྐབས་བརྒྱད་པའི་བཤད་པ།

ཆོས་སྟོན་པ་སྐབས་སུ་བབ་པས། ས་མཚམས་ངེས་པ་མ་མཛད་ལ། སྐབས་ལ་ལར་ས་མཚམས་གསལ་བར་བསྟན་ཅིང༌། མི་གསལ་བ་རྣམས་ཀྱང༌། དང་པོ་དང་ཐ་མ་གཉིས་ཀྱི་རྗེས་སུ་འབྲངས་ནས་རྟོགས་པར་བྱ་དགོས་པ་ཡིན་ནོ། །ལྷག་མ་བར་གྱི་ཚིག་གི་དོན་རེ་བརྒྱད་པོ་རྣམས་ཀྱི་གོ་རིམས་ཏེ། ས་མཚམས་ཀྱང་བསྟན་བཅོས་འདི་ལ་བརྟེན་ནས་མི་རྟོགས་པའི་སྐྱོན་མེད་དེ། དོན་བདུན་ཅུའི་དང་པོ་སེམས་བསྐྱེད་པ་དང་ཐ་མའི་འཕྲིན་ལས་བསྟན་པའི་གོ་རིམས་ཏེ། ས་མཚམས་བསྟན་པའི་རིམ་པས་ལྷག་མ་རྣམས་ཀྱི་ས་མཚམས་ཀྱང་དེ་ལ་བརྟེན་ནས་ཁོང་དུ་ཆུད་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར། རྩ་བར་དངོས་སུ་མ་བསྟན་ཡང་འགྲེལ་པར་ངེས་པར་བཤད་དགོས་སོ་ཞེ་ན། ཚིག་དོན་ལྷག་མ་རྣམས་ཀྱི་ས་མཚམས་རྒྱས་པར་འགྲེལ་ཆུང་འདིར། སེང་བཟང་བདག་གིས་ནི་མ་བྲིས་སོ། །ཚིག་མངས་སུ་དོགས་པས་མ་བྲིས་པའི་ཕྱིར། འདི་ལྟར་བཤད་པར་བྱ་སྟེ། དང་པོ་དང༌། ཐ་མ་ལྟར། ཚིག་དོན་གཞན་རྣམས་ལ་ཡང་འཆད་པར་རིགས་ན། ཐེག་པ་ཆེན་པོའ་ལམ་གྱི་རིམ་པ་རྫོགས་པ་ལན་བདུན་ཅུ་ ིབསྟན་དགོས་པས། ཟློས་པའི་སྐྱོན་ཆགས་པ་ཉིད་དུ་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། ཅི་ཁྱོད་ལྟར་ན། སེམས་བསྐྱེད་དང་འཕྲིན་ལས་ཀྱི་སྐབས་སུ་དངོས་སུ་བཤད་པ་དེ་ཙམ་གྱིས་ལམ་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པ་ཡིན་ནམ། དེ་མི་འཐད་དེ། དེར་དངོས་སུ་མ་བསྟན་ཞིང་སྐབས་གཞན་དུ་དངོས་སུ་བསྟན་པ་དེ་དག་ཀྱང་མངོན་པར་རྟོགས་པའི་ལམ་གྱི་རིམ་པའི་ཡན་ལག་ཏུ་ངེས་པར་དགོས་པའི་ཕྱིར་རོ།།
གཞན་དུ་བསྟན་པ་རྣམས་སྐབས་དེ་གཉིས་སུ་དངོས་སུ་སྟོན་ན་ནི། དེར་མངོན་པར་
རྟོགས་པའི་རྒྱན་ཚང་བ་བྲིས་པར་ཟད་པས། ཟློས་པའི་ཉེས་པ་ཤིན་ཏུ་ཆེན་པོ་ཉིད་དུ་ཁྱོད་ལ་ཐལ་བར་འགྱུར་རོ། །མངོན་རྟོགས་གཞན་རྣམས་སྐབས་གང་དུ་ཡང་མི་སྟོན་ན་མ་རྟོགས་པའི་ཉེས་པར་འགྱུར་རོ། །དེས་ན་སེམས་བསྐྱེད་དང་འཕྲིན་ལས་ཀྱི་སྐབས་སུ། ལས་དང་པོ་པའི་ས་ནས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སའི་བར་གྱི་རྐང་གྲངས་དང་ཡོན་ཏན་རགས་པ་འགའ་ཞིག་བསྟན་ཡང༌། དེར་མ་བཤད་པའི་མངོན་རྟོགས་གཞན་གདམས་ངག་དང༌། སྦྱོར་ལམ་སོགས་དང་སྦྱར་ནས་བཤད་ལ། དོན་སྦྱོར་ལམ་དུ་མཚུངས་པས་དེའི་སྐབས་སུ་ཚང་དགོས་པ་ཡིན་ཡང༌། སྒྲ་གཅིག་གིས་དངོས་སུ་སྟོན་ནུས་མི་ནུས་ཀྱི་ཁྱད་པར་མཐའ་ཡས་པའི་ཕྱིར་རོ། །རྗོད་བྱེད་སེལ་བས་འཇུག་པ་འདིའི་མཐའ་མ་ཆོད་པས། མཁས་པ་དུ་མ་ལ་འཁྲུལ་པ་བསྐྱེད་སྣང་ངོ༌། །ལྡོག་པ་གཅིག་ཡིན་ཀྱང་དགོས་པ་མི་འདྲ་བའི་

འབྲས་བུ་ཆོས་སྐུའི་རྣམ་གཞག495

ཁྱད་པར་གྱིས་ལན་དུ་མར་བསྟན་པས་ཟློས་པའི་སྐྱོན་གྱི་དྲི་ཙམ་ཡང་ག་ལ་ཡོད། ལྡོག་པ་གཅིག་ཚོགས་ལམ་དང་སྦྱོར་ལམ་གྱི་སྐབས་གཉིས་སུ་བཤད་པ་ནི། སྐབས་གཉིས་ཀ་ན་ཡོད་ཅིང་བསྒོམ་པར་ཤེས་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་རོ། །ཚོགས་ལམ་གཅིག་པུའི་སྐབས་སུ་མངོན་པར་རྟོགས་པའི་རིགས་མཐའ་དག་བསྒོམ་པ་ཡིན་ཡང༌། དེར་མངོན་པར་རྟོགས་པ་མཐའ་དག་སྟོན་ན་ནི། ལམ་གྱི་རིམ་པ་རྫོགས་པར་སྟོན་པའི་བསྟན་བཅོས་རྩོམ་པ་པོ་མི་མཁས་པ་ཉིད་དུ་འགྱུར་རོ། །ལྡོག་པ་གཅིག་མིང་མི་འདྲ་བ་དུ་མས་བསྟན་པ་སྣང་བ་ནི། མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ལ་མཁས་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་ཏེ། མཚན་ཉིད་ལ་དཔྱད་ནས་ཤེས་པར་བྱའོ། །དོགས་གཅོད་འདི་དག་ནི་རྟོགས་པར་དཀའ་ཞིང་དགོས་པ་ཤིན་ཏུ་ཆེ་བས། མཁས་པ་རྣམས་ཀྱིས་ཞིབ་ཏུ་བསམ་པར་བྱའོ། །གསུམ་པ་སྐབས་བསྡུ་བ་ནི། ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པའི་མན་ངག་གི་བསྟན་བཅོས་མངོན་པར་རྟོགས་པའི་རྒྱན་ཅེས་བྱ་བའི་འགྲེལ་པའི་རྣམ་བཤད་སྙིང་པོའ་རྒྱན་ཅེས་བྱ་བ་ལས་སྐབས་བརྒྱད་པའི་འགྲེལ་པའི་བཤད་པའོ།། །། ིགསུམ་པ་བསྡུས་དོན་གཞན་བསྟན་པ་ལ། དོན་དྲུག་ཏུ་བསྡུ་བ་དང༌། དོན་གསུམ་དུ་
བསྡུ་བའོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ་གྱི་དང་པོ་མཚམས་སྦྱར་བ་ནི། དོན་གྱི་སྤྲོས་པ་རྒྱས་པ་ལ་དད་པའི་སེམས་ཅན་ལ་ཕན་གདགས་པར་བྱ་བའི་དོན་དུ་དེ་ལྟར་དོན་བརྒྱད་ཀྱི་སྒོ་ནས་བསྡུས་དོན་རྣམ་པར་བཤད་ནས་ཡང་དེ་ལས་འབྲིང་དུ་དད་པའི་གང་ཟག་ལ་བསྡུས་དོན་གཞན་དུ་དྲུག་ཏུ་བསྡུས་ནས་རྣམ་པར་བཤད་པ། གཉིས་པ་རྩ་བ་ནི། རྒྱན་གྱི་དོན་བསྡུས་བརྒྱད་ལས་གཞན་ཏེ་རྣམ་པ་དྲུག་ཏུ་ཤེས་པར་བྱ་སྟེ། མཁྱེན་པ་གསུམ་གྱི་ངོ་བོར་གྱུར་པའི་མཚན་ཉིད་དང༌། མཁྱེན་གསུམ་དེའི་ཉམས་སུ་ལེན་པའི་རྣམ་རྫོགས་སྦྱོར་བ་དང༌། སྦྱོར་བ་དེ་རབ་ཏུ་གྱུར་པའི་རྩེ་མོ་དང༌། མཁྱེན་གསུམ་དེའི་ཉམས་ལེན་གྱི་གོ་རིམས་མཐར་གྱིས་པ་དང༌། མཁྱེན་གསུམ་དེའི་སྦྱོར་བ་མཐར་ཐུག་པ་སྐད་ཅིག་མ་དང༌། མཁྱེན་གསུམ་དེའི་རྣམ་སྨིན་ཆོས་སྐུ་དང་དྲུག་ནི་རྒྱན་གྱི་བསྡུས་དོན་འབྲིང་དུ་ཤེས་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར།
གསུམ་པ་འགྲེལ་པ་ལ། སོ་སོར་བཤད་པ་དང༌། དོན་བསྡུས་ནས་ཚིག་དོན་རྒྱས་པ་སྔ་
མ་ལ་ཁ་འཕང་པའོ། །དང་པོ་ནི། དང་པོར་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་ལ་སོགས་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་གསུམ་ནི་ཆོས་ཅན། སྦྱོར་བའི་བསྒོམ་བྱ་གང་ཡིན་དང་པོར་ཚད་མའི་ཡུལ་དུ་

496 སྐབས་བརྒྱད་པའི་བཤད་པ།

མཚོན་དགོས་པས་འདི་མཚོན་པར་བྱ་བས་ན་མཚན་ཉིད་དོ། །མཁྱེན་གསུམ་གྱི་རྣམ་པའི་སྒོ་ནས་མངོན་པར་མཚོན་པའི་གནས་ཉིད་ཡིན་པས་ཆོས་སུམ་ཅུས་མངོན་པར་མཚོན་པའི་གནས་སུ་ཡང་བཤད་པར་རིགས་མོད་ཀྱི། ལུས་རྣམ་གཞག་གི་སྐབས་སུ་ནི་སྔར་ལྟར་བཤད་པར་བྱ་བ་མ་ཡིན་ནོ། །འཕགས་པའི་འགྲེལ་པའི་ཚིག་ཟིན་ལྟར་ན། མཚོན་བྱེད་ལ་མཚན་ཉིད་དུ་བྱའོ། །དེ་ནས་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མངོན་པར་རྫོགས་པར་རྟོགས་པའི་སྦྱོར་བ་ནི་ཆོས་ཅན། ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་གསུམ་གྱི་རྣམ་པ་ཉམས་སུ་ལེན་པའི་སྦྱོར་བའོ། །བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་ཞི་ལྷག་ཟུང་འབྲེལ་གྱི་རྣལ་འབྱོར་འདིས་ཏེ། ཁྱོད་ཀྱིས་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་གསུམ་གྱི་རྣམ་པ་བསྒོམ་པ་ལ་སྦྱོར་བས་ན་སྟེ། སྒོམ་པའི་སྦྱོར་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། སྒོམ་པའི་དགོས་པ་ཡོད་དེ། མཁྱེན་གསུམ་གྱི་རྣམ་པ་ལ་དབང་དུ་བྱ་བའི་ཆེད་དུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ནས་རྩེ་མོའ་མངོན་པར་རྟོགས་པ་ནི་ཆོས་ཅན། ིཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་གསུམ་གྱི་རྣམ་པ་གོམས་པ་རབ་ཀྱི་གནས་སྐབས་ཡིན་ཏེ། སྔར་རྣམ་རྫོགས་སྦྱོར་བ་ཤིན་ཏུ་གོམས་པས་སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པའི་སྒོམ་བྱུང་གི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་ཟིན་པའི་སྒོ་ནས་ཕུལ་དུ་བྱུང་བར་འགྲོ་ཞིང་སོང་བའི་སྦྱོར་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ནས་མཐར་གྱིས་པའི་མངོན་པར་རྟོགས་པ་ནི་ཆོས་ཅན། ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་གསུམ་གྱི་རྣམ་པ་གོ་རིམས་ངེས་ཅན་དུ་དཀྱུས་ཐོག་གཅིག་ལ་སྒོམ་པའི་གོ་རིམས་ཀྱི་གནས་སྐབས་ཡིན་ཏེ། སྐབས་དང་པོ་གསུམ་གྱི་སྐབས་སུ་བསྟན་པ་མཁྱེན་གསུམ་གྱི་རྣམ་པ་སོ་སོ་བ་དང༌། རྣམ་ཀུན་ཏུ་བསྟན་པ་རྣམ་པ་མཐའ་དག་ཏུ་རྣམ་པར་སྒོམ་པའི་དོན་དཀྱུས་ཐོག་གཅིག་ལ་རིམ་ཅན་དུ་གཞུང་སྲོང་བར་བྱེད་པས་སྒོམ་པའི་སྦྱོར་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟར་སྒོམ་པའི་དགོས་པ་ཡོད་དེ། སྔར་རྟོགས་པའི་དངོས་པོ་སྐད་ཅིག་མ་གཅིག་ལ་ངེས་པར་བྱ་བའི་ཆེད་དུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ནས་ཡང་དག་པར་སྐད་ཅིག་མ་གཅིག་པའི་མངོན་པར་རྫོགས་པར་བྱང་ཆུབ་པའི་སྦྱོར་བ་ནི་ཆོས་ཅན། ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་གསུམ་གྱི་སྦྱོར་བ་མཐར་ཐུག་པའི་གནས་སྐབས་ཏེ། སློབ་ལམ་གྱི་རྟོགས་པ་ཁྱོད་ལས་ཁྱད་པར་དུ་འགྲོར་མེད་པས་སྦྱོར་བ་མཐར་ཐུག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ནས་ཆོས་ཀྱི་སྐུ་མཛད་པ་དང་བཅས་པ་ནི་ཆོས་ཅན། ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་གསུམ་གྱི་རྟོགས་པ་རྣམ་པར་སྨིན་པའི་གནས་སྐབས་ཡིན་ནོ། །སྦྱོར་བ་དེའི་འབྲས་བུ་མཐར་ཐུག་ཡིན་པས་སོ། །གཉིས་པ་ནི། ཡུམ་གསུམ་པོ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་

འབྲས་བུ་ཆོས་སྐུའི་རྣམ་གཞག497

དོན་བསྡུས་པ་བརྒྱད་དུ་བཤད་པ་ལས། གཞན་རྣམ་པ་དྲུག་སྟེ་སྔར་བཤད་པ་དེ་ལྟར་ནའོ། །བསྡུས་དོན་དེའི་ཚིག་དོན་ཡང་ཤེས་པར་བྱ་སྟེ། ཚིག་དོན་ནི་སྔ་མ་བརྒྱད་ཀྱི་སྐབས་ཁོ་ན་བཞིན་དུ་བཤད་པར་བྱ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
གཉིས་པ་ལ་གསུམ་གྱི་དང་པོ་མཚམས་སྦྱར་བ་ནི། དོན་གྱི་སྤྲོས་པ་བར་མ་ལ་དགའ་
བའི་སེམས་ཅན་ལ་ཕན་གདགས་པར་བྱ་བའི་དོན་དུ་དེ་ལྟར་བསྡུས་པ་དྲུག་གི་སྒོ་ནས་རྣམ་པར་བཤད་ནས། ཡང་དོན་གྱི་སྤྲོས་པ་མདོར་བསྡུས་པ་ལ་དགའ་བའི་སེམས་ཅན་ལ་ཕན་གདགས་པར་བྱ་བའི་དོན་དུ་གསུམ་དུ་བསྡུས་ནས་སྔ་མ་ལས་གཞན་དུ་རྣམ་པར་བཤད་པ། གཉིས་པ་རྩ་བ་ནི། མཁྱེན་པ་རྣམ་པ་གསུམ་པོའ་རྣམ་པ་ཆོས་ཅན། སྦྱོར་བས་བསྒོམ་པར་བྱ་བའི་ཡུལ་ནི་ཡིན་ཏེ། ིདེའི་ཉམས་སུ་བླང་བར་བྱ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། བློ་སྙིང་རྗེའི་ངོ་བོར་བསྐྱེད་པ་ལ་སྙིང་རྗེ་སྒོམ་ཞེས་པ་ལྟར། མཁྱེན་གསུམ་གྱི་རྣམ་པ་སྦྱོར་བའི་ངོ་བོར་བསྐྱེད་ནས་བསྒོམ་པ་ཡིན་གྱི། མིག་ཤེས་ཀྱིས་གཟུགས་ལ་བལྟ་བ་བཞིན་དུ་མ་ཡིན་ནོ། །བླ་མ་ལོཙྪ་བ་ཆེན་པོས། ཐོས་བསམ་གྱིས་ཤེས་པར་བྱ་བའི་ཡུལ་གསུམ་དུ་བསྡུས་ནས་ཡུལ་ཞེས་བཤད་དོ། །འདིར་ནི་སྦྱོར་བས་བསྒོམ་པར་བྱ་བའི་ཡུལ་གྱི་གཙོ་བོ་གསུམ་དུ་འདུས་པས་ཡུལ་ནི་རྣམ་པ་གསུམ་པོ་ཞེས་བྱའོ། །སྦྱོར་བ་བཞིའི་བདག་ཉིད་ཆོས་ཅན། མཁྱེན་པ་གསུམ་མཐར་ཐུག་པ་དེའི་རྒྱུ་ཡིན་ཏེ། དེ་ཐོབ་བྱེད་ཀྱི་ཐབས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཆོས་སྐུ་འཕྲིན་ལས་དང་བཅས་པ་ནི་ཆོས་ཅན། མཁྱེན་གསུམ་སྦྱོར་བའི་འབྲས་བུ་ཡིན་ཏེ། དེའི་སྟོབས་ཀྱིས་ཐོབ་པར་བྱ་བ་མཐར་ཐུག་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཡུམ་གསུམ་གྱི་དོན་བསྡུས་པ་སྔ་མ་གཉིས་ལས་གཞན་ཏེ། ཡུལ་དང་རྒྱུ་དང་འབྲས་བུ་རྣམ་པ་གསུམ་མོ།།
གསུམ་པ་འགྲེལ་པ་ནི། དང་པོར་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་ལ་སོགས་པ་ཐམས་
ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་གསུམ་གྱི་ངོ་བོ་ཉིད་ནི་ཆོས་ཅན། སྦྱོར་བ་བསྒོམ་པ་ལ་འཇུག་པའི་ཡུལ་གྱི་རྒྱུ་ཡིན་ཏེ། ཁྱོད་སྦྱོར་བའི་ཤེས་བྱ་དང༌། བསྒོམ་བྱ་དང༌། ཐོབ་བྱར་བྱས་ནས་སྦྱོར་བ་བསྒོམ་པ་ལ་འཇུག་པའི་ཕྱིར། མཁྱེན་པ་གསུམ་པོ་དེ་ཇི་ལྟར་སྦྱོར་བས་བསྒོམ་ཞིང་། སྦྱོར་བའི་ཡུལ་དུ་རབ་ཏུ་སྦྱོར་ཞེ་ན། དེའི་འོག་ཏུ་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མངོན་པར་རྫོགས་པར་རྟོགས་པ་ལ་སོགས་པ་མངོན་པར་རྟོགས་པ་རྣམ་པ་བཞི་ནི་ཆོས་ཅན། མཁྱེན་པ་གསུམ་གྱི་རྣམ་པ་སྒོམ་པའི་སྦྱོར་བ་ཡིན་ཏེ། དེ་

498 སྐབས་བརྒྱད་པའི་བཤད་པ།

སྒོམ་པའི་སེམས་དཔའི་རྒྱུད་ཀྱི་ཞི་ལྷག་ཟུང་འབྲེལ་གྱི་རྣལ་འབྱོར་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མཁྱེན་གསུམ་གྱི་སྦྱོར་བ་དེ་ལྟ་བུ་དང་ལྡན་པའི་རྒྱུ་སྦྱོར་བ་དེའི་འབྲས་བུ་ཅི་ཞིག་ཅེ་ན། དེའི་འོག་ཏུ་ཆོས་ཀྱི་སྐུ་འཕྲིན་ལས་དང་བཅས་པ་ནི་ཆོས་ཅན། མཁྱེན་གསུམ་སྦྱོར་བའི་འབྲས་བུ་ཡིན་ཏེ། དེའི་ཐོབ་བྱ་མཐར་ཐུག་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
དོན་བསྡུ་བ་ནི། རྒྱལ་བའི་ཡུམ་རྣམ་པ་གསུམ་གྱི་དོན་བསྡུས་པ་སྔ་མ་གཉིས་ལས་གཞན་
རྣམ་པ་གསུམ་སྟེ། དེའི་ཚིག་དོན་ཡང་ཤེས་པར་བྱ་སྟེ་བརྒྱད་དུ་བཤད་པ་དེ་ཁོ་ན་བཞིན་དུ་བཤད་པར་བྱ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར༌། ཅི་བསྡུས་དོན་གསུམ་ལ་སོ་སོར་དད་པའི་གང་ཟག་ལ། ཚིག་དོན་ཡན་ལག་རྒྱས་བཤད་རྫོགས་པར་བསྟན་དགོས་པའི་ངེས་པ་མེད་ན། སྟོན་པར་སྔར་བཤད་པ་དང་འགལ་ལ། ཀུན་ལ་རྒྱས་པར་འཆད་དགོས་ན་རྒྱས་འབྲིང་བསྡུས་གསུམ་གྱི་ཁྱད་པར་མི་འཐད་པར་འགྱུར་ཏེ། མདོ་དང་བསྟན་བཅོས་གང་ཡིན་ཡང་བླའི། རྫོགས་པར་བཤད་དགོས་པར་ཁྱད་པར་མེད་ན། རྒྱས་འབྲིང་བསྡུས་པ་ལ་དད་པའི་གང་ཟག་སོ་སོར་དབྱེ་བ་མི་འཐད་ལ། འོན་ཏེ་དབང་པོ་རྣོ་རྟུལ་གྱི་ཁྱད་པར་ཡོད་པས་སོ། །ཞེ་ན། ཡང་བསྒྲུབ་བྱ་དང་མཚུངས་ཤིང༌། ཡུམ་གསུམ་པོ་རེ་རེ་ལ་ཡང་བསྡུས་དོན་གསུམ་ག་བྱེད་པར་གསུངས་པས། དབང་པོ་རྣོ་རྟུལ་གྱི་རིམ་པ་དགུ་ངེས་པར་ཁས་བླངས་དགོས་པར་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། བདེན་མོད་ཀྱི། དོན་འདི་ཤིན་ཏུ་རྟོགས་པར་དཀའ་བའི་གནས་སུ་སྣང་ན་ཡང༌། མཁས་པ་སུ་གང་གིས་ཀྱང་དཔྱད་པ་བྱས་པ་མ་མཐོང་ལ། ཁ་ཅིག་ནི། མངོན་པར་རྟོགས་པའི་ངོ་བོ་ངེས་པ་དང༌། གྲངས་ངེས་པ་དང༌། གོ་རིམས་ངེས་པར་བྱེད་པའི་ཁྱད་པར་ཡིན་ནོ་ཞེས་ཟེར་བ་ཡང༌། བཞག་པར་དཀའ་སྟེ། ཚིག་དོན་རྒྱས་པར་བསྟན་དགོས་པ་ལ་ཁྱད་པར་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཡང་ཤེར་ཕྱིན་རྒྱས་འབྲིང་བསྡུས་གསུམ་ནི་ཚིག་རྒྱས་བསྡུས་ལ་དགའ་བའི་གདུལ་བྱ་དབང་པོ་རྣོ་འབྲིང་རྟུལ་གསུམ་གྱི་ཆེད་དུ་གསུངས་པ་ཡིན་ལ། ཡུམ་རེ་རེ་ལ་བསྡུས་དོན་གསུམ་གསུམ་དུ་མཛད་པ་ནི་དབང་པོ་རྣོ་རྟུལ་གྱི་ཁྱད་པར་མིན་ཡང༌། དོན་གྱི་སྤྲོས་པ་རྒྱས་འབྲིང་བསྡུས་པ་ལ་དགའ་བའི་གདུལ་བྱའི་དབང་དུ་བྱས་པའོ། །ཞེས་པ་ཡང་དབང་པོ་རྣོ་རྟུལ་གྱི་རིམ་པ་ལས་ལོགས་སུ་བཞག་པར་དཀའོ།།
བསྡུས་དོན་ལུས་རྣམ་གཞག་གི་ཚིག་མང་ཉུང་གི་ཁྱད་པར་ཙམ་དུ་ཟད་པ་ཡིན་ན་

འབྲས་བུ་ཆོས་སྐུའི་རྣམ་གཞག499
ནི། ལམ་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་དང༌། འབྲས་བུ་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་ཞེས་པ་བསྡུས་དོན་གཉིས་སུ་ཡང་ཅིའི་ཕྱིར་མི་སྡུད། དེས་ན་འདི་ལྟར་སེམས་ཏེ། མདོ་བརྒྱད་སྟོང་པ་ལྟ་བུའི་གདུལ་བྱ་གསུམ་ག་ལ་ཡང་ཚིག་དོན་རྫོགས་པར་འཆད་དགོས་པ་ལ་ནི་ཁྱད་པར་མེད་ལ། དེ་ཡང་ཚིག་དོན་མཐའ་དག་ལ་རིགས་པས་སྒྲོ་འདོགས་ཆོད་པའི་ཚུལ་གྱིས་ངེས་པ་སྐྱེད་པར་བྱེད་པ་ཡིན་ལ། བསྡུས་དོན་མི་འདྲ་བ་གསུམ་བཤད་པ་ནི། དང་པོར་བསྡུས་དོན་དེ་ཙམ་ཞིག་བཤད་པ་ན། ཡན་ལག་རྒྱས་བཤད་ཀྱི་དོན་རགས་པ་རྣམས་ལ་ཡིད་དཔྱོད་ཀྱིས་ངེས་པ་འདྲེན་ནུས་པ་དང༌། མི་ནུས་པའི་ཁྱད་པར་དུ་ཤེས་པར་བྱའོ། །དཔེར་ན་ཁྱིམ་ན་གནས་པའི་ཚེ་རྒྱུ་མཚན་མ་མཐོང་བཞིན་དུ་ཁྲོན་པ་རྙིང་པ་དེ་ན་ཆུ་ཡོད་སྙམ་པ་དང༌། ཆུ་ཚད་མས་རྟོགས་པའི་ཁྱད་པར་བཞིན་ནོ། །དེ་བཞིན་དུ་བསྟན་བཅོས་ལ་ཡང་ཤེས་པར་བྱ་ལ། ལུས་རྣམ་གཞག་གི་ཚིག་མང་ཉུང་གི་ཁྱད་པར་མིན་གྱི། ཡན་ལག་རྒྱས་བཤད་ལ་ནི་ཁྱད་པར་མེད་དོ། །འོ་ན་ལུས་གཉིས་སུ་སྡུད་པའི་ཉེས་པ་འདི་ལ་ཡང་མཚུངས་སོ་ཞེ་ན། མི་མཚུངས་ཏེ། དེ་ཙམ་གྱིས་ཡན་ལག་རྒྱས་བཤད་ཀྱི་ཚིག་དོན་རགས་པ་ལ་ཡིད་དཔྱོད་འདྲེན་ནུས་ན། བསྟན་བཅོས་འདི་ལྟ་བུའི་རྒྱས་བཤད། བསྡུས་བཤད་ལ་ལྟོས་མི་དགོས་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་ལྟར་དོན་ལ་དཔྱོད་པའི་མཁས་པ་རྣམས་ཀྱིས་ཞིབ་ཏུ་བསམས་པ་ལས་ཤེས་པར་བྱའོ། །རྩ་འགྲེལ་འདི་དག་མདོ་དང་ཞིབ་ཏུ་མ་སྦྱར་ཞིང་བརྒལ་ལན་གྱི་སྤྲོས་པ་རྒྱས་པར་མ་བཤད་པ་ནི། རྐང་པ་བརྐྱང་སྟེ་གནས་པ་ཙམ་གྱིས་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་ལ་འཇུག་པར་འདོད་པ་རྣམས་ཀྱིས་ཀྱང་རྟོགས་པའི་ཆེད་དུ་བྱས་སོ། །མངོན་པར་རྟོགས་པའི་ལམ་གྱི་རིམ་པ་རྒྱས་པ་དང་བསྡུས་པ་ཇི་ལྟར་ཉམས་སུ་ལེན་པའི་ཚུལ་ནི། གཞན་དུ་འགོད་པ་ལས་ཤེས་བྱའོ།། །།

གསུམ་པ་བཤད་པ་མཐར་ཕྱིན་པའི་བྱ་བ་ལ་གསུམ། བཤད་བྱ་འཆད་བྱེད་ཀྱི་ཁྱད་པར་
དང༌། བརྩམས་པའི་དགེ་བ་བསྔོ་བ་དང༌། ཁེངས་སྐྱུང་ཞིང་འགྲེལ་པ་རྩོམ་པ་སྤྲོ་བའི་རྒྱུ་མཚན་ནོ། །དང་པོ་ལ། བཤད་བྱའི་ཁྱད་པར་དང༌། གང་ལ་བརྟེན་ནས་ཚུལ་ཇི་ལྟར་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི། མདོ་དང་བསྟན་བཅོས་ཀྱི་དོན་ལ་མཁས་པ་རྣམས་ཀྱིས་ཡུམ་གསུམ་པོ་ཀུན་ལའང་བརྗོད་བྱའི་དོན་

500 སྐབས་བརྒྱད་པའི་བཤད་པ།

བསྡུས་བརྒྱད་དང་དྲུག་དང་གསུམ་པོ་དེ་ཙམ་དུ་ཤེས་པར་བྱའོ། །དེ་ཡང་ལ་ལ་འཕགས་པ་བརྒྱད་སྟོང་པ་ལས་དངོས་ཤགས་ལ་དོན་ཚང་བ་དང༌། གཞན་ཡུམ་བར་མ་ལས་དོན་དངོས་སུ་སྟོན་པའི་ཚིག་ཚང་བ་དང༌། གཞན་རྒྱས་པ་ལས་དོན་རེ་རེ་ལའང་རྣམ་གྲངས་མང་པོའ་མིང་གིས་ཏེ། དོན་ ིརེ་རེའང་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་དུ་མས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཚིག་ལ་ཁྱད་པར་ཡོད་པ་ཉིད་ཀྱིས་དོན་ལ་ཁྱད་པར་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ནམ། ཞེ་ན། ཡུམ་གསུམ་པོ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་བརྗོད་བྱའི་དོན་གྱི་རིམ་པ་གསུམ་ག་ཁྱད་པར་མེད་པའི་ཚུལ་དུ་བསྟན་བཅོས་འདིས་ལེགས་པར་བསྡུས་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། ཡུམ་གསུམ་བརྗོད་བྱ་མཚུངས་པ་དེ་ལྟ་མིན་པའི་ཕྱིར། འོ་ན་བརྗོད་བྱ་མཚུངས་པ་གཅིག་ལ་གཞུང་མི་འདྲ་བ་གསུམ་གསུངས་པས་ཅི་བྱ་ཞེ་ན། ཡུམ་གསུམ་ཟློས་པའི་སྐྱོན་མེད་དེ། དེ་ལ་ཚིག་བསྡུས་པ་དང༌། འབྲིང་དང་། རྒྱས་པ་ལ་སོགས་པའི་རབ་ཏུ་དབྱེ་བས་ཁྱད་པར་ཡོད་པ་ཁོ་ནར་ཟད་པའི་ཕྱིར། འདི་དག་ནི། ཀུན་གྱི་རྒྱན་དུ་འགྱུར་བར་ནི། །ཞེས་སོགས་ཀྱི་འཕྲོས་སོ།།
གཉིས་པ་ནི། མངོན་པར་རྟོགས་པའི་རྒྱན་གྱི་ཚིག་ལེའུར་བྱས་པའི་འགྲེལ་པ་དོན་གསལ་
བ་འདི་ནི། རྒྱལ་བའི་སྲས་པོ་སེང་གེ་བཟང་པོས་བྱས་སོ། །གང་ལ་བརྟེན་ནས་བྱས་ན། སློབ་དཔོན་སྔ་མའི་མན་ངག་མེད་པར་བྱས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། འཕགས་པ་རྣམ་པར་གྲོལ་སྡེ་ཡི་འགྲེལ་པ་ལེགས་པར་བསམས་པའི་མཐུ་ཡིས་དོན་མཐོང་བའི་སྒོ་ནས་ནི་བྱས་ཤིང། དངོས་སུ་མཁན་པོ་ཡང་དག་རྣམ་སྣང་མཛད་བསྟན་བཅོས་ཀྱི་དོན་ཀུན་ཐུགས་སུ་ཆུད་པའི་བླ་མ་བཟང་ལ་ཕྱག་འཚལ་བ་སྔོན་དུ་བཏང་སྟེ་གནང་བ་ཞུས་ནས་བྱས་པའི་ཕྱིར། ཇི་ལྟར་བྱས་ན། འགྲེལ་པ་འདིར་སྤྲོས་ནས་བཤད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། མདོའ་ཚིག་དང་ནི་བསྟན་བཅོས་ཀྱི་ངག་སོགས་དངོས་སུ་སྦྱོར་བ་ ིམ་བྱས་པར་དོན་ཙམ་གསལ་བར་བཤད་པའི་ཕྱིར། ཡང་ན་མདོའ་ཚིག་གི་སྦྱོར་བ་དང་ནི་བརྒལ་ ིལན་ངག་གི་སྦྱོར་བ་དང༌། ཁུངས་གཞན་འདྲེན་པ་ལ་སོགས་པའི་སྦྱོར་བ་མ་བྱས་པར་བསྡུས་ནས་བྱས་པའི་དོན་ནོ། །མདོ་ཚིག་དང་རྒྱས་པར་མ་སྦྱར་བར་དོན་བསྡུས་ནས་བྱེད་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ། གོ་བར་སླ་བའི་ཆེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི། འགྲེལ་པ་དོན་གསལ་དེ་བསྡེབས་པ་ལས་བྱུང་བའི་དགེ་བ་སེང་གེ་བཟང་པོ་བདག་གིས་གང་ཐོབ་པ་དེ་ཡིས་སྐྱེ་བོ་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ནི་བདེ་བར་གཤེགས་པའི་ཤེས་རབ་ཀུན་མཁྱེན་གྱི་གོ་འཕང་ཐོབ་པར་ཤོག་ཅིག་པའོ།།

འབྲས་བུ་ཆོས་སྐུའི་རྣམ་གཞག501

གསུམ་པ་ལ་ཁེངས་སྐྱུང་བ་དང༌། ནོངས་པ་བཟོད་པར་གསོལ་བ་དང༌། འགྲེལ་པ་རྩོམ་
པར་སྤྲོ་བའི་རྒྱུ་མཚན་ནོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས་ཀྱི་དང་པོ། རང་ཉིད་བློ་དམན་པ་ནི། བསྟན་བཅོས་ཀྱི་དོན་ཀུན་བདག་གི་མངོན་སུམ་གྱི་སྤྱོད་ཡུལ་གང་ན་ཞིག་ཡིན་ཏེ། བདག་གི་ཤེས་རབ་མི་གསལ་བས། བསྟན་བཅོས་བརྗོད་པ་ལ་སྤྱིའི་ཚུལ་གྱིས་འཇུག་པའི་ཕྱིར་དང༌། བསྟན་བཅོས་ཀྱི་དོན་ཀུན་བདག་གི་མངོན་སུམ་གྱི་ཡུལ་ལས་ཕྱི་རོལ་ཏུ་གྱུར་པའི་ཕྱིར། ཡང་ན་ཕྱི་རོལ་ཏུ་གྱུར་པའི་བདག་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཞེས་བཤད་དོ། །གཉིས་པ་གཞུང་དོན་རྟོགས་པར་དཀའ་བ་ནི། བསྟན་བཅོས་དོན་ནི་མ་ལུས་པ་བདག་གི་མངོན་སུམ་གྱི་ཡུལ་གང་ན་ཡིན་ཏེ། བདག་ཉིད་ཆེན་པོ་འཕགས་བློའ་ིམངོན་སུམ་གྱི་སྤྱོད་ཡུལ་དུ་འགྱུར་དགོས་པས་རྟོགས་པར་དཀའ་བའི་ཕྱིར་རོ། །གཉིས་པ་ནི། མངོན་སུམ་གྱི་ཡུལ་མ་ཡིན་པ་འོན་ཀྱང་མངོན་སུམ་གྱི་སྤྱོད་ཡུལ་མ་ཡིན་པ་ལ་བདག་གིས་འབད་ནས་བགྱིས་པའི་འགྲེལ་པ་ལ་ནོངས་པའི་ཚོགས་མཆིས་ན། དེ་ལ་ཆོས་ཀྱི་སྤྱན་དང་ལྡན་པའི་སྐྱེ་བོ་མཁས་པ་རྣམས་བཟོད་པ་མཛོད་ཅིག་པའོ། །འབད་ནས་བྱས་པ་ལ་དགོས་པ་ཡོད་དེ། རང་དང་གཞན་གྱི་དོན་གྱི་ངོར་བྱས་པའི་ཕྱིར། རྣམ་པ་ཀུན་ཏུ་བདག་གི་ནི། །ཞེས་སོགས་ཀྱི་འཕྲོས་སོ།།གསུམ་པ་ནི། ཀྱེ་མ་ཞེས་པ་སྨད་པ་དང༌། སྨོན་པ་དང༌། ཞུམ་པ་དང༌། ངོ་མཚར་བ་བཞི་
ལས་འདིར་ཕྱི་མའོ། །གྲུབ་མཐའ་གོང་འོག་རྫོགས་པ་ལ་ལེགས་པར་སྦྱངས་པའི་གཞུང་ལུགས་སྣ་ཚོགས་བལྟས་པ་ཉིད་ཀྱིས་ངལ་ཞིང་དུབ་པ་བྱས་པའི་འབྲས་བུ་ལ་བདག་གི་ཡིད་ངལ་བསོ་བའི་གནས་སུ་གྱུར་པ་རྟོགས་པ་ཁྱད་པར་ཅན་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པའི་ལུགས་འདི་རྟོགས་ཤིང་མཐོང་བ་ཡིན་པས་འགྲེལ་པ་རྩོམ་པར་རིགས་པའོ། །དེ་ཡང་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་ཡུན་རིང་དུ་མཉེས་པར་བྱས་ཤིང་དཀའ་བ་མང་པོ་སྔོན་དུ་བཏང་སྟེ། དུས་རིང་མོ་ཞིག་ན་མཐོང་བ་ཡིན་ནོ། །བསྟན་བཅོས་མཐའ་དག་འདི་དེ་ལྟར། །ཞེས་སོགས་ཀྱི་འཕྲོས་སོ།།
གསུམ་པ་མཇུག་གི་དོན་ལ། བསྟན་བཅོས་མཛད་པ་པོ་དང༌། གང་གིས་བསྒྱུར་བའི་ཚུལ་
ལོ། །དང་པོ་ནི། ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པའི་མན་ངག་གི་བསྟན་བཅོས་མངོན་པར་རྟོགས་པའི་རྒྱན་ཅེས་བྱ་བའི་འགྲེལ་པ་རང་དང་གཞན་གྱི་གྲུབ་པའི་མཐའ་རྒྱ་མཚོ་ལྟ་བུའི་ཕ་རོལ་སོན་པ། ཁྱད་པར་དུ་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པའི་ལམ་གྱི་རིམ་པ། རྗེ་བཙུན་བྱམས་པ་ནས་བཟུང་སྟེ། དམ་པ་བར་མ་ཆད་

502 སྐབས་བརྒྱད་པའི་བཤད་པ།

པའི་གདམས་པ་རྫོགས་པ་མངའ་བ་སློབ་དཔོན་སེང་གེ་བཟང་པོས་མཛད་པ་དང༌། དེའི་རྣམ་བཤད་སྙིང་པོའ་རྒྱན་ཅེས་བྱ་བ་རྫོགས་སོ།། །། ིགཉིས་པ་ནི། རྒྱ་གར་གྱི་མཁན་པོ་བིརྱ་ཀ་ར་པྲ་བྷའམ། བིརྱ་ཀར་པྲ་བྷ་བ་རིག་བྱེད་འོད་
ཟེར་རམ། རིག་པའི་འབྱུང་གནས་སོ། །དེ་དང་ཞུ་ཆེན་གྱི་ལོཙྪ་བ་བནྡྷེ་དཔལ་བརྩེགས་ཀྱིས་བསྒྱུར་ཞིང་ཞུས་ཏེ་འཆད་ཉན་གྱིས་གཏན་ལ་ཕབ་པ་ལས། སླད་ཀྱིས་རྒྱ་གར་གྱི་མཁན་པོ་དཔལ་གོ་མི་འཆི་མེད་ལ་སོགས་པ་དང༌། ལོཙྩ་བ་བློ་ལྡན་ཤེས་རབ་ཀྱིས་བསྒྱུར་ཅིང་འཆད་ཉན་གྱིས་ལེགས་པར་གཏན་ལ་ཕབ་པའོ།། །།
༈ གཞན་ཡང་བརྒྱད་སྟོང་པའི་འགྲེལ་ཆེན་ཐོག་མར་རྒྱ་གར་གྱི་མཁན་པོ་སུ་བྷུ་ཏི་ཤྲཱི་
དང། ལོ་ཆེན་གཉིས་ཀྱིས་བསྒྱུར་བ་དང། ཇོ་བོ་ཨ་ཏི་ཤས་གསུངས་ནས་ལོ་ཆེན་གྱིས་བསྒྱུར་བ་དང། ཡང་པཎྚི་ཏ་དེས་གསུངས་ནས་འབྲོམ་སྟོན་པས་བསྒྱུར་བ་དང༌། དུས་ཕྱིས་ཀྱི་འགྱུར་གསར་ཀུན་ལ་ལེགས་པར་བལྟས་ནས་དོན་ལ་ཞིབ་ཏུ་དཔྱད་པ་ལས་ཤེས་པར་བྱའོ། །དུས་གསུམ་རྒྱལ་བ་ཀུན་གྱི་བགྲོད་ཅིག་ལམ། །རྒྱལ་ཚབ་དམ་པའི་གསུང་གི་བཞེད་པའི་དོན། །མཁས་པའི་མཁས་པ་རྒྱལ་སྲས་བཟང་པོའ་ལུགས། །གསལ་ལ་མ་འདྲེས་གོ་སླའི་ངག་གིས་བཤད། །གསུང་རབ་ཀུན་ ིགྱི་སྙིང་པོའ་དོན་དང་ནི། །ཐེག་ཆེན་ལམ་གྱི་རིམ་པའི་གདམས་པའི་ཕུལ། །རྫོགས་པར་མངའི་བའི་མར་མེ་མཛད་ལ་སོགས། །གཅིག་ནས་གཅིག་ཏུ་བརྒྱུད་དེ་འོངས་ལས་ཡིན། །ཚུལ་འདིར་ཞུགས་པའི་སྐྱེ་བོ་ཕལ་ཆེར་ཡང༌། །རྙེད་བཀུར་གྱ་གྱུའི་བསམ་པས་དབང་བསྒྱུར་ཞིང༌། །ཡུམ་དོན་ཚུལ་བཞིན་སྒྲུབ་ལས་གོལ་གྱུར་པས། །གཞུང་མཆོག་འདི་ལ་དད་པ་ཙམ་དུ་ཟད། །རྩ་བ་འདི་ཡི་འགྲེལ་པ་འདིའོ་ཞེས། །དེ་ཙམ་གྱིས་ཀྱང་ཁ་ཅིག་རློམ་པས་ཁེངས། །གཞན་དག་བདག་བསྟོད་གཞན་སྨོད་ཕྲེང་བ་བསྒྲིག །ལུགས་འདིའི་ཆ་ཙམ་རྟོགས་པར་མ་མཐོང་བས། །ལམ་གྱི་ངོ་བོ་གྲངས་དང་གོ་རིམས་སོགས། །ཡང་དག་རིགས་པའི་ལམ་ལས་ལེགས་འོངས་ཤིང༌། །འགལ་དང་མ་འབྲེལ་ཟློས་པ་ཀུན་སྤངས་ནས། །རྗེ་བཙུན་བླ་མའི་དྲིན་གྱི་ལེགས་པར་བཤད། །སྡང་འདོད་ཕྱོགས་སུ་ལྷུང་བའི་ཡིད་སྤངས་ཤིང༌། །དམ་པ་མིན་ལ་ལྷག་པར་བརྩེ་བ་ཅན། །རྒྱལ་བ་ཀུན་གྱི་དམ་པའི་ཆོས་འཛིན་པ། །བླ་མ་དེ་ལ་བདག་ནི་ཕྱག་འཚལ་ལོ། །འདིར་འབད་དགེ་བ་རབ་དཀར་ཅི་ཡོད་

འབྲས་བུ་ཆོས་སྐུའི་རྣམ་གཞག503
དེས། །སྲིད་པའི་བཙོན་རར་བསྡམས་པའི་ཉམ་ཐག་རྣམས། །ཡུལ་ལ་སྲེད་པའི་ཞགས་པ་ཀུན་བཅད་ནས། །ཀུན་མཁྱེན་རྒྱལ་བའི་གྲོང་ཁྱེར་འཇུག་པར་ཤོག །བདག་ཀྱང་དེང་ནས་ཚེ་རབས་ཐམས་ཅད་དུ། །ལམ་བཟང་འདི་དང་ནམ་ཡང་མི་འབྲལ་ཞིང༌། །ཐེག་མཆོག་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་མཉེས་བྱས་ནས། །རྒྱལ་བའི་དམ་ཆོས་མ་ལུས་འཛིན་གྱུར་ཅིག།།ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པའི་ཚུལ་ལུགས་འདི་ནི། རྒྱལ་བའི་རིང་ལུགས་པ་ཆེན་པོ། རྗེ་བཙུན་དམ་པ་ཀུ་མ་ར་མ་ཏཱིའི་ཞལ་སྔ་ནས་དང༌། དཀའ་བཞི་འཛིན་པ་རིན་ཆེན་རྡོ་རྗེའི་ཞལ་སྔ་ནས་ལ་སོགས་པ་ལས་མང་དུ་ཐོས་ཤིང༌། དུས་ཕྱིས། རྗེ་རིན་པོ་ཆེ་རྗེ་བཙུན་འཇམ་པའི་དབྱངས་དང་ཐ་མི་དད་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་བློ་བཟང་གྲགས་པའི་དཔལ་བཟང་པོའ་ཞལ་སྔ་ནས་ལས་ཡང་དང་ཡང་དུ་གསོལ་བ་ ིབཏབ་ནས། ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པའི་གདམས་པ་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པ་ལན་དུ་མར་ནོད་པའི་མཐུ་ལ་བརྟེན་ནས། ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པའི་མན་ངག་གི་བསྟན་བཅོས་མངོན་པར་རྟོགས་པའི་རྒྱན་གྱི་རྩ་བ་འགྲེལ་པ་དང་བཅས་པའི་རྣམ་བཤད་སྙིང་པོའ་རྒྱན་ཅེས་བྱ་བ་འདི་ནི། དགེ་བའི་ ིབཤེས་གཉེན་དུ་མས་བསྐུལ་ནས། ཐེག་པ་མཆོག་གི་བརྟུལ་ཞུགས་ལ་གནས་པ་དར་མ་རིན་ཆེན་གྱིས་འབྲོག་རི་བོ་ཆེ་དགེ་ལྡན་རྣམ་པར་རྒྱལ་བའི་གླིང་དུ་སྦྱར་བ་རྫོགས་སོ།། །།

དཔར་བྱང་སྨོན་ཚིགརྣམ་གྲོལ་ཞི་བའི་རྒྱ་མཚོར་རོ་གཅིག་ཏུ།།
གཞོལ་བའི་མཐའ་ཡས་ཆོས་ཚུལ་དལ་འབབ་ཀླུང༌།།ཚིག་གི་གཟེགས་མ་རེས་ཀྱང་དུག་གསུམ་གྱི།།
དྲི་མ་ཡོངས་འཁྲུད་ལེགས་བཤད་བདུད་རྩི་འདི།།
དཔར་དུ་བསྐྲུན་པའི་རྣམ་དཀར་ཕུང་པོའ་མཐུས།། ིཡང་དག་ཆོས་ཀྱི་སྒོ་མོ་སྟོང་ཕྲག་བརྒྱ།།
གདངས་ཏེ་རྒྱུད་ལྔའི་འགྲོ་བ་མ་ལུས་པ།།
ངེས་ལེགས་ནོར་བུའི་མཛོད་ལ་དབང་འབྱོར་ཤོག།

ཅེས་པ་འདི་ཡང་དེང་དུས་ཡིད་སྲུབས་ཀྱིས་རྒྱུད་བརླམས་པའི་ཀླ་ཀློའ་སྡིག་སྤྱོད་མི་བཟད་པས་གངས་ལྗོངས་ ིཆོས་ལྡན་གྱི་ཞིང་དུ་ཐུབ་པའི་བསྟན་པ་རིན་པོ་ཆེ་ཉིན་མོའ་སྣང་བ་ལྟར་འབར་བ་དེ་ནི་མིང་གི་ལྷག་མ་ཙམ་དུ་ཉམས་ཉེས་ ིཔར་བྱས། ཕྱོགས་དང་ཕྱོགས་ན་རྡུལ་ཕྲན་མཚོན་ཆ་སོགས་གདུག་པའི་གནོད་འཚེ་གྱ་གྱུའི་སྦྱོར་བ་ནི་ཉིན་རེ་བཞིན་དུ་དར་བ་སོགས་སྒོ་ཀུན་ནས་ལྔ་བདོའ་རྒུད་ཚོགས་མཚོ་ལྟར་བརྡོལ་བ་འདི་དག་ལྷག་མེད་དུ་ཞི་ཞིང༌། བྱང་ཕྱོགས་བོད་ཁ་བ་ཅན་ ིདུ་བསྟན་པའི་མེ་རོ་སླར་ཡང་སྔར་བཞིན་གསོས་ཏེ་རྒྱ་གར་འཕགས་པའི་ལྗོངས་འདིར་ཡང་ཐུབ་པའི་བཞེད་དགོངས་དྲི་མ་མེད་པ་དར་རྒྱས་སུ་འཕེལ་བ་དང༌། འཛམ་གླིང་ཡངས་པའི་ཁྱོན་ལ་འཚེ་མེད་ཞི་བའི་ལམ་སྟོན། རྣམ་འདྲེན་ཤཱཀྱ་སེངྒེའི་རིང་ལུགས་སྒོ་ཀུན་ནས་རྒྱས་པ་སོགས་འཕྲལ་ཡུན་ལེགས་ཚོགས་དུ་མའི་ཆེད་དུ་དམིགས། ནང་བསྟན་གྲུབ་མཐའ་རིས་མེད་ཀྱི་གསུང་རབ་དཔར་དུ་བསྐྲུན་དང་བསྐྲུན་འགྱུར་གང་ལའང་སྦྱར་ཆོག་པའི་དགེ་བསྔོའ་སྨོན་ཚིག་ཏུ་ཤཱཀྱའི་དགེ་སློང་ ིཆོས་སྨྲ་བ་ངག་དབང་བློ་བཟང་བསྟན་འཛིན་རྒྱ་མཚོས་སྦྱར་བའོ།། དགེའོ།། །།